www.abyssinialaw.com

ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ካብ 1998 ዓ.ም - 1999 ዓ.ም

ዝወፁ ሕጊታት

ጥራዝ ሰለስተ

www.abyssinialaw.com

መእተዊ፡

ሕጊታት /ኣዋጃትን ደንብታትን/ ክልልና ሓደ ግዘ ብነጋሪት ጋዜጣ ምስ ተሓተሙ ዳግም ዝሕተምሉ ዕድል ፀቢብ ብምዃኑ እዞም ሕጊታት ይትረፍዶ ንጠቕላላ ህዝቢ ክልልና ብቐሊሉ ተበፃሒ ክኾኑ ምስ ባህርይ ስራሕቶም ተተሓሒዙ ዝለዓለ ተደላይነት ንዘለዎም ንኣካላት ፍትሒ ብፍላይ ኣብ ኣብያተ ፍርዲ እውን ሕፀረታት እንትጋጥም ይርአ፡፡ ኣብያተ ፍርዲ ንዝህብዎም ዝተፈላለዩ ትእዛዛት፣ ብይናትን ፍርድታትን መሰረት ዝኾንዎም ብነጋሪት ጋዜጣታት ዝተሓተሙ ሕጊታት እምበር ነቶም ሕጊታት/ነጋሪት ጋዜጣታት ኣጣቒሶም ዝተዳለዉ ኻልኦት ፅሑፋት ወይ መፃሕፍቲ ክኾኑ ስለዘይኽእሉ እዞም ነጋሪት ጋዜጣታት ብቐረባ ክረኽብዎም ግድን እዩ፡፡

ቅድም ክብል ካብ 1985 ዓ.ም ጀሚሮም ካብ ዝወፁ ሕጊታት ገሊኦም ዝተስዓሩ እኳ እንተኾነ እቶም ዝተስዓሩ ሕጊታት መሰረት ገይሮም ዝተረኽቡ መሰላትን ግቡኣትን ዝምልከት ክትዕ እንትጋጥም ዳይነት ዝርአ ነቶም ዝተስዓሩ ሕጊታት መሰረት ብምግባር ብምዃኑ ድሕሪ ምስዓሮም እውን ኣድለይቲ ከምዝኾኑን ብተወሳኺ እዞም ሕጊታት ኣካል ታሪኽ ክልልናን ሃገርናን ብምዃኖም ብዝግባእ ተወዲቦምን ተሰኒዶምን ክዕቀቡን ንቕድሚት ንዝግበር ኩለመዳይ ዓውደ መፅናዕትታትን ስራሕቲ ምርምርን ዝህልዎም ኣበርክቶ ኣዚዩ ልዑል ብምዃኑ ፡-

ሕጊ ዘይምፍላጥ ይቕረታ ኣየውህብን ዝብል ኣባሃህላ ሓቂ እኳ እንተኾነ ህዝቢ ኣብ ሕጊታት ኣፍልጠ ንክህልዎ ናይ ምግባር ሓላፍነት ናይ መንግስቲ እዩ፡፡ ስለዚ ኣብ ክልልና ንዝወፁ ሕጊታት እናተኸታተለ ዳግም ክሕተሙ ብምግባር ንተገልገልቲ ዘቕርብ ሓላፍነት ወሲዱ ብቐፃልነት ዝሰርሕ ኣካል ብዘይምህላዉ፣ ላዕለዋይ ቤት ፍርዱ ክልል ትግራይ ካብ 1985 ዓ.ም ክሳብ 1999 ዓ.ም ዝወፁ ሕጊታት ዘጠረዞ ዝነኣድ ተበግሶ ኮይኑ ንኣተሓሕዛን ኣጠቓቕማን ብዝምቹ ብዘይምንባሩ፣ ድሕሪኡ እውን ዝቐፀለ ተመሳሳሊ ስራሕ ብዘይምህላዉ ኣግኣዚ ማእኸል መሰልጠኒ ሰብ ሞያ ኣካላት ፍትሒ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ነቲ ዘሎ ክፍተትን ኣድላይነት እዚ ስራሕን ብውነ ብምርዳእ ካብ 1985 ዓ.ም - 2007 ዓ.ም ኣብ ውሽጢ 23 ዓመታት ኣብ ክልልና ዝወፁ ሕጊታት ብምትእኽኻብ ንተገልገልቲን ተጠቀምትን ንኣተሓሕዛን ኣጠቓቕማን ብዝምቹ ተኸፋፊሉ ከምብሓድሽ ክሕተምን ክጥረዝን ገይሩ ኣሎ፡፡

ቤት ፅሕፈት ቤት ምክሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዚ ስራሕ ኣብዚ ብርኪ ንክበፅሕ ዝነበሮ ድልየት ፣ ፃዕርን ሕግታት ኣብ ምትእኽኻብ ዝገበሮ ምትሕብባርን ኣዚዩ ዝነኣድ ኾይኑ ንዕውትነት እዚ ስራሕ ግደ ቤት ምኽሪ ዝለዓለ ብምዃኑ ካብ ልቢ ነመስግን ።

ኪኢላታትን ሰራሕተኛታትን ትካልና ንዘርኣይዎ ፅቡቕ ተበግሶን ውፍይነትን እዚ ስራሕ ኣብ መወዲእታ ብምብፅሑ እንኳዕ ደስ በለኩም እናበልና ኣብ ብጣዕሚ ዝሓፀረ እዋን ሕቶና ተቐቢሎም ደረጃ ዕሬቱ ብዝሓለወ ኣገባብ ኣብዝደለናዮ ግዘ ተሓቲሙን ተጠሪዙን ክበፅሓልና ንዝገበሩ ኣመራርሓን ሰራሕተኛታትን ትካል ሕትመት ብርሃንን ሰላምን ካብ ልቢ ነመስግን፡፡

ኣባዲ ወ/ሩፋኤል

ዋና ኣካያዲ ስራሕ ኣግኣዚ ማእኸል መሰልጠኒ ሰብ ሞያ

ኣካላት ፍትሒ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ግንቦት 2008 ዓ.ም

www.abyssinialaw.com

ተ.ቁ	ኣዋጅደንብንቑፅሪ	ሽምኣዋጅንደንብን	ገፅ
1.	ኣዋጅቁፅሪ 94/1998	ኣወዳድባፈፀምቲኣካላት ብ/ክ/መ/ትግራይንምምሕያሽዳግምተመሓይሹዝወፀኣዋጅ	1-17
2.	ኣዋጅቁፅሪ 95/1998	ኣዋጅ 95/1998 ንመፈፀሚዕላማ ሕ/ስ/ማሕበራትንዝግበርውዕሊ.ልቓሕውሕስናንምሃብዝወፀኣዋጅ	18-19
3.	ኣዋጅቁፅሪ 96/1998	ኣብ ብ/ክ/መ/ትግራይግብሪእቶትስራሕሕርሻንክፍሊት ፣ መሬትምጥቃምንንምውሳንዝወፀኣዋጅ	20-24
4.	ኣዋጅቁፅሪ 97/1998	ናይመሬትኣዋጅምምሕዳርንኣጠቓቕማገጠርመሬትንምውሳንዝወፀኣዋጅ	25-41
5.	ኣዋጅቁፅሪ 98/1998	መመሓየሺሕገመንግስቲብሄራዊክልላዊመንግስቲትግራይመዕደቒኣዋጅቁፅሪ 45/1994 ዓ/ም ንምምሕያሽዝወፀኣዋጅጀ	42-46
6.	ኣዋጅቁፅሪ 99/1998	ዓርሰምምሕድዳርንምጥንኻርንስልጣንንተግባርንምምሕድዳርወረዳብሄራዊክ ልላዊመንግስቲትግራይብዝርዝርንምውሳንዝወፀኣዋጅ	47-86
7.	ኣዋጅቁፅሪ 100/1998	ኣወዳድባንተግባርንሓላፍነትንፈፀምቲኣካላትወረዳብሄራዊክልላዊመንግስቲት ግራይንምውሳንዝወፀኣዋጅ	87-107
8.	ኣዋጅቁፅሪ 101/1998	ኣወዳድባፈፀምቲኣካላት ብ/ክ/መ/ትግራይንምምሕያሽዝወፀኣዋጅ ቁ3.94/98 ተመሓይሹዝወፀኣዋጅ	108
9.	ኣዋጅቁፅሪ102/1998	ስልጣንንተግባርንጣብያኣክባሪሕጊንምውሳንዝወፀኣዋጅቁፅሪ 71/1996 ንምምሕያሽዝወፀኣዋጅ	109-110
10.	ኣዋጅቁፅሪ 103/1998	ኣብብሄራዊክልላዊመንግስቲትግራይኣዋጅኣወሃህባግልጋሎትጥዕናምምሕዳር ንኣመራርሓን	111-124
11.	ኣዋጅቁፅሪ104/1998	ስርዓትትምህርትንስልጠናንቴክኒክንሞያንንምውዳብዝወፀኣዋጅ	125-150
12.	ኣዋጅቁፅሪ107/1998	ዝተመሓየሸኣዋጅኣወዳድባስልጣንንሓላፍነትንከተማታትብሄራዊክልላዊመን ግስቲትግራይ	151-187
13.	ኣዋጅቁፅሪ108/1998	ናይሓባርህንፃዋንነትኣዋጅ	188-206
14.	ኣዋጅቁፅሪ109/1998	ኣብብሄራዊክልላዊመንግስቲትግራይኤጀንሲልምዓትኣባይቲንምጥያሽዝወፀኣ ዋጅ	207-215
15.	ኣዋጅቁፅሪ110/1998	መማሓየሺኣዋጅነጋሪትጋዜጣትግራይንምቋምዝወፀኣዋጅ	216-217
16.	ኣዋጅቁፅሪ111/1998	ቤትፅሕፈትቤትምኽሪክልልትግራይንምቛምዝወፀኣዋጅንምምሕያሽዝወፀኣዋ ጅ	218-220
17.	ኣዋጅቁፅሪ112/1998	ኣብብሄራዊክልላዊመንግስቲትግራይናይይቅሬታኣወሃህባስነስርዓትንምድንጋ ግዝወፀኣዋጅ	221-230
18.	ኣዋጅቁፅሪ113/1998	ኣወዳድባኣሰራርሓስነምግባርኣባላትንስነስርዓትኣኼባንቤትምኽሪክልልትግራ ይንምምሕያሽዝወፀኣዋጅ	231-259
19.	ኣዋጅቁፅሪ114/1998	ንመፈፀሚዕላማሕብረትስራሕማሕበራትንዝግበርውዕሊ.ልቓሕውሕስናበጀትን ምሃብዝወፀኣዋጅ	260-261
20.	ኣዋጅቁፅሪ115/1998	በጀትናይ 1999 ዓ/ም ብሄራዊክልላዊመንግስቲተግራይንምውሳንዝወፀኣዋጅ	262-269
21.	ደንቢቁፅሪ 36/1998	መተሓዳደሪሰንቢሰራሕተኛታትኮሚሽንሰነምግባርንፀረግዕዝይናንብሄራዊክል ላዊመንግስቲትግራት	270-302
22.	ደንቢቁፅሪ 2/1999	በውልቀንክሰርሑዝተፈቐደሎምኦዲተራትንክኢላታትሒሳብንብብቕዓትሞያ መረጋገፂወረቐትምስክርዝወሃበሉደንቢ	303-308
23.	ኣዋጅቁፅሪ 37/1999	ምምሕዳርንኣጠቓቕማገጠርመሬትንምውሳንዝወፀደንቢ	309-344
24.	ኣዋጅቁፅሪ 116/1999	ተመሓይሹዝወፀሕጊቤተሰብብሄራዊክልላዊመንግስቲትግራይ	345-408
25.	ኣዋጅቁፅሪ 117/1999	በዓልመዚ.መንገዲታትብሄራዊክልላዊመንግስቲትግራይዳግምንምጥያሽንምው ዳብንስልጣንንተግባርንንምውሳንንዝወፀኣዋጅ	409-416
26.	ኣዋጅቁፅሪ 118/1999	ዝተመሓየሸኣዋጅመጣየሺኮሚሽንስነምግባርንፀረግዕዝይናንብሄራዊክልላዊመ ንግስቲትግራይ	417-430
27.	ኣዋጅቁፅሪ 119/1999	ብሄራዊክልላዊመንግስቲትግራይዝሓንፀፆምወይዘመሓድሮምኣባይቲንምምሕ ልላፍንኣፈፃፀምኡንምውሳንንዝወፀኣዋጅ	431-445
28.	ኣዋጅቁፅሪ 120/1999	ኣብብሄራዊክልላዊመንግስቲትግራይብዝተዋደደፕሮግራምልምዓትኣባይቲዝ ውዕልልቓሕገንዘብንምውሳንዝወፀኣዋጅ	446-448
29.	ኣዋጅቁፅሪ 121/1999	ን1999 ብተወሳኺበጀትንምውሳንዝወፀኣዋጅብሄራዊክልላዊመንግስቲትግራይ	449-454
30.	ኣዋጅቁፅሪ 122/1999	ግልጋሎትመስተማይንፈሳስንከተማታትንገፀርብሄራዊክልላዊመንግስቲትግራ ይዳግምንምጥያሽዝወፀኣዋጅ	455-477
31.	ኣዋጅቁፅሪ 123/1999	ስርዓትዕዳጋብሄራዊክልላዊመንግስቲትግራይምውሳንዝወፀኣዋጅ	478-509
32.	ኣዋጅቁፅሪ 124/1999	ኣከፋፍላቴምብርቀረፅብሄራዊክልላዊመንግስቲትግራይንምሳንዝወፀኣዋጅ	510-519
33.	ኣዋጅቁፅሪ 125/1999	ኣዋጅኤክሳይዝታክስብሄራዊክልላዊመንግስቲትግራይ	520-543
34.	ኣዋጅቁፅሪ 126/1999	ቤትሕፈትምክልኻልንምቁፅፃርንኢ.ችኣይቪ. ኢ.ድስብሄራዊክልላዊመንግስቲትግራይዳግምውዳበንምውድብዝወፀኣዋጅ	544-559

www.abyssinialaw.com

35.	**ኣዋጅቁፅሪ** 127/1999	ኣብብሄራዊክልላዊመንግስቲትግራይቤትምኽሪበዓልኣከባብራሚሊንየምኢትዮጵያንምጥያሽዝወፀኣዋጅ	560-566
36.	**ኣዋጅቁፅሪ** 128/1999	ኣብብሄራዊክልላዊመንግስቲትግራይንዝተዋደደፕሮግራምሕርሻንቤትዝውዕልልቃሕገንዘብንምውሳንዝወፀኣዋጅ	567-569
37.	**ኣዋጅቁፅሪ** 129/1999	ንኻልኣይ ጊዜ ተወሳኺ በጀት ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ	570-573
38.	**ኣዋጅቁፅሪ** 130/1999	ኣብብሄራዊክልላዊመንግስቲትግራይዞባደብብምብራቅንምጥያሽዝወፀኣዋጅ	574-575
39.	**ኣዋጅቁፅሪ** 131/1999	ቤትፅሕፈትዋናኦዲተርብሄራዊክልላዊመንግስቲትግራይዳግምንምጥያሽዝወፀኣዋጅ	576-587
40.	**ኣዋጅቁፅሪ** 132/1999	ቤትፅሕፈትብሄራዊክልላዊመንግስቲትግራይመረፃንቁፅርንኣባላትቤትምኽሪወረዳ ፣ ጣብያንምምሕዳርከተማንንምውሳንዝወፀኣዋጅ	588-603
41.	**ኣዋጅቁፅሪ** 133/1999	ኣብያተፍርዲሸሪዓብሄራዊክልላዊመንግስቲትግራይንምጥንኻርዝወፀኣዋጅ	604-615
42.	**ኣዋጅቁፅሪ** 134/1999	ኢንስቲትዩትፕላንከተማታትትግራይንምጥያሽዝወፀኣዋጅ	616-623
43.	**ኣዋጅቁፅሪ** 135/1999	ኣብብሄራዊክልላዊመግስቲትግራይናይ 2000 በጀትዓመትንምውሳንዝወፀ	624-630

www.abyssinialaw.com

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 14 ዓመት ቑ.1 መቐለ መስከረም 1998 ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	14ኛ ዓመት ቁ.1 መቐለ መስከረም 1998ዓ/ም

ኣዋጅ ቁፅሪ 94/1998
ኣወዳድባ ፈፀምቲ ኣካላት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምምሕያሽ ዳግም ተማሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ

ፈፃሚ ኣካል እዚ ክልል ዝተዋሃቦ ሓላፍነት ብብቕዓት ንክተግብር ንስራሕ ስሉጥ፣ ቅልጡፍን ምችውን ኣወዳድባ ክህሉን ምግባር ኣድላይ ብምኳኑ፣

ክልላዊ እስትራተጂ ልምዓትን ሰናይ ምምሕዳርን ብዝተዋደደ ኣገባብ ብምምራሕ ቅልጥፉን ፅፉፉን ግልጋሎት ነቲ ሕብረተሰብ ክዋሃብ ንምግባር፣ ነዚ ንምፍፃም ኣወዳድባ ፈፀምቲ ኣካላት እዚ ክልል ምምሕያሽ ኣድላይ ኮይኑ ብምርካቡ፣

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተማሓይሹ ዝወፀ ሕገመንግስቲ ዓንቀፅ 49(3) (ሀ) ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

<u>ክፍሊ ሓደ</u>

<u>ሓፈሻዊ</u>

1. **<u>ሓፂር ርእሲ</u>**

እዚ ኣዋጅ "ኣወዳድባ ፈፀምቲ ኣካላት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምምሕያሽ ዳግም ተማሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 94/1998" ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል ።

2. **<u>ትርጉም</u>**

1. "ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ" ማለት ብመሰረት ተማሓይሹ ዝወፀ ሕገመንግስቲ

አዋጅ ቁጥር 94/1998
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ አፈስፈፃሚ አካላት አደረጃጀትን ለማሻሻል ተሻሽሎ የወጣ አዋጅ

የክልሉ ስራ አስፈፃሚ አካል የተሰጠው ሓላፊነት በብቃት ለመወጣት ለስራው ቁልጥፍና የተመቻቸ አደረጃጀት እንዲኖሮው ማድረግ አስተላጊ በመሆኑ፣

የክልሉ የልማት እና መልካም አስተዳደር መርሂ ግብር በተቀናጀ አገባብ በመምራት ቀልጣፋና ጥራት ያለው አገልግሎት ለሕብረተሰቡ እንዲሰጥ ለማድረግ፣ ይህንን ለማድረግ የክልሉ ስራ አስፈፃሚ አካላት አደረጃጀት ማሻሻል አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ የወጣው ሕገመንግስት አንቀፅ 49(3) (ሀ) በተሰጠው ስልጣን መሰረት የሚከተለው ታውጇል።

<u>ክፍል አንድ</u>

<u>ጠቅላላ</u>

1. **<u>አጭር ርእስ</u>**

ይህ አዋጅ "የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አስፈፃሚ አካላት አደረጃጀትን ለማሻሻል ተሻሽሎ የወጣ አዋጅ ቁጥር 94/1998" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. **<u>ትርጉም</u>**

1. "የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት" ማለት ተሻሽሎ የወጣው ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 15.60

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	291

www.abyssinialaw.com

54 ን55 ን ናይቲ ክልል ላዕለዋይ ስልጣን ፈፃሚ እዩ።

2. "ቤሮ " ማለት አባል ቤት ምክሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ ዝኾነ አካል ፈፃሚ ሕጊ እዩ።

<u>ክፍሊ ክልተ</u>

<u>ብዛዕባ ኣባላት ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃምን ኣወዳድባን ሓበራዊ ስልጣንን ቢሮታትን</u>

3. **<u>ኣወዳድባን ተዋፆኦን ኣባላት ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ</u>**

1. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ እዞም ዝስዕቡ ኣባላት ይህልውዎ፣

ሀ. ርእሰ ምምሕዳር፣

ለ. ምክትል ርእሰ ምምሕዳር፣

ሐ. አብ ዓንቀፅ 4 ናይ እዚ አዋጅ ንዝተዘርዘሩ ቢሮታት ዝመርሑ ሓለፍትን፣

2. አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 (ሐ) ዝተመልከተ ዝኾነ ቢሮ ሓላፊ አብ አኼባ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክርከብ አብዘይክእለሉ እዋን ምክትሉ ወይ ካብ ሐደ ንላዕሊ ምክትላት አብ ዘለውሉ ቤሮን ብንፁር ተፈልዩ ውክልና ዝተዋሃቦ ምክትል አብ አኼባ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብአባልነት ይሳተፍ፣

3. አባላት ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ከም አካል ንዝሕልፍዎም ውሳነታት ሐባራዊ ሓላፍነትን ተሓታትነትን አለዎም።

4. **<u>ምጥያሽ ቢሮታት</u>**

ዝስዕቡ ቢሮታት በዚ ኣዋጅ ተጣይሾም ኣለዉ፣

1. ቢሮ ትምህርቲ፣
2. ቢሮ ሲቪል ሰርቪስን ምምሕያሽ ፐብሊክ ሰክተርን፣
3. ቢሮ ሓለዋ ጥዕና፣
4. ቢሮ ፋይናንስ ኢኮኖሚያዊልምዓትን፣
5. ቢሮ ሓበሬታ፣
6. ቢሮ ጉዳያት ደቂ አንስተዮ፣
7. ቢሮ ልምዓት ሃፍቲ ማይ፣ ማዓድንን ኢነርጅን፣
8. ቢሮ ልምዓት ኢንድስትሪ፣ ንግድን ትራንስፓርትን
9. ቢሮ ጉዳይ መናእሰይን እስፖርትን፣
10. ቢሮ ሕርሻን ልምዓት ገጠርን፣

54 እና 55 የክልል ከፍተኛ አስፍፃሚ አካል ነው።

2. "ቢሮ " ማለት የትግራይ ክልል ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት አባል የሆነ የህግ አስፈፃሚ አካል ነው።

<u>ክፍል ሁለት</u>

<u>ስለ የስራ አስፈፃሚ ምክርቤት አባላት እና የቢሮዎች አደረጃጀት እና የጋራ ስልጣን</u>

3. **<u>የስራ አደስፈፃሚ ምክርቤት አባላት አደረጃጀት እና ተዋፅኦ</u>**

1. የስራ አስፈፃሚ ምክርቤት የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል፣

ሀ. ርእሰ መስተዳደር፣

ለ. ምክትል ርእሰ መስተዳደር፣

ሐ. በዚህ አዋጅ ዓንቀፅ 4 የተዘረዘሩት ቢሮዎች የሚመሩ ሃላፊዎች፣

2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) (ሐ) የተመለከተው ማንኛውም ቢሮ ሃላፊ በምክርቤት ስብሰባ ላይ ሊገኝ በማይችልበተ ጊዜ ምክቱሉ ወይ ከአንድ በላይ ምክትሎች ካሉ በግልፅ ተለይቶ ውክልና የተሰጠው ምክትል በምክርቤቱ ስብሰባ በምትክ በአባልነት አባልነት ይሳተፋሉ

3. የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት አባላት አንደ አካል ለሚያስተላልፋት ውሳኔ የጋራ ሓላፍነትና ተጠያቂነት አላቸው።

4. **<u>የቢሮዎች መቆቆም</u>**

የሚከተሉት ቤሮዎች በዚህ አዋጅ ተቆቁመዋል፣

1. የትምህርት ቢሮ፣
2. የሲቪል ሰርቪስ እና ፐብሊክ ሰንተር ማሻሻያ ቢሮ፣
3. የጤና ጥበቃ ቢሮ፣
4. የፋይናንስ ኢኮኖምያዊ ልማትቢሮ፣
5. ማስታወቅያ ቢሮ፣
6. የሴቶች ጉዳይ ቢሮ፣
7. የውሃ፣ ማእድን እና ኢነርጅ ሃብት ልማት ቢሮ፣
8. የኢንድስትሪ፣ ንግድና ትራንስፖርት ልማት ቢሮ፣
9. የወጣቶችና ስፖርት ጉዳይ ቢሮ፣
10. የግብርና እና ገጠር ልማት ቢሮ፣

11.ቢሮ ፀጥታን ጉዳያት ምምሕድዳርን፣
12.ቢሮ ፍትሒ፣
13.ቢሮ ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን፣
14.ቢሮ ልምዓት ከተማን ኮንስትራክሽን።

5. **ሓበራዊ ሓላፍነት ቢሮታት**

ሕድ ሕድ ቢሮ:-

1. ናይ ቢሩኡ እስትራተጃን ፖሊሲ ሓሳብን ይቐርፅ፣ ምስ ፀደቐ ኣፈፃፅምልኡ ይከታተል፣
2. ትልምን በጀትን ቢሩኡ የዳሉ፣ እንትፍቀድ ኣብ ስራሕ የውዕል፣ ብመሰረት ሕጊ ሰራሕተኛታት ይቖፅር፣ የመሓድር፣ የሰናብት፣
3. ብመሰረት ሕግታት ፋይናንስ ገንዘብን ንብረትን እቲ ቢሮ የመሓድር፣
4. ሕግታት ደንብታትን መምርሕታትን ኣብ ስራሕ ምውዓሎም የረጋግፅ፣
5. ኣብ ክሊ ስልጣኑ ናይ ፅንዓት ምርምርን ተግባራት የካይድ፣ ናይ ኣስቴቲክስ መረዳእታ ይእክብ፣ የዋድድ፣
6. ውዕልታት ይፈራርም፣ ይኸስስ ፣ ይኸሰስ፣
7. ነቲ ቢሮ ዝምልከቶ ረቂቕ ሕግታት ንቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ የቕርብ፣ እንትፀድቕ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል፣
8. ኣብ ቢሩኡ ዝሕንፀፁ ትልምታትን ጉዳያትን ስርዓት ፆታ ዘካተቱ ምዃኖም የረጋግፅ፣ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል፣ ብመሰረት ዝወፁ ሕግታት፣ ደንብታትን መምርሕታትን ኣብ ቢሩኡ ንደቂ ኣንስትዮ ኩለመዳያዊ ትኹረት ዝተዋሃቦ ምዃኖም የረጋግፅ፣ ደቂ ኣንስትዮ ቢሩኡ ብኩሉ መዳይ የብቅዕ፣
9. ኣብ ቢሩኡን ስራሕቲ ምክልኻልን ምቁጽፃርን ሕማም ኤች.ኣይ.ቪ. ኤድስ ብላዕለዋይነት ይመርሕ፣ ይከታተል፣ የተሓባብር፣ ኮሚቴ የጣይሽ፤
10. ብቕዓት ምፍፃም ታሕተዎት ብርክታት ምምሕድዳር የዕቢ፣ ቴክኒካዊ ድጋፍን ምኽርን ይህብ።
11. ንርእሰ ምምሕዳር፣ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚን ብሕጊ ስልጣን ንዝተውሃቦም ኣካላት ነናይ እዋኑ ፀብፃብ የቕርብ።

11.የጸጥታ እና አስተዳደር ጉዳዮች ቢሮ፣
12.የፍትህ ቢሮ
13.የሰራተኛና ማሕበራዊ ጉዳይ ቢሮ፣
14.የከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን ቢሮ።

5. **የቢሮዎች የጋራ ሃላፊነት**

ማንኛውም ቢሮ:-

1. ቢሮውም በሚመለከት እስትራተጂ እና የፖሊስ ሃሳብ ያቀርባል፣ ሲፀድቅ አፈፃፀሙ ይከታተላል፣
2. የቢሮው የስራ ዕቅድና በጀት ያዘጋጃል፣ ሲፀድቅ ስራ ላይ ያውላል፣ በህግ መሰረት ሰራተኞች ይቆጥራል፣ ያስተዳድራል፣ ያሰናብታል
3. በፋይናንስ ህግ መሰረት የቢሮውን ገንዘብና ንብረት ያስተዳድራል፣
4. ህጎች፣ ደንቦች እና መመርያዎች ስራ ላይ መዋላቸው ያረጋግጣል
5. በተሰጠው የስልጣን ክልል ጥናትና ምርምር ያካይዳል፣ የስታስቲክስ መረጃ ያሰባስባል፣ ያደራጃል፣
6. ውል ይዋዋላል፣ በስሙ ይከሳል፣ ይከሰሳል
7. ቢሮውን የሚመለከቱ ረቂቅ ህጎች አዘጋጅቶ ለስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ያቀርባል፣ ሲፀድቅ አፈፃፀሙ ይከታተላል፣
8. በቢሮ የሚነደፉ ዕቅዶችና ፕሮግራሞች በስርዓት ፆታ ጉዳዮች ያካተቱ መሆናቸውን ያረጋግጣል፣ አፈፃፀሙ ይከታተላል፣ በወጡቱ ሕጎች፣ ደንቦች እና መመርያዎች መሰረት በቢሮው ለሴቶች ሁሉን አቀፍ ትኩረት መስጠቱ ያረጋግጣል፣ ቢሮው ውስጥ ያሉ ሴቶችን አቅም ይገነባል፣
9. የኤች.አይ.ቪ. ኤድስ የመከላከያ እና መቆጣጠር የቢሮው ተግባራት በበላይነትይመራል፣ ይከታተላል ያስተባበራል፣ ኮሚቴው ያዋቅራል፣
10. በዘርፍ ዝቅተኛ የአስተዳደር እርከኖች አስፈፃሚ አካላት የማስፈፀም ዓቅም ይገነባል ቴክኒካዊ ድጋፍና ምክር ይሰጣል፣
11. ለርእሰ መስተዳደሩ፣ ስራ አስጻሚ ምክር ቤትና በሕግ ስልጣን ለተሰጣቸው አካላት የወቅቱ የስራ አፈጻጸም ሪፖርት

12.ንስርሑ ኣድላይ ዝኾነ መሓውርን ሰራሕተኛታትን ይህልዉዎ።

6. **ብዛዕባ ሓለፍቲ ቢሮ**

1. ኣሸዋውማ ሓለፍቲ ቢሮ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 58(3) (መ) ይኸውን፣
2. ዝኾነ ሓላፊ ቢሮ ተፀዋዕነቱ ንርእሰ ምምሕዳር ይኸውን፣
3. ሕድሕድ ሓላፊ ነቲ ቢሮ ዝተውሃበ ስልጣንን ተግባርን ኣብ ስራሕ የውዕል፣ ነቲ ቢሮ ዝተፈቐደ በጀት መሰረት ገንዘብ ወፃኢ ክኸውን ይእዝዝ፣
4. ከከም ኣድላይነቱ ሓደ ወይም ካብ ሓደ ንላዕሊ ምክትል ቢሮ ሓላፊ ኣብ ዘድልዩ ቢሮ ተፀዋዕነቱ ንቢሮ ሓላፊ ዝኮነ ምክትል ሓላፊ ክህሉ ይክእል፣
5. ሓላፊ ቢሮ ካብ ስልጣኑ ብኽፋል ብትሕቲኡ ንዘለዉ ሓለፍትን ሰራሕተኛታትን ብውክልና ክህብ ይኽእል።

7. **ተፀዋዕነት**

1. ተፀዋዕነት ዝስዕቡ ኣካላት ንርእሰ ምምሕዳር ይኸውን፣

ሀ. ቤትፅሕፈት ርእሰ ምምሕዳር፣

ለ. ኮሚሽን ስነ-ምግባርን ፀረ-ግዕዝይናን፣

ሐ. ኤጀንሲ ፕሮሚሽን ዕዳጋ፣

መ. ርእሰ ምምሕዳር ስልጣኑን ተግባሩን ንምውፃእ ዘኽእሉ ዝተፈላለዩ ናይ ሕጊ፣ ኢኮኖሚ፣ ምምሕዳርን ካልኦትንመማኸርቲ።

2. ተፀዋዕነት ዝስዕቡ ፈፀምቲ ኣካላት ዝስዕቡ ኣካላት ንቢሮ ሕርሻን ልምዓትን ገጠር ይኸውን።

ሀ. በዓል መዚ ሓለዋ ከባቢ ምምሕዳርን ኣጠቃቅማን መሬት፣

ለ. ኢንስቲተዩት ምርምር ሕርሻ

3. ተፀዋዕነት ዝስዕቡ ፈፀምቲ ኣካላት ንቢሮ ኢንዱስትሪ፣ ንግድን ትራንስፖርትን ይኸውን

ሀ. ኮሚሽን ቱሪዝምን ባህልን፣

ለ. ቤት ፅሕፈት ኢንቨስትመንት፣

4. በዓል መዚ መንግድታት ተፀዋዕነቱ ንቢሮ

ያቀርባል፣

12.ለስራው አስፈላጊ የሆነ መዋቅር እና ሰራተኞች ይኖሩታል።

6. **ስለ ቢሮ ሓላፊዎች**

1. የቢሮ ሓላፊዎች ሽመት ተሻሽሎ በወጣው ሕገ መንግስት አንቀፅ 58(3) (መ) መሰረት ይሆናል፣
2. ማንኛውም የቢሮ ሓላፊ ተጠሪነቱ ለርእስ መስተዳድሩ ይሆናል፣
3. የቢሮ ሓላፊ ለቢሮው የተሰጠ ስልጣንና ተግባር ስራ ላይ ያውላል፣ ለቢሮ በተፈቀደው በጀት ገንዘብ ወጪ እንዲደረግ ያዛል፣
4. እንደ አስፈላጊነቱ አንድ ወይም ከ አንድ በላይ ምክትል ቢሮ ሓላፊ በሚያስፈልገው ቢሮ ተጠሪነቱ ለቢሮ ሃላፊው የሆነ ምክትል ሃላፊ ሊኖር ይችላል፣
5. የቢሮው ሓላፊ ከስልጣኑ በከፊል በስሩ ላሉት ሃላፊዎች እና ሰራተኞች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

7 **ተጠሪነቱ**

1. የሚከተሉት አካላት ተጠሪነታቸው ለርእሰ መስተዳደር ይሆናል፣

ሀ. የርእስ መስተዳድሩ ፅሕፈት ቢት

ለ. የስነ ምግባር እና ፀረ ሙስና ኮምሽን፣

ሐ. የገበያ ፕሮመሽን ኢጀንሲ

መ. ርእሰ መስተዳድሩ ስልጣኑ እና ተግባሩ ለመዋጣት የሚያግዙ የህግ፣ ኢኮኖሚ፣ ያስተዳደር እና ሊሎች አማካሪዋች።

2. የሚከተሉት አስፈጻሚ አካላት ተጠሪነት ለግብርና እና ገጠር ልማት ቢሮ ይሆናል።

ሀ የአካባቢ ጥበቃ፣ የመሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ባለስልጣን

ለ የግብርና ምርምር ኢንስትቲዩት፣

3. የሚከተለውን አስፈጻሚ አካላት ተጠሪነት ለኢንድስትሪ፣ ንግድና ትራንስፖርት ቢሮ ይሆናል።

ሀ. የቱሪዝም እና ባህል ኮምሽን፣

ለ. የኢንቨስትመንት ጽህፈት ቤት፣

4. የመንገዶች ባለስልጣን ተጠሪነት ለከተማ

ልምዓት ከተማን ኮንስትራክሽንን ይኸውን
5. ቤት ፅሕፈት ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይቪ ኤድስ ተፀዋዕነቱ ንቢሮ ሓለዋ ጥዕና ይኸውን
6. ኮሚሽን ትምህርቲ፣ ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ተፀዋዕነቱ ንቢሮ ትምህርቲ ይኸውን
7. ተፀዋዕነት ዝስዕቡ ፈፀምቲ ኣካላት ንቢሮ ፀጥታን ጉዳያትምምሕዳርን ይኸውን
ሀ. ኮሚሽን ፖሊስ
ለ. ቤት ፅሕፈት ምምሕዳር ኣብያተ ህንፀትን
8. ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 25/1989 ዝጣየሻ መንግስታዊ ልምዓት ትካላት ኣብ መጠየሺ ደምቢ እቲ ትካል ንዝተሰየመ ተቆፃፃሪ በዓል ስልጣን ይኸውን

ክፍሊ ሰለስተ

ስልጣንን ተግባርን ቢሮታት

8.ቢሮ ትምህርቲ

ቢሮ ትምህርት ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልውዎ:-

1. ብመሰረት ሃገራውን ክልላውን ፖሊሲ ትምህርትን ስልጠናን ናይዚ ክልል ትልምን ፕሮግራን ትምህርትን ስልጠናን የዳሉ፣ ምስ ፀደቀ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል፣
2. ንትምህርቲ ዝበፅሑ ኩሎም ናይ ትምህርቲ ዕድል ዝረኽብሉ ሜላ ይሕንፅፅ፣ ግልጋሎት ትምህርቲ ፍትሓዊ ብዝኾነ መልክዑ ምብፅሑ የረጋግፅ፣
3. ንኣፈፃፅማ ዘይስሩዕ ትምርትን መደብ ምጥፋእ መሃይምነትን ብዝምልከት ንወረዳታት ይድግፍ።
4. ዕሬት ትምህርቲ እዚ ክልል ደረጅኡ ዝሓለወ ምኳኑ የረጋግፅ፣
5. ኣብዚ ክልል ብሰብ ውልቀ ሃብቲ ንዝጣይሹ መውዓሊ ህፃናት፣ ቀዳማይን ካልአይን ብርኪ ኣብያተ ትምህርቲ መመዘኒ ብቅዓት የነፅር፣ ብቕዓት መረጋገፂ ምስክር ወረቐት ይህብ፣ ዕሬቶም ይቆፃፀር፣ ኣድላይ ድጋፍ ይህብ፣

ልማት እና ኮንስትራክሽን ቢሮ ይሆናል፣
5. የኤች አይ ቪ ኤድስ መከላከያና መቆጣጠርያ ፅሕፈት ቤት ተጠሪነት ለጤና ጥበቃ ቢሮ ይሆናል።
6. የትምህርት፣ ስልጠና ቲክኒክ እና ሙያ ኮምሽን ተጠሪነቱ ለትምህርት ቢሮ ይሆናል።
7. የሚከተሉት አስፈፃሚ አካላት ተጠሪነት ለፀጥታ እና አስተዳደር ጉዳዮች ይሆናል።
ሀ. የፖሊስ ኮምሽን፣
ለ.የማረምያ ቤቶች አስተዳደር ፅሕፈት ቤት።
8. በአዋጅ ቁጥር 25/1989 የሚቋቋሙት መንግስታዊ የልማት ድርጅቶች ተጠሪነት በድርጅቱ ማቋቋሚያ ደንብ ለተሰየመ ተቆጣጣሪ ባለ ስልጣን ይሆናል።

ክፍል ሶስት

የቢሮዎች ስልጣንና ተግባር

8. **ትምርት ቢሮ**

የትምህርት ቢሮ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል:-

1. ሃገራዊና ክልላዊ የትምህርቲና ስልጠና ፖሊሲ መሰረት በማድረግ የክልሉ የትምህርትና ስልጠና እቅድና ፕሮግራም ያዘጋጃል፣ ሲፀድቅ አፈፃፀሙ ይከታተላል፣
2. በክልሉ ለትምህርት የደረሱ ሁሉ የትምህርት እድል የሚያገኙበት ዜዴ ይቀይሳል፣ የትምህርት አገልግሎት ፍትሐዊ በሆነ መንገድ መዳረሱ ያረጋግጣል።
3. መደበኛ ያልሆነ ትምህርትና መሃይምነት የማጥፋት ስራን በተመለከተ ለወረዳዎች ድጋፍ ይሰጣል፣
4. የክልሉ ትምርት የጥራት ደረጃው የጠበቀ መሆኑን ያረጋግጣል፣
5. በክልሉ የግል ባለሃብቶች የሚቋቋሙት የአፀደ ህፃናት፣ አንደኛና ሁለተኛ ደረጃ ትምህርቲ ቤቶች የብቃት መመዘኛ መስፈርት ያወጣል፣ የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ይሰጣል፣ ጥራታቸው

6. ብመሰረት ፖሊሲ ትምህርትን ስልጠናን ከምኡውን ሃገራዊ ደረጃን (እስታንዳርድ) ስርዐት ትምህርቲ ቀዳማይ ብርኪ፣ አፀደ ህፃናት፣ ፍሉይ ትምህርትን ትምህርቲ ንግበይትን የዳሉ፣ ይግምግም፣ የፅንዕ፣ አብ ስራሕ ምውዓሉ ይከታተል፣
7. በብብርኩ ንዘምህሩ ብቕዓት መመዘኒ መምሃራን ምምልኡ የረጋግፅ፣ መምህራንን ሰብ ሞያን ትምህርትን የሰልጥን፣ ክስልጥኑ ይገብር፣
8. ብሃገር ለኸ ዝዳለው ፈተናታት ተኸታቲሉ አብዚ ክልል የፈፅም፣ ብብርኪ ክልል ዘዳለው ፈተናታት የዳሉ፣መረጋገፅ ብቕዓት ምስክር ወረቐት ይህብ፣
9. ንትምህርቲ ስራሕቲ አድለይቲ ዝኾነ መፃሕፍትን ናውቲ ትምህርትን ክማልኡ ይገብር፣
10.ፕሮግራማት ትምህርቲ ብሬድዮ፣ ቴለቪዥንን ካልኦት መራኸቢ ሜላታት ክድግፍ ይገብር፣
11.ዝርገሐ ቀዳማይን ካልአይን ብርኪ ትምህርቲ ፍታሐውነት የረጋግፅ፣ ናይ ዝርገሓ መመዘንታ የነፅር፣ አብ ህንፀቶምን ደረጃኦምን ንወረዳታት ይድግፍ፣
12.ብብርኪ ክልል ዝተጣየሹ መንግስታዊ ኮሌጃት ሓፈሻዊ ተግባራቶም ይከታተል፣ የተሓባብር፣
13.ንደቂ አንስትዮ፣ ህፃናት አካል ጉዳአትን፣ ንኡስ ብሄረሰባትን አብ ትምህርትን ስልጠናን ክግበር ዝግበአ ፍሉይ ሓገዝ አመልኪቱ ፕሮግራማት የዳሉ፣ አፈፃፅሙኡ ይከታተል፣
14.ንኮምሽን ትምህርቲ ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ብላዕለዋይነት ይመርሕ፣ የታሐባብርን፣ ይድግፍ።

9. **ቢሮ ሓለዋ ጥዕና**

ቢሮ ሓለዋ ጥዕና ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልውዎ:-

1. ብመሰረት ሃገራዊ ፖሊሲ ጥዕና ናይዚ ክልል ፖሊሲ ጥዕና ይሕንፅፅ፣ እንትፀድቕ ይቆጣጠራል፣ አስፈላጊ ድጋፍ ይሰጣል፣

6. የአገሪቱ በትምርትና ስልጠና ፖሊስና ደረጃ (እስታንዳርድ) መሰረት በማድረግ የአፀደ ህፃናት፣ የአንደኛ ደረጃና የጎልማሶች ስርዓተ ትምህርት ያዘጋጃል፣ ጥናት ያካሂዳል፣ ይገመግማል፣ አፈፃፀሙ ይከታተላል፣
7. በየደረጃው ለማስተማር ብቁ የሚያደርጉ መመዘኛዎች ያወጣል፣ መሟላታቸውን ያረጋግጣል፣ መምህራንና የትምህርት ባለሙያዎች ያሰለጥናል፣ እንዲሰለጥኑ ያደርጋል፣
8. በአገር አቀፍ ደረጃ ተዘጋጅተው በክልሉ ትምህርት ቤቶች የሚሰጡ ፈተናዎች ተከታትሎ ያስፈጽማል በክልል ደረጃ የሚዘጋጁ ፈተናዎች ያዘጋጃል፣ የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ይሰጣል።
9. ለትምህርት ስራዎች አስፈላጊ የሆኑ መጻሕፍትና ሌሎች የትምህርት ቁሳቁሶች እንዲሞሉ ያደርጋል
10.የትምህርት ፕሮግራሞች በሬድዮ፣ በቴለቪጅን እና ሊሎች ዜዴዎች እንዲታገዙ ያደርጋል፣
11.የአንደኛ እና ሁለተኛ ደረጃ ትምህርቲ ቤቶች ስርጭት ፍትሐውነት ያረጋግጣል፣ የስርጭት መመዘኛዎች ያወጣል፣ በግንባታቸው ለወረዳዎች ድጋፍ ይሰጣል፣
12.በክልል መንግስት የሚቋቋሙት መንግስታዊ ኮሌጆች አጠቃላይ ተግባራቸው ይከታተላል፣ ይደግፋል፣
13.ለሴቶች፣ ህፃናት፣ አካል ጉዳተኞች አናሳ ብሄረሰቦች በትምህርትና ስልጠና ሊደረግ የሚገባው ልዩ ድጋፍ በተመለከተ ፕሮግራም ያዘጋጃል፣
14.የትምርት፣ ስልጠና ቴክኒክና ሙያ ኮምሽንን በበላይነት ይመራል፣ ያስተባብራል፣ ይደግፋል፣

9. **ጤና ጥበቃ ቢሮ**

የጤና ጥበቃ ቢሮ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል:-

1. አገራዊ የጤና ፖሊሲ መሰረት በማድረግ የክልሉ የጤና ፖሊሲና እስትራተጂ

አብ ስራሕ ምውዓሉ ይከታተል፣

2. አብ ምክልኻል ዝተመስረተ ፖሊሲ ጥዕና ብሙሉእነት ተግባራዊ ንምግባር ዘኽእሉ ትልምታትን ፕሮግራማትን ይቐርፅ፣ አፈፃፅሞኦም ይከታተል፣
3. ፅርየትን ዝርገሓን ግልጋሎት ሓለዋ ጥዕና ብዝምልከት ዝወፁ ሕግታት፣ ደንብታት መምርሕታትን አብ ተግባር ምውዓሎም ይከታተል፣ ይቆፃፀር፣
4. ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክጣየሹ ዝኽእሉ ሆስፒታላት አፅኒዑ የቕርብ፣ ብዝተጣየሹ የተሐባብር፣ ድጋፍ ይህብ፣
5. ብሰብ ውልቀ ሃብቲ ዝጣየሹ ሆስፒታላትን ትካላት ጥዕናን መመዘኒ ብቕዓት የነፅር፣ ብቕዓት መረጋገፂ ወረቐት ይህብ ደረጃኦም ሓልዮም ምስርሖም ይቆፃፀር
6. አብ ግልጋሎት ሓለዋ ጥዕና ዝተዋፈሩ ሰብ ሞያን ትካላትን ደረጃ ይህብ፣ ብመንፅር ደረጅኦም ግልጋሎት ምሃቦም ይቆፃፀር፣ አድላይ ድጋፍ ይህብ፣
7. ተላበድቲ ሕማማት ንምክልኻልን ንምጥፋእን ዘኽእሉ ሜላታት የፅንዕ፣ አብተግባር ምውዓሎም ይቆፃፀር፣ ይከታተል
8. ፈዋስነቶም ዝተረጋገፀ ባህላዊ መድሐኒታትን ሜላታት ሕክምናን አብ ግልጋሎት ክውዕሉ የፅንዕ፣ አብ ስራሕ ዝውዕልሉ መንገድታት ይሕንፅፅ፣
9. ትካላት ውሃብቲ ግልጋሎት ጥዕና ክህልወን ዝግብእ ቁፅሪ ሓይሊ ሰብ፣ ብቕዓትን ዝንቕን፣ ህንፃ፣ መሳርሒታትን ናውቲ ሕክምና ደረጃ ምስ ዝምልከቶ አካል መንግስቲ ብምኽኻን ይውስን፣
10. ትካላት ጥዕና ብዝተፈለየ ብርኪ ንምፍላይ ዘኽእል መመዘኒ መምርሒ የውፅእ፣ ብመሰረት እቲ መምርሒ ብርኪ ይህብ፣
11. መንግስታዊ ትካላት ጥዕና ብቕዓት ሓይሊ

ያዘጋጃል፣ ሲፀድቅ አፈፃፀሙ ይከታተላል፣

2. በመከላከል ላይ የተመሰረተ የጤና ፖሊሲ በተሟላ መንገድ ተግባራዊ ለማድግ የሚያስችሉ ዕቅዶችና ፕሮግራሞች ይቀርፃል፣ አፈጻጸማቸውን ይከታተላል፣
3. የጤና አገልግሎት ስርጭትና ጥራትን በተመለከተ የወጡ ሕጎች፣ ደንቦችና መመሪያዎች ስራ ላይ መዋላቸው ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣
4. በክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክርቤት ሊቋቋሙ የሚችሉ ሆስፒታሎች በማጥናት የውሳኔ ሐሳብ ያቀርባል፣ ሲቋቋሙ ያስተባብራል፣ ድጋፍ ይሰጣል
5. በግል ባለሃብቶች የሚቋቋሙ የጤና አገልግሎት ተቋማት የብቃት መመዘኛ መስፍርት ያወጣል፣ የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀትይሰጣል፣ ደረጃቸውም ጠብቀው መስራታቸው ይቆጣጠራል፣ ድጋፍ ይሰጣል፣
6. በጤና ጥበቃ አገልግሎት ለሚሰማሩ ባለሙያዎችና ተቋማት ደረጃ ይሰጣል፣ ደረጃቸውን ጠብቀው መስራታቸው ይቆጣጠራል፣
7. ተላላፊ በሽታዎች ለመከላከልና ለማጥፋት የሚያስችሉ ዜዴዎች ይቀይሳል፣ ስራ ላይ መዋላቸው ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል
8. ፈዋሽነታቸው የተረጋገጡ በባህላዊ መድሓኒቶች የህክምና ዜዴዎች አገልግሎት ላይ እንዲውሉ ጥናት ያደርጋል፣ ስራ ላይ የሚውልበት ስልት ይነድፋል፣
9. ጤና አገልግሎት ሰጪ ተቋማት ሊኖራቸው የሚገባውን የሰው ሃይል ቁጥር፣ ብቃትና ስብጥር፣ ህንፃ፣ የህክምና መሳርያዎች ቁሳቁስ ደረጃቸው ከሚያመለክታቸው መንግስታዊ አካላት በመሆን ይወስናሉ፣
10. የጤና ተቋማት በተለያየ ደረጃ ለመለየት የሚያስችል መመዘኛ መመርያ ያወጣል፣ መመርያውን መሰረት ደረጃ ይሰጣል፣
11. መንግስታዊ የጤና ተቋማት ያላቸው

ሰብ ክመሓየሽ፣ ስርዓት አሰራርሐን ትካላዊ ዓቕምን ከዓቢ ሓገዝ ይህብ፣

12.ብብርኪ ወረዳ ንዝጣየሹ ትካላት ጥዕና ሓገዝ ይህብ፣ አብ ምክልኻል ዝተመስረተ ሓለዋ ጥዕና ሽትኡ ንክወቅዕ ንወረዳታት ብቴክኒክ ይድግፍ፣ የተሓባብር፣ ዓቕሚ ይሃንፅ፣ ምኽሪ ይህብ፣

13.ንቤት ፅሕፈት ምክልካልን ምቁፅፃርን ኤች አይ ቪ ኢድስ ይመርሕ፣ የተሓባብር፣ ድጋፍ ይህብ፣

10. <u>ቢሮ ሲቪል ሰርቪስን ምምሕያሽ ፐብለክ ሴክተርን</u>

ሲቪል ሰርቪስን ምምሕያሽ ፐብሊክ ሴክተርን ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ፣

1. ዓቕሚ ህንፀት አካላት መንግስቲ ዝምልከቱ ፕሮግራማት ይመርሕ፣ የተሓባብር፣ አፈፃፅሙኡ ይክታተል፣
2. ፕሮግራማት ምምሕያሽ ሲቪል ሰርቪስ ብላዕለዋይነት ይመርሕ፣ የተሓባብር፣ የፈፅም፣ ይከታተል፣
3. ፕሮግራማት ምምሕያሽ ሲቪል ሰርቪስ ንምፍፃም ዘድልዩ መምርሕታት የዳሉ፣ የፈፅም፣ ይከታተል፣
4. አወዳድባ አሰራርሓ አብያተ ፅዮ መንግስቲ ተግባራዊ ንምግባር ዘኽእሉ እስትራተጂ ይትልም፣ የፈፅም፣ ናይ ወፃእን ውሽጢ ዓድን ስልጠና የተሓባብር፣ ይመርሕ
5. አፈፃፅማ ፕሮግራማ ምምሕያሽ ሲቪል ሰርቪስ ብተገልገልቲ፣ ብመንግስታዊ ቤት ፅዮታት ዝምልከቶም አካላት ግቡእ ግንዛበ ክረክብ ይገብር፣ ቀፃልነት ክህልዎ ይገብር
6. ብብደረጅኡ ንዘለዉ አካላት አመራርሓን ሰብ ሞያታትን ብቕዓት ስራሕ መዕበይ ስልጠናታት ክረኽቡ ይገብር፣
7. ፖሊሲ አወሃህባ ግልጋሎት ሲቪል ሰርቪስ

የሰው ሃይል ብቃት ለማሻሻል፣ የአሰራር ስርዓታቸውና ተቋማዊ አቅማቸው እንዲጎለብት ድጋፍ ይሰጣል፣

12.በወረዳ ደረጃ ሊቋቋሙ የሚችሉ የጤና ተቋማት ድጋፍ ይሰጣል፣መከላከል ላይ የተመሰረተው የጤና ጥበቃ ግቡ እንዲመታ ለወረዳዎች ቴክኒካዊ ድጋፍ ይሰጣል፣ አቅማቸው ይገነባል፣ ምክር ይሰጣል፣

13.የኤች አይ ቪ ኢድስ መከላከያና መቆጣጠርያ ፅሕፈት ቤት በበላይነት ይመራል፣ ያስተባብራል፣ ይደግፋል።

10. <u>የሲቪል ሰርቪስ እና ፐብሊክ ሴክተር ማሻሻያ ቢሮ</u>

የሲቪል ሰርቪስ እና ፐብሊክ ሴክተር ማሻሻያ ቢሮ የሚከተሉት ስልጣንን ተግባራት ይኑሩታል፣

1. የመንግስቲ አካላት ዓቅም ግንባታ የሚመለከቱ ፕሮግራሞች ይመራል፣ ያስተባብራል፣ አፈጻጸሙን ይከታተላል፣
2. የሲቪል ሰርቪሰ ማሻሻያ ፕሮግራሞች በባላይነት ይመራል፣ ያስተባብራል፣ ያስፈጽማል፣
3. የሲቪል ሰርቪሰ ማሻሻያ ፕሮግራሞችን ለማስፈጸም የሚችሉ መመርያዎች ያወጣል፣ አፈጻጸማቸው ይከታተላል፣
4. የክልሉ መንግስት መስሪያ ቤቶች አደረጃጀትና አሰራሮች ተግባራዊ ለማድረግ የሚያስችል ስትራተጂ ያወጣል፣ ያስፈጽማል፣ የውጭና ሃገር ውስጥ ስልጠናዎች ያስተባብራል ይመራል፣
5. የሲቪል ሰርቪስ ማሻሻያ ፕሮግራሞችን አፈጻጸም በተገልጋዮች፣ መንግስታዊ መስሪያቤቶች በሚመለከታቸው አካላት በቂ ግንዛቤ እንዲያገኝ ያደርጋል ቀጣይነት እንዲኖረው ያደርጋል፣
6. በየደረጃው ላሉት የመንግስት አመራር አካላትና ባለሞያዎች የስራ አመራር ብቃት ማሳደግያ ስልጣናዎች እንዲያገኙ ያደርጋል፣
7. የሲቪል ሰርቪስ የአገልግሎት አሰጣጥ

አብ ፈፀምቲ ኣካላት ተግባራዊ ክኸውን ይገብር፣ ይከታተል፣

8. ሲቪክ ማሕበራትን ዘይመንግስታዊ ትካላትን ዓቕሚ ናይ ምህናፅ ፕሮግራማት የፈፅም፣

9. ፕሮግራም ምምሕያሽ ስርዓት ፍትሕን ካልኦት ፕሮግራማት ፈፀምቲ ኣካላት ፍትሒ ኣዋዲዱ ብላዕለዋይነት ይመርሕ የተሓባብር፣

10. ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 9/1988 ዓንቀፅ 15 ከምኡውን ኣዋጅ ቁፅሪ 66/1995ን ካልኦት ሕግታት ንኮምሽን ስቪል ሰርቪስ ተዋሂቡ ዝነበረ ስልጣንን ተግባርን ይፍፅም፣የፈፅም፣የተሓባብር፣

11. ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 20/1989 ንትግራይ ስራሕ ኣመራርሓ መሰልጠኒ ኢንስትቲዩት ተዋሂቡ ዝነበረ ስልጣን ተግባርን፣ መሰልን ግቡእን፣ ናብዚ ቢሮ ተመሓላሊፉ ኣሎ፣

12. ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 9/1988 ዓንቀፅ 15 ብኮሙሽን ሲቪል ሰርቪስ ከምኡውን ቢሮ ዓቕሚ ህንፀት ምምሕያሽ ስቪል ሰርቪስ ዝተመስረተ መሰላትን ጉቡኣትን ናብዚ ቢሮ ተመሓላሊፎም ኣለዉ።

11. <u>ቢሮ ፋይናንስን ኢካኖምያዊ ልምዓትን</u>

ብካልኦት ሕግታት ዝተውሃቡ ስልጣንን ተግባርን ሕልዋት ኮይኖም ቢሮ ፋይናንስ ኢኮኖምያዊ ልምዓት ዝስዕቡ ስልጣን ተግባርን ይህልዎ፣

1. ብመሰረት ስልጣንን ተግባርን ቢሮታት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 9/88 ዓንቀፅ 9ን ዓንቀፅ 11 ንቢሮ ትልምን ኢኮኖምያዊ ልምዓትን ንቢሮ ፋይናንስን ዝተዋሃበ ስልጣንን ተግባርን፣ ይፍፅም፣ የፈፅም፣ የተሓባብር፣
2. ብቁፅ ውፅኢታውን ስርዓት ምውሳንን ምምሕድዳርን እቶት ይዝርግሕ፣ ኣፈፃፅሙኡ ይከታተል፣
3. ኣብዚ ክሊ ነዚ ክልል ዝተወሃበ ስልጣን ፅንዓት ብምክያድ ሓደሽቲ ፍልፍላት

ፖሊሲ በአስፈጻሚ አካላት ተግባራዊ እንዲሆን ያደርጋል፣ አፈጻጸሙ ይከታተላል፣

8. የሲቪክ ማሕበራትና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች ዓቅም ግንባታ ፕሮግራም ያስፈጽማል፣

9. የፍትሕ አስፈጻሚ አካላት የፍትሕ ስርዓት ማሻሻያና ሌሎች ፕሮግራሞች በማቀናጀት በበላይነት ይመራል፣ ያስተባብራል፣

10. በአዋጅ ቁጥር 9/1988 አንቀፅ 15 እንዲሁም መንግስት ሰራቶኞች አዋጅ ቁጥር 66/1995 ሌሎች ሕጎች መሰረት ለኮምሽን ሲቪል ሰርቪስ ተሰጥቶ የነበረው ስልጣንና ተግባር ይፈጽማል፣ ያስፈጽማል፣ ያስተባብራል፣

11. ብአዋጅ ቁጥር 20/1989 መሰረት ለትግራይ ስራ አመራር ኢንስቲትዮ ተሰጥቶ የነበረው ስልጠናን ተግባር፣ መብትና ግዴታ ለዚህ ቢሮ ተላልፈዋል፣

12. በአዋጅ ቁጥር 9/1988 አንቀፅ 15 መሰረት በኮምሽን ሲቪል ሰርቪሰ እንዲሁም በዓቅም ግንባታ ቢሮ የስቪል ሰርቪስ ማሻሻያ ፕሮግራም የተመሰረቱ መብትና ግዴታዎች ለዚህ ቢሮ ተላልፈዋል።

11. <u>የፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ቢሮ</u>

በሌሎች ሕጎች የተሰጠው ስልጣንና ተግባር እንደተጠበቀ ሆኖ የፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል፣

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ቢሮዎች ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 9/1988 ዓንቀፅ 9ን 11 መሰረት ለፕላንና ኢኮኖምያዊ ልማት ቢሮና ፋይናንስ ቢሮ ተሰጥቶ የነበረው ስልጣን ተግባር ያፈጸማል፣ ያስፈፅማል፣ ያስተባብራል
2. ብቁና ውጤታማ የገቢ መወሰንና ማስተዳደር ስርአት ይዘረጋል፣ አፈጻጸሙ ይከታተላል፣
3. በክልሉ የስልጣን ክልል ውስጥ አዳዲስ የገቢ ምንጮች የሚመለከት መነሻ ሃሳብ

www.abyssinialaw.com

እቶት ዝምልከት መበገሲ ሓሳብ የቅርብ፣ ብዝፀደቀ አፈፃፀሙኡ ይከታተል

4. ሜላታት መለለይን ምዝገባን ከፈልቲ ግብሪ የፈፅም፣
5. እቶት እዚ ክልል ብአግባቡ ምእካቡን አታዊ ምኟኑን የረጋግፅ፣
6. ከፈልቲ ግብሪ ጉብኦም ክዋፅኡ ብምግባር ግንዛበ ክሕዙ የላዓዕል፣ ብመሰረት ሕጊ ግብኦም ምውፅኦም የረጋግፅ፣
7. ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 11/1988 ንቤት ፅሕፈት ጉዳይ ስነ ህዝቢ ዝተውሃበ ስልጣንን ተግባርን ይፍፅም፣ የፈፅም፣ የተሓባብር፣
8. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (7) ብቤት ፅሕፈት ጉዳይ ስነ ህዝቢ ዝተመስረቱ መሰላትን ግቡኣትን ናብዚ ቢሮ ተመሓላሊፎም አለዉ።
9. ናይ ወረዳታት ናይ ምትላም፣ ምምሕድዳር ሃብትን ናይ ምምራሕ ዓቕሚ የዕቢ፣ ይድግፍ፣
10. ኣብዚ ክልል ዝተዋደደን ክፍሊ ኢኮኖሚ መሰረት ዝገበረ ስርዓት መርበብ ሓበሬታ ይሃንፅ።

12. <u>ቢሮ ሓበሬታ</u>

ቢሮ ሓበሬታ ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ፣

1. ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 84/1996 ንቢሮ ሓበሬታን ባህልን ካብ ዝተወሃበ ስልጣንን ተግባርን ሓበሬታ ዝምልከት ስልጣንን ተግባርን ይፍፅም፣ የፈፅም፣ የተሓባብር ፣
2. ሲቪክ ማሕበራትን ዘይመንግስታዊ ውዳበታት ክውደቡ የለዓዕል፣ ድጋፍ ይህብ፣
3. ሲቪክ ማሕበራት ኣብ ናይቲ ክልል ልምዓት ምንቅስቓስ ዝበለፀ ኣስተዋፅኦ ክብርክቱሉ የለዓዕል፣ መደባት መንግስቲ የፍልጥ።

13. <u>ቢሮ ጉዳይ ደቂ ኣንስትዮ</u>

1. ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 22/1989 ንቤት ፅሕፈት ጉዳይ ደቂ ኣንስትዮ ተዋሂቡ ዝነበረ ስልጣንን ተግባርን ይፍፅም፣ የፍፅም፣

ያቀርባል፣ ሲፀድቅ አፈፃፀሙ ይከታተላል፣

4. የግብር ከፋዮች መለያና ምዝገባ ዘዴዎችን ይፈጽማል፣
5. የክልሉ ገቢ ብአግባቡ መሰብሰቡንና ገቢ መደረጉን ያረጋግጣል፣
6. ግብር ከፋዮች ግዴታቸውን ለመወጣት እንዲችሉና ግንዛቤ እንዲያደርግ ያነሳሳል፣ በሕግ መሰረት ግዴታቸውን መወጣታቸው ይረጋግጣል፣
7. በአዋጅ ቁጥር 11/1988 መሰረት ለስነ ሕዝብ ጉዳይ ጽሕፈት ቤት ተሰጥቶ የነበረው ስልጣንና ተግባር ይፈጽማል፣ ያስተባብራል፣
8. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ (7) በስነ ህዝብ ጉዳይ ፅሕፈት የተመሰረቱት መብትና ግዴታዎች ለዚህ ቢሮ ተላልፈ.ቃል።
9. የወረዳዎች የማቀድ፣ ሃብትና ገንዘብ የማስተዳደር ዓቅም ይገነባል፣ ድጋፍ ይሰጣል፣
10. በክልሉ የተቀናጀና ክፍለ ኢኮኖሚ መሰረት ያደረገ የኢንፎርሜሽን ስርዓት ይገነባል፣

12. **<u>የማስታወቂያ ቢሮ</u>**

የማስታወቂያ ቢሮ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፣

1. በአዋጅ ቁጥር 84/1996 መሰረት ለማስታወቅያና ባህል ቢሮ ከተሰጠው ስልጣን ተግባር፣ ማስታወቂያን የሚመለከቱ ስልጣንና ተግባራትን ይፈጽማል፣ ያስፈጽማል፣ ያስተባብራል
2. ሲቪክ ማሕበራትና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች ይቀስቅሳል፣ ድጋፍ ይሰጣል፣
3. የሲቪክ ማህበራት በክልል የልማት እንቅስቃሴ ይበልጥ አስተዋጽኦ እንዲያበርክቱ ይቀሰቅሳል፣ የመንግስት ዕቅዶች እንዲያውቁት ያደርጋል።

13. **<u>የሴቶች ጉዳይ ቢሮ</u>**

1. በአዋጅ ቁጥር 22/1989 መሰረት ለሴቶች ጉዳይ ፅህፍት ቤት የተሰጠ ስልጣንና ተግባር ይፈጽማል፣ ያስፈጽማል፣ ያስተባብራል፣

www.abyssinialaw.com

የተሓባብር፣

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ዝተጠቐሰ ከምዘሎ ኮይኑ ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ፦

ሀ. ኣብ ጉዳያት ደቂ ኣንስትዮ ዝሰርሑ ኣካላት ተዋዲዶም ክሰርሑ ይገብር፣ የተሓባብር፣

ለ. ደቂ ኣንስትዮ ዝምልከቱ ኩለመዳያዊ ሓደሽቲ ሓሳባት ፖሊሲ የፈልፍል፣ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል፣

ሐ. ኣብዚ ክልል ዝወፁ ሕግታት፣ ደንብታትን መምርሒታትን ንደቂ ኣንስትዮ ትኹረት ዝሃቡ ምኳኖም የረጋግፅ።

መ. ኣብ ዝሕንፀፁ ትልምታት ልምዓት ጉዳያት ስርዓት ፆታ ዘካተቱ ምኳኖም የረጋግፅ፣ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል፣

ረ. ኣብ ልዕሊ ደቂ ኣንስትዮ ዝበፅሑ ጉዳኣቲ ልምድታት ክውገዱ ምስ ዝምልከቶም ተዋዲዱ ይሰርሕ፣

ሰ. ደቂ ኣንስትዮ ኣብ ልምዓትን ህንፀት ስርዓት ዲሞክራስን ንጡፍ ተሳትፎ ክህልወን የተሓባብር፣ ክወደባ የለዓዕል፣ ኩነታት የመቻችቹ፣

ሸ. ኣብ ዝተሓተ መነባብሮ ዝርከብ ዳቂ ኣንስትዮ ብዝተፈላለዩ ሞያታት ክውደባን ናይ ልቓሕን ቁጠባን ግልጋሎት ዝረኽባሉ ኩነታት ምፍጣሩ የረጋግፅ፣ የመቻችቹ።

14. <u>ቢሮ ልምዓት ሃፍቲ ማይ፣ ማዕድንን ኢነርጅን</u>

ቢሮ ልምዓት ሃብቲ ማይ፣ ማዕድንን ኢነርጅን ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ፦

1. ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 54/1994 ንኮሚሽን ሃብቲ ማይ ዝተውሃበ ስልጣንን ተግባርን፣
2. ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 9/1988 ዓንቀፅ 13 ንቤት ፅሕፈት ማዓድን ኢነርጅን ዝተውሃበ ስልጣንን ተግባርን፣
3. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ብኮሚሽን ሃብቲ ማይን ቤት ፅሕፈት ማዕድንን ኢነርጅን ዝተመስረቱ መሰላትን ግቡኣትን ናብዚ ቢሮ ተመሓላሊፎም ኣለዉ፣

15. <u>ቢሮ ልምዓት ኢንድስትሪ፣ ንግድን</u>

2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀጽ (1) የተገለጸው እንደተጠበቀ ሆኖ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል፦

ሀ. በሴቶች ጉዳይ ላይ የሚሰሩ አካላትን ያቀናጃል፣ ያስተባብራል፣

ለ. ሴቶችን በተመለከተ ሁሉን አቀፍ አዳዲስ የፖሊስ ሓሳቦችን ያመነጫል፣ አፈጻጸሙ ይከታተላል፣

ሐ. በክልሉ የሚወጡ ሕጎች ደንቦችና መመሪያዎች ለሴቶች ትኩረት መስጠታቸውን ያረጋግጣል፣

መ. በሚነደፉ የልማት እቅዶችና ፕሮግራሞች የስርዓተ ጾታ ጉዳዮች እንዲካተቱ ያደርጋል፣ አፈጻጸሙ ይከታተላል፣

ረ. በሴቶች ላይ የሚደርሱ ጎጂ ልማዳዊ ድርጊቶች እንዲወገዱ ከሚመለከታቸው በመቀናጀት ይሰራል፣

ሰ. ሴቶች በልማትና የዲሞክራሲ ስራዎችን ንቁ ተሳትፎ እንደሚኖራቸው ያደርጋል፣ እንዲደራጁ ይቀይሳል፣ ያመቻቻል፣

ሸ. በዝቅተኛ የኑሮ ደረጃ የሚገኙ ሴቶችን በተለያዩ ሞያዎች ያደራጃል፣ የብድር የቁጠባ አገልግሎት የሚገኙበት ሁኔታ መፈጠሩን ያረጋግጣል፣ያመቻቻል።

14. <u>የውሃ፣ ማዕድን ኤነርጂ ሃብት ልማት ቢሮ</u>

የውሃ፣ መዕድንና ኤነርጂ ሃብት ልማት ቢሮ የሚከተሉትን ስልጣንን ተግባር ይኖሩታል፦

1. በአዋጅ ቁጥር 54/1994 መሰረት ለውሃ ሃብት ልማት ኮምሽን የተሰጠ ስለጣንና ተግባር፣
2. በአዋጅ ቁጥር 9/1988 ዓንቀፅ 13 መሰረት ለማዕድንና ኢነርጂ ጽሕፈት ቤት ተሰጥቶ የነበረው ስልጣንና ተግባር፣
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ (1) እና (2) መሰረት በውሃ ሃብት ኮምሽንና ማዕድንና ኢነርጅ ጽሕፈት ቤት የተመሰረቱ መብቶችና ግዴታዎች ለዚህ ቢሮ ተላልፈዋል።

15. <u>የኢንድስትሪ፣ ንግድ እና ትራንስፖርት</u>

ትራንስፖርትን

ቢሮ ልምዓት ኢንድስትሪ፣ ንግድን ትራንስፖርትን ዝስዕቡ ስልጣን ተግባርን ይህልዎ፦

1. ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 40/1992 ንቤት ፅሕፈት ምስፍሕፋሕ ኣናእሽተይን ደቀቅትን ትካላት ንግድን ተዋሂቡ ዝነበረ ስልጣንን ተግባርን፣
2. ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 9/1988 ዓንቀፅ 14 ንቢሮ ኢንድስትሪ ንግድን ትራንስፖርትን ተዋሂቡ ዝነበረ ስልጣንን ተግባርን፣
3. ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ (1) ን(2) እዚ ዓንቀፅ ዝተመስረቱ መሰላትን ጉብኣትን ናብዚ ቢሮ ተመሓላሊፎም ኣለዉ።
4. በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 7(3) ዝተመልከቱ ፈፀምቲ ኣካላት ብላዕለዋይነት ይመርሕ፣ የተሓባብር።

16. **ቢሮ ሕርሻን ልምዓት ገጠርን**

ቢሮ ሕርሻን ልምዓት ገጠርን ዝስዕብ ስልጣንን ተግባር ይህልዎ፣

1. ካብ ስልጣንን ተግባር ኮሚሽን ልምዓት ሃፍቲ ማይ ወፃኢ ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 86/1996 ዓ/ም ንቢሮ ሕርሻን ልምዓት ገጠርን ዝተውሃበ ስልጣንን ተግባርን፣
2. ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 39/1992 ንቤት ፅሕፈት ምስፍሕፋሕ ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ተዋሂቡ ዝነበረ ስልጣን ተግባርን፣
3. ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 9/1988 ዓንቀፅ 17 ንቢሮ (ኮሚሽን) ሓደጋ ምክልኻልን ድልውነትን ተዋሂቡ ዝነበረ ስልጣንን ተግባርን፣
4. ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ (1)፣(2)ን (3) ን እዚ ዓንቀፅ ዝተመስረቱ መሰላትን ጉቡኣትን ናብዚ ቢሮ ተማሓላሊፎም ኣለዉ፣
5. እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 7(2) ዝተመልከቱ ፈፀምቲ ኣካላት ብላዕለዋይነት ይመርሕ፣ የተሓባብር።

ልማት ቢሮ

የኢንድስትሪ፣ ንግድና ትራንስፖርት ልማት ቢሮ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. በአዋጅ ቁጥር 40/1992 ለጥቃቅንና አነስተኛ የንግድ ተቋማት ማስፋፊያ ጽሕፈት ቤት ተሰጥቶ የነበረው ስልጣንና ተግባር፣
2. በአዋጅ ቁጥር 9/1988 አንቀፅ 14 መሰረት ለኢንድስትሪ፣ ንግድና ትራንስፖርት ተሰጥቶ የነበረው ስልጣንና ተግባር፣
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ (1) እና (2) የተመሰረቱ መብቶችና ግዴዎችና ለዚህ ቢሮ ተላልፈዋል፣
4. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 7(3) የተመለከቱትን አስፈጻሚ አካላት በበላይነት ይመራል፣ ያስተባብራል፣

16**. የግብርና ገጠር ልማት ቢሮ**

የብግርናና ገጠር ልማት ቢሮ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፣

1. ከውሃ ሃብት ልማት ኮምሽን ስልጣንና ተግባር ውጭ በአዋጅ ቁጥር 86/1996 መሰረት ለግብርናና ገጠር ልማት ቢሮ የተሰጠው ስልጣንና ተግባር፣
2. በአዋጅ ቁጥር 39/1992 መሰረት ሕብረት ስራ ማሕበራት ፅሕፈት ቤት ተሰጥቶ የነበረው ስልጣንና ተግባር፣
3. በአዋጅ ቁጥር 9/1988 ዓንቀፅ 17 መሰረት ለአደጋ መከያከያ እና ዝግጅነት ቢሮ (ኮምሽን) ተሰጥቶ የነበረው ስልጣንና ተግባር፣
4. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ(1)፣ (2) እና (3) መሰረት የተመሰረቱ መብቶችና ግዴታዎች ለዚህ ቢሮ ተላልፈዋል።
5. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 7(2) የተመለከቱትን አስፈጻሚ አካላት በበላይነት ይመራል፣ ያስተባብራል።

17. **ቢሮ ጉዳይ መናእሰይን ስፖርትን**

ቢሮ ጉዳያት መናእሰይን ስፖርትን ዝስዕቡ ስልጣንን ተግ ባርን ይህልዎ፦

1. ጥዑይ ዜጋን ሓላፍነት ዝስመዖን መንእሰይ ሓይሊ ንምፍራይ ዘኽእል ሜላ ይሕንፅፅ፣
2. መንእሰይ እዚ ክልል መትከላት ሕገ-መንግስቲ መሰረት ብምግባር ኣብ ህንፀት ዲሞክራሲዊ ስርዓት ንጡፍ ተሳትፎ ክህልዎ ደገፍ ይህብ፣
3. ፖሊሲታት፣ ስትራተጅታትን መደባትን መናእሰይ እዚ ክልል የዳሉ፣ ክፍፀም ይገብር፣
4. መንእሰይ እዚ ክልል ፈጣሪ ስራሕ ክኸውን ዘኽእል ግንዛበ የለዓዕል፣ ምስ ዝምልከቶም ብምኧን ኩነታት የመቻቹ፣
5. መንእሰይ ክልልና ምስ ባህሊ ሃገርናን ብሄረሰባትን ከላሊ፣ ክርድእ ዘኽእሉ ሜላታት ይሕንፅፅ፣ ናይ ክልሉ ባህሊ ክጎልብት የለዓዕል፣ ናይቲ መንእሰይ ኩለመዳያዊ ስብእና ንምጉልባት ዝሕግዙ ተግባራት ይፍፅም፣
6. ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 8/1988 ንኮሚሽን ኣካል መሰልጠንን ስፖርትን ክልል ትግራይ ተዋሂቡ ዝነበረ ስልጣንን ተግባርን ይፍፅም፣ የፈፅም፣
7. ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 8/1988 ብቤት ፅሕፈት ጉዳይ መናእሰይን ኣካል መሰልጠኒ ስፖርትን ዝተመስረቱ መሰላትን ግብኣትን ናብዚ ቢሮ ተመሓላሊፎም ኣለዉ።

18. **ቢሮ ፀጥታን ጉዳያት ምምሕድዳርን**

ቢሮ ፀጥታን ጉዳያት ምምሕድዳርን ዝስዕቡ ስልጣንን ትግባርን ይህልዎ፦

1. ሰላምን ድሕንነት ነባሪ እዚ ክልል ምሕላው ይከታተል፣ የረጋግፅ፣ ኣብዚ መዳይ ነቲ ህዝቢ ብስፍሓት የሳትፍ፣
2. ኣብ ጉዳያት ድሕንነትን ፀጥታን ህዝቢ ኣግባብነት ምስ ዘለዎም ኣካለት ፌደራል መንግስቲ፣ ክልላትን ወረዳታትን ርክብ ይምስርት፣
3. ምስ መዳውብቲ ክልላት ዝለዓሉ ጎንፅታትን

17. **የወጣቶች ና ስፖርት ጉዳይ ቢሮ**

የወጣቶእና ስፖርት ጉዳይ ቢሮ የሚከተሉትን ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. ጤናማ ዜጋና ሓላፍነት የሚስማው ወጣት ሓይል ለማፍራት የሚያስችል ስትራተጂ ይቀይሳል፣
2. የክልሉ ወጣት የሕገ መንግስቱን መርሆዎች መሰረት በማድረግ በዲሞክራሲያዊ ስርዐት ግምባታ ንቁ ተሳትፎ እንዲኖራቸው ድጋፍ ይሰጣል።
3. የክልሉ ወጣቶች ፖሊስ፣ ስትራተጂና እቅዶችን ያዘጋጃል፣ አፈጻጸሙ ይከታተላል፣
4. የክልሉ ወጣት ስራ ፈጣሪ እንዲሆን የሚያስችል ግንዛቤ እንዲይዝ ይቀስቅሳል፣ ከሚመለከታቸው ጋር በመሆን ሁኔታዎችን ያመቻቻል፣
5. የክልሉ ወጣት የሃገሪቱን ብሄረሰቦች ባህል እንዲያውቅና እንዲረዳ የሚያስችል ዜዴዎችን ይቀይሳል፣ የክልሉ ሕብረተሰብ ባህል እንዲያጎለብትና የወጣቱ ሁለንተናዊ ሰብእና እንዲጎለበት የሚያስችሉ ተግባራት ይፈጽማል፣
6. በአዋጅ ቁጥር 8/1988 መሰረት ለትግራይ ማሰልጠኛና ስፖርት ኮምሽን ተሰጥቶ የነበረው ስልጣንና ተግባር ይፈጽማል፣ ያስፈጽማል
7. በአወጅ ቁጥር 8/1988 መሰረት በአካል ማሰልጠኛና ስፖርት ኮምሽን በወጣቶች ጉዳይ ጽህፈት ቤት የተመሰረቱ መብቶችና ግዴታዎች ለዚህ ቢሮ ተላለፈዋል።

18. **የጸጥታና አስተዳድር ጉዳዮች ቢሮ**

የጸጥታና አስተዳድር ጉዳዮች ቢሮ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል፦

1. የክልሉ ህዝብ ድሕንነትና ሰላም መጠበቁን ይከታተላል፣ ያረጋግጣል፣ በዚህ ጉዳይ ህዝቡን በስፋት ያሳትፋል፣
2. በህዝቡ ድሕንነትና ጸጥታ ጉዳዮች ከሚመለከታቸው የፌደራል መንግስት አካላት፣ ክልሎችና የክልሉ ወረዳዎች ግንኙነት ይመስርታል
3. ከአጓራባች ክልሎች ጋር የሚነሱ

ዘይምድዳእን ብሰላማዊ መንገዲ ዝፍትሓሉ ጥጡሕ ኩነታት የመዓራሪ፣ ምስ ዝምልከቶም ክልላት ሓባራዊ ኮሚቴ ሰላም ብምጥያሽ ንምርግጋፅ ዘላቒ ፍታሕ ይሰርሕ፣

4. ካብ ስሩዕ ናይ ፍትሒ ስርዓትን ካልኦት ስልጣን ዘለዎም ኣካላት ወፃኢ ዝለዓሉ ምምሕድዳራዊ ተንከፍ ቅሬታታትን ጥርዓናትን ኣፃርዩ የቕምጥ፣ካብ ዓቕሙን ስልጣኑን ወፃኢ ዝኾነ መፍትሒ ክወሃቦ ንርእሰ ምምሕድዳር የቕርብ፣

5. ሰናይ ምምሕዳር ኣብ ክልልና ክስፍንን ዘላቕነት ክህልዎን ኩነታት የመቻቹ፣ ዘጋጥሙ ፀገማት መፍትሒ ሓሳቀብ የቕርብ፣

6. ዘይተማእኸለ ስርዓት ምምሕድዳር ክልልና ትካላውን ውፅኢታውን ክኸውን ኣፊፃፅምኡ ይከታተል፣ የተሓባብር፣ ኣብ ፀገማቱ መፍትሒ ሓሳብ የቕርብ፣

7. ኣብዚ ክልል ዝፍጠሩ ዘይምጥዕዓማትን ጎንፅታትን ብሰላማዊ መንገዲ ክፍትሑ ምስ ዝምልከቶም ኣካለት ተዋዲዱ ይሰርሕ፣

8. ሓይሊ ሚልሻ እዚ ክልል ይመርሕ፣ የተሓባብር፣ ሓይሊ ሚልሻ እዚ ክልል ብዕጥቅን ኣድላይ ንዋትን ክማላእን ክጠናኸርን ይገብር፣

9. ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 14/1988 ንቤት ፅሕፈት ምልሻ ክልል ትግራይ ተዋሂቡ ዝነበረ ስልጣንን ተግባርን ይፍፅም፣ የፈፅም፣ ይመርሕ፣ የተሓባብር፣

10. ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 14/1988 ብቤት ፅሕፈት ምልሻ ዝተመስረቱ መሰላትን ግቡእትን ናብዚ ቢሮ ተመሓላሊፉ ኣሎ፣

11. በዚ ኣወጅ ዓንቀፅ 7(7) ዝተዘርዘሩ ፈፀምቲ ኣካላት ብላዕለዋይነት ይመርሕ፣ የተሓባብር፣ ኣወደድቦኦም፣ ረቒቕ ናይ ስራሕ ትልሞምን በጀቶምን መርሚሩ

ግጭቶችና አለመባባቶች በሰላማዊ መንገድ የሚፈቱበትን የተመቻቸ ሁኔታ ይፈጥራል፣ ከሚመለከታቸው ክልሎች ጋር የጋራ የሰላም ኮሚቴ በማቋቋም ለዘላቂ መፍትሔ መረጋገጥ ጥረት ያደርጋል፣

4. ከመደበኛ የፍትሕ ስርዓትና ሌሎች ስልጣን ካላቸው አካላት ውጭ የሚነሱ አስተዳደራዊ ነክ ቅሬታዎችና አቤቱታዎችን በማጣራት መፍትሔ ያስቀምጣል፣ ከዓቅሙና ስልጣኑ በላይ የሆነውን መፍትሔ እንዲሰጣው ለርእስ መስተዳድሩ ያቀርባል፣

5. መልካም አስተዳደር በክልሉ እንዲሰፍንና ቀጣይነት እንዲኖረው ሁኔታዎችን ያመቻቻል፣ የመፍትሔ ሓሳብ ያቀርባል፣

6. የክልሉ ያለተማከለ የአስተዳደር ስርዓት ተቋማዊና ውጤታማ እንዲሆን አፈጻጸሙ ይከታተላል፣ ያስተባብራል፣ ያጋጠሙ ችግሮች ላይ የመፍትሔ ሓሳብ ያቀርባል፣

7. በክልሉ የሚፈጠሩ ያለመግባባቶችና ግጭቶች በሰላማዊ መንገድ እንዲፈቱ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር ተቀናጅቶ ይሰራል፣

8. የክልሉ ሚልሻ ሓይል ይመራል፣ ያስተባብራል፣ የክልሉ የሚልሻ ሓይል ትጥቅና አስፈላጊ የሆኑ ቁሳቁሶች እንዲጠናከርን እንድሟላ ያደርጋል፣

9. በአዋጅ ቁጥር 14/1988 መሰረት ለትግራይ ክልል ሚልሺያ ጽሕፈት ቤት ተሰጥቶ የነበረው ስልጣንና ተግባር ይፈጽማል፣ ያስፈጽማል፣ ያስተባብራል፣

10. በአዋጅ ቁጥር 14/1988 መሰረት በሚልሻ ጽሕፈት ቤት የተመሰረቱ መብቶችና ግዴታዎች ለዚህ ቢሮ ተላልፈዋል፣

11. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 7(7) የተመለከቱት የአስፈጻሚ አካላት በበላይነት ይመራል፣ ያስተባብራል፣ አደረጃጀታቸው፣ ረቂቅ የስራ ዕቅዳቸው

ንዝምልከቶ ኣካል መንግስቲ ክቐርብ ይውስን።

19. <u>**ቢሮ ፍትሒ**</u>

ቢሮ ፍትሒ ዝስዕቡ ስልጣን ተግባር ይህልዎ፦

1. ስልጣንን ተግባርን ቢሮታት መንግስቲ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ንምውሳን ኣብ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 9/1988 ዓንቀፅ 21 ንኮሚሽን ፖሊስን ቤት ፅሕፈት ምምሕድዳር ኣብያተ ህንፀት ዝምልከቱ ወፃኢ ዝተዘርዘሩ ስልጣን ተግባርን፣
2. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ ብዝወፅእ መተሓዳደሪ ደንቢ መሰረት ዓቐብቲ ሕጊ የመሓዳድር፣

20. <u>**ቢሮ ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን**</u>

ቢሮ ሰራሕተኛ ማሕበራዊ ጉዳይ ዝስዕቡ ስልጣን ተግባርን ይህልዎ፦

1. ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 91/1997 ንቤት ፅሕፈት ጉዳይ መስርሕትን ሰራሕተኛታትን ክልል ተዋሂቡ ዝነበረ ስልጣን ተግባርን፣
2. ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 9/1988 ዓንቀፅ 16 ንቤት ፅሕፈት ምትካል እግርን ማሕበራዊ ጉዳያትን ተዋሂቡ ዝነበረ ማሕበራዊ ጉዳይ ዝምልከት ስልጣንን ተግባርን፣
3. ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ (1) ን (2) ናይዚ ዓንቀፅ ዝተመስረቱ መሰላትን ጉብኣትን ናብዚ ቢሮ ተመሓላሊፎም ኣለዉ።

21. <u>**ቢሮ ከተማን ኮንስትራክሽንን**</u>

ቢሮ ልምዓት ከተማን ኮንስትራክሽንን ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልውዎ፦

1. ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 60/1995 ከምኡ'ውን ኣዋጅ ከተማታት ቁፅሪ 65/1995 ንቤት ፅሕፈት ልምዓት ከተማ ተዋሂቡ ዝነበረ ስልጣንን ተግባርን፣
2. ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 61/1995 ንበዓል መዚ ኮንስትራክሽንን ዲዛይን ትግራይ ተዋሂቡ ዝነበረ ስልጣንን ተግባርን፣
3. ናይዚ ክልል ሕፅረት መንበሪ ኣባይቲ ንምቅላል ዘኽእሉ ትልምታት ይሕንፅፅ

በጀታቸው መርምሮ ለሚመለከተው የመንግስት አካል እንዲቀርብ ይወስናል።

19. <u>**የፍትሕ ቢሮ**</u>

የፍትሕ ቢሮ የሚከተሉትን ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል፣

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ቢሮዎች ስልጣንና ተግባር ለመወሰን በወጣ አዋጅ ቁጥር 9/1988 አንቀፅ 21 መሰረት ለፖሊስ ኮምሽንና የማረሚያ ቤቶች አስተዳደር ጽሕፈት ከተሰጡ ስልጣንና ተግባር ውጭ ያሉት ስልጣንና ተግባር፣
2. የክልሉ ስራ አስፈጻሚ ምክር ቤት በሚያወጣው መተዳደሪያ ደንብ መሰረት አቃቤ ሕጎችን ያስተዳድራል፣

20. <u>**የሰራተኞችና ማሕበራዊ ጉዳይ ቢሮ**</u>

የሰራተኞች እና ማሕበራዊ ጉዳይ ቢሮ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል፣

1. በአዋጅ ቁጥር 91/1997 እና ሌሎች ሕጎች መሰረት ለትግራይ ክልል አስሪዎችና ሰራተኞች ጉዳይ ጽሕፈት ቤት የተሰጠ ስልጣንና ተግባር፣
2. በአዋጅ ቁጥር 9/1988 አንቀፅ 16 ለትግራይ መልሶ መቋቋምና ማሕበራዊ ጉዳይ ጽሕፈት ቤት የተሰጠ ማሕበራዊ ጉዳይ የሚመለከት ስልጣንና ተግባር፣
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ (1) እና (2) መሰረት የተመሰረቱ መብቶችና ግዴታዎች ለዚህ ቢሮ ተላልፈዋል።

21. <u>**የከተማ ልማትና ኮንስታራክሽን ቢሮ**</u>

የከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን ቢሮ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል፦

1. በአዋጅ ቁጥር 60/1995 እና የከተሞች አዋጅ ቁጥር 65/1995 መሰረት ለከተማ ልማት ጽሕፈት ቤት ተሰጥቶ የነበረ ስልጣንና ተግባር፣
2. በአዋጅ ቁጥር 61/1995 መሰረት ለትግራይ ኮንስትራክሽን ዲዛይን ባለስልጣን ተሰጥቶ የነበረ ስልጣንና ተግባር፣
3. የክልሉ የመኖሪያ ቤት ችግር ለመቅረፍ የሚያስችል እቅዶች ያወጣል፣

ኩነታት የመቻቹ፣

4. ኣብዚ ክልል ፀገም መንበሪ ኣባይቲ ንምቕላል ኣባይቲ ቁጠባ ንክስርሑ መንግስቲ ብዘውፅኦ መምርሒ መሰረት ንክካረዩን ክሸየጡን ይገብር፣
5. ናይዚ ክልል መንግስቲ ኣባይቲ ብኣግባቡ ዝመሓደር ዘሎ ምኳኑ ይከታተል፣

1. ንበዓል መዚ መንገድታት ብላዕለዋይነት ይመርሕ፣ የተሓባብር፣
2. ተቆፃፃሪ በዓል ስልጣን ኢንተርፕራይዝ ህንፀት ኪራይ ቁጠባ ኣባይቲ ኮይኑ ይሰርሕ፣
3. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ን (2) ዝተመስረቱ መሰላትን ጉቡኣትን ናብዚ ቢሮ ተመሓላሊፎም ኣለዉ፣
4. ኣብዚ ክልል መሓውር ዘለዎምን ፕሮጀክትታት ዘፈፁሙን ግልጋሎት ዝህቡን ኣካላት ፌደራል መንግስቲ ዝሓዝዎም ትልም በጀትን ኣፈፃፅማ ይከታተል፣ ንዝምልከቶ ፌደራል መንግስቲ ኣብ ምውፃእ ትልምን ብዛዕባ ኣፈፃፅመኦም ሓሳብ የቕርብ።

ክፍሊ ኣርባዕተ
ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

22. ምስግጋር ስልጣንን ተግባርን

1. ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 13/1988 ንቤት ፅሕፈት ብሄራዊ ግልጋሎት መናእሰይ ትግራይ ዝተውሃበ ስልጣንን ተግባርን ብመሰረት እቲ ኣዋጅ ዝተመስረቱ መስልን ግቡኣትን ንኮምሽን ትምህርትን ስልጣናን ቴክኒክን ሞያን ተመሓላሊፉ ኣሎ።
2. ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 84/1996 ንቢሮ ሓበሬታን ባህልን ተዋሂቡ ዝነበረ ስልጣንን ተግባርን ቅርስን ዝምልከቱ ስልጣንን ተግባርን፣ ዝተመስረቱ መሰላትን ግብኣትን ንኮምሽን ቱሪዝምን ባህልን ተመሓላሊፉ ኣሎ።

23. ዝተሰዓሩን ተፈፃምነት ዘይብሎም ሕግታት

1. ዝስዕቡ ኣዋጃት በዚ ኣዋጅ ተሳዒሮም ኣለዉ፦

ሀ. ኣወዳድባን ስራሕን ሓላፍነትን ኣካላት ፈፀምቲ ስራሕ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ

ሁኔታዎችን ያመቻቻል፣

4. የክልሉ የመኖሪያ ቤቶች ችግር ለማቃለል የቁጠባ ቤቶች እንዲሰሩ መንግስት በሚያወጣው መመሪያ መሰረት እንዲከራዩና እንዲሸጡ ያደርጋል፣
5. በክልሉ መንግስት ስር የሚተዳደሩ ቤቶች በአግባቡ አስተዳደራቸውን መጠበቁ ይከታተላል፣

1. የመንገዶች ባለስልጣንን በበላይነት ይመራል፣ ያስተባብራል፣
2. የቁጠባ ቤቶች ግንባታና ኪራይ ቤቶች ኢንተርፕራይዝ ተቆጣጣሪ ባለስልጣን ሆኖ ይሰራል፣
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ (1) እና (2) መሰረት የተመሰረቱ መብቶችና ግዴታዎች ለዚህ ቢሮ ተላልፈዋል፣
4. በክልሉ መዋቅራቸውን የዘረጉ፣ ፕሮጀክቶችን የሚፈጽሙና አገልግሎት የሚሰጡ የፌደራል መንግስት አካላት በእቅድና በጀት አፈጻጸማቸው ይከታተላል፣ ለሚመለከተው የፌደራል መንግስት አካል በዕቅድ አወጣጥና ስለአፈጻጸማቸው ሓሳብ ያቀርባል።

ክፍል አራት
የተለያዩ ድንጋጌዎች

22. የስልጣንና ተግባር ሽግግር

1. በአዋጅ ቁጥር 13/1988 መሰረት ለትግራይ ወጣቶች ብሄራዊ አገልግሎት ጽሕፈት ቤት የተሰጠ ስልጣንና ተግባር፣ በዚህ አዋጅ የተመሰረቱ መብቶችና ግዴታዎች ለትምህርት ስልጣና ቴክኒክና ሙያ ኮምሽን ተላልፈዋል፣
2. በአዋጅ ቁጥር 84/1996 መሰረት ለማስታወቅያና ባህል ተሰጥቶ ከነበረው ስልጣንና ተግባር ባህልና ቅርስ የሚመለከቱ ስልጣንና ተግባር፣ የተመሰረቱ መብቶችና ግዴታዎች ለቱሪዝም ባህል ኮምሽን ተላልፈዋል።

23. የተሻሩና ተፈጻምነት የሌላቸው ሕጎች

1. የሚከተሉትን አወጆች በዙህ አዋጅ ተሸረዋል፣

ሀ. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት አስፈጻሚ አካላት አደረጃጀትና ስልጣንና

መንግስቲ ትግራይ ንምውሳን ዳግም ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 46/1994 (ምስ መመሓየሽኡ)

ለ. ተፀዋዕነትን ንቢሮ ንግድን፣ ኢንድስትርን ከተማ ልምዓት ዝኾና ቤት ፅሕፈታት ዳግም ንምውዳብ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 75/1996፣

2. ምስዚ ኣዋጅ ዝጓነፅ ዝኾነ ኣዋጅ ኣብዚ ኣዋጅ ንዝተሸፈነ ጉዳያት ተፈፃምነት ኣይህልዎን።

24. እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ እዋን

እዚ ኣዋጅ ብቤት ምኽሪ እዚ ክልል ካብ ዝፀደቐሉ ዕለት መስከረም 26/1998 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዚዳንት

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ተግባር ለመወሰን እንደገና ተሻሽሎ የወጣ አዋጅ ቁጥር 46/1994 (ከነመሻሻያዎቹ)፣

ለ. ተጠሪነታቸው ለኢንድስትሪ፣ ንግድና ከተማ ልማት ቢሮ የሆኑ ጽህፈት ቤቶቹን እንድገና ለማደራጀት የወጣ አዋጅ ቁጥር 75/1996፣

2.. ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ማንኛውም አዋጅ በዚህ አዋጅ በተመለከቱት ጉዳዮች ላይ ተፈጻመንት አይኖራቸውም።

24. አዋጅ የሚዘናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በክልሉ ምክር ቤት ከጸደቀበት ከመስከረም 26 ቀን /1998 ዓ/ም ጀምሮ የጸና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ፕረዚዳንት

www.abyssinialaw.com

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 14 ዓመት ቑ .2
መቐለ መስከረም 1998 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስቲ ትግራይ

14ኛ ዓመት ቁ.2
መቀለ መስከረም 1998 ዓ/ም

ኣዋጅ ቑፅሪ 95/1998ዓ/ም ንመፈፀሚ ዕላማ ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ንዝግበር ውዕሊ ልቓሕ ውሕስና ንምሃብ ዝወፀ ኣዋጅ

ኣብ ክልልና ዘለዋ ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ምጥንኻር ንኽነካይዶ ናይ ልምዓት ምንቅስቃስ ዘለወን ረብሓ ዝለዓለ ምዃኑ ስለዝተኣመነሉ፣

ኣብ ሓረስቶት ክተኣታቶ ዝድለ እታወታት ሕርሻ ዝርግሕኡ ክዓቢ ኣብ ምግባር ዘለወን ኣስተዋፅኦ ዝለዓለ ብምዃኑ፣

ነዞም ተግባራት ንምፍፃም ዘለወን ናይ ፋይናንስ ዓቕሚ ትሑት ብምዃኑን ካብ ባንኪ ንምልቃሕ ናይ ውሕስና ዓቕሚ ስለዘይብለን ንቲ ሕፀረት ንምሽፋን ሓገዝ መንግስቲ ኣድላይ ኮይኑ ስለዝተረኸበ፣

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ፋይናንስ ምምሕዳር ኣዋጅ ቑፅሪ 26/89 ዓንቀፅ 32 ዝተውሃቦ ስልጣን እዚ ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

1. **ሓፂር ርእሲ**

   እዚ ኣዋጅ "ንመፈፀሚ ዕላማ ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ናይ በጀት ውሕስና ንምሃብ ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 95/1998" ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

2. ውሕስና ዝውሃቦ መጠን ልቓሕ

ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ክሳብ ብር 186,872,811.50 (ሓደ ሚኢትን ሰማንያን ሽድሽተን ሚልዮንን ሸሞንተ ሚኢትን ዓሰርተ ሓደን ብርን ሓምሳን ሳንቲምን) ክልቅሑ መንግስቲ ውሕስና ሂቡ ኣሎ።

3. ኣፈፃፅማ እቲ ውሕስና

1. እዚ ውሕስና ንሕርሻ እታወታትን ፍርያትን ንዝውዕል ልቓሕ ዝተውሃበ ኾይኑ ውዕሊ ካብ ዝተፈፀመሉ ንሓደ ዓመት ዝፀንሕ

ኣዋጅ ቁጥር 95/1998 ለሕብረት ስራ ማሕበራት ዓላማ ማስፈፀሚያ ለማድረግ የብድር ውል ዋስትና ለመስጠት የወጣ ኣዋጅ

በክልሉ ያሉ የህብረት ስር ማህበራት ማጠናከር ለምናካሂደው የልማት እንቅስቃሴ ያለው ጠቀሜታ የላቀ መሆኑ ስለታመነበት፣

በአርሶ አደሩ እንዲለመድና እንዲሰርፅ የሚፈለገው የእርሻ ግእባቶች ስርጭት እንዲሰፋ በማድረግ ያላቸው አስተዋፅኦ ከፍተኛ በመሆኑ፣

እነዚህ ተግባራት ለመፈፀም ህብረት ስራ ማህበራት ያላቸው የፋይናንስ አቅም ዝቅተኛ በመሆኑና ከባንክ ለመበደር የዋስትና አቅም ስሌላቸው ይህን እጥረት ለመሸፈን የመንግስት ድጋፍ አስፈላጊ ሆኖ በመገኙቱ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መነግስት ምክር ቤት የፋይናንስ አዋጅ ቁጥር 26/89 አንቀፅ 32 መሰረት በተሰጠው ስልጣን የሚከተለው ታውጇል።

1. **አጭር ርእስ**

   ይህ አዋጅ " ለህብረት ስራ ማሕበራት ዓላማ ማስፈፀምያ የበጀት ዋስትና ለመስጠት የወጣ አዋጅ ቁጥር 95/1998" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ዋስትና የሚሰጥበት የብድር መጠን

የህብረት ስራ ማህበራት እስከ ብር 186872811.50 (አንድ መቶ ሰማንያ ስድስት ሚልዮን ስምንት መቶ ሰባ ሁለት ሺ ስምንት መቶ አስራ አንድ ብር ከሃምስ ሳንቲም) የሚደርስ ከባንኮች እንዲበደሩ መንግስት ዋስትና ይሰጣል።

3. የዋስትናው አፈፃፀም

1. ይህ ዋስተና ለእርሻ ግብአቶችና ምርቶች ለሚውል ብድር የተሰጠ ሆኖ ውል ከተፈፀመበት ለአንድ አመት የሚፀና

ናይ ሓደ ዋጋ ብር 2.50
ያንዱ ዋጋ

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፖ.ሳ 291
ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ

ይኸውን።

2. ተለቃሓይ ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ኣብ ዝተጠቐሰ ጊዜ ውሽጢ እቲ ልቓሕን ክመልሶ ኣለዎ።
3. መጠን ወለድን ኣገባብ ኣመላልሳ ልቓሕን ክልል መንግስትን እቲ ባንክን ብዝገብሩዎ ስምምዕ ይውሰን።
4. እዚ ልቓሕ ብውሕስና በጀት እዚ ክልል ዝተገበረ ኾይኑ ንሕብረት ስራሕ ማሕበራት ሕርሻ እታወታት፣ ፍርያትን ሓደሽቲ ቴክኖሎጂታት ሕርሻ መዐደጊ ይውዕል።

4. ግቡእ ክልላዊ መንግስቲ

1. ተለቃሓይ ዝተለቀሖ ገንዘብ ብሙሉእ ወይ ብኸፋል ብእዋኑ ክምልስ እንተዘይክኢሉ ካብ በጀት እዚ ክልል ተቐኒሱ ዝኸፈል ይኸውን።
2. ክልል መንግስቲ ዘይተኸፈለ ልቓሕ ብምምላስ ንዝተቐነሰ በጀት ክትክእ ኣለዎ።

5. እዚ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ ጊዜ

እዚ ኣዋጅ እቲ ውዕሊ ካብ ዝተኣሰረሉ ዕለት ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ
ፐሬዚዳንት
ብሄራዊ ክልልዊ መንግስቲ ትግራይ

ይሆናል።

2. ተበዳሪው በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ (1) ጊዜ ብድሩ መመለስ አለበት።
3. የወለድ መጠንና ብድር የሚመለስበት መንገድ የክልሉ መንግስትና ባንኩ በሚያደርጉት ስምምነት ይወሰናል።
4. ብድሩ በክልሉ የበጀት ዋስትና የተገኘ ሆኖ ለህብረት ስራ ማህበራት የእርሻ ግብአቶች፣ ምርቶችና አዳዲስ ቴክኖሎጂዎች መግዣ የሚውል ነው።

4. የክልሉ መንግስት ግዴታ

1. ተበዳሪው የተበደረውን ገንዘብ በሙሉ ወይም በከፊል በጊዜው መመለስ ካልቻለ ከክልሉ በጀት ተቀንሶ የሚከፈል ይሆናል።
2. የክልሉ መንግስት ያልተመለሰውን ብድር በመመለስ የተቀነሰውን በጀት መተካት አለበት።

5. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ውሉ ከተመሰረተበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ፕረዚዴንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 14 ዓመት ቑ.3
መቐለ ሕዳር 1998 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ተግራይ ዝወፀ

14ኛ ዓመት ቁ.3
መቐለ ህዳር 1998 ዓ/ም

አብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ግብሪ እቶት ስራሕ ሕርሻን ክፍሊት መሬት መጥቀሚ ንምውሳን ዝወፀ አዋጅ ቁፅሪ 96/1998

ኢኮኖሚ ክልልና መሰረቱ ሕርሻ ብምዃኑ ነዚ ክፍለ ኢኮኖሚ ንምዕባይ መንግስቲ ቐንዲ ትኹረት ብምግባር ሰፋሕቲ መሰረተ ልምዓት ሕርሻ ንምግፋሕ ዝለዓለ መዋእለ ንዋይ መዲቡ ብዝለዓለ ደረጃ ይንቐሳቐስ ብምህላው

ግብሪ እቶት ስራሕ ሕርሻን ክፍሊት መሬት መጥቀሚን ምስ እንኽተሎ ዘለና ናይ ግብሪ ምምሕያሽ ስርዓት ብዝጠዓዓምን ብዝተመጣጠነ ናይ ክፍሊት ስርዓት ብዝጠዓዐምን ብዝተመጣጠነ ክፍሊት ስርዓት ሕጊ ንክምራሕ ምግባር አድላይ ምዃኑ

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓየሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ክልል ትግራይ ዓንቀፅ 49(3)(ሀ)ን(ቸ)ን ዝስዕብ አዋጅ አውፂኡ አሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

1. **ሓፂር ርእሲ**

   እዚ አዋጅ "አብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ግብሪ አቶት ስራሕ ሕርሻን ክፍሊት መሬት መጥቀሚን ንምውሳን ዝወፀ አዋጅ ቁፅሪ 96/1998" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

2. **ትርጉም**

ናይቲ ቃል አጠቓቕማ ካሊእ ትርጉም ዘውህቦ ተዘይኾይኑ አብዚ አዋጅ ውሽጢ፤

1. "መሬት" ማለት ካብ ቤት ማዘጋጃ ወይ ድማ አግባብ ሕጊ ከተማ ተባሂሉ ካብ ዝተሰየመ ወፃኢ

በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የእርሻ ስራ ገቢ ግብር እና የመሬት መጥቀሚያ ክፍያ ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 96/1998

የክልሉ የኢኮኖሚ መሰረት ግብርና በመሆኑ ይህን ክፍለ ኢኮኖሚ ለማሳደግ መንግስት የላቀ ትኩረት በማድርግ ሰፊ የግብርና መሰረተ ልማቶች ለማስፋፋት ከፍተኛ መዋእለ ንዋይ መድቦ በመንቀሳቀስ ላይ በመሆኑ

የእርሻ ስራ ገቢ ግብርና የመሬት መጠቀሚያ ክፍያ እየተወሰደ ካለው የግብር ማሻሻያ ስርዓት የሚጣጣምና በተመጣጠነ የክፍያ ስርዓት ህግ እንዲመራ ማድረግ አስፈላጊ በመሆኑ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ የወጣው ህገ መንግስት አንቀፅ 49(3)(ሀ)(ቸ) መሰረት የሚከተለውን አዋጅ አውጥቷል ።

ክፍል አንድ
አጠቃላይ

1. **አጭር ርእስ**

   ይህ አዋጅ "የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት እርሻ ገቢ ግብር እና መሬት መጠቀሚያ ክፍያ ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 96/1998" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. **ትርጉም**

የቃሉ አጠቃቀም በግልፅ ሌላ ትርጉም የሚሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ፤

1. "መሬት" ማለት ከማዘጋጀ ቤት ወይም አግባብ ባለው ህግ ከተማ ተብሎ ከተሰየመ ክልል ውጪ

ዝርከብ ዝኾነ መሬት ኾይኑ ብናይ ሕርሻ ኢንቨስትመንት ፍቃድ ዝተትሓዘ መሬት ዘይሓውስ ናይ ገጠር መሬት ማለት እዩ።

2. "ሓረስታይ "ማለት ፍቓድ ኢንቨስትመንት እንተይአድለዮ ብውልቀ ወይ ብሕብረት ስራሕ ማሕበር ብምውዳብ ስራሕቲ ሕርሻ ዝሰርሕ ሰብ እዩ።
3. "ሕብረት ስራሕ ማሕበር" ማለት ብመሰረት አዋጅ ቁፅሪ 39/1992 ዘተመደበ ሕብረት ስራሕ ማህበር ሓረስቶት እዩ።
4. "ትሕዝቶ መሬት" ማለት ስልጣን ብዘለዎ አካል ዝተዓደለን አብ ኢድ ሓረስታይ ዝርከብን ንግልጋሎት ሕርሻ ዝውዕል መጠን መሬት እዩ።
5. "ግብሪ አካቢ ብዓል መዚ" ማለት ቢሮ ፋይናንስ ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን በብወረዳኡ ዝርከቡ አብያተ ፅሕፈት ፋይናንስ ኢኮኖሚ ልምዓት እዩም
6. "ግብሪ አካቢ" ማለት ሰራሕተኛታት ግብሪ አካቢ በዓል መዚ ወይ ግብሪ ክእክብ ውክልና ዝተውሃቦ ሰብ እዩ ።
7. "ቢሮን ቢሮ ሓላፊን" ማለት ከም ቅደም ሰዓቦም ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓትን ሓላፊ ቢሮ ፋይናንስና ኢኮኖሚ ልምዓትን እዩ።
8. "መንግስቲ" ማለት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።
9. "ሰብ" ማለት ናይ ተፈጥሮ ሰብ ወይ ናይ ሕጊ ሰብነት ዘለዎ አካል እዩ።
10. "ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ" ማለት ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።
11. "ወረዳን ፈፃሚ ስራሕ ወረዳን" ማለት ከምቅደም ስዓብ ብሕጊ ናይ ወረዳ ምምሕዳር ኾይኑ ዝቕመን ስራሕ ፈፃሚ እቲ ወረዳን እዩ።

3. ወሰን ተፈፃምነት

እዚ አዋጅ አብ ልዕሊ ዝኾነ ናይ መሬት ትሕዝቶ ዘለዎ ሓረስታይ ክልልና ተፈፃሚ ይኸውን።

ክፍሊ ኽልተ
ብዛዕባ ምኽፋል መሬት መጥቀሚ ክፍሊት

4. ናይ መሬት መጥቀሚ ክፍሊት ምኽፋል

1. ዝኾነ ናይ ገጠር መሬት ትሕዝቶ ዘለዎ ሓረስታይ ብመሰረት አብዚ አዋጅ ዓንቀፅ 5 ዝተቐመጠ ሰደቓ ናይ መሬት መጥቀሚ ክፍሊት

የሚገኝ ማንኛውም የገጠር መሬት ሆኖ በእርሻ ኢንቨስትመንት ፍቃድ የተያዘ መሬት አያጠቃልልም።

2. "አርሶ አደር "ማለት የኢንቨስትመንት ፍቃድ ሳያስፈልገው በግል ወይም በህብረት ስራ ማሕበር በመደራጀት የእርሻ ስራ የሚሰራ ሰው ነው።
3. "የህብረት ስራ ማህበር" ማለት በአዋጅ ቁጥር 39/1992 መሰረት የተደራጃ የገበሬዎች ህብረት ስራ ማህበር ማለት ነው።
4. "የመሬት ይዞታ" ማለት ስለጣን ባለው አካል የተሰጠ በአርሶ አደሩ እጅ የሚገኝ ለግብርና አገልግሎት የሚውል የመሬት መጠን ነው።
5. "የግብር ሰብሳቢ ባለ ስልጣን" ማለት የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮና በየወረዳው የሚገኙ የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ፅህፈት ቤቶች ናቸው።
6. "የግብር ሰብሰቢ" ማለት የግብር ሰብሳቢው ባለስልጣን ሰራተኞች ወይም ግብር እንዲሰበስብ ውክልና የተሰጠው ሰው ነው።
7. "ቢሮና የቢሮ ኃላፊ" ማለት እንደቅደም ተከተላቸው የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮና የፋይናንስ ኢኮኖሚ ቢሮ ኃላፊ ነው።
8. "መንግስት" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ነው።
9. "ሰው" ማለት የተፈጥሮ ወይም የህግ ሰውነት ያለው አካል ነው።
10. "የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ነው።
11. "ወረዳና የወረዳ ስራ አስፈፃሚ" ማለት እንደቅደምተከተላቸው በህግ ወረዳ መስተዳደር ተብሎ የተቋቋመና የወረዳው ስራ አሰፈፃሚ ነው።

3. የተፈፃሚነት ወሰን

ይህ አዋጅ በክልሉ በማንኛው የመሬት ይዞታ ያለው አርሶ አደር ላይ ተፈፃሚ ይሆናል።

ክፍል ሁለት
የገጠር መሬት መጠቀምያ ክፍያ

4. የገጠር መሬት መጠቀምያ ክፍያ ስለ መክፈል

1. ማንኛው የገጠር መሬት ይዞታ ያለው አርሶ አደር በዚ አዋጅ አነቀፅ 5 በተቀመጠው ሰንጠረዥ መሰረት የመሬት መጠቀምያ

ናይ ምኽፋል ግብእ ኣለዎ።

2. ዝኾነ ሓረስታይ መጠን ትሕዝቶ መሬቱ መረጋገፂ መረዳእታ እንተሕተት ክቕርብ ብእዋኑ ክፍሊት ክፍፅምን ኣለዎ ።

5. ሰደቓ መጠን ክፍሊት ገጠር መሬት መጥቀሚ

ስፍሓት መሬት ብሄክታር		ዝኽፈሎ መጠን ግብሪ ብብር
ካብ	ክሳብ	
0	0.5	5
0.51	1.5	10
1.51	2.5	15
2.51	4	25
4.01	10	40

ክፍሊ ሰለስተ
ብዛዕባ ግብሪ እቶት ስራሕ ሕርሻ

6. ምኽፋል ግብሪ እቶት ስራሕ ሕርሻ

1. ዝኾነ ሓረስታይ ስራሕቲ ካብ ዝረኸቦ እቶት ግብሪ ናይ ምኽፋል ግቡእ ኣለዎ።

2. ግብሪ እቶት ስራሕ ሕርሻ ዝውሰን ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 7 ብመሰረት ዝተቐመጠ ኣግባብ ብትሕዝቶ መሬት ይኸውን።

7. ሰደቓ መጠን ክፍሊት ግብሪ እቶት ስራሕ ሕርሻ

ስፍሓት□ መሬት ብሄክታር		ዝኽፈሎ መጠን ግብሪ ብብር
ካብ	ክሳብ	
0	0.5	ነፃ
0.51	1.5	10
1.51	2.5	15
2.51	4	30
4.01	10	40

ክፍሊ ኣርባዕተ
ስርዓት ኣተኣኻክባ ግብሪ

8. ግብሪ እቶት ስራሕ ሕርሻን ክፍሊት መሬት መጥቀሚ ናይ ምእካብ ስልጣን

1. ግብሪ እቶት ስራሕ ሕርሻን ክፍሊት መሬት መጥቀሚን ናይ ምእካብን ምምሕዳርን ስልጣን ናይ ወረዳ እዩ።

ክፍይ የመክፈል ግዴታ አለበት ።

2. ማንኛው አረሶ አደር የመሬት ይዞታው መጠን ማረጋገጫ በግብር ሰብሳቢ ሲጠይቅ የማሳወቅ እና በወቅቱ ክፍያ የመፈፀም ግዴታ አለበት።

5. የገጠር መሬት መጠቀምያ ክፍያ ሰንጠረዥ

የመሬት ስፋ□ በሄክታር		የሚከፈልበት ግብር መጠን ብር
ከ	እስከ	
0	0.5	5
0.51	1.5	10
1.51	2.5	□5
2.51	4	□5
4.01	10	40

ክፍፅ ሶስት
የእርሻ ስራ ገቢ ግብር

6. የእርሻ ስራ ገቢ ግብር ስለ መክፈል

1. ማንኛው አርሶ አደር የእርሻ ስራ በመስራት የሚገኘው ገቢ ግብር የመክፈል ግዴታ አለበት።
2. የእርሻ ስራ ገቢ ግብር የሚወስነው በዚህ አዋጅ አንቀፅ 7 በተቀመጠው አግባብ ሆኖ በመሬት ይዞታው መጠን ይሆናል።

7. የእርሻ ገቢ ግብር የክፈያ መጠን ሰንጠረዥ

የመሬት ስፋት በሄክታር		የሚከፈልበት ግብር መጠን□በብር
ከ	እስከ	
0	0.5	ነፃ
0.51	1.5	10
1.51	2.5	15
2.51	4	30
4.01	10	40

ክፍል አራት
የግብር አሰባሰብ ስርዓት

8. የእርሻ ስራ ገቢ ግብር እና የመሬት መጠቀሚያ ክፍያ የመሰብሰብ ስልጣን

1. የእርሻ ስራ ገቢ ግብር እና የመሬት መጠቀሚያ ክፍያን የመሰብሰብ ስልጣን የወረዳ ነው።

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተደንገገ ከምዘሎ ኾይኑ ንኣፈፃፅማ ክቓልል እቲ ወረዳ ንጣብያ ክውክል ይኽእል።

9. ስልጣንን ተግባርን እቲ ቢሮ

1. ነዚ ኣዋጅን ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ንዝወፁ ደንብታትን ኣብ ስራሕ ምውዓሎም ይከታተል።
2. ግብሪ እቶት ስራሕ ሕርሻን መሬት መጥቀሚ ክፍሊትን ብኣግባቡን ብመሰረት እዚ ኣዋጅን ይእከብ ምህላው ይከታተል ።
3. ነዚ ኣዋጅን ስዒቦም ዝወፁ ደንብታትን መፈፀሚ መምርሕን ቕጥዒታትን የዳሉ።
4. ግብሪ ንምእካብ ዝጠቕሙ ናይ ኣሰራርሓ ሜላታት ይሕንፅፅ ንወረዳታት ናይ ቴክኒክ ሓገዝ ይህብ።

ክፍሊ ሓሙሽተ

ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

10.እዚ ኣዋጅ ህዝቢ ክፈልጦ ናይ ምግባር ሓላፍነት

ግብሪ በዓል መዝን ምምሕዳር ወረዳን ዕላማን መንፈስን እዚ ኣዋጅ ህዝቢ ክፈልጦ ናይ ምግባር ሓላፍነት ኣለዎ።

11.ግብሪ ዝእከበሉ ግዜ

1. ግብሪ እቶት ስራሕ ሕርሻን ክፍሊት መሬት መጥቀሚ ካብ ታሕሳስ 1 ክሳብ 30 ሚያዝያ ኣብ ዘሎ ግዜ ይእከብ።
2. እቲ ግብሪ ብእዋኑ ኣብ ልዕሊ ዘይኸፈለ ሓረስታይ ዝህሉ ቅፅዓት እቲ ቢሮ ብዘውጽኦ መምርሒ ዝውሰን ኾይኑ ዝኸፈል ቅፅዓት ድማ ከም ግብሪ ይሕሰብ።

12. ቕፅዓት ናይ ምልዓል ስልጣን

ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ነዚ ኣዋጅ ስዒቡ ዝወፅእ መምርሕን ዝውሰኑ ቅፅዓታት ናይ ምልዓል ስልጣን ናይ ወረዳ እዩ።

13.ግብሪ ኣብ ምእካብ ዝዋፈሩ ዝኸፈል ኣበል

1. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ግብሪ ኣብ ምእካብ ንዝዋፈሩ ሰባት ካብቲ ዝእከብ ግብሪ ካብ 2% ዘይበልፅ ኣበል ክኸፈል ይኽእል።
2. ዝኸፈል ኣበል ብበጀት ተታሒዙ ዝፍፀም ይኸውን።

14.ግብሪ እቶት ስራሕ ሕርሻን ክፍሊት መሬት መጥቀምን ምምሓር

ብምኽንያት ድርቅን ካልኦት ካብ ዓቕሚ ንላዕሊ ዝኾኑ ተመሳሰልቲ ምኽንያታት ግብሪ

2. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀጽ (1) የተደነገገው ቢኖርም ለአፈፃፀም እንዲቀል ወረዳው ለጣቢያ ውክልና መስጠት ይችላል።

9. የቢሮ ስልጣንና ተግባር

1. ይህ አዋጅና በዚህ አዋጅ መሰረት የሚወጡ ደንቦች ስራ ላይ መዋላቸው ይከታተላል።
2. የእርሻ ስራ ገቢ ግብርና የመሬት መጠቀምያ ክፍያን በአግባቡና በዚህ አዋጅ መሰረት መፈፀማቸው ይከታተላል።
3. ለዚህ አዋጅ እና ቀጥሎ ለሚወጡ ደንቦች ማስፈፀምያ መመርያና ቅፆች ያዘጋጃል።
4. ግብር ለመሰብሰብ የሚጠቅሙ የአሰራር ዘዴዎች ይቀይሳል ለወረዳዎች የቴክኒክ ድጋፍ ያደርጋል።

ክፍል አምስት

የተለያዩ ድንጋጌዎች

10.ይህ አዋጅ ህዝብ እንዲያውቀው የማድርግ ሃላፊነት

ግብር ባለስልጣንና የወረዳው አስተዳደር የአዋጁ አላማ እና ይዘት ህዝብ እንዲያውቀው የማድረግ ሃለፊነት አለባቸው።

11.ግብር የሚሰበሰብት ግዜ

1. የእርሻ ስራ ግብር እና መሬት መጠቀምያ ክፍያ ከታህሳስ 1 እስከ ሚያዝያ 30 ባለው ግዜ ይሰበሰባል።
2. በወቅቱ ባለከፈለ ግብር ከፋይ የሚከፍለው ቅጣት ቢሮው በሚያወጣው መመርያ የሚወሰን ሁኖ የሚከፍለው ቅጣት እንደ ግብር ይታሰባል።

12. ቅጣት የማንሳት ስልጣን

በዚህ አዋጅና አዋጁን ተከትሎ በሚወጣው መመርያ መሰረት የሚወሰን ቅጣት የማንሳት ስልጣን የወረዳ ነው።

13. ግብር በመሰብሰብ የተሰማሩ የሚከፈል አበል

1. በዚህ አዋጅ መሰረት ግብር በመሰብሰብ ለሚሰማሩ ሰዎች ከሚሰበሰበው ግብር 2% ያልበለጠ አበል ሊከፈል ይችላል።
2. አበል በጀት ተይዞለት የሚፈፀም ይሆነናል ።

14. ስራ ገቢ ግብርና የመሬት መጠቀምያ ክፍያን ምህረት ማድርግ

በድርቅና ሌሎች ከአቅም በላይ በሆኑ ተመሳሳይ ምክንያቶች የእርሻ ስራ ገቢ ግብርና የመሬት

እቶት ስራሕ ሕርሻ ክፍሊት መሬት መጥቀሚን ምኽፋል ዘይከአል ምኻኑ እንትረጋገፅ እቲ ቢሮ ብመሰረት ዘውፅኦ መምርሒ ምምሕዳር ወረዳ ክምሕር ይክእል።

15. **ደንብን መምርሕን ምውፃእ**

1. ነዚ አዋጅ መሰረት ብምግባር ደንቢ ናይ ምውፃእ ስልጣን ንቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ተዋሂቡ አሎ።
2. እቲ ቢሮ ነዚ አዋጅን ብመሰረት እዚ አዋጅ ዝወፅእ ደንብን ናይ አፈፃፅማ መምርሒ ክውፅእ ይኽእል።

16. **ቕፅዓት**

ነዚ አዋጅ ወይ ብመሰረት እዚ አዋጅ ንዝወፅእ ደንብን መምርሕን ብምትሕልላፍ ገበን ዝፈፀመ ዝኾነ ሰብ ብመሰረት ገበነኛ መቕፅዒ ሕጊ ይቕፃዕ።

17. **ተፈፃምነት ዘይብሎም ሕግታት**

እዚ አዋጅ ዝጋነፅ ዝኾነ ሕጊ፣ ደንቢ፣ መምርሒ ወይ ናይ ልምዲ አሰራርሓ ኣብዚ አዋጅን ዝተሸፈኑ ጉዳያት ተፈፃምነት ኣይህልዎን።

18. **እዚ አዋጅ ዝፀንዐሉ ጊዜ**

እዚ አዋጅ ብነጋሪት ጋዜጣ ክልል ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ዕለት ህዳር 10/1998 ዓ/ም ጀመሩ ዘፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ
ፕሬዚዳንት
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

መጠቀምያ ክፍያን ምክፈል እንደማይቻል ሲያረጋግጥ ቢሮው በሚያወጣው መመርያ መሰረት የወረዳው አስተዳደር ምህረት ማድርግ ይቻላል።

15. **ደንብና መመሪያ የማወጣት ስልጣን**

1. አዋጁን መሰረት በሚያደረግ ደንብ የማውጣት ስልጣን ለክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ስልጣን ተሰጥቶታል።
2. ቢሮው ለዚህ አዋጅና አዋጁን ተከትሎ ለሚወጣው ደንብ የአፈፃፀም መመርያ ሊያወጣ ይችላል።

16. **ቅጣት**

ለዚህ አዋጅ ወይም አዋጁን ተከትሎ ለሚወጣ ደንብና መመርያ በመተላለፍ የወንጀል ተግባር የፈፀመ ማናቸውም ሰው በወንጀለኛ መቅጫ ህግ መሰረት ይቀጣል።

17. **ተገፃሚነት የሌላቸው ህጎች**

ይህን አዋጅ የሚቃረን ማናቸውም ህግ ደንብ፣ መመርያ ወይም የአሰራር ልምድ በዚህ አዋጅ በተሸፈኑ ጉዳዮች ተፈፃሚነት አይኖረውም።

18 **አዋጅ የሚፀናበት ጊዜ**

ይህ አዋጅ በትግራይ ክልል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ህዳር 10/1998 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል ።

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ፕረዚዴንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 14 ዓመት ቑ.4 መቐለ መጋቢት 15/1998	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	14ኛ ዓመት ቁ.4 መቐለ መጋቢት 15/1998

አዋጅ ቁፅሪ 97/1998 ዓ.ም
ምምሕዳርን አጠቃቅማን ገጠር መሬት ንምውሳን ዝወፀ አዋጅ

መሬትን ናይ ተፈጥሮ ሃብትን ምምሕዳር ንክልላት ዝተውሃበ ስልጣን አብ ስራሕ ዝውዕል ብመሰረት ብፌዳራላዊ ዲሞክራስያዊ መንግስቲ ዘውፅኦ ሕጊ ምዃኑ ናይ ኢትዮጵያ ፌደራላዊ ድሞክራስያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 52/2/መ/ ስለዝድንግግ፣

ምምሕዳርን አጠቓቕማን ገጠር መሬት ብዝምልከት ዝወፀ ናይ ኢትዮጵያ ፌደራል መንግስቲ አዋጅ ቁፅሪ 465/1997 ዓንቀፅ 17/1/ ነዚ አዋጅ ንምፍፃም ዘድልዩ ዝርዝር ድንጋጌታት ዝሓዘ ምምሕዳርን አጠቓቕማን ገጠር መሬት ዝምልከት ሕጊ ብቤት ምኽሪ ክልላት ንኽወፅእ ስለዝእዝዝ፣

እዚ መሰረት ብምግባር ናይ ፌደራል ናይ ገጠር መሬት ምምሕዳርን አጠቃቅማን አዋጅ ናይዚ ክልል ናይ ገጠር መሬት ምምሕዳርን አጠቓቕማን ሕጊ ከምዝኾነ ተሓሳቢ ብምግባር ንአፈፃፅማኡ ግን ዝርዝር ድንጋጌታት ዝሓዘ ሕጊ ምውፃእ አድላይ ብምዃኑ፣

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልልዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ክልል ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ ብዝተውሃቦ ስልጣን መሰረት እዚ ዝስዕብ አዋጅ አውፂኡ አሎ።

ዓንቀፅ 1
ሓፂር ርእሲ

እዚ አዋጅ "ምምሕዳርን አጠቓቕማን ገጠር መሬት ንምውሳን ዝወፀ አዋጅ ቁፅሪ 97/1998" ተባሂሉ

አዋጅ ቁጥር 97/1998 ዓ.ም
የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ለመወሰን የወጣ አዋጅ

መሬትና የተፈጥሮ ሀብትና ለማስተዳደር ለክልሎች የተሰጠው ስልጣን በስራ ላይ የሚውለው የፌዴራል መንግስቱ በሚያወጣው ህግ መሰረት መሆኑን የኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራስያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግስት አንቀፅ 52/2/መ/ ስለሚደንገግ፣

የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም በሚመለከት የወጣ የኢትዮጵያ ፌደራል መንግስት አዋጅ 456/1997 አንቀፅ 17/1/ ይህን አዋጅ ለማስፈፀም የሚያስፈልጉ ዝርዝር ድንጋጌዎችን የያዘ የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም በሚመለከት በክልሎች ምክር ቤት እንዲወጣ ስለሚያዝ፣

ይህን መሰረት በማድርግ የፌደራል የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም አዋጅ የዚህ ክልል የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ህግ መሆኑን ታሳቢ በማድርግ ለአፈፃፀሙ ግን ዝርዝር ድንጋጌዎችን የያዘ ሕግ ማውጣት አስፈላጊ በመሆኑ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልል ሕገ መንግስት አንቀፅ 49/3/ሀ በተሰጠው ስልጣን መሰረት የሚከተለው አዋጅ አውጥቷል።

አንቀፅ 1
አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ "የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 97/1998" ተብሎ

ክጥቀስ ይከኣል።

ዓንቀፅ 2
ትርጉም

ኣብዚ ኣዋጅ ውሽጢ:-

1. "ዕባይ ጡብ" ማለት ብሕጊ ዕባይ ጡብ (ጉዲፈቻ) ውዕሊ መሰረት ምስ መዕበይኡ ዝተኣሳሰረ ሰብ ማለት እዩ።
2. "ዝምልከቶ ኣካል" ማለት ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 77/1996 ዓ/ም ዝተጣየሸን ገጠር መሬት ንከመሓድር ስልጣን ዝተውሃቦ በዓል መዚ ሓለዋ ከባቢ ምምሕዳር ኣጠቓቕማን ገጠር መሬት ማለት እዩ።
3. "ዴስክ" ማለት ኣብ ወረዳ ናይቲ በዓል መዚ ሓለዋ ከባቢ ምምሕዳር ኣጠቓቕማን መሬት ተግባርን ሓላፍነትን ንምፍፃም ዝቖመ መሓውር እዩ።
4. "ገጠር መሬት" ማለት ካብ ክልል መዘጋጃ ወፃኢ ወይ ድማ ኣግባብ ብዘለዎ ሕጊ "ከተማ" ተባሂሉ ካብ ዝተሰየመ ወፃኢ ዝርከብ ዝኾነ መሬት እዩ።
5. "ዝንኣሰ ትሕዝቶ መሬት" ማለት ምህርቱ ንሓደ ስድራ ውሕስና ምግቢ ክረጋገፅ ዝኽእል ናይ ገጠር መሬት ትሕዝቶ ኮይኑ በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 16 ተገሊፁ ዘሎ መጠን ትሕዝቶ መሬት እዩ።
6. "ሽግሽግ መሬት" ማለት ካብ ዘሎ ትርፊ መሬት ፍትሓዊ ብዝኾነን ብዝተመጣጠነን መንገዲ መሬት ንዘይብሎም ክባፃሕ ምግባር
7. "ሕዛእቲ" ማለት ኣብ ሓደ ዝተኸለለ ከባቢ ብፉሉይ ሕዛእቲ ተባሂሉ ዝተኸለለ ሳዕርን ኣግራብን ዘለዎ መሬት እዩ።
8. "ትርፊ መሬት" ማለት ብሕጋዊ መንገዲ ዘይተዓደለ ኣብ ኢድ ዝተፈላለዩ ተጠቀምቲ ዝርከብ መሬት፣ ወራሲ ዘይብሉ መሬትን ጎቦታት፣ ጉህምታትን ማንም ዘይውንኖ ክፍቲ መሬት ዘጠቓለለ እዩ።
9. ካሊእ ትርጉም በቲ ናይ ፌደራል ኣዋጅ ቁፅሪ 456/1997 ዘተውሃበ ትርጉም ይኸውን።

ዓንቀፅ 3
ብዛዕባ ኣገላልፃ ፆታ

ኣብዚ ኣዋጅ ብተባዕታይ ፆታ ዝተደንገገ ኩሉ ንኣንስታይ ፆታ'ውን ዘካትት እዩ።

ዓንቀፅ 4
ናይ ተፈፃምነት ወሰን

እዚ ኣዋጅ ኣብ ትግራይ ውሽጢ ዝርከብ ኣብ ዝኾነ

ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀፅ 2
ትርጉም

በዚህ አዋጅ ውስጥ:-

1. "ጉድፍቻ" ማለት በጉድፍቻ ሕግ ውል መሰረት ከአሳዳጊው የተሳሰረ ሰው ማለት ነው።
2. "የሚመለከተው አካል" ማለት በአዋጅ ቁጥር 77/1996 ዓ/ም የተቋቋመ የገጠር መሬት ለማስተዳደር ስልጣን የተሰጠው የአከባቢ ጥበቃና የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ባለስልጣን ማለት ነው።
3. "ዴስክ" ማለት የአካባቢ ጥበቃ የመሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ባለስልጣን ተግባርና ኃላፊነት ለማስፈፀም በወረዳ ደረጃ የተቋቋመ መዋቅር ነው።
4. "የገጠር መሬት" ማለት ከማዘጋጃ ቤት ውጪ ወይም አግባብነት ባለው ህግ "ከተማ" ተብሎ ከተሰየመ ውጪ የሚገኝ ማንኛውም መሬት ነው።
5. "አነስተኛ መሬት ይዞታ" ማለት የአንድ ቤተሰብ የምግብ ዋስትና ለማረጋገጥ የሚችል የገጠር መሬት ይዞት ሆኖ በዚህ አዋጅ አንቀፅ 16 የተገለፀው የመሬት ይዞታ መጠን ነው።
6. "የመሬት ሽግሽግ" ማለት ካለው ትርፍ መሬት ፍትሓዊ በሆነና በተመጣጠነ መንገድ መሬት ለሌላቸው ማዳረስ
7. "ግጦሽ" ማለት በአንድ የተከለለ አካባቢ በተለይ ግጦሽ ተብሎ የተከለከለ ሳርና ዛፎችን ያለው መሬት ነው።
8. "ትርፍ መሬት" ማለት በህጋዊ መንገድ ያልታደለ በተለያዩ ተጠቃሚዎች እጅ ውስጥ የሚገኝ መሬት፣ ወራሽ የሌለው መሬትና ተራሮች፣ ቦርቦርና ክፍት መሬቶችን የሚያጠቃልል ነው።
9. ሌላ ትርጉም በፌደራል አዋጅ ቁጥር 456/1997 የተሰጠ ትርጉም ይሆናል።

አንቀፅ 3
የፆታ አገላለፅ

በዚህ አዋጅ ውስጥ በወንድ ፆታ የተደነገገው የሴትም ፆታ ያካትታል።

አንቀፅ 4
የተፈፃሚነት ወሰን

ይህ አዋጅ በትግራይ ውስጥ የሚገኝ በማንኛውም

ገጠር መሬት ተፈፃምነት ይህልዎ።

ዓንቀፅ 5
መሰል ምርካብን ምጥቃምን ገጠር መሬት

1. ብናይ መሬት ምምሕዳር አዋጅ መሰረት
ሀ/ ሕድሕድ ሓረስታይ አብ ትሕቲኡ ዝርከብ መሬት ብዘይ ጊዜ ገደብ ናይ ምጥቃም መሰል አለዎ።
ለ/ ንትሕዝትኡ መረጋገፂ ደፍተር ብዝምልከቶ አካል ይወሃቦ ። እቲ መሬት ናይ ሰብአይን ሰበይቲን ሰበ ሓዳር ትሕዝቶ እንተኾይኑ ናይ ሓባር መረጋገፂ ዋንነት ደፍተር ይውሃቦም።
ሐ/ ዕድሚኡ 18 ዓመትን ካብኡ ንላዕሊ ዝኾነ ብናይ ሕርሻ ሙያ ክመሓደር ዝደሊ ዝኾነ ናይቲ ዓዲ ዜጋ ብናይ ገጠር መሬት ናይ ምጥቃም መሰሉ ዝተረጋገፀ ኮይኑ አቦኦምን አዴኦምን ብሞት ወይ ብኻልእ ኩነታት ዝሰአኑ ቆልዑት 18 ዓመት ክሳብ ዝመልኦም ብሕጋዊ መዕበይቶም አቢሎም ብናይ ገጠር መሬት ናይ ምጥቃም መሰል አለዎም።
መ/ብሕርሻ ስራሕቲ ክናበራ ዝደልያ ደቂ አንስትዮ ገጠር መሬት ምርካብን ምጥቓምን መሰል አለወን
ረ/ ቅድም ክብል ብባይቶን ናይ መሬት ስሪትን በቢከባቢኡ ዘተገበረ ናይ መሬት መወዳእታ መቐሎ በዚ አዋጅ ቕቡል ይኸውን ።
ሰ/ ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ፊደል "ረ" ዝተገለፀ ድንጋገ አብ ግድባት ከባቢ ንዝግበር ናይ መሬት ምሽግሻግ ዝትንክፍ አይኸውንን።
2. ዝኾነ ብገጠር መሬት ናይ ምጥቃም መሰል ዘለዎ ሓረስታይ ካብ ቤተሰቡ ብውህብቶ ወይ ብውርሲ ወይ ድማ አግባብ ካብ ዘለዎ በዓል ስልጣን ናይ ገጠር መሬት ብትሕዝቶ ክርክብ ይኽእል።
3. መንግስቲ ወናኒ መሬት ከምምኳኑ ናይ ሓባር ናይ ገጠር መሬት ትሕዝቶ ከም አድላይነቱ ናይ ውልቀ ትሕዝቶ ንኽቅየሩ ክገብር ይኽእል።
4. ዝኾነ አብ ናይ ሕርሻ ስራሕ፣ ንዝኾነ ግልጋሎት ወይ ጥቕሚ ናይ ገጠር መሬት ንምጥቃም ክዋፈር ዝደለየ ኢንቨስተር (በዓል ሃብቲ) ብመሰረት እዚ ሕግን ኢንቨስትመንትን ዝምልከት ደንቢን ምስ ውልቀ ሓረስታይ ወይ ድማ አግባብ ምስ ዘለዎ በዓል መዚ ብዝገብሮ ውዕሊ ክራይ መሬት ናይ ምጥቃም መሰሉ ዘተሓለወ እዩ። ዝርዝሩ ብደንቢ ይውሰን ።

የገጠር መሬት ተፈፃሚነት ይኖረዋል።

አንቀፅ 5
የገጠር መሬት የማግኘትና የመጠቀም መብት

1. በመሬት አስተዳደር ህግ መሰረት
ሀ/ እያንዳንዱ አረሶ አደር በይዞታው የሚገኝ መሬት ያለ ጊዜ ገደብ የመጠቀም መብት አለው።
ለ/ለይዞታው ማረጋገጫ ደብተር በሚመለከተው አካል ይሰጠዋል። መሬቱ የባልና ሚስት ባለትዳሮች ይዞታ ከሆነ የጋራ ማረጋገጫ ደብተር ይሰጣቸዋል።
ሐ/ ዕድሜው 18 ዓመትና ከዚህ በላይ የሆነንና በግብርና ሙያ ሊተዳደር የሚፈልግ ማንኛው የአገሪቱ ዜጋ በገጠር መሬት የመጠቀም መብቱ የተረጋገጠ ሆኖ እናትና አባታቸውን በሞት ወይም በሌላ ሁኔታ ያጡ ልጆች 18 ዓመት እስኪሞላቸው ድርስ በህጋዊ ሞግዚታቸው አማካይነት በገጠር መሬት የመጠቀም መብት መብት አላቸው።
መ/ በግብርና ስራ መኖር የሚፈልጉ ሴቶች የገጠር መሬት የማግኘትና የመጠቀም መብት አለባቸው።
ረ/ ቀደም ሲል በሸንጎና አከባቢ የመሬት ደንብ መሰረት በየአከባቢው የተደረገው የመጨረሻ የመሬት ክፍፍል በዚህ አዋጅ ተቀባይነት አለው።
ሰ/ የዚህ አንቀፅ ንኡስ ቁጥር አንድ ፊደል "ረ" ድንጋጌ በግድቦች አከባቢ የሚደረገው የመሬት ክፍፍል አይመለከትም።
2. ማንኛው የገጠር መሬት የመጠቀም መብት ያለው አርሶ አደር ከቤተሰቡ በስጦታ ወይም በውርስ ወይም አግባብ ካለው ባለ ስልጣን የገጠር መሬት ይዞታ ማግኘት ይችላል።
3. መንግስት የመሬት ባለቤት እንደመሆኑ የወል የገጠር መሬት ይዞታ እንደአስፈላጊነቱ ወደ ግል ይዞታ እንዲለወጡ ማድርግ ይችላል።
4. በግብርናና በሌሎች የስራ ዘርፎች የገጠር መሬት፣ በመጠቀም ስራ ላይ ለመስራት የፈለገ ማንኛው ኢንቨስተር (ባለሃብት) በዚህ ህግና ኢንቨስትመንት በሚመለከት ደንብ ከአርሶ አደር ወይም አግባብ ካለው ባለስልጣን በሚያደርገው የኪራይ ውል መሬት የመጠቀም መብቱ የተጠበቀ ነው። ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል።

ዓንቀፅ 6
ብዛዕባ ምክራይ መሬት

1. ናይ ትሕዝቶ መረጋገፂ ደብተር ዝተውሃቦም ሓረስቶት ንባዕሎም ብዘየፈናቕል መልክዑ ንኻሊእ ሓረስታይ ወይ ድማ ሰብ ሃፍቲ ካብ ትሕዝትኦም ንዝተደለየ ልምዓት እኹል ዝኾነ መሬት ምክራይ ይኽእሉ።
2. ናይ ሰብአይን ሰበይትን ሰብ ሓዳር ዝኾነ መሬት ብናይ ክልትኦም ስምምዕነት ጥራሕ ይካረ።
3. ዝኾነ ሓረስታይ ካብ ግብሪ መሬቱ ካብ ፍርቂ መጠን ትሕዝቶ ዘይንእስ መሬት ንባዕሉ ብምትራፍ ዝተረፈ መሬቱ ከካርይ ይኽእል።
4. ብውልቀ ገባር ምስ ተኻረይቲ ዝግበር ናይ መሬት ክራይ ስምምዕ መሰረት:-

ሀ/ ካብ ልማዳዊ ናይ ሕርሻ ሜላ ወፃኢ ዝኾነ ቴክኖሎጂ ዝጥቀም እንተኮይኑ ክሳብ 20 ዓመት።

ለ/ በቲ ልማዳዊ አገባብ ዝግበር ትውፍርቲ እንተኮይኑ ካብ ክልተ የኽታተልቲ ዓመት ንዘይበልፅ ግዘ ይኸውን።

5. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ዝግበር ናይ መሬት ኪራይ ውዕሊ ዝርዝር አፈፃፅማኡ ብደንቢ ይውሰን ።

ዓንቀፅ 7
መሬት ብመንግስቲ ምክራይ ዝምልከት

1. መንግስቲ ኢኮኖሚያዊ ረብሓኡ አብ ግምት ብምእታው አብ ሞንጎ ተከራይትን ዝምልከቶ አካልን ብዝግበር ውዕሊ መሬት ከካሪ ይኽእል።
2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ቁፅሪ 1 ዝግበር ውዐሊ ክራይ መሬት ናይቲ ሓረስታይ ጥቕሚ ብዝጎድእ መልክዑ ክኸውን የብሉን ።
3. መጠን መሬትን ናይቲ ኢንቨስትመንት ዓይነትን እናተርአየን ብመንግስቲን ኢንቨስተራትን ዝግበር ናይ ሕርሻ መሬት ክራይ ውዕሊ ክሳብ 50 ዓመት ክኸውን ይኽእል እዩ። ዝርዝር አፈፃፅማኡ ብደንቢ ይወሰን ።
4. ትሕዝቶ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ተቋማት ከምኡውን ማሕበራዊን ኢኮኖሚያውን ትካላት ብመሬት ናይ ምጥቃም መሰሎምን ፀኒዑ ዝፀንሓሉ ጊዜ ገደብን ብዝምልከት ንቕድሚት ብዝወፅእ ደንቢ መሰረት ተፈፃሚ ይኸውን።
5. ናይ መሬት ክራይ ክፍሊት ተመን አፈፃፅማ ብክልል ስራሕ ፈፃሚ ፀዲቑ ብዝወፅእ ደንቢ መሰረት ይፍፀም።

አንቀፅ 6
መሬት ስለማከራየት

1. የይዞታ ማረጋገጫ ደብተር የተሰጣቸው አረሶ አደሮች እነሱን በማያፈናቅል መልኩ ለሌላ አርሶ አደር ወይንም ባለሃብት ከይዞታቸው ላይ ለተፈለገው ልማት በቂ የሆነ የማሳ ስፋት ማከራየት ይችላሉ።
2. የባልና የሚስት ባለትዳሮች የሆነ መሬት በሁለታቸው ስምምነት ብቻ ይከራያል።
3. ማንኛው አርሶ አደር ከመሬቱ ለራሱ ከግማሽ የይዞታ መጠን የማያንስ መሬት በማስቀረት የቀረው መሬት ማከራየት ይችላል።
4. አርሶ አደሩ በግሉ ከተከራዩች የሚደረግ የመሬት ክራይ ስምምነት መሰረት:-

ሀ/ ከባህላዊ እርሻ ዘዴ ውጪ ቴክኖሎጂ ለመጠቀም ተከራይ እስከ 20 ዓመት

ለ/ ባህላዊ የእርሻ ዘዴ ለሚጠቀም ተከራይ ከሁለት ዓመት ላልበለጠ ጊዜ ይሆናል።

5. በዚህ አንቀፅ መሰረት የሚደረግ የመሬት ኪራይ ውል ዝርዝር አፈፃፀም በተመለከተ በደንብ ይወስናል።

ዓንቀፅ 7
በመንግስት ስለ ሚከራይ መሬት

1. መንግስት ኢኮኖሚያዊ ጠቀሜታው ከግምት ውስጥ በማስገባት፣ ተከራዮችና አግባብ ካለው አካል በሚደረግ ውል መሬት ሊከራይ ይችላል።
2. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ቁጥር 1 የሚደረግ የመሬት ክራይ ውል የአርሶ አደሩን ጥቅም በሚጎዳ መልኩ መሆን የለበትም።
3. የመሬቱ መጠንና የኢንቨስትመንት ዓይነት እየታየ በመንግስትና ኢንቨስተሮች የሚደረግ የመሬት ክራይ ውል እስከ 50 ዓመት ሊሆን ይችላል። ዝርዝር አፈፃፀሙ በደንብ ይወሰናል።
4. የሌሎች ሰዎች ይዞታ (መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ተቋማት) በመሬት የመጠቀም መብታቸውና ፀንቶ የሚቆይበት ጊዜ ገደብ በተመለከተ ወደ ፊት በሚወጣ ደንብ መሰረት ተፈፃሚ ይሆናል።
5. የመሬት ክራይ ክፍያ ተመን አፈፃፀም በክልሉ የስራ አስፈፃሚ ፀድቆ በሚወጣ ደንብ መሰረት የፈፀማል።

6. ናይዚ ዓንቀፅ እዚ ንኡስ ቁፅሪ 3 ዘተቐመጠ ናይ ሕርሻ መሬት ክራይ ውዕሊ ዘበን ከምዘሎ ኮይኑ ኣብ ገጠር ዝግበር ናይ ኢንድስትሪ ኢንቨስትመንት ናይ ውዕሊ ዘመን ግና ናይ ኢንድስትሪ ኢንቨስትመንት ሕጊ መሰረት ይውሰን።

ዓንቀፅ 8
ብዛዕባ ንሕርሻ ኢንቨስትመንት ዝኸውን መሬት ምርካብ

1. ኣብ ሕርሻ ኢንቨስትመንት ስራሕ ክዋፈሩ ዝደልዩ ኢንቨስተራት መሬት ክረኽቡ ዝኽእሉ:-

ሀ/ ካብ 100,000 ብር -250,000 ብር ርእሰማል ንዝዋፈሩ ምስ በዓል መዚ ሓለዋ ከባቢ ብዝግበር ውዕሊ፣

ለ/ ካብ 250,000 ብር ንላዕሊ ርእሰማል ንዝዋፈሩ ኢንቨስተራት ናይ ኢንቨስትመንት ሰርትፍኬት ካብ ቤት ፅሕፈት ኢንቨስትመንት ምስረኸቡ ምስ በዓል መዚ ሓለዋ ከባቢ ብዝገብርዎ ውዐሊ ይኸውን።

2. ናይ ሕርሻ ኢንቨስትመንት ስራሕ ከካይዱ ዝደልዩ ኩሎም እቲ ዝደልይዎ መሬት ተፀኒዑ ነፃን ፀገም ዘይፈጥር ምዃኑ በቲ ከባቢ ምምሕዳርን ዝምልከቶ ኣካልን ተረጋጊፁ ምስቀረበ ናይ ኢንቨስትመንት ሰርትፍኬት ይረኽቡ፤ እዚ ቅድመ ኩነታት ተማሊኡ ምስቀረበ ምስ ዝምልከቶ ኣካል ብዝግበር ውዕሊ መሬት ይረኽቡ።

ዓንቀፅ 9
ኣብ ሕርሻ ስራሕ ዝተዋፈሩ ኢንቨስተራት

1. ካብ መንግስቲ መሬት ተኻርዩ ዝጥቀም ኢንቨስተር እዞም ዝስዕቡ ጉብኣት ኣለውዎ :-

ሀ/ ካብ መንግስቲ ናይ ሕርሻ መሬት ዝተኻረየ ኢንቨስተር ኣብ ትሕዝትኡ ዝርከብ መሬት ምዕቃብን ዝተወሰነ ኢድ ናይ ትሕዝቶ መሬት ንኣግራብ ልምዓት ክውዕል ኣለዎ ። ናይዚ ዝርዝር ኣፈፃፅማ ብደንቢ ይውሰን።

ለ/ ካብ ሕርሻ ወፃኢ ንዝኾነ ናይ ኢንቨስትመንት ስራሕ ዝውዕል መሬት ዝሓዙ ኢንቨስተራት ምስ ዝምልከቶ ኣካል ብዝግበር ውዕሊ መሰረት ይፍፀም

ሐ/ ናይ ገጠር መሬት ብሊዝ ዝተኻረየ በዓል ሃፍቲ ናይ ምጥቃም መሰሉ ብውሕስና ንምትሓዝ ይኽእል እዩ። ዝርዝሩ ብደንቢ ዝውሰን ይኸውን።

6. በዚህ አንቀፅ ንኡስ ቁጥር 3 የተቀመጠውን የእርሻ መሬት ኪራይ ውል ዘመን እንዳለ ሆኖ በገጠር መሬት የሚደረግ የኢንዱስትሪ ኢንቨስትመንት የውል ዘመን የኢንድስትሪ ኢንቨስትመንት ህግ መሰረት በማድረግ ይወሰናል።

አንቀፅ 8
ለግብርና ኢንቨስትመንት የሚሆን መሬት ስለማግኘት

1. በግብርና ኢንቨስትመንትስራ ሊሰማሩ የሚፈልጉ ኢንቨስተሮች መሬት ሊያገኙ የሚችሉት:-

ሀ/ ከ100,000 ብር -250,000 ብር ካፒታል ለሚሰማራ ባለ ሃብት ከአከባቢ ጥበቃና የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ባለስልጣን በሚደረግ ውል፣

ለ/ ከ250,000 ብር በላይ ካፒታል ለሚያሰማራ ባለሃብት የኢንቨስትመንት ሰርትፍኬት ከኢንቨስትመንት ፅህፈት ቤት ካገኙ በኃላ ከሚመለከተው አካል በሚያደርጉት ውል።

2. የግብርና ኢንቨስትመንት ስራ ለማካሄድ የሚፈልጉትን ቦታ ተጠንቶ ነፃና ችግር የማይፈጥር መሆኑን በአከባቢው አስተዳደርና የሚመለከተው አካል ተረጋግጦ ከቀረበ በኃላ የኢንቨስትመንት ሰርፍኬት ያገኛሉ። ይህ ቅድመ ሁኔታ ተሟልቶ እንደቀረበ ከሚመለከተው አካል በሚደረግ ውል መሬት ያገኛሉ።

አንቀፅ 9
በግብርና ስራ ስለተሰማሩ ኢንቨስተሮች

1. ከመንግስት ተከራይቶ የሚጠቀም ኢንቨስተር የሚከተሉት ግዴታዎች አሉት:-

ሀ/ ከመንግስት የእርሻ መሬት የተከራየ ኢንቨስተር በይዞታው የሚገኝ መሬትን የመጠበቅና ከመሬት ይዞታው የተወሰነው ክፍል ለዛፎች ልማት ማዋል አለበት። የዚህ ዝርዝር አፈፃፀም በደንብ ይወሰናል።

ለ/ ከግብርና ውጪ የሚውል መሬት የሚጠይቁ ኢንቨስተሮች ከሚመለከተው አካል በሚደረግ ውል መሰረት ይፈፀማል።

ሐ/ የገጠር መሬት በሊዝ የተከራየ ባለ ሃበት የመጠቀም መብቱ በዋስትና ለማስያዝ ይችላል፤ ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል።

መ/ ካብ መንግስቲ መሬት ዝተኻረየ ኢንቨስተር በቲ ዝተኻረየ መሬት ንኻልእ ሰብ ምክራይ ዝተኸልከለ እዩ።

ዓንቀፅ 10

ብዛዕባ ናይ ገጠር መሬት ውዕሊ ክራይ ምፅዳቕን ምዝገባን

1. ሓረስታይ ምስ ካልእ ሓረስታይ ዝግበር ናይ መሬት ክራይ ውዕሊ ብኮምቴ ጣብያ ምምሕዳር መሬት ተፈሊጡን ፀዲቑን ክምዝገብ ይግበር ።
2. ኣብ መንጎ ሓረስታይን ኢንቨስተራት ዝግበር ናይ መሬት ክራይ ውዕሊ ብወረዳ ዴስክ ምስፀደቐ ኣብ ወረዳ ፍትሒ ውዕሊ ክፍሊ ክምዝገብ ይግበር።
3. ናይ ውዕሊ ሰነድ ኮፒ ኣብ ጣብያ ኮምቴ ምምሕዳር መሬትን ወረዳ ዴስክን ይቕመጥ።

ዓንቀፅ 11

ኣጠቓቕማ ተሓራሳይ መሬት

1. ሕድሕድ ሓረስታይ ኣብ ትሕዝትኡ ዝርከብ መሬት ናይ ምጥቃም፣ ምክራይ፣ ብውህብቶ ናይ ምህብን መሰሉ ዝተሓለወ ኮይኑ ኣብ ኣጠቓቕማ መሬቱ ዝስዕቡ ግብኣት ይህልዎ፣

ሀ/ ኣብ ተሓራሳይ መሬት ዝርከቡ ኣግራባት ኣጠቓቕማ ብርሰት ብዘይዕድም ክኸውን ኣለዎ፣ ካብዚ ወፃኢ ብዝኾነ ኣጠቓቕማ ንዝበርሱ ኣግራባት ታሓታታይ ይኸውን።

ለ/ ኣብ መንጎ ግራውቲ ዘሎ ደረት ዘፍርስ ክኸውን የብሉን ።

ሐ/ ተሓራሳይ መሬት ካብ ወሰን ሩባታት እንተንእሰ 3 ሜትሮ ብምርሓቕ ዝሕረስ ይኸውን።

መ/ዝኾነ በዓል ትሕዝቶ ሓረስታይ መሬቱ ክዕቀን እንትሕተት ናይ ምትሕብባር ግቡእ ኣለዎ ።

ሰ/ ዝኾነ ናይ ገጠር መሬት በዓል ትሕዝቶ ካብ ዝተፈቐደሉ ናይ መጠሻ መሬት ወፃእ ኣብ ጥቓ ከተማታት ይኹን ኣብ ካልእ ቦታ መንበሪ ገዛ ምስራሕ ክልኩል እዩ።

2. ሕድሕድ ብመሬት ናይ ምጥቃም መሰል ዘለዎ ሰብ ኣብ ውልቀ ትሕዝትኡ ይኹን ኣብ ናይ ሓባር መሬት ሓመድን ማይን ክዕቅብን ኣግራብ ክተክልን ግቡእ ኣለዎ።
3. መሬት ተመቒሎም ካብ 2 ዓመት ንላዕሊ ብዘይ ቡቑዕ ምኽንያት ጣብያኦም ለቒቆም ዝኸዱ ሓረስቶት መሬቶም ተወሲዱ በቲ ከባቢ ዝምልከቶ

መ/ ከመንግስት መሬት የተከራየ ኢንቨስተር የተከራየውን መሬት ለሌላ ሰው ማከራየት የተከለከለ ነው።

ዓንቀፅ 10

የገጠር መሬት የኪራይ ውል ማፅደቅና ምዝገባ

1. አርሶ አደር ከሌላ አርሶ አደር ጋር የሚያደርገው የመሬት ኪራይ ውል በጣብያ(ቀበሌ) የመሬት አስተዳደር ኮምቴ ታውቆ (ፀድቆ)እንዲመዘገብ ይደረጋል።
2. አርሶ አደርና ኢንቨስተሮች መካከል የሚደረግ የመሬት ክራይ ውል በወረዳው ዴስክ ከፀደቀ በኃላ በወረዳ ፍትህ የውል ክፍል እንዲመዘገብ ይደረጋል።
3. የውል ሰነድ ኮፒ በቀበሌ (ጣብያ) የመሬት አስተዳደር ኮምቴና የወረዳ ዴስክ ይቀመጣል።

አንቀፅ11

ስለሚታረስ መሬት አጠቃቀም

1. እያንዳንዱ አርሶ አደር በይዞታው ስር የሚገኝ መሬት የመጠቀም፣ የማከራየትና ፣በስጦታ የማስተላለፍ መብቱ የተጠበቀ ሆኖ በመሬቱ አጠቃቀም የሚከተሉት ግዴታዎች ይኖሩታል፣

ሀ/ በሚታረስ መሬት ላይ የሚገኙት ዛፎች አጠቃቀም ጉዳት በማያስከትል ዘዴ መሆን አለበት። ከዚህ ውጪ በሆነ አጠቃቀም ለሚወደሙት ዛፎች ባለ ይዞታው ተጠያቂ የሆናል።

ለ/ በማሳዎች መሃከል የሚገኘውን ዳርቻ የማያፈርስ መሆን አለበት ።

ሐ/ የሚታረስ መሬት ከወንዞች ዳርቻ ቢያንስ 3 ሜትር በመራቅ የሚታረስ መሆን አለበት።

መ/ ማንኛው ባለ ይዞታ አርሶ አደር መሬቱ ለመለካት ሲጠየቅ የመተባበር ግዴታ አለበት።

ሰ/ ማንኛው የገጠር መሬት ባለ ይዞታ ከተፈቀደለት የመኖርያ ቤት መስርያ ቦታ ውጭ በከተሞች ዳርሞ ይሁን በሌላ ቦታ መኖርያ ቤት መስራት የተከለከለ ነው።

2. እያንዳንዱ አርሶ አደር የግል ይዞታው ስር ወይም በጋራ ይዞታ ባለው መሬት ላይ አፈርና ውሃ ችግኝ የመትከል ግዴታ አለበት።
3. መሬት አግኝተው ከሚኖርበት ቀበሌ ከሁለት አመት በላይ ለቀው የሄዱ አርሶ አደሮች መሬታቸው ተወስዶ በአካባቢው የሚመለከተው

ኣካል ይመሓደር ፣ ንዘይብሎም ተሸጋሺጉ ይውሃብ። ካብቲ ቤተሰብ ኣባል ሰበአይ ወይ ሰበይቲ ነቲ ከባቢ ገዲፉ ምኻድ ናይቶም ስድራ ብመሬቶም ናይ ምጥቃም መሰል ዝትንክፍ ኣይኸውንን።

4. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ኣባሃህላ እንተሃለወውን ቅድም ክብል መሬት ተመቂሎም ሕዚ ግን ካብ ጣብያኦም ርሒቖም ኣብ ካሊእ ቦታ ዝቕመጡ ዘለዉ ኣባላት መከላከሊ ሰራዊት፣ ስድራ ስውኣት፣ ብሓዳር ናብ ካሊእ ገጠር ከባቢ ዝኸዱ ሰባት ብዝነብሮም ትሕዝቶ መሬት ናይ ምጥቃም መሰሎም ሕልው ኮይኑ ይቕፀል ።ዝርዝር ኣፈፃፅማኡ ብደንቢ ይውሰን።

ዓንቀፅ 12

ብዛዕባ ኣብ ተሓራሳይ መሬት ዝርከቡ ኣግራብ

1. ኣብ ተሓራሳይ መሬት ዝርከቡ ኣግራብ ዋንነት ናይቲ ብዓል ትሕዝቶ ሓረስታይ እዩ።
2. ልሙዕነት ተሓራሳይ መሬት ዝፃባእ ተኽሊ ምትካል ኩልኩል እዩ። ኮይኑ ግና ኣብ ፀዳፍ መሬት እንተይሓረሱ ብመማረፂ በለስን ቀላሚጦስን ካሊእ ቀዋሚ ተኽሊ ብድልየቶም ክተኽሉ ንዝደልዩ ዝምልከቶ ኣካል እንትፈቅድ ክተኽሉ ይክእሉ እዮም። ዝርዝር ብደንቢ ይውሰን ።
3. ብዛዕባ ሓለዋን ኣጠቓቕማን ኣግራብ ብፌደራል ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 94/86 ዝተደንገገከምዘሎ ኮይኑ ኣብ ተሓራሳይ መሬት ዝርከቦ ከም ዕጣን፣ ዓየ፣ ዓውሒ፣ ሓንሰ፣ ኣውሊዕ፣ ፅሕዲ፣ ጻዕሮ፣ እንዳዲዕ፣ ሰሞኽ፣ ሞሞና፣ መቑፅ፣ ሓቢ፣ ሳግላ፣ ዝግባ ዝመሳሰሉ ምቑራፅ ዝተከልከለ እዩ።
4. ኣብ ተሓራሳይ መሬት ዝርኸቡ ናይ እንዳዲዕን ዕጣንን ኣግራብ ናይቲ ብዓል መሬት ኮይኖም ዘፍረይዎ ዕጣን እንዳዲዕ ብምሻጥ ወይ ብምክራይ ናይ ምጥቃም መሰል ኣለዎም ።
5. ኣብ ተሓራሳይ መሬት ንዝርከቡ ኣግራብ እቲ በዓለ ትሕዝቶ ኣድላይ ክንክን ናይ ምግባር ግቡእ ኣለዎ ።

ዓንቀፅ 13

ብመሬት ናይ ምጥቃም መሰል ምቁራፅ

1. ኣብዚ ኣዋጅን ነዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ዝወፅኡ ደንብታት መምርሒታት ብዘይምኽባር ኣብቲ መሬት ጉድኣት ንክበፅሕ ዝገበረን ብግቡእ ዘይምጥቃምን ናይ ገጠር መሬት በዓል ትሕዝቶ

ኣካል ይተዳደራል። መሬት ላላገኙ በሽግሽግ ይሰጣል። ከቤተሰብ ኣባላት ባል ወይም ሚስት ኣከባቢውን ለቀው መሄድ የቤተሰቡን የመሬት መጠቀም መብት የሚነካ ኣይሆንም።

4. የዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 3 ቢኖርም ቀደም ብሎ መሬት ተሰጥቷቸው ኣሁን ግን ከቀበሌያቸው ርቀው በሌላ ቦታ የሚኖሩ የመከላከያ ሰራዊት ኣባሎች፣ የሰማእታት ቤተሰብና በትዳር ምክንያት ወደ ሌላ ገጠር ኣከባቢ ለሄዱ ሰዎች በነበራቸው የመሬት ሰዎች በነበራቸው የመሬት ይዞታ የመጠቀም መብታቸው እንደተጠበቀ ሁኖ ይቀጥላል። ዝርዝር ኣፈፃፀሙ በደንብ ይወሰናል።

ኣንቀፅ 12

በሚታረስ መሬት ላይ ስለሚገኙ ዛፎች

1. በሚታረስ መሬት ላይ የሚገኙ ዛፎች የመሬቱ ባለ ይዞታ ንብረት ናቸው።
2. የሚታረስ መሬት ለምንነት የሚፃረር ኣትክልት (እፅዋት) መትከል የተከለከለ ነዉ። ሆኖም ተዳፋት በሆነ መሬት ሳያርሱ በኣማራጭ በለስ(ቆልቋል) ባህርዛፍና ሌላ ቋሚ ዕፀዋት ለመትከል የሚፈለጉ የሚመለከተው ኣካል ሲፈቅድ መትከል ይችላሉ። ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል።
3. ስለዛፎች ጥበቃና ኣጠቃቀም በፌደራል የወጣ ኣዋጅ ቁጥር 94/86 የተደነገገው እንዳለ ሆኖ በሚታረስ መሬት ላይ የሚገኙ ት እንደ እጣን፣ ዓየ፣ ዋንዛ፣ ጥድ፣ ኮሶ፣ የሙጫ ዛፍ፣ ወይራ፣ ዋርካ፣ ዝግባና የመሳሰሉት መቁረጥ የተከለከለ ነው።
4. በሚታረስ መሬት ላይ የሚገኙ የዕጣንና የሙጫ ዛፎች የመሬቱ ባለ ይዞታ ሆነው የሚያፈሩትን ዕጣንና "ሙጫ" በመሸጥ ወይ በማከራየት የመጠቀም መብት ኣላቸው።
5. የመሬት ባለይዞታ በመሬቱ ላይ ያሉት ዛፎች ኣስፈላጊውን እንክብካቤ የማድረግ ግዴታ ኣለበት።

ኣንቀፅ 13

በመሬት የመጠቀም መብት መቋረጥ

1. በዚህ ኣዋጅና ይሄን ኣዋጅ ለማስፈፀም የወጡ ደንቦችና መመርያዎች ባለማክበር በመሬቱ ላይ ጉዳት እንዲደርስ ያደረገና በኣግባቡ ያልተጠቀመ የገጠር መሬት ባለ ይዞታ በመሬቱ የመጠቀም

ናይ ምጥቃም መሰሉ ክሕደግ ይኽእል እዩ። ዓይነት ጉድኣት መጠንን ብደንቢ ይውሰን።

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተገለፀ ሓፈሻዊ ኣበሃህላ ከምዘሎ ኮይኑ ዝኾነ ሓረስታይ ኣብቲ መሬት ንዘብፅሖ ጉድኣት ብተደጋጋሚ መጠንቀቕታ ከስተኻኽል ዘይክእለ ብናይ ጣቢያ ኮሚቴ ምምሕዳር መሬት ናይ ውሳነ ሓሳብ ብናይ ወረዳ ዴስክ ውሳነን በቲ ወረዳ ስራሕ ፈፃሚት እንተፀድቅ ብመሬት ናይ ምጥቃም መሰሉ ክቋረፅ ይኽእል።

3. ነቲ ብጣብያ ኮምቴ ምምሕዳር መሬት ዝተውሃበ ናይ ውሳነ ሓሳብ እቲ ናይ ወረዳ ዴስክ ከባቢ ሓለዋን ምምሕዳርን አጠቓቕማን መሬት አድላይ ኮይኑ እንተረኺቦ ምዕራይ ብምግባር ናይ መወዳእታ መጠንቀቅታ ክወሃቦ ይኽእል።

4. ዝኾነ ሓረስታይ ናይ መሬት ምጥቃም መሰሉ ብድልየቱ ከቋርፅ ይኽእል። ኮይኑ ግና ኣብቲ መሬት ዝበፅሖ ጉድኣት እንተሃልዩ ተሓታቲ ይኸውን።

5. ናይ መሬት ምጥቃም መሰሉ ብፍቓዱ ወይ ድማ ብውሳነ ዝተቋረፀ ሓረስታይ ናይ ትሕዝቶ መረጋገፂ ደፍተሩ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ ክመልሶ ግቡእ አለዎ።

6. ብውሳነ ወይ ድማ ብፍቓዱ መሬት ናይ ምጥቃም መሰሉ ዘቋረፀ መሊሱ መሬት ዝረኽበሉ ኣገባብ ዝምልከት ብደንቢ ይውሰን።

7. ብመሬት ምጥቃም መሰል ብፍቓዱ ዘቋረፀ ሓረስታይ ኣብ ላዕሊ መሬት ዘፍርዮም ፍርያትን ዝሃነፆም ንብረታትን ናይ ምልዓል መሰል አለዎ፤ ካሕሳ ናይ ምርካብ መሰል ግን የብሉን ።

ዓንቀፅ 14

ናይ ኢንቨስትመንት መሰል ምትሕልላፍ

1. ሓደ ናይ ሕርሻ ፕሮጀክት ምህርቲ ምሃብ ቅድሚ ምጅማሩ ናይ ኢንቨስትመንት መሰል ምትሕልላፍ አይከአለን። ኮይኑ ግን ብባህሪ ናይቲ ፕሮጀክት ምህርቲ ዝጅምረሉ እዋን ልዕሊ ሓደ ዓመት ዝወስድ እንተኾይኑ ናይ ኢንቨስትመንት መሰል ቅድሚ ምህርቲ ክመሓላለፍ ይኽእል እዩ።

2. ናይ ኢንቨስትመንት መሰል በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ቁፅሪ(1) ብዝተደንገገ መልክዑ ክመሓላለፍ ይኽእል እዩ። ኮይኑ ግና ካብ ቐረፅ ነፃ ዝኣተው መሳርሒታትን አቑሑት ቐረፅ ከይተኸፈሎም ናብ ካልአይ ወገን ክመሓላለፍ ኣይኽእሉን።

መብቱ ሊቋረጥ ይችላል። የጉዳቱ ዓይነትና መጠን በደንብ ይወሰናል።

2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተገለፀውን አጠቃላይ አባባል እንዳለ ሆኖ ማንኛውም አርሶ አደር በመሬቱ ላደረሰው ጉዳት በተደጋጋሚ ማሰጠንቀቂያ ሊያስተካክል ካልቻለ በጣብያው የመሬት አስተዳደር ኮምቴ የውሳኔ ሓሳብ በወረዳ ዴስክ ውሳኔ በወረዳው ስራ አስፈፃሚ ሲፀድቅ በመሬት የመጠቀም መብቱ ሊቋረጥ ይችላል።

3. በጣብያው የመሬት አስተዳደር ኮምቴ የተሰጠው የውሳኔ ሓሳብ የወረዳ ዴስክ አሰፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው እንዲጣራ በማድርግ የመጨረሻ ማስጠንቀቅያ ሊሰጥ ይችላል።

4. ማንኛው አርሶ አደር በመሬት የመጠቀም መብቱ በፍላጎቱ ሊቋረጥ ይችላል። ሆኖም በመሬቱ የደረሰ ጉዳት ካለ ተጠያቂ ይሆናል።

5. በመሬት የመጠቀም መብቱ በፍላጎት ወይም በውሳኔ የተቋረጠበት አርሶ አደር የይዞታ ማረጋገጫ ደብተሩ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ የመመለስ ግዴታ አለበት ።

6. በውሳኔ ወይም በፍላጎት የመሬቱ መጠቀም መብቱ ያቋረጠ ድጋሚ መሬት ሚያገኝበት አግባብ በሚመለከተው ደንብ ይወሰናል።

7. የመሬት መጠቀም መብቱ በፍላጎቱ ያቋረጠ አርሶ አደር በመሬቱ ላይ ያፈራው ፍሬና የገነባው ንብረት የማንሳት መብት አለው ። ካሳ የማግኘት መብት ግን የለውም።

ዓንቀፅ 14

የኢንቨስትመንት መብት ስለማስተላለፍ

1. የእርሻ ኢንቨስትመንት ፕሮጀክት ምርት መስጠት ከጀመሩ በፊት፣ የእርሻ ኢንቨስትመንት መብት ማስተላለፍ አይቻልም። ሆኖም የኢንቨስትመንት ፕሮጀክቱ በባህሪው ምርት መስጠት የሚጀምረው ከአንድ አመት በላይ ከሆነ የኢንቨስትመንት መብት ከምርት በፊት መተላለፍ ይችላል።

2. የኢንቨስትመንት መብት በዚህ አንቀፅ ንኡስ ቁጥር (1) በተደነገገው መልኩ ሊተላለፍ ይችላል፤ ሆኖም ከቀረጥ ነፃ ሆነው የገቡ መሳርያዎችና እቃዎች ቀረጥ ሳይከፈላቸው ለሌላ ሰው መተላለፍ አይችሉም።

አንቀፅ 15
ውርሲ

1. ሕድሕድ ሓረስታይ ብመሬት ሽግሽግ ይኹን በመሬት መቐሎ ዝተውሃቦ ትሕዝቶ መሬት ብዘይግዘ ገደብ ምጥቃም መሰል አለዎ።
2. ብመሬት ናይ ምጥቃም መሰል ዘለዎ በዓል ትሕዝቶ እንተሞይቱ ውልድ ናይ ወላድኡ፣ ወላዲ ናይ ውሉድ ዘይብሉ ውላድ ብመሬት ናይ ምጥቃም መሰል ክወርስ ይኽእል።
3. ብመሬት ናይ ምጥቃም መሰል ብውርሲ ክመሓላለፍ ዝኽእል፣

ሀ/ ተሓራሳይ መሬት ዘይብሉ ውላድ ጡብ ምስ ደቂ መፅበይቲ ውላድ ጡብ ማዕረ ናይ ምውራስ መሰል ኣለዎ፣

ለ/ እቲ ዝካየድ ውርሲ ካብ ካልአይ ብርኪ ክሓልፍ የብሉን ፤ኮይኑ ግና ባዓል ትሕዝቶ መሬት እንትመውት ብመሰረት እዚ አዋጅ ዝወርስ ውሉድ እንተዘይሃልይዎ ደቂ ደቁ ናይ መዋቲ ትሕዝቶ መሬት ብቐጥታ ክወረሱ ይኽእሉ እዮም።

ሐ/ ናይ ባዕሉ ግበሪ መሬት ዘለዎ ወይ ካብ ሕርሻ ወፃኢ መነባብሮ ዝቐየረ ሰብ ክወርስ አይኽእልን።

መ/ ከተማ ነበርቲ ዝኾኑ ውሉዳት ናይ ገጠር መሬት ናይ ምውራስ መሰል የብሎምን።

4. አብ መንጎ ወረስቲ ዝግበር ናይ መሬት ምምቕቓል ካብ ዝተሓተ ናይ መሬት ትሕዝቶ ንታሕቲ ናይ መሬት ምቁርራስ ከስዕብ ዝኽእል ክኸውን የብሉን። ካብዚ ንታሕቲ ምቁርራስ ዘስዕብ እንተኮይኑ ወረስቲ ብሓበር ክጥቀሙ ይግደዱ እዮ።
5. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀጽ (4) ድንጋገ አብ ባህላዊ መስኖታትን ዓይኒ ማያት ንዝህሉ ናይ መሬት አጠቓቕማ መጠን ዝትንክፍ አይኮነን።
6. በዓል ትሕዝቶ እንትመውት አብዚ ዓንቀፅ ብዝተደንገገ መሰረት ተኪኡ ዝወርስ ዘይብሉ እንተኾይኑ መሬቱ ናብ ዝምልከቶ አካል ተመሊሱ ንዘይብሎም ክዕደል ይግበር።
7. ብመሬት ናይ ምጥቃም መሰል ውርሲ ዝምልከት ናይ ፍታብሄር ሕጊ ውርሲ ድንጋገታት ተፈፃምነት የብሎምን።
8. ናይ ሕሉፍ ኩነታት በዚ ዓንቀፅ ዘይርአ ኮይኑ ንካሊእ ዘይተመሓደረ፣ አብ ከይዲ ክትዕ ዘሎን ተደሪቡ ዝተትሓዘ መሬት ብድንጋገታት እዚ

አንቀፅ 15
ስለ ውርስ

1. እያንዳንዱ አርሶ አደር በመሬት ሽግሽግ ይሁን ክፍፍል የተሰጠው የመሬት ይዞታ ያለ ጊዜ ገደብ የመጠየቅ መብት አለው።
2. በመሬት የመጠቀም መብት ያለው ባለ ይዞታ ሲሞት መሬት የሌለው ልጅ የወላጁን፣ ወላጅ ደግሞ ልጅ የሌለው ከሆነ የልጁን መሬት የመጠቀም መብት ሊወርስ ይችላል።
3. የመሬት መጠቀም መብት በውርስ ሊተላለፍ የሚችለው፣

ሀ/ የሚታረስ መሬት የሌለው ጉድፍቻ ከጉድፍቻ አሳዳጊ ልጆች ጋር እኩል የመውረስ መብት አለው።

ለ/ የሚካሄደው ውርስ ከሁለተኛ ደረጃ ውርስ ሃረግ ማለፍ የለበትም። ሆኖም የመሬት ባለ ይዞታ ሲሞት በዚህ አዋጅ መሰረት የሚወርስ ልጅ የሌለው ከሆነ የሚች የልጅ ልጆች በቀጥታ መውረስ ይችላሉ።

ሐ/የራሱ መሬት ግብር ያለው ወይም ከግብርና ውጪ ኑሮውን የለወጠ ሰው መውረስ አይችልም።

መ/በከተማ የሚኖሩ ተወላጆች የገጠር መሬት የመውረስ መብት የላቸውም ።

4. በወራሾች መካከል የሚደረግ የመሬት መከፋፈል ከአነስተኛው የመሬት ይዞታ በታች የመሬት መከፋፈል የሚፈጥር መሆን የለበትም። ከዚህ በታች መከፋፈል የሚፈጥር ከሆነ ወራሾች በጋራ እንዲጠቀሙ ይገደዳሉ።
5. የዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ (4) ድንጋጋ በባህላዊ መስኖዎችና የውሃ ምንጮች የሚኖር የመሬት አጠቃቀም መጠን የሚመለከት አይሆንም።
6. ባለይዞታው በሞት ሲለይ በዚህ አንቀፅ በተደነገገው መሰረት ወራሽ የሌለው ከሆነ መሬቱ ወደ ሚመለከተው አካል ተመልሶ መሬት ለሌላቸው እንዲታደል ይደርጋል።
7. በመሬት የመጠቀም መብት ወራሽነት የሚመለከት የፍታብሄር ህግ ውርስ ድንጋጌዎች ተፈፃሚነት የላቸውም።
8. ያለፈ ሁኔታ በዚህ ዓንቀፅ የሚታይ ሆኖ ለሌላ ያልተሰጠ፣ በክርክር ሂደት ላይ ያለና በመደረብ የታየዘ መሬት በዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች ይታያል።

አዋጅ ምርዓይ ይክኣል እዩ።

ዓዋጅ 16
መጠን ትሕዝቶ ገጠር መሬት

1. ቅድም ኢሉ ዝነበረ ናይ ሓደ ስድራ ትሕዝቶ መሬት ከምዘለዎ ኮይኑ ንቕድሚት ዝዕደል መሬት ዝነኣሰ ትሕዝቶ መሬት ትሕቲ 0.25 ሄክታር ክኸውን የብሉን ፤ እዙይ ግና ኣብ ከባቢ ብመስኖ ንዝለምዕ መሬት ኣይትንከፍን ።
2. ዝኾነ ሓረስታይ ካብ 2 ሄክታር ንላዕሊ መሬት ክሕዝ ኣይኽእልን።
3. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ (2) ከምዘሎ ኮይኑ ቅድም ክብል ብመሬት መቐሎን ብሰፈራን ብሕጋዊ መንገዲ ዝተዓደለ ትሕዝቶ መሬት ኣይትንከፍን ።

ዓንቀፅ 17
ኣብ መንጎ ሰብ ትሕዝቶ ሓረሰቶት ዝግበር ናይ መሬት ለውጣ

1. ኣብ ዝተፈላለየ ቦታ ዝርከቡ ናይ ሕርሻ መሬት ንልምዓት ሕርሻ ብዝጥዕም ኩነታት ትሕዝቶኦም ናብ ሓደ ከባቢ ብስምምዕነት ንክለዋወጡ ክበራትዑ ኣለዎም ።
2. ናይ ዝተለወጠ መሬት ምስክር ወረቐት ተስተኻኺሉ ክውሃብ ይግበር። ዝርዝር ኣፈፃፅማኡ ብመምርሒ ይውሰን።
3. ዝኾነ በዓል ትሕዝቶ መሬት ምስ ዝደልዩ ካሊእ በዓል ትሕዝቶ መሬት ካብ ወረዳ ናብ ወረዳ ይኹን ካብ ጣብያ ናብ ጣብያ ብስምምዕነት ትሕዝትኡ ናይ ምልዋጥ መሰል ኣለዎ።
4. ናይ ሰብኣይን ሰበይትን ሰብ ሓዳር ዝኾነ መሬት ብናይ ክልትኦም ስምምዕነት ጥራሕ እቲ ምልውዋጥ ይፍፀም።

ዓንቀፅ 18
ምምሕዳር መሬት

1. ብመሰረት ፌደራል ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 40 መሬት ናይ ህዝብን መንግስትን እዩ። ስለ'ዚ ድማ በቢደረጅኡ ብዘለው በዓል መዚ ሓለዋ ከባቢ ምምሕዳርን ኣጠቓቕማን መሬት ይመሓዳደር ዝርዝር ኣፈፃፅማ ብደንቢ ይውሰን።
2. ኣብ ሕድ ሕድ ጣብያን ቁሸትን ኮምቴ ምምሕዳር መሬት ይህልው ኣብ ወረዳ ዴስክ ሓለዋ ከባቢን ምምሕዳርን ኣጠቓቕማን መሬት ይህሉ ዝርዝሩ ብደንቢ ይውሰን ።
3. ሕድ ሕድ ጣብያ ወይ ወረዳ ካብቲ ዝሓለፈ

አንቀፅ 16
የገጠር መሬት የይዞታ መጠን

1. ቀደም ሲል የነበረ የአንድ ቤተሰብ የመሬት ይዞታ መሬት እንዳለ ሆኖ ለወደ ፊት የሚሰጥ አነስተኛ የመሬት ይዞታ መጠን ከ0.25 ሄክታር ማነስ የለበትም ፤ይህ ግን በመስኖ የሚለማ መሬትን አይመለከትም።
2. ማንኛውም አርሶ አደር ከ 2 ሄክታር በላይ መሬት መያዝ አይችልም።
3. የዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ (2) እንዳለ ሆኖ ቀደም ሲል በመሬት ክፍፍል ወይም በሰፈራ በህጋዊ መንገድ የተሰጠን የመሬት ይዞታ አይነካም።

አንቀፅ 17
በባለይዞታው አርሶ አደሮች የሚደረግ የመሬት መለዋወጥ

1. በተለያየ ቦታ የሚገኝ የግብርና መሬት ለግብርና ልማት በሚመች ሁኔታ ይዞታቸውን ወደ አንድ አከባቢ በስምምነት እንዲለዋወጡ ሊበረታቱ ይገባል።
2. የተለወጠውን መሬት የምስክር ወረቀት ተስተካክሎ እንዲሰጥ ይደረጋል። ዝርዝር አፈፃፀሙ በመመርያ ይወሰናል።
3. ማንኛው ባለ ይዞታ ከሚፈልገው ሌላ ባለ ይዞታ ጋር ከወረዳ ወደ ሌላ ወረዳ ወይም ከቀበሌ ወደ ሌላ ቀበሌ የመሬት ይዞታው በስምምነት የመለወጥ መብት አለው።
4. የባለና ሚስት ባለትዳሮች የሆነ መሬት የመሬት መለዋወጡ በሁለቱም ስምምነት ብቻ ይፈፀማል።

ዓንቀፅ 18
የመሬት አሰተዳደር

1. በፌደራል ህገ መንግስት አንቀፅ 40 መሰረት መሬት የህዝብና የመንግስት ነው። ስለሆነም በየደረጃው ያሉት የአከባቢ ጥበቃ የመሬት አሰተዳደርና አጠቃቀም ባለስልጣን ይተዳድራል። ዝርዝር አፈፃፀሙ በደንብ ይወሰናል።
2. በእያንዳንዱ ጣብያ(ቀበሌ)ና ቁሸት(ጎጥ) የመሬት አስተዳደር ኮምቴ ይኖራል በወረዳ ደግሞ የአከባቢ ጥበቃ የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ዴስክ ይኖራል። ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል ።
3. እያንዳንዱ ጣብያ ወይም ወረዳ ካለፈው የመሬት

መሬት መቖሎ ተኸሊሉ ካብ ዝተውሃቦ ወፃኢ ዘሎ መሬት በቢደረጅኡ ብዘለው ዝምከቶም አካላት ዝምሓደር ኮይኑ ብዘይካ ፍቓድን መምርሒን እቲ ክልል መንግስቲ ምሓዝን ምኽላልን አይክእልን።

4. አጠቓቕማ ክፍቲ ቦታትን ጎቦታት ብዝምልከት ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ንቅድሚት ብዘውፅኦ ደንቢ ይውሰን።

ዓንቀፅ 19

በዓል ትሕዝቶ ገጠር መሬት ንህዝቢ ጥቅሚ ተባሂሉ ትሕዝቶ መሬቱ ዝውሰደሉ ኩነታት

1. በዓል ትሕዝቶ ገጠር መሬት ንህዝቢ ጥቕሚ ተባሂሉ መሬት ብመንግስቲ እንትውሰድ አብቲ መሬት ንዝገብሮ ምምሕያሽን ንዘፍረናዮ ንብረት ተመጣጣኒ ካሕሳ ይኽፍሎ። ወይ ድማ ብዝተኸአለ መጠን ንዝተወሰዶ መሬት መተካእታ ካልእ ተለዋጢ መሬት ንኽረክብ ይገብር።
2. አብቲ ዝተወሰደ ትሕዝቶ መሬት ንዝርከብ ንብረት ዝኽፈል ካሕሳ እቲ ንብረት ብዘለዎ ኩነታት ንምትካእ ዘኽእል ክኸውን አለዎ።
3. አብ መሬት ንዝተገበረ ቀዋሚ ምምሕያሽ ዝኽፈል ካሕሳ አብቲ መሬት ዝውዓለ ገንዘብን ናይ ጉልበት ዋጋን ዝትክእ ይኸውን።
4. እቲ ንብረት ካብቲ ዘለዎ መሬት ናብ ካሊእ ብምዝዋር ዳግም ክትከልን ከምዝገብሮ ግልጋሎት ንምሃብ ዘኽእል ንብረት መልዓሊ፣ ናይቲ ንብረት መጎዓዓዚን መሊስካ ናይ መትከሊ ወፃኢን ዝሽፈን ካሕሳ ይኸፈል።
5. ናይ መፈናቐሊ ካሕሳን ናይ ዝተፈላለዩ ንብረታት ቀመር ካሕሳ ብዝምልከት ዝወፀ ናይ ፌደራል አዋጅ ቁፅሪ 455/97 ከምኡውን ንዝርዝር አፈፃፅማ ብክልል ብዝወፅእ ደንቢ ተፈፃሚ ይኸውን።

ዓንቀፅ 20

ሽግሽግ ገጠር መሬት

ሽግሽግ ገጠር መሬት ብዝምልከት ናይ ፌደራል አዋጅ ቁፅሪ 456/97 ዓንቀፅ 9 ዝተደንገገ ከምዘሎ ኮይኑ:-

1. ብሰፈራ ወይ ድማ ብኻሊእ ምኽንያት ብድልየቶም ንላዕሊ 2 ዓመት ጣብያኦም ለቂቖም ናይ ዝኸዱ መሬት ብዝምልከቶ አካል ንክምሓደር ተገይሩ መሬት ንዘይብሎም ወይ

ክፍፍል ተከትሎ ከተሰጠው መሬት ውጪ ያለውን መሬት በየደረጃው ያሉት የሚመለከታቸው አካላት የሚተዳደር ሆኖ ከክልል መንግስት ፍቃድና መመርያ ውጪ መሬት መያዝና መከለል አይቻልም።

4. የክፍት ቦታዎችንና ተራራዎችን አጠቃቀም የስራ አስፈፃሚው ኮምቴ ወደ ፊት በሚያወጣው ደንብ ይወሰናል።

ዓንቀፅ 19

የገጠር መሬት ባለይዞታ ለህዝብ ጥቅም ተብሎ የመሬት ይዞታው የሚወሰድበት ሁኔታ

1. የገጠር መሬት ባለይዞታ ለህዝብ ጥቅም ተብሎ መሬቱ በመንግስት ሲወሰድ በመሬቱ ላይ ላደረገው መሻሻልና ላፈራው ንብረት ተመጣጣኝ ካሳ ይከፍለዋል ወይም በተቻለ መጠን ለተወሰደበት መሬት ምትክ ሌላ ተለዋጭ መሬት እንዲያገኝ ይደረጋል።
2. በሚለቀቀው የመሬት ይዞታ ላይ የሚገኝ ንብረት የሚከፈል ካሳ ንብረቱም በአለበት ሁኔታ ለመተካት የሚያስችል ይሆናል።
3. በመሬት ላይ ለተደረገ ቋሚ ማሻሻል የሚከፍል ካሳ በመሬቱ ላይ የዋለውና ገንዘብና የጉልበት ዋጋ የሚተካ ይሆናል ።
4. ንብረቱ ከሚገኝበት መሬት ወደ ሌላ መሬት በመዛወር እንደገና ሊተከልና እንደነበረ አገልግሎት ለመስጠት የሚችል ንብረት ንብረቱ የማንሻ፣ የማጓጓዣና መልሶ የመትኪያ ወጪ የሚሸፍን ካሳ ይከፈላል።
5. የመፈናቂያ ካሳና የተለያዩ ንብረቶች ካሳ ቀመር በሚመለከት የወጣውን የፌደራል አዋጅ 455/97 እንዲሁም ለዝርዝር አፈፃፀም በክልል በሚወጣ ደንብ ተፈፃሚ ይሆናል።

ዓንቀፅ 20

የገጠር መሬት ሽግሽግ

የገጠር መሬት ሽግሽግ በተመለከተ የፌደራል አዋጅ ቁጥር 456/97 አንቀፅ 9 ላይ የተደነገገው እንዳለ ሆኖ:-

1. በስፍራ ወይም በሌላ ምክንያት በፍላጎታቸው ጣብያቸው ከ2 ዓመት በላይ ለቀው የሄዱትን መሬታቸው በሚመለከተው አካል እንዲተዳደር ተደርጎ መሬት ለሌላቸው ወይም ላነሳቸው

ድማ ንዝንአሶም ብሽግሽግ ክውሃብ ይገብር።

2. ኅቦታት ጉህሚታት ብሽግሽግ ወይ ድማ ብኢንቨስትመንት ኣብ ጥቕሚ ክውዕል ክግበር ይኽእል። ዝርዝር ኣፈፃፅማኡ ብደንቢ ይውሰን

ዓንቀፅ 21

ብዛዕባ ኣብ ከባቢ ግድብ ዘሎ ተፋሰስን ዝለምዕ መሬትን ኣጠቓቕማን ሽግሽግን

1. ኣብ ከባቢ ግድብ ዝለምዐ መሬት በቲ ግድብ ስራሕ ምኽንያት ዝተፈናቐሉን መሬቶም በቲ ግድብ ዝለምዓን ሓረስቶት ቀዳምነት ብምሃብ ይሽጋሸግ። በቲ ግድብ ክለምዕ ዝኽእል መሬት መጠን ካበቲ እቶም ብግድብ ስራሕ ዝተፈናቐሉን መሬቶም በቲ ግድብ ክልምዕ ዝኽእልን ሓረስቶት ክበዕሖም ዝግባእ ንላዕሊ ኮይኑ እንትርከብ ኣብቲ ግድብ ከባቢ ብቐረባ ዝርከቡ ሓረስቶት ብቕደም ስዓብ ብመሬት መቐሎ ዝተውሃቦም ትሕዝቶ መሰረት ወሲኹ ብሓባር ይሽጋሸግ።

2. ናይቲ ግድብ ህልውናን ግልጋሎትን ንምሕላው ቀፃልነት ክህልዎ ንምግባር ናይቲ ግድብ መፋሰስ ምዕቃብ ስራሕ በቲ ናይቲ ከባቢ ሕ/ሰብ ብሓባር ክስራሕ ኣለዎ።

3. ኣብ ግድብ መፋሰስ ዝህሉ መሬት ኣጠቓቕማ በቲ ዝምልከቶ ኣካል ተፀኒዑ ብዝቐርብ ናይ መሬት ኣጠቓቕማ መምርሒ (ትልሚ) መሰረት ገይሩ ንሕርሻ፣ ንሕዛእቲ፣ ንመንበሪ ገዛ መስርሒ፣ ንደኒ ፣ ከምኡ እውን ካብ ሰብን እንስሳን ነፃ ዝኾውን መሬት ክኽለል ይኽእል እዩ። ተጠቀምቲ ነቲ ዝወፅእ ናይ ኣፈፃፅማ መምርሒ ተግባራዊ ናይ ምግባር ግቡእ ኣለዎም ።

4. በቲ ግድብ ዝዓቖረ ማይ ተጠቀምቲ ዝኾኑ ሓረስቶት እቲ ግድብን መትረባትን ቐፃላይነት ንክህልዎ ናይ ምርግጋፅ፣ ምንክብኻብ ከምኡውን ዝተዓቀበ (ዝተገደበ) መፋሰስ ግቡእ ሓለዋን ፅገናን ናይ ምግባር ግቡእ ኣለዎም።

5. በቲ ግድብ ዝዓቖረ ማይ ተጠቀምቲ ዝኾኑ ሓረስቶት ኣካል ንቕድሚት ተነፂሩ ብዝወፅእ ታሪፍ ክኽፍሎ ግቡእ ኣለዎም። ዝርዝሩ ብደንቢ ይውሰን።

6. ብምኽንያት ኣብ ግድብ ዝዓቖረ ማይ ክኸስቱ ዝኽእሉ ማይ ወለድ ሕማማት ናይ ምኽልኻል ግቡእ ናይ ከባቢ ህዝብን ምምሕዳርን ቢሮ ሓለዋ ጥዕና እዩ።

7. ግድብ ኣብ ዝሰርሓሎም ከባቢ ካብ መንበሪ

በሽግሽግ እንዲሰጥ ይደረጋል።

2. በተራሮችና ተዳፋት መሬት በሽግሽግ ወይም በኢንቨስትመንት ጥቅም ላይ እንዲውል ሊያደርግ ይችላል። ዝርዝር አፈፃፀሙ በደንብ ይወሰናል።

አንቀፅ 21

በግድቦች አከባቢ ያለውን ተፋሰስና የሚለማ መሬት አጠቃቀምና ሽግሽግ

1. በግድብ አከባቢ የሚለማ መሬት በግድብ ሰራ ምክንያት የሚፈናቀሉትና መሬታቸው በግድቡ የሚለማ ቅድሚያ በመስጠት ይሸጋሸጋሉ። በግድቡ ስራ ምክንያት የተፈናቀሉትና መሬታቸው በግድቡ ውሃ ሊለማ ከሚችለው የመሬት ባለይዞታዎች የሚበልጥ ከሆነ በግድቡ አከባቢ የሚኖሩ አርሶ አደሮች ለግድቡ ካላቸው ቀረቤታ እየታየ በቅደም ተከተል በመሬት ክፍፍል የተሰጣቸው መሬት ጨምሮ መሬት በጋራ እንዲካፈሉ ይደረጋል።

2. የግድቡ ህልውና ግልጋሎት ለመጠበቅና ቀጣይ አገልግሎት እንዲሰጥ የግድቡ ተፋሰስ ጥበቃ በአከባቢው ህዝብ በጋራ መከናወን አለበት።

3. በግድቡ ተፋሰስ የሚደረግ የመሬት አጠቃቀም በሚመለከተው አካል ተጠንቶ በሚቀርብ የመሬት አጠቃቀም መመርያ (ዕቅድ) መሰረት ለእርሻ፣ ግጦሽ፣ ለመኖርያ ቤት መስርያ፣ ለደን እንዲሁም ከሰውና እንስሳ ነፃ ሊሆን የሚችል መሬት ሊከለል ይችላል። ተጠቃሚዎቹ የሚወጣውን የአጠቃቀም መመርያ ተግባራዊ የማድርግ ግዴታ አለባቸው።

4. በግድቡ የታቀበ ውሃ ተጠቃሚ የሆኑት አርሶ አደሮች ግድቡና ቦዮች ቀጣይ አገልግሎት እንዲሰጡ የመጠገን፣ የመንከባከብ፣ እንዲሁም የተገደበው ተፋሰስ አስፈላጊውን ጥበቃና ጥገና የማድረግ ግዴታ አለባቸው።

5. በሚመለከተው አካል ለወደፊት ተለይቶ የሚወጣ ታሪፍ መሰረት ከግድቡ ውሃ ተጠቃሚ አርሲአደሮች የሚጠቀሙበት ውሃ የአገልግሎት ክፍያ እንዲከፍሉ ግዴታ አለባቸው።

6. በግድቡ ውሃ ምክንያት ሊከሰቱ የሚችሉ ውሃ ወለድ በሽታዎች የመከላከል ግዴታ የአከባቢው ህዝብ፣ መስተዳድርና የጤና ጥበቃ ቢሮ ነው።

7. ግድቡ በሚሰራበት አከባቢ ከመኖሪቸው

ቦታኦም ንዝፈናቐሉ ሓረስቶት በዚ ሕጊ ዝተደንገገ ናይ መንበሪ ገዛ መስርሒ አተዓዳድላ አግባብ ቐዳምነት ተዋሂቦዎም ንመንበሪ ገዛ መስርሒ ዝኸውን ቦታ ክረኽቡ ይግበር። ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን ።

ዓንቀፅ 22
ብዛዕባ ዘይሕረስ መሬት

1. ዘይሕረስ መሬት ንገዛውትን ንካልኦት ዝተፈላለዩ ማሕበራዊ ስራሕቲ ዘድልዩ ህንፃታትን ቦታታትን ከም መስጊድ፣ ቤት ክርስትያን፣ ናይ መቓብር ቦታ፣ ቤት ትምህርቲ፣ ናይ ህዝቢ መአከቢ፣ መንገዲ፣ ናይ ሩባ ሸኻታት ናይ ደን ቦታታት በረኻታትን ካልኦት መንግስቲ ንመንግስታዊ ስራሕ ዝኽልሎም ቦታታት የጠቓልል። ዝርዝር አፈፃፅማኡ ብደንቢ ይውሰን ።
2. ንዝተፈላለየ ማሕበራዊ ግልጋሎት ስራሕቲ ዝሰርሑ ትካላት ብዝተኽአለ መጠን ተሓራሳይ መሬት ብዘይሻመየሉ መንገዲ ክኸውን አለዎ።

ዓንቀፅ 23
ብዛዕባ ንመጠሻ ዝወሃብ ቦታ

1. 18 ዓመትን ካብኡ ንላዕሊ ዕድመ ዘለዎም መጠሻ ዘይብሎም ነበርቲ ነቲ ጣብያ አብ ስደት፣ አብ ሰፈራ ዝነበሩ ንመንበሪ ገዛ መስርሒ ዝኸውን ቦታ ዘይብሎም ሓረስቶት ቅድም ክብል አብ ዝተገበረ መሬት መቐሎ ንመጠሻ አብ ዝተከለለ ቦታ ይወሃቦም ።
2. ንመንበሪ ገዛ መስርሒ ዝተኸለለ ቦታ አብ ዘይብሎም ከባቢታት እቲ ናይ ጣብያ ምምሕዳር ምስ ናይቲ ከባቢ ዴስክ ሓለዋ ከባቢ፣ ምምሕዳርን አጠቓቕማ መሬት ብምኽኻን ተሓራሳይ አብዘይኮነ ንመንበሪ ገዛ መስርሒ ክኸውን ዝኽእል መሬት ክወሃቦም ይግበር ፣ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን ።
3. ንመንበሪ ገዛ መስርሒ ዝተውሃበ ቦታ መጠን 20×20 ሜትሮ ይኸውን።
4. አወሃህባ ገዛ መስርሒ ዝኸውን ቦታ አብ ሰፈራን ስደትን ንዝነበሩ ሓረስቶት ቀዳምነት ብምሃብ ይፍፀም፤ ቀጺሉ ዕድሜኦም አብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ ቁፅሪ ሓደ ዝተጠቐሱ መናእሰይ ካብ ዝዓበየ ዕድመ ጀሚሩ ብዕድሜኦም ቅደም ስዓብ መሰረት ይወሃቦም ፤ አብ ሓደ ዓመት ውሽጢ ዝተወለዱ መናእሰይ አብ መንጎኦም ዝግበር አተዓዳድላ ብነፃ ይኸውን ።

ለሚፈናቀሉ አርሶ አደሮች በዚህ ህግ የተደነገገው የመኖርያ ቤት አሰጣጥ መሰረት ቅድሚያ ተሰጥቷቸው ለመኖርያ ቤት መስርያ ቦታ እንዲያገኙ ይደረጋል።

አንቀፅ 22
ስለማይታረስ መሬት

1. የማይታረስ መሬት ለቤቶች እና ለተለያዩ የማህበራዊ ክንዋኔዎች የሚያስፈልጉትን ህንፃዎች ና ቦታዎች እንደ መስጊድ፣ ቤት ክርስትያን፣ የመቃብር ቦታ፣ ትምህርት ቤት ፣ የህዝብ መሰብሰብያ፣ መንገድ፣ ቦዮች ፣የደን በረሃዎችና ሌሎች መንግስት ለመንግስታዊ ስራዎች የከለላቸው ቦታዎች ያጠቃልላሉ። ዝርዝር አፈፃፀሙ በደንብ ይወሰናል።
2. ለተለያዩ ማህበራዊ ክንዋኔዎች የሚሰሩት ድርጅቶች በተቻለ መጠን የሚታረስ መሬትን መሻማት የለባቸውም።

አንቀፅ 23
ስለ ጉጅ መውጫ

1. ጎጆ መውጫ ያላገኙ 18 ዓመትና ከዛ በላይ ዕድሜ ያላቸው የቀበሌው ነዋሪዎች፣ በስደትና በሰፈራ የነበሩ ቀደም ሲል በተደረገው የመሬት ክፍፍል ለጎጆ መውጫ ተብሎ በተከለለ መሬት ይሰጣቸዋል።
2. ለጎጆ መውጫ የተከለለ መሬት የሌላቸው አከባቢዎች የጣብያው አስተዳደር ከአከባቢው ዴስክ ጋር በመሆን የማይታረስ መሬት ለጎጆ መውጫ ሊሆን የሚችል መሬት ሊሰጥ ይችላል ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል።
3. ለጎጆ ማውጫ የሚሰጥ ቦታ 20×20 ቤትር ይሆናል።
4. ለጎጆ መውጫ መሬት አሰጣጥ በተመለከተ በሰፍራ ጣብያዎችና በስደት ለነበሩት በቅድሚያ ይሰጣል፤ በመቀጠል እድሚያቸው በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተመለከተውን ከዛ በላይ ለሆኑት እንደ እድሚያቸው ቅደም ተከተል በዕድሜ የበለጡትን በማስቀደም ይሰጣቸዋል። በአንድ ዓመት ውስጥ የተወለዱትን ወጣቶች እድሚያቸው እኩል መሆኑን ተቆጥሮ በእጣ ይሰጣቸዋል።

5. ንመስርሒ ገዛ ዝኸውን ዝተከለለን ክኸለል ዝኽእልን ክፍቲ ኣብ ዘይብሎም መሬት ወላዲ ንውላዱ ኣብናይ ባዕሉ ገዛ መስርሒ ቦታ ብፍቓዱ ክህብ ይኽእል።
6. ንገዛ መስርሒ ዝውሃብ ቦታ
ሀ/ ዝተለቐቐ መጠሻ
ለ/ መተሓላለፊ መንገዲ ዘይዓፁ
ሐ/ ካብ ግልጋሎት መውሃቢ ትካላት ከም ክሊኒክ ፣ ቤት ትምህርቲ ፣ መንገዲ ዘይርሓቐ
መ/ ንቐፃላይ ብመጠሻነት ከገልግል ክሰፍሕን ኣብ ዝኽእል ከባቢ
ሰ/ ብቐፃልነት ስሩዕ ዝኾነ ናይ መጠሻ ፕላን ዝወፀሉን ንዝቕፅል ናይ መሰረት ልምዓት ግልጋሎት ብቐሊሉ ክህብ (ክበፅሕ) ምችው ዝኾነ ፤
ረ/ ካብ ሕርሻ ፣ ጋሕጊ፣ ሕዛእቲ ንደኒ ዝተኸለለ መሬት ወፃኢ ዝኾነ
ሸ/ ኣብዚ ዓንቀፅ ዝተደገገ ወፃኢ ብዝኾነ መንገዲ ገዛ መስርሒ ቦታ ምሓዝ ኣይፍቀድን። ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን ።

ዓንቀፅ 24

ሕዛእቲ መሬት

1. ንሕዛእቲ ዝኸውን መሬት ዝኽለል ቅድም ብዝተገበረ መሬት መቐሎ ተኸሊሉ ዝነበረን ሐዚ ድማ በቲ ከባቢ ህዝብን ምምሕዳር ስምምዕነት ብዝኽልልዎ መሰረት ይኸውን።

2. ኣመሓዳድራ ናይ ሕዛእቲ (ጋህጊ) ቅድም ክብል እቲ ከባቢ ይመሓደረሉ ብዝነበረ ልማድ መሰረት ይኸውን። ኣድላይ ኮይኑ እንተርኺብ ናይቲ ከባቢ ሕ/ሰብ በቲ ጣብያ ቤት ምኽሪ ኣቢሉ መመሓዳደሪ ስሪት ከውፅእን ከተገብርን ይኽእል።

ዓንቐፅ 25

ኣጠቓቕማ ገጠር መሬት

1. ዝኾነ ሰብ ብሕጊ ካብ ዝተውሃቦ ብዕሒት ትሕዝቶ መሬት ወፃኢ ኣብ ዘለው ክፍቲ መሬት ደረቡ ምሕራስ፣ ምድፋእ ፣ ምጥቃምን ፣መንበሪ ገዛ ምስራሕ ኩልኩል እዩ።
2. ካብ ውልቀ ሰብ ዓቕሚ ንላዕሊ ዝኾኑ ልምዓት ገፋሕቲ ጎቦታት ጉህሚታት ብሓባር ናይ ዕቀባ ሰራሕቲ ይሰርሐሎም ወይ ድማ ከም ኣድላይነቱ ብውልቐን ብውዳበን ተመቒሉ ክለምዕ ይግበር።
3. ዝኾነ ውልቀ ሰብ/ትካል ናይ መሬት ማዓድን

5. ለጎጆ መውጫ የተከለለ ወይም ሊከለል የሚችል መሬት በሌለባቸው አከባቢዎች ፣ ወላጆች በፈቀደላቸው ለልጆቻቸው ከራሳቸው ጎጆ መውጫ መሬት ሊሰጡ ይችላሉ።
6. ለጎጆ መውጫ የሚሰጥ ቦታ
ሀ/ የተለቀቀ ጎጆ መውጫ
ለ/መተላለፍያ መንገድ የማይዘጋ
ሐ/ ከአገልግሎት ሰጪ እንደ ክሊኒክ ፣ ትምህርት ቤት ፣ መንገድ ወዘተ ያልራቀ
መ/ ለቀጣይ ጎጆ መውጫ ሊያገለግልና ሊሰፋ በሚችል አከባቢ
ሰ/ በቀጣይነት በመደበኛነት ለመኖርያነት ፕላን በሚወጣለትና ለወደፊት የተመሰረተ ልማት ግልጋሎት ሊደረስበት ይሚችል።
ረ/ ለእርሻ ፣ጋጥ፣ ግጦሽ ፣ ደን ከተከለለ መሬት ውጪ መሆን አለበት ።
ሸ/ በዚህ ዓንቀፅ ከተደነገገው ውጪ በማንኛውም መንገድ ለጎጆ መውጫ የሚሆን መሬት መያዝ አይፈቀድም ዝርዝሩ በመመርያ ይወሰናል።

ዓንቀፅ 24

የግጦሽ መሬት

1. ለግጦሽ ወይም ለሌላ የውል የሚሆን መሬት የሚከለል ቀደም ብሎ በተደረገ የመሬት መከፋፈል ተከልሎ የነበረና አሁኑም ከአከባቢው ሕዝብና አስተዳደር ስምምነት በከለሉት መሰረት ይሆናል። ዝርዝር አፈፃፀሙ በመመሪያ ይወስናል።
2. የግጦሽ መሬት አጠቃቀም በተመለከተ ቀደም ሲል አከባቢው ይተዳደርበት በነበረው ልማድ መሰረት ይሆናል። አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ የአከባቢው ሕብረተሰብ በጣቢያው ምክር ቤት በኩል ጣቢያው የመተዳደርያ ደንብ ሊያወጣና በተግባር ላይ ሊያውል ይችላል።

አንቀጽ 25

<u>የገጠር መሬት አመቃቀም</u>

1. ማንኛውም ሰው በሕግ ከተሰጠው የመሬት ይዞታ ድርሻ ውጪ ባለው ክፍት ቦታ ደርቦ ማረስ፣ መግፋት፣ መጠቀምና የመኖርያ ጎጆ መስራት የተከለከለ ነው።
2. ከግለሰቡ አቅም በላይ የሆኑ የሰፋፊ ተራሮች ተዳፋት ያላቸው መሬቶች የጥበቃ ስራ በጋራ ይሰራላቸዋል ወይም እንደ አስፈላጊነቱ በግል በመደራጀት ተከፋፍሎ እንዲለማ ይደረጋል።
3. ማንም ግለሰብ ይሁን ድርጅት እንዲሁም

ንምጥቃም ዘድሊ ናይ መሬት መከላኸሊን ተመሊሱ ዝለምዓሉ አገባባትን መሰረት ገይሩ ብዝምልከቶ አካል ብዝፍቐዶ ናይ ምጥቃም አገባብ መሰረት ዝፍፀም ይኸውን ። ዝርዝሩ ብደንቢ ይውሰን ።

ዓንቀፅ 26
አወሳስና ክርክራት

1. አብ መሰል ትሕዝቶ ገጠር መሬት ዝልዓሉ ክትዓት ብዝምከቶም ተኻታዕቲ ወገናት ብምርድዳእ ስምምዕነትን ንክፍታሕ ፃዕሪ ይግበር። ብስምምዕነት ክፍታሕ እንተዘይኪኢሉ ተኻታዕቲ ወገናት ብዝመረፅዎ ብክልቲኦም ወገናት ብዝምረፁ ሽማግለታት ወይ በብደረጃኡ ዝርከቡ ዝምከቶም አካላት ንክረአይ ይግበር።
2. ተኻታዕቲ ወገናት ጉዳዮም ብሽምግልና ወይ ብዝምልከቶ አካል ውሳነ እንድሕር ተዋሂቡ በቲ ዝውሃብ ውሳነ ዝግደዱ ኮይኖም በቲ ውሳነ ዘይተስማዕመዐ ወገን እቲ ጉዳይ ናብ ስሩዕ ቤት ፍርዲ ከምቀረበ ነይሩ ብይግብአኒ ክቐርበሉ ዝኽእል ናብ ዝነበረ ቤት ፍርዲ ይግብአኒ ከቕርቡ ይክእሉ።

ዓንቀፅ 27
ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

1. ዝተመሓየሸ አጠቓቕማ ገጠር መሬት ንኽህሉን ብዝህልው ለውጥን ምዕባለን አብ ግምት ብምእታው በቢ.5 ዓመት ዝመሓየሽ መሪሕ ትልሚ አጠቓቕማ ገጠር መሬት ይህልው።
2. ካብቲ ዝሕንፀፅ መሪሕ (ማስተር ፕላን) ወፃኢ አጠቓቕማ መሬት ምልዋጥ አይከአልን ።
3. ቢሮ ሕርሻን ልምዓት ገጠርን ብዝምልከቶ አካል አቢሉ አብ ዝተፈላለየ ቦታ ዝርከቡ ኮምቴታት ምምሕዳር ገጠር መሬትን ዴስክን ብምትሕብባር ዘድሊ ናይ ሙያ ደገፍ ምሃብ ነቲ ኣዋጅ ፌዴራልን ነዚ ኣዋጅን ናይ ምፍፃም ሓላፍነት አለዎ።

ዓንቀፅ 28
ደንቢ ምምርሒ ምውፃእ

1. አብዚ አዋጅ ይኹን አብ ፌደራል ናይ ገጠር መሬት አዋጅ ዝተደንገጉ ድንጋገታት ዝርዝር ናይ አፈፃፅማ ደንቢ ብክልል ስራሕ ፈፃሚ ዘወፀሉ ይኸውን።
2. ዝምልከቶ አካል ንአፈፃፅማ እዚ አዋጅን ስዒቡ

መንግስታዊ አካል በመሬት ያለ ማዕድን ለመጠቀም እንዲሁም መሬቱ መልሶ የሚያገግምብትና የሚለማበት አግባብ ተከትሎ ለመጠቀም የሚመለከተው አካል በሚሰጠው የመሬት መጠቀም ፈቃድ መሰረት የሚፈፀም ይሆናል። ዝርዝሩ በደንብ ይወስናል፣

አንቀፅ 26
የክርክሮች አወሳሰን

1. የገጠር መሬት ይዞታ መብትን በተመለከተ ክርክር ሲነሳ ጉዳዩ በሚመለከታቸው ተከራካሪዎች በውይይትና ስምምነት እንዲፈታ ጥረት ያደርጋል። በስምምንት ሊፈታ ካልቻለ ተከራካሪ ወገኖች በመረጥዋቸው ሽማግሌዎች ወይም በየደረጃው የሚገኙ የሚመለከታቸው አካላት እንዲታይ ይደረጋል።
2. ተከራካሪ ወገኖች ጉዳያቸው በሽምግልና ወይም በሚመለከተው አካል ውሳኔ ካገኘ በሚሰጠው ውሳኔ የሚገደዱ ሆነው ውሳኔው ያልተስማማ ወገን ጉዳዩ ወደ መደበኛ ፍርድ ቤት ቢቀርብ ኖሮ በይግባኝ ሊቀርብለት ይችል ወደ ነበረው ፍርድ ቤት ይግባኝ ማቅረብ ይችላል።

አንቀፅ 27
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

1. በሚከሰት ለውጥና እድገት የተሻሻለ የገጠር መሬት አጠቃቀም እንዲኖር በየ 5 ዓመት የሚሻሻል የገጠር መሬት አጠቃቀም ዝመሓየሽ መራሕ ትልሚ አጠቃቅማ መሪ እቅድ ይኖራል።
2. ከሚያዘጋጀው መሪ ዕቅድ (ማስተር ፕላን) ውጪ የመሬት አጠቃቀም መለወጥ አይችልም።
3. ግብርናና የገጠር ልማት ቢሮ በሚመለከተው አካል በተለያየ ቦታ የሚገኙ የገጠር መሬት አስተዳደር ኮምቴዎችና ዴስኮች በማስተባበር አስፍላጊውን የሙያ ድጋፍ በመስጠት ለፌደራል አዋጅና ለዚህ አዋጅ የማስፈፀም ሓላፊነት አለው።

አንቀፅ 28
ደንብና መመርያ ስለ ማውጠጣት

1. ለዚህ አዋጅም ይሁን በፌደራል የገጠር መሬት አዋጅ ለተደነገጉ ድንጋጌዎች አፈፃፀም ዝርዝር የአፈፃፀም ደንብ አስፈላጊ ሲሆን በክልሉ የስራ አስፈፃሚ ኮምቴ የሚወጣ ይሆናል።
2. የሚመለከተው አካል ለዚህ አዋጅና ቀጥሎ

ዝወፅእ ደንቢን ዝርዝር መምርሒ ክውፅእ ይኽእል።

ዓንቀፅ 29

ብዛዕባ ቅፅዓት

1. ዝኾነ ሰብ ነዚ አዋጅ ወይ ነዚ አዋጅ ንምፍፃም ዝወፁ ደንብታት መመርሒታት ጥሒሱ ዝተረኸበ አግባብ ብዘለዎ ናይ ገበን ሕጊ መሰረት ይቕፃዕ፤

2. አብዚ አዋጅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተደንገገ ሕልው ኮይኑ

ሀ/ ትሕዝቶ መሬቱ ካብቲ አዋጅ ዝተፈቐደ ናይ ክራይ ግዘ ንላዕሊ ወይ ንዘይተወሰነ ግዘ ዘካረየ ወይ ዝተኻረየ ካብ ብር 100 (ሓደ ሚእቲ) ብር ክሳብ 300(ሰለስተ ሚእቲ) ዘይበዝሕ ይቕፃዕ።

ለ/ ዝኾነ ብመሬት ናይ ምጥቃም መሰል ዘለዎ አብ ዓንቀፅ 11 ንኡስ ቁፅሪ 1 ከምኡ ውን ዓንቀፅ 15 ንኡስ ቁፅሪ 4 ናይዚ አዋጅ ዝተደንገጉ ግቡኣት ዝጠሓሰ ከከም ክብደት ጥፍኣቱ ካብ 200 (ክልተ ሚእቲ) ብር ብዘይውሕድ ካብ 1000 (ሓደ ሽሕ) ዘይበዝሕን ይቕፃዕ።

ሐ/ ዝኾነ ሓረስታይ ብዘይብቁዕ ምኽንያት አብ ውልቀ ትሕዝቶ መሬቱ ይኹን አብ ናይ ሓባር መሬት ሓመድን ማይን ዘይዓቀበ ጥፍአተኛ ኮይኑ ካብ 20 (ዒስራ ብር) ክሳብ 50 (ሓምሳ ብር) ተቐፂዑ ዘይተሰርሐ ስራሕ ይፍፅም።

መ/ ዝኾነ ብመሬት ናይ ምጥቃም መሰል ዘለዎ ሰብ ዓንቀፅ 12 ንኡስ ዓንቀፅ 2 ናይዚ አዋጅ ብምጥሓስ ካብ ዝምልከቶ አካል ፍቃድ ወፃኢ አብ ተሓራሳይ መሬት ልሙዕነት መሬት ይፃብኡ ተባሂሎም ዝተኸልከሉ አግባራባት ዝተኸለ ካብ 100 (ሓደ ሚእቲ) ብር ክሳብ ካብ 1000 (ሓደ ሽሕ) ተቐፂዑ ዝተኸሎ አግባራብ ከልዕል ይግበር።

ረ/ ዝኾነ ካብ መንግስቲ ወይ ገባር መሬት ዝተኻረየ በዓል ሃፍቲ ዝወፅእ ደንቢ መሰረት ካብ ዝተኻረዮ መሬት ዝተወሰነ ኢድ አግራብ ዘይተኸለን ነቲ ደንቢ ዝጠሓሰን ከከም ክብደት ጥፍአቱ ካብ ብር 500.00 (ሓሙሽተ ሚእቲ) ክሳብ ብር 5000.00(ሓሙሽተ ሽሕ) ብር ይቕፃዕ።

ሰ/ ዝኾነ ካብ መንግስቲ መሬት ዝተኻረየ ኢንቨስተር ዝተካረዮ መሬት ብሙሉእ ወይ ብኽፋሉ ብካሊእ ዘካረየ ካብ 1000 ብር(ሓደ ሽሕ) ክሳብ ብር 5000(ሓመሽተ ሽሕ) ብር ተቐፂኡ ዝኣተዎ

ለሚወጣ ደንብ ዝርዝር መመርያ ሊያወጣ ይችላል።

ዓንቀፅ 29

ስለ ቅጣት

1. ማንኛው ሰው ይህን አዋጅ ወይም አዋጁን ለማስፈፀም የወጡ ደንቦችና መመርያዎች ጥሶ ሲገኝ አግባብ ባለው የወንጀል ህግ መሰረት ይቀጣል።

2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተደነገገውን እንደተጠበቀ ሁኖ

ሀ/ የመሬት ይዞታው በዙህ አዋጅ ከተፈቀደው ውጪ የኪራይ ጊዜ በላይ ወይም ላልተወሰነ ያከራየ ወይም የተከራየ ከአንድ መቶ እስከ 300 ብር ይቀጣል።

ለ/ማንኛው በመሬት የመጠቀም መብት ያለው ሰው በዚህ አዋጅ አንቀፅ 11 ንኡስ ቁጥር 1 እንዲሁም አንቀፅ 15 ንኡስ ቁጥር 4 የተደነገጉት ግዴታዎች የጣሰ እንደጥፋቱ ክብደት ከብር 200 (ሁለት መቶ) እስከ 1000 (አንድ ሺ)ብር ይቀጣል።

ሐ/ ማንኛውም አርሶ አደር ያለበቂ ምኽንያት በግል ይዞታውም ይሁን በጋራ የመሬት የዞታ የአፈርና ውሃ ጥበቃ ያላካሄደ ጥፋተኛ ሆኖ ከ20 (ሃያ ብር) እስከ 50 (አምሳ ብር) ተቀጥቶ ያልሰራውን ስራ እንዲሰራ ይደርጋል።

መ/ማንኛው በመሬት የመጠቀም መብት ያለው ሰው የዚህ አዋጅ አንቀፅ 12 ንኡስ አንቀፅ 2 በመጣስ ከሚመለከተው አካል ፍቃድ ውጪ የእርሻ መሬት ለምነት ይፃረራሉ ተብሎ ከተከለከሉት እፅዋት የተከለ ጥፋተኛ ሆኖ ከ100 (አንድ መቶ) እስከ 1000(አንድ ሺህ) ተቀጥቶ ዕፅዋት እንዲያነሳ ይገደጋል።

ረ/ ማንኛው ከመንግስት ወይም ከአርሶ አደር መሬት የተከራየ ባለ ሃበት በሚወጣው ደንብ መሰርት ከተከራየ መሬት የተወሰነውን እጅ ዕፅዋት ያልተከለና ደንቡን የጣሰ እንደጥፋቱ ክብደት ከብር 500.00(አምስት መቶ) እስከ 5000.00(አምስት ሺህ) ይቀጣል።

ሰ/ማንኛው ከመንግስት መሬት የተከራየ ኢንቨስተር የተከራየውን መሬት በከፊል ወይም በሙሉ ለሌላ ያከራየ ከ1000 (አንድ ሺህ) እስከ 5000(አምስት ሺ) ይቀጣል።

ውዕሊ ይፈርስ።

ሸ/ዝኾነ ሰብ ኣብ ተሓራሳይ መሬት መጠሻ ዝሰርሐ ጥፍኣተኛ ኮይኑ ብር 50 (ሓምሳ) ብር ተቐጺኡ መጠሻኡ የፍርስ ።

ቀ/ ሕድሕድ በዓል ትሕዝቶ መሬት ካብቲ ዝወፀ ናይ መሬት ኣጠቓቕማ ትልሚ ወፃኢ ዝተጠቐመ ወይ ድማ እቲ ትልሚ ዘይምትግባር መሬቱ ብዘይኣግባብ ከም ምጥቃም ተቖጺሩ ንመጀምርያ ጊዜ ካብ ብር 100 ክሳብ ብር 300 ይቕፃዕ። ካብዚ ንላዕሊ ዝደግም እንተኾይኑ መሬት ናይ ምጥቃም መሰሉ ክምንጠል ይገብር።

በ/ ዝኾነ ገጠር መሬት ምጥቃም መሰል ዝተውሃቦ ሰብ ኣብ ናይ ባዕሉ መሬት ይኹን ኣብ ካሊእ ዝተሰርሑ ስነ ህይወታውያን ዕቐባ ሓመድን ማይን ስራሕቲ ዘፍረሰ ከከም ኩነታቱ ካብ ብር 100-ብር200 ተቐጺዑ ነቲ ዘፍረሶ መሊሱ ክሰርሕ ይግደድ።

ተ/ ዝኾነ ሰብ ብሕጊ ዘይተውሃቦ ካብ ዘለው ክፍቲ መሬት ዝሓረሰ ፣ ዝተጠቐመ ወይም መንበሪ ገዛ ዝሰርሐ ካብ 500 ክሳብ 2000 ብር ተቐጺዑ ዝረኸቦ ጥቕሚ ንመንግስቲ ኣታዊ ንክኸውን ወይ ድማ ዝሰርሖ ገዛ ንክፈርስ ይገብር ።

ዓንቀፅ 30

ዝተስዓሩን ተፈፃምነት ዘይብሎም ሕግታት

1. ናይ ክልል ትግራይ ገጠር መሬት ምምሕዳር ኣጠቓቕማን ኣዋጅ 23/1989 ከምኡውን ነዚ ንምምሕያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 55/1994 በዚ ኣዋጅ ተሳዒሮም ኣለው።
2. ነዚ ኣዋጅ ዝፃረር ዝኾነ ሕጊ፣ ደንቢ፣ መምርሒ,ወይ ድማ ናይ ኣሰራርሓ ልምዲ ኣብዚ ኣዋጅ ዝተደንገጉ ጉዳያት ብዝተመልከተ ተፈፃምነት ኣይህልዎን።

ኣንቀፅ 31

እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ ግዘ

እዚ ኣዋጅ ካብ መጋቢት 15/1998 ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዚዳንት

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ሸ/ ማንኛውም ሰው በእርሻ መሬት መኖርያ ቤት የሰራ ጥፋተኛ ሆኖ ብር አምሳ ተቀጥቶ ቤቱን ያፈርሳል።

ቀ/ እያንዳንዱ የመሬት ባለይዞታ ከወጣው የመሬት አጠቃቀም ዕቅድ ውጪ የተጠቀመ ወይም ዕቅዱ ተግባራዊ አለማድረግ መሬቱ ያለአግባብ እንደመጠቀም ተቀጥሮ ለመጀመርያ ጊዜ ከብር 100 እስከ ብር 300 ይቀጣል፣ ለሁለተኛ ግዜ 200 እስከ ብር 500 ይቀጣል ከዚህ በላይ የሚደገም ከሆነ በመሬት የመጠቀም መብቱ ሊነጠቅ ይችላል።

በ/ ማንኛው የገጠር መሬት የመጠቀም መብት የተሰጠው ሰው በራሱ መሬትም ይሁን በሌላ የተሳሩ ስነ ህይወታዊ አፈርና ውሃ ጥበቃ ስራዎች ያፈረሰ እንድየ ሁኔታው ከብር 100 እስከ ብር 200 ተቀጥቶ ላፈረሰው መልሶ ሊሰራው ይገደዳል።

ተ/ ማንኛው ሰብ በህግ ያልተሰጠው ካለው ክፍት መሬት ያረሰ የተጠቀመ ወይም መኖርያ ቤት የሰራ ከብር 500 እስከ 2000 ብር ተቀጥቶ ያገኘው ጥቅም ለመንግስት ገቢ እንዲሆን ወይም የስራው ቤት እንዲፈርስ ይደረጋል።

ዓንቀፅ 30

ስለተሻሩና ተፈፃሚ ሰለማይሆኑ ህጎች

1. የትግራይ ክልል የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር 23/1989 እንዲሁም ይህን ለማሻሻል የወጣ አዋጅ ቁጥር 55/1994 በዚህ አዋጅ ተሽራል።
2. የህን አዋጅ የሚቃረን ማንኛውም ህግ ፣ ደንብ ፣ መመርያ የአሰራር ልምድ በዚህ አዋጅ የተደነገጉበት ጉዳዮች በተመለከተ ተፈፃሚነት አይኖረውም።

አንቀፅ 31

አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከመጋቢት 15/1998 ጀምሮ የፀና ይሆናል ።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ፕረዚዴንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 14 ዓመት ቑ.5 መቐለ መጋቢት 15/1998	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	14ኛ ዓመት ቁ.5 መቐለ መጋቢት 15/1998

ኣዋጅ ቁፅሪ 98/1998 ዓ/ም
መመሓየሺ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ መፅደቒ ኣዋጅ ቑፅሪ 45/1994 ዓ/ም ንምምሕያሽ ዝወፀ ኣዋጅ

ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምምሕያሽ ኣድላይ ኮይኑ ስለዝተረኽበ፣ ብመሰረት ዓንቀፅ 107(2) ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ዝስዕብ መመሓየሺ ኣዋጅ ወፂኡ ኣሎ።

1. **ሓፂር ርእሲ**

   እዚ ኣዋጅ "መፅደቒ ዝተመሓየሸ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣዋጅ ቁፅሪ 45/1994 ንምምሕያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 98/1998 ተባሂሉ ክጥቀስ ይክእል።

2. **መመሓየሺ**

   1. ዓንቀፅ 52 ንኡስ ዓንቀፅ (3) ናይቲ ሕገ መንግስቲ ከምዝስዕብ ተመሓይሹ ኣሎ።

   3. ካብ ኣባላት ቤት ምኽሪ ልዕሊ ፍርቂ (50%+1) እንተተረኺቦም ምልአተ ጉባኤ ይኾውን ውሳነ እቲ ቤት ምኽሪ ኣብዚ ሕገ ምንግስቲ ብፍሉይ ኹነታት እንተዘይተደንጊጉ ኣብቲ ኣኼባ ካብ ዝተረኽቡ ኣባላት ልዕሊ ፍርቂ እንትድግፍዎ ይመሓላለፍ።

2. ዓንቀፅ 59 ንኡስ ዓንቀፅ (1) ናይቲ ሕገ መንግስቲ መእተዊ ክፋሉ ከምዝስዕብ ተመሓይሹ ኣሎ።

   1. ምክትል ርእስ ምምሕዳር ካብ መንጎ ኣባላት ቤት ምኽሪ እዚ ክልል ወይ ድማ ካብ ኣባላት ቤት ምኽሪ ወፃኢ ብመቕረባይነት ርእሰ ምምሕዳር ብቤት ምኽሪ ዝሽወም ኮይኑ፣

   2. ኣብ ዓንቀፅ 73 እቲ ሕገ መንግስቲ ዝስዕቡ

አዋጅ ቁጥር 98/1998 ዓ/ም
ተሻሽሎ የወጣውን የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት ማፅደቅያ አዋጅ ቁጥር 45/1994 ለማሻሻል የወጣ አዋጅ

ተሻሽሎ የወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት ማሻሻል አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣ ተሻሽሎ በወጣው ሕገ መንግስት አንቀፅ 107(2) መሰረት የሚከተለው ታውጇል።

1. **አጭር ርእስ**

   ይህ አዋጅ "ተሻሽሎ" የወጣውን የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ማጽደቅያ አዋጅ ቁጥር 45/1994 ለማሻሽል የወጣ አዋጅ ቁጥር 98.1998" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. **ማሻሻያ**

   1. የህግ መንግስቱ አንቀፅ 52 ንኡስ አንቀፅ (3) እንደሚከተለው ተሻሽሏል።

   3. ከምክር ቤቱ አባለት ከግማሽ በላይ (50%+1) ከተገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል ። በዚህ ህገ መንግስት በሌላ አኳሃን ካልተደነገገ በስተቀር የምክር ቤቱ ውሳኔ ሊተላለፍ የሚችለው በስብሰባው ላይ ከተገኙ አባላት ከግማሽ በላይ ሲደግፊት ይሆናል።

2. የህግ መንግስቱ ዓንቀፅ 59 ንኡስ አንቀፅ (1) መግብያው ክፍል እንደተመለከተው ተሻሽሏል።

   1. ምክትል ርእሰ መስተዳደሩ ከክልሉ ምክር ቤት አባላት መካከል ወይም ከምክር ቤቱ አባለት ውጭ በርእሰ መስተዳደሩ አቅራቢነት በምክር ቤቱ የሚሾም ሆኖ፣

   2. በህግ መንግስት አንቀፅ 73 የሚከተሉት

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 1.90

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	291

ሓደሽቲ ንኡሳን ዓንቀፃት 3፣ 4፣ 5፣ 6ንፃን ተወሲኾም አለው።

3. ተፀዋዕነት ቤት ምኽሪ ወረዳ ንቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ንነበርቲ እቲ ወረዳን ይኸውን።

4. ሕገ መንግስታዊ ስርዓት አብ ሓደጋ ዘውድቕ ተግባር እንትፍፀም ወይ እቲ ወረዳ ምምሕዳር ፀጥታን ድህንነትን እቲ ከባቢ ምቁፅፃር እንትአብዩ ወይ ከዓ ብሕጊ ዝተውሃቦ ስልጣንን ተግባርን ብአግባቡ ክዋፃእ እይክአለን ኢሉ እንትውስን፣

ሀ/ ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ናይቲ ወረዳ ቤት ምኽሪ ወይ ስራሕ ፈፃሚ ከፍርስ፣ ናይ ስግግር ምምሕድዳር እቲ ወረዳ ብምጥያሽ እቲ ስግግር ዝፀንሓሉ እዋን ይውሰን ።

ለ/ እቲ ወረዳ አብ ከምዚ ዝበለ ኩነታት እናሃለወ አብ ጣብያ ቤት ምኽሪ ፀገም እንተተፈጢሩ ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ከፍርስን መሰጋገሪ ምምሕዳር ንክጣየሽ ይውስን።

ሐ/ ርእሰ ምምሕዳር እዚ ክልል ውሳነታት እቲ ቤት ምኽሪ የተግብር፣ ናይቲ ወረዳ ናይ ስግግር ምምሕዳር ይውድብ፣ ሓለፍቲ ግዚያዊ ምምሕዳር ይምደብ እቲ ስግግር ብመሰረት ውሳነ ቤት ምኽሪ ክልል ተግባራዊ ምኳኑ የረጋግፅ።

መ/ አብ ምፍራስ ቤት ምኽሪ ወይ ስራሕ ፈፃሚ ወረዳ አብ ዝከአለሉ እዋን ምስ መራፂ ህዝቢ እቲ ወረዳ ምኽክር ክግበር ቤት ምኽሪ እዚ ክልል ክውስን ይኽእል።

5. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 4(ሀ) ን (ለ)ን ዝጣየሽ ናይ ስግግር ምምሕዳር ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልውዎ ።

ሀ/ ብመሰረት ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 80ን82ን ንወረዳ ኮምቴ ፈፃሚ ስራሕን ዋና አመሓዳርን ዝተውሃቦ ስልጣንን ተግባርን ይፍፅም፣ የፈፅም።

ለ/ ናይቲ ወረዳ ትልምን በጀትን የፅድቕ፣ የፈፅም።

ሐ/ አግባብ ብዘለዎ ሕጊ መሰረት አብቲ ወረዳ መረፃ ዝካየደሉ ኩነታት የመቻቹ፤

መ/ ብክልል ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ዝሃብዎ ካልኦት ተግባራት ይፍፅም።

6. እቲ ግዚያዊ ናይ ስግግር ምምሕዳር ዝፀንሓሉ እዋን ካብ ሓደ ዓመት ንዝይበልፅ ይኸውን። ኮይኑ ግና አድላይ ኮይኑ እንትርከብ ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ እዚ መፅንሒ እዋን ካብ

አዳዲስ ንኡስ አንቀፆች 3፣ 4፣ 5፣ 6 እና 7 ተጨምረዋል።

3. የወረዳ ምክር ቤት ተጠሪነት ለክልሉ ምክር ቤትና ለወረዳው ነዋሪዎች ይሆናል።

4. ሕገ መንግስታዊ ስርዓቱ አደጋ ላይ የሚጥል ተግባር ሲፈጽም ወይም የወረዳው አስተዳደር የአከባቢውን ፀጥታና ድሕንነት መቆጣጠር ሲያቅተው ወይም በህግ የተሰጠውን ስልጣንና ተግባር በአግባቡ ሊተገብር አልቻለም ብሎ ሲወስን፣

ሀ/ የትግራይ ክልል ምክር ቤት የወረዳው ምክር ቤት ወይም ስራ አስፈፃሚው አካል ማፍረስ፣ የሽግግር አስተዳደር በማቋቋም የሽግግሩ ወቅት የሚቆይበት ጊዜ ይወሰናል።

ለ/ ወረዳው በዚህ ሁኔታ እያለ በቀበሌ ምክር ቤት ችግር ከተፈጠረ የትግራይ ክልል ምክር ቤት እንዲፈርስ እና የሽግግር አስተዳደር እንዲቋቋም ይወስናል።

ሐ/ የክልሉ ርእስ መስተዳድር የምክር ቤቱን ውሳኔዎች ይተገብራል፣ የወረዳውን የሽግግር አስተዳደር ያደራጃል፣ የአስተዳደሩ ግዚያዊ ሓላፊዎችን ይመድባል፣ ሽግግሩ በክልሉ ምክር ቤት ውሳኔ መሰረት ተግባራዊ መሆኑን ያረጋግጣል።

መ/ የወረዳው ምክር ቤት ወይ ስራሕ አስፈፃሚው በሚፈርስበት ወቅት አመቺ በሆነ ወቅት ከመራጩ የወረዳው ህዝብ ምክክር እንዲደረግ የክልሉ ምክር ቤት ሊወስን ይችላል።

5. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 4(ሀ) እና (ለ) መሰረት የሚቋቋም የሽግግር አስተዳደር የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል።

ሀ/ በህገ መንግስቱ ዓንቀፅ 80 እና 82 ለወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮምቴ እና ለዋና አስተዳሪው የተሰጠ ስልጣንና ተግባር ይፈፅማል፣ ያስፈፅማል

ለ/የወረዳው ዕቅድና በጀት ያፀድቃል፣ ያስፈፅማል

ሐ/ አግባብ ባለው ህግ መሰረት የወረዳው ምርጫ የሚካሄድበት ሁኔታ ያመቻቻል።

መ/ በክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የሚሰጡት ሌሎች ተግባራት ይፈፅማል።

6. ጊዚያዊ የሽግግሩ አስተዳደር የሚቆየው ከአንድ አመት ላልበለጠ ግዜ ይሆናል። ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ የክልሉ ምክር ቤት የመቆያ ጊዜው ከስድስት /6/ ወር ላልበለጠ ጊዜ ማራዘም

ሽድሽተ(6) ወርሒ ንዘይበልፅ እዋን ከናውሖ ይኽእል። ኣብዚ ግዘ ብመሰረት ሕጊ ዳግም መረፃ ተኺይዱ ስሩዕ ምምሕድዳር ይጣየሽ።

7. ኣብ እዋን እቲ ስግግር ተሳትፎ ነበርቲ ህዝቢ እቲ ወረዳ ኣብ ልምዓት፣ ሰናይ ምምሕዳርን ህንፀት ዲሞክራሲ ከምኡውን ቀረብ ግልጋሎት ብዝተወደበ መልክዑ ንምትልባትን ናይቲ ህዝቢ ጥቅምታት ዝሕልው ውሳነታት ንምውሳን ካብ ነበርቲ እቲ ወረዳን ዝተፈላለዩ ክፋላት ሕብረተሰብን ዝተወከሉ ዝካፈልሉ ኣማኻሪ ኣብያተ ምኽርታት ኣብ ብርኪ ወረዳን ጣብያን የጣይሽ፣ ዝርዝሩ በቲ ግዚያዊ ምምሕዳር ይውሰን፣

4.. ናይቲ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 74 ንኡስ ዓንቀፅ 2(ቀ) ከምዝስዕብ ተመሓይሹ ኣሎ።

ቀ ንሕገ መንግስትን ካልኦት ሕግታትን ፌደራል ክልልን ዘይፃባእን በዞም ሕግታት ዘይተሸፈኑ፣ ንምርግጋፅ ሰላምን ፀጥታን እቲ ወረዳ ዝሕግዙ፣ ንናይቲ ወረዳ ፍሉይ ኩነታትን ባህርን ዝምልከቱ ኣብ ወረዳኡ ጥራሕ ዝፍፀሙ ናይ ግልጋለትን ማሕበራዊ ጉዳያትን ዝርዝር መምርሒታት ኣውፂኡ ኣብ ስራሕ የውዕል።

በ/ ብቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ብዘውፅኦ ኣዋጅ መሰረት መምርሒታት ከውፅእ ስልጣን እንትውሃቦ ኣውፂኡ ኣብ ስራሕ የውዕል።

ተ/ ንዋና ኣማሓዳርን ካልኦት ሓለፍቲ እቲ ወረዳ ንሕቶ ይፅውዕ። ስራሕቶም ይምርምር።

5. ዓንቀፅ 77 ንኡስ ዓንቀፅ (3) እቲ ሕገ መንግስቲ ከምዝስዕብ ተመሓይሹ ኣሎ።

3. ካብ ኣባላት ቤት ምኽሪ እቲ ወረዳ ልዕሊ ፍርቂ (50%+1) እንተረኺቦም ምልኣተ ጉባኤ ይኸውን፤ ውሳነ ኣቲ ቤት ምኽሪ ኣብቲ ቤት ምኽሪ ካብ ዝተረኸቡ ኣባላት ብልዕሊ ፍርቂ (50%+1) ድምፂ እንተተደጊፉ ይመሓላለፍ።

6. ዓንቀፅ 78 እቲ ሕገ መንግስቲ ከምዝስዕብ ይመሓየሽ።

ቤት ምኽሪ ወረዳ ናይ ባዕሉ ቤት ፅሕፈት ይህልዎ፣ እቲ ቤት ፅሕፈት ክሳብ ዝጣየሽ ግን ቤት ፅሕፈት ፈፃሚት እቲ ወረዳ ቤት ፅሕፈት ፈፃሚ ስራሕን ቤት ምኽሪ እቲ ወረዳ ብትሕዝቶኦም ከይተሓዋወሱ ብሓር ስርሖም ዘካይድሉ ቤት ፅሕፈት ኮይኑ የገልግል።

ይችላል። በዚህ ጊዜ ውስጥ በህግ መሰረት ምርጫ ተካሂዶ መደበኛው አስተዳደር ይቋቋማል።

7. በሽግግሩ ወቅት በልማት፣ መልካም አስተዳደርና የዲሞክራሲ ግንባታ እንዲሁም በአገልግሎት አቅርቦት የወረዳው ነዋሪ ህዝብ የተደራጀ ተሳትፎ ለማጎልበትና የህዝቡን ጥቅም የሚያስጠብቅ ውሳኔዎች ለመወሰን እንዲቻል ከወረዳው ነዋሪዎች ከተለያዩ የሕብረተሰብ ክፍሎች የተወከሉ የሚሳተፉበት አማካሪ ምክር ቤቶች በወረዳ እና ቀበሌ ደረጃ ያቋቁማል፣ ዝርዝሩ በግዚያዊ አስተዳደሩ ይወሰናል።

4. የሕገ መንግስቱ አንቀፅ 74 ንኡስ አንቀፅ 2 (ቀ) እንደሚከተለው ተሻሽሏል።

ቀ. የፌደራልና ክልል ሕግጋት መንግስትና ሌሎች ሕጎችን የማይቃረኑና በነዚህ ሕጎች ያለተሸፈኑ፣ ለወረዳው ሰላምና ፀጥታ መረጋገጥ የሚያግዙ፣ የወረዳውን ልዩ ሁኔታና ባህሪ የሚመለከቱ፡ በወረዳው ብቻ የሚፈፀሙ የአገልግሎትና ማህበራዊ ጉዳዮች ዝርዝር መመርያዎች አወጥቶ ስራ ላይ ያውላል።

በ/ የክልሉ ምክር ቤት በሚያወጣው አዋጅ መሰረት መመርያዎች እንዲያወጣ ስልጣን ሲሰጠው አውጥቶ ስራ ላይ ያውላል።

ተ/ ዋና አስተዳዳሪውንና ሌሎች የወረዳ ስራ ሃላፊዎችን ለጥያቄ ይጠራል። ስራዎቻቸውን ይመረምራል።

5. የሕገ መንግስቱ አንቀፅ 77 ንኡስ አንቀፅ (3) እንደሚከተለው ተሻሽሏል።

3. ከወረዳው ምክር ቤት አባላት ከግማሽ በላይ (50%+1) ከተገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል። የምክር ቤቱ ውሳኔ ሊተላለፍ የሚችለው በስብሰባው ላይ ከተገኙ አባላት ከግማሽበላይ ስደግፉት ይሆናል።

6. የህገ መንግስቱ አንቀፅ 78 እንደሚከተለው ተሻሽሏልሽ።

የወረዳ ምክር ቤት የራሱ ፅሕፈት ቤት ይኖረዋል። ሆኖም ምክር ቤት የራሱ ፅህፈት ቤት እስኪያደራጅ ድርስ የስራ አስፈፃሚው ምክር ቤት የስራ ድርሻ ሳይቀላቀል የወረዳው ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በጋራ ስራዎቻቸው የሚያካሂዱበት ፅህፈት ቤት ሆኖ ያገለግላል።

7. አብ ዓንቀፅ 82 እቲ ሕገ መንግስቲ ዝስዕብ ሓዱሽ ንኡስ ዓንቀፅ (3) ተወሲኹ አሎ።

3. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ዋና አማሓደሪ ወረዳ ንርእሰ ምምሕድዳር እዚ ክልል ተፀዋዒ ዝኾነሉ መዳያትን አገባብትን ብህጊ ይውሰን።

8. ዓንቀፅ 83 ንኡስ ዓንቀፅ (1) እቲ ሕገ መንግስቲ ከምዝስዕብ ተመሓይሹ አሎ።

1. ምክትል ዋና አማሓዳሪ ወረዳ ካብ መንጎ አባላት ቤት ምኽሪ እቲ ወረዳ ወይ ካብ አባላት ቤት ምኽሪ ወፃኢ ብመቕረባይነት ዋና አመሓደሪ ወረዳ ብቤት ምኽሪ ወረዳ ይሸወም።

9. ዓንቀፅ 85 ንኡስ ዓንቀፅ (1) እቲ ሕገ መንግስቲ ከምዝስዕብ ተመሓይሹ አሎ።

1. ምምሕዳር ጣብያ ናይቲ ክልል ታሕተዋይ ናይ መወዳእታ ብርኪ መንግስታዊ መሓውር እዩ።

10.ዓንቀፅ 86 ንኡስ ዓንቀፅ (4) እቲ ሕገ መንግስቲ ከም ዝስዕብ ተመሓይሹ አሎ። ቤት ምኽሪ ጣብያ ተፀዋዕነቱ ንዝመርፆ ህዝብን ከምኩነታቱ ንቤት ምኽሪ ወረዳ ወይ ቤት ምኽሪ ከተማ ይኸውን።

11.አብ ዓንቀፅ 86 እቲ ሕገ መንግስቲ ዝስዕቡ ሓደሽቲ ንኡስ ዓንቀፃት 5፣ 6፣ 7ን8ን ተወሲኾም አለው።

5. ሕገ መንግስታዊ ስርዓት አብ ሓደጋ ዘውድቕ ተግባር በቲ ጣብያ እንትፍፀም ወይ እቲ ጣብያ ምምሕዳር ፀጥታን ድሕንነትን ከባቢኡ ምቁፅፃር እንተአብዩ ወይ እቲ ጣብያ ብሕጊ ዝተውሃቦ ስልጣንን ተግባርን ብአግባቡ ክዋፃእ አይክአለን ኢሉ እንትውሰን፣

ሀ/ቤት ምኽሪ ወረዳ ናይቲ ጣብያ ቤት ምኽርን ወይ ስራሕ ፈፃሚ ከፍርስ፣ ናይቲ ጣብያ ስግግር ምምሕድዳር ከጣይሽን እቲ ስግግር ዝፀንሐሉ እዋን ክውሰን ይኽእል።

ለ/ዋና አመሓዳሪ ወረዳ አብ ስልጣን ዘሎ ምምሕዳር ጣብያ የሰናብት፣ ናይቲ ጣብያ ናይ ስግግር ምምሕድዳር ይውድብ፣ ግዚያዊ ሓለፍቲ ምምሕዳር ይምድብ፣ እቲ ስግግር ብመሰረት ውሳነ ቤት ምኽሪ ወረዳ ተግባራዊ ምኻኑ የረጋግፅ

ሐ/ አብ ምፍራስ ቤት ምኽሪ ወይ ስራሕ ፈፃሚ ጣብያ አብ ዝከአለሉ እዋን ቤት ምኽሪ ወረዳ ነቲ

7. በህገ መንግስቱ አንቀፅ 82 የሚከተለው አዲስንኡስ አንቀፅ 3 ተጨምሯዋል።

3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ (1)መሰረት የወረዳው ዋና አሰተዳደሪ ለክልሉ ርእሰ መስተዳደር ተጠሪ የሚሆንበት ሁኔታና አገባብ በህግ ይወሰናል።

8. የህገ መንግስቱ አንቀፅ 83 ንኡስ አንቀፅ (1) እንደሚመለከተው ተሻሽሏል።

1. የወረዳው ምክትል ዋና አስተዳዳሪ ከወረዳው ምክር ቤቱ አባላት ወይም ከምክር ቤቱ አባላት ውጭ በዋና አስተዳዳሪው አቅራቢነት በወረዳው ምክርቤት ይሾማል።

9. የህገ መንግስቱ አንቀፅ 85 ንኡስ አንቀፅ (1) እንደሚከተለው ተሻሽሏል።

1. የቀበሌው አስተዳደር የክልሉ ዝቅተኛውና የመጨረሻው መንግስታዊ የአስተዳደር እርከን ነው።

10. የህገ መንግስቱ አንቀፅ 86 ንኡስ አንቀፅ (4) እንደሚከተለው ተሻሽሏል። የቀበሌ ምክር ቤት ተጠሪነቱ ለመረጠው ህዝብና እንደየሁኔታው ለወረዳው ወይም ከተማ ምክር ቤት ይሆናል።

11.በሕገ መንግስቱ አንቀፅ 86 የሚከተሉት አዲስ ንኡስ አንቀፆች 5፣ 6፣ 7እና8 ተጨምሯል።

5.ሕገ መንግስታዊ ስርዓቱን አደጋ ላይ የሚጥል ተግባር ሲፈጽም ወይም የቀበሌው አስተዳደር የአከባቢውን ፀጥታና ድህንነት መቆጣጠር ሲያቅተው ወይም በህግ የተሰጠውን ስልጣንን ተግባር በአግባቡ ሊተገብር አይቻለም ብሎ ሲወስን፣

ሀ/የወረዳው ምክር ቤት የቀበሌውን ምክር ቤት ወይም ስራ አስፈፃሚ ኮምቴውን ማፍረስ፣ የሽግግር አስተዳደር ማቋቋምና የሽግግሩ ወቅት የሚቆይበት ግዘ መወሰን ይችላል።

ለ/ የወረዳው ዋና አስተዳዳሪ በስልጣን ላይ ያለውን አስተዳደር ያሰናብታል፣ የወረዳው የሽግግር አስተዳደር ያደራጃል፣ የአስተዳደሩ ጊዝያዊ ሓላፊዎችን ይመድባል፣ ሽግግሩ በወረዳው ምክር ቤት ውሳኔ መሰረት ተግባራዊ መሆኑን ያረጋግጣል።

ሐ/ የቀበሌው ምክር ቤት ወይም ስራ አስፈፃሚው ለማፍረስ በሚወሰንበት ጊዜ የወረዳው ምክር ቤት

ጣብያ መራዒ ህዝቢ የማኸር ፤

6.ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 5(ሀ) ን (ለ)ን ዝጣየሽ ናይ ስግግር ምምሕድዳር ብመሰረት እዚ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 91ን 93ን ንኮምቴ ፈፃሚ ስራሕን ኣመሓደሪ ጣብያን ተውሂቦ ስልጣንን ተግባራን ይፍፅም፣ የፈፅም።

7. ግዚያዊ ናይ ስግግር ምምሕድዳር ጣብያ ዝፀንሐሉ እዋን ካብ ሽዱሽተ ወርሒ ዘይበልፅ ይኸውን። አድላይ ኮይኑ እንተርከብ ቤት ምኸሪ ወረዳ እዚ እዋን ካብ ሽዱሽተ ወርሒ ንዘይበልፅ ክናወሓ ይኽእል። ኣብዚ ግዘ ኣግባብ ብዘለዎ ሕጊ መሰረት ዳግም መረፃ ተካይዱ ስሩዕ ምምሕዳር ይጣይሽ ።

8. ኣብ እዋን ስግግር ናይቲ ህዝቢ ዝተወደበ ተሳትፎ ንምዋንኻር ካብ ዝተፈላለዩ ክፋላት ሕ/ሰብ ዝተውፃዕኡ ኣባላት ዝሓዘ መማኸሪ ቤት ምኸሪ የጣይሽ ዝርዝሩ በቲ ወረዳ ቤት ምኸሪ ይውሰን።

12.ዓንቀፅ 89 ንኡስ ዓንቀፅ (2) ናይቲ ሕገ መንግስቲ ከም ዝስዕብ ተመሓይሹ ኣሎ።

2. ካብ ኣባላት ቤት ምኸሪ እቲ ጣብያ ልዕሊ ፍርቂ (50%+1) እንተተረኺቦም ምልአተ ጉባኤ ይኸውን፤ ውሳነ እቲ ቤት ምኸሪ ኣብቲ ኣኼባ ካብ ዝተረኸቡ ኣባላት ብልዕሊ ፍርቂ (50%+1) ድምፂ እንተተደጊፉ ይመሓላለፍ።

13. መእተዊ ክፍሊ ዓንቀፅ 94 እቲ ሕገ መንግስቲ ከምዝስዕብ ተመሓይሹ ኣሎ። ምክትል ኣመሓዳሪ ጣብያ ኣብ መንጎ ኣባላት ቤት ምኸሪ ጣብያ ወይ ካብ ኣባላት ቤት ምኸሪ ወፃኢ ብመቕረባይነት ኣመሓዳሪ ጣብያ ዝሽየምን ተፀዋዕነቱ ንኣማሓዳሪ ጣብያ ኮይኑ፣

3. እዚ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ እዋን

እዚ ኣዋጅ ካብ መጋቢት 15/1998 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዚዳንት

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

አመቺ በሆነበት ወቅት መራጩ የቀበሌው ህዝብ ያማክራል፤

6. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 5(ሀ) እና (ለ) መሰረት የሚቋቋም የሽግግር አስተዳደር በህገ መንግስቱ አንቀፅ 91 እና 93 መሰረት ለቀበሌው ስራ አስፈፃሚ ኮምቴና አስተዳዳሪው የተዳዳሪው የተሰጠውን ስልጣን ተግባር ይፈፅማል፣ ያስፈፅማል

7. ግዚያዊ የሽግግሩ አስተዳደር የሚቆይበት ጊዜ ከስድስት ወር ላልበለጠ ግዘ ይሆናል።ሆኖም አሰፈላጊ ሆኖ ሲገኝ የወረዳው ምክር ቤት የመቆያ ጊዜው ከስድስት ወር ላልበለጠ ጊዜ ሊያራዝመው ይችላል፤ በዚሁ ጊዜ አግባብ ባለው ህግ መሰረት ምርጫ ተካሂዶ መደበኛው አስተዳደር ያቋቁማል።

8. በሽግግሩ ወቅት የህዝቡን የተደራጀ ተሳትፎ ለማጠናከር ከተለያዩ የሕ/ሰብ ክፍሎች የተውጣጡ አባላት የያዘ ኣማካሪ ምክር ቤት ያቋቁማል፣ ዝርዝሩ በወረዳው ምክር ቤት ይወስናል።

12.የሕገ መንግስቱ አንቀፅ 89 ንኡስ አንቀፅ (2) እንደሚመለከተው ተሻሽሏል።

2. ከቀበሌው ምክር ቤት አባላት ከግማሽ በላይ (50%+1) ከተገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል። የምክር ቤቱ ውሳኔ ሊተላለፍ የሚችለው በስብሰባው ላይ ከተገኙ አባላት ከግማሽ በላይ ሲደግፉት ይሆናል።

13.የህገ መንግስቱ አንቀፅ 94 የመግቢያው ክፍል እንደሚመለከተው ተሻሽሏል። የቀበሌው ምክትል አስተዳደሪ ከምክር ቤቱ አባላት መካከል ወይም ከምክር ቤቱ አባላት ውጭ በቀበሌው አሰተዳደሪ አቅራቢነት የሚሾምና ተጠሪነቱም ለቀበሌው አስተዳደሪ ሆኖ፣

3. <u>**አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ**</u>

ይህ አዋጅ ከመጋቢት 15/1998 ጀምሮ የፀና ይሆናል ።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ፕረዚዴንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 14 ዓመት ቑ.6
መቐለ መጋቢት 15/1998 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

14ኛ ዓመት ቁ.6
መቐለ መጋቢት 15 / 1998 ዓ/ም

ኣዋጅ ቑፅሪ 99 /1998 ዓ.ም

ዓርሰ ምምሕድዳር ንምጥንኻርን ስልጣንን ተግባርን ምምሕድዳር ወረዳ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብዝርዝር ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ

ፍረ ዲሞክራሲ ብዝግባእ ንምስትምቓር፣ዓርሰ ምምሕድዳር ብምጥንኻር ብመስርሕ ዘይምእኹል ምምሕድዳር ሰፊሕ ተሳትፎ ሕዝቢ ብምርግጋፅ ንዘላቒ ልምዓት ምችው ኩነታት ንምፍጣር ዘኽእል ሕጊ ንምውፃእ ኣገዳሲ ብምዃኑ፣

ብተሳትፎ ህዝቢ ዝግበር ናይ ልምዓት ከይዲ ብምጥንኻርን ትካላዊ ብምግባርን ማሕበራዊ ፍትሒ ብምርግጋፅ ከባቢኦም ብምልማፅ ማዕረ ተጠቀምቲ ክኮኑ ምግባር ሕገመንግስታዊ መትከል ብምዃኑ፤

ሕድ ሕድ ወረዳ ንባዕሉ ናይ ምምሕድዳር ከባቢኡ ናይ ምልማፅን ኣብ ውሽጣዊ ጉዳያቱ ውሳነ ናይ ምሃብ መሰሉን ስልጣኑን ዝተሓለወ ምዃኑ ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገመንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ስለ ዝድንግግ፤

ዕለታዊ ድሌትን ጥቕምን እቲ ሕብረተሰብ ኣብ ዝምልከቱ ከባቢያዊ ጉዳያት ዓርሰ ምምሕዳር መሰረት ዝገበሩ ውሳነታት ዝህቡ ከባቢያዊ ኣካላት

አዋጅ ቁጥር 99 /1998 ዓ.ም

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ራስን በራስ የማስተዳደር ዓላማ ለማጠናከርና የወረዳ መስተዳድር ስልጣንና ተግባር በዝርዝር ለመወሰን የወጣ አዋጅ

ራስን በራስ የማስተዳደር ዓላማን በማጠናከር ባልተማከለ የአስተዳደር ስርዓት የዲሞክራሲን ፍሬ በሚገባ ለማጣጣም እና ሰፊ የሕዝብ ተሳትፎ በማረጋገጥ ቀጣይነት ላለው ልማት የተመቻቸ ሁኔታ መፍጠር የሚያስችል ሕግ ማውጣት አስፈላጊ በመሆኑ

በህዝብ ተሳትፎ የሚደረግ የልማት ሂደት በማጠናከርና ተቋማዊ በማድረግ ህዝቦች አካባቢያቸውን በማልማት ማሕበራዊ ፍትህ በማረጋገጥ እኩል ተጠቃሚ እንዲሆኑ ማድረግ ሕገ-መንግስታዊ መርህ በመሆኑ፣

እያንዳንዱ ወረዳ እራሱን በራሱ የማስተዳደር፣አካባቢውን የማልማትና ውስጣዊ ጉዳዩን በተመለከተ ውሳኔ የመስጠት ስልጣኑና መብቱን መጠበቁ ተሻሽሎ የወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ ሕገመንግስት ስለሚደነግግ፣
የህብረተሰቡ የእለት ተዕለት ፍላጎቱና ጥቅሙ ለሚመለከቱ ከባቢያዊ ጉዳዮች እራስን በራስ የማስተዳደር መርህ መሰረት ያደረጉ ውሳኔዎች የሚሰጡ የየአካባቢው አካላት የተቋቋሙ ስለሆነ

ዝተጣየሹ ስለዝኾነ እዚኦም መሪሕ ተርኦም ክፃወቱ ዘኽእል ስርዓት ምዝርጋሕ ስለዝግባእ።

ነዚ ንምፅዋት ናይ ከባቢኦም ትልሚ ብምውፃእ ዘፈፅሙ ዲሞክራሲያዊ ስርዓት ክትልብትን ሰናይ ምምሕድዳር ክሰፍን ነናይ ከባቢኡ ኣካላት ብምጥንካር ስልጣኖምን ተግባሮምን ብዝርዝር ምውሳን ስለዘድለየ፤

ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገመንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49(3) (ሀ) (ለ)ን ከምኡውን ዓንቀፅ 72(2)ን ዝስዕብ ኣዋጅ ወፂኡ ኣሎ

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

1.ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "ዓርሰ ምምሕድዳር ንምጥንኻርን ስልጣንን ተግባርን ምምሕድዳር ወረዳ ብዝርዝር ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 99/1998 "ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

2.ትርጉም

1. "ሕገ መንግስቲ" ማለት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገመንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዩ
2. "ምምሕድዳር ወረዳ" ማለት ብመሰረት ሕገመንግስቲ ዓንቀፅ 71 ን ዓንቀፅ 7 ናይዚ ኣዋጅን ዝተጣየሸ ወይ ዝጣየሽ ምምሕድዳር ወረዳ እዩ
3. "ቤት ምኽሪ ወረዳ" ማለት ብመሰረት ዓንቀፅ 73/1/ ሕገመንግስቲ ዓንቀፅ 8 እዚ ኣዋጅን ዝተጣየሸ ወይ ዝጣየሽ ኣካል'ዩ፤
4. "ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ" ማለት ብመሰረት ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 79ን ዓንቀፅ 12 እዚ ኣዋጅን ዝተጣየኸ ወይ ዝጣየኸ ኣካል ዩ፤
5. "ዋና ኣማሓዳሪ "ማለት ብመሰረት ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 81 ዝተሸመን ናይቲ ወረዳ ኮሚቴ ስራሕ ፈፃሚ ብላዕለዋየነት ዝመርሕዩ
6. "ኣባል" ማለት ኣብዚ ኣዋጅ ብኻሊእ ኩነታት እንተዘይተደንጊጉ ንዋና ኣማሓዳርን ምክትል ዋና ኣማሓዳርን ሓዊሱ ዝኾነ ኣባል ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ'ዩ፤

እነዚህ መሪ ሚናቸውን ሊጫወቱ የሚያስችል ስርዓት መዘርጋት ስለሚገባ ፣

ይህን ዕውን ለማድረግ የአካባቢያቸው ዕቅድ በማውጣት የሚያስፈፅሙ፣ዲሞክራሲያዊ ስርዓቱ እንዲጎለብትናመልካም አስተዳደር እንዲሰፍን የየአካባቢው ወረዳ መስተዳደር አካላት በማጠናከር ስልጣንና ተግባራቸውን በዝርዝር መወሰን በማስፈለጉ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው ሕገ-መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው ሕገ-መንግስት አንቀፅ 49/3/ሀ/ ና /ለ/ እንዲሁም አንቀፅ 7/2/2/ በተሰጠው ስልጣን የሚከተለው ታውጇል።

ክፍል አንድ
አጠቃላይ

1.አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ "ራስን በራስ የማስተዳደር ዓላማ ለማጠናከርና የወረዳ መስተዳደር ስልጣንና ተግባር በዝርዝር ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 99/1998" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል

2.ትርጉም

1. "ሕገ መንግስት" ማለት ተሻሽሎ የወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት ነው።
2. "የወረዳ መስተዳድር" ማለት በሕገመንግስቱ አንቀፅ 71 እና በዚህ አዋጅ አንቀፅ 7 መሰረት የተቋቋመ ወይም የሚቋቋም የወረዳ መስተዳደር ነው።
3. "የወረዳ ምክር ቤት" ማለት በህገ መንግስቱ አንቀፅ 73/1/ እና በዚህ አዋጅ አንቀፅ 8 መሰረት የሚቋቋም ወይም የተቋቋመ አካል ነው።
4. "የወረዳ ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ" ማለት በሕገ መንግስቱ አንቀፅ 79 እና በዚህ አዋጅ አንቀፅ 12 የተቋቋመ ወይም የሚቋቋም አካል ነው።
5. "ዋና አስተዳዳሪ" ማለት በሕገመንግስቱ አንቀፅ 81 መሰረት የተሾመና የወረዳውን ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ በበላይነት የሚመራ ሰው ነው ነው።
6. "አባል" ማለት በዚሁ አዋጅ በተለየ አኳኋን ካልተገለፀ በስተቀር ዋና አስተዳዳሪና ምክትል አስተዳዳሪን ጨምሮ ማንኛውም የወረዳ ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ አባል ነው፤

7. "ሓላፊ ቤት ፅሕፈት" ማለት ብመሰረት ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 84 ንዝተጣየሸ ወይ ዝጣየሸ ቤት ፅሕፈት ምምሕድዳር ወረዳ ክመርሕ ብዋና ኣማሓዳሪ ዝተመደበ ሰብ'ዩ

3.ኣገላለፃ ፆታ

ኣብዚ ኣዋጅ ብተባዕታይ ፆታ ዝተገለፀ ኩሉ ንኣንስታይ ፆታ'ውን ይምልከት እዩ።

4.ወሰን ተፈፃምነት

እዚ ኣዋጅ ብመሰረት ኣዋጅ ከተማታት ዓርሰን ክኢለን ካብ ዝመሓደራ ከተማታት ወፃኢ ብሕገ መንግስቲ ዝተጣየሸ ወይ በዚ ኣዋጀ ንዝጣየሻ ምምሕድዳር ወረዳታት ትግራይ ተፈፃሚ ይኸውን፤

5. **ዕላማታት፣መትከላትን ፖሊሲታትን ዓርሰ ምምሕድዳር፣**

1. ከባቢያዊ ናይ ልምዓት ኣካላትን ምምሕድዳር ወረዳን ንምጥንኻር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝሰዕቡ መትከላትን መሪሕ ሓሳባትን ዘይምእኹል ምምሕድዳር ክኽተል ይግባእ

ሀ.ብቕዓት ዘለዎምን ውፅኢታዊ ክኾኑ ዘኽእሎም ስልጣንን ሓላፊነትን ከምኡ እውን ኣድላይ ዝኾነ መፈፀሚ ሃፍትን ክህልዎ ይገብር፤

ለ.ከባቢያዊ ሕብረተሰብ ማእኸል ብምግባር ዝተውሃቦም ሃላፊነት ንምውፃእ ዘኽእሎም ትካላዊ ብቕዓት፣ መስርሕን መሓውርን ክህነፅን ከምዕብልን ይገብር፣

ሐ.ዝተነበረሎም ስልጣንን ሓላፊነትን ግቡእን ተሓታትነትን ብዝግባእ ክዋፅኡ ዘኽእል ሃፍቲ ናይ ምእካብን ሞቢላየዝ ናይ ምግባር ስልጣን ብሕጊ ክወሓቦም ይገብር፣

መ.ኣብ ዲሞክራሲያዊ ከይዲ ግልፅነት፣ህዝባዊ ተሓታትነትን ተሳትፎ ሕብረተሰብን መሰረት ዝገበረ ሲቪል ማሕበረሰብ ንምህናፅ ስራሕቶም ክቃነዩ ንምግባረ ዘኽእል ብቁፅ ኦረንተሽን ክረኽቡ ይገብር

ሰ.ከባቢያዊ ናይ ልምዓት መሪሕነት ንምርግጋፅ ዘኽእል መስርሕ ብምዝርጋሕ ንናይ ከባቢኦም ህዝቢ ተፀዋዕትን

7. "የጽህፈት ቤት ሃላፊ" ማለት በሕገመንግስቱ አንቀፅ 84 ለተቋቋመ ወይም ለሚቋቋም የወረዳ መስተዳድር ፅህፈት ቤት የሚመራ በዋና አስተዳዳሪው የተመደበ ሰው ነው።

3.የፆታ አገላለፅ

በዚህ አዋጅ በወንድ ፆታ የተገለፀው ሁሉ ለሴት ፆታም የሚመለከት ነው።

4.የተፈፃሚነት ወሰን

ይህ አዋጅ በከተሞች አስተዳደር አዋጀ መሰረት እራሳቸውን ችለው ከሚተዳደሩ ከተሞች ውጭ በሕገመንግስቱ ወይም በዚህ አዋጅ በተቋቋሙ ወይም በሚቋቋሙ የትግራይ የወረዳ መስተዳድር ተፈፃሚ ይሆናል።

5. **ራስን በራስ የማስተዳደር ዓላማዎች፣መርሆችና ፖሊሲዎች**

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት በፌዴራሉና በክልሉ ህግጋት መንግስት መርሆች መሰረት ራስን በራስ ማስተዳደርን ዓላማና የወረዳ መስተዳድርን ለማጠናከር የሚከተሉትን ያልተማከለ አሰተዳደር መርሆችና መሰረት ሃሳቦችን ሊከተል ይገባል፤

ሀ.ብቃት ያላቸውና ውጤታማ እንዲሆኑ የሚያስችል ስልጣንና ሓላፊነት እንዲሁም አስፈላጊ የሆነ የማሰፈፀሚያ ሃብት እንዲኖራቸው ያደርጋል።

ለ.የአካባቢውን ህብረተሰብ ማዕከል በማድረግ የተሰጣቸው ሃላፊነት ለመወጣት የሚያስእላቸውን ተቃማዊ ብቃት፣አሰራርና መዋቅር እንዲገነባና እንዲዳብር ያደርጋል።

ሐ.የተጣለባቸውን ስልጣንና ሃላፊነት ግዴታና ተጠያቂነት በአግባቡ እንዲወጡ የሚያስችላቸውን ሃብት የመሰብሰብና ሞቢላይዝ የማድረግ ስልጣን በህግ እንዲሰጣቸው ያደርጋል፤

መ.በዲሞክራሲያዊሂደትግልፅነት፣ለህዝብተጠ ያቂነትና የሕብረተሰቡን ተሳትፎ መሰረት ያደረገ ሲቪል ማሕበረሰብ የመገንባትና ተግባራቸውን በዚሁ ቅኝት እንዲሆን ብቁ ኦሬንቴሽን እንዲያገኙ ያደርጋል።

ሰ.የአካባቢው የልማት መሪነት ለማረጋገጥ የሚያስችል ስልት በመቀየሰ ለየአካባቢው ህዝብ ተጠሪና ተጠያቂ እንዲሆኑ

www.abyssinialaw.com

ተሓተትትን ክኾኑ ይገብር

ረ.ከባቢያዊ ምምሕድዳር ኣካላት እዚ ክልል ቅኑዕን ትርጉም ዘለዎን ዓርሰ ምምሕድዳር ክህልዎም ዓርሱ ዝኸኣለ ናይ ከባቢ ማሕበረሰብ ልምዓት ንምርግጋፅ ዘኽእሎም ብቅዓት ብምፍጣር ኣብ ምርግጋፅ ሓደ ፖለቲካዊን ኢኮኖሚያውን ማሕበረሰብ ሽሪኻት ክኾኑ ይገብር፤

2. ዕላማታት ዘይተማኸለ ስርዓት ምምሕዳር መሰረት ዝገበረ ከባቢያዊ ምምሕድዳር ንምትንኻር ዝግበር ምንቅስቓስ ክልልና በዞም ዝስዕቡ ዕላማታት ክምራሕ ኣለዎ፤

ሀ.ዓቕሚ፣ተርታ ቀዳምነትን ድሌትን ግልጋሎት እቲ ሕብረተሰብ ዘማልእን ተሓታቲ ውፅኢታውን ተዓፃፃፊ ይን ትካላዊ መሓውርን ኣሰራርሓን ክጣየሽን ክህሉን፤

ለ.ግቡእ፤ስልጣንን ሓላፍነትን ናይ ምሃብ መስርሕ ስልጣኖምን ተግባሮምን ብግቡእ ንምውፃእ ዘኽእል ምኽንያታዊን፣ ብቑዕን ብዝኾነ ሃፍቲ ገንት ዝተሰነየ፣ ናይ ባዕሎም እቶት ዘዕብዩሉን ዘስፋፍሕሉን ስልጣን ክህልዎም፣ ካብ ከባቢኦም ካብ ዝእከብ ናይቲ ክልል ግብርን ሃብትን ፍትሓዊ ዝኾነ ብፅሒት ክህልዎም ዘኽእል መሰል ክወሃቦም ንምኽኣል፤

ሐ.ብሕጊ ዝተውሃቦም ስልጣንን ተግባርን ብኣገባቡ ይፍፀሙ ምህላዎም ንምርግጋፅ ዘኽእል ስረዓት ንምዝርጋሕ፤

መ.ሓበራዊ ረብሓ መሰረት ብምግባር ነንባዕሎም ክውደቡ ፃዕሮም፤ግልጋሎቶምን ሃፍቶምን ከጣምሩን ክተሓባበሩን ዘኽእል መስርሕ ንምህናፅ፤

ሰ.ኣብ ምትላምን ምፍፃምን ሃገራውን ክልላውንመደባትን ፕሮጀክታትን ብንጥፈት ናይ ምስታፍ መሰል ብምሃብ ብቅዓቶም ኣብ ምዕባይ መሰረት ዝገበረ

ያደርጋል፤

ረ.የክልሉ ከባቢያዊ መስተዳድር አካላት ቀና እና ትርጉም ያለው ራስን በራስ የማስተዳደር ስልጣን እንዲኖራቸው ራሱን የቻለ የአካባቢው ሕብረተሰብ ልማት ለማረጋገጥ የሚያስችላቸውን ብቃት በመፍጠር አንድ ፖለቲካዊና ኢኮኖሚያዊ ማሕበረሰብ ለመፍጠር በሚደረገው ሂደት ውስጥ አጋር እንዲሆኑ ማድረግ

2. ዓላማዎች በክልሉ ያልተማከለ አስተዳደር መሰረት በማድረግ ከባቢያዊ መስተዳድርን መሰረት በማድረግ ከባቢያዊ መስተዳድርን ለማጠናከር የሚደረግ እንቅስቃሴ በሚከተሉት ዓላማዎች መመራት አለበት።

ሀ.የሕብረተሰቡን አቅም ፍላጎትና ቅደም ተከተል የሚያሟላ ተጠያቂ፣ውጤታማና ከወቅቱ ጋር የሚጣጣም ተቃማዊ መዋቅርና አሰራር እንዲቋቋምና እንዲኖር፣

ለ. ለነዚህ አካላት ስልጣን ሃላፊነትና ግዴታ የመስጠት ሂደት ስልጣንና ተግባራቸው በሚገባ ለመወጣት የሚያስችል ምክንያታዊና ብቃት ያለው ሃብት ያስከተለ፣ የራሳቸው ገቢ የሚያሳድጉበትና የሚያሰፉበት ስልጣን ከአካባቢያቸው ከሚሰበሰበው ግብርና የተለያየ ሃብት ፍትሓዊ የሆነ ድርሻ እንዲኖራቸው የሚያስችል መብት እንዲኖራቸው ለማስቻል

ሐ.በህግ የተሰጣቸውን ስልጣንና ተግባር በአግባቡ እየፈፀሙ ለመሆናቸው ለማረጋገጥ የሚያስችል ስርዓት ለመዘርጋት

መ.የጋራ ጥቅምን መሰረት በማድረግ እርስ በርሳቸው የሚደራጁበት፣ ጥረታቸው ሃብታቸውና አገልግሎታቸውን እንዲያጣምሩና እንዲተባበሩ የሚያስችል ስልት ለመገንባት

ሰ.አገራዊና ክልላዊ ዕቅዶችና ፕሮጀክቶች በማቀድና በመፈፀም ሂደት ላይ ንቁ ተሳትፎ የሚያደርጉበት መብት በመስጠት ብቃታቸው ለማሳደግ መሰረት

ክኸውን፤ኣብዚ ከይዲ ከባቢያዊ ምምሕድዳርኣካላት ዘይመንግስታዊ ትካላት ፤ናይቲ ሕብረተሰብ ሓፋሽ ማሕበራትን ውዳበታትን እዋናዊ ምኽክር ክገበሩ ምኽኣል፤

ረ.መትከል ዓርሰ ምምሕድዳር ቀፃሊ መስርሕ ንምግባር ብሕጊ፣ብምምሕዳራውን ትካላውን ሙዳያት ሰፊሕ ናይ ለውጢ ምምሕያሽ መስርሕ ምዝርጋሕ፤

ሸ.ኣብ ምምሕድዳርን ክንክንን ከባቢ፣ስነ ምምሕዳራዊ ሚዛን ኣብ ምህላው ምስ መንግስቲ ክልል ናይ ሓባር ሓላፍነት ክዋጾኡ ዘግብር ስርዓት ክህሉ

ቀ.እዚ መስርሕ ብዝተዋደደ ክልላዊ ፖሊሲታትን መደባትን፣እኹል ቴክኒካውን ማቴሪያላውን ሓገዝ ብምግባር ብፍላይ ብልምዓት ንዝዳሓሩ ከባቢታት ትኹረት ብምሃብ ተግባራዊ ክኸውንን ክሳለጥን ንምግባር፣

በ.ዘላቒ ልምዓት ንምርግጋፅ ተሳትፎ ዘይመንግስታዊ ውዳበታትን ናይ ውልቀ ሴክተርን ብፍላይ መሰረታዊ ግልጋሎት ወሃብቲ ኣካላት ክተባብዑን ኣገዳሲ /ዘይትካእ/ ዝኾነ ናይ ዘላቒ ልምዓት መሪሕ ክኾኑ ንምኽኣል፣ ክኽተል።

ተ. ክልላዊ መንግስቲ ኣብ ዘይምእኹል ምምሕድዳር ቀፃሊ ምምሕያሽ ስራሕ ኣፈፃፅማ ናይ ምርግጋፅ ሓላፍነቱ ክዋፃእ፣ ዘኽእል መሪሕ ሓሳባት ክክተል ይግባእ

ክፍሊ ክልተ

ብዛዕባ ምምሕድዳር ወረዳ

6. ዝርዝር ረቋሒን ወሰን ከባቢ ምምሕድዳር ወረዳ

1. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ ብመሰረት ዘውፅኦ ደንቢ ምምሕዳር ወረዳ ንምዃን ዘኽእል ዝርዝር ረቋሒ ይውሰን፤
2. ምምሕድዳር ወረዳ ቤት ምኽሪ ክልላዊ

ያደረገ እንዲሆን፣በዚህ ሂደት የአካባቢ አስተዳደር አካላት መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች፣ የሕብረተሰቡ ማህበራት ወቅታዊ ምክክር እንዲያደርጉ ለማድረግ፤

ረ.ራስን በራስ የማስተዳደር መርህ ቀጣይነት እንዲኖረው በህጋዊ፣አስተዳደራዊና ተቋማዊ መስክ ሰፊ የለውጥ ማሻሻያ ፕሮግራሞች መዘርጋት

ሸ.ከባቢያዊ መስተዳድር አካላት በአካባቢ ጥበቃ፣ስነምሕዳረዊ ሚዛን በመጠበቅ ረገድ ከክልሉ መንግስት ጋር የጋራ ሃላፊነታቸውን እንዲወጡ የሚያደርግ ስርዓት እንዲኖር፤

ቀ.ራስን በራስ የማስተዳደር መርህና ያልተማከለ የአስተዳደር ስርዓት በተቀናጀ የክልሉ ፖሊሲና የተግባር ዕቅዶች የተደገፈ በቂ የሆኑ ቴክኒካዊ፣ማቴሪያላዊና የምክር ድጋፍ በማድረግ በተለይ ደግሞ በልማት ሃላ የቀሩ አካባቢዎች ላይ ትኩረት በማድረግ ተግባራዊ እንዲሆንና እንዲቀላጠፍ ለማድረግ፤

በ.ቀጣይነት ያለውና ዘላቂ ልማት ለማረጋገጥ መንግስታዊ ያልሆኑ ተቋማት፣የሕብረተሰቡ ድርጅቶችና የግሉ ክፍለ ኢኮኖሚ ንቁ ተሳትፎ እንዲያደርጉ በተለይ ደግሞ መሰረታዊ አገልግሎት አቅራቢ አካላት እንዲበረታቱና የማይተካ የዘላቂ ልማት መሪ እንዲሆኑ ማስቻል

ተ.የክልሉ መንግስት ባልተማከለ የአስተዳደር ስርዓት ላይ ቀጣይ የማሻሻያ ስራ አፈፃፀም ለማረጋገጥ ሃላፊነቱ መወጣት አለበት።

ክፍል ሁለት

ስለወረዳ መስተዳደር

6. ዝርዝር መመዘኛ እና የወረዳ መስተዳደር የወሰን ክልል

1. የወረዳ መስተዳደር ለመሆን የሚያበቃ ዝርዝር መመዘኛ የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ መሰረት ይወሰናል።
2. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

www.abyssinialaw.com

መንግስቲ ትግራይ ብዘውፅኦ ሕጊ መሰረት ክጣየሽ ወይ ክምቀል ወይ ምስ ካልእ ክሕወስ ወይ ክስረዝ ወይ ከዓ ወሰን ከባቢኡ ክልወጥ ይኽእል፤

3. ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ (1) ናይዚ ዓንቀፅ ዝወፅእ ደንቢ ከም መትከል ሓደ ምምሕድዳር ወረዳ ንምጥያሽ ወይ ንምምቃል ወይ ናብ ወረዳ ናይ ምዕባይ ከይዲ ኣብ ዝተረጋገፁ ሓበርቲ መሰረት ዝገበረ ኮይኑ ነዞም ዝስዕቡ ሓበርቲ ዝሓቖፈ ይኸውን፤

ሀ.መንግስታዊ ቀረባትን ኣገደስቲ ዝኾኑ ግልጋሎታትን ንናይ ከባቢኡ ሕብረተሰብ ንምቕራብ ዘኽእል እቶት ዘለዎ ምዃኑ፣

ለ.ኣብ ክሊ ወሰኑ ነቲ ብርኪ ዘብቅዕ ዝተረጋገፀ በዝሒ ነበርቲ ህዝቢ ዘለዎ ምዃኑ፣

ሐ.ንምምሕድዳራዊ ምቹውነት ኣብ ግምት ዘእተወ ኣብ ሓደ ዝተወደበን ዝተፀጋገዐን ኣቀማምጣ መሬት ዘለዎ ስፍሓት ከባቢ ዝሓዘ ምዃኑ፣

መ.ፍሉይ ኩነታት መራኸቢ እቲ ከባቢ ከምኡ'ውን ታሪኻዊ ኣመፃፅኣ፣ባህሊ፣ልምድን ድሌትን ዝምልከቶ ሕብረተሰብ መሰረት ዝገበረ ኣካልላ ምዃኑ፣

4. ቤት ምኽሪ እዚ ክልል ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ /2/ ን /3/ን ምምሕዳር ወረዳ ንምጥያሽ ወይ ንምምቃል ዝውሰኖ ውሳነ ብቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ቢሮ ፀጥታን ጉዳያት ምምሕዳርን ከምኡ'ውን በዓል መዚ ሓለዋ ከባቢን ኣጠቓቕማን ምምሕድዳርን መሬትን ካልኦት ዝምልከቶም ኣካላት ከባቢያዊ ምምሕድዳር ወረዳ ንምጥያሽ ዝተኣመነሉ ምዃኑ ብዝቐርብ ፅንዓት መሰረት ዝገበረ ይኸውን፤

5. ኩነታት መረዳእታ እቶት ሕድሕድ ወረዳ እዋናዊ ፋይናንሳዊ ለውጢ ዘንፀባርቕ ንክኸውን በቢሰለስተ ዓመቱ ክመሓየሽን ክረጋገፅን ኣለዎ፣

6. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ወሰን እቲ ወረዳ ናይ

በሚያወጣው ሕግ መሰረት አንድ የወረዳ መስተዳድር ሊቋቋም ወይም ሊከፈል ወይም ከሌላ ጋር ሊዋሃድ ወይ ሊሰረዝ ወይም የአካባቢው የወሰን ክልል ሊለወጥ ይችላል፤

3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ መሰረት የሚወጣው ደንብ አንድ የወረዳ መስተዳደር ለማቋቋም ወይም ለመክፈል ወይም ወደ ወረዳ ደረጃ ለማሳደግ የሚደረግ ሂደት በመርህ ደረጃ የተረጋገጡ ጠቋሚዎችመሰረት ያደረገ፣ ለህብረተሰቡ ቀጣይነትያለውና ደረጃውን የጠበቀ አገልግሎት የመስጠት ብቃት መሰረት ያደረገ ሆኖ የሚከተሉትን ጠቋሚዎች ያካተተ መሆን አለበት፤

ሀ.መንግስታዊ የአገልግሎትና ሌሎች አስፈላጊ አቅርቦቶች ለሕብረተሰቡ በብቃት ለማቅረብ የሚያስችል ገቢ ያለው መሆኑ

ለ.በሚቋቋምበት የአካባቢው ክልል ለወረዳነት የሚያበቃ የተረጋገጠ የህዝብ ብዛት ያለው መሆኑ፤

ሐ.የማስተዳደር አመቺነት ግምት ውስጥ ያስገባ የተደራጀና የተጠጋጋ አቀማመጥ ያለው የመሬት ስፋት ያለው መሆኑ፣

መ.የአካባቢው ልዩ የመገናኛ ሁኔታ እንዲሁም የሕብረተሰብ ታሪካዊ አመጣጥ፣ባህል፣ልምድና የሚመለከተው ሕብረተሰብ ፍላጎት መሰረት ያደረገ አከላለል መሆኑን።

4. የክልሉ ምክር ቤት በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /2/ እና /3/ መሰረት የወረዳ መስተዳድር ለማቋቋም ወይ ለመከፈል የሚወሰነው ውሳኔ የፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ቢሮ፣ፀጥታና አስተዳደር ጉዳዮች ቢሮ እንዲሁም ለየአካባቢ ጥበቃ፣መሬት አጠቃቀምና አስተዳደር ባለስልጣንና ሌሎች የሚመለከታቸው አካላት አማካኝነት በሚቀርብለት ጥናት ይሆናል፤

5. የእያንዳንዱ ወረዳ የገቢ ሁኔታ መረጃ የወቅቱ ፋይናንሳዊ ለውጥ የሚያንፀባርቅ መሆኑን ለማረጋገጥ በየሶስት አመቱ መሻሻልና መረጋገጥ አለበት፣

6. በዚህ አንቀፅ መሰረት የወረዳው የወሰን ክልል

www.abyssinialaw.com

ምልዋጥ ከይዲን መስርሕን ንዝምልከቶም ቤት ምኽሪ ወረዳታትን መረፃ ቦርድ ፌደራልን ብምምኻር ይኸውን፣

7. ዝግበር ወሰን ናይምልዋጥ ከይዲ ካብ እዋን መረፃ ቅድሚ ሓደ ዓመት ክኸውን ኣለዎ፣
8. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ናይ ዝተጣየሸ ምምሕድዳር ወረዳ ማእኸል /ዋና ከተማ/ ምውፃእን ምልዋጥን ስያመ ብቤት ምኽሪ እቲ ወረዳ ይውሰን፣
9. ብምኽንያት ኣክልላ ወሰን ከባቢ ኣብ ሞንጎ ወረዳታት ዝፍጠር ጎንፂ ወይ ሕቶ ይግብኣኒ ብቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ይውሰን።

7.ምጥያሽ ምምሕድዳር ወረዳ

1. ብመሰረት ወረዳታት ብሄራዊ ክልል ትግራይ ንምቋም ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 10/1988 ዓ.ም ዓንቀፅ 2ን 5ን ዝተጣየሻ ምምሕድዳር ወረዳ በዚ ኣዋጅ ብዝተደንገገ መሰረት ከምዝተጣሸ ይቑፀር
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ዝተደንገገ ከምዘሎ ኮይኑ ኣብ ዝተወሰኑ ከባብታትን ኣብ መንጎ ወረዳታት ናይ ጣብያታት ሽግሽግ ኣብ ዘድልየሉ እዋን ዝግበር ምትዕርራይ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ ብዘውፅኦ ደንቢ ይውሰን።

8. ቤት ምኽሪ ወረዳ

1. ተፀዋዕነቶም ንዝመረፅዎም ህዝቢ ዝኾኑ ኣባላት ዝሓዘ ብመሰረት ዓንቀፅ 73 ሕገ-መንግስቲ ዓንቀፅ 7 እዚ ኣዋጅን ኣብ ሕድ ሕድ ከባቢያዊ ምምሕድዳር ወረዳ ናይቲ ወረዳ ቤት ምኽሪ ይጣየሽ፣
2. እቲ ቤት ምኽሪ ካብ መንጎ ኣባላቱ ተመሪፆም ብዝሸወሙ ኣፈ ጉባኤን ምክትል ኣፈጉባኤን ዝምራሕ ኮይኑ እዞም ዝስዕቡ ኣባላት ዝሓቑፈ ይኸውን፣
   ሀ. ኣብቲ ወረዳ ካብ ዝርከቡ ሕድሕድ ጣብያ ብቀጥታ ብህዝቢ ዝተመረፁ ኣባላት
3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (2) ዝተደንገገ ሕልው ኮይኑ እዞም ዝስዕቡ ኣካላት ኣብ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ብዘይ ድምፂ ይካፈሉ፤
   ሀ. ካብ ኣባላት ቤት ምኽሪ ወፃኢ ዝተመረፁ ኣባላት ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ፣
   ለ. ዋና ኣመሓደርቲ ሕድሕድ ጣብያ፣
   ሐ. ኣብቲ ወረዳ ዝርከቡ ከተማ ሹምን ምክትል

የመለወጥ ሂደት ለሚመለከተው ወረዳ ምክር ቤትና ለፌዴራል ምርጫ ቦርድ በማማከር ይሆናል።

7. የወረዳው ወሰን ክልል የመለወጥ ሂደት የምርጫ ጊዜ ከመድረሱ ከአንድ አመት በፊት መሆን አለበት፤
8. በዚህ አንቀፅ መሰረት የሚቋቋም የወረዳ መስተዳድር ማእከል፣ስም ማውጣትና መለወጥ በወረዳው ምክር ቤት ይወሰናል፤
9. በወሰን ክልል አከላለል በወረዳዎች መካከል የሚፈጠር ግጭት ወይ የይገባኛል ጥያቄ በትግራይ ክልል ምክር ቤት ይወሰናል።

7.የወረዳው መስተዳድር መቋቋም

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልል ወረዳዎች ለማቋቋም የወጣ አዋጅ ቁጥር 10/1988 አንቀፅ 2 እና 5 መሰረት የተቋቋሙ የወረዳ መስተዳድሮች በዚህ አዋጅ ድንጋጌ መሰረት እንደተቋቋሙ ይቆጠራል፤
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በተወሰኑ አከባቢዎች በወረዳዎች መካከል የቀበሌዎች ሽግሽግ አስፈላጊ በሆነበት ወቅት የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ ይወሰናል።

8. የወረዳ ምክር ቤት

1.ተጠሪነታቸው ለመረጣቸው ህዝብ የሆኑ አባላት የያዘ በህገ መንግስቱ አንቀፅ 73 እና አዋጅ አንቀፅ 7 መሰረት በያንዳንዱ የወረዳ መስተዳድር የወረዳ ምክር ቤት ተቋቁሚል።

2.ምክር ቤቱ ከአባላቱ መካከል ተመርጠው በሚሾሙ አፈጉባኤና ምክትል አፈ ጉባኤ የሚመራ ሆኖ የሚከተሉትን አባላት ያቀፈ ይሆናል።
   ሀ.በወረዳው ከሚገኙ ከእያንዳንዱ ቀበሌ በቀጥታ በህዝብ የተመረጡ አባላት

3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የሚከተሉት አባላት በምክር ቤቱ ስብሰባ ያለ ድምፅ ይካፈላሉ፤
   ሀ. ከምክር ቤቱ አባላት ውጪ የተመረጡ የወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ አባላት፣
   ለ. የእያንዳንዱ ቀበሌ ዋና አስተዳዳሪዎች፣
   ሐ. በወረዳው ውስጥ የሚገኝ ከተማ የከተማው

www.abyssinialaw.com

ሹምን፣

መ. ኣብቲ ወረዳ ዝርከቡ ኣባላት ቤት ምኽሪ ክልል፣

ሰ. ኣፈ ጉባኤ እቲ ወረዳ ዝዕድሞም ሓለፍቲ ቤት ፅሕፈታት፣ውዳበታት ሓፋሽ፣ክፋላት ሕብረተሰብን ተፈለጥቲ ውልቀ ሰባትን፣

4.ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /2/ ዝምረፁ ኣባላት ተሳትፎ ኣንስትዮ ብዝዓበየ ዘረጋግፅን ናይ ካልኦት ክፋላት ሕብረተሰብ ተዋፅኦ መሰረት ዝገበር ይኸውን

5.ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ በዝሒ ሕዝቢ ሕድሕድ ምምሕድዳር ወረዳ መሰረት ብምግባር በዝሒ ኣባላት ቤት ምኽሪ ወረዳ ይውሰን፤

6.ብህዝቢ ዝውከሉ ኣባላት ብማሕበራውን ኢኮኖሚያዊ ጉዳያት ድሕሪት ዝተረፉ ናይ ሕብረተሰብ ክፍልታት፣ኣብ ልምዓታዊ ምንቅስቓሶም ንጡፋት ዝኾኑ ሓረስቶት፣ምሁራን መናእሰይን ነጋዶን ብዘሳትፍ ኣብ ግምት ዘእተወ ክኸውን ይግባእ፣

7. ኩሎም መረፃታት ኣባላት ቤት ምኽሪ ወረዳ ብመሰረት ሃገራዊ ሕጊ መረፃ ይፍፀሙ፣መማልኢ መረፃ ኣባላት ቤት ምኽሪ ወረዳ ብመሰረት ብሄራዊ ቦርድ መረፃ ብዘውፅኦ ደንቢ ዝፍፀም ይኸውን፣

8. ስልጣንን ተግባርን ኣፈጉባኤን ምክትል ኣፈጉባኤን ብመሰረት ዓንቀፅ 76 ሕገ መንግስቲ ዝተደንገገ ይኸውን

9. ከይዲ ኣሰራርሓን ኩነታት ስነ ምግባር ኣባላት ቤት ምኽሪን ብደንቢ ይውሰን።

9.ዘበን ስራሕ ኣባላት ቤት ምኽሪ ወረዳ

1. ዘበን ስራሕ ሕድሕድ ኣባል ቤት ምኽሪ ወረዳ ሓሙሽተ ዓመት ይኸውን፤
2. ንኡስ ዓንቀፅ 1 ናይዚ ዓንቀፅ ከምዘሎ ኮይኑ ቅድሚ ስራሕ ዘበን ሓደ ኣባልቤት ምኽሪ ምብቅዑ ሓዱሽ መረፃ ምክያድ ኣብ ዘድለየሉ እዋን ናይቲ ዝፀንሐ ኣባል ስራሕ ዘበን ክምዘብቀዐ ተሓሲቡ ሓዱሽ ዝተመረፀ ኣባል ክክንዲኡ ተኺኡ ሓላፍነቱ ሒዙ ይቕፅል፣
3. ናይ ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ኣባልነት ብዝኾነ ምኽንያት ክፍቲ ኣብ ዝኾነሉ እዋን ነቲ ዝተረፈ እዋን ጥራሕ መማልኢ መረፃ

ሹምና ምክትል ሹም፣

መ. በወረዳው ውስጥ የሚገኙ የክልሉ ምክር ቤት አባላት

ሰ. የወረዳው አፈ ጉባኤ የሚጋብዛቸው የፅህፈት ቤቶች ሃላፊዎች፣ የሕብረተሰብ ድርጅቶችና ሌሎች የሕብረተሰብ ክፍሎችና ታዋቂ ግለሰቦች፣

4. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /2/ መሰረት የሚመረጡ አባላት የሴቶችን ተሳትፎ በተሻለ ለማረጋገጥና የሌሎች የሕብረተሰብ ክፍሎች ተዋፅኦ መሰረት ያደረገ መሆን አለበት፣

5. የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የእያንዳንዱ ወረዳ የሕዝብ ብዛት መሰረት በማድረግ የወረዳ ምክር ቤት አባላት ብዛት ይወሰናል፣

6. በህዝብ የሚወከሉትና የሚመረጡ አባላት በኢኮኖሚና ማሕበራዊ ጉዳዮች ኋላ የቀሩ የሕብረተሰብ ክፍሎች፣በልማት እንቅስቃሴያቸው ተምሳሌት የሆኑ አርሶ አደሮች፣ወጣት ምሁራንና ነጋዴዎች በሚያሳትፍ መልኩ መሆን አለበት፤

7. ሁሉም የወረዳ ምክር ቤት አባላት ምርጫ በምርጫ ህግ መሰረት ይፈፀማሉ፤የወረዳ ምክር ቤት አባላት ማሚያ ምርጫ የምርጫ ቦርድበሚያወጣው ደንብ መሰረት ይወስናል።

8. የአፈ ጉባኤና ምክትል አፈ-ጉባኤ ስልጣንና ተግባር በሕገ-መንግስቱ አንቀፅ76 የተደነገገው መሰረት ይሆናል፤

9. የወረዳው ምክር ቤት የአሰራርና የአባላት ስነ-ምግባር ሁኔታ በደንብ ይወሰናል።

9.የወረዳው ምክር ቤት አባላት የስራ ዘመን

1. የእያንዳንዱ ምክር ቤት አባል የስራ ዘመን አምስት ዓመት ይሆናል፤
2. የዚህ አንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ የአንድ አባል የስራ ዘመን ከማብቃቱ በፊት አዲስ ምርጫ ማካሄድ ባስፈለገበት ወቅት የነበሩ አባል የስራ ዘመን እንዳበቃ ተቆጥሮ አዲስ የተመረጠው አባል ለቀሪው ጊዜ ተክቶ ሃላፊነቱን ይዞ ይቀጥላል፣
3. የማንኛውም የምክር ቤት አባል አባልነት በማንኛውም ምክንያት ክፍት በሆነበት ወቅት ለቀሪው ጊዜ ብቻ የሚሚያ ምርጫ በምርጫ

ብመሰረት ሕጊ መረፃ ዝካየድ ኮይኑ፤

ሀ. እቲ ቦታ ክፍቲ ኣብ ዝኾነሉ ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት ይካየድ፣

ለ. ካብ ሓደ ዓመት ንታሕቲ ንዝኾነ እዋን መማልኢ መረፃ ኣይካየድን፣

10.ኣባል ቤት ምኽሪ ወረዳ ንምዃን ዘብቅዑ ረቛሓታት

ኣባል ቤት ምኽሪ ንምዃን ዘብቅዑ ረቛሓታት ንተመራፅነት ንምውድዳር ዘብቅዑ ረቋሓታት ኮይኖም ብመሰረት ሕገ-መንግስቲን ሕጊ መረፃን ዝተደንገገ መሰረት ይኸውን።

11.ምቁራፅ ኣባልነት ቤት ምኽሪ ወረዳ

ኣባልነት ቤት ምኽሪ ወረዳ በዞም ዝስዕቡ ምኽንያታት ይቋረፅ፤

1. ኣብ ዓንቀፅ10 ናይዚ ኣዋጅ ዝተጠቐሱ ረቋሓታት ዘየማልአ ምዃኑ እንትረጋገፅ፣

2. ዝተመረፀሉ ወይ ዝተወከለሉ ከባቢ ናብ ካሊእ እንትጥመር ወይ ምስ ካሊእ ወረዳ እንትሕወስ ወይ እንትምቀል፣

3. ንኣባልነት ቤት ምኽሪ ክልል ወይ ፌደራል ዝተመረፀ እንተኾይኑ፣

4. ካብ ኣኼባታት ቤት ምኽሪ ወረዳ ንኣርባዕተ (4) ተኸታተልቲ እዋናት ኣኼባ ብዘይ ብቑዕ ምኽንያትን ፍቓድን እንተተረፉን ዝተረፈሉ ምኽንያት ከረድእ ዕድል ተዋሂብዎ ብቁዕ ምኽንያት ዘይምዃኑ ቤት ምኽሪ ወረዳ እንትውሰን፣

5. ብመሰረት ዓንቀፅ 9 ናይዚ ኣዋጅ ናይ ስራሕ ዘበኑ እንተብቅዕ፣

6. ኣብ ስራሕ ብዘሎ ሕጊ ብግዕዝይና ተኸሲሱ ወይ ንልዕሊ ሰለስተ ዓመታት ዘቕፅዕ ገበን ፈፂሙ እንትቕፃዕ፣

7. ብፍቓዱ ካብ ኣባልነት እንትሰናበት፣

8. እንትመውት ወይ ከዓ ብመሰረት ሕጊ ብቅዓት /capacity/የብሉን ተባሂሉ እንትውሰን፣

9. ብሕጊ ብዝተወሰነ ስርዓት መሰረት ብዝመረፆ ህዝቢ ኣመኔታ ተሳኢነዎ እንትልዓል።

12.ብዛዕባ ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ

1. ብመሰረት ዓንቀፅ 71 /1/ን (2)ን ሕገ-መንግስቲ ናይ ዝተጣየሸ ወይ ዝጣየሽ ቤት ምኽሪ ወረዳ ተፀዋዕነቱ ነቲ ቤት ምኽሪ ዝኾነ ፈፃሚ ኣካል ይህልዎ፣

ሕግ መሰረት የሚካሄድ ሆኖ፣

ሀ. ቦታው ክፍት በሆነበት በአንድ ዓመት ውስጥ ይካሄዳል፤

ለ. ለአንድ ዓመት በታች ለሆነ ጊዜ የሚሟያ ምርጫ አይካሄድም

10.የምክር ቤት አባል ለመሆን የሚያበቁ መመዘኛዎች

የምክርቤት አባል ለመሆን የሚያበቁ መመዘኛዎች ለተመራጭነት ለመወዳደር የሚያበቁ መመዘኛዎች ሆነው በህገመንግስቱና በምርጫ ህግ በተደነገገው መሰረት ይሆናል።

11.የወረዳ ምክር ቤት አባልነት መቋረጥ

የወረዳ ምክር ቤት አባልነት በሚከተሉት ምክንያቶች ይቋረጣል፣

1.በዚህ አዋጅ አንቀፅ 10 የተጠቀሱ መመዘኛዎች የማያሟላ መሆኑ ሲረጋገጥ፣

2.የተመረጠበት ወይ የተወከለበት አካባቢ ወደ ሌላ ወረዳ ሲዋሃድ ወይ ሲካፈል፣

3.ለክልሉ ወይም ለፌዴራል ምክር ቤቶች አባልነት የተመረጠ፣

4.ከምክር ቤቱ ስብሰባዎች ለአራት ተከታታይ የስብሰባ ወቅት ያለ ብቁ ምክንያትና ፍቃድ ሲቀርና ምክንያቱን እንዲያስረዳ ዕድል ተሰጥቶት ብቁ ምክንያት አለመሆኑን የወረዳው ምክር ቤት ሲወስን፣

5. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 9 መሰረት የስራ ዘመኑ ሲያበቃ፣

6. ስራ ላይ ባለ ህግ በሙስና ተከሶ ወይም ከሶስት ዓመት በላይ የሚያስቀጣ ወንጀል ፈፅሞ ሲቀጣ፤

7. በፍቃዱ ከአባልነቱ ሲሰናበት፣

8. ሲሞት ወይም በህግ መሰረት ችሎታ የለውም ተብሎ ሲወሰን፣

9. በህግ በተደነገገ ስርዓት መሰረት በመረጠው ሕዝብ አመኔታ አጥቶ ሲነሳ፣

12.የወረዳ ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ

1. በህገ መንግስቱ አንቀፅ 71/1/ እና /2/ መሰረት ለተቋቋመ ወይም ለሚቋቋም የወረዳ ምክር ቤት ተጠሪነቱ ለምክር ቤቱ የሆነ ፈፃሚ አካል ይኖረዋል፣

2. በዝሒ ኣባላት ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ እቶት፣ፋይናንሳዊ ዓቕምን መጠን ስራሕን እቲ ወረዳ ኣብ ግምት ብምእታው ብቤት ምኽሪ እቲ ወረዳ ዝውሰን ዝስዕቡ ኣባላት ዝሓዘ ይኸውን፤

ሀ.ብመቕረባይነት ሰዓራይ ፓርቲ ብኣብዝሓ ኣባላት ቤት ምኽሪ ወረዳ ዝተመረፀ ዋና ኣማሓዳሪ፣

ለ. ብመቕረባይነት ዋና ኣማሓዳሪ ካብ ኣባላት ቤት ምኽሪ ወይ ካብኡ ወፃኢ ብቤት ምኽሪ ወረዳ ዝሽወሙ ካልኦት ፈፀምቲ ኣባላትን፣

ሐ.ኣባላት ክኾኑ ብመሰረት ሕጊ ዝውሰኑ ሓለፍቲ ኣብያተ ፅሕፈት ወረዳ፣

3.ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (2) ዝሽወሙ ኣባላት ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ተሳትፎ ደቂ ኣንስትዮ ዘረጋግፅ ክኸውን ኣለዎ፣

4.ተፀዋዕነት ዋና ኣማሓዳሪ ወረዳ ተፀዋዕነትን ተሓታትነትን ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ብመሰረት ድንጋገታት ሕገ-መንግስቲ ይኸውን፣

5.ኩነታት መሃያ፣ስራሕን ግልጋሎትን ኩነታት ስነምግባር ዲሲፕሊን ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ዝወፅእ ደንቢ ይውሰን፣

13.ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ሕጋዊ ሰብነት ዘለዎ ኣካል ምዃኑ

1. ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ዓረሱ ዝኸኣለ ኣካል ይኸውን፣
2. ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ናይ ዓርሱ ማህተም ይህልዎ፣
3. ዝንቀሳቐስ ይኹን ዘይንቀሳቐስ ንብረት ብመሰረት ሕጊ ናይ ምጥራይ/ምውናን/ ምጥቃን፣ ምምሕድዳር፣ ምሻጥን ምልዋጥን ከምኡ'ውን ብዝኾነ ሕጋዊ መንገዲ መሰል ምትሕልላፍ መሰል ይህልዎ፣
4. ብሽሙ ክኸሰስ ወይ ክኸሰስ ይኽእል፣
5. ክወዓዓልን ካልኦት ብሕጊ ዘይተኸልከሉ ተግባራት ክፍፅም ሕጋዊ ሰብነት ኣለዎ።

14. ዘበን ስራሕ ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ

ዘበን ስራሕ ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ዘበን ስራሕ

2. የወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ አባላት ብዛት የወረዳው ገቢ፣ፋይናንሳዊ አቅምና ያለው የስራ መጠን ግምት በማስገባት በወረዳው ምክር ቤት የሚወሰን ሆኖ የሚከተሉትን አባላት የያዘ ይሆናል፣

ሀ.በአሸናፊው ፓርቲ አቅራቢነት በምክር ቤት አባላት አብላጫ ድምፅ የተመረጠ ዋና አስተዳዳሪ፣

ለ.በዋና አስተዳዳሪ ከምክር ቤቱ አባላት መካከለ ወይም ከአባላቱ ውጭ በወረዳው ምክር ቤት የተሾሙ ምክትል አስተዳዳሪና ሌሎች አስፈፃሚ አባላት፣

ሐ.በህግ መሰረት የሚወሰኑ የወረዳ ፅህፈት ቤቶች ሃላፊዎች፣

3.በዚህ አንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ/2/ መሰረት የሚሾሙ የወረዳ ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ አባላት የሴቶችን ተሳትፎ በሚያረጋግጥ መልኩ መሆን አለበት፣

4.የወረዳው ዋና አስተዳዳሪ ተጠሪነት፣የወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ተጠሪነትና ተጠያቂነት በሕገ-መንግስቱ ድንጋጌዎች መሰረት ይሆናል።

5.የስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የስራና የደመወዝ፣የስነምግባርና ዲሲፕሊን ሁኔታ የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክርቤት በሚያወጣው ደንብ ይወሰናል።

13.የወረዳ ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ራሱን የቻለ ሕጋዊ ሰውነት ያለው አካል ስለመሆኑ

1. የወረዳ ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ እራሱ የቻለ አካል ይሆናል፣
2. የራሱ ማህተም ይኖረዋል
3. በሕግ መሰረት የሚንቀሳቀስና የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለቤት የመሆን፣የመጠቀም፣ የማስተዳደር፣የመሸጥና የመለወጥ እንዲሁምበማንኛውም ሕጋዊ መንገድ የማስተላለፍ መብት አለው፣
4. በስሙ ሊከስና ሊከሰስ ይችላል፣
5. ውል ሊዋዋልና ሌሎች ብህግ ያልተከለከሉ ተግባራት ሊፈፅም ህጋዊ ሰውነት አለው።

14. የወረዳው ስራ አስፈፃሚ

የወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የስራ ዘመን

ቤት ምኽሪ ኮይኑ ከከም ኣግባብነቱ ብምጥዕዓም ድንጋጌታት ዓንቀፅ 9 ናይዚ ኣዋጅ ኣብዚ ዓንቀፅ ተፈፃሚ ይኾኑ።

15. **ምፍፃም ቃለ መሓላ**

1. ኣፈጉባኤ፣ ዋና ኣመሓዳርን ካልኦት ኣባላት ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ኣብ ቅድሚ ወረዳ ቤት ፍርዲ ዳይና ቀሪቦም ቃለ መሓላ ይፍፅሙ፣
2. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ካብ ዝተጠቐሱ ወፃኢ ዘለዉ ኣባላት ቤት ምኽሪ ኣብ ቅድሚ እቲ ኣፈ. ጉባኤ፣ኣፈጉባኤ ኣብ ዘይረኸበሉ እዋን ኣብ ቅድሚ ምክትሉ ቀሪቦም ቃለ መሓላ ይፍፅሙ፣
3. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1ን 2ን ቃለ መሓላ ዘይፈፀመ ዝኾነ ኣባል ስርሑ ክጅምር የብሉን፣
4. ዝርዝር ትሕዝቶ እቲ ቃለ መሓላ ስርዓቱ ኣብ መተሓዳደሪ ደንቢ ተመሪፅቲ ዝውሰን ይኸውን።

16. **ምልቃቕ ስራሕ**

1. ዋና ኣማሓዳሪ ወረዳ ንኣፈጉባኤ ቤት ምኽሪ ቅድሚ ሰለስተ ወርሒ ብፅሁፍ ብምፍላጥ ስርሑ ክለቅቕ ይኽእል፣
2. ካልኦት ኣባላት ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳን ቤት ምኽሪ ወረዳን ሕቶኦም ከከም ኣግባብነቱ ንዋና ኣማሓዳሪ ወይ ንኣፈጉባኤ ንሱ ኣብ ዘየለሉ ንምክትሉ ኣብ ዝኾነ እዋን ብፅሑፍ ብመፍላጥ ካብ ኣባልነቶም ክለቁ ይኽእሉ፣
3. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1)ን (2)ን ስራሕ ናይ ዝለቀቑ መተካእታ ኣባላት መሰረት እዚ ኣዋጅ ይማልኡ፣
4. ዝርዝር ኣገባብ ኣፈፃፅማ ምልቃቕ ስራሕ ኣብ ዚ ዓንቀፅ ዝተገለፁ ኣባላት ብደንቢ ይውሰን።

17. **ዋና ኣማሓዳርን ኣባል ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ንምኻን ዘብቅዑ ረቘሓታት**

ኣባላት እቲ ቤት ምኽሪ ናይ ዝኾኑ ፈፀምቲ ኣባል ቤት ምክሪ ወረዳ ንምኻን ኣብ ዓንቀፅ 10 ናይዚ ኣዋጅ ዝተዘርዘሩ ረቛሓታት ንዋና ኣማሓዳርነትን ከከም ኣግባብነቱ ንኣባልነት ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ንምኻን ዘብቅዑ ረቋሓታት ይኾኑ

18. **ምቁራፅ ዋና ኣማሓደርነትን ኣባልነት ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕን ወረዳ**

የወረዳው ምክር ቤት የስራ ዘመን ሆኖ እንደ አግባቡ በዚህ አዋጅ አንቀፅ 9 የተደነገገው ለዚህ አንቀፅ ተፈፃሚ ይሆናል።

15. **ቃለ መሃላ መፈፀም**

1. የወረዳው አፈ ጉባኤ፣ዋና አስተዳዳሪ ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ አባላት በወረዳው ፍርድ ቤት ዳኛ ፊት ቀርበው ቃለ መሃላ ይፈፅማሉ፣
2. ለዚህ አነቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ ከተጠቀሱት ውጭ ያሉ የምክር ቤቱ አባላት በአፈጉባኤው አፈጉባኤው በሌለበት በምክትሉ ፊት ቀረበው ቃለ መሃላ ይፈፅማሉ፣
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አነቀፅ /1/ እና /2/ መሰረት ቃለ መሃላ ያልፈፀመ ማንኛውም አባለ ስራውን መጀመር የለበትም፣
4. የቃለ መሃላው ዝርዝር ይዘትና ስነ-ስርዓቱ በተመራጮች መተዳደሪያ ደንብ መሰረት ይወሰናል።

16. **ስራ ስለመልቀቅ**

1. ዋና አስተዳዳሪው ከሶስት ወር በፊት ለወረዳው አፈጉባኤ በፅሁፍ በማሳወቅ ስራውን ሊለቅ ይችላል፣
2. ሌሎች የወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ እና የምክር ቤት አባላት እንደ አግባብነቱ ለወረዳው ዋና አስተዳዳሪ ወይም አፈጉባኤ እነሱ በሌሉበት ለምክትሉ በማንኛውም ጊዜ በፅሁፍ በማሳወቅ ከአባልነታቸው ሊለቁ ይችላሉ፣
3. በዚህ አንቀፅ ንኡሰ አንቀፅ /1/ መሰረት ስራቸውን የለቀቁ አባላት ተተኪ በዚህ አዋጅ መሰረት ይሟላሉ፣
4. በዚህ አንቀፅ የተገለፁ አባላት ስራቸውን የሚለቁበት ዝርዝር አፈፃፀም በደንብ ይወሰናል።

17. **ዋና አሰተዳዳሪ ወይም የስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ አባልለመሆኑ የሚያበቁ መመዘኛዎች**

የምክር ቤቱ አባላት የሆኑ የስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ አባላት በተመለከተ የወረዳ ምክር ቤት አባል ለመሆን በዚህ አዋጅ አንቀፅ 10 የተዘረዘሩ መመዘኛዎች ለዋና አስተዳዳሪውና የስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ አባላት እንደ አግባብነት ተፈፃሚ ይሆናል።

18. **የዋና አስተዳዳሪነትና የስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ አባልነት መቋረጥ**

www.abyssinialaw.com

ካልኦት ድንጋገታት እዚ ኣዋጅ ሕልዋት ኮይኖም ኣባልነት ቤት ምኽሪ ወረዳ ንምቁራፅ ኣብ ዓንቀፅ 11 ናይዚ ኣዋጅ ዝተዘርዘሩ ኩነታት ዋና ኣማሓዳርነትን ከከም ኣግባብነቱ ኣባልነት ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕን ወረዳ ንምቁራፅ'ውን ተፈፀምቲ ይኾኑ።ዝርዝሩ ብደንቢ ይውሰን፣

19.ንብረት ምምዝጋብን ምፍላጥን

ዝኾነ ኣባል ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ስርሑ ቅድሚ ምጅማሩ ብመሰረት ሕጊ ዝርዝር ንብረት ንዝምልከቶ ኣካል ከመዝግብን ክፍልጥን ኣለዎ።ዝርዝሩ ብዝወፅእ ሕጊ ይውሰን።

20.ኣኼባ ቤት ምኽሪ ወረዳ

1.ቤት ምኽሪ ወረዳ ኣብ ዓመት በቢሰለስተ ወርሑ ብስሩዕ ኣርባዕተ(4) ሻዕ ይእከብ፣

2.ኣኼባ እቲ ቤት ምኽሪ ብኣፈ ጉባኤ ቤት ምኽሪ እቲ ወረዳ ይፅዋዕ፣ይምራሕ፣

3.ኣኼባ ዝካየደሉ እዋንን ወርሓትን ቤት ምኽሪ እቲ ወረዳ ይውስን፣

4.ሓላፊ ቤት ፅሕፈት ስራሕ ፈፃሚ ወረዳ ፀሓፊ እቲ ቤት ምክሪ ኮይኑ የገልግል፣ቃለ ጉባኤ ይሕዝ፣

5.እቲ ኣፈ ጉባኤ ኣኼባ ዝካየደሉ ዕለት፣ሰዓት፣ቦታን ኣጀንዳን ብምንፃረ ኣኼባ ቅድሚ ምብፅሑ 15 መዓልቲ ኣቐዲሙ ኩሎም ኣባላት ቤት ምኽሪ እቲ ወረዳ ክፈልጥዎ መፀዋዕታ ይልእኽ፣

6.ካብ ጠቕላላ ክርከቡ ዝኽእሉ ኣባላት ልዕሊ ፍርቂ እንተርከቡ ምልዓተ ጉባኤ ይኸውን፣

7.ሲሶ ኣባላት ቤት ምኽሪ ወይ ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ብዛዕባ ሓደ ጉዳይ ምይይጥ ክግበረሉ ኣኼባ ክካየድ ብፅሑፍ እንትሓቱ እቲ ኣፈ-ጉባኤ እቲ ሕቶ ካብ ዝቐረበሉ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ ፍሉይ /ሕፁፅ/ ኣኼባ ክፅውዕ ኣለዎ፣

8.እቲ ኣፈ-ጉባኤን ውሳነታትን ቃለጉባኤን እቲ ቤት ምኽሪ ብፈምኡ የረጋግፅ፣

9.ካልኦት ስነ-ስርዓት ኣኼባ እቲ ቤት ምኽሪ ቤት ምኽሪ ወረዳ ብዘውፅእ መምርሒ ይወሰን።

21. ኣኼባ ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ

1.ኣኼባ ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ እንተነኣሰ ኣብ ወርሒ ሓደ ግዘ ይካየድ፣

2.እቲ ዋና ኣማሓዳሪ ብዝህቦ መምርሒ መሰረት ሓላፊ ቤት ፅሕፈት እቲ ኮሚቴ ኣኼባ እቲ

የዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው አዋጅ አንቀፅ 11 የተዘረዘሩ ሁኔታዎች ዋና አስተዳዳሪነትና እንደ አግባብነቱ የስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ አባልነት ለማቋረጥ ተፈፃሚ ይሆናሉ።ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል።

19.ንብረት ስለማወቅ

ማንኛውም የወረዳ ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ አባል ስራውን ከመጀመሩ በፊት በሕግ መሰረት ንብረቱ ለሚመለከተው አካል ማስመዝገብና ማሳወቅ አለበት።ዝርዝሩ በሚወጣው ሕግ ይወሰናል።

20.የወረዳ ምክር ቤት ስብሰባ

1.የወረዳው ምክር ቤት በአመት በየሶስት ወሩ አራት ጊዜ ይሰበሰባል፣

2.የምክር ቤቱ ስብሰባ በአፈጉባኤ ይጠራል፣ይመራል፣

3.ስብሰባ የሚካሄድበት ጊዜና ወቅት ምክር ቤቱ ይወስናል፣

4.የወረዳው ስራ አስፈፃሚ ፅህፈት ቤት ሓላፊ የምክር ቤቱ ጸሓፊ ሆኖ ያገለግላል፣ቃለ ጉባኤ ይይዛል፣

5.አፈ ጉባኤው መሰረት ስብሰባው የሚካሄድበት ቀን፣ሰዓት፣ቦታና የተያዘው አጀንዳ በመግለፅ የስብሰባው ቀን ከመድረሱ ከ15ቀናት አስቀድሞ የምክር ቤቱ አባላት እንዲያውቁት መጥሪያ ይልካል፣

6.ከጠቅላላው አባላት ከግማሽ በላይ ከተገኙ ምልዓተ ጉባኤ ይሆናል፣

7.ከምክር ቤቱ አባላት አንድ ሶስተኛ /1/3/ ወይም የወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ስለአንድ ጉዳይ ውይይት እንዲደረግ ስብሰባ እንዲካሄድ በፅሁፍ ሲጠይቁ ጥያቄው ከቀረበበት በአንድ ውር ውስጥ አፈጉባኤው ልዩ/አስቸኳይ/ ስብሰባ መጥራት አለበት፣

8.የምክር ቤቱ ውሳኔዎች ቃለጉባኤ በአፈጉባኤው ፊርማ ያረጋግጣሉ፣

9.ሌሎች የምክር ቤቱ የስብሰባ ስነ ስርዓት ምክር ቤቱ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል።

21. የወረዳ ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ስብሰባ

1.የወረዳ ስራ አሰፈፃሚ ኮሚቴ ስብሰባ ቢያንስ በወር አንድ ጊዜ ይካሄዳል፤

2.ዋና አስተዳዳሪው በሚሰጠው መመሪያ መሰረት የፅህፈት ቤቱ ሃላፊ የኮሚቴው ስብሰባ

ኮሚቴ ይዕውዕ፣እቲ ዋና ኣማሓዳሪ ኣኼባ ክፅዋዕ እንተዘይኣዘዘ ንሰለስተ ወርሒ እንተፀኒሑ ሲሶ ኣባላት እቲ ኮሚቴ ኣኼባ ክፅዋዕ ብፅሑፍ እንትሓቱ ሓላፊ ቤት ፅሕፈት እቲ ኮሚቴ ኣኼባ ይፅውዕ፣

3.ኣኼባታት እቲ ኮሚቴ ብዋና ኣማሓዳሪ፣ዋና ኣማሓዳሪ ኣብዘየለሉ ብምክትሉ፣ምክትሉ ኣብዘየለሉ ውክልና ብዝተውሃቦ ኣባል ይምራሕ፣

4.ካብ ጠቕላላ ክርከቡ ዝኽእሉ ኣባላት ኮሚቴ ፍርቂ ኣብቲ ኣኼባ እንትርከቡ ምልዓት ጉባኤ ይኾውን፣

5.እቲ ሓላፊ ቤት ፅሕፈት ውሳነታትን ቃለ ኣኼባታትን እቲ ኮሚቴ ብፊርምኡ የረጋግፅ፣

6.ካልኦት ስነስርዓት ኣኼባ እቲ ኮሚቴ ባዕሉ እቲ ኮሚቴ ይውስን።

22. ውሳነታት ኣኼባ

1.ኣብዚ ኣዋጅ ብካሊእ ኩነታት እንተዘይ ተደንጊጉ ዝኾነ ውሳነ ኣኼባ ቤት ምኽሪን ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕን ወረዳ ብኣብዝሓ ድምፂ (50%+1) ኣብ ምልዓት ጉባኤ ዝተረኸቡ ኣባላት ይውሰን፣

2.ኣብ ኩሎም ኣኼባታት ማዕረ ድምፂ እንትህሉ ኣካቢ እቲ ኣኼባ ዝርከበሉ ሓሳብ ሰዓሪ ይኾውን፣

3.ብዘይ ድምፂ ዝካፈሉ ኣባላት ኣብ ኣወሃህባ ድምፂ ክካፈሉ የብሎምን።

ክፍሊ ሰለስተ

ስልጣንን ተግባርን ወረዳ ምምሕድዳር

23 ስልጣንን ተግባርን ቤት ምኽሪ ወረዳ

1. ቤት ምኽሪ ወረዳ ኣብ ዝተጣየሸሉ ወረዳ ላዕለዋይ ኣካል ስልጣን ኮይኑ ኣብ ዓንቀፅ 74 ሕገ-መንግስቲ ዝተደንገገ ስልጣንን ተግባር ይህልዎ፣

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተደንገገ ከምዘሎ ኮይኑ ቤት ምኽሪ ወረዳ ዝስዕብ ዝርዝር ስልጣንን ተግባርን ኣለዎ።

ሀ. ብኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ዝቐርብ በጀትን መደባት ስራሕን መርሚሩ የፅድቕ፣ ብኣግባቡ ኣብ ስራሕ ምውዓሉ የረጋግፅ

ይጠራል፣ ዋና አስተዳዳሪው ስብሰባ እንዲጠራ ሳያዝ ለሶስት ወራት ከቆየ ከኮሚቴው አባላት አንድ ሶስተኛ /1/3/ ስብሰባ እንዲጠራ በፅሁፍ ሲጠይቁ የፅህፈት ቤቱ ሃላፊ ስብሰባ ይጠራል።

3.የኮሚቴው ስብሰባዎች በዋና አስተዳዳሪው፣ እሱ በሌለበት በምክትሉ፣ምክትሉ በሌለበት ደግሞ ውክልና በተሰጠው አባል ይመራል።

4.ከጠቅላላ ሊገኙ ከሚችሉት አባላት ግማሽ ያህሉ በስብሰባው ከተገኙ ምልዓተ ጉባኤ ይሆናል፤

5.የኮሚቴው ውሳኔዎችና ቃለ ጉባኤዎች በዋና አስተዳዳሪወና የፅህፈት ቤት ሓላፊው ፊርማ ይረጋገጣል።

6.የኮሚቴው ሌሎች የስብሰባ ስነስርዓት በኮሚቴው በራሱ ይወሰናል።

22. የስብሰባ ውሳኔዎች

1.በዚህ አዋጅ በልዩ ሁኔታ ካልተደነገገ በቀር ማንኛውም የምክር ቤቱ ወይም ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ውሳኔ በምልዓተ ጉባኤው በተገኙ አባላት በአብላጫ ድምፅ ይወሰናል፣

2.በሁሉም ስብሰባዎች እኩል ድምፅ ሲኖር ሰብሳቢው የሚገኝበት ሓሳብ አሸናፊ ይሆናል፣

3.ያለ ድምፅ የሚካፈሉ አባላት በድምፅ አሰጣጡ ላይ መካፈል የለባቸውም።

ክፍል ሶስት

ስለየወረዳ መስተዳድር ስልጣንና ተግባር

23 የወረዳ ምክር ቤት ስልጣንና ተግባር

1. የወረዳው ምክር ቤት በተቋቋመበት ወረዳ የመንግስት የበላይ የስልጣን አካል ሆኖ በሕገ-መንግስቱ አንቀጽ 74 የተደነገገው ስልጣንና ተግባር ይኖረዋል፣

2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ /1/ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የወረዳው ምክር ቤት የሚከተሉት ዝርዝር ስልጣንና ተግባር አለው፣

ሀ. በወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የሚቀርብለትን ዕቅድና በጀት መርምሮ ያፀድቃል፣ በአግባቡ ስራ ላይ መዋሉ ያረጋግጣል፣

ለ. ኣብ ክሊ ብሕጊ እተውሃቦ ስልጣን ብኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ንዝቐረበሉ ናይ ግብሪ፣ ክፍሊት ግልጋሎትን ቀረፅን ውሳነ የፅድቕ፣ የመሓይሽ

ሐ. ኣፈፃፅማ ትልምን በጀትን እቲ ወረዳ ይግምግም፣ ምስዚ ዝተተሓሓዘ ኣድለይቲ ውሳነታት የሕልፍ፣ ኣጠቓላሊ ስራሕቲ ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ይግምግሞ ይከታተል፣ ይቆፃፀር፣

መ. ብኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳን ኦዲትን በጀትን ኮሚቴን ኣብ ዝቐርብ ሪፖርት ኦዲት ምይይጥ የካይድ፣ ኣብዚ ንዝተርአየ ዘይግቡእ ኣተሓሕዛ ሒሳብ ስጉምቲ ክውሰድ ኣድላይ ውሳነ ይህብ፣

ረ. ብኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ተፀኒዖም ዝቐርብሉ ብብርኪ ወረዳ ንዝፍፀሙ ፕሮጀክትታትን መደባትን ቅደም ሰዓቦም፣ ኣድላይነቶምን መዋፃኢይነቶምን መርሚሩ የፅድቕ፣ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል፣

ሰ. ኣብ ክሊ ብሕጊ ዝተውሃቦ ስልጣን ብኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ንዝቕርበሉ ረቂቕ መምርሒታት መርሚሩ የፅድቕ ኣብ ተግባር ምውዓሉ ይከታተል፣

ሸ. ናይቲ ወረዳ ኣብያተ ፍርዲ ስራሕ ኣፈፃፅማ ሪፖርት ይስምዕ፣ ድንጋገታት ሕገ-መንግስቲ ሕልው ኮይኑ ኣብ ወረድኡ ዝርከቡ ኣብያተ ፍርዲ ናይ ስራሕ ግድፈታትን ኩነታት ስነ-ምግባር ገምጊሙ ንዝምልከቶ ሓሳብ የቅርብ፣

ቀ. ኣብ ክሊ ስልጣኑ ብኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ንዝቐርበሉ መምርሒ ክፍሊት መሃያ፣ መሓውር በዝሒ ናይ ምደባ ስራሕ ቦታታት ፣ ኣበልን ካልኦት ቀረባትን ሰራሕተኛታት ረቂቕ ሓሳብ መርሚሩ ናብ ዝምልከቶ ክለኣኽ ይውስን፣ እንትፀድቕ ኣብ ተግባር ምውዓሉ የረጋግፅ፣ ብመሰረት መምርሒ መሰረታዊ ዝኾኑ ኣወዳድባ መሓውር እቲ ወረዳ ይውስን፣

በ. ካብ ስልጣኑ ገሊኦም ንዘጣየሾም ኮሚቴታት ብውክልና ይህብ፣

ለ. በሕግ በተሰጠው የስልጣን ክልል መሰረት በስራ አስፈፃሚ ኮሚቴው የሚቀርብለት የግብር፣ አገልግሎት ክፍያና ቀረጥ ውሳኔ ያጸድቃል፣ ያሻሽላል፣

ሐ. የዕቅድና በጀት አፈጻጸም ይገመግማል፣ ከዚህ ጋር የተያያዙ አስፈላጊ ውሳኔዎች ያስተላልፋል፣ የስራ አስፈጻሚ ኮሚቴው አጠቃላይ ተግባራት ይገመግማል ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል

መ. በስራ አስፈፃሚ ኮሚቴውና በምክር ቤቱ ኦዲትና በጀት ኮሚቴ በሚቀርብለት የኦዲት ሪፖርት ውይይት ያካሂዳል፣ ለታየው አግባብ ለሌለው የሒሳብ አያያዝ እርምጃ እንዲወስድበት አስፈላጊ ውሳኔ ይሰጣል፣

ረ. በስራ አስፈፃሚ ኮሚቴው ተጠንተው የሚቀርቡለት በወረዳ ደረጃ ለሚፈጸሙ ፕሮጀክቶችና ፕሮግራሞች ቅደም ተከተላቸው፣ አዋጭነታቸውና አስፈላጊነታቸው መርምሮ ያጸድቃል፣ አፈጻጸሙ ይከታተላል፣

ሰ. በሕግ በተሰጠው የስልጣን ክልል ውስጥ በስራ አስፈጻሚ ኮሚቴ የሚቀርቡለትን ረቂቅ መመሪያዎችን መርምሮ ያጸድቃል ፣ ስራ ላይ መዋሉን ይከታተላል፣

ሸ. የወረዳው ፍርድቤቶች የስራ አፈፃፀም ሪፖርት ያዳምጣል፣ የሕገ-መንግስቱ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው በወረዳው በሚገኙ ፍርድ ቤቶች የስራ ግድፈቶችና የስነ-ምግባር ሁኔታዎች ግምገም ለሚመለከተው ሓሳብ ያቀርባል።

ቀ. በተሰጠው ስልጣን ክልል በወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የሚቀርብለት የደሞዝ ክፍያ መመሪያ፣ የስራ መደቦች ብዛት፣ አበልና ሌሎች አቅርቦቶች ረቂቅ ሓሳብ መርምሮ ወደ ሚመለከተው እንዲቀርብ ይወስናል፣ በሚመለከተው ሲጸድቅ በአግባቡ ተግባር ላይ መዋሉን ያረጋግጣል፣ በመመሪያ መሰረት የወረዳው መሰረታዊ የሆኑ የአደረጃጀት መዋቅር ይወስናል፣

በ. ከስልጣኑ በከፊል ላቋቋማቸው ኮሚቴዎች በውክልና ይሰጣል

ተ. ፍሉይ ትኹረት ንዝሓቱ ጉዳያት ህዝቢ ወረድኡ ብምምኻር ይውሰን፣

ቸ. ኣብ ትሕቲኡ ዝርከቡ ብርክታት ምምሕድዳር (ጣብያ ምምሕድዳር) ወሰን ከባቢ ይውሰን፣ ይልወጥ፣ ሓደሽቲ ብርክታት ምምሕድዳር የጣይሽ፣

ነ. ኣብዚ ንኡስ ፊደል(ቸ) ብዝተደንገገ መሰረት ዝግበር ወሰን ከባቢ ናይ ምልዋጥ ወይ ሓደሽቲ ጣብያታት ወይ ብርክታት ምምሕድዳር ናይ ምጥያሽ ወይ ምልዋጥ ውሳነ ውፅኢታዊ ምምሕድዳር ክህሉ ኣድላይ ምዃኑ፣ ናይ ከባቢኡ ሕብረተሰብ ግልጋሎት ኣብ ቀረብኡ ክረክብ፣ ኩነታት ርክብን ጂኦግራፍያዊ ባህርያት፣ ፃዕቂ ህዝቢ፣ ኢኮኖሚያዊ ዓቅምን ድሌት ዝምልከቶ ህዝቢ መሰረት ዝገበረ ምዃኑ የረጋግፅ፣

ኘ. ወሰን ከባቢ ኣመልኪቱ ኣብ መንጎ ጣብያታት እቲ ወረዳ ዝፍጠር ጎንፅታት ወይ ሕቶታት ይግበኣኒ ወሰን ከባቢ መርሚሩ ይውስን፣

አ. ኣብ መንጎ ወረድኡን ካሊእ ወረዳን ንዝፍጠር ናይ ዶብ ምስሕሓብ ብምትእምማን ብሰላማዊ መንገዲ ይኣሊ፣ እንተዘይተፈቲሖ ቅሬትኡ ናብ ክልል ቤት ምኽሪ የቕርብ፣

ከ. መምርሒ ኣሰራርሓን ስነ-ምግባር ኣባላቱ የውፅእ።

3. እቲ ቤት ምኽሪ ስልጣን ተግባሩን ብዝግባእ ንክዋፃእ ካብ 5 ዘይውሕዱ ኣባላት ዝሓዙ ኮሚቴታት ካብ ኣባላቱ የጣይሽ፣ስልጣንን ተግባርን ሕድሕድ ኮሚቴ ይውሰን፣

24.ስልጣንን ተግባርን ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ

1.ኣብ ዓንቀፅ 80 ሕገ መንግስቲ ዝተደንገገ ስልጣንን ተግባርን ከምኡ'ውን ናይቲ ቤት ምኽሪ ወረዳ ውሳነታትን መምርሒታትን ይፍፅም፣የፈፅም።

2.ኣብ ክሊ ዝፀደቐ በጀት ኮይኑ ንዝፀደቑ መደባት መተግበሪ ዝውዕል ሓገዝ/GRANT/ ኣብ ትሕቲኡ ንዝርከቡ ብርኪታት ምምሕድዳር፣ንዝኾነ ትካል፣ማሕበር፣ወይ

ተ. ልዩ ትኩረት ለሚፈልጉ ጉዳዮች የወረዳው ህዝብ በማማከር ይወስናል

ቸ. በወረዳው ስር በሚገኙ የበታች የአስተዳደር እርከኖች የወሰን ክልል ይወስናል፣ ይለውጣል አዳዲስ የአስተዳደር እርከኖች ያቋቁማል

ነ. በንኡስ ፊደል/ቸ/ በተደነገገው መሰረት የሚደረገው የወሰን ክልል የመለወጥ ወይም አዳዲስ የአስተዳደር እርከኖች ወይም ቀበሌዎች የማቋቋም ወይም የመለወጥ ውሳኔ ውጤታማ የሆነ አስተዳደር እንዲኖር አስፈላጊ መሆኑ፣ የአከባቢው ሕብረተሰብ አገለግሎት በአቅራቢያው እንዲያገኝ፣ የመገናኛና ጂኦግራፊያዊ ሁኔታዎችን ፣ የህዝብ ብዛት፣ የኢኮኖሚ ዓቅምና የሚመለከተው ሕብረተሰብ ፍላጎት መሰረት ያደረገ መሆኑን ያረጋግጣል

ኘ. የወሰን ክልል በተመለከተ በቀበሌዎች የሚነሱ ወይም የይገባኛል ጥያቄዎች መርምሮ ውሳኔ ይሰጣል።

አ. በራሱ ወረዳና ሌላ ወረዳ መካከል ለሚፈጠረው የወሰን ክልል መሳሳብ በመተማመንና በሰላማዊ መንገድ ይፈታል፣ ካልተፈታ ቅሬታውን ለክልሉ ምክር ቤት ያቀርባል።

ከ. የአባላቱን የአሰራርና የስነ-ምግባር መመሪያ ያወጣል።

3. ምክር ቤቱ የተሰጠውን ስልጣንና ተግባር በአግባቡ መወጣት እንዲችል ከአምስት /5/ ያላነሱ ኣባላት የያዙ የተለያዩ ኮሚቴዎች ከኣባላቱ ያቋቁማል፣ስልጣንና ተግባራቸውን ይወስናል።

24. የወረዳ ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ስልጣንና ተግባር

1.በሕገ-መንግስቱ አንቀፅ 80 የተዘረዘሩትን ስልጣንና ተግባር እንዲሁም የወረዳው ምክር ቤት ውሳኔዎችና መመሪያዎች ይፈፅማል፣ያስፈፅማል።

2.በፀደቀው የበጀት ማዕቀፍ ውስጥ ሆኖ ለፀደቁ ዕቅዶች ማስፈፀሚያ የሚውል ድጋፍ በስሩ ለሚገኙ የአስተዳደር እርከኖች ወይመ ተቋም ወይም ማሕበር ወይም አካል ሊሰጥ ይችላል፣

ኣካል ክህብ ይኽእል

3.በዚ ኣዋጅ ዝተውሃቦ ስልጣንን ሓላፍነትን ንምፍፃም ምስ ዝኾነ ውልቀ ሰብ፣መንግስታውን ዘይመንግስታውን ኣካላት ስምምዕ ብምግባር ናይ ልምዓትን ህንፀት ስራሕቲ ክካየድ ይኽእል

4.ብመሰረት ንኡስ ፊደል (3) እዚ ዓንቀፅ ዝግበር ስምምዕ ምስ ዓለምለኻዊ መንግስታዊ ወይ ዘይመንግስታዊ ትካላት እንተኾይኑ ንቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ ኣቐዲሙ ክፍለጥ ኣለዎ።

5.ብክልል ኮነ ማእኸላይ መንግስቲ ዝትግብር /ዝፍፀም/ ፕሮጀክት ወይ መደብ ብኣግባቡን ብብቕዓትን ዘይፍፀምን ግቡእ ዘይኮኑ ተግባራት ይፍፀሙ ምህላዎም ሓበሬታ እንትርከብ ኣድላይ መፍትሕን ስጉምትን ክውሰደሎም ንዝምልከቶ ኣካል መንግስቲ ሪፖርት የቕርብ።

6.ብመሰረት ሕገ-መንግስቲ ኣብዚ ኣዋጅ ካብ ዝተጠቀሱ ብተወሳኺ ካልኦት ተግባራት፣ ግቡእን ስልጣንን ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ብዝወፁ ደንቢ ወይ ካልኦት ሕግታትን ይውሰን።

25.ምጥያሽ ኣብያተ ፅሕፈት ወረዳ

1.ብመሰረት ሕገ-መንግስትን እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 24ን ንኮሚቴ ስራሕ ፈፃሚ ወረዳ ዝተውሃቦ ስልጣንን ተግባርን ዘፈፀሙ ኣብያተ ፅሕፈት ወረዳ በዚ ኣዋጅ ተጣይሸም ኣለው፣

2.በዝሒ ስያመን ዝርዝር ስልጣንን ተግባር ሕድሕድ ቤት ፅሕፈት ወረዳ ብሕጊ ይውሰን።

26.ስልጣንን ተግባርን ዋና ኣማሓዳሪ

1.ብሕገ-መንግስቲ ዓንቀፅ 82 ዝተደንገገ ህልው ኮይኑ ዋና ኣማሓዳሪ ቀንዲ ፈፀሚ ስራሕን መማሓደሪን እቲ ወረዳ ኮይኑ ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ፣

ሀ.ሓላፊ ቤት ፅሕፈት ወረዳ ኣኼባ ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ክፅውዕ መምርሒ ይህብ፣ኣኼባ ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ይመርሕ፣

ለ.ናብ ቤት ምኽሪ ወረዳን ንርእሰ ምምሕዳር ክልልን ሪፖርት (ፀብፃብ) ስራሕ የቕርብ፣

3.በዚህ አዋጅ የተሰጠውን ስልጣንና ተግባር ለመፈፀም ከማንኛውም ግለሰብ፣መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች ስምምነት በማድረግ የልማት ግንባታ ስራዎች ሊያካሂድ ይችላል፣

4.በንኡስ ፊደል /ሰ/ መሰረት የሚደረግ ስምምነት ለአለም አቀፉ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች ከሆነ አስቀድሞ ለክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ማሳወቅ አለበት፣

5.በክልሉ ሆነ ማዕከላዊ መንግስት የሚፈፀመ ፕሮጀክት ወይም ፕሮግራም በአግባቡና በብቃት አለመፈፀሙ ሪፖርት ሲያገኝ አስፈላጊው መፍትሄና እርምጃ እንዲወሰድበት ለሚመለከተው የመንግስት አካል ሪፖርት ያቀርባል፣

6.ከሕገ-መንግስቱና በዚህ አዋጅ ውስጥ ከተጠቀሱት የወረዳው ስልጣንና ተግባር በደንብ ወይም በሚወጡ ሌሎች ሕጎች ይወሰናል።

25.የወረዳ ፅህፈት ቤቶች ስለ መቋቋም

1.በሕገመንግስቱና በዚህ አዋጅ አንቀፅ 24 መሰረት ለወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የተሰጠው ስልጣንና ተግባር ለማስፈፀም የወረዳ ፅህፈት ቤቶች በዚህ አዋጅ ተቋቁመዋል፤

2.የእያንዳንዱ ፅህፈት ቤት ዝርዝር ስልጣንና ተግባር ስያሜና የፅህፈት ቤቶች ብዛት በሕግ ይወሰናል።

26.የዋና አስተዳዳሪው ስልጣንና ተግባር

1.በሕገ መንግስቱና ዓንቀፅ 82 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የወረዳው ዋና አስተዳዳሪ የወረዳው ዋና ስራ አስፈፃሚ ሆኖ የሚከተሉት ዝርዝር ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል፣

ሀ.የወረዳው ፅህፈት ቤት ሃላፊ የስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ስብሰባ እንዲጠራ መመሪያ ይሰጣል፣ የስራ አስፈፃሚ ስብሰባ ይመራል፣

ለ.ለወረዳው ምክር ቤትና የክልሉ ርዕሰ መስተዳድር የስራ ሪፖርት ያቀርባል።

www.abyssinialaw.com

ሐ.ናይቲ ወረዳ በጀትን መደባትን ረቒቕ የዳሉ ወይ ክዳሉ ይገብር፣ብዝፀደቐ ኣብ ተግባር ምውዓሉ ይከታተል፣

መ.ናይቲ ወረዳ መደባት ስራሕ ኣፋፃፅማ ኣጠቓቕማን በጀትን፣ፀብፃብ ፋይናንስን ካልኦት ህዝቢ ክፈልጦም ዝግባእ ጉዳያትን ናብ ህዝብ ቀሪቦም ንክዝተየሎም መድረኽ ይፈጥር፣ርኢቶ ህዝቢ የተኣኻኽብ።

ረ.ኣብ ወረድኡ ሕግን ስርዓትን ምኽባሩ የረጋግፅ፣

ሰ.ውሳነታት ቤት ምኽሪን ኮሚቴ ፈፃሚት ስራሕ ወረዳን ብምርካብ መደባት ክፍፀሙን ፀብፃብ ከይዲ ኣፈፃፅማ መደባት ክቐርብ ይገብር፣

ሸ.ንምክትል ዋና ኣማሓዳሪን ካልኦት ኣባላት ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳን ዓይነትን ስራሕ ዘርፍን መሰረት ዝገበረ ተግባር የከፋፍል፣ ዝወፁ መደባት የተሓባብር፣ ይከታተል፣

ቀ.ብሽም እቲ ወረዳ ዝምልከቶ ኣካል ኣድለይቲ ዝኾኑ መፍትሒ/መበገሲ/ ሓሳባት የቕርብ፣ ነቲ ወረዳ ይውክል፣

በ.ንኮሚቴ ፈፀምቲ ልምዓት ጣቢያ ይከታተል፣የተሓባብር፣

ተ.ካልኦት ብሕጊ ዝወሃብዎ ተግባራት ይፍፅም፣

2.ክሳብ 7 መዕልታት ኣብ ወረድኡ ንዝኻየድ ናይ ልምዓት ስራሕ ክመርሕ ካብ ቦትኡ ክወፅእ ይኽእል እዩ፣ብብቁዕ ምኽንያት ካብ ወረድኡ ወፃኢ ዝክየድ እንተኾይኑ ንኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ እቲ ወረዳን ንርዕሰ ምምሕድዳርን ብፅሁፍ ክፍልጥ ኣለዎ።

27.ስልጣንን ተግባርን ምክትል ዋና ኣማሓዳሪ

1.ስልጣንን ተግባርን ምክትል ዋና ኣማሓዳሪ ዝስዕብ ይኸውን፣

ሀ.ዋና ኣማሓዳሪ ኣብ ዘይህልወሉ እዋን ተኺኡ ይሰርሕ፣

ለ.ብዋና ኣማሓዳሪ ተፈልዮም ዝውሃብዎ ዘፈር ስራሕን ካልኦት ተግባራትን ይመርሕ፣ይፍፅም፣የፈፅም፣

2.ምክትል ዋና ኣማሓዳሪ ብዘይ ብቁዕ ምኽንያት ካብ ወረድኡ ክለቅቕ የብሉን።

28.ስልጣንን ተግባርን ኣባል ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ

ሐ.የወረዳው ረቂቅ የስራና የበጀት ዕቅድ ያዘጋጃል ወይ እንዲዘጋጅ ያደርጋል፣ሲፀድቅ ተግባር ላይ መዋሉን ይከታተላል፣

መ.የወረዳው ስራ አፈፃፀም፣የበጀት አጠቃቀምና የፋይናንስ አስተዳደር ሪፖርትና ሌሎች ህዝብ እንዲያውቃቸው የሚገቡ ጉዳዮች ለህዝቡ ቀርበው እንዲወያይባቸው መድረክ ያዘጋጃል፣የህዝብ አስተያየት ይሰበስባል፣

ረ.የወረዳው ህግና ስርዓት መከበሩን ያረጋግጣል፣

ሰ.የወረዳው ምክር ቤትና ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ውሳኔ በማግኘት ፕሮግራሞች እንዲፈፀሙና የአፈፃፀም ሂደት ሪፖርት እንዲቀርብ ያደርጋል፣

ሸ.ለምክትል ዋና አስተዳዳሪውና ሌሎች ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ አባላት አይነትና የሰራ ዘርፍን መሰረት ያደረገ ተግባር ያከፋፍላል፣በነሱ የወጡ ዕቅዶች ይከታተላል ያስተባብራል፣

ቀ.በወረዳው ስም በሚመለከተው ኣካል የመፍትሄ ሃሳብ ያቀርባል፣ወረዳውን ይወክላል፣

በ.በቀበሌው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የስራ ተግባር ይከታተላል፣ያስተባብራል፣

ተ.ሌሎች በሕግ የሚሰጡት ተግባራት ይፈፅማል፣

2.ከሰባት ቀናት ላልበለጠ ጊዜ በወረዳው ለሚካሄድ የልማት እንቅስቃሴ ለመምራት ከቦታው ሊወጣ ይችላል።በበቂ ምክንያት ከቦታው ሲለቅ ለወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ለክልሉ ርእሰ መስተዳድር በፅሁፍ ማሳወቅ አለበት፣

27. የምክትል ዋና አስተዳዳሪው ስልጣንና ተግባር

1.የምክትል ዋና አስተዳዳሪው ስልጣንና ተግባር የሚከተለው ይሆናል፣

ሀ.ዋና አስተዳዳሪው በሌለበት ተክቶ ይሰራል፣

ለ.በዋና አስተዳዳሪው ተለይተው የሚሰጡት የስራ ዘርፎችና ሌሎች ተግባራት ይመራል፣ ይፈፅማል፣ ያስፈፅማል፣

2.ምክትል ዋና አስተዳዳሪው ያለ በቂ ምክንያት ከወረዳው መልቀቅ የለበትም።

28.የወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ አባል

ወረዳ

1.ስልጣንን ተግባርን ሕድሕድ ኣባል ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ዝስዕብ ይኸውን፣

ሀ.ዝተውሃቦ ተግባርን ዘፈር ስራሕን ኣብ ናይቲ ወረዳ ትልሚ ልምዓት ክካተት ይገብር፣

ለ. ትልሚ ዝተመደበሉ ስራሕ ዘርፊ ምስ ሰርሑ ዝተተሓሓዙ ተግባራት ምፍፃሞም ይከታተል፣

ሐ. ኣብ ዝተመደበሉ ስራሕ ዘርፊ ዝሰርሑ መንግስታዊን ማሕበራውን ውዳበታት ተገልገልትን ውልቀ ሰባትን ምስቲ ኮሚቴ ኮይኑ የተሓባብር፣ ኩነታት የመቻቹ፣

መ. ኣብ ዝተመደበሉ ስራሕ መደብን ተግባርን ዝካየድ ናይ ልምዓትን ህንፀትን ስራሕቲ ኣመለኪቱ ፀብፃብን መበገሲ ሓሳብን ነቲ ኮሚቴ የቕርብ።

ረ. ኣብ ዝተመደበሉ ስራሕ ዘርፊ ናይቲ ከባቢ ህዝብን ዘይመንግስታዊ ትካላትን ተሳትፎ ክዓቢ ኣብ ናይ ልምዓት ተግባራት ብስፍሓት ክሳተፉን የተባብዕ፣ የለዓዕል፣ ስራሕቲ ርክብ ህዝቢ ይፍፅም፣

ሰ. ምስ ስርሑ ኣብ ዝተተሓሓዙ ናይ ጣቢያን ከተማን ኣኼባታት ይካፈል፣ናይቲ ኣኼባ ከይድን ተግባርን ብዝምልከት ሪፖርት ነቲ ኮሚቴ የቕርብ፣

ሸ.ካልኦት ዝውሃብዎ ተግባራት ይፍፅም፣

2. ዝኾነ ኣባል ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ካብ ወረድኡ ብዘይ ብቑዕ ምክንያት ክለቅቕ የብሉን፤

29 ስልጣንን ተግባርን ሓላፊ ቤት ፅሕፈት ወረዳ

1.ብኣመራርሓ ዋና ኣመሓዳሪ ዝፍፅም ኮይኑ ሓላፊ ቤት ፅሕፈት እቲ ወረዳ ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ፣

ሀ.እቲ ቤት ምክሪ ናይ ባዕሉ ቤት ፅሕፈት ክሳብ ዘጣይሽ ፀሓፊ ቤት ምኽሪ ወረዳን ከምኡ'ውን ፀሓፊ ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳን ኮይኑ ይሰርሕ፣

ለ.ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ብሕገመንግስትን በዚ ኣዋጅ ዝተውሃቦ ሓላፍነይ ብብቕዓት ንክዋፃእ ኩለመዳያውን ዕለታውን ምምሕድዳራዊ ግልጋሎት ይህብ፣ነዚ ዘድሊ ሓይሊ ሰብን

ስልጣንና ተግባር

1.የወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ አባል የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል፣

ሀ.የተሰጠው የስራ ዘርፍና ተግባር በተመለከተ በወረዳው የልማት ዕቅድ ውስጥ እንዲካተት ያደርጋል፣

ለ.የተመደበበት የስራ ዘርፍ ዕቅድና ከዚህ ጋር የተያያዙ የስራ ተግባራት መፈፀማቸው ይከታተላል፣

ሐ.በተመደበበት የስራ ዘርፍ የሚሰሩ መንግስታዊ፣መንግስታዊ ያልሆኑና ማሕበራዊ ድርጅቶች የሚሰሩበት ሁኔታ ያመቻቻል፣ያስተባብራል፣

መ.በተመደበበት የስራ ዘርፍ የሚካሄድ የልማት የግንባታ ስራዎችን አስመልክቶ የስራ ሪፖርት የውሳኔ ሃሳብ ለኮሚቴው ያቀርባል፣

ረ.በተመደበበት የስራ ዘርፍ የአካባቢው ህዝብና መንግስታዊ ያልሆኑ ተቋማት ተሳትፎ እንዲጎለብት በልማት ተግባር ላይ በስፋት እንዲሳተፉ ያበረታታል፣ ያነሳሳል፣ የህዝብ ግንኙነት ስራዎችን ይሰራል፣

ሰ.ከስራው ጋር የተያያዙ የቀበሌና የከተማ ስብሰባዎች ይካፈላል፣ የስብሰባው ሂደትና ተግባር የሚመለከት ለኮሚቴው ሪፖርት ያቀርባል፣

ሸ.ሌሎች በዋና አስተዳዳሪው የሚሰጡት ተግባራት ይፈፅማል፣

2.ማንኛውም አባል ካለበቂ ምክንያት ከወረዳው መልቀቅ የለበትም፣

29.የወረዳ ፅህፈት ቤት ሃላፊ ስልጣንና ተግባር

1.በዋና አስተዳዳሪው አመራር ስር የሚፈፀም ሆኖ የፅህፈት ቤቱ ሃላፊ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል፣

ሀ.የወረዳው ምክር ቤት እስኪያቋቁም ድረስ የምክር ቤቱና የስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ፀሃፊ ሆኖ ያገለግላል፣

ለ.የወረዳው ስራ አሰፈፃሚ ኮሚቴ በሕገ-መንግስቱና በዚህ አዋጅ የተሰጠው ሓላፊነት በብቃት እንዲወጣ ሁሉን አቀፍ ዕለታዊ አስተዳደራዊ አገልግሎት ይሰጣል፣ለዚህ

ናውትን ዝተመደበ ምኺኑ የረጋግፅ፣

ሐ.ቃለ ጉባኤን ሰነዳትን ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ተፈሪሞም ክተሓዙን ክዕቀቡ ይገብር፣

መ.ናይቲ ቤት ፅሕፈት ምምሕድዳር ተንከፍ ጥርዓን ሒዞም ዝመፁ ሰብ ጉዳይ ምስ ዝምልከቶም አካላት ብቅልጡፍ ዝራኸብሉ ኩነታት ይፈጥር፣

ረ.ፕሮግራም ስራሕን ዓመታዊ በጀት እቲ ወረዳ ቤት ፅሕፈት አዳልዩ ንዋና ኣማሓዳሪ የቕርብ፣እንትፍቀድ ኣብ ስራሕ የውዕል፣

ሰ.ናይቲ ቤት ፅሕፈት ሒሳብ የንቀሳቕስ፣ብመሰረት ሕጊ ፋይናንሰ ገንዘብ ወፃኢ ይገብር፣ፀብፃብ ሒሳብ ንዋና ኣማሓዳሪ ይቕርብ፣

ሸ.ንዝጎደሉ ኣባልነት ቤት ምኽሪ ወይ ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ንምምላእ ብመሰረት እዚ አዋጅ ወይ ካሊእ ሕጊ መረፃ ምክያድ ዘድሊ እንተኾይኑ ንዋና ኣማሓዳሪ ወረዳ የፍልጥ፣

ቀ.ናይቲ ቤት ፅሕፈት ዝንቀሳቐስ ይኹን ዘይንቀሳቐሰ ንብረት ቆፀራ ክካየድ፣ክሕሎ፣ክፅገን፣ ክዕቀብ ይገብር፣

በ.ኣብ ኣኼባታት ቤት ምክሪን ኮሚቴ ፈፃሚ ወረዳን ተረኺቡ ቃለ ኣኼባታት ይሕዝ፣

ተ.ናይቲ ቤተ ፅሕፈት ሒሳብ መዛግብቲን ሰነዳትን ኦዲት ክግበርን ኣብ ኣተሓሕዛ ሒሳብ ዝተረኣዩ ጎደሎታት ስጉምቲ ክውሰድ ንዝምልከቶ ሪፖርት የቕርብ፣

ቸ.ብኣመራርሓ ዋና ኣመሓዳሪ ኣብቲ ቤት ፅሕፈት ዝርከቡ ሰራሕተኛታት ብመሰረት ሕጊ ሲቪል ሰርቪስ ይቖፅር፣ የመሓድር፣ የሰናብት፣

ነ.ብዋና ኣማሓዳሪ ተነፂሮም ዘውሃብዎ ካልኦት ተግባራት ይፍፅም።

ክፍሊ ኣርባዕተ

ምድላውን ከይዲ ኣፈፃፅማን ትልሚ ልምዓት ወረዳ

30.ምድላው ትልሚ

1.ሕድሕድ ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ንልምዓት ወረድኡ ናይቲ ሃገርን ክልልን መንግስቲ ስትራቴጂያዊ ትልሚ መሰረት ዝገበረ ስትራቴጂያዊ ትልምን ከምኡ'ውን ናይ እዋኑን ዓመታዊ ናይ ልምዓት ትልሚ ክዳሉ ኣለዎ፣

2.ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ብመሰረት ንኡስ

የሚያስፈልግ የሰው ሃይልና ማቴሪያል መመደቡን ያረጋግጣል፣

ሐ.የስራ አስፈፃሚ ኮሚቴው ቃለ ጉባኤና ሰነዶች ተፈርመው በአግባቡ እንዲያዙ ያደርጋል፣

መ.አስተዳደራዊ ነክ ቅሬታ ይዘው ወደ ፅህፈት ቤቱ የሚመጡ ባለጉዳዮች ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በጊዜው የሚገናኙበት ሁኔታ ያመቻቻል፣

ረ.የፅህፈት ቤቱ የስራ ፕሮግራሞችና ዓመታዊ በጀት አዘጋጅቶ ለዋና አስተዳዳሪው ያቀርባል፣ሲፈቀድ ስራ ላየ ያውላል፣

ሰ.የፅህፈት ቤቱን ሂሳብ ያንቀሳቅሳል፣የፋይናንስ ህግ መሰረት በማድረግ ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፣የሒሳበ ሪፖርት ለዋና አስተዳዳሪው ያቀርባል፣

ሸ.የጎደሉ የምክር ቤቱ ወይም ስራ አሰፈፃሚ ኮሚቴ አባላት ለማሟላት በዚህ አዋጅ ወይም ሌላ ህግ ምርጫ ማካሄድ ሲያስፈልግ ለዋና አስተዳዳሪው ያስታውቃል፣

ቀ.የፅህፈት ቤቱ የሚንቀሳቀስና የማይንቀሳቀስ ንብረት ቆጠራ እንዲካሄድ፣እንዲጠበቅ እንዲጠገን ያደርጋል፣

በ.በወረዳው ምክር ቤትና የስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ስብሰባዎች ተገኝቶ ቃለ ጉባኤ ይይዛለ፣

ተ.የፅህፈት ቤቱ የሂሳብ መዛግብትና ሰነዶች ኦዲት እንዲደረጉና በሂሳብ አያያዝ ላይ የታዩ ጉድለቶች እርምጃ እንዲወሰድበት ለሚመለከተው ሪፖርት ያቀርባል፣

ቸ.በዋና አስተዳዳሪው አመራር ሰጭነት በፅህፈት ቤቱ ለሚገኙ ሰራተኞችን በሲቪል ሰርቪስ ሕግ መሰረት ይቀጥራል፣ያስተዳድራል፣ ያሰናብታል፣

ነ.በዋና አስተዳዳሪው ተለይተው የሚሰጡት ሌሎች ተግባራት ይፈፅማል፣

ክፍል አራት

የወረዳው የልማት ዕቅድ አዘገጃጀትና አፈፃፀም

30.የዕቅድ ዝግጅት

1.የወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የክልሉ መንግስት ስትራቴጂያዊ ዕቅድ መሰረት ያደረገ የወረዳው ልማት ስትራቴጂያዊና ዓመታዊ ዕቅድ ማዘጋጀት አለበት፣

2.የወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ በዚህ አንቀፅ

ዓንቀፅ (1) ናይዚ ኣንቀፅ ትልሚ እንተዳሉ ብባህሪ እቲ መደብ ካብ ዓቕሙ ንላዕልን ኣድላይ ኣብ ዝኾነሉ እዋንን ጥራሕ ግልጋሎት መማኸሪ /consultancy service/ ክጥቀም ይክእል።

3.ዓመታዊ ትልሚ ወረዳ እንትዳሉ ዝስዕቡ ጉዳያት ዘካተተ ክኸውን ኣለዎ፣

ሀ.ሃገራውን ክልላውን ፖሊሲታት፣ ስትራቴጂታትን ዕላማን ሽቶን ልምዓት ነዚ መሰረት ብምግባር ካብ ቢሮ ፋይናንስ ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ዝምልከቶም ሴክተር ቢሮታት ዝውሃቦ መምርሒታትን ኣንፈታትን፣

ለ.ነናይ ጣቢኡን ኣብቲ ወረዳ ዝርከብ ከተማ ቤት ምኽሪ ዝተዳለወ ትልሚ ብምትእስሳር፣ናይ ጣቢያታት ብፅሒት ዘነፅር፣

ሐ.በቢግዚኡ ብዝወፁ መምርሒታትን ትልምታትን ኣድለይቲ ተባሂሎም ዝንፀሩ ጉዳያትን ኣንፈታትን

4.እቲ ኮሚቴ ነናይ እዋኑ ትልሚ ኣብ ዘዳልወሉ እዋን ብውሑድ ኣብ እዞም ዝስዕቡ ጉዳያት ጠመተ ክገብር ኣለዎ፣

ሀ.ብዋናነት በቲ ናይቲ ከባቢ ሕብረተሰብ ጉልበትን፣ንዋትን ክሰርሕ ዝክእሉ መደባት መሰረት ዝገበረ፣

ለ.ናይ ዝተፈላለዩ ዘፈራት ምህርቲ ናይ ምዕባይ ዓቕምን ተነፃፃሪ ወፃኢን ጥቕምን መሰረት ክገብር፣

ሐ.ብዝተፈላለዩ ምኽንያታት ንዝደሓሩ ከባቢታትን ክፍልታትን ክሰርሑ ዝግበኦም ናይ ልምዓት ስራሕቲ፣

መ.ንደቂ ኣንስትዮ ፍልፍል እቶት ዝኾኑን ክእለት ዘዕበዩን፣ብፍላይ ንደቂ ኣንስትዮ ብዝለዓለ ኣብ ዘሳትፉን ዝጠቕሙ ልምዓት ስራሕቲ ዘትኩር፣

ረ.ዝተፈፀሙ ፕሮጀክትታት ኩነታትን ኣገባብ ኣፈፃፅምኦምን፣ፅገኦም ቀፃሊ ምምሕያሽ ዘነፅር፣

ሰ.ሰብኣዊ ዓቕሚ ኣብ ምህናፅ፣ናይቲ ከባቢ ህዝቢ ተሳትፎ ዘረጋግፅ ትልሚ ምዕባለ ልምዓት ሓይሊ ሰብ መሰረት ዝገበር።

31.ምድላው ግምት ሃፍቲ ገንዘብ

ዓመታዊ ትልሚ ቅድሚ ምድላው ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ናይዞም ዝስዕቡ ፍልፍላትን

ንኡስ አንቀፅ /1/ መሰረት ዕቅድን ሲያዘጋጅ በፕሮግራሙ ባህሪ ምክንያት ለአቅም በላይና አስፈላጊ በሆነበት ወቅት ብቻ የአማካሪ አገልግሎት መጠቀመ መጠቀም ይችላል፣

3.የወረዳው ዓመታዊ ዕቅድ ሲዘጋጅ የሚከተሉትን ጉዳዮች ያከተተ መሆን አለበት፣

ሀ.አገራዊና ክልላዊ የልማት ፖሊሲዎችና ስትራቴጂዎች መሰረት በማደረግ ከፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ቢሮና የሚመለከታቸው ሴክተር ቢሮዎች የሚሰጡ መመሪያዎችና የልማት አቅጣጫዎች፣

ለ.የቀበሌውና በወረዳው የሚገኝ የከተማ ምክር ቤት የተዘጋጀ ዕቅድ በማስተሳሰር፣የቀበሌው ድርሻ የሚለይ፣

ሐ.በየወቅቱ በሚወጡ መመሪያዎችና ዕቅዶች አስፈላጊ ናቸው ተብለው የሚቀመጡ ጉዳዮችና አቅጣጫዎች፣

4.የየወቅቱ ዕቅድ በሚዘጋጅበት ወቅት ቢያንስ የሚከተሉት ጉዳዮችን ትኩረት መስጠት አለበት፣

ሀ. በዋናነት በአካባቢው ሕብረተሰብ ጉልበትና ማቴሪያል ሊሰሩ የሚችሉ ተግባራት መሰረት ያደረጉ፣

ለ.የተለያዩ ሴክተሮች ምርት የማሳደግ አቅምና ተነፃፃሪ ወጪና ጥቅም መሰረት ያደረገ

ሐ.በተለያዩ ምክንያቶች በልማት ወደ ኋላ ለቀሩ አካባቢዎችና የሕብረተሰብ ክፍሎች ሊሰሩ የሚገባቸው የልማት ስራዎች፣

መ.ለሴቶች የገቢ ምንጩ የሚያስገኙ ችሎታቸውን የሚያሳድጉ በተለይ ሴቶች በስፋት ሊያሳትፍና ሊጠቅም በሚችል የልማት ስራዎች የሚያተኩር፣

ረ.የተፈፀሙ ፕሮጀክቶች፣ የአፈፃፀማቸው ሁኔታና አገባብ፣ ጽገናቸውና ቀጣይ ማሻሻል ያለባቸው የሚለይ

ሰ.ሰብአዊ አቅም በመገንባት፣የአካባቢው ህዝብ ተሳትፎ የሚያረጋግጥ የሰው ሃይል ልማት ዕቅድ መሰረት ያደረገ መሆን አለበት።

31.የሃብት ግምት ማዘጋጀት

የወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ዓመታዊ የልማት ዕቅድ ከማዘጋጀቱ በፊት የሚከተሉት የገቢ

እቶታትን ግምት ከዳሉ ኣለዎ፣

1.ናይቲ ወረዳ ናይ ባዕሉ ናይ ጉልበት፣ሃፍቲ ፀጋን እቶትን፣

2.ካብ ክልል መንግስቲ ዝርከብ ጥቕሉል ድጋፍ ወይ ድጎማ፣

3.ካብ ዝተፈላለዩ ሴክተር ቢሮታት ንዝተፈላልዩ ናይ ሴክተራት ኢንቨስትመንት ወይ መደብ መፈፀሚ ዝርከብ ናይ በጀት ድጋፍ፣

4.ካብ ዝተፈላለዩ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ውዳበታት ዝርከብ ሓገዝ፣

5.ንፍሉይ ፕሮጀክታትን መደባትን መፈፀሚ ካብ ፌዴራል ወይ ክልል መንግስቲ ዝርከብ ፍሉይ በጀታዊ ድጋፍ፣

32.ከይዲ ምድላው ትልሚ

1.ናይቲ ወረዳ ትልሚ ልምዓት እንትዳሎመሳተፋየ ዝኾነ ከይዲ ምድላው ትልሚ ክኸተል ይግባእ፣ብዝተኻኣለ መጠን ኣብ ወረድኡ ዝርከብ ተጠቃማይ ብቀጥታ ዝሳተፈሉ መስርሕ ክዝርግሕ ዘለዎ ኮይኑ ነዚ ዝስዕብ ዘካተተ ኣገባብ ይክተል፣

ሀ.በቲ ትልሚ ወይ ፕሮጀክት ብቀጥታ ወይ ብተዘዋዋሪ ዝጥቀም ወይ ዝጉዳእ ንሓደ ጣብያ ዝምልከት እንተኾይኑ ናይቲ ጣብያ ህዝቢ ቤት ምኽርን ብዝሳተፈሉ፣

ለ.በቲ ትልሚ ወይ ፕሮጀክት ብቀጥታ ወይ ብተዘዋዋሪ ዝጥቀም ወይ ዝጉዳእ ካብሓደ ጣብያ ንላዕሊ እንተኾይኑ ዝምልከቶም ናይቶም ጣብያታት ህዝቢን ኣብያተ ምኽሮም ብዝሳተፍሉ፣

ሐ.እቲ ትልሚ ንኣብዝሓ ህዝቢ እቲ ወረዳ ዝምልከት እንተኾይኑ መብዛሕቲኡ ህዝቢ እቲ ወረዳ ብዝሳተፈሉ በቢጣቢያኡ መድረኽ ብምኽፋትን ቤት ምክሪ እቲ ወረዳ ብዝተሳተፈሉ፣

2.ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ዝግበር ተሳትፎ ህዝቢ ዝተወደበ ክኸውን ብመንግስታዊ ውዳበታትን ሓፋሽ ማሕበራትን ኣቢልካ ምፍፃም ይካኣል፣

3.ናይቲ ወረዳ ትልሚ ልምዓት ብቤት ምኽሪ ዝፀድቕ ምስ ዝምልከቶም ክፋላት ሕበረተሰብን፣ማሕበራትን፣ነቲ ጉዳይ ዝምልከቶም ኣካላት፣ዝተፈላለዩ ናይ ልምዓት ኮሚቴታት፣መዳለውቲ ትልሚ፣ኮሚቴ ፈፃሚ

ምንጮች ግምት ማዘጋጀት አለበት፣

1.የወረዳው የጉልበት፣ ሃብትና ገቢ፣

2.ከክልሉ መንግስት የሚገኝ ጥቅል በጀት ድጋፍ ወይም ድጎማ፣

3.ከተለያዩ ሴክተር መስሪያ ቤቶች ለተለያዩ ኢንቨስትመንት ወይም ፕሮግራሞች ማስፈፀሚያ የሚገኝ የበጀት ድጋፍ፣

4.ከተለያዩ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች የሚገኝ እርዳታ

5.ለልዩ ፕሮጀክቶችና ፕሮግራሞች ማስፈፀምያ ከፌዴራል ወይም ክልል መንግስት የሚገኝ ልዩ የበጀት ድጋፍ፣

32.ዕቅድ ማዘጋጀት ሂደት

1.የወረዳው የልማት ዕቅድ ሲዘጋጅ ኣሳታፊ የሆነ የዕቅድ አዘገጃጀት ሂደት ሊከተል ይገባል፤ በተቻለ መጠን በወረዳው ውስጥ የሚገኝ የዕቅድ ተጠቃሚ በቀጥታ የሚሳተፍበት ዘዴ መዘርጋት ያለበት ሆኖ የሚከተለውን ያካተተ አገባብ ይከተላል፣

ሀ.በዕቅዱ ወይ ፕሮጀክቱ በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ የሚጠቀም ወይም የሚጎዳ የአንድ ቀበሌ ህዝብ የሚመለከት ከሆነ የቀበሌው ህዝብና ምክር ቤቱ ባሳተፈ፣

ለ.ዕቅዱ ወይም ፕሮጀክቱ በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ የሚጠቀም ወይም የሚጎዳው ከአንድ ቀበሌ በላይ ከሆነ የሚመለከታቸው ቀበሌዎች ህዝብና ምክር ቤታቸው ባሳተፈ፣

ሐ.ዕቅዱ በአብዛኛው የወረዳው ህዝብ የሚመለከት ከሆነ አብዛኛው የወረዳው ህዝብ ባሳተፈ በየቀበሌው መድረክ በመክፈትና የወረዳው ምክር ቤትን ባሳተፈ መልኩ መዘጋጀት አለበት።

2.በዚህ አንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ መሰረት የሚደረግ የህዝብ ተሳትፎ የተደራጀ እንዲሆን መንግስታዊና የህዝብ ማሕበራት በመጠቀም መፈፀም ይቻላል፣

3.የወረዳው የልማት ዕቅድ በወረዳው ምክር ቤት የሚፀድቀው ከሚመለከታቸው የሕብረተሰብ ክፍሎች ማሕበራት፣ጉዳዩ የሚመለከታቸው መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ አካላት፣ የተለያዩ የልማት ኮሚቴዎች፣ የዕቅድ

ስራሕን ቤት ምክሪ ወረዳን እኩል ምይይጥ ብዝተገበረሉ ይኸውን።

4.ቅደም ሰዓብ መደባትን ፕሮጀክታትን ዘንፅር ነናይ ሴክተር ትልምታት ዘዋድድ ብቤት ፅሕፈት ፋይናንስን ኢኮኖሚያውን ልምዓትን እቲ ወረዳ ኣካቢነት ዝምራሕ ብብርኪ ወረዳ ኮሚቴ ምድላው ትልሚ ይጣየሽ።ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፣

5.ካልኦት ከይድታት ምድላው ትልሚ ብመምርሒ ይውሰን።

33.ፅንዓት መዋፃኣይነትን ምስራዕ ተርታ ቅዳምነት ፕሮጀክት

1.ኣብ ከይዲ ምድላው ትልሚ ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ መዋፀኣይነት ሕድሕድ ፕሮጀክት ክፅንዕ ወይ ክፅናዕ ክገብር ኣለዎ፣

2.ናይቲ ወረዳ ትልሚ ልምዓት እንትዳሎ መዋፀኣይነቱ እንትሕረ ዝስዕቡ ፕሮጀክትታት ቀዳሚነት ክውሃቦም ኣለዎ፣

ሀ.ነቲ ጠቕላላ ሕብረተሰብ ቀጥታዊ ጥቕሚ ግልጋሎት ዝህብን ናይ ስራሕን እቶትን ፍልፍል ዝኾኑ መደባት፣

ለ.ልምዓት ሕርሻ ኣብ ምድንፋዕን ምስሳንን ቁልፊ ኣስተዋፅኦ ዘለዎም መደባት፣

ሐ.ጉልበት ማእኸል ብምግባር ብናይቲ ከባቢ ዓቕሚ፣ፀጋ ሃፍቲ ክእለትን ብቕዓትን ክካየዱ ዝኽእሉ ፕሮጀክትታት፣ ናይቲ ሕብረተሰብ ተሳትፎ ብዝለዓለ ዘረጋግፁ መደባት፣

መ.ንሓለዋ ከባቢን ምስፍሕፋሕ ዝለዓለ ኣስተዋፅኦ ኣብ ዝግበሩ መደባት፣

ረ.ፍሉይ ጠመተ ዘድልዮም ክፍልታት ሕብረተሰብ፣ደቂ ኣንስትዮን ህፃናትን ፍልፍል እቶትን ክእለትን ኣብ ዘዕብዩ መደባት፣

ሰ.ካልኦት ብመምርሒ ኣብ ዝወሰኑ ፕሮጀክትትን መደባትን፣

3.ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ(2) ናይዚ ዓንቀፅ ዝሕረን ቀዳምነት ዝውሃቦን መደባትን ፕሮጀክትን ነበርቲ እቲ ወረዳ ክፈልጥዎን ክመያየጥሉን ክግበር ኣለዎ፣

አዘጋጅች፣ የወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴና ምክር ቤቱ በቂ ውይይት ከተደረገበተ በኋላ ይሆናል።

4.የፕሮጀክቶች ቅደም ተከተልና የየሴክተሩን ዕቅዶች የሚያቀናጅ በወረዳው ፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ፅህፈት ቤት የሚመራ የተቀናጀ የዕቅድ ኮሚቴ ይቋቋማል፣ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፣

5. ሌሎች የዕቅድ ኣዘገጃጀት ሂደቶች በመመርያ ይወስናሉ።

33.የፕሮጀክት አዋጭነት ጥናት ማካሄድና አመራረጥ

1.የወረዳው የልማት ዕቅድ በማዘጋጀት ሂደት የወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የእያንዳንዱ ፕሮጀክት አዋጭነት ጥናት ማካሄድ ወይ እንዲካሄድ ማደረግ አለበት፣

2.የወረዳው ዕቅድ ሲዘጋጅና አዋጭነት ሲመረጥ የሚከተሉት ፕሮጀክቶች ቅድሚያ መሰጠት አለባቸው።

ሀ.ለጠቅላላው ህብረተሰብ ቀጥተኛ አገልግሎትና ጥቅም የሚሰጥ የስራ እና የገቢ ምንጭ የሆኑ፣

ለ.የእርሻ ልማት በማጎልበትና በማጠናከር ቁልፍ አሰተዋፅኦ ባላቸው

ሐ.የሕበረተሰቡን ጉልበት ማእከል በማድረግ በአካባቢው አቅም፣ሃብት፣ችሎታና ብቃት ሊካሄዱ የሚችሉ ፕሮጀክቶች፣የህብረተሰብ ተሳትፎ በከፍተኛ ደረጃ የሚያረጋግጡ ስራዎች፣

መ.ለአካባቢው ጥበቃና መስፋፋት የላቀ አሰተዋፅኦ ባላቸው፣

ረ.በልማት ልዩ ትኩረት ሊሰጣቸው የሚገባ የሕብረተሰቡ ክፍሎች፣ለሴቶችና ህፃናት የገቢ ምንጮችና ችሎታ በሚያሳድጉ፣

ሰ.ሌሎች በመመሪያ የሚወሰኑ ፕሮጀክቶችና ፕሮግራሞች ላይ ቅድሚያ መሰጠት አለባቸው፣

3.በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ/2/ መሰረት የሚመረጥና ቅድሚያ የሚሰጠው ፕሮጀክትና ፕሮግራም የወረዳው ህዝብ እንዲወያይበትና እንዲያውቀው መደረግ አለበት።

4.ትልሚ ልምዓት እቲ ወረዳ ንምድላው ትልሚ ልምዓት ጣብያታትን ዝርከበሉ ከተማን ዝለዓለ አስተዋፅኦ ዝገብርን ምትእስሳር ዝፈጥርን ክኸውን ኣለዎ።

34.ኣብ ምድላው ትልሚ ልምዓት ወረዳ ግቡእ ክልል መንግስቲ

1. ንምድላው ትልሚ እቲ ወረዳ ዝሕግዙ ኣብ ቀፃሊ ፊስካል(በጀት) ዓመት ንሕድሕድ ወረዳ ክውሃብ ዝኽእል ግምት ጥቕሉል በጀታዊ ድጋፍ፣ናይቲ ሃገርን ክልልን ናይ ልምዓት ፖሊሲ ዕላማታትን ሽቶታትን መሰረት ዝገበሩ ናይ መደባት ተርታ ቀዳምነት ዘርእዩን ካልኦት መሪሕ ሓሳባት /guidelenes/ ክቕርቡ ኣለዎም፣
2. ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ናይ ሕድሕድ ወረዳ ነናይ እዋኑ ትልምታትን ሽቶታትን መሰረት ብምግባር ግምት ዝተሓተ በጀት (ድጋፍ) ረቒቕ ክቕርብን ብዝምልከቶ ክፀድቕ ብምግባር ወረዳታት ብእዋኑ ክበፅሖም ይገብር፣
3. ክልል መንግስቲ ብዝምልከቶም ሴክተር ቤት ፅሕፈታት ኣቢሉ ናይቲ ወረዳ ናይ ልምዓት ትልሚ ንምፍፃም ዝኽእል ዓቕሚ ክሃንፅ፣ ኣድለይቲ መምርሒታት ከውርድን ኣለዎ፣

35.ምስ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ኣካላት ዝህሉ ምውዳድ

1. ዝተዋደደ ትልሚ ልምዓት እቲ ወረዳ ኣብ ምድላውን ምፍፃምን ምስ ኣብቲ ወረዳ ዝሰርሑ መንግስታውን ዘይመንግስታዊ ኣካላት ምይይጥ ክግበረሉን ኣብ ምድላውን ምፍፃምን ዓመታዊ ትልሚ ዝተዋደደ ርክብ ክግበር ኣለዎ፣
2. ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ዝምልከቶም ቤት ፅሕፈታት ክዕድምን ዘላቒን ቀፃልን ምውዳድ ንክህሉ ኣኼባታትን ምይይጣትን ከካይድ ኣለዎ፣
3. ዘላቕን ቐፃልን ምውዳድ ርክብን ክህሉ ዝግበር ምይይጥ ኣብ ዝስዕብ ጉዳያት ዝጠመተ ይኸውን፣

ሀ. ኣብ ዝኾነ ናይ ልምዓትን ግልጋሎትን ሴክተር ናይ ኢንቨስትመንትን መደባትን ድግግም ከይህሉ ንምውጋድ፣

ለ.ኣብ ዝግበር ናይ ልምዓት ኢንቨስትመንት

4.የወረዳው የልማት ዕቅድ የቀበሌና ከተማው የልማት ዕቅድ አስተዋፅኦ ለማድረግና ትስስር እንዲኖረው ይገባል።

34.በወረዳው የልማት ዕቅድ ዝግጅት የክልሉ መንግስት ግዴታ

1.የወረዳው የልማት ዕቅድ ዝግጅት የሚያግዝ በቀጣዩ ፊስካል ዓመት ለእያንዳንዱ ወረዳ ሊሰጥ የሚችል ጥቅል የበጀት ድጋፍ ግምት፣አገራዊ ክልላዊ የልማት ፖሊሲዎች አላማዎችና ግቦችን መሰረት ያደረገ የክልሉ የፕሮግራም ቅደም ተከተል የሚያሳዩ የልማት አቅጣጫዎች አስቀድሞ እንዲደርሳቸው ያደርጋል፣

2.የፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ቢሮ የእያንዳንዱ ወረዳ ዕቅዶችና ግቦች መሰረት በማድረግ ዝቅተኛ የበጀት ድጋፍ ረቂቅ እንዲዘጋጅና በሚመለከተው ሲፀድቅ በወቅቱ እንዲደርሳቸው ያደርጋል፣

3.የክልሉ መንግስት በሚመለከታቸው ሴክተር ፅህፈት ቤቶች በኩል የወረዳው የልማት ዕቅድ ለመፈፀም የሚያስችል ዓቅም መገንባትና አስፈላጊ መመሪያዎች መሰጠት አለበት።

35.ከመንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ አካላት ስለሚፈጠር ቅንጅት

1.የወረዳው የተቀናጀ የልማት ዕቅድ በማዘጋጀትና በመፈፀም በወረዳው በሚገኙ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ አካላት ውይይት እንዲያደርግበትና የተቀናጀ ግንኙነት መኖር አለበት፣

2.የወረዳ ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የሚመለከታቸው ጽህፈት ቤቶችና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች በመጋበዝ ዘላቂና ቀጣይነት ያለው መቀናጀት እንዲኖር ስብሰባዎችና ውይይቶች ማካሄድ አለበት፣

3.ዘላቂና ቀጣይነት ያለው ግንኙነት እንዲኖር የሚደረግ ውይይት በሚከተሉት ጉዳየች ያተኮረ ይሆናል፣

ሀ. በማንኛውም የልማት አገልግሎት ሴክተር የኢንቨስትመንትና የፕሮግራሞች ድግግሞሽ እንዳይኖር ለማስወገድ፣

ለ.በሚደረጉ የልማት ኢንቨስትመንትና በአባላቱ

ኣብሞንጎ ኣካላት ዝግበር ምድግጋፍን ምውዳድን ቀፃልነት ክህልዎ፣

ሐ.ናይቲ ወረዳ ነበርቲ ዝለዓለ ተሳትፎ ዘረጋግፅሉ፣ረብሓን ጥቕምን ዝረኽብሉ ሜላታት ንምሕንፃፅ፣

4.ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ዝኾነ ትልሚ ብውዳበታት ተጠቀምቲ ወይ ዘይመንግስታዊ ኣካላት ኣቢሉ ክፈፅም ይኽእል።ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፣

5.ውዳበታት ተጠቀምቲን ዘይመንግስታዊ ኣካላትን ኣብ ምፍፃምን ምክያድን ትልምን ፕሮጀክትን ምስ ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ እቲ ወረዳ ስጡም ምውዳድ ብምፍጣር ይሰርሑ።

36.መምርሒታት ናይምክባር ግቡእ

1.ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ዝምልከቶም ሴክተር ኣብያተ ዕዮ ኣብ ምድላው፣ምክያድ፣ምፍፃም ትልሚ እቲ ወረዳ ኣብ ክሊ ስልጣኖምን ተግባሮምን በቢእዋኑ ኣድለይቲ መምርሒታት ይህቡ፣

2.ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ናይዚ ዓንቀፅ ዝውሃቡ መምርሒታት ናይ ምክባርን ምፍፃመን ግቡእ ኣለዎ።

37.ምጥያሽ ማዕኸል ዕቀባ ሓበሬታን መረዳእታን

1.ኣብ ሕድሕድ ወረዳ ሓደ ናይ ሓበሬታን ዕቀባ መረዳእታ ማእኸል ይህሉ፣

2.ዕላማ እቲ ማዕኸል ወድዓዊ ኩነታት (ስእሊ) እቲ ወረዳ ንምንፃርን ንምጉልባት ትሉም ክይዲ ልምዓት እቲ ወረዳ ንምስላጥን እዩ፣

3.እቲ ማዕኸል ብውሑድ በዞም ዝስዕቡ ኣገባባትን ሓበሬታን መረዳእታን ክእኽብ ኣለዎ፣

ሀ.እዋናዊ ወድዓዊ ሪፖርት ናይ ሕድሕድ ጣብያ ልምዓት ኮሚቴን ኣብቲ ወረዳ ናይ ዝረከባ ቤት ማዘጋጃ (ከተማን)፣

ለ.ዓመታዊ ገምጋም እቲ ወረዳ ብምክያድ ሪፖርት፣

ሐ.ናይ ሕድሕድ ጣብያን ቤት ማዘጋጃን (ከተማ) ነናይ እዋኑ ትልምታትን ፀብፃባትን፣

መ.ዓመታዊ ሪፖርት ኦዲት እቲ ወረዳ

ረ.ኣጠቃላሊ ዓመታዊ መደባት እቲ ወረዳ፣

ሰ.ኣብቲ ወረዳ ናይ ዝስርሑ ዘይመንግስታውን ውልቀ ሴክተርን ኩነታት መግለፂ ክይዲ

መካከል የሚደረግ መደጋገፍና መቀናጀት ቀጣይነት እንዲኖረው፣

ሐ.የወረዳው ነዋሪዎች የላቀ ተሳትፎ የሚያረጋግጡበትና ጥቅም የሚያገኙበት ዘዴዎች ለመንደፍ ይሆናል፣

4.የወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ማንኛውም ፕሮጀክት በተጠቃሚዎች ድርጅቶች ወይም መንግስታዊ ያልሆኑ አካላት በኩል ማስፈፀም ይችላል፣ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፣

5.የተጠቃሚ ድርጅቶችና መንግስታዊ ያልሆኑ አካላት ፕሮጀክትን በማካሄድና በማስፈፀም ረገድ ከወረዳው የስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ጋር የጠበቀ መቀናጀት መፍጠር አለባቸው፣

36.መመሪያዎችን የማክበር ግዴታ

1.የክልሉ ፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ቢሮና የሚመለከታቸው ሴክተር መስሪያ ቤቶች በተሰጣቸው የስልጣን ክልል መሰረት የወረዳው ዕቅድ በማዘጋጀት፣በማካሄድና በመፈፀም ረገድ በየጊዜው አስፈላጊ መመሪያዎች ይሰጣሉ፣

2.የወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ መሰረት የሚሰጡ መመሪያዎችን የማክበር ግዴታ አለበት።

37.የመረጃ ማዕከል ስለማቋቋም

1.በእያንዳንዱ ወረዳ አንድ የመረጃ ማዕከል ይኖራል፣

2.የማዕከሉ ዓላማ የወረዳው ትክክለኛ ሁኔታ ለመለየትና የወረዳው የታቀደ የልማት ሂደት ለማጎልበትና ለማቀላጠፍ ነው።

3.ማዕከሉ ቢያንስ በሚከተሉት አገባቦች መረጃ መሰብሰብ አለበት፣

ሀ.የቀበሌዎችና በወረዳው ከሚገኝ ከተማ ወቅታዊ ሪፖርት፣

ለ.የወረዳው ዓመታዊ የግምገማ ሪፖርት፣

ሐ.የቀበሌዎችና ከተማ የየወቅቱ ዕቅዶችና ሪፖርት፣

መ.የወረዳው ዓመታዊ የኦዲት ሪፖርት

ረ.የወረዳው አጠቃላይ ዓመታዊ ዕቅዶች፣

ሰ.በወረዳው ከሚሰሩ መንግስታዊ ያልሆኑና የግሉ ክፍል ኢኮኖሚ የፕሮግራሞች አፈፃፀም ሂደት

ምዕባለ መደባት

ሸ.ኣብቲ ወረዳ ናይ ዝተገበሩን ዝተኻየዱን ፅንዓትን ምርምርን ውፅኢትን ፀብፃብን

4.እቲ ማዕኸል ንልምዓት እቲ ወረዳታት ዝሕግዝ ኣድለይቲ ዝኾኑ ወድዓውን ተኣማናይን መረዳእታ ብምእካብ ንኩነታት እቲ ወረዳ ዘንፀባርቕ ካርታ ሃፍተ ገነት ክዳሉ ኣለዎ።

ክፍሊ ሓሙሽተ
ብዛዕባ ዝተፈላለዩ እቶታትን ምምሕድዳርን ፋይናንስን

38.**መትከል**

1.ኣብዚ ኣዋጅ ወይ ብካልእ ሕጊ ብግልፂ እንተዘይተደንጊጉ ኣብ ዝኾነ ጉዳይ እቶት ምውሳንን ምእካብን ክልኩል እዩ፣

2.ዝተፈላለዩ እቶታት ናይምውሳንን ናይ ምእካብን ስልጣን ንወረዳ ምምሕድዳር ብሕጊ እንትውሃብ

3.ዝስዕቡ መትከላት ዕላማን ዝተኸተለ ይኸውን፣

ሀ.ብሕጊ ዝተውሃቦም ስልጣን፣ተግባርን ሓላፍነትን ብብቕዓት ክዋፅኡ ንምክኣል፣

ለ.ብዓርሰ ተበግሶ ከባቢኦም ንምዕባይን ንምልማዕን ዝኽእልሉ ባይታ ንምፍጣር፣ኣብ ናይ ልምዓት ምንቅስቓሶም ንምብርታዕ፣

ሐ.ኣብ መንጎ ወረዳታት ዝረኣ ናይ ልምዓትን ኢኮኖሚ ምዕባለን ኣፈላላይ ንምፅባብ፣

መ.ቅልጡፍ፣ስልጡን ውፅኢታውን ናይ ኣታዊ ምምሕድዳር ንክህሉ፣

39.**ምምሕድዳር ወረዳ ዝወሰኖም ግብሪታት**

1.ካብ ዝስዕቡ ፍልፍላት ዝእከብ ናይ ስራሕ እቶት ግብሪ፣

ሀ.ካብ በጀት እቲ ወረዳ ዝኽፈሎምን ኣብ ትሕቲ ናይቲ ወረዳ ምምሕድዳር ካብ ዝርከቡ ሰራሕተኛታት መንግስቲ፣

ለ.ኣብ ትሕቲ ዋንነት ምምሕድዳር ወረዳ ካብ ዝርከቡ ናይ ልምዓት ትካላት ዝሰርሑ ሰራሕተኛታት፣

ሐ.ኣብቲ ወረዳ ካብ ዝርከቡ ኣብ ውልቀ ሰብ ተቖፂሮም ዝሰርሑ ሰራሕተኛታት፣

መ.ካብ ናይ ሕርሻ ስራሕ እቶት፣

ረ.ንብረት ወይ ገዛ ብምክራይ ካብ ዝርከብ እቶት

2.ካብ ዝስዕቡ ፍልፍላት ዝእከብ ናይ ንግዲ ስራሕ ትርፊ እቶት ግብሪ፣

መግለጫ፣

ሸ.በወረዳው ከተደረጉና ከተካሄዱ የጥናትና ምርምር ውጤቶችና ሪፖርቶች፣

4.ማዕከሉ ለወረዳው ልማት የሚያግዙ አስፈላጊና ወቅታዊ የሆኑ ታማኝ መረጃዎች በመሰብሰብ የወረዳውን ሁኔታ የሚያንፀባርቅ የሃብት ካርታ ማዘጋጀት አለበት።

ክፍል አምስት
ስለተለያዩ የገቢ ምንጮችና የፋይናንስ አስተዳደር

38.**መርህ**

1.በዚህ አዋጅ ወይም በሌላ ህግ በግልፅ ካልተደነገገ በቀር በማንኛውም ጉዳይ ላይ ግብር፣የአገልግሎት ክፍያና ቀረጥ መወሰንና መሰብሰብ የተከለከለ ነው፣

2.የተለያዩ ገቢዎች የመወሰንና የመሰብሰብ ስልጣን፣ለወረዳ መስተዳድር በሕግ ሲሰጥ የሚከተሉት

3.ዓላማዎችና መርሆች የተከተለ ይሆናል፣

ሀ.በሕግ የተሰጣቸው ስልጣን ተግባርና ሓላፊነት በብቃት እንዲወጡ ለማስቻል፣

ለ.በተነሳሽነት ኣካባቢያቸውን ለማልማትና ለማሳደግ የሚችሉበተ ሁኔታ ለመፍጠር ለልማት እንቅስቃሴያቸው ለማበረታታት፣

ሐ.በወረዳዎች መካከል የሚታየው የልማትና የኢኮኖሚ እድገት ልዩነት ለማጥበብ፣

መ.ብቁ፣ቀልጣፋና ውጤታማ የገቢ አስተዳደር እንዲኖር፣

39.**የወረዳ መስተዳድር የሚሰበስባቸው ግብር**

1.ከሚከተሉት ምንጮች የስራ ገቢ ግብር ይሰበሰባል፣

ሀ.ከወረዳው በጀት ከሚከፈላቸውና በወረዳው መስተዳድር ስር ከሚገኙ የመንግስት ሰራተኞች፣

ለ.በወረዳ መስተዳድሩ ባለቤትና ስር ከሚገኙ የልማት ድርጅቶች ከሚሰሩ ሰራተኞች፣

ሐ.በወረዳው በግለሰብ ተቀጥረው ከሚሰሩ ሰራተኞች፣

መ.ከእርሻ ስራ ገቢ፣

ረ.ንብረት ወይም ቤት በማከራየት ከሚገኝ ገቢ

2.ከሚከተሉት ምንጮች የንግድ ስራ ትርፍ ገቢ ግብር ይሰበስባል፣

ሀ.ብመሰረት ግብሪ አዋጅ ብደረጃ ሐ ካብ ዝተመደቡ ነጋዶ
ለ.ካብ ደቀቅቲ ናይ መዓድን ስራሕቲ፣
ሐ.ኣብ ትሕቲ ዋንነት ወረዳ ካብ ዝርከቡ ናይ ልምዓት ትካላት፣
3.ካብ ኢንቨስትመንት ወፃኢ ካብ ውልቀ ሰብ ሓረስታይ ዝርከብ ናይ ገፀር መሬት መጥቀሚ ክፍሊት፣

40.ክፍሊት ግልጋሎትን ንቀረፅን

1.በቲ ወረዳ ኣብ ዝተሃነፁ ወይ ዝተረከቦም ፅርግያታት፣ድልድላት፣መስኖ፣ማይትድጓድ፣ ጥዕና ማዕከላትን ካልኦት ተመሳሰልቲ ከባቢያዊ ጉዳያት ዝውሃቡ ግልጋሎት፣

2.ካብዞም ዝስዕቡ ናይ ግልጋሎት ክፍሊት ክእከብ ይክእል፣
ሀ.በቲ ወረዳ ካብ ዝተሃነፁ ወይ ከዓ ኣብ ቁፅፅሩ ካብ ዝርከቡ ናይ መዕረፊ ኣጋይሽ፣ላይብረሪ፣ክሊኒክ፣ካብ ኣዳራሽ ዝመሳሰሉን፣
ለ.ግልጋሎት ክፍሊት ከባቢያዊ ምዕባለ፣
ሐ.ካብ ምዝገባ ልደት፣ሓዳር፣ፍትሕን ሞትን ግልጋሎት ከምኡ'ውን ካብ ግልጋሎት ውዕልን መረዳእታን፣
መ.ኣብቲ ወረዳ ካብ ዝወሃቡ ፍቃዳትን መሓደስን ግልጋሎት ክፈሊት፣
3. ካብዞም ዝስዕቡ ቀረፅ ክእከብ ይኽእል፣
ሀ. ካብ ውልቀ ነጋዶ ዝእከብ ተርን ኦቨር ታክስ፣ ኤክሳይዝ ታክስ፣
ለ. ካብ ካፒታል ዋጋ ዕብየት ዝርከብ እቶት
ሐ. ካብ ናይቲ ወረዳ ልምዓት ትካላት ዝርከብ ተርን ኦቨር ታክስ

41 ካብ መሸጣ ዝርከብ እቶት

1. ካብ ዝንቀሳቐስን ዘይንቀሳቐስ ንብረት እቲ ወረዳ ዝርከብ እቶት መሸጣ፣
2. ኣብ ውሽጢ ወረድኡ ካብ ሩባታት ዝርከብ ሓሸዋ፣ እምኒ፣ ሓመድ፣ ብውሕጅ ካብ ዝመፁ እንጨይቲ ብምሻጥ እቶት ክእከብ ይኽእል፣
3. ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ (2) ናይዚ ዓንቀፅ ዝግበር መሸጣ ኣብ ሓለዋ ከባቢ ኣሉታዊ ፅዕንቶ ዘዕርፍ ምዃኑ ዝምልከቶ ኣካል እንተወሰኑን ቴክኒካዊ ሪፖርት እንተሊኢኹን ንእቶት መርከቢ መሸጣ ክውዕል የብሉን።

ሀ.በገቢ ግብር አዋጅ መሰረት ደረጃ ሐ ከሚመደቡ ነጋዴዎች፣
ለ.ከጥቃቅን የመዓድን ስራዎች፣
ሐ.በወረዳው ባለቤትነት ስር ከሚገኙ የልማት ድርጅቶች፣
3.ከኢንቨስትመንት ውጭ ከአርሶ አደር ከሚገኝ የመሬት መጥቀሚያ ክፍያ፣

40.የአገልግሎት ክፍያና ቀረጥ

1.በወረዳው መስተዳድር በተገነቡ ወይም በተረከባቸው መንገዶች፣ድልድዮች፣መስኖ፣የጉድጓድ ውሃ፣ጤና ማዕከላትና ሌሎች ተመሳሳይ ከባቢያዊ ጉዳዮች የሚሰጥ አገልግሎት፣
2.ከሚከተሉት ምንጮች የአገልግሎት ክፍያ ይሰበሰባል፣
ሀ.በወረዳው በተገነቡ ወይም በቁጥጥሩ ስር ከሚገኙ የእንግዶች ማረፍያ፣ላይብረሪ፣ክሊኒክ፣የመሰብሰቢያ አዳራሽ የመሳሰሉት፣
ለ.ከአካባቢ ልማት ክፍያ፣
ሐ.ከልደት፣ጋብቻ፣ፍቺና ሞት ምዝገባ አገልግሎት እንዲሁም ከውልና ማስረጃ ምዝገባ አገልገሎት
መ.በወረዳው ከሚሰጡ ፍቃዶችና እድሳት አገልግሎት፣
3. ከሚከተሉት ምንጮች ቀረጥ ይሰበሰባል፣
ሀ. ከግለሰብ ነጋዴዎች የሚሰበሰብ የተር ኦቨርና ኤክሳይዝ ታክስ፣
ለ. ከካፒታል እድገት ዋጋ የሚገኝ ገቢ፣
ሐ.ከወረዳው የልማት ድርጅቶች የሚሰበሰብ ተርን ኦቨር ታክስ፣

41 ከሽያጭ የሚገኝ ገቢ

1. ከወረዳው የሚንቀሳቀስ ወይም የማይነቀሳቀስ ንብረት ሽያጭ
2. በወረዳው ውስጥ ከሚገኙ ወንዞች የሚገኝ አሸዋ፣ ድንጋይ፣ አፈር፣ በጎርፍ በተነቀሉ እንጨቶች በመሸጥ ገቢ ሊሰበሰብ ይችላል።
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀጽ/2/ መሰረት የሚደረግ ሽያጭ በአካባቢ ጥበቃ ላይ አሉታዊ ተፅእኖ የሚያሰርፍ መሆኑ የሚመለከተው አካል ሲወስንና ቴክኒካዊ ሪፖርት ሲልክ ለገቢ ማግኛ ሽያጭ መዋል

4. ብክልል መንግስቲ ካብ ዝተኸለሉ ደንታት ከባቢ ብዘይካ ስሩዕ ፍቓድ ዝምልከቶ ኣካል ዝኾነ እምኒ፣ ሓመድ፣ ሓሸዋ ወይ ብውሕጅ ናብቲ ከባቢ ዝተፀገዐ ደረቕ ዕንጨይቲ ኣሪኻ ምሻጥ ክልኩል እዩ።

42 ልቓሕን ውሕስናን

ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ብግልፂ እንተዘይወሲኑ ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ብዝኾነ ኣገባብ ካብ ዝኾነ ናይ ገንዘብ ትካል ወይ ውልቀ ሰብ ብዝኾነ መልክዑ ልቓሕ ክልቃሕ ወይ ንዝኾነ ውልቀ ሰብ ወይ ትካል ውሕስና ክኣቱ የብሉን።

43 ምስ ክልል መንግስቲ ዝማቐሎ እቶት

ዝኾነ ምምሕድዳር ወረዳ ካብዞም ዝስዕቡ ፍልፍላት ምስ ክልል መንግስቲ እቶት ይካፈል፣

1. ብኢንቨስትመንት ካብ ዝተካረዩ ናይ መሬት መጥቀሚ ክራይን ግብሪ ሕርሻን እቶትን፣
2. ካብ ደቀቕቲ መአድናት ወፃኢ ካብ ከባቢኡ ናይ ዝተረኸበ መአድን፣ ናይ ፔትሮልየም ምህርቲ፣ ካብ ዕጣንን እንዳዲዕን፣ ዲን፣ ማይ ሃብቲ፣ ካልኦት ተፈጥሮ ሃብቲ ዝርከብ እቶት፣ ካብ ኣግራብ ዝርከብ ክፍሊት ሮያሊቲ፣ ናብቲ ወረዳ ካብ ዝኣትው ቱሪስታት መእተዊ ክፍሊት፣ ብሕጊ ካብ ዝተነፀሩ ካልኦት ፍልፍላት፣

44 መጠን ግብሪ፣ ቀረፅን ክፍሊት ግልጋሎትን

1. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ቤት ምኽሪ ወረዳ ዝውስኖን ዝእክቦን ዝለዓለ መጠን ክፍሊት ግብሪ፣ ቀረፅን ክፍሊትን ግልጋሎት ብመሰረት ሕግን ዝወፅእ ብደንቢ ይውሰን
2. ሕድ ሕድ ወረዳ ምምሕድዳር ካብ ናይቲ ክልል እቶት ብሓባር ዝማቐለሉ ዝርዝር ኩነታት፣ ፍልፍላት እቶትን መጠን ብፅሒትን ብደንቢ ይውሰን።

45 ፈንድ ወረዳ

1. ዝኾነ ምምሕድዳር ወረዳ ናይ ባዕሉ ሓደ ዝተጠቓለለ ፈንድ ይህልዎ
2. ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ (1) እዚ ዓንቀፅ ዝህሉ ፈንድ ዝስዕቡ ሒሳባት ይሕዝ

ሀ. ካብ ፌደራል ወይ ክልል መንግስቲ ዝርከብ ድጋፍ በጀት

ለ. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ካብ ግብሪ፣ ቀረፅ፣

የለበትም፣

4. በክልሉ መንግስት ከተከለሉ አከባቢ ከሚመለከተው አካል ፍቃድ ውጭ ማንኛውም ድንጋይ፣ አፈር፣ አሸዋ ወይም በጎርፍ ወደ አካባቢው የተዘጋ ደረቅ እንጨት ለቅሞ መሸጥ የተከለከለ ነው።

42 ስለመበደርና ዋስትና

የትግራይ ክልል ምክር ቤት በግልፅ ካልወሰነ የወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ በማንኛውም መልኩ ከማንኛው የገንዘብ ተቋም ወይም ግለሰብ ብድር ሊበደር ወይም ለማንኛውም ተቋም ወይም ግለሰብ ዋስትና መግባት የለበትም።

43 ከክልሉ መንግስት ጋር የሚከፈለው

ማንኛውም የወረዳ መስተዳድር ከሚከተሉት ምንጮች ከክልሉ መንግስት ጋር ይከፈላል

1. ለኢንቨስትመንት ከተከራዩ የመሬት ጥቀምያ ክራይና የእርሻ ገቢ ግብር፣
2. ከጥቃትን መዓድናት ውጭ ከአካባቢው የተገኘ መዓድን፣ የፔትሮልየም ምርት፣ ከዕጣንና ዲን፣ ውሃ ሃብት፣ ሌሎች ተፈጥሮ ሃብቶች፣ የደን ሮያሊቲ ክፍያ፣ ወደ ወረዳው ከሚገቡ የቱሪስት መግብያ ክፍያ፣ በሕግ መሰረት ተለይተው በሚሰጡ ምንጮች፣

44 የግብሪ ፣ ቀረጥና አገልግሎት ክፍያ መጠን

1. በዚህ አዋጅ መሰረት የወረዳው መስተዳድር የሚሰበሰበው ከፍተኛው የግብር፣ ቀረጥና አገልግሎት ክፍያ መጠን በሕግና በሚወጣ በደንብ ይወሰናል፣
2. የወረዳው መስተዳድር ከክልሉ በጋራ የሚከፈለው ገቢ ዝርዝር ምንጮችና የድርሻው መጠን በደንብ ይወሰናል።

45 የወረዳው ፈንድ

1. የወረዳው መስተዳድር የራሱ የሆነ አንድ የተጠቃለለ ፈንድ ይኖረዋል፣
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ መሰረት የሚቋቋም ፈንድ የሚከተሉት ሒሳቦች ይይዛል፣

ሀ. ከፌደራል ወይም ከክልሉ መንግስት የሚገኝ የበጀት የድጋፍ፣

ለ. በዚህ አዋጅ መሰረት ከግብር፣ ቀረጥ፣

www.abyssinialaw.com

ክፍሊት ግልጋሎትን ካልኦትን ዝርከብ እቶት፣

ሐ. ካብ ክፍሊት መሬት መጥቀምን ግብሪ እቶት ስራሕ ሕርሻን ዝእከብ እቶት

መ. ካብ ናይቲ ወረዳ ዝንቀሳቐስ ይኹን ዘይንቀሳቐስ ንብረት ዝርከብ ናይ መሸጣ፣ ክራይ ፣ ካልኦት ጥቕምታትን እቶት፣

ረ. ካብ ዝኾነ ውልቀሰብ ወይ ትካል ዝርከብ ውህብቶ ወይ ሓገዝ ወይ ድጋፍ፣

ሰ. ብመሰረት ፍልጠ መንግስቲ ክልል ካብ ወፃኢ መንግስትታት ወይ ዓለም ለኸ ዘይመንግስታዊ ትካላት ዝርከብ ሓገዝ

ሸ. ምስ መንግስቲ ክልል ካብ ዝርከብ ክፍፍል እቶት፣ ካብ ምምሕዳራዊ ቅፅዓታት ወረድኡ ዝርከብ እቶት፣

ቀ. በቲ ወረዳ ካብ ዝስርሑ እቶት መርኪቢ መደባትን ፕሮግራማትን፣

በ. ካልኦት ብደንቢ ዝውሰኑ እቶታት።

3. ናብቲ ፈንድ ዝእከብ እቶት ኣብ ባንኪ ክቕመጥ ኣለዎ።

4. ብቤት ምኽሪ እቲ ወረዳ ብትልምን መልክዕ በጀትን እንተዘይፀዲቑ ንዝኾነ መደብ መፈፀሚ ካብዚ ፈንድ ምጥቃም ክልኩል እዩ።

5. ኩነታት ፈንድን ኣጠቓቕማ በጀትን ምንቅስቃስ ሒሳብን ዝምልከት ፀብፃብ በቢ ርብዒ ዓመቱ ንቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ክለኣኽ ኣለዎ።

46 ምዝዋር በጀት

ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ኣብቲ ዓመት በቲ ወረዳ ቤት ምኽሪ ካብ ዝፀድቐ በጀት ካብ ሓደ ናይ በጀት ርእሲ ናብቲ ካሊእ ክዛወር ይኽእል፣ዝርዝሩ ብናይ መንግስቲ ፋይናንስ ምምሕድዳር ሕጊ ይውሰን

47 መግለፂ ኣትሓሕዛ ሒሳብ መዛግብትን ሰነዳትን

ናይቲ ወረዳ እቶትን ወፃእን መግለፂ ንምቕራብ ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ እቶትን ወፃእን ዝተማልአ መዝገብ ብግቡእ ክተሓዝ ኣለዎ።

1. ናይ ኣታውን ወፃእን ኣርእስትታትን ኣተሓሕዛ መዝገብን ዝምልከት ብመምርሒ ይውሰን፣

2. ዝርዝር ምንቅስቓስ ሒሳብ እቲ ወረዳ ዝምልከት መግለፂ ፀብፃብ በብርብዒ ዓመቱ ንቢሮ ፋይናንስ ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ይልኣኽ።

አገልግሎት ክፍያና ሌሎች የሚገኝ ገቢ፣

ሐ. ከመሬት መጥቀምያ ክፍያና የእርሻ ስራ ገቢ ግብር፣

መ. ከሚንቀሳቀስና የማይንቀሳቀስ የወረዳው ንብረት ሽያጭ፣ ከራይና ሌሎች ጥቅሞች የሚገኝ ገቢ፣

ረ. ከማንኛውም ግለሰብ ወይም ተቋም የሚገኝ ስጦታ ወይም ድጋፍ ወይ እርዳታ፣

ሰ. በክልሉ መንግስት እውቅና መሰረት ከውጭ መንግስታት ወይም ዓለም ዓቀፍ ድርጅቶች የሚገኝ ድጋፍ

ሸ. ከክልሉ መንግስት ጋር ከሚገኝ ገቢ ክፍፍል ድርሻ፣ ከአስተዳደራዊ ቅጣቶች የሚገኝ ገቢ

ቀ. በወረዳው ከሚሰሩ ገቢ ማስገኛ ፕሮግራሞች

በ. ሌሎች በደንብ የሚወሰኑ ገቢዎች ይይዛል።

3. ወደ ፈንዱ የሚሰበሰብ ገቢ ባንክ ውስጥ መቀመጥ አለበት፣

4. በወረዳው ምክር ቤት በዕቅድና በጀት መልክ ካልፀደቀ ለማንኛውም ፕሮግራም ማስፈፀሚያ ከፈንዱ መጠቀም የተከለከለ ነው።

5. የፈንዱ ሁኔታና የበጀት አጠቃቀምና የሒሳብ እንቅስቃሴ በተመለከተ በየሩብ ዓመቱ ለክልሉ ፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ሪፖርት መላክ አለበት።

46 በጀት ዝውውር

የወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የወረዳው ምክር ቤቱ በየዓመቱ ከፀደቀው በጀት ከአንድ የበጀት አርእስት ወደ ሌላ አርእስት በመንግስት የፋይናንስና አስተዳደር ሕግ መሰረት ማዛወር ይችላል። ዝርዝሩ በሕጉ ይወሰናል።

47 የሒሳብ መዛግብትና ሰነዶች አያያዝ

1. የወረዳው ገቢና ወጪ መግለጫ ለማቅረብ የወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የገቢና ወጪ የተሟላ የሒሳብ መዝገብ በአግባቡ መያዝ አለበት።

2. የገቢና ወጪ አርእስት የመዝገብ አያያዝ በተመለከተ በመመሪያ ይወሰናል።

3. የወረዳው ሒሳብ ዝርዝር እንቅስቃሴ የሚመለከት መግለጫ ሪፖርቱ በየሩብ ዓመቱ ለክልለሉ ፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ

48 ድጋፍ ብዛዕባ ምሃብ

1. ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ካብ ዘለዎ እቶት ንመፈፀሚ መደባት ልምዓት ጣብያ ዝውዕል ዝተወሰነ ድጋፍ ንጣብያ ምምሕድዳር ክህብ ይኽእል። ኣገባብ ኣፈፃፅምኡ ብመምርሒ ይውሰን፣
2. ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ (1) ናይዚ ዓንቀፅ ዝውሃብ ድጋፍ ኣድላይነት እቲ መደብ፣ በዝሒ ህዝቢ፣ ከባቢያዊ ዘይምችውነት ሕፅረት ውሽጣዊ እቶት ወዘተ ኣብ ግምት ዘእተወ ክኸውን ኣለዎ።

49 ንብረት እቲ ወረዳ

1. ካብ ውልቀ ሰባት ወይ ትካላት ዝተረኸበ ወይ ካብ ዝቆፃፀሮ ፈንድ ዝተሃነፀ ወይ ዝተገዝኣ ወይ ካብ ክልል መንግስቲ ወይ ካልኦት ኣካላት ዝተመሓላለፈ ንብረት ዋንነቱ ናይቲ ወረዳ ኮይኑ ብዝግባእ ከመሓዳድሮን ክሕልዎን ይግባእ
2. ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ (1) እዚ ዓንቀፅ ዋንነቱ ናይቲ ወረዳ ዝኾነ ዝንቀሳቐስ ወይ ዘይንቀሳቐስ ንብረት እቲ ወረዳ ምምሕድዳር ክሸጦ ወይ ክልውጦ ወይ ብዝኾነ ሕጋዊ መንገዲ ዋንነቱ ንኻሊእ ከመሓላልፎ ይኽእል። ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን።

50 ኦዲት

1. ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ናብ ባዕሉ ናይ ውሽጢ ኦዲት ስርዓት ይዝርግሕ፣ በቢ ርብዒ ዓመቱ ሪፖርት ናብቲ ወረዳ ቤት ምኽሪ የቕርብ፣
2. ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን መሓውራቱን ንሒሳብ መዛግብትን ሰነዳትን እቲ ወረዳ ኣድላይ ኣብ ዝኮነሉ እዋን ውሽጣዊ ኦዲት ይገብር፣
3. ጠቕላላ ኣታውን ወፃእታትን ከምኡ'ውን ናይ ሒሳብ መዛግብትን ሰነዳትን እቲ ወረዳ ብቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ይምርመር፣
4. ቤት ምኽሪ እቲ ወረዳ ካብ ኦዲት ኮሚቴ እቲ ወረዳ ዝቐርበሉ ናይ ኦዲት ሪፖርትን መፍትሒ ሓሳባትን ምይይጥ ብምግባር ኣድላይ መምርሕታት ይህብ፣ ኣብ ኣተሓሕዛ ሒሳብ ዝተረኣዩ ጉድለታት ኣድላይ ስጉምቲ

ልማት ቢሮ መቅረብ አለበት።

48 ድጋፍ ስለመስጠት

1. የወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ካለው ገቢ ለቀበሌዎች የልማት ፕሮግራም ማስፈጸምያ የሚውል ድጋፍ ለቀበሌ መስተዳድር ሊሰጥ ይችላል። ዝርዝር አፈፃፀሙ በመመሪያ ይወሰናል፣
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ መሰረት የሚሰጥ ድጋፍ የፕሮግራሙ አስፈላጊነት፣ የቀበሌው ህዝብ ብዛት የአከባቢው አመችነት፣ የውሰጥ ገቢ እጥረት የመሳሰሉት እግምት ውሰጥ ያስገባ መሆኑን አለበት።

49 የወረዳው ንብረት

1. ከግለሰቦች ወይም ተቋማት የተገኘ ወይም ከሚቆጣጠረው ፈንድ የተገነባ ወይመ የተገዛ ወይም ከክልሉ መንግስት ወይም ሌሎች አካላት የተረከበው ንብረት ባለቤትነቱ የወረዳው መስተዳድር ሆኖ በአግባብ ሊጠብቀውና ሊያስተዳድረው ይገባል፣
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ መሰረት ባለቤትነቱ የወረዳው የሆነ የሚንቀሳቀስ ወይም የማይንቀሳቀስ ንብረት የወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴው ሊሸጠው ወይም ሊለውጠው ወይም በማንኛውም ሕጋው መንገድ ባለቤትነቱ ለሌላ ሊያስተላልፍ ይችላል። ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል።

50 ኦዲት

1. የወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የራሱ የውስጥ ኦዲት ስርአት ይዘረጋል፣ በየሩብ ዓመቱ ለወረዳው ምክር ቤት ሪፖርት ያቀርባል፣
2. የክልሉ ፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ቢሮና የስራ ክፍሎች አስፈላጊ በሆነ ጊዜ የወረዳው የሒሳብ መዛግብትና ሰነዶች ኦዲት ያደርጋል፣
3. የወረዳው አጠቃላይ ገቢና ወጪ እንዲሁም የሒሳብ መዛግብትና ሰነዶች በዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት ይመረመራል፣
4. የወረዳው ምክር ቤት ከምክር ቤቱ በጀትና ኦዲት ኮሚቴ የሚቀርብለት ሪፖርትና የመፍትሔ ሐሳብ ውይይት በማድረግ አስፈላጊ ውሳኔዎች ያስተላልፋል፣ መመሪያ ይሰጣል፣ በሒሳብ አያያዝ የታዩ ጉድለቶች

ክውሰደሎም ይገብር።

51 ምምሕድዳር ፋይናንስ

1. ዝኮነ ምምሕድዳር ወረዳ ብመሰረት እዚ ኣዋጅን ካልኦት ሕግታትን ናይ ባዕሉ ሃብቲ ወይ እቶት ከተኣካኽብን በጀቱ ከመሓድርን ስልጣን ሓላፍነትን ኣለዎ፣
2. እቶትን በጀትን ናይ ምምሕድዳር ስርዓት ሕግታትን ስርዓትን ፋይናንስ ክልል መንግስቲ መሰረት ዝገበረ ይኸውን፣
3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ /1/ ዝተገለፀ ሓፈሻዊ ድንጋገ ከምዘሎ ኮይኑ ኣብቲ ወረዳ ዝተጣየሻ ቤት ፅሕፈታት ብቤት ምኽሪ እቲ ወረዳ ዝተመደበሉን በጀት ብመሰረት ሕግታትን፣ ደንብታትን መምርሒታትን ፋይናንስን በጀትን ናይ ምምሕዳር ስልጣንን ሓላፍነትን ኣለዎ።

ክፍሊ ሽድሽተ
ምምሕዳርን ልምዓትን ሃፍቲ ሓይሊ ሰብ

52 ትካላዊ መሓውርን በዝሒ ሓይሊ ሰብን

1. ሕድሕድ ምምሕዳር ወረዳ ዝህቦ ግልጋሎት፣ ፋይናንሳዊ ዓቕሙን እቶቱን ኣብ ግምት ብምእታው ናይ ባዕሉ ትካላዊ መሓውር፣ ዘድልዩ ጠለብ ሓይሊ ሰብን ስራሕ መደባትን ቐሪፁ ብቤት ምኽሪ ወረዳ ክዝተይሉ ብምግባር ብቢሮ ህንፀት ዓቕሚ እንትፈቀድ ኣብ ስራሕ የውዕል።
2. ሕድሕድ ምምሕዳር ወረዳ ዘለዎ ናይ ስራሕ ፃዕቂ (work load) ከመዝግቦ ዝግባእ ውፅኢትን ኣብ ግምት ብምእታው ናይ ሰራሕተኛታት ስራሕ መደባት ምስ ሙሉእ ስራሕ መዘርዝር ብምቕራብ ብቢሮ ህንፀት ዓቕሚ እንትፍቀድ ኣብ ስራሕ የውዕል፣
3. ናይ መሃያ ስኬልን ካልኦት ጥቅማ ጥቅምን ሰራሕተኛታት እቲ ወረዳ መንግስቲ ንመንግስቲ ሰራሕተኛታት ብዘውፅኦ ስኬል መሃያን መምርሕን መሰረት ይፍፀም፣
4. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ /3/ ዝተደንገገ ከምዘሎ ኮይኑ ሕድሕድ ወረዳ ዘለዎ ፍሉይ ኩነታት፣ እቶትን ምምሕዳራዊ በጀትን መሰረት ብምግባር ንከባቢኡ ዝምልከት ኣበልን ካልኦት ቀረባትን ኣፅኒዑ ንቢሮ ህንፀት ዓቕሚ ብምቅራብ ተፀኒዑ ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ እንትፍቀደሉ ኣብ ስራሕ ክውዕል ይኽእል።

አስፈላጊ እርምጃ እንዲወሰድበት ያደረጋል።

51 የፋይናንስ አስተዳደር

1. ማንኛውም የወረዳ መስተዳድር በዚህ አዋጅና ሌሎች ሕጎች የራሱ ሃብት ወይ ገቢ ለመሰብሰብ፣ በጀቱ ለማስተዳድር ስልጣንንና ሓላፊነት አለው
2. ገቢውና በጀቱን የማስተዳደሩ ስርዓት በክልሉ መንግስት የፋይናንስ ሕጎችና ስርአት መሰረት ያደረገ ይሆናል፣
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ የተገለፀው አጠቃላይ ድንጋጌ እንዳለ ሆኖ በወረዳው የተቋቋሙ ፅሕፈት ቤቶች የወረዳ ምክር ቤት የተመደበላቸው በጀት በፋይናንስ ሕጎች፣ ደንቦችና መመሪያዎች መሰረት በጀታቸው የማስተዳደር ስልጣንና ሓላፊነት አላቸው።

ክፍል ስድስት
የሰው ሃይል ሃብት አስተዳደርና ልማት

52 መዋቅርና የሰው ሃይል

1. ማንኛውም የወረዳ መስተዳድር የሚሰጠው አገልግሎት፣ ፋይናንሳዊ አቅምና ገቢው ግምት ውስጥ በማስገባት የራሱ ተቋማዊ መዋቅር፣ የሚያስፈልገው የሰው ሃይል ፍላጎትና ስራ መደብ ቀርፆ በምክር ቤቱ ውይይት በማድረግ በአቅም ግንባታ ቢሮ ሲፀድቅ ስራ ላይ ያውላል፣
2. ማንኛውም የወረዳ ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ያለውን የስራ ጫናና ሊያስመዝግበው የሚገባውን ውጤት ግምት ውስጥ በማስገባት የሰራተኞች የስራ መደቦች ከነሙሉ የስራ መዘርዝሩ ለዓቅም ግንባታ ቢሮ በማቅረብ ሲፈቀድ ስራ ላይ ያውላል፣
3. የወረዳው ሰራተኞች የደመወዝ ስኬልና ሌሎች ጥቅማ ጥቅሞች መንግስት ለመንግስት ሰራተኞች በሚያወጣው መመሪያ መሰረት ይፈፅማል፣
4. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /3/ የተደነገገው ቢኖርም የወረዳ መስተዳድር ያለው ልዩ ሁኔታና ባህሪ፣ ገቢውና አስተዳደራዊ በጀቱ መሰረት በማድረግ ለአካባቢው የሚመለከት የአባልና ሌሎች ጥቅማ ጥቅሞች አጥንቶ ለአቅም ግንባታ ቢሮ በማቅረብ ተጠንቶ በክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት

ዝርዝሩ ብመምርሒ ይወሰን።

53 ሓላፍነት ምምሕድዳርን ምዕባለን ሓይሊ ሰብ

1. ብናይ ባዕሉ በጀት ዝመሓደሩን ኣብ ክሊ ወረድኡ ስልጣኑን ዝርከቡ ሰራሕተኛታት ናይቲ ወረዳ ሓይሊ ሰብ ምምሕድዳር፣ ምዕባለን ልምዓትን ብመሰረት ዝወፅ ሕግታት ይፍፀሙ ምህላዎም ናይ ምክትታል ሓላፍነት ናይቲ ወረዳ ዋና ኣማሓዳሪን ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ እዩ።
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ዝተገለፀ ሓፈሻዊ ድንጋገ ከምዘሎ ኮይኑ ኣብቲ ወረዳ ዝረከቡ ቤት ፅሕፈታት ትሕቲ ዝስርሑ ሰራሕተኛታት ምምሕድዳር፣ ምቁፅፃር ምዕባለን ልምዓትን ሓላፍነትን ናይቲ ቤት ፅሕፈት ላዕለዋይ ሓላፊ ይኸውን
3. እቲ ዋና ኣማሓዳሪ ንህፁፅን ግዚያዊን ስራሓቲ ወይ ንዝተወሰነ ስራሕ ብመዓልታዊ ክፍሊት ንቢሮ ህንፀት ዓቕሚ ምፍቃድ እንተየድለየ ብግዚያዊነት ሰራሕተኛታት ክቆፅርን ከስርሕን ይኽእል፣ በዚ መልክዕ ዝቑፀሩ ሰራሕተኛታት ካብ 6 ወርሒ ዝበልፅ ግዝ ክከውን የብሉን ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን።
4. እቲ ወረዳ ቴክኒካዊ ግልጋሎት ዝህቡ ናይ ኮንትራትን ምኽርን ስራሕቲ ዝሰርሕ ዝኾነ ሰብ ወይ ትካል ንዝተወሰነ እዋን ብኩንትራት ቆፂሩ ክሰርሕ ይኽእል፣ ከይዲ ኩነታት ቁፃር ኮንትራት ምስቲ ሞያ ተዛመድነት ንዘለዎ ሴክተር ቤት ፅሕፈት /ቢሮ/ ብምምኻር ክፍፅም ይኽእል
5. ዝተመጣጠነን ርግዓት ዘለዎን ምምሕድዳር ሓይሊ ሰብ ኣብ መንጎ ወረዳታት ንምርግጋፅ ከምኡውን ብምኽንያት ዝተውሃቦ ዕማምን ብካልእ ሕግን ብባህሪኦም ብክልል መንግስትን ሴክተራትን ክምእኸል ዘለዎም ሰራሕተኛታት ናይ ምምዳብ ምዝዋር፣ ምውፋርን ምዕባይን ሓላፍነት ናይቲ ክልል መንግስትን ዝምልከቶም ሴክተር ኣብያተ ፅሕፈት ይኸውን። ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን
6. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ/5/ ዝግበር ምደባ፣ ዝውውር፣ ምውፍፋርን ዝምልከቶ ወረዳ ምምሕድዳር ብምምኻር ይፍፀም

ስለፈቀድለት በስራ ላይ ይውላል። ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል።

53. የሰው ሃይል አስተዳደርና ልማት ሐላፊነት

1. በራሱ በጀት የሚተዳደሩና በስልጣን ክልሉ ስር የሚገኙ የወረዳው የሰው ሃይልና ሰራተኞች አስተዳደርና ልማት በወጡ ሕጎች መሰረት እየተፈፀሙ ለመሆናቸው የመከታተልና የማረጋገጥ ሃላፊነት የወረዳው ዋና አስተዳዳሪና ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴው ነው።
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ የተደነገገው ቢኖርም በወረዳው በተቋቋሙ ፅሕፈት ቤቶች ስር የሚሰሩ ሰራተኞች አስተዳደርና መቆጣጠር ልማት የፅሕፈት ቤቱ የበላይ ሓላፊ ሐላፊነት ይሆናል፣
3. ዋና አስተዳደሪው ለአስቸኳይና ጊዚያዊ ስራዎች ወይም ለተወሰነ ስራ በቀን ክፍያ መቅጠር ሲፈልግ ለአቅም ግንባታ ቢሮ ማስፈቀድ ያስፈልግ በጊዚያዊነት ሰራተኞች ቀጥሮ ማስራት ይችላል። በዚህ መልክ የሚቀጠሩ ሰራተኞች ከስድስት ወር ላልበለጠ ጊዜ መሆን አለበት። ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል።
4. የወረዳው መስተዳድር ቴክኒካዊ አገልግሎት የሚሰጡ የኮንትራትና ምክር ስራዎች የሚሰራ ማንኛውም ሰው ወይም ተቋም ለተወሰነ ጊዜ በኮንትራት ቀጥሮ ማስራት ይችላል። ለኮንትራት አቀጣጠሩ ሂደት በሙያው ተዛማጅ ለሆነ ሴክተር ፅሕፈት ቤት/ቢሮ/ በማማከር ሊፈፅም ይችላል።
5. በወረዳዎች መካከል የተመጣጠነና የተረጋጋ የሰው ሃይል አስተዳደር ለማረጋገጥ እንዲሁም በተሰጣቸው ተልእኮ በሌላ ሕግ በባህሪያቸው በክልሉ መንግስትና ሴክተር መስሪያ ቤቶች መማከል ያለባቸው ሰራተኞች የመመደብ፣ የማዛወር፣ የማስማራትና የማሳደግ ሐላፊነት የክልሉ መንግስትና የሚመለከታቸው ሴክተር መስሪያ ቤቶች ይሆናል። ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል
6. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /5/ መሰረት የሚፈፀም ምደባ፣ ዝውውርና ስምሪት የሚመለከተውን ወረዳ መስተዳድር

7. ሕድሕድ ወረዳ ኣብ ውሽጢ ወረድኡ ናይ ዝርከቡ ሰራሕተኛታት ምምሕድዳርን ምዕባለን ዝምልከት ፀብፃብ በቢ እዋኑ ንቢሮ ህንፀት ዓቕሚ ናይ ምልኣኽ ግቡእ ኣለዎ።

54 ተፈፃምነት ሕግታት ደንብታትን መምርሒታትን ትእዛዛትን ሲቪል ሰርቪስ

1. በዚ ኣዋጅ ወይ ብካልእ ሕጊ ብፍሉይ ኩነታት እንተዘይተደንጊጉ ኩሎም ምምሕዳርን ምዕባለን ልምዓት ሓይሊ ሰብ ዝምለከቱ ጉዳያት እቲ ወረዳ ብመሰረት ሕግታት ደንብታት መምርሒታትን ትእዛዛትን ሲቪል ሰርቪስ ይፍፀሙ

2. ኣብ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ /1/ ዝተደንገገ ከም ዘሎ ኮይኑ ምምሕድዳርን ምዕባለ ሓይሊ ሰብን ሹመኛታት እቲ ወረዳ ዝምልከቱ ጉዳያት ብደንቢ ይውሰን

ክፍሊ ሸውዓተ

ርክብ ክልል መንግስትን ምምሕዳር ወረዳን

55 መምርሕታትን ፍሉይ ድጋፍን ናይ ምሃብ ስልጣንን ግቡእን

1. ምምሕዳር ወረዳ ብመሰረት ሕገ መንግስቲ፣ እዚ ኣዋጅን ካልኦት ሕጊታት ዝተውሃቦ ስልጣንን ተግባርን ብኣግባቡ ኣብ ግብሪ ምውዓሉ ብቢሮ ፀጥታ ጉዳያት ምምሕድዳርን ኣቢሉ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ በቢ እዋኑ ክትትል ይገብር

2. ኣብዚ ኣንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ዝተገለፀ ሓፈሻዊ ድንጋገ ከምዘሎ ኮይኑ ክልል መንግስቲ ኣብ ዝስዕቡ ጉዳያት ትኩረት ዝተገበረሉ ምኻኑ ይከታተል፣ ኣድላይ መምርሒ ይህብ፣

ሀ.ብልምዓት ንዝደሓሩ ከባብታትን ክፋላት ሕብረተሰብን፣ደቂ ኣንስትዮን ህፃናትን ኣድላይ ትኩረትን ቀዳምነትን ዝተውሃቦም ምኻኑ፣

ለ.ከባቢያዊን ስነምምሕዳራዊን ሚዛንን ሓለዋን ዝተባብፅ ምኻኑ፣

ሐ.ዝወፁ ናይ ልምዓት ስትራተጅታትን ፖሊሲታትን ብኣግባቡ ይትግበሩ ምህላዎም፣

መ.እቲ ወረዳ ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዝተውሃቦ ስልጣንን ተግባርን ብኣግባቡ ምፍፃሙ፣

በማማከር ይሆናል

7. እያንዳንዱ ወረዳ መስተዳደር በወረዳው ውስጥ ስለሚገኙ ሰራተኞች አስተዳደርና ልማት የሚመለከት ሪፖርት በየወቅቱ ለአቅም ግንባታ ቢሮ የመላክ ግዴታ አለበት

54. የሲቪል ሰርቪስ ሕጎች፣ ደንቦች መመሪያዎችና ትእዛዞች ተፈፃሚነት

1. በዚህ አዋጅ ወይም በሌላ ሕግ በልዩ ሁኔታ እስካልተደነገገ የወረዳው የሰው ሃይል አስተዳደርና ልማት በሲቪል ሰርቪስ ሕጎች ደንቦች መመሪያዎችና ትእዛዞች ይፈፀማሉ፣

2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ/1/የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የወረዳው ሹመኞች አስተዳደርና ልማት በሚወጣ ደንብ ይወሰናል።

ክፍል ሶስት

የወረዳው መስተዳድርና የክልሉ መንግስት ግንኙነት

55 መመሪያዎችና ልዩ ድጋፍ የመስጠት ስልጣንና ግዴታ

1. የወረዳው መስተዳድር በሕገ መንግስቱ፣ በዚህ አዋጅና ሌሎች ሕጎች መሰረት የተሰጠው ስልጣንና ተግባር በአግባቡ ተግባር ላይ መዋሉ በፀጥታና አስተዳደር ጉዳዮች ቢሮ በኩል የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በየወቅቱ ክትትል ያደርጋል

2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ የተደነገገው አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ የክልሉ መንግስት በሚከተሉት ጉዳዮች ላይ ትኩረት መስጠቱን ይከታተላል፣ አስፈላጊ መመሪያ ይሰጣል፣

ሀ.በልማት ኋላ ለቀሩ አካባቢዎችና የሕብረተሰብ ክፍሎች፣ሴቶችና ህፃናት አስፈላጊ ትኩረትና ቅድሚያ የተሰጣቸው መሆኑን፣

ለ.የአካባቢ ስነምህዳራዊ ሚዛን የተጠበቀ መሆኑ፣

ሐ.በክልል የወጡ የልማት ስትራቴጂዎችና ፖሊሲዎች በአግባቡ እየተተገበሩ መሆናቸውን፣

መ.ወረዳው በዚህ አዋጅ የተሰጡት ስልጣንና ተግባር በአግባቡ እየፈፀመ መሆኑን፣

3.እቲ ምምሕድዳር ወረዳ ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ/1/ን /2/ን ካብ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ ዝውሃቡ መምርሒታትን ኣንፈታትን ናይ ምኽባርን ብኦኦም ናይ ምምራሕ ግቡእ ኣለዎ፣

4.ክልል መንግስትን ዝምልከቶም ሴክተር ኣብያተ ፅዮ ዓቕምን ብቅዓትን ምምሕድዳር እቲ ወረዳ ንምጉልባት ፍሉይ መደባት ክሕንፅፅን ክተኣታቱን ግቡእኣለዎ፣

5.ክልል መንግስቲ ኮነ ዝምልከቶም ሴክተር ቢሮታት በቲ ወረዳ ምምሕድዳር ክፍፀመሎም ንዝደልይዎ ስራሕቲ ዝምጥን በጀት ክምድቡ ኣለዎም።ብስምምዕነት እቲ ምምሕድዳር ወረዳ እንተዘይ ኾይኑ መፈፀሚ በጀት ዘይብሉ መደብ እቲ ወረዳ ምምሕድዳር ክፍፅም ኣይግደድን፣

6.ዝምልከቶም ሴክተር ቤት ፅህፈታት ክልል ናይቲ ወረዳ ዓቅሚ ኣብ ምዕባይ ዘትኮሩ መደባት ክሕንፅፁ ኣብ ዝምልከቶም ዋኒናት ቴክኒካውን ማተርያላውን ሓገዝ ናይ ምሃብ ግቡእ ኣለዎ።

56.ካብ ክልል መንግስቲ ዝግበር ድጋፍ በጀት

1.መንግስቲ ክልል ንመፈፀሚ መደባት ምምሕድዳር ወረዳ በቢዓመቱ ብመሰረት ሕጊ ዝውሰን ዝተሓተ በጀት ድጋፍ ናይ ምሃብ ግቡእ ኣለዎ፣

2.ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ናይዚ ዓንቀፅ ዝተደንገገ ከምዘሎ ኮይኑ ክልል መንግስቲ ነዞም ዝስዕቡ ረቋሒታት መሰረት ብምግባር ተወሳኺ ድጋፍ ይህብ፣

ሀ.በዝሒ ህዝቢ እቲ ወረዳ

ለ.ብርኪ ዕብየትን ልምዓትን እቲ ወረዳ

ሐ.እቶት ናይ ምዕካብ ዕድልን ዓቕምን

መ.ኣድላይነትን ፋይናንሳዊ ሃፍተ ፀጋ

ረ.ስሩዕን ግቡዕን ኣተሓሕዛ መዝገብ፣ኣታውን ወፃእን፣

ሰ.ኩነታት ኦዲትን ፋይናንሳዊ ዲሲፕሊን (ስን ምግባርን) እቲ ወረዳ፣

3.ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ(1) ን(2)ን እዚ ዓንቀፅ ዝግበር ድጋፍ ዝርዝር ረቋሒ ቀመር ከይዲን ስነ ስርዓትን ምምሕዳር ወፃኢ ብዝምልከት ብደንቢ ይውሰን።

3.የወረዳው መስተዳድር በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ/1/ እና /2/ መሰረት ከክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የተሰጡ መመሪያዎችና አቅጣጫዎች የማክበርና በነሱ የመመራት ግዴታ አለበት፣

4 የክልሉ መንግስት ሴክተር መስሪያ ቤቶች የወረዳው ዓቅምና ብቃት ለማዳበርና ለማሳደግ ልዩ ፕሮግራሞች የመንደፍ መተባበር ግዴታ አለባቸው፣

5.የክልሉ መንግስትም ሆነ የሚመለከታቸው ሴክተር መስሪያ ቤቶች የወረዳው መስተዳደር ሊፈፅምላቸው የሚፈልጉት ስራዎች የሚመጥን በጀት ሊመድቡ ይገባል።በወረዳው መስተዳድር ስምምነት ካልሆነ በስተቀር የማስፈፀምያ በጀት የሌለው ፕሮግራም እንዲፈፀም አይገደዱም፣

6.የሚመለከታቸው የክልሉ ሴክተር መስሪያ ቤቶች የወረዳውን አቅም ለመገንባት ያተኮሩ ፕሮግራሞች እንዲያቅዱና በሚመለከታቸው ጉዳይ ቴክኒካዊና ማቴሪያላዊ ድጋፍ የመስጠት ግዴታ አለባቸው።

56.ከክልል መንግስት የሚደረግ በጀት ድጋፍ

1.የክልል መንግስት ለወረዳ አስተዳደር ለስራ ማስፈፀሚያ በሕግ መሰረት የሚወሰን በየዓመቱ ዝቅተኛውን የበጀት ድጋፍ የመስጠት ግዴታ አለበት።

2.በዚህ አንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ የተደነገገው እንዳለ ሆኖ የክልል መንግስት የሚከተሉትን መስፈርቶች መሰረት በማድረግ ተጨማሪ ድጋፍ ይሰጣል፣

ሀ.የወረዳው የህዝብ ብዛት፣

ለ.የወረዳው የልማትና የእድገት ደረጃ

ሐ.ገቢ የመሰብሰብ አቅምና ዕድል፣

መ.የፋይናንስ ሃብት አስፈላጊነት

ረ.መደበኛ የገቢና የወጪ መዝገብ አያያዝና ግዴታ፣

ሰ.የወረዳው የኦዲት ሁኔታና የፋይናንስ ዲሲፕሊን /ስነምግባር/

3.በዚህ አንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ እና /2/ መሰረት የሚደረግ የድጋፍ ዝርዝር መሰፈርት የወጪ አስተዳደርና አካሄድ ቀመር በሚመለከት በደንብ ይወሰናል፣

57.ምጥያሽ ፊስካል ኮሚቴ

1.ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ እዚ ክልል ተወከልቲ ዝምልከቶም ምምሕዳር ወረዳ ዝሓወሰ ፊስካላዊ ኮሚቴ ከጣይሽ ይክእል፣

2.ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ (1) እዚ ዓንቀፅ ናይ ዝጣየሽ ኮሚቴ ዕማም ምስ ዝምልከቶ ኣካል መንግስቲ(ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን) ብምዃን በቲ ምምሕዳር ወረዳ ክውሰኑ ብዛዕባ ዝግብኦም ቀረፃት፣ግብርታት፣ኣብመንጉ ክልል መንግስትን ወረዳ ምምሕደር ዝህሉ ናይ እቶት ክፍፍል ኣመልኪቲ ፅንዓትን ምርምርን ብምክያድ መበገሲ ሓሳብ ንቤት ምኽሪ እዚ ክልል ምቕራብ ይኸውን።

58.ናይ ምእጋድን ምብታንን ስልጣን

1.ድንጋገታት ሕገመንግስቲ ሕልዋት ኮይኖም ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ እዞም ዝስዕቡ ተግባራት በቲ ወረዳ ምምሕዳር ተፈፂሞም ዝብል ብቁዕ ምኽንያታት እንተርከብ እቶም ምኽንያታት ብዝርዝር ዕላዊ ብምግባር ንቤት ምኽሪ እቲ ወረዳ ብምምኻር ካብ ስራሕ ክእገድ ይኽእል፣

ሀ.ልዓላውነት ፣ድሕንነት፣ክብሪን ብሄራዊ ጥቅምን ክልልናን ሃገርናን ወይ ውህደት እቲ ሕብረተሰብ ወይ ሕገመንግስታዊ ስርዓት ኣብ ሓደጋ ዘውድቕ ዝኾነ ተግባር ፈፂሙ ወይ ክፍፅም እንተርኪብ፣

ለ.ንብረት ወይ እቶት ናየቲ ከባቢ ምምሕድዳር ኣጠፋፊኡዩ ኢሉ እንተእመነ፣

ሐ.ብዘይ ብቑዕ ምኽንያት ንልዕሊ ሽዱሽተ ወረሒ ኣኼባ ኮሚቴ ስራሕ ፈፃሚ ወረዳ ብዘይ ምክያድ ናይቲ ወረዳ ምምሕዳር ስራሕ ከይፍፀም ዕንቅፋት ዝፈጠረ፣

መ.መገደድቲ ድንጋገታት እዚ ኣዋጅ ወይ ስዒቦም ዝወፁ ደንብታተን መምርሕታትን ብምጥሓስ ዝተውሃቦ ስልጣንን ተግባርን ብግቡእ ክዋፃዕ ኣይከኣለን ኢሉ እንተውስን፣

2.ከቢድን ፍሉይን ኩነታት እንተርከብ እንተዘይኮይኑ ብመሰረት ንዑስ ዓንቀፅ (1) እዚ ዓንቀፅ ዝእገድ ከባቢያዊ ምምሕዳር ቅድሚ ምዕጋድ ንዘይምእጋዱ ክቕርቦም

57.የፊስካል ኮሚቴ ማቋቋም

1.የዚህ ክልል የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የሚመለከታቸውን የወረዳ አስተዳደር ተወካዮች ያሉበት የፊስካል ኮሚቴ ሊያቋቁም ይችላል፣

2.በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ የሚቋቋም ኮሚቴ ተግባር ከሚመለከተው የመንግስት አካል /የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ/በመሆን በወረዳው አስተዳደር ሊወሰኑ የሚገባቸው ቀረጦች፣ ግብር እንዲሁም በክልል መንግስቱና በወረዳ አሰተዳደር የሚኖር የገቢ ክፍፍል በሚመለከት ጥናትና ምርምር በማካሄድ ለክልሉ ምክር ቤት መነሻ ሃሳበ ማቅረብ ይሆናል፣

58.የማገድና የመበተን ስልጣን

1.የሕገመንግስቱ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው የትግራይ ክልል ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የሚከተሉትን ተግባራት በወረዳው አስተዳደር ተፈፅመዋል የሚል በቂ ምክንያት ሲያገኝ ምክንያቶቹን በዝርዝር ይፋ በማድረግ ለወረዳው ምክር ቤት በማማከር ከስራ ሊታገድ ይችላል፣

ሀ.የክልላችንና ሃገራችን ሉዓላዊነት፣ ደህንነት፣ ክብርና ብሄራዊ ጥቅም ወይም የሕብረተሰቡ ውህደት ወይም ህገመንግስታዊ ስርዓት አደጋ ላይ የሚጥል ማንኛውም ተግባር ፈፅሞ ወይም በመፈፀም ላይ ሲገኝ፣

ለ.የአካባቢው አስተዳደር ንብረት ወይም ገቢ አጠፋፍተዋል ብሎ ሲያምን፣

ሐ.የወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ስብሰባ ያለ በቂ ምክንያት ከስድስት ወር በላይ ባለማካሄድ የመስተዳድሩ ተግባር እንዳይፈፀም እንቅፋት የፈጠረ፣

መ.የዚህ አዋጅ ወይም ቀጥለው የሚወጡ ደንቦችና መመሪያዎች አስገዳጅ ድንጋጌዎችን በመጣስ የተሰጠውን ስልጣንና ተግባር በብቃት መወጣት አልቻለም ብሎ ሲወስን፣

2.በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/የሚታገድ የአካባቢው ወረዳ አስተዳደር ከባድና ልዩ ሁኔታ ካልተገኘ በቀር ከመታገዱ በፊት ላለመታገድ ሊያቀርባቸው የሚችሉ

ዝኽእል ምኽንያታት እንተሃለዮም ንምቕባል ዕድል ክክልከል የብሉን፣

3.እቲ ከባቢያዊ ምምሕድዳር ወረዳ ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ (1) ናይዚ ዓንቀፅ እንተተኣጊዱ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ተግባራት እቲ ወረዳ ንምፍፃምን ንምሽፋን ዘኽእል ኣድላይ ዘበለ ምትዕርራይ ክገብር ይኽእል፣

4. ብመሰረት ንዑስ ዓንቀፅ (1) ናይዚ ዓንቀፅ ዝተኣገደ ምምሕድዳር ወረዳ ድሕሪ ጉባኤ ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ እንተኾይኑ ቤት ምኽሪ ወይ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ ኣብ ዝቕፅል ጉባኤ ብዛዕባ እቲ ናይ ምእጋድ ተግባርን ኩነታትን ነቲ ቤት ምኽሪ ፀበፃብ ከቕርብ ኣለዎ፣

5. ብመሰረት ንዑስ ዓንቀፅ (1) ናይዚ ዓንቀፅ ዝተኣገደ ምምሕድዳር ወረዳ ካብ ዝተኣገደሉ መዓልቲ ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ሰለስተ ወርሒ ናይቲ መኣገዲ ምኽንያታት ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ብዘጣይሽ ኮሚቴ ምፅራይ ክግበር ኣለዎ።ከይዲ ምፅራይ እቲ እግድ ዕልባት ክሳብ ዝረክብ ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ፈፃሚ ዝስይሞ ኣካል ስራሕቲ እቲ ወረዳ እናተፈፀመ ይፀንሕ።በቲ ዝተጠቐሰ እዋን እቲ ምፅራይ ከይዲ እንተዘይተፈፂሙ እቲ ዝተገበረ እግድ ይለዓል፣

6.ብመሰረት ንኡስ ዓንቀጽ (5) ናይዚ ዓንቀፅ ብዝተገበረ ምፅራይ ነቲ ምምሕድዳር ወረዳ ብምፍራስ ብቁዕ ምኽንያት እንተህሉ ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ከባቢያዊ ወረዳ ከፍርሶ ይኽእል፣

7. .ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ (6) ናይዚ ዓንቀፅ ዝኾነ ምምሕድዳር ወረዳ እንትፈርስ ናይ መፍረሲ ምኽንያት ዝርዝር ፀብፃብ ንቤት ምኽሪ እቲ ወረዳ ከቕርብ ኣለዎ፣

8.ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ (6) ናይዚ ዓንቀፅ ናይ ዝፈረሰ ምምሕድዳር ወረዳ ፈፀምቲ ኣባላት መማልኢ መረፃ ብመሰረት ሕጊ መራፃ ምስ ቦርድ መረፃ ኢትዮጵያ ብምምኽኻር ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት ይካየድ፣

9.ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክሳብ መረፃ ተኻይዱ እቲ ዝተመረፀ ሓዱሽ ምምሕድዳር ወረዳ ስርሑ ዝጅምር ስራሕቲ እቲ ወረዳ ንምፍፃም

ምክንያቶች ካሉ ለመቀበል ዕድሉ መከልከል የለበትም፣

3.የወረዳው ከባቢያዊ መስተዳድር በዚህ አንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ከታገደ የክልል ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የወረዳው አስተዳደር ተግባራት ለመፈፀምና ለመሸፈን የሚያስችል አስፈላጊ የሚባል ማስተካከያ ሊያደርግ ይችላል፣

4.በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ የታገደ የወረዳ አስተዳደር ከትግራይ ክልል ምክር ቤት ጉባኤ በኋላ ከሆነ የትግራይ ክልል ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በሚቀጥለው ጉባኤ ስለመታገዱ ተግባርና ሁኔታዎችን ለምክር ቤቱ ማቅረብ አለበት፣

5.በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/የወረዳው አስተዳደሩ ሲታገድ ከታገደበት ቀን ጀምሮ በሶስት ወር ውስጥ የታገደበት ምክንያት በክልሉ ምክር ቤት በሚቋቋመው ኮሚቴ መጣራት አለበት።የማጣራት ሂደቱ እልባት እስኪሚያገኝ ድረስ የስራ አስፈፃሚው ምክር ቤት የሚሰይመው አካል የወረዳው ስራዎችን እየፈፀመ ይቆያል።በተጠቀሰው ጊዜ የማጣራት ሂደቱ ካልተፈፀመ እገዳው ይነሳል፣

6.በዚህ አንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ /5/ በተደረገ ማጣራት የወረዳውን አስተዳደር ለማፍረስ በቂ ምክንያት ሲኖር የትግራይ ክልል ምክር ቤት የአካባቢው ወረዳ አስተዳደር ሊያፈርሰው ይችላል፣

7.በዚህ አንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 6 መሰረት ማንኛውም የወረዳ አሰተዳደር ሲፈረስ የፈረሰበትን ምክንያት ዝርዝር ሪፖርት ለወረዳው ምክር ቤት መቅረብ አለበት፣

8.በዚህ አንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /6/ የሚፈርስ የወረዳ አስተዳደር አሰፈፃሚ አባሎች ማሟያ ምርጫ በምርጫ ሕግ መሰረት ከኢትዮጵያ የምርጫ ቦርድ በመመካከር በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ ይካሄዳል፣

9.የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ምርጫ ተካሂዶ የተመረጠውን አዲስ የወረዳ አሰተዳደር ስራውን እስኪጀምር ድረስ የወረዳውን

ምስ ቤት ምኽሪ እቲ ወረዳ ብምክኻር ኣድላይ ምትዕርራይ ይገብር፣

10.ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ (8) እዚ ዓንቀፅ መማልኢ መረፃ ኣባላት እቲ ወረዳ ምምሕዳር ብምኽንያት ናይ ተፈጥሮ ሓደጋ፣ኢኮኖሚያዊ ዘይምርግጋፅ ወይ ካልኦት ተመሳሰልቲ ፍሉይ ኩነታት ምክያድ እንተዘይኪኢሉ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ ስራሕቲ እቲ ምምሕድዳር ወረዳ ንምክያድ ኣድላይ ምትዕርራይ ንምግባር ክሳብ ሓደ ዓመት ክናውሕ ወይ ክዓ ካሊእ ምትዕርራይ ክገብር ይኽእል።

59 ምስ ክልል መንግስቲ ዝግበር ርክብ

1.ምስ ክልል መንግስቲ ዝግበር ርክብ እቲ ወረዳ ምምሕዳር ብቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ከምኡ'ውን ቢሮ ፀጥታን ጉዳያት ምምሕድዳርን ኣቢሉ ይኸውን፣

2.ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ናይዚ ዓንቀፅ ዝተደንገገ ከምዘሎ ኮይኑ ኣብቲ ከባቢ ንዝፍፀሙ መደባትን ዘድሊ በጀትን ኣመልኪቱ እቲ ምምሕድዳር ወረዳ ምስ ዝምልከቶ ሴክተር ኣብያተ ፅሕፈት ክልል ቀጥታዊ ርክብ ክፍፅም ይኽእል።

60 ናይ ምውካል ስልጣን

1. ክልል መንግስቲ (ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ) ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዝተዋሃበ ስልጣን ብሙልእ ወይ ብኽፋል ንዝኾነ ኮሚቴ፣ ትካል ወይ ብዓል ስልጣን ወይ መንግስታዊ ቤት ፅሕፈት ብውክልና ክህብ ይኽእል።

2. ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ 1 እዚ ዓንቀፅ ዝተውሃቦ ውክልና ኣብ ዝኾነ እዋን በቲ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክለዓል ይኽእል

61. ብዝምልከቶም ሴክተር ቤት ፅሕፈታት ክትግበሩ ዘለዎም ጉዳያት

1. ዝምልከቶም ሴክተር ቤት ፅሕፈታት ኣብቲ ምምሕዳር ወረዳ ክሰርሑ ዘለዎም ናይ ልምዓትን ህንፀትን ስራሕቲ ኣመልኪቱ ኣድላይነቶምን መውፃእይነቶምን ክውሰን ኣለዎ

2. ዝምልከቶ ሴክተር ቤት ዕዮ በቲ ምምሕድዳር ወረዳ ኣብ ቀፃሊ ዓመት ክስርሓሉ ንዝደልዮም መደባት መተግበሪ ናይ በጀት ግምት ቅድሚ

ስራዎች ለመፈፀም ከወረዳው ምክር ቤት በመመካከር አስፈላጊ ማስተካከያ ያደርጋል፣

10.በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ/8/ መሰረት የወረዳው አስተዳደር የማሚያ ምርጫ በተፈጥሮ አደጋ፣በኢኮኖሚ አለመረጋጋት ወይም በሌሎች ተመሳሳይ ልዩ ምክንያቶች ማካሄድ ካልቻለ የትግራይ ክልል የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የወረዳው አስተዳደር ስራዎች ለማካሄድ አስፈላጊውን ማሰተካከያ ለማድረግ እስከ አንድ አመት ሊያራዝም ወይም ሌላ ማስተካከያ ማድረገ ይቸላል፣

59.ከክልል መንግስት የሚደረግ ግንኙነት

1.የወረዳው አስተዳደር ከክልል መንግስት የሚያደርገው ግንኙነት በፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ እንዲሁም በፀጥታ አስተዳደር ጉዳዮች ቢሮ በኩል ይሆናል፣

2.በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተደነገገውን እንዳለ ሆኖ በአካባቢው ለሚፈፀሙ ስራዎችና የሚያስፈልግ በጀት በተመለከተ የወረዳው አሰተዳደር ከሚመለከታቸው ሴክተር ፅሕፈት ቤቶች ቀጥተኛ ግንኙነት ሊያደርግ ይችላል።

60.የመወከል ስልጣን

1.የክልል መንግስት (የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት) በዚህ አዋጀ መሰረት የተሰጠውን ስልጣን በሙሉ ወይም በከፊል ለማንኛውም ኮሚቴ ፣ተቋም ወይም ባለስልጣን ወይም የመንግስት ፅህፈት ቤት በውክልና መስጠት ይችላል፣

2.በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ አንቀፅ (1) የተሰጠ ውክልና በስራ አስፈፃሚው ምክር ቤት በማንኛውም ጊዜ ሊነሳ ይችላል፣

61. በሚመለከታቸው ሴክተር ፅህፈት ቤቶች ሊተረጎሙ የሚገባቸው ጉዳዮች

1.የሚመለከታቸው ሴክተር ፅህፈት ቤቶች በወረዳ አስተዳደር ሊሰሩ የሚገባቸውን የልማትና ግንባታ ስራዎች በሚመለከት አስፈላጊነታቸውና አዋጭነታቸው መወሰን አለበት፣

2.የሚመለከተውን ሴክተር መስሪያ ቤት በወረዳው አስተዳደር በሚቀጥለው ሊሰራለት የሚፈልጋቸው ስራዎች ማስፈፀሚያ የበጀት

ወርሒ ሰነ/መወዳእታ ዓመት/ ንዝምልከቶ ከባቢያዊ ምምሕድዳር ወረዳ ከፍልዋን ክልእኽን ኣለዎ፤

3. ዝምልከቶ ሴክተር ቤት ፅዮ እቲ ምምሕድዳር ወረዳ ብኣኡ ንዝተውሃቦ መደባት ንምፍፃም ዘኽእሎ ቴክኒካዊ ብቕዓት ንምህናፅ ዘኽእል ኣድላይ ሓገዝ ክህብ ኣለዎ፣

4. ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ነቲ ምምሕድዳር ወረዳ ዘድሊ ኣርእስቲ እንተይፈለየ ብዝምልከቶ ምስ ፀደቐ ብእዋኑ ክልኣኽ ኣለዎ

62. ናይ ምውዳድን ምትሕብባርን ግቡእ

1. ናይቲ ወረዳ ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ኣብ ወረድኡ ምስ ዝርከብ ከተማ ምምሕድዳር ስራሕቱ ንምትእስሳር ዘኽእሎ ኮሚቴ ብምጥያሽ ተግባራቱ የዋድድ፣
2. ኣብቲ ወረዳ ዝርከቡ ናይ ክልል ሴክተር ቤት ፅሕፈታት ሰራሓተኛታትን ሓላፍነትን ናይ ልምዓት ህንፀትን ስራሕቲ ንምፍፃም በቲ ወረዳ እንትሕተቱ ኣድላይ ሓገዝ ናይ ምሃብ ግቡእ ኣለዎም።
3. ኣብቲ ከባቢ ዝንቀሳቐሱ ፖለቲካዊ ፓርትታት ብመሰረት እዚ ኣዋጅ፣ስዒቦም ዘወፁ ደንብታትን መምርሕታትን ተግባራቱ ንምፍፃም ዘኽእሎ ሓገዝ እቲ ምምሕዳር ወረዳ እንትሓተት ኣድላይ ድጋፍ ናይ ምሃብ ግቡእ ኣለዎም፣
4. መተሓዳደሪ ደንቢ ፖሊስ ክልል ትግራይ ህልው ኾይኑ ናይቲ ምምሕዳር ወረዳ ብመሰረት ሕግን ስልጣንን ዝሃቦም ትዕዛዛት ወይ ውሳነታት ንምፍፃም ድጋፍ እንትሓተት ናይቲ ከባቢ ፖሊስ ትዕዛዝ ናይ ምፍፃም ግቡእ ኣለዎ።

ክፍሊ ሸሞንተ
ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

63. መሬትን ንብረትን ብዛዕባ ምሓዝ ወይ /ምውሳድ/

1. ናይ ልምዓትን ህንፀትን ስራሕቲ ንምክያድ ካብ ተጠቀምቲ መሬት ምውሳድ ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ምምሕዳር እቲ ወረዳ ብሕጊ ዝተቐመጠ ቅድመ ኩነታት ስርዓትን

ግምት ከሰኔ ወር በፊት /የዓመቱ መጨረሻ/ ለሚመከተው የአካባቢ ወረዳ አስተዳደር ማሳወቅና መላክ አለበት፣

3. የሚመለከተው ሴክተር መስሪያ ቤት ለወረዳው አስተዳደር በራሱ የተሰጠውን ስራዎች ለመፈፀም የሚያስችለውን የቴክኒክ ብቃት ለመገንባት የሚያስችል እገዛ መስጠት አለበት፣

4. የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ለወረዳው አስተዳደር የሚያስፈልግ ዓመታዊ የበጀት ድጋፍ የወጪ አርዕስት ሳይለይ በሚመለከተው ከፀደቀ በጊዜው መላክ አለበት፣

62. የመደራጀትና መተባበር ግዴታ

1. የወረዳው የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በወረዳው ከሚገኝ የከተማ አስተዳደር ስራዎቹን ለማስተሳሰር የሚያስችለውን ኮሚቴ በማቋቋም ተግባሩን ያቀናጃል፣
2. በወረዳው የሚገኙ የክልል ሴክተር ፅህፈት ቤቶች ሰራተኞችና ሃላፊዎች የልማትና ግንባታ ስራዎች ለመፈፀም በወረዳው ሲጠየቁ አስፈላጊውን እገዛ የመስጠት አለባቸው፣
3. በአከባቢው የሚንቀሳቀሱ የፖለቲካ ፓርቲዎች በዚህ አዋጅና ቀጥለው በሚወጡ ደንቦችና መመሪያዎች የወረዳው አስተዳደር ተግባራቱ ለመፈፀም የሚያስችለው እገዛ ሲጠይቅ አስፈላጊውን ድጋፍ የመስጠት ግዴታ አለባቸው
4. የትግራይ ክልል የፖሊስ መተዳደሪያ ደንብ እንደተጠበቀ ሆኖ የወረዳው አስተዳደር በሕግና በስልጣኑ መሰረት የሰጠውን ትእዛዝ ወይም ውሳኔዎች ለመፈፀም ድጋፍ ሲጠይቅ የአከባቢው ፖሊስ ትእዛዝ የመፈጸም ግዴታ አለበት።

ክፍል ስምንት
የተለያዩ ድንጋጌዎች

63. መሬትና ንብረት ስለመያዝ ወይም /መውሰድ/

1. የልማት ግንባታ ስራዎች ለማካሄድ ከተጠቃሚዎች መሬት መውሰድ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ የወረዳው አስተዳደር በሕግ የተቀመጡ ቅድመ ሁኔታዎችና ስርአትን

ብምኽታልን ዝምልከቶም ተጠቀምቲ እቲ መሬት አቐዲሙ መጠንቀቕታትን ተመጣጣኒ ካሳን ብመሰረት ሕጊ ብምሃብ እቲ መሬት ክወሰድ ይኽእል፣

2.ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልል መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 44 /2/ ህልው ኾይኑ ኣቀዲሙ ተመጣጣኒ ካሕሳ ብምኽፋል ናይ ውልቀ ንብረት ንረብሓ ህዝቢ ክውዕል ብሕጊ ብዝተደንገገ ስርዓት መሰረት ክውሰድ ይኽእል፣

3.ምምሕድዳር እቲ ወረዳ ምስ ዝምልከቶም ብምኻን ምስ ምስፋሕ ከተማታት ናይ ተሓረሲ መሬት ትሕዝትኦም ዝሰኣኑ ሓረስቶት ናይ ካሕሳ ሕቶን ካሕሳ ወሲዶም ዘላቒ መነባበሮ ዝምስርትሉ ኩነታት የመቻቹ፣

64.ውዝፍ ግብሪ ብዛዕባ ምእካብ

ዝኾነ ሰብ ክኸፍሎ ዝግባእ ዝተወሰነሉ ዝኾነ ግብሪ ፣ቀረፅ ግልጋሎት ክፍሊት ወይ ግቡእ ውዕሊ ወይ ዝኾነ ካልእ ነቲ ምምሕዳር ወረዳ ዝግባእ ክፍሊት እንተይከፈለ እንትተርፍ ቢሮ ፋይናንስ ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ኣኪቡ ንመንግስታዊ ኣታዊ ይገብር፣

65.መደባት ብዓቕሚ እቲ ወረዳ ናይ ምፍፃም ግቡእ

1.ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዝተውሃቦ ስልጣንን ተግባርን ኣብ ተግባር እንትውዕል ዝኾነ ምምሕድዳር ወረዳ ዓቕሙ መሰረት ዝገበረን ንዘለዎ ፍልፍል እቶት፣ ናይ ሕዝቢ ጉልበት፣ብቕዓትን ዓቕምን መሰረት ብምግባር መደባት ክሕዝን ክፍፅምን ኣለዎ፣

2.ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ /1/ እዚ ዓንቀፅ ንምፍፃም እኹል ፍልፍል እቶትን ዓቕምን ዘይብሉ እንተኾይኑ ዘውፅኦምን ዝፍፅሞምን መደባት ካብ ክልል መንግስቲ ዘድሊ ሓገዝ ወይ ድጋፍ እንትርከብ ጥራሕ ይኸውን።

66.ስልጣንካ ብኣግባቡ ምውፃዕ

1.ኣብዚ ኣዋጅ ብካሊእ ኩነታት እንተዘይደንጊጉ ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ነቲ ምምሕድዳር ወረዳ ዝተውሃቦ ስልጣንን ተግባርን ብባዕሉ እቲ ከባቢያዊ ምምሕድዳር ወረዳ ክትግብሩ ኣለዎም።

በመከተል ለሚመለከታቸው የመሬቱ ተጠቃሚዎች አስቀድሞ ማስጠንቀቂያና ተመጣጣኝ ካሳ በሕግ መሰረት በመስጠት መሬቱን መውሰድ ይችላል

2. ተሻሽሎ የወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልልዊ ሕገ-መንግስት አንቀጽ 44/2/ እንደተጠበቀ ሆኖ አስቀድሞ ተመጣጣኝ ካሳ በመክፈል የግል ንብረትን ለሕዝብ ጥቅም እንዲውል በሕግ በተደነገገ ስርአት መሰረት መውሰድ ይችላል

3. የወረዳው አስተዳደር ከሚመለከታቸው ጋር በመሆን ከከተማዎች መስፋፋት ጋር የእርሻ መሬት ይዞታቸውን ያጡ አርሶ አደሮች የካሳ ጥያቄና ካሳ ወስደው ዘላቂ ኑሮ የሚመሰረትበትን ሁኔታ ያመቻቻል።

64.ውዝፍ ግብር ስለመሰብሰብ

ማንኛውም ሰው ሊከፍለው የሚገባው የተወሰነለትን ማንኛውም ግብር፣ቀረጥ፣የአገልግሎት ክፍያ ወይም አስፈላጊ ውል ወይም ለወረዳው አስተዳደር የሚገባ ማንኛውም ዓይነት ክፍያ ሳይከፍል ከቀረ የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ሰብስቦ ለመንግስት ገቢ ያደርጋል።

65.ስራዎች በወረዳው አቅም የመፈፀም ግዴታ

1.ማንኛውም የወረዳ አስተዳደር በዚህ አዋጅ የተሰጠውን ስልጣንና ተግባር ስራ ላይ ሲያውል አቅሙን መሰረት ያደረገና ያለውን የገቢ ምንጭ የህዝብ ጉልበት ፣ብቃትና አቅም መሰረት በማድረግ ዕቅዶች መያዝና መፈፀም አለበት፣

2.በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ መሰረት ለመፈፀም በቂ የገቢ ምንጭና አቅም የሌለው ከሆነ የሚያወጣውና የሚያስፈፅማቸው ስራዎች ከክልል መንግስት አስፈላጊውን እገዛና ድጋፍ ሲያገኝ ይሆናል፣

66.ስልጣንን በአግባቡ መወጣት

1.በዚህ አዋጅ በሌላ ሁኔታ ካልተደነገገ በዚህ አዋጅ መሰረት ለወረዳው አስተዳደር የተሰጠውን ስልጣንና ተግባር በራሱ በአካባቢው ወረዳ አስተዳደር መተግበር አለባቸው፣

2.ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ዝተደንገገ ከምዘሎ ኮይኑ እቲ ምምሕድዳር ወረዳ በዚ ኣዋጅ ካብ ዝተውሃቦ ስልጣንን ተግባርን ገሊኡ ኣብ ትሕቲኡ ንዝርከብ ዝኾነ ኮሚቴ፣ንኡስ ኮሚቴ ወይ ኣባላት ብውክልና ክህብ ይኽእል።

67.**ቅፅዓት**

ዝውሰደሉ ምምሕዳራዊ ቅፅዓት ከምዘሎ ኾይኑ ነቲ ኣዋጅ፣ሲዒቦም ዝወፁ ደንብታትን መምርሕታትን ዝጠሓሰ ዝኾነ ሰብ ብመሰረት ገበናዊ መቕፅዒ ንኣግባብነት ዘለዎም ካልኦት ሕግታትን ይቕፃዕ፣

68.**ደንብን መምርሕን ናይ ምውፃእ ስልጣን**

1.ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ ነዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ዝሕግዙ ዝርዝር ደንብታት ከውፅእ ስልጣን ኣለዎ፣

2.ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ፣ቢሮ ህንፀት ዓቕምን ኣብ ክሊ ዝተውሃቦም ስልጣንን ተግባርን ነዚ ኣዋጅን ሲዒቦም ዝወፁ ደንብታትን መሰረት ብምግባር መምርሒታት ክወፅኡ ስልጣን ኣለዎም፣

3.ቢሮ ሕርሻን ገጠርን ልምዓትን ምስ ናይ ፌዴራል ሕጊ ዝስማዕማዕ ኣጠቓቕማን ምምሕዳርን መሬትን ተፈጥሮ ሃብትን ኣመልኪቱ ዝርዝር መምርሕታት ከውፅእ ይኽእል፣

4.ምምሕድዳር ወረዳ ምምሕድዳራት ነዚ ኣዋጅ ፣ሲዒቦም ዝወፁ ደንብታትን መምርሕታትን መሰረት ብምግባር ዕማም ከሳልጡ ዝክእል መምርሕታት ከውፁኡ ይኽእሉ።

69.**ምምሕልላፍ ሃፍቲ፣መሰልን ግቡእን**

1.ድሕሪ እዚ ኣዋጅ ኣብ ተግባር ምውዓል ቅድም ክብል ብዝተፈላለዩ ሕግታት ፣ኣዋጃትን ፣ተግባራትን ዝተረኸቡ ሃፍትታት፣መሰልን ግቡእን ምምሕድዳር ወረዳ በዚ ኣዋጅ ናብ ዝተጣየሸ ኮሚቴ ስራሕ ወረዳ ይመሓላለፉ፣

2.ብዝፀንሑ ሕግታት መሰረት ዝተፈፀሙ ተግባራትን ዝተወሰዱ ስጉምትታትን በዚ ኣዋጅ ከምዝተወሰዱ ይቑፀር፣

70.**መሰጋገሪ ድንጋገ**

1.ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ኣድላይ ኾይኑ እንተረኺብዎ እዚ ኣዋጅ ደራጃ ብደረጃ ዝትግበረለን ምምሕድዳር ወረዳታት ክውስን ይኽእል፣

2.በዚህ አንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 የተደነገገው እንዳለ ሆኖ የወረዳው አስተዳዳሪ በዚህ አዋጅ ከተሰጡት ስልጣንና ተግባር በስሩ ለሚገኝ ማንኛውም ኮሚቴ ፣ንኡስ ኮሚቴ ወይም አባሎች በውክልና መስጠት ይችላል፣

67.**ቅጣት**

የሚወሰዱ አስተዳደራዊ ቅጣት እንዳለ ሆኖ ለዚህ አዋጀ ፣ቀጥለው የሚወጡ ደንቦችና መመሪያዎች የጣሰ ማንኛውም ሰው በወንጀለኛ መቅጫ ሕግ እና አግባብነት ባላቸው ሌሎች ሕጎች ይቀጣል።

68.**ደንብና መመሪያ የማውጣት ስልጣን**

1.የትግራይ ክልል የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ይህን አዋጅ ለማስፈፀም የሚያግዙ ዝርዝር ደንቦችን የማውጣት ስልጣን አለው፣

2.የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮና የአቅም ግንባታ ቢሮ በተሰጣቸው ስልጣንና ተግባር ውስጥ ለዚህ አዋጅና ቀጥለው የሚወጡ ደንቦች መሰረት በማድረግ መመሪያዎች የማውጣት ስልጣን አላቸው፣

3.የግብርና ገጠር ልማት ቢሮ ከፌዴራል ህግ የሚስማማ የተፈጥሮ ሃብትና መሬት አጠቃቀምና አስተዳደር በሚመለከት ዝርዝር መመሪያ ሊያወጣ ይችላል፣

4.የወረዳ አስተዳደሮች ለዚህ አዋጅ ቀጥለው ለሚወጡ ደንቦችና መመሪያዎች መሰረት በማድረግ ስራዎችን ሊያቀላጥፉ የሚችሉ መመሪያዎች ሊያወጡ ይችላሉ፣

69.**የሃብት፣ መብትና ግዴታ መተላለፍ**

1.ይህ አዋጅ ተግባር ላይ ከዋለ በኋላ ቀደም ብለው በተለያዩ ህጎች አዋጆች ፣ተግባሮች የተገኙ የወረዳው አስተዳደር ሃብቶች መብትና ግዴታዎች በዚህ አዋጅ ወደ ተቋቋመው የወረዳ የስራ ኮሚቴ ይተላለፋል፣

2.በነባር ህጎች መሰረት የተፈፀሙ ተግባሮችና የተወሰዱ እርምጃዎች በዚህ አዋጅ እንደተወሰዱ ይቆጠራሉ።

70.**የመሸጋገሪያ ድንጋጌ**

1.የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ይህ አዋጅ ደረጃ በደረጃ የሚተገበርበትን የወረዳዎች አስተዳደር ሊወስን ይችላል፣

2.ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ምምሕድዳር ወረዳ ንምኽን ዘይበቓዓ ምምሕድዳር ወረዳታት ኣመልኪቱ ጊዚያዊ መምርሒታት ከውፅእ ይኽእል።

71.ዝተሰዓሩን ተፈፃምነት ዘይብሎም ሕግታትን

1.ስልጣንን ተግባርን ምምሕድዳር ወረዳታት ክልል ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 10/1988 በዚ ኣዋጅ ተሳዒሩ ኣሎ፣

2.ምስዚ ኣዋጅ ዝጻረር ዝኾነ ሕጊ ኣብዚ ኣዋጅ ንዝተመልከቱ ጉዳያት ፈፃምነት የብሉን

72.እዚ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ እዋን

ኣዚ ኣዋጅ ካብ መጋቢት 15/1998 ዓ.ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዚዳንት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

2.የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በዚህ አዋጅ መሰረት የወረዳ አስተዳዳሪ ለመሆን ያልበቃ የወረዳ አስተዳዳር በሚመለከት ጊዜያዊ መመሪያ ሊያወጣ ይችላል።

71.የተሻሩና ተፈፃሚነት የሌላቸው ህጎች

1.የክልል ትግራይ ወረዳ አስተዳደሮች ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 10/1988 በዚህ አዋጅ ተሽረዋል፣

2.ከዚህ አዋጅ የሚፃረር ማንኛውም ህግ በዚህ አዋጅ ለሚመለከቱ ጉዳዮች ተፈፃሚነት የለውም።

72.ይህ አዋጅ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከመጋቢት 15/1998 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ፕሬዚዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 14 ዓመት ቁ.7 መቐለ መጋቢት15/1998ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	14ኛ ዓመት ቁ.7 መቐለ መጋቢት15/1998ዓ/ም

ኣዋጅ ቁፅሪ 100/1998

ኣወዳድባን ተግባርን ሓላፍነትን ፈፀምቲ ኣካላት ወረዳ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምዉሳን ዝወፀ ኣዋጅ

ዘይተማእኸለ ስርዓት ምምሕዳር ስሉጡን ንህዝቢ ዘሳተፈን ልምዓት ኣብ ምምፃእ ዘለዎ ግደ ስለዝእመነሉ፣

በዚ መንፅር ፈፀምቲ ኣካላት ወረዳ ዝተዉሃቦም ሓላፍነት ብብቕዓት ንክፍፅሙን ንስርሖም ስሉጥ ምቹዉን ኣወዳድባ ክህሉን ስልጣንን ተግባሮምን ብሕጊ ተፈልዩ ምቕማጥ ኣድላይነቱ ስለዝተኣመነሉ፣

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ዓንቀፅ 49/3/(ሀ) ዝስዕብ ኣዋጅ ኣዉጺኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

1. **ሓፂር ርእሲ**

እዚ ኣዋጅ "ኣወዳድባ፣ ተግባርን ሓላፍነትን ፈፀምቲ ኣካላት ወረዳ ንምዉሳንን ንምጥያሽን ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 100/1998" ተባሂሉ ክጥቀስ ይክኣል።

አዋጅ ቁፅሪ 100/1998

በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የወረዳ አስፈፃሚ አካላት አደረጃጀት ተግባርና ሓላፊነት ለመወሰንና ለማቋቋም የወጣ አዋጅ

ያልተማከለ የአስተዳደር ስርኣት ቀልጣፋና ህዝብን የሚያሳትፍ ልማት ለማምጣት ያለው አስተዋፅኦ ስለታመነበት፣

በዚህ መሰረት የወረዳ አስፈፃሚ አካላት የተሰጣቸዉን ሃላፊነት በብቃት ለመፈፀምና በስራቸው ቀልጣፋና የተመቻቸ አደረጃጀት እንዲኖራቸው ተግባርና ሃላፊነታቸው በህግ ኣይቶ ማስቀመጥ አስፈላጊነቱ ስለታመነበት

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ተሻሽሎ በወጣው ህገ መንግስት አንቀፅ 49(3)(ሀ) መሰረት የሚከተለው አዋጅ አውጥቷል።

ክፍል አንድ
አጠቃላይ

1. **አጭር ርእስ**

ይህ አዋጅ "የወረዳ አስፈፃሚ አካላት አደረጃጀት ተግባርና ሃላፊነት ለመወሰንና ለማቋቋም የወጣ አዋጅ ቁጥር 100/1998 ዓ/ም" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 4.15

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	291

2. **ትርጉም**

ኣብ'ዚ ኣዋጅ ብፍሉይ ካሊእ ትርጉም ተዘይተዋሂቡ፣

1. "ወረዳ" ምምሕዳር ማለት ኣብ ትሕቲ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝርከብ ብኣዋጅ ዝተጣየሸ ካብ ክልል ቀጺሉ ዝርከብ ናይ ምምሕዳር ብርኪ እዩ።
2. "ቤት ምኽሪ ወረዳ" ማለት ኣብ ትሕቲኡ ካብ ዝተጣየሹ ጣብያታት ብዝዉከሉ ናይ ህዝቢ ተመረፅቲ ዝተጣየሸ ቤት ምኽሪ'ዩ።
3. "ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ" ማለት ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ኣንቀፅ 3 ዝተወደበ ነቲ ወረዳ ዝመርሕ ኣካል'ዩ።
4. "ቤት ፅሕፈት" ማለት ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 5 ዝተጣየሸ ቤት ፅሕፈት ወረዳ ማለት እዩ።

ክፍሊ ክልተ
ብዛዕባ ኣባላት ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ
ኣወዳድባን ሓበራዊ ስልጣንን

3. **ኣወዳድባ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ**

1. ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ እዞም ዝስዕቡ ኣባላት ይህልዉዎ።
   ሀ. ዋና ኣማሓዳሪ ወረዳ
   ለ. ምክትል ዋና ኣማሓዳሪ ወረዳ
   ሐ. ኣብ ዓንቀፅ 5 ናይዚ ኣዋጅ ንዝተዘርዘሩ ቤት ፅሕፈታት ዝመርሑ ሓለፍቲ ፣ ዘጠቓለለ ኮይኑ ቤት ፅሕፈት ፍትሒ ኣይሓዉስን።
2. ኣብ'ዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1(ሐ) ዝተመልከተ ሓላፊ ቤት ፅሕፈት ኣብ ኣኼባ ስራሕ ፈፃሚ ወረዳ ክርከብ ኣብዘይኽእለሉ ብንፁር ተፈልዩ ዉክልና ዝወሃቦ ኣብ ኣኼባ ስራሕ ፈፃሚ ወረዳ ብኣባልነት ይሳተፍ።
3. ኣባላት ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ ከም ኣካል ንዝሕልፍዎም ዉሳነታት ሓበራዊ ሓላፍነትን ተሓታትነትን ኣለዎም።

4. **ሹመትን ምደባን ሓለፍቲ ቤት ፅሕፈት**

ኣብዚ ኣዋጅ ኣብ ዓንቀፅ 5 ንዝተዘርዘሩ ኣብያተ ፅሕፈት ምደባን ሹመትን ሓለፍቲ ስራሕ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብዘወፅኦ መምርሒ ይዉሰን።

2. **ትርጉም**

በዚህ አዋጅ በሌላ ሁኔታ ካልተገለፀ፣

1. "ወረዳ" ማለት በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስር የሚገኝና በአዋጅ የተቋቋመ በክልል ቀጥሎ የሚገኝ የአስተዳደር እርከን ነው።
2. "ምክር ቤት" ማለት በስሩ ከተቋቋሙ ቀበሌዎች በሚወከሉ የህዝብ ተመራጮች የተቋቋመ ምክር ቤት ነው።
3. "የስራ ኣስፈፃሚ ኮሚቴ" ማለት በዚህ አዋጅ አንቀፅ 3 መሰረት የተደራጀና ወረዳዉን የመምራት ስልጣን የተሰጠው አካል ነው።
4. "ፅሕፈት ቤት" ማለት በዚህ አዋጅ አንቀፅ 5 መሰረት የተቋቋመ የወረዳ ፅህፈት ቤት ነው።

ክፍል ሁለት
የወረዳ ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ
አደረጃጀትና የወል ስልጣን

3. **የወረዳ ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ አደረጃጀት**

1. የወረዳ ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል፣
   ሀ. የወረዳ ዋና አስተዳዳሪ
   ለ. የወረዳ ምክትል አስተዳዳሪ
   ሐ. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 5 የተዘረዘሩ ፅሕፈት ቤቶች የሚመሩ የስራ ሃላፊዎች፣ ያጠቃለለ ሆኖ የፍትሕ ጽሕፈት ቤት አይጨምርም።
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 (ሐ) የተመለከተው የፅሕፈት ቤት ሃላፊ በወረዳ ስራ አስፈፃሚ ስብሰባ መገኘት የማይችል ሲሆን በግልፅ ተለይቶ የሚወከል በወረዳ ስራ አስፈፃሚ ስብሰባ በአባልነት ይሳተፋል።
3. የወረዳ ስራ አስፈፃሚ አባላት እንደ አካል ለሚወስኑዋቸው ዉሳኔዎች የጋራ ሃላፊነትና ተጠያቂነት አላቸው።

4. **የፅሕፈት ቤት ሓላፊዎች ሹመትና ምደባ**

በዚህ አዋጅ አንቀፅ 5 የተዘረዘሩ ፅሕፈት ቤቶች የስራ ሓላፊዎች ምደባና ሹመት የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል።

5. **ምጥያሽ ቤት ፅሕፈታት**

ዝስዕባ ቤት ፅሕፈታት በዚ ኣዋጅ ተጣይሸን ኣለዋ።

1. ቤት ፅሕፈት ሓበሬታ፣
2. ቤት ፅሕፈት ፀጥታን ጉዳያት ምምሕዳርን፣
3. ቤት ፅሕፈት ጉዳይ መናእሰይን ስፖርትን
4. ቤት ፅሕፈት ጉዳይ ደቂ ኣንስተዮ
5. ቤት ፅሕፈት ትምህርቲ
6. ቤት ፅሕፈት ሓለዋ ጥዕና
7. ቤት ፅሕፈት ሕርሻን ገጠር ልምዓትን
8. ቤት ፅሕፈት ሃፍቲ ማይን ማዕድንን ኢነርጅን
9. ቤት ፅሕፈት ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን
10. ቤት ፅሕፈት ንግድን ኢንዳስትሪን ከተማ ልምዓትን
11. ቤት ፅሕፈት ህንፀት ዓቕሚ
12. ቤት ፅሕፈት ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን
13. ቤት ፅሕፈት ፍትሒ

6. **ሓፈሻዊ ስራሕን ሓላፍነትን ኣብያተ ፅሕፈት ወረዳ**

1. ናይ ቤት ፅሕፈት ስትራተጅን ዓመታዊን ትልሚ የዳሉ፣ ምስ ፀደቐ ኣፊፃፅምኡ ይከታተል ።
2. ናይ ቤት ፅሕፈት ዓመታዊ በጀት ኣዳልዩ የቕርብ ፣ እንትፍቀድ ብመሰረት ናይ ፋይናንስ ሕጊ ኣብ ስራሕ የውዕል ፣ ናይ ቤት ፅሕፈቱ ንብረት የመሓድር፣
3. ብመሰረት ሕጊ ስቪል ሰርቪስ ወይ ካሊእ ሕጊ ሰራሕተኛታት ይቖፅር የመሓድር የሰናብት።
4. ምስ ስርሑ ተታሒዞም ዘወፁ ሕግታት ፣ ደንብታትን መምርሕታትን ኣብ ስራሕ ምዉዓሎም የረጋግፅ።
5. ምስ ስርሑ ዝተተሓሓዙ ጉዳያት ስታቲስቲክስ መረዳእታታት ይሕዝ ፣ የዋድድ ፣ ንዝምልከቶ ሪፖርት ይገብር።
6. ብቤት ፅሕፈቱ ኣብ ዝዳለዉ ትልምታት ንጉዳይ ደቂ ኣነስትዮ ዘካተቱ ምኳኖም የረጋግፅ ፣ ኣፊፃፅምኡ ይከታተል፣
7. ኣብ ቤት ፅሕፈቱ ስራሕቲ ምክልኻልን ምቁፅፃርን ሕማም ኤች ኣይቪ ኤድስ ብላዕለዋይነት ይመርሕ ፣ ይከታተል ፣ የተሓባብር።

5. **<u>ፅሕፈት ቤቶች ስለ ማቋቋም</u>**

_ የሚከተሉት ፅሕፈት ቤቶች በዚህ ኣዋጅ ተቋቁሟል።

1. የማስታወቅያ ፅሕፈት ቤት
2. የፀጥታና ኣስተዳደር ጉዳዮች ፅሕፈት ቤት
3. የወጣቶችና ስፖርት ጉዳይ ፅሕፈት ቤት
4. የሴቶች ጉዳይ ፅሕፈት ቤት
5. የትምህርት ፅሕፈት ቤት
6. የጤና ጥበቃ ፅሕፈት ቤት
7. ግብርና ገጠር ልማት ፅሕፈት ቤት
8. የዉሃ ሃብት ፅሕፈት ቤት
9. የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ፅሕፈት ቤት
10. የንግድ ኢንድስትሪና ከተማ ልማት ፅሕፈት ቤት
11. የአቅም ግንባታ ፅሕፈት ቤት
12. የሰራተኛ ማህበራዊ ጉዳይ ፅሕፈት ቤት
13. የፍትህ ፅሕፈት ቤት

6. **የወረዳ ፅሕፈት ቤቶች አጠቃላይ ተግባርና ሃላፊነት**

1. የፅሕፈት ቤቱ ዓመታዊና ስትራቴጂክ ዕቅድ ያዘጋጃል ሲፀድቅ ኣፈፃፀሙ ይከታተላል።
2. የፅሕፈት ቤቱ ዓመታዊ በጀት ያቀርባል ፣ ሲፀድቅ በፋይናንስ ሕግ መሰረት ስራ ላይ ያዉላል፣ የፅሕፈት ቤቱ ንብረት ያስተዳድራል።
3. በሲቪል ሰርቪስ ሕግ ወይም ሌሎች ሕጎች መሰረት ሰራተኞች ይቀጥራል፣ ያስተዳድራል ያሰናብታል።
4. ከስራው ጋር ተያያዥነት ያላቸው ኣዋጆች፣ ደንቦችና ፣ መመሪያዎች ስራ ላይ መዋላቸው ያረጋግጣል።
5. ከስራው የተየያዙ ጉዳዮች ስታስቲካዊ መረጃ ይይዛል ፣ ያደራጃል ፣ ኣፈፃፀሙ ይከታተላል።
6. ፅሕፈት ቤቱ በሚያዘጋጀው እቅድ የሴቶች ጉዳይ የተካተተ መሆኑ ያረጋግጣል ፣ ኣፈፃፀሙ ይከታተላል።
7. በፅሕፈት ቤቱ ኤች ኣይቪ ኤድስ የመከላከልና የመቆጣጠር ስራ በበላይነት ይመራል፣ ይከታተላል ያስተባብራል።

8. ንዋና ኣማሓዳሪ ንዝምልከቶ ናይ ክልል ቢሮን ካሊእ ብሕጊ ስልጣን ንዝተዉሃቦን ንናይ እዋኑ ፀብፃብ የቕርብ።
9. ንስርሑ ኣድላይ ዝኾነ መሓወርን ሰራሕተኛታትን ይህልዉዎ።
10. ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ናይ ሕድሕድ ቤት ፅሕፈት ሒሳብ ናይ ምምርማር ስልጣን ኣለዎ።

ክፍሊ ሰለስተ
ተግባርን ሓላፍነትን ሕድሕድ ኣብያተ ፅሕፈት

7. ቤት ፅሕፈት ሓበሬታ

ቤት ፅሕፈት ሓበሬታ ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ።

1. ሓበሬታ ዝምልከት ብክልል ዝወፁ ፖሊሲታትን ስትራቴጅታትን ኣብ ወረድኡ የፈፅም ይከታተል።
2. ናይ ወረዳኡ ህዝቢ ፖለቲካዉን ማሕበረ ኢኮኖሚያዊ ጉዳያት ምዕባለታትን ከምኡ'ዉን ኣብቲ ክልል ዝግበሩ ምንቅስቓሳት የጋዉሕ ፣ ሕብረተሰብ ዝተማለአ ግንዛበ ንክህልዎ የለዓዕል።
3. ሓበሬታ ዝምልከት መረዳእታ ይእክብ፣ ይትንትን ይዉድብ ፣ ንዝምልከቶ ኩሉ ክባፃሕ ይገብር።
4. መንግስቲ ዝሕንፀፆም ፖሊሲታት ፣ ስትራቴጂታት ፣ መደባት ፣ ኣሰራርሓታትን ፣ ዘፅድቖም ሕግታትን እቲ ሕብረተሰብ ብትኽክል ክግንዘቦምን ክፈልጦምን ብዝተፈላለየ ኣገባብ የጋዉሕ ይሰርሕ።
5. ኣብ ክይዲ ኣፈፃፅማ መደባት መንግስቲ ሕብረተሰብ ሃናፃይ ነቐፌታን መእረምታን ወይ መፍትሒ ሓሳብ ክጥቁምን ሪኢቶኡ ክህበሎምን ይገብር ፣ የበረታትዕ፣
6. ወሃቢ ቃል እቲ ወረዳ ብምዃን ኣፈፃፅማ ፖሊሲን መደባትን ምሩፃት ምንቅስቓሳትን ተግባራትን እቲ ወረዳን ህዝብን ብምክትታልን ብምጉባሕን ህዝቢ ናብ ትኽክለኛ መደምደምታ ክበፅሕ ይሰርሕ ፣ በብጊዚኡ ብቑዕ ሓበሬታን መግለፅን ንመራኸቢ ማዕኸናት ይህብ።

8. ለዋና አስተዳዳሪ ለሚመለከተው ቢሮና ሌላ በህግ ስልጣን ለተሰጠው አካል የየጊዜው ሪፖርት ያቀርባል።
9. ለስራው አስፈላጊ የሆነ መዋቅርና ሰራተኞች ይኖሩታል።
10. የዋና ኦዲተር ጽሕፈት ቤት የያንዳንዱ ጽሕፈት ቤት ሒሳብ የመመርመር ስልጣን አለው።

ክፍል ሶስት
የያንዳንዱ ፅሕፈት ቤት ተግባርና ሓላፊነት

7. የማስታወቅያ ፅሕፈት ቤት

የማስታወቅያ ፅሕፈት ቤት የሚከተሉት ተግባርና ሃላፊነት ይኖሩታል።

1. ማስታወቅያ በተመለከተ በክልሉ የሚወጡ ፖሊሲዎችና ስትራቴጂዎች በወረዳው ያስፈፅማል ፣ ይከታተላል።
2. የህዝቡን ፖለቲካዊና ማህበረ ኢኮኖሚያዊ ጉዳዮች እንዲሁም በክልሉ የሚደረጉ እንቅስቃሴዎችን ያስተጋባል ፣ ህብረተሰቡን የተሟላ ግንዛቤ እንዲኖሮው ያነሳሳል።
3. ማስታወቅያ በተመለከተ ስታስቲካዊ መረጃዎች ይሰበስባል ፣ ይተነትናል ፣ ያደራጃል ፣ ለሚመለከተው ሁሉ እንዲዳረስ ያደርጋል።
4. መንግስት የነደፋቸው ፖሊሲዎች፣ ስትራቴጂዎች ፣ ፕሮግራሞችና ኣሰራሮችን እንዲሁም ያፀደቃቸው ህጎች ህብረተሰቡ በትክክል እንዲገነዘባቸው እና እንዲያውቃቸው በተለያዩ ዘዴዎች ያስተዋውቃል ይሰራል።
5. በመንግስት እቅዶች አፈፃፀም ህብረተሰቡ ገንቢ የሆነ ትችትና ማስተካከያ ወይም የመፍትሄ ሃሳብ እንዲጠቁም ፣ አስተያየቱን እንዲሰጥባቸው እና እንዲከራከርባቸው ያደርጋል ያበረታታል፣
6. የወረዳ ቃል አቀባይ በመሆን የፖሊስና የእቅዶች አፈፃፀም የተመረጡ የወረዳዉና የህዝብ እንቅስቃሴዎችና ተግባሮች በመከታተል በማስተዋወቅ ህዝብ ወደ ትክክለኛ ድምዳሜ እንዲደርስ ይሰራል። በየግዜው ለፕሬስ መግለጫ ይሰጣል

7. ኣብ ኣገደስትን እዋናዉን ጉዳያት ናይ ህዝብን ዝተፈላለዩ ክፋላት ሕብረተሰብ መድረኻት ብምድላው እቲ ህዝቢ ኣብ ልዕሊ እቶም እዋናዊ ዛዕባታት ዘተን ክትዕን ክግበረሎም ይንቀሳቐስ ።
8. ሓለፍቲ ቤት ፅሕፈታት እቲ ወረዳ ስሩዕ ብዝኾነ ኣገባብ ምስ መራኸቢ ማዕኸናት ዝተሓባበርሉ መግለፂ ዝህቡ ኩነታት የመቻቹ።
9. ህዝቢ ዘለዎ ጉልበት ገንዘብን ፍልጠትን ኣተሓባቢሩ ወረድኡ ኣብ ምልማዕ ብንጥፈት ክሳተፍ የለዓዕል የምህር።

8. **ቤት ፅሕፈት ፀጥታን ጉዳያት ምምሕዳርን**

ቤት ፅሕፈት ፀጥታን ጉዳያት ምምሕዳርን ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ

1. ሰላምን ድሕንነትን እቲ ወረዳ ምሕላው የረጋግፅ ይከታተል ኣብዚ መዳይ ንህዝቢ ብስፍሓት የሳትፍ።
2. ኣብ ጉዳያት ደሕንነትን ፀጥታን ህዝቢ ኣግባብነት ምስ ዘለዎም ኣካላት ክልልን መዳወውቲ ወረዳታትን ርክብ ይምስርት።
3. ካብ ስሩዕ ናይ ፍትሒ ስርዓትን ካልኦት ስልጣን ዘለዎም ኣካላትን ወፃኢ ኣብ ወረድኡ ዝለዓሉ ምምሕዳራዊ ተንከፍ ቅሬታታትን ጥርዓናትን ኣፃርዩ መፍትሒ የቐምጥ ካብ ዓቕሙን ስልጣኑን ወፃኢ ዝኾኑ መፍትሒ ንክወሃቦም ንወረዳ ኣማሓዳሪ የቕርብ።
4. ሰናይ ምምሕዳር ኣብቲ ወረዳ ንክሰፍን ፣ ዘላቕነት ክህልዎን ኩነታት የመቻቹ ፣ ንዘጋጥሙ ፀገማት መፍትሒ ሓሳብ የቕርብ።
5. ኣብ ወረድኡ ዝፍጠሩ ዘይምጥዕዓማትን ጎንፅታትን ብሰላማዊ መንገዲ ንክፍትሑ ንነበርቲ እቲ ወረዳ ብዝተወደበ መልክዑ ንክሳተፍ ይገብር ፣ ምስ ካልኦት ኣካላት ብምዉዳድ ይሰርሕ።
6. ሓይሊ ምልሻ እቲ ወረዳ ይምልምል ፣ የሰልጥን ፣ ይመርሕ ፣ የተሓባብር።
7. ምልሻ እቲ ወረዳ ብዕጥቅን ኣድላይ ንዋትን ክማላእ ምስ ቢሮ ፀጥታን ጉዳያት ምምሕዳርን ብሓባር ይሰርሕ፣
8. ኣብቲ ወረዳ ንዘሎ ናይ ፖሊስ ሓይሊ

7. በአስፈላጊና ወቅታዊ ጉዳዮች የህዝብና የተለያዩ የህብረተሰብ ክፍሎች መድረኮች በማዘጋጀት ህዝቡ በወቅታዊ ጉዳዮች ላይ ዉይይትና ክርክር እንዲያደርግባቸው ይንቀሳቀሳል።
8. የፅሕፈት ቤት ሃላፊዎች መደበኛ በሆነ መንገድ ከመገናኛ ብዙሃን የሚተባበሩበትና ለህዝቡ መግለጫ የሚሰጡበት ሁኔታ ይመቻቻል።
9. ህዝብ ያለው ጉልበት ፣ ገንዘብና እዉቀት በማስተባበር በወረዳው ልማት በንቃት እንዲሳተፍ ያነሳሳል ፣ ያስተምራል።

8. **<u>የፀጥታና አስተዳደር ጉዳዮች ጽሕፈት ቤት</u>**

የፀጥታና አስተዳደር ጉዳዮች ፅሕፈት ቤት የሚከተሉት ተግባርና ሃላፊነት ይኖሩታል።

1. የወረዳው ሰላምና ደህንነት መጠበቁ ያረጋግጣል ይከታተላል በዚህ ጉዳይ ህዝብ በስፋት ያሳትፋል።
2. በህዝብ ፀጥታና ደህንነት ጉዳዮች አግባብነት ካላቸው የክልልና የአጎራባች ወረዳዎች ጋር ግንኙነት ይመሰርታል።
3. ከመደበኛው የፍትህ ስርአትና ሌሎች ስልጣን ካላቸው አካላት ከያዙዋቸው ጉዳዮች ዉጭ የሆኑ በወረዳው የሚነሱ አስተዳደራዊ ቅሬታዎችና አብዮቱታዎች ያጣራል ይፈታል ከአቅሙና ስልጣኑ በላይ ጉዳዮች መፍትሄ እንዲያገኙ ለዋና አስተዳዳሪ ያቀርባል።
4. በወረዳው መልካም አስተዳደር እንዲነግስና ዘላቂነት እንዲኖረው ሁኔታዎችን ያመቻቻል ለሚያጋጥሙ ችግሮች የመፍትሄ ሃሳብ ያቀርባል።
5. በወረዳ ዉስጥ ለሚፈጠሩ አለመግባባቶችና ግጭቶች በሰላማዊ መንገድ እንዲፈቱ የወረዳው ህዝብ በተደራጀ መልኩ እንዲሳተፍ ያደርጋል ከሌሎች አካላት በተቀናጀ መልኩ ይሰራል።
6. የወረዳ የምልሻ ሃይል ይመራል፣ ይመለምላል ፣ ያሰለጥናል ፣ ያስተባብራል።
7. የወረዳው የምልሻ ሃይል በትጥቅና አስፈላጊ የሆነ መገልገያዎች እንዲሟላለት ከፀጥታና አስተዳደር ቢሮ ጋር በመተባበር ይሰራል።
8. በወረዳው ያለው የፖሊስ ሃይል ይመራል፣

ይመርሕ ፣ የተሓባብር።

9. **ቤት ፅሕፈት ጉዳይ መናእሰይን ስፖርትን**

ቤት ፅሕፈት ጉዳይ መናእሰይን ስፖርትን ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ።

1. መንእሰይ ወረድኡ መትከላት ሕገ መንግስቲ መሰረት ብምግባር ኣብ ህንፀት ዲሞክራሲያዊ ስርዓት ንጡፍ ተሳትፎ ንክህልዎ የተባብዕ ደገፍ ይህብ፣
2. ብክልል ዝወፁ ፖሊሲታት ፣ ስትራተጂታትን መደባትን መናእሰይ ኣብ ወረድኡ ክፍፀም ይገብር፣
3. መንእሰይ ወረድኡ ፈጣሪ ስራሕ ክኸዉን ዘኽእል ግንዛበ ክትሕዝ የለዓዕል ምስ ዝምልከቶም ብምኻን ኩነታት የመቻቑ።
4. መንእሰይ ወረድኡ ናይ ክልሉን ሃገሩን ባህሊ ከጎልብት የለዓዕል ናይቲ መንእሰይ ኩለ መዳያዊ ስብእና ንምጉልባት ዝሕግዝ ተግባራት ይፍፅም።
5. ስፖርት ኣብቲ ወረዳ ንክምዕብልን ክስፍሕፋሕን ይገብር፣
6. ኣብ ወረድኡ ንዝጣየሹ ናይ ስፖርት ማሕበራትን ምንቅስቓሳትን ቴክኒካዊ ሓገዝ ይህብ ፣ የተባብዕ።
7. ብደረጃ ወረዳ ናይ ስፖርት ዉድድራት የካይድ ኣብ ወረድኡ ዘሎ ባህላዊ ስፖርት ክፍለጥን ክዓብን ዘኽእሎ ሜላ ይሕንፅፅ፣
8. ዓቕሚ ብዝፈቐዶ ኣብ ወረድኡ ናይ ስፖርት ቦታታት ክገፍሑ ይገብር፣
9. መንእሰይ ተወዲቡ ኤች.ኤይ.ቪ /ኤድስ/ንኽከላኸል የተባብዕ ፣ ይሕግዝ።

10. **ቤት ፅሕፈት ጉዳይ ደቂ ኣንስትዮ**

ቤት ፅሕፈት ጉዳይ ደቂ ኣንስትዮ ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ።

1. ኣብቲ ወረዳ ኣብ ጉዳያት ደቂ ኣንስትዮ ዝሰርሑ ኣካላት ተወዲቦም ንክሰርሑ ይገብር የተሓባብር።
2. ኣብ ጉዳይ ደቂ ኣንስትዮ ኣመልኪቱ ዝወፀ ፖሊሲ ኣብ ወረድኡ ተፈፃምነቱ

ያስተባብራል።

9. **<u>የወጣቶችና ስፖርት ጉዳይ ፅሕፈት ቤት</u>**

የወጣቶችና ስፖርት ጉዳይ ፅሕፈት ቤት የሚከተለው ተግባርና ሃላፊነት ይሰራል።

1. የወረዳው ወጣት የህገ መንግስት መርሆች መሰረት በማድረግ በዴሞክራሲያዊ ስርኣት ግንባታ ብቁ ተሳትፎ እንዲኖረው ያበረታታል ይረዳል።
2. በክልሉ የሚወጡና ወጣቶች የሚመለከቱ ፖሊሲዎች ስትራተጂዎችና እቅዶች በወረዳው እንዲፈፀሙ ያደርጋል።
3. የወረዳው ወጣት ስራ ፈጣሪ የሚያደርገው ግንዛቤ እንዲኖረው ያነሳሳል ከሚመለከታቸው አካላት በመሆን ሁኔታዎችን ያመቻቻል።
4. የወረዳው ወጣት የክልሉና የሃገሩ ባህል እንዲያጎለብት ያነሳሳል የወጣቱን ኣጠቃላይ ስብእና ለማጠናከር የሚያስችሉ ተግባራት ይፈፅማል።
5. በወረዳው ስፖርት እንዲያድግና እንዲስፋፉ ያደርጋል።
6. በወረዳው ለሚቋቋሙ የስፖርት ማህበራት እንቅስቃሴ የቴክኒክ ድጋፍ ይሰጣል፣ ያበረታታል።
7. በወረዳ ደረጃ የስፖርት ዉድድሮች ያደርጋል። በወረዳው ያለው የበህል ስፖርት እንዲዋወቅና እንዲያድግ የተለያዩ ዘዴዎች ያቅዳል።
8. አቅም በሚፈቅደው መጠን በወረዳው የስፖርት ማዘውተሪያ ቦታዎች እንዲሰፋፉ ያደርጋል።
9. ወጣቱ በመደራጀት ኤች.አይ.ቪ /ኤድስ/ እንዲከላከል ያበረታታል፣ ያግዛል።

10. **<u>የሴቶች ጉዳይ ፅሕፈት ቤት</u>**

የሴቶች ጉዳይ ፅሕፈት ቤት የሚከተለው ተግባርና ሃላፊነት ይኖሩታል

1. በወረዳው በሴቶች ጉዳይ የሚሰሩ አካላት በተደራጀ መልኩ እንዲሰሩ ያደርጋል ያስተባብራል
2. የሴቶች ጉዳይ በተመለከተ የሚወጡ ፖሊሲዎች በወረዳው ተፈፃሚነታቸውን

www.abyssinialaw.com

ይከታተል።

3. ኣብቲ ወረዳ ዝወፀ ትልምታት ልምዓት ጉዳይ ደቂ ኣንስትዮ ዘካተቱ ምዃኖም የረጋግፅ ኣፈፃፅምኦም ይከታተል።
4. ኣብቲ ወረዳ ኣብ ልዕሊ ደቂ ኣንስትዮ ዝበፅሑ ጎዳእቲ ልምድታት ክዉገዱ ምስ ዝምልከቶ ተዋዲዱ ይሰርሕ።
5. ደቂ ኣንስትዮ ኣብ ልምዓትን ህንፀት ዲሞክራስን ንጡፍ ተሳትፎ ክህልዉን የተሓባብር ክዉደባ የለዓዕል ኩነታት የመቻቹ።
6. ኣብ ዝተሓተ መነባብሮ ዘለዋ ደቂ ኣንስትዮ ብዝተፈላለየ ሞያ ዝስልጥናሉ ፣ ዝዉደባሉ ፣ ናይ ልቓሕን ቁጠባን ግልጋሎት ዝረኽባሉን ዕድል ምስ ቢሮ ጉዳይ ደቂ ኣንስትዮ ምስ ካልኦት ኣካላትን ብምትሕብባር ምቹው ኩነታት ይፈጥር ፣ እቲ ዕድል እንትፍጠር ተፈፃምነቱ ይከታተል።
7. ደቂ ኣንስትዮ መሰረታዊ መሰለን ዘረጋግፃሉ ማሕበር ንክህልወን የታባብዕ ፣ ይሕግዝ።

11. **ቤት ፅሕፈት ትምህርቲ**

ቤት ፅሕፈት ትምህርቲ ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ

1. ኣብ ወረዳ ንዝህነፃ ቀዳማይ ብርኪ ቤት ትምህርቲ ንህዝቢ ብምስታፍ ቅደም ሰዓብ የዳሉ። ቢሮ ትምህርቲ ብመሰረት ዘውፀኦ መዐቀኒታት ካልኣይ ብርኪ ቤት ትምህርቲ ንክኽፈትን በዚ መሰረት ንክፍፀምን መበገሲ ሓሳብ ናብ ዝምልከቶ ኣካል መንግስቲ የቕርብ።
2. ምኽንያት ብምንፃር ናይ ወረድኡ ኣብያተ ትምህርቲ ክህነፃ መፍትሒ ሓሳብ የቕርብ።
3. ኣብቲ ወረዳ ዝህነፃ ቀዳማይ ብርኪ ቤት ትምህርቲ ከምኡ'ዉን ኣብ ዉሽጢ ወረዳኡ ጥራሕ ግልጋሎት ዝህብ ካልኣይ ብርኪ ቤት ትምህርቲ ይሃንፅ፣ የመሓድር፣ ይከታተል፣ የቆፃፀርን ዉሽጢ ናዉቲ ንክማላእ ይገብር።
4. ዘይስሩዕ ትምህርትን ትምህርቲ ንኣባፅሕን

ይከታተላል

3. በወረዳው የሚወጡ የልማት እቅዶች የሴቶች ጉዳይ ማካተታቸው ያረጋግጣል። አፈፃፀማቸው ይከታተላል።
4. በወረዳው ሴቶች ላይ የሚደርሱ ጎጂ ልማዶች እንዲወገዱ ከሚመለከታቸው በመቀናጀት ይሰራል።
5. ሴቶች በልማትና ዴሞክራሲ ግንባታ ንቁ ተሳትፎ እንዲኖራቸው ያስተባብራል እንዲደራጁ ይረዳል ያነሳሳል ሁኔታዎችን ያመቻቻል።
6. በዝቅተኛ የኑሮ ደረጃ ላይ ያሉ ሴቶች በተለያየ ሞያ የሚሰለጥኑበት የሚደራጁበትና የብድርና ቁጠባ አገልግሎት የሚያገኙበት እድል ከክልል ሴቶች ጉዳይ ቢሮና ከሌሎች አካላት ጋር በመተባበር ሁኔታዎች ያመቻቻል። እድሉ ሲፈጠር አፈፃፀሙ ይከታተላል።
7. ሴቶች መብቶቻቸው የሚያስከብሩበት ማህበር እንዲኖራቸው ያበረታታል ፣ ያግዛል።

11. <u>የትምህርት ፅሕፈት ቤት</u>

የትምህርት ፅሕፈት ቤት የሚከተለዉን ተግባርና ሃላፊነት ይኖረዋል።

1. በወረዳው የሚገነቡ የአንደኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች ህዝብ በማሳተፍ ቀደም ተከተል ያወጣል ያዘጋጃል ትምህርት ቢሮ በሚያወጣው መመዘኛ መሰረት የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት እንዲከፈት ለሚመለከተው አካል የመነሻ ሃሳብ ያቀርባል።
2. ምክንያት በመለየት በወረዳው የሚገኙ ትምህርት ቤቶች እንዲገነቡ የመፍትሄ ሃሳብ ያቀርባል።
3. በወረዳው የአንደኛ ደረጃና በወረዳው ዉስጥ ብቻ አገልግሎት የሚሰጡ የሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች ይገነባል፣ ያስተዳድራል ይከታተላል የዉስጥ ግብኣት እንዲሟላላቸው ያደርጋል።
4. መደበኛ ያልሆኑና የጎልማሶች ትምህርት

www.abyssinialaw.com

ዝምልከቱ መደባት ወረድኡ ይሕንፅፅ፣ የፍፅም።

5. ኣብቲ ወረዳ ንዘለዉ ኣብያተ ትምህርቲ ዝተወደበን ህዝቢ ዘሳትፍን ኣመራርሓ ትምህርቲ የጠናኽር ይዉድብ ይድግፍ።
6. ንምንቅስቓስ ቦርድ ኣመራርሓ ትምህርቲ የተሓባብር የስልጥን ኣድላይ ድጋፍ ይህብ።
7. ብሃገርን ብክልልን ብመሰረት ዝወፁ ፖሊሲታትን ስታንዳርድን ስርዓት ምምሃር ምስትምሃር ይፍፀም ምህላዉ ንፅሬት ትምህርቲ ዝተቐመጡ ሮቕሓት ምኽባሮም እታወታት ትምህርቲ ብትክክልን ፍትሓዊን ብዝኾነ መንገዲ ምብፃሖም የረጋግፅ (ሱፐር ቪዥን የካይድ)።
8. ኣብ ሞንጎ ኣብ ወረድኡ ዘለዋ ኣብያተ ትምህርትን መደወብቲ ወረዳታትን ናይ ልምዲ ልዉዉጥን ሲምፖዚየምን ብምክያድ ንመምህራን ናይ ስልጠና ባይታ ብምምችቻው ዓቕሚ መምህራን ክዓቢ ይገብር።
9. ኣብ ምስፍሕፋሕ ትምህርቲ ተሳትፎ ሕብረተሰብ ክተባብዕን ኣብ መንጎ ጣብያታት ናይ ዉድድር መንፈስ ክዓብን ብጉልበቱን ብንዋቱን ገንዘቡን ኣብያተ ትምህርቲ ክሃንፅን ናዉቲ ትምህርቲ ክማልእን የተባብዕ ይሕግዝ።
10. መጠን ምድጋምን ምቁራፅን ትምህርቲ ንምንካይን ፅሬት ትምህርቲ ንምርግጋፅን ተሊሙ ይሰርሕ።
11. ኣብቲ ወረዳ ንዝካየድ መደብ ምጥፋእ መሃይምነት ይመርሕ ይቆፃፀር ተመሳሳሊ ዕላማ ንዘለዎም ምንቅስቓሳት ግቡእ ድጋፍ ይገብር።

12. ቤት ፅሕፈት ሓለዋ ጥዕና

ቤት ፅሕፈት ሓለዋ ጥዕና ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ

1. ሓለዋ ጥዕና ዝምልከቱ ዝወፁ ኣዋጃት ደንብታትን መምርሒታት ኣብ ዉሽጢ ወረድኡ ተፈፃሚነቶም ይከታተል የተግብር።

በተመለከተ በወረዳው ያቅዳል፣ ያስፈፅማል።

5. በወረዳው ላሉ ትምህርትቤቶች የተደራጀና ህዝብን የሚያሳትፍ የትምህርት አስተዳደር ስርአት እንዲጠናከር ያደርጋል ያደራጃል ይረዳል።
6. የትምህርት አመራር ቦርድ እንቅስቃሴ ያስተባብራል ያሰለጥናል ኣስፈላጊዉን ድጋፍ ይሰጣል።
7. በሃገርና በክልል ደረጃ የሚወጣ የትምህርት ፣ ፖሊስና ስታንዳርድ መሰረት የመማር ማስተማር ስርአት ይፈፅማል ለትምህርት ጥራት የተቀመጡ መመዘኛዎች መከበራቸው፣ የትምህርት ግብአቶች በትክክልና ፍትሃዊ በሆነ መንገድ መደረሳቸው ያረጋግጣል የሱፐርቪዥን ስራ ያካሂዳል።
8. በወረዳዉና አጎራባች ወረዳዎች ባሉ ትምህርት ቤቶች መሃል የልምድ ልዉዉጥና ሱምፖዝየም በማካሄድ ፣ ለመምህራን የስልጠና እድል በማመቻቸት የመምህራን አቅም እንዲጎለባ ያደርጋል።
9. ትምህርት በማስፋፋት ሂደት የሕብረተሰብ ተሳትፎ እንዲበረታታ በቀበሌዎች መሃል የዉድድር መንፈስ እንዲያድግ በጉልበቱ በንብረቱና በገንዘቡ ትምህርት ቤቶች እንዲገነባና የትምህርት ግብአቶች እንዲሟላ ያበረታታል ያግዛል።
10. ትምህርት የመድገምና የማቃረጥ ሁኔታ እንዲቀንስ የትምህርት ጥራት እንዲረጋገጥ አቅዶ ይሰራል።
11. በወረዳው የሚካሄድ ማይምነት የማጥፋትስራይመራል፣ይቆጣጠራል።ተመሳሳይ አላማ ላላቸው እንቅስቃሴዎች ተገቢውን ድጋፍ ይሰጣል።

12. <u>የጤና ጥበቃ ፅሕፈት ቤት</u>

የጤና ጥበቃ ፅሕፈት ቤት የሚከተሉት ተግባርና ሃላፊነት ይኖሩታል።

1. ጤና ጥበቃ በተመለከተ ለሚወጡ አዋጆች ፣ ደንቦችና መመሪያዎች በወረዳው ተፈፃሚነታቸው ይከታተላል ስራ ላይ ያዉላል።

2. ሓለዋ ጥዕናን ምክልኻል ሕማማትን መሰረት ዝገበረ ግልጋሎት ጥዕና ክህሉ ንጣብያታት ይድግፍ የተሓባብር ይመርሕ።
3. ኣብ ወረድኡ ኬላታት ጥዕና ይሃንፅ የመሓድር ፣ ኣብ ወረድኡ ዝርከባ ወረዳ ሆስፒታል የመሓድር።
4. ኣብቲ ወረዳ ንዝጣየሹ ወሃብቲ ባህላዊ ሕክምና ብመሰረት ብክልል ዝወፀ መምርሒ ይከታተል ይቆፃፀር።
5. ኣብቲ ወረዳ ግልጋሎት ስነ ተዋልዶን ምጣነ ስድራን ክስፋሕፋሕ ይገብር ፣ ሓገዝን ክንክንን ክታበት ህፃናትን ኣዴታትን፣ ትምህርቲ ስርዓት ኣመጋግባ ጥዕናን ዝምልከቱ መደባት ይሕንፅፅ የፈፅም።
6. ምስ ቢሮ ሓለዋ ጥዕና ብምትእስሳር ተላበድቲ ሕማማት ንምክልኻልን ንምጥፋእን ዘኽእሉ ስልትታት የፅንዕ ኣብ ስራሕ ክዉዕል ይገብር።
7. ቀረብ መድሓኒት መሳርሒታት ግልጋሎት ጥዕናን ንምምላእ ኩነታት የመቻቹ ደረጅኦም ዝሓለዉ ምዃኖም የረጋግፅ።
8. ኣብቲ ወረዳ ብዉልቀ ሰብ ሃፍቲ ንዝኽፈቱ ግልጋሎት ጥዕና ብመሰረት ቢሮ ሓለዋ ጥዕና ዘውፅኦ መምርሒ ፍቓድ ይህብ ይከታተል ይቆፃፀር ይስርዝ።
9. ቢሮ ሓለዋ ጥዕና ብመሰረት ዘውፅኦ መምርሒ ኣብ ህዝቢ ሳዕብየን ጥዕና ዘብፅሑን ጎዳእትን ዝኾኑ ነገራትን ናይ ሃልኪ ሸቐጣትን ኣብ ጥቕሚ ከይዉዕሉ፣ ከይሸየጡ ፣ ከይከፋፈሉ ይገብር ምስ ዝምልከቶም ኣካላት ብምትሕብባር ክዉገዱ ይገብር።
10. ዝርገሐ ኤች .ኣይቪ ኤድስ ንምክልኻልን ምቁፅፃርን ዝግበሩ ምንቅስቓሳት ብላዕለዋይነት ይመርሕ። ኣብዚ ጉዳይ ዝግበር ናይ መንግስታዉን ዘይመንግስታዉን ኣካላት ምንቅስቓስ የተሓባብር የዋድድ ይከታተልን ስራሕቶም ይቆፃፀር።

2. ጤና ጥበቃና በሽታን ለመከላከል መሰረት ያደረገ የጤና አገልግሎት እንዲኖር ለቀበሌዎች ድጋፍ ይሰጣል። ያስተባብራል ይመራል።
3. በወረዳው የጤና ኬላዎች ይገነባል ያስተዳድራል በወረዳው የሚገኙ የወረዳው ሆስፒታሎችን ያስተዳድራል።
4. በወረዳው የባህላዊ ህክምና አገልግሎት የሚሰጡት በክልሉ በሚያወጣው መመሪያ መሰረት ይከታተላል ፣ ይቆጣጠራል።
5. በወረዳው የስነ ተዋልዶና የቤተሰብ ምጣኔ አገልግሎት እንዲሰፋፋ ያደርጋል ። የህፃናት እናቶች ክትባትና እንክብካቤ እንዲሁም ጤናማ የአመጋገብ ስርኣት የተመለከተ ትምህርት ይሰጣል ያቅዳል ያስፈፅማል።
6. ከጤና ጥበቃ ቢሮ ጋር በመተባበር በወረርሽን ደረጃ ሊነሱ የሚችሉ በሽታዎች ለመከላከልና ለማጥፋት የሚያስችሉ ዘዴዎች ያቅዳል ያስፈፅማል።
7. የመድሃኒት አቅርቦትና የህክምና መገልገያ መሳሪያዎች ለማሟላት የሚያስችል ሁኔታ ያመቻቻል ደረጃቸው የጠበቁ መሆናቸዉን ያረጋግጣል።
8. በወረዳው በግል ባለሃብቶች የሚከፈቱ የጤና አገልግሎቶች የጤና ጥበቃ ቢሮ በሚያወጣው መመሪያ መሰረት ፍቃድ ይሰጣል፣ይከታተላል፣ይቆጣጠራልይሰርዛል ።
9. የጤና ጥበቃ ቢሮ በሚያወጣው መመሪያ መሰረት በህዝብ የጤና ጠንቅ የሚያመጡና ጎጂ ነገሮች ፣ ሸቀጦች ጥቅም ላይ እንዳይዉሉ እንዳይሸጡና ፣ እንዳይከፋፈሉ ያደርጋል ከሚመለከታቸው አካላት በመተባበር እንዲወገዱ ያደርጋል።
10. የኤች.አይቪ ኤድስ ስርጭት ለመከላከልና ለመቆጣጠር የሚያደርጉ እንቅስቃሴዎች በበላይነት ይመራል። በዚህ ዙሪያ የሚካሄድ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ አካላት እንቅስቃሴ ያስተባብራል ያቀናጃል ይከታተላል ስራቸው ይቆጣጠራል።

11.ኣብ ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይቪ ኤዲስ ኣብ ሕብረተሰብ ዝተማለአ ግንዛበ ክፍጠር ዘኽእል ስራሕ ንምስራሕ ኣብ ወረድኡ ዘለዉ ኣብያተ ዕዮ መንግስቲ ኣብ ትልሞም ዝሓዙ ምኻኖም የረጋግፅ።ብዘተዋደደ መልክዑ ንክስራሕ የተሓባብር ይከታተል።

13.<u>ቤት ፅሕፈት ሕርሻን ገጠር ልምዓትን</u>

ቤት ፅሕፈት ሕርሻን ገጠር ልምዓትን ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ።

1. ብክልል ዝወፀ ፖሊሲ ልምዓት ሕርሻን ሃፍቲ እንስሳን ኣብ ወረድኡ የፈፅም ፣ ንዚ መሰረት ዝገበሩ መደባት ይሕንፅፅ፣ ኣብ ስራሕ ምዉዓሎም ይከታተልን ይቆፃፀርን።
2. ነቲ ወረዳ ዘድልዩ ሙሩፅ ዘርኢ፣ ዘበናዊ ድኹዒን ካልኦት ናይ ሕርሻ እታወታትን የዳሉ፣ ክዳሎ ይገብር ናይ ዕደላ ስራሕቲ የካይድ ፣ ወይ ክካየድ ይገብር ፣ ሓረስቶት ግልጋሎት ልቓሕ ዝረኽብሉ ኩነታት ምስ ካልኦት ዝምልከቶም ኣካላት ብምኻን ይሰርሕ።
3. ንሕርሻ ኤክስተንሽን ዘድሊ ግልጋሎት የቕርብ ወይ ክቐርብ ይገብር፣ ኣብ ስራሕቲ ኤክስቴንሽን ልምዓት ሕርሻ ንጣብያታት ይድግፍ፣ የተሓባብር፣ ኣብቲ ግልጋሎት ንደቂ ኣንስትዮ ፍሉይ ጠመተ ዝተዉሃበ ምኻኑ የረጋግፅ።
4. ኣብቲ ወረዳ ናይ ሕርሻ ዕዳጋታትን ባዛርን የስፋፍሕ ፣ ወይ ንክስፋሕፋሕ ይገብር።
5. ማእኸላት ሕክምና እንስሳ ንክጣየሹን ዝርገሐኦም ክዓብን ይገብር፣ ስራሕቶም ይቆፃፀር ፣ የመሓድር። ከምኡ'ዉን ብደረጃ ጣብያ ናይ ሓረስቶት መሰልጠኒ ማእኸላት ይሃንፅ ፣ ይዉድብ ይከታተል፣ የመሓድር።
6. ንስነ ምህዳር ወረድኡ ዝስማምዑ ዓይነት ዝራእቲ ክዳለዉን ብመልክዕ ኤክስቴንሽን ናብ ሓረስቶት ክበፅሑን ይገብር።
7. ናይ ሕርሻ ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ይዉድብ ንስራሕቶም ኣድለይቲ ዝኾኑ ስልጠናታት ይህብ ፣ ዩኔናት ክፍጠሩን

11.ኤች ኣይቪ ኤድስ በመከላከልና በመቆጣጠር በህብረተሰቡ የተሟላ ግንዛቤ እንዲፈጠር የሚያስችል ስራ ለመስራት በወረዳው ያሉ የመንግስት መስሪያ ቤቶች በእቅድ ማካታተቸው ያረጋግጣል በተቀናጀ መልኩ እንዲሰራ ያስተባብራል ፣ ይከታተላል።

13.<u>የግብርናና ገጠር ልማት ፅሕፈት ቤት</u>

የግብርና እና ገጠር ልማት ፅሕፈት ቤት የሚከተሉት ተግባርና ሃላፊነት ይኖሩታል።

1. በክልል የሚወጡ የግብርና የእንስሳት ሃብት ልማት ፖሊሲዎች በወረዳው ያስፈፅማል። ፖሊሲዎቹ መሰረት ያደረገ እቅድ ያወጣል ፣ ስራ ላይ መዋላቸዉን ያረጋግጣል ይከታተላል ይቆጣጠራል።
2. ለወረዳው የሚያስፈልግ ምርጥ ዘር ማዳበሪያና ሌሎች የእርሻ ግብአቶች ያዘጋጃል፣ ወይም እንዲዘጋጅ ያደርጋል፣ ያሰራጫል፣ ወይም እንዲሰራጭ ያደርጋል። አርሶ አደሮች የብድር አገልግሎት የሚያገኙበት ዘዴ ከሌሎች የሚመለከታቸው አካላት ጋር በመሆን ይሰራል።
3. ለግብርና ኤክስቴንሽን የሚያስፈልጉ አገልግሎቶች ያቀርባል ፣ ወይም እንዲቀርቡ ያደርጋል ፣ በኤክስቴንሽን ስራና በግብርና ልማት ስራ ለቀበሌዎች ድጋፍ ይሰጣል ያስተባብራል። በዚህ አገልግሎት ለሴቶች ልዩ ትኩረት የተሰጠ መሆኑን ያረጋግጣል።
4. በወረዳው የእርሻ ገበያና ባዛር ያስፋፉል፣ ወይም እንዲስፋፋ ያደርጋል።
5. መካከለኛ የእንስሳት ህክምና ማእከላት እንዲቋቋሙና ስርጭቱ እንዲያድግ ያደርጋል ፣ ስራቸው ይቆጣጠራል ፣ ያስተዳድራል ፣ እንዲሁም በቀበሌ ደረጃ የአርሶ አደሮች ስልጠና በአግባብ መስጠቱ ይከታተላል ፣ ያስተዳድራል።
6. ለወረዳው ስነ ምህዳር ተስማሚ የሆኑ የዘር አይነቶች እንዲዘጋጁና ኤክስተንሽን መልክ ለአርሶ አደሩ እንዲደርሱ ያደርጋል
7. የገበሬዎች የህብረት ስር ማህበራት ያደራጃል፣ ለስራቸዉ አስፈላጊ የሆነ ስልጠና ይሰጣል፣ ዩኔኖች እንዲፈጠሩና የተሻለ አገልግሎት

ዝሐሸ ግልጋሎት ንኣባላቶም ከቕርቡን ዘኽእሎም ድጋፍ ይህብ።

8. ናይ መስኖ ልምዓት ስራሕቲ ዝጋፈሐሉ ናይ ኣፈፃፅማ ስልታት የዳሉ ፣ የፈፅም።
9. ንኣግራብን ዱር ኣራዊትን ኣጠቓቕማን ክንክንን ኣመልኪቶም ዝወፁ ኣዋጃት ፣ ደንብታትን መምርሒታትን ዝተኸበሩ ምዃኖም የረጋግፅ፣ ይቆፃፀር።
10. ልምዓት ኣግራብ ወረድኡ ንክስፋሕፋሕ የተባብዕ፣ እኹል ዝኾነ ናይ ኣግራብ ተኽሊ ፈልስታት ክዝርጋሕን ቴክኒካዊ ግልጋሎት ንክባፃሕን ፃዕሪ ይገብር።
11. ምብራስ ተፈጥሮ ሃፍቲ ኣብ ከባቢ ዘስዕቦ ጉድኣት ንምቁፅፃር ናይ ማይ ፣ ሓመድን ፣ ኣየርን ብኽለት ንምክልኻል ዝወፁ መምርሕታት ዝተኸበሩ ምዃኖም የረጋግፅ፣ ይቆፃፀር።
12. ካብ ሕጊ ወፃኢ ንዝግበር ዝዉዉር ዉፅኢት ደን ይቆፃፀር ፣ ተፈጥሮኣዊ ደንታት ብዘለዉዎ ደረጃ ክሕለዉን ጉድኣት ከይበፅሖምን ይቆፃፀር፣ ይከታተል፣ ንዚ መፈፀሚ ዝወፁ ኣዋጃት ፣ ደንብታትን መምርሕታትን ኣብ ወረድኡ ተፈፃምነቱ የረጋግፅ።
13. ኣብ ምዑቛርን ምክንኻንን ሃፍቲ ማይ ኣብ ምጥቃም መስኖ መሰረት ዝገበረ ናይ ቴክኒካዊ ሓገዝን ግንዛበ ዝፈጥሩ ስልጠናታትን ምኽርታትን ይህብ።
14. ደቂ ኣንስትዮ ኢኮኖሚያዊ ዓቕመን ኣብ ዘዕቢ ስራሕቲ ክሳተፉን ኣብ ኣጠቓላሊ ልምዓት ሕርሻ ዘለዎን ተሳትፎን ብፅሒትን ክዓቢ ዘኽእል ግልጋሎት ምኽሪ ይህብ የተባብዕ ይድግፍ፣
15. ናብ ወረድኡ ዝበፅሑ ሓገዝ እኽልን ናዉትን ብግቡእ ይሕዝ ይዕቅብን ንተጠቀምቲ ምብፅሑ ይከታተል ፣ ከምኡ'ዉን ናብቲ ወረዳ ዝለኣኹ ናይ ረድኤት እኽልን በጀትን ዕዱል ስራሕ ክፈጥሩ ብዝኽእሉ ፕሮጀክታት ንኽዳለዉ የተሓባብር ምስ ዝተፈላለዩ ስራሕቲ ልምዓት ምዝማዶም ይከታተል።
16. ኣብ ወረድኡ ንትንበያ ሓደጋ ዝሕግዙ መረዳእታታት ይእከብ ምስ ዝምልከቶም

ለአባሎቻቸው ሊያቀርቡ የሚያስችላቸው ድጋፍ ይሰጣል።

8. የመስኖ አገልግሎት ስራ የሚስፋፋበት የአፈፃፀም ስልት ያዘጋጃል፣ ያስፈፅማል።
9. የደንና የዱር አራዊት አጠቃቀምና እንክብካቤ አስመልክተው የሚወጡ አዋጆች ፣ ደንቦችና መመሪያዎች መከበራቸው ያረጋግጣል፣ ይቆጣጠራል።
10. የወረዳው ደን ልማት እንዲስፋፋ ያበረታታል ፣ በቂ የሆነ የደን ተክል ችግኞች እንዲሰራጩና የቴክኒክ አገልግሎት እንዲደርስ ይጥራል።
11. የተፈጥሮ ሃብት ዉድመት በአካባቢው የሚያስከትለው ጉዳይ ለመቆጣጠር የዉሃ ፣ የአፈርና የአየር ብክለት ለመከላከል የወጡ መመሪያዎች መከበራቸው ያረጋግጣል፣ ይቆጣጠራል።
12. የደን ህገ ወጥ ዝውውር ይቆጣጠራል። የተፈጥሮ ደኖች ባሉት ደረጃ እንዲጠበቁ ጉዳት እንዳይደርስባቸው ይቆጣጠራል፣ ይከታተላል ፣ ይህ ለማስፈፀም የወጡ አዋጆች ፣ ደንቦችና መመሪያዎች በወረዳው ተፈፃሚነታቸው ያረጋግጣል።
13. በዉሃ ሃብት ማቆርና በእንክንካቤ መስኖን በመጠቀም መሰረት ያደረገ የቴክኒክ ድጋፍ ግንዛቤ የሚያስጨብጥ ስልጠና ምክር ይሰጣል።
14. ሴቶች የኢኮኖሚ አቅማቸው የሚያሳድግ ስራ እንዲሳተፉ በአጠቃላይ የግብርና ልማት ያላቸው ተሳትፎ ድርሻ እንዲያድግ የሚስችል የምክር አገልገሎት ይሰጣል ፣ ያበረታታል ይረዳል።
15. ወደ ወረዳው የሚያደርሱ የእርዳታ እህልና ቁሳቁሶች በአግባብ ይይዛይ ይጠብቃል ፣ ለተጠቃሚዎች በአግባቡ መድረሱን ይከታተላል እንዲሁም ወደ ወረዳው የሚላኩ የእርዳታ እህልና በጀትን የስራ እድል ሊፈጥሩ የሚችሉ ፕሮጀክቶች እንዲዘጋጁ በማስተባበር ከተለያዩ የልማት ስራዎች መዛመዳቸው ይከታተላል።
16. በወረዳው ለአደጋ ትንበያ የሚያግዙ መረጃዎች ይሰበስባል ከተለያዩ የወረካ

አካላት ምምሕዳር ወረዳን ካልኦትን ብምትሕብባር ኣብ ወረድኡ ሓደጋ ከምፅኡ ዝኽእሉ ምኽንያታት ኣቐዲሙ የፅንዕ፣ የፍልጥ ፣ ሓደጋ እንትበፅሕ ድማ ጊዚያዊን ዘላቕን ናይ ምክልኻል ተግባራት ይፍፅም፣

17. ኣብቲ ወረዳ ንስድራ ተጠቀምቲ ስድራ ምግቢ ዉሕስና ፕሮግራምን ሓፈሻዊ ኩነታት ከይዱ ምግቢ ዉሕስና ዝምልከት መረዳእታ ይእክብን ይትንትንን፣ ከምኡ'ዉን እቲ ህዝቢ ካብዚ ተረባሓይ ዝኾነሉ ኣግባባት የነፅርን ይካታተልን፣

18. ኣብቲ ወረዳ ብመንግስቲ ይኹን ዘይመንግስታዊ ኣካላት ዝሳለጡ መደባት ምግቢ ዉሕስና ተዋዲዶም ዉፅኢታዊ ብዝኾነ መንገዲ ንክኸይድ የተሓባብርን ናይቶም ፕሮጀክታት ስራሕቲ ኣፈፃፅማ ኣመልኪቱ ብቐጥታ ምስ ተጠቀምቲን ተግበርቲን ኣካላት ብሓባር በብእዋኑ ይግምግም፣

14. <u>ሓለዋ ከባብን ምምሕዳርን ኣጠቓቕማ መሬትን ዴስክ</u>

ሓለዋ ከባብን ምምሕዳርን ኣጠቓቕማ መሬትን ዴስክ ተፀዋዕነቱ ንወረዳ ቤት ፅሕፈት ሕርሻን ገጠር ልምዓትን ኮይኑ ዝስዕብ ተግባርን ሓላፍነትን ይህልዎ።

1. ኣብ ሓለዋ ከባብን ምምሕዳር ኣጠቓቕማ መሬትን መሰረት ገይሮም ዝወፁ ኣዋጃት ፣ ደንብታትን መምርሕታትን ኣብ ወረዳኡ ዝተኸበሩ ምዃኖም ይከታተል ፣ይቆፃፀር ፣ የፈፅም።
2. ኣብ'ቲ ወረዳ ዝካየዱ ሽግሽግ መሬት ፣ ብዉርሲን ብካልኦት ምኽንያታትን ዝግበር ምትሕልላፍ ትሕዝቶ መሬት ፣ ዕደላ ናይ ትሕዝቶ መረጋገፂ ሰርተፊኬትን የተሓባብር፣ ይቆፃፀር ፣ መረዳእታታት መዝገቡ ይሕዝ።
3. ኣብቲ ወረዳ ምስ መሰል ትሕዝቶ መሬትን ተመሳሰልቲ ምስ መሬት ምትእስሳር ዘለዎም ቅሬታትን ጥርዓናትን ምስ ዝምልከቶም ኣካላት ብምትሕብባር ሕጋዊ መፅለቢ ክረኽቡ ይፅዕር ፣ ብኻልኦት

መስተዳደርና ሌሎች አካሎች በማስተባበር በወረዳው አደጋ ሊያመጡ የሚችሉ ምክንያቶች አስቀድሞ ያጠናል ፣ ያሳዉቃል፣ አደጋ ሲደርስ ደግሞ ጊዚያዊና ዘላቂ የመከላከል ተግባራት ይፈፅማል።

17. በወረዳው የምግብ ዋስትና ፕሮግራም ተጠቃሚዎችና አጠቃላይ የምግብ ዋስትና ሂደት በሚመለከት ማስረጃ ይሰበስባል፣ ይተነትናል፣ እንዲሁም ህዝቡ ከዚሁ ተጠቃሚ የሆነበት ስልት ይቀይሳል ይከታተላል።

18. በወረዳው በመንግስታዊ ሆነ መንግስታዊ ባልሆኑ አካላት የሚካሄዱ የምግብ ዋስትና ስራዎች ተቀናጅተው ዉጤታማ በሆነ መንገድ እንዲካሄድ ያስተባብራል እንዲሁም የፕሮጀክቶች ስራ አፈፃፀም በተመለከተ በቀጥታ ከተጠቃሚዎችና ተግባሩን ከሚፈፅሙ አካላት ወቅቱን በመጠበቅ በጋራ ይገመግማሉ።

14. <u>የአከባቢ ጥበቃ የመሬት አስተዳደር ና አጠቃቀም ዴስክ</u>

የአከባቢ ጥበቃ የመሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ዴስክ የሚከተለው ተግባርና ሃላፊነት ይኖሯል።

1. በአካባቢው ጥበቃ መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም መሰረት አድርገው የወጡ አዋጆች ፣ ደንቦችና መመሪያዎች በወረዳው መከበራቸው ይከታተላል። ይቆጣጠራል ያስፈፅማል።
2. በወረዳው የሚደረግ የመሬት ሽግሽግ ፣ በወርስና በሌላ ምክንያት የሚደረግ የመሬት ይዞታ ማስተላለፍና የመሬት ይዞታ ማረጋገጫ ሰርተፊኬት እደላ ያስተባብራል ፣ ይቆጣጠራል፣ መረጃዎች መዝግቦ ይይዛል።
3. በወረዳው ከመሬት ይዞታ መብትና ሌሎች ከመሬት ጋር ተያያዥነት ያላቸው ቅሬታዎችና አቤቱታዎች ከሚመለከታቸው አካላት በመተባበር ህጋዊ መፍትሄ እንዲያገኙ ይጥራል ፣ በሌላ አካል መፍትሄ

ዝምልከቶም ኣካላት ክፍትሑ ዝግበኦም እናፅነዐ ምስ ሪኢትኡ ናብ ልዕሊኡ ሪፖርት ይገብር።

4. ሕ/ሰብ ኣብ ሕግታት ሓለዋ ከባብን ኣጠቓቕማ መሬት ን ግንዛብኡ ክዓቢ ዘለዉዎ መሰላትን ግቡኣትን ክፈልጥ ብጣብያን ቁሸትን ተወዲቡ ኣብ ምክልኻል ብርሰት ሃፍቲ ተፈጥሮ ክሰርሕ የለዓዕል ይዉደብ ፣ ድጋፍ ይህብ።
5. ኣብ ወረድኡ ናይ መጠሻ ቦታታት ስርዓት ብዘለዎ ኣገባብ ይዕደል ምህላዉ ይቆፃፀር ፣ ብቐፃልነት ንመጠሻ ዝኾኑ ከባቢታት ናፅነዐ መረዳእታ ይሕዝ፣ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል።
6. ኣብ ከተማታት ንከባቢ ድሕንነት ዝኅድኡ ስራሕቲ ይቆፃፀር ፣ ፅሬትን ፅባቐን ከተማታት ክዓቢ ምስ ዝምልከቶም ብሓባር ይሰርሕ።
7. ብምኽንያት ምስፍሕፋሕ ከተማታት ዝፍጠር ናይ ገባራት ምፍንቃል ንምክልኻልን ንምፍታሕን ምስ ዝምልከቶም ብምትሕብባር ይሰርሕ፣ ብመሰረት ሕጊ ተለዋጢ መሬት ክረኽቡ ወይ ካልኦት ጥቕምታቶም ክሕሎ ይፅዕር።
8. ኣብ ወረድኡ ስርዓት ኣፈፃፅማ ምምሕዳር ኣጠቓቕማ መሬትን ሓለዋ ከባብን ዝረኣዩ ፀገማት እናፅነዐ ንዝምልከቶም የቕርብ።
9. ንኢንቨስትመንት ዝዕደል መሬት ብመሰረት ሕግን መምርሕን ይፍፀም ምህላዉ ይቆፃፀር፣ ብቐፃልነት ንኢንቨስትመንት ክዕደል ዝግባእ መሬት ኣፅኒዑ የዳሉ፣ ኢንቨስተራት ካብ ዉልቀ ሓረስቶት መሬት እንትካረዩ ብመሰረት ሕጊ ይፍፀም ምህላዉ ይቆፃፀር ፣ ይከታተል።

15. ቤት ፅሕፈት ሃፍቲ ማይ መዓድንን ኢነርጅን

ቤት ፅሕፈት ሃፍቲ ማይ ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ።

1. ኣብ ወረድኡ ዝተመጣጠነ ዝርገሐ መስተ ማይ መሰረት ዝገበረ ትልሚ የዳሉ፣ የፈፅም

የሚሹ ጉዳዮች እያጠና ለበላይ አካል ያቀርባል።

4. ህብረተሰብ በአከባቢ ጥበቃና መሬት አጠቃቀም ግንዛቤው ከፍ እንዲል ፣ ያሉት መብቶችና ግዴታዎች እንዲያዉቅ ፣ በቀበሌና በጎጥ ተደራጅተው የተፈጥሮ ሃብት ውድመት እንዲከላከል ያነሳሳል፣ ያደራጃል ፣ ያግዛል
5. በወረዳው የጎጅ መውጫ ቦታ በትክክልና ስርኣት ባለው ሁኔታ መታደሉ ይቆጣጠራል ፣ በቀጣይነት ለጎጅ መዉጫነት የሚያገለግል ቦታ በማጥናት መረጃ ይይዛል ፣ ያስፈፅማል ፣ ይከታተላል።
6. በከተሞች ለአከባቢ ደህንነት ጠንቅ የሆኑ ተግባራት ይቆጣጠራል፣ የከተሞች ንፅህንና ዉበት የሚያድግበት ሁኔታ ከሚመለከታቸው ጋር በመተባበር ይሰራል።
7. በከተሞች መስፋፋት ምክንያት የሚፈጠር የአርሶ አደሮች መፈናቀል ለማቃለልና ለመፍታት ጉዳዩ ከሚመለከታቸው ጋር በመሆን ይሰራል ፣ ህግ በሚያዘው መሰረት ተለዋጭ መሬት እንዲያገኙ ወይም ሌሎች ጥቅሞቻቸው እንዲከበሩ ይጥራል።
8. በወረዳው የመሬት አጠቃቀም አስተዳደርና የኣከባቢው ጥበቃ አፈፃፀም ስርኣት በተመለከተ ያሉ ችግሮች እያጠና ለሚመለከተው ያቀርባል።
9. ለኢንቨስተሮች የሚታደል መሬት ህግ እና መመሪያ በሚፈቅደው መሰረት መፈፀሙ ይቆጣጠራል ፣ በቀጣይነት ለኢንቨስተር የሚሰጥ መሬት እያጠና ያዘጋጃል ፣ እንዲሁም ኢንቨስተሮቹ ከአርሶ አደሮች መሬት ሲከራዩ ህግ በሚፈቅደው መሰረት መፈፀሙ ይከታተላል ፣ ይቆጣጠራል

15.የዉሃ መዓድንና ኢነርጂ ፅሕፈት ቤት

የዉሃ ሃብት ፅሕፈት ቤት የሚከተሉት ተግባርና ሃላፊነት ይኖሩታል

1. በወረዳው የተመጣጠነ የመጠጥ ዉሃ አገልግሎት ስርጭት መሰረት ያደረገ እቅድ

፣ ክፍፀም ይገብር

2. ኣብ ወረዳኡ ሕብረተሰብ ዘሳተፈ ኮሚቴታት ማይ የጣይሽ የተሓባብር ፣ ይከታተል ፣ ይቆፃፀር ናይ ቴክኒክ ሓገዝ ይገብርን ናይ ፋይናንስ ዓቕሞም ዝዓብየሉ ሜላታት ይሕንፅፅ።

3. ፅንዓትን ህንፀትን ኣናእሽተይ ሩባታት ፣ ስፔትን ግድባትን ሆሮዩ፣ ምምሕያሽ ባህላዊን ናይ ፖምፕ መስኖን የካይድን ንኽካየድ ይገብር።
4. ሃፍቲ ማይ ኣመልኪቶም ዝወፁ ፖሊሲታት ፣ ሕግታትን መምርሒታትን ኣብ ወረዳኡ ተፈፃምነቶም ይከታተል ።
5. ዝተወሰነ ግልጋሎት ዝዉዕል ማይ ዝተወሰነሉ ናይ ፅሬት ደረጃ ከምኡ'ዉን ንዝተፈላለዩ ወሓዝቲ ዝተወሰነ ናይ ፅሬት ደረጃ ኣብ ስራሕ ምውዓሉን ንሕብረተሰብ ፅሬቱ ዝሓለወ ማይ ይባፃሕ ምህላዉን የረጋግፅ፣ ይከታተል፣ ይቆፃፀር።
6. በቲ ወረዳ ይኹን ብኻልኦት መንግስታዊን ዘይመንግስታዊን ትካላት ተሰሪሖም እቲ ወረዳ ዝተረኽቦም ንናይ መስተ ማይን መስኖን ትካላት ተጠቀምቲ ብምትሕብባር ኣድላይ ናይ ቴክኒክ ድጋፍ ብምሃብ ግቡእን ዘላቒን ግልጋሎት ክህባ ይገብር።
7. ንመስተ ማይ ዘገልግሉ ናይ ኢድ ጉድጓድ ፣ፍልፍል ማይ፣ናይ ዝናብ ማይ መዋህለሊ ሜላታት የፅንዕ ዲዛይን ይገብር ፣የማሓድር፣

8. ናይ መስተ ማይ መስኖን ማዕድንን ኢነርጅን ብዝምልከት ኣብ ወረዳኡ ዝርከብ መረዳእታ ይእክብን ይዕቅብን፣ናብ ክልል ቢሮ ሃፍቲ ማይ ፣ማዕድንን ኢነርጅን ብእዋኑ ይልእኽ
9. ብባህላዊ መንገዲ ዝካየዱ ናይ ማዕድን ምፍራይ ስራሕቲ ፍቓድ ይህብ ይከታተል ይቆፃፀር ቴክኒካዊ ድጋፍ ይህብ።
10. ብባህላዊ መንገዲ ካብ ዝፈርዩ ናይ ማእድን ምፍራይ ስራሕቲ ዝርከብ ናይ ሮያሊቲ እቶት ብኣግባቡ ክእከብ ይገብር፣

ያወጣል፣ ያስፈፅማል።

2. በወረዳው ሕብረተሰቡ የሚያሳትፍ የመጠጥ ዉሃ አስተዳደር ኮሚቴዎች ያቋቁማል ያስተባብራል ፣ ይከታተላል ፣ ይቆጣጠራል የቴክኒክ እገዛ ያደርጋል እንዲሁም የፋይናንስ አቅማቸው የሚያሳድጉበት ዘዴ ያቅዳል
3. ጥናትና ግንባታ ፣ ትንንሽ ወንዞች ፣ ስፔትን ግድቦች ዉሃ ማቆር (ሆሮዮ) ፣ ባህላዊና የፓምፕ መስኖ የማሻሻል ስራዎች ያካሂዳል እንዲካሄድ ያደርጋል።
4. የዉሃ ሃብት በሚመለከት የወጡ ፖሊሲዎች ፣ ህጎችና መመሪያዎች በወረዳው ተፈፃሚነታቸው ይከታተላል።
5. ለመጠጥ ኣገልግሎት የሚዉል ዉሃ የጥራት ደረጃ እንዲሁም ለተለያዩ ተፋሰሶች የተቀመጡ የጥራት ደረጃ ስራ ላይ መዋሉ ለህብረተሰቡ ጥራቱ የጠበቀ የመጠጥ ዉሃ መድረሱን ያረጋግጣል፣ ይከታተላል ፣ ይቆጣጠራል።
6. በወረዳው ይሁን በሌሎች መንግስታዊ ና መንግስታዊ ባልሆኑ ተቋሞች ተሰርተው ወረዳው የተረከባቸው የመጠጥ ውሃና የመስኖ ተቋማት ተጠቃሚዎችን በማስተባበር አስፈላጊው የቴክኒክ ድጋፍ በመስጠት ተገቢና ዘላቂ አገልግሎት እንዲሰጡ ያደርጋል።
7. ለመጠጥ ውሃ የሚያገለግሉ የእጅ ጉድጓድ ፣የምንጭ ውሃ፣እንዲሁም የዝናብ ውሃ ማጠራቀሚያ ዘዴዎች ያጠናል ዲዛይን ያደርጋል፣ያስተዳድራል፣
8. የመጠጥ ውሃ መስኖ ፣ማእድንና ኢነርጅን በተመለከተ በወረዳው የሚገኝ ማስረጃ ይሰበስባል ይይዛል፣ወደ ክልል ውሃ ሃብት፣ማእድንና ኢነርጅን ቢሮ ይልካል፣

9. በባህላዊ መንገድ ለሚካሄድ የማእድን ማፍራት ስራዎች ፍቃድ ይሰጣል፣ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል ድጋፍ ይሰጣል።
10. በባህላዊ መንገድ ከሚገኙ(ከሚፈሩ) የማእድን ማፍራት ስራዎች የሚገኙ የሮያሊቲ ገቢ በኣግባቡ እንዲሰበሰብ ያደርጋል።

11. ናይ ባዮማስ ቆጠብቲ ቴክኖሎጂታትን ኣናኣሽተይ ናይ ተለዋጢ ኢነርጂ ቴክኖሎጂታት ኣብቲ ሕብረተሰብ ብገፊሑ ንኽታኣታተዩ ይገብር፣
12. ኣብ ወረዳኡ ብመንግስቲ ይኹን መንግስታዊ ዘይኾኑ ትካላትን ብውልቀ ሰባትን ዝሰርሑ ናይ መስተ ማይ መስኖን ማኣድንን ኢነርጅን ስራሕቲ የተሓባብር፣ድጋፍ ይህብ ይከታተል።
13. ኣብ ወረዳኡብመንግስቲ ይኹን ብካልኦት ኣካላት ናይ ዝካየዱ ናይ መስኖ ፣መስተማይ ማኣድንን ኢነርጅን ተንከፍ ስራሕቲ ትልምን ናይ ኣፈፃፅማ ፀብፃብን ብእዋኑ ናብ ዝምልከቶ ኣካል ፀብፃብ ብእዋኑ የቕርብ፣

16.ቤት ፅሕፈት ፋይናንስን ኢኮነሚያዊ ልምዓትን

ቤት ፅሕፈት ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ

1. ኣብ ናይ ክልል ናይ ልምዓት ስትራተጂ መሰረት ዝገበረ ናይ ወረዳኡ ናይ ነዊሕን ሓጺርን ጊዜ ናይ ልምዓት ትልሚ ኣዳልዩ ናብ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ የቕርብ፣ እንትፀድቕ ኣፈፃፅማኡ ይከታተል።
2. ምስ ዝምልከቶም ኣካላት ብምትሕብባር ኣብ ወረዳኡ ዝፍፀሙ ናይ ልምዓት ፕሮጀክትታት የዳልው ወይ ንክዳለው ይገብር፣ ምስፀደቁ ንኣፈፃፅማኦም ይከታተል፣ፋይናንሳዊ ሓገዝ ንዝገብሩ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ትካላት የቕርብ።
3. ኣብ ወረዳኡ ንተሳትፎ ሰብ ውልቀ ሃፍቲ ዘተባብዕ ምቹው ባይታ ንክፍጠር ይሰርሕ፣ንዚ ንምፍፃም ንፁር ትልሚ የውፅእ፣
4. ዝተፈላለየ ኢኮነሚያውን ማሕበራዊን ረብሓ ዘለዎም ናይ ወረዳኡ ሃፍቲ ተፈጥሮ ተመዝጊቦም ክትሓዙ፣ንፁር መረዳእታን ስታስቲክስን ክትሓዝ ይገብር።
5. ኣብ ወረዳኡ ኣብ ማሕበራትን ኢኮነሚያውን ምንቅስቓስ ንዝተዋፈሩ መንግስታዊን ዘይመንግስታዊን ወሃብቲ ሓገዝ የተሓባብርን ስራሕቶም ምስ ናይቲ

11.የባዮማስ ቆጣቢ ቴክኖሎጅዎችና የትናንሽ ተለዋጭ ኢነርጂ ቴክኖሎጂዎች ለሕብረተሰቡ በሰፊው እንዲስፋፋ ያደርጋል።
12.በወረዳው በመንግስት ይሆን መንግስታዊ ባልሆኑ ተቋማትና በግለ ሰዎች የሚሰሩ የመጠዋ ውሃ መስኖና ማኣድን ና ኢነርጂ ስራዎች ያስተባብራሉ ፣ድጋፍ ይሰጣል ይከታተላል።
13.በወረዳው በመንግስት ይሆን በሌሎች ኣካሎች የሚካሄዱ የመስኖ፣መጠዋ ውሃ ማእድንና ኢነርጂ ነክ ስራዎች ዕቅድና የኣፈፃፀም ሪፖርት ወደሚመለከተው ኣካል በወቅቱ ሪፖርት ያቀርባል።

16.<u>የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ፅሕፈት ቤት</u>

የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ፅሕፈት ቤት የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖረዋል።

1. የክልሉ የልማት ስትራተጂ መሰረት ያደረገ የወረዳው የረጅምና የኣጭር ግዜ የልማት እቅድ በማዘጋጀት ለወረዳው ስራ ኣስፈፃሚ ኮሚቴ ያቀርባል፣ሲፀድቅ ኣፈፃፀሙን ይከታተላል።
2. ከሚመለከታቸው ኣካላት በመተባበር በወረዳው ውስጥ የሚፈፀሙትን የልማት ፕሮጀክቶች ያዘጋጃል ወይም እንዲዘጋጁ ያደርጋል፣ ሲፀድቁም ኣፈፃፀማቸዉን ይከታተላል፣ የፋይናንስ ድጋፍ ለሚያደርጉ መንግስታዊና መንግስታዊ ላልሆኑት ኣካላት ያቀርባል።
3. በወረዳው ውስጥ የግል ባለሃብቶች ተሳትፎ የሚያበረታታ ኣመቺ ሁኔታ ለመፍጠር ይሰራል ፣ ይህን ለማስፈፀም እቅድ ያወጣል።
4. የተለያዩ ኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ ጠቀሜታ ያላቸው የተፈጥሮ ሃብት በዉል ተመዝግበው እንዲታወቁ፣ ኣስፈላጊው መረጃና ስታቲስትክስ እንዲይዝ ያደርጋል።
5. በወረዳው ወስጥ በማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ እንቅስቃሴ የተሰማሩ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድጋፍ ሰጪ ኣካላት ያስተባብራል ፣ ስራዎቻቸው ከወረዳው

ወረዳ ትልሚ ምትእስሳር ክህልዎ ይሕግዝ።

6. ናይ ወረዳኡ ናይ ልምዓት ትልሚ የፅንዕ፣ ጠቕላላ ናይ ልምዓት መረዳእታታት ይእክብ፣ ይውድብን ይትንትንን።
7. ጉዳያት ስነ ህዝቢ ኣብ ናይ ወረዳኡ ናይ ልምዓት ትልሚ ንክኣቱ ይገብር።
8. ኣብ ወረድኡ ምስ ቁጠባዊ ዕብየት ዝተመጣጠነ በዝሒ ህዝቢ ንክህሉ ኣብ ሕብረተሰብ ግንዛቤ ክዓቢ ይሰርሕ
9. ኣብ ወረድኡ ዘለዉ ኣብያተ ፅሕፈት መንግስቲ ስራሕቶም ንናይ መንግስቲ ናይ ፋይናንስ ፖሊሲ ፣ ሕግታት ፣ ደንብታትን መምርሒታትን ተኸቲሎም ምስርሖም ይቆፃፀር።
10. ኣብ ወረድኡ ካብ ዘለዉ ኣብያተ ፅሕፈት መንግስቲ ንዝቐረበሉ ናይ ስርዑን ካፒታልን በጀት ሕቶን ሕሉፍ ኣፈፃፅማ በጀትን መርሚሩ ናይቲ ወረዳ ዝተጠቓለለ ዓመታዊ በጀት ብምድላው ምስ ሪኢቶኡ ናብ ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ወረዳ የቕርብ፣ ምስፀደቐ ንኣፈፃፅማኡ ይከታተል።
11. ብሕጊ ናይቲ ወረዳ ፍልፍል ኣታዊ ተባሂሎም ዝተነፀሩ ዓይነታት ግብርን ቀረፅን ብኣግባቡ ክዉሰኑ፣ ክእከቡን ሒሳቦም ብግቡእ ክተሓዝን ይገብር ካልኦት ፍልፍላት ናፅነ ንዉሳነ የቕርብ።
12. ናይቲ ወረዳ ሒሳብ ኣታሕዛ ስርዓት ንናይ ፋይናንስ ሕግን ስርዓትን ተኸቲሉ ይፍፀም ምህላው የረጋግፅ፣ ናይ ኣብያተ ፅሕፈት ናይ ሒሳብ ሰነዳት ይምርምር፣ ናይ ኦዲት ሪፖርት ናብ ዋና ኣማሓዳሪ ናብ ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን የቕርብ።
13. ካብ ናይ ወረዳ ፍልፍል ኣታዊ ወፃኢ ኣብቲ ወረዳ ዝእከቡ ዓይነታት ግብርን ቀረፅን ብመሰረት ሕጊ ይእከብ ብመምርሒ መሰረት ናብ ክልል ኣታዊ ይገብር።
14. ናይ ወረድኡ ንብረት ይቆፃፀር

የልማት እቅድ ጋር እንዲቀናጅ ጥረት ያደርጋል።

6. የወረዳው የልማት አቅም ያጠናል ፣ ጠቅላላ የልማት መረጃዎችን ይሰበስባል፣ ያጠናቅራል፣ ይተነትናል።
7. ሥነ ህዝብ የተመለከቱ ጉዳዮችን በወረዳው የልማት ዕቅድ ዉስጥ እንዲካተቱ ያደርጋል።
8. በወረዳው ውስጥ ከኢኮኖሚ እድገት ጋር የተመጣጠነ የህዝብ ብዛት እንዲኖር የህብረተሰቡ ግንዛቤ እንዲዳብር ይሰራል።
9. በወረዳው ውስጥ ያሉትን የመንግስት ፅሕፈት ቤቶች ስራዎቻቸው የመንግስት የፋይናንስ ፖሊሲ፣ ሕጎች ፣ ደንቦችና መመሪያዎች ተከትለው መስራታቸው ይቆጣጠራል።
10. በወረዳው ውስጥ ካሉት የመንግስት ፅሕፈት ቤቶች የሚቀርቡለትን የመደበኛና የካፒታል በጀት ጥያቄና ያለፈው በጀት አፈፃፀም መርምሮ የተጠቃለለ አመታዊ የወረዳው በጀት አዘጋጅቶ አስተያየቱን በመጨመር ለወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ያቀርባል፣ ሲፀድቅ አፈፃፀሙን ይከታተላል።
11. የወረዳው የገቢ ምንጮች ተብለው በህግ ተለይተው የተሰጡትን የግብርና ቀረፅ በአግባቡ እንዲወሰኑ እንዲሰበሰቡ ሂሳቡም በአግባቡ እንዲያዝ ያደርጋል ፣ ተጨማሪ የገቢ ምንጮች እያስጠና ለዉሳኔ ያቀርባል።
12. የወረዳው የሂሳብ አያያዝ ስርዓት የፋይናንስ ሕግና ደንብ ተከትለው መፈፀማቸዉን ያረጋግጣል ፣ የሂሳብ ሰነዶችን ይመረምራል፣ የኦዲት ሪፖርት ለዋና አስተዳዳሪዉና ለፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ያቀርባል።
13. የወረዳው የገቢ ምንጭ ተብለው ተለይተው ከተሰጡት ዉጭ የሚሰበሰቡትን ግብርና ቀረጥ በሕጉ መሰረት ይሰበስባል ፣ በመመሪያው መሰረት ለክልሉ ገቢ ያደርጋል።
14. የወረዳው ንብረት ይቆጣጠራል ፣

የማሓድር።

15. ኣብቲ ወረድኡ ናይ ሓበሬታን መረዳእታን ስርዓት ብምዝርጋሕ ዝተጠናኸረ ከይዲ ትልምን ልምዓትን ክሳለጥ ይገብር።

16. ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓት ብመሰረት ዘውፅኦ መምርሕን ጊዜ ሰሌዳን እቲ ቢሮ ዝሓቶ ሪፖርት ብእዋኑ የቕርብ።

17.ቤት ፅሕፈት ንግዲ ኢንድስትሪን ከተማ ልምዓትን

ቤት ፅሕፈት ንግዲ ኢንድስትርን ከተማ ልምዓትን ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ።

1. ኣብ ወረዳኡ ዝርከባ ኣብያተ ማዛጋጃ ብስሩዕ ክዉደባ ይገብር ንስራሕተን ይመርሕ፣ የተሓባብር።
2. ቤት ማዘጋጃ መቀላጠፊ ልምዓት ኮይኑ ክሰርሕን ቀፃልነት ክህልዎን ምስ ዝምልከቶም ብምትሕብባር ናይ ዓቕሚ ምዕባይ ስራሕቲ ይሰርሕ።
3. ዕደላ መሬትን ዝርጋሐ መሰረተ ልምዓትን ቤት ማዘጋጃ ንሕርሻ ኢንድስትሪ ዝመቸወ ንክኾን ይመርሕ፣

4. ብርኪ ቤት ማዘጋጃ ዘይረኸባ ከተማ ተንከፍ ጣብያታት ሮቛሒ መጣየሺ ቤት መዛጋጃ ኣብ ዘማልኣሉ እዋን ንነበርተን ብምትሕብባር ኣፍልጦ ክረኽባ ንዝምልከቶ ይሓትት፣ ንተፈፃምነቱ ይከታተል።
5. ኣብ ብርኪ ቤት ማዘጋጃን ትሕቲኡን ዝርከባ ከተማዊ ባህሪ ዘለዎን ጣብያታት ብትልሚ ንክዓብያ ምስ ዝምልከቶም ብምትሕብባር ይሰርሕ፣

6. ዝፀንሐን ሓደሽቲ ዝፍጠራን ከተማታት ምስ ገጠር ጣብያታት ስጡም ኢኮኖሚያዊ ምትእስሳር ክህልወንን ክደጋገፋን ተሊሙ ይሰርሕ።
7. ብብርኪ ወረዳ ዝስርሑ መንገድታት ገፀር (RR-10) ማስተር ፕላን የዳሉ፣ ወይ

ያስተዳድራል።

15. በወረዳው ዉስጥ የመረጃና ኢንፎርሜሽን ስርዓት በመዘርጋት የተጠናከረ የእቅድና የልማት ክንዉን እንዲቀላጠፍ ያደርጋል

16. ፋይናንስና የኢኮኖሚ ልማት ቢሮ በሚያወጣው መመርያና የጊዜ ሰሌዳ መሰረት በማድረግ ለቢሮው በየጊዜው ሪፖርት ያቀርባል።

17.<u>የንግድ ኢንዱስትሪና ከተማ ልማት ፅሕፈት ቤት</u>

የንግድ ኢንዱስትሪና ከተማ ልማት ፅሕፈት ቤት የሚከተሉት ተግባርና ሃላፊነት ይኖሩታል።

1. በወረዳው ውስጥ ያሉ ማዘጋጃ ቤቶች በተገቢ ሁኔታ እንዲደራጁ ያደርጋል ስራቸው ይመራል ፣ ያስተባብራል።
2. ማዛጋጃ ቤት ለኢኮኖሚ እድገት ዋነኛ መሳሪያ ሆኖ እንዲያገለግልና ቀጣይነት እንዲኖረው ከሚመለከታቸው ጋር በመተባበር የአቅም ግንባታ ስራ ይሰራል።
3. የመዘጋጃ ቤቶች መሬት አሰጣጥና የመሰረተ ልማት ማስፋፋት ስርዓት ለእርሻ ኢንዱስትሪ እድገት አመቺ እንዲሆን ይመራል።
4. የመዘጋጃ ቤትነት ደረጃ ያላገኙ ከተማ ነክ የገጠር ቀበሌዎች ማዘጋጃ ቤት ለማቋቋም የወጣው መመዘኛ ሲያሟሉ ኗሪዎች በማስተባበር እውቅና እንዲሰጣቸው ለሚመለከተው ይጠይቃል ለአፈፃፀሙ ይከታተላል።
5. በማዛጋጃ ቤትና ከዛ በታች ደረጃ ያላቸው ከተማ ነክ የገጠር ቀበሌዎች በእቅድ እንዲያደርጉ ከሚመለከታቸው ጋር በመተባበር ይሰራል።

6. የቆዩና አዲስ የሚፈጠሩ ከተሞች ከገጠር ቀበሌዎች የጠበቀ ኢኮኖሚ ትስስር እንዲኖራቸው እና እንዲደጋገፉ አቅዶ ይሰራል።
7. በወረዳ ደረጃ የሚሰሩ የገጠር መንገዶች (RR-10) ማስተር ፕላን ያዘጋጃል፣ ወይም

ክዳለዉ ይገብር፣ ይሃንፅ፣ ይቆፃፀር።

8. ብወረዳ ዝተሰርሑን ብኻሊእ ተሰሪሖም ዝተረከቦምን መንገድታት የመሓድር፣ ይፅግን ወይ ክፅገኑ ይገብር።
9. ኩለመዳያዊ መረዳእታ ወረዳኡ መዝገቡ ይሕዝ ፣ ምዝገባታት ልደት ፣ ሞትን ፣ ፍትሕን የካይድ ምዝገባ ዉፅልን መረዳእታን የካይድ ፣ ይከታተል ፣ የመሓድር።
10. ደቀቕትን ኣናእሽተይን ትካላት ንግድን ኢንድስትሪን ንክስፋሕፋሕን ንክዉደቡን ይገብር የተባብዕ ፣ ይድግፍ፣ ናይ ስራሕ ፍቓድ ይህብ ዕዳጋን ግልጋሎት ልቓሕን ዝረኽቡሉ ባይታ የመቻቹ።
11. ምንቅስቓስ ንግዲ ንምቁፅፃር ዝወፁ ኣዋጃትን ፣ ደንብታትን መምርሒታትን ኣብ ወረድኡ ተፈፃምነቶም የረጋግፅ ፣ ይቆፃፀር፣ ዘይሕጋዊ ንግዲ ከይካየዱ ይከታተል፣ ይቆፃፀር።
12. ኣብ ወረዳኡ ግልጋሎት ትራንስፖርትን መራኸቢን ንክስፋሕፋሕ የተባብዕ ፣ ግልጋሎት ምኽሪ ይህብ ይድግፍ፣
13. ትራንስፖርትን መራኸብን ኣመልኪቶም ዝወፁ ኣዋጃት ፣ ደንቢታትን መምርሒታትን ኣብ ወረዳኡ ዉሽጢ ምኽባሮም የረጋግፅ ፣ ይቆፃፀር።

18. ቤት ፅሕፈት ዓቕሚ ህንፀት

ቤት ፅሕፈት ዓቕሚ ህንፀት ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ።

1. ዓቕሚ ህንፀት ኣብያተ ፅሕፈት ወረዳ ዝምልከቱ ፕሮግራማት ይመርሕ፣ የተሓባብር፣ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል።
2. ኣብ ወረድኡ ዝካየድ ምምሕያሽ ሲቪል ሰርቪስ ብላዕለዋይነት ይመርሕ፣ የተሓባብር ፣ የፈፅም።
3. ኣፈፃፅማ ፕሮግራማት ምምሕያሽ ሲቪል ሰርቪስ ኣብ ተገልገልቲ ፣ ፈፀምቲ ኣካላት ኣብያተ ፅሕፈት ቀፃልነት ክህልዎን ይገብር።
4. ምስ ቢሮ ዓቕሚ ህንፀት ብምትሕብባር ኣብ ወረድኡ ኣብ በቢ ደረጅኡ ዘለዉ

እንዲዘጋጅ ያደርጋል ይገነባል ፣ ይቆጣጠራል።

8. በወረዳው የተሰሩና በሌላ ተሰርተው የተረከባቸው መንገዶች ያስተዳድራል ፣ ይጠግናል ፣ ወይም እንዲጠገኑ ያደርጋል።
9. በወረዳው የልደት ፣ የሞት ፣ የፍች መረጃ ይመዘግባል።የዉልና መረጃ ያካሄዳል፣ ይከታተላል ፣ ያስተዳድራል።
10. ኣነስተኛና ጥቃቅን የንግድና ኢንዱስትሪ ተቋማት እንዲስፋፉ እንዲደራጁ ያደርጋል የስራ ፍቃድ ይሰጣል የገበያና የብድር ኣገልግሎት ሊያገኙ የሚችሉበት ሁኔታዎች ያመቻቻል፣ ያበረታታል ፣ ያግዛል።
11. የንግድ ስርአት ለመቆጣጠር የወጡ ኣዋጆች ፣ ደንቦችና መመሪያዎች በወረዳው ተፈፃሚነታቸው ያረጋግጣል፣ ይከታተላል፣ የቆጣጠራል ፣ ህገ-ወጥ ንግድ እንዳይካሄድ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል።
12. በወረዳው የትራንስፖርትና መገናኛ ኣገልግሎት እንዲስፋፉ ያበረታታል ፣ የምክር ኣገልግሎትና ድጋፍ ይሰጣል።
13. ትራንስፖርትና መገናኛ በተመለከተ የወጡ ኣዋጆች ደንቦችና መመሪያዎች በወረዳው ዉስጥ መከበራቸው ያረጋግጣል፣ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል።

18. የአቅም ግንባታ ፅሕፈት ቤት

የአቅም ግንባታ ፅሕፈት ቤት የሚከተሉት ተግባርና ሃላፊነት ይኖሩታል።

1. የወረዳው ፅሕፈት ቤቶች አቅም ግንባታ የተመለከቱ ፕሮግራሞች ይመራል ፣ አፈፃፀሙ ይከታተላል።
2. በወረዳው የሚካሄደው የሲቪል ሰርቪስ ማሻሻያ ፕሮግራም በበላይነት ይመራል ፣ ያስተባብራል ፣ ያስፈፅማል።
3. የሲቪል ሰርቪስ ማሻሻያ ፕሮግራም አፈፃፀም በተገልጋዮች ፣ በወረዳው አስፈፃሚ አካላት ተገቢው ግንዛቤ እንዲኖርና ቀጣይነት እንዲኖረው ይሰራል።
4. ከአቅም ግንባታ ቢሮ በመተባበር በወረዳው በየደረጃው ያሉ የስራ ሃላፊዎችና ባለሞያዎች

ኣካላት ኣመራርሓን ሰብ ሞያታትን ስራሕ መዕበይ ስልጠናታት ክረኽቡ ይገብር።

5. ፖሊሲ ኣወሃህባ ግልጋሎት ሲቪል ሰርቪስ ኣብ ወረድኡ ብዘለዉ ፈፀምቲ ኣካላት ተግባራዊ ይኾን ምህላዉ ይከታተል ይቆፃፀርን የፍፅምን።
6. ምምሕዳር ሰራሕተኛ መንግስቲ ዝምልከት ዝወፁ ፖሊሲታት ኣዋጃት ፣ ደንብታትን መምርሕታትን ኣብ ወረድኡ ኣብ ስራሕ ይዉዕሉ ምህላዎም ይከታተል፣ ይቆፃፀር።

7. ኣብ ወረድኡ ዝቑፀሩ ሰራሕተኛታት ኣቆፃፅረኦም ፣ ኣመዳድቦኦምን ኣዋህባ ብርኪ ዕብየትን ብመንግስቲ ሰራሕተኛ ኣዋጅ ፣ ደንብን ኣፈፃፀማ መምርሕን መሰረት ዝተፈፀመ ምዃኑ ይከታተል፣ ይቆፃፀር።
8. ንሰራሕተኛ መንግስቲ ናይ ስራሕ ዉፅኢት መመዘኒ ዝወፀ መምርሒ በተን ኣብያተ ፅሕፈት ወረዳ ኣብ ስራሕ ምዉዓሉ ይከታተል፣ ይቆፃፀር።

19. <u>ቤት ፅሕፈት ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን</u>

ቤት ፅሕፈት ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን ዝስዕብ ተግባርን ሓላፍነትን ይህልዎ።

1. ኣብ ጉዳያት መስርሕን ሰራሕተኛን ፣ ህፃናት ቤተሰብ ፣ ደቂ ኣንስተዮ ፣ መናእሰይ፣ ኣካል ጉድኣትን ኣረጋዊያንን ኣመልኪቶም ዝወፁ ኣዋጃት ፣ ደንብታትን መምርሕታትን ኣብ ወረድኡ ኣብ ስራሕ ምዉዓሎም ይከታተል ፣ ዘጋጥሙ ፀገማት ናፅነፀ ሪፖርት የገብር።
2. ኣብ ወረዳኡ ዘለው መስራሕትን ሰራሕተኛታትን ነናይ ባዕሎም ማሕበራት ከጣይሹ የለዓዕል፣ቴክኒካዊ ሓገዝ ይህብ ሕጋዊ ኣፍልጦ ንክረክቡ ኩነታት የመቻቹ።
3. ኣብ መንጎ መስርሕን ሰራሕተኛን ዘሎ ዝምድና ሰላማዊ ክኸውንዘጋጥም ዘይምቅድዳው ብስምምዕነት ክውዳእን ማሕበራዊ ዘተ ክዓብን ኣድላይ ፃዕሪ ይገብር፣ኣብ መስርሕን ሰራሕተኛን ኣመልኪቶም ዝቐርቡ ጥርዓናት ውሳነ

የአቅም ግንባታ ስልጠናዎች እንዲያገኙ ያደርጋል።

5. የሲቪል ሰርቪስ አገልግሎት አሰጣጥ ፖሊሲ በወረዳው ባሉ አስፈፃሚ አካላት ተግባራዊ መሆኑ ያረጋግጣል ፣ ይከታተላል ፣ ይቆጣጠራል።
6. የመንግስት ሰራተኞች አስተዳደር በተመለከተ የወጡ ፖሊሲዎች ፣ አዋጆች ፣ ደንቦችና መመሪያዎች በወረዳው ስራ ላይ መዋላቸው ያረጋግጣል ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል።
7. በወረዳው የሚቀጠሩ ሰራተኞች የአቀጣጠራቸው ፣ አመዳደባቸዉና የደረጃ እድገት አሰጣጥ በመንግስት ሰራተኞች አዋጅ ፣ ደንብና የአፈፃፀም መመሪያ መሰረት መሆኑ ያረጋግጣል ፣ ይከታተላል።

8. ለመንግስት ሰራተኞች የስራ ዉጤት መመዘኛ ለመለካት የወጣው መመሪያ በወረዳ ዉስጥ ባሉ ፅሕፈት ቤቶች ስራ ላይ መዋሉ ያረጋግጣል፣ ይከታተላል።

19.<u>የሰራተኛ ና ማህበራዊ ጉዳይ ፅሕፈት ቤት</u>

የሰራተኛና ማሕበራዊ ጉዳይ ፅሕፈት ቤት የሚከተሉት ተግባርና ሃላፊነት ይኖረዋል።

1. የአሰሪናሰራተኛ ጉዳይ፣ የህፃናት፣ የቤተሰብ የሴቶች፣ ወጣቶች፣ የአካል ጉዳተኞችና አረጋውያን አሰመልክተው የወጡ አዋጆች፣ ደንቦችና መመርያዎቸ በወረዳው ውስጥ ስራላይ መዋላቸው ይከታተላል፣ የሚያጋጥሙትን ችግሮች እያጠና ሪፖርት ያደርጋል።
2. በወረዳው ውስጥ የሚገኙት አሰሪና ሰራተኛ የየራሳቸው ማህበር እንዲያቋቁሙ ያበረታታል ሞያዊ እገዛ መስጠት ሕጋዊ እውቅና እንዲያገኙ ሁኔታዎችን ያመቻቻል።
3. የእንድስትሪ ሰላም ለማረጋገጥ በአሰሪና ሰራተኛ ጤናማ ያልሆነ ግንኙነት ሲፈጠር በስምምነት(በመግባባት) እንዲያልቅ አስፈላጊውን ጥረት ማድረግ፣አሰሪና ሰራተኛ አስመልክተው የሚቀርቡ አቤቱታዎች ውሳኔ መሰጠትና

ይህብ፣ የፈፅም።

4. ጥዕናን ደሕንነት ሞያን ናይ ስራሕ ከባብን ኣመልኪቶም ዝወፀ መምረሒታት ኣብ ስራሕ ምውዓሎም ይቆፃፀር፣ብመምርሒ መሰረት ትእዛዝ ይህብ።
5. ሓደሽቲ ትካላት እንትሰርሑ ዝነበሩ እንትስፋሕፈሑን መሳርሕታት እንትትከሉ ወይ ቦታ እንትቅይሩ ኣብ ልዕሊ ጥዕናን ደሕንነትን ሰራሕተኛታትን ኣብቲ ትካልን ጉድኣት ዘየምፅኡ ምኾኖም የረጋግፅ፣ይቆፃፀር።
6. ደለይቲ ስራሕን ክፍቲ ስራሕ ቦታታትን ብምምዝጋብ ስራሕን ሰራሕተኛን የራኽብ።
7. ኣብ ጉዳያት ማሕበራዊን ሰራሕተኛን ዝምልከት ግንዛቤ ሕብረተሰብ ንክዓቢ ስልጠናታትን ወርክሾፓትን የካይድ።
8. ኣብ ኣፀጋሚ ኩነታት ዝርከቡ ሕብረተሰባዊ ክፍልታት ካብ ዘለዎ ም ማሕበራዊን ስነልቦናዊን ቁጠባዊን ፀገማት ንምቅላል ዝወፁ ፕሮግራማት የፈፅም፣ዓርሰ ተበግሶ ብምውሳድ ምንቅስቓስ ይገብር።
9. ጉዳኣት ኣካል ዓርሶም ዝኽእልሉ ባይታ ብምፍጣር ኣብ ልምዓታዊ ምንቅስቓስ ማዕረ ተሳተፍትን ተረባሕትን ክኾኑ የተሓባብር ፣ይከታተልን ይድግፍን።
10. ኣብ ወረዳ ንዝረኣዩ ማሕበራዊ ፀገማት ብዝተዋደደ መንገዲ ንምፍታሕ ንዝቀሳቐሱ ኣካላት የተሓባብር።
11. ማሕበራዊ ፀገማት ንምክልካል ኮነ ኣብቲ ፀገም ንዝኣተው ወገናት መሊስካ ንምድሓን ማሕበረሰብ መሰረት ዝገበሩ መደባት ኣውፂኡ ይሰርሕ።

20.<u>ቤት ፅሕፈት ፍትሒ</u>

ቤት ፅሕፈት ፍትሒ ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ።

1. ኣብ ወረዳኡ ብኹሎም መንግስታዊን ዘይመንግስታዊን ትካላት፣ማሕበራትን ውልቀ ሰባትን ሕግታት ምኽባሮም የረጋግፅ፣
2. ናይቲ ወረዳ ቤት ፍርዲ ስልጣን ኣብ ዝኾኑ ናይ ገበን ዋኒናት ይከራኸር፣

ለተግባራዊነቱ መንቀሳቀስ።

4. የሞያና የስራ ኣካባቢ ደህንነት ኣስመልክቶ የወጡ መመሪያዎች ስራ ላይ መዋላቸውን ይቆጣጠራል በመመርያ መሰረት ትእዛዝ ይሰጣል።
5. ኣዳዲስ ተቋማት ሲቋቋሙ የነበሩት ተቋማት ሲስፋፉ ፣መሳሪያዎች ሲተከሉም ሆነ የስራ ቦታ ሲቀይሩ በሰራተኛው የጤና ደህንነትና በተቋሙ ላይ ጉዳት የማያስከትል መሆኑነ ያረጋግጣል፣መቆጣጠር።
6. የስራ ፈላጊዎችና ክፍት የስራ ቦታዎች በመመዝገብ ስራና ሰራተኛ ያገናኛል።
7. ሰራተኛና ማህበራዊ ጉዳዮች በተመለከተ የህብረተሰቡ ግንዛቤ ከፍ እንዲል ስልጠናዎችና ወርክሾፖች ያዘጋጃል።
8. አሳሳቢ ደረጃላይ ያሉ የህብረተሰብ ክፍሎች ካሉበት ማህበራዊ ስነልቦናዊና ኢኮኖሚያዊ ችግሮች ለማቃለል የወጡ ፕሮግራሞች ያስፈፅማል፣ተነሳሽነት ወስዶ ይንቀሳቀሳል።
9. የኣካል ጉዳተኞች ራሳቸው የሚችሉበት ሁኔታ በመፍጠር በልማት እንቅስቃሴ በእኩል ተሳታፊና ተጠቃሚ እንዲሆኑ ያሰተባብራል፣ ይከታተላል፣ ያግዛል።
10. በወረዳው የሚታዩ ማህበራዊ ችግሮች በተቀናጀ መልኩ ለመፍታት የሚንቀሳቀሱ ኣካላት ያስተባብራል።
11. ማህበራዊ ችግሮች ለመከላከልና በችግሩ የተጎዱት ወገኖች መልሶ ለማዳን ማሕበረሰብ መሰረት ያደረጉ እቅዶች በማውጣት ይሰራል።

20.<u>የፍትህ ጽሕፈት ቤት</u>

የፍትህ ጽሕፈት ቤት የሚከተለው ስልጣንና ተግባር ይኖሯል።

1. በወረዳው ውስጥ በሁሉም መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች ማህበራትና ግለሰቦች ህጎች መከበራቸው ያረጋግጣል።
2. የወረዳው ፍርድ ቤቶች ስልጣን በሆኑ የወንጀል ጉዳዮች ይከራከራል፣
3. የወረዳው የወንጀል ምርመራ ክፍሎች

3. ናይ ወረዳኡ ገበንምርመራ ክፍልታት ስራሕቶም ብመሰረት ሕጊ ምፍፃሞም የረጋግፅ፣
4. ናይ እሱራት ምምሕዳርን ዝተኣሰሩሉ ምኽንያትን ሕጋዊነት ይከታተል፣መሰሎም ዝተሓለወ ምኻኑ የረጋግፅ፣
5. ብመዳይ ሕጊ ንቲ ወረዳ ምምሕዳር ይውክልናይሕጊመማኽሪኮይኑይሰርሕ፣
6. ናይቲ ወረዳ ህዝቢ ናይ ሕጊ ግንዛቤኡ ንክዓቢ ዝተፈላለዩ ሜላታት ብምጥቃም ናይ ሕጊ ትምህርቲ ይህብ፣
7. ብኻልእ ሕጊ ንኻልእ ኣካል ተዘይተዋሂቡ ናይ ውዕልን መርትየን ስራሕቲ ይሰርሕ፣
8. እቲ ወረዳ ኣብ ዝኸሶምን ዝኽሰሰሎምን ጉዳያት ፍታብሄር ንወረዳ ወኪሉ ይከራከር፣
9. ንግብያታት ኣኽበርቲ ሕጊ ሞያዊ ድጋፍ ይህብ፣

ክፍሊ ዓርባዕተ

ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

21.<u>ዝተስዓሩን ተፈፃሚነት ዘይብሎም ሕግታት</u>

ምስዚ ኣዋጅ ዝጓነፅ ዝኾነ ኣዋጅ ኣብዚ ኣዋጅንዝተሸፈኑ ጉዳያት ተፈፃሚነት ኣይህልዎን።

22.<u>እዚ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ እዋን</u>

እዚ ኣዋጅ ካብ መጋቢት 15/1998 ዓ/ም ጀሚረሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዝዳንት

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ስራቸው በህግ መሰረት መፈፀማቸው ያረጋግጣል፣

4. የእስረኞች አስተዳደርና የታሰሩበት ምክንያት ህጋዊነት ይከታተላል መብታቸው መከበሩ ያረጋግጣል፣
5. በህግ ጉዳዮች ወረዳው ይወክላል፣የህግ አማካሪ በመሆን ይሰራል፣
6. የወረዳው ህዝብ የህግ ግንዛቤ እንዲኖረው የተለያዩ ዘዴዎች በመጠቀም ያስተምራል፣
7. በሌላ ህግ ለሌላ አካልካልተሰጠ የውልና ማሰረጃ ስራዎች ይሰራል፣
8. ወረዳው በሚከሰውና በሚከሰሰበት የፍታብሄር ጉዳይ ወረዳው ወክሎ ይከራከራል፣
9. ለቀበሌ ህግ አስከባሪ አካላት ሞያዊ ድጋፍ ይሰጣል።

ክፍል አራት

የተለያዩ ድንጋጌዎች

21.<u>የተሻሩና ተፈፃሚነት የሌላቸው ህጎች</u>

ከዚህ አዋጅ ጋር የሚፃረሩ አዋጅ በዝህ አዋጅ በተሸፈኑ ጉዳዮች ተፈፃሚነት አይኖረውም።

22.<u>አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ</u>

ይህ አዋጅ ከመጋቢት 15/1998 ዓ/ም ጀምሮ የጸና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ፕሬዝዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 14 ዓመት ቑ.8 መቐለ መጋቢት 15/1998ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	14ኛ ዓመት ቁ.8 መቐለ መጋቢት 15/1998ዓ/ም

ኣዋጅ ቁፅሪ 101/1998
ኣወዳድባ ፈፀምቲ ኣካላት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምምሕያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 94/98 ንምምሕያሽ ዝወፀ ኣዋጅ

ኣወዳድባ ፈፀምቲ ኣካላት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምምሕያሽ ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 94/98 ምምሕያሽ ስለዘድለየ

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 49(3)(ሀ) ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

1. **ሓፂር ርእሲ**

እዚ ኣዋጅ "ኣወዳድባ ፈፀምቲ ኣካላት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምምሕያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 94/98 ንምምሕያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 101/1998" ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

2. **ምምሕያሽ**

ኣብ ዓንቀፅ 4(2)ን ዓንቀፅ 10ን እቲ ኣዋጅ ቢሮ ሲቪል ሰርቪስን ምምሕያሽ ፐብሊክ ሴክተርን ዝብል ስያመ ቢሮ ህንፀት ዓቕሚ ብዝብል ተመሓይሹ ኣሎ

2. **እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ እዋን**

እዚ ኣዋጅ ካብ መጋቢት 15/1998 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ
ፕሬዚዳንት
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

አዋጅ ቁጥር 101/1998
የትግራይ ብሄራዊ ክልልዊ መንግስት ስራ አስፈፃሚ አካላት አደረጃጀት ለማሻሻል የወጣ አዋጅ ቁጥር 94/98 ለማሻሻል የወጣ አዋጅ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ አስፈፃሚ አካላት አደረጃጀት ለማሻሻል ተሻሽሎ የወጣ አዋጅ ማሻሻል በማስፈለጉ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው ሕገ መንግስት አንቀጽ 49(3)(ሀ) በተሰጠው ስልጣን መሰረት የሚከተለው ታውጇል።

1. **አጭር ርእስ**

ይህ አዋጅ "የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ አስፈፃሚ አካላት አደረጃጀት ለማሻሻል የወጣ አዋጅ ቁጥር 94/98 ለማሻሻል የወጣ አዋጅ ቁጥር 101/1998" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. **ማሻሻያ**

በአዋጁ አንቀጽ 4(2) እና አንቀጽ 10 የሲቪል ሰርቪስና ፐብሊክ ሴክተር ማሻሻያ ቢሮ የሚለው ስያሜ የዐቅም ግንባታ ቢሮ በሚል ተሻሽሏል።

2. **አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ**

ይህ አዋጅ ከመጋቢት 15/1998 ዓ/ም ጀምሮ የጸና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልልዊ መንግስት
ፕረዚዳንት

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 1.90

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	291

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 14 ዓመት ቑ.9 መቐለ ለካቲት 05/1998ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	14ኛ ዓመት ቁ.9 መቐለ የካቲት 05/1998ዓ/ም

ኣዋጅ ቁፅሪ 102/1998
ስልጣንን ተግባርን ጣብያ ኣኸባሪ ሕጊ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 71/1996 ንምምሕያሽ ዝወፀ ኣዋጅ

ስልጣንን ተግባርን ጣብያ ኣኸባሪ ሕጊ ምስ ማሕበራዊ ኣብያተ ፍርዲ ዝተኣሳሰረ ብምዃኑ ስልጣንን ተግባርን ማሕበራዊ ኣብያተ ፍርዲ ምምሕያሽ ስለዝተገበረሉ፣

ናይ ጣብያ ኣኸባሪ ሕጊ ስልጣንን ተግባርን ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ እውን ዝተወሰነ ምምሕያሽ ክግበረሉ ስለዝተኣመነሉ፣

ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ክልል ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ ብዝተውሃቦ ስልጣን መሰረት እዚ ዝስዕብ መመሓየሺ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

1. ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "ስልጣንን ተግብርን ጣብያ ኣኸባሪ ሕጊ ንምውሳን ኣዋጅ ቁፅሪ 71/1996 ንምምሕያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 102/1998 ዓ.ም" ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

2. መመሓየሺ

1. ዓንቀፅ 4 ናይቲ ኣዋጅ ከም ዝስዕብ ተመሓይሹ ኣሎ።

"4 ወሰን ተፈፃሚነት

እዚ ኣዋጅ ብብርኪ ማሕበራዊ ኣብያተ ፍርዲ ኣኸባሪ ሕጊ ኣብ ዝተጣየሸለን ኩለን ጣብያታት ገፀርን ከተማን ተፈፃሚ ይኸውን።

2. ዓንቀፅ 7 ንኡስ ቁፅሪ 2 ናይቲ ኣዋጅ

አዋጅ ቁጥር 102/1998
የጣብያ(ቀበሌ) ሕግ አስከባሪ ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 71/1996 ለማሻሻል የወጣ አዋጅ

የጣብያ(ቀበሌ) ሕግ አስከባሪ ስልጣንን ተግባር ከማሕበራዊ ፍርድ ቤቶች የተሳሰረ በመሆኑ፣ የማሕበራዊ ፍርድ ቤቶች ስልጣንና ተግባር የሚመለከተውን አዋጅ መሻሻል ስለተደረገበት፣

የጣብያ ሕግ አስከባሪ ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅም የተወሰነ መሻሻያ እንዲደረግለት ስለታመነበት

የትግራይ ክልል መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ክልል ሕገ መንግስት ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ በተሰጠው ስልጣን መሰረት የሚከተለውን ማሻሻያ አዋጅ አውጥቷል።

1. አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ "የጣብያ(ቀበሌ) ሕግ አስከባሪ ስልጣንና ተግባር ለመወሰን አዋጅ ቁጥር 71/1996 ለማሻሻል የወጣ አዋጅ ቁጥር 102/1998 ዓ.ም" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ማሻሻያ

1. የአዋጁ አንቀፅ 4 እንደሚከተለው ተሻሽሏል።

"4 የተፈፃሚነት ወሰን

ይህ አዋጅ በማሕበራዊ ፍርድ ቤት ደረጃ ሕግ አስከባሪ በተቋቋመባቸው በሁሉም የገጠር እና ከተማ ጣብያዎች(ቀበሌዎች) ተፈፃሚ ይሆናል።

2. የአዋጁ አንቀፅ 7 ንኡስ ቁጥር 2

ከምዝስዕብ ተመሓይሹ ኣሎ።

"2 ንኣኽባሪ ሕግነት ዝምረፅ ሰብ እዞም ዝስዕቡ ረቛሒታት ዘማልአ ክኸውን ኣለዎ።

ሀ. ዕድሚኡ ልዕሊ 18 ዓመት ዝኾነ

ለ. በቲ ከባቢ ሕብረተሰብ ብፅቡቕ ተግባር፣ ስነ ምግባሩን መርኣየነቱን ኣኽብሮት ዝረኸበ፣

ሐ. ንናይ ጣብይኡ ሕብረተሰብ ብሙሉእ ድሌትን ተኣማንነትን ከገልግል ፍቓደኛ ዝኾነ፣

መ. እንተተኻኢሉ ምንባብን ምፅሓፍን ዝኽእል ክኸውን ይግባእ።

ረ. ካብ ክልቲኦም ጣብያ መኽበርቲ ሕጊ እንተወሓደ እታ ሓንቲ ጓል ኣንስተይቲ ክትኸውን ኣለዋ

3. ኣብ ዓንቀፅ 7 ናይቲ ኣዋጅ ዝስዕብ ሓዱሽ ንኡስ ቁፅሪ 4 ተወሲኹ ኣሎ።

"4 ኣብ ሓደ መዓልቲ መጋባእያ ዝስየም ኣኽባሪ ሕጊ ሓደ ጥራሕ ይኸውን።

4. ኣብቲ ኣዋጅ ቅድሚ ዓንቀፅ 13 ሓዱሽ ዓንቀፅ 13 ተወሲኹ ዓንቀፅ 13ን ዓንቀፅ 14ን ከከም ቅደም ስዓቦም ዓንቀፅ 14ን ዓንቀፅ 15ን ይኾኑ።

"13 ንኣኽበርቲ ሕጊ ዝወሃብ ክፍሊት ኣኽባሪ ሕጊ ኣብ መጋባእያ ንዝውዕሎ በቲ ጣብያ ምምሕዳር ንመዓልቲ ብር 10(ዓሰርተ) ይኽፈሎ።

3. እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ ጊዜ

እዚ ኣዋጅ ካብ ለካቲት 05/1998 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን

ፀጋይ በርሀ

ፕረዚዳንት

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

እንደሚከተለው ተሻሽሏል

"2 ለሕግ አስከባሪነት የሚመረጥ የሚከተሉትን መስፈርቶች ያሟላ መሆን አለበት

ሀ. እድሜው ከ18 ዓመት በላይ የሆነ

ለ. በአከባቢው ሕብረተሰብ በስነ ምግባሩ፣ መልካም ተግባሩና አርአያነቱ አክብሮት ያገኘ፣

ሐ. ለጣብያው(ቀበሌው) ሕብረተሰብ በሙሉ ፍላጎትና ታማኝነት ለማገልገል ፍቃደኛ የሆነ፣

መ. ቢቻል ማንበብና መፃፍ የሚችል መሆን አለበት

ረ. ከሁለቱ የቀበሌ ሕግ አስከባሪዎች ቢያንስ አንድዋ ሴት መሆን ይኖርባታል

3. በአዋጁ አንቀጽ 7 አዲስ ንኡስ ቁጥር 4 ተጨምሯል

"4 በአንድ ቀን ችሎት የሚሰየም ሕግ አስከባሪ አንድ ብቻ ይሆናል

4. በአዋጁ ከአንቀፅ 13 በፊት አዲስ አንቀፅ 13 እንደሚከተለው ተጨምሮ አንቀፅ 13 እና አንቀፅ 14 እንደየቅደም ተከተላቸው አንቀፅ 14 እና አንቀፅ 15 ይሆናሉ።

"13 ለሕግ አስከባሪዎች የሚሰጥ ክፍያ ሕግ አስከባሪ በችሎት ለሚውለው በጣብያ አስተዳደር በቀን ብር 10(አስር) ይከፈለዋል።

3. አዋጁ የሚፀናበት ግዜ

ይህ አዋጅ ከየካቲት 05/1998 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ፕሬዚዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 14 ዓመት ቑ.10 መቐለ መጋቢት15/1998ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምክ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	14ኛ ዓመት ቁ.10 መቐለ መጋቢት15/1998ዓ/ም

ኣዋጅ ቁፅሪ 103/1998 ዓ/ም
ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣዋጅ ኣዋሃህባ ግልጋሎት ጥዕና፣ ምምሕዳርን ኣመራርሓን

ኣዋሃህባ ግልጋሎት ጥዕና ክልልና ደረጅኡ ዝሓለወን ምስ ፖሊሲታትን ስትራተጂታትን ሃገርናን ክልልናን ዝተጠዓዓመ ንምግባር፣

ዘይተማእኸለ ኣመራርሓ ብምትእትታው ተገልገልቲ ብተወከልቶም ኣብ ውሳነ ምሃብ ዝሳተፍሉ ስርዓት ንምትእትታው፣

ጥዕና ግልጋሎት ብዋናነት ብመንግስትን ህዝብን ዝሽፈን ወፃኢ እኳ እንተኾኑ ትካላት ክንዲዝተካኣለ ናይ ዓርሰን እቶት ብምዕባይ ምድግጋፍ ወፃኢ ዝረጋገፀሉ፣ ሰብ ሞያ ንምብርትታዕ ፅርየት ግለጋሎት ንምዕባይ ኣብ መንግስታዊ ትካላት ጥዕና ውልቀ ሕክምናታት ምጅማር ኣድላይ ብምኳኑ፣
ብመሰረት ተማሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49(3)(ሀ)ዝስዕብ ተኣዊጁ ኣሎ።

ክፍል ሓደ
ጠቕላላ

1. **ሓፂር ርእሲ**

እዚ ኣዋጅ “ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣወሃህባ ግልጋሎት ጥዕና፣ ምምሕዳርን ኣመራርሓን ኣዋጅ ቑፅሪ 103/1998 ዓ/ም” ተባሂሉ ክፅዋዕ ይኽእል።

ኣዋጅ ቁፅሪ 103/1998 ዓ/ም
በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ የጤና አገልግሎት አሰጣጥ፣ አስተዳደርና አመራር አዋጅ

የክልላችን የጤና አገልግሎት አሰጣጥ ደረጃውን የጠበቀና ከሀገሪቱ እንዲሁም ከክልሉ ፖሊሲዎችና ስትራቴጅዎች የተጣጠመ ለማድረግ፣

ያልተማከለ አመራር በማስፈን ተገልጋዮች በተወካዮቻቸው አማካኝነት ውሳኔ በመስጠት ላይ የሚሳተፉበት ስርዓት ተግባራዊ ለማድረግ እንዲቻል፣
የጤና አገልግሎት ወጪ በዋናነት በመንግስትና በህዝብ የሚሸፈን ቢሆንም ተቋሞች በተቻለ መጠን የራሳቸው ገቢ በማሳደግ የወጪ መደጋገፍ የሚረጋገጥበት፣ ሙያተኞች ለማበረታታትና የአገልግሎት ጥራት ለማሳደግ መንግስት ጤና ተቋሞች የግል ህክምና መጀመር አስፈላጊ በመሆኑ፣

ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ-መንግስት አንቀፅ 49 (3) (ሀ) መሰረት የሚከተለው ታውጀዋል፣

ክፍል አንድ
ጠቅላላ

1. **አጭር ርእስ**

ይህ አዋጅ “ የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት የጤና አገልግሎት አሰጣጥ አስተዳደርና አመራር አዋጅ ቁጥር 103/1998 ዓ/ም” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጉም

ኣብዚ ኣዋጅ ውሽጢ

1. "ግልጋሎት ጥዕና" ማለት ሕማማት ምክልካልን ምቁፅፃርን፣ ዳህሳስ ተማሓለፍቲ ሕማማት፣ ኣካላዊ፣ ናይ ላባራቶሪ፣ ራጅን ካልኦት ጥዕና ተንከፍ ምሕካም ብፈውሲ፣ ትምህርቲ ሓለዋ ጥዕና ኣብ ሕብረተሰብ ምዝርጋሕን ለውጢ ባህሪ ምክትታልን ምግምጋምን የጠቃልል፣
2. "ነፃ ሕክምና" ማለት ወፃኢ ኣግባብ ብዘለዋ መንግስታዊ ኣካል ወይ ካዓ ካሊእ ሳልሳይ ወገን ተሸፊኑ ዓቕሚ ንዘይብሎም ዜጋታት ብነፃ ዝዋሃብ ግልጋሎት ጥዕና እዩ።
3. "ክፍሊት ዘይሕተተሉ ግልጋሎት ጥዕና" ማለት ብመሰረት ዓንቀፅ 22 እዚ ኣዋጅ ልምዲ ሕብረተሰብ ኣብ ኣተሓላልዋ ጥዕና ንምዕባይን ኣብ ምሕላው ጥዕና ህዝቢ ዝዓዘዘ ረብሓ ዘሎዎም ግልጋሎት ጥዕና ምስ ምሃብ ብዝተተሓዘ ንኹሉ ክፋል ሕብረተሰብ ብዘይ ክፍሊት ዝዋሃብ ግልጋሎት እዩ"
4. "ጥዕና ትካል" ማለት ኣብ ትሕቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝመሓደር ሆስፒታል፣ ጣብያ ጥዕና፣ኬላ ጥዕናን ግልጋሎት ጥሙር ጥዕና ዝወሃበሉ ነቑጣ እዩ፣
5. "ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ" ማለት ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ እዩ፣
6. "እቶት" ማለት ጥዕና ትካላት ኣብ ዝህብዎ ግልጋሎት ጥዕና፣ ሽያጣት ፈውስን ካልኦት መሸጣ ግልጋሎታትን ኣቑሑትን ዝረኽብዎ ኣታውን ብዓይነት ወይ ካዓ ብጥረ ገንዘብ ዝረኽብዎ ሓገዝ እዩ።
7. "ሳልሳይ ወገን" ማለት ንግልጋሎት ተጠቀምቲ ፋይናንሳዊ ወፃኢ ብኢንሹራንስ ወይ ብካልእ መልክዕ ዝሸፍን ናይ ውልቀ ካዓ መንግስታዊ ትካል እዩ።
8. "ውልቀ ጥዕና ትካል" ማለት ናይ መንግስቲ መመዘኒታት ብምምላእ ብውልቀ ሰብ ሃፍቲ ወይ ዘይመንግስታዊ ትካላት ኢንቨስትመንት ዝጣየሸ ጥዕና ትካል እዩ።
9. "ቢሮ" ማለት ቢሮ ሓለዋ ጥዕና ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፣
10. "እቶት ስድራ" ማለት እቲ ስድራ ካብ ዝኾነ ምንቅስቓስ ኣብ ዓመት /ወርሒ ብዓይነት

2. ትርጉም

በዚህ አዋጅ ውስጥ፦

1. "የጤና አገልግሎት" ማለት የበሽታ መካላከል፣ ቁጥጥርን፣ የተላላፊ በሽታዎች ቅኝትን፣ የአካል፣ ላብራቶሪ የራጅና ሌሎች ጤና ነክ ምርመራዎች፣ የፈውስ ህክምና የጤና አጠባበቅ ትምህርቶችን መሰራጨትና በህብረተሰቡ የባህሪ ለውጥ መፈተሽና መገምገም ያጠቃልላል፣
2. "ነፃ ህክምና" ማለት ወጪው አግባብ ባለው የመንግስት አካል ወይም ሌላ ሶስተኛ ወገን ተሸፍኖ የመክፈል ዓቅም የሌላቸው ዜጐች በነፃ የሚሰጥ የጤና አገልግሎት ነው፣
3. "ክፍያ የማይጠበቅበት የጤና አገልግሎት" ማለት በዚህ አዋጅ አንቀፅ 22 መሰረት የህብረተሰቡን የጤና አጠባበቅ ልምድ ከማሳደግ እንዲሁም በህዝብ ጤና አጠባበቅ ጉልህ ጠቀሜታ ያላቸው የጤና አገልግለቶች ከመስጠት ጋር በተያያዘ ለሁሉም የህብረተሰብ ክፍል ባለ ያለ ክፍያ የሚሰጥ አገልግሎት ነው፣
4. "የጤና ተቋም" ማለት በትግራይ ብሔራዊክልላዊ መንግስት ስር የሚተዳደር ሆስቲታል፣ ጤና ጣብያ፣ ጤና ኬላና ኤክስቴንሽን ፓኬጅ ማሰራጫ ዩኒት ነው፣
5. "ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት" ማለት የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ አስፈፃሚ ምክርቤት ነው፣
6. "ገቢ" ማለት የጤና ድርጅቶች ከሚሰጣቸው የጤና አገልግሎቶች የመድሃኒት ሽያጭ እና ከሌሎች አገልግሎቶች እና እቃዎች ሽያጭ የሚያገኛት ገቢ እንዲሁም በዓይነትም ሆነ በጥሬ ገንዘብ የሚያገኙት እርዳታ ነው።
7. "ሶስተኛ ወገን" ሶስተኛ ወገን ማለት የአገልግሎት ተጠቃሚዎችን ወጭ በእኑሽራንስ ወይንም በሌላ መልክ የሚሸፈን የግል ወይም የመንግስት ድርጅት ነው፣
8. "የግል የጤና ድርጅት" ማለት የመንግስት መስፈርት በሟሟላት በግል ባለሃብቶች ወይም መንግስታዊ ባልሆኑ ድርጅቶች ኢንቨስትመት የመቋቋም የጤና ድርጅት ነው፣
9. "ቢሮ" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የጤና ጥበቃ ቢሮ ነው፣
10. "የቤተሰብ ገቢ" ማለት ቤተሰቡ ከማንኛውም እንቅስቃሲ በዓመት /በወር የሚያገኘው

ኮነ ብጥረ ገንዘብ ዝረከቦ እቶት እዩ፣

11. "ወፃኢ ዝሽፍን ኣካል" ማለት ናይ ምኽፋል ዓቕሚ ንዘይብሎም ክፍልታት ሕብረተሰብ ዝወፅእ ናይ ጥዕና ወፃኢ በጀት ሒዙ ዝሽፍን ኣካል እዩ፣

12. "ዘፈር ውልቀ" ማለት ብዘፈር ጥዕና ካብ መንግስቲ ወፃኢ ብውልቀን ዘይመንግስታዊ ትካላት ዝጣየሹን ዝምርሑን ግልጋሎት ጥዕና ዝህቡ እዮም፣

13. "ውልቀ ሕክምና ዝዋሃበሉ ናቑጣ" ማለት ካብ ስሩዕ ሕክምና መውሃቢ ክፍሊ ወፃኢ ሓደ ኣካል ሆስፒታል ኮይኑ ዝጣየሽን ብተመላላሲ ወይ ካዓ ኣደቂሱ ግልጋሎት ጥዕና ዝህብ ኣሃዱ እዩ።

3. ዕላማ

እዚ ኣዋጅ ዝስዕቡ ዕላማታት ይህልውዎ ፦

1. ኣብ ምስጓም ጥዕናን ምክልኻል ሕማማትን ዝተደረኸ፣ ደረጅኡ ዝሓለወ ሕክምና ምሃብን ምስፍሓፋሕን መሰረታዊ ግልጋሎት ጥዕናን ዘትኮረ ሃገራዊ ፖሊሲ ጥዕና ኣብ ትግራይና ብኣግባቡ ተግባራዊ ንምግባር ዝኽእል ሕጋዊ ማዕቀፍ ምትካል፣

2. ግልጋሎት ጥዕና ብቀፃልነት ነቲ ሕብረተሰብ ብምሃብ ሕዚ ዝፈሪ ብቁዕ ሃብቲ ዝርከበሉ ምቹው ኩነታት ምፍጣር፣

3. ዝርገሐ እቲ ግልጋሎት ንምዕባይን ፅርየቱ ንምሕላውን መንግስታዊ ኮኑ ዘፈር ውልቀ ትካላት ጥዕና ዘይመንግስታዊ ትካላት ሕብረተሰብን ተዋዲዶም ዝሰርሕሉ ኩነታት ምምችቻው፣

4. ወሰን ተፈፃምነት

እዚ ኣዋጅ ኣብ ትሕቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣብ ዝርከባ ጥዕና ትካላት ተፈፃሚ ይኸውን፣

5. መትከላት ኣወሃህባ ግልጋሎት ጥዕና

1. መንግስታዊ ትካላት ጥዕና ዝህቡ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ እቲ ክልል ዝውስኖ መጠን ክፍሊት /ዋጋ ብምትግባር ይኸውን፣

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ "1" ዝተደንገገ ሕልው ኮይኑ ዝኾነ ሰብ ዝኸፍሎ ብምስኣኑ ግልጋሎት ጥዕና ኣይክልከልን፣

በዓይነትም ሆነ በጥሬ ገንዘብ የሚያገኘው ገቢ ነው፣

11."ወጪ የሚሸፍነው አካል" ማለት የመክፈል ዓቅም የሊላቸው የሕብረተሰብ ክፍሎች የሚወጣውም የጤና በጀት ይዞ የሚሸፍን አካል ነው፣

12."የግል ሴክተር" ማለት በጤና ዘርፍ ከመንግስት መዋቅር ውጭ በግልና በመንግስታዊ ባልሆኑ ድርጅቶች የሚቋቋሙና የሚመሩ የጤና አገልግሎቶች የሚሰጡ ናቸው፣

13."የግል ህክምና መስጫ ክፍል" ማለት ከመደበኛ የሕክምና መስጫ ክፍል ውጭ የሆስፒታሉ አንድ ክፍል ሆኖ የሚቋቋም ለተመላላሽ ወይም ተኝተው ለሚታከሙ የጤና አገልግሎት የሚሰጥ ክፍል ነው።

3 ዕላማ

አዋጁ የሚከተሉ ዓላማዋች ይኖሩታል፦

1. ጤናን በማስፋፋትና በሽታዎችን በመከላከል፣ ደረጃዉን የጠበቀ ሕክምና በመስጠትና መሰረታዊ የጤና አገልግሎት ማስፋፊት ላይ ያተኮረ የሃገሪቱ የጤና ፖሊሲ በክልሉ በአግባቡ ተግባራዊ ለማድረግ የሚችል የሕግ ማእቀፍ ማዳረጀት፣

2. የጤና አገልግሎት ለሕብረተሰቡ በዘላቂነት መስጠት ይችል ዘንድ የጤናው ዘርፍ በቂ ሃብቲ የሚያገኙበት ምቹ ሁኔታ መፍጠር፣

3. የአገልግሎት ሽፋን ለማሳደግና ጥራትን ለመጠበቅ የመንግስትገን ሆነ የግል ሴክተር ጤና ተቆማት መንግስታዊ ካልሆኑ ድርጅቶችና ክህብረተሰቦ ጋር ተቀናጅተው የሚሰሩበትን ሁኔታ ማመቻቸት።

4. የተፈፃሚነት ወሰን

ይህ አዋጅ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስር በሚገኙ የጤና ተቋማት ተፈፃሚ ይሆናል

5. የጤና አገልግሎት አሰጣጥ መርህ

1. የመንግስት ጤና አገልግሎት መስጫ ተቋማት የጤና አገልግሎት የሚሰጡት በክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የሚወሰነውን ክፍያ ለማስፈፀም ይሆናል፣

2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ "1" የተደነገገ እንደተጠበቀ ሆኖ ማናቸውም ሰው የሚከፍለው በማጣቱ ምክንያት የጤና አገልግሎት

3. ብውሳነ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ መረዳእታ ነፃ ሕክምና ክህቡ ስልጣን ካብ ዝተዋሃቦም ኣካላት መረዳእታ ዘምፅእ ዝኾነ ሰብ ነፃ ግልጋሎት ሕክምና ይረክብ፣
4. ትካላት ጥዕና ኣብ ምድላውን ትልምን ኣዋሃህባ ግልጋሎት ጥዕና ናይቲ ሕብረተሰብ ተሳትፎ ከረጋግፁ ይግባእ፣
5. ኣብ ኣሰራርሓ መንግስቲ ትካላት ጥዕና ኣብ ኣጠቓቕማ ሃብቲ ወፃኢ ዝንኪ፣ ኣብ ግልፅነትን ተሓታትነትን ዝተመስረተን ውፅኢት ዘመዝግብን ክኸውን ኣለዎ፣
6. ዝኾነ ትካል ጥዕና ቅድመ ክፍሊት ከይሓተተ ሁፁፅ ግልጋሎት ጥዕና ናይ ምሃብ ግቡእ ኣለዎ።

6 **ፍቓድ ብዛዕባ ምርካብ**

ግልጋሎት ጥዕና ኣብ ምሃብ ዝዋፈር ዝኾነ ሰብ ወይ ትካል ፍቓድ መረጋገፂ ሞያ ከይረኸበ ስራሕ ክጅምር የብሉን።

7. **መድሓኒት /ኣፋውስ**

ዝኾነ ምስ ኣፋውስ ዝተዛመዱ ተግባራት ከም ምምፃእ፣ ምፍራይ፣ ምክፍፋል፣ ምሻጥ፣ ንታሓከምቲ ምእዛዝ ዝምልከት ብፌደራል ኣዋጅ ምምሕዳርን ቁፅፅርን መድሓኒት ቁፅሪ 176/91 መሰረት ይኾውን።

ክፍሊ ክልተ

ኣወዳድባ ምምሕዳር ግልጋሎት ጥዕና

8. **ኣወዳድባ ምምሕዳር ግልጋሎት ጥዕና**

1. ምምሕዳር ግልጋሎት ጥዕና መንግስቲ ኣወዳድብኦም ዝስዕብ ይኸውን፦

ሀ. ቢሮ፣

ለ. ጉባኤ ኣማከርቲ፣

ሐ .ኣመራርሓ ቦርድ ሆስፒታል

መ. መካየዲ ስራሕ ሆስፒታል

ረ. ቦርድ ኣመራርሓ ጣብያታት ጥዕና'።

2. ጉባኤ ኣማከርቲ ብብርኪ ክልል ዝጣየሽ ኮይኑ ከከም ኣድላይነቱ ብብርኪ ወረዳ ይጣየሽ። ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን።

9.**ተግባር ሓላፊነትን ቢሮ ሓለዋ ጥዕና**

ብመሰረት ኣዋጅ ቑፅሪ 94/98 ዓንቀፅ 9 ከምኡ እውን ኣብዚ ኣዋጅ ኣብ ካልኦት ዓንቀፃት ካብ

አይከለከልም፣

3. በክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክርቤት ነፃ የህክምና ማስረጃ እንዲሰጡ ስልጣን የተሰጣቸው አካላት የነፃ ህክምና ማስረጃ ያመጣ ማንኛውም ሰው ነፃ የህክምና አገልግሎት ያገኛል፣
4. ጤና ተቋማት በእቅዱ ዝግጅትና በጤና አገልግሎት አሰጣጥ ጉዳይ የህብረተሰቡን ተሳትፎ ማረጋገጥ አለባቸው፣
5. የመንግስ የጤና ተቋማት አሰራር በሃብት አጠቃቀም ረገድ ወጪ ቆጣቢ፣ ግልፅነትና ተጠያቅነትን የተላበሰ እንዲሁም ውጤት የሚያስመዘግብ መሆን አለበት፣
6. ማንኛውም የጤና ድርጅት ቅድመ ክፍያ ሳይጠበቅ ድንገተኛ የጤና አገልግሎት የመስጠት ግዴታ አለበት ።

6. **ፍቃድ ስለማግኘት**

ማንኛውም ከመድሓኒት ጋር የተያዙ ስራዎች ማለትም ማስመጣት፣ ማምረት፣ ማከፋፋል፣ መሸጥ፣ ለታካሚዎች ማዘዝ በሚመለከት በፌደራል የመድሓኒት አስተዳደርና ቁጥጥር አዋጅ ቁጥር 176/91 መሰረት ይሆናል።

7. **መድሓኒት**

ማንኛውም ከመድሓኒት ጋር የተያዙ ስራዎች ማለትም ማስመጣት፣ ማምረት፣ ማከፋፋል፣ መሸጥ፣ ለታካሚዎች ማዘዝ በሚመለከት በፌደራል የመድሓኒት አስተዳደርና ቁጥጥር አዋጅ ቁጥር 176/91 መሰረት ይሆናል።

ክፍል ሁለት

የጤና አገልግሎት እሰተዳደር

8. **የጤና አገልግሎት አስተዳደር አደረጃጀት**

1. የመንግስት አገልግሎት አደረጃጀት የሚከተለው ይሆናል፦

ሀ. ቢሮ፣

ለ. የመማክርቲ ጉባኤ፣

ሐ. የሆስፒታሉ አመራር ቦርድ፣

መ.የሆስፒታል ስራ አስኪያጅ

ረ. የጤና ጣብያዎች አመራር ቦርድ ።

2. የማማከር ጉባኤ የሚደራጁ ለክልል ደረጃ ሁኖ እንደ አስፈላጊነቱ በየወረዳው ሊደራጅ ይችላል። ዝርዝሩ መመሪያ ይወስናል

9. **የጤና ጥበቃ ቢሮ ስልጣንና ተግባር**

በአዋጅ ቁጥር 94/98 አንቀፅ 9 እንዲሁም በዚህ አዋጅ በሌሎች አንቀፃች ከተሰጠው ስልጣን

www.abyssinialaw.com

ዝተዋሃቦ ስልጣን ተወሳኺ ቢሮ ሓለዋ ጥዕና ዝስዕቡ ስልጣን ይህልው

1. ግልጋሎት ጥዕና ዋሃብቲ ትካላት ክህልውን ዝግባእ ናይ ሰብ ሓይሊ ቁፅሪ ፣ ብቕዓትን ዝንቕን ህንፃ ፣ደረጃ ምስ ዝምልከቶም ፌደራል ኣካላት መንግስቲ ብምኽንይውስን፣

2. ንውልቀ ትካላት ጥዕና ብቕዓት መረጋገፂ ወረቐት ምስክር ይህብ

3. ምስ ዝምልከቶ ኣካል መንግስቲ ብምኽንን ካብ ትካል ጥዕና መንግስቲ ዝቐርብ ርኢቶ ብምድራኽ፣ ትካላት ንዝህብዎ ግልጋሎት ጥዕና ክኽፈል ዝግብኦ ክፍሊት ዘውፅእዎ ወፃኢ ዓቕሚ ምኽፋል ህዝቢ ኣብ ግምት ዘእተወ ምኻኑ ብምርግጋፅ ላዕለዋይን ታሕተዋይን መጠኑ ናብ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ኣቕሪቡ ይውስን፣

4. መንግስታዊ ትካላት ጥዕና ብቕዓት ሓይሊ ሰብን ክማሓየሽ፣ስርዓት ኣሰራርሐኦንን ትካላዊ ዓቕሚ ሓገዝ ይህብ፣

5. ቡቲ ክልል መንግስቲ ክጣየሹ ዝኽእሉ ሆስፒታላት ኣፅኒዑ ውሳነ ሓሳብ ናብ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚኣቕሪቡ ይውስን፣

6. ፅሬትን ግልጋሎት ጥዕና ምምሕያሽ ዝወፁ ዝተፈላለዩ መመዘኒታትን መምርሒታትን ደንብታትን ኣብ ስራሕ ምውዓሎም ይቆፃፀር፣

7. ትካላት ጥዕና ብዝተፈላለየ ብርኪ ንምፍላይ ዘኽእል መመዘኒ መምርሒ የውፅእ፣ በዚ መሰረት ንግልጋሎት ጥዕና ውሃብቲ ትካላት ደረጃ ይህብ፣

8. ኣብ ውሽጢ ክልል ትግራይ ዝርከቡ መንግስታዊ ፣ዘይመንግስታዊን ብውልቀ ዝውነኑን ትካላት ጥዕና ደረጅኡ ዝሓለወ ግልጋሎት ይህቡ ምህላዎም ንምርግጋፅ ይቆፃፀር፣

10.ጉባኤ ኣማክርቲ

1. ፅሬትን ዝርገሐን ግልጋሎት ጥዕና ንክመሓየሽ ኣብ ዝግበር ፃዕሪ ከም ኣማካሪ ኮይኑ ዘገልግል ጉባኤ ኣማክርቲ ይጣየሽ፣

2. እቲ ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ በዝሒ ኣካላት መማኽርቲ ጉባኤ ስራሕቲ ዝፍፅምሉ ኣገባብን

በተጨማሪ ቢሮ የሚከተለው ስልጣን ይኖሮዋል፦

1. የጤና አገልግሎት መስጫ ተቋማት ሊኖራቸው የሚገባውን የሰው ሃይል ብዛት፣ ብቃትና ስብጥር፣ የህንፃ፣ የህክምና መሳርያዎች እና መገልገያዎች ደረጃ ከሚመለከታቸው የመንግስት አካላት በመሆን ይወስናል፣

2. ለግል የጤና ተቋሞች የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ይሰጣል፣

3. ከሚመለከተው የመንግስት አካል ጋር በመሆን የመንግስት ጤና ተቋሞች በሚያቀርቡት ሃሳብ መሰረት፣ በሚሰጡት የጤና አገልግሎት ሊከፈል የሚገባው ዓቅም ከግምት ውስጥ የገባ መሆኑ በማረጋገጥ የክፍያው ወለልና ጣራ ለስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በማቅረብ ያስወስናል፣

4. የመንግስት የጤና ተቋማት የሰው ሃይል፣ ብቃት እንዲሻሻል የአሰራር ስርዓት፣ ድርጅታዊ ዓቅም እንዲጣናከር እገዛ ያደርጋል፣

5. በክልሉ ሊቋቋሙ የሚችሉ ሆስፒታሎች አጥንቶ የውሳነ ሃሳብ የክልሉ የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በማቅረብ ያስወስናል፣

6. ጤና አገልግሎት የማስፋፋትና ጥራትኑም ለማሻሻል የሚወጡ ልዩ ልዩ መስፈርቶች፣ መመርያዎችና ደንቦች በስራ ላይ መዋላቸውም ይከታተላል ይቆጣጠራል።

7. የጤና ተቋማት ደረጃ ለመለየት የሚያስችል የመመዘኛ መመርያ ያወጣል በዚህ መሰረት ለጤና አገልግሎት መስጫ ተቋማት ደረጃ ይሰጣል፣

8. በክልሉ ውስጥ የሚገኙ የመንግስት የግብር ሰናይን የግል የጤና አገልግሎት መስጫ ተቋሞች ደረጃውን የጠበቀ አገልግሎት የሚሰጡ ስለመሆኑ ይቆጣጠራል፣

10.የመማክርት ጉባኤ

1. የመንግስት ጤና ተቋሞች የጤና አገልግሎት ሽፋንና ጥራት እንዲሻሻል በሚደረገው ጥረት በአማካሪነት የሚያገለግል የመማክርትጉባኤ ይቋቋማል፣

2. የማማክርት ጉባኤው አባላት ብዛት እና ስራዎችን የሚፈፀምበት አግባብ ቢሮው

ይውስን፣ መማኸሪ ጉባኤ ሰብ ሞያ ጥዕና ውልቀ ሰባት ወይ ማሕበራትን፣ ንመማኸሪ ጉባኤ ክሕግዙ ይኽእሉ እዮም ዝባሃሉ ካብ ወረዳ ዝተወከሉ ተፈለጥቲ ሰባት ዝርከብዎ ይኸውን፣

3. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ጉባኤ ኣማኸርቲ ብብርኪ ክልልኸይኑ ኣብ ካልኦት ብርክታት እውን ከከም ኣድላይነቱ ክጣየሽ ይኽእል ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን።

11 ተግባርን ሓላፍነትን ተፀዋዕነትን ሆስፒታል

1. ዝኾነ ናይዚ ክልል መንግስቲ ሆስፒታል ዝስዕቡ ስልጣንን ሓላፍነትን ይህልውዎ

ሀ. ሕጋዊ ሰውነት ዘለዎ ዓርሱ ዝኽኣለ ኾይኑ ይውደብ፣ ብናይ ባዕሉ ቦርድ ኣመራርሓ ስራሕን ስራሕ መካየድን ይምራሕ፣ ይመሓዳደር፣

ለ. ጥዕና የሰጉም፣ ሕማም ይከላኸል፣ ዕርየት ይቆፃፀር፣ ግልጋሎት ሕክምና ይህብ ፣ ሕሙም ይከናኸን፣ ጥዕናዊ ምኽሪ ንተገልገልቲ ይህብ፣

ሐ. ብመዳይ ጥዕና ማእኸል ስልጠና ብምዃኑ ስልጠና ሞያ መመሐየሺ ይህብ፣ ስራሕቲ ምርምርን ፅንዓትን የካይድ፣

መ. ንብረት ይውንን ይወዓዓልን፣ ብሽሙ ይኸስስን ይኽሰስን

ረ. ብመሰረት ሕጊ ፋይናንስ ሒሳብ ባንኪ ብሽሙ ይከፍት፣ የንቀሳቕስ።

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ ሓደ /ሀ/ ዝተደንገገ ሕልው ኮይኑ ሕድሕድ መንግስታዊ ሆስፒታል ብመዳይ ምምሕዳር ተፀዋዕነቱ ንናይ ከባቢኡ ምምሕዳር ኾይኑ ሞያዊ ተፀዋዕነቱ ነቲ ቢሮ ይኸውን።

12 ቦርድ ኣመራርሓ ስራሕ ሆስፓታል

1. ኣብ ትሕቲ መንግስቲ ዝርከብ ዝኾነ ሆስፒታል ብቦርድ ይማሓደር፣

2. ተዋፆኦን በዝሕን ኣባላት ቦርድ ብደንቢ ዝውሰን ኾይኑ ከከምኩነታቱ ካብ ሓሙሽተ ዘይውሕዱ ካብ ሸውዓተ ዘይበዝሑ ኣባላት ይህልውዎ። ተሳትፎ ደ/ኣንስትዮ እውን ዘረጋግፅ ክኸውን ኣለዎ፣

3. ዝርዝር ብፅሒት ስራሕን ሓላፊነትን ኣባላት

የሚያወጣው መመርያ ይወሰናል የመማክርት ጉባኤ የጤና ባለሞያዎች ግለሰቦች፣ የሞያ ማህበራትና፣ ለመማክርት ጉባኤው ተግባር አፈፃፀም ያግዛል የሚባሉ ከወረዳ የተወከሉ ታዋቂ ሰዎች በአባልነት የሚገኙበት ይሆናል፣

3. ቢሮው የመማክርት ጉባኤ ስራ የሚመራበት አኳሃን የሚወስን መመርያ ያወጣል፣ በዚህ አንቀፅ መሰረት የሚደራጀው የማማክርት ጉባኤ በክልል ደረጃ ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ በተለያዩ እርከኖች ሊቋቋም ይችላል። ዝርዝሩ በመመርያ ይወሰናል።

11 የሆስፒታሉ ተጠሪነት፣ ሃላፊነት እና ተግባር

1.ማንኛውም የክልሉ መንግስት ሆስፒታል የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል፦

ሀ. ህጋዊ ሰውነት ያለውና ራሱ የቻለ ሆኖ ይደራጃል፣ በራሱ የስራ አመራር ቦርድ እና ስራ አስኪያጅ ይመራል፣ ይተዳደራል፣

ለ. ጤንነትን ይጠብቃል፣ በሽታን ይከላከላል፣ ዕዳትን ይቆጣጠራል የጤና አገልግሎት ይሰጣል፣ ለበሽተኞች እንክብካቤ ያደርጋል፣ ለተገልጋዮች የጤና ምክር ያደርጋል

ሐ. ጤና በተመለከተ የስልጠና ማእከል በመሆኑ የሞያ ማሻሻያ ስልጠና ይሰጣል፣ የምርምርና ጥናት ስራዎች ያካሂዳል፣

መ. የንብረት ባለቤት ይሆናል ውል ይዋዋላል፣ በስሙ ይከሳል፣ ይከሰሳል

ረ. በህግ መሰረት የባንክ ሒሳብ በስሙ ይከፍታል ያንቀሳቅሳል፣

2 በዚህ አንቀፅ አንድ /ሀ/ የተደነገገው የተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም መንግስታዊ ሆስፒታል በአስተዳደር ጉዳዮች ተጠሪነቱ ለአከባቢው መስተዳደር ሆኖ ሙያዊ ተጠሪነቱ ግን ለቢሮው ይሆናል።

12 የሆስፒታል ስራ አመራር ቦርድ

1. በመንግስት ቁጥጥር ስር የሚገኝ ማንኛውም ሆስፒታል በራሱ ስራ አመራር ቦርድ ይተዳደራል።

2. የቦርድ አባላት ተዋፅኦና ብዛት በደንብ የሚወሰን ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ ከ አምስት የማያንሱ ከሰባት የማይበልጡ አባላት ይኖሩታል። የሴቶች ተሳትፎም ያረጋገጠ መሆን አለበት

3. የአባላቱ ዝርዝር የስራ ድርሻና ሃላፍነት በደንብ

ቦርድ ብደንቢ ይውሰን።
4. ተፀዋዕነት እቲ ቦርድ ንናይ ከባቢኡ ኣካል ምምሕድዳር ይኸውን።
5. ኣኼባ ስነ ስርዓት ኣሰራርሓ እቲ ቦርድ ብመምርሒ ይውሰን።

13.ተግባርን ሓላፊነትን ቦርድ ኣመራርሓ ስራሕ
1. ነቲ ሆስፒታል ብዕለዋይነት ይመርሕ ፣ የማሓዳድር፣ ንናይእዋኑ ስራሕ ምንቅስቓስ ሆስፒታል ገምጊሙ ውሳኔ ይህብ፣
2. ፍልፍል እቶት ሆስፒታል ዝጠናኸረሉ መንገዲ ይእልሽ፣ ብትኽክል ምእካቡን ብኣግባቡ ኣብ ስራሕ ምውዓሉን ይግምግም፣
3. ናይቲ ሆስፒታል ናይ ሓጺር፣ማእኸላይን ነዊሕን እዋን ስራሕ ትልምን ረቂቕ ብጀትን መርሚሩ ንዝምልከቶ የቕርብ ምስ ፀደቐ እውን ኣብ ስራሕ ምውዓሉ ይከታተል ።
4. ዋና ስራሕ መካየዲ ሆስፒታል ይቆፃፀር፣ የሰናብት፣ ቁፃርን ዕብየትን ሓለፍቲ ስራሕ እቲ ሆስፒታል ብመሰረት ስቪል ሰርቪስ መምርሒ የፅድቕ
5. እቲ ቢሮን ዝምልከቶ ኣካል መንግስትን ብዘውፆኦ መምርሒ መሰረት ኣብ ውሽጢ ሆስፒታል ንዘሎ መደብ ሓላፍነት ስራሕ ዝኽፈል ኣበል ይውስን ካልኦት መተባብዒ ሜላታትይሕንፅፅ፣ እንትፍቀድ የፈፅም ።
6. ሓለዋ ጥዕና ኣመልኪቶም ዝወፁ ሕግታት ደንብታትን መምርሕታትን ኣብቲ ሆስፒታል ብትኽክል ኣብ ስራሕ ምውዓሎም ይከታተል
7. ምንቅስቓስ ስራሕቲ ሆስፒታል ግልፅነትን ተሓታትነትን ብዘለዎ መንገዲ ክካየድ ይገብር፣

14 ተግባርን ሓላፍነትን መካየዲ ስራሕ ሆስፒታል
1. መካይዲ ስራሕ ሆስፒታል ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 11 ነቲ ሆስፒታል ዝተዋሃበ ስልጣን ዋና መፈፀሚ ስራሕ ኾይኑ ካብ ቦርድ ብዝተዋሃቦ ኣጠቓላሊ መምርሒ መሰረት ዕለታዊ ስራሕቲ ሆስፒታል ይመርሕ፣ የማሓድር፣ ይቆፃፀር
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ዕኡስ ዓንቀፅ ሓደ ዝተጠቐሰ ከምዘሎ ኮይኑ ስራሕ መካየዲ ሆስፒታል፦
ሀ. መሰረታዊ ሕግታት ስቪል ሰርቪስ ክልል ትግራይ መሰረት ብምግባር ሰራሕተኛታት

ይወሰናል፣
4. የቦርዱ ተጠሪነት በአካባቢው የሚገኙ መስተዳድር ይሆናል፣
5. የቦርድ የስብሰባና የአሰራር ስነስርአት በመመሪያ ይወሰናል።

13 የስራ አመራር ቦርድ ተግባርና ሃላፊነት
1. ሆስፒታሉ በበላይነት ይመራል፣ ያስተዳድራል፣ እንዲሁም የሆስፒታሉን የየወቅቱ የስራ እንቅስቃሴ በመገምገም ውሳኔ ይሰጣል።
2. የሆስፒታሉ የገቢ ምንጭ የሚጠናከርበት መንገድ ያቅዳል ገቢው በትክክል መሰብሰቡንና በአግባብ ስራ ላይ መዋሉ ይገመግማል፣
3. የሆስፒታሉ የአጭር፣ መካከለኛና ረጅም ግዜ የስራ እቅድና ረቂቅ በጀት መርምሮ ለሚመለከተው ያቀርባል ሲፀድቅም ተግባር ላይ መዋሉ ይከታተላል።
4. የሆስፒታሉ ስራ አስከያጅ ይቀጥራል፣ ያሰናብታል እንዲሁም የሆስፒታሉ ሃላፊዎች እድገትና ቁጥር ሲቀርብለት በሲቪል ሰርቪስ መመርያ መሰረት ያፀድቃል።
5. በቢሮውና በሚመለከተው የመንግስት አካል የሚወጣ መመርያ መሰረት በሆስፒታሉ ውስጥ በሚገኙ የሃላፊነት የስራ መደቦች የመክፈል አበል ይወስናል ሌሎች የማበራታቻ ዘዴዎች ይቀይሳል ሲፈቀድ ያስፈፅማል ፣
6. ዘርፉን አስመልክቶ የሚወጡ ህጎች፣ ደንቦች፣ መመርያዎች የሆስፒታሉ በአግባቡ የተፈፀመ በመሆናቸው ይከታተላል፣
7. የሆስፒታሉ የስራ እንቅስቃሴ ግልፅነትና ተጠያቂነት በሚያሰፍን መልኩ እንዲካሄድ ያደርጋል።

14 የሆስፒታሉ ስራ አስኪያጅ ሓላፍነት እና ተግባር
1. ስራ አስኪያጅ በዚህ አዋጅ አንቀፅ 11 የሆስፒታሉ የተሰጡ ሃላፊነት የስራ አስፈፃሚ ሆኖ ከቦርዱ በሚሰጠው አጠቃላይ መመርያ መስረት ሆስፒታሉ ዕለታዊ የስራ እንቅስቃሴ ይመራል፣ ያስተዳድራል ይቆጣጠራል።
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ ስራ አስከያጁ ፣
ሀ. የክልሉ ስቪል ሰርቪስ መሰረታዊ ህጎችን መሰረት በማድረግ ሰራቶኞች ይቀጥራል፣

ይቖፅር፣ የማሓድር፣ የሰናብት፣

ለ. ትልሚ ስራሕን በጀትን ሆስፒታል የዳሉ፣ ምስ ተፈቐደ ኣብ ስራሕ የውዕል፣

ሐ. ኣፈፃፅማ ስራሕ ንቦርድን ዝምልከቶ ኣካል መንግስቲን የቕርብ

መ. ተፀዋዕነቶም ንስራሕ መካየዲ ዝኾኑ ሓለፍቲ ስራሕ ሆስፒታል ኣወዳዲሩ ብምምራፅ ንቦርድ ኣቕሪቡ የፅድቕ

ሰ. ምስ ሳልሳይ ወገን ኣብ ዝግበሩ ርክባት ነቲ ሆስፒታል ይውክል፣

ረ. ኣባልን ፃሐፍን ቦርድ ኮይኑ የገልግል፣

3. ስራሕ መካየዲ ንቕልጡፍ ስራሕቲ ኣድላይ እንትኾውን ተግባርን ሓላፍነቱን ብከፊል ንሰራሕተኛታት እቲ ሆስፒታል ብውክልና ክህብ ይኽእል፣

4. ተፀዋዕነት ስራሕ መካየዲ ሆስፒታል ነቲ ቦርድ ይኸውን።

15 ቤት ፅሕፈት ሓለዋ ጥዕና ወረዳ

ቤት ፅሕፈት ሓለዋ ጥዕና ወረዳ ኣብ ዝተጣየሸሉ ከባቢ ዝርከቡ ትካላት ጥዕና ኣመልኪቱ ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 9 ድንጋገታት ነቲ ቢሮ ዝተዋሃቡ ተግባርን ሓላፍነትን ከከም ኣግባብነቶም ኣብ ስራሕ ምውዓሎም ይከታተል

16. ቦርድ ኣመራርሓ ጣብያታት ጥዕና

1. ቦርድ ኣመራርሓ ጣብያታት ጥዕና ካብ ተገልጋላይ ሕብረተሰብ፣ ካብ ዝምልከቶ ትካል ጥዕናን ካብ ዝተወደቡ ማሕበራት ዝተመረፁ ኣባላት ዝጣየሽ ይኸውን።

2.ተዋፅኦ ፣በዝሕን ብፅሒት ስራሕን ኣባላት ቦርድ ኣመራርሓ ጣብያታት ጥዕና ዝምልከት ኣዋጅ ዓንቀፅ 12 ንኡስ ቁፅሪ 2 ዝተደንገገ ነዚ እዋን ተፈፃሚ ዝኸውን ኮይኑ ተሳትፎ ደቂ ኣንስትዮ ግን ካብ ሲሶ ክንእስ የብሉን፣

3.ናብ ብርኪ ጣብያ ጥዕና ዘይደየባ ትካላት ጥዕና ከም ኩነታቱ ብቦርድ ክምርሓ የኽእላ።ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ ብደንቢ ይውሰን።

ክፍሊ ሰለስተ

ግልጋሎት ጥዕና ዝዋሃበሉ ኩነታት

17. ትካላት ግልጋሎት ጥዕና

ያስተዳድራል፣ ያሰናብታል

ለ. የሆስፒታሉ የስራ እቅድና በጀት ያዘጋጃል፣ ሲፈቀድ ስራ ላይ ያውላል፣

ሐ. የሆስፒታሉ የስራና ሒሳብ አፈፃፀም ሪፖርት ለቦርድና ለሚመለከተው የክልሉ መንግስት አካል ያቀርባል፣

መ. ተጠሪነታቸው ለስራ አስኪያጁ ሲሆኑ የሆስፒታሉ የስራ ሃላፊዎች አወዳድሮ በመመልመል ለቦርዱ በማቅረብ ያፀድቃል፣

ሰ. ከሶስተኛ ወገኖች የሚደረግ ግንኙነት ሆስፒታሉ ይወክላል፣

ረ. የቦርዱ አባልና ፀሓፊ በመሆን ያገለግላል

3. ስራ አስከያጅ ለስራ ቅልጥፍናና አስፈላጊ ሆኖ ስያገኘው ከስልጣኑና ተግባሩ በከፊል ለሆስፒታሉ ሃላፊዎች በውክልና ሊሰጥ ይችላል።

4. የስራ አስከያጅ ተጠሪነት ለቦርድ ይሆናል።

15 ስለ ወረዳ ጤና ጥበቃ ፅሕፈት ቤት

የወረዳ ጤና ጥበቃ ፅሕፈት ቤት በተዳራጀበት ከባቢ የሚገኝበትን የጤና ተቋማት አስመልክቶ በዚህ አዋጅ አንቀፅ 9 ድንጋጊዎች ለቤሮ የተሰጥቱን ስልጣንና ተግባራት እንደ አግባብነታቸው በስራ ላይ መዋለቸውን ይከታተላል።

16. የጤና ጣቢያዎች አመራር ቦርድ

1. የጤና ጣብያዎች የአመራር ቦርድ ከተገልጋዩ ሕብረተሰብ ከሚመለከተው ጤና ተቆምና ከተደራጁ ማሕበራት የተመረጡ አባላት የሚዋቀር ይሆናል፣

2. የአባላት ተዋፅኦ፣ ብዛትና ዝርዝር የስራ ድርሻ በተመለከተ የዚህ አዋጅ አንቀፅ 12 ንኡስ ቁጥር 2 ለዚህም ተፈፃሚ ሆኖ የሴቶች ተሳትፎ ግን ከአንድ ሶስተኛ ማነስ የለበትም፣

3.ወደ ጤና ጣቢያ ደረጃ ያላደጉት የጤና ተቋማት እንደሁኔታው በቦርድ ሊመሩ ይችላሉ። ዝርዝር አፈፃፀሙ በደንብ ይወሰናል።

ክፍል ሶስት

የጤና አገልግሎት የሚሰጥበት አኳሃን

17. የጤና አገልግሎት ተቋማት

1. ግልጋሎት ጥዕና መውሃቢ ትካላት ኣብ ኣርባዕተ ዝኽፈሉ እንትኾኑ፦
እዚኦም ድማ ፦
ሀ. ርጅናል ሆስፒታል ካብ 4 ክሳብ 5 ሚልዮን ህዝቢ ዘገልግል
ለ. ዞናል ሆስፒታል ንሓደ ሚልዮን ህዝቢ ዘገልግል
ሐ. ወረዳ ሆስፒታል ን250 ሽሕ ህዝቢ ዘገልግል
መ. ጣብያ ጥዕና ን25 ሽሕ ህዝቢ ዘገልግል እዮም።
2 ተፀዋዕነት ጣቢያ ጥዕናን ኬላ ጥዕናን ከከም ኣግባብነቱ ንወረዳን ጣብያ ምምሕዳርን ይኸውን።

18 ስነ ምግባር ሙያ

ቢሮ ሓላዋ ጥዕና ኣብ መንግስታውን ውልቀን ትካላት ጥዕና ውሽጢ ዘገልግሉ ሰብ ሙያን ድጋፍ ወሃብቲ ሰራሕተኛታትን ሓላፍነቶም ክዋፅኡን ግልጋሎት ክህቡን ክኽተልዎ ዝግባእ ስነ ምግባር ዝምልከት ደንቢ ብምውፃእ ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ምስ ፀደቐ ኣብ ስራሕ ክውዕል ይገብር ኣፈፃፅምኡ ይከታተል።

19. ስርዓት ኣቀባብላን ኣለኣእኻን ሕሙማት

ሕሙማት ዘድሊ ግልጋሎት ጥዕና ንክረኽቡ ካብ ሓደ ጥዕና ትካል ናብ ካልእ ዝላኣኹሉ ስርዓት እቲ ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ ይውሰን።

20. ናቑጣ መውሃቢ ውልቀ ሕክምና

ሀ. እቲ ሆስፒታል ከም ሓደ ክፋል እቲ ሆስፒታል ኾይኑ ውልቀ ሕክምና ዝውሃበሉ ክፍሊ ከጣይሽ ይኽእል፣
ለ. ኣሰራርሓን ኣመራርሓን ናቑጣ ውልቀ ሕክምና ዝውሰን ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብዘውፅኦ ደንቢ ይውስን።

ክፍሊ ኣርባዕተ
ነፃ ሕክምናን ክፍሊት ዘይሕተትሎም ግልጋሎት ጥዕናን

21. ተጠቀምቲ ግልጋሎት ነፃ ሕክምና

1. ወፃኢ ሕክምናኦም ንምሽፋን ዓቕሚ ዘይብሎም ድኻታት ንምዃኖም መረዳእታ ነፃ ሕክምና ዘቕርቡ ዜጋታት ኣብ መንግስታዊ ትካላት ጥዕና ነፃ ግልጋሎት ሕክምና ይረኽቡ፣
2. መረዳእታ ነፃ ሕክምና ዝህብ ኣካል ነቲ

1. የመንግስት የጤና አገልግሎት ተቋማት በሶስት ደረጃዎች የሚከፈሉ ሲሆን
እነዚህም፦
ሀ. ሪጅናል ሆስፒታል 4 እስከ 5 ሚልዮን ህዝብ የሚያገለግል
ለ. ዞናል ሆስፒታል ለአንድ ሚሊዮን ህዝብ የሚገለግል
ሐ. ወረዳ ሆስፒታል 250 ሺ ህዝብ የሚያገለግል
መ. ጤና ጣቢያ 25 ሺ ህዝብ የሚያገለግል ናቸው።
2 የጤናጣቢያ ወይም ጤና ኬላ ተጠሪነቱ እንደ አገባብነቱ ለወረደ ወይም ለቀሌ መስተዳደሩ ይሆናል።

18. የሞያ ስነምግባር

የጤና ጥበቃ ቢሮ የመንግስትና የግሉ ዘርፍ የጤና ተቋማት እና በእነዚህ የጤና ተቋማት ውስጥ የሚሰሩ ባለሞያዎች ድጋፍ ሰጪ ሰራተኞች ሊከተሉት የሚገባው የሙያ ሰነ ምግባር የሚመራ ደንብ አዘጋጅቶ ለስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በማቅረብ ሲፀድቅ ስራ ላይ እንዲውል ያደርጋል።

19. የሕሙማን አላላክና አቀባበል ስርዓት

ሕሙማን አስፈላጊውን የጤና አገልግሎት ማግኘት እንዲችሉ ከአንድ የጤና ተቋም ወደ ሌላ የሚላኩበት ስርዓት የጤና ቢሮው በሚያወጣው መመሪያ ይወስናል።

20. የግል ህክምና መስጫ ክንፍ

ሀ. ሆስፒታሉ የሆስፒታሉ አንድ ክፍል ሆኖ የሚሰራ የግል ህክምና መስጫ ክፍል ሊቋቋም ይችላል።
ለ. የግል የህክምና መስጫ ክንፍ አሰራርና አመራር የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ ይወሰናል።

ክፍል አራት
የነፃ ህክምና አሰጣጥ እና ክፍያ የማይጠየቅባቸው የጤና አገልግሎቶች

21. ነፃ የህክምና አገልግሎት ተጠቃሚዎች

1. ለህክምና ዎጪዎች የመክፈል አቅም የሌላቸው ስለመሆኑ የነፃ ህክምና ማስረጃ የሚያቀርቡ ዜጎች በመንግስት የጤና አገልግሎት መስጫ ተቋማት ነፃ የህክምና አገልግሎት ያገኛሉ።
2. የነፃ ህክምና ማስረጃ የሚሰጥ ማንኛውም አካል

ግልጋሎት ዝውዕል ወፃኢ ንምሽፋን ሓላፍነት ዝተዋሃቦ ኣካል ይኸውን፣

3. ተጠቀምቲ ነፃ ሕክምና ዝፍለይሉ ኣገባብ፣ መረዳእታ ነፃ ሕክምና ከመይን ብመንን ከምዝዋሃብ ከምኡ እውን ንትካላት ጥዕና ከመይን ብመንን ወፃኢኡን ከምዝሽፈን ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብዘውፅኦ ደንቢ ይውሰን።

22. ክፍሊት ዘይሕተተሎም ግልጋሎት ጥዕና

1. ትካላት ጥዕና መንግስቲ ዝስዕቡ ግልጋሎት ጥዕና ብዘይ ክፍሊት ይህብ፣

ሀ. ምርመራ ዓኸታ፣ ክትትልን ቀረብ መድሓኒትን ሕማም ሳንባ ነቀርሳ፣

ለ. ግልጋሎት ምጣነ ስድራ፣

ሐ. ግልጋሎት ቅድመ ወሊድ፣ ሕርስን ድሕሪ ወሊድን፣

መ. ኣብ መባእታዊ ትካላት ዝዋሃብ ግልጋሎት ወሊድ

ረ. ክታበት ፀረ-ሽድሽተ ሕማማት ህፃናት፣

ሰ. ካብ ኣዶ ናብ ዕሸል ኤች አይ ቪ ከይመሓላለፍ ምክልኻል፣ ኣብ ድሌት ዝተመስረተ ምርመራ ደም ኤች. አይ ቪ ኤድስ

ሸ. ስጋ ደዌ፣

ቀ. ለበዳ (ኣብ ደንቢ ይዝርዘር)

በ. ፊስቱላ

ተ. ብዝወፅአ ደንቢ ንቕድሚት ብዘይ ክፍሊት ክዋሃቡ ዝወሰኑ ካልኦት ግልጋሎት ጥዕና፣

2 ክፍሊት ዘይሕተትሎም ግልጋሎት ጥዕና ዝህብ ትካል ጥዕና ዞም ዓይነት ግልጋሎት ዘርኢ መረዳእታ ፈልዩ ብምሓዝ ንቢሮ ፀብፃብ ክቕርብ ኣለዎ።

ክፍሊ ሓሙሽተ

ፋይናንስ ሆስፒታላትን ጣብያታት ጥዕናን

23.ፍልፍል ፋይናንስ ሆስፒታላትን ጣብያታት ጥዕና

1.ብመንግስቲ ዝምደብ ጥቕሉል በጀት

2.ካብ ዝህብዎ ግልጋሎት ጥዐዕ ዝርከብ እቶት

3. ብዓይነት ይኹን ብጥረት ገንዘብ ካብ ዝርከብ ሓገዝ ይኸውን።

24.እቶት ብዛዕባ ምጥቃም

1.ሆስፒታላትን ጣብያታት ጥዕናን ዝረኽብዎ እቶት ብሽም እቲ ጥዕና ትካል ኣብ ዝኸፈት

ለአገልግሎቱ የሚወጣውን ወጪ የመሸፈን ሃላፊነት አለበት፣

3. የነፃ ህክምና የሚሰጥበት ስርዓት ማለትም ተጠቃሚዎች የሚለዩበት ማስረጃ በማንና እንዴት እንደሚሰጥ እንዲሁም የጤና አገልግሎት መስጫ ተቋሞች ወጪ በማንና እንዴት እንደሚሸፈን በስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በሚወጣ ደንብ ይወስናል።

22.ክፍያ የማይጠይቅባቸው የጤና አገልግሎት

1. የመንግስት የጤና መስጫ ተቋሞች ከዚህ የሚቀጥሉት የጤና አገልግሎቶች ያለክፍያ ይሰጣሉ።

ሀ. የሳንባ ነቀርሳ በሽታ አክታ ምርመራ፣ ክትትልና የመዳሃኒት አቅርቦት፣

ለ. የቤተሰብ ዕቅድ አገልግሎት፣

ሐ. የቅድመ ወለዲ፣ የወሊድና የድሕረ ወሊድ አገልግሎት፣

መ. በመሰረታዊ አገልግሎት መስጫ ተቋሞች የሚሰጥ የወሊድ አገልግሎት፣

ረ.ፀረ ስድስት ህፃናት በሽታዎች ክትባት ፣

ሰ.ኤች.አይ ቪ ከእናት ወደ ፅንስ እንዳይተላለፍ መከላከያ፣ በፍቃደኝነት የተመሰረተ የኤች.አይቪ ምርመራ

ሸ.ስጋ ደዌ

ቀ.ወረርሽኝ

በ.ፌስቶላ

ተ.በሚወጣው ደንብ መሰረት ያለ ክፍያ እንዲሰጡ የሚወሰኑ ሌሎች የጤና አገልግሎት

2. ክፍያ የማይጠየቁባቸው የጤና አገልግሎት የሚሰጥ ተቋም እነዚህን የሚያሳይ መረጃ ለይቶ በመያዝ በቢሮ ሪፖርት ማድረግ አለበት።

ክፍል አምስት

የሆስፒታሎችና ጤና ጣብያዎች ፋይናንስ

23. የሆስፒታሎችና ጤና ጣብያዎች የፋይናንስ ምንጭ

1. በመንግስት የሚመደብ ጥቅል በጀት፣

2. ከሚሰጡ የጤና አገልግሎት የሚያገኙት ገቢ፣

3. በዓይነትና በጥሬ ገንዘብ ከሚገኝ እርዳታ ይሆናል።

24. በገቢ ስለ መጠቀም

1. ሆስፒታሎች እና ጤና ጣብያዎች የሚያገኙት ገቢ በጤና ተቋሙ ስም በተከፈተ የባንክ ሒሳብ

ሒሳብ ባንኪ ይቕመጥ፣

2. ሆስፒታላትን ጣብያታት ጥዕናን ብመንግስቲ ካብ ዝህብዎም ጥቕሉል በጀት ብተወሳኺ ካብ ዝህብዎ ግልጋሎት ዝረኽብዎ እቶት ንስራሕ መፈፀሚ ናይ ምጥቃም መሰሎም ሕልው ኾይኑ ንመንግስቲ እናፍለጡ ብመልክዕ በጀት እናሓዙ ኣብ ስራሕ የውዕሉ።

3. ሆስፒታላትን ጣብያታት ጥዕናን፣ ኣተኣኻኽባ ኣታዊ ስልጣን ብዝዋሃቦ ኣካል መንግስቲ ኦዲት ይግበር

4. ዝርዝር ኣታኣኻኽባን ኣጠቓቕማን ውሽጢ እቶት ትካላት ጥዕና እቲ ቢሮ ምስ ቢሮ ፋይናንስ ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ብምምኻር ብመሰረት ዘውፅኦ መምርሒ ይፍፀም

25 ክፍሊት ግልጋሎት ጥዕና

1. ብመንግስታዊ ጥዕና ትካላት ንዝዋሃብ ግልጋሎት ጥዕና ዝተሓተን ዝላዓለን መጠን ክፍሊት እቲ ቢሮ ምስ ቢሮ ፋይናንስ ኢኮኖምያዊ ልምዓትን ብዝቕርቦ ፅንዓት መሰረት ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ይውሰን፣

2. መካየዲ ስራሕ ጥዕና ትካላት መጠን ክፍሊት ግልጋሎት ጥዕና ንምምሕያሽ ዘኽእል መፅናዕቲ ከም ኣድላይነቱ ክካየድ ይገብር፣ ውሳነ ሓሳብ ናብ ቢሮ የቕርብ፣

3. እቲ ቢሮ ዝቐርብ መማሓየሺ ሓሳብ ክፍሊት ግልጋሎት ጥዕና ብምፅናዕ ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ 1 እዚ ዓንቀፅ ክፍፀም ይገብር

26. ዕዳጋ ኣቑሕትን ግልጋሎትን

1. ብሆስፒታላትን ጣብያታት ጥዕናን ዝፍፀም ዕዳጋ ኣቁሕትን ግልጋሎትን መምርሒ መንግስቲ መሰረት ይኸውን።

2.ሆስፒታላት ብናይ ባዕሎም ተበግሶ ኣመራርሓ ምምሕዳርን ነቲ ሆስፒታል ሰለጤንን ፅሬየትን ዘለዎ ግልጋሎት ክህቡ ንዘኽእሉ ውልቀ ሰባትን ትካላት ሕክምና ተንክፍ ዘይኾኑ ግልጋሎታት ብኮንትራት ክህቡ ይኽእሉ።

27. ስርዓት ውሕስና ጥዕና ብዛዕባ ምጥያሽ

1.መንግስቲ ስርዓት ውሕስና ጥዕና ንምጥያ ሽን ንምስፍሕፋሕን ዝሕግዝ ምችዊ ኩነታት ይፈጥር፣

ውስጥ ይቀመጣል፣

2. ሆስፒታሎችና ጤና ጣብያዎች በጥቅል ከመንግስት ከሚመደብላቸው በጀት በተጨማሪ ከሚሰጡት አገልግሎት ከሚያገኙት ገቢ ለስራ ማስፈፀሚያ ለመዋል መብታቸው እንደተጠበቀ ሆኖ ለመንግስት እያሳወቁ እና በበጀት መልክ እየያዙ ስራ ላይ ያውላሉ።

3. የሆስፒታሎቻ እና ጤና ጣብያዎች ገቢ አሰባሰብና አጠቃቀም ስልጣን በተሰጠው የመንግስት አካል ኦዲት ይደረጋል፣

4. የጤና ተቋማት የውስጥ ገቢ አሰባሰብና አጠቃቀም ዝርዝር ቢሮው ከክልሉ ፋይናንስ እና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ጋር በመማካከር በሚወጣው መመርያ ይወሰናል፣

25. የጤና አገልግሎት ክፍያ

1. የመንግስታዊ ጤና ተቋማት ሊፈፀም የሚገባው ክፍያ ዝቅተኛውንና ከፍተኛውም መጠን በቢሮውና በክልሉ ፋይናንስና ኢኮኖምያዊ ልማት ቢሮ ይዘጋጃል በሚቀርብ ጥናት በመመስረት በስራ አስፈፃሚ ኮሜቴ ይወስናል፣

2. የጤና ጉዳይ ጤና ተቋሞች አገልግሎት ክፍያ መጠን በማሻሻል የሚያስችል ጥናት እንደአስፈላጊነቱ እንዲከናወን በማድረግ የውሳኔ ሓሳብ ለቢሮ ያቀርባል ፣

3. ቢሮው የሚቀርቦውን የጤና አገልግሎት ክፍያ ማሻሻያ ሃሳብ በማጥናት በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/መሰረት እንዲፈፀም ያደርጋል።

26.የእቃና አገልግሎት ግዢ

1.በሆስፒታሎችንጤና ጣብያዎች የሚፈፀም የእቃና አገልግሎት ግዢ በመንግስት ኣገልግሎትና እቃ ግዢ መመርያን መሰረት ይሆናል፣

2. በራሳቸው ሃሳብ አመራርና አስተዳደር ሆስፒታሉ ብቃት ያለው አገልግሎት መስጠት ለሚችሉ የግል ባለሃብቶች ና ድርጅቶች ሆስፒታሎች ህክምና ነክ ያልሆኑ አገልግሎቶች በኮንትራት መስጠት ይችላል።

27. የጤና ምድን ስርዓት ስለማቋቋም

1. መንግስት የጤና መድን ዋስትና ስርዓት ለማቋቋምና ለማስፋፋት የሚረዱ አመቿ ሁኔታዎች ያማቻቻል፣

2. ስርዓት ውሕስና ጥዕና ብዝስዕቡ ኣገባባት ኣወዳድባ ክጣየሽ ይኽእል፣

ሀ. ውልቀ ትካላት ጥዕና ዘጣየሽዎ ፖሊሲ ውሕስና ጥዕና፣

ለ. ዝተፈላለዩ ውዳበታት ሕ/ሰብ ናይ ባዕሎም ስርዓት ውሕስና ጥዕና ክዝርግሑ ምግባር

ሐ. መስራሕቲ ንሰራሕተኛታቶም ፖሊስታት ውሕስና ጥዕና ንክገዝኡ ወይ ስርዓት መድሕን ጥዕና ክዝርግሑ ብምግባር፣

መ.መንግስቲ ንሰራሕተኛታት ብዘጣየሸ ስርዓት ማሕበራዊ ውሕስና ጥዕና ንክህሉ ይኽእል።

ክፍሊ ሽዱሽተ

ተሳትፎ ሕ/ሰብ

28. ዕላማ ተሳትፎ

1.ቀንዲ ዕላማ ተሳትፎ ሕ/ሰብ ብምጥንኻር ግልጋሎት ጥዕና ምስጓምን ምክልኻልን ከምኡውን ኣብ ትካላት ጥዕና ዝውሃብ ግልጋሎት ጥዕና ዕሬየቱን ምምሕያሽ እዩ፣

29.ተሳትፎ ሕ/ሰብ ኣብ ምድላው ትልሚ ፣ ክትትልን ቁፅፅርን

መዳለውቲ ትልሚ ፕሮግራማትን ምክልኻልን ግልጋሎት ጥዕና ትካላትን ኣብ ከይዲ ምድላው ትልሚ ክትትልን ቁፅፅርን ኣፈፃፅማ መደባት ምችው ብዝኾነ ኣግባብ ርኢቶ ተጠቀምቲ እቲ ግልጋሎት ክረኽቡ ኣለዎም።

ክፍሊ ሸውዓተ

ምሕዝነት መንግስቲ፣ ዘይመንግስታዊ ትካላትን ዘፈር ውልቀን

30. ምምሕያሽ ከባቢ ስራሕ

1. እቲ ቢሮ ሓለዋ ጥዕና ዘፈር ውልቀ ኣብ ሴክተር ጥዕና ክልልና ብዝበለፀ ዘሳትፍ ቀንዲ ስልቲታት መተባብዒ ብምፍላይ ናብ ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ የቕርብ፣ ብተወሳኺ ፀቕጢ ምሕዝነት ማንዛታት ብምጥቃም ተሳትፎኦም ክሕይል ይገብር

2 እቲ ቢሮ ምስ ዘፈር ውልቀ ብሓባር ንምስራሕ ዘኽእል ስትራተጂ ብምድላው ግልጋሎት ጥዕና ኣግባብ ብዘለዎ ሞያዊ ስነ ምግባር ዝወሃብ ምዃኑ የረጋግፅ

31 መድረኽ ምኽክር

እቲ ቢሮ ምስ ውልቀ ኣብ ክሊ ጉዳያት ፖሊሲ፣ቴክኒካዊ፣ኣሰራርሓን ምትሕብባርን ንምምኻር ብውሕድ ኣብ ዓመት ሓደ ጊዜ

2.የጤና መድን ስርዓት በሚከተሉት የአደረጃጀት ዓይነቶች መሰረት ሊቋቋም ይችላል፣

ሀ. የግል የጤና ተቋማት በሚያቋቋሙበት የጤና መድን ፖሊሲ ፣

ለ. የተለያዩ የማህበረሰብ ተቋማት የራሳቸው የጤና መድን ስርዓት እንዲዘረጉ በማድረግ፣

ሐ. አሰሪዎች ለሰራተኞቻቸው የጤና መድን ፖሊሲዎች በመግዛት ወይም በራሳቸው የጤና መድህን ስርዓት እንዲዘረጉ በማድረግ

መ.መንግስት ለስራተኞች በሚያቋቅመው ማህበራዊ የጤና መድን ስርዓት።

ክፍል ስድስት

የማህበረሰብ ተሳትፎ

28. የተሳትፎ ዓላማ

1. የህብረተሰቡ ተሳትፎ ዋንኛ ዓላማ መካላከል፣ አገልግሎቶችን ለመጣናከር እንዲሁም በጤና ተቋሞች የሚሰጠውም የጤናአገልግሎት ጥራት ማሻሻል ነው።

29 በእቅድ ዝግጅት፣ ክትትልና ቁጥጥር ሕ/ሰብ ማሳተፍ

የመከላከል ፕሮግራም ነዳፊዎች የጤና ተቋሞች በእቅድ ዝግጅት፣ ክትትልና ቁጥጥር ሂደት አመቺ በሆነ መንገድ የአገልግለቱን ተጠቃሚዎች አስተያየት ማግኘት አለባቸው።

ክፍሊ ሰባት

የመንግስት፣ መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶችና የግሉ ዘርፍ ትብብር

30. የስራ አከባቢን ስለማሻሻል

1. ቢሮው የግሉ ዘርፍ ለጤና ሴክተር የበለጠ ተሳታፊ የሚያደርገው ወሳኝ የማትግያ ስልቶች በመለየት ሃሳብ ለስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ያቀርባል፣ በተጨማሪም የአቻ ተፅዕኖ በመጠቀም ተሳትፋአቻውን እንዲጠናከር ያደርጋል፣

2. ቢሮው ከግሉ ዘርፍ ጋር በአንድነት ለመስራት የሚያስችል ስትራተጂ በማዘጋጀት የጤና አገልግሎት ሞያዊ ስነ ምግባር በመጠበቅ አኳሃን የተሰጠ መሆኑ ያረጋግጣል፣

31. የምክክር መድረክ

ቢሮው ከግሉ ዘርፍ ጋር በፖሊሲ፣ በቴክንካዊ በአሰራርና ትብብር ጉዳዮች ላይ ለመምክር ቢያንስ በዓመት አንድ ግዜ የምክክር ጉባኤ

ጉባኤ ምኽክር የካይድ።

32 ደገፍ ብዛዕባ ምግባር

1. እቲ ቢሮ ዘፈር ውልቀ ትካላት ጥዕና ክስፋሕፋሕን ዕርየት ግልጋሎት ጥዕና ክመሓየሽን ብምዕላም ኣድላይ ቴክኒካዊ ሓገዝ ይገብር፣
2. ብመንግስቲ ኣብ ዝግበሩ ጠቐምቲ ስልጠናታትን ምድላው መምርሒታትን ዘፈር ውልቀ ክሳተፉ ይገብር።

33 ምጥንኻር ሓበሬታ

1. ዘፈር ውልቀ ዝገብሮ ተሳትፎን ዘጋጥምዎ ፀገማት ብዝግባእ ፈሊጥኻ ስጉምቲ ንምውሳድ ክከኣል እቲ ቢሮ ሓለዋ ጥዕና እዋናዊ ልውውጥ ሓበሬታ ዝህልወሉ ኩነታት የመቻችው፣ መፅናዕቲ ብቀፃልነት የካይድ፣
2. መንግስቲን ዘፈር ትካላት ጥዕና እቲ ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ መሰረት ብዛዕባ ዓይነትን ዝርገሐን ሕማማት እዋናዊ ዝኾነ ሓበሬታ ይለዋወጡ።

ክፍሊ ሸሞንተ

34 ህፁፅ እዋን ግልጋሎት ጥዕና

1. እቲ ቢሮ ብሃገርን ዓለም ለኸ ብርኪን ብፍላይ ድማ ኣብ ውሽጢ ክልልና ብለበዳ መልክዕ ብተደጋጋሚ ዝርአዩ ዓይነታት ሕማም ግቡእ መረዳእታ፣እዋናውን፣ቀፃላይ ብዝኾነ መልክዕ ይእክብ፣ይትንትን፣ ይዝርግሕ፣
2. እቲ ቢሮ ኣብ ዝተፈላለዩ ብርኪ ዝርከቡ ኣካላት ኣመራርሓን ትካላት ጥዕናን ሓደጋ ቕድሚ ምብፅሑ ብቕልጡፍ ንምክልኻልን ንምቁፅፃርን ዘኽእል ናይ መረዳእታን ሎጂስቲክን ዓቕሞም ክዓብን እታወታት መጠባበቕን ድልው ይገብር።
3. እቲ ቢሮ ብተፈጥሮን ስርሓቲ ሰብን ሓደጋታት ዝብገስ ኣብ ጥዕናን ሂወትን ህዝቢ ዝበፅሕ ሓደጋ ንምንካይ ብኣጠቓላሊ ናይ ኩሎም ሰብ ውራይ ብፍላይ ድማ ንጡፍ ተሳትፎ ህዝቢ ብምትሕብባር ህፁፅ ግልጋሎት ጥዕና ይውድብ፣ የተሓባብር ፣ የፈፅም ፣ ክትትል ይገብር።

ያካሂዳል።

32. ድጋፍ ስለማድረግ

1. ቢሮው የግሉ ዘርፍ የጤና ተቋማት እንዲሳተፍና የአገልግሎት ጥራት እንዲሻሻል በማለት የቴክኒክ እገዛ ያደርጋል፣
2. በመንግስት የሚደረጉ የስልጠና፣ የአሰራር መመርያዎች ዝግጅት ላይ የግል ዘርፍ እንዲሳተፍ ያደርጋል።

33. መረጃ ስለ ማጠናከር

1. የግሉ ዘርፍ የሚያደርገውን ተሳትፎና የሚያጋጥማቸውን ችግር በአግባቡ አውቆ እርምጃ መውሰድ እንዲቻል ቢሮው ወቅታዊ የመረጃ ልውውጥ የሚኖርበት ሁኔታ ያመቻቻል፣ ጥናቶችም በቋዋሚነት ያካሂዳል፣
2. የመንግስት የግል ዘርፍ የጤና ተቋማት የጤና ቢሮ በሚያወጣው መመርያ መሰረት ለበሽታዎች ዓይነትና ስርጭት ወቅታዊ የሆነ የመረጃ ልውውጥ ማድረግ አለባቸው።

ክፍል ስምንት

34.የአስቸኳይ ጊዜ የጤና አገልግሎት

1. ቢሮው በአገርና አለም አቀፍ በተለይም በክልላችን ውስጥ በወርረሽኝ መልክ በተደጋጋሚ የሚከሰቱ በሽታ ዓይነቶችን በመለየት፣ ተገቢውን መረጃ ወቅታዊና ቀጣይ በሆነ መልኩ በማሳባሰብና በመተንተን ያሰራጫል።
2. ቢሮው በተለያዩ ደረጃ የሚገኙ የጤና አገልግሎት የአመራር አካላትና ጤና ድርጅቶች አደጋ ከመድረሱ በፊት ለመካላከልና ለመቆጣጠር የሚያስችል የመረጃና የሎጆስቲክስ አቅም እንዲገነባ እንዲሁም የመጠባበቅያ ግብአቶችን እንዲመቻቹ ያደርጋል።
3. በተፈጥሮና በሰው ሰራሽ አደጋዎች የተነሳ የሚደርሰውን የህዝብ ጤና ህይወት አደጋ ለመቀነስ እንዲችል ቢሮው የሁሉን ተሳትፎንና አስተዋፅኦ በተለይም የህብረተሰቡን ንቁ ተሳትፎ በማስተባበር የአስቸካይ ግዜ የጤና አገልግሎት ያደራጃል ፣ ያስተባብራል፣ ያስፈፅማል ፣ ክትትል ያደርጋል።

ክፍሊ ትሽዓንተ
ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

35. ደንብን መምርሒን ናይ ምውፃእ ስልጣን

1. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ንግቡእ ኣፈፃፅማ እዚ ኣዋጅ ዝሕግዝ ደንቢ ከውፅእ ይኽእል
2. እቲ ቢሮ ንኣፈፃፅማ እዚ ኣዋጅን ሲዒቡ ዝወፅእ ደንብን ዘሳልጥ ዝርዝር መምርሒታት ከወፅእ ይኽእል።

36.ተፈፃሚነት ዘይብሎም ሕግታት

ነዚ ኣዋጅ ዝፃረር ዝኾነ ሕጊ፣ደንቢ፣መምርሒ ኣሰራርሓ ወይ ልምዲ ኣብዚ ኣዋጅ ንዝተሸፈኑ ጉዳያት ተፈፃሚነት ኣይህልዎን።

37.እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ እዋን

እዚ ኣዋጅ ካብ መጋቢት15/1998ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ
ፕረዚዳንት
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ክፍል ዘጠኝ
ልዩ ልዩ ድንጋጌታት

35.ድንብና መመርያ የማውጣት ስልጣን

1. ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም የሚያግዝ ደንብ ሊያወጣ ይችላል።
2. ቢሮው ይህን አዋጅና አዋጁን ተከትሎ ለሚወጣው ድንብ አፈፃፀም የሚረዱ ዝርዝር መመርያዎች ማውጣት ይችላል።

36. ተፈፃሚነት የማይኖራቸው ሕጎች

ይህንን አዋጅ የሚቃረን ሕግ፣ደንብ፣ መመርያ ወይም የተለመደ አሰራር በዚህ አዋጅ ውስጥ በተመለከቱ ጉዳዮች ላይ ተፈፃሚነት አይኖሮውም ።

37.አዋጅ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከመጋቢት 15/1998ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ፕሬዚዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል14 ዓመት ቁ 11 መቐለ መጋቢት 15/1998 ዓ/ም	ብሓልዩት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	14ኛ ዓመት ቁ 11 መቐለ መጋቢት 15/1998 ዓ/ም

ኣዋጅ ቁፅሪ 104/1998 ዓ/ም

ስርዓት ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ንምውዳብ ዝወፀ ኣዋጅ

ኣብ ክልልና ናይ መፍረይቲ ንግድን ግልጋሎት ውሃብቲ ትካላት ብቴክኒክን ሞያን ዝሰልጠነን ብቕዓት ዘለዎን ሓይሊ ሰብ ቖፂረን ብምስራሕ ዘተኣማምን ዘላቕነት ዘለወን ትካላት ኽኾና ምብቃዕ ኣድላይ ኮይኑ ስለዝተረኸበ ።

መናእሰይ ወለዶ ስነ ኣእሙራዊ ድልውነት ስራሕ ድስፕሊን ብቑዕ ክእለት ዘለዎ ተቖፃሪን ፈጣሪ ስራሕ ክኸውን ዝሕግዝ ስርዓት ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክ ሙያን ምውዳብ ስለዘደልየ።

ፕሮግራም ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሙያን ብቕዓት ዘለዎ ሓይሊ ሰብ ከዳሉ ሰልጠንቲ ቅድሚ ምምራቖም ኣብ መፍረይትን ግልጋሎት ውሃብቲትን ትካላት ተዋፊሮም ልምምድ ስራሕ ዝገብርሉ ስርዓት ምዝርጋሕ ኣድላይ ምዃኑ ስለዝተኣመነሉ።

ቴክኒክን ሞያን መሰልጠኒ ማእኸላት (ኮለጃት ደረጀኣን ዝወሰኑሉን ኣፍልጦ ዝረኽብሉን ከምኡ እውን ስልጠና መጠናቐቕን ብቕዓት ሞያ መረጋገፂ ምስክር ወረቐት ዝወሃበሉ ሓደ ዓይነት ዝኾነ ስርዓት ምዝርጋሕ ስለዘድለየ።

አዋጅ ቁጥር 104/1998ዓ/ም

የቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠና ስርዓት ለማደራጀት የወጣ አዋጅ

የክልላችን የማምረቻ ፣ንግድና አገልግሎት ሰጭ ድርጅቶች በቴክኒክና ሞያ ብቃት ያለው የሰነጠነ የሰው ሃይል ቀጥሮ በማሰራት ብቁ ተወዳዳሪና ዘላቂነት ያለው ድርጅታዊ አቋም እንዲኖራቸው ማስቻል አስፈላጊ ሆኖ ስለተገኘ።

ወጣቱ ትውልድ የስነ ልቦና ዝግጅት ፣የስራ ድስፕሊንና ችሎታ ያለው ብቁ ተቀጣሪና ስራ ፈጣሪ እንዲሆን የሚያግዝ የቴክኒክና ኑያ ትምህርትና ስልጠና ስርዓት ማደረጃት በማስፈለጉ።

የቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠና ፕሮግራም ብቃት ያለው ሰው ሃይል እንዲያዘግጅ ሰልጣኞች ከመመረቃቸው በፊት በአምራችና አገልግልት ሰጪ ድርጅቶች ተሰማርተውየስራ ልምምድ የሚያደርጉት ስርዓት መዘርጋት እንዲያደርግ በመታመኑ።

የቴክኒክና ሞያ ማሰልጠኛ ተቋማት ደረጃቸው የሚወሰንነትና ፣ዕውቅና የሚያገኙበትንና ፣ዕውቅና የሚያገኙበት እንዲሁም የስልጠና ማጠናቀቂያና የሞያ ብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት የሚሰጥበትን ወጥነት ያለው ስርዓት መዘርጋት በማስፈለጉ።

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 6.76

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	291

ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ዕውት ንኽኸውን ኣብ ቐረፃ ፕሮግራም ስርዓት ትምህቲ ምድላውን ክምኡውን ኣብ ግምገማ ስልጠናን ኣመራርሓ እዚ ጉዳይ ዝምልከቶም መንግስታዊን መንግስታዊ ዘይኮኑን ኣካላት ዝሳተፉሉ ስርዓት ምዝርጋሕ ኣድላይ ብምኳኑ።

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3//ሀ/ እዚ ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ 1 ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "ስርዓት ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያ ንምውዳብ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 104/1998 ዓ/ም" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

ዓንቀፅ 2 ትርጉም

ናይቲ ቃል ኣተኣታትዋ ካሊእ ትርጉም ዘውሃቦ ተዘይኮይኑ ኣብዚ ኣዋጅ ውሽጢ

1. "ትምህርቲን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን " ማለት ሞያ ሕርሻን ጥዕናን ዝሓወሰ ዝሓወሰብብርኪ ኮለጅን ትሕቲኡን ዝወሃቡ ኩሎም ስልጠናታት ዝሓቁፍ እዩ።
2. "ስልጠና"ማለት ስሩዕ ወይ ዘይስሩዕ ፕሮግራም ስልጠና ብምክትታል ካብ ምስክር ወረቐት ክሳዕ ኮሎጅ ዲፕሎማ ዘውህብ ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ኩምኡ' ውን ብናይ ሙያ ብቕዓት ፈተና ዝተረጋገፀ ብልምምድ ስራሕ ዝርከብ ክእለት እዩ። ኣብ ደቀቕትን ኣናእሽተይን ስራሕቲ ዝተዋፈሩ ሞያኦም ንምምሕያሽ ዝወሃብ ስልጠና'ውን ይሓውስ።
3. "መሰልጠኒ ማእኸል /ኮሌጅ" ማለት ሓላፍነት ብዘለዎ ኣፍልጦ ውሃቢ በዓል ስልጣን ፍቓዱ ተዋሂብዎ ትምህርትን ስልጠና ቴክኒክን ሞያን ኣብ ምሃብ ዝተዋፈረ መንግስታዊ ፣ውልቀ ወይም መንግስታዊ ዘይኮነ በዓል ዋንነት ዝካየድ ኮይኑ ስልጠና ዝህብ ኮሌጅ'ውን ይሓቁፍ እዩ።
4. "ሰልጣኒ ማለት " ፍልጠትን ክእለታት ትምህርትን ስልጠና ቴክኒክን ሞያን ንምፍባጥ ወይ ንምዕባይ

የቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠና የተሳካ እንዲሁም በፕሮግራም ቀረፃና በስርዓት ትምህርቱ ዝግጅት ፣እንዲሁም በስልጠናው ግምገማና በአመራሩም ጭምር ጉዳዩ የሚመለከተው መንግስታዊና መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ አካላት የሚሳተፉበት ስርዓት ማደራጀት አስፈላጊ በመሆኑ፤

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት አንቀፅ 49/3/ሀ/መሰረት የሚከተለው አዋጅ አውጥቷል።

ክፍል አንድ
ጠቅላላ

አንቀፅ 1 አጭር ርእስ

ይህን አዋጅ "የቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠና ስርዓት ለማደራጀት የወጣ አዋጅ ቁጥር 104/1998 "ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀፅ 2 ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካለሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፦

1. "የቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠና " ማለት የግብርና የጤና ሞያና ጨምሮ በኮሌጅና ከዚያ በታች የሚሰጡትን ሁሉንም ስልጠናዎች ያጠቃልላል።
2. "ስልጠና"ማለት መደበኛ ወይም መደበኛ ባልሆነ የስልጠና ፕሮግራም በመከታተል ከምስክር ወረቀት እስከ ኮሌጅ ድፕሎማ የሚያገኝ የቴክኒክና ሙያ ትምህርት ስልጠና እንዲሁም የሞያ ብቃት ፈተና የተረጋገጠ በስራ ላይ ልምድ የሚገኝ ችሎታ ነው። በጥቃቅንና አነስተኛ ስራዎች የተሰማሩ ሞያቸውን ለማሻሻል የሚሰጥ ስልጠናንናመ ይጨምራል።
3. "ማሰልጠና ተቋም" ማለት አግባብ ባለው ዕውቅና ሰጭ ባለስልጣን ፍቃድ ተሰጥቶት የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና በመስጠት ላይ የተሰማራ መንግስታዊ የግል ወይም መንግስታዊ ባልሆነ ድርጅት ባለቤትነት የሚካሄድ ሲሆን ስልጠና የሚሰጥ ኮሌጅ የጠምራል።
4. "ሰልጣኝ"ማለት የቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠና ዕውቀትና ክህሎት ለመቸሰም ወይም

www.abyssinialaw.com

አብ መሰልጠኒ ማእከላት /ኮሌጅ ዝውሃብ ትምህርቲን ስልጠና ቴክኒክን ሙያን መርሃ ግብሪ ዝሳተፉ ውልቀ ሰብ ማለት እዩ።

5. "መንግስታዊ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮሌጅ" ማለት ብመንግስታዊ ዝውነንመሰልጠኒ ማእኸል/ኮሌጅ እዩ።
6. "ውልቀ መሰልጠኒ ትካል" ማለት ብውልቀ በዓል ሃፍቲ ወይ ሰብ ሃብቲ ወይድማ ንግዲ ማሕበር ንግዲ ስርሕ ንምክያድ ዝቖመ መሰልጠኒ ትካል ኮይኑ ብሕ/ሰብ ስራሕ ማሕበር ዝቖውም መሰልጠኒ ማእኸል/ኮሌጅ ውን ይሓቁፍ እዩ።
7. "ኣፍልጦ" ማለት ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያ ኣብ ምሃብ ዝተዋፈረ መሰልጠኒ ትካል ስልጠና ንምክያድ ዘድልዩ ዝተነፀሩ መሰረታዊ ረቛሕታት በቲ ዝድለ ብርኪ ኣማሊኡ ብምርካቡ ሓላፍነት ብዘለዎ ኣፍልጦ ውሃቢ በዓል ስልጣን ተረጋጊፁ ዝወሃብ ደረጃ ብቕዓት መረጋገፂ ሰነድ እዩ።
8. "ኣፍልጦ ውሃቢ በዓል መዚ" ማለት ብክልልና ኣወሃህባ ፍቓድ ቅድመ ኣፍልጦን ፍቓድ ኣፍልጦን ዝምልከት ስልጣን ዝተውሃቦ ኮሚሽን እዩ።
9. "ፍቓድ "ማለት በዚ ኣዋጅ መሰረት ዝተውሃቦ ቅድመ ኣፍልጦ ፍቓድ ወይ ደረጃ ብቕዓት መረጋገፂ ወረቐት ምስክር እዩ።
10. "ሙሉእ ቐዳማይ ብርኪ ትምህርቲ"ማለት ኣብ ሻምናይ ክፍሊ ዝጠናቐቕ ብርኪ ቀለም ትምህርቲ እዩ።
11. "ሓፈሻዊ ካልኣይ ብርኪ ትምህርቲ"ማለት ኣብ 10ይ ክፍሊ ዝጠናቐቕ ሓፈሻዊ ካልኣይ ብርኪ ትምህርቲ እዩ።
12. "ትካል" ማለት ንሰልጠንቲ ልምምድ ስራሕ ክህብ ሓላፍነት ብዘለዎ ኣካል ዝተመረፀ መፍረይ ፣ንግዲ ወይ ግልጋሎት ወሃቢ ትካል እዩ።
13. "ተለማማዲ"መላት መሰልጠኒ ማእከል /ኮሌጅ "ትካል ስልጣንን ብዝገብርዎ ሰለስቴአዊ ስምምዕነት መሰረት ኣብቲ ትካል ውሽጢ ልምምድ ስራሕ ስራሕ ንምግባር ዝተዋፈረ ውልቀ ሰብ እዩ።
14. "ልምምድ ስራሕ"ማለት ኣብ መንጎ መሰልጠኒ ማእከል /ኮሌጅ ትካል ሰልጣናይ ብዝግበር ስምምዕነት መሰረት ሰልጣናይ ኣብቲ መሰልጠኒ

ለማዳበር በማሰልጠኛ ተቋም በሚሰጥ የቴክኒክና ሞያ ትምህርት ስልጠና መርሃ ግብር የሚሳተፍ ግለሰብ ማለት ነው።

5. "መንግስታዊ ማሰልጠኛ" መንግስታዊ የማሰልጠኛ ተቋም ማለት በመንግስት ባለቤትነት የተያዘ የማሰልጠኛ ተቋም ነው።
6. "የግል ማሰልጠኛ ተቋም"ማለት በግል ባለሃበት ወይም ባለሃብቶች ወይም ንግድ ማህበር የንግድ ስር ለሚካሄድ የሚቋቋም የማሰልጠኛ ተቋም ሲሆን በህበረት ስራ ማሕበር የሚቋቋም የማሰልጠኛ ተቋም ይጨምራል።
7. "እውቅና "ማለት የቴክኒክና ስልጠና በመሰጠት ላይ የተሰማራ ማሰልጠኛ ተቋም ስልጠናውን ለማካሄድ የሚያስፈልጉትን መሰረታዊ ተዛማጅ መስፈርቶችን በሚፈለገው ደረጃ አሟልቶ ስለመገኘቱ አግባብ ባለው ዕውቅና ሰጭ ስልጣን ተረጋግጦ የሚሰጥ የደረጃ ብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ነው።
8. "እውቅና ሰጭ ባለስልጣን"ማለት ወይም የቅድመ እውቅና ፍቃድ ወይም የቅድመ እውቅና ፍቃድ አሰጣጥ በሚመለከት በክልል ባለስልጣን ተረጋግጦ የሚሰጥ የደረጃ ብቃት ማረጋገጫ ሰነድ ነው ።
9. "ፍቃድ" ማለት በዚህ አዋጅ መሰረት የተሰጠ የቅድመ ዕውቅና ፍቃድ ወይም የደረጃ ብቃት ዕውቅና ማረጋገጫ መስክር ወረቐት ነው።
10. "የመጀመርያ ደረጃ ትምህርት"ማለት በስምንተኛ ክፍል የሚጠናቀቅ የቀለም ትምህርት ነው።
11. "አጠቃላይ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት"ማለት በ10ኛ ክፍል የሚጠናቀቅ የአጠቃላይ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት እርከንነው።
12. "ድርጅት" ማለት ለሰልጣኞች የስር ላይ ልምምድ እንዲሰጥ አግባብ ባለው አካል የተሰጠ የማምረቻ ንግድ ወይም አገልግሎት ሰጪ ተቋም ነው
13. "ተለማማጅ "ማለት የማሰልጠኛ ተቋም ድርጅትና ሰልጣኙ በሚያደርጉት የሶስትዮሽ ስምምነት መሰረት በድርጅት ውስጥ የስራ ላይ ልምምድ ለማድረግ የተሰማራ ግለሰብ ነው።
14. "የስራ ላይ ልምምድ "ማለት በማሰልጠኛ ተቋም በድርጅትና በሰልጣኝመካከል በሚደረግ ስምምነት መሰረት ሰልጣኙ በማሰልጠኛ ተቋም

www.abyssinialaw.com

ማእከል/ኮሌጅ ውሽጢ ዝተኸታተሎ ትምህርትን ስልጠናንቴክኒክን ሞሙያን ኣብ ስራሕ ንምልምማድን ምስቲ ስራሕ ንምፍላጥ ኣብቲ ትካል ዝፈፀሞስልጠና ስራሕ።

15.“መንግስቲ” ማለት ክልል ምምሕዳር እዩ።

16.“ክልል” ማለት ክልል ትግራይ ማለት እዩ።

17.“ኮምሽን”ማለት ብኣዋጅ ቁፅሪ 80/1998 ዓ/ም ዝተጣየሸ ኮሚሽን ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሙያን ትግራይ እዩ።

18.“ካውንስል”ማለት በዚ ኣዋጅ ዝቖውም ካውንስል ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሙያን እዩ።

19. “መንግስታዊ ዘይኾነ ትካል “ማለት ኣግባብነት ብዘለዎ ሕጊ መሰረት ዝተመዝገበ ማሕበር እዩ።

20.“ሰብ” ማለት ተፈጥሮኣዊ ሰብ ወይም ብሕጊ ናይ ሰብነት መሰል ዝተውሃቦ ኣካል እዩ።

21.“ንግዲ ማሕበር”ማለት ብ1952 ዓ/ም ብዝወፀ ንግዲ ሕጊ መሰረት ዝተውሃበ ማሕበርእዩ።

22.ምደባ ብርኪ ሞያ ”ማለት ሰራሕተኛታት ክሳለጡ ይግብኦም እዩ ተባሂሎም ዝወሰኑ ተግባራት እዩም ።

23.“ደረጃ ሞያዊ ስልጠና ” ማለት ብመሰረት ምደባ ብርኪ ሞያ ትምህርትን ስለጠናን ቴክኒክን ሙያን ንምቁራፅ ስርዓተ ትምህርቲ ዘገልግል ግብኣት ኮይኑ ዝርዝር ተደለይቲ ክእለታት ነቲ ስልጠና ዘድሊ መጠን ግዘ ዘሓቖፈ እዩ።

24.“ምዘና ሞያ ብቕዓት”ማለት ሓደ ሰብ ኣብ ሓደ ዝተወሰነ ዘፈር ቴክኒክን ሞያን ብቕዓት ዘለዎ ምዃኑን ዘይምዃኑን ምርግጋፅ ብመሰረት ምደባ ብርኪ ሞያ ዝካየድ ምዘና እዩ።

25. “ስራሕ መራሒ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮሌጅ” ማለት ኣብ ሓደ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮሌጅ ብርእሰ መምህርነት ወይ ዲን ነቲ ማእኸል/ኮሌጅ ንምምራሕ ዝምደብ ሰብ እዩ።

ዓንቀፅ 3 ወሰን ተፈፃምነት እዚ ኣዋጅ

እዚ ኣዋጅ ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝርከባ መሰልጠኒ ማእኸላት /ኮለጃት ትካላት እዙ ኣዋጅ ኣብ ዘፍፀሙ ኣካላት ተፈፃሚ ይኸውን።

ክፍሊ ክልተ

ፕሮግራም ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሙያን ንኡስ ክፍሊ ሓደ

ውስጥ የተከታተለውን የቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠና ኮምሽን ነው።

15.“መንግስት “ማለት የክልል መስተዳደር ነው።

16.“ክልል”ማለት የትግራይ ክልል ማለት ነው።

17.“ኮምሽን “ማለት በአዋጅ ቁጥር 80/1998 የተቋቋመ የትግራይ ቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ኮምሽን ነው።

18.“ካውንስል” ማለት በዚህ አዋጅ የሚቋቋም የትግራይ ቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ካውንስል ነው።

19.“መንግስትዊ ያልሆነ ድርጅት” ማለት አግባብነት ባለው ህግ መሰረት የተመዘገበ ማህበር ነው።

20.“ሰው “ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በህግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው።

21.“የንግድ ማህበር “ማለት በ1952 ዓ/ም በወጣው የንግድ ህግ መሰረት የተቋቋም የንግድ ማህበር ነው።

22.“የሞያ ደረጃ ምደባ ” ማለት በሰራተኞች መከናወን ይገባቸዋል ተብለው የሚወሰኑ ተግባራት ናቸው።

23.“የሞያ ስልጠና ደረጃ” ማለት ከሙያ ደረጃ ምደባ በመነሳት የቴክኒክና ሞያ ትምህርት ስልጠና ስርዓት ትምህርትን ለመቅረፅ የሚያገለገል ግብአት ሲሆን ተፈላጊውን የክህሎት ዝርዝርና የስልጠና ጊዜ ርዝማኔን ያካተተ ነው።

24.“የሞያ ብቃት ምዘና ” ማለት አንድ ሰው በአንድ በተወሰነ መስክ የቴክኒክና ሞያ ብቃት ያለው መሆኑና ያለመሆኑ ለማረጋገጥ በሞያ ደረጃ ምደባ ላይ ተሰማርቶ የሚካሄድ ምዘና ነው።

25. “የማሰልጠኛ ማእከል /ኮሌጅ የስራ መሪ “ማለት በአንድ ማሰልጠኛ በአንድ ማሰልጠኛ ማእከል/ኮሌጅ በዳሬክተርነት ወይም ዲን ደረጃ ተቋሙን ለመምራት የሚመደብ ሰው ነው።

ዓንቀፅ 3 አዋጁ ተፈፃሚነት ወሰን

ይህ አዋጅ በብሄራዊ ክልላዊ የትግራይ መንግስት የሚገኙ በማሰልጠኛ ማእከላት ፣በኮሌጆች በድርጅቶችና ይህን አዋጅ በሚያስፈፅሙ አካላት ላይ ተፈፃሚ ይሆናል።

ክፍል ሁለት

የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ፕሮግራሞች ንዑስ ክፍል አንድ

ፕሮግራም መባእታዊ ሙያ ስልጠና

ዓንቀፅ 4 ዕላማ ስልጠና ፕሮግራም

ዕላማ ፕሮግራም መባእታዊ ሞያ ስልጠና ዜጋታት ብጀማሪ በዓል ሙያነት ብምስልጣን ንስራሕ ድልዊ ምግባርእዩ።

ዓንቀፅ 5 ዓይነታት ስልጠና

ኣብ ፕሮግራም መባእታዊ ሞያ ስልጠና ዝተውሃቡ ዓይነታት ስልጠና በቲ ናይቲ ክልልን ከባብን ድልየት ዝናተፀንዑ ክምረፁ ይኽእሉ እዮም።

ዓንቀፅ 6 ሮቑሓ መእተዊ ስልጠና

1. ኣብ ፕሮግራም መባእታዊ ሞያ ስልጠና ዝሕቆፉ ሰልጠንቲ ተንኣሰ ምንባብን ምጽሓፍን ዝኽእሉ ክኾኑ ኣለዎም ። ቀደማይ ብርኪ ትምህርቶም ዘየጠናቐቑን ኣቋሪፆም ዝፀንሑን ዕድሜኦም ዝፈቐደሎም ዜጋታት ኣብዚ ፕሮግራም መባእታዊ ሞያ ስልጠና ተሳተፍቲ ክኾኑ ይኽእሉ እዮም ።
2. ኣብ ዓንቀፅ 6(1) ዝተጠቐሰ ከምዘሎ ኮይኑ ንደቂ ኣንስትዮ ፍሉይ ጠመተ ይወሃብ።

ዓንቀፅ 7 ቋንቋን ሜላ ኣፈፃፅማ ስልጠናን

1. ፕሮግራም መባእታዊ ሞያ ስልጠና ስሩዕን ስሩዕ ብዘይኾነ መንገዲ ክካየድ ይኽእል እዩ።
2. መባእታዊ ሞያ ስልጠና ዝተሃበሉ ቋንቋ ትግርኛ እዩ።

ንኡስ ክፍሊ ክልተ

ፕሮግራም መለስተኛ ስልጠና ቴክኒክን ሞያን

ዓንቀፅ 8 ዕላማ ፕሮግራም ስልጠና

ዕላማ ፕሮግራም መለስተኛ ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ሙሉእ ቐደማይ ብርኪ ትምህርቲ ንዘጠናቐቑ መናእሰይ ብምሃብ ብመለስተኛ ብርኪ ዝሰልጠነ በዓል ሞያ ምፍራይ ይኸውን።

ዓንቀፅ 9 ዓይነታት ስልጠና

ኣብ ፕሮግራም መለስተኛ ስልጠና ቴክኒክን ሞያን ዝተውሃቡ ዓይነታት ስልጠና ናይቲ ክልል ልምዓት ትልሚን ድልየትን ዝሰልጠነ ሓይሊ ሰብን መሰረት ብምግባር እናተፀንዑ ይውሰኑ።

ዓንቀፅ 10 ረቑሓ መሰረታዊ ስልጠና

1. ኣብ ፕሮግራም መለስተኛ ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ዝሕቆፉ ሰልጠንቲ ተነኣሰ ናይ ሙሉእ ቀደማይ ብርኪ ቤት ትምህርቲ ዘጠናቐቑ ምዃን ኣለዎም።
2. ኣብ ዓንቀፅ 10(1) ከምዘሎ ኮይኑ ንደቂ ኣንስትዩ ፍሉይ ጠመተ ይወሃብ።

የመሰረታዊ ሙያ ስልጠና ፕሮግራም

አንቀፅ 4 የስልጠናው ፕሮግራም

ዓላማ ዜጎችን በጀማሪ ባለሙያነት በማሰልጠን ለስራ ዝግጁ ማድርግ ነው።

አንቀፅ 5 የስልጠና ዓይነቶች

በመሰረታዊ ሞያ ስልጠና ፕሪግራም የሚሰጡ የስልጠና አይነቶች በክልሉና አከባቢው ፍላጎት እየተጠኑ ሊመረጡ ይችላሉ።

አንቀፅ 6 የስልጠና መግቢያ መድፈርቶች

1. በመሰረታዊ ሞያ ስልጠና ፕሪግራም የሚታቀፍ ሰልጣኞች ቢያንስ ማንበብና መፃፍ የሚችሉ መሆን አለባቸው። የመጀመርያ ደረጃ ትምህርትን ሳያጠናቁቁ አቋርጠው ዜጎች በመሰረታዊ ሞያ ስልጠና ፕሮግራም ተሳታፊ ሊሆኑ ይችላሉ።
2. በአንቀፅ 6(1) የተጠቀሰው እንዳለ ሆኖ ለሴቶች ልዩ ትኩረት የሰጣል።

አንቀፅ 7 የስልጠና አፈፃፀም ስልትና ቋንቋ

1. የመሰረታዊ ሞያ ስልጠና ፕሮግራም መደበኛ ባልሆነ መንገድ ሊካሄድ ይችላል።
2. የመሰረታዊ ሞያ ስልጠና የሚሰጥበት ቋንቋ ትግርኛ ይሆናል።

ንዑስ ክፍል ሁለት

የመለስተኛ ቴክኒክና ሙያ ስልጠና ፕሮግራም

አንቀፅ 8 የስልጠናው ፕሮግራም ዓላማ

የመለስተኛ ቴክኒክና ሙያ ስልጠና ፕሮግራም ዓላማ የመጀመርያ ደረጃ ትምህርትን ላለጠናቀቁ ወጣቶች ስልጠና በመስጠት በመልሰተኛ ደረጃ የሰለጠነ ባለሞያ ማፍራት ይሆናል።

አንቀፅ 9 የስልጠና ዓይነቶች

በመለስተኛ ቴክኒክና ሙያ ስልጠና ፕሮግራም የሚሰጡ የስልጠና ዓይነቶች የክልሉ የልማት እቅድና የአከባቢ የሰለጠነ የሰው ሃይል ፍላጎትን መሰረት በማድርግ እየሰለጠኑ ይወሰናሉ።

ዓንቀፅ 10 የስልጠና መግቢያ መስፈርቶች

1. መለስተኛ ቴክኒክና ሞያ ስልጠና ፕሮግራም የሚታቀፉ ሰልጣኞች ቢያንስ የመጀመርያ ደረጃ ትምህርት ያጠናቀቁ መሆን አለባቸው።
2. በአንቀፅ 10(1) እንደለ ሆኖ ለሴቶች ልዩ ትኩረት ይሰጣል።

ዓንቀፅ11 ናይ ስልጠና ግዘ

ነንሕድሕዶም ሞያ ዘድልዮም ብርኪ ሞያዊ ክእለታት ብምዕቃን እቲ ሞያ ስልጠና ዝሓቶ ስልጠና ስዓትን እዋንን በቲ ኮምሽን ይውሰን።

ዓንቀፅ 12 ቋንቋ ሜላ ኣፈፃፀማ ስልጠናን

1. መለስተኛ ስልጠና ቴክኒክን ሞያን 80% ብተግባርን 20% ብንድፊ ሓሳብን ዝተደገፈ ይኸውን
2. ክእለታት ብዝበልፅ ንምምዕባል ከከም ጭቡጥ ኩነታት ከባቢኡን ከከም ባህሪ ዓይነት ስልጠናን ፕሮግራም ስራሕ ልምምድን ተግባራዊ ክግበር እቲ ኮምሽን ክውስን ይኽእል።
3. ፕሮግራም ስልጠና ብስሩዕን ዘይስሩዕን ክካየድ ይኽእል እዩ።
4. መለስተኛ ስልጠና ቴክኒክን ሞያን ዝወሃበሉ ቋንቋ ትግርኛ ይኸውን።

ንኡስ ክፍሊ ሰለስተ

ፕሮግራም ማእኸላይ ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ፕሮግራም

ዓንቀፅ 13 ዕላማ ፕሮግራም ስልጠና

ዕላማ ማእኸላይ ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ዓይነታት ብማእኸላይ ብርኪ ኣድላይ ዝኾነ ዝሰልጠነ ሓይሊ ሰብ ምፍራይ እዩ።

ዓንቀፅ 14 ሮቋሓ መእተዊ ስልጠና

1. ማእኸላይ ቴክኒክን ሞያን ዘፈር ምስልጣን ዝኽእሉ ሓፈሻዊ ካልኣይ ብርኪ ትምህርቲ ዘጠናቐቑ ብቴክኒክን ሞያን ንምስልጣን ኣድህቦን ድልየትን ዘለዎም ምኻኑ ኣለዎም ።
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተደንገገ እንተሃለወ እውን ኣብ መለስተኛ ሞያ ስልጠና ፕሮግራም ስልጠና ተኸታቲሎም ምስክር ወረቐት ዝረኸቡ በቲ ሞያ ክልተ ዓመት ስራሕ ልምዲ ዘለዎም ኮይኖም ብሓፈሻዊ ካልኣይ ብርኪ ትምህርቲ ፕሮፋይል ምምላኦም መረዳእታ ምቕራብ ዘኽእሉ ወይም ነዚ ተግባር ንዝተዳለወ ንድፊ ሓሳብን ተግባርን ፈተናን ወሲዶም ናይ መሕለፊ ውፅኢት ዝረኸቡ ሰባት ብዝስልጥንሉ ሞያ ዘፈር ምስልጣን ይኽእሉ እዮም ።
3. ኣብ ዓንቀፅ 14 ንኡስ ዓንቀፅ 1ን2ን ከምዘሎ ኮይኑ

ዓንቀፅ 11 የስልጠና ጊዜ

ለእያንዳንዱ ሞያ የሚያስፈልጉ የሞያ ክህሎትደረጃ ለማሳካት የሞያ ስልጠና የሚጠይቀው የስልጠና ስዓትና ጊዜ እርዝማኔ በኮምሽኑ ይወሰናል።

አንቀፅ 12 የስልጠና አፈፃፀም ስልትና ጊዜ

1. የመለስተኛ ቴክኒክና ሞያ ስልጠና 80% በተግባር 20% በንድፍ ሃሳብ የተደረገ ይሆናል።
2. ክህሎት በበለጠ ለማዳበር እንደየ አከባቢው ተጨባጭ ሁኔታና እንደየስልጠናው መስክ ባህርይ የስራ ላይ ልምምድ ፕሮግራም ተግባራዊ እንዲደረግ ኮምሽኑ ሊወስን ይችላል።
3. ስልጠናው መደበኛና መደበኛ ባልሆነ ፕሮግራም ሊካሄድ ይችላል።
4. የመለስተኛ ቴክኒክና ሞያ ስልጠና የሚሰጥበት ቋንቋ ትግርኛ ይሆናል።

ንዑስ ክፍል ሶስት

የመካከለኛ ቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠና ፕሮግራም

አንቀፅ 13 የስልጠና ፕሮግራም ዓላማ

የመካከለኛ ቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ፕሮግራም ዓላማ በተለያዩ የሙያ መስኮች በመካከለኛ ደረጃ የሚያስፈልገው የሰለጠነ የሰው ኃይል ማፍራት ነው።

አንቀፅ 14 የሰለጠና መግቢያ መስፈርቶች

1. በመካከለኛ ቴክኒክና ሞያ መስክ መሰልጠን የሚችሉት የአጠቃላይ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ያጠናቀቁና በቴክኒክና ሞያ መሰልጠን ዝንባሌና ፍላጎት ያላቸው መሆን አለባቸው።
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 የተደነገገው ቢኖርምበመለስተኛ ሞያ ስልጠና ፕሮግራም ስልጠና ተከታትለው የምስክር ወረቀት ያገኙ እና በሞያ የሁለት ዓመት የስራ ልምድ ያላቸውሆነው የአጠቃላይ ሁለተኛ ደረጃ ትምህርትና ፕሮፋይል ማሟላታቸው ማስረጃ ማቅረብ የሚችሉ ወይም ለዚህ ተግባር የተዘጋጀው የንድፍ ሃሳብና የተግባር ፈተና ወስደው የማለፍያ ውጤት ያገኙ ሰዎች በሰለጠኑበት የሞያ መስክ ገብተው በመካከለኛ ቴክኒክና ሞያ መስክ መሰልጠን ይችላሉ።
3. በአንቀፅ 145 ንኡስ ዓንቀፅ 1እና 2 እንዳለ ሆኖ

ንደቂ ኣንስትዮ ፍልይ ጠመተ ይውሃብ።

ዓንቀፅ 15 ናይቲ`ቲ ስልጠና ግዘ

ናይ ትምህርቲ ሚኒስተር ቤት ፅሕፈት ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ብዘውፅኦ ብስልጠና ፕሮግራም ነንሕድሕዱኦም ዘፈር ስልጠና ዝግብኦ ናይ ስልጠና ሰዓትን ዘበን መሰረት ኣቲ ስልጠና ይካየድ።

ዓንቀፅ 16 ናይቲ ስልጠና ኣፈፃፅማ ስልትን ቋንቋን

1. ኣብ መሰልጠኒ ማእከላት /ኮሌጃት ውሽጢ ዝካየዱ ማእኸላይ ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን 70% ተግባርን 30% ክልሰ ሓሳብ ይኸውን።
2. "ኩሉ ሰልጣኒ ክእለቱብዝበለፀ ንምዕባይ ስራሕ ልምዲ ክገብር ኣለዎ።
3. ሓደ ሰልጣኒ ዝተወሰኑ ክእለት ብርኪ ዘጠብዋ ስልጠና ወሲዱ ምስኣጠናቐቐ ኣተቋሪፁ ብካልእ ጊዜ ተመሊሱ ዝቐረፀዩ ስጠልጠና ምቕፃል ምጥንቓቕ ይክእል እዩ።
4. እቲ ስልጠና ብስሩዕን ብዘይስሩዑን ፕሮግራም ክውሃብ ይኽእል እዩ።
5. ሞያኦም ንምምሕያሽ ኣብ ዘይስሩዕ ፕሪግራም ንዝሳተፉ ሰልጠንቲ ዝጎደሎም ትምህርቲ ስልጠና ካብቲ ተዳለወ ስርዓት ትምህርቲ ውሽጢ ብምምራፅ ስልጠና ክወሃቦም ይኽእል እዩ።
6. ቋንቋ ሞያነት ካብ ዝስልጥኑ ወፃኢ ማእኸላይ ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያ ቋንቋ ብእንግሊዝኛ ክውሃብ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 17 ዓይነታት ስልጠና

1. ኣብ ማእኸላይ ብርኪ ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ፕሮግራማት ክሕቆፉ ዝግብኦም ስልጠና ዘርፍታት ናይ ሃገርን ናይቲ ከባቢን ልምዓት ኣንፈት ትልምን መሰርት ዝገበሩ ኾይኖም ይቕረፁ።
2. እቲ ኮምሽን ኣብ ክሊ ብማእኸላይ ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ፕሮግራማት ዝውደቡ ስልጠና ዘፈራት ሞያ ዓይነታት ደረጃ ይውስን የማሓይሽ ይስርዝ።
3. በቲ ኮምሽን ዝተመረፁ ዘርፍታት ስልጠናን ናይ ሞያ ዓይነታት ናይቲ ከባቢ ጭቡጥ ኩነታት መሰረት ብምግባር እናተመረፁ ደረጆኦም ሓልዮም

ለሴቶች ልዩ ትኩረት የሰጣል።

አንቀፅ 15 የስልጠና ጊዜ

1. የትምህርት ሚኒስተር ቴክኒክና ሞያ ትምህርት ስልጠና ፅህፈት ቤት በሚያወጣው በስልጠና ፕሮግራም ለታቀፉ ለእያንዳንዱ የስልጠና መስክ የሚያስፈልገውን የስልጠና ሰዓትና ዘመን መሰረት ስልጠናው ይካሄዳል።

አንቀፅ 16 የስልጠና አፈፃፀም ስልትና ቋንቋ

1. ማሰልጠኛ ተቋማት ውስጥ የሚካሄደው የመካከለኛ ቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠና 70% በተግባርና 30 % በንድፈ ኃሳብ የተደገፈ መሆን አለበት።
2. ማንኛውም ሰልጣኝ ክህሎቱን የበለጠ ለማዳበር የስራ ላይ ልምምድ ማድርግ አለበት ፤
3. አንድ ሰልጣኝ የተወሰነ ክህሎት ደረጃን የሚያስጨብጥ ስልጠና ወስዶ ካጠናቀቀ በኃላ ቢያቋርጥ በሌላ ጊዜ ተመልሶ የቀረውን ስልጥና መቀጠልና ማጠናቀቅ ይችላል።
4. ስልጠናው መደበኛና መደበኛ ባልሆነ ፕሮግራም ሊሰጥ ይችላል።
5. ሙያቸውን ለማሻሻል መደበኛ ባልሆነ ፕሮግራም ለሚሳተፉ ሰልጣኞች የገደላቸውን ትምህርትና ስልጠና ከተዘጋጀው ስርዓት ትምህርት ውስጥ በመምረጥ ስልጠና ሊሰጥ ይችላል።
6. ቋንቋን በሙያነት የሚያሰለጥኑት በስተቀር የመካከለኛ ቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠና በእንግሊዝኛ ቋቋ በእንግሊዝኛ ቋቋ መስጠት አለበት።

ዓንቀፅ 17 የስልጠና መስኮች

1. በመካከለኛ ደረጃ የቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠና ፕሮግራሞች መካተት የሚገባቸው የስልጠና ዘርፎች የአገሪቱንና የአከባቢውን ማት አቅጣጫና ትልም መሰረት ያደረጉ ሆነው።
2. ኮምሽኑ በመካከለኛ ቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠና ፕሪግራም ስር የሚደራጁ የስልጠና መስኮችንና የሙያ ዓይነቶችን ደረጃ ይወሰናል ያሻሽላል ይሰርዛል።
3. በኮምሽኑ የተመረጡት የስልጠና ዘርፎች የሞያ አይነቶች የአከባቢ ተጨባጭ ሁኔታን መሰረት በማድርግ እየተመረጡ ደረጃቸውን ጠበቀው

ተግባራዊ ክኾኑ ይኽእሉ እዮም ።

ዓንቀፅ 18 ሓበራዊ ትምህርቲ

1. ኣብ ክሊ ማእኸላይ ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ፕሮግራም ዝተውሃቡ ስልጠና ዘፈራት ብሙሉኦም ስራሕ ንምፍጣር ንዓርሰ ምቑፃር ዘዳልው ክኾኑ ምእንታን ንቐፃላይ ስልጠና ዝሕግዙ ሓበራዊ ትምህርትታት ክወሃቡ ኣለዎም ።
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተደንገገ ከምዘሎ ኮይኑ ዝኾነ መሰልጠኒ ማእኸል /ኮሌጅ ኣብ ትሕቲ ፕሮግራሙ ዝተሓቑፉ ስልጠና ዘፈራት ብምልኦም እዞም ዝስዕቡ ሓበራዊ ትምህርትታት ክህሉዉ ኣለዎ።
   ሀ/ኢንፎርሜሽን ኮምኒኬሽን ቴክኖሎጂ ትምህርቲ
   ለ/ሒሳብ ትምህርቲ
   ሐ/እንግሊዝኛ ቋንቋ ትምህርቲ
   መ/ስነ ዜጋን ስነ ምግብርን ትምህርቲ
   ረ/ስራሕ ፈጣሪነት ትምህርቲ
3. እቲ ኮምሽን ብናይ ትምህርቲ ሚኒስተር ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ቤት ፅሕፈት መርሃ ግብሪ መሰረትን እዋናዊ ሳይንስ ቴክኖሎጂ ዕብየት ከምኡ እውን ናይቲ ሕ/ሰብ ድልየትን መሰረት ብምግባር ኣብ ትሕቲ እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተዘርዘሩ ዓይነታት ምምሕያሽ ይኽእል እዩ።

ክፍሊ ሰለስተ
ብዛዕባ ልምምድ ስራሕ

ዓንቀፅ 19 ኣወሳስና ፕሮግራም ልምምድ

እቲ ኮምሽን ንመስርሕትን ዝምልከቶም ካልኦት ኣካላት ብምምኻርን ደረጃ ሞያዊ ስልጠና መሰረት ብምግባር ነንሕድሕዲኡ ሙያ ፕሮግራም ልምምድ ስራሕ ይውሰን።

ዓንቀፅ 20 ኣብ ስራሕ ልምምድ ዝሳተፉ ኣባላት ብዛዕባ ምምራፅ

እቲ ኮምሽን በዘውፅኦ መምርሒ መሰረት ክፍፀም ስልጥን ዝሃቦ ኣካል ስራሕ ልምምድ ዝህቡ ትካላት ይመርፅን ይምዝግብን።

ዓንቀፅ 21 ናይ ትካላት ተግባርን ሓላፍነትን

ዝኾነ ይኹን ንስራሕ ልምምድ ዝተመረፀ ትካል ካብዙይ ንታሕቲ ዝምልከቱ ተግባርን ሓላፍነትን ይህልውዎ።

ተግባራዊ ሊያደርጉ ይችላሉ።

ዓንቀፅ 18 የጋራ ትምህርቶች

1. በመካከለኛ የቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጥና ፕሮግራም ስር ከሚሰጡ የስልጠና መስኮች በሙሉለስራ ፈጣሪነት ለራስ ቅጥር የሚዘጋጅ እንዲሁም ለቀጣዩ ስልጠና የሚረዱ የጋራ ትምህርቶች መስጠት አለባቸው።
2. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሁኖ ማንኛውም የማሰልጠኛ ተቋም በፕራግራሙ ስር የሚታቀፉ የስልጠና መስኮች የሚከተሉትንየጋራ ትምህርቶች መስጠት አለበት።
   ሀ/ ኢንፎርሜሽን ኮምኒኬሽን ቴክኖሎጂ ትምህርት
   ለ/ ሒሳብ ትምህርት
   ሐ/እንግሊዝኛ ቋንቋ ትምህርት
   መ/ስነ ዜጋና ስነ ምግባር ትምህርት
   ረ/ስራ ፈጣሪነት ትምህርት
3. ኮምሽኑ በትምህርት ሚኒስተር ቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠና ፅሕፈተ ቤት መርሃ ግብር መሰረትና ወቅታዊ ሳይንስ ቴክኖሎጂ እድገት እንዲሁም የሕብረተሰቡ ፍላጎት ሰረት በማድረግ በዚሁ ዓንቀፅ ውስጥ ንኡስ ዓንቀፅ 2 የተዘረዘሩት የትምህርት ዓይነቶች ማሻሻል ይችላል።

ክፍል ሶስት
ስለ ስራ ላይ ልምምድ

አንቀፅ 19 የስራ ልምምድ ፕሮግራም አወሳሰን

ኮምሽኑ አሰሪዎችና ጉዳዩ የሚመለከታቸው ሌሎች መገኞች በማማከርና የሞያ ስልጠና ደረጃን መሰረት በማድርግ ለእያንዳንዱ ሞያ የስራ ላይ ልምምድ ፕሮግራም ይወስናል።

አንቀፅ 20 በሥራ ላይ ልምምድ የሚሳተፉ ድርጅቶችን ስለመምረጥ

ኮሚሽኑ ባወጣው መመሪያ መሰረት ሊፈፅም ስልጣን የሰጠው አካል የስራ ላይ ልምምድ የሚሰጡ ድርጅቶችን ይመርጣል ይመዘግባል።

አንቀፅ 21 የድርጅቶች ተግባርና ሓላፊነት

ማንኛውም ለስራ ላይ ልምምድ የተመረጠ ድርጅት ከዚህ በታች የተመለከቱይ ተግባርና ኃላፊነቶች ይኖሩታል።

www.abyssinialaw.com

1. ሰልጠንቲ ተቐቢሉ ምልምማድ
2. እቲ ተላማማዲ ምልምማድ ኣብ ዝግብኦ ቦታ ብምውፋር ዝግባእ ስራሕ ልምዲ ምርካቡ ምርግጋፅ፤
3. ናይቲ ተለማማዲ ፍልጠትን ክእለትን ምጉልባት ዝኽእል ነናይ ዕለቱ ስራሕ ኣፈፃፅማኡ ንምክትታልን ምግምጋምን ሞያዊ ብቕዓት ዘለዎ ሱፐርቫይዘር ምምዳብ።
4. ነቲ ተለማማዲ ብዛዕባ ናይቲ ትካል ኣሰራርሓ ስርዓትን ደንብን ምፍላጥ።
5. ነቲ ተለማማዲ ከም ሱሩዕ ሰራሕተኛ ብምቑፃር ኣድላይ ቀረብ ምቕራብ ።
6. ናይቲ ተለማማዲ ሰብአዊ ክብርን መሰልን ምሕላው ምኽባርን ።
7. ናይ'ቲ ተለማማዲ ስራሕ ኣፈፃፅማ ብቕዓት ብምግምጋም ውፅኢቱ ነቲ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮሌጅ ምምሕልላፍ።
8. ተለማማዲ ካብቲ መሰልጠኒ ማእከል/ኮሌጅ ናይ ምስልጥን ብቕዓት ንዝምልከቶ /ኮሌጅ ርኢቶ ምሃብ።
9. ምስ መሰልጠኒ ማእኸላት /ኮሌጃት ብምትሕብባርን ብምውዳድን ምስራሕ።

ዓንቀፅ 22 ናይ መሰልጠኒ ማእከላት /ኮሌጃት ተግባርን ሓላፍነትን

ብዛዕባ ስራሕ ልምምድ ዝተመልከተ ዝኾነ መሰልጠኒ ማእኸል /ኮሌጅ ካብዞም ንታሕቲ ዝተመልከቱ ተግባርን ሓላፍነትን ይህልውዎ።

1. ሰልጠንቲ ዘካይድዎ ስራሕ ልምምድ ዝከታተልን ዝቆፃፀርን መተሓባበሪ ምምዳብ
2. ኣሰራርሓ መምርሒ ዝርዝር መርሃ ግብሪን ብምውፃእ ንተግባራዊነቱ ምስ ትካላት ብጥምረት ምስራሕ
3. ውፅኢት ገምጋም ስራሕ ልምምድ ሰልጠንቲ ንስልጠና መጠናቐቒ ኣወሃህባ መመዘኒ ምጥቃም ።
4. ካብ መለማመድቲ ትካላት ዝቐርበሉ ሪኢቶታት ብምቕባል ናይ'ቲ ሰልጠና ብቕዓት ምምሕያሽ

ዓንቀፅ 23 ተግባርን ሓላፍነትን ተለማማዳይ

1. ሰልጣኖች ተቀብሎ ማለማመድ
2. ተለማማጁ መለማመድ በሚገባው ቦታ ላይ በማሰማራት ተገቢውን የስር ልምድ ማግኘቱ ማረጋገጥ፤
3. "ተለማማጁን እውቀትና ክህሎት ማዳበር የሚል የእለት ተእለት የስራ አፈፃፀሙን ለመከታተልና ለመገምገም ሞያዊ ብቃት ያለው ሱፐርቫይዘር መመደብ ።
4. ተለማማጁ ከድርጅቱ የአሰራር ስርዓትና ደንብ ጋር ማስተዋወቅ፤
5. ተለማማጁ እንደ መደበኛ ሰራተኛ በመቁጠር አስፈላጊውን ግብአት ማቅረብ።
6. የተለማማጁ ሰብአዊና ክብርና መብት የመጠበቅና የማክበር፤
7. የተለማማጁ የስራ አፈፃፀም ብቃት በመገምገም ውጤቱ ለማሰልጠኛ ተቋሙ ማስተላለፍ ፤
8. ተለማማጁ ከማሰልጠኛ ተቋሙ ያገኙትን ክህሎት በመገምገም ስለ ማሰልጠኛ ተቋሙ የማሰልጠን ብቃት ለሚከተሉት ተቋም አስተያየት መስጠት ።
9. ከማሰልጠኛ ተቋማት /ኮሌጃት ጋት ብትብብርና ብቅንጅት መስራት።

አንቀፅ 22 የማሰልጠኛ ተቋማት /ኮሌጃት ተግባርና ሃላፊነት

የስራ ላይ ልምምድ በተመለከተ ማንኛው ማሰልጠኛ ማእከል/ኮሌጅ ከዚህ በታች የተመለከቱት ተግባርና ኃላፊነቶች ይኖሩታል።

1. ሰልጣኞች የሚያደርጉት የስራ ላይ ልምምድ የሚከታተልና የሚቆጣጠር አስተባባሪ መመደብ ፤
2. የስራ መመርያና ዝርዝር መርሃ ግብር በማውጣት ለተግባራዊነቱ ከድርጅቶች ጋት በቅንጅት መስራት፤
3. የሰልጣኞች የስራ ላይ ልምምድ ግምገማ ወጤት ለስልጠና ማጠናቀቂያ ማስርጃ አሰጣጥ በመመዘኛ መጠቀም ፤
4. ከአለማማጅ ድርጅቶች የሚቀርቡለት አስተያየቶች በመቀበል የስልጠናውን ብቃት ማሻሻል።

ዓንቀፅ 23 የተለማማጅ ተግባርና ኃላፊነት

ዝኾነ ተለማማዳይ ካብዚ ንታሕቲ ዝተመልከቱ ተግባርን ሓላፍነትን ይህልውዎ።

1. ልምምድ ስራሕ ብሙሉእ ኣቕርቦት ምውጋን።
2. ንልምምድ ዝተውሃብዎ መሳርሒታት ኣቑሑት ብጥንቃቐ ምሓዝን ብቑጠባ ምጥቃምን ።
3. ልምምድ ስራሕ ክግበረሉ ዝተደንገገ ከምዘሎ ሕሉው ኮይኑ ብስራሕ ልምምድ ኣቢሉ ዝፈለጠ ናይቲ ትካል ስራሕ ሚሽጥር ንካሊእ ኣካል ኣሕሊፍካ ዘይምሃብ።
4. ኣብ ካልኦት ሕግተታት ዝተደንገገ ከምዘሎ ሕሉው ኮይኑ ብስራሕ ልምምድ ኣቢሉ ዝፈልጠም ናይቲ ስራሕ ሚሽጥር ንካሊእ ኣካል ኣሕሊፍካ ዘይምሃብ።
5. ናይ ባዕሉ ይኹን ናይ ካልኦት ጥዕና ወይም ህይወት ኣብ ሓደጋ ዘውድቕ ወይም ናይ'ቲ ትካል ጥቕሚ ዝነክእ ጉድኣት ክጋጥም እንተሎ ንዝምልከቶ ኣካል ብቕልጡፍ ምፍላጥ።

ዓንቀፅ 24 ውዕል ስራሕ ልምምድ

ውዕልስራሕ ልምምድ ኣብ መንጎ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮሌጅ ትካላት ተለማማድትን ዝግበር ኮይኑ ።

ሀ/ ናቲ ተለማማዳይ ሙሉእ ሽምን ዕድመን

ለ/ናይቲ መሰልጠኒ ማእኸል /ኮሌጅ ሙሉእ ሽምን ኣድራሻን

ሐ/ ናይቲ ትካል ሙሉእ ሽምን ኣድራሻን

መ/ተለማማዲ ልምዲ ክረኽበሉ ዝተተለመ ሞያ ዓይነት

ረ/ እቲ ስራሕ ልምምድ ዝጅመረሉ መዓልትን ዘድልዮ እዋንን

ሰ/ ናይቲ ስራሕ ልምምድ ውዕሊ ዝቋረፀሉ ኩነታት ዘርኢ ክኾን ኣለዎ።

ክፍሊ ኣርባዕተ

መሰልጠኒ ማእኸል/ኮሌጅ ዝጣየሸሉን ስልጠና ዝካየደሉን ኩነታት

ዓንቀፅ 25 ኣብ ስልጠና ስራሕ ተሳተፍቲ ብዛዕባ ምኳን

ብመንግስታዊ፣ ውልቀን ዘይመንግስትዊ ትካል ዋንነት ዝኾነ መሰልጠኒ ማእኸል /ኮሌጅ ናይ ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ምሃብ ይኽእል እዩ።

ማንኛው ተለማማመጅ ከዚህ በታች የተመለከቱት ተግባርና ሃላፊነቶች ይኖሩታል።

1. የስራ ላይ ልምምዱን በትጋት ይፈፅማል ።
2. ለልምምድ የተሰጡትን መሳርያዎችና ቁሳቁሶች በጥንቃቄ መያዝና በቁጠባ መጠቀም ፤
3. የስራ ላይ ልምምድ እንዲያደርግ የተመደበበት ድርጅት የአሰራር ስርዓትና ደንቦች ማወቅና አክብሮ መፈፀም ፤
4. ለሌሎች ሀጎች የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በስራ ላይ ልምምድ አጋጣሚ ያወቀውን የድርጅቱን የስራ ሚስጥር ለሌላ አሳልፎ አለመስጠት ።
5. የራሱ ሆነ የሌሎች ጤንነት ወይም ህይወት አደጋ ላይ የሚጥል ወይም የድርጅቱን ጥቅም የሚነካ ጉዳይ ሲያጋጥም ለሚመለከተው አካል ወድያውኑ ማሳውቅ።

ዓንቀፅ 24 የስራ ላይ ልምምድ ውል

የስራ ላይ ልምምድ ውል በማሰልጠኛ ማእከላት /ኮሌጆች በድርጅትና ለተለማማጅ መካከል የሚመሰረት ሆኖ ፤

ሀ/ የተለማማጁን ሙሉስምና እድሜ

ለ/ የማሰልጠኛ ተቋሙን ስምና አድራሻ

ሐ/ የድርጅቱ ስምና አድራሻ

መ/ተለማማጁ ልምድ እንዲያገኝበት የታቀደውን ሞያዊ የሞያ ዓይነት

ረ/ የስራ ላይ ልምምድ የሚጀምርበት ቀንና የሚፈጀው ጊዜ

ሰ/ የስራ ላይ ልምምስ ውል የሚቋረጥበትን ሁኔታ የሚያመላክት መሆን አለበት።

ክፍል አራት

የማሰልጠኛ ማእከላት/ኮሌጆች የሚቋቋሙብትና ስልጠና የሚያካሂዱበት ሁኔታ

አንቀፅ 25 ንስልጠና ስራ ተሳታፊ ስለመሆን

ብመንግስታዊ የግል እና መንግስታዊ ባልሆነ ድርጅት ባለቤትነት የሚካሄድ ማንኛውም ማሰልጠኛ ማአከል /ኮሌጅ የቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠና መስጠት ይችላል፤

ዓንቀፅ 26 ብዛዕባ ምጥያሽ

1. ተፀዋዕነቱ ንኮምሽን ትምህርቲ ስልጠና ቴክኒክን ሞያን ትግራይ ዝኾነ መንግስታዊ መሰልጠኒ ማእኸል /ኮሌጅ ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ ብዝወፅእ ደንብ መሰረት ይጣየሽ።
2. ውልቀን መንግስታዊ ብዘይኮኑን ትካላት ዋንነት ዝካየድ መሰልጠኒማእኸል/ኮሌጅ ብዛዕባ ዝጣየሸሉ ኩነታት ኣግባብ ብዘለዎ ሕጊ ተፈፃሚ ይኸውን።

ዓንቀፅ 27 ኣወዳድባ መሰልጠኒ ማእኸል /ኮሌጅ

1. ዝኾነ መሰልጠኒ ማእኸል /ኮሌጅ ንዝተውሃቦ ኣፍልጦ ዝተቐመጠ ደረጃኡ ዝሓለወ ስልጠና መውሃቢ ግልጋሎት መሳርሕን ክማልእ ኣለዎ።
2. ዝኾነ ማእኸል /ኮሌጅ ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ንዝተጣየሸሉ ዓላማ መፈፀሚ ኣብ ዝስማዕማዕ ግቢ ውሽጢ ክቐውም ኣለዎ ።

ዓንቀፅ 28 ብዛዕባ መሰልጠናይ መሰልጠኒ ማእከል /ኮሌጅ

ዝኾነ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮሌጅ እቲ ኮምሽን ነቲ ስራሕ መደብ ካብ ዘውፅኦ መመርሒ ዝተቐመጠ ደረጃ ብቕዓት መመዘኒ ዘየማልእ ሰብ ብመሰልጣናይነት ምምዳብ ኣይኽእልን።

ዓንቀፅ 29 ብዛዕባ መሰልጠኒ ትካል ሰራሕተኛታት ዝኾነ ማእኸል/ኮሌጅ መሰልጠኒ

ሀ/መራሒ ስራሕ
ለ/መሰልጠንቲ
ሐ/ኣድለይቲ ዝኾኑ ናይ ቴክኒክ ድጋፍ ወሃብቲ ሰራሕተኛታት ክህልውዎ ይግባእ።

ዓንቀፅ 30 በዓል ሞያ ብሓባር ብዛዕባ ምቁፃር

1. ኣብ ካልእ ሕጊ ብካሊእ መልክዕ እኳ እንተሃለወ ዝኾነ ብቕዓት ዘለዎ በዓል ሞያ ኣብ ልዕሊ ስሩዕ ስርሑ ኣብ ማእኸል /ኮሌጅ መሰልጠኒ ተቖፂሩ ክሰርሕ ይኽእል።
2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት ብመሰልጠናይነት ዝቑፀር ሰብ ናይ ስራሕ መዓልትታት ስዓት ከምኡ'ውን ካለኦት ኩነታት ስራሕን ምስ ነንሕድሕዶም ቑፃሪ ብዝግበር ስምምዕነት ክውሰን ይኽእል።

ክፍሊ ሓሙሽተ

ብዛዕባ ኣወሃህባ መረጋገፂ ኣፍልጦን ማእኸላት /ኮሌጅ መሰልጠኒ

አንቀፅ 26 ስለ መቋቋም

1. ተጠሪነቱ ለትግራይ ክልል ሞያ ትምህርትና ስልጠና ኮምሽን የሆነ መንግስታዊ ማሰልጠኛ ማእከል/ኮሌጅ በትግራይ ክልል ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በሚወጣ ደንብ መሰረት ይቋቋማል።
2. የግልና መንግስታዊ ባልሆኑ ድርጅቶች ባለቤትነት የሚካሄዱ የማሰልጠኛ ማእከል /ኮሌጅ ስለ ሚቋቋሙበት ሁኔታ አግባብነት ባለው ህግ ተፈፃሚ ይሆናል።

አንቀፅ 27 የማሰልጠኛ ማእከል /ኮሌጅ አደረጃጀት

1. ማንኛውም የማሰልጠኛ ተቋም ለተሰጠው እውቅና የተወሰነውን ደረጃ የጠበቀ የስልጥና መስጫ አገልግሎቶችና መሳርያዎች ማሟላት አለበት ።
2. ማንኛው የመካከለኛ ቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠና ማእከል/ኮሌጅ ለተቋቋመበት አላማ ማስፈፀምያ ተስማሚ ለሆነ ቅጥር ግቢ መደራጀት አለበት።

አንቀፅ 28 ስለ ማሰልጠኛ ማእከል ኮሌጅ አሰልጣኝ

ማንኛውም ማሰልጠኛ ማእከል /ኮሌጅ ኮምሽኑ ለስራ መደቡ በሚያወጣው መመርያ የተወሰነውን የብቃት መመዘኛ የማያሟላ ሰው በአሰልጣኝነት መመደብ አይችልም

አንቀፅ 29 ስለ ማሰልጠኛ ተቋም ሰራተኞች ማንኛውም ማሰልጠኛ ተቋም

ሀ/ የስራ መሪ
ለ/አሰልጣኞች
ሐ/አስፈላጊ የሆኑ የቴክኒክ ድጋፍ ሰጪ ሰራተኞች ሊኖሩት ይገባል።

ዓንቀፅ 30 ባለሞያን በጋራ ስለ መቅጠር

1. በሌላ ህግ አኳኃን የተደነገገ ቢሮርም ማንኛውም ብቃት ያለው ባለሞያ ከመደበኛ ስራው በተጨማሪ በማሰልጠኛ ማእከል/ኮሌጅ ተቀጥሮ መስራት ይችላል።
2. በዚህ አንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ 1 መሰረት በአሰሰልጣኞች የሚቀጠር ሰው የስራ ቀናትና ስዓት እንዲሁም ሌሎች የስራ ሁኔታዎች ከእያንዳንዱ ቀጣሪ ጋር የሚያደርገው ስምምነት ሊወሰን ይችላሉ።

ክፍል አምስት

ስለ ማሰልጠኛ ማእከላት /ኮለጆች ደረጃ ብቃት ማረጋገጫና ዕውቅና አሰጣጥ

ዓንቀፅ 31 ብዛዕባ ቅድመ ኣፍልጦ ፍቓድ ኣድላይነት

1. ሓዱሽ መሰልጠኒ ማእከል /ኮሌጅ ንምጥያሽ ወይም ኣፍልጦ ረኺቡ ኣብ ምክያድ ዘሎ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮሌጅ ደረጃ ንምዕባይ ወይ ተወሳኺ ስልጠና ፕሮግራማት ንምኽፋት ዝደሊ ዝኾነ ሰብ ወይም ትካል ዝተለሞ ስራሕ ቕድሚ ምጅማሩቅድመ ኣፍልጦ ፍቓድ ዝሕዝ ኣለዎ ፡፡
2. ኣፍልጦ ፍቓድ ዝተውሃቦ መሰልጠኒ ማእኸል /ኮሌጅ ኣብ ፕሮግራሙ ዝኾነ ዓይነት ለውጢ ክገብር እንተደልዩ ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተደንገገ ተፈፃሚ ይኸውን ፡፡

ዓንቀፅ 32 ፍቓድ ናይ ምሃብ ስልጣን

1. ብክልል መንግስታዊ ኣካላት ወይም መንግስታዊ ብዘይኮነን ዓዲ ውሽጢ ትካላት ብደቂ ዓዲ ውልቀ ሰብ ሃፍቲ ዋንነት ዝካየዱ መሰልጠኒ ማእኸላት/ኮሌጃት ቅድመ ኣፍልጦ ፍቓድ ከምኡ'ውን ደረጃ ብቕዓት መረጋገፂን ናይ ኣፍልጦ ፍቓድ ናይ ምሃብ ስልጣን ናይ ኮምሽን ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያ ትግራይ ይኸውን ፡፡

ዓንቀፅ 33 ቅድመ ኣፍልጦ ፍቓድ ንምርካብ ዝቐርብ መመልከቲ

1. ንመሰልጠኒ ማእኸል /ኮሌጅ ቅድመ ኣፍልጦ ፍቓድ ክውሃብ ዝደሊ ዝምልከቶ ሰብ በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 34 ዝተወሰኑ መረዳእታታት ዝሓዘ መመልከቻ ንኣፍልጦ ወሃባይ በዓል ስልጣን ከቕርብ ኣለዎ፡፡
2. ኣፍልጦ ፍቓድ ዝተውሃቦ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮሌጅ ኣብ ፕሮግራሙ ዝኾነ ዓይነት ለውጢ ክገብር እንተደልዩ ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተደንገገ ተፈፃሚ ይኸውን፡፡
3. መመልከታይ ብኢንቨስተር ዝተመዝገበ ዓዲ ውሽጢ በዓል ሃብቲ እንተኾይኑ በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት ምስ ዘቕርቦ መመልከቻ ኣግባብነት ካብዘለዎ መስርያ ቤት ዝተሃቦ ናይ ኢንቨስትመንት መረዳእታ ወረቐት ኣተሓሒዙ ከቕርብ ኣለዎ ፡፡
4. እቲ ኮምሽን በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 33 ን34ን ካብ

አንቀፅ 31 ስለ ቅድመ እውቅና ፍቃድ አስፈላጊነት

1. አዲስ ማሰልጠኛ ማእከል /ኮሌጅ ለማቋቋም ወይም እውቅና አግኝቶ በማካሄድ ላይ ያለና የማሰልጠኛ ማእከል/ኮሌጅ ደረጃ ለማሳደግ ወይም ተጨማሪ የስልጠና ፕሮግራሞችን ለመክፈት የሚፈልግ ማንኛው ሰው የማሰልጠኛ ማእከል/ኮሌጅ የታቀደውን ስራ ከመጀመሩ በፊት የቅድመ -ዕውቅና ፍቃድ መያዝ አለበት ፤
2. የዕውቅና ፍቃድ የተሰጠው ማንኛውም የማሰልጠኛ ማእከል/ኮሌጅ በፕሮግራሙ ላይ የሆነ ለውጥ ለማድርግ ከፈለገ በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 የተደነገገው ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

አንቀፅ 32 ፍቃድ የመስጠት ስልጣን

1. በክልል የመንግስት አካላት ስር ወይም መንግስታዊ ባልሆኑ አገር በቀል ድርጅትና በአገር ውስጥ የግል ባለሃብቶች ባለቤትነት ለሚካሄዱ የማሰልጠኛ ማእከላት/ኮሌጃት የቅድመ -እውቅና ፍቃድ እንዲሁም የደረጃ ብቃት ማረጋገጫ ዕውቅና ፍቃድ የመስጠት ስልጣን የትግራይ ቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠና ኮምሽን ይሆናል፡፡

አንቀፅ 33 የቅድመ -ዕውቅና ፍቃድ ለማግኘት የሚወርብ ማመልከቻ

1. የማሰልጠኛ ተቋም የቅድመ ዕውቅና ፍቃድ እንዲሰጥበት የሚፈልግ የሚመለከተው ሰው በዚህ አዋጅ አንቀፅ 34 የተወሰኑትን መመረዳዎች የያዘ ማመልከቻ ለዕውቅና ሰጭው ባለስልጣን ማቅረብ አለበት፡፡
2. የዕውቅና ፍቃድ የተሰጠው ማንኛውም የማሰልጠኛ ማእከል /ኮሌጅ/ በፕሮግራሙ ላይ የሆነ ለውጥ ለማድርግ ከፈለገ በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 የተደነገገው ተፈፃሚ ይሆናል፡፡
3. አመልካቹ በኢንቨስተርነት የተመዘገበ የአግር ውስጥ ባለሃብት ከሆነ በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት ከያቀርበው ማመልከቻ ጋረ አግባብ ካለው መመርያ ቤት የተሰጠው የኢንቨስትመንት ምስክር ወረቀት አያይዞ ማቅረብ አለበት፡፡
4. ኮምሽኑ በዚህ አዋጅ አንቀፅ 33 እና 34 ከተወሰኑ

ዝተወሰኑ ብተወሳኺ ካልኦት መረዳእታታት መረጋገፅታትን ምስ መመልከቲ ተታሓሒዞም ንክቐርቡ ብመምርሒ ክውስን ይኽእል እዩ።

ዓንቀፅ 34 ትሕዝቶ ቅድመ ኣፍልጦ ፍቓድ ንምርካብ ዝቐርብ መመልከቲ

በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 33 ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት ዝቐርብ መመልከቲ

ሀ/ናይቲ መሰልጠኒ ማእኸል /ኮሌጅ ተሓሳቢ ሽም ፣ዋና ኣድራሻ፣ ዝዋፈረሉ ስልጠና ዘፈርን ስልጠና ፕሮግራም፤

ለ/ናይቲ መሰልጠኒ ማእኸል /ኮሌጅ ሰብ ሃብቲ ስምን ኣድራሻን

ሐ/ እቲ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮሌጅ ተፀዋዒ ዝኾነሉ ኣካል ሽምን ኣድራሻን ፤

መ/ናይ'ቲ መሰልጠኒ ማእኸል /ኮሌጅ ኣካዳሚያዊ ምምሕዳራዊ ስራሕቲ ዝካየደሉ ኣመራርሓ ኣወዳድባ

ረ/መመዘኒ መቐበሊ ሓደሽቲ ሰልጠንቲ

ሰ/ናይቲ መሰልጠኒ ማእኸል /ኮሌጅ ስልጠና መውሃቢ ክፍልታት መሳርሕታት ፣ናይ'ቲ ትካል ቤተ መፃሕፍቲ ፣ግልጋሎት ኣቑሑት ከምኡ ውን ካልኦት እቲ ስልጠና ንምክያድ ዘድልዩ ግልጋሎታት መሳርሕታት ዝርዝር ኩነታት በዓል ሃብቲ።

ሸ/ እቲ ሰልጠኒ ማእኸል /ኮሌጅ ዝህልውዎ ወይም ዘለዎም መሰልጠንትን ቴክኒክ ድጋፍ ውሃብቲ ሰራሕተኛታት በዝሕን ደረጃ ትምህርትን፤

ቀ/ ናይቲ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮሌጅ ትልሚ ሰለስተ ዓመት ክሕዝ ኣለዎ።

ዓነቀፅ 35 ፍቓድ ቅድመ አፍልጦ ዝወሃበሉ ኩነታት ፀኒዑ ዝፀንሓሉ እዋን

1. ግቡእ ኣፍልጦ ወሃባይ በዓል ስልጣን

ሀ/ መመልከታይ ምስ መመልከቲኡ ኣታሓሒዙ ብዘቕርቦ መግለፂ ዝምልከቱ መሰልጠኒ መሳርሕታት ዘለውን ንስልጠና ክውዕሉ ዝኽእሉ ምዃኖም ምርግጋፅ ።

ለ/ እቲ ስርዓት ትምህርቲ ቅድመ ኣፍልጦ ፍቓድ ዝተሓተተሉ ስልጠና ፕሮግራም ዝተወሰነሉ ደረጃ ዝሓለወ ምዃኑ ምርግጋፅ።

ሐ/መመልከታይ እቲ ኮምሽን እዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ብዘውፅኦ መምርሒ ዝተወሰኑ መመዘንታት ምምልኡ መረጋገፅ ሪፖርት

በተጨማሪ ሌሎች መረጃዎችና ማስረጃዎች ከማመልከቻ ጋር እንዲያቀርቡ በመመሪያ መወሰን ይችላል።

ዓንቀፅ 34 የቅድመ ዕውቅና ፍቃድ ለማግኘት የሚቀርቡ ማመልከቻ ይዘት

በዚህ አዋጅ አንቀፅ 33 ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት የሚቀርቡ ማመልከቻ

ሀ/ የማሰልጠኛ ተቋሙ ታሳቢ ስም ፣ ዋና አድራሻ የሚሰራበት የስልጠና መስክ እና የስልጠና ፕሮግራም፤

ለ/የማሰልጠኛ ተቋሙ ባለቤቶች ስም እና አድራሻ

ሐ/የማሰልጠኛ ተቋሙ ተጠሪ የሆነለት አካል ስም እና አድራሻ

መ/ የማሰልጠኛ ተቋሙ አካዳሚያዊ አስተዳደራዊ ስራዎች የሚካናወኑበት አመራር አደረጃጀት፤

ረ/ የአዲስ ሰልጣኞች መቀበያ መመዘኛ

ሰ/ የማልጠኛ ተቋሙን የስልጥና መስጫ ክህለቶችና መሳርያዎች የተቋሙን ቤተ መፃህፍት ፣መገልግያ መሳርያዎች ዝርዝር እና የባለቤትነት ሁኔታ ።

ሸ/ የማሰልጠኛ ተቋሙ የሚኖረው ወይም ያለው የአሰልጣኞች የቴክኒክ ድጋፍ ሰጪ ሰራተኞች ብዛትና የትምህርት ደረጃ።

ቀ/ የማሰልጠኛ ተቋሙን የሶት ዓመት ዕቅድ መያዝ አለበት።

አንቀፅ 35 የቅድመ -ዕውቅና ፍቃድ የሚሰጥበት ሁኔታና ፀንቶ የሚቆይበት ጊዜ

1.የዕውቅና ሰጥው ባለስልጥን ግዴታ

ሀ/ አመልካች ከማመልከቻው ጋር አያይዞ ባቀረበው መግለጫ ላይ የተመለከቱት የማሰልጠኛ መሳርያዎች ያሉና ለስልጠና ተግባር ሊውሉ የሚችሉ መሆኑን ማረጋገጥ፤

ለ/ ስርዓተ ትምህርቱ የቅድመ ዕውቅና ፍቃድ የተጠየቀበት የስልጠና ፕሮግራም የተወሰነውን ደረጃ የጠበቀ መሆኑ ማረጋገጥ።

ሐ/ አመልካቹ ኮምሽኑ ይህን አዋጅ ለማስፈፀም በሚያወጣው መመርያ የተወሰኑትን መመዘኛዎችን ማሟላቱን የሚያረጋግጥ ዘገባ

ምስበፅሖ ኣብ ውሽጢ 15 ናይ ስራሕ መዓልትታት ውሽጢ ቅድመ ኣፍልጦ ፍቓድ ይህብ ።

2. ሓዱሽ ዝተጣየሸ ወይም ኣፍልጦ ረኺቡ ኣብ ካይዲ ዘሎ ኮይኑ ደረጃኡ ንምዕባይ ወይ ካብ ዝተፈቐደሉ ስልጠና ዘፈራት ወፃኢ ስልጠና ንምሃብ ክፍቀደሉ ዘመልከተ መሰልጠኒ ማእኸል /ኮሌጅ ንሓደ ዓመት ብቅድመ ኣፍልጦ ፍቓድ ምስራሕ ኣለዎ።

3. ቅድም ኣፍልጦ ፍቓድ ዝተወሃቦ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮለጅ ዘይተማልኡ ኩነታት እቲ ፍቓድ ፀኒዑ ኣብ ዝፀንሓሉ ግዘ ውሽጢ ኣማሊኡ ክርከብ ናይ ግዴታ ሰነድ ፈሪሙ ንኣፍልጦ ወሃባይ በዓል ስልጣን ምሃብ ኣለዎ።እዚ እውን እቲ በዓል ስልጣን ብዝወሰኖ ቅጥዒ መሰረት ይፍፀም።

4. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተወሰነ ናይ ቅድመ ኣፍልጦ ፍቓድ ግዘ ምስ ኣብቀዐ እቲ መሰልጠኒ ማእኸል/ ኮሌጅ ተገምጊሙ ኣፍልጦ ዘይተውሃቦ እንተዘይኾይኑ ቅድመ ኣፍልጦ ዘይተውሃቦ እንተኮይኑ ቅድመ ኣፍልጦ ፍቓድ ይስረዝ። ስለዝኾነ'ውን ኣፍልጦ ወሃባይ በዓል ስልጣን ናይ'ቲ መሰልጠኒ ማእኸል /ኮሌጅ ፍቓድ ምስራዙ ብመራኸቢ ሓፋሽ ይግለፅ።

5. ኣፍልጦ ወሃባይ በዓል ስልጣን በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 33 መሰረት ዝቐረበሉ መመልከቲ ዘይተቐበሎ እንተኾይኑ ናይቲ ሕቶ ፍቓድ ዘይተቐበለሉ ምክንያት ንመመልካታይ ኣብ ውሽጢ ሰላሳ መዓልቲ ብፅሑፍ ክገልፅ ኣለዎ ።

6. በዚ ዓንቀፅ መሰረት ፍቓድ ኣፍልጦ ዝተሰረዘሉ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮሌጅ ብዓል ዋና ናይ'ቲ ማእኸል/ኮሌጅ ንሰልጠንቲ ናይ'ቲ ፍቓድ ምስራዝ ኣብ ሸውዓተ መዓልቲ ውሽጢ ክፍልጦ ኣለዎ ።

7. ናይ'ቲ መሰልጠኒ ማእኸል /ኮሌጅ ቅድመ ኣፍልጦ ፍቓድ ምስራዝ ሰልጠንቲ ክሳዕ እቲ ፍቓድ ዝሰረዘሉ እዋን ዝተኸታተልዎ ስልጠና ዋጋ ዘስእን ኣይኸውንን።

ዓንቀፅ 36 ትዝሕቶ ፍቓድ ቅድመ -አፍልጦ

በዚ ኣዋጅ መሰረት ዝውሃብ ቅድመ አፍልጦ ፍቓድ

ሀ/ በዓል ፍቃድ ትካል ሽምን ኣድራሻን

ለ/ ነቲ ማእኸል/ኮሌጀ ዝተወሰነሉ ደረጃ ስልጠና ፕሮግራም ሞያ ዓይነት ሰልጠንቲ በዝሒ

ሲደርሰው በ15 የስራ ቀናት ጊዜ ውስጥ የቅድመ ዕውቅና ፍቃድ የሰጠዋል።

2. አዲስ የተቋቋመ ወይም እውቅና አግኝቶ በሂደት ላይ ያለ ሆኖ ደረጃው ለማሳደግ ወይም ከተፈቀዱለት የስልጠና መስኮች ውጭ ስልጠና መስጠት እንዲፈቀድለት ያመለከተ የማሰልጠኛ ማእከል/ኮሌጅ ለአንድ አመት በቅድመ -ዕውቅና ፍቃድ መስራት አለበት።

3. የቅድመ -ዕውቅና ፍቃድ የተሰጠው የማሰልጠኛ ማእከል /ኮለጀ ያልተሟሉትን ሁኔታዎች ፍቃዱ ፀንቶበሚቆይበት ጊዜ ውስጥ አሟልቶ ለመገኘት የግዴታ ሰነድ ፎርም ለዕውቅና ሰጭው ባለስልጣን መስጠት አለበት ፤ይህም ባለስልጣኑ በሚወሰነው ቅፅ መሰረት ይፈፀማል።

4. በዚህ አነቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ አንቀፃት 2 የተወሰነው የቅድመ ዕውቅና ፍቃድ ጊዜ ሊያበቃ የማሰልጠኛ መእከል/ኮለጅ ተገምግሞ ዕውቅና ያለተሰጠው ከሆነ የቅድመ ዕውቅና ፍቃዱ ይሰርዛል። ስለሆነም ዕውቅና ሰጭው ባለስልጣን የማሰልጠኛ ማእከል/ኮሌጅ ፈቃድ መሰረዙ በመገናኻ ብዙሃን እንዲገልፅማድርግ አለበት።

5. የዕውቅና ሰጭው ባለስልጣን በዚህ አዋጅ አንቀፅ 33 መሰረተ የቀረበለትን ማመልከቻ ያልተቀበለው ከሆነ የፍቃድ ጥያቄውን ያልተቀበለትን ምክንያት ለአመልካቸየ በሰላሳ ቀናት ጊዜ ውስጥ በፅሁፍ ማግለፅ አለበት።

6. በዚህ ዓንቀፅ መሰረት የቅድመ ዕውቅና ፍቃድ የተሰረዘለት የማሰልጠኛ ማእከል/ኮለጅ ባለቤት የተቋሙ ሰልጣኞች የፍቃዱን መሰረዝ በሰባት ቀናት ገዜ ውስጥ እንዲቁት ማድርግ አለበት።

7. የማሰልጠኛ ማእከል/ኮለጅ የቅድመ እውቅና ፍቃድ መሰረዝ ሰልጣኞች ፍቃዱ እስከተሰረዘበት ቀን ድርስ የተከታተሉት ስልጠና ዋጋ የሚያሳጣ አይሆንም።

አንቀፅ 36 የቅድም ዕውቅና ፍቃድ ይዘት

በዚህ አዋጅ መሰረተ የሚሰጥ የቅድመ ዕውቅና ፍቃድ

ሀ/ የባለፍቃዱን ስምና አድራሻ

ለተቋሙ የተወሰነለትን ደረጃ ፤የስልጠና ፕሮግራም ፤ የሞያ ዓይነትና የሰልጣኞች ብዛት ።

ሐ/ ፍቓድ ዝተውሃበሉ ፀኒዑ ዝፀንሓሉ ግዘ ፤

መ/ ኣብቲ ፍቓድ ክፍርም ስልጣን ዝተውሃቦ ሰብ ሽምን ፌርማን

ረ/ናይ ኣፍልጦ ወሃቢ ብዓል ስልጣን ማህተም ክሕዝ ኣለዎ

ዓንቀፅ 37 ኣፍልጦ ፍቓድ ንምርካብ ብዛዕባ ዝቐርብ መመልከቲ

1. ብቕድመ -ኣፍልጦ ፍቓድ ክሰርሕ ዝፀንሐ መሰልጠኒ ማእኸል /ኮሌጅ ኣፍልጦ ክወሃብ ንኣፍለጦ ወሃቢ በዓል ስልጣን ምምልካት ይኽእል።
2. ኣፍልጦ ንምርካብ ዝቐርብ መመልከቲ በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 34 ዝተወሰኑ መረዳእታት ክሕዝ ኣለዎ።
3. እቲ ኮምሽን ምስ'ቲ መመልከቲ ተታሒዞም ክቐርቡ ዝግብኦም መግለፅታትን መረዳእታታን ዝውስን መመርሒ ከውፃእ ይኽእል እዩ።

ዓንቀፅ 38 መረጋገፂ ደረጃ ብቕዓትን ኣፍልጦ ዝወሃበሉ ኩነታትን

1. ኣፍልጦ ውሃቢ በዓል ስልጣን በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 37 መሰረት መመልከቻ ክቐርበሉ እንተሎ እቲ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮለጅ እቲ ዝወፀ ስታንዳርድ ዝሓለወ ምዃኑ ዘረጋግፅ ሪፖርት ምስ በፅሖ ኣብ ውሽጢ 10 ናይ ስራሕ መዓልትታት ውሽጢ ናይ ደረጃ ብቕዓት መረጋገፂ ኣፍልጦ ይህብ።
2. ዝኾነ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮሌጅ ኣፍልጦ ቅድሚ ምርካቡ እቲ ኮምሽን መምርሒ መሰረት ተወሰኽቲ ኮይኖም ዝተቐመጡ መመዘንታት ምምልኡ ከረጋገፅ ኣለዎ።
3. ተፈልዮም ብዝተመልከቱ ስልጠና ዘርፍታት ኣፍልጦ ዝተውሃቦ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮለጅ ዝህቦ ደረጃ ስልጠና ፕሮግራም ኣብቲ ናይቲ ኣፍልጦ ፍቓድ ብዝርዝር ተፈልዩ ክቕመጥ ኣለዎ።
4. መረጋገፂ ብቕዓት ደረጃን ኣፍልጦን ዝተውሃቦ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮሌጅ ፍቓድ ንዝተውሃቦ ዘፈራት ስልጠና ምምላእ ዝግብኦ ኩነታት ኩሉሻዕ ተማሊኦም ክርከቡ ምግባር ግዴታ ኣለዎ።
5. ኣፍልጦ ወሃባይ በዓል ስልጣን በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 37 መሰረት ዝቐረበሉ መመልከቲ ዘይተቐበሎ እንተኾይኑ እቲ ሕቶ ዘይተቐበለሉ ምኽንያት ኣብ

ሐ/ ፍቃዱ የተሰጠበትና ፀንቶ የሚቆይበት ጊዜ

መ/በፍቃዱ ላይ እንዲፈርም ስልጣን የተሰጠው ሰው ስምና ፊርማ እንዲሁም

ረ/ የዕውቅና ሰጭው ባለስልጣን ማህተም መያዝ አለበት

ዓንቀፅ 37 የዕውቅና ፍቃድ ለማግኘት ስለሚቀርብ ማመልከቻ

1. በቅድመ እውቅና ፍቃድ ሲሰራ የቆየ የማሰልጠኛ ተቋም ዕውቅና እንዲሰጠው ለእውቅና ሰጭው ባለስልጣን ማመልከት ይችላል።
2. ዕውቅና ለማግኘት የሚቀርበው ማመልከቻ በዚህ አዋጅ አንቀፅ 34 የተወሰኑትን መረጃዎች መያዝ አለበት ።
3. ኮምሽኑ ከማመልከቻው ጋር ተያይዘው መቅረብ የሚገባቸውን መግለጫዎችና ማስረጃዎችን የሚወስን መመርያ ማውጣት ይችላል።

አንቀፅ 38 የደረጃ ብቃት ማረጋገጫና ዕውቅና የሚሰጥበት ሁኔታ

1. ዕውቅና ሰጭው ባለስልጣን በዚህ አዋጅ አንቀፅ37 መሰረት ማመልከቻ ሲቀርብለት የማሰልጠኛ ማእከሉ /ኮለጅ የወጣውን ስታንዳርድ የጠበቀ መሆኑን የሚያረጋግጥ ዘገባ ሲደርሰው በ10 የስራ ቀናት ጊዜ ውስጥ የደረጃ ብቃት ማረጋገጫና ዕውቅና ይሰጣል።
2. ማንኛውም የማሰልጠኛ ማእከል /ኮለጅ ዕውቅና ከማግኘቱ በፊት ኮምሽኑ የሚያወጣው መመርያ መሰረታዊእና ተጨማሪ ሆነው የተወሰኑትን መመዘኛዎችን ማሟላቱ መረጋገጥ አለበት።
3. ተለይተው በተመለከቱ የስልጠና መስኮች ዕውቅና የተሰጠው ማሰልጠኛ ማእከል/ኮሌጅ ፍቃድ ለተሰጠባቸው የስልጠና ፕሮግራም ደረጃ በዕውቅና ፍቃዱ ላይ ተለየቶ መመልከት አለበት።
4. የደረጃ ብቃት ማረጋገጫና ዕውቅና የተሰጠው የማሰልጠኛ /ኮለጅ ፍቃድ ለተሰጠባቸውን የስልጠና መስኮች መሟላት የሚገባቸውን ሁኔታዎች ዘወትር ተሟልተው እንዲገኙ የማድርግ ግዴታ አለበት።
5. ዕውቅና ሰጭው ባለስልጣን በዚህ አዋጅ አንቀፅ 37 መሰረት የቀረበለት ማመልከቻ ያልተቀበለው ከሆነ ጥያቄውን ያልተቀበለበትን ምክንያት

ውሽጢ ሰላሳ መዓልቲ ብፅሑፍ ንመመልከታይ ክፍልዋ ኣለዎ።

6. ዝኾነ ኣፍልጦ ዝተውሃቦ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮለጅ ደረጃኡ ብምዕባይ ወይም ካሊእ ለውጢ ብምግባር ሓዱሽ ኣፍልጦ ፍቓድ ንምርካብ ኣብቲ ሕሉፍ ኣፍልጦ ፍቓድ በቲ ኣፍልጦ ፈቓድ ወሃባይ በዓል ስልጣን ተሰሪዙ እዩ ዝብል ምልክት ክዓርፈሉ ነቲ በዓል ስልጣን ከቕርበሉ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 39 ኣፍለጦ ፍቓድ ብዛዕባ ምሕዳስ

1. ዝኾነ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮሌጅ ፍቓድ ብቕዓት መረጋገፂ ኣፍልጦ ካብ ዝተውሃበሉ መዓልቲ ኣትሒዙ ንሰለስተ ዓመት ፀኒዑ ይፀንሕ ።
2. ዝኾነ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮለጅ ኣብዚ ዓንቀፅ 39 ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተቐመጠ ጊዜ ቅድሚ ምእኻሉ ቅድሚ ሽዱሽተ ወርሒ ኣፍልጥኡ ክሕደሰሉ ንኣፍልጦ ወሃባይ በዓል ስልጣን ከመልክት ኣለዎ ።
3. ኣፍልጦ ወሃባይ በዓል ስልጣን በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 መሰረት ናይ ኣፍልጦ ፍቓድ ሕድሳት ሕቶ ምስቐረበሉ እቲ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮለጅ ኩነታት ኣፍልጦ ዝተውሃበሉ ደረጃ ብቕዓት ሓልዩ እናሰርሐ ምኻኑ ብምርግጋፅ ፍቃድ ይሕደሰሉ።
4. ኣፍልጦ ወሃቢ በዓል ስልጣን ሕቶ ሕድሳት ኣፍልጦ ዘይተቐበሎ እንተኾይኑ እቲ ዘይተቐበለሉ ምኽንያት ንመመልከታይ ኣብ ሰለሳ መዓልቲ ውሽጢ ብፅሑፍ ክፍልዋ ኣለዎ።
5. ናይ ኣፍልጦ ፍቓድ ሕድሳት መሕተቲ መመልከቲ ትሕዝቶ ምስቲ መመልከቲ ተታሓሒዙ ክቐርብ ዝግብኦ መግለፅታት መረዳእታታትን እቲ ኮምሽን ብዘውፅኦ መመርሒ ይውሰን።

ዓንቀፅ 40 መተካእታ ኣፍልጦ ፍቓድ ብዛዕባ ምሃብ

1. ዝተውሃቦ ኣፍልጦ ፍቓድ ዝተበላሸወ ዝኾነ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮለጅ መተካእታ ኣፍልጦ ፍቓድ ክወሃቦ ክሓትት ይኽእል እዩ።
2. ኣፍልጦ ወሃቢ በዓል ስልጣን ዝቐረበሉ ሕቶ መርሚሩ ንመመልከታይ መተካእታ ኣፍልጦ ፍቓድ ይህቦ።
3. ዝተውሃቦ ኣፍልጦ እቓድ ዝጠፍኦ ዝኾነ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮለጅ መተካእታ ኣፍልጦ

በሰላሳ ቀናት ጊዜ ውስጥ ብፅሑፍ ለአመልካቹ ማሳወቅ አለበት።

6. ማንኛውም ዕውቅና የተሰጠው የማሰልጠኛ ማእከል/ኮለጅ ደረጃውን ባማሰደግ ወይም ሌላ ለውጥ በማሳደጉ አዲስ የዕውቅና ፍቃድ ላይ በእውቅና ሰጭው ባለስልጣን ተሰርዟልየሚል ምልክት እንዲያሳፍርበት በባለስልጣኑ ማቅረብ አለበት።

ዓንቀፅ 39 የዕውቅና ፍቃድን ስለማደስ

1. የማንኛው የማሰልጠኛ ማእከል /ኮለጅ የደረጃ ብቃት ማረጋገጫ ዕውቅና ፍቃድ ከተሰጠበት ቀን አንስቶ ለሶስት አመት ፀንቶ ይቆያል።
2. ማንኛው የማሰልጠኛ ማእከል/ኮለጅ በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ1 የተቀመጠውን ጊዜ ከማለቁ ከስድስት ወራት በፊት ዕውቅናው እንዲታደስለት ለዕውቅና ሰጭው ባለስልጣን ማመልከት አለበት።
3. ዕውቅና ሰጭው ባለስልጣን በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ2 መሰረት የዕውቅና ፍቃድ እድሳት ጥያቄ ሲቀርብለት የማሰልጠኛ ማእከሉ/ኮሌጁ ዕውቅና የተሰጠበትን ደረጃና የብቃት ሁኔታ ጠብቆ እየሰራ መሆኑን በማረጋገጥ ፍቃዱን ያድሳል።
4. ዕውቅና ሰጥው ባለስልጣን የዕውቅና እድሳት ጥያቄውን ያልተቀበለው ከሆነ ጥያቄውን ያልተቀበለበትን ምክንያት ለአመልካቹ በሰላሳ ቀናት ጊዜ ውስጥ በፅሑፍ ማሳወቅ አለበት።
5. የዕውቅና ፍቃድ እድሳት መጠየቂያ ማመልከቻ ይዘትና ከማመልከቻው መቅረብ የሚገባቸው መግለጫዎችና ማስረጃዎች ኮምሽኑ በሚያወጣው መመርያ ይወሰናሉ።

አንቀጽ 40 ምትክ የዕውቅና ፍቃድ ስለመስጠት

1. የተሰጠው የዕውቅና ፍቃድየተበላሸበት ማንኛውም የማሰልጠኛ ማእከል/ኮሌጅ ምትክ የዕውቅና ፍቃድ እንዲሰጠው ሊጠይቅ ይችላል።
2. የተሰጠው የዕውቅና ፍቃድ የጠፋበት ማንኛውም ማሰልጠኛ ማእከል/ኮሌጅ ምትክ የዕውቅና ፍቃድ እንዲሰጠው ሲጠይቅ የዕውቅና ፍቃዱ እንዴት እንደጠፋ የሚያመላክት መግለጫ መቅረብ አለበት።
3. ዕውቅና ሰጭው ባለስልጣን የቀረበለት ጥያቄ መርምሮ ለአመልካቹምትክ እውቅና ፍቃድ

ፍቓድ ክወሃቦ ክሓትት ዝንተሎ እቲ ኣፍልጦ ፍቓድ ከመይ ከምዝጠፍአ ዘርኢ መግለፂ ክቕርብ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 41 ኣፍልጦ ፍቓድ ብዛዕባ ምስርዝ

1. **ኣፍልጦ ወሃባይ በዓል ስልጣን**

ሀ/ ኣፍልጦ ፍቓድ ዝተወሃበ ሓቀኛ ዘይኮነ መረዳእታ ብምቕራብ ምኽኑ ክረጋገፅ እንተሎ ወይም።

ለ/ እቲ መሰልጠኒ ማእከል/ኮለጅ ዝተወሰነሉ ደረጃን ክህልዎ ዝግባእ ብቕዓት ደረጃ ብዘይምህላው ወይም ናይዚ ኣዋጅ ድንጋገታት ወይም እዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ዝወፁ ደንቢ ወይም መምርሒ ብዘይምኽባር ብኣፍልጦ ወሃቢ በዓል ስልጣን ናይ ፅሑፍ መጠንቀቕታ ዝተቐመጠ ግዘ ገደብ ውሽጢ ጉድለታቱ ዘይስተኻኸለ እንድሕር ኮይኑ።

ሐ/ ናይቲ መሰልጠኒ ኮለጅ /ማእኸል ወይም ነቲ ትካል በዓል ዋንነት ዘካይድ ሕጋዊ ሰውነት ዝተውሃቦ ኣካል ኣግባብነት ብዘለዎ ሕጊ መሰረት እንትፈርስኣኣፍልጦ ፍቓድ ምስራዝ ይኽእል።

2. አፍለጦ ፍቓድ ዝተሰረዞ መሰልጠኒ ማእከል/ኮለጅ ሰሩዕ ስልጠና ዘካይድ እንተኮይኑ በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት ዝተወሰደ ኣፍልጦ ፍቓድ ምስርዝ ስጉምቲ ተፈፃሚ ዝኸውን ዝተጀመረ ስልጠና በዚ ከብቅዕ እንተሎ ይኸውን ኮይኑ ግና ዝተፈቐደ ስልጠና ዝጠማቐቐሉ ግዘ ካብ ሓደ ዓመት ክበልፅ የብሉን።

3. ናይቲ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮለጅ ኣፍልጦ ፍቓድ ዝተሰረዘ እንተኾይኑ ኣፍልጦ ወሃባይ በዓል ስልጣን ናይቲ ፍቓድ ምስራዝ ብመራኸቢ ሓፋሽ ንክግለፅ ክገብር ኣለዎ።

4. አፍልጦ ፍቓድ ዝተሰረዘ ወይም ስርሑ ዘቋረፀ ዝኾነ መሰልጠኒ ማእከል/ኮለጅ እቲ ኩነታት ምስተፈጠረሉ ውሽጢ 15 ዓመታት ኣብ ልዐሊ አፍልጦ ፍቓዱ እቲ ብዓል ስልጣን ተሰሪዙ ዝብል ምልክታ ክገብረሉ ነቲ ብዓል ስልጣን ክቕርበሉ ኣለዎ።

5. ናይቲ መሰልጠኒ ማእከል/ኮለጅ ምስርዝ አፍልጦ ፍቓድ ተግባራዊ ክሳዕ ዝኾነሉ መዓልቲ አፍቲ መሰልጠኒ ትካል ውሽጢ ዝተኸታተልዎ ስልጠና ዋጋ ዘስእን አይኸውንን።

ይሰጠዋል።

4. **አንቀፅ 41 የዕውቅና ፍቃድ ስለመሰረዝ**

1. ዕውቅና ሰጭው ባለስልጣን

ሀ/ የእውቅና ፍቃዱ የተሰጠው ሓሰተኛ መረጃ በማቅረብ መሆኑ ሲረጋገጥ ወይም

ለ/ የማሰልጠኛ ማእከል/ኮለጅ የተወሰነለትን ባለመጠየቁ ወይም የዚህን አዋጁ ድንጋጌዎች ወይም ይህን አዋጅ ለማስፈፀም የወጣ ደንብ ወይም መመርይ ባለማክበሩ በዕውቅና ሰጭው ባለስልጣን የፅሁፍማስጠንቀቂያ ተሰጥቶት በማስጠንቀቅያው በተወሰነው የጊዜ ገደብ ውስጥ ጉድለቶቹን ያላስተካከለ እንደሆነ ወይም

ሐ/ የማሰልጠኛ ማእከሉ/ኮለጁ ወይም ተቋሙን በባለቤትነት የሚያካሂደው በህግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል አግባብ ባለውህግ መሰረት ሲፈርስ የዕውቅና ፍቃድን መሰረዝ ይችላል።

2. የዕውቅና ፍቃዱ የተሰረዘበት የማሰልጠኛ ማእከል/ኮለጅ መደበኛ ስልጠና የሚካሄድ ከሆነ በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ /1/ መሰረት የተወሰነ የዕውቅና የዕውቅና ፍቃድን የመሰረዝ እርምጃ ተፈፃሚ የሚሆነው የተጀመረው የስልጥና ጊዜ ሲያበቃ ይሆናል። ሆኖም የተፈቀደው የስልጠና ማጠናቀቂያ ጊዜ ከአንድ አመት መብለጥ የለበትም።

3. የማሰልጠኛ ማእከል /ኮሌጅ የእውቅና ፍቃድ የተሰረዘ እንደሆነ ዕውቅና ሰጭው ባለስልጣን የፍቃዱን መሰረዝ በመገናኛ ብዙሀን እንዲገለፅ ማድርግ አለበት።

4. የዕውቅና ፍቃዱ የተሰረዘበት ወይም ስራውን ያቋረጠ ማንኛውም የማሰልጠኛ ማእከል/ኮሌጅ ሁኔታው በተፈጠረ በ፲፭ ቀናት ውስጥ ዕውቅና ፍቃዱ ላይ ለዕውቅና ሰጭው ባለስልጣን ተሰርዟን የሚል ምልክት እንዲደረግበት ለባለስልጣኑ ማቅረብ አለበት።

5. የማሰልጠኛ ማእከሉ /ኮለጁ የዕውቅና ፍቃድ መሰረዝ ተግባራዊ እስከ ሆነበት ቀን ድርስ ሰልጣኞች በተቋሙ ውስጥ የተከታተሉትን ስልጠና ዋጋ የሚያሳጣ አይሆንም።

ዓንቀፅ 42 ፍቓድ ኣብ ግልፂ ቦታ ብዛዕባ ምቕማጥ

ቅድመ ኣፍልጦ ፍቓድ ወይም ኣፍልጦ ፍቓድ ዝተውሃበ መሰልጠኒ ናይ ፍቓዱ ዋና ሰነድ ኣብ ማእኸል/ኮለጅ ምምሕዳር ቢሮ ብግልፂ ክንበብ ኣብ ዝኽእል ቦታ ክቕመጥ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 43 ስልጣን ምክትታልን ምቁፅፃርን ስልጣን

1. ፍቓድ ዝተወሃቦ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮለጅ በቲ ዝተፈቐደሉ ደረጃን ትፅቢት ዝግበረሉ ብቕዓትን ስልጠና እናሃበ ምዃኑ ንምርግጋፅ ኣፍልጦ ዝሃቦ ብዓል ስልጣን ምክትታልን ምቁፅፃርን ከምኡ'ውን በዚ ኣዋጅ ብዝተደንገገ መሰረት ምምሕዳራዊ ስጉምቲ ናይ ምውሳድ ስልጣን ኣለዎ።
2. በቲ ኣፍልጦ ወሃቢ ብዓል ስልጣን ዝተመደበ ተቖፃፃሪ ዝኾነ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮለጅ በቲ ዝተፈቐደሉ ደረጃን በቲ ትፅቢት ዝግበረሉ ብቕዓት ስልጠና ዝህብ ምዃኑ ንምርግጋፅ ኣብ ስራሕ ስዓት ናብቲ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮለጅ ብምእታው ክቆፃፀር ይኽእል።
3. እቲ ተቆፃፃሪ ኣብዚ ኣዋጅ ዝተውሃቦ ተግባር ዝፍፅመሉ እዋን ዝተውሃቦ ስልጣን መረጋገፂ መለለይ ወረቐትን ቑፅፅር ንዘካይደሉ ዘሎ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮለጅ መራሒ ስራሕ በዓል ቤት ወይም ንወኪሉ ከርእይ ኣለዎ።
4. እቲ ተቖፃፃራይ ኣብዚ ኣዋጅ ዝተውሃቦ ተግባር ኣብ ዝፍፅሙ እዋን ግልፅነትን ተሓታትነትን ብዘማልአ ኩነታት ክኸውን ኣለዎ።

ዓንቀፅ 44 ብዛዕባ ክፍሊት ፍቃድ

1. ብውልቀ በዓል ሃብቲ ወይም ንግዲ ማሕበር ወይም መንግስታዊ ብዘይኮነ ትካል ንዝካየድ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮለጅ ቅድመ ኣፍልጦ ወይም ኣፍልጦ ፍቓድ ንምውፃእ ንምሕዳስ መተካእታ ንምውሳድ ከምኡ'ውን ደረጃ ንምዕባይ ዝወሃብ ኣፍልጦ ፍቓድ ኣፍልጦ ወሃባይ ብዓል ስልጣን ፍቓድ ክፍሊት ይእክብ።

ክፍሊ ሽዱሽተ

ስርዓት ኣወሃህባ መረዳእታ መጠናኞቺ ስልጠና መረጋገፂ ብቕዓት ሙያን

ዓንቀፅ 45 ዓይነት መረዳእታ መጠናኞቺ ስልጠና

1. ኣብ ትሕቲ ዝተፈላለዩ ትምህርቲ ስልጠና ቴክኒክን ሙያን ፕሮግራማት ዝተሓቕፉ ዝኾኑ

አንቀፅ 42 ፍቃድን ብግልፅ ቦታ ስለማስቀመጥ

የቅድመ ዕውቅና ፍቃድ ወይም የዕውቅና ፍቃድ የተሰጠው የማሰልጠኛ ማእከል/ኮለጅ የፍቃዱን ዋና ሰነድ በማእከሉ/ኮለጅ አስተዳደር ቢሮ በግልፅ ሊነበብ የሚችልበት ስፍራ ማስቀመጥ አለበት።

አንቀፅ 43 የመከታተልና የመቆጣጠር ስልጣን

1. ፍቃድ የተሰጠው የማሰልጠኛ ማእከል/ኮለጅ በተፈቀደለት ደረጃና በሚጠበቀው ብቃት ስልጠናው እየሰጠ መሆኑን ለሚያረጋግጥ ዕውቅና ሰጭው ባለስልጣን የመከታተልና የመቆጣጠር እንዲሁም በዚህ አዋጅ በተደነገገው አኳኋን አስተዳደራዊ እርምጃ የመውሰድ ስልጣን አለው።
2. በዕውቅና ሰጭው ባለስልጣን የተመደበ ተቆጣጣሪ ማንኛውም የማሰልጠኛ ማእከል /ኮለጅ በተፈቀደለት ደረጃና በሚጠበቀው ብቃት ስልጠና የሚሰጥ መሆኑን ማረጋገጥ በስራ ስዓት ወደ ማሰልጠኛ ማእከል/ኮለጅ በመግባት ለመቆጣጠር ይችላል።
3. ተቆጣጣሪው በዚህ አዋጅ የተሰጠውን ተግባር ሲፈፅም የተሰጠውን የስልጣን ማረጋገጫና የመታወቂያ ወረቀት ቁጥጥር ለሚካሄድበት የማሰልጠኛ ማእከል/ኮሌጅ ስራ መሪ ፣ባለቤት ወይም ወኪሉ ማሳየት አለበት ፤
4. ተቆጣጣሪው በዚህ አዋጅ የተሰጠውን ተግባር ሲፈፅም ግልፅነትና ተጠያቂነት ባሟላ ሁኔታ መሆን አለበት።

አንቀፅ 44 ስለ ፍቃድ ክፍያ

1. የግል ባለ ሃብት ወይም የንግስ ማህበር ወይም መንግስታዊ ባለሆነ ድርጅት ለሚካሄድ የማሰልጠኛ ማእከል/ኮለጅ ቅድመ ዕውቅና ወይም የዕውቅና ፍቃድ ለማውጣት ፣ለማሳደ ምትክ ለመውሰድ እንዲሁም ደረጃን በማሳደግ ለሚሰጥ የዕውቅና ፍቃድ ዕውቅና ሰጭው ባለስልጥን የፍቃድ ክፍያ የሰባስባል።

ክፍል ስድስት

የስልጠና ማጠናቀቅያ እና ሙያ ብቃት ማረጋገጫ አሰጣጥ ስርዓት

አንቀፅ 45 የስልጠና ማጠናቀቂያ ማስረጃ ዓይነቶች

1. የተለያዩ ቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ፕሮግራሞች ስር የተካተቱ ማንኛውም በመደበኛ

ብስሩዕ ይኹን ብዘይሱሩዕ ፕሮግራማት ስልጠና ዝረኸቡ ሰልጠንቲ ነንብርኩ ዝተወሰኑ ባህሪ ገፅታታት ምምልኦም እቲ ትካል ብዝህቦ ምዘና መሰረት ስልጠና ምዝዛሙ ምስተረጋገፀ መረዳእታ ይህቦ ፤

2. ንሕድሕድ ዝወሃብ ዓይነታት መረዳእታ ንሕድሕድ ስልጠና ብርኪ ከምዝስዕብ ተወሲኑ ኣሎ።

ሀ/መሰረታዊ ሞያ ስልጠና ፕሮግራም ባህሪ ገፅታታት ንዘማልኡ ጀማሪ ብዓል ሙያ ምስክር ወረቐት

ለ/ መለስተኛ ስልጠና ቴክኒክን ሞያን ፕሮግራም ባህሪ ገፅታታት ንዘማልኡ መለስተኛ ብዓል ሙያ ምስክር ወረቀት

ሐ/ ማእኸላይ ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ፕሮግራም ባህሪ ገፅታታት ንዘማልኡ።

1. ሓደ ዓመት /10+1 ስልጠና ፕሮግራም ንዘጠናቐቑ ማእኸላይ በዓል ሞያ ምስክር ወረቐት ደረጃ ሓደ
2. ክልተ ዓመት 10+2 ስልጠና ፕሮግራም ንዘጠናቐቑ ማእኸላይ በዓል ሞያ ምስክር ወረቐት ደረጃ ክልተ
3. ሰለስተ ዓመት /10+3 ስልጠና ፕሮግራም ንዘጠናቐቑ ማእኸላይ በዓል ሞያ ኮለጅ ዲፕሎማ
4. ሞያ መማሓየሺ ሓፀርቲ ስልጠናታትንዝወሰዱ ሰልጠንቲ ዝወሰዶ ስልጠና ዝገልፅ ምስክር ወረቐት ይውሃቦ ።
5. ዝተፈላለዩ ሓፀርቲ ስልጠናታትብምውሳድ ብኣፅጋቢ ኩነታት ምጥንቃቑ ዘርኢ ምስክር ወረቀታት ዘለዎም ወይም ብስራሕ ልምዲ ብዝኣከብዎ ክእለት ሞያ ብቕዓት ምዘና ፈተና ወሲዱ ብቕዓቱ ዝተረጋገፀሉ ብዓል ሞያ ምዘና ውፅኢት ግቡእ ምስ ዝኾነ ስልጠና ብርኪ ገፅታ ተመዚኑ ማዕረ ምዃኑ ምስተረጋገፀ ነቲ ብርኪ ዝተቐመጠ ምስክር ወረቀት ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ።
6. ማእኸላይ ትምህርቲ ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ፕሮግራማት መጠናቐቒ መረዳእታት ብደረጃ ሃገር ማዕረ ተቐባልነት ክህልዎም እዩ።

ዓንቀፅ46 ብዛዕባ ኣወሳስና ሙያ ደረጃ ምደባ

1. ምደባታት ሞያ ደረጃ ኣግባብነት ብዘለዎም ኣካላት ይውሰን ።

ሆነ መደበኛ ባልሆነ ፕሮግራም ስልጠና ያገኙ ሰልጣኞች ለየእርከኑ የተወሰኑትን የባህርይ ገፅታዎች ማሟላታቸው በሚሰጣቸው ምዘና መስፈርት ሲረጋገጥ የስልጠና ማጠናቀቂያ ማስረጃ ይሰጣቸዋል።

2. እያንዳንዱ የስልጠና እርከን የሚሰጡት የማስረጃ ዓይነቶች እንደሚከተለው ተወስነዋል።

ሀ/ የመሰረታዊ የሞያ ስልጠናፕሮግራም የባህርይ ገፅታዎችን ላሟሉ የጀማሪ ባለሙያ የምስክር ወረቀት

ለ/ የመለስተኛ ቴክኒክና ሞያ ስልጠና ፕሮግራም የባህርይ ገፅታዎች ላሟሉ የመለስተኛ ባለሞያ የምስክር ወረቀት

ሐ/የመካከለኛ ቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠና ፕሮግራም የባህርይ ገፅታዎችን ላሟሉ።

1. የአንዱ ዓመት 10+1 ስልጠና ፕሮግራም ላጠናቀቁ የመካከለኛ ባለሞያ የምስክር ወረቀት ደረጃ አንድ
2. የሁለት ዓመት 10+2 ስልጠና ፕሮግራም ላጠናቀቁ የመካከለኛ ባለሞያ የምስክር ወረቀት ደረጃ ሁለት
3. የሶስት ዓመት10+3 ስልጠና ፕሮግራም ላጠናቀቁ የመካከለኛ ባለሞያ የኮሌጅ ዲፕሎማ
4. የሞያ ማሻሻያ አጫጭር ስልጠናዎችን ለሚወስድ ሰልጣኝ የሚወስደው ስልጠና የሚገልፅ ምስክር ወረቀት ይሰጣል፤
5. የተለያ አጫጭር ስልጠናዎችን በመውሰድ በአጥጋቢ ሁኔታ ማጠናቀቀየሚያሳይ የምስክር ወረቀቶችን የያሉትን የስራ ልምድ ባካበተው ክህሎት ሙያ ብቃት ምዘና ፈተና ወሰዶ ብቃቱ በተረጋገጠለት ባለሙያ የምዘና ፈተና ወጤቱ አግባብ ካለውየስልጠና እርከን የባህርይ ገፅታ ጋት ተመዝኖ አቻ መሆኑ ሲያረጋግጥ ለእርከኑ የተጠቀሰው የምስክር ወረቀት የማግኘት መብት አለው።
6. የማካከለኛ ቴክኒክና ሙያ ትምህርና ስልጠና ፕሮግራሞች ማጠናቀቂያ ማስረጃዎች ማጠናቀቂያ ማስረጃዎች በአገር አቀፍ ደረጃ እኩል ተቀባይነት ይኖራቸዋል።

አንቀፅ46 ስለ ሙያ ደረጃ ምደባ አወሳሰን

1. የሙያ ደረጃ ምደባዎች አግባብ ባላቸው አካላት ይወሰናሉ።

2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ1 ብተደንገገ መሰረት ንሞያ ብቕዓት ምዘና ብመሰረትነት የገልግሉ።

ዓንቀፅ 47 ሃገር ለኸ ስርዓት ምዘና ብቕዓት

1. እቲ ኮምሽን ምዘና ሞያ ብቕዓት ዘካይዱ ማእኸላት ኣፍልጦ ዝረኸብሉን ሞያ ምዘና ብቕዓት ዝካየደሉን ስርዓት ዝወሰነሉ መምርሒ የውፅእ ተግባራዊ ይገብር።
2. እቲ ኮምሽን ተነኣሰ ብኮለጅ ዲፕሎማ ደረጃ ስልጠና ካብ ዝህቡ ትካላት ብቕዓት ዘለዎም ብምምራፅ ናይ ሞያ ብቕዓት ምዘና ማእኸል ከደራጅው ይገብር።
3. ብስሩፅ ወይ ስሩፅ ብዘይኮነ ሜላ ብዝኾነ ደረጃ ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያ ዘጠናቐቑ ወይም ተደላይ ፍልጠት ብስራሕ ልምዲ ዝተረኸበ ክእለት ዘለዎ ሰብ ሞያ ብቕዓት ምዘና ምውሳድ ይኽእል እዩ።
4. እቲ ኮምሽን ናይ ሙያ ክእለት ደረጃ ፈተና ሕቶታት መአከቢ ዘጣየሽሉ ዝምረሓሉ መምርሒ የውፅእ ኣፈፃፀሙ ይከታተል።
5. ምዘና ሙያ ብቕዓት ተገይርሎም ዝሓለፉ ብዓል ሙያታት ሃገር ለኸ ኣፍልጦ ዘለዎ ሙያ ብቕዓት መረጋገፂ መረዳእታ ካብ ሚኒስትር ትምህርቲ ወይ ካብ ዝወከሎ ኣካል ይወሃቦ።

ክፍሊ ሸውዓተ
መንግስታዊ መሰልጠኒማእኸላት /ኮለጃት ብፉሉይ ዝምልከቱ ድንጋጌታት

ዓንቀፅ 48 ብዛዕባ መሰልጠኒ ማእኸላት/ኮለጃት ፍይናንስ እቶት

1. ዝኾነ መንግስታዊ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮለጅ ውሽጣዊ ናይ ፋይናንስ ነፃነት ይህልዎ።

ዓንቀፅ 49 ፍልፍል ገንዘብ

1. ዝኾነ መንግስታዊ መሰልጠኒ ማእኸላት/ኮለጃት ፍልፍል ገንዘብ ብመንግስቲ ዝምደብ በጀትን ድጎማን፣ ካብ ሰልጠንቲካብ ዝእከብ ክፍሊት ስልጠና፣ካብቲ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮለጅ ውሽጣዊ ኣታዊ ከምኡውን እቲ ማእኸል/ኮለጅ ካብ ዝረኸቦ ህያብን ድጋፍን ይኸውን።

ዓንቀፅ 50 ብዛዕባ ሰልጠንቲ ክፍሊት ምእካብን ኣጠቓቕማን

1. ብማእኸላይ ደረጃ ቴክኒክን ሞያን ዘሰልጥን ዝኾነ መንግሰታዊ ማእኸል/ኮለጅ ካብ ሰልጠንቲ

2. በዚህ ዓንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 1 በተደነገገው መሰረት የሚወሰኑ የሞያ ደረጃ ምደባዎች ለሞያ ስልጠና ደረጃ አወሳሰን ለሞያ ብቃት ምዘና በመስፈርትነት ያገለግላሉ።

አንቀፅ 47 አገርአቀፍ የብቃት ምዘና ስርዓት

1.ኮምሽን የሙያ ብቃት ምዘና የሚካሄዱ ማዕከላት ዕውቅና የሚገኙበትና የሞያ መዘና ብቃት የሚካሄድበትን ስርዓት የሚወሰን መመርያ ያወጣል ተግባራዊ ያደርጋል።

2.ኮምሽኑ ቢያንስ በኮለጁ ዲፕሎማ ደረጃ ለጠና ከሚሰጡ ተቋማት መካከል ብቃት ያላቸውን በመምረጥ የሞያ ብቃት ምዘና ማዕከላት እንዲደራጁ ያደርጋል፤

3. ብመደበኛ ወይም መደበኛ ባልሆነ ዜዴ በማንኛው ደረጃ ዬክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠና ያጠናቀቁ ወይም ተፈላጊ ዕውቅና በስራ ልምድ የተገኘ ችሎታ ያለው ማንኛውም የሞያ ብቃት ምዘና መውሰድ ይችላል።

4. ኮምሽኑ የሙያ ክህሎት ደረጃ ፈተና ጥያቄዎች ማከማቻ የሚደራጅበትንና የሚመራበትን መመሪያ ያወጣል አፈፃፀሙን ይከታተላል።

5. የሙያ ብቃት መዘና ተደርጎላቸው ለሚያልፉ ባለሙያዎች አገር አቀፍ ዕውቅና ያለው የሙያ ብቃት ማረጋገጫ ማስረጃ ከሚኒስተሩ ወይም ከሚወክለው አካል።

ክፍል ሰባት
ንግስታዊ የማሰልጠኛ ተቋማት በተለይ የሚከተሉት ድንጋጌዎች

ዓንቀፅ 48 ስለ ማሰልጠኛ ተቋም የፋይናንስ ነፃነት።

1. ማንኛውም መንግስትዊ የማሰልጠኛ /ኮለጅ ውስጣዊ የፋይናንስ ነፃነት ይኖረዋል።

ዓንቀፅ 49 የገንዘብ ምንጭ

1. የማንኛውም መንግስታዊ ማሰልጠኛ ተቅም የገንዘብ ምንጭ ከመንግስት የሚመደብ በጀትና ደጎማ፣ ከሰልጣኞች ከሚሰበሰብ የስልጠና ክፍያ፣ ከማሰልጠኛ ማእከል/ኮለጅ የውስጥ ገቢ፣ እንዲሁም ማእከሉ/ኮለጅ ከሚያገኘው ስጦታና ድጋፍ ይሆናል።

አንቀፅ 50 የስልጠናው ክፍያ ስላስከፈልና አጠቃቀም

1. በመካከለኛ ደረጃ ቴክኒክና ሞያ የሚያሰለጥን ማንኛውም መንግስታዊ መእከል/ኮለጅ

ክፍሊት ስልጠና ናይ ምእኻብን በቲ አታዊ ናይ ምጥቃምን መሰል ኣለዎ።
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ1 ዝተደንገገ ከምዘሎ ኮይኑ መጠንን ኣከፋፍላኡን ብዝምልከት እቲ ኮምሽን መምርሒ የውፅእ።
3. ኣግባብነት ብዘለዎ ተፈቒዱ ኣብ ስራሕ ዝወዓለ ክፍሊት ስልጠና ምዕባይ ወይም ኣከፋፍላ ምልዋጥ ዝኽእል እቲ ኮምሽን ብዘውፅኦ ተለዋጢ መምርሒ ጥራሕ ይኸውን ።

ዓንቀፅ 51 ፍልፍል ምምሃዝን ምጥቃምን መሰል

1. ዝኾነ መንግስታዊ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮለጅ ብፅንዓት ዝተመስረተ ናይ ኣታዊ ምንቅስቃሳት ምክያድን በቲ እቶት ናይ ምጥቃምን መሰል ኣለዎ።
2. ብካሊእ ሕጊ ተቓራኒ ብዝኾነ መልክዕ ዝተደንገገእተሃለወ እውን ዝኾነ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮለጅ ኣብ ኣታዊ መርከቢ ምንቅስቃሱ ዝረኸቦ ኣታዊ ንመንግስቲ እናፈለጠ ብመልክዕ በጀት እናሓዘ ኣብ ስራሕ የውዕል።
3. ኣብዚ ሕጊ ክፍሊ ሸውዓተ ዝተደንገገ ፋይናንሳዊ ነፃነት ከምዘለዎ ኮይኑ ኣጠቓቕማ ፋይናንስ ንብረት ከምኡ ዉን ካሊእ ምምሕዳራዊ ኩነታት ግልፅነትን ተሓታትን ብዘረጋግፅ ክኸውን ኣለዎ ።

ዓንቀፅ 52 ሒሳብ መዝገብ ናይ ምሓዝ ግቡእ

1. ኣታሓሕዛ ሒሳብ መዝገብ ዝምልከት ኣግባብነት ብዘለዎ ካሊእ ሕጊ ዝተደንገገ ከምዘሎ ኮይኑ ዝኾነ መንግስታዊ መሰልጠኒ ማእኸል/ኮለጅ ናይ ሒሳብ መዝገብ ምስ ደጋፊ ሰነዳት ብትኽክልን ብዝተማልአን መልክዑ ክሕዝ ኣለዎ ።
2. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅፅ /1/ ዝተሓለወ ኮይኑ መንግታዊ መሰልጠኒ ትካል/ኮለጅ

   ሀ/ ዝኾነ ናይቲ /ኮለጅ ኣታዊን ፍልፋሉን

   ለ/ናይቲ ማእኸል/ኮለጅ ወፃእታት

   ሐ/ ናይ'ቲ ሒሳብ ሚዛን መግለፂ ፍሰት ጥረ ገንዘብ መዝገቡ ክሕዝ ኣለዎ ።
3. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /2/ ዝተደንገገ ግዴታ ኣፈፃፅማ ናይ መሰልጠኒ ማእኸላት/ኮለጃት በጀት ዓመት ናይ መንግስቲ በጀት ዓመት ዝተኸተለ ይኸውን።

ከሰልጣኞች የስልጠና ክፍያ የመሰብሰብና በገቢ የመጠቀም መብት አለው።
2. በዚህ ዓንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ /1/ የተደነገገው እንዳለሆኖ የክፍያው መጠንና አከፋፈሉ በተመለከተ ኮምሽኑ መመርያ ያወጣል።
3. በአግባቡ ተፈቅዶ ስራ ላይ የዋላን የስልጠና ክፍያ መጠን ማሳደግ ወይም አከፋፈሉን መለወጥ የሚቻለው ኮምሽኑ በሚያወጣው ተለዋጭ መመርያ ብቻ።

አንቀፅ 51 የገቢ ምንጭ የመፍጠር መብት

1. ማንኛውም መንግስታዊ የማሰልጠኛ/ኮለጅ በጥናት ላይ የተመሰረተ የገቢ ማስገኛ እንቅስቃሴዎችን ማካሄድና በገቢው የመጠቀም መብት አለው።
2. በሌላ ህግ ተ:ጋራኒ በሆነ አኳሃን የተደነገገ ቢኖርም ማንኛውም የማሰልጠኛ ማእከል/ኮለጅ ከገቢ ለመግስት እያሳወቀ እንዲሁም በበጀት መልክ እየያዘ ስራ ላይ ያውላል፤
3. በዚህ ህግ ክፍል ሰባት የተደነገገው የፋይናንስ ነፃነት እንደተጠበቀ ሆኖ የፋይናንስና የንብረት ሁኔታ ግልፅነትና ተጠያቂነትን በሚያረጋገጥ መሆን አለበት።

ዓንቀፅ 52 የሂሳብ መዝገብ አያያዝ

1. የሂሳብ መዝገብ አያያዝን በተመለከተ አግባብ ባለው ሌላ ህግ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም መንግስታዊ ማሰልጠኛ ማእከል/ኮለጅ የሂሳብ መዛግብትን ከደጋፊ ሰነዶች ጋር በትክክልና ነተሟላ መልኩ መያዝ አለበት።
2. የዚህ አንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ /1/ እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም የመንግስት ማሰልጠኛ ማእከል/ኮለጅ

   ሀ/ ማንኛውንም የማሰልጠና /ኮለጅ ገቢን ምንጮቹን

   ለ/የማእከሉ/ኮለጁ ወጪዎች

   ሐ/ የሂሳብ ሚዛንና የጥሬ ገንዘብ ፍሰት መግለጫ መዝገቦ መያዝ አለበት።
3. በዚህ አንቀፅ ብኡስ ዓንቀፅ 2 የተደነገገው ግዴታ አፈፃፀም የማሰልጠኛ ማእከሉ/ኮለጁ በጀት ዓመት የተከተለ ይሆናል።

ዓንቀፅ 53 ብዛዕባ ኦዲት ምርመራ

1. ዝኾነ ናይ መንግስቲ መሰልጠኒ ማእኸል /ኮለጅ ናይ ሒሳብ መዛግብቲ ገንዘብ ተንከፍ ጉዳያትን በቢዓመቱ ብዋና ኦዲተርመስርያ ቤት ክምርምር ኣለዎ።
2. ናይ'ቲ ኦዲተር ምርመራ ሪፖርት እቲ ማእኸል/ኮለጅ ተፀዋዒ ንዝኾነሉ ኣካል ክቐርብ ኣለዎ።

ክፍሊ ሸሞንተ

ኣወዳድባን ኣመራርሓን ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሙያን

ዓንቀፅ 54 ዘፈር ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሙያን

1. ኣግባብ ብዘለዎ ካሊእ ሕጊ ብካለእ መልክዑ ክሳዕ ዘይተደንገገ ኣብ ክልልና ውሽጢ ንዝካየድ ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሙያን ብላዕለዋይነት ዝምርሑን ደረጃኡ ዝውስን ኣብዚ ኣዋጅ "ኮምሽን" እናተብሃለ ዝፅዋዕ ኮምሽን ትምህርትንስልጠናን ቴክኒክን ሙያን ክልል ትግራይ ይኸውን።

ዓንቀፅ 55 ናይ'ቲ ኮምሽን ዕላማታት

እዚ ኮምሽን ካብዙይ ንታሕቲ ዝተመልከቱ ሓፈሻዊ ዕላማታት ይህልውዎ።

1. ናይቲ ክልል ናይ ኢኮኖሚያዊን ማሕበራዊን ዕብየት ዕላማታት ተግባራዊ ንምግባር ዝኽእል ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሙያን ብዝግባእ ተወዲቦም ዕርየቶም ተሓልዩ በዘላቕነት ንክካየዱ ምግባር ።
2. ዜጋታት ፍትሓዊ ብዝኾነ ኣገባብ ስልጠና ምርካቦምን እቶም ዝወሃቡ ስልጠናታት ናይቲ ክልል ልምዓትን ዝሰልጠነ ሓይሊ ሰብ ድልየቱ መሰረት ዝገበሩ ም'ኳኖም ምክትታል።
3. ዘፈር ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሙያን ምርምርን ስልጠናን ዘጎልብት ክልላዊ ዓቕሚ ምፍጣር

ዓንቀፅ 56 ናይ'ቲ ኮምሽን ስልጣንን ተግባርን

ነቲ ኮምሽን ንምጥያሽ ኣብ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 80/1997 ዝተውሃበ ስልጣንን ተግባርን ከምዘለዎ ኮይኑ እዚ ኮምሽን ካብዙይ ንታሕቲ ዝተመልከቱ ሓፈሻዊ ስልጣንን ተግባራትን ይህልውዎ።

1. ናይቲ ክልል ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ስትራተጂ የዳሉ ምስፀደቐ'ውን የተግብር።
2. ናይቲ ክልል ናይ ኢኮኖሚ ልምዓት ዕብየትን

ዓንቀፅ 53 ስለ ኦዲት ምርመራ

1. ማንኛውም የመንግስት ማሰልጠኛ ማእከል/ኮለጅ የሂሳብ መዛግብትና የገንዘብ ነክ ጉዳዮች በየዓመቱ በዋናው ኦዲተርመስርያ ቤት መመርመር አለበት ።
2. የኦዲተሩ የምርመራ ሪፖርት ማእከሉ /ኮለጅ ተጠሪ ለሆነለት አካል መቅረብ አለበት።

ክፍል ስምንስት

የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና አመራርና አደረጃጀትሩ

አነቀፅ 54 የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ዘርፍ

1. አግባብ ባለው ሌላ ህግ በሌላ አኳኃን ካልተደነገገ በቀር በክልሉ ውስጥ የሚካሄደውን የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና በበላይነት የሚመራና ደረጃውን የሚወስን በዚህ አዋጅውስጥ ኮምሽን እየተባለ የሚጠራው የትግራይ ክልል ቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ኮምሽን ይሆናል።

አንቀፅ 55 የኮምሽኑ ዓላማዎች

ኮምሽኑ ከዚህ በታች የተመለከቱት አጠቃላይ ዓላማዎች ይኖሩታል።

1. ይክልላችንም የኢኮኖሚያዊ ማህበራዊ እድገት ዓላማዎች ተግባራዊ ለማድርግ የሚችሉ የቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠናዎች በአግባቡ ተደራጅተውና ጥራታቸው ተጠበቆ እንዲሂዱ ማድረግ።
2. ዜጎች ፍትሓዊ መሆነ መንገድ ስልጠና ማግኘታቸው የሚሰጡትም ስልጠናዎች የክልሉ ልማትና የሰለጠነ ሰው ኃይል ፍላጎት መሰረት ያደረጉ መሆናቸውን ይከታተላል
3. በቴክኒክና ሙያ ትምህርትና ስልጠና ዘርፍ ምርምርንና ስልጠና የሚያጎለብቱ ክልላዊ አቅም መፍጠር።

አንቀፅ 56 የኮምሽኑ ስልጠና ተግባር

ኮምሽኑን ለመቋቋም በወጣው አዋጅ 80/1997 የተሰጡትን ስልጣንና ተግባር እንደተጠበቀ ሆኖ ይህ ኮምሽን ከዚህ በታች የተመለከቱት አጠቃላይ ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል።

1. የክልሉ የቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠና ስትራተጂ ይዘጋጃል ሲፀድቅም ያስፈፅማል።
2. የክልሉ ኢኮኖሚ ልምትና እድገት ስትራተጂ

ስትራተጂን መሰረት ብምግባር ደረጃ ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ይውሰን።

3. ናይ ማእኸላይ ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ፕሮግራማት ዝውደበሉ ናይ ኣፈፃፅማ መምርሒን የውፅእ ደረጃ ሞያ ስልጠናን ስርዓተ ትምህርቲ የዳሉ ተግባራዊነቱ ይከታተል።

4. መሰልጠኒ ማእኸላት/ኮለጃት ዝምርሓሉን ኣፍልጦ ዝረኽበሉን ኩነታት ዝውሰነሉ መመርሒታት የውፅእ ፣ኣፈፃፅማኡ ይከታተል።
5. ናይ ሞያ ብቕዓት መረጋገፂ ስርዓት ይውደብ ይቆፃፀር።
6. ክልላዊ ትምህርት ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን፣ ኣወሃህባ መጠናቐቒ መረዳእታ መምርሒ የውፅእ ተግባራዊነቱ'ውን ይከታተል።
7. ናይ ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያ ፕሮግራማት ምስቲ ናይ'ቲ ክልል ትልሚ ልምዓት ድልየት ሓይሊ ሰብን ዝተጠዓዓመ ኩነታት እናተኻየደ ንምኻኑ ፅንዓትን ክትትልን ይገብር።

8. ኣብ ዙርያ ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያ ምርምራት ክካየዱ ይገብር።
9. ናይ ስራሕ ልምምድ ኣፈፃፅማ መምርሕታት የውፅእ ተግባራዊ ክኾኑ ይገብር።
10. ዕውትነት ውፅኢታውን ፕሮግራማት ስልጠና ንምርግጋፅ ናይ ድሕረ ስልጠና ክትትል ክካየድ ይገብር።
11. ናይቲ ክልል ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ፕሮግራማት ዕውት ቴክኒክን ሞያን ክኸውን ዝግባእ ኣመራርሓ ይህብ።
12. ውልቀ ሰብ ሃፍቲ ኣብ ዘፈር ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ዝሳተፈሉ መንገዲ የመቻቹ።

13. ብትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ደቂ ኣንስትዮ ጉድኣት ኣካል ፍሉይ ትኩረት ክረኽቡ ዘኽእል ስርዓት ይዝርግሕ።
14. ናይቲ ካውንስል ሴክሪተርያት ብምኻን የገልግል።
15. ናይቲ ኮምሽን ስራሕ ዕቅድን በጀትን የዳሉ ምስፀደቐ እውን ኣብ ስራሕ የውዕል።
16. ምስ'ቲ ካውንስል ኣካቢ ስራሕ ትልሚን በጀትን የዳሉ ነቲ ካውንስል ዝተፈቐደሉ በጀት የመሓድር።

መሰረት በማድርግ የቴክኒክና ሞያ ትምህርትን ስልጠና ደረጃዎችን የወስናል።

3. የማካከለኛ ቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠና ፕሮግራሞች የሚደራጁበት የአፈፃፀም መመርያ ያወጣል፤የሙያና የስልጠና ደረጃና ስርዓተ ትምህርት ያዘጋጃል ተግባራዊነታቸውንም ይከታተላል።
4. የማሰልጠኛ ማእከላት/ኮለጆት የሚማሩበትና እውቅና የሚያገኙበት ሁኔታ የሚወስኑ መመርያዎችን ያወጣል፤ አፈፃፀማቸውንም ይከታተላል።
5. የሞያ ብቃት ማረጋገጫ ስርዓትን ያደራጃል ይቆጣጠራል።
6. ክልላዊ የቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠና ማጠናቐቒያ ማስረጃ አሰጣጥ መመርይ ያወጣልተግባራዊነቱንም ይከታተላል።
7. የቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠና ፕሮግራሞች ከክልላችን የልማት ትልምና የሰው ኃይል ፍላጎት ጋር በተጣጣመ ሁኔታ እየተካሄዱ ስለመሆናቸው ጥናትና ክትትል ያደርጋል።
8. በቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠና ዙርያ ምርምሮች እንዲያካሂዱ ያደርጋል።
9. የስራ ላይ ልምምድ አፈፃፀም መመርያዎችን ያወጣል ተግባራዊ እንዲሆኑ ያደርጋል።
10. የስልጠና ፕሮግራሞችን ውጤታማነትና ስኬታማነትን ለማረጋገጥ የድህረ ስልጠና ክትትል እንዲሄድ ያደርጋል።
11. የክልሉ ቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠና ፕሪግራም ስኬታማ እንዲሆኑ አመራር ይሰጣል።

12. የግል ባለሃብቶች በቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠናዘርፍ የሚሳተፍበት መንገድ ያመቻቻል።

13. የቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠና ሴቶች ፣አካል ጉዳተኞች ላዩ ትኩረት እንዲያገኙ የሚያስችል ስርዓት ይዘረጋል፤
14. የካውንስሉ ሴክሪተርያን በመሆን ያገለግላል።
15. የኮምሽኑ የስራ ዕቅድና በጀት ያዘጋጃል ሲፀድቅም ስራ ላይ ያውላል።
16. ከካውንስሉ ሰብሳኒ ጋር በመመካከር የካውንስሉ የስራ እቅድና በጀት ያዘጋጃል ለካውንስሉ የተፈቐደለት በጀት ያስተዳድራል።

ዓንቀፅ 57 ብዛዕባ ካውንስል

1. ኮምሽን ትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ብሂራዊ ክልል ትግራይ ንምጥያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 80/1997 ዓንቀፅ 10 ዝተውሃቦ ስልጣን ኣማኻሪ ካውንስል እቲ ኮምሽን በዚ ኣዋጅን ካልኦት ሕግታትን ዝተውሃብዎ ሓላፍነታት ብብቕዓት ንክዋፃእ ምኽርን ሓገዝን ይህብ።

2. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ከምዘለዎ ኮይኑ ተግባራት ኣብዞም ዝስዕቡ ናይቲ ኮምሽን ተግባራት ኣማኻርን ሓጋዝን ኮይኑ ይሰርሕ ።
   ሀ/ ስልጠና ፕሮግራማት ኣወዳድባን ምውዳድን

   ለ/ ሞያ ክእለታት ስልጠና ደረጃ ምደባን ብብቕዓት ምዘናን ምስክር ወረቐት ኣወሃህባን
   ሐ/ ፅንዓት ስልጠና ሰብ ሓይሊ፣ድልየትን ዕደጋን
   መ/ስራሕ ልምምድ ዝዳብረሉ ስርዓት ምዝርጋሕ

   ረ/ ናይ ቴክኒክን ሞያን መምህራን ናይ ሞያ መመሓየሺ ስልጠና
   ሰ/ ንስልጠና ዝውዕል ፋይናንስ ፍልፍላት ምትእልላኸን ምዕባይን።
   ሸ/ ናይ መሰልጠኒ ትካላት ደረጃ ኣወሳስናን ኣወሃህባ ኣፍልጦን ።
   ቀ/ ምርምርን ድሕሪ ስልጠና ክትትልን
3. ካልኦት ተግባራት እቲ ካውንስል
   ሀ/ ናይቲ ኮምሽን ስራሕ ትልሚ ይምርምር ሪኢቶ ይህብ።
   ለ/ ብትምህርትን ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ደቂ ኣንስትዩ ጉድኣት ኣካልን ፍሉይ ጠመተ ክወሃቦም ዘኽእል ስርዓት ክቐየስ ይገብር።
   ሐ/ ብዝሰልጠነ ሓይሊ ሰብ ክካየዱ ዝግብኦም ዓይነታት ሞያታት ክፅንዑ ይገብር ይፈልጥ(የለልን)
   መ/ ስራሕ ሓላፍነቱ ንምውፃእ ኣድላይ እዩ ኢሉ ዝኣመነሎም ቴክኒክ ኮምቴታት የጣይሽ።

   ረ/ ተፀዋዒ ንዝኾነሉ ኣካል ስራሕ ኣፈፃፅማ ሪፖርት የቕርብ።

ዓንቀፅ 58 ናይቲ ካውንስል ኣባላት

ናይቲ ካውንስል ኣባላት ተዋፅኦን ዝርዝር ብዕሒት ስራሕን ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ይውሰን

ዓንቀፅ 57 ስለ ካውንስሉ

1. የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊየቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠና ኮምሽን ለማቋቋም የወጣ አዋጅ ቁጥር 80/1997 ዓንቀፅ 10 የተሰጠው ስልጣን መሰረት አማካሪ ካውንስል ኮምሽኑ በዚህ አዋጅና ሌሎች ህጎች የተሰጡትን ሓላፍነቶች በብቃት እንዲቀጣ ምክርና እገዛ ያደርጋል ።
2. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 እንዳለ ሆኖ ካውንስሉ በሚመለከተው የኮምሽኑ ተግባሮች አማካሪና አጋዥ ሆኖ ይሰራል።
   ሀ/ የስልጠና ፕሮግራሞች አደረጃጀትና ቅንጅትን ፤
   ለ/የሙያ ክህለቶች ስልጠና ደረጃ ምደባን የሞያ ብቃት ምዘናና የምስክር ወረቐት አሰጣጥ
   ሐ/የስልጠና የሰው ሃይልና የገበያ ፍላጎት ጥናት
   መ/ የስራ ላይ ልምምድ የሚዳብርበት ስርዓት መዘርጋት፤
   ረ/ የቴክኒክና ሞያ መመህራን ስልጠናና የሞያ ማሻሻያን ፤
   ሰ/ለስልጠናየሚውል የፋይናንስ ምንጭ ማፈላለግ ማሳደግን።
   ሸ/ የማሰልጠኛ ተቋማትደረጃ አወሳሰንና ዕውቅና አሰጣጥ
   ቀ/ የምርምርና የድህረ ስልጠና ክትትልን።
3. የካውንስል ሌሎች ተግባሮች
   ሀ/ የኮምሽኑ የስራ እቅድ ይመረምራል አስተያየትም የሰጣል።
   ለ/በቴክኒክና ሞያ ትምህርትና ስልጠና ሴቶች አካል ጉዳተኞችልዩ ትኩረት እንዲያገኙ የሚያስችል ስርዓት እንዲቀየስ ያደርጋል።
   ሐ/ በሰለጠነ የሰው ኃይል መከናወን ያለባቸውን ሞያዎችን ያስጠናል ይለያል።

   መ/የስራ ሃላፊቱን ለመወጣት አስፈላጊ ናቸው ብሎ የሚምንባቸውን የቴክኒክ ኮምቴዎች ያቋቁማል።
   ረ/ተጠሪ ለሆነበት አካል የስራ አፈፃፀሙ ሪፖርት ያቀርባል።

አንቀፅ 58 የካውንስሉ አባላት

የካውንስሉ አባላት የተሳትፎና ዝርዝር የስራ ድርሻ በስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ይወሰናል።

ዓንቀፅ 59 ናይ'ቲ ካውንስል ናይ ኣኼባ ስርዓት

1. እቲ ካውንስል እተንኣሰ ኣብ ሰለስተ ወርሒ ሓደ ግዘ ኣኼባ ይገብር፤ኮይኑ ግና ህፁፅ ኩነታት ክገጥም እንተሎ ብዝኾነ ግዘ ናይ'ቲ ካውንስል ኣካቢ ካብ 1/3 ብዘይንእሱ ኣባላት እንተሕተት ኣኼባ ክካየድ ይኽእል እዩ።
2. ካብቶም ካውንስል ኣባላት ካብ ፍርቂ ንላዕሊ ተተረኺቦም ናይ'ቲ ኣኼባ ምልኣተ ጉባኤ ይኸውን።
3. ውሳነታት ካውንስል ዝመሓላለፉ ብድምፂ ብልጫ ይኸውን ።ኮይኑ ግና እቲ ድምፂ ማዕረ እንተኾይኑ ኣካቢ ብዝህቦ ድምፂ ይውሰን።
4. ናይቲ ካውስል ኣካቢ ኣብ ዘይርከበሉ ግዘ ምክትል ኣካቢ ናይ'ቲ ኣኼባ ሓላፍነታት ብሙሉእነት የካይድ።
5. ናይዚ ዓንቀፅ ድንጋገታት ዝተሓለው ኮይኖም እቲ ካውንስል ናይ ባዕሉ ኣሰራርሓ ስርዓት ዝውስንመምርሒ ከውፅእ ይኽእል እዩ።

ዓንቀፅ 60 ኣበል ኣባላት ካውንስል

ኣባላት ካውንስል በዚ ኣዋጅ መሰረት ንዘበርክትዎ ግልጋሎት ኣበል ይኽፈሎም ።ኣበል ዝኽፈለሉ ኩነታት መጠንን ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልሉ ትግራይ ይውሰን።

ዓንቀፅ 61 ተፀዋዕነት እቲ ካውንስል

ናይ'ቲ ካውንስል ተፀዋዕነት ንቢሮ ትምህርቲ ክልል ትግራይ ይኸውን።

ክፍሊ ትሽዓተ

ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

ዓንቀፅ 62 ብዛዕባ ሪከርዳትን ሰነዳትን

ዝኾነ መሰልጠኒ ትካል ናይ ትካሉ መራሒ ስራሕ ናይ ኣሰልጠንቲ ስልጠናታት ዝምልከት ሪከርድታትን ሰነዳትን ብጥንቃቐ ክሕዝ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 63 መረዳእታ ብዛዕባ ምቕራብ

1. ዝኾነ መሰልጠኒ ትካል ኣፍልጦ ወሃባይ በዓል ስልጣን ብዝኾነ ግዘ ክሓትት እንተሎብዛዕባ እቲ ትካል ምንቅስቓስ ግቡእ መረዳእታ ክቕርብ ኣለዎ።
2. ግቡኡነት ብዘለዎ ሕጊ ብካሊእ መልክዕ ክሳዕ ዘይተደንገገ ኣፍልጦ ወሃባይ ብዓል ስልጣን እዚ ዓንቀፅ ንኡስዓንቀፅ /1/ መሰረት ዝቐረበሉ መረዳእታ ብምሽጥር ይሕሉ።

ዓንቀፅ 64 ብዛዕባ ናይ ስልጠና ክፍሊት ምዕባይን ቦታ ምቕያርን

ዓንቀፅ 59 የካውንስሉ የስብሰባ ስርዓት

1. ካውንስሉ ቢያንስ በሶስት ወር አንድ ጊዜ መደበኛ ስብሰባ ያደርጋል ።ሆኖም አስቸኳይ ሁኔታ ሲያጋጥም በማናቸውም ጊዜ የካውንስሉ ሰብሰቢ ወይም ከ1/3 በማያንስ አባላት ሲጠየቁ ሰበሰባ ሊያደርግ ይችላል።
2. ከካውንስሉ አባላት መካከልከግማሽ በላይ ከተገኙ የሰብሰባው ምልአተ ጉባኤ ይሆናል።
3. የካውንስል ውሳኔዎች የሚተላለፉት በድምፅ ብልጫ ይሆናል ።ሆኖም ግን ድምፅ እኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሰቢው በሚሰጠው ድምፅ ይወሰናል።
4. የካውንስሉ ሰብሰቢ በማይገኝበት ጊዜ ምክትል ሰብሰቢው የሰብሳቢው ኃላፊዎች በሙሉ ያከናውናል።
5. የዚህ አንቀፅሌሎች ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ካውንስሉ የራሱ አሰራርስርዓት የሚወስን መመርያሊያወጣ ይችላል።

አንቀፅ 60 የካውንስሉ አባላት አበል

የካውንስሉ አባላት በዚህ አዋጅ መሰረት ለሚያበራክቱት አገልግሎት አበል ይከፈላቸዋል። አበሉየሚከፈልበት ሁኔታና የአበሉ መጠን በክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ይወሰናል።

አንቀፅ 61 የካውንስሉ ተጠሪነት

የካውንስሉ ተጠሪነት ለትግራይ ክልል ትምህርት ቢሮ ይሆናል

ክፍል ዘጠኝ

ልዩልዩ ድንጋጌዎች

አንቀፅ 62 በሪከርድና ሰነዶች

ማንኛውም ማሰልጠኛ ተቋም የተቋሙት የስራ መሪ የአልጣኞችንና ሰልጣኞችን ሪከርድና ሰነዶችን በጥንቃቄ መያዝ አለበት።

አንቀፅ 63 መረጃ ስለ ማቅርብ

1. ማንኛውም የማሰልጠኛ ተቅም ዕውቅና ሰጭው ባለስልጣን በማንኛውም ጊዜ ሲጠይቅ ስለተቋሙ እንቅስቃሴ ተገቢ መረጃ ማቅርብ አለበት።
2. አግባብ ባለው ህግ በሌላ አኳሃን ካልተደነገገ በቀር ዕውቅና ሰጭው ባለስልጣን በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ(፩) መሰረት የቀረበለት መረጃ በምስጢር ይጠብቃል።

አንቀፅ 64 የስልጠና ክፍያ ስለማሳደግ ቦታ ስለመቀየር

1. ብውልቀ ሰብ ሃፍቲ ወይም ንግዲ ማሕበራት ወይም መንግስታዊ ዘይኮኑ ድርጅታት ዝካየድ መሰልጠኒ ትካል ዝእከብ ናይ ስልጠና ክፍሊት ኣብ ማእኸል ስሩዕ ናይ ስልጠና ዘበን ናይ ምዕባይ ለውጢ ክግበረሉ ኣይኽእልን።
2. ናይቲ መሰልጠኒ ትካል ስልጠና ክፍሊት ወሰኽ ንምግባርተወሲኑ እቲ ሓዱሽ ተመን ኣብ ስርሕ ቕድሚ ምውዓሉ እቲ ተታሒዙ ዘሎ ስልጠና ዘመን ቅድሚ ምብቅዑ ቅድሚ ሰለስተ ወርሒ ሰልጠንቲ ክፈልጥዎ ድሕሪ ምግባር ኣብ ስራሕ ዘውዕሎ ኣብቲ ዝቕፅል ስሩዕ ስልጠና ዘመን ምጅማር ይኸውን።
3. ሓደ መሰልጠኒ ትካል ሰልጠንቲ ተቐቢሉ ስራሕ ምስጀመረ ብዘይካ ኣፍልጦ ዝምልከቶ ኣካል ኣቋሪፁ ናብ ካሊእ ቦታ ክቕየር የብሉን ።ዝርዝር ኣፈፃፅማኡ ብመምርሒ መሰረት ይውሰን።

1. በግል ባለሃብት ወይም የንግድ ማህበር ወይም መንግስታዊ ባልሆነ ድርጅቶች ባለቤትነት የሚካሄድ የማሰልጠኛ ተቋም የሚሰበሰበውን የስልጠና ክፍያ በመደበኛ የስልጠና ዘመን መሃል የማሳደግ ለውጥ ሊሰረግለት አይችልም።
2. የማሰልጠኛ ተቋሙ የስልጠና ክፍያ ጭማሪ ለማድረግ ከወሰነ አዲሱ ተመን በስራ ላይ የሚያውለው የተያያዘው መደበኛ የስልጠና ዘመን ከመብቃቱ ከሶስት ወር በፊት ሰልጣኞች እንዲያውቁት አድርጎ የሚቀጥለው መደበኛ የስልጠና ዘመን መጀመርያ ላይ ይሆናል።
3. አንድ የማሰልጠኛ ተቋም ሰልጣኞች ተቀብሎ መደበኛ ስራው ከጀመረ ብኋላ ከሚመከተው አካል እውቅና ውጭ ስራውን አቋርጦ ወደ ሌላ ቦታ ማዘዋር አይቻልም።የዚህ ዝርዝር አፈፃፀም ኮምሽኑ በሚያወጣው መመርያ መሰረት ይወሰናል።

ዓንቀፅ 65 መሰጋገሪ ድንጋገታት

እዚ ኣዋጅ ቅድሚ ምፅንዑ ዝተጣየሸ መሰልጠኒ ትካል እቲ ኣፍልጦ ወሃባይ ባዓል ስልጣን ብዝወሰኖ ግዘ ገደብ ውሽጢ ናይቲ መሰልጠኒ ትካል ደረጃ ክውስነሉን ኣፍልጦ ክወሃቦን ምምልካት ይክእል እዩ።

ኣንቀፅ65 የመሸጋገርያ ድንጋጌ

ይህ አዋጅ ከመፅናቱ በፊት የተቋቋመ ማሰልጠኛ ተቋም ዕውቅና ፍቃድ ሰጭው ለባለስልጣን በሚወስነው የጊዜ ገደብ ውስጥ የማሰልጠኛ ተቋም ደረጃ እንዲወሰንለትና ዕውቅና እንዲሰጠው ማመልከት ይችላል።

ዓንቀፅ 66 ናይ ምትሕብባር ግቡእ

ዝኾነ ሰብ እቲ ኮምሽን በዚ ኣዋጅ ዝተውሃብዎ ዕላማታት ንምዕዋት ኣብ ዝገብሮ ምንቅስቃስ ናይ ምትሕብባር ግቡእ ኣለዎ።

አንቀፅ 66 የመተባበር ግዴታ

ማንኛውም ሰው ኮምሽኑ በዚህ አዋጅ የተሰጡትን ዓላማዎች ለማሳካት በሚያደርገው እንቅስቃሴ የመተባበር ግዴታ አለበት።

ዓንቀፅ 67 ተፈፃምነት ዘይህልዎም ሕግታትን መምርሕታትን

ምስዚ ኣዋጅ ዝጓነፅ ዝኾነ ሕጊ ወይ መምርሒ ኣብዚ ኣዋጅ ውሽጢ ንዝተሸፈኑ ጉዳያት ተፈፃምነት ኣይህልዎምን

አንቀፅ 67 ተፈፃሚነትየማይኖራቸው ህጎችና መመርያዎች

ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ማንኛውም ህግ ወይም መመርያ በዚህ አዋጅ ውስጥ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈፃሚነት አይኖረውም።

እዚ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ ግዘ

እዚ ኣዋጅ ካብ መጋቢት 15/1998 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ
ፕሬዚዳንት
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከመጋቢት 15/1998 ጀምሮ የፀና ይሆናል ።

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ፕረዚዴንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 14 ዓመት ቑ.14 መቐለ ነሓሰ 30/1998 ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምክሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፅ	14ኛ ዓመት ቁ.14 መቐለ ነሐሴ 30/1998

ኣዋጅ ቁፅሪ 107/1998 ዓ/ም
ዝተመሓየሸ ኣዋጅ ኣወዳድባ፣ ስልጣንን ሓላፍነትን ከተማታት ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ከተማታት ንክምዕብላ፣ ማእኸል ዕብየትን ልምዓትን ብምዃን ተረኣን ክፃወታ ኣብ ምዕባለ ክልልናን ሃገርናን እጃም ክህልወን ዘኽእል ነባሪኦን ዓርሱ ብዓርሱ ክመሓደር ንመሰል ዓርሰ ምምሕድዳር ህዝብታት ውሕስነት ዝህብ ጥጡሕ ባይታ ብመሰረት ሕገ-መንግስቲ ፌዴራልን ክልልን ዝተፈጠረ ብምዃኑ፣

ከተማታት ኣብ ምጉልባት ዲሞክራሲ ፣ ሰናይ ምምሕድዳር፣ ልምዓት ከባቢን ህንፀት እዚ ክልል ከምኡ'ውን ድልየት ነበርትን መሰረት ዝገበረ ስሉጥ ውፅኢታውን ፍትሓውን ግልጋሎት ኣብ ምሃብ መተካእታ ዘይብሉ ተረኣን ክፃወታ ንምኽኣል፣

ንከተማታት ኣፍልጦ ዝህብን መትከል ዓርሰ ምምሕድዳር ኣብ ተግባር ክውዕል ዝገብር ኩለመዳያዊ ሕጊ ከተማ ምድንጋግን ኣዋጅ ከተማታት ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣዋጅ ቁፅሪ 65/1995 በዚ መልክዕ ምምሕያሽ ኣድላዪ ብምዃኑ፣

ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ ዝስዕብ ኣዋጅ ተኣዊጁ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

1 ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "ዝተመሓየሸ ኣዋጅ ኣወዳድባ፣ ስልጣንን ሓላፍነትን ከተማታት ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ

አዋጅ ቁጥር 107/1998 ዓ/ም
የተሻሻለው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የከተሞች አደረጃጀት፣ ስልጣንና ሓላፊነት አዋጅ

ከተሞች እንዲያድጉ፣ የዕድገትና ልማት ማዕከል በመሆን ሚናቸው እንዲጫወቱ፣ በአገሪቱና በክልሉ ዕድገት ድርሻ እንዲኖራቸው የሚያስችል ነዋሪው እራሱን በራሱ እንዲያስተዳድር ለራስ በራስ አስተዳደር ዋስተና የሚሰጥ የተመቻቸ ሁኔታ በፌዴራልና በክልሉ ሕገ-መንግስት የተፈጠረ በመሆኑ፣

ከተሞች በዲሞክራሲያዊ ስርዓት፣ መልካም አስተዳደር፣ የአከባቢውና የክልሉ ልማት ግንባታ እንዲሁም የነዋሪዎች ፍላጎት መሰረት ያደረገ ቀልጣፋ፣ ውጤታማና ፍትሓዊ አገልግሎት በመስጠት ረገድ ምትክ የሌለው ድርሻቸው እንዲየበረክቱ ለማስቻል፣

ለከተሞች እውቅና የሚሰጥና ራስን በራስ የማስተዳደር መርህ በተግባር እንዲውል የሚያደርግ የተሟላ የከተመሞች ሕግ ማውጣትና የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የከተሞች አዋጅ ቁጥር 65/1995 በዚህ መልኩ ማሻሻል በማስፈለጉ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ሕገ-መንግስት አንቀጽ 49/3/ሀ/ መሰረት የሚከተለው ታውጇል።

ክፍል አንድ
ጠቅላላ

1 አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ "የተሻሻለው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የከተሞች አደረጃጀት፣

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 7.60

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	291

ትግራይ ቁፅሪ 107/1998" ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

2 ትርጉም

ናይቲ ቃል ኣጠቓቕማ ካልእ ትርጉም ዘውህቦ እንተዘይኮይኑ ኣብዚ ኣዋጅ፣

1. "ከተማ" ማለት ብመሰረት ዓንቀፅ 6 እዚ ኣዋጅ ብውሳነ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ ምኽታሙ ኣፍልጦ ዝረኸበ ማሕበረሰብ'ዩ።
2. "ቤት ምኽሪ ከተማ" ማለት ብመሰረተ እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 15 ኣብ ከተማታት ዝተጣየሸ ወይ ዝጣየሽ ቤት ምኽሪ ከተማ'ዩ
3. "ከንቲባ" ማለት ብመሰረት ዓንቀፅ 22 እዚ ኣዋጅ ዝተሸመን ናይቲ ከተማ ምምሕድዳር ዝመርሕ ዋና ኣማሓዳርን ስራሕ ፈፃሚ'ዩ፣
4. "ኮሚቴ ከንቲባ" ማለት ብመሰረት ዓንቀፅ 24 እዚ ኣዋጀ ናይቲ ከተማ መንግስታዊ ስራሕ ብሓባር ዝመርሕ ኮሚቴ ስራሕ ፈፃሚ እቲ ከተማ'ዩ፣
5. "ግልጋሎት ቤት ማዘጋጃ" ማለት ግልጋሎት ርስሓት ፈሳስን መወገድን ፣ ግልጋሎት ስራሓቲ መንገዲ፣ ግልጋሎት ምክልኻል ሓደጋ ባርዕን ድንገተኛ ኩነታትን ፣ ስራሕቲ መዝገብ ክብሪ ሓዊሱ ግልጋሎት ዕለታዊ ተግባራት ነበርቲ፣ ግልጋሎት ልምዓትን ምምሕድዳርን መሬት ከተማ ፣ ግልጋሎት ፅባቐን ፅሬትን ከተማ ከምኡ'ወን ቤት ምኽሪ ከተማ ዝወሰኖም ካልኦት ግልጋሎታት ይሓውስ፣
6. "መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ቤት ማዘጋጃ" ማለት ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 35 ንስራሕቲ ግልጋሎት ቤት ማዘገጃ ክመርሕ ብከንቲባ ዝሸወም ሓላፊ'ዩ፣
7. "ቤት ፍርዲ ከተማ" ማለት ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 35 ዝተጣየሸ ኣብ ከተማ ተንከፍ ጉዳያት ናይ ዳይነት ስልጣን ዘለዎ ኣካል'ዩ፣
8. "ቢሮ ልምዓት ከተማን ኮንስትራክሽንን" ማለት ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 101/1998 ዝተጣየሸን ዓቅሚ ከተማታት ኣብ ምዕባይ ሓላፍነት ዘለዎን ቢሮ'ዩ
9. "ጣብያ" ማለት ብመሰረት ሕገ-መንግስቲ ዓንቀፅ 85/1/ ዝተጣየሸ ታሕተዋይ ብርኪ ምምሕድዳር እቲ ከተማ 'ዩ።
10. "ሕጋዊ ኣፍልጦ ምኽታም" ማለት ብመሰረት እዚ

ስልጣንና ሓላፊነት ኣዋጅ ቁጥር 107/1998" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል

2 ትርጉም

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ፣

1. "ከተማ" ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 መሰረት በትግራይ ክልል ስራ አስፈጻሚ ምክር ቤት ውሳነ በከተማነት እንዲደራጅ ዕውቅና ያገኘ ማሕበረሰብ ነው።
2. "የከተማ ምክር ቤት" ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 15 መሰረት በከተማው የተቋቋመ ምክር ቤት ነው
3. "ከንቲባ" ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 22 መሰረት የተሾመና የከተማው መስተዳደር ዋና አስተዳዳሪና አስፈፃሚ ነው።
4. "የከንቲባ ኮሚቴ" ማለት በዚህ አዋጀ አንቀጽ 24 መሰረት የከተማው መንግስታዊ ተግባራት በጋራ የሚመራ የከተማው ስራ አስፈፃሚ ነው፣
5. "የማዘጋጃ ቤት አገልግሎት" ማለት የፍሳሽ አገልግሎት፣ የመንገድ ስራ አገልግሎት፣ የእሳትና ድንገተኛ አደጋ አገልግሎት፣ የክብር መዝገብ ስራዎችን ጨምሮ የነዋሪዎች የዕለት ተዕለት አገልግሎት፣ የመሬት ልማትና አስተዳደር አገልገሎት እና የከተማው ምክር ቤት የሚወስናቸውን ሌሎች አገልግሎቶች ይጨምራል፣
6. "የማዘጋጃ ቤት አገልግሎት ስራ አስኪያጅ" ማለት በዚህ አዋጅ አንቀፅ 25 መሰረት ለማዘጋጃ ቤት አገልግሎት ስራዎች እንዲመራ በከንቲባው የተሾመ ሓላፊ ነው፣
7. "የከተማ ፍርድ ቤት" ማለት በዚህ አዋጅ አንቀፅ 35 የተቋቋመና በከተማ ነክ ጉዳዮች የዳኝነት ስልጣን ያለው አካል ነው
8. "የከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን ቢሮ" ማለት በአዋጅ ቁጥር 101/1998 የተቋቋመና የከተሞችን ዓቅም ለመገንባት ሓላፊት ያለው ቢሮ ነው፣
9. "ቀበሌ" ማለት በሕገ-መንግስቱ አንቀጽ 85 /1/ መሰረት የተቋቋመ የከተማው ዝቅተኛ የአስተዳደር እርከን ነው፣
10. "የከተሞች በህግ መታወቅ" ማለት በዚህ አዋጅ

ኣዋጅ ዓንቀፅ 4 ብከተማ ወይ ብብርኪ ቤት ማዘጋጃ ሕጋዊ ሰብነት ዝረኸበ ማሕበረሰብ ማለት እዩ፣

11."ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ" ማለት ብመሰረትሕገ-መንግስቲ ብ/ክ/መንግሰቲ ትግራይ ዓንቀፅ 54 ዝተጣየሸ ፈፃሚ ስራሕ ክልል ትግራይ'ዩ፣

12."ምምሕዳር ከተማ" ማለት ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 12 ኣካላት መንግስቲ ዘጠቓለለ መንግስታዊ መሓውር ከተማ እዩ

13."ዕሸል ከተማ" ማለት ብመሰረት'ዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 29 ንሙሉእ ከተማነት ወይ ቤት መዘጋጃ ዘይበቅዐ ኣብ ከይዲ ምኽታም ዝርከብ ማእኸል እዩ።

14."ሜትሮፖሊታን ከተማ" ማለት ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 9/4/ ዝተጣየሻ ዓይነታት ከተማ እየን።

3 ወሰን ተፈፃምነት

እዚ ኣዋጅ ብቻርተር ወይ ብሓፈሻዊ ሕጊ ወይ ደንቢ ኣፍልጦ ኣብ ዝተውሃበን ከተማታትን ኣብያተ መዘጋጃን ትግራይ ተፈፃሚ ይኸውን።

4 ምጥያሽ ከተማታት

1. ኣብዚ ኣዋጅ ተታሓሒዙ ዝርከብ ሕዛል ዝተዘርዘሩ ከተማታት በዚ ኣዋጅ ተጣይሸን ኣለዋ፣ ካብዚን ዝተዘርዘሩ ከተማታት ወፃኢ ተወሰኽቲ ንምጥያሽ ኣገዳሲ ኮይኑ እንትርከብ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብደንቢ ክውስን ይኽእል፣
2. ሕድሕድ ከተማ ሕጋዊ ሰብነት ኣለዎ፣
3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ/1/ ዝተደንገገ እንተሃለወ'ውን ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብቤት ማዘጋጃ ጥራሕ ዝመሓደራ ከተማታት ብደንቢ ክውሰን ይኽእል።

5 ወሰን ከተማ

ሓዚ ዘሎ ናይ ከተማታት ክልል ወሰን ዝተሓለወ ኮይኑ ናይ ከተማታት ወሰን ምስ ከባቢኡ ምምሕድዳር ወረዳ ብዝግበር ስምምዕ ወይ ብክልል መንግስቲ ይኸውን።

6 ምርካብ ሕጋዊ ኣፍልጦ ምኽታም

1. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 መሰረተ ረቅሓ ዘማልእ ማሕበረሰብ ብተወከልቱ ኣቢሉ ንቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ወይ ንሱ ንዝወከሎ ኣካል

አንቀጽ 4 መሰረት በከተማ ወይም በየደረጃው ሕጋዊ ዕውቅና የገኙ ማዘጋጃ ቤቶች ስር የሚተዳደር ማህበረሰብ ማለት ነው፣

11."የስራ አስፈፃሚ ምክር በት" ማለት በትግራይ ብሄራዊክልላዊ መንግስት ሕገ-መንግስት አንቀፅ 54 መሰረት የተቋቋመ የክልሉ ስራ አስፃሚ ኣካል ማለት ነው፣

12."የከተማ አስተዳደር" ማለት በዚህ አዋጅ በአንቀጽ 12 ያጠቃለለ የመንግስት አካላት የያዘ የከተማ መንግስታዊ መዋቅር ነው፣

13."በማደግ ያለ ከተማ" ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 29 መሰረት የሙሉ ከተማነት ወይም በማዘገጃ ቤት ስም ሕጋዊ ዕውቅና ያላገኘ ወደ ከተማነት በመለወጥ ሂደት የሚገኝ ማእከል ነው።

14."ሜትሮፖሊታን ከተማ" መላት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 9/4/ መሰረት የተቋቋሙ የከተማ ዓይነት ናቸው።

3 የተፈፃሚነት ወሰን

ይህ አዋጅ በቻረተር ወይ ጠቅላላ ሕግ ወይም በደንብ ዕውቅና በተሰጣቸው የትግራይ ከተሞች እና መዘጋጃ ቤቶች ተፈፃሚ ይሆናል።

4 የከተሞች መቋቋም

1. ከዚህ አዋጅ ጋር ተያይዞ በሚገኝ ሰንጠረዥ ውስጥ የተዘረዘሩ ከተሞች በዚህ አዋጅ ተቋቁመዋል፣ ከተዘረዘሩት ከተሞች ውጭ ተጨማሪ ከተሞች ማቋቋም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ የስራ አስፈጻሚ ምክር ቤት በደንብ ሊወሰን ይችላል፣
2. እያንዳንዱ ከተማ ሕጋዊ ሰውነት አለው
3. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ /1/ የተደነገገው ቢኖርም የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በማዘጋጃቤት ብቻ የሚተዳደሩ ከተሞች በሚያወጣው ደንብ ሊወስን ይችላል።

5 የከተማ ወሰን

አሁን ያለው የከተማው የወሰን ክልል እንደተጠበቀ ሆኖ የከተሞች ወሰን የከተማው አስተዳደር ከአከባቢው ከሚገኝ ወረዳ አስተዳደር ጋር በሚደረግ ስምምነት ወይም በክልሉ መንግስት ይወስናል።

6 የከተማነት ሕጋዊነት እውቅና ስለማግኘት

1. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አነቅጽ 2 መሰረት እና መስፈርት ያሟላ ማሕበረሰብ በተወካዮቹ አመካኝነት ከክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት

www.abyssinialaw.com

ኣፍልጦ ምኽታም ንምርካብ ከመልክት ይኽእል

2. ሕጋዊ ኣፍልጦ ምኽታም ንምርካብ ኣመልኪቱ ዝቀርብ ሕቶ ብፅሑፍ ኮይኑ ነዞም ዝስዕቡ ዘካተተ ክኸውን ኣለዎ፣

ሀ. ናይ ሓታቲ ማሕበረሰብ ዝነብረሉ ወሰን ከባቢ ዝገልፅ ብዝምልከቶ መንግስታዊ ኣካል ዝተረጋገፀ መረዳእታ፣

ለ. በዝሒ ነባሪ ህዝብን ስፍሓት ከባብን

ሐ. መነባብሮ ዝበዝሕ ኣባል ማሕበረሰብ ብዋናነት ኣብ ንግድን ኢንዱስትርን ከምኡ'ውን ኣብ ምሃብ ግልጋሎት ዝተመስረተ ምኻኑ ዘርኢ ናይ መፅናዕቲ መረዳእታ፣

መ. ሕጋዊ ኣፍልጦ ምኽታም ኣብ ዝሓተሉ እዋን ዘለዎ ግምት ዓመታዊ እቶትን ናይቲ ማሕበረሰብ ነብሲ ወከፍ እቶትን ዘርኢ መረዳእታ፣

ረ. ካብቲ ክመርፅ ዝኽእል ናይቲ ከባቢ ነዋሪ ልዕሊ ርብዒ ነቲ ሕቶ ዝድግፍ ምኻኑ ብፊርምኡ ዘረጋግፀሉ መረዳእታ

ሰ. ብቢሮ ልምዓት ከተማን ኮንስትራክሽንን ዝንፀኑ ካልኦት መመዘንታት ዘማልአ ምኻኑ

3. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ወይ ንሱ ዝወከሎ ኣካል ዝቀረበሉ ሕቶ መርሚሩ ኣብ ውሽጢ ሽዱሽተ ወርሒ ዝተቐበሎ ወይ ዝነፀገ ምኻኑ ውሳነ ክህብ ኣለዎ።

4. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ወይ ንሱ ዝወከሎ ኣካል ብብቑዕ ምኽንያት ነቲ ሕቶ ዘይተቐበለሉ ምኽንያት ብፅሑፍ ነቲ ሕቶ ምኽታም ዘቕረበ ማሕበረሰብ ከፍልጥ ኣለዎ። በቲ ውሳነ ዘይዓገበ ማሕበረሰብ ጥርዓኑ ናብ ቤት ምኽሪ እዚ ክልል ከቕርብ ይኽእል። እቲ ቤት ምኽሪ ዝህቦ ውሳነ ናይ መወዳእታ ይኸውን

5. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ወይ ንሱ ዝወከሎ ኣካል ነቲ ሕቶ እንተተቐቢልዎ ሕጋዊ ኣፍልጦ ምኽታም ብርኪ ምዕባለ እቲ ከተማ መሰረት ብምግባር ብሓፈሻዊ ሕጊ ወይ ብቻርተር ክትግበር ይገብር፣

6. ኣብዚ ዓንቀፅ ዝተገለፁ ድንጋገታት ሕልዋት ኮይኖም ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብናይ ባዕሉ ተበግሶ ሕጋዊ ኣፍልጦ ምኽታም ክህብ ይኽእል፡

7 ውፅኢት ሕጋዊ ኣፍልጦ ምኽታም

ብመሰረት ዓንቀፅ 6 እዚ ኣዋጅ ዝተጣየሸ ከተማ በዚ

ወይም ለወከለው አካል የከተማነት ዕውቅና ለማግኘት ሊያመለክት ይችላል፣

2. የከተማነት ሕጋዊ እውቅና ለማግኘት የሚቀርብ ጥያቄ በጽሑፍ ሆኖ የሚከተሉትን ያካተተ መሆን አለበት፣

ሀ. ጠያቂው ማሕበረሰብ የሚኖርበት ወሰን የሚገልጽ በሚመለከተው መንግስታዊ አካል የተረጋገጠ ማስረጃ ፣

ለ. የሕዝቡ ብዛትና የአከባቢው ስፋት

ሐ. የአብዛኛው የማሕበረሰብ አባል ኑሮ በዋነኛነት በንግድ ኢንዱስትሪ እንዲሁም አገልግሎት መስጠት ላይ የተመሰረተ መሆኑ የሚያሳይ የጥናት መረጃ

መ.የከተማነት ሕጋዊ እውቅና በጠየቀበት ወቅት ያለው አመታዊ ገቢ ግምት እና የማሕበረሰቡ ነፍስ ወከፍ ገቢ የሚያሳይ ማስረጃ

ሠ. ሊመርጥ ከሚችል የአከባቢው ነዋሪ ውስጥ ሩብ ያህሉ ጥያቄውን የሚደግፍ መሆኑን በፊረማው ያረጋገጠበት ማስረጃ

ረ. በከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን ቢሮ የሚወጡ ሌሎች መመዘኛዎችን ያሟላ መሆኑን፣

3. የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ወይም እሱ የወከለው አካል የቀረበለትን ጥያቄ መርምሮ በስድስት ወር ውስጥ የተቀበለው ወይም ያልተቀበለው መሆኑን ውሳኔ መስጠት አለበት

4. የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ወይም የወከለው አካል በበቂ ምክንያት ጥያቄውን ያልተቀበለበት ምክንያት በጽሑፍ የከተማነት ጥያቄ ላቀረበ ማሕበረሰብ ማሳወቅ አለበት። በውሳኔው ቅር የተሰኘ ማሕበረሰብ ቅሬታውን ለክልሉ ምክር ቤት ሊያቀርብ ይችላል። ምክር ቤቱ የሰጠው ውሳኔ የመጨረሻ ይሆናል።

5. የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ወይም የወከለው አካል ጥያቄውን ከተቀበለው የከተማነት ሕጋዊ እውቅና የከተማውን እድገት ደረጃ መሰረት በማድረግ በጠቅላላ ሕግ ወይም በቻርተር እንዲተገበር ያደርጋል፣

6. በዚህ አንቀጽ የተገለፁ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖው የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በራሱ ተነሳሽነት ሕጋዊ ዕውቅና ሊሰጥ ይችላል።

7 የከተማነት ሕጋዊ እውቅና ውጤት

በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 መሰረት የተቋቋመ ከተማ

ኣዋጅ ዝተውሃበ ስልጣንን ተግባርን ኣብ ተግባር ክውዕል፣ ብሽሙ ውዕሊ ክወዓዓል፣ ንብረት ክውንን ብመሰረት ሕጊ ከማሓድርን፣ ክኽስስን ክኽሰስን ዘኽእሎ ሕጋዊ ሰውነት ይህልዎ። እዚ ናይ ምውዕዓል ክእለት ብመሰረት ፍቃድ ቤት ምኽሪ እዚ ክልል ካብ ፍልፍላት ውሽጢ ዓዲ ናይ ምልቃሕ ክእለት ዝሓወሰ'ዩ።

8 ምቁራፅ ሕጋዊ ኣፍልጦ ምኽታም

1. ሕጋዊ ኣፍልጦ ምኽታም ንምሃብ ምኽንያት ዝኾኑ ረቋሒታት ኣይተማልኡን ኢሉ እንተኣሚኑ ወይ ካብ ዝተጋገየ መረዳእታ ዝተረኸበ እዩ ኢሉ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ እንተውስን ኣፍልጦ ምኽታም የቋርፅ።

2. ቅድም ክብል ዝተፈጠሩ መሰላትን ግቡኣትን ከተማ ብምኽንያት ምቁራፅ ሕጋዊ ኣፍልጦ ምኽታም ኣይቋረፁን።

3. ምቁራፅ ሕጋዊ ኣፍልጦ ምኽታም ቤት ምኽሪ ክልል ብዘውፅኦ ሕጊ መሰረት ይፍፀም

9 ዓይነትን ብርኪን ከተማ

1. ንምምሕድዳርን ኣመራርሓን ብዝህልወን ኣገዳስነት ከተማታት ዕሸል ከተማ፣ ከተማን ሜትሮፖሊታን ከተማን ብዝብል ኣብ ሰለስተ ዓይነታት ይድልደላ።
2. ዕሸል ከተማ
   ሀ. ካብ ክልተ ሽሕ /2000/ ዘይንኣሰ በዝሒ ህዝቢ ዘለዎ ከተማ ኮይኑ ብመሰረት ዓንቀፅ 6 እዚ ኣዋጅ ሕጋዊ ኣፍልጦ ምኽታም ክረክብ ዝኽእል
   ለ. ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 12 ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተገለፁ ኣካላት ምምሕድዳር ዝህልዎ ኮይኑ ምስ ብርኪ ዕብየቱ ዝጠዓዓም ቀሊልን ምችውን ኣመራርሓ ስራሕ ክኽተል ይኽእል

   ሐ. ቀዋሚ ክንቲባ እንትህልዎ ግልጋሎት ስራሕ ከተማ ንምስላጥ ነፃ ግልጋሎት ዝህቡን ሓገዝቲ ከተማታት ሰብ ሞያ ብሓባር ክግልገል ወይ ናይ ህዝቢ ኮሚቴታት ብምውዳብ ክንቀሳቐስ ይኽእል

መ. ብፍሉይ ኩነታት ትሕቲ ክልተ ሽሕ /2000/ በዝሒ ነበርቲ ህዝቢ ዘለዎ ማሕበረሰብ ንዕሸል

በዚህ አዋጅ የተሰጠውን ስልጣንና ተግባር ስራ ላይ የማዋል፣ በስሙ ውል የመዋዋል፣ የንብረት ባለቤት የመሆንና በሕግ መሰረት የማስተዳደር፣ ሊከስና ሊከሰስ የሚያስችለው ሕጋዊ ሰውነት ይኖረዋል። የመዋዋል ችሎታው በክልሉ ምክር ቤት ፍቃድ መሰረት ከአገር ውስጥ ምንጮች የመበደር ችሎታን ያጠቃለለ ነው።

8 የከተማነት ሕጋዊ እውቅና ስለመቋረጥ

1. የከተማነት ሕጋዊ እውቅና ለመስጠት የሚያበቁ መመዘኛዎች አልተማሉም ብሎ ካመነ ወይም በተሳሳተ መረጃ የተገኘ ነው ብሎ የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ሊወስን የተሰጠው የከተማነት ሕጋዊ ዕውቅና ይቋረጣል።
2. ከዚህ ቀደም የተመሰረቱ የከተማው መብቶችና ግዴታዎች የከተማነት ሕጋዊ እውቅና በመቋረጡ ምክንያት አይቋረጡም፣

3. የከተማነት ሕጋዊ እውቅና የክለሉ ምክር ቤት የሚያወጣው ሕግ መሰረት ይፈጸማል።

9 የከተሞች አይነትና ደረጃ

1. ለአስተዳደርና ስራ አመራር በሚኖራቸው ጠቀሜታና አስፈላጊነት ከተሞች ታዳጊ፣ ከተማና ሜትሮፖሊታን ከተማ በመባል በሶስት ዓይነት ይመደባሉ፣
2. ታዳጊ ከተሞች
   ሀ. ከሁለት ሺ/2000/ ያላነሰ የሕዝብ ብዛት ያለው ከተማ ሆኖ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 መሰረተ የከተማነት ሕጋዊ ዕውቅና ማግኘት የሚችል፣
   ለ. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 12 ንኡስ አንቀፅ 2 የተገለፁ የአስተዳደር አካላት የሚኖሩት ሆኖ ከእድገት ደረጃው ጋር የሚጣጣም ቀላልና ምቹ የስራ አመራር ሊከተል ይችላል
   ሐ. ቋሚ ከንቲባ ሲኖረው የከተማ አገልግሎት ለማቀላጠፍ ነፃ አገልግሎት የሚሰጡና ድጋፍ ሰጪ ሰራተኞች ሊጠቀም፣ ባለሙያዎችን ከሌሎች ከተሞች ጋር በጋራ ሊገለገል ወይም የሕዝቡ ኮሚቴዎች በማደረጃት ሊንቀሳቀስ ይችላል፣

መ. በተለያየ ሁኔታ ከሁለት ሺ /2000/ በታች የነዋሪዎች ብዛት ያለው ማሕበረሰብ ለታዳጊ

ከተማነት ዘብቅዕ ዓቅሚ ኣለኒ ኢሉ ሕጋዊ ኣፍልጦ ምኽታም እንትሓትት ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ነቲ ሕቶ ተቐቢሉ ኣፍልጦ ክህብ ወይ ነቲ ረቛሒ ክሳብ ዘማልእ ኣብ ትሕቲ ድጋፍ ቢሮ ልምዓት ከተማን ኮንስትራክሽንን ወይ ኣብ ትሕቲ ዝምልከቶ ወረዳ ምምሕድዳር ክፀንሕ ክውስን ይኽእል።

3. ከተማ

ሀ. በዝሒ ህዝቢ ልዕሊ ዒስራ ሽሕ /20000/ ዝኾነ፣ ብተነፃፃሪ ዝለዓለ ብርኪ ዕብየት ኢኮኖሚ ፣ ኣዝዩ ዝተሓላለኸ ምንቅስቃስ ንግድን ዝሓሸን ዝማዕበለን ግልጋሎት መሰረተ ልምዓት ዘለዎ

ለ. ስርዓት ምምሕድዳሩን ኣመራርሓ ስርሑን ብመሰረት ኣብዚ ኣዋጅ ክፍሊ 3 ዝተቐመጠ ይኸውን

4. ሜትሮፖሊታን ከተማ

ሀ. ብከተማነት ዝተሸፈነ ከባቢ ኣዕርዩ እናግፈሐ እንትመፅእ ፣ ዝሓዞ በዝሒ ህዝቢ ቁፅሩ ኣዝዩ እናወሰኸ እነትኸይድን ዝጠልቦ ኢኮኖሚያውን ማሕበራዊን ምንቅስቓስ እንትውስኽ ከምኡ እውን ብሓደ ናይ ከተማ መሓውር ንምምሕድዳር ኣፀጋሚ ኮይኑ እንትርከብ እቲ ከተማ ናይ ሜትሮፖሊታን ከተማነት ኣፍልጦ ክወሃቦ ክሓትት ይኽእል።

ለ. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ንብቕዓት ኣመራርሓ ስራሕ ናይቲ ከተማ ዘጎልብት ኮይኑ እንተረኺብዎ ኣፍልጦ ሜትሮፖሊታን ከተማ ክህብ ይኽእል

ሐ. ሜትሮፖሊታን ከተማ ኣብ ትሕቲኡ ዝተፈላለየ ከተማዊ ምምሕድዳራት ዝሓዘ ምምሕድዳር ሜትሮፖሊታን ይህልዎ፣

መ. ምምሕድዳር ሜትሮፖሊታን ከተማ ኣብ ትሕቲኡ ዝርከባ ዝተፈላለያ ከተማዊ ምምሕድዳራት ኣብ ክፈሊ 3 እዚ ኣዋጅ ብዝተደንገገ መሰረት ነናይ ባዕለን ስርዓት ምምሕድዳር የጣይሽ፣

ረ. ኣብ መንጎ ሜትሮፖሊታን ከተማን ኣብ ትሕቲኡ ዝርከባ ከተማዊ ምምሕድዳራትን ዝህሉ ስርዓት ምጥያሽ ርክብ መቸሎ ስልጣንን ሓላፍነትን ሜትሮፖሊታን ከተማ ንምጥያሽ ኣብ ዝወፅእ ሕጊ ይውስን፣

5. ቢሮ ልምዓት ከተማን ኮንትራክሽንን ክልል ትግራይ ንኻልኦት ጉዳያት ኣድለይቲ እዮም ኢሉ እንትኣምን ነብሲ ወከፍ እቶት፣ ብርኪ ዕብየትን ካልኦት ኣገደስቲ ረቛሒታትን መሰረት ዝገበረ ድልድል ብርኪ ከተማታት ኣመልኪቱ ናይ ውሳነ ሓሳብ ንቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ከቕርብ

ከተማነት የሚያበቃ አቅም አለኝ ብሎ የከተማነት ሕጋዊ እውቅና ሲጠይቅ የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ጥያቄውን ተቀብሎ እውቅና ሊሰጥ ወይም መመዘኛውን እስኪያሟላ ድረስ በከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን ቢሮ ወይም በሚመለከተው ወረዳ መስተዳድር ድጋፍ ስር እንዲቆይ ሊወስን ይችላል፣

3. ከተማ፦

ሀ. የሕዝብ ብዛት ከሃያ ሺ /20000/ በላይ የሆነ፣ በተነፃፃሪ ከፍተኛ የሆነ የኢኮኖሚ እድገት፣ የተወሳሰበ የንግድ እንቅስቃሴና የተሻለና የለማ የመሰረተ ልማት አገልግሎት ያለው

ለ. የአስተዳደር ስርኣቱና የስራ አመራሩ በዚህ አዋጅ ክፍል 3 በተቀመጠው መሰረት ይሆናል

4. ሜትሮፖሊታን ከተማ

ሀ. በከተማነት የተሸፈነው አከባቢ በጣም እየሰፋ ሲመጣ፣ የሕዝብ ብዛት በቁጥር ሲጨምር የኢኮኖሚና ማሕበራዊ እንቅስቃሴው ሲጨምር፣ አነዲሁም በአንድ የከተማ መዋቅር ማስተዳድር እስቸጋሪ ሆኖ ሲገኝ ከተማው የሜትሮፖሊታን ከተማነት እውቅና እንዲሰጠው ሊጠይቅ ይችላል፣

ለ. የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ለከተማው አስተዳደር ብቃተ የሚያጎለብት ሆኖ ሲያገኘው የሜትሮፖሊታን ከተማነት እውቅና ሊሰጥ ይችላል

ሐ. የሜትሮፖሊታን ከተማ በስሩ የተለያዩ የከተማ አስተዳደሮች የያዘ የሜትሮፖሊታን ከተማ አስተዳደር ይኖረዋል፣

መ. የሜትሮፖሊታን ከተማ አስተዳደር በስሩ የሚገኙ የተለያዩ የከተማ አስተዳድሮች በዚህ አዋጅ ክፍል 3 በተደነገገው መሰረት የየራሳቸው የአስተዳደር ስርዓት ያቋቁማሉ፣

ሠ. በሜትሮፖሊታን ከተማና በስሩ በሚገኙት የከተማ መስተዳደሮች መካከል የሚኖር የግንኙነት ስርዓት መቋቋም ሜትሮፖሊታን ከተማ ስልጣንና ሓላፊነት ክፍፍል ለማቋቋም በሚወጣው ሕግ ይወሰናል።

5. የክልሉ የከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን ቢሮ ለሌሎች ጉዳዮች አስፈላጊ ነው ብሎ ሲያምን ነፍስ ወከፍ ገቢ ፣ የዕድገት ደረጃና ሌሎች አስፈላጊ መመዘኛዎች መሰረት ያደረገ የከተማዎች ደረጃና ድልድል አስመልክቶ የውሳኔ ሓሳብ ለክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር

ይኽእል፣

6. በዝሒ ብርኪ ከተማታት ንኣጠቓላሊ ኣመራርሓ ከተማ ብዘመቹን ውፅኢታዊ ብዝገብርን ኣገባብ ይውሰን፣
7. ዕብየት ናይቲ ከተማ ዘገድድ ኮይኑ እንትርከብ ቢሮ ልምዓት ከተማን ኮንስትራክሽንን ብናይ ባዕሉ ተበግሶ ወይ ብሕቶ ዝምልከቶ ከተማ ለውጢ ወይ ምምዕርራይ ዓይነት ወይ ብርኪ ከተማነት ክግበረሉ ንቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ኣቕሪቡ ክወስን ይኽእል።

ክፍሊ ክልተ
መሰል ነበርቲ፣ ዕላማ፣ ስልጣንን ተግባርን ከተማታት

10 መሰል ነበርቲ

1. ነበርቲ ከተማ ኣብ ጉዳይ ከተሞኦም ብቀጥታ ወይ ብተዘዋዋሪ ናይ ምውሳን ስልጣን ኣለዎም
2. ብሕገ መንግስትን ካልኦት ሕግታትን እዚ ክልል ዝተደንገገ ሕልው ኮይኑ ነበርቲ ከተማ ብዛዕባ እቲ ከተማ ዝውሰኑ ጉዳያት ዝምልከት ሓበሬታ ናይ ምርካብ፣ ሓሳብን ሕቶን ናይ ምቕራብን መልሲ ናይ ምርካብን መሰል ኣለዎም፣
3. ነበርቲ ከተማ እቲ ምምሕድዳር ዝህቦ ግልጋሎት ብማዕረነት ግልፅነትን ፍትሓውን ብዝተመስረተ መትከል ናይ ምርካብ መሰል አለዎም።
4. ፖሊሲ፣ በጀት፣ ናይ ስራሕ ትልምን መምርሒታትን እቲ ከተማ ምምሕድዳር ንነበርቲ ክግለፅ ኣለዎ።

11 ዕላማ ከተማ ምምሕድዳር

ናይቲ ከተማ ምምሕድዳር ዝስዕቡ ዕላማታት ይህልዉዎ

1. ብቑዕ ፣ ግልፅን ንነበርቲ ተሓታትነት ዘለዎ ሰናይ ስርዓት ምምሕድዳር፣ ስሉጥን ፍትሓውን ግልጋሎት ቤት መዘጋጃ ክህሉ ከምኡ'ውን ዝተኣማምን ፀጥታን ማሕበራዊ ምትእስሳርን ዝተረጋገፀሉ ከተማ ንምግባር
2. ዲሞክራሲያዊ ዓርሰ ምምሕድዳር ክሳብ ታሕቲ ክትግበርን ክምዕብልን ብምግባር ኣብ መንጎ ነበርቲ ህዝብን በቢደረጅኡ ዝርከቡ ኣካላት ምምሕድዳርን ኣብ ምርድዳእ ዝተመስረተ ዕቡቕ ርክብ ክህበሉ ንምግባር

ቤት ሊያቀርብ ይችላል፣

6. የከተሞች ደረጃ በዛት ለአጠቃላይ የከተማው ስራ አመራር በሚያመችና ውጤታማ በሚያደርግ እኳኋን ይወሰናል
7. የከተማው ዕድገት የሚያስገድድ ሆኖ ሲገኝ የከተማው ልማትና ኮንስትራክሽን በራሱ አነሳሽነት ወይም በሚመለከተው ከተማ ጥያቄ መሰረት የከተማው ዓይነት ወይም ደረጃ ለውጥ ወይ ማስተካከያ እንዲደረግለት ለክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት አቅርቦ ሊያስወስን ይችላል፣

ክፍል ሁለት
የነዋሪዎች መብት፣ የከተሞች ዓላማ፣ ስልጣንና ተግባር

10 የነዋሪዎች መብት

1. የከተማው ነዋሪዎች በከተማው ጉዳይ በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ መንገድ የመወሰን ስልጣን አላቸው።
2. በሕገ-መንግስቱና ሌሎች የክልሉ ሕጎች የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ነዋሪዎች ስለከተማው የሚወሰኑ ጉዳዮች በሚመለከት መረጃ የማግኘት፣ ሃሳብና ጥያቄ የማቅረብ እና መልስ የማግኘት መብት አላቸው
3. የከተማው ነዋሪዎች አስተዳደር የሚሰጠው አገልግሎት በእኩልነት፣ በግልጽነትና በፍትሓዊነት መርህ መሰረት የማግኘት መብት አላቸው
4. የከተማው አስተዳደር ፖሊሲ፣ በጀት፣ የስራ ዕቅድና መመሪያዎች ለነዋሪዎች ይፋ መሆን አለበት።

11 የከተማው አስተዳደር ዓላማ

የከተማው አስተዳደር የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል

1. ብቁ ግልጽና ለነዋሪው ተጠያቂነት ያለበት መልካም የአስተዳደር ስርዓት፣ ቀልጣፋና ፍትሓዊ የማዘጋጃ ቤት አገልግሎት እንዲኖር እንዲሁም አስተማማኝ ጸጥታና ማሕበራዊ ትስስር የተረጋገጠበት ከተማ የማድረግ፣
2. ዲሞክራሲያዊ ራስን በራስ የማስተዳደር መርህ እስከ ዝቅተኛው የአስተዳደር እርከን እንዲተገበርና እንዲጎለብት በማድረግ በነዋሪዎችና በየደረጃው በሚገኙ የአስተዳደር አካላት መካከል በመግባባት ላይ የተመሰረተ

መልካም ግኑኝነት እንዲኖር የማድረግ፣

3. ዝተመቻቸዉ ናይ መንበሪን ስራሕን ኩነታት ምፍጣርን ከምኡ'ውን ነበርቲ ናይቲ ከተማ ኩለመዳያዊ ምንቅስቓስ ዝውሰንሉን ተጠቀምቲ ልምዓት ዝኾኑሉ ኩነታት ምምችቻው፣
4. ድሕንነትን ማቻን ነበርቲ ዝተሓለወሉ ብፍላይ ህፃናት ፣ ደቂ ኣንስትዮ፣ ጉድኣት ኣካልን ኣረጋውያንን ከምኡውን ካልኦት ዝተጎድኡ ክፋላት ሕብረተሰብ ፍሉይ ድጋፍ ዝረኽበሉ ከተማ ምግባር
5. ኢንቨስትመንትን ምርምርን ብምትብባዕን ብምጉልባትን ስሉጥ ዕብየት ኢኮኖሚ ምምፃእ
6. ከከምኩነታቱ ከተማታት ናይቲ ክልል ናይ ንግዲ ኢንዱስትሪ፣ ቱሪዝምን፣ ግልጋሎትን ማእኸላት ክኾናን ፣ ኣብ ምንካይ ድኽነት ቁልፊ ተራ ክህልወንን ምግባር፣
7. ንብኽለት ከባቢ ብምክልኻል ሚዛን ተፈጥሮ ዝሓለወ ዝፀረየ፣ ሓምለዋይን ምችውን ከተማ ምግባር
8. ፆታዊ ማዕርነት ንምርግጋፅ ዘኽእሉ ኣብ ስርዓተ ፆታ ትኹረት ዝገብሩ ትልምታት ብኣግባቡ ኣብ ስራሕ ክውዕሉ ምግባር
9. ሕማም ኤች.ኣይ.ቪ /ኤድስ ኣብ ነባሪ እቲ ከተማ ዘብፅሖ ሳዕቤን ምእላይ

12 ኣወዳድባን ስልጣንን ኣካላት ከተማ ምምሕድዳር

1. እቲ ከተማ ብስርዓት ምምሕድዳር ቤት ምኽሪ ከንቲባ ይምራሕ
2. ናይቲ ከተማ ምምሕድዳር ስልጣን ኣካላት ዝስዕቡ እዮም፣
   ሀ. ቤት ምኽሪ ከተማ
   ለ. ከንቲባን ኮሚቴኡን
   ሐ. ናይ ከተማ ኣካላት ዳይነት
   መ. መካየዲ ስራሕ ግልጋሎት ቤት ማዘጋጃ
   ረ. ቤት ምኽሪ ከተማ ዘጣይሾም ኣካላት ምምሕድዳር
   ሰ. ጣብያ

13 ስልጣንን ተግባርን ምምሕድዳር ከተማ

1. ሕድሕድ ከተማ ኣብ ጉዳያት ከተማኡ ስልጣን ኣለዎ

3. አመቺ የመኖሪያና የስራ ሁኔታ የመፍጠር እንዲሁም ነዋሪዎች የከተማውን ሁለገብ እንቅስቃሴ የሚወሰንበትና የልማት ተጠቃሚ የሚሆንበትን ሁኔታ የማመቻቸት፣
4. የነዋሪዎች ደሕንነትና ምቾት የተጠበቀበት በተለይም ህፃናት፣ ሴቶች፣ አካል ጉዳተኞችና አረጋውያን ሌሎች የተጎዱ የሕብረተሰብ ክፈሎች የተለየ ድጋፍ የሚያገኙበት ከተማ የማድረግ
5. ኢንቨስትመንትና ምርምር በማበረታታትና በማጎልበት ፈጣን የኢኮኖሚ ዕደገት የማምጣት፣
6. እንደየሁኔታው ከተማዎች የክልሉ የንግድና፣ ኢንዱስትሪ፣ ቱሪዝም እና የአገልግሎት ማዕከላት እንዲሆኑ፣ በድህነት ቅነሳ ቁልፍ ሚና እንዲኖራቸው ማድረግ፣
7. የአከባቢ ብክለትን በመከላከል የተፈጥሮ ሚዛኑ የጠበቀ ጽዱ፣ አረንጓዴና ምቹ ከተማ የማድረግ፣
8. የፆታ እኩልነት ለማረጋገጥ የሚያስችሉ ስርኣተ ፆታ ላይ ትኩረት ያደረጉ እቅዶች ማውጣትና በአግባቡ ስራ ላይ እንዲውሉ ለማድረገ፣
9. የኤች አይ ቪ ኤድስ በሽታ በከተማው ነዋሪ ላይ የሚያደርሰውን ጉዳት ለማስወገድ

12 የከተማው አስተዳደር አካላት የስልጣን አደረጃጀት

1. ከተማው በምክር ቤት ከንቲባ ስርኣት አስተዳደር ይመራል፣
2. የከተማው አስተዳደር የስልጣን አካላት የሚከተሉት ናቸው፣
   ሀ. የከተማው ምክር ቤት
   ለ. ከንቲባና ኮሚቴው
   ሐ. የከተማው የዳኝነት አካላት
   መ. የማዘገጃ ቤት አገልግሎት ስራ አስኪያጅ
   ሠ. የከተማው ምክር ቤት የሚያቋቁማቸው አካላት
   ረ. ቀበሌ

13 የከተማው አስተዳደር ስልጣን እና ተግባር

1. እያንዳንዱ ከተማ በከተማው ጉዳዮች ስልጣን አለው

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ዝተጠቐሰ ከምዘሎ ኮይኑ ምምሕዳር ከተማ ዝስዕቡ ዝርዝር ስልጣንን ተግባርን ይህልዉዎ፦

ሀ. ሃገራውን ክልላውን ፖሊሲታት መሰረት ብምግባር ልምዓት እቲ ከተማ ዝምልከት መምርሒታት የውፅእ፣ ኣብ ስራሕ የውዕል

ለ. ናይቲ ከተማ ትልሚ ልምዓት የፅድቕ፣ ኣብ ስራሕ የውዕል፣

ሐ. ናይቲ ከተማ ምምሕድዳር ሰራሕተኛታትን ሓለፍቲ ስራሕን ከምኡውን ኣብዚ ኣዋጅ ናይ ዝተገለፁ ኣካላት ስልጣን ሰራሕተኛታት ኩነታት ስራሕ ብመሰረት ሕጊ ይውሰን፣ ሰራሕተኛታቱ የመሓድር፣

መ. ፈፀምቲ ኣካላት እቲ ከተማ የጣይሽ፣ ስልጣኖምን ተግባሮምን ይውስን፣

ረ. ጣብያታት ካልኦት ብርክታትን ምምሕድዳር እቲ ከተማ የጣይሽ፣ ወሰን ከባቢኦም ይውስን፣ ስልጣኖምን ተግባሮምን ይውሰን፣ ዘድልዮም በጀት ይምድብ፣

ሰ. ብብርኪ ከተማ ፣ ጣብያ ወይ ካልኦት ብርክታት ምምሕድዳር እቲ ከተማ ዝውሃቡ ግልጋሎታት ቤት ማዘጋጃ ፈልዩ ይውስን ይውድብ፣

ሸ. ዝተፈላለዩ መማረፂታት መውሃቢ ግልጋሎት ብምጥቃምን ነበርቲ ብምስታፍን ስሉጥ፣ ውፅኢታውን ፍትሓውን ግልጋሎት የቕርብ፣ ደረጅኡ ዝሓለወን ተቐባልነት ዘለዎን ስርዓት ኣወሃህባ ግልጋሎት ምህላዉ የረጋግፅ

ቀ. ዝሰርሖምን ብሕጋዊ መንገዲ ዝረኸቦምን ኣባይቲ የመሓድር፣ የልምዕ ወይ ይሸይጥ

በ. ንረብሓ ህዝቢ ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ናይ ውልቀ ንብረትን ትሕዝቶ ቦታን ብመሰረት ሕጊ ተመጣጣኒ ካሕሳ ብምኽፋል ይወስድ የልቅቕ፣

ተ. በጀት ከተምኡ የዳሉ፣ የፅድቕ፣ የመሓድር፣ ኣብዚ ኣዋጅ ተፈልዮም ካብ ዝተውሃብዎ ፍልፍላት እቶት ግብሪ፣ ቐረፅን ክፍሊት ግልጋሎትን ብመሰረት ሕጊ ይውሰን፣

2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀጽ /1/ የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ የከተማው አስተደደር የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል

ሀ. ሃገራዊና ክልላዊ ፖሊሲዎችን መሰረት በማድረግ የከተማውን ልማት የሚመለከቱ መመሪያዎች ያወጣል፣ በስራ ላይ ያውላል፣

ለ. የከተማው የልማት ዕቅድ ያጸድቃል በስራ ላይ ያውላል፣

ሐ. የከተማውን አስተዳደር ሰራተኞች ኃላፊዎች እንዲሁም በዚህ አዋጅ የተገለፁትን የስልጣን አካላት ባልደረቦች የስራ ሁኔታ በሕግ መሰረት ይወስናል፣ ሰራተኞችን ያስተዳድራል፣

መ. የከተማውን አስፈጻሚ አካላት ያቋቁማል፣ ስልጣንና ተግባራቸውን ይወስናል፣

ሠ. ቀበሌዎችና ሌሎች የከተማው አስተዳደር እርከኖች ያቋቁማል፣ ወሰናቸውን ይወስናል ስልጣንና ተግባራቸው ይወስናል፣ የሚያስፈልጋቸው በጀት ይመድባል

ረ. በከተማ፣ ደረጃ በቀበሌ ወይም ሌሎች የአስተዳደር እርከኖች የሚሰጡ የማዘጋጃ ቤት አገልግሎቶችን ለይቶ ይወስናል ያደራጃል፣

ሰ. የተለያዩ የአገልግሎት መስጫ አማራጮች በመጠቀም ነዋሪዎችን በማሳተፍ ቀልጣፋ፣ ውጤታማና ፍተሓዊ አገልግሎት ያቀርባል ደረጃውን የጠበቀና ተቀባይነት ያለው የአገልግሎት አሰጣጥ ስርዓት መኖሩን ያረጋግጣል

ሸ. የሰራቸው ወይም በሕጋዊ መንገድ ያገኛቸውን ቤቶች ያስተደድራል ያለማል ወይም ይሸጣል፣

ቀ. ለህዝብ ጥቅም አስፈላጊ የሆነ የግል ንብረትና የቦታ ይዞታና በሕግ መሰረት ተመጣጣኝ ካሳ በመክፈል ያስለቅቃል ፣ ይወስዳል፣

በ. የከተማው በጀት ያዘጋጃል ፣ ያጸድቃል፣ ያስተዳድራል፣ በዚህ አዋጅ ተለይተው ከተሰጡት የገቢ ምንጮች ግብር፣ ቀረጥና የአገልግሎት ክፍያ በሕግ መሰረት ይወስናል፣ ይሰበስባል፣ ፍሬ ግብርና

www.abyssinialaw.com

ይእክብ፣ ፍረ ግብርን ቅፅዓታትን ብመሰረት ሕጊ የልዕል፣ ኣብ ናይ እቶት መርከቢ ተግባራት ይሳተፍ፣ ሓገዝን ውህብቶን ይቕበል፣

ቸ. ንክልል ቤት ምኽሪ ብምፍቓድ ካብ ፍልፍል ውሽጢ ዓዲ ይልቃሕ

ነ. ምስ ኣካላት ክልል መንግስቲ ኣሓት ከተማታት ፣ ውልቀ ሴክተርን ዘይመንግስታዊ ትካላትን ርክብ ይምስርት፣ ስምምዕ ምትሕብባር ይገብር።

ክፍሊ ሰለስተ
ብዛዕባ ቤት ምኽሪ ከተማ

14 ብዛዕባ ኣባላት ቤት ምኽሪ ከተማ

1. ኣባላት ቤት ምኽሪ ከተማ ብነበርቲ እቲ ከተማ በቢ ሓሙሽተ ዓመት ይምረፁ
2. ቁፅሪ ኣባላት ቤት ምኽሪ ብመሰረት ሕጊ መረፃ ይውሰን፣
3. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ብዝመረፆ ነባሪ ኣመኔታ እንትስእን ካብ ኣባልነት ቤት ምኽሪ ብመሰረት ሕጊ ይወርድ
4. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ካብ ዝተመረፀሉ ቤት ምኽሪ ብድሌቱ እንተዘይለቐቑ ወይ እንተዘይተሰናቢቱ ብመረፃ ቦርድ ኣብ ዝካየዱ ካልኦት መረፃታት ክወዳደር ኣይኽእልን
5. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ውልቀ ረብሕኡን ናይቲ ከተማ ረብሓን ዝጓነፁሉ ኩነታት እንትህሉ ውሳነ ካብ ምሃብ ክግለልን ነቲ ቤት ምኽሪ ክፍልጥን ኣለዎ። ዝርዝሩ ብደንቢ ይውሰን
6. ኩሎም መረፃታት ቤት ምኽሪ ከተማ ብመሰረት ሃገራዊ ሕጊ መረፃ ይፍፀሙ
7. ዝርዝር ኣሰራርሓ ስነ-ምግባር መሰልን ግቡእን ኣባላት ቤት ምኽሪ ብዝወፅእ ደንቢ ይውሰን።

15 ስልጣንን ተግባርን ቤት ምኽሪ ከተማ

1. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 13 ነቲ ከተማ ምምሕድዳር ዝተውሃበ ስልጣንን ተግባርን ኣብ ስራሕ ንምውዓል ዝለዓለ ናይ ምውሳን ስልጣን ኣለዎ፣
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ዝተደንገገ ሓፈሻዊ ድንጋገ ከምዘለዎ ኮይኑ ቤት ምኽሪ ከተማ ዝስዕቡ ዝርዝር ስልጣንን ተግባርን

የተጣሉ ቅጣቶችን በሕግ አግባብ ያነሳል በገቢ ማስገኛ ተግባራት ይሳተፋል፣ ዕርዳታና ስጦታ ይቀበላል፣

ተ. የክልሉን ምክር ቤት በማስፈቀድ ከአገር ውስጥ ምንጮች ይበደራል፣

ቸ. ከክልሉ መንግስት አካላት ፣ አህት ከተሞች የግሉ ክፊለ ኢኮኖሚና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች ግንኙነት ይመሰረታል፣ የትብብር ስምምነት ያደርጋል።

ክፍል ሶስት
ስለከተማው ምክር ቤት

14 ስለ የከተማ ምክር ቤት አባላት

1. የምክር ቤቱ አባላት በየአምስት አመቱ በከተማው ነዋሪ ይመረጣሉ
2. የምክር ቤቱ አበላት ቁጥር በምርጫ ሕግ መሰረት ይወሰናል
3. ማንኛውም የምክር ቤት አባል በመረጠው ህዝብ አመኔታ ሲያጣ ከምክርቤቱ አባልነት በሕግ መሰረት ይወርዳል
4. ማንኛውም የምክር ቤት አባል ከተመረጠበት ምክር ቤት በፍቃዱ ካልለቀቀ ወይም ካልተሰናበት በስተቀር በምርጫ ቦርድ በሚካሄዱ ሌሎች ምርጫዎች ሊወዳደር አይችልም፣
5. ማንኛውም የምክር ቤት አባል የግል ጥቅሙና የከተማው ጥቅም የሚጋጩበት ሁኔታ ሲኖር ውሳኔ ከመስጠት መገለልና ለምክር ቤቱ ማሳወቅ ይኖርበታል። ዝርዝሩ በደንቡ ይወሰናል፣
6. ሁሉም የከተማው ምክር ቤት ምርጫዎች በሃገራዊ የምርጫ ሕግ መሰረት ይፈጸማሉ
7. የምክር ቤቱ አባት ዝርዝር አሰራር፣ ስነ-ምግባር፣ መብትና ግዴታ በሚወጣው ደንብ ይወሰናል።

15 የከተማው ምክር ቤት ስልጣንና ተግባር

1. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 13 መሰረት ለከተማው አስተዳደር የተሰጡትን ስልጣንና ተግባራት በስራ ላይ ለማዋል ከፍተኛ የመወሰን ስልጣን አለዉ
2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 የተገለጸው አጠቃላይ ድንጋጌ እንዳለ ሆኖ የከተማው ምክር ቤት የሚከተሉት ዝርዝር ስልጣንና

ይህልዉዎ፣

ሀ. ኣብ ክሊ ስልጣኑ ዝወድቁ ጉዳያት ከተማ ዝምልከቱ ፖሊስታት የውፅእ፣ ኣብ ግብሪ ምውዓሎም ይከታተል፣

ለ. ንከባቢኡ ዝምልከት ብክልል ቤት ምኽሪ ስልጣን እንትውሃቦ መምርሒ የውፅእ፣ ኣብ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል፣

ሐ. ናይቲ ከተማ ናይ ሓፂርን ነዊሕን እዋን ማሕበረ-ኢኮኖሚያዊ ትልምታትን ዓመታዊ በጀትን የፅድቕ፣ ኣፈፃፅምኦም ይከታተል፣

መ. በዚ ኣዋጅ ተፈልዮም ኣብ ዝተውሃቡ ፍልፍል እቶት ግብሪ፣ ቐረፅን ክፍሊት ግልጋሎትን ይውስን፣

ረ. ኣፈ-ጉባኤ ምክትል ኣፈ-ጉባኤን እቲ ቤት ምኽሪ ካብ መንጎ ኣባላቱ ይመርፅ።

ሰ. ብመቅረባይነት እቲ ከንቲባ ሹመት ምክትል ከንቲባን ኣባላት ኮሚቴ ከንቲባን የፅድቅ

ሸ. ብመሰረት ሕጊ ሹመቶም ኣብቲ ቤት ምኽሪ ክፀድቅ ዘለዎም ካልኦት ሰበ ስልጣናት ከተማ ሹመት የፅድቕ፣

ቀ. ኮሚቴታት እቲ ቤት ምኽሪ የጣይሽ ኣባላትም ካብ ኣባላት እቲ ቤት ምኽሪ ይስይም፣ በዝሖም ይውስን፣

በ. ብከንቲባን መካይድ ስራሕ እቲ ከተማ ብዝቐረበ ውሳነ ሓሳብ መሰረት ተወሳኺ ናቁጣታት መውሃቢ ግልጋሎት የጣይሽ፣

ተ. ኣብ ዝኾነ እዋን ኣደላይ ኮይኑ እንትርከብ እቲ ከንቲባ ካብ መንጎ ዝቕረቦም ሰለስተ ሔፅያት ናይ ደገ ኦዲተር ይስይም፣ እቲ ናይ ደገ ኦዲተር ዘቕርቦ ፀብፃብ መርሚሩ ውሳነ ይህብ፣

ቸ. ብርኪ ፅሬት ግልጋሎት ቤት መዘጋጃን ክፍሊት ግልጋሎትን ይውስን ፣ የፅድቕ፣

ነ. በዝሒ ኣባላት ቤት ምኽሪ ጣብያ ይውስን

ኘ. ብመሰረት ዘውፅአ ቀመር ንጣብያታት ድጎማ በጀት ይምድብ

አ. ኣባላቱ ዝምርሕሉን ዝመሓደርሉን ደንቢ ስነ-ምግባርን ስርዓት ኣሰራርሓን የውፅእ፣

ከ. ፕላን ከተምኡ ክዳሎ ይገብር፣ የፅድቕ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል፣

ተግባራት ይኖሩታል፣

ሀ. በስልጣን ክልሉ ስር በሚወድቁ ጉዳዮች ከተማ አቀፍ ፖሊሲዎች ያወጣል፣ አፈፃፀሙ ይከታተላል፣

ለ. አከባቢውን በሚመለከት በክልሉ ምክር ቤት ስልጣን ሲሰጠው መመሪያ ያወጣል፣ አፈጻጸሙ ይከታተላል

ሐ. የከተማው የአጭርና ረጅም ጊዜ ማሕበራዊና ኢኮኖሚያዊ ዕቅዶችና ዓመታዊ በጀት ያጸድቃል፣ አፈፃፀማቸው ይከታተላል፣

መ. በዚህ አዋጅ ተለይተው በተመለከቱ ምንጮች ላይ ግብርና ቀረጥ ይጥላል፣ የአገልግሎት ክፍያ ይወስናል

ሠ. የምክር ቤቱ አፈ-ጉባኤና ምክትል አፈ-ጉባኤ ከምክር ቤቱ አባላት መካከል ይመርጣል

ረ. በከንቲባው አቅራቢነት ምክትል ከንቲባና የከንቲባ ኮሚቴ አባላት ሹመት ያጸድቃል

ሰ. በሕግ መሰረት ሹመታቸው በምክር ቤቱ መጽደቅ ያለባቸውን ሌሎች ባለስልጣኖች ሹመት ያጸድቃል፣

ሸ. የምክር ቤቱን ኮሚቴዎች ያቋቁማል፣ አባላቱም ከምክር ቤቱ አባላት ውስጥ ይሰይማል፣ ብዛታቸው ይወስናል፣

ቀ. በከንቲባውና የማዘጋጃቤት ስራ አስኪያጅ በሚቀርብ የውሳኔ ሓሳብ መሰረት ተጨማሪ የአገልግሎት መስጫ ቦታዎች ያቋቁማል፣

በ. በማንኛውም ወቅት አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ከንቲባው ከሚያቀርባቸው ሦስት ዕጩዎች መካከል ምክር ቤቱ ኦዲተር ይሰይማል፣ የውጭ ኦዲተር የሚያቀርበውን ሪፖርት መርምሮ ውሳኔ ይሰጣል

ተ. የማዘጋጃ ቤት አገልግሎቶችን የጥራት ደረጃና የአገለግሎት ክፍያ ይወስናል፣ ያጸድቃል

ቸ. የቀበሌ ምክር ቤት አባላት ብዛት ይወስናል

ኀ. በሚያወጣው ቀመር መሰረት የቀበሌዎች የበጀት ድጎማ ይመድባል፣

ነ. አበላቱ የሚመሩበትና የሚተዳደሩበት የስነ ምግባር ደንብና የአሰራር ስርአት ያወጣል፣

ኘ. የከተማውን ፕላን እንዲዘጋጅ ያደርጋል፣ ያጸድቃል፣ አፈፃፀሙን ይከታተላል፣

ኸ. ካብ ከንቲባ ወይ ተፀዋዕነቶም ንዕኡ ዝኾኑ ኣካላት ዝበሉ እዋናዊ ፀብፃባት መርሚሩ ውሳነ ይህብ፣ ናብ ህዝቢ ክቐርብ ይገብር፣ ስራሓቲ ፈጻሚ ኣካል ይከታተል፣ ይምርምር፣ ንሕቶ ይዕውዕ፡፡

ወ. ክልል ቤት ምኽሪ ብዝፈቐዶ መሰረተ ምስ ፍልፍላት ውሽጢ ዓዲ ዝግበር ስምምዕ ልቃሕ የፅድቕ፣

ዘ. ከንቲባ፣ ምክትል ከንቲባ፣ ኣፈ-ጉባኤን ምክትል ኣፈ-ጉባኤን ኣባላት ኮሚቴ ከንቲባ ከምኡ'ውን ካልኦት ኣባላት ቤት ምኽሪ ጉድለት ስነ-ምግባር ፈፂሞም'ዮም ኣብ ዝብለሉ እዋን ብመሰረት ዘውፅኦ ደንቢ የፃሪ ፣ ውሳነ ይህብ፣

ሀ. ከከንቲባው ወይም ተጠሪነታቸው ለእርሱ ከሆኑ አካላት የሚቀርቡለትን ወቅታዊ ሪፖርቶችን መርምሮ ውሳኔ ይሰጣል፣ ለህዝብ እንዲቀርብ ያደርጋል፣ የፈጻሚው አካል ተግባራት ይከታተላል፣ ይመረምራል፣ ለጥያቄ ይጠራል፣

ከ. የክልሉ ምክር ቤት በሚፈቅድለት መሰረት ከአገር ውስጥ ምንጮች ጋር የሚደረገውን የብድር ስምምነት ያጸድቃል፣

ኸ. ከንቲባ፣ ምክትል ከንቲባ፣ አፈ-ጉባኤና ምክትል አፈ-ጉባኤ፣ የከንቲባ ኮሚቴ አበላት እንዲሁም ሌሎች የምክር ቤቱ አባላት የስነ ምግባር ጉድለት ፈጽመዋል በሚልበት ጊዜ በሚያወጣው ደንብ መሰረት ምርመራ ያደርጋል፣ ውሳኔ ይሰጣል፣

16 ዘበን ስራሕ ስርዓት ኣሰራርሓን ቤት ምኽሪ ከተማ

1. ዘበን ስራሕ እቲ ቤት ምኽሪ ሓሙሽተ ዓመት ይኸውን፡፡ እቲ ቤት ምኽሪ ስሩዕን ህፁፅን ኣኼባታት ይህልዎ፡፡ ስሩዕ ኣኼባ በቢ ሰለስተ ወርሒ ይካየድ፡፡
2. ኣብ ዝኾነ ኣኼባ እቲ ቤት ምኽሪ ካብ ጠቕላላ ኣባለቱ 50% +1 እንተተረኺቦም ምልኣተ ጉባኤ ይኸውን፡፡
3. ኣብ ዝኾነ ኣኼባ እቲ ቤት ምኽሪ ካብ ዝተረኸቡ ኣባላት 50%+1 እንትድግፍዎ ይኸውን
4. ነቲ ከተማ ፀጥታ ወይ ድሕንነት ወይ ናይ ውልቀ ሰባት ወይ ሕጋዊ ኣካላት ጥቅሚ ንምሕላው ኣገዳሲ እንተዘይኮይኑ ኣኼባ እቲ ቤት ምኽሪ ንህዝቢ ግልፂ ይኾን፣
5. ኣፈ-ጉባኤ እቲ ቤት ምኽሪ ህፁፅ ኣኼባ ክፅውዕ ይኽእል ካብ ኣባላት ቤት ምኽሪ ልዕሊ ሲሶ ወይ ኮሚቴ ከንቲባ ህፁፅ ኣኼባ ክፅውዕ እንትሓቱ እቲ ኣፈ-ጉባኤ ኣኼባ ናይ ምፅዋዕ ግቡእ ኣለዎ፤

16 የከተማው ምክር ቤት የስራ ዘመን እና የአሰራር ስርዓት

1. የምክር ቤቱ የስራ ዘመን አምስት አመት ይሆናል፡፡ ምክር ቤቱ መደበኛና አስቸኳይ ስብሰባ ይኖረዋል ፡፡ መደበኛው ስብሰባው በየሶስት ወሩ ያካሂዳል፣
2. በማናቸውም የምክር ቤቱ ስብሰባ ከአባላቱ 50%+1 ከተገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል
3. በማናቸውም የምክር ቤቱ ስብሰባ ውሳኔ ሊተላለፍ የሚችለው በስብሰባው ላይ ከተገኙት አባላት 50%+1 ሲደግፉት ነው
4. ለከተማው ጸጥታ ወይም ደህንነት ወይም የግለሰቦችን ወይም የሕጋዊ አካላትን ጥቅም ለማክበር አስፈላጊ ካልሆነ በስተቀር የምክር ቤቱ ስብሰባ ለሕዝብ ክፍት ይሆናል
5. የምክር ቤቱ አፈ-ጉባኤ አስቸኳይ ስብሰባ ሊጠራ ይችላል፡፡ የምክር ቤቱ አባላት ከአንድ ሶስተኛ በላይ ወይም የከንቲባው ኮሚቴ አስቸኳይ ስብሰባ እንዲጠራ ከጠየቁ አፈ-ጉባኤው ስብሰባ የመጥራት ግዴታ አለበት፡፡

17 ኣተሓሕዛ መዝገብ ቤት ምኽሪ ከተማ

እቲ ቤት ምኽሪ ኣሰራርሕኡን ውሳነታቱን ዝምዝግበሉ መዝገብ ይህልዎ፣ ናይቲ ከተማ ፀጥታ ወይ ድሕንነት ወይ መሰል ውልቀ ሰባት ይጻፋእ'ዩ ተባሂሉ በቲ ቤት ምኽሪ እንተዘይተወሲኑ እቲ መዝገብ ንህዝቢ ግልፂ ይኸውን፡፡

17 የከተማው ምክር ቤት መዝገብ አያያዝ

ምክር ቤቱ አሰራሩን እና ውሳኔውን የሚመዘግብበት መዝገብ ይኖረዋል፣ ለከተማው ጸጥታ ወይም ደህንነት ወይም የግለሰቦችን ወይም የሌሎችን መብት ይጋፋል ተብሎ በምክር ቤቱ ካልተወሰነ በስተቀር መዝገቡ ለሕዝብ ግልጽ ይሆናል፡፡

18 ተፀዋዕነትን ምብታን ቤት ምኽሪ ከተማ

18 ስለምክር ቤቱ ተጠሪነትና መበተን

www.abyssinialaw.com

1. ተፀዋዕነት ቤት ምኽሪ ከተማ ንክልል ቤት ምኽሪን ንዝመረፆ ነባሪ ከተማን ይኸውን
2. ቤት ምኽሪ እቲ ከተማ ክብተን ዝኽእል ብውሳነ ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ወይ ብናይ ባዕሉ ውሳነ ይኸውን
3. ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ በዞም ዝስዕቡ ምኽንያታት ቤት ምኽሪ ከተማ ወይ ምምሕድዳሩ ክብትን/ከፍርስ/ ይኽእል፤
   ሀ. ሕገ-መንግስታዊ ስርዓት ኣብ ሓደጋ ዘውድቕ ተግባር በቲ ቤት ምኽሪ ወይ ከተማ ምምሕድዳር እንትፍፀም፣ ወይ
   ለ. ምምሕድዳር እቲ ከተማ ፀጥታን ድሕንነትን እቲ ከተማ ምቁፅፃር እንትኣብዮ፣ ወይ
   ሐ. ናይቲ ህዝቢ ሰላምን ድሕንነትን ዝህውኽ ምንቅስቓስ በቲ ከተማ ቤት ምኽሪ ወይ ከተማ ምምሕድዳር እንትካየድ ፣ ወይ
   መ. በቲ ሕገ-መንግስትን ነቲ ሕገ-መንግስቲ መሰረት ጌሮም ብዝወፁ ሕግታትን ዝተመልከቱ ድንጋገታት ምጥሓስ ሰብኣዊ መሰል እንትፍፀምን በቲ ስሩዕ ናይ ፍትሒ ኣካል ክፍታሕ እንተዘይኪኢሉን፣ ወይ
   ረ. ቤት ምኽሪ ወይ ምምሕዳር እቲ ከተማ ከም ኣካል ንብረት ወይ እቶት እቲ ከተማ ኣጣፋፊኡ እዩ ኢሉ ክልል ቤት ምኽሪ እንትኣምንን እንትውስንን፣ ወይ
   ሰ. ብዘይብቑዕ ምኽንያት ንልዕሊ 6 ወርሒ ኣኼባ ብዘይምክያድ ናይቲ ከተማ ምምሕድዳር ተግባር ከይፍፀም ዕንቅፋት እንተፈጢሩ፣ ወይ
   ሸ. መገደድቲ ድንጋገታት እቲ ሕገ-መንግስትን ስዒቦም ዝወፁ ኣዋጃት፣ ደንብታትን መምርሒታትን ብምጥሓስ ዝተውሃቦ ስልጣንን ተግባርን ብኣግባቡ ክዋፃእ ኣይኽኣለን ኢሉ እንትውስንን፣
4. ርእሰ ምምሕድዳር ክልል ትግራይ ናይቲ ከተማ ናይ ስግግር ምምሕድዳር ይውድብ፣ ሓለፍቲ ግዚያዊ ምምሕድዳር ይምድብ፣ እቲ ስግግር ብመሰረት ውሳነ ቤት ምኽሪ ክልል ተግባራዊ ምኻኑ የረጋግፅ፣
5. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ/3/ ን /4/ን ንዝጣየሽ ናይ ስግግር ምምሕድዳር ዝስዕቡ

1. የከተማው ምክር ቤት ተጠሪነት ለክልሉ ምክር ቤትና ለከተማው ነዋሪዎች ይሆናል
2. የከተማው ምክር ቤት ሊበተን የሚችለው በክልሉ ምክር ቤት ወይም በራሱ ውሳኔ ይሆናል
3. የትግራይ ክልል ምክር ቤት በሚከተሉት ምክንያቶች የከተማውን ምክር ቤት ወይም አስተዳደሩን ሊበትን /ሊያፈርስ/ ይችላል፣
   ሀ. የከተማው ምክር ቤት ወይም አስተዳደሩ ሕገ-መንግስታዊ ስርዓቱን አደጋ ላይ የሚጥል ተግትባር ሲፈጽም ፣ ወይም
   ለ. የከተማው አስተዳደር የከተማው ህዝብ ጸጥታና ድህንነት መቆጣጠር ሲያቅተው ፣ ወይም
   ሐ. የከተማው ህዝብ ሰላምን ደህንነት የሚያውክ እንቅስቃሴ የከተማው ምክር ቤት ወይም አስተዳደሩ ሲያካሂድ ፣ ወይም
   መ. በሕገ-መንግስቱና ሕገ-መነግስቱን መሰረት በማድረግ የወጡ ሕጎች የተመለከቱ የሰብአዊ መበት ድንጋጌዎች ሲጣስና በመደበኛው የፍትሕ አካል ሊፈታ ካልቻለ፣ ወይም
   ረ. የከተማው ምክር ቤት ወይም አስተዳደሩ የከተማው ንብረት ወይም ገንዘብ አባክኖዋል ብሎ የክልል ምክር ቤት ሲያምንና ሲወስን፣ ወይም
   ሠ. ያለ በቂ ምክንያት ከስድስት ወር በላይ የምክር ቤቱን ስብሰባ ባለማካሄድ የከተማው አስተዳደር ተግባር እንዳይፈጽም እንቅፋት የፈጠረ፣ ወይም
   ረ. አስገዳጅ የሕ-መንግስቱና ሕገ-መንግስት መሰረት በማድረግ የሚወጡ አዋጆች፣ ደንቦችና መመሪያዎች በመጣስ የተሰጠው ስልጣንና ተግባር በአግባቡ ሊወጣ አልቻለም ብሎ ሲወስን
4. የክልሉ ርእሰ መስተዳድር የከተማው የሽግግር አስተዳደር ያደራጃል፣ የአስተዳደሩ ጊዚያዊ ሓላፊዎች ይመድባል፣ ሽግግሩ በክልሉ ምክር ቤት ውሳኔ መሰረት ተግባራዊ መሆኑን ያረጋግጣል
5. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ /3/ እና /4/ መሰረት የሚቋቋም የሽግግር አስተዳደር

ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ፣

ሀ. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ናይቲ ከተማ ከንቲባን ንከንቲባ ኮሚቴን ዝተወሃበ ስልጣንን ተግባርን ይፍፅም፣ የፈፅም፣

ለ. ናይቲ ከተማ ፈፃሚ ኣካል ይመርሕ የተሓባብር፣

ሐ. ሕግን ስርዓትን ኣብቲ ከተማ ምኽባሩ የረጋግፅ

መ. ናይቲ ከተማ ትልምን በጀትን የፅድቕ፣ የፈፅም

ረ. ኣግባብ ብዘለዎ ሕጊ መሰረት ኣብቲ ከተማ መረፃ ዝካየደሉ ኩነታት የመቻቹ

ሰ. ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ዝውሃብዎ ካልኦት ተግባራት ይፍፅም

ሸ. ኣብ እውን እቲ ስግግር ኣብ ልምዓት፣ ህንፀት ዲሞክራሲን ቀረብ ግልጋሎትን ተሳትፎ ነበርቲ ብዝተወደበ መልክዑ ንምጉልባትን ናይቲ ህዝቢ ጥቅምታት ዝሕልዉ ውሳነታት ንምውሳን ክከኣል ካብ ነበርቲ እቲ ከተማን ዝተፈላለዩ ክፋላት ሕብረተሰብን ዝተወከሉ ሰባት ዝካፈልሉ ኣማኻሪ ቤት ምኽርታት ኣብ ብርኪ ከተማን ጣብያን የጣይሽ፣ ዝርዝሩ በቲ ግዚያዊ ምምሕድዳር ይውሰን።

6. እቲ ግዚያዊ ስግግር ምምሕድዳር ዝፀንሓሉ እዋን ካብ ሓደ ዓመት ንዘይበልፅ እዋን ይኸውን። ኮይኑ ግና ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ እዚ መፅንሒ እዋን ካብ ሽዱሽተ /6/ ወርሒ ንዘይበልፅ እዋን ከናውሖ ይኽእል። ኣብዚ ግዘ ኣግባብ ብዘለዎ ሕጊ መሰረት መረፃ ተኻይዱ ስሩዕ ምምሕድዳር እቲ ከተማ ይጣየሽ።

7. ቤት ምኽሪ እቲ ከተማ ብናይ ባዕሉ ውሳነ፦

ሀ. ናይ ስልጣን ዘበኑ ቅድሚ ምብቅዑ ሓዱሽ መረፃ ንምክያድ ክብተን ይኽእል

ለ. ናይ ፈፃምነት ስልጣን ብጣምራ ዝሓዙ ውድባት ፖለቲካ ጣምራነቶም እንተፈርስ ኣብቲ ቤት ምኽሪ ዝነበሮም ኣብላዒ ወንበር እንተሲኢኖም ናይቲ ከተማ ፈፃሚ ኣካል ተበቲኑ ኣብቲ ቤት ምኽሪ ካብዘለዉ ውድባት ፖለቲካ ካሊእ ጥሙር ፈፃሚ ኣብ ውሽጢ ሓደ ሰሙን ክምስርቱ ብፐረዚዳንት ክልል ትግራይ ይዕደሙ። ውድባት ፖለቲካ ሓዱሽ ፈፃሚ ኣካል ክፈጥሩ ወይ ዝነበረ ክቅፅል እንተዘይክኢሉ እቲ ቤት ምኽሪ ይብተን፣

የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል፣

ሀ. በአዋጁ መሰረት ለከንቲባውና ለከንቲባ ኮሚቴ የተሰጡ ስልጣንና ተግባር ይፈጽማል፣ ያስፈጽማል፣

ለ. የከተማው አስፈፃሚ አካል ይመራል ያስተባብራል

ሐ. የከተማው ሕግና ስርዓት መከበሩን ያረጋግጣል

መ. የከተማው ዕቅድና በጀት ያጸድቃል፣ ያስፈጽማል

ሠ. አግባብ ባለው ሕግ መሰረት በከተማው ምርጫ የሚካሄድበት ሁኔታዎችን ያመቻቻል

ረ. በክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የሚሰጡት ሌሎች ተግባራት ይፈጽማል

ሰ. በሽግግሩ ወቅት በልማት ፣ በዲሞክራሲ ግንባታ እና በአገልግሎት አቅርቦት የነዋሪው የተደራጀ ተሳትፎ ለማጎልበትና የህዝቡን ጥቅም የሚያስጠብቁ ውሳኔዎች ለመወሰን እንዲቻል ከነዋሪዎችና ከተለያዩ የሕብረተሰብ ክፍሎች የተወከሉ ሰዎች የሚሳተፉበት አማካሪ ምክር ቤቶች በከተማውና በቀበሌው ደረጃ ያቋቁማል። ዘርዝሩ በግዚያዊ አስተዳደሩ ይወሰናል

6. የሽግግሩ ጊዜያዊ አስተዳደር የሚቆይበት ጊዜ ከአንድ ዓመት ላልበለጠ ጊዜ ይሆናል፤ ሆኖም የክልሉ ምክር ቤት የቆይታ ጊዜው ከስድስት/6/ ወር ላልበለጠ ጊዜ ሊያራዝመው ይችላል። በዚህ ጊዜ ውስጥ አግባብ ባለው የምርጫ ሕግ ምርጫ ተካሂዶ መደበኛ መስተዳድሩ ይቋቋማል

7. የከተማው ምክር ቤት በራሱ ውሳኔ፦

ሀ. የስልጣኑ ዘመኑ ከማለቁ በፊት አዲስ ምርጫ ለማካሄድ ሊበተን ይችላል

ለ. በጣምራ የአስፈፃሚነት ስልጣን የያዙ ፖለቲካ ድርጅቶች ጣምራነት ፈርሶ በምክር ቤቱ የነበራቸው አብላጫነት ያጡ እንደሆነ የከተማው ስራ አስፈፃሚ ተበትኖ በምክር ቤቱ ባሉ የፖለቲካ ድርጅቶች ሌላ ጣምራ ፈፃሚ አካል በአንድ ሳምንት ውስጥ ለመመስረት እንዲቻል በክልል ርእሰ መስተዳድር ይጋብዛል። የፖለቲካ ድርጅቶች አዲስ ፈፃሚ አካል ለመፍጠር ወይም የነበረው ጣምራነት መቀጠል ካልቻሉ ምክር ቤቱ ይበተናል።

ሐ. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 7/ሀ/ ወይ /ለ/ እቲ ቤት ምኽሪ እንተተበቲኑ ካብ ሽዱሽተ ወርሒ ኣብዘይበልፅ ግዘ ውሽጢ ሓዱሽ መረፃ ክካየድ ኣለዎ

መ. እቲ መረፃ ኣብ ዝተጠናቀቀሉ ኣብ ውሽጢ ሰላሳ መዓልቲ እቲ ሓዱሽ ናይቲ ከተማ ቤት ምኽሪ ስርሑ ይጅምር

ረ. ቤት ምኽሪ እቲ ከተማ ምስተበተነ ነቲ ከተማ ዝመርሕ ስልጣን ሒዙ ዝነበረ ናይ ሕጊ ፈፃሚ ኣካል ዝህልዎ ስልጣን ነናይ ዕለቱ ስራሕ ምፍፃምን መረፃ ክካየድ ምግባርን ጥራሕ ይኸውን።

19 ኣፈ-ጉባኤ ቤት ምኽሪ ከተማ

ተፀዋዕነቱ ንከተማ ቤት ምኽሪ ኮይኑ እቲ ኣፈ-ጉባኤ

1. ዘበን ስርሑ ናይቲ ቤት ምኽሪ ዘበን ስራሕ ይኸውን፣ ስርሑ ብፍቓዱ እንተለቅቕ ወይ በቲ ቤት ምኽሪ ካብ ሓላፍነት እንትእገድ ወይ ናይ ቤት ምኽሪ ኣባልነቱ እንትቋረፅ ዘበን ስርሑ እንተይኣኸለ ካብ ሓላፍነቱ ክሰናበት ይኽእል፣ ዘርዝሩ ብመተሓዳደሪ ደንቢ እቲ ቤት ምኽሪ ይውሰን
2. ቤት ፅሕፈት እቲ ቤት ምኽሪ ይመርሕ
3. ምስ ሳልሳይ ወገናት ኣብ ዝግበር ርክብ ነቲ ቤት ምኽሪ ይውክል
4. ኣኼባ እቲ ቤት ምኽሪ ይፅውዕ፣ ይመርሕ ኮሚቴታት እቲ ቤት ምኽሪ የተሓባብር፣
5. በጀት ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ የዳሉ፣ እንትፍቀድ ኣብ ስራሕ የውዕል
6. ሰራሕተኛታት ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ብመሰረት መንግስቲ ሰራሕተኛታት መተሓዳደሪ ሕጊ ይቖፅር፣ የመሓድር
7. እቲ ቤት ምኽሪ ኣብ ልዕሊ ኣባላቱ ንዝወሰዶም ስጉምትታት ስነ-ስነስርዓት የፈፅም
8. በቲ ቤት ምኽሪ ዝውሰኑ ውሳነታት ኣመልክቱ እዋናዊ መግለፂ ንነበርቲ እቲ ከተማ ይህብ፣ ንዝምልከቶም ኣካላት የፍልጥ ፣ ሰነዳት እቲ ቤት ምኽሪ ንነበርቲ ክፉቲ ክኾኑ ይገብር
9. ህንፀት ዓቅሚ ኣባላት እቲ ቤት ምኽሪ ዝምልከት ትልሚ የዳሉ ፣ ምስ ዝምልከቶም ኣካላት ብምውዳድ የፈፅም
10. ምስ ውሽጢ ዓድን ወፃኢን መሓዙት ኣብያተ ምኽሪ ብምትሕብባር ልውውጥ ተሞክሮን

ሐ. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 7/ሀ/ ወይም /ለ/ መሰረት ምክር ቤቱ የተበተነ እንደሆነ ከስድስት ወር ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ አዲስ ምርጫ መካሄድ አለበት

መ. ምርጫው በተጠናቀቀ በሰላሳ ቀናት ውስጥ አዲሱ የከተማው ምክር ቤት ስራውን ይጀምራል፣

ሠ. የከተማው ምክር ቤት ከተበተነ በኋላ ከተማውን የሚመራው ስልጣን ይዞ የነበረው የሕግ አስፈጻሚ አካል የዕለት ተዕለት ስራ የማስፈምና ምርጫ የማካሄድ ተግባር ብቻ ይሆናል፡

19 የከተማው ምክር ቤት አፈ-ጉባኤ

ተጠሪነቱ ለከተማው ምክር ቤት ሆኖ አፈ-ጉባኤው

1. የስራ ዘመኑ የምክር ቤቱ የስራ ዘመን ይሆናል፤ ስራውን በፍቃዱ ሲለቅ ወይም በምክር ቤቱ ከኃላፊነት ሲታገድ ወይም የምክር ቤቱ አባልነት ሲቋረጥ የስራ ዘመኑ ሳያልቅ ከሓላፊነቱ ሊሰናበት ይችላል፣ ዘርዝሩ በምክር ቤቱ መተዳደሪያ ደንብ ይወሰናል
2. የምክር ቤቱን ጽሕፈት ቤት ይመራል
3. ከሶስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረግ ግኑኝነት ምክር ቤቱን ይወክላል፣
4. የምክር ቤቱን ስብሰባ ይጠራል፣ ይመራል፣ የምክር ቤቱ ኮሚቴዎች ያስተባብራል
5. የምክር ቤቱን ጽሕፈት ቤት በጀት ያዘጋጃል፣ ሲፈቀድም በስራ ላይ ያውላል
6. የምክር ቤቱን ሰራተኞች በመንግስት ሰራተኞች አስተዳደር ሕግ መሰረት ይቀጥራል፣ ያስተዳድራል፣
7. ምክር ቤቱ በአበላቱ ላይ የሚወስዳቸውን የስ-ስርዓት እርምጃዎች ያስፈጽማል
8. በምክር ቤቱ ስለሚወስኑት ውሳኔዎችን አስመልክቶ ወቅታዊ መግለጫ ለነዋሪዎች ይሰጣል፣ ለሚመለከታቸው አካላት ያሳውቃል፣ የምክር ቤቱ ሰነዶች ለነዋሪዎች ክፍት እንዲሆኑ ያደርጋል
9. የምክር ቤቱን አባላት የአቅም ግንባታ ስራ እቅድ ያዘጋጃል፣ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመቀናጀት ያስፈጽማል
10. ከሃገር ውስጥና ከውጭ አገር አቻ ምክር ቤቶች ጋር በመተባበር የልምድ ልውውጥ ያደርጋል፣

ልምድን ይገብር፣

11.በቲ ቤት ምኽሪ ዝውሃብዎ ካልኦት ተግባራት ይፍፅም።

20 ምክትል ኣፈ-ጉባኤ ቤት ምኽሪ ከተማ

ተፀዋዕነቱ ንኣፈ-ጉባኤ ኮይኑ፣

1. ኣብ ዓንቀፅ 19/1/ እዚ ኣዋጅ ዝተጠቐሰ ንምክትል ኣፈ-ጉባኤ'ውን ዝሰርሕ ይኾውን
2. እቲ ኣፈ-ጉባኤ ኣብ ዘይህልወሉ ወይ ስራሑ ክፍፅም ኣብ ዘይኽእለሉ እዋን ተኪኡ ይሰርሕ፣
3. በቲ ኣፈ-ጉባኤ ዝውሃብዎ ካልኦት ተግባራት ይፍፅም፣

ክፍሊ ኣርባዕተ

ፈፀመቲ ኣካላት እቲ ከተማ

21.ምውዳብ ኣካል ፈፃሚ ሕጊ እቲ ከተማ

ኣብቲ ቤት ምኽሪ ኣብዝሓ መቐመጢ ዘለዎ ፖለቲካዊ ውድብ ወይ ኣብዝሓ መቐመጢ ዘለዎ ፖለቲካዊ ውድብ እንተዘይሃልዩ ድማ ጣምራ ፖለቲካዊ ውድባት ኣካል ፈፃሚ ሕጊ እቲ ከተማ ይውድብ፣ይመርሕ፣

22.ከንቲባ

1. ተፀዋዕነቱ ነቲ ቤት ምኽሪ ከተማን ክልል ርእሰ ምምሕዳርን ኮይኑ እቲ ከንቲባ ዋና ኣማሓዳርን ዋና ስራሕ ፈፃሚን እቲ ከተማ ምምሕድዳር'ዩ፣
2. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓነቀፅ /1/ሓፈሻዊ ኣገላልፃ ሕልው ኮይኑ፣እቲ ከንቲባ

ሀ.ብቤት ምኽሪ እቲ ከተማ ዝውሰኑ ውሳነታት፣ዝወፁ መምርሒታትን፣ ዝፀደቑ ዓመታዊ ትልምን በጀትን የፈፅም፣

ለ.ዝተፈላለዩ ፖሊሲታት እቲ ከተማ፣ትልሚ ማሕበራውን ኢኮኖሚያዊን ልምዓት፣ ዓመታዊ በጀት ብኣባላት ኮሚቴ ከንቲባ ምስተዘተየሉ ንቤት ምኽሪ የቕርብ፣እንትፀድቕ ተግባራውነቱ የረጋግፅ፣

ሐ.ኣምባሳደር እቲ ከተማ ብምዃን ነቲ ከተማ ይውክል፣

መ.ሕግን ስርዓትን እቲ ከተማ የኽብር፣

ረ.ኣባላት ኮሚቴ ከንቲባን ምክትል ከንቲባን ካብ ኣባላት ቤት ምኽሪ ወይ ክዓ ካብ ኣባላት ቤት ምኽሪ ወፃኢ መልሚሉ ሽመቶም ኣብ ቤት ምኽሪ የፅድቕ፣ ነቲ ኮሚቴ ይእክብ፣ ይመርሕ

ሰ.ቤት ምኽሪ እቲ ከተማ ከምኣድላይነቱ ናይ ደገ

11.ከምክር ቤቱ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።

20 የከተማው ምክር ቤት አፈ-ጉባኤ

ተጠሪነቱ ለአፈ-ጉባኤው ሆኖ፦

1. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 19/1/ የተጠቀሰው ለምክትል አፈ-ጉባኤውም የሚሰራ ይሆናል
2. አፈ-ጉባኤው በሌለበት ወይም ስራውን ማከናወን በማይችልበት ጊዜ ተክቶ ይሰራል
3. በአፈጠጉባኤው የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።

ክፍል አራት

የከተማው አስፈፃሚ አካላት

21.የከተማውን የሕግ አስፈፃሚ አካል ስለማደራጀት

በምክር ቤቱ አብላጫ መቀመጫ ያለው የፖለቲካ ድርጅት ወይም አብላጫ መቀመጫ ያለው የፖለቲካ ድርጅት ከሌለ ደግሞ የፖለቲካ ድርጅቶች ጣምራ የከተማውን የህግ አስፈፃሚ አካል ያደራጃል፣ይመራል።

22. ከንቲባ

1. ተጠሪነቱ ለከተማው ምክርቤትና ለክልሉ ርእሰ መስተዳድር ሆኖ ከንቲባው የከተማወ ዋና አስተዳዳሪና ዋና ስራ አስፈፃሚ ነው፣
2. የዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ከንቲባው፣

ሀ.በከተማው ምክር ቤት የሚወሰኑት ውሳኔዎች ፣የሚወጡ መመሪያዎች እና የሚፀድቁ ዓመታዊ እቅድና በጀት ያስፈፅማል፣

ለ.የከተማውን ልዩልዩ ፖሊሲ፣የኢኮኖሚና የማሕበራዊ ልማት ዕቅድ፣ዓመታዊ በጀት በከንቲባው ኮሚቴ ከተመከረበት በኋላ ለምክር ቤቱ ያቀርባል፣ሲፀድቅም ተግባራዊነቱ ያረጋግጣል፣

ሐ.የከተማው አምባሳደር በመሆን ከተማውን ይወክላሉ፣

መ.የከተማውን ሕግና ስርአት ያስከብራል፣

ሠ.የከንቲባ ኮሚቴ አባላትና ምክትል ከንቲባ ከምክር ቤቱ አባላት ወይም ከምክር ቤቱ አባላት ውጭ መርጦ ሹመታቸውን በምክር ቤቱ ያስፀድቃል፣ኮሚቴውን ይሰበስባል፣ይመራል፣

ረ.የከተማው ምክር ቤት እንደአስፈላጊነቱ የውጭ

ኦዲተር ክስየም እንትውሰን ሰለስተ ሑፁያት ኦዲተራት የቕርብ፣

ሸ.ሙያዊ ብቕዓት መሰረት ብምግባር ስራሕ መካየዲ እቲ ከተማ ብዝተወሰነ ግዘ ውዕሊ ስራሕ ይቖፅር፣ የሰናብት ፣ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፣

ቀ.ቅሬታን ጥረዓንን ነበርቲ የተኣናግድ፣

በ.ኣብ ብሄራዊን ክልላዊን ናይ ህዝቢ በዓላት ነቲ ከተማ ይወክል፣

ተ.ትልሚን በጀትን እቲ ከተማን ኣፈፃፅማ ስራሕን ንህዝቢ ዝቐርበሉን ርኢቶ ዝወሃበሉ መድረኽ ክዳሉ ይገብር፣

ቸ.ዓመታውን ከም ኣድላይነቱ ቤት ምኽሪ ኣብ ዝውስኖ እዋን መሰረት እዋናዊ ፀብፃብ ንቤት ምኽሪ የቕርብ ፣ከምኡ'ውን ንርእሰ ምምሕድዳር ክልል ትግራይ ነቲ ቢሮን ፀብፃብ የቕርብ፣

ነ.ደረጅኡ ዝሓለወን ፍትሓዊ ግልጋሎት ቤት መዘጋጃ ተግባራዊ ምኳኑ የረጋግፅ፣

አ.ሹመቶም ብቤት ምኽሪ ክፀድቕ ዘለዎም እንተይሓወሰ ናይቲ ከተማ ፈፀምቲ ኣካላት ላዕለዎት ሓለፍቲ ይሽውም፣ወይ ይምድብ፣

ከ.ናይ ባዕሉ ቤት ፅሕፈት ይውድብ

ወ.ብቤት ምኽሪ እቲ ከተማን ክልል መንግስትን ዝውሃብዎ ካልኦት ተግባራት ይፍፅም፣

3. ዘበን ስራሕ እቲ ከንቲባ ዘበን ስራሕ እቲ ቤት ምኽሪ ይኸውን፣ኮይኑግና ብናይ ባዕሉ ድሌት እንተለቐቐ፣በቲ ቤት ምኽሪ ካብ ሓላፍነቱ እንተእገድ ወይ ናይቲ ቤት ምኽሪ ኣባልነቱ እንትቋረፅ ስራሕ ዘበኑ እንተየብቀዐ ካብ ሓላፍነቱ ክሰናበት ይኽእል፣ ዝርዝሩ ብመተሓዳደሪ ደንቢ እቲ ቤት ምኽሪ ይውሰን፣
4. እቲ ከንቲባ ነቲ ዘመሓድሮ ከተማ ንምምራሕ ዘኽእሎ ፖለቲካዊ፣ ምምሕድዳራውን ሞያዊ ብቕዓት ኣመራረሓ ክህልዎ ይግባእ።

23.ምክትል ከንቲባ

1. እቲ ቤት ምኽሪ ኣድላይ እዩ ኢሉ እንትውስን ካብ ኣባላት ቤት ምኽሪ ወይ ካብ ኣባላት ቤት ምኽሪ ወፃኢ ብመቕረባይነት እቲ ከንቲባ ምክትል ከንቲባ ክሸወም ይኽእል፣
2. ተፀዋዕነት ምክትል ከንቲባ ነቲ ከንቲባ ኮይኑ እቲ

ኦዲተር እንዲሰየም ሲወስን ሶስት ዕጩ ኦዲተሮች ያቀርባል፣

ሰ.ሙያዊ ብቃትን መሰረት በማድረግ የከተማውን ስራ አስኪያጅ በተወሰነ ጊዜ የስራ ውል ይቀጥራል፣ያሰናብታል፣ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፣

ሸ.የነዋሪዎችን ቅሬታ እና አቤቱታ ያስተናግዳል

ቀ.በብሄራዊና በክልላዊ የህዝብ በዓላት ስነ-ስርዓቶች ከተማውን ይወክላል፣

በ.የከተማው ዕቅድ፣በጀት፣እንዲሁም የስራ አፈፃፀም ለህዘብ የሚቀርብበት እና አስተያየት የሚሰጥበት መድረክ እንዲዘጋጅ ያደርጋል፣

ተ.ዓመታዊ እና እንደአስፈላጊነቱ ምክር ቤቱ በሚወስነው መሰረት ወቀታዊ ሪፖርት በምክር ቤቱ ያቀርባል፣ለርእሰ መስተዳድሩና ቢሮው አጠቃላይ ሪፖርት ያቀርባለ፣

ቸ.ደረጃውን የጠበቀ ፍትሓዊ የማዘጋጃ ቤት አገልገሎት አሰጣጥ ተግባራዊ መሆኑን ያረጋግጣል፣

ኀ.ሹመታቸው በምክር ቤቱ መፅደቅ ያለባቸውን ሳይጨምር የከተማውን አስፈፃሚ አካላት የበላይ ሃላፊዎች ይሾማል ወይም ይመድባል፣

ነ.የራሱን ፅህፈት ቤት ያደራጃል

ኘ.በከተማው ምክር ቤት እና በክልሉ መንግስት የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።

3. የከንቲባው የስራ ዘመን የምክር ቤቱ የስራ ዘመን ይሆናል፣ሆኖም በራሱ ፍቃድ ሲለቅ ፣በምክር ቤቱ ከሓላፊነት ሲታገድ ወይም የምክር ቤቱ አባልነቱ ሲቋረጥ የስራ ዘመኑ ሳያልቅ ከሓላፊነቱ ሊሰናበት ይችላል፣ዝርዝሩ ብምክር ቤት መተዳደሪያ ደንብ ይወሰናል፣
4. ከንቲባው ለሚያስተዳድረው ከተማ ለመምራት የሚያስችል ፖለቲካዊ፣ አስተዳደራዊና ሞያዊ የአመራር ብቃት ሊኖረው ይገባል።

23.ምክትል ከንቲባ

1. የከተማው ምክር ቤት አስፈላጊ ነው ብሎ ሲወስን ከምክር ቤቱ አባላት ወይም ከምክር ቤቱ አባላት ውጭ በከንቲባው አቅራቢነት ምክትል ከንቲባ ሊሾም ይችላል፣
2. ተጠሪነቱ ለከንቲባው ሆኖ ከንቲባው በሌለበት

ከንቲባ ኣብ ዘይህልወሉ ወይ ስርሑ ክፍፅም ኣብ ዘይኽእለሉ እዋን ተኪኡ ይሰርሕ፣

3. ዝወሃቦ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ይመርሕ

4. በቲ ከንቲባ ዝወሃብዎ ካልኦት ተገባራት ይፍፅም፣

5. ኣብ ኣንቀፅ 22 ንኡስ ዓንቀፅ /3/ን /4/ን እዚ ኣዋጅ ዝተጠቐሰ ነቲ ምክትል ከንቲባ'ውን ዝሰርሕ ይኸውን።

24.ኮሚቴ ከንቲባ

1.ተፀዋዕነቱ ንከንቲባ ኮይኑ ብሓባር ንዘወሰኖ ውሳነ ድማ ነቲ ከተማ ቤት ምኽሪ ኮይኑ ኮሚቴ ከንቲባ፣

ሀ.ብክልል መንግስትን ፌዴራልን ዝወፁ ኣዋጃት፣ደንብታት፣መምርሕታትን፣ውሳነታትን ደረጃታትን ብኣግባቡ ምፍፃሞም የረጋግፅ፣

ለ.ዝወፁ ፖሊሲታት እዚ ክልል ኣብ ስራሕ ምውዓሎም የረጋግፅ፣ናይቲ ከተማ ኢኮኖሚያውን ማሕበራውን ናይ ልምዓት ስትራተጅታት ይቐርፅ፣ናብ ቤት ምክኽሪ ከተማ ኣቕሪቡ የፅድቕ፣ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል፣

ሐ.ናይቲ ከተማ ዓመታዊ ትልምን በጀትን የዳሉ፣ነቲ ከተማ ቤት ምኽሪ የቕርብ፣ እንትፀድቕ ኣብ ተግባር የውዕል፣

መ.ናይቲ ከተማ ምምሕዳር ፈፀምቲ ኣካላት ካልኦት ትካላት ኣወዳድባ ይውስን ስራሕቶም ይከታተል፣ የተሓባብር፣ ይመርሕ፣

ረ.ዝተመደበሉ ዘፈር ስራሕ ብላዕለዋይነት ይመርሕ፣ የተሓባብር፣

ሰ.ኣብ ከተምኡ ሕግን ስርዓትን ምኽባሩ የረጋግፅ፣

ሸ.በቲ ከንቲባን ቤት ምኽሪን ዝውሃብዎ ካልኦት ተግባራት ይፍፅም።

2.ስልጣንን ተግባርን ሕድሕድ ኣባል ኮሚቴ ከንቲባ ዝስዕብ ይኸውን፣

ሀዝተውሃቦ ተግባርን ዘፈር ስራሕን ኣብ ናይቲ ከተማ ትልሚ ልምዓት ክካተት ይገብር፣

ለ.ትልሚ ዝተመደበሉ ዘፈር ስራሕ ምስ ስርሑ ዝተትሓሓዙ ተግባራት ምፍፃሞም ይከታተል፣

ወይም ስራውን ለማከናወን በማይችልበት ጊዜ ተክቶ ይሰራል፣

3. የሚሰጠው መንግስታዊ መስሪያ ቤት ይመራል፣

4. በከንቲባው የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል፣

5. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 22 ንኡስ አንቀፅ /3/ እና /4/ የተጠቀሰው ለምክትል ከንቲባውም የሚሰጥ ይሆናል።

24.የከንቲባ ኮሚቴ

1.ተጠሪነቱ ለከንቲባው ሆኖ በጋራ ለሚወሰነው ውሳኔም ለከተማው ምክር ቤት ሆኖ የከተማው የከንቲባ ኮሚቴው፣

ሀ.በፌዴራል እና በክልሉ መንግስት የሚወጡ አዋጆች፣ደንቦች፣መመሪያዎችና ውሳኔዎች በአግባቡ በከተማው መፈፀማቸውን ያረጋግጣል፣

ለ.በክልሉ የወጡ ፖሊሲዎችን በስራ ላይ መዋላቸውን ያረጋግጣል፣የከተማውን ኢኮኖሚያዊና ማሕበራዊ የልማት ስትራተጅዎች ይነድፋል፣ ለከተማው ምክር ቤት አቅርቦ ያስፀድቃል፣ አፈፃፀማቸውን ይከታተላል።

ሐ.በከተማው ረቂቅ ዓመታዊ ዕቅድና በጀት ያዘጋጃል፣ለከተማው ምክር ቤት ያቀርባል ሲፀደቅ በተግባር ላይ እንዲውል ያደርጋል፣

መ.የከተማውን አስተዳደር አስፈፃሚ አካላትና ሌሎች ተቋማት አደረጃጀት ይወሰናል፣ ስራቸውን ይከታተላል፣ ያስተባብራል፣ ይመራል፣

ሠ.የተመደበበትን የስራ ዘርፍ በበላይነት ይመራል፣ያስተባብራል፣

ረ.በከተማው ሕግና ስርዓት መከበሩ ያረጋግጣል፣

ሰ.በከንቲባውና በምክር ቤቱ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ይፈፅማል፣

2.የእያንዳንዱ የከንቲባ ኮሚቴ አባል የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩበታል፣

ሀ.የተሰጠው የስራ ዘርፍና ተግባር በተመለከተ በከተማው የልማት ዕቅድ ውስጥ እንዲካተት ያደርጋል፣

ለ.የተመደበበት የስራ ዘርፍ ዕቅድና ከዚህ ጋር የተያያዙ የስራ ተግባራት መፈፀማቸውን

ሐ.ኣብ ዝተመደበሉ ዘፈር ስራሕ ዝሰርሑ መንግስታዊ፣ዘይመንግስታውን ማሕበራውን ውዳበታት ተገልገልትን ውልቀ ሰባትን የተሓባብር ፣ ኩነታት የመቻቹ፣

መ.ኣብ ዝተመደበሉ ስራሕ መደብን ተግባርን ዝካየዱ ናይ ልምዓትን ህንፀትን ስራሕቲ ኣመልኪቱ ፀብፃብን ውሳነ ሓሳብን ነቲ ኮንቲባ የቕርብ፣

ረ.ኣብ ዝተመደበሉ ዘፈር ስራሕ ናይቲ ከባቢ ህዝብን ዘይመንግሰታዊ ትካላትን ተሳትፎ ክዓቢ ኣብ ናይ ልምዓት ተግባራት ብስፍሓት ክሳተፍን የተባብዕ፣የለዓዕል ስራሕቲ ርክብ ህዝቢ ይፍፅም፣

ሰ.ካልኦት በቲ ኮንቲባ ዝውሃብዎ ተግባራት ይፍፅም።

3.ዘበነ ስራሕ ኮሚቴ ኮንቲባ ዘበን ስራሕ እቲ ቤት ምኽሪ ይኸውን፣

4.ኮንቲባ ኮሚቴ ናይ ባዕሉ ስራሓ መመርሒ ከውፅእ ይኽእል።

25. **መካየዲ ስራሕ ከተማ**

1.መካየዲ ስራሕ ከተማ ተፀዋዕነቱ ነቲ ኮንቲባ ኮይኑ ናይቲ ከተማ ግልጋሎት ቤት መዘጋጃ መፈፀሚ'ዩ፣

2.ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡሰ ዓንቀፅ /1/ ዝተገለፀ ሓፈሻዊ ድንጋገ ከምዘሎ ኮይኑ መካየዲ ስራሕ ከተማ፣

ሀ.ግልጋሎት ቤት መዘጋጃ ዝምልከቱ ውሳነታት ቤት ምኽርን ብመንግስቲ ዝወፁ ሕግታት፣ፖሊሲታት መዐቀኒታትን ብርክታት ግልጋሎትን ኣብ ተግባር ይውዕሉ ምህላዎም የረጋግፅ፣

ለ.ተፀዋዕነቶም ንዑኡ ዝኾኑ ኣካላት ግልጋሎት ቤት መዘጋጃ ክጣየሹ ወይ ካልኦት ኣማራፅታት መውሃቢ ግልጋሎት ኣብ ስራሕ ክውዕሉ ነቲ ኮንቲባ ሓሳብ የቕርብ፣ብቤት ምኽሪ ምስ ፀደቐ ይመርሕ፣የተሓባብር፣

ሐ.ብመሰረት መምርሒ ሓለፍቲ ግልጋሎትን መምርሕታትን ግልጋሎት ቤት ማዘጋጃ ይምድብ፣የመሓድር ፣የሰናብት

መ.ኣብ ትሕቲ ግልጋሎት ቤት ማዘጋጃ ዝሰርሑ ሰራሕተኛታት ብመሰረት ሕጊ ይቖፅር፣ የዕቢ፣ የመሓድር፣ የሰናብት፣ ማሓየኦምን ጥቕማ

ይከታተላል፣

ሐ.በተመደበበት የስራ ዘርፍ የሚሰሩ መንግስታዊ፣መንገስታዊ ያልሆኑ ማሕበራዊ ድርጅቶች የሚሰሩበት ሁኔታ ያመቻቻል፣ያስተባብራል፣

መ.በተመደበበት የስራ ዘርፍ የሚካሄድ የልማትና የግንባታ ስራዎች አስመልክቶ የስራ ሪፖርት እና የውሳኔ ሓሳብ ለከንቲባው ያቀርባል፣

ሠ.በተመደበበት የስራ ዘርፍ የአካባቢው ህዝብና መንገስታዊ ያልሆኑ ተቋማት ተሳትፎ እንዲጎለብት በልማት ተግባር ላይ በስፋት እንዲሳተፍ ያበረታታል፣ያነሳሳል፣የሕዝብ ግንኙነት ስራዎቸ ይሰራል፣

ረ.ሌሎች በከንቲባው የሚሰጡት ተግባራት ያከናውናል።

3.የከንቲባ ኮሚቴው የስራ ዘመን የምክር ቤቱ የስራ ዘመን ይሆናል፣

4.የከንቲባ ኮሚቴው የራሱ የአሰራር መመሪያ ሊያወጣ ይችላል።

25.**የከተማ ስራ አስኪያጅ**

1.ተጠሪነቱ ለከንቲባው ሆኖ የከተማ ስራ አስኪያጅ የማዘጋጃ ቤት አገልግሎቶች አስፈፃሚ ነው፣

2.የዚህ አንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ የከተማው ስራ አስኪያጅ፣

ሀ.የማዘጋጃ ቤት አገልግሎት የሚመለከቱ የምክር ቤቱ ውሳኔዎች፣የመንግስት ሕጎች፣ፖሊሲዎችና የአገልግሎት ደረጃዎች መፈፀማቸውና በተግባር መተርጎማቸው ያረጋግጣል፣

ለ.ለእርሱ ተጠሪ የሆኑ የማዘጋጃ ቤት አገልግሎት አካላት እንዲቋቋሙ ወይም ሌሎች የአገልግሎት መስጫ አማራጮች በስራ ላይ እንዲውሉ ለከንቲው ሃሳብ ያቀርባል፣በምክር ቤቱ ከጸደቀ በኋላ ይመራል፣ያስተባብራል፣

ሐ.በሚወጣው መመሪያ መሰረት የማዘጋጃ ቤት የመምሪያና አገልግሎት ሓላፊዎች ይመደባል፣ ያስተዳድራል፣ያሰናብታል።

መ.በማዘጋጃ ቤት አገልግሎት ስር የሚሰሩ ሰራተኞች በሕግ መሰረት ይቀጥራል፣ ያስተዳድራል፣ ያሰናብታል፣ ደመወዛቸውንና

www.abyssinialaw.com

ጥቕምን ናብ ከንቲባ ኣቕሪቡ የወስን ዝርዝሩ ብደንቢ ይውሰን፣

ረ.ብቕዓት ዘለዎም ሰብ ሞያታት ኣድለይቲ ኣብ ዝኾነ ብርክታት እቲ ከተማ ብናይ ዝተወሰነ ግዘ ውዕሊ ስራሕ ይቖፅር፣ የመሓድር፣ የሰናብት። ካብዞም ኣካላት ዓመታውን ኣድላይ እንትኾውን እዋናዊ ፀብፃብ ይቕብል፣መርሚሩ ውሳነ ይህብ

ሰ.ናይቲ ከተማ ግልጋሎት ቤት ማዘጋጃ ብዝምልከት ትልምን በጀትን ንከንቲባ የቕርብ፣ብቤት ምኽሪ ምስፀደቐ ኣብ ስራሕ የውዕል፣

ሸ.መለክዕታትን መምርሒታትን ቀረብ ግልጋሎት ብምድላው ነቲ ከንቲባ የቕርብ፣እንትፅድቕ ኣብ ስራሕ የውዕል፣

ቀ.ስሉጥ፣ ግልፅን ፍትሓውን ግልጋሎት ቤት ማዘጋጃ ዝውሃብ ዘሎ ምኻኑ የረጋግፅ፣

በ.ግልጋሎት ቤት ማዘጋጃ ዝምልከት ውሳነታት ኣብ ግብሪ የውዕል፣

ተ.ግልጋሎት ቤት ማዘጋጃ ዝምልከት ፖሊሲ ሓሳብ የፈልፍል፣ ንከንቲባ የቕርብ፣ ብዘመልከቶ እንተፀድቕ ኣፈፃፀምኡ ይከታተል፣

ቸ.ከም ኣድላይነቱ ናይቲ ከተማ ምክትል መካየዲ ስራሕ ክሸወም ንከንቲባ የቕርብ እንትፍቀድ ይቖፅር፣

ነ.ግልጋሎት ቤት ማዘጋጃ ብዝምልከት ጥርዓን ነበርቲ የተኣናግድ፣ ንዝቐርቡ ሕቶታት ብዝተኸኣለ ሰለጤን ምላሽ ይህብ፣

ኘ.ኣብ ትሕቲኡ ካብ ዝሰርሑ ኣካላት ሓለፍቲ ዝተውፃእዕኡ ኮሚቴ ስራሕ ኣመራርሓ የጣይሽ ፣ይመርሕ፣

አ.ፀብፃብ ስራሕ አፈፃፅማ ንከንቲባ የቕርብ፣

ከ.በቲ ከንቲባ ዝውሃቡ ካልኦት ተግባራት ይፍፅም፣

3.መካየዲ ስራሕ ከተማ ኣብ ኣኼባታት ቤት ምኽሪ ከተማን ኮሚቴ ከንቲባን ብዘይ ድምፂ ይካፈል።

26. ምክትል ስራሕ መካየዲ

1.ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ እቲ ከንቲባ ምክትል ስራሕ መካየዲ ክሸውም ይኽእል፣

2.ተፀዋዕነቱ ነቲ ከተማ መካየዲ ስራሕ ኮይኑ ምክትል መካየዲ ስራሕ፤

ሀ.ናይቲ ከተማ መካየዲ ስራሕ ኣብ ዘየለሉ ወይ ስርሑ ንምክያድ ኣብ ዘይኽእለሉ ተኪኡ ይሰርሕ፣

ጥቅማ ጥቅማቸው ለከንቲባው አቅርቦ ያስወስናል። ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል፤

ሠ.ብቃት ያላቸው ባለሙያዎች አስፈላጊ በሆኑ የከተማው እርከኖች በተወሰነ ጊዜ የስራ ውል ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፣ ያሰናብታል። ከነዚህ አካላት ዓመታዊና አስፈላጊ ሲሆንም ወቅታዊ ሪፖርቶችን ይቀበላል፣ መርምሮ ውሳኔ ይሰጣል፣

ረ.የከተማው የማዘጋጃ ቤት አገልግሎት በተመለከተ እቅድና በጀት ለከንቲባው ያቀርባል፣ በምክር ቤቱ ሲፀድቅ ተግባራዊ ያደርጋል

ሰ.የአገልግሎት አቅርቦት መለኪያዎች እና መመሪያዎች በማጠናከር ለከንቲባው ያቀርባል ሲወሰንም ተግባራዊ ያደርጋል፣

ሸ.ቀልጣፋ ፣ግልፅና ፍትሓዊ የማዘጋጃ ቤት አገልግሎት መሰጠቱን ያረጋግጣል፣

ቀ.የማዘጋጃ ቤት አገልግሎትን የሚመለከቱ ውሳኔዎች ተግባራዊ ያደርጋል፣

በ.የማዘጋጃ ቤት አገልግሎት የሚመለከት የፖሊሲ ሓሰብ በማመንጨት ለከንቲባው ያቀርባል፣ በሚመለከተው ሲፀድቅ አፈፃፀሙን ይከታተላል፣

ተ.እንደአስፈላጊነቱ የከተማው ምክትል ስራ አስኪያጅ እንዲሾም ለከንቲባው ያቀርባል፣ ሲፈቀድም ይቀጥራል፣

ቸ.የማዘጋጃ ቤት አገልግሎትን በተመለከተ የነዋሪዎች አቤቱታ ያስተናግዳል፣ ለሚቀርቡ ጥያቄዎች በተቻለ ፍጥነት መልስ ይሰጣል፣

ኀ.በስሩ ከሚሰሩ አካላተ ሃላፊዎች የተውጣጣ የስራ አመራር ኮሚቴ ያቋቁማል፣ ይመራል፣

ነ.የስራ አፈፃፀም ሪፖርት ለከንቲባ ያቀርባል፣

ኘ.በከንቲባው የሚሰጡ ሌሎች ተግባራት ያከናውናል፣

3.የከተማው ስራ አስኪያጅ በከተማው ምክር ቤት እና ከንቲባ ኮሚቴው ስብሰባዎች ያለ ድምፅ መሳተፈፍ ይችላል።

26.ምክትል ስራ አስኪያጅ

1.አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ከንቲባው ምክትል ስራ አስኪያጅ ሊሾም ይችላል፤

2.ተጠሪነቱ ለከተማው ስራ አስኪያጅ ሆኖ ምክትል ስራ አስኪያጅ፤

ሀ.የከተማው ስራ አስኪያጅ በሌለበት ወይም ስራውን ለማከናወን በማይችልበት ጊዜ ተክቶ ይሰራል፣

ለ.ብስራሕ መካየዲ እቲ ከተማ ዝውሃብዎ ካልኦት ስራሕቲ ይፍፅም፣

ሐ.ሓደ ዘፈር ስራሕ ግልጋሎት ማዘጋጃ ይመርሕ።

27. ካልኦት ፈፀምቲ ኣካላት

1. ኣብቲ ከተማ ኣድለይቲ ዝኾኑ ፈፀምቲ ኣካላት ብመቕረባይነት እቲ ከንቲባ ብውሳነ ቤት ምኽሪ ከተማ ይጣየሹ፣
2. ተፀዋዕነት ኣብ ግልጋሎት ቤት ማዘጋጃ ዝሰርሑ ሓለፍቲ ፈፀምቲ ኣካላት ነቲ ስራሕ መካየዲ ኮይኑ ካብዚ ወፃኢ ዘለዉ ድማ ተፀዋዕነቶም ነቲ ከንቲባ ይኸውን፣
3. ውሽጣዊ ኣወዳድባ ፣ስልጣንን ተግባርን እዞም ፈፀምቲ ኣካላት ብቤት ምኽሪ ብዘውፅኦ መምርሒ ይውሰን።

28.ብዛዕባ ጣብያ

1. ቤት ምኽሪ እቲ ከተማ ርኢቶ ነበርትን ዝተመቻቸው ቀረብ ግልጋሎት ክህሉ፣ ናይቲ ከተማ ትልሚ ልምዓትን በዝሒ ህዝብን መሰረት ብምግባር ሓዱሽ ጣብያ ከጣይሽ ወይ ዳግም ክውድብ ይኽእል፣
2. እቲ ጣብያ ማእኸል ልምዓትን ቀጥተኛ ተሳትፎ ሕዝብን ብምዃን ኣብ ጣብያ ናይ ዝውሃቡ ግልጋሎታት ናቔጣ ብምዃን፣

ሀ.ናይቲ ጣብያ ቤት ምኽሪ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስትን በቲ ከተማ ቤት ምኽክሪ ተፈልዩ ብዝውሰን ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ፣

ለ.እቲ ነባሪ ብዝተኸኣለ መጠን ግልጋሎት ኣብ ቀረብኡ ዝረኽበሉ ኩነታት የመቻቹ፣

ሐ.ቤት ምክኽሪ ጣብያ ኣፈጉባኤ፣ ዋና ስራሕ ፈፃሚ ፣ቀዋሚ ኮሚቴ ፣ማሕበራዊ ቤት ፍርድን ዝተፈላለዩ ፈፀምቲ ኣካላት ይህልውዎ።ዝርዝር ስልጣንን ተግባርም ቤት ምኽሪ ከተማ ብዘውፅኦ መምርሒ መሰረት ይውሰን፣

መ.ተፀዋዕነት ቤት ምኽሪ ጣብያ ንዝመረፆ ናይቲ ጣብያ ህዝብን ንቤት ምኽሪ ከተማ ይኸውን፣

ረ.ሕድሕድ ጣብያ ብህዝቢ ዝተመረፀ ቤት ምኽሪ ይህልዎ፣

ሰ.ተዋፅኦ፣ ኣገባብ ኣመራርፃ፣ ስራሕ ዘበን እቲ ቤት ምኽሪ ብመሰረት ሕጊ መረፃን ቤት ምኽሪ ከተማ

ለ.በከተማው ስራ አስኪያጅ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል፣

ሐ.አንድ የማዘጋጃ ቤት አገልግሎት ዘርፍ ይመራል።

27. ሌሎች አስፈፃሚ አካላት

1. በከተማው አስፈላጊ የሆኑ አስፈፃሚ አካላት በከንቲባው አቅራቢነት በምክር ቤቱ ውሳኔ መሰረት ይቋቋማሉ፣
2. በማዘጋጃ ቤት አገልግሎት የሚሰሩ ሃላፊዎች ተጠሪነታቸው ለከተማው ስራ አስኪያጅ ሆኖ ከዚህ ውጭ ያሉት ደግሞ ተጠሪነታቸው ለከንቲባ ይሆናል፣
3. የነዚህ አስፈፃሚ አካላት የውስጥ አደረጃጀት፣ ስልጣንና ተግባር የከተማው ምክር ቤት በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል።

28.ስለ ቀበሌ

1. የከተማው ምክር ቤት የነዋሪዎችን አስተያየት ፣ አመቺ የአገልግሎት አቅርቦት፣የከተማ ልማት እቅድና የሕዝብ ብዛት መሰረት በማድረግ አዲስ ቀበሌ ሊያቋቁም ወይም ያለውን ቀበሌ እንደገና ሊያዋቅር ይችላል፣
2. ቀበሌው የልማትና የህዝብ ቀጥተኛ ተሳትፎ ማዕከል በመሆንና በቀበሌ ደረጃ ሊሰጡ ለሚችሉ አገልግሎቶች ጣቢያ በመሆን፣

ሀ.ተሻሽሎ በወጣው ሕገ መንግስትና በከተማው ምክር ቤት ተለይቶ በሚወሰን ስልጣንና ተግባር ይኖረዋል፣

ለ.ነዋሪው በተቻለ መጠን አገልግሎት በአቅራቢያው የሚያገኝበት ሁኔታ ያመቻቻል፣

ሐ.ቀበሌ ምክር ቤት ፣አፈጉባኤ፣ዋና ስራ አስፈፃሚ፣ቋሚ ኮሚቴ፣ማሕበራዊ ፍርድ ቤቶችና የተለያዩ አስፈፃሚ አካላት ይኖሩታል።ዝርዝር ስልጣንና ተግባራቸው የከተማው ምክር ቤት በሚያወጣው መመሪያ መሰረት ይወሰናል፣

መ.የቀበሌው ምክር ቤት ተጠሪነቱ ለመረጠው የቀበሌው ህዝብና ለከተማው ምክር ቤት ይሆናል፣

ሠ.እያንዳንዱ ቀበሌ በህዝብ የተመረጠ ምክር ቤት ይኖረዋል

ረ.የምክር ቤቱ አባላት ተዋፅኦ፣ አመራረጥና የስራ ዘመን የመርጫ ህግን መሰረት በማድረግ

ብዘውፅኦ መምርሒ ይፍፀም፣

ሸ.ሕድሕድ ጣብያ ብቤት ምክሪ እቲ ጣብያ ዝተሸሙ ዳያኑ ዝሓዘ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ይህልዎ።ምጥያሽ ስልጣንን ተግባርን ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ጣብያ ብሕጊ ይውሰን።

ክፍሊ ሓሙሽተ
ብዛዕባ ንከተማነት ዘይበቕዓ ዕሽል ከተማታት

29.ስልጣንን ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ

1. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ንከተማነት ዘይበቕዓ ዕሽል ከተማታት ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብዘውፅኦ ደንቢ መሰረት ብቤትማዘጋጃ ዝመሓደራሉ ኩነታት ይውሰን፣
2. ብመሰረት እዚ ደንቢ ኣፍልጦ ዝተውሃበን ዕሽል ከተማታት ዝርዝርን ምጥያሽን በቲ ዝወፅእ ደንቢ ይውሰን፣
3. ኣብ ውሽጢ ወረዳ ሓደ ወይ ካብ ሓደ ንላዕሊ ቤት ማዘጋጃ ዘለዎን ዕሽል ከተማታት ክጣየሻ ይኽእላ።

30. ስልጣንን ተግባርን ቤት ማዘጋጃ

1.በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 29 ዝጣየሽ ቤት መዘጋጃ ብምምሕዳር ወረዳ እናተደገፈን እናተመርሐን ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ፣

ሀ.ንዝተጣየሸሉ ከተማ ዕብየት ፕላን ወይ ገቢራዊ ፕላንን ብምድላውን መፅናዕቲ ከተማ ክካየድ ብምግባርን ንመንበሪ፣ ንትካላት ልምዓትን ውልቀ ትካላትን ምርሒት ቦታ የዳሉ፣ ይመርሕ፣ ናይቲ ከተማ ቦታ የመሓድር፣

ለ. ናይ ከተምኡ ውሽጣ ውሽጢ መንገድታትን ውሕጅ መእለይን መስመራት ክሰርሑ ይገብር፣ምትሕንሕ ሓመድ ብምትሕብባር ስራሕቲ ምክልኻል መሬት ምድርማስ ሓደጋታት ምስ ሕብረተሰብ ብምዃን ይከላኸል፣ስራሕቲ ልምዓት ደኒን ተክልታትን ክካየድ መዘናግዒ ቦታታት ክዳሎ ይገብር፣

ሐ.ንምንካይ ድኽነት ዝሕግዙ ልምዓታዊ ምንቅስቓሳት የካይድ፣ጥዕና ሓለዋ ከባቢ ክስፍሕፋሕ ይገብር፣ኣብ ወፍሪ ፀረ ኤች.አይ.ቪ. ኤድስ ይሳተፍ፣መቓብር ቦታታት የዳሉ፣የመሓድር፣ብዛዕባ'ቲ ከተማ መሰረታዊ

የከተማው ምክር ቤት በሚያወጣው መመሪያ ይፈፀማል፣

ሰ.እያንዳንዱ ቀበሌ በቀበሌው ምክር ቤት በተሾሙ ዳኞች የያዘ ማህበራዊ ፍርድ ቤት ይኖረዋል፣የማህበራዊ ፍርድ ቤት መቋቋም ፣ስልጣንና ተግባር በህግ ይወሰናል።

ክፍል አምስት
ለከተማነት ስላልበቁ ታዳጊ ከተሞች

29.የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ስልጣን

1. በዚህ አዋጅ መሰረት ለከተማነት መመዘኛዎቹን ያላሟሉ ታዳጊ ከተሞች የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ መሰረት በማዘጋጃ ቤት የሚተዳደሩበት ሁኔታ ይወሰናል።
2. በደንቡ መሰረት ዕውቅና የተሰጣቸው ታዳጊ ከተሞች ዝርዝርና መቋቋም በሚወጣው ደንብ ይወሰናል፣
3. በአንድ ወረዳ ውስጥ አንድ ወይም ከአንድ በላይ ማዘጋጃ ቤት ያላቸው ታዳጊ ከተሞች ሊቋቋሙ ይችላሉ።

30. የማዘጋጃ ቤት ስልጣንና ተግባር

1.በዚህ አዋጅ አንቀፅ 29 መሰረት የሚቋቋም ማዘጋጃ ቤት በወረዳው መስተዳድር እየተደገፈና እየተመራ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል፣

ሀ.ለተቋቋመበት ከተማ የዕድገት ፕላን ወይም ገቢራዊ ፕላን ጥናት እንዲካሄድ በማስደረግ ለመኖሪያ፣ለልማት ተቋማትና ለግል ድርጅቶች የሚመሩ ቦታዎችን ያዘጋጃል፣ ይመራል፣ የከተማውን ቦታ ያስተዳድራል፣

ለ.የከተማውን የውስጥ ለውስጥ መንገዶችና የጎርፍ ተፋሰስ መስመሮች እንዲሰሩ ያደርጋል፣የአፈር መሸርሸርና የመሬት መደርመስ አደጋዎችን ሕብረተሰቡን እያስተባበረ የመከላከል ስራ ይሰራል፣የደንና የአትክልት ልማት ስራ እንዲከናወን የመናፈሻ ቦታዎች እንዲዘጋጁ ያደርጋል፣

ሐ.ለድህነት ቅነሳ የሚገዙ ልማታዊ እንቅስቃሴዎች ያካሂዳል፣የአካባቢ ጤና አጠባበቅ እንዲስፋፋ ይጥራል፣ በፀረ ኤች አይ ቪ ኤድስ ዘመቻ ላይ ይሳተፋል፣ የመቃብር ቦታዎችን ያደራጃል፣ያስተዳድራል ፣ስለከተማው መሰረታዊ

ናይ ስታስቲክስ መረዳእታታት ይሕዝ፣ናይ ልደት ሓዳር፣ ፍትሕን ሞትን፣ ምስክር ወረቐት ይህብ

መ.ናይ ቁራ፣መናኸሪያን ዕዳጋ ቦታታትን ክዳሉ ይገብር፣

ረ.ምስ ምምሕዳር ወረዳ ብምትሕብባር ከተምኡ ዕሩይ መስተ ማይን ካልኡት መሰረታዊ ግልጋሎት ቀረብ ክህልዎ ይገብር፣

ሸ.ኣብ ከባቢኡ ዝርከቡ ናብ ከተማነት ዝዓበዩ ማእኸላት ግልጋሎት ገጠር ድጋፍ ግልጋሎታት ቴክኒክ ዝረኽቡሉ ኩነታት የመቻቹ፣

ቀ.ዓመታዊ ትልምን በጀትን ኣዳልዩ ናብ ዋና ኣማሓዳሪ ወረደድኡ የቕርብ፣ብዝምልከቶ ምስ ፀድቐ ኣብ ተግባር የውዕል፣ብመሰረት ሕጊ እቶት ቤት ማዘጋጃ ይእክብ፣ በጀቱ የማሓድር፣ ተወሰኽቲ ፍልፍላት እቶት ኣፅኒዑ ናብ ዝምልከቶ የቕርብ፣

በ.ካብ ሕጊ ወፃኢ ዝኾኑ ህንፃታት ይቆፃፀር፣ምፍራስ ሓዊሱ ካልኦት ስጉምትታት ብመሰረት ሕጊ ይወስድ፣

2.ስራሕ መካየዲ ቤት ማዘጋጃ ብሞያዊ ብቕዓቱ ስምምዕነት ቤት ምኽሪ እቲ ወረዳ ብምርካብ ብዋና ኣማሓዳሪ ይሽወም፣

3.ስራሕን ሓላፍነትን መካየዲ ስራሕ ከከም ኩነታቱ ብምዋዕዓም ኣብ ዓንቀፅ 25 እዚ ኣዋጅ ከምዝተዘርዘረ ይኸውን።

31.ብዛዕባ ቤት ምኽሪ

1. እቲ ቤት ማዘጋጃ ዝርከበሉ ቤት ምኽሪ ጣብያ ንጉዳያት ቤት ማዘጋጃ ዝርኢ ይኸውን፣
2. ካብ ሓደ ጣብያ ንላዕሊ እንትህልዎ ሃለዋት ሕድሕድ ጣብያ ሕልው ኮይኑ ሓበራዊ መድረኽ ብምፍጣር ጉዳያት ቤት ማዘጋጃ ይሪኢ ዝርዝሩ ብዝወፅእ ደንቢ ይግለፅ።

32.ተፀዋዐነት ኣብያተ ማዘጋጃ

1. ተፀዋዕነት ቤት ማዘጋጃ ንዘተሓቖፈሉ ወረዳ ምምሕድዳር ይኸውን፣
2. ምምሕድዳር ወረዳ ትልሚ ስራሕን ፀብፃብን

የስታስቲክስ መረጃዎችን ይይዛል፣ የልደት ጋብቻ፣ ፍቺና ሞት ምስክር ወረቀት ይሰጣል፣

መ.የቁራ፣ የመናኸሪያና የገበያ ቦታዎች እንዲዘጋጁ ያደርጋል፣

ሠ.የስፖርት ማዘውተሪያ ስፍራዎች እንዲዘጋጁ ያደርጋል፣

ረ.ከወረዳ አስተዳደር ጋር በመተባበር ከተማው ንፁህ የመጠጥ ውሃና ሌሎች መሰረታዊ አገልግሎቶች አቅርቦት እንዲኖረው ያደርጋል፣

ሰ.በዙርያው የሚገኙ ታዳጊ ከተሞችንና የገጠር አገልግሎት ማዕከላት የቴክኒክ አገልግሎት ድጋፍ የሚያገኙበትን ሁኔታ ያመቻቻል፣

ሸ.ዓመታዊ ዕቅድና በጀት አዘጋጅቶ ለወረዳው ዋና አስተዳዳሪ ያቀርባል፣ በሚመለከተው ሲፀድቅም ተግባር ላይ ያውላል፣ በሚመለከተው ሲፀድቅ የማዘጋጃ ቤቱን ገቢዎች ይሰበስባል፣ በጀቱንም ያስተዳድራል ፣ ተጨማሪ የገቢ ምንጮችን አጥንቶ ለሚመለከተው ያቀርባል፣

ቀ.ሕገ-ወጥ ግንባታዎችን ይቆጣጠራል፣ማፍረስ ጨምሮ በሕግ መሰረት የተለያዩ እርመጃዎችን ይወስዳል፣

2.የማዘጋጃ ቤት ስራ አስኪያጅ በሞያው ብቃት የወረዳው ምክር ቤት ስምምነት በማግኘት በወረዳው ዋና አስተዳዳሪ ይሾማል፣

3.የስራ አስኪያጅ ተግባርና ሃላፊነት እንደ ሁኔታው በማጣጣም በዚህ አዋጅ አንቀፅ 25 በተዘረዘረው መሰረት ይሆናል።

31.ስለ ምክር ቤት

1. ማዘጋጃ ቤቱ የሚገኝበት የቀበሌ ምክር ቤት የማዘጋጃ ቤት ጉዳዮችን በተመለከተ ያያል፣
2. ከአንድ ቀበሌ በላይ በሚሆንበት ጊዜ የእያንዳንዱ ቀበሌ ህልውና እንደተጠበቀ ሆኖ የጋራ መድረክ በመፍጠር የማዘጋጃ ቤቱ ጉዳዮችን ይመለከታል።ዝርዝሩ በሚወጣው ደንብ ይገለፃል።

32.ስለማዘጋጃ ቤት ተጠሪነት

1. የማዘጋጃቤት ተጠሪነቱ ለታቀፈበት የወረዳ አስተዳደር ይሆናል፣
2. በማዘጋጃ ቤቶች ጉዳይ ላይ ወረዳ አስተዳደር

ጉዳያት ኣብያተ ማዘጋጃ ናብ ቢሮ ልምዓት ከተማን ኮንስትራክሽንን ናይ ምልኣክ ግቡእ ኣለዎ።

ክፍሊ ሽዱሽተ
ብዛዕባ ቤት ማዘጋጃ ንምጥያሽ ዘይበቅዓ ከተማ ተንከፍ ከባቢታት

33.ኣፍለጠ ብዛዕባ ምርካብን ስልጣንን ተግባርን

1. ብመሰረት እዚ ኣዋጅን ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብዘውፅኦ ደንቢን ብብርኪ ቤት ማዘጋጃነት ንምውዳብ ዘድለዩ ረቋሒታት ዘየማልአ ማሕበረሰብ ኣፍልጦ ክይዲ ምኽታም ክረክብ ይኽእል፣
2. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ኣፈልጦ ዝረኸበ ኣካል ዝስዕቡ ስለጣንን ተግባር ይህልዎ፣

ሀ.ኣብ ከባቢኡ ንዝካየዱ ማህበራዊን ኢኮኖሚያዊን ምንስቅስቓሳት ልምዓት ይመርሕ፣ የተሓባብር፣ ንነባሪ ህዝቢ ንልምዓት የለዓዕል፣

ለ.መንበሪ ኣባይቲ ንዝሰርሑ ምችው ኩነታት ይፈጥር፣ኣድላይ ድጋፍ ይህብ፣

ሐ. ኣብ ዝተጣየሸሉ ከባቢ ዝካየዱ ህንፃታት ሕጋዊነት ይከታተል፣ ይቆፃፀር፣

መ.በቲ ቢሮ ተፀኒዑ ብቤት ምክሪ ስራሕ ፈፃሚ ብዘውፅኦ መምርሒ ብዝውሰን መሰረት ተፈልዩ ዝውሃብ እቶት ይእከብ፣

ረ.ሰላምን ድሕንነትን ነባሪ ህዝቢን ከባቢኡን ንምሕላውን ንምርግጋፅን ኣግባብነት ምስ ዘለዎም ኣካላት ይተሓባበር፣

ሰ.ኣብ ከባቢኡ ሓለዋ ክንክን ሃፍቲ ተፈጠሮ ከባቢን ብስፍሓት ክካየድ የበራትዕ፣

ሸ. ብምምሕዳር ወረዳ ዝውሃብዎ ካልኦት ሕጋዊ ተግባራት ይፍፅም፣

3.ተፀዋዕነት ኣብ ክይዲ ምክታመ ዝርከብ ከባቢ ንዝተጠርነፈሉ ምምሕድዳር ጣብያን ወረዳን ይኸውን።

34.ኣወዳድባን ኣመራርሓን ስራሕን

1. ንባዕሉ ካብቲ ገጠር ከባቢ ብምፍላይ ዝተጣየሸን ብመሰረት እዚ ክፍሊ ኣፍልጦ ዝረኸበ ከባቢ ኣድላይ ረቛሒታት ኣማሊኡ ኣፍለጦ ቤት

የስራ እቅድና ሪፖርት ለከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን፣ቢሮ የመላክ ግዴታ አለበት።

ክፍል ስድስት
ማዘጋጃ ቤት ለማቋቋም ያልበቁ ከተማ መሰል አካባቢዎች

33.ዕውቅና ስለማግኘትና ስልጣንና ተግባራቸው

1. በዚህ አዋጅና የክልል ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ መሰረት በማዘጋጃ ቤት ለመደራጀት የሚያስፈልጉት መመዘኛዎች ያላሟላ የማህበረሰብ ስብስብ የከተማነት ሂደት ዕውቅና ሊያገኝ ይችላል፣
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ዕውቅና ያገኘ አካል የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል፣

ሀ.በአካባቢው የሚካሄዱ የማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ልማት እንቅስቃሴዎችን ይመራል፣ ያስተባብራል፣ ነዋሪውን ህዝብ ለልማት ስራ ያነሳሳል፣

ለ.መኖሪያ ቤት ለሚሰሩ ምቹ ሁኔታን ይፈጥራል አስፈላጊውን ድጋፍ ይሰጣል፣

ሐ. በተደራጀበት አካባቢ ውስጥ የሚካሄዱ ግንባታዎች ህጋዊነት ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣

መ.በቢሮው ተጠንቶ በክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በሚወጣ መመሪያ በሚወሰነው መሰረት ተለይቶ የሚሰጠው ገቢ ይሰበስባል፣

ሠ.የአከባቢውን ሰላም በማስጠበቅና የነዋሪውን ህዝብ ድህንነት በማረጋገጥ ረገድ አግባብ ካላቸው አካላት ጋር ይተባበራል፣

ረ.በአከባቢው የተፈጥሮ ሃብት ጥበቃና እንክብካቤ በስፋት እንዲካሄድ ያበረታታል፣

ሰ. በወረዳው መስተዳድር የሚሰጠውን ሌሎች ሕጋዊ ተግባራት ያከናውናሉ፣

3.በከተማነት ሂደት የሚገኝ አካባቢ ተጠሪነቱ ለታቀፈበት የወረዳ አስተዳዳሪ ይሆናል።

34.አደረጃጀትና ስራ አመራር

1. እራሱን ከገጠሩ አካባቢ በመለየት የተቋቋመና በዚህ ክፍል መሰረት ዕውቅና ያገኘ አካባቢ ተፈላጊዎቹን መስፈርቶች አሟልቶ የማዘጋጃ

ማዘጋጃ ክሳብ ዝረክብ ቤት ምኽሪ ኣይህልዎን፣

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ዝተመልከተ ድንጋገ እንተሃለወ ኳ እቲ ከባቢ ኣብ ዝተጣሸሉ ቦታ ዝርከብ ቤት ምኽሪ እቲ ከባቢ ኮይኑ ከገልግል ይኽእል፣
3. ኣብቲ ከባቢ ውሽጢ ዝርከቡ ጣብያታት ካብ ሓደ ንላዕሊ እንተኾይኖም ካብ ኩሎም ጣብያታት ቤት ምኽሪ ተውፃፂኡ ዝሰየም ናይ ሓባር ቤት ምኽሪ ኮይኑ የገልግልን፣
4. ከከም ኩነታቱ ብጣብያ ወይ ሓባር ቤት ምኽሪን ምምሕዳር ወረዳን ናይ ሓባር ውሳነ ሙያዊ ክእለት መሰረት ብምግባረ ዝስየሙ ኣመራርሓ ስራሕን ድጋፍ ውሃብቲ ሰራሕተኛታት የህልዎም።ዝርዝሩ ነዚ ኣዋጅ መሰረት ብምግባር እቲ ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ ይውሰን።

ቤት አቋም እስኪያገኝ ድረስ ምክር ቤት አይኖረውም፣

2. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ስር የሰፈረው ድንጋጌ ቢኖርም በአካባቢው በተቋቋመበት ስፍራ የሚገኝ የቀበሌ ምክር ቤት የአካባቢው ምክር ቤት ሆኖ ሊያገለግል ይችላል፣
3. በአካባቢው ውስጥ የሚገኙ ቀበሌዎች ከአንድ በላይ በሆኑ ጊዜ ከየቀበሌዎቹ ምክር ቤቶች ተውጣጥቶ የሚሰየም የጋራ ምክር ቤት ሆኖ ሊያገለግል ይችላል፣
4. እንደሁኔታው በቀበሌ ወይም በወረዳው አስተዳደርና በጋራ ምክር ቤቶች በጋራ ውሳኔ ተመስርቶ ሙያዊ ችሎታን መሰረት በማድረግ የሚሰየሙ የስራ አመራሮችና ድጋፍ ሰጪ ሰራተኞች ይኖራቸዋል።ዝርዝሩ ይህን አዋጅ መሰረት በማድረግ ቢሮው በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል።

ክፍሊ ሸውዓተ
ብዛዕባ ቤት ፍርዲ ጉዳያት ከተማ

35.ኣብያተ ፍርዲ ከተማ

1. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ቤት ፍርዲ ከተማ ዝጣየሸለን ከተማታት ይውሰን፣

2. ምምሕድዳር ከተማ ዝስዕቡ ኣብያተ ፍርዲ ይህልዎ፣
   ሀ.ቤት ፍርዲ ጉዳያት ከተማን ፣
   ለ.ጣብያ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ፣
3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡሰ ዓንቀፅ /1/ዝተደንገገ ሕልው ኮይኑ ሓንቲ ከተማ ብዝህልዎ ዓቅሚ ፋይናንስን በዝሒ ጉዳያትን ዓርሳ ኪኢላ ወይ ምስ ካልኦት ተጎራብቲ ከተማታት ብምኽኣን ቤት ፍርዲ ከተማ ክትጣይሽ ትኽእል።ዝርዝሩ ብሕጊ ይውሰን።

ክፍል ሰባት
ስለ ከተማ ጉዳዮች ፍርድ ቤት

35.የከተማው ፍርድ ቤቶች

1. የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የከተማ ፍርድ ቤት የሚቋቋምባቸው ከተሞች ይወሰናል፣
2. የከተማው አስተዳደር የሚከተሉት ፍርድ ቤቶች ይኖሩታል፣
   ሀ.የከተማ ጉዳዮች ፍርድ ቤት፣
   ለ.የቀበሌው ማህበራዊ ፍርድ ቤት
3. የዚህ ዓንቀፅ ንኡሰ ዓንቀፅ /1/ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ አንድ ከተማ በሚኖረው የፋይናንስ አቅምና የጉዳዮች ብዛት ራሱን ችሎ ወይም ከሌሎች አጎራባች ከተሞች ጋር በመሆን የከተማ ፍርድ ቤት ሊያቋቁም ይችላል።ዝርዝሩ በህግ ይወሰናል።

36.ኣወዳድባ ቤት ፍርዲ ከተማ

1. ቤት ፍርዲ ከተማ ዝስዕብ ኣወዳድባ ይህልዎ፣

ሀ.ቀዳማይ ብርኪ ቤት ፍርዲ፣
ለ.ይግባኣኒ ሰማዒ ቤት ፍርዲ፣
2. ሕድሕድ ብርኪ ቤት ፍርዲ ሓደ ፕሪዚዳንት ኣድላይ ዝኾኑ ዳያኑን ሰራሕተኛታትን ይህልዉዎ፣

36.የከተማ ፍርድ ቤት አደረጃጀት

1. የከተማ ፍርድ ቤት የሚከተለው አደረጃጀት ይኖረዋል፣
   ሀ.የከተማ የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት፣
   ለ.የከተማው ይግባኝ ሰሚ ፍርድ ቤት
2. እያንዳንዱ የፍርድ ቤት ደረጃ አንድ ፕሬዚዳንትና ለስራው አስፈላጊ የሆኑ ዳኞች እና ሰራተኞች ይኖሩታል፣

3. እቲ ቤት ፍርዲ ከም ኣድላይነቱ ሓደ ወይ ካብ ሓደ ንላዕሊ መጋባእያታት ክህልዉዎ ይኽእሉ፣
4. ኣብ ሕድ ሕድ ብርኪ ዝሽወም ፕሬዚዳንትን ዳያኑን ብመቐረባይነት ርእሰ ምምሕዳረ ብቤት ምኽሪ ክልል ይሽወሙ፣
5. ዝርዝር ኣወዳድባን ኣሰራርሓን ቤት ፍርዲ ከተማ ብሕጊ ይውሰን፣

37.ስልጣን ዳይነት ቤት ፍርዲ ከተማ

ቤት ፍርዲ ከተማ ኣብ ዝስዕቡ ጉዳያት ስልጣን ዳይነት ይህልውዎ ፣

1. ኣፈፃፅማ መሪሕ ፕላን እቲ ከተማ ዝምልከት ናይ ትሕዝቶ መሰል አወሃህባ ፍቓድ ወይ ኣጠቓቕማ ቦታን ገዛን ኣመልኪቶም ኣብ ዝለዓሉ ጉዳያት፣
2. ክራይ፣ክፍሊት ግልጋሎትን ካልኦት ክፍሊታትን እቲ ከተማ፣
3. ግልጋሎት ቤት ማዘጋጃ ኣመልኪቶም ኣብ ዝለዓሉ ጉዳያት፣
4. ምትሕልላፍ ደንቢ ትራፊክ፣
5. ከተማ ምምሕድዳር ኣብ ዘመሓዳድሮም ገዛውቲ መንግስቲ ዘለዓሉ ጉዳያት፣
6. ጥርዓን ለውጢ ስም ውልቀ ሰብ፣

38.ተፈፃምነት ዘለዎም ሕግታትን ስነ ስርዓታትን

1. ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 37 ንዝተዘርዘሩ ስልጣን ዳይነት ኣግባብነት ብዘለዎም መሰረታውን ስነ-ስርዓት ሕግታትን መንግስትን ከምኡ'ውን ከተማዊ ሕግታት መሰረት ይረኣዩ።
2. ንዳያኑ ምምሕድዳር እዚ ክልል ዝሰርሑ ክልላዊ ሕግታት ኣድላይ ምትዕርራይ እናተገበረሉ ንዳያኑ ቤት ፍርዲ ከተማ'ውን ተፈፀምቲ ይኾኑ፣
3. ይግባኣኒ ሰማዒ ቤት ፍርዲ ከተማ ኣብ ዝሃቦ ናይ መወዳእታ ውሳነ መሰረታዊ ናይ ሕጊ ስሕተት ኣለዎ ዝብል ወገን ንላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ከቕርብ ይኽእል፣

39.ስልጣን ዳይነት ማሕበራዊ ኣብያተ ፍርዲ

ስልጣን ዳይነት ማሕበራዊ ኣብያተ ፍርዲ ብመሰረት መጣየሺ ኣዋጅ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ብዝተወሰነ መሰረት ይኸውን፣

ክፍሊ ሾሞንተ

3. ፍርድ ቤቱ እንደአስፈላጊነቱ አንድ ወይም ከአንድ በላይ ችሎቶች ይኖረዋል፣
4. በየደረጃው የሚሾሙ ፕሬዚዳንትና ዳኞች በርእሰ መስተዳድሩ አቅራቢነት በክልሉ ምክር ቤት ይሾማሉ፣
5. የከተማ ፍርድ ቤት ዝርዝር አሰራርና አደረጃጀት በህግ ይወሰናል።

37.<u>የከተማው ፍርድ ቤት የመዳኘት ስልጣን</u>

የከተማ ፍርድ ቤት በሚከተሉት ጉዳዮች ላይ የመዳኘት ስልጣን ይኖረዋል፣

1. የከተማው መሪ ፕላን አፈፃፀም የሚመለከት የይዞታ ባለመብትነት፣የፍቃድ አሰጣጥ ወይም የቦታ አጠቃቀምን በተመለከተ የሚነሱ ጉዳዮች፣
2. በከተማው ኪራይና የአገልግሎት ክፍያ በሚመለከቱ ጉዳዮች፣
3. የማዘጋጃ ቤት አገልግሎት አስመልክተው በሚነሱ ጉዳዮች፣
4. በትራፊክ ደንብ መተላለፍ ጉዳዮች፣
5. የከተማው አስተዳደር በሚያስተዳድራቸው የመንግስት ቤቶች ጋር በተያያዙ የሚነሱ ጉዳዮች፣
6. የግለሰብ የስም ለውጥ አቤቱታ፣

38.ተፈፃሚነት ያላቸው ሕጎችና ስነ-ስርዓት

1. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 37 የተዘረዘሩ የዳኝነት ስልጣን አግባብነት ባላቸው መሰረታዊና የስነ-ስርዓት ሕጎች እንዲሁም የከተማ ሕጎች መሰረት ይታያሉ፣
2. የክልሉን ዳኞች ለማስተዳደር የወጡ ሕጎች አስፈላጊ ማስተካከያ በማድረግ ለከተማ ፍርድ ቤት ዳኞችም ተፈፃሚ ይሆናሉ፣
3. የከተማ ይግባኝ ሰሚ ፍርድ ቤት በሰጠው የመጨረሻ ውሳኔ ላይ መሰረታዊ የህግ ስሕተት አለበት የሚል ወገን ቅሬታውን ለጠቅላይ ፍርድ ቤት ሊያቀርብ ይችላል

39.የቀበሌው ማሕበራዊ ፍርድ ቤቶች የዳኝነት ስልጣን

የማሕበራዊ ፍርድ ቤት የዳኝነት ስልጣን ማሕበራዊ ፍርድቤትን ለማቋቋም በወጣው አዋጅ መሰረት ይሆናል፣

ክፍል ስምንት

ብዛዕባ በጀትን ፋይናንስን

40.በጀት ዓመት

በጀት ዓመት ምምሕድዳር እቲ ከተማ በጀት ዓመት መንግስቲ ክልል ይኸውን።

41.ፍልፍል እቶት ከተማ

1.ካብ ዝህቦ ግልጋሎት ዝርከብ እቶት ፣
2.ካብ ክልል መንግስቲ ዝርከብ ድጎማ፣
3.ካብ ልቃሕ፣
4.ካብ ካልኦት ፍልፍል።

42.ስልጣን ምእካብ እቶት

ናይቲ ከተማ ምምሕድዳር ዝስዕብ ስልጣን ፋይናንስ ይህልዎ፣

1.ካብ ፌደራልን ክልል መንግስትን ናይቲ ክልል ትካላት ልምዓት ተቖፀርቲ ከይሓወሰ ኣብቲ ከተማ ክልል ውሽጢ ብምቑፃር ዝርከብ እቶት ስራሕ ግብሪ ብመሰረት ሕጊ ይውስን፣ይእክብ።
2.ኣብ ውሽጢ ከተምኡ ክፍሊት መሬት መጥቀሚ ይውስን፣ ይእክብ፣
3.ኣብ ውሽጢ ከተምኡ ግብሪ እቶት ስራሕ ሕርሻ ይውስን ፣ይእክብ፣
4.ኣብቲ ከተማ ኣብ ዝርከቡ ውልቀ ነገድቲ ግብሪ ትርፊ ንግዲ ፣ኤክሳይዝን ተርንኦቨር ታክስን ብመሰረት ሕጊ ይወስን፣ይእከብ፣
5.ኣብ ውሽጢ ከተምኡ ናይ ከተማ ቦታ ክራይን ናይ ገዛ ግብሪ ይውስን ፣ይእክብ፣
6.ኣብ ከተምኡ ዝተካረዩ ገዛውትን ካልኦት ንብረታትን ብምክራይ ዝርከብ እቶት ግብሪ እቶት ብመሰረት ሕጊ ይውስን፣ይእክብ፣
7.ኣብ ከተምኡ ዝግበር ውዕላትን ስምምዓትን ከምኡውን ካብ ንብረት ዋንነት ምዝገባ ሽም ግልጋሎት ክፍሊትን ቴምብር ቀረፅን ብመሰረት ሕጊ ይውስን፣ይእክብ፣
8.ኣብትሕቲ ዋንነት ከተማ ምምሕድዳር ዝርከቡ ትካላት ልምዓት ግብሪ ትርፍ ንግዲ፣ኤክሳይዝን ተርን ኦቨር ታክስን ብመሰረት ሕጊ ይውስን፣ ይእክብ፣
9.መንገዲ እቲ ከተማ ናይ ዝጥቀሙ ተሽከርከርቲ ክፍሊት መጥቀሚ መንገዲ ይውስን፣ ይእክብ፣
10.ኣብ ትሕቲ ዋንነት እቲ ከተማ ምምሕድዳር ዝርከቡ ኣባይቲ መንግስቲ ካልኦት ንብረታት

ስለ በጀት እና ፋይናንስ

40.በጀት ዓመት

የከተማው አስተዳደር የበጀት ዓመት የክልሉ መንግስት የበጀት ዓመት ይሆናል።

41.የከተማው የገቢ ምንጭ

1.ከሚሰጣቸው አገልግሎት የሚገኝ ገቢ፣
2.ከክልል መንግስት በሚስጥ ድጎማ፣
3.ከብድር፣
4.እንዲሁም ከሌሎች የገቢ ምንጮች።

42.ገቢ የመሰብሰብ ስልጣን

የከተማው አስተዳደር የሚከተለው የፋይናንስ ስልጣን ይኖረዋል፣

1.የፌደራልና የክልል መንግስትን እንዲሁም የፌደራልና የክልል መንግስት የልማት ድርጅቶች ተቀጣሪዎችን ሳይጨምር በከተማው ክልል ውስጥ በመቀጠር በሚገኝ ገቢ ላይ የስራ ግብር በሕግ መሰረት ይወሰናል፣ ይሰበስባል።
2.በከተማው ውሰጥ የመሬት መጠቀምያ ክፍያ ይወስናል፣ይሰበስባል፣
3.በከተማው ውሰጥ የእርሻ ስራ ገቢ ግብር ይጥላል፣ይሰበስባል፣
4.በከተማው በሚገኙ ግለሰብ ነጋዴዎች ላይ ንግድ ትርፍ ግበር፣የኤክሳይዝና የተርን ኦቨር ታክስ በሕግ መሰረት ይወስናል፣ይሰበስባል፣
5.በከተማው ውስጥ የከተማ ቦታ ክራይና የቤት ግብር ይወስናል፣ይሰበስባል፣
6.በከተማው ውሰጥ ከተከራዩ ቤቶች እና ሌሎች ንብረቶች ክራይ በሚገኝ ገቢ ላይ የገቢ ግብር በሕግ መሰረት ይወስናል፣ይሰበስባል፣
7.በከተማው ከሚፈፀሙ ውሎችና ስምምነቶች እንዲሁም ከንብረት ባለቤትነት ስም ምዝገባ ላይ የቴምብር ቀረጥ በሕግ መሰረት ይወስናል ይሰበስባል፣
8.በከተማ አስተዳደር ባለቤትነት ስር በሚገኙ የልማት ድርጅቶች ላይ የንግድ ትርፍ ግብር ፣የኤክሳይዝና ተርን ኦቨር ታክስ በሕግ መሰረት ይወሰናል፣ይሰበስባል፣
9.የከተማው መንገዶች ከሚጠቀሙ ተሽከርካሪዎች የመንገድ መጠቀሚያ ክፍያ ይወሰናል፣ ይሰበስባል፣
10.በከተማው አስተዳደር ባለቤትነት ስር በሚገኙ የመንግስት ቤቶችና ሌሎች ንብረቶች ላይ

ኪራይ ይውስን ፣ ይእክብ፣

11.ኣብቲ ከተማ ዝካየዱ ኣናእሽቲ ስራሕቲ መዓድን ግብሪ እቶት ማእድን ፣ክፍሊት ሮያሊቲን መሬት ክራይን ብመሰረት ሕጊ ይውሰን፣ ይእክብ፣

12.በቲ ከተማ ምምሕዳር ካብ ዝውሃቡ ፈቃዳትን ግልጋሎትን ዝፍልፍል ክፍሊት ይውስን፣ይእክብ፣

13.ከተማ ተንከፍ ታክስ፣ቀረፃትን ፣ክፍሊት ግልጋሎታትን የዕርፍ፣ ይእክብ፣

14.ኣብቲ ከተማ ዝርከብ ንብረት ረብሓ ዕብየት ካፒታል ዋጋ ብመሰረት ሕጊ ይውሰን፣ይእክብ።

43.እቶት መርከቢ ጉዳያት

1.ዝኾነ ከተማ ባዕሉ ካብ ዘዳለዎ እቶት መተኣኻኸቢ ኘሮግራማት ካብ ወፈያ ዝረኸቦ ውህብቶን ሓገዝን ፋይናንሳዊ ዓቅሙ ከዕቢ ይኽእል፣

2.ብሕጊ ክሳብ ዘይተኸልከለ እቲ ከተማ ናይ ዘይንቀሳቐቀስ ወይ ብፍሉይ ፍቓድ ናይ እቶት መርከቢ ተግባራት ብምክያድ፣ ካብ ናይ ሓባር ኢቨስትመንት፣ ካብ ፈንድ ኢንቨስትመንት ካብ ኪራይ፣ ካብ ለገስቲ ገንዘብ ብምትእክካብ ንከተምኡ እቶት የርክብ፣

3.ክፍሊት ኣብ ዘርክቡ ዝተፈላለዩ ተግባራት ውዕሊ ብምውዕዓል ክሳተፍ ይኽእል፣

44.ካብ ክልል መንግስቲ ዝርከብ ድጎማ

1.ክልል መንግስቲ ኣብ ከተማ ካብ ዝእከቦ እቶት እቲ ከተማ ብፅሒቱ ዝማቐለሉ ስርዓት ክፍፍል የተኣታቱ፣

2.ካብ ክልል መንግስቲ ዝርከብ ብፅሒት ብመንፅር ኣብ መንጎ ከተማታት ዝህሉ ብቕዓት ኣፈፋፅማ ስራሕ ብዘንልበትን ብኽነት ብዘወግድን መልክዑ ይፍፀም። ዝርዝሩ ብሕጊ ይውሰን፣

3.እቲ ከተማ ንክልል ወይ ፌደራል መንግስቲ ወኪሉ ንዝሰርሖም ስራሕቲ ተመጣጣኒ በጀት ካብ ክልል ወይ ፌዴራል መንግስቲ ክረክብ አለዎ፣

4.ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ እንትፈቅዱ ካብ ውሽጢ ዓዲ ዝርከቡ ናይ ገንዘብ ትካላት ንካፒታል ወፃኢ ዝውዕል ገንዘብ ክልቃሕ ይኽእል ፣ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውስን፣

ኪራይ ይወስናል፣ይሰበስባል፣

11.በከተማው ውስጥ በሚካሄድ አነስተኛ የመዓድን ስራዎች ላይ የማዓድን ገቢ ግብር፣ የሮያሊቲና የመሬት ኪራይ ክፊያዎችን በሕግ መሰረት ይወሰናል፣ ይሰበስባል፣

12.በከተማው አስተዳደር ከሚሰጡ ፍቃዶችና አገልግሎቶች የሚመነጩ ክፍያዎችን ይወሰናል፣ይሰበስባል፣

13. ከተማ ነክ ታክሶች፣ቀረጦችና የአገልግሎት ክፍያዎችን ይጥላል ፣ ይሰበስባል፣

14.በከተማው ውስጥ በሚገኙ ንብረት የካፒታል ዋጋ ዕድገት ጥቅም ግብር በሕግ መሰረት ይወሰናል፣ይሰበስባል፣

43. ገቢ ማስገኛ ጉዳዮች

1.ማንኛውም ከተማ ራሱ ካዘጋጀው የገቢ ማሳሰብያ ኘሮግራም ፣ከስጦታ እና ድጋፍ የፋይናንስ ዓቅሙ ሊያጎለብት ይችላል።

2.በሕግ እስካልተከለከለ ድረስ ከተማው ከሚያንቀሳቅሰው ወይም ከልዩ ፍቃድ የገቢ ማግኛ ተግባራት በማከናወን ከጋራ ኢንቨስትመንት ፣ከፈንድ ኢንቨስትመንት ከኪራይ፣ ከለጋሾች ገንዘብ በማሰባሳብ ለከተማው ገቢ ያስገኛል፣

3.ክፍያ በሚያስገኙ ልዩ ልዩ ተግባራት ውል በመዋዋል መሳተፍ ይቾላል።

44.ከክልል መንግስት የሚገኝ ድጎማና ብድር

1.የክልሉ መንግስት በከተማው ከሚሰበሰበው ገቢ የከተማው ድርሻው የሚያገኝበት የገቢ ክፍፍል ስርኣት ይዘረጋል፣

2.ከክልል መንግስት የሚሰጠው ድጎማ በከተሞች መካከል ሊኖር በሚገባው የአፈጻጸመ ብቃት በሚያጎለብትና ብክነትን በሚያስወግድ መልኩ ይፈፅማል፣ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል፣

3.ከተማው የፌደራሉን ወይም የክልሉ መንግስት ወክሎ ለሚፈጹመው ተግባር ከሚመለከተው መንግስት ተመጣጣኝ የሆነ በጀት ማግኘት አለበት፣

4.የክልሉ ምክር ቤት በሚፈቅደው መሰረት ከሃገር ውሰጥ የገንዘብ ተቃማት ለካፒታል ወጪ የሚውል ገንዘብ ሊበደር ይችላል፣ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፣

www.abyssinialaw.com

5. ክልል መንግስቲ ዝምልከቶም ብምትሕብባር ከተማታት ዝልቃሓሉ ፈንድ ከተማ ከጣይሽ ይኽእል።ዝርዝሩ ፈንድ ከተማ ንምጥያሽ ብዘውፅኦ ደንቢ ይውሰን።

45.ልቓሕ

1.እቲ ከተማ ምምሕድዳር ብመሰረት ፍቓድ ክልል ቤት ምኽሪ ካብ ፍልፍላት ውሽጢ ዓዲ ናይ ሓፂርን ነዊሕን እዋን ክፍሊት ልቓሕ ክልቃሕ ይኽእል፣

2.እቲ ልቓሕ ናይታ ሃገርን ክልልን ኣጠቓላሊ ኢኮኖሚያዊ ምርግጋዕን ናይቲ ከተማ ምምሕድዳር ግቡኡ ንምምላእን ናይ ገንዘብ ዓቅሚ ብዘይጎድእን ነዚ ኣብ ግምት ዘእተወ ክኸውን ኣለዎ፣

3.ጣብያታት ክልቕሑ ኣይኽእሉን።

46.ዘይተማእኸለ ስርዓት ፋይናንስ

1.ናይ ከተማታት ስርዓት ክፍፍል እቶት ተወዳዳርነትን ውፅኢታውነትን ዘበራትዕ ከምኡ እውን ፍትሓውነት መሰረት ብዝገበረ ኣገባብ ይፍፀም፣

2.ቤት ምኽሪ እቲ ከተማ ብፍሉይ ኩነታት ክበራታትዑ ንዘድልዮም ፕሮጀክትታት ወፃኢ መሸፈኒ ንጣብያታት ድጎማ ክህብ ይኽእል።

47.ምምሕድዳር ፋይናንስ

1.ናይቲ ከተማ ምምሕድዳር ፋይናንስ ስርዓታት ኣተሓሕዛ ሒሳብ፣ናይዚ ክልል ሕግታት ፋይናንስን ነዚ ኣመልኪቱ ክልል መንግስቲ ብዘውፅኦ መምርሒ መሰረት ይፍፀም፣

2.ምምሕድዳር እቲ ከተማ ሃብቲ እቲ ከተማ ምሕላውን ብመሰረት ደንቢ ፋይናንስ ኣብ ስራሕ ምውዓሉን ዘረጋግፅ ስርዓት ውሽጢ ቁፅፅር ይዝርግሕ፣

3.እቲ ከንቲባ እዋናውን ዓመታውን ፀብፃባት ፋይናንስ ንቤት ምኽሪ ከተማ የቕርብ፣

4.ምምሕድዳር እቲ ከተማ ዝተማልኡን ትኽክለኛን ገንዘብ ተንከፍ ሰነዳትን ሒሳብ መዛግብትን ይሕዝ፣

5.ዝኾነ ዝተኣከበ ገንዘብ ብመሰረት ሕጊ ፋይናንስ ኣብ ባንኪ ሒሳብ ይቕመጥ፣

6.ምምሕድዳር እቲ ከተማ ኣብ ክሊ ስልጣኑ ብመሰረት ሕጊ ናይ ግብሪ፣ወለድን ናይ

5.የክልሉ መንግስት የሚመለከታቸውን በማስተባበር ከተሞች ብድር የሚያገኙበት የከተማ ፈንድ ሊያቋቅም ይችላል፣ ዝርዝሩ የከተማ ፈንድ ለማቋቋም በሚወጣው ደንብ ይወሰናል፣

45.ብድር

1.የከተማው ኣስተዳደር በክልሉ መክር ቤት ፍቃድ መሰረት ከአገር ውስጥ ምንጮች በረጅምና አጭር ጊዜ ክፍያ ብድር ሊበደር ይችላል፣

2.ብድሩ የሃገሪቱና ክልሉ አጠቃላይ ኢኮኖሚ መረጋጋትና የከተማው አስተዳደር ግዴታዎች ለማሟላት የሚያስፈልጉት የገንዘብ አቅም የማይጎዳ መሆኑን ግምት ውስጥ ያስገባ መሆን ይኖርበታል፣

3.ቀበሌዎች መበደር አይችሉም።

46.ያልተማከለ የፋይናስ ስርዓት

1.የከተማዎች የገቢ ክፍፍል ስርዓት ተወዳዳሪነትና ውጤታማነትን የሚያበረታታ እንዲሁም ፍትሓዊነት መሰረት በማድረግ እንዲከናወን ይደረጋል፣

2.የከተማው ምክር ቤት በልዩ ሁኔታ እንዲበረታቱ ለሚፈልጋቸው ፕሮጀክቶች ወጪ መሸፈኛ ለቀበሌዎች ድጎማ ሊሰጥ ይችላል፣

47.የፋይናንስ አስተዳደር

1.የከተማው የፋይናንስ አስተዳደር የሒሳብ አያያዝ ስርኣቶች ፣የክልሉ የፋይናንስ ሕግና ይህንን አስመልክቶ የክልሉ መንግስት በሚያወጣው መመሪያ መሰረት ይፈፅማል ፣

2.የከተማው አስተዳደር የከተማው ሃብት መጠበቁንና በፋይናንስ ደንብ መሰረት በስራ ላይ መዋሉን የሚያረጋግጥ የውስጥ የቁጥጥር ስረኣት ይዘረጋል፣

3.ከንቲባ ወቅታዊና ዓመታዊ የፋይናንስ ሪፖርት ለከተማው ምክር ቤት ያቀርባል፣

4.የከተማው አስተዳደር የተሟሉ ገንዘብ ነክ ሰነዶች እንዲሁም ትክክለኛና የተሟላ የሒሳብ መዝገብ ይይዛል፣

5.ማንኛውም የተሰበሰበ ገንዘብ የፋይናንስ ሕግ በሚፈቅደው መሰረት በባንክ ሒሳብ ውስጥ ይቀመጣል፣

6.የከተማው አስተዳደር በስልጣን ክልሉ ውስጥ በሕግ መሰረት የግብር፣የወለድና የመቀጫ

መቕፃዕቲ ምሕረት ናይ ምግባር ከምኡውን ዕዳ ናይ ምስራዝ መሰል ኣለዎ፣
7.ዝኾነ ከተማ ብመሰረት እዚ ኣዋጅን ሲዒቦም ዝወፁ ደንብታትን ናይ ባዕሉ ሃብቲ ከተኣኻኽብን ከመሓድርን ስልጣንን ሓላፍነትን ኣለዎ፣
8.ኣብቲ ከተማ ዝርከቡ ኣብያተ ፅሕፈትን ቤት ማዘጋጃን ብከተማ ቤት ምኽሪ ዝተመደበሎም በጀት ናይ ምምሕዳር ስልጣን ኣለዎም፣
9.ክልል መንግስቲ ስርዓት ምምሕድዳር ፋይናንስ ከተማ ደንቢ ኣመልኪቱ ከውፅእ ይኽእል።

48.<u>ምድላውን ምምሕድዳርን በጀት</u>
1.ምምሕድዳር በጀት እቲ ከተማ ናይዚ ክልል መንግስቲ መትከላት በጀት ዝተኸተለ ይኸውን፣

2.በጀት እቲ ከተማ ብግልፂ ነበርቲ እቲ ከተማ ብዘሳትፍ መልክዑ ይዳሎ፣ሕቶ በጀት ቅድሚ ምፅዳቑ ቤት ማዛጋጃን ዝምልከቶም በዓል በጀት ኣብያተ ፅዮን ካልኦት ዝምልከቶም ኣካላትን ሪኢቶታቶም ይህብሉ፣በጀት ኣመልኪቶም ዝግበሩ ኣኼባታት እቲ ቤት ምኽሪ ነቲ ነባሪ ኩሉ ግዘ ክፍቲ ይኾኑ፣
3.ቤት ምኽሪ እቲ ከተማ መጠባበቒ በጀት ይምድብ፣እቲ ከንቲባ ንኮሚቴ ከንቲባ ብምፍላጥ እቲ መጠባበቒ በጀት ንዘድሊ ስራሕ መዲቡ ብኣግባቡ ኣብ ስራሕ የውዕል።ኣፈፃፅምኡ ንቤት ምኽሪ እቲ ከተማ የፍልጥ፣

4.ምምሕድዳር እቲ ከተማ ብመሰረት ሕጊ ምምሕድዳር ፋይናንስ ካብ ሓደ በጀት ርእሲ ናብቲ ካሊእ ከዛውር ይኽእል፣
5.እቲ ከንቲባ ፀብፃብ ፋይናንስ በቢዓመቱ ናብ ቤት ምኽሪ ከተማን ክልል መንግስትን የቅርብ፣ንህዝቢ ግልፂ ይገብር።
49.<u>ኦዲት</u>
1.ዝኾነ ከተማ ናይ ውሽጢ ቁፅፀርን ኦዲትን ስርዓት ይህልዎ፣ተፀዋዕነት ውሽጢ ኦዲተር ነቲ ከንቲባ ይኸውን፣
2.ዋና ኦዲተር ክልል ናይቲ ቤት ማዘጋጃን ከተማን ሒሳብ ይምርምር
3.ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዝተሰየመ ናይ ደገ ኦዲተር ስርዓት ፋይናንስ እታ ከተማ ብኣግባቡ ኣብ ስራሕ ዝውዕል ዘሎ ምኻኑ ዓመታዊ ኦዲት

ምሕረት ማድረግ እንዲሁም ዕዳን የመሰረዝ መብት ይኖረዋል፣
7.ማንኛውም ከተማ በዚህ አዋጅ እና በሚወጡ ደንቦች መሰረት የራሱን ሃብት የማሰባሰብና የማስተዳደር ስልጣንና ሓላፊነት አለው፣
8.በከተማው የሚገኙ ፅሕፈት ቤቶችና መዘጋጃቤት በምክር ቤቱ የተመደበላቸውን በጀት የማስተዳደር ስልጣን አላቸው፣
9.የክልሉ መንግስት የከተማ የፋይናንስ አስተዳደር አስመልክቶ ደንብ ሊያወጣ ይችላል።
48.<u>የበጀት ዝግጅትና አስተዳደር</u>
1.የከተማው በጀት አስተዳደር የክልል መንግስቱን የበጀት አስተዳደር መርሆች የተከተለ ይሆናል፣
2.የከተማው በጀት በግልፅና ነዋሪውን በሚያሳትፍ መልኩ ይዘጋጃል፣ የበጀት ጥያቄው ከመፅደቁ በፊት ባለበጀት መስሪያቤትንና ሌሎች የሚመለከታቸው አካላት አሰተያየታቸውን ይሰጡበታል፣በበጀት ላይ የሚደረጉ የምክር ቤቱ ስብሰባዎች ሁሉ ግዜ ለነዋሪው ክፍት ይሆናሉ
3.የከተማው ምክር ቤት መጠባበቅያ በጀት ይመደባል፣ከንቲባው ለከተማውን ከንቲባ ኮሚቴ በማሳወቅ መጠባበቅያ በጀቱን ለተፈላጊው ስራ መድቦ በአግባቡ ስራ ላይ ያውላል፣አፈፃፀሙን ለከተማው ምክር ቤትም ያሳውቃል፣
4.የከተማው አስተዳደር በፋይናንስ ሕግ መሰረት ከአንድ የበጀት አርእስት ወደ ሌላ ሊያዛውር ይችላል፣
5.ከንቲባው የፋይናንስ ሪፖርት በየዓመቱ በከተማው ምክር ቤት እና ለክልሉ መንግስት ያቀርባል፣ለህዝብ ግልፅ ያደርጋል።
49.<u>ኦዲት</u>
1.ማንኛውም ከተማ የውስጥ ቁጥጥርና የኦዲት ስርአት ይኖረዋል፣የኦዲተሩ ተጠሪነት ለከንቲባው ይሆናል፣
2.የክልሉ ዋና ኦዲተር የማዘጋጃ ቤት እና የከተማ ሒሳብ ይመረምራል፣
3.በዚህ አዋጅ መሰረት የተሰየመ የውጭ ኦዲተር የከተማው የፋይናንስ ስርዓት በአግባቡ ስራ ላይ እየዋለ መሆኑ ዓመታዊ ኦዲት ያደርጋል፣

ይገብር፣

4.ጠቕላላ ብቕዓት ኣፈፃፅማ ስራሕ እቲ ከተማ ብናይ ደገ ኦዲተር ወይ ኣማኻሪ ትካል ኣብ ውሽጢ ሰለስተ ዓመት እንተነአሰ ሓደ ግዘ ኦዲት ይግበር።

ክፍሊ ትሸዓተ

ምምሕድዳር ሰራሕተኛታት ከተማ

50.**መትከል**

1.ሕድ ሕድ ከተማ ብመሰረት ሕጊ ሰራሕተኛታቱ ናይ ምምሕድዳር ስልጣን አለዎ፣

2.ተሳትፎ ደቂ ኣንስትዮ ዘጎልብቱ ፖሊሲታት ምምሕድዳር ሰራሕተኛታት ኣብ ሕድ ሕድ ከተማ ክትግበሩ ኣለዎም፣

51.**ትካላዊ መሓውርን በዝሒ ሓይሊ ሰብን**

1.ሕድ ሕድ ከተማ ዝህቦ ግልጋሎት፣ፋይናንሳዊ ዓቕሙን እቶቱን ዘለዎ ስራሕ ፃዕቕን ከመዝግቦ ዝግባእ ውፅኢትን ኣብ ግምት ብምእታው ናይ ባዕሉ ትካላዊ መሓውር፣ዘድልዩ ሓይሊ ሰብን ስራሕ መደባትን ቀሪፁ ብኮሚቴ ከንቲባ እቲ ከተማ ክዝተየሉ ብምግባር ብቢሮ ህንፀት ዓቕሚ እንትፍቀድ ኣብ ስራሕ የውዕል፣

2.ስኬል መሃያን ካልኦት ጥቕማ ጥቕምን ሰራሕተኛታት እቲ ከተማ መንግስቲ ብዘውፅኦ ስኬል መሃያን መምርሒን መሰረት ይፍፀም፣

3.ምምሕድዳር ሰራሕተኛታት ግልጋሎት ኣብያተ ማዘጋጃ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብዘውፅኦ ደንቢ ይውሰን፣

4.ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ/2/ዝተደንገገ ከምዘሎኮይኑ ሕድ ሕድ ከተማ ዘለዎ ፍሉይ ኩነታት እቶቱን ምምሕዳራዊ በጀትን መሰረት ብምግባር ንከተምኡ ዝምልከት ኣበልን ካልኦት ቀረባትን ኣፅኒዑ ንቢሮ ህንፀት ዓቕሚ ብምቅራብ ተፀኒዑ ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል እንትፍቀደሉ ኣብ ስራሕ የውዕል።

52.**ሓላፍነት ምምሕድዳር ሓይሊ ሰብ**

1.ብናይ ባዕሉ በጀት ዝመሓደሩን ኣብ ክሊ ከተምኡን ስልጣኑን ዝርከቡ ሰራሕተኛታት እቲ ከተማ ሓይሊ ሰብ ምምሕድዳር፣ ምዕባለን ልምዓትን ብመሰረት ዝወፀ ሕግታት ይፍፀሙ ምህላዎም ናይ ምክትታል ሓላፍነት ናይቲ ከተማ ከንቲባን ኮሚቴ ከንቲባን እዩ።

4.የከተማው አጠቃላይ የስራ አፈፃፀም ብቃት በውጭ ኦዲት ወይም በአማካሪ ተቋም በሶስት አመት ውስጥ ቢያንስ አንድ ጊዜ ኦዲት ይደረጋል።

ክፍል ዘጠኝ

ስለ የከተማው ሰራተኞች አስተዳደር

50.**መርህ**

1.እያንዳንድ ከተማ በሕግ መሰረት ሰራተኞቹን የማስተዳደር ስልጣን አለው፣

2.የሴቶችን ተሳትፎ የሚያጎለብቱ የሰራተኞች አስተዳደር ፖሊሲዎች በማንኛውም ከተማ ሊተገበሩ ይገባል፣

51.**ተቋማዊ መዋቅርና የሰው ሓይል**

1.እያንዳንዱ ከተማ የሚሰጠው አገልግሎት የፋይናንስ አቅሙና ገቢው፣ያለው የስራ ብዛትና ሊያስመዘግው የሚገባ ውጤት ግምት ውስጥ በማስገባት የራሱ ተቋማዊ መዋቅር፣ የሚያስፈልገው የሰው ሓይልና የስራ መደቦች ቀረፆ የከተማው ከንቲባ ኮሚቴ ከመከረበት በኋላ በዓቅም ግንባታ ቢሮ ሲፈቀድ ስራ ላይ ያውላል፣

2.የደመወዝ ስኬልና ሌሎች የሰራተኞች ጥቅማ ጥቅሞች መንግስት በሚያወጣው የደመወዝ ስኬልና መመሪያ መሰረት ይፈፅማል፣

3.የማዘጋጃ ቤት የአገልግሎት ሰራተኞች አስተዳደር የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ ይወሰናል፣

4.በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ/2/የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም ከተማ ያለውን ልዩ ሁኔታ፣ገቢውና የበጀት አስተዳደሩ መሰረት በማድረግ ከተማውን የሚመለከት አበልና ሌሎች ጥቅማ ጥቅሞች አጥንቶ ለአቅም ግንባታ ቢሮ በማቅረብ ተጠንቶ በክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ሲፈቀድለት ስራ ላይ ያውላል።

52.**የሰው ሓይል አስተዳደር ሓላፊነት**

1.በራሱ በጀት የሚተዳደሩና በስልጣኑ ክልል ስር የሚገኙትን የከተማው ሰራተኞች የማስተዳደርና የዓቅም ግንባታ ስራዎች በወጡ ሕጎች መሰረት እየተፈፀሙ መሆናቸው የመከታተል ሓላፊነት የከንቲባውና የከንቲባ ኮሚቴው ነው፣

2.ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ/1/ ዝተገለፀ ሓፈሻዊ ድንጋገ ከምዘሎ ኮይኑ ኣብ ትሕቲ እቲ ከተማ ዝርከቡ ኣብያተ ፅሕፈታትን ቤት ማዘጋጃን ዝሰርሑ ሰራሕተኛታት ቁፃር፣ ምምሕድዳር፣ ምዕባለን ልምዓትን ሓላፍነት ናይቲ ቤት ፅሕፈት ወይ ቤት ማዘጋጃ ላዕለዋይ ሓላፊ ይኸውን፣

3.ሕድ ሕድ ከተማ ኣብ ውሽጢ ከተምኡ ናይ ዝርከቡ ሰራሕተኛታት ምምሕድዳርን ምዕባለን ዝምልከት ፀብፃብ በቢ እዋኑ ንቢሮ ህንፀት ዓቕሚ ናይ ምልኣኽ ግቡእ ኣለዎ።

ክፍሊ ዓሰርተ
ምምሕድዳራዊ ርክብ

53.<u>ርክብ ምምሕድዳር ከተማን ክልል መንግስትን</u>

1. ናይቲ ከተማ ምምሕድዳር ምስ ክልል መንግስቲ ዝህልዎ ርክብ ናይቲ ክልል መንግስቲ ሓላፊነት ዘገናዝበ ክኸውን ኣለዎ፣
2. ምምሕድዳር እቲ ከተማ፣ናይቲ ክልል ናይ ፀጥታ ፖሊሲታት ፣ሕግታትን ናይ ስራሕ ብርክታትን ብዝምልከት ንክልል መንግስቲ ተፀዋዕነት ይህልዎ፣
3. ምምሕድዳር እቲ ከተማ በቲ ክልል መንግስቲ ንዝግበረሉ ናይ በጀት ድጋፍ ትልሚ ስርሑን ፣በጀቱን ናይቲ ከተማ ሓፈሻዊ ኩነታት ብዝተመልከተ ዓመታውን እዋናውን ናይ ስራሕ ኣፈፃፅማ ፀብፃብ ንዝምልከቶም ኣካላት ክልል መንግስቲ የቕርብ፣
4. ኣብቲ ከተማ ዝረከቡ ናይ ክልል መንግስቲ ኣካላት ናይቲ ከተማ መምርሕታት ናይ ምኽባር ሓላፊነት ኣለዎም፣
5. ነቲ ከተማ ዝምልከቱ ብናይ ክልል መንግስቲ ኣካላት ዝካየዱ ግልጋሎታት ምስ ምምሕድዳር እቲ ከተማ በምውዳድን ብምስምዕማዕን ይፍፀሙ።

54.<u>ምስ ካልኦት ከተማታት ዝህሉ ርክብ</u>

1. ምምሕድዳር እቲ ከተማ ምስ ካልኦት ከተማታት እዚ ክልል ከምኡ'ውን ካልኦት ከተማታት ሃገርና ርክብ ምፍጣር ይኽእል፣
2. ዝምስረተ ርክብ ረብሓታት ነበርቲ ንምሕላው ኣብ ፖሊሲታት ከተማ፣ኣብ መሰረተ ልምዓትን ቀረብ ግልጋሎትን ልምዲ ልውውጥን ትሕብብር

2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀፅ 1 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በከተማው ስር የሚገኙ ጽሕፈት ቤቶች እና ማዘጋጃ ቤት የሚሰሩ ሰራተኞች የመቅጠር፣ የማስተዳደርና የዓቅም ግንባታ ስራዎች ሓላፊነት የጽሕፈት ቤቱ ወይም መዘጋጃ ቤቱ የበላይ ሓላፊ ሓላፊነት ነው፣

3.እያንዳንድ ከተማ በከተማው ውስጥ የሚገኙ ሰራተኞች አስተዳደርና የሰው ሃብት ልማት የሚመለከት ሪፖርት በየወቅቱ ለዓቅም ግንባታ ቢሮ የመላክ ግዴታ አለበት።

ክፍል አስር
መስተዳድራዊ ግንኙነት

53.<u>የከተማው አስተዳደርና የክልሉ መንግስት ግንኙነት</u>

1.የከተማው አስተዳደር ከክልሉ መንግስት ጋር የሚኖረው ግንኙነት የክልሉን መንግስት ሓላፊነት ያገናዘበ መሆን አለበት፣

2.የከተማው አስተዳደር ከክልሉ መንግስት በፀጥታ ፖሊሲዎች ፣ሕጎችና የስራ ደረጃዎችን በሚመለከት ለክልሉ መንግስት ተጠሪነት ይኖረዋል፣

3.የከተማው አስተዳደር በክልሉ መንግስት ለሚደረግለት የበጀት ድጋፍ የስራ ዕቅድ ፣ለበጀትና የከተማው አጠቃላይ ሁኔታ በተመለከተ ወቅታዊና ዓመታዊ ሪፖርት ለሚመለከታቸው የክልሉ መንግስት አካላት ያቀርባል፣

4.በከተማው የሚገኙ የክልሉ መንግስት አካላት የከተማውን መመሪያዎች የማክበር ሃላፊነት አለባቸው፣

5.ከተማውን የሚመለከቱ በክልሉ መንግስት አከላት የሚካሄዱ አገልግሎቶች ከከተማው አስተዳደር ጋር በመቀናጀትና በመስማማት ይፈፀማሉ።

54.<u>ከሌሎች ከተሞች ጋር የሚኖር ግንኙነት</u>

1.የከተማው አስተዳደር ከክልሉ እንዲሁም ከሃገሪቱ ሌሎች ከተሞች ጋር ግንኙነት መመስረት ይችላል፣

2.የሚመሰረተው ግንኙነት የነዋሪዎችን ጥቅምለማስጠበቅ በፖሊሲዎች፣በመሰረተ ልማትና በአገልግሎት አቅርቦት የልምድ

ክገብር ይኽእል፣

3. ኣብ ትግራይ ዝርከባ ከተማታት ብንጥፈት ዝሳተፉሉ ማሕበር ክጣይሻ ይኽእላ፣
4. እቲ ማሕበር ስልጣን ኣብ ዘለዎ ክልላዊ መንግስታዊ ኣካል ክምዝገብ ኣለዎ፣
5. ቅርፅን ስርዓት ኣሰራርሓን እቲ ማሕበር ብመመስረቲ ፅሑፍ እቲ ማሕበር ይውሰን
6. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /3/ዝተጣየሸ ማሕበር ዝስዕቡ ተግባራት ክፍፅም ይኽእል፣

ሀ.ኣብ መንጎ ከተማታት ናይ ሃፍትን ተሞክሮን ልውውጥ ብምግባር ሽርክናን ሕብረትን ከተማታት ብምጥንኻርን ምግፋሕን ፣

ለ.ከተማታት ብምውካል ኣብ ናይ ሓባር ጉዳያት ርኢቶ የቕርብ፣ንከተማታት ዝምልከቱ ሕግታት ብመንገስቲ ክወፁን ምምሕያሽ ክግብረሎምን ሓሳብ የቕርብ፣

ሐ.ሓገዝ ገንዘብ ፣ ናውቲ፣ ትምህርቲን ስልጠናን ብምሃብ ዓቅሚ ኣባላት ማሕበር ክዓቢ ይሕግዝ፣

መ.ደንቢ ስነምግባር ኣባላት ማሕበር የውፅእ፣ኣብ ስራሕ ምውዓሉ የረጋግፅ፣

ረ.ምስ ቢሮ ልምዓት ከተማን ኮንስትራክሽንን ክልል ትግራይ ብምምኽኻር ምስ ማሕበራት ውሽጢ ዓድን ወፃኢ.ን ርክብ ስራሕ ክምዕብልን ክዓብን ይገብር፣

ሰ.ዕብየት ከተማታት ዘጎልብቱ ካልኦት ተመሳሰልቲ ተግባራት ይፈፅም፣

ክፍሊ ዓሰርተ ሓደ

ምስ ሕብረተሰብ ዝህሉ ዝምድና

55.<u>መትከል</u>

1. ኣብ መንጎ ምምሕደዳር ከተማን ነበርቱን ክህሉ ዝግባእ ዝምድናን ስልጣንን ናይ ህዝቢ እዩ ብዝብል መትከል ዝግዛእ ይኾውን፣
2. ተወከልቱ ዝመርፅን እምነት እንተስእኖሎም ዘውርድን ነባሪ እታ ከተማ ይኾውን፣
3. ምኽንያት ስርዓት ኣወራርዳን ተወከልቲ ሕዝቢ ከተማ ብመሰረት ኣግባብነት ዘለዎ ሕጊ ይፍፀም።

56.<u>ተሳትፎ</u>

1. ነበርቲ ፣ሲቪል ማሕበራትን ውልቀ ትካላትን ኣብ ናይቲ ከተማ ዓመታዊ ትልሚ ስራሕ፣ ረቂቅ በጀትን፣ ሓሳባት ፕሮጀክትን ኣፈፃፅምኡን፣ ኣብ

ልውውጥና ትብብር ለማድረግ ይችላል፣

3.በክልሉ የሚገኙ ከተሞች በንቃት የሚሳተፉበት ማህበር ሊያቋቁሙ ይችላሉ፣

4.ማህበሩ ስልጣን ባለው የክልሉ የመንግስት አካል መመዝገብ አለበት፣

5.የማህበሩ ቅርፅና የአሰራር ስርዓት በማህበሩ የመመስረቻ ፅሁፍ ይወሰናል፣

6.በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /3/ የሚቋቋም ማህበር የሚከተሉትን ተግባራት ሊፈፅም ይችላል፣

ሀ.በከተሞች መካከል የሃብትና ተሞክሮ ልውውጥ በማድረግ የከተሞች ሽርክና እና ህብረት ማጠናከርና ማስፋፋት ፣

ለ.ከተሞችን በመወከል በጋራ ጉዳዮች ላይ አስተያየቶች ያቀርባል፣ከተሞችን የሚመለከቱ ህጎች በመንግሰት እንዲወጡና ማሻሻያ እንዲደረግባቸው ሓሳብ ያቀርባል፣

ሐ.የገንዘብ፣ የማቴሪያል፣ የትምህርትና ስልጠና ድጋፍ በመስጠት የማህበሩ አባላት አቅም እንዲጎለብት ያደርጋል፣

መ.የማህበሩ አባላት የስነ ምግባር ደንብ ያወጣል ፣ስራ ላይ መዋሉን ያረጋግጣል፣

ሰ.ከክልሉ የከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን ቢሮ ጋር በመመካከር ከአገር ውስጥና ከውጭ አገር ማህበራት ጋር የስራ ግንኙነት እንዲመሰረትና እንዲጠናከር ያደርጋል፣

ረ.የከተሞችን ዕድገት የሚያጎለብቱ ሌሎች ተግባራት ይፈፅማል፣

ክፍል አስራ አንድ

ከህብረተሰቡ ጋር የሚኖር ግንኙነት

55.<u>መርህ</u>

1. በከተማው አስተዳደርና ነዋሪዎቹ ሊኖር የሚገባው ዝምደና ስልጣን የህዝቡ ነው በሚለው መርህ የሚገዛ ይሆናል፣
2. ተዋካዮቹን የሚመርጥና እምነት ሲያጣባቸው የሚያወርዳቸው የከተማ ነዋሪ ይሆናል፣
3. የከተማው ህዝብ ተወካዮቹን የማውረድ ምክንያትና ሰርአቱ አግባብ ባለው ህግ መሰረት ይፈፀማል፣

56.<u>ተሳትፎ</u>

1. ነዋሪዎች ፣ሲቪክ ማህበራትና የግል ተቋማት በከተማው ዓመታዊ የሰራ ዕቅድ፣ የበጀት ረቂቅ፣ የፕሮጀክት ሃሳቦችና አፈፃፀም፣

ጉዳይ ፋይናንስን ፀብፃብ ኦዲትን ክፃተዩን ርኢቶ ክህቡን መሰል አለዎም፣

2. ምምሕድዳር እቲ ከተማ ኣብ ሰለስተ ወርሒ እንተንኣሰ ሓደ ግዘ ህዝባዊ መድረኽ ክዳሉ ኣለዎ። ኣድላይ ኮይኑ እንተርከብ ቤት ምኽሪ ከተማ ኣኼባ ህዝቢ ክፅውዕ ይኽእል፣

3. እቲ ከንቲባን ስራሕ መካየዲ ቤት ማዘጋጃ ድሌትን ርኢቶን ህዝቢ ንምፍላጥ ኣብ ዝተነፀረ ግዘ ዑደት ይገብሩ ፣ነበረቲ ዘዘራርቡሉ ንፁር እዋን የቅምጡ፣

4. ነበርቲ እቲ ከተማ ንናይቲ ከተማ ስራሕቲ ክሳልጡ ተባሂሎም ኣብ ዝጣየሹ ቦርድታትን ኮሚቴታትን ንክሳተፉ ምምሕድዳር ከተማ ክዕድምን ከተባብዕን ኣለዎ፣

5. ምምሕድዳር እቲ ከተማ ኣብቲ ከተማ ንዘሎ ኩነታት፣ ፀገማትን ሓደሽቲ ለውጥታትን ምዕባለታትን ነቲ ነባራይ ህዝቢ ከፍልጥ ኣለዎም፣

6. ምምሕድዳር እቲ ከተማ ስሉጥ ግልጋሎት ናይ ምሃብን ናይ ህዝቢ ሕቶታትን ቅሬታትን ብእዋኑ ብምትእንጋድን ምላሽ ናይ ምሃብ ሓላፍነት ኣለዎ፣

ክፍሊ ዓሰርተ ክልተ
ምድላው ፕላን

57. **<u>ሓላፍነት ምድላውን ምትግባርን ፕላን</u>**

1. ዝኾነት ከተማ መበገሲ ፕላን ከተማ ክተመንጪ፣ ክተዳሉን ክተዕድኽን ክተማሓይሽን ኣብ ግብሪ ክተውዕልን ሓላፊነት ኣለዋ። ዝርዝሩ ብሕጊ ይውሰን፣

2. በቲ ከተማ ዝወፅእ ፕላን ብፌዴራልን ብክልልን መንግስቲ ዝተነፀሩ መሰረት ሓሳባት ፕላን ፣ኣንፈታት፣ብርክታት መዐቀንታትን መሰረት ዝገበረ ክኸውን ኣለዎ፣

3. ቢሮ ልምዓት ከተማን ኮንስትራክሽንን ሕጋውነት ፕላን ሕድሕድ ከተማ ናይ ምምርማርን ምርግጋፅን ስልጣን ኣለዎ፣

4. ናይቲ ከተማ ፕላን ካብ ምምንጫው ክሳብ ምትግባር ኣብ ዘሎ ከይዲ ነበርቲ እቲ ከተማ ናይ ምስታፍ መሰል አለዎም፣

5. ቤት ምኽሪ ከተማ ኣብ ምድላውን ኣብ ምትግባርን ፕላን እቲ ከተማ ነበርቲ ሓሳብ

በፋይናንስ ጉዳይና የኦዲት ሪፖርት ሊመክሩና አስተያየት ሊሰጡ መብት አላቸው፣

2. የከተማው አስተዳደር በሶስት ወር ውስጥ ቢያንስ አንድ ጊዜ ህዝባዊ መድረክ ማዘጋጀት አለበት። አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው የከተማው ምክር ቤት የህዝብ ስብሰባ ሊጠራ ይችላል፣

3. የከተማው ከንቲባና የማዘጋጃ ቤቱ ስራ አስኪያጅ የህዝብን አስተያየትና ፍላጎት ለመረዳት ፕሮግራም ይዘው የመስክ ጉብኝት ያደርጋሉ ፣ነዋሪዎችን የሚያነጋግሩበት ጊዜ ያስቀምጣሉ።

4. የከተማው ነዋሪዎች የከተማውን ተግባራት ሊያቀላጥፉ ይችላሉ ተብለው በሚቋቋሙ ቦርዶችና ኮሚቴዎች እንዲሳተፉ የከተማው አስተዳደር መጋበዝና ማበረታታት አለበት፣

5. የከተማው አስተዳደር በከተማው ያለውን ሁኔታ ፣ችግሮችና አዳዲስ ለውጦችና እድገቶች ለከተማው ነዋሪ ማሳወቅ አለበት፣

6. የከተማው አስተዳደር ቀልጣፋ አገልግሎት የመስጠትና የህዝብ ጥያቄዎችና ቅሬታዎችን በወቅቱ በማስተናገድ ምላሽ የመስጠት ሃላፊነት አለበት፣

ክፍል አስራ ሁለት
የፕላን ዝግጅት

57. **<u>የከተማ ፕላን የማዘጋጀትና የመተግበር ሃላፊነት</u>**

1. ማንኛውም ከተማ የከተማው ፕላን መነሻ ሃሳብ የማመንጨት፣ የማዘጋጀትና የማፅደቅ፣ የማሻሻልና በተግባር ላይ የማዋል ሃላፊነት አለው። ዝርዝሩ በህግ ይወሰናል።

2. በከተማው የሚወጣ ፕላን በፌዴራልና በክልሉ መንግስታት የሚወጡ ፕላን መሰረተ ሃሳቦች፣ አቅጣጫዎች፣ ደረጃዎችና መለኪያዎችን መሰረት ያደረገ መሆን አለበት፣

3. የከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን ቢሮ የእያንዳንዱ ከተማ ፕላን ህጋዊነት የመመርመርና የማረጋገጥ ስልጣን አለው፣

4. የከተማው ፕላን በማመንጨትና በመተግበር ሂደት ላይ የከተማው ነዋሪዎች የመሳተፍ መብት አላቸው፣

5. የከተማው ምክር ቤት የከተማውን ፕላን በማዘጋጀትና በመተግበር ሂደት ላይ

ዝህብሉን ርኢቶ ዝገልፁሉን መድረኽ ክፈጥር ኣለዎ፣

የከተማው ነዋሪዎች ሃሳብ የሚሰጡበትና አስተያየታቸውን የሚገልፁበት መድረክ መፍጠር አለበት፣

ክፍሊ ዓሰርተ ሰለስተ
ስልጣን፣ተግባርን ሓላፊነትን ቢሮ

ክፍል አስራ ሶስት
የቢሮው ስልጣን፣ተግባርና ሃላፊነት

58.<u>መትከል</u>

እቲ ቢሮ ኣብ ቁፅሪ ኣዋጅ 101/1998ን ካልኦት ተዛመድቲ ሕግታት ከምኡ'ውን ኣብዚ ኣዋጅ ዝተፈላለዩ ዓንቀፃት ዝተውሃብዎ ስልጣንን ሓላፊነትን ከምዘለዉ ኮይኖም ኩሉ መዳይ ዕብየት ከተማታትን ኣብያተ ማዘጋጃን ንምቅልጣፍ ዝግበሩ ፃዕርታት ንከተማታት ምትሕብባርን ምድጋፍን ብርኪ ከተማነት ዝውስኑ ረቋሒታት ምዕቃቦም ምርግጋፅን ዋኒን ከተማ አመልኪቶም ዝለዓሉ ዛዕባታት ንክልል መንግስቲ ናይ ምምኽኻር ሓላፊነት ኣለዎ።

58.<u>መርህ</u>

ቢሮው በአዋጅ ቁጥር 101/1998 እና በሌሎች ተዛማጅ ህጎች እንዲሁም በዚህ አዋጅ የተሰጡት ስልጣንና ሃላፊነት እንደተጠበቀ ሆኖ የከተሞችና ማዘጋጃ ቤቶች ሁለንተናዊ እድገት ለማቀላጠፍ የሚደረግ ጥረት ለመደገፍና ለማስተባበር ለከተማነት ደረጃ የሚያበቁ መመዘኛዎች መጠበቃቸውን ለማረጋገጥና ከተማን አስመልክተው የሚነሱ ጉዳዮች ከክልሉ መንግስት የማማከር ሃላፊነት አለው

59.<u>ስልጣንን ተግባርን</u>

1.ንምጉልባት ዓቕሚ ምምሕዳር ከተማታትን ኣብያተ ማዘጋጃን ቴክኒካዊ ደገፋት ይገብር ፣መደብ ስልጠናን ልውውጥ ተመኩሮን የዳሉ፣

2.ኣብ ሞንጎ መንግስቲ ፣ምምሕዳር ከተማታትን አብያተ ማዘጋጃን ፅቡቅ ርክብ ስራሕ ንክህልውን ክጠናኽርን ይገብር ፣

3.ከተማታትን ኣብያተ ማዘጋጃን ምስ ናይ ውሽጢ ዓዲን ወፃኢን ከተማታት ሕውነታዊ ርክብ ንኽምስርታ ይሕግዝ፣ ዝርከብ ረብሓ ኣቐዲሙ የፍልጥ፣

4.ንኩለ መዳይ ልምዓት ከተማታትን ኣብያተ ማዘጋጃን ዝሕግዙ መፅናዕቲታትን ስራሕቲ ምርምርን የካይድ ወይ ክካየዱ ይገብር፣

5.ንከተማ ዝምልከቱ ፖሊሲታት፣ስትራቴጂታትን ሕጊታትን የመንጭው፣የርቅቕ እንትፀድቁ ኣብ ተግር ክውዕሉ ይገብር፣ ብርክታት ከተማ የውፅእ፣

6.ከተማታትን ኣብያተ ማዘጋጃን ንዝወፁ ሕጊታት ዘለዎም ተገዛኣይነት የረጋግፅ፣ሓላፍነቶም ብብቕዓት ንክዋፅኡ ኣድላይ ሓገዝ ይገብር

7.ኣብ ሞንጎ ከተማታትን ኣብያተ ማዘጋጃን ውድድር ስራሕ ክፍጠር ንምግባር መተባብዒ ሜላ ይምህዝ።ዝርዝር መምርሒ የውፅእ፣

8.ዕብየት ፕላን ከተማታትን ኣብያተ ማዘጋጃን ምስ

59.<u>ስልጣንና ተግባር</u>

1. የከተሞችና ማዘጋጃ ቤቶች አቅም ለማጎልበት ቴክኒካዊ ድጋፍ ይሰጣል፣ የስልጠና ፕሮግራሞችና የተሞክሮ ልውውጥ መድረኮች ያዘጋጃል፣
2. በመንግስት፣በከተሞች አስተዳደርና ማዘጋጃ ቤቶች መካከል መልካም የስራ ግንኙነት እንዲኖርና እንዲጠናከር ያደርጋል፣
3. ከተሞችና ማዘጋጃቤቶች ከአገር ውስጥና ከውጭ አገር ከተሞች ግንኙነት እንዲመሰርቱ ያግዛል፣የሚገኝበት ጥቅም አስቀድሞ ያስታውቃል፣
4. ለከተሞችና ማዘጋጃ ቤቶች ሁለንተናዊ ልማት የሚያግዙ የጥናትና ምርምር ስራዎችን ያካሂዳል ወይም እንዲካሄድ ያደርጋል፣
5. ከተሞችን የሚመለከቱ ፖሊሲዎች፣ ስትራቴጂዎች ፣ህጎችን ያመነጫል፣ ሲፀድቁ ተግባር ላይ መዋላቸውን ይከታተላል፣ የከተሞችን ደረጃ ያወጣል፣
6. ከተሞችና ማዘጋጃ ቤቶች ለህግ ያላቸው ተገዥነት ያረጋግጣል፣ሃላፊነታቸውን በብቃት እንዲወጡ እገዛ ያደርጋል፣
7. በከተሞችና ማዘጋጃ ቤቶች መካከል የስራ ውድድር እንዲፈጠር ለማድረግ የማበረታቻ ዘዴዎች ይቀይሳል፣ዝርዝር መመሪያ ያወጣል፣
8. የከተሞችና የማዘጋጃ ቤቶች የእድገት ፕላን

ኣጠቓላሊ ኣንፈት ልምዓት ክልል ዝተጠዓዓመ ምዄኑ የረጋግፅ፣

9.ከተማታት ስርዓት ምዕባለ ሓይሊ ሰቦም ንምምሕያሽ ብፍላይ ዕድል ስልጠና ንምምችቻውን ሰራሕተኛታት ብሓባር ንምጥቃምን ኣብ ዝገብርኦ ፃዕሪ ድጋፍ ይህብ፣

10.ፀብፃብ ኣፈፃፅማ ስራሕ ከተማታትን ኣብያተ ማዘጋጃን በቢ እዋኑ ንክልል መንግስቲ የቕርብ፣

ክፍሊ ዓሰርተ ሓሙሽተ

ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

60.<u>***መሰጋገሪ ድንጋገ***</u>

1. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ኣድላይ ኮይኑ እንተረኺብዎ እዚ ኣዋጅ ደረጃ ብደረጃ ኣብ ተግባር ዝውዕለሉ ኣግባብ ክውስን ይኽእል፣
2. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ንከተማነት ዘይበፅሑ ከባቢታት ንቤት ማዘጋጃ ዝማሓደራሉ ስርዓትን ኩነታትን ብዘውፅኦ ደንቢ ክውሰን ይኽእል፣
3. ኣብዚ ኣዋጅ ዝተመልከቱ ናይ ከተማ ቤት ፍርዲ ዝምልከት ስልጣን እቲ ቤት ፍርዲ ክሳብ ዝጣየሽ ዝነበረሉ ኩነታት ይቕፅል።

61.<u>***ስልጣን ምውፃእ ደንብን መምርሒን***</u>

1.ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ንኣፈፃፅማ እዚ ኣዋጅ ኣመልኪቱ ደንብታት ከውፅእ ይኽእል፣

2.ነዚ ኣዋጅን ሲዒቦም ዝወፁ ደንብታትን ንምፍፃም ዝሕግዙ ዝርዝር መምርሕታትን ብቢሮ ልምዓት ከተማን ኮንስትራክሽን ብቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ብቢሮ ህንፀት ኣቕምን ክውፅኡ ይኽእሉ፣

62.<u>***ዝተስዓሩን ተፈፃምነት ዘይብሎምን ሕግታት***</u>

1.ቤት ማዛጋጃ ንምጥያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 21/1988 ዓ/ም በዚ ኣዋጅ ተሳዒሩ ኣሎ፣

2.ፍሉይ ዞባ መቐለ ንምጥያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 54/1994 በዚ ኣዋጅ ተሳዒሩ ኣሎ፣

3.ምምሕድዳር ወረዳ ከተማታት ትግራይ ንምጥያሽን ስልጣንን ተግባርን ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 47/1994 በዚ ኣዋጅ ተሳዒሩ ኣሎ፣

4.ኣወዳድባ፣ስልጣንን ሓላፍነትን ከተማታት ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 65/1995 በዚ ኣዋጅ ተሳዒሩ ኣሎ፣

ከክልሉ አጠቃላይ የልማት አቅጣጫ ጋር የተጣጣመ መሆኑን ያረጋግጣል፣

9. ከተሞች የሰው ሃይል ልማት ስርዓታቸው ለማሻሻል በተለይ የስልጠና ዕድል በማመቻቸትና ሰራተኞችን በጋራ ለመጠቀም ለሚያደርጉት ጥረት ድጋፍ ይሰጣል፣
10. የከተሞችና ማዘጋጃ ቤቶች የስራ እንቅስቃሴ ሪፖርት በየወቅቱ ለክልሉ መንግስት ያቀርባል፣

ክፍል አስራ አምስት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

60.<u>***የመሸጋገሪያ ድንጋጌዎች***</u>

1. የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ይህንን አዋጅ ደረጃ በደረጃ ተግባራዊ የሚሆንበት ሁኔታ ሊወስን ይችላል፣
2. የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በዚህ አዋጅ መሰረት ለከተማነት ያልበቁ አካባቢዎች በማዘጋጃ ቤት የሚተዳደሩበት ሁኔታና ስርዓትበሚያወጣው ደንብ ሊወሰን ይችላል፣
3. በዚህ አዋጅ ለከተማ ፍርድ ቤት የተሰጡትን ስልጣን በተመለከተ ፍርድ ቤቱ እስኪቋቋም ድረስ በነበረበት ሁኔታ ይቀጥላል።

61.<u>***ደንብና መመሪያ የማውጣት ሰልጣን***</u>

1. የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም አስመልክቶ ደንቦችን ሊያወጣ ይችላል፣
2. ይህን አዋጅና ቀጥለው የሚወጡ ደንቦችን ለማስፈፀም የሚያግዙ ዝርዝር መመሪያዎች በተሰጣቸው ስልጣን መሰረት የከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን፣ የፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ቢሮና የአቅም ግንባታ ቢሮ ዝርዝር መመሪያዎች ሊያወጡ ይችላሉ፣

62.<u>***የተሻሩና ተፈፃሚነት የሌላቸው ህጎች***</u>

1. ማዘጋጃ ቤቶችንለማቋቋም የወጣ አዋጅ ቁጥር 21/1988 በዚህ አዋጅ ተሽሯል፣
2. የመቐለ ልዩ ዞን ለማቋቋም የወጣ አዋጅ ቁጥር 54/1994 በዚህ አዋጅ ተሽሯል፣
3. የትግራይ የከተማ ወረዳዎችን ለማቋቋም ስልጣንና ተግባራቸውን ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 47/1994 በዚህ አዋጅ ተሽሯል፣
4. የትግራይ ከተሞች አደረጃጀት፣ ስልጣንና ሃላፊነት ለመወሰን አዋጅ ቁጥር 65/1995 ዓ.ም በዚህ አዋጅ ተሽሯል፣

5.ምስዚ ኣዋጅ ዝጓነፅ ዝኾነ ኣዋጅ፣ ደንቢ፣ መምርሒ ኣብዚ ኣዋጅ ንዝተሸፈኑ ጉዳያት ተፈፃምነት የብሉን፣

63.**እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ ግዘ**

እዚ ኣዋጅ ካብ ነሓሰ 30/1998 ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ
ፕሬዚዳንት ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስቲ ትግራይ

ሰደቃ 1
ብመሰረት ዓንቀፅ 7 እዚ ኣዋጅ ኣፍልጦ ዝረኸባ ከተማታት

ተ.ቁ	ስም ከተማ
1	መቐለ
2	ማይጨው
3	ኮረም
4	ዓዲ ግራት
5	ውቕሮ
6	ኣኽሱም
7	ዓድዋ
8	ዓብይ ዓዲ
9	ሽረ-እንዳስላሴ
10	ሽራሮ
11	ሑመራ
12	ኣላማጣ

5. ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ማንኛውም አዋጅ ፣ደንብና መመሪያ በዚህ አዋጅ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈፃሚነት የለውም።

63.**አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ**

ይህ አዋጅ ከነሃሴ 30 /1998 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ፕሬዚዳንት

ሰንጠረዥ 1
በዚህ አዋጅ አንቀፅ 7መሰረት እውቅና ያገኙ ከተሞች

ተ.ቁ	የከተማው ስም
1	መቐለ
2	ማይጨው
3	ኮረም
4	ዓዲግራት
5	ውቕሮ
6	ኣኽሱም
7	ዓድዋ
8	ዓብይዓዲ
9	ሽረ-እንዳስላሴ
10	ሽራሮ
11	ሑመራ
12	አላማጣ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 14 ዓመት ቁ.15 መቐለ ነሓሰ30/1998ዓ.ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ዝወፀ	14ኛ ዓመት ቁ.15 መቐለ ነሓሴ30/1998ዓ.ም

ኣዋጅ ቁፅሪ 108/1998

ናይ ሓባር ህንፃ ዋንነት ኣዋጅ

ኣብ ከተማታት ይረአ ዘሎ ፀገም መንበሪ ኣባይቲ ንምቅላል ካብቲ ብዉልቀን ብማሕበርን ንመንበሪ ገዛ መስርሒ ዝወሃብ ቦታ ብተወሳኺ ካልኦት ኣድላይነት ኣማራፂታት ኣጠቓቕማ ከተማ ቦታ ተግባራዊ ምግባር ብምግንዛብ፣

ከተማ ቦታ ንላዕሊ ወይ ንጎኒ ንዝስርሑ ሓባር ህንፃታት ኣብ ጥቕሚ ምዉዓል ናይ ከተማ ቦታ ንብዙሓት ሰባት ትሕዝቶ መጥቀሚ ክኸዉን ብምግባር ኣጠቓቕማ ቀረብ ገዛዉቲ ከተማ ቦታ ምምሕያሽን ከምኡ'ዉን ፅባቐ ከተማታት ንምምፃእ ዝህልዎ ግደ ብምርዳእ፣

ዉልቀ መልማዕትን መንበሪ ኣባይቲ ሕብረት ስራሕ ማሕበራትን ኣብ ሓበራዊ ህንፃታት ህንፀት ንዝህልዎም ዝለዓለ ኣስተዋፅኦ ሓባር ህንፃ ንዝገዝኡ ወይ ካልኦት ኣብ ሓባር ህንፃ ሰብ መሰል ንዝኾኑ ሰባት ምቹው ኩነታት ምፍጣር ንሓባር ህንፃታት ህንፀት ወሳናይ ብምኳኑ።

ኣዋጅ ቁፅሪ 108/1998

የጋራ ህንፃ ቤት ባለቤትነት ኣዋጅ

በከተሞች ያለዉን የቤት ኣቅርቦትና የቤት ፍላጎት ኣለመጣጣም ለመቀነስ በግልና በማህበር ለቤት መስሪያ ከሚሰጠው በተጨማሪ ሌሎች የከተማ ቦታ ኣጠቃቀም ኣማራጮችን ተግባራዊ ማድረግ ኣስፈላጊ መሆኑን በመገንዘብ፣

የከተማ ቦታን ወደ ላይ ወይም ወደ ጎን የሚሰሩ የጋራ ህንፃዎች ግንባታ ጥቅም ላይ ለመዋል ኣነስተኛ የከተማ ቦታ የብዙ ሰዎች የጋራ ይዞታና መጠቀምያ እንዲሆን በማድረግ የከተማ ቦታ አጠቃቀምና የቤት ኣቅርቦትን በማሻሻል እንዲሁም የከተሞች ዉበት በመጠበቅ ረገድ የሚኖሮዉን ድርሻ በመረዳት፣

የግል ኣልሚዎችና የህብረት ስራ ማህበራት በጋራ ሕንፃ ግንባታ ለሚኖራቸው ከፍተኛ ኣስተዋፅኦ እና የጋራ ሕንፃ ቤት ለሚገዙ ወይም ለሌሎች በጋራ ህንፃው ላይ ባለመብት ለሆኑ ሰዎች ምቹ ሁኔታ መፍጠር ለጋራ ሕንፃ ግንባታ ወሳኝ በመሆኑ።

www.abyssinialaw.com

ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

1. **ሓፂር ርእሲ**

እዚ ኣዋጅ " ዋንነት ሓባር ህንፃ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣዋጅ ቁፅሪ 108/1998" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

2. **ትርጉም**

ኣብዚ ኣዋጅ ዉሽጢ ናይቲ ቃል ኣጠቓቕማ ካሊእ ትርጉም ዘዉህቦ እንተዘይኮይኑ:-

1. "ሓባር ህንፃ" ማለት ካብ መሬት ንላዕሊ ወይ ጎኒ ንጎኒ ዝተሰርሑን ብዉልቀ ዝተሓዙ ሓሙሽተን ካብ ሓሙሽተ ንላዕሊ ገዛዉቲን ሓባር ዋንነት መጥቀሚታት ዘለዉዎ ንመንበሪ ወይ ካሊእ ኣገልግሎት ዝዉዕል ህንፀት እንትኾዉን ትሕዝቶ ህንፃ ዝዓረፈሉ ቦታ ዝሓዉስ እዩ።
2. "ሓባር መጥቀሚ" ማለት ካብቶም ብዉልቂ ዝተታሓዙ ወፃኢ ዝርከብ ናይቲ ህንፃ ኣካል እዩ።
3. "ሓባር ወፃኢ" ማለት ዕላማን ግቡእን ወነንቲ እቲ ሓባር ህንፃ ንምፍፃም ዝግበር ዝኾነ ወፃኢን በዚ ኣዋጅን በቲ ህንፃ መፍለጢ መሰረት ሓባር ወፃኢ ተባሂሉ ዝተወሰኑ ወፃኢታት እዩ።
4. "ሓባር ትርፊ" ማለት ማሕበር ወነንቲ እቲ ህንፃ ካብ ዝእክቦ ኣታዊ ወፃኢታት ተቐኒሱ ዝርከብ ዉፅኢት እዩ።
5. "ኣመዝጋቢ" ማለት በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 4 መሰረት ህንፃ ዘመዝገበ ሰብ እዩ።

የትግራይ ክልል ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ህገ መንግስት አንቀፅ 49/3/ሀ/ መሰረት ይህ ኣዋጅ አውጥቷል።

ክፍል ኣንድ
ጠቅላላ

1. **አጭር ርእስ**

ይህ ኣዋጅ " የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የጋራ ሕንፃ ቤት ባለቤትነት ኣዋጅ ቁጥር 108/1998" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል

2. **ትርጓሜ**

የቃሉ አጠቃቀም ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ኣወጅ ዉስጥ

1. "የጋራ ሕንፃ" ማለት ከመሬት ወደ ላይ ወይም ጎን ለጎን የተሰሩ በተናጠል የሚያዙ አምስትና ከአምስት በላይ ቤቶች እና በጋራ ባለቤትነት የሚያዙ የጋራ መጠቀምያዎች ያሉት ለመኖሪያ ወይም ለሌላ አገልግሎት የሚዉል ግንባታ ሲሆን ሕንፃው ያረፈበትን የቦታ ይዞታ ይጨምራል፣
2. "የጋራ መጠቀሚያ" ማለት በተናጠል ከተያዙት ቤቶች ዉጭ ያለ ማናቸዉም የሕንፃው አካል ነው፣
3. "የጋራ ወጪ" ማለት የባለቤቶች ማህበርን ኣላማ እና ግዴታ ለማስፈፀም የሚደረግ ማናቸዉም ወጪ እና በዚህ ኣዋጅ፣ በሕንፃው ማሳወቂያ የጋራ ወጪ ተብሎ የተደነገገው ነው፣
4. "የጋራ ትርፍ" ማለት የባለቤቶች ማህበር ከሚሰበስበው ገቢ ወጪው ተቀንሶ የሚገኘው ዉጤት ነው፣
5. "አስመዝጋቢ" ማለት በዚህ አዋጅ አንቀፅ 4 መሰረት ሕንፃ ያስመዘገበ ሰው ነው፣

6. "መፍለጢ ህንፃ" ማለት መሰልን ግቡእን ማሕበር ወነንቲ ገዛዉቲ ወናኒ ሕድሕድ ገዛ ዝዉስን ሰነድ እንትኸዉን ዝግበር መግለፂ ህንፃ መማሓየሺታት ኩሉ ዝሓወሰ እዩ።

7. "መግለፂ ህንፃ" ማለት ሓባር ህንፃ ሽምን ፣ ኣድራሻ ፣ ደረት ገዛዉትን ሓባር መጥቀምታትን ከምኡ`ዉን ብመንፅር እቲ ሓባር ህንፃ መጥቀሚታትን ሕድሕድ ገዛ ዝርከበሉ ቦታ ዘርኢ ሰነድ እንትኸዉን ዝግበር መግለፂ ህንፃ መማሓየሺታት ኩሉ ዝሓወሰ እዩ።

8. "ዝተወሰኑ ገዛዉቲ ዝትመደበ ሓባር መጥቀሚ" ማለት ካብቲ ሓባር መጥቀሚ ዉሽጢ ንሓደ ወይ ንዝተወሰኑ ገዛዉቲ ግልጋሎት ጥራሕ ንኽዉዕል ዝተመደበ ኣካል እቲ ህንፃ እዩ።

9. "ማሕበር ወነንቲ ገዛ" ማለት በዚ ኣዋጅ መሰረት ዝተጣየሸ ማሕበር ወነንቲ ሓባር ህንፃ ማለት እዩ።

10. "ሰብ" ማለት ተፈጥሮ ሰብ ወይ ብሕጊ ሰብነት መሰል ዝተዉሃቦ ኣካል እዩ።

11. "መዝጋቢ ኣካል" ማለት ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 4 ንኡስ ዓንቀፅ 4 ናይ ሓባር ህንፃ ሰሪሖም ንዝጥቀሙ ሰባት ምዝገባ ንኽፍፅም ስልጣን ዝተዉሃቦ ኣካል እዩ።

12. "ገዛ" ማለት ኣብ መፍለጢን መግለፂ ህንፃ ንሓደ ዝተወሰነ ግልጋሎት ዝተመደበ ሓደ ወይ ካብ ሓደ ንላዕሊ ክፍሊታት ዘለዉዎ ኣካል ህንፃ እዩ።

3. ወሰን ተፈፃሚነት

እዚ ኣዋጅ ኣብ ምምሕዳር ከተማታት ትግራይ ተፈፃሚ ይኸዉን።

6. "የሕንፃ ማሳወቂያ" ማለት የቤት ባለቤቶች ማኀበር እና የእያንዳንዱ የቤት ባለቤት መብትና ግዴታዎች የሚወሰን ሰነድ ሲሆን ማንኛዉንም የሕንፃ ማሳወቂያ ማሻሻያ ይጨምራል፣

7. "የሕንፃ መግለጫ" ማለት የጋራ ሕንፃዉን ስምና አድራሻ፣ የቤቶችንና የጋራ መጠቀሚያዎችን ወሰኖች፣ እንደዚሁም ከጋራ ሕንፃው አንፃር የጋራ መጠቀምያዎች እና የእያንዳንዱ ቤት የሚገኝበትን ትክክለኛ ቦታ የሚያሳይ ሰነድ ሲሆን ፣ ማንኛዉም የሕንፃ መግለጫ ማሻሻያ ይጨምራል፣

8. "ለተወሰነ ቤት የተመደበ የጋራ መጠቀሚያ" ማለት ከጋራ መጠቀሚያ ዉስጥ ለአንድ ወይም ለተወሰኑ ቤቶች አገልግሎት ብቻ የተመደበ የህንፃው አካል ነው።

9. "የቤት ባለቤቶች ማህበር" ማለት በዚህ አዋጅ መሠረት የተቋቋመ የጋራ ሕንፃ ቤት ባለቤቶች ማህበር ነው

10. "ሰው" ማለት ማንኛዉም የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰዉነት መብት የተሰጠው አካል ነው፣

11. "መዝጋቢ አካል" ማለት በዚህ አዋጅ አንቀፅ 4 ንኡስ አንቀፅ 4 መሰረት የጋራ ህንፃ ገንብተው ለሚጠቀሙ ሰዎች ምዝገባ እንዲፈፅም ስልጣን የተሰጠው አካል ነው፣

12. "ቤት" ማለት በሕንፃ ማሰዋወቂያና መግለጫ ለአንድ ለተወሰነ አገልግሎት የተመደበ አንድ ወይም ከአንድ በላይ ክፍሎች ያሉት የሕንፃው አካል ነው፣

3. የተፈፃሚነት ወሰን

ይህ አዋጅ በትግራይ ከተማ አስተዳደሮች ላይ ተፈፃሚ ይሆናል።

ክፍሊ ክልተ
ምዝገባ ሓባር ህንፃን ምስክር ወረቐትን

4. ምዝገባ ሓባር ህንፃ

1. ድንጋገታት እዚ ኣዋጅ ከምዘለዉ ኮይኖም ወናኒ ህንፃ ወይ ወኪል ህንፅኡ በዚ ኣዋጅ ዝማሓደር ንክኾነሉ ድሌቱ ብፅሑፍ ንመዝጋቢ ኣካል ብምግላፅ መፍለጢን መግለፂን ህንፃ፣ መማሓደሪ ደንቢን ዉሽጢ ደንቢን እንተቐርብ እቲ ህንፃ የምዝገብ።
2. ትሕዝቶ መፍለጢን መግለፂን ህንፃ፣ መማሓደሪ ደንቢን ዉሽጢ ደንቢን ፣ እዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ብዝወፅእ ደንቢ ይዉሰን።
3. ትሕዝቶ መፍለጢን መግለፂን ህንፃ መማሓደሪ ደንቢን ዉሽጢ ደንቢን ብመዝጋቢ ኣካል ክፀድቕን ክምዝገብን ኣለዎ።
4. ቤት ፅሕፈት ክራይ ኣባይቲ ብ/ክ/መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ተመዝጊቦም ናይ ሓባር ህንፃ ተጠቀምቲ ክኾኑ ተግባራት ምዝገባ ክፍፅም ስልጣን ተዋሂቡዎ ኣሎ።

5. ምስክር ወረቐት ምዝገባ

ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ህንፃ እንትምዝገብ ንኣመዝጋቢ ወረቐት ምስክር ይወሃቦ፣

6. ዉፅኢት ምዝገባ

1. እቲ ህንፃ ፣ ህንፃ ዝዓርፈሉ ቦታን ምስኡ ዝተታሓዙ መሰላት ፣ ረብሓታትን ግቡኣትን በዚ ኣዋጅ ተገዛእቲ ይኾኑ።
2. ኣብ መግለፂ ህንፃ ዝተገለፀ ህንፃ ኣብ ገዛውትን ሓባር መጥቀምታትን ይመቓቐል።

7. ሕጋዊ ሰብነት

ማሕበር ወነንቲ ገዛ ሕጋዊ ሰብነት ዘለዎ ኣካል ኮይኑ ይጣየሽ።

ክፍል ሁለት
የጋራ ህንፃ ምዝገባና የምስክር ወረቀት

4. የጋራ ህንፃ ምዝገባ

1. የዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ማንኛዉም የህንፃ ባለቤት ወይም ወኪሉ ህንፃው በዚህ አዋጅ እንዲገዛ ፍላጎቱን በፅሁፍ ለመዝጋቢ ኣካል በመግለፅ የሕንፃ ማሳወቂያና መግለጫ መተዳደሪያ ደንብና ዉስጠ ደንብ ሲያቀርብ ሕንፃው ይመዘገባል፣
2. የሕንፃ ማሳወቂያና መግለጫ፣ የመተዳደሪያ ደንብና ዉስጠ ደንብ ይዘት ይህንን ኣዋጅ ለማስፈፀም በሚወጣ ደንብ ይወሰናል፣
3. የሕንፃ ማሳወቂያና መግለጫ ፣ መተዳደሪያ ደንቡና ዉስጠ ደንቡ በመዝጋቢው ኣካል መፅደቅና መመዝገብ ኣለበት
4. የትግራይ ብ/ክ/መንግስት የኪራይ ቤቶች ጽሕፈት ቤት በዚህ ኣዋጅ ተመዝግበው የጋራ ህንፃ ተጠቃሚዎች እንዲሆኑ የምዝገባ ተግባራት እንዲያከናዉን ስልጣን ተሰጥቷል።

5. የምዝገባ የምስክር ወረቀት

በዚህ ኣዋጅ መሰረት ህንፃው ሲመዘገብ ለአስመዝጋቢው የምስክር ወረቀት ይሰጠዋል።

6. የምዝገባ ዉጤት

1. ህንፃው ፣ ሕንፃው ያረፈበት ቦታና ከዚሁ ጋር የተያያዙ መብቶች ጥቅሞችና ግዴታዎች በዚህ ኣዋጀ መሰረት ይገዛሉ፣
2. በሕንፃ መግለጫ ላይ የተገለፀው ሕንፃ በቤቶችና በጋራ መጠቀሚያዎች ይከፋፈላል፣

7. ሕጋዊ ሰብነት

የቤት ባለቤቶች ማኅበር የሕግ ሰዉነት ያለው ኣካል ሆኖ ይቋቋማል።

8. ምምሕያሽ መፍለጢን መግለፂን ህንፃ ፣ መማሓደሪ ደንቢን ዉሽጢ ደንቢን

1. ምምሕያሽ መፍለጢን መግለፂን ህንፃ ፣ መማሓደሪ ደንቢን ዉሽጢ ደንቢን ብክልተ ሲሶ ድምፂ ወነንቲ ገዛ ክፀድቕ ኣለዎ።
2. ብወነንቲ ክፋል እቲ ህንፃ ዝፀደቐ ምምሕያሽ ናይ ህንፃ መፍለጢን መግለፂን ፣ መማሓደሪ ደንቢን ዉሽጢ ደንቢ ተግባራዊ ዝኾዉን ናብ መዝጋቢ ኣካል ቐሪቡ እንትምዝገብን ናይዚ ምዝገባ ምስክር ወረቐት ነቲ ማሕበር እንትወሃብ እዩ።

ክፍሊ ሰለስተ

ብዛዕባ በዓል ዋንነት

9. ብዛዕባ ዋንነት ገዛ

1. ድንጋገታት እዚ ኣዋጅ ሕሉዋት ኮይኖም ዝኾነ ሰብ ኣብ ዋንነቱ ዝርከቡ ክፋል እቲ ህንፃ ዝኾነ ገዛ ናይ በዓል ዋንነት መሰል ኣለዎ።
2. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዝማሓደር ናይ ሓባር ህንፃ ኣካል ዝኾነ ገዛ ብተናፀል መሰል ካልኦት ነበርቲ ብምኽባር ኩሎም ሕጋዊ ተግባራት ክካየደሉ ይኽእል እዩ።

10. ናይ ሓባር መጥቐሚታት

1. በዚ ኣዋጅ ፣ ብናይ ሓባር መፍለጢ ፣ ብመማሓደሪ ደንቢን ዉሽጢ ደንቢን ዝተቐመጡ ገደባት ሕሉዋት ኮይኖም ኣብ ናይ ሓባር ህንፃ ወናኒ ገዛ ዝኾነ ሰብ ብናይ ሓባር መጥቀሚታት ናይ ምጥቃም መሰሉ ሕሉው እዩ።
2. ብናይ ሓባር መጥቀሚታት ናይ ምጥቃም መሰል ዘይከፋፈልን ምስ ሕድሕድ ገዛ በዓል ዋንነት መሰል ዘይነፃፀልን እዩ።
3. ናይ ሕድሕድ ገዛ ወናንነት መሰል ኣብ ናይ ሓባር

8. የሕንፃ ማሳወቂያና መግለጫ መተዳደሪያ ደንብና ዉስጠ ደንብ ስለማሻሻል

1. የሕንፃ ማሻሻያ ማሳወቅያና መግለጫ ፣ መተዳደሪያ ደንብና ዉስጠ ደንብ ለማሻሻል በቤት ባለቤቶች ሁለት ሦስተኛ ድምፅ መፅደቅ አለበት።
2. የህንፃው ከፊል ባለቤቶች የፀደቀው የሕንፃ ማሻሻያ ማሳወቂያና መግለጫ፣ መተዳደሪያ ደንብና ዉስጠ ደንብ ተግባራዊ የሚሆነው ለመዝጋቢው ኣካል ቀርቦ ሲመዘግብና ለዚሁም የምዝገባ ምስክር ወረቀት ለማህበሩ ሲሰጠው ነው።

ክፍል ሦስት

ስለ ባለቤትነት

9. ስለ ቤት ባለቤትነት

1. በዚህ አዋጅ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የማናቸውም ቤት ባለቤት በቤቱ ላይ የባለቤትነት መብት ይኖረዋል፣
2. በዚህ አዋጅ መሰረት የሚተዳደር የጋራ ሕንፃ አካል የሆነ ቤት በተናጠል የሌሎች ነዋሪዎች መብት በማክበር ሁሉም ህጋዊ ተግባሮች ሊከናወንበት ይችላል።

10. ስለ ጋራ መጠቀምያዎች

1. በዚህ አዋጅ ፣በጋራ ህንፃ ማሳወቅያ፣በመተዳደርያ ደንብና በውስጠ ደንብ የተወሰኑ ገደቦች እንደተጠበቁ ሆነው ማንኛውም የጋራ ህንፃ የቤት ባለቤትየጋራ መጠቀምያዎችን ኣግባብ በሆነ መንገድ የመጠቀም መብት አለው፣
2. በጋራ መጠቀምያዎች የመጠቀም መብት የማይከፋፈልእና ከእያንዳንዱ ቤት የባለቤትነት መብት ጋር የማይነጣጠል ነው
3. የእያንዳንዱ ቤት የባለቤትነት መብት በጋራ

መጥቀሚ ዘርክቦ ዘይከፋፈል መሰል ሚኢታዊ ብፅሒት ብህንፃ መፍለጢ ይዉሰን።

4. ናይ ገዛ ወናንነት መሰል ኣብ ናይ ሓባር መጥቀሚ ዘርክቦ ዘይከፋፈል መሰል ብፅሒት ናይ ሕድሕድ ገዛኣካል ተገይሩ ዝውሰድን ኣብቲ ገዛ ዝፍፀሙ ሕጋዊ ተግባራት ኩሎም ዝምልከቶ እዩ።
5. ኣብዚ ኣዋጅ ብዝተደንገገ መሰረት እንተዘይኮይኑ ናይ ሓባር መጥቀሚታት ክመቃቀሉ ኣይኽእሉን።

ክፍሊ ኣርባዕተ
ማሕበር ወነንቲ ገዛ

11. ማሕበር

ማሕበር ወነንቲ ገዛ ትርፊ ንምርካብ ወይ ከዓ ምምቅቃል እንተይኮነስ ንኣባላቱ ናይ ሓባር ረብሓ ዝተጣየሸ ማሕበር እዩ።

12. ዕላማ

ማሕበር ወነንቲ ገዛ ዝስዕብ ዕላማታት ይህልዎ።

1. ማሕበር ወነንቲ ገዛ ብምውካል ናይ ሓባር ህንፃ ምምሕዳር
2. ናይቲ ሓባር ህንፃ ነበርቲ ሰላምን ድሕንነትን ክሕሎ ምግባር
3. ወነንቲ ገዛ ፣ነቶም ገዛውቲ ዝሓዙ ሰባት፣ናይ ሓባር መጥቀሚ ተኻረይቲ ፣ነዚ ኣዋጅ፣መማሓደሪ ደንብን ውሽጠ ደንብን የኽብሩ ዘለው ምኳኖም ምርግጋፅ፣
4. ናይ ወነንቲ ገዛ ሓበራዊ ረብሓ ብምውካል ኣድለይቲ ዝኾኑ ተግባራት ምፍፃም።

13. ኣባልነት ማሕበር

ኣብ ናይ ሓባር ህንፃ ገዛ ዝኸውን ሰብ ኣባል ገዛ ማሕበር ይኸውን።

መጠቀም ላይ የሚያስገኘው የማይከፋፈል መብት መቶኛ ድርሻ በሕንፃ ማሳወቅያ ይወሰናል።

4. የእያንዳንዱ ቤት የባለቤትነት መብት በጋራ መጠቀምያ ሆኖ የሚታይና በቤት ላይ የሚፈፀመው ማናቸውም ሕጋዊ ተግባር የሚመለከተው ነው፣
5. በዚህ አዋጅ መሰረት ካልሆነ በቀር የጋራ መጠቀምያዎች ሊከፋፈሉ አይችሉም።

ክፍል አራት
ስለ የቤት ባለቤቶች ማህበር

11. <u>ስለማህበሩ</u>

የቤት ባለቤቶች ማኅበር ትርፍ ለማግኘት ወይም ለመከፋፈል ሳይሆን ለአባላቱ የጋራ ጥቅም የተቋቋመ ማኅበር ነው፣

12. <u>ዓላማ</u>

የቤት ባለቤቶች ማህበር የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል

1. የቤት ባለቤቶች በመወከል የጋራ ሕንፃዉን ማስተዳደር፣
2. የጋራ ሕንጻው ነዋሪዎችን ሰላምና ድህንነት ማስጠበቅ፣
3. የቤት ባለቤቶች ፣ ቤቶችን የያዙ ሰዎች ፣ የጋራ መጠቀሚያ ተከራዮች፣ ይህንን አዋጅ ፣ የሕንፃ ማሳወቂያና መግለጫዉን ፣ መተዳደሪያ ደንቡንና ዉስጠ ደንቡን ማክበራቸዉን ማረጋገጥ፣
4. የቤት ባለቤቶችን የጋራ ጥቅም በመወከል አስፈላጊ የሆኑ ሌሎች ተግባራትን መፈፀም።

13. <u>የማኅበር አባልነት</u>

ማንኛዉም የጋራ ሕንፃ ቤት ባለቤት የቤት ባለቤቶች ማኅበር አባል ይኖናል።

14. ስልጣንን ተግባርን ማሕበር

ማሕበር ወነንቲ ገዛ ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባራትን ይህልዎም፣

1. ናይ ህንፃ መፍለጢን መግለፂን ፣ መማሓደሪ ደንብን ዉሽጢ ደንብን ምዉፃእ ምምሕያሽ፣
2. በጀት ምዉሳን ፣ ምምሕያሽ፣
3. ናይ ሓባር መጥቀሚታት ኣጠቓቕማ ምዉሳን፣
4. ናይ ሓባር መጥቀሚታት ምክራይ ፣ ብዉሕስና ምትሓዝ ፣ ምምሕልላፍ፣
5. መቕፃዕቲ መዋጮን ክፍሊታት ግልጋሎትን ምዉሳን፣
6. ሰራሕተኛታት ምቑፃር ፣ምምሕዳር፣ ምስንባት፣
7. ወናኒ ንብረት ምኳን ፣ ብዉሕስና ምሓዝ፣ ምምሕልላፍ፣
8. ዉዕሊ ምዉዕዓል፣ ክሳሲ ወይ ተኸሳሲ ኾይንካ ምቕራብ።

15. ስልጣንን ተግባርን ሓፈሻዊ ጉባኤ ማሕበር

ሓፈሻዊ ጉባኤ ማሕበር ወነንቲ ገዛ እዞም ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባራትን ይህልዉዎ፣

1. መፍለጢን መግለፂን ህንፃ ከምኡ'ዉን መማሓየሺታት ምፅዳቕ፣
2. መማሓደሪ ደንብን ዉሽጢ ደንቢ ከምኡ'ዉን መማሓየሺታት ምፅዳቕ
3. ኣባላት ዳይሬክተራት ቦርድ ምምራፅ፣ ምስዓር፣
4. ፀብፃባት ኣፈፃፅማ ስራሕን ምርመራ ሒሳብን እቲ ማሕበር ምስማዕን ዉሳነ ምሃብ፣
5. በዚ ኣዋጅ መሰረት ማሕበር ወነንቲ ገዛ ምስ ካሊእ ማሕበር ክወሃሃድ ወይ እቲ ናይ ሓባር ህንፃ በዚ ኣዋጅ መሰረት ምምሕዳሩ ክተርፍ ምዉሳን፣
6. ዓመታዊ ትልሚ ስራሕን በጀትን ምፅዳቕ፣

14. የማህበሩ ሥልጣንና ተግባር

የቤት ባለቤቶች ማኅበር የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

1. የሕንፃ ማሳወቂያና መግለጫ ፣ መተዳደሪ ደንብና ዉስጠ ደንብ ማዉጣት ፣ ማሻሻል፣
2. በጀት መወሰን ፣ ማሻሻል፣
3. የጋራ መጠቀሚያዎችን አጠቃቀም መወሰን፣
4. የጋራ መጠቀሚያዎችን ማከራየት ፣ በዋስትና ማስያዝ ፣ ማስተላለፍ ፣
5. ቅጣት መዋጮና የአገልግሎት ክፍያዎችን መወሰን ፣
6. ሠራተኞች መቅጠር ፣ ማስተዳደር ፣ ማሰናበት ፣
7. የንብረት ባለቤት መሆን ፣ በዋስትና ማስያዝ ፣ ማስተላለፍ፣
8. ዉል መዋዋል፣ መክሰስ ፣ መከሰስ፣

15. የማኅበሩ ጠቅላላ ጉባኤ ሥልጣንና ተግባር

የቤት ባለቤቶች ማኅበር ጠቅላላ ጉባኤ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባር ይኖሩታል።

1. የሕንፃ ማሳወቂያና መግለጫ እንዲሁም ማሻሻያ ማፅደቅ፣
2. መተዳደሪያ ደንብና ዉስጠ ደንብ እንዲሁም ማሻሻያዎቹን ማፅደቅ፣
3. የዳይሬክተሮች ቦርድ ኣባላትን መምረጥ፣ መሻር፣
4. የማኅበሩን የሥራ ክንዉንና የሂሳብ ምርመራ ሪፖርቶች መስማትና ዉሳኔ መስጠት፣
5. በዚህ ኣዋጅ መሠረት የቤት ባለቤቶች ማኅበር ከሌላ የቤት ባለቤቶች ማኅበር ጋር እንዲዋሀድ ወይም ሕንፃው በዚህ አዋጅ መሠረት መተዳደሩ እንዲያበቃ መወሰን፣
6. ዓመታዊ የሥራ ዕቅድና በጀት ማፅደቅ፣

7. ብቦርድ ዳይሬክተራት ኣብ ዝቐርቡ ጉዳያት ዉሳነ ምሃብ፣

16. ኣኼባ ማሕበር ወነንቲ ገዛ

1. ማሕበር ወነንቲ ገዛ ሓፈሻዊ ዓመታዊ ኣኼባ ይህልዎ፣
2. ማሕበር ወነንቲ ገዛ ቦርድ ዳይሬክተራት ብዝገብርሉ ፃዉዒት መሰረት ካልኦት ኣኼባታት የካይድ፣
3. 25 ሚኢታዊ (ዒስራን ሓሙሽተን ሚኢታዊ) ዝኾኑ ወነንቲ ገዛዉቲ እቲ ማሕበር ኣኼባ ክፅዋዕ እንተሓቲቶም ቦርድ ዳይሬክተራት ናይ ወነንቲ ገዛ ኣኼባ ክፅዉዕ ኣለዎ።
4. ኣብ ኣኼባታት እቲ ማሕበር ካብ ወነንቲ እቲ ናይ ሓባር ህንፃ 50 % እንትድመር 1ን ካብኡ ንላዕልን ዝዉንኑ ኣባላት እንተተረኺቦም ምልኣተ ጉባኤ ይኸዉን።
5. ወነንቲ ገዛ ብቐጥታ ወይ ብወኪል ኣቢሎም ድምፂ ክህቡ ይኽእሉ።
6. በዚ ኣዋጅ ብዝተፈለየ ኩነታት እንተዘይተወሲኑ ዉሳነ ማሕበር ወነንቲ ገዛ ዝሓልፍ ብኣብዝሓ ድምፂ ይኸዉን።

17. ቦርድ ዳይሬክተራት

1. ቦርድ ዳይሬክተራት ናይ ገዛ ወነንቲ ማሕበር ኣመራርሓ ኣካል እዩ።
2. ናይ መጀመርያ ቦርድ ዳይሬክተራት ብኣመዝጋቢ ዝምደቡ ምኽኒያም ግልፂ ኮይኑ ካብ ሞንጎ ወነንቲ ገዛ ብወነነቲ ገዛ ይምረፁ።

18. ናይ መጀመርታ ቦርድ ዳይሬክተራት

1. እቲ ናይ ሓባር ህንፃ በዚ ኣዋጅ መሰረት ምስተመዝገበ ኣመዝጋቢ ናይ መጀመርታ ቦርድ ዳይሬክተራት ክስይም ኣለዎ፣

7. በዳይሬክተሮች ቦርድ በሚቀርቡለት ማናቸዉም ጉዳይ ላይ ዉሣኔ መስጠት፣

16. የቤት ባለቤቶች ማኅበር ስብሰባ

1. የቤት ባለቤቶች ማኅበር ዓመታዊ ጠቅላላ ስብሰባ ይኖረዋል፣
2. የቤት ባለቤቶች ማኅበር ፣ የዳይሬክተሮች ቦርድ በሚያደርገው ጥሪ መሠረት ሌሎች ስብሰባዎችን ያደርጋል፣
3. 25% (ሃያ አምስት በመቶ) የሚሆኑትን ቤቶች የያዙ የቤት ባለቤቶች የባለቤቶች ሰብሰባ እንዲደረግ ከጠየቁ የዳይሬክተሮች ቦርድ የቤት ባለቤቶች ስብሰባ መጥራት አለበት፣
4. በማንኛዉም ሰብሰባ ከጋራ ሕንፃው ቤት ባለቤቶች 50% ሲደመር 1 (ሃምሳ በመቶ ሲደመር 1) እና በላይ ከተገኙ ምልዓተ ጉባኤ ይሆናል፣
5. የቤት ባለቤቶች ቀጥታ ወይም በወኪል አማካኝነት ድምፅ ሊሰጡ ይችላሉ፣
6. በዚህ አዋጅ በሌላ ሁኔታ ካልተደነገገ በቀር የቤት ባለቤቶች ማኅበር ዉሣኔ የሚያስተላልፈው በድምፅ ብልጫ ይሆናል።

17. የዳይሬክተሮች ቦርድ

1. የዳይሬክተሮች ቦርድ የቤት ባለቤቶች ማኅበር የአመራር አካል ነው።
2. የመጀመሪያው የዳይሬክተሮች ቦርድ በመዝገባው የሚያሳዩ መሆኑ እንደተጠበቀ ሆኖ የቤት ባለቤቶች ከመካከላቸው ሊመርጡ ይችላሉ።

18. የመጀመሪያ የዳይሬክተሮች ቦርድ

1. የጋራ ሕንጻው በዚህ አዋጅ መሠረት ከተመዘገበ በኋላ አስመዝጋቢው የመጀመሪያዉን የዳይሬክተሮች ቦርድ መሰየም አለበት፣

2. ወነንተ ገዛ ብኣመዝጋቢ ንዝተሰየሙ ኣባላት ቦርድ ተወሳኺ ዝኾኑ ወይ ተተካእቲ ቦርድ ዳይሬክተራት ክመርፁ ይኽእሉ እዮም፣
3. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ መረፃ ዝካየደሉ ጊዜን ኣብ ሞንጎ ናይ መጀመርታ ቦርድ ዳይሬክተራትን ተተካኣይ ቦርድ ዳይሬክተራትን ዝግበር ሽግግር ስልጣን ነዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ብዝወፅእ ደንቢ ይዉሰን።

19. ስልጣንን ተግባርን ቦርድ ዳይሬክተራት

ቦርድ ዳይሬክተራት ዝስዕብ ፣ ስልጣንን ተግባራትን ይህልዉዎ

1. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ሓፈሻዊ ኣኼባ ምፅዋዕ፣ ናይ ኣኼቡኡ ቃለ ኣኼባ ምሓዝ፣
2. ናይ ህንፃ መፍለጢን መግለፂን መማሓደሪ ደንቢን ዉሽጠ ደንቢን መማሓየሺ ምድላውን ፣ እንትፀድቕ ኣብ ስራሕ ምዉዓል፣
3. ዓመታዊ ትልሚ ስራሕን በጀትን ምድላው፣ እንትፀድቕ ኣብ ስራሕ ምዉዓል፣
4. መዛግብቲን ሒሳብን እቲ ማሕበር ምሓዝ፣
5. ዉሳነታት ሓፈሻዊ ጉባኤ ማሕበርን ወነንቲ ገዛን ምፍፃም፣
6. ፀብፃብ ምንቅስቓስ ስራሕ እቲ ማሕበር ንሓፈሻዊ ጉባኤ ምቕራብ፣
7. ካልኦት ብሓፈሻዊ ጉባኤ ዝወሃቡዎ ተግባራት ምፍፃም፣

20. <u>ብዛዕባ መማሓደሪ ደንብን ዉሽጠ ደንብን</u>

እቲ ማሕበር መማሓደሪ ደንብን ዉሽጠ ደንብን ወነንቲ ገዛ ይህልዉዎ።

2. የቤት ባለቤቶች በአስመዝጋቢው በተሰየሙት የቦርድ አባላት ተጨማሪ የሚሆኑ አባላት ወይም ተተኪ የዳይሬክተሮች ቦርድ ሊመርጡ ይችላሉ፣
3. በዚህ አንቀፅ መሠረት ምርጫ ስለሚከናወንበት ጊዜ ፣ እና በመጀመሪያ የዳይሬክተሮች ቦርድ እና በተተኪው የዳይሬክተሮች ቦርድ መካከል ስለሚደረገው የሥልጣን ሽግግር ይህንን አዋጅ ለማስፈጸም በሚወጣ ደንብ ይወሰናል።

19. <u>የዳይሬክተሮች ቦርድ ስልጣንና ተግባር</u>

የዳይሬክቶሮች ቦርድ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባር ይኖሩታል:-

1. በዚህ አዋጅ መሠረት የማኅበሩን ጠቅላላ ስብሰባ መጥራት ፣ የሰብሰባዉን ቃለ ጉባዔ መያዝ፣
2. የሕንፃ ማሳወቂያና መግለጫ ፣ መተዳደሪያ ደንብና ዉስጠ ደንብ ማሻሻያ ማዘጋጀት ሲፀድቅም በሥራ ላይ ማዋል፣
3. ዓመታዊ የሥራ ዕቅድና በጀት ማዘጋጀት ፣ ሲጸድቅም በሥራ ላይ ማዋል፣
4. የማኅበሩን የሥራ እንቅስቃሴ በሚመለከት ለጠቅላላ ሰብሰባ ሪፖርት ማቅረብ ፣
5. ሌሎች በጠቅላላ ጉባኤ የሚሰጡትን ተግባራት ማከናወን፣
6. የማህበሩን የስራ እንቅስቃሴ በሚመለከት ለጠቅላላ ሰብሰባ ሪፖርት ማቅረብ
7. ሌሎች በጠቅላላ ጉባኤ የሚሰጡትን ተግባራት ማከናወን፣

20. <u>ስለ መተዳደሪያ ደንብና ዉስጠ ደንብ</u>

የቤት ባለቤቶች ማኅበር መተዳደሪያ ደንብና ዉስጠ ደንብ ይኖሩታል።

21. <u>ኦዲተር</u>

1. ማሕበር ወነንቲ ገዛ ኦዲተር ይህልዎ፣
2. ኣግባብ ኣሳያይማ ፣ በዝሒ ፣ ተደላይ ክእለት ፣ ተግባራትን ስንብት ኦዲተር ብደንቢ ይዉሰን።

ክፍሊ ሓሙሽተ

ብዛዕባ ምሻጥን ምክራይን ናይ ሓባር ህንፃ

22. <u>ብኣመዝጋቢ ዝግበር መሸጣ</u>

1. እቲ ህንፃ በዚ ኣዋጅ መሰረት ቅድሚ ምምዝጋቡ ወይ ድሕሪ ምምዝጋቡ ናይ ሓባር ህንፃ መሸጣ ዉዕሊ ምዉዕዓል ይከኣል እዩ፣
2. እቲ ህንፃ ቅድሚ ምምዝጋቡ ይኹን ድሕሪ ምምዝጋቡ ናይ ሓባር ህንፃ ክፋል ንዝገዝእ ሰብ እቲ ኣመዝጋቢ መረዳእታ ክህብ ኣለዎ።
3. ኣመዝጋቢ ንዓዳጋይ መረዳእታ ክሳዕ ዝህብ ዓዳጋይ በቲ ናይ ገዛ መሸጣ ዉዕል ኣይግደድን፣
4. ካብ ኣመዝጋቢ መረዳእታ ዝበፅሖ ዓዳጋይ በዓል ዋንነት ናብ ሽሙ ቅድሚ ምዝዋሩ ናይቲ ዉዕሊ ምስራዝ ብፅሑፍ ንኣመዝጋቢ ክገልፀሉ ይኽእል እዩ።
5. ኣብ ልዕሊ መረዳእታ ዝተገለፁ ዋኒናት መሰረታዊ ለዉጢ እንተህሉ ኣመዝጋቢ እቲ ዝተመሓየሸ መረዳእታ ንዓዳጋይ ክህብ ኣለዎ። በቲ ዝተለወጠ መረዳእታ ምኽንያት መሰረታዊ ለዉጢ ምህላው እንትግለፀሉ ወይ ዓዳጋይ ባዕሉ መሰረታዊ ለዉጢ ምህላው ኣመዝጋቢ ዘይገለፀሉ እንትተርፍ ናይቲ ዉዕሊ ምስራዝ ገዛኣይ ንኣመዝጋቢ ብፅሑፍ ክገልፀሉ ይኽእል እዩ።
6. እቲ ህንፃ ቅድሚ ምምዝጋቡ ናይ ገዛ መሸጣ ዉዕሊ ዝተወዓዓለ ኣመዝጋቢ በቲ ዉዕሊ ዝተመልከተ ህንፃ ቐልጢፋ ናይ ምዝዛምን ምምዝጋብን ግቡእ ኣለዎ፣

21. <u>ስለ ኦዲተር</u>

1. የቤት ባለቤቶች ማኅበር ኦዲተር ይኖረዋል፣
2. የኦዲተር አሰያየም ፣ ብዛት ተፈላጊ ችሎታ፣ ተግባራትና ስንብት በደንብ ይወሰናል።

ክፍል አምስት

የጋራ ሕንጻ ቤትና ስለመሸጥና ማከራየት

22. <u>በአስመዝጋቢው የሚደረግ ሽያጭ</u>

1. በዚህ አዋጅ መሠረት ሕንጻው ከመመዝገቡ በፊት ወይም ከተመዘገበ በኋላ የጋራ ሕንጻ ቤት ሽያጭ ዉል ለመዋዋል ይቻላል፣
2. ሕንጻው ከመመዝገቡ በፊትም ሆነ በኋላ ከአስመዝጋቢው ላይ የጋራ ሕንጻ ቤት ለሚገዛ ማንኛዉም ሰው አስመዝጋቢው መረጃ መስጠት አለበት ፣
3. አስመዝጋቢው ለገዥው መረጃ እስከሚሰጠው ድረስ ገዥው በቤት ሽያጭ ዉሉ አይገደድም፣
4. መረጃ ከአስመዝጋቢው የደረሰው ገዥ የባለቤትነት ስም በስሙ ከመዛወሩ በፊት ለአስመዝጋቢው በጽሑፍ የዉሉን መሠረዝ መግለፅ ይችላል፣
5. በመረጃ በተገለፁ ጉዳዮች ላይ መሠረታዊ ለውጥ ሲኖር አስመዝጋቢው የተሻሻለዉን መረጃ ለገዥው መግለፅ አለበት። በተሻሻለው መረጃ መሠረታዊ ለውጥ መኖሩን ሲገለፅለት ወይም ገዥው በራሱ መሠረታዊ ለውጥ መኖሩን ሲረዳ ወይም አስመዝጋቢው የተሻሻለዉን መረጃ ሳይገለፅለት ከቀረ ገዥው ለአስመዝጋቢው በፅሑፍ የዉሉን መሰረት መግለፅ ይችላል።
6. ሕንጻው ከመመዝገቡ በፊት የቤት ሽያጭ ዉል የተዋዋለ አስመዝጋቢ በዉሉ የተመለከተዉን ሕንፃ ግንባታ ሳይዘገይ የማጠናቀቅና ሕንፃውን

7. ወናኒ ገዛ ናይ ባዕሉ ገዝኡ እንትሸይጥ ወይ ናብ ካሊእ ሰብ እንተማሓላልፍ ንማሕበር ወነንቲ ገዛ ብፅሑፍ ክገልፅ ኣለዎ።

23. ገዛውቲ ምክራይ

1. ዝኾነ ወናኒ ገዛ ገዝኡ እንተካረ ወይ ዉዕሊ ክራይ እንተሓድስ ንማሕበር ወነንቲ ገዛ ብፅሑፍ ክገልፅን እቲ ናይ ክራይ ዉዕሊ ወይ ናይ ክራይ ሕድሳት ዉዕሊ ሰነድ ኣታሒዙ ክህብ ኣለዎ፣
2. ዝኾነ ወናኒ ገዛ ኣትዮዎ ዝነበረ ናይ ገዛ ክራይ ዉዕሊ እንተቋርፅ ምቁራፅ እቲ ዉዕሊ ዘመልክት መረዳእታ ኣታሒዙ ንማሕበር ወነንቲ ገዛ ክፍልጥ ኣለዎ፣

3. ገዝኡ ዘካረ ወናኒ ገዛ ናይ ገዛ ክራይ ዉዕሊ እንተዋዓዓል ናይቲ ሓባር ህንፃ መፍለጢን መግለጺን መማሓደሪ ደንቢን ዉሽጠ ደንብን ቅዳሕ ንተኻራያይ ክህብ ኣለዎ።

24. ኣቐዲምካ ናብ ገዛ ምእታው

ናይቲ ህንፃ መፍለጢን መግለፅን ቅድሚ ምምዝጋቡን ዋንነት እቲ ገዛ ናብ ዓዳጋይ ቅድሚ ምዝዋሩን ዓዳጋይ ናብቲ ዝገዝኦ ገዛ ብዛዕባ ምእታው ፣ በዚ ጊዜ ዉሽጢ ገዛኣይ ብዛዕባ ክኸፍሎ ዘለዎ ክፍሊትን ናይ ኣመዝጋቢ ግቡኣትን ኣብ ናይ መሸጣ ዉዕሊ ስምምዕ ምግባር ይከኣል እዩ።

ክፍሊ ሽዱሽተ

ናይ ሓባር ወፃኢታትን ትርፍን

25. ብወነንቲ ገዛ ዝግበር መዋጮ

1. ካልኦት ድንጋገታት ሕሉዋት ኮይኖም ወነንቲ ገዛ ናይ ሓባር ወፃኢታት ንምሽፋን ኣብ ናይ ሓባር መጥቀሚታት ምስ ዘለዎም ዘይከፋፈል ጥቅሚ ዝመጣጠን መዋጮ ይኸፍሉ።
2. ወናኒ ገዛ ብናይ ሓባር መጥቀሚታት ንዘይምጥቃም

የማስመዝገብ ግዴታ አለበት።

7. የቤት ባለቤት የራሱ ቤት ሲሸጥ ወይም ወደ ሌላ ሰው ሊያስተላልፍ ለቤት ባለቤቶች ማሕበር ፅሑፍ መግለፅ አለበት፣

23. ቤቶችን ስለማከራየት

1. ማንኛዉም የቤት ባለቤት ሲያከራይ ወይም የቤት ክራይ ዉል ሲያድስ ለቤት ባለቤቶች ማህበር በፅሑፍ መግለፅ እና የኪራይ ዉሉን ሰነድ ወይም የክራይ ዉሉን ማደሻ ሰነድ አባሪ አድርጎ መስጠት አለበት።
2. ማንኛዉም የቤት ባለቤት የቤት ክራይ ዉል በማንኛዉም ምክንያት ሲቋረጥ የዉሉን መቋረጥ የሚያስረዳ ማስረጃ አባሪ በማድረግ የዉሉን መቋረጥ ለቤት ባለቤቶች ማህበር መግለፅ አለበት፣
3. ማንኛዉም የቤት ባለቤት ክራይ ዉል ሲዋዋል ለተከራዩ የጋራ ሕንፃዉን ማሳወቂያና መግለጫ መተዳደሪያ ደንብና ዉስጠ ደንብ ቅጂ መሰጠት አለበት።

24. አስቀድሞ ወደ ቤት ስለመግባት

የህንፃው ማሳወቅያና መግለጫ ከመመዝገቡና የቤት ባለቤትነት ስም ለገዥው ከመዛወሩ በፊት ገዥው ወደ ገዛው ቤት ስለመግባቱ፣በዚህም ግዜ ገዥው ስለሚከፍለው ክፍያና ስለአስመዝጋቢው ግዴታ በቤት ሽያጭ ዉል ላይ ስምምነት ሊደረግ ይችላል።

ክፍል ስድስት

ስለ ጋራ ወጪዎችና ትርፍ

25. በባለቤቶች የሚደረግ መዋጮ

1. ሌሎች ድንጋጌዎች እንደተጠበቀ ሆነው የቤት ባለቤቶች የጋራ ወጪዎችን ለመሸፈን ፣ የጋራ መጠቀሚያዎች ላይ ካላቸው የማይከፋፈል ጥቅም ጋር የሚመጣጠን መዋጮ ይከፍላሉ፣
2. የቤት ባለቤቱ በጋራ መጠቀሚያዎች ላለመጠቀም

ዋላ እንተወሰነ ፣ ወይ ኣብ ልዕሊ እቲ ማሕበር ናይ ይግበኣኒ ሕቶ ዘለዎ እንተኾነ'ዉን ወይ ብመማሓደሪ ደንቢ ወይ ዉሽጠ ደንቢ ማሕበር ወነንቲ ገዛ ብናይ ሓባር መጥቀሚታት ናይ ምጥቃም መሰሉ ብሙሉእ ወይ ብክፋል ዝተገደበ እንተኾነ 'ዉን ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ/1/ ፈፃሚ ይኸዉን።

26.ናይ ትሕጃ መሰል

1. ወናኒ ገዛ ናይ ሓባር መዋፅኦ ኣብ ዘይኸፍለሉ ግዜ እቲ ማሕበር ኣብ ልዕሊ እቲ ገዛን ናይ ሓባር ረብሓታትን ብዕሒቱ በቲ ዘይተኸፈለ መዋፅኦ መጠን ብትሕጃ ናይ ምሓዝ መሰል ኣለዎ። እዚ ናይ ገንዘብ መጠን ክፍሊት ኣብ እዋኑ ብዘይምኽፋሉ ምኽንያት ዝህሉ ወለድን ወፃኢታትን ዝሓዉስ እዩ።
2. እቲ ማሕበር ፣ ወናኒ ገዛ መዋፅኦ ክኸፍል ይግበኦ ካብ ዝነበረ ግዜ ጀሚሩ ኣብ ዉሽጢ 3ተ ወርሒ በዚ ኣዋጅ መሰረት ኣብ ልዕሊ እቲ ንብረት ኣለኒ ንዝብሎ ናይ ትሕጃ መሰል ዘረጋግፀሉ ምስክር ወረቐት ክረክብ ኣለዎ፣
3. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 መሰረት ዘይተመዝገበ እንተኾይኑ ናይቲ ማሕበር ናይ ትሕጃ መሰል እቲ ናይ 3 ወርሒ ግዜ ገደብ ምስ ተወደአ ተፈፃሚ ኣይኸዉንን፣
4. መሰል ትሕጃ እቲ ማሕበር ንምርግጋፅ ዝወሃብ ወረቐት ምስክር ወናኒ እቲ ገዛ ዘይከፈሎ ናይ መዋፅኦ መጠን ገንዘብ መዋፅኦ ንክኽፍል ንምግባር እቲ ማሕበር ዘውፅኦ ዝተፈላለዩ መዋፅኦታት ተፈልዮም ክግለፁ ኣለዎም።
5. እቲ ማሕበር ናይምትሓዝ መሰል ቅድሚ ምምዝጋቡ ንዝምልከቶም ወነንቲ ገዛ ናይ 15 መዓልትታት ናይ መጀመርታ መጠንቐቕታ ክወሃብ ኣለዎ።
6. ወናኒ ገዛ በዚ ዓንቀፅ መሰረት ክኸፍሎ ዝግባእ ክፍሊት ምስ ፈፀመ ናይዚ መረጋገፂ መረዳእታ ተመዝጊቡ በቲ ማሕበር ክወሃቦ ኣለዎ፣

የወሰነ ቢሆኑን ፣ ወይም በማህበሩ ላይ የይግባኝ ጥያቄ ያለው ቢሆንም ወይም በቤት ባለቤቶች ማህበር ፣ በመተዳደሪያ ደንብ ወይም በዉስጠ ደንብ በጋራ መጠቀሚያዎች የመጠቀም መብቱ በከፊል ወይም በሙሉ የተገደበ ቢሆኑም የዚህ ኣንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ ተፈፃሚ ይሆናል።

26. የመያዣ መብት

1. የቤት ባለቤት የጋራ መዋጮዉን በማይከፍልበት ጊዜ ማኅበሩ በባለቤቱ ቤትና በጋራ ጥቅሞች ድርሻው ላይ ባልተከፈለው መዋጮ መጠን የመያዝ መብት ይኖረዋል። ይህ የገንዘብ መጠን ክፍያው በተወሰነበት ግዜ ባለመክፈሉ ምክንያት የሚኖረው ወለድና ወጪዎችን ይጨምራል፣
2. የቤት ባለቤት መዋጮዉን መክፈል ከነበረበት ጊዜ አንስቶ ባለው የሦስት ወር ጊዜ ዉስጥ ማህበሩ በዚህ ኣዋጅ መሰረት በንብረቱ ላይ ኣለኝ የሚለዉን የመያዣ መብቱን የሚያረጋግጥለት ምስክር ወረቀት ማግኘት አለበት።
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 2 መሰረት ያልተመዘገበ እንደሆነ የማኅበሩ የመያዣ መብት የ3 ወር ጊዜ ካለቀ በኋላ ተፈፃሚ ኣይሆንም።
4. የማኅበሩ የመያዣ መብት ለማረጋገጥ የሚሠጠው የምስክር ወረቀት የቤት ባለቤቱ ያልከፈለዉን የመዋጮ መጠን እና መዋጮውን ለማስከፈል ሲባል ማህበሩ ያወጣቸውን ልዩ ልዩ ወጪዎች ለይተው ማመልከት ይኖሩባቸዋል።
5. የማኅበሩን የመያዝ መብት የመመዝገቡ በፊት ለሚመለከታቸው የቤት ባለቤቶች የ15 ቀናት የመጀመሪያ ማስጠንቀቂያ መስጠት ይኖሩበታል።
6. የቤት ባለቤቱ በዚህ ዓንቀፅ የሚፈልግበትን ክፍያ ከፍሎ ሲያጠናቅቅ ማህበሩ ይህንኑ የሚያረጋግጥ ማስረጃ እንዲመዘገብ በማድረግ ለቤት ባለቤቱ

7. በዚ ዓንቀፅ መሰረት ዝተመልከተ ናይቲ ማሕበር መሰል ትሕጃ ብዘይካ ግብርን ቀረፅን መንግስቲ ካብካልኦት ዝተመዝገቡ ዝተመልከተ ናይቲ ማሕበር መሰል ትሕጃ ብዘይካ ግብርን ቀረፅን መንግስቲ ካብካልኦት ዝተመዝገቡ ይኹን ዘይተመዝገቡ ትሕጃታት ቀዳምነት ይህልዎ።

27. <u>ናይ ሓባር ትርፊ</u>

1. ማሕበር ዝረኸቦ ትርፊ ናይ ሓባር ወፃኢታት ንምሽፋን ይዉዕል ወይ ብፍሉይ ተቐማጢ ሒሳብ ይቕመጥ
2. እቲ ማሕበር እንተዘይፈሪሱ እዚ ትርፊ ንወነንቲ ገዛ ኣይከፋፈልን ፣

28. <u>ፅገናን ሕድሳትን</u>

1. ብምኽንያት ሓደጋ ዝበፅሕ ጉድኣት ምፅጋን፣

ሀ. እቲ ብምኽንያት ሓደጋ ጉድአት ዝበፅሖም ገዛዉቲ፣ ናይ ሓባር መጥቀሚታትን ናይቲ ማሕበር ንብረት እቲ ማሕበር ክፅግን ኣለዎ፣

ለ. ብምኽንያት ሓደጋ ዝግበር ፅገና ነቲ ጉድኣት ዝበፅሖ ክፋል ምፅጋንን ብሓድሽ ምትካእን ዝሓዉስ እዩ። ይኹን ደኣ'ምበር ኣብ ገዛዉቲ ንዝተገበረ ተወሳኺ ስራሕ ምፅጋን ኣይሓዉስን ።

ሐ. ንኣፈፃፅማ እዚ ኣዋጅ ኣብ ሓደ ገዛ ዝተገበረ ተወሳኺ ስራሕ ዓይነትን መጠንን ዝዉስን ኣብ ናይ ህንፃ መፍለጢ ዝተቐመጠ ደረጃ ገዛዉቲ ምስቲ ዝምልከቶ ገዛ ብምዉድዳር ይኸዉን።

መ. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1/ለ/ ድንጋገ እንተሃለወ 'ዉን እቲ ህንፃ ቅድሚ ምምዝጋቡ ኣብቲ ገዛ ዝተገበሩ ለውጥታት እንተሃልዮም እቲ ማሕበር ነዚ'ዉን ሓዊሱ ናይ ምፅጋን ግቡእ ይህልዎ።

ሊሰጠው ይገባል፣

7. በዚህ አንቀፅ የተመለከተው የማኅበሩ የመያዣ መብት ከመንግስት ግብርና ቀረፅ በስተቀር ከሌሎች የተመዘገቡም ሆነ ያልተመዘገቡ መያዣዎች ቅድሚያ ይኖረዋል።

27. <u>የጋራ ትርፍ</u>

1. ማኅበሩ የሚያገኘው ማንኛዉም ትርፍ የጋራ ወጪዎችን ለመሸፈን ይዉላል ወይም በልዩ ተቀማጭ ሒሳብ ዉስጥ ይቀመጣል፣
2. ማኅበሩ ካልፈረሰ በስተቀር ይህ ትርፍ በቤት ባለቤቶች መካከል አይከፋፈልም።

28. <u>ስለጥገናና እድሳት</u>

1. በአደጋ ምክንያት የሚደርስ ጉዳትን ስለመጠገን

ሀ. በአደጋ ምክንያት ጉዳት የደረሰባቸው ቤቶች የጋራ መጠቀሚያዎችን እና የማህበሩ ንብረቶች ማህበሩ ማስጠገን አለበት።

ለ. በአደጋ ምክንያት የሚደረግ ጥገና ጉዳት የደረሰበትን አካል መጠገን እና በአዲስ መተካትን ይጨምራል። ሆኖም በቤቶች ላይ የተደረገ ተጨማሪ ስራ ላይ መጠገንን አይጨምርም፣

ሐ. ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም በአንድ ቤት ላይ የተደረገ ተጨማሪ ስራ ዓይነትና መጠን የሚወሰነው በሕንፃ ማሳወቂያ በተቀመጠው የቤቶች ደረጃ የሚመለከተው ቤት ከተመደበበት የክፍል ደረጃ ጋር በመዋዳደር ይሆናል።

መ. የዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1/ለ/ ቢኖሩም ህንፃው ከመመዝገቡ በፊት በቤቶች ላይ የተደረገ ተጨማሪ ስራዎች ቢኖሩ ማህበሩ የማስጠገን ሃላፊነት ይኖርበታል።

ረ. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ካብ "ሀ" ክሳብ "መ" ዝተመልከቱ ሓላፍነት እቲ ማሕበር ሕልዋት ኮይኖም ሕድሕድ ዋና ገዛ ኣብ ናይ ባዕሉ ገዛ ኮነ ኣብቲ ሓባር ህንፃ ሓላፍነት ዘስዕብ ተግባር እንተፈፂሙ ነዚ ዝግበሩ ወፃኢታት ፅገናን ሕድሳትን ክሽፍን ይግደድ።

2. ብዛዕባ ሕድሳት

ሀ. እቲ ማሕበር ናይ ሓባር መጥቀሚታት ናይ ምሕዳስ ሓላፊነት ኣለዎ፣

ለ. ሕድሕድ ገዛ ምሕዳስ ናይ ዋና ገዛ ሓላፍነት እዩ

ሐ. ንዝተወሰኑ ገዛዉቲ ግልጋሎት ዝዉዕሉ ናይ ሓባር መጥቀሚታት ምሕዳስ ናይቶም ናይ ሓባር መጥቀሚታት ዝተመደበሎም ገዛዉቲ ሓላፍነት `ዩ።

መ. ናይ ምሕዳስ ሓላፊነት ኣብ ስሩፅ ዝኾኑ ኣጠቓቕማ ንብረት ከስዕብ ዝኽእል እርጋን ወይ ኣገልግሎት ምቕናስ ዝምልከት እዩ።

3. ብወነንቲ ክፋሊ ናይ ሓባር ህንፃ ዝግበር ሕድሳት

ሀ. ናይ ሓባር መጥቀሚ ወይ ገዛ ምሕዳስ ሓላፍነት ናይ ወናኒ እቲ ገዛ ኮይኑ እንዳሃለወ ወናኒ እቲ ገዛ ኣብ ዝግባእ ግዜ ገደብ ዉሽጢ ናይ ምሕዳስ ሓላፍነት ክዋፃእ እንተዘይኪኢሉ እቲ ማሕበር ሕድሳት ብባዕሉ ክካይድ ይኽእል እዩ።

ለ. በዚ ንኡስ ዓንቀፅ መሰረት ብማሕበር ንዝተኻየደ ሕድሳት ዝተገበረ ወፃኢ ናይቲ ሓላፍነቱ ዘይተዋፀአ ወናኒ ገዛ ሓባር ወፃኢ ተወሳኺ ወፃኢ ኮይኑ ይሕሰብ።

29. <u>ብዛዕባ ፍሉይ ተቐማጢ ገንዘብ</u>

1. እቲ ማሕበር ንፅገናን ሕድሳትን ዝዉዕል ገንዘብ ክቕምጥን ኣድላይ እንተኾይኑ ኣብ ስራሕ ከውዕሎ ኣለዎ፣

2. እቲ ማሕበር ነዚ ዕላማ ዝዉዕል መዋጮ ካብ ኣባላቱ ክእክብ ኣለዎ፣

3. በዚ ኣንቀፅ ዝተጠቐሰ ተቐማጢ ገንዘብ ናይቲ ማሕበር ሃፍቲ እዩ።በዚ ኣዋጅ መሰረት ተዘይኮይኑ

ሰ. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 ከ "ሀ" እስከ "መ" የተመለከቱትን የማሕበሩ ሃላፊነቶች እንደተጠበቁ ሆነው እያንዳንዱ የቤት ባለቤት በራሱ ቤት ሆነ በጋራ ህንፃ ሃላፊነት የሚያስከትል ተግባር የፈፀመ እንደሆነ ለዚህ ማድረጉ የጥገናና የእድሳት ወጪዎች እንዲሸፍን ይገደዳል።

2. ስለ እድሳት

ሀ. ማህበሩ የጋራ መጠቀምያዎችን የማደስ ሓላፊነት አለበት፣

ለ. እያንዳንዱን ቤት የማደስ ሃላፊነት የቤቱ ባለቤት ነው፣

ሐ. ለተወሰኑ ቤቶች የተመደቡ የጋራ መጠቀሚያዎችን ማደስ፣የጋራ መጠቀሚያዎቹ የተመደቡላቸው ቤቶች ባለቤቶች ሃላፊነት ነው፣

መ. የማደሰ ሃላፊነት በመደበኛ የንብረት አጠቃቀም የሚመጣን ማርጀት ወይም አገልግሎት መቀነስ ማስተካከልን ይመለከታል፣

3. ለክፍል ባለቤቶች የሚደረግ እድሣት

ሀ. የጋራ መጠቀሚያውን ወይም ቤትን የማደስ ሃላፊነት የቤቱ ባለቤት ሆኖ የቤት ባለቤት በቂ የሆነ የግዜ ገደብ ውስጥ ይህንን ሃላፊነቱ ባይወጣ ማህበሩ እድሳቱን በራሱ ሊያከናውን ይችላል፣

ለ. በዚህ ንኡስ ኣንቀፅ መሰረት ማህበሩ ዕድሳት ስያከናውን ወጪው ሃላፊነቱን ያልተወጣው የቤት ባለቤት የጋራ ወጪ ተጨማሪ ድርሻው ሆኖ ይታሰባል።

29. <u>ስለ ልዩ ተቀማጭ ገንዘብ</u>

1. ማህበሩ ለጥገናና እድሳት ራሱን የቻለ የተለየ ገንዘብ ማስቀመጥ እና ሲያስፈልግ ወጪ ማድረግ አለበት፣

2. ለዚህ ተቀማጭ ገንዘብ ማህበሩ ከኣባላቱ ሊሰበስብ ይችላል፣

3. በዚህ ኣንቀፅ የተመለከተው ተቀማጭ ገንዘብ የማህበሩ ሃፍት ነው። በዚህ ኣዋጅ መሰረት ካልሆነ በቀር ለቤት

ንገዛ ወነንተ ኣይከፋፈልን።

ክፍሊ ሸውዓተ

ውህደት ማሕበራት

30.**ምዝገባ**

1. ድንጋጌታት እዚ ኣዋጅ ሕልዋት ኮይኖም ክልተ ወይ ካብ ክልተ ንላዕሊ ማሕበራት ወነንቲ ገዛ ዝተዋሃደ መፍለጥን መግለፂ ህንፃ፣መማሓደሪ ደንቢን ውሽጢ ደንብን ናብ ኣመዝጋቢ ኣካል ኣቐሪቦም ብምምዝጋብ ክዋሃዱ ይኽእሉ፣
2. እቲ ውህደት ቅድሚ ምምዝጋብ 80 ሚኢታዊ ድምፂ ሕድሕድ ማሕበር ዝፀደቐ ምኻኑን ነተን ማሕበር ክውክሉ ስልጣን ብዘለዎም ሰባት ዝተፈረመ ምኻኑ ክረጋገፅ ኣለዎ፣
3. ነቶም ዝዋሃዱ ማሕበራት ዘገልግሉ ናይ ህንፃ መፍለጥን መግለፂን ፣መማሓደሪ ደንብን ውሽጠ ደንብን ፣ኣብቲ ውህደት ውሳነ ክህብ ንዝፅዋዕ ሓፈሻዊ ጉባኤ ቀሪቦም ክፀድቁ ኣለዎም፣
4. ናይቶም ዝዋሃዱ ማሕበራት ናይ መወዳእታ ዓመት ፀብፃብ ኦዲት ኣብዚ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 3 ኣብ ዝተገለፀ ኣኼባ ንኣባላት ክግለፅ ኣለዎ።

31.**ምምዝጋብ ዘስዕቦ ውፅኢት**

1. ነቲ ውህደት ዝመስረትዎ ማሕበራት ተዋሂዶም ሓደ ማሕበር ወነንቲ ገዛ ይምስረት፣
2. ቅድሚ ውህደት ዝነበሩ ገዛውትን ናይ ሓባር መጥቀሚታትን ናይቲ ዝተዋሃደ ማሕበር ገዛውትን ናይ ሓባር መጥቀሚን ኮይኖም ይቅፅሉ፣
3. ቅድሚ ውህደት ዝነበሩ ናይ ሕድሕድ ማሕበር ናይ ህንፃ መፍለጥን መግለፂን ፣መማሓደሪ ደንቢን ውሽጠ ደንብን ተፈፃሚነቶም ይተርፍ፣
4. ብመሰረት ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 32 ድንጋገ ክሳብ ዝፍፀም ቅድሚ እቲ ውህደት ዝነበሩ ዳይሬክተራት ሕድሕድ ማሕበር ኣብ ሓደ ተሓዊሶም ናይቲ ዝተዋሃደ ማሕበር ናይ መጀመርታ ቦርድ

ባለቤቶች ኣይከፋፈልም።

ክፍል ሰባት

ስለ ማህበራት ውህደት

30. **ስለ ምዝገባ**

1. የዚህ ኣዋጅ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነውሁለት ወይም ከሁለት በላይ የሆኑ የቤት ባለቤቶች ማህበራት የተዋሃደ የህንፃ ማሳወቂያና መግለጫ ፣መተዳደሪያ ደንብና ውስጠ ደንብ ለመዝጋቢው ኣካል በማስመዝገብ ሊዋሃዱ ይችላሉ፣
2. ውህደቱ ከመመዝገቡ በፊት በእያንዳንዱ ማህበር የቤት ባለቤቶች 80 ፐርሰንት ድምፅ መፅደቁና ማህበራቱን ለመወከል ስልጣን ባላቸው ሰዎች መፈረሙ መረጋገጥ ኣለበት።
3. ለሚዋሃደው ማህበር የሚያገለግሉት የህንፃ ማሳወቂያና መግለጫ፣መተዳደርያ ደንብና ውስጠ ደንብ በውህደቱ ላይ ውሳኔ ለመስጠት ለሚጠራው ጠቅላላ ጉባኤ ቀርበው መፅደቅ ኣለባቸው፣
4. የሚዋሃዱት ማህበራት የመጨረሻ ዓመት የኦዲት ሪፖርት በንኡስ ኣንቀፅ 3 ላይ በተጠቀሰው ስብሰባ ላይ ለኣባላት መገለፅ ኣለበት።

31. **ምዝገባው የሚያስከትለው ውጤት**

1. ውህደቱን የመሰረቱት ማህበራት በሙሉ ተዋህደው የተዋሃደ ኣንድ የቤት ባለቤቶች ማህበር ይመሰርታል፣
2. ከውህደትበፊት የነበሩት ቤቶችና የጋራ መጠቀሚያዎች የተዋሃደው ማህበር ቤቶችና የጋራ መጠቀሚያዎች ሆነው ይቀጥላሉ፣
3. ከውህደቱ በፊት የነበሩት የእያንዳንዱ ማህበር የህንፃ ማሳወቂያና መግለጫ፣መተዳደሪያ ደንብና ውስጠ ደንብ ተፈፃሚነታቸው ይቀራል፣
4. የዚህ ኣዋጅ ኣንቀፅ 32 ድንጋጌ እስኪፈፀም ከውህደቱ በፊት የነበሩት የእያንዳንዱ ማህበር ዳይሬክተሮች በኣንድ ላይ የተዋሃደው ማህበር የመጀመርያ ዳይሬክተሮች ይሆናሉ፣

ዳይሬክተራት ይኾኑ፤

5. ብመሰረት ኣንቀፅ 32 እዚ ኣዋጅ መረፃ ክሳብ ዝካየድ ዘገልግለ፣ሓደ ወይ ካብ ሓደ ንላዕሊ ኦዲተራት ብኣባላት ይስየሙ።

6. ብመሰረት ኣንቀፅ 30 እዚ ኣዋጅን ሓፈሻዊ ጉባኤ ቀሪቦም ዝፀደቁን ዝተመዝገቡ ናይ ህንፃ መፍለጢን መግለፂን መማሓደሪ ደንብን ውሽጠ ደንብን ናይቲ ዝተዋሃደ ማህበር ህንፃ መፍለጢን መግለፂን ፣መማሓደሪ ደንብን ውሽጢ ደንብን ኮይኖም ይቅፅሉ፣

7. ነቲ ውህደት ዝመስረቱ ሕድሕድ ማሕበር መሰልን ግቡእን ነቲ ዝተዋሃደ ማህበር ይመሓላለፍ።

32.ምምራፅ ዳይሬክተራትን ኦዲተራትን

ናይቲ ዝተዋሃደ ማህበር ሓፈሻዊ ጉባኤ ናይ ህንፃ መፍለጢን መግለፂን መማሓደሪ ደንብን ውሽጠ ደንብን ኣብ ዝተመዝገበ ኣብ ውሽጢ 90 መዓልቲ ነቲ ዝተዋሃደ ማህበር ኣባላት ቦርድ ዳይሬክተራትን ኦዲተራትን ክመርፅ ኣለዎ።

ክፍሊ ሸሞንተ

በዚ ኣዋጅ መሰረት ምምሕዳር ሓባር ህንፃ ዝቋረፀሉ ኩነታት

33. ፍቓድ ወነንቲ ገዛ

ብውሑድ ሰማንያ ሚኢታዊ ዝኾኑ ወነንቲ እቲ ናይ ሓባርህንፃ በዚ ኣዋጅ መሰረት ምምሕዳሩ ይተርፍ ኢሎም ድምፂ እንተሂቦም እቲ ማሕበር እዚ ዝገልፅ ናይ ፅሑፍ ምልክታ ንመዝጋቢ ኣካል ክቅርብ ኣለዎ።

34.ሉዑል ዕንወት

1. ቦርድ ዳይሬክተራት ኣብ ናይ ሓባር ህንፃ ሉዑል ዕንወት በፂሑዶ ኢሉ እንተውስን መጠን ዝበፅሐ ዕንወትን ድሕሪ እዚ እቲ ህንፃ በዚ ኣዋጅ ምምሕዳሩ ክቋረፅ ዘድሊ ምኳኑን ዘይምኳኑን ንሓፈሻዊ ጉባኤ ማሕበር ወነንቲ ህንፃ ኣቅሪቡ ክወስን ኣለዎ፣

5. በዚ ኣዋጅ ኣንቀፅ 32 መሰረት ምርጫ እስከሚከናወን የሚያገለግሉ ኣንድ ወይም ከአንድ በላይ ኦዲተሮች በአባላት ይሰየሚሉ፣

6. በዚህ ኣንቀፅ 30 መሰረት ለጠቅላላ ጉባኤ ቀርበው የፀደቁትንና የተመዘገቡት የህንፃ ማሳወቅያና መግለጫ የመተዳደሪያ ደንብ እና ውስጠ ደንብ የተዋሃደው ማህበር የህንፃ ማሳወቅያና የመገለጫ መተዳደሪያ ደንብ እና ውስጠ ደንብ ሆነው ይቀጥላሉ፣

7. ውህደቱን የመሰረተው የእያንዳንዱ ማህበር መብትና ግዴታዎች ለተዋሃደው ማህበር ይተላለፋል።

32. ዳይሬክተሮችንና ኦዲተሮችን ስለመምረጥ

የተዋሃደው ማህበር የህንፃ ማሳወቅያና መግለጫ፣ መተዳደሪያ ደንብና ውስጠ ደንብ በተመዘገበ በ90 ቀናት ውስጥ የተዋሃደው ማህበር የቤት ባለቤቶች በጠቅላላ ጉባኤ ለተዋሃደው ማህበር የዳይሬክተሮች ቦርድ ኣባላትና ኦዲተሮች መመረጥ ኣለባቸው።

ክፍል ስምንት

የጋራ ህንፃ በዚህ ኣዋጅ መሰረት መተዳደሩ ስለሚያበቃበት ሁኔታ

33. የቤት ባለቤቶች ፍቃድ

ድምፅ በሚሰጥበት ጊዜ ቢያንስ 80 ፐርሰንት የሆኑት የጋራ ሕንፃው ባለቤቶች በዚህ ኣዋጅ መሰረት መተዳደሩ እንዲያበቃ ማለት ድምፅ ከሰጡ ማህበሩ ይህንን የሚገልፅ የፅሑፍ ማመልከቻ ለመዝጋቢው ኣካል ማቅረብ ይኖርበታል።

34. ከፍተኛ ውድመት

1. ቦርድ በጋራ ሕንፃው ላይ ከፍተኛ ውድመት ደርሷልብሎ በሚወስንበት ጊዜ ጉዳዩን ለቤት ባለቤቶች ጠቅላላ ጉባኤ በማቅረብ ስለውድመቱ መጠን እና ከውድመቱ በኋላ ሕንፃው በዚህ ህግ መገዛቱን ያቆም እንደሆነ እና እንዳልሆነማስወሰን ኣለበት።

2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት ብምግባር ኣኼባ ካብ 80 ሚእታዊ ንላዕሊ ዝኾኑ ወነንቲ ገዛ እቲ ናይ ሓባር ሕንፃ በዚ ኣዋጅ መሰረት ምምሕዳሩ ክተርፍ እንተወሲኖም እቲ ቦርድ እዚ ነቲ መዝጋቢ ኣካል ብፅሑፍ ከቅርብ ኣለዎ፣
3. ወነንቲ ገዛውቲ በዚ ዓንቀፅ መሰረት እቲ ናይ ሓባር ህንፃ በዚ ኣዋጅ ምምሕዳሩ ካብቅዕ እንተዘይ ወሲኖም እቲ ቦርድ ብዝግባእ ጊዜ ውሽጢ እቲ ዝበፅሖዕንወት ክፅገን ክገብር ኣለዎ።

35. ብዛዕባ መሸጣ

1. እቲ ናይ ሓባር ህንፃ ወይ ዝተወሰነ ክፋል ናይ ሓባር መጥቀሚ እንትሸይጥ እዚ ኣዋጅ ኣብ ልዕሊ እቲ ዝተሸጠ ናይ ሓባር ህንፃ ወይ ናይ ሓባር መጥቀሚ ተፈፃሚ ኣይኸውንን፣
2. እቲ ማህበር ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ብዝተደንገገ መሰረት መሸጣ ንምክያድ ፣

ሀ. በቲ ድምፂ ዝተውሃበሉ ዕለት ናይ 80 ሚእታዊ ወነንቲ ገዛ ስምምዕነት ድምፂን፣

ለ. እቲ መሸጣ ንግልጋሎት ዝተወሰኑ ገዛውቲ ዝተውሃበ ናይ ሓባር መጥቀሚታት ዝሓወሰ እንተኾይኑ ብተወሳኺ 60 ፐርሰንት ወነንቲ ገዛውቲ ናይ ሓባር መጥቀሚ ተፈልዩ ዝተውሃቦም ፍቃድ ብፅሑፍ ክረክብ ኣለዎ።

36. ንረብሓ ህዝቢ ንብረት ምውሳድ

ብሕጊ መሰረት መንግስቲ ንረብሓ ህዝቢ ተባሂሉ ዝተወሰደ ናይ ሓባር ህንፃ ወይ ናይ ሓባር መጥቀሚ በዚ ኣዋጅ ምምሕዳሩ ይቋረፅ።

37. ካብ መሸጣን ምዉሳድ ንብረትን ዝርከብ ረብሓ

1. ብመሰረት ዓንቀፅ 35 ወይ 36 እዚ ኣዋጅ ናይ ሓባር ህንፃ ወይ ዝተወሰነ ናይ ሓባር መጥቀሚ ብምሻጡ ወይ ብምዉሳዱ ዝርከብ ጥቅሚ ብሓባር መጥቀሚታት ብዘለዎ ሚኢታዊ ብፅሒት መሰረት ይከፋፈል፣

2. በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 1 መሠረት በሚደረገው የባለቤቶች ስብሰባ ከ 80% በላይ በሆኑት የቤቶች ባለቤቶች ሕንፃው በዚህ ሕግ መግዛቱ እንዲያበቃ ከወሰኑ ቦርድ ይህንኑ የሚገልፅ የፅሁፍ ማስታወቂያ ለመዝጋቢው አካል ማቅረብ አለበት ፣
3. የቤቶች ባለቤቶች በዚህ አንቀፅ በተገለፀው ድምፅ መጠን ሕንፃው በዚህ ሕግ መገዛቱን እንዲያቆም በማለት ካልወሰኑ ቦርዱ በቂ በሆነ ጊዜ ዉስጥ የደረሰው ዉድመት እንዲጠገን ማድረግ አለበት።

35. ስለ ሽያጭ

1. የጋራ ሕንፃው ወይም የተወሰነው የጋራ መጠቀሚያ በሚሸጥበት ጊዜ ይህ ሕግ የተሸጠው ሕንፃ ወይም የጋራ መጠቀሚያ ላይ ተፈፃሚ መሆኑ ያበቃል፣
2. ማኅበሩ በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ በተደነገገው መሠረት ሽያጭ ለማከናወን፣

ሀ. ድምጽ በተሰጠበት ዕለት 80% የሚሆኑትን የቤት ባለቤቶች የአዎንታ ድምጽ እና፣

ለ. ሽያጭ ለተወሰኑ ቤቶች አገልግሎት ተለይተው የተሰጡ የጋራ መጠቀሚያዎችን የሚጨምር ከሆነ በተጨማሪ የጋራ መጠቀሚያው ተለይተው የተሰጣቸው ቤቶች ባለቤቶችን 60% ፍቃደኝነት በፅሁፍ ማግኘት አለበት።

36. ለህዝብ ጥቅም ንብረት ስለመውሰድ

በህግ መሰረት መንግስት ለህዝብ ጥቅም ሲባል የተወሰደ የጋራ ሕንጻ ወይም የጋራ መጠቀሚያ በዚህ ሕግ መገዛቱ ያበቃል።

37. ከሽያጭና ከንብረት መወሰድ ስለሚገኝ ጥቅም

1. በዚህ ኣዋጅ ኣንቀፅ 35 ወይም ኣንቀፅ 36 መሰረት የጋራ ህንፃው ወይም የተወሰኑ የጋራ መጠቀሚያ በመሸጡ ወይም በመወሰዱ የሚገኘው ጥቅም በጋራ መጠቀሚያዎች ላይ ባላቸው የመቶኛ ጥቅም ጋር ተመጣጣኝ በሆነ መጠን ለቤት ባለቤቶች ይከፋፈላል።

2. ናይ'ዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 እንተሃለወ 'ዉን እቲ ዝተሸጠ ወይ ዝተወሰደ ናይ ሓባር መጥቀሚ ንዝተወሰኑ ገዛዉቲ ተፈልዩ ተወሲኑ ዝነበረ እንተኾይኑ እቲ ረብሓ ዝከፋፈል ኣብቶም እቲ ናይ ሓባር መጥቀሚ ተፈልዩ ተዋሂቡዎም ዝነበሩ ገዛዉቲ ጥንጎ ይኸዉን።

38. ብዛዕባ ምዝገባ

1. መዝጋብይ ኣካል በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 33 ወይ 34 መሰረት ዝቐርበሉ መፍለጢ መርሚሩ ብምምዝጋብ ወረቐት ምስክር ይህብ።
2. እዚ ወረቐት ምስክር ምስ ተወሃበ እዚ ኣዋጅን ነዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ዝወፅኡ ካልኦት ሕጊታትን ኣብዚ ህንፃ ተፈፃምነቶም የቋርፅ።

39. ምምቓል ሃፍቲ

እቲ ናይ ሓባር ህንፃ በዚ ኣዋጅ ምምሕዳሩ እንተቋረፀ፣

1. ሃፍቲ እቲ ማሕበር ኣብ ልዕሊ እቲ ማሕበር ዝላዓሉ ናይ ገንዘብ ክፍሊት ሕቶታት ንምኽፋል ይዉዕል፣
2. ዝተረፈ ናይ ማሕበር ገንዘብ ብመጠን ናይ ሓባር ጥቕሞም ንወነንቲ ገዛ ይኽፈል።

ክፍሊ ትሽዓተ

ናይ ሓባር ህንፃ ንምህናፅ ዝዉደቡ ማሕበራት ስራሕ ሕብረት መንበሪ ኣባይቲ

40. ኣወዳድባ

1. ማሕበራት ሕብረት ስራሕ መንበሪ ኣባይቲ ናይ ሓባር ህንፃ ንምህናፅ ዕላማ ክዉደቡ ይኽእሉ ፣
2. ቅድም ክብል ናይ ሓባር ህንፃ ንምስራሕ ዝተወደቡ ማሕበራት ሕብረት ስራሕ ነዚ ኣዋጅ 'ዚ ዝፃባእ ክሳብ ዘይኮነ በቲ ዝተወደቡሉ ሕጊ ክምዘለዉ ይቕፅሉ።
3. ይኹን'ምበር ብኸምዚ ዓይነት ተወዲቦም ዝነበሩ ናይ ሓባር ህንፃ ስራሕ ማሕበራት በዚ ኣዋጅ መሰረት እንተምዝገቡ እዚ ኣዋጅ ተፈፃሚ ይኸዉን።

2. የዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 1 ቢኖርም የተሸጠው ወይም የተወሰደው ለተወሰኑ ቤቶች መጠቀሚያነት ብቻ ተለይቶ የተተወ የጋራ መጠቀሚያ በሆነ ጊዜ ጥቅሙ የሚከፋፈለው የጋራ መጠቀሚያው ተለይቶ በተሰጣቸው ቤቶች መካከል ብቻ ይሆናል።

38. ስለ ምዝገባ

1. መዝጋቢው አካል በዚህ አዋጅ አንቀፅ 33 ወይም 34 መሠረት የሚቀርብለትን ማስታወቂያ መርምሮ በመመዝገብ የምስክር ወረቀት ይሰጣል፣
2. የምስክር ወረቀቱ እንደተሰጠ ይህ አዋጅና አዋጁን ለማስፈፀም የሚወጡ ሌሎች ሕጎች በሕንፃው ላይ ተፈፃሚነታቸው ያበቃል።

39. ስለሀብት ክፍፍል

የጋራ ሕንፃው በዚህ አዋጅ መገዛቱ ሲያበቃ፣

1. የቤት ባለቤቶች ማህበር ሀብት በማኅበሩ ላይ የሚነሱ የገንዘብ ጥያቄዎችን ለመክፈል ይዉላል፣
2. ቀሪው የማኅበሩ ገንዘብ በጋራ ጥቅማቸው መጠን ለቤት ባለቤቶች ይከፈላል።

ክፍል ዘጠኝ

የጋራ ሕንፃ ለመሥራት ስለሚያደራጅ የመኖሪያ ቤት ሕብረት ሥራ ማኅበራት

40. አደረጃጀት

1. የመኖሪያ ቤት የኅብረት ሥራ ማኅበራት የጋራ ሕንጻ በመሥራት ዓላማ ሊደራጁ ይችላሉ።
2. ቀደም ሲል የጋራ ህንፃ ለመስራት የተደራጁ የህብረት ስራ ማህበራት ለዚህ አዋጅ የሚቃረን እስካልሆነ ድረስ በተደራጁበት ህግ መሰረት እንዳለ ይቀጥላሉ፣
3. ይሁን እንጂ በእንደዚህ ዓይነት ተደራጅተው የነበሩ የጋራ ህንፃ ስራ ማህበሮች በዚህ አዋጅ መሰረት ሲመዘገቡ ይህ አዋጅ ተፈጻሚ ይኖናል።

41. **ህንፃ ምምዝጋብ**

1. ናይ ሓባር ህንፃ ህንፀት እንትዛዘም ናይቲ ማሕበር ሕብረት ስራሕ ኣመራርሓ ኮሚቴ ነቲ ህንፃ በዚ ኣዋጅ መሰረት ክምዝግብ ኣለዎ፣
2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት ነቲ ህንፃ ዘመዝገበ ኣመራርሓ ኮሚቴ ናይ ማሕበር ወነንቲ ገዛ ናይ መጀመርታ ቦርድ ብምኻን በዚ ኣዋጅ ንቦርድ ዝተዋህቡ ስልጣንን ተግባራትን ይህልዉዎ፣
3. ብኣዋጅ ቑፅሪ 147/91 ዝተመረፀ ቑፅፅር ኮሚቴ በዚ ኣዋጅ መሰረት ኦዲተር ኮይኑ ይሰርሕ፣
4. እቲ ህንፃ ምስተመዝገበ ኣብ ዉሽጢ 90 መዓልቲ ወነንቲ ገዛ ሓዱሽ ቦርድ ዳይሬክተራትን ኦዲተር ክስይሙ ይኽእሉ።

ክፍሊ ዓሰርተ

ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

42. **ምውፃእ ደንቢ**

ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ነዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ዝሕግዝ ደንቢ ክዉፅእ ይኽእል ‘ዩ።

43. **ተፈፃምነት ካልኦት ሕግታት**

ዝኾነ ሕጊ ልምዲ ወይ ኣሰራርሓ በዚ ኣዋጅ ኣብ ዝተሸፈኑ ዋኒናት ተፈፃምነት ኣይህልዎምን።

44 **እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ ጊዜ**

እዚ ኣዋጅ ካብ ነሓሰ 30/1998 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዚዳንት

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

41. **ሕንፃ ስለማስመዝገብ**

1. የጋራ ሕንፃው ግንባታ ሲጠናቀቅ የኅብረት ሥራ ማኅበሩ የሥራ አመራር ኮሚቴ ሕንፃዉን በዚህ አዋጅ መሠረት ያስመዘግባል፣
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት ሕንፃዉን ያስመዘገበው የሥራ አመራር ኮሚቴ የባለቤቶች ማኅበር የመጀመሪያ ቦርድ በመሆን በዚህ ሕግ ለቦርዱ የተሰጡት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፣
3. በአዋጅ ቁጥር 147/91 መሰረት የተመረጠው የቁጥጥር ኮሚቴ በዚህ አዋጅ መሠረት ኦዲተር ሆኖ ይሠራል፣
4. ሕንፃው በተመዘገበ በ90 ቀናት ዉስጥ የቤት ባለቤቶች አዲስ የዳይሬክተሮች ቦርድና ኦዲተር ሊሰይሙ ይችላሉ፣

ክፍል አሥር

ልዩ ስለድንጋጌዎች

42. **ደንብ ስለማውጣት**

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አስፈጻሚ ምክር ቤት ይህን አዋጅ ለማስፈጸም የሚረዳ ደንብ ለማውጣት ይችላል።

43. **ስለ ሌሎች ሕጎች ተፈጻሚነት**

ማንኛዉም ሕግ፣ ልምድ ወይም አሠራር በዚህ አዋጅ በተደነገጉ ጉዳዮች ላይ ተፈፃሚነት አይኖረዉም።

44 **አዋጁ የሚፀናበት ግዜ**

ይህ አዋጅ ከነሐሴ 30/1998 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ፕረዚዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 14 ዓመት ቑ.16 መቐለ ነሓሰ 30/1998 ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	14ኛ ዓመት ቁ.16 መቐለ ነሐሴ 30/1998 ዓ/ም

ኣዋጅ ቁፅሪ 109/1998 ዓ/ም
ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኤጀንሲ ልምዓት ኣባይቲ ንምጥያሽ ዝወፀ ኣዋጅ

ኣብዚ ክልል ዘሎ ሕፅረት መንበሪ ኣባይቲ ምቅራፍን ደረጃኦም ዘይሓለዉ ገዛውቲ ፈሪሶም ክህነፁ ምግባርን ሓደ ኣካል ልምዓት ኣባይቲ ብምዃኑ ሕፅረት ኣባይቲ ንምፍታሕ ኣብቲ ከተማ ነባርን ዘስፋሕፍሑ ከባቢታትን ወፃኢ ዝንክዩ ቴክኖሎጅታት ብምጥቃም ደረጃኦም ዝሓለዉ ኣባይቲ ንክህነፁ ምግባር ኣድላይ ኾይኑ ብምርካቡ፣

ዲዛይን ኣባይቲ ዝተሓተን ማእኸላይን እቶት ዘለዎም ነበርቲ ተጠቃምነቶም ንምርግጋፅ ዋገኦምን ደረጃ ፅርየቶምን ብዘማልኡ መልክዕ ክሰርሕ ምግባር ኣድላይ ብምዃኑ፣

ፕላን ሕድሕድ ከተማ ደረጃ ቁጠባዊ ዓቕሚ ነበርቲ ኣብ ግምት ዘእተወን፣ ኮንስትራክሽንን ኢንድስትሪን ብዘጠናኽር፣ ዕድል ስራሕ ዝፈጥር መልክዑ ክስርሑ ምግባር ስለ ዘድሊ፣ ህንፀት ብርክት ዝበሉ መንበሪ ኣባይቲ ኣብ ሓፂር እዋን ክፍፅም ዘኽእል ዝተዋደደ ትልሚ መደብ ልምዓት ኣባይቲ ብምድላው ኣብ ተግባር ክውዕል ምግባር ኣድላይ ስለዝኾነ፣ ፍትሓዊ፣ ግልፂ፣ ክምኡውን ያታዊ ዝንቕ ተጠቀምቲ ብዘረጋግፅን ዓቕሚ እቶት ኣብ ግምት ዘእተወ መጠን

አዋጅ ቁጥር 109/1998 ዓ/ም
በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የቤቶች ልማት ኤጀንሲ ለማቋቋም የወጣ አዋጅ

በክልሉ ያለው የመኖሪያ ቤቶች እጥረት መቅረፍና ደረጃቸውን ያልጠበቁ ቤቶች አፍርሶ መገንባት የቤት ልማት ዕቅድ አንዱ አካል በመሆኑ የቤት እጥረቱንም ለመፍታት በከተማው ነባርና ማስፋፍያ አከባቢዎች ወጪ ቆጣቢ የሆኑ ቴክኖሎጂን በመጠቀም ደረጃቸውን የጠበቁ ቤቶች እንዲገነቡ ማድረግ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

የቤቶች ዲዛይን በዝቅተኛና መካከለኛ ገቢ ያላቸው ነዋሪዎችን ተጠቃሚነት ለማረጋገጥ ዋጋና የጥራት ደረጃቸውን በሚያሟላ መልኩ እንዲሰራ ማድረግ አስፈላጊ መሆኑ፣

በየከተማው ፕላን የነዋሪውን የኢኮኖሚ ደረጃ ባገናዘበ የኮንስትራክሽን ኢንድስትሪውን በሚያጠናክርና የስራ ዕድል በሚፈጥር መልኩ እንዲሰሩ ማድረግ በማስፈለጉ፣ በርካታ የመኖርያ ቤቶች ግንባታ በአጭር ግዜ ለማከናወን የሚያስችል የተቀናጀ የቤቶች ልማት ፕሮግራም ዕቅድ አዘጋጅቶ ተግባራዊ ማድረግ ተገቢ በመሆኑ። ፍታሓዊ፣ ግልፅ እንዲሁም የተጠቃሚዎች የያታ ተዋፅኦ በሚያረጋግጠና የገቢ አቅምን ግምት ውስጥ የሚያስገባ የክፊያ

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 30.13

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	291

ክፍሊትን ኩነታት ኣከፋፍላን ዝተሃነፁ ወይ ኣብ ህንፀት ዘለው ኣባይቲ ንነበርቲ ከተማ ዘመሓላልፍን ከይዱ ስራሕቲ ህንፀት እቶም ኣባይትን ኮንስትራክሽንን ዝመርሕን ዝፍፅምን ኤጀንሲ ልምዓት ኣባይቲ ምጥያሽ ስለዘድለየ፣

ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49(3)(ሀ) መሰረት እዚ ኣዋጅ ወፂኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

1 ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "ኤጀንሲ ልምዓት ኣባይቲ ብ/ክ/መንግስቲ ትግራይ ንምጥያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 109/1998 ዓ/ም" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

2 ትርጉም

ኣብዚ ኣዋጅ፣

1 "ኤጀንሲ" ማለት ኤጀንሲ ልምዓት ኣባይቲ ክልል ትግራይ እዩ።
2 "ቢሮ" ማለት ቢሮ ልምዓት ከተማን ኮንስትራክሽንን እዩ።
3 "ትሑትን ማእኸላይን እቶት ዘለዎም ነበርቲ" ማለት ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 19 ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተዋሃበ ስልጣን መሰረት ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብዘውፅኦ ደንቢ ዝውሰን ይኸውን።

3 ምጥያሽ

1 ኤጀንሲ ልምዓት ኣባይቲ ክልል ትግራይ (ድሕሪ እዚ) ኤጀንሲ እናተብሃለ ዝፅዋዕ) ዓርሱ ዝኽኣለ ሕጋዊ ሰብነት ዘለዎ ዘይመትረፋይ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ኾይኑ በዚ ኣዋጅ ተጣይሹ ኣሎ።

መጠንና የአከፋፈል ሁኔታ የተገነቡ ወይም የሚገነቡ ቤቶች ለከተማ ነባሪዎች የሚያስተላልፍና ከቤቶች ግንባታ እስከ ኮንስትራክሽን ያሉትን የስራ ሂደቶች በበላይነት የሚመራና የሚያስፈፅም የቤቶች ልማት ፕሮጀክት ፅሕፈት ቤት በህግ ማቋቋም በማስፈለጉ፣

በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ ሕገ መንግስት አንቀፅ 49(3)(ሀ) በተደነገገው መሰረት ይህንን አዋጅ አውጥቷል።

ክፍል አንድ
ጠቅላላ

1 አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ "የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የቤቶች ልማት ኤጀንሲ ለማቋቋም የወጣ አዋጅ ቁጥር 109/1998 ዓ/ም" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

3 ትርጉም

በዚህ አዋጅ ውስጥ፣

1 " ኤጀንሲ" ማለት የትግራይ ብ/ክ/ መንግስት የቤቶች ልማት ኤጀንሲ ነው
2 "ቢሮ" ማለት የከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን ቢሮ ነው።
3 "ዝቅተኛ መካከለኛ ገቢ ያላቸው ነዋሪዎች" ማለት በዚህ አዋጅ ዓንቀፅ 19 ንኡስ ዓንቀፅ 1 በተሰጠው ሰልጣን መሰረት የክልል ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ የሚወሰን ይሆናል።

4 መቋቋም

1 የትግራይ ክልል የቤቶች ልማት ኤጀንሲ (ከዚህ በኋላ ኤጀንሲ እየተባለ የሚጠራ) ራሱን የቻለ ሕጋዊ ሰውነት ያለው አትራፊ ያልሆነ መንግስታዊ መስራ ቤት ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሚል።

2 ተፀዋዕነት እቲ ኤጀንሲ ንቢሮ ከተማ ልምዓትን ኮንስትራክሽንን ይኸውን

3 ኣብ ትሕቲ ምምሕዳር ከተማታት ዝርከብ ኣብያተ ፅሕፈት ኤጀንሲ ልምዓት ኣባይቲ ሕጋዊ ሰብነት ዘለዎም ኣካላት ኮይኖም ናይቲ ኤጀንሲ ስራሕ ንምፍፃም ብከተማታት ይጣየሹ። ዝርዝሩ ብደንቢ ይውሰን።

ክፍሊ ክልተ
ዕላማ፣ ኣወዳድባ፣ ስልጣንን ተግባርን

4 ናይቲ ኤጀንሲ ዕላማታት

1 ትሑትን ማእኸላይን እቶት ዘሎዎም ነበርቲ ከተማታት ሕፅረት ኣባይቲ ንምፍታሕ ወፃኢ ዝንኪ ቴክኖሎጂ ንምጥቃም ብተመጣጣኒ ዋጋ ዕርየቱ ዝሓለወ ኣባይቲ ሰሪሑ ምቅራብን መልክዕ ከተማታት ምልዋጥ ፣

2 እዚ ናይ ኣባይቲ ልምዓት ፕሮግራም ዕድል ስራሕ ብዝፈጥር መንገዲ ክካየድ ደቀቕትን ኣናኣሽትን ትካላት ኣብ ፕሮግራም ልምዓት ኣባይቲ ብምስታፍ ነቲ ዘፈር ምስፍሕፋሕን ምጥንኻርን፣

3. በቲ ኤጀንሲ ዝተሃነፁ ወይ ዝህነፁ ኣባይቲ ግልፂ፣ ቅልጡፍ፣ ፆታዊ ዝንቕ ተጠቀምቲ ብዘረጋግፅን ዓቅሚ እቶት ኣብ ግምት ብዘእቱ መጠን ክፍሊትን ኩነታት ኣከፋፍላን ንነበርቲ ክምሓላለፍ ምግባርን።

5 ዋና ቤት ፅሕፈት እቲ ኤጀንሲ

ናይቲ ኤጀንሲ ዋና ቤት ፅሕፈት ኣብ ከተማ መቐለ ይኸውን

6 ስልጣንን ተግባርን ኤጀንሲ

1 ኣብ በብከተምኡ ዘሎ ሕፅረት ኣባይትን ነቲ ሕፅረት ንምቅላል መንግስቲ ክምድቦ ዝግባእ በጀት፣ ክገብሮ ዝግባእ ደገፍ፣ ከምኡውን እቲ ኣጀንሲ ዘድልዮ በጀት ኣፅኒዑ ንክልል መንግስቲ የቕርብ፣ እንትፍቀድ ኣብ ስራሕ ክውዕል ይገብር፣ ኣጠቓቕማኡ ይከታተል፣ ይቆፃፀር፣

2 ፅሕፈት ቤቱ ተጠሪነቱ ለከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን ቢሮ ይሆናል።

3 በከተማ አስተዳደር ስም በሚገኙ የቤት ልማት ኤጀንሲ ፅሕፈት ቤቶች ሕጋዊ ሰብነት ያላቸው አካላት ሆኖው የፅሕፈት ቤቱ ስራ ለማከናወን በከተማዎች አስተዳደር ይቋቋማሉ።ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል፣

ክፍል ሁለት
ዓላማ፣ አደረጃጀት፣ ስልጣንና ተግባር

4 የኤጀንሲ ዓላማዎች

1 ዝቅተኛና መካከለኛ ገቢ ያላቸው የከተማ ነባሪዎች የቤት ችግር ለመቅረፍ ወጪ ቆጣቢ የሆኑ ቶክኖሎጂዎችን መጠቀም ቤት ማቅረብ፣ የከተማ ገፅታ መቀየር፣

2 የቤቶች ልማት ፕሮግራም ሰፊ የስራ ዕድል በሚፈጥር አኳሃን እንዲካሄዱ ጠቃቀን እና አነስተኛ ተቋማት በቤት ልማት ፕሮግራም በሚሳተፍ መስክ ማስፋፋትና ማጠናከር፣

3 በኤጀንሲው የተገነቡ ወይ የሚገነቡ ቤቶች ግልፅ፣ ቀልጣፋና የፆታ ተዋፅኦ በሚያረጋግጥና የገቢ ዓቅም ግምት ውስጥ በማግባት የክፍያ መጠን አከፋፈል ሁኔታ ለከተማው ነባሪዎች እንዲተላለፍ ማድረግ።

5 የኤጀንሲው አድራሻ

የኤጀንሲው አድራሻ መቐለ ከተማ ውስጥ ይሆናል

5 የኤጀንሲ ስልጣንና ተግባር

1 በየከተሞቹ ያሉ የቤት እጥረትና እጥረቱን በማቃለል መንግስት ሊመድበው የሚገባው፣ ድጋፍ፣ እንዲሁም ኤጀንሲው የሚያስፈልገው በጀት አጥንቶ በቢሮው በኩል ለክልሉ መንግስት ያቀርባል፣ ሲፈቀድም በስራ ላይ እንዲውል ያደርጋል፣

2 ምስ መሪሕ ፕላን ከተማታት ዝተጠዓዓመን ንፅባቐ ከተማ ኣወንታዊ ተራ ክፃወት ዝገብር ዲዛይን ኣባይቲ ወፃኢ ብዝንኪ መንገዲ የዳልው ወይ ክዳለው ይገብር፣	2 ከየከተሞቹ መሪ ፕላን ጋር የተጣጣ ሙና ለከተማው ውበት አወንታዊ አስተዋፅኦ የሚያደርጉ የቤት ዲዛይኖች ወጪ ቆጣቢ በሆነ መንገድ ያዘጋጃል ወይም እንዲዘጋጅ ያደርጋል
3 ልምዓት ኣባይቲ ንምክያድ ዘድሊ ቀረብ ፋይናንስ የተኣላልሽ፣	3 የቤቶች ልማት ዓላማ ለማከናወን የሚያስፍልግ የፋይናንስ አቅርቦት የሚገኝበት ሁኔታ ያፈላልጋል፣
4 ካብ ዲዛይን ክሳብ ህንፀት ዘለው ከይዲታት ፅሬትደረጃ ብደረጃ ንክፍፀሙን ፕሮግራም ህንፀት ብዝሰለጠ ንክፍፀም ግቡእ ሜላ ይሕንፅፅ፣ ኣብ ስራሕ ምውዓሉ የረጋግፅ፣	4 ከዲዛይን እስከ ኮንስትራክሽን ያሉት የጥራት ሂደቶች ደረጃ በደረጃ እንዲፈጸሙ የግንባታ ፕሮግራሙ በቅልጥፍና እንዲከናወን ተገቢው ስልት ይቀይሳል፣ በስራ ላይ መዋሉ ያረጋግጣል።
5 ኣብ ዕዳጋ ሕፅረት ዘለዎም እታወታት ህንፀት ብጅምላ ግዝኢት ብምፍፃም ዋጋን ፅሬት ኣቒሑት ተጠቀምቲ ንምኳን ዘኽእል ኩነታት እንትህልዉ ካብ ውሽጢ ዓድን ወፃእን ኣቁሕት ገዚኡ ንዝምልከቶም ኣባይቲ ፅሕፈት ከተማ ኤጀንሲ የረክብ፣	5 በገበያ ላይ እጥረት ያለባቸው የግንባታ ግብአቶች ጥቅል ግዢ በመፈፀም የዋጋና የእቃ ጥራት ተጠቃሚ መሆን የሚቻልባቸው ሁኔታዎች ሲኖሩ ከሃገር ውስጥና ከውጭ ሃገር እቃዎች ገዝቶ ለሚመለከታቸው የከተማ ኤጀንሲ ፅሕፈት ቤቶች ያስረክባል፣
6 ብክልል መንግስቲ ድጋፍ ኣብ ዝፍፀሙ ነናይ ከተማኡ ፕሮግራም ልምዓት ደቀቅትን ኣናእሽቱን ትካላት ብሰፊሑ ዘሳትፉ ንክኾኑ ምችው ስርዓት ኣሰራርሓ፣ ይዝርግሕ፣ ኣፈፃፅመኦም ይከታተል፣	6 በየከተማ አስተዳደሮቹ በክልሉ መንግስት ድጋፍ የሚከናወኑ የቤት ልማት ፕሮግራሟች ጥቃቅን እና አነስተኛ ተቋማት በሰፊው የሚያሳትፍ እንዲሆኑ አመቺ የአሰራር ስርዓቶች ይዘረጋል፣ ተፈፃሚነታቸው ይከታተላል።
7 ኣብ ዘፈር ልምዓት ኣባይቲ ዝተዋፈሩ ኣካላት ደቀቅትን ኣናእሽቱን ስራሕቲ ህንፀት ዓቅሚ የተሓባብር፣ ኣድላይ ደገፍ ክረኽቡ ኩነታት የማዓራሪ፣	7 በቤት ልማት ዘርፍ የተሰማሩና የጥቃቅንና አነስተኛ ተቆማት የዓቅም ግንባታ ሰሪዎች ያስተባብራል፣ አስፈላጊ ድጋፎች እንዲያገኙ ሁኔታዎች ያመቻቻል፣
8 ነዚ ኣዋጅ መሰረት ብምግባር ኣብ ትሕቲ ምምሕድዳር ከተማታት ብዝተጣየሹ ኣብያተ ፅሕፈት ልምዓት ኣባይቲ ኣቢሎም ዝህነፁ ኣባይቲ ግቡእ ብርኪ ፅሬቶም ሓሊዮም ይስርሑ ምህላዎም የረጋግፅ፣ ሓገዝ ቴክኒክ/ሙያ/ይህብ።	8 ይህንን አዋጅ መሰረት በማድረግ የከተማ አስተዳደሮች ስር በተቋቋሙ የቤት ልማት ፅሕፈት ቤቶች አማካኝነት የሚገነቡ ቤቶች ተገቢውን የጥራት ደረጃ ጠብቀው መስራታቸው ያረጋግጣል፣ የቴክኒክ ድጋፍ ይሰጣል፣

9 ኣብዚ ክልል ቅድም ኢሎም ብመንግስቲ ዝተሃነፁ ኣባይትን ሓደሽቲ ዝህነፁ ኮንደሚኒየም ሓባራዊ ህንፃታት ግልጺ ብዝኾነ ኣሰራርሓ ናብ ተጠቃሚ ሕብረተሰብ ክመሓላለፍ ይገብር፣ ስርዓት ኣፈፃፅምኡ ብብርኪ ከተማ ብኣግባቡ ምፍፃሙ ይከታተል፣ ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ ብመምርሒ ይውሰን።

10 ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ብዝወሰኖ መሰረት ክልላዊ ረብሓ ዘለዎም ኣባይቲ ብምህናፅ፣ ከካረ፣ ክራይ ክእክብን ክፅገንን ክሕድስን ይኽእል፣

11 ኣብ ከተማታት ሕፅረት መንበሪ ኣባይቲ ንምቅላል ኣብቲ ከተማ ነባሪ መስፋሕፍሒ ከባቢታት ወፃኢ ዝንኪ ቴክኖሎጂ ብምጥቃም ደረጆኦም ዝሓለዉ ኣባይቲ ይሃንፅ ወይ ኩንትራት ብምሃብ ንክህነፁ ይገብር፣

12 ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ንዝተዋደደ ፕሮግራም ልምዓት ኣባይቲ ኣዎንታዊ ተራ ዘለዎምን ንዝተፈላለዩ ዓይነት ግልጋሎት ክውዕሉ ዝኽእሉን ህንፃታት ክህነፁ ይገብር

13 በብከተምኡ ምምሕድዳር ንዝህነፁ ኣባይቲ ስሉጥ ቐረብ መሬትን መሰረተ ልምዓትን ምህላው ምስ ዝምልከቶ ብምውዳድ የረጋግፅ፣

14 ንልምዓት ኣባይቲ ዝደለዩ ቦታታት ምስ ዝምልከቶም ኣካላት ብምውዳድ ክዳለው ይገብር፣

15 ምስ ኢንድስትሪ ህንፀት ኣባይቲ ብዝተተሓሓዘ ስርዓት ስልጠናብምዝርጋሕ ብቑዓት ሰብ ሞያ ንክፈርዩ ሓገዝ ይገብር፣

16 ዕላምኡ ንክዕወት ዘኽእልዎ ካልኦት ተዛመድቲ ስራሕቲ ይፍፀም፣

7 **አወዳድባ**

ነቲ ኤጀንሲ ብላዕለዋይነት ዝመርሕ ሓደ መካይዲ ስራሕ ከም ኣድላይነቱ ሓደ ምክትል መካየዲ ስራሕን ካልኦት ሰራሕተኛታትን

9 በክልሉ ቀደም ብለው በመንግስት የተገነቡ ቤቶችና አዲስ የሚገነቡ የኮንደሚኒየም የጋራ ህንፃዎች በግልፅ አሰራር ወደ ተጠቃሚው ህብረተሰብ እንዲተላለፍ ያደርጋል የአፈፃፀም ስርዓት በከተሞች ደረጃ በአግባቡ ተፈፃሚ መሆኑን ይከታተላል፣ዝርዝሩ በመመርያ ይወሰናል።

10 የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በሚወስነው መሰረት በክልሉ ጠቀሜታ ያላቸው ቤቶችን መገንባት ማከራየት፣ ክራይ መሰብሰብ፣ መጠገንና ማሳደስ ይችላል።

11 በከተማዎች የመኖርያ ቤት እጥረት ለማቃለል በከተማው ነባርና በማስፋፍያ አከባቢዎች ወጪ ቆጣቢ የሆነ ቴክኖሎጂ መጠቀም ደረጃቸው የጠበቁ ቤቶች ይገነባል፣ ወይም ኮንትራት በመስጠት እንዲገነቡ ያደርጋል፣

12 አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ለተቀናጀ የቤት እንቅስቃሴ አወንታዊ አስተዋፅኦ ያለቸውና የተለያዩ አገልግሎቶች ሊውሉ የሚችሉ ህንፃዎች እንዲገነቡ ያደርጋል፣

13 በከተማ አስተዳደሮች የሚገነቡ ቤቶች የተቀላጠፈ የመሬትና የመሰረተ ልማት አቅርቦት መኖሩ ከሚመለከታቸው ጋር በመቀናጀት ያረጋግጣል፣

14 ለቤቶች ልማት የሚፈለጉ ቦታዎችን ከሚመለከታቸው አካላት ጋር ቅንጅት በመፍጠር እንዲዘጋጁ ያደርጋል፣

15 ከግንባታ ኢንድስትሪ ጋር በተያያዘ የስልጠና ስርዓት በመዘርጋት ብቁ ባለሞያዎችን ለማፍራት እገዛ ያዳርጋል፣

16 ዓላማውም ለማስፈፀም የሚያስችል ሌሎች ተዛማች ተግባራት ያከናውናል።

7 <u>**አደረጃጀት**</u>

ኤጀንሲው በበላይነት የሚመራ አንድ ስራ አስኪያጅ እንደ አስፈላጊነቱ አንድ ምክትል ስራ አስኪያጅና ሌሎች ሰራተኞች ይኖሩታል

ይህልውዎ

8 ስልጣንን ተግባርን ቢሮ ልምዓት ከተማን ኮንስትራክሽንን
1 መካየዲ ስራሕ እቲ ኤጀንሲ ብምምልማል ናብ ርእሰ ምምሕዳር ኣቕሪቡ የፅድቕ፣
2 ኣሰራርሓ፣ መምርሕታት እቲ ኤጀንሲ ተፀኒየም እንትቐርብሉ መርሚሩ የፅድቕ፣ ብትክክል ኣብ ስራሕ ምውዓሎም ይከታተል፣
3 በቲ ኤጀንሲ ተፀኒየም ዝወፁ ደንብታት ናብ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ኣቕሪቡ የፅድቕ፣
4 መሓውርን ሓይሊ ሰብን እቲ ኤጀንሲ ተፀኒዑ እንትቐርብ ንቢሮ ህንፀት ዓቕሚ ቐሪቡ ክፀድቕ ይገብር፣
5 ናይቲ ኤጀንሲ ዓመታዊ ትልምን በጀትን ተዳልዩ እንትቐርበሉ መርሚሩ ንዝምልከቶ ኣካል መንግስቲ ክቐርብ ይገብር
6 ብናይቲ ኤጀንሲ ኣካል ፅንዓትን ምርምርን ተዳልዩም ዝቐርቡ ሐደሽቲ ቴክኖሎጂታት ህንፀት ኣብ ስራሕ ምውዓሎም ይቆፃፀር

9 መካየዲ ስራሕ፣ምክትል መካየዲ ስራሕን ካልኦት ሓለፍቲ እቲ ኤጀንሲን
1 መካየዲ ስራሕን ምክትል መካየዲ ስራሕን እቲ ኤጀንሲ ብመቕረባይነት ቢሮ ሓላፊ ብርእሰ ምምሕድዳር ይሽየም
2 ሓለፍቲ መመርሒ ብስራሕ መካየዲ ይምደቡ

10 ስልጣንን ተግባርን መካየዲ ስራሕ ኤጀንሲ

1 ተግባራት ኤጀንሲ ብላዕለዋይነት ይመርሕ፣ የመሓዳድር፣
2 ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1)ዝተጠቐሰ ሓፈሻዊ ኣገላልፃ ከምዘሎ ኮይኑ ስራሕ መካየዲ፣
ሀ በዚ ክልል ዝፈፀሙ ስራሕቲ ህንፀት

8 የከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን ቢሮ ስልጣንና ተግባር
1 የኤጀንሲ ስራ አስኪያጅ በመምረጥ ለክልሉ ርእሰ መስተዳድር አቅርቦ ያፀድቃል፣
2 የኤጀንሲው ስራና መመርያዎች ተጠንተው ሲቀርቡለት መርምሮ ያፀድቃል በትክክል ስራ ላይ መዋላቸው ይከታተላል
3. በኤጀንሲው ተጠንተው የቀረቡትን ደንቦች በክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በማቅረብ እንዲፀድቅ ያደርጋል
4 የኤጀንሲው የሰው ሃይልና መዋቅር ተጠንቶ ሲቀርብለት መርምሮ ለክልሉ ዓቅም ግንባታ ቢሮ በማቅረብ ያፀድቃል
5 የኤጀንሲው ዓመታዊ እቅድና በጀት ተዘጋጅቶ ሲቀርብለት መርምሮ ለሚመለከተው የመንግስት አካል እንዲቀርብ ያደርጋል፣
6 በኤጀንሲው የጥናትና ምርምር አካል እየተዘጋጀ የሚቀርብ አዳዲስ የግንባታ ቴክኖሎጅዎች ማቴርያሎች በስራ ላይ መዋላቸው ይቆጣጠራል።

9 ስለ ኤጀንሲው ስራ አስከያጅ፣ ምክትል ስራ አስከያጅ እና ሌሎች ሃላፊዎች
1 የኤጀንሲው ስራ አስኪያጅና ምክትል ስራ አስኪያጅ በቢሮ ሓላፊው አቅራቢ ነት በር/መስተዳድርይሾማል፣
3 የመመርያ ሃላፊዎች በስራ አስኪያጅ ይመደባሉ

10 የኤጀንሲው ስራ አስኪያጅ ስልጣንና ተግባር

1 ስራ አስኪያጁ የኤጀንሲው ተግባራት በበላይነት ይመራል፣ያስተዳድራል፣
2 በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ (1) የተመለከተው አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ስራ አስኪያጅ፣
ሀ በክልሉ ውስጥ የሚከናወኑ የግንባታ

የተሓባብር፣ ይመርሕ፣ ልምድን ተመክሮን ልውውጥን ክካየድ ይገብር፣

ለ ዓመታዊ ፕሮግራም ስራሕን በጀትን እቲ ኤጀንሲ የዳሉ፣ አፈፃፅማ እቲ ፕሮግራም ዝትግበረሉ ስታንዳርድ የውፅእ፣ እንትፀድቕ አብ ስራሕ የውዕል፣

ሐ ነቲ ኤጀንሲ ዝተፈቐደ በጀትን ስራሕ ፕሮግራምን ኣብ ስራሕ ምውዓሎም የረጋግፅ፣ ሪፖርት ስራሕን ሒሳብን ኣዳልዩ ንቢሮ ከተማ ልምዓትን ኮንስትራክሽንን ንቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን የቕርብ፣

መ ኣብ ስራሕቲ ህንፀት ዝኣትው ኮንትራክተራት ንምምልማል ዘድልዩ መመዘንታት ምስ ዝምልከቶ እንዳተረዳደአ የውፅእ፣ ከይዲ ምልመላን ምፅራይን ብኣግባቡ ዝተፈፀመ ምኻኑ ይቆፃፀር፣

ረ በብከተምኡ ዝፍፀሙ ስራሕቲ ህንፀት ብመሰረት ትልሚ ዝተፈፀሙ ምኻኖም የረጋግፅ፣ አድላይ ቴክኒክን ምምሕዳራዊ ሓገዝን ክውሃብ ይገብር፣

ሰ ካብ ወፃእን ውሽጢ ዓድን ብጅምላ ተገዚኦም ዝኣትው መሳርሒ ህንፃ ፅቀባን ብአግባቡ ናብ ቦቶኦም ዝኣትዉሉ ስርዓት ሒዞም ንክፍፀሙ ይቆፃፀር፣

ሸ ኣብ ክልል ዝፍፀሙ ህንፀት ልምዓት ኣባይቲ በበግዚኡ እናተማሓየሹ ሓደሽቲ ቴክኖሎጂታትን መማረፅቲ መሳርሕታትን ህንፀትን እናነልቦቱ ዝኸዱ ተግባራት ምርምር፣ ፅንዓት ስልጣን ክካየዱ ኩነታት የማቻቹ፣ ኣፈፃፅማኦም ይከታተል፣

ቀ ብመሰረት መስርሕን ሰራሕተኛታትን ኣዋጅ ቁፅሪ 377/1996 ከምኡ እውን በቲ ናይ ኤጀንሲ መተሓዳደሪ መምርሒ ሰራሕተኛታት ብላዕለዋይነት የማሓድር ፣ይቆፃፀር

በ ተግባራትን ሓላፊነትን እቲ ኤጀንሲ ኣብ ስራሕ የውዕል፣

ተ ምስ ሳልሳይ ወገን ኣብ ዝግበሩ ርክባት ነቲ

ስራዎችን ያስተባብራል፣ ይመራ፣ የልምድና የተመክሮ ልውውጦች እንዲካሄዱ ያደርጋል፣

ለ የኤጀንሲው ዓመታዊ የስራ ፕሮግራምና በጀት ያዘጋጃል፣ ፕሮግራሙ የሚተገበርበት ስታንዳርድ ያወጣል፣ ሲፀድቅም ተግባራዊ ያደርጋል፣

ሐ ለኤጀንሲው የተፈቀደው በጀትና ዓመታዊ የስራ ፕሮግራም ተግባራዊ መሆናቸውም ያረጋግጣል የክንውንና የሒሳብ ሪፖርት አዘጋጅቶ ለክልሉ ከተማ ልማትና ኮንስትራክሽንና ቢሮና ፋይናንስ ቢሮ ያቀርባል፣

መ በግንባታ ስራ ላይ የሚሰማሩ ስራ ተቀ ራጮች ለመመልመል የሚያስፈልጉ መመዘኛዎች ከሚመለከታቸው ጋር በመሆን እንዲወጣ ያደርጋል። ምልመላውና የማጣራቱ ስራ በአግባቡ መከናወኑ ይቆጣጠራል

ሰ በየከተማው የሚከናወኑ የግንባታ ስራዎች በመርሃ ግብር መሰረት መከናወናቸውም ያረጋግጣል፣ አስፈላጊውም የቴክኒክና አስተዳደራዊ ድጋፍ ይሰጣል

ረ ከውጭና ከሃገር ውስጥ በጅምላ ግዥ የሚገቡ ማተርያሎችን ክምችት ስርጭት በአግባቡ የሚከናወንበትን ስርዓት በመዘርጋት አፈፃፀሙ ያስተዳድራል ይቆጣጠራል

ሰ በክልሉ ውስጥ የሚከናወኑ የቤት ልማት የግንባታ ስራዎችን በየግዜው እየተሻሻ ሉና በአዳዲስ የግንባታ ቴክኖሊጅዎች፣ የአማራጭ፣የግንባታ ማተርያሎች እየዳበሩ እንዲሄዱ የምርምር፣ የጥናትና የስልጠና ተግባራት እንዲከናወኑ ሁኔታዎችን ያመቻቻል፣

ሸ በአሰሪና ሰራቶኞች ኣዋጅ ቁጥር 377/1996 እና በኤጀንሲው የሰራተኛ አስተዳደር ማኑዋል መሰረት ሰራተኞችን በበላይነት ያስተዳድራል ይቆጣጠራል።

ቀ የኤጀንሲው ተግባርና ሃላፊነት በስራ ላይ ያውላል፣

በ ከሶስተኛ ወገን ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች

ኤጀንሲ ይውክል፣

ቸ ኣብቲ ክልል ዝካየዱ ፕሮግራም ልምዓት ኣባይቲ መፈፀሚ ዝኸውን ቐዋሚ ፈንድ ልምዓት ኣባይቲ ዝጣየሸሉን ፍልፍል ፋይናንሱ በቢ እዋኑ እንዳዓበየ ዝኸደሉ መንገዲ የፅንዕ፣ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል፣

3 እቲ ኤጀንሲ ስራሕቲ ሰለጤን ብዘድሊ መጠን ካብ ስልጣኑን ተግባሩን ብክፋል ወይ ብሙሉእ ንታሕተዎት ሓለፍቲ ስራሕ ብውክልና ክህብ ይኽእል፣

11 ስራሕን ሓላፍነትን ምክትል ስራሕ መካየዲ

ምክትል ስራሕ መካየዲ ተፀዋዕነቱ ንዋና ስራሕ መካየዲ ኮይኑ ዝስዕብ ተግባራት ይፍፅም፣

1 ስራሕ መካየዲ ኣብ ዘየለሉ ተኪኡ ይሰርሕ፣

2 በቲ ስራሕ መካየዲ ዝዋሃቡ ካልኦት ስራሕቲ ይሰርሕ

ክፍል ሶስት

ዝተፈላለዩ ድንጋጌታት

12 ፍልፍል በጀት

እቲ ኤጀንሲ ዝስዕቡ ፍልፍላት በጀት ይህልውዎ፣

1 ብክልል መንግስቲ ዝምደብ በጀት፣

2 ንልምዓት ኣባይቲ ንምድጋፍ ካብ ሓገዝ ውሃብቲ ትካላት ዝርከብ ድጋፍ

3 ካብ ተጠቀምቲ ዝክፈል ክፍሊት።

13 ምምሕዳራዊ ጉዳያት

እቲ ኤጀንሲ ብቢሮ ህንፀት ዓቕሚ ዝፀደቐ ማሓውርን ማሃያ ስኬልን ከምኡውን ብቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖምያዊ ልምዓትን ግዝኢት ኣቑሕትን ስርዓት ኣጠቓቕማን ከምኡውን ሰራሕተኛታት ዝማሓዳደሩሉን መስርሕን ሰራሕተኛ ሕግን መሰረታዊ ዕላማታትን ብዝምልከት ዝተዳለወ መምርሒ ይህልዎ

14 ሒሳብ መዛግብቲ

1 እቲ ኤጀንሲ ዝተማለአን ትክክለኛ ዝኾነ

ኤጀንሲው ይወክላል

ተ በክልሉ ውስጥ ስለሚካሄደው የቤቶች ልማት ፕሮግራም ማስፈፃምያ የሚሆኑ ቆዋሚ የቤቶች ልማት ፈንድ የሚቋቋምበትና የፋይናንስ ምንጩ በየግዜው እየሰፋ የሚካሄድበት መንገድ ያጠናል፣

4. የኤጀንሲው የስራ ቅልጥፍና በሚያሰፈልገው መጠን ስልጣንና ተግባሩን በከፊል ወይም በሙሉ ለበታች የስራ ሓላፊዎች በውክልና መስጠት ይችላሉ፣

11 የምክትል ስራ ኣስከያጅ ስልጣንና ተግባር

ምክትል ስራ አስከያጅ ለዋና ስራ አስከያጁ ተጠሪ ሆኖ የሚከተሉትን ተግባራት ያከነውናል፣

1 ስራ አስኪያጁ በሌለበት ተክቶት ይሰራል

2 በስራ አስኪያጁ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል፣

ክፍል ሶስት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

12 በጀት

የኤጀንሲው የበጀት ምንጮች የሚከተሉት ይሆናሉ

1 በክልሉ መንግስት የሚመደብ በጀት፣

2 የቤት ልማትን ለማገዝ ከለጋሽ ድርጅቶች የሚገኙ ድጋፍ

3 ከተጠቃሚዎች የሚከፈል ክፍያ

13 አስተዳደራዊ ጉዳዮች

ኤጀንሲው በክልሉ አቅም ግንባታ በፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ቢሮ የፀደቀ መዋቅር፣ የደሞዋዝ ስኬል እቃ ግዢና አጠቃቀም ስርዓት እንዲሁም ሰራተኞች የሚተዳደሩበት የአሰሪና ሰራተኛ ሕግና መሰረታዊ ዓላማዎችን በመከተል የተዘጋጀ መመርያ ይኖሮዋል

14 የሒሳብ መዛግብት

1 ኤጀንሲው የተሟሉና ትክክለኛ የሆነ የሒሳብ

ሒሳብ መዛግብቲ ይሕዝ ፣

2 ሒሳብ መዛግብቲ፣ ገንዘብ ኮነ ንብረት ተንከፍ ሰነዳት ኣታሓሕዛ ሓለዋን ተቀባልነት ብዘለዋ ናይ ድርብ ሒሳብ ስርዓት መትከላት ዝተኸተለ ይኸውን፣

15 **ምርመራ ሓሳብ**

እቲ ኤጀንሲ መዛግብቲ ሒሳብ ገንዘብ ይኹን ንብረት ተንከፍ ዝኾኑ ሰነዳት ብዋና ኦዲተር እዚ ክልል ወይ ባዕሉ ብዝስይሞም ኦዲተራት በብግዚኡ ይምርመር።

16 **መምርሕን ደንብን ናይ ምውፃእ ስልጣን**

1 ነዚ ኣዋጅ እዚ ንምፍፃም ዘድልዩ ደንብታት ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ይኸውን

2 እቲ ኤጀንሲ ይኹን ስራሕቲ ልምዓት ኣባይቲ ዝካየደሉን ከተማታት ነዚ ኣዋጅን በዚ ኣዋጅ መሰረት ዝወፁ ደንብታት ንምፍፃም ዝሕግዙ ዝርዝር መምርሕታት ከወፅእ ይክእል።

17 **ብዛዕባ ተፈፃምነት ዘይብሎም ሕግታት**

ነዚ ኣዋጅ ዝፃብኡ ሕግታት፣ ደንብታትን መምርሕታትን ወይ ልሙዳት ኣሰራርሓ ኣብዚ ኣዋጅ ውሽጢ ዝተሸፈኑ ጉዳያት ብዝምልከት ተፈፃምነት ኣይህልዎምን።

18 **እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ ግዚ**

እዚ ኣዋጅ ካብ ነሓሰ 30/1998 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን

ፀጋይ በርሀ
ፕሪዝዳንት
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

መዛግብት ይይዛል፣

2 የሒሳብ መዛግብቱና በገንዘብም ሆነ በንብረት ነክ ሰነዶች አያያዝና አጠባበቅ ረገድ ተቀባይነት ያላቸውን የድርብ ሒሳብ አሰራር መሆናቸው ይከታተላል፣

15 **የሒሳብ ምርመራ**

ኤጀንሲው የሒሳብ መዛግብትና ገንዘብም ሆነ ንብረት ነክ ሰነዶች በክልሉ ዋና ኦዲተር መስሪያቤት ወይም በሚሰይማቸው ኦዲተሮች በየግዜው ይመረምራል።

16 **ደንብና መመርያ የማውጣት ስልጣን**

1 ይህንን አዋጅ ለማስፈፀም የሚያስፈልጉ ደንቦችን የክልሉ መስተዳደር ምክርቤት ሊያወጣ ይችላል።

2 ኤጀንሲውም ሆነ የቤቶች ልማት ስራዎች የሚካሄድባቸው ከተሞች ለዚህ አዋጅና በአዋጁ መሰረት ለሚወጡ ደንቦች ተፈፃሚነት የሚረዱ ዝርዝር መመርያዎችን ማውጣት ይችላል።

17 **ተፈፃሚነት ስለ ማይኖራቸው ህጎች**

ይህንንዋጅ የሚቃረኑ ህጎች ደንቦችና መመርያዎች ወይም የአሰራር ልምድ በዚህ አዋጅ ውስጥ የተደነገጉቱን ጉዳዮች በሚመለከት ተፈፃሚነት አይኖራቸውም፣

18**አዋጁ የሚፀናበት ግዚ**

ይህ አዋጅ ከነሓሴ 30/1998 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ፕረዚዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 14 ዓመት ቑ.17

መቐለ ሓምለ4/1998 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

14ኛ ዓመት ቁ.17

መቐለ ሓምለ4/1998 ዓ/ም

ኣዋጅ ቁፅሪ 110/1998 ዓ/ም

መማሓየሺ ኣዋጅ ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ንምቋም ዝወፀ ኣዋጅ

ሕግታት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝሕትምሉ ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ንምቋም ዝወፀ ኣዋጅ ምምሕያሽ ኣድላይ ኮይኑ ስለ ዝተረኸበ ብመሰረት ሕገ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49(3)ሀ ዝስዕብ ተኣውጁ ኣሎ።

1 **ሓፂር ርእሲ**

እዚ ኣዋጅ "መማሐየሺ ኣዋጅ ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ቁፅሪ 110/1998" ተባሂሉ ክጥቀስ ይካኣል።

2 **ብዛዕባ ምቋም ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ**

1 ክልላዊ ጋዜጣ ሕጊ ዝኾነ ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ዝሕተም ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ በዚ ኣዋጅ ተመሓይሹ ቀይሙ ኣሎ።

2 ኩሉ ክልላዊ ሕጊ(ኣዋጃትን ደንብታትን) ዝሕተሙ ኣብ ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ይኾውን

3 ኩሉ ኣካል ክልላዊ መንግስቲ ማለት ድማ ሕጊ መውፅኢ፣ ሕጊ ፈፃሚ ሕጊ ተርጎሚን ከምኡውን ዝኾነ ናይ ተፈጥሮ ሰብ ወይ ድማ ብሕጊ ሰብነት ዝተዋሃቦ ኣካል ኣብ ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ተሓቲሙን ዝወፅእ ሕጊ ተገዛኢ ይኾውን

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 5.65

አዋጅ ቁፅሪ 110/1998 ዓ/ም

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣን ለማቋቋም የወጣውን አዋጅ ለማሻሻል የወጣ አዋጅ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕጎእ የሚታተሙበት የትግራይ ነጋሪት ጋዚጣ ለማቋቋም የወጣ አዋጅ ማሻሻል ስላስፈለገ በተሻለው የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ህገመንግስት አንቀፅ 49(3)ሀ መሰረት የሚከተለው ታውጀዋል

1 **አጭር ርእስ**

የሀ አዋጅ "የትግራይ ነጋሪት ጋዚጣ ማሻሻያ አዋጅ ቁጥር 110/1998" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2 **የትግራይ ነጋሪት ጋዚጣ ስለ መቋቋሙ**

1 በትግራይ ክልል ምክርቤት የበላይ ጠባቂነት የሚታተም ክልላዊ የህግ ጋዜጣ የሆነው የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ በዚህ አዋጅ ተሻሽሎ ተቋቁሞዋል።

2 ማንኛውም የክልሉ ሕግ (አዋጆችና ደንቦች) የሚታተሙት በትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ ይሆናል።

3 ማንኛውም ክልላዊ የመንግስት አካል ማለትም ህጊ አውጪ፣ ህግ አስፈፃሚ እና ህግ ተርጓሚ እንዲሁም ማንኛውም የተፈጥሮ ሰብ ወይም በህግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል በትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ለሚወጣ ህግ የመገዛት ግዴታ አለበት።

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	291

4 ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ብትግርኛን ኣምሓርኛን ይሕተም፣ ኣብ ክልቲኦም ቋንቋታት ኣፈላላይ እንተጋጥም እቲ ናይ ትግርኛ ቅዳሕ ተቐባልነት ይህልዎ።

5 ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 4 ዝተደንገገ ከምዘሎ ኮይኑ ኣገዳስነቶም ዝእመነሎም ሕግታት(ኣዋጃትን ደንብታትን ብኣመራርሓ ቤት ምኽሪ እናተፈለዩ ብእንግሊዝኛ ተተርጕሞም ንብሕቶም ተነፂሎም ክሕተሙን ክዝርጉሑን ይግበር።

3 ብዛዕባ ዝፀደቑ ሕግታት ዝፀንዐሉ ግዘ

1 ቤት ምኽሪ ንሓደ ኣዋጅ እንተፅድቕ እቲ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ ግዜ ብግልፂ እንተዘይ ኣቕሚጡ እቲ ኣዋጅ ብነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ካብ ዝተሓተመሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀነዐ ይኸውን።

2 ሓደ ኣዋጅ ብቤት ምኽሪ ዝፀንዐሉ ዕለት ብግልፂ እንተተኣቀሚጡ ካብቲ ብቤት ምኽሪ ዝውሰነሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ስራሕ ዝዋዓል ሕጊ ኮይኑ ይውሰድ።

4 ኣግባብ ኣወፃፅኣ እዚ ጋዜጣ

ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ካብ ኣፈ ጉባኤ ብዝወሃቦ መምርሒ መሰረት ነጋሪት ጋዜጣ የሐትምን ይዝርግሕን።

5 ተፈፃሚነት ዘይብሎም ሕጊታት

1 ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ንምቛም ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 4/1988

2 ካሊእ ምስ እዚ ኣዋጅ ዝፃረር ሕጊ ወይ ልሙድ ኣሰራርሓ ተፈፃምነት የብሎምን።

6 እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ እዋን

እዚ ኣዋጅ ካብ ሓምለ 4/1998 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዚደንት

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

4 የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ የሚታተመው በትግርኛና አማርኛ ሆኖ በሁለቱ ቋንቋዎች ልዩነት ካጋጠመ የትግርኛ ቅጂ የበላይነት ይኖሮዋል።

5 በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 4 የተጠቀሰው እንዳለ ሆኖ አስፈላጊነታቸው የሚታመንባቸው ሕጎች/አዋጆችና ደንቦች/በምክር ቤቱ አመራር እየተለዩ በእንግሊዘኛ ተተርጉሞው ለብቻቸው ተነጥለው እንዲታተሙና እንዲሰራጩ ይደረጋል።

3 የፀደቁ ህጎች ሰለሚፀኑበት ጊዜ

1 ምክር ቤቱ አዋጁ የሚፀናበት ቀን በግልፅ ካላስቀመጠ፣ አዋጅ በትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ ከታተመበት ጊዜ ጀምሮ የፀና ይሆናል።

2 አንድ አዋጅ የሚፀድቅበት ቀን ምክር ቤቱ በግልፅ ካስቀመጠ ምክር ቤቱ ከወሰነ ቀን ጀምሮ ህጉ በስራ ላይ እንደዋለ ይቆጠራል።

4 ስለ ጋዜጣው አወጣጥ

የትግራይ ክልል ምክር ቤት ፅህፈት ቤት ከአፈ ጉባኤው በሚሰጠው መመሪያ መሰረት ጋዜጣውን ያሳትማል፣ ያሰራጫል።

5 ተፈፃሚነት የሌላቸው ህጎች

1 የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ ለማቋቋም የወጣው አዋጅ ቁጥር 4/1988

2 ሌሎች ከዚህ አዋጅ ጋር የሚፃረሩ ህጎች ወይም የተለመዱ አሰራሮች ተፈፃሚነት የላቸውም።

6 አዋጅ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከ ሐምሌ 4/1998 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ፕረዚዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 14 ዓመት ቑ.18 መቐለ ሓምለ 4/1998ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	14ኛ ዓመት ቁ.18 መቐለ ሓምለ 4/1998ዓ/ም

ኣዋጅ ቁፅር 111/1998 ዓ/ም
ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ንምቋም ዝወፀ ኣዋጅ ንምምሕያሽ ዝወፀ ኣዋጅ

ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ብሕገ መንግስትን ብህዝብን ዝውሃብዎ ስልጣንን ተግባርን ብዝግባእ ንኽዋፃእ ብኣግባቡ ዝተወደበ ቤት ፅሕፈት ከምዘድሊ ብምእማን
ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ኣዋጅ ቑፅሪ 62/95 ዝተዋሃብዎ ስልጣን ተግባር ከምዘለዉ ኮይኖም ተወሰኽቲ ስራሕቲ ቤት ምኽሪ ንክፍፅም መመሓየሺ ኣዋጅ ምውፃእ ኣገዳሲ ምኻኑ፦

ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49(3(ሀ) ዝተዋሃቦ ስልጣን ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ እዚ ዝስዕብ መመሓየሺ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

1 **ሓፂር ርእሲ**
እዚ ኣዋጅ "መመሓየሺ ኣዋጅ ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ቁፅሪ 111/1998 ዓ/ም" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

2 **መመሓየሺ**

1. ኣብ ኣዋጅ ቁፅሪ 62/95 ዓንቀፅ 2 ንኡስ ዓንቀፅ 3 ከምዝስዕብ ተማሓይሹ ኣሎ።
 3 "ኮሚቴታት"ማለት መተሓባበሪ፣ቀወምቲ፣ ንኡሳንን ግዚያዊ ኮሚቴታት ቤት ምኽሪ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ማለት እዩ።

2. ኣብቲ ኣዋጅ ካብ ዓንቀፅ 2 ንኡስ ዓንቀፅ

አዋጅ ቁጥር 111/1998 ዓ/ም
ትግራይ ክልል ምክር ቤት ፅሕፈት ቤት ለማቋቋም የወጣውን አዋጅ ለማሻሻል የወጣ አዋጅ

የትግራይ ክልል ምክር ቤት በሕገመንግስትና በህዝብ የተሰጠውን ስልጣንና ተግባር በሚገባ መውጣት እንዲችል በአግባቡ የተደራጀ ፅሕፈት ቤት እንደሚያስፈልጉ በመገንዘብ፣
የትግራይ ክልል ምክር ቤት ፅሕፈት ቤት በአዋጅ ቁጥር 62/95 የተሰጡትን ስልጣን ተግባር እንደተጠበቁ ሆነው የምክር ቤት ተጨማሪ ስራዎች መፈፀም እንዲችል የማሻሻያ አዋጅ ማውጣት አስፈላጊ በመሆኑ፦

ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ክልል ሕገ መንግስት አንቀፅ 49(3(ሀ) በተሰጠው ስልጣን መሰረት በክልሉ ምክር ቤት የሚከተለውን የማሻሻያ አዋጅ አውጥቷል።

1 **አጭር ርእስ**
ይህ አዋጅ "የትግራይ ክልል ምክር ቤት ፅሕፈት ቤት ማሻሻያ አዋጅ ቁጥር 111/1998 ዓ/ም" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2 **ማሻሻያ**

1 በአዋጅ ቁጥር 62/95 የአንቀፅ 2 ንኡስ ዓንቀፅ 3 ይዘት እንደሚከተለው ተሻሽለዋል።
3" ኮሚቴዎች" ማለት የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት የምክር ቤት አስተባባሪ፣ ቋሚ ንኡሳንና ጊዝያዊ ኮሚቴዎች ማለት ነው።

2 በአዋጅ አንቀፅ 2 ንኡስ አንቀፅ 3 ቀጥሎ

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 5.82

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	291

ቀፂሎም ዝስዕቡ ንኡስ ዓንቀፃት 4፣5ን 6ን ተወሲኾም ኣለዉ።

3. "ቤት ፅሕፈት" ማለት ብመሰረት ድንጋገ ተማሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 50/2/ን ነዚ ኣካል ንምጥያሽ ብዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 62/95ን ዝቆመ ኣካል ኮይኑ ንቤት ምኽሪ ክልል ኩለመዳይ ግልጋሎት ፅሕፈትን ሰብ ሞያን ብዝተማለአ መልክዑ ድጋፍ ዝህብ ቤት ፅሕፈት እዩ።
4. "ምሕታም" ማለት ብቤት ምኽሪ ዝወፁ ኩሎም ዓይነታት ፅሑፋት ብፍላይ ብቤት ምኽሪ ዝፀደቑ ኣዋጃትን ደንብታትን ከምኡ እውን ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ዝወፁ ደንብታት ብኣፈ ጉባኤ ኣገዳሲ ቴክኒካዊ እርማት ተገይርሎም ናብ ቤት ሕትመት ንክልኣኩ ብነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ንክሕተሙን ናይ ምግባር ከይዲ እዩ።
5. "ምዝርጋሕ" ማለት ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ እናተሓተሙ ዝወፁ ኣዋጃትን ደንብታትን ንዝምልከቶም ኣካላት መንግስቲ ንውልቀ ሰባትን ካልኦት ተጠቀምትን ብናይ ባዕሉ ማሓውር ወይ ሕጊ መሰረት ብዝግበር ውዕሊ ብካልኦት ኣካላት ብመሸጣ ንክቐርቡን ቀፃሊ ኣቕርቦት ምህላው ምርግጋፅን እዩ።

3 ኣብ ኣዋጅ ቁፅሪ 62/95 ኣብ ዓንቀፅ 4 ናይ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ኣባሃህላ ከምዝስዕብ ብንኡስ ዓንቀፅ 3 ን 4 ን ተተኪኡ ተመሓይሹ ኣሎ።

3 ኣብያተምኽሪ ወረዳ ብሰብ ሓይሊ፣ በጀትን ናውትን ዝተማለኣን ዓርሰን ዝኽኣላን ኣብያተ ፅሕፈት ንክህልወን እተን ኣብያተ ፅሕፈት ኣብያተ ምኽሪ ወረዳ በዚ ኣዋጅ ሕጋዊ ሰብነት ረኺበን ኣለዋ።

4 ኣብ ዓንቀፅ 4 ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተደንገገ ከም ዘሎ ኮይኑ ናይ ጣብያ ኣብያተ ምኽሪ ኣብያተ ፅሕፈት ዓርሰን ኪኢለን ብኣፈ ጉባኤ እናተመርሓ ዕማመን ንክፍፅማ በዚ ኣዋጅ ቆይመን ኣለዋ።

5. ኣብቲ ኣዋጅ ካብ ዓንቀፅ 7 ንኡስ ዓንቀፅ 7 ቀፂሉ እዞም ዝስዕቡ ሓድሽ ንኡስ ዓንቀፃት 8 ፣9 ፣ 10 ን 11 ንተወሲኾም ኣለዉ።

የሚከተሉት ንኡስ አንቀፆች 4 ፣5 እና 6 ተጨምረዋል።

3. "ፅሕፈት ቤት" ማለት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ሕገ መንግስት አንቀፅ 50/2/ን እና ይህን አካል ለማቋቋም በወጣው አዋጅ ቁጥር 62/95ን ድንጋጌ መሰረት የተቋቋመ አካላል ሆኖ ለምክር ቤቱ የባለ ሞያና የፅሕፈት አገልግሎት በተሟላ መልኩ ድጋፍ የሚሰጥ ፅሕፈት ቤት ነው።
4. "ማሳተም" ማለት በምክር ቤቱ የሚወጡ ሁሉም ዓይነት ፅሑፎች በተለይ ደግሞ ምክር ቤቱ የፀደቁ አዋጆችና ደንቦችን እንዲሁም በስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የወጡ ደንቦች በአፈ ጉባኤው አስፈላጊውን የቴክኒክ እርማት ተደርጎባቸው ወደ ማተሚያ ቤት እንዲላኩና በትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ እንዲታተሙ የማድረግ ሂደት ነው።
5. "ማሰራጨት" ማለት በምክር ቤቱ ጠባቂነት በትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ እየታተሙ የሚወጡ አዋጆችና ደንቦችን ለሚመለከታቸው የመንግስት አካላት ለግለሰቦችና ሌሎች ተጠቃሚዎች በራሱ መዋቅር ወይም በህግ መሰረት በሚደረግ ውል በሌሎች አካላት በሽያጭ እንዲቀርቡና ቀጣይነት ያለው አቅርቦት መኖሩን ማረጋገጥ ነው

3 በአዋጅ ቁጥር 62/95 በአንቀፅ 4 የንኡስ አንቀፅ 3 አባላት እንደሚከተለው በንኡስ አንቀፅ 3 እና 4 ተተክቶ ተሻሽሏል።

3 የወረዳ ምክር ቤቶች በሰው ሃይል፣ በጀትና ቁሳቁስ የተሟሉና ራሳቸውን የቻሉ ፅሕፈት ቤቶች እንዲኖርዋቸው የወረዳ ምክር ቤቶች ፅሕፈት ቤቶች በዚህ አዋጅ ህጋዊ ሰውነት አግኝተዋል።

4 በአንቀፅ 4 ንኡስ አንቀፅ 1 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የቀበሌ ምክር ቤቶች ፅሕፈት ቤቶች ራሳቸው ችለው በአፈ ጉባኤ እየተመሩ ተልእኮቸውን እንዲወጡ በዚህ አዋጅ ተቋቁመዋል።

5. በአዋጁ አንቀፅ 7 ንኡስ አንቀፅ 7 ቀጥሎ የሚከተሉት አዲስ ንኡስ አንቀፆች 8 ፣ 9፣ 10 እና 11 ተጨምረዋል።

8. ብቤት ምኽሪ ክልል ዝፀደቑ ኣዋጃትን ብቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ክልል ተዳልዮም ዝፀደቑ ደንብታትን ብኣፈ ጉባኤ ምስተመርሐሉ ናብ ቤት ሕትመት ልኢኹ ብነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ናይ ምሕታምን ንመሽጣ ናይ ምዝርጋሕን ሓላፍነት ተዋሂብዎ አሎ።

9. ናይ ቤት ምኽሪ ስልጣንን ተግባርን ከምኡውን ኣፈፃፅማ ስራሕትን ብህዝቢ ንክፍለጡ ተሳትፎ ህዝቢ ንክዓብን ዓሊሙ ናይ ህዝቢ ርክብ ስራሕቲ ይፍፅም፣ ነዚኦም ብተፈላለዩ መራኸቢ ሓፋሽ የጋውሕ፣ ውፅኢት ሕትመት ቤት ምኽሪ እናዳለወ ይዝርግሕ፣ንዝምልከቶም ኣካላት ክበፅሑ ይገብርን ሰነዳት ብኣግባቡ ይበፅሑ ምህላዎም ይከታተልን

10 ናይ ወረዳ ኣብያተ ምኽሪ ፀብፃብ መልኣኺ ቅጥዒ የዳሉ፣ ካብ ወረዳታት ዝመፁ ፀብፃባት ፀሚቑ ንውሳነ ብዝጥዕም ኣግባብ ናብ ኣፈ ጉባኤ የቅርብ፣ ወረዳታት ግብረ መልሲ ዝረኽብሉ ኩነታት የመቻቹ፣

11 ኣብቲ ኣዋጅ ኣብ ዓንቀፅ 7 ንኡስ ዓንቀፅ 8ን 9ን ዝነበሩ ድንጋገታት ብቐደም ሳዓቦም ንኡስ ዓንቀፅ 11 ን 12 ን ኾይኖም ኣለዉ።

5 ተፈፃምነት ዘይብሎም ሕግታት

ስልጣንን ተግባርን ቢሮታት መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 9/1988 ዓንቀፅ 20 (10) ፣

1 ስልጣንን ተግባርን ቤት ፅሕፈት ርእሰ ምምሕዳር ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 63/1995 ዓንቀፅ 8 (5)

2 ዝኾነ ይኹን ሕጊ ወይ ኣሰራርሓ ምስዚ ኣዋጅ ዝጓነፅ እንተኾይኑ ተፈፃምነት ኣይህልዎን።

6 እዚ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ እዋን

እዚ ኣዋጅ ካብ ሐምለ 4 /1998 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን

ፀጋይ በርሀ
ፕሬዚደንት
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

8. በክልሉ ምክር ቤት የፀደቁ አዋጆች በክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ተዘጋጅተው የፀደቁ ደንቦች በአፈ ጉባኤ ከተመራለት በኋላ ወደ ማተምያ ቤት ልኮ በትግራይ ነጋሪ ጋዜጣ እንዲታተሙ በሽያጭ የማቅረብ ሃላፊነት ተሰጥቶታል።

9. የምክር ቤቱ ስልጣንና ተግባር እንዲሁም የስራ አፈፃፀሙን በህዝብ እንዲታወቁና የህዝብ ተሳትፎ እንዲጎለብት በማለም የህዝብ ግንኙነት ስራ ይፈፀማል፣ እነዚህን በተለያዩ የመገናኛ በዙሃን እንዲሰራጩ ያደርጋል የምክር ቤቱ የህትመት ውጤቶች እያዘጋጀ ይሰራጫል ለሚመለከታቸው ወገኖች እንዲደርሱ ያደርጋል።ሰነዶች በአግባቡ መድረሳቸውንም ይከታተላል።

10. የወረዳ ምክር ቤቶች ሪፖርት የሚያቀርቡባቸው የተለያዩ ቅፆችን ያዘጋጃል፣ ከወረዳዎች የሚመጡ ሪፖርቶችን በማጠቃለል (በመጭመቅ)ለውሳነ በሚመች መልኩ ለአፈ ጉባኤ ያቀርባል፣ ወረዳዎች አስፈላጊው ምላሽ የሚያገኙበትሁኔታ ያመቻቻል።

11. የአዋጅ አንቀፅ 7 ንኡስ አንቀፅ 8 እና 9 የነበሩት ድንጋጌዎች በቅደም ተከተላቸው ንኡስ አንቀፅ 11 እና 12 ሆኖዋል።

5 ተፈፃምነት የሌላቸው

1 የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ቢሮዎች ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 9/1988 ዓንቀፅ 20(10)

2 የርእሰ መስተዳድሩ ፅሕፈት ቤት ስልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር63/1995 ዓንቀፅ 8 (5)

3 ማንኛውም ሕግ ወይም አሰራር ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ከሆነ ተፈፃሚነት አይኖረውም

6 ይህንን አዋጅ የሚጸናበት ግዜ

የህ አዋጅሐምለ 4 /1998 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ፕረዚዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 14 ዓመት ቑ.19 መቐለ ሓምለ 4/1998 ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	14ኛ ዓመት ቁ.19 መቐለ ሓምለ 4/1998 ዓ/ም

ኣዋጅ ቁፅሪ 112/1998 ዓ/ም

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ናይ ይቕርታ ኣዋሃህባ ስነ ስርዓት ንምድንጋግ ዝወፀ ኣዋጅ

ይቕርታ ዝዋሃብ ብቤት ፍርዲ ቅፅዓት ውሳነ ተዋሂብዎም ኣብ ቤት ህንፀት ንዝርከቡ እሱራት ኮይኑ ድሕንነት ጥቅምን ህዝቢ ብዘኽብር ኣገባብ ተሃነፅቲ ናይቲ ሕብረተሰብ ተመሊሶም መፍረይቲ ዚጋታት ክኾኑ ዕድል ምፍጣር ኣገዳሲ ብምዃኑ።

ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 28 ከምኡውን ሕገ መንግስቲ ፌደራላዊ ዲሞክራስያዊ ሪፐብሊክን 28 ንኡስ ዓንቀፅ 1 ድንጋገታት ዝተሓለዉ ኮይኖም ስልጣን እዚ ክልል ኣብ ዝኾነ ጉዳያት ከምኡ እውን ስልጣንን ተግባርን ቤት ምክሪ ስራሕ ፈፃሚ ብዝምልከቶ ሕገ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 56 ንኡስ ዓንቀፅ 6 ብመሰረት ሕጊ ይቕርታ ከም ዝግበር ዝተደንገገ ብምኳኑ።

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 2.50

አዋጅ ቁጥር 112/1998 ዓ/ም

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መነግስት የይቅርታ አሰጣጥ ስነ ስርዓት ለመደንገግ የወጣ አዋጅ

ይቅርታ የሚሰጠው በፍርድ ቤት የቅጣት ውሳኔ ለተሰጣቷቸው በማረሚያ ቤት ለሚገኙ እስረኞች ሆነ የህዝብ ደሕንነት ጥቅም በሚያስከብር አኳኋን ታራሚዎች ወደ ህብረተሰብ ተመልሰው አምራች ዘጎች የሚሆንበት ዕድል መፍጠር አስፈላጊ በመሆኑ።

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት፣ ሕገ መንግስት አንቀፅ 28 እንዲሁምየፌደራላዊ ዲሞክራሰያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግስት አንቀጽ 28 ንኡስ አንቀጽ አንድ ድንጋጌዋች እንደተጠበቁ ሆነው የዚህ ክልል ስልጣን በሆኑ ጉዳዮች ምህረት ወይ ይቅርታ ለማድረግ እንዲሁም የክልሉ ሰራ አስፈፃሚ ምክርቤት ስልጣንና ተግባር በሚመለከት በትግራይ ሕገ መንግስት አንቀፅ 56 ንኡስ ዓንቀፅ 6 በሕግ መሰረት ይቅርታ እንደሚያደርግ የተደነገገ በመሆኑ፣

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	291

ብተወሳኺ እውን ይቅርታ ብዝምልከት ኣብ ገበነኛ መቕፅዒ ሕጊ ዓንቀፅ 229 ብዝተደንገጉ ምስ ሕገ መንግስቲ ብምዋዕዓም ኣብ ብሄራዊ ክልል መንግስቲ ትግራይ ስነ-ስርዓት ኣዋሃህባ ይቅርታ ዝምልከት ሕጊ ምውፃእ ኣድላይነቱ ስለዝተኣመነሉ፣

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ ዝስዕብ ኣዋጀ ኣውፂኡ ኣሎ።

በተጨማሪም ይቅርታ በተመለከተ በወንጀለኛ መቅጫ ሕግ አንቀጽ 229 በደነገገው መሰረት ከሕገ መንግስቱ ጋር በማጣጣም በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ይቅርታ የሚሰጥ ስነ-ስርዓት ሕግ ማውጣት አስፈላጊነቱ ስለታመነበት።

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ሕገ መንግስት አንቀፅ 49/3/ /ሀ/ የሚከተለው አዋጅ አውጥቷል።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

ክፍል አንድ
ጠቅላላ

1. **ሓጺር ርእሲ**

   እዚ "ኣዋጅ ስነ ስርዓት ኣወሃህባ ይቅርታ ንምድንጋግ ዝውፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 112/1998 ዓ/ም" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።"

1 እጭር ርእስ

ይህ አዋጅ ይቅሬታ አሰጣጥ ስነ- ስርዓት ለመደንገግ የወጣ አዋጅ ቁጥር 112/1998ዓ/ም ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. **ትርጉም**

   ናይቲ ቃል ኣታኣታትዋ ካሊእ ትርጉም ዝወሃቡ እንተዘይኾይኑ ኣብዚ ኣዋጅ፣

   1. "ቤት ምኽሪ" ማለት ብመሰረት ዝተማሓየሸ ሕገ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 46/1/ዝተጣየሸ ኣካል እዩ፣
   2. "ሰብ" ማለት ናይ ተፈጥሮ ሰብ ወይም ብሕጊ ሰብነት ዝረኸበ ኣካል እዩ፣
   3. "ፍርዲ" ማለት ብገበን ጉዳይ ብቤት ፍርዲ ናይ መወዳእታ ውሳኔ ዝተወሰነ ዋና ቅፅዓት ፣ተወሳኺ ቅፅዓት ወይደማ ናይ ጥንቃቐ ሓለዋን ውሳነ ማለት እዩ፣
   4. "ሕቶ ይቅሬታ" ማለት ሓደ ፍርዲ ብሙሉእ ወይም ብክፋል ንክተርፍ ወይ ድማ ናይ ቅፅዓት ኣፈፃፅማን ዓይነትን ብቀሊል ኩነታት ንክፍፀም ዝቐርብ ሕቶ እዩ፣

2.ትርጉሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም ካልተሰጠው በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፣

1. "ምክር ቤት" ማለት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ሕገ መንግስት አንቀፅ የተቆቀመው አካል ነው።
2. "ሰው" ማለት የተፈጥሮ ስው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፣
3. "ፍርድ" ማለት በወንጀል ጉዳይ በፍርድ ቤት የመጨረሻ ውሳኔ የተወሰነ ዋና ቅጣት ፣ ተጨማሪ ቅጣት ወይም የጥንቃቄና ጥበቃ ውሳኔ ነው
4. "የይቅርታ ጥያቄ" ማለት አንድፍርድ በሙሉ ወይም በከፊል ቀሪ እንዲሆን ወይም የቅጣቱ አፈፃፀምና ዓይነት በቀላል ሁኔታ እንዲፈፀም የሚቀርብ ጥያቄ ነው፣

5. "ቤት ፍርዲ" ማለት ብኣዋጅ ቁፅሪ49/1994ዓ/ም ዝተጣየሸ በቢ.ደረጅኡ ዘሎ ናይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ቤት ፍርዲ ማለት እዩ፣
6. "ይቅርታ ሓታቲ" ማለት ይቅርታ ዝተሓተተሉ ፍርዲ ዝምልከቶ ሰብ እንትኾውን ተግባርን ተሓባባሪ ዘሎ እንተኾይኑ እቲ ተሓባባሪ ይውስኽ እዩ፣
7. "ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ" ማለት ብመሰረት ዝተመሓየሸ ሕገ መንግስቲ ክልል ትግራይ ዓንቀፅ 55 ዝተወደበ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ ማለት እዩ።

3. **ወሰን ተፈፃምነት**
1. እዚ ኣዋጅ ኣብ ክሊ ስልጣን ዳንኘት ጉዳያት ገበን እዚ ክልል ኣብ ዝወድቑ ዋኒናት ተኸሲሶም ኣብ ልዕሊ ዝተፈረዱም ሰባት ተፈፃሚ ይኸውን

ክፍሊ ክልተ
ብዛዕባ ኣካላት ፈፀምቲ ስነ ስርዓት ይቅርታ
4 ምጥያሽ ቦርድ
1. ጉዳያት ይቅርታ ዝምርምርን ናብ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ናይ ውሳነ ሐሳብ ዘቕርብን ናይ ይቅርታ ቦርድ ኣካል፣ በዚ ኣዋጅ ተጣይሹ ኣሎ፣
2. ተፀዋዕነት እዚ ቦርድ ንቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ይኸውን።

5. ስልጣንን ተግባርን ቦርድ
እዚ ቦርድ ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልውዎ፣
1. ኣግባብ ብዘለዎ ሕጊ ዝቐርበሉ ናይ ይቅርታ ሕቶታት ብምምርማር ቅፅዓቱ ብቅድመ ኩነት ወይ ድማ ብዘይ ቅድመ ኩነት ወይ ከከም ኩነታቱ ብናይ ባዕሉ ተበገሶ ብዝቐርበሉ ሕቶታት ናብ ቤት ምክሪ ስራሕ

5. "ፍርዲ ቤት" ማለት በአዋጅ ቁጥር 49/1994 ዓ.ም የተቋቋመ በየደረጃው የሚገኝ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ማለት ነው።
6. "ይቅርታ ጠያቂ" ማለት ይቅርታ የተጠየቀበት ፍርድ በሚመለከተው ሰው ሲሆን ለወንጀሉ ግብር አበር ወይም አባሪ -ተባባሪ ያለበት ኮሆነ ግብር አበሩን ወይም አባሪ ተባብሪውን ይጨምራል፣
7. "የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት" ማለት የተሻሻለው የትግራይ ክልል ሕገ መንግስት ዓንቀፅ 55 የተደራጀ የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ማለት ነው።

3. **የተፈፃሚነት ወሰን**
1. ይህ አዋጅ በክልሉ የዳኝነት ስልጣን ስር በሚወድቁ የወንጀል ጉዳዮች ተከሰው በተፈረደባቸው ሰዎች ላይ ተፈፃሚ ይሆናል ።

ክፍል ሁለት
ስለ ይቅርታ ስነስርዓት አፈፃፀም አካላት

4. **የቦርድ መቋቋም**
1. ይቅርታ ጉዳይ የሚመረምርና ለክልላዊ ስራ አስፈፃሚ ምክርቢት የውሳኒ ሃሳብ የሚያቀርብ ይቅርታ ቦርድ፣ አካል በዚህ አዋጅ ተቋቅመዋል፣
2. የቦርድ ተጠሪነት ለትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት አስፈፃሚ ምክርቤት ይሆናል።

5. **የቦርድ ስልጣንና ተግባር**
ቦርዱ የሚከተሉትና ስልጣንና ተግባር ይኖርታል።

1. በህግ አገባብ የሚቀርቡትን ይቅርታ ጥያቂዎች በመመርመር ቅጣቱ በቅድ ሁኒታ ወይም ያለ ቅድመ ሁኒታ ወይም እንደየሁኔታው በራሱ ተነሻሽነት የሚቀርለት ጥያቂዎች ለስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የውሳኔ ሃሳብ ያቀርባል፣

ፈፃሚ ናይ ውሳነ ሓሳብ የቅርብ

2. ንሕጊ ዘይፃረሩ ሪቋሒታትን ኣሰራርሓን ይቅርታ ብምውፃእ ንክፀድቑሉ ናብ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ የቕርብ፣
3. ከም ኣድራይነቱ ነቲ ክሲ ዝከታተሎ ዓቃቢ ሕጊን ካሊእ ዝኾነ ባዓል ስልጣንን ወይ ድማ ውልቀ ሰብ ክቐርብ ወይ ድማ ብፅሑፍ ሓሳብ ንክቐርብ ይግበር፣ ኣድለይቲ ሰነዳትእውን የተኣካክብ፣
4. ኣብ ቅድመ ኩነት መሰረት ተገይሩ ይቅርታ ዝተዋሃቦም ሰባት ቅድመ ኩነታት ኣየማልኡን ወይ ድማ ጥሒሶም እዮም ዝብል ክሲ እንትቐርበሉ ነቲ ጉዳይ መርሚሩ ናብ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ውሳነ ሓሳብ የቕርብ፣
5. ናይ ይቅርታ ሕቶታት ስሉጥ መልሲ ዝረኽብሉ መንገዲ ንክፅንዑ ብምግባር ተግባራዊ ይገብር
6. ስራሕቱ ብግቡእ ንምፅራይ ዘኽእሎ ቅድመ ምፅራይ ይገብር ከም ኣድላይነቱ ኮሚቴ የጣይሽ ኣሰራርሓኡ ይንፅር፣
7. ካልኦት ብሕጊ ንዝዋሃቦ ተግባራት ይፍፅም

6. ናይ ቦርድ ኣባላት

እቲ ቦርድ ዝስዕብ ኣባላት ይህልውዎ

1. ቢሮ ሓላፊ ፀጥታን ጉዳያት ምምሕዳርን ---- ኣካቢ
2. ሓላፊ ቢሮ ፍትሒ -----------ኣባል
3. ሓላፊ/ሓላፊት ቢሮ ጉዳይ ደቀኣንስትዮ --- ኣባል
4. ብጥዕና ቢሮዝምደብ ባዓልሞያ---- ኣባል
5. ንቢሮ ሰራሕተኛታትን ማሕበራዊ ጉዳይ ዝውክል ኪኢላ ማሕበራዊ ጉዳይ ------- ኣባል
6. ብቢሮ ጉዳያት መናእሰይንስፖርትን ዝውክል ኪኢላ ------ኣባል
7. ናይ ክልል ፖሊስ ኮሚሽን ኮሚሽነር ---- ኣባል
8. ሓላፊ ቤት ፅሕፈት ምምሕዳር ኣብያተ

2. ሕግን የማይፃረሩ የይቅርታ መመዘኛዎችና አሰራሮቹን በማውጣት ለስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ያቀርባል
3. እንደየ አስፈላጊነቱ ክሱን የተከታተለው አቃቢ ሕግ እና ሌላ ማንኛውም ባለስልጣን ወይም ግለሰብ እንዲቀርብ ወይም በፅሑፍ ሐሳብ እንዲቀርብ ያደርጋል፣ አስፈላጊ ሰነዶችን ያሰባስባል፣
4. በቅድመ ሁኒታ ላይ የተመሰረተ ይቅርታ የሚሰጣቸው ሰዎች ቅድመ ሁኔታውም አላሟሉም ወይም ጥሰዋል የሚል ክስ ሲቀርባቸው ጉዳዩን መርምሮ ለክልል ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የውሳኔ ሃሳብ ያቀርባለ፣

5. የይቅርታ ጥያቄ አፋጣኝ መልስ የሚያገኝበትን መንገድ በማስጠናት ተግባራዊ ያደርጋል
6. ስራዎችን በተገቢ ሁኔታ ለማጣራት የሚያስችለው የቅድመ ማጣራት ስራ ያካይዳል፣ እንደየ አስፍላጊነቱ ኮሚቴ ያቋቁማል፣ አሰራሩ ግልፅ ያደርጋል
7. ሌሎች በህግ የሚሰጡትን ተግባራት ያከናውናል።

6. የቦርድ አባላት

ቦርዱ የሚከተሉት አባላት ይኖርታል

1. የፀጥታና አስተዳደር ጉዳዮች ቢሮ ሃላፊ ---- ሰብሳቢ
2. የፍትህ ቢሮ ሃላፊ ---------አባል
3. የሲቶች ጉዳይ ቢሮ ሃላፊ ----አባል

4. በጤና ቢሮ የሚወከል ባለ ሞያ ------አባል
5. በሰራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ቢሮ የሚወከል የማሕበራዊ ጉዳይ ባለ ሞያ --------አባል

6. በወጣቶችና ስፖርት ጉዳዮች ቢሮ የሚወከል ባለ ሞያ------------ አባል
7. የክልሉ ፖሊስ ኮምሽን ኮምሽነር ----- አባል
8. የክልሉ ማረምያቤት ፅሕፈት ቤት ሓላፊ----

ህንፀት ክልል.........ኣባል

9. ከም ኣድላይነቱ በዚ ቦርድ መቅረባይነት ብርእሰ ምምሕዳር ዝምረፁ ንሕብረተሰብ ዝውክሉ ካብ ሰለስተ ዘይበልፁ ሰባት---- ኣባል

7 ስልጣንን ተግባርን ኣካቢ ቦርድ

ኣካቢ ቦርድ ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልዉዎ፦

1. ናይቲ ቦርድ ኣኼባ ይፅውዕ ፣ ብኣቦ ወንበርነት ይመርሕ፣
2. ናብቲ ቦርድ ዝቐርቡ ጥርዓናት ይቅርታ ይቅበል፣
3. ቦርድ ዝመያየጠሉም ኣጀንዳታት ብዝምልከት ውሳነ ሓሳብ ናብ ቦርድ የቕርብ ፣
4. ኣኼባታት ቦርድ ብቃለ ጉባኤ ክታሓዙ ይገብር ሰነዳት ብኣግባቡ ይሕዝ
5. ቃለ ጉባኤ ቦርድ ዝሕዝን ስራሕቲ ቦርድ ዘሳልጥን ሰብ ይምድብ
6. ይቅርታ ዝግበረሎም ወይ ድማ ንዝተከልከሉ ሰባት ኣመልኪቱ ናብ ክልል ስራሕ ፈፃሚ ውሳነ በቲ ቦርድ ቤት ፅሕፈት ኣቢሉ ንዝምልከቶም ኣካላት ከተሓላልፍ ይግበር
7. ስራሕቲ ቦርድ ብዝምልከት በቢ 6 ወርሒ ንቤት ምኽሪ ስራሕፈፃሚ ፀብፃብ የቕርብ
8. ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ዝዋሃቡ ካልኦት ተግባራት ይፍፅም

8 ቤት ፅሕፈት ቦርድ

ቤት ፅሕፈት ቦርድ ኣብ ቢሮ ጉዳያት ፀጥታን ምምሕዳርን ይኸውን

9. ስነ ስርዓት ኣኬባ ቦርድ

1. እቲ ቦርድ ብዝወስኖ መሰረት ስሩዕ ኣኼባ ይገብር
2. ካብ ውሽጢ ኣባላት ቦርድ ክልተ ኢ.ድ እንተተረኺቦም ምልኣተ ጉባኤ ይኸውን

አባል

9. እንደየ አስፈላጊነቱ በቦርዱ አቅራቢነት በርእሰ መስተዳድሩ የሚመረጡ ሕ/ሰብን የሚወክሉ ከ3 የማይበልጡ ሰዎች -----አባል

7 የቦርድ ሰብሳቢ ስልጣንና ተግባር

የቦርድ ሰብሳቢ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖርታል

1. የቦርዱን ስብሰባ ይጠራል፣ በሊቀ መንበርነት ይመራል
2. ለቦርዱ የሚቀርቡ የይቅርታ አቤቱታዎች ይቀበላል
3. ቦርዱ የሚወያዩባቸው አጀንዳዎች በሚመለከት ለቦርዱ የውሳኒ ሃሳብ ያቀርባል፣
4. የቦርድ ስብሰባዎች በቃለ ጉባኤ እንድያዙ ያደርጋል፣ ሰነዶችን በአግባቡ ይይዛል፣
5. የቦርዱ ቃለ ጉባኤ የሚይዙና የቦርዱ ስራዎች እንዲቀላጠፍ የሚያደርግ ሰው ይመደባል
6. ይቅርታ የተደረገላቸው ወይም የተከለከሉ ሰዎችን በተመለከተ የክልሉ ስራ አስፈፃሚ በቦርዱ ፅሕፈት ቤት በኩል ለሚመለከታቸው አካላት እንዲተላለፍ ያደርጋል
7. የቦርዱ ስራ በተመለከተ በየ 6 ወሩ ለስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ሪፖርት ያቀርባል
8. በስራ አስፈፃሚ ምክርቤት የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል

8 የቦርድ ፅሕፈት ቢት

የቦርድ ፅሕፈት ቤት በፀጥታና አስተዳደር ጉዳዮች ቢሮ ይሆናል።

9. የቦርዱ የስብሰባ ስነስርዓት

1. ቦርዱ በሚወሰነው መሰረት መደበኛ ስብሰባ ያደርጋል
2. ከቦርዱ አባላት መካከል 2 ሶስተኛው ከተገኙ ምልአተ ጉባኤ ይኖራል

3. እዚ ቦርድ ዝወሰኖም ውሳነታት ኣብቲ ኣኼባ ካብ ዝተረኸቡ ኣባላት ውሽጢ ብኣብዛሓ ድምፂ ይመሓላለፍ። እቲ ድምፂ ማዕረ ኣብ ዝኾነሉ እዋን ናይ ቦርድ ኣካቢ ዝተስማምዐሉ ሓሳብ ናይ ቦርድ ውሳነ ሓሳብ ይኸውን።ናይቲ ዝነኣሰ ድምፂ ሓሳብ እውን ብሪፖርት መልክዕ ይቐርብ።
4. ህፁፅ ኣኼባ ምፅዋዕ እንተደልዩ ኣካቢ ቦርድ ፃውዒት ክገብር ይክእል።
5. እቲ ቦርድ ዝርዝር ዝኮነ ስነስርዓት ኣኼባ ይህልዎ

3. ቦርዱ የሚወስናቸው ውሳኔዎች በስብሰባው ከተገኙት አባላት ውስጥ በአብላጫ ድምፅ ያሳልፋል ። ድምጹ እኩል በእኩል በሚሆንበት ግዜ የቦርዱ ሰብሳቢ የተቀበለው ሃሳብ የቦርዱ የውሳኔ ሃሳብ ይሆናል የአንስተኛ ድምፅ ሃሳብም በሪፖርት መልክ ያቀርባል፣
4. አስቸኳይ ስብሰባ መጥራት ሲያስፈልግ የቦርድ ሰብሳቢ ጥሪ ያደርግ ይችላል፣
5. ቦርዱ ዝርዝር የሆኑ የስብሰባ ስነ ስርዓት ይኖርዋል ።

ክፍሊ ሰለስተ
ብዛዕባ ኣቀራርባ ሕቶ ይቅርታ ፣ ይቅርታ ምስራዝን ምርዳእን
ንኡስ ክፍሊ ሓደ
ብዛዕባ ሕቶ ኣቀራርባ

10. ብዛዕባ ብይቅርታ ዝልቀቑ ተሃነፅቲ

ብይቅርታ ዝልቀቑ ተሃነፅቲ ከማልእዎም ዝግባእ ሮቛሓታት ብዝርዝር ደንቢ ዝወፅእ ኮይኑ ከም ቀንዲ መትከል መልቀቂ ተሃነፅቲ ኣብ ሕ/ሰብ ስግኣት ዘይፈጥሩ ሕግን ስርዓትን ኣክቢሮም ክነብሩ ዝክእሉ ክኮኑ ይግባእ።

11. ዕላማ ይቅርታ

ዕላማ ይቅርታ ንናይ ህዝቢ ጥቅምን ድሕንነት ንምክባር እዩ።

12. ብዛዕባ ኣቀራርባ ሕቶ ይቅርታ

1. ብገበን ጉዳይ ኣብ ቤት ፍርዲ ተከሲሱ ናይ መወዳእታ ፍርዲ ዝተፈረዶ ሰብ ዝተወሰነሉ ፍርዲ ብሕጊ ይቅርታ ዘየኽልእ እንድሕር ኮይኑ ናይ ይቅርታ ሕቶ ከቕርብ ይኽእል
2. ሕቶ ይቅርታ ከቕርቡ ዝኽእሉ ፣
   ሀ. ዝተፈረዶ /ዳ ሰብ ባዕሉ

ክፍል ሶስት
ስለ ይቅርታ ጥያቄ አቀራረብ፣ ይቅርታን ስለመሰረዝና ማስረዳት
ንኡስ ክፍል አንድ
ስለ ይቅርታ አቀራረብ

10.በይቅርታ ስለሚለቀቁ ታራሚዎች

በይቅርታ የሚለቀቁ ታራሚዎች ሊያሟሉዋቸው የሚገቡ መስፈርቶች በዝርዝር በሚወጣው ደንብ የሚደነገጉ ሆኖው እንደ ዋነኛ መርህ ታራሚዎቹ በሕ/ሰቡ ላይ ስጋት የማይፈጥሩና ህግና ስርዓትን አክብሮ ሊኖሩ የሚችሉ ሊሆኑ ይገባል።

11.የይቅርታ ዓላማ

ከይቅርታ ዓላማ የህዝብን ድህንነትና ጥቅም ለማስከበር ነው።

12.ስለ ይቅርታ ጥያቄ አቀራረብ

1 በወንጀል ጉዳዮች በፍርድ ቤት ተከሶ የመጨረሻ ፍርድ የተፈረደበት ሰው የተወሰነበት ፍርድ በህግ ይቅርታ የሚያሰከለክል ካልሆነ በቀር ይቅርታ ጥያቄውን ማቅረብ ይችላል
2. የይቅርታ ጥያቄ ማቅረብ የሚችሉ
   ሀ. የተፈረደበት /ባት ሰው ራሱ

ለ. ባዓል /ቲ ሓዳር ዝተፈረደ/ዳ ሰብ
ሐ. ወላዲ፣ ደቂ ፣ ኣሕዋት፣ ኣሓት ዝተፈረደ/ዳ ሰብ
መ. ጠበቓ ዝተፈረደ/ዳ ሰብ
ረ. ብዓርሰ ተበግሶ እቲ ቦርድ

3. እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1ን 2ን መሰረት ናይ ይቅርታ ሕቶ ዝቀርበሉ ፍርዲ ግብረ ኣበር ወይ ተሓባባሪ ዘለዎ እንተኮይኑ ናይ ይቅርታ ሕትኡ ንሳቶምውን ከም ዝምልከቶም ተገይሩ ይውሰድ

13 ይቅርታ ሕቶ መመልከቲ ክሕዞም ዝግባእ ዝርዝርዝ ኩነታት

ናይ ይቅርታ ሕቶ መመልከቲ ብፍላይ ንሓታቲ ይቅርታ ብዝምልከት ዝስዕቡ መረዳእታታ ክሕዝ ይግባእ።

1. ሙሉእ ሽም ምስ ኣባሓጎ፣ ዕድመ፣ ናይ ኣዶ ሙሉእ ሽምን ኣድራሽኡን
2. ናይ መንግስቲ ሰራሕተኛ እንተነይሩ ናይ ሓላፍነቱ ብርኪ
3. ቅድሚ እቲ ገበን ምፍፃሙ ን5 ዓመታት ዝነብረሉ ዝነበረ ቦታ ሙሉእ ኣድራሻ
4. ዝተከሰሰሉ ናይ ገበን ተግባር፣ ታሓታቲ ዝኮነሉ ገበንን ዝተፈረደሉ ፍርዲ፣ ዝፈረደሉ ቤት ፍርዲ፣ ናይቲ ፍርዲ ኣፈፃፅማን ዝርከበሉ ብርኪ ከምኡውን ቁፅሪ መዝገብ
5. ምትሕልላፍ ደንቢ ከይሓወሰ ቅድም ክብል ተከሲሱ ዝተፈረደሉ ናይ ገበን ተግባር እንተልዩ፣ ናይ ገበን ዓይነት ፣ ዝተወሰነሉ ቅፅዓትን ኣፈፃፅማ ፍርዲ
6. ሕዚ ዝርከበሉ ቦታን ትካልን ወይ ድማ ኣድራሻ
7. ይቅርታ ክግበረሉ ዝክእል ምክንያት፣
8. ንሕቶ ይቅርታ ዝድግፍ መረዳእታታት እንተሃልዩምዝርዝሮም
9. ካብ መንግስቲ ዝድለ ዕዳ ምንባሩን ዘይምንባሩን

ለ. የተፈረደበት /ባት ሰው ባለቤት
ሐ. የተፈረደበት/ባት ወላጆች፣ ልጆች፣ ወይ ወንድሞች፣ እህቶች
መ. የተፈረደበት /ባት ሰው ጠበቃ
ሰ. በቦርድ በራሱ ተነሻሽነት

3. በዚህ አንቀፅ 1 እና 2 መሰረት የይቅርታ ጥያቄ የቀረበበት ፍርድ ግብረአበር ወይም አባሪ ያለበት የሆነ እንደሆነ የይቅርታ ጥያቄው እነርሱን የሚመለከት ተደርጎ ይወሰዳል።

13.የይቅርታ ጥያቄ ማመልከቻ መያዝ ያለበት ዝርዝር ሁኔታ

የይቅርታው ጥያቄ ማመልከቻ ይቅርታ ጠያቂውም በተመለከተ በተለይ የሚከተሉት መረጃዎች መያዝ ይኖርበታል።

1. ሙሉ ስም /እስከነ አያቱ /፣ ዕድሜ፣ የእናቱ ሙሉ ስምና አድራሻው
2. የመንግስት ሰራተኛ ከነበረ የሃላፊነቱ ደረጃ
3. ወንጀሉን ከመፈፀሙ በፊት 5 ዓመታት ይኖርበት የነበረው ቦታ ሙሉ አድራሻ
4. የተከሰሰበት ወንጀል ድርጊት፣ ተጠያቂ የሆነበት ወንጀልና የተፈረደበት ፍርድ፣ የፈረደው ፍርድ ቤት፣ የፍርድ አፈፃፀም የሚገኝበት ደረጃና የክሱ መዝገብ ቁጥር
5. የደንብ መተላለፍ ሳይጨምር ቀድሞ ተከሶ የተፈረደበት የወንጀል ድርጊት ካለ የወንጀሉ ዓይነት፣ የተወሰነ ቅጣትና ወንጀሉ አፈፃፀም
6. አሁን የሚገኝበት ቦታና ተቋም ወይም አድራሻ
7. ይቅርታ ሊደረግለት የሚያስችለው ምክንያት
8. የይቅርታ ጥያቄውን የሚደግፍ መረጃዎች ካሉ ዝርዝራቸው
9. ከመንግስት የሚፈለግበት እዳ መኖሩንና አለመኖሩን

10. ቅድም ክብል ይቅርታ ተገይሩ እንተነይሩ ወይ ድማ ናይ ይቅርታ ሕቶ ቀሪቡ ውድቂ እንተኮይኑ ውሳነ ዝተዋሃበሉ ዕለት

14 ሕቶ ይቅርታ መቅረቢ እዋን

ብመሰረት ዓንቀፅ 13 ሕቶ ይቅርታ ዘቅርብ ሰብ ናይ ይቅርታ ሕትኡ፦

1. ድሕሪ ፍርዲ ምርካቡ አብ ዝኾነ እዋን
2. ሕቶይቅርታ አቅሪቡ ነቲ ሕቶ ውድቂ ካብ ዝተገበረሉ ድሕሪ 6 ወርሒ
3. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተደንገገ እንተሃለወ እውን ብሀፁፅ ተራእዩ ምላሽ ክረክብ ዘለዎ ሕቶ ይቅርታ እንተኮይኑ ካብ አባላት ቦርድ ብ 3 ርባዕ /¾/ ድምፂ እንተተደጊፉ 6 ወርሒ ከይተፀበየ አብ ዝኾነ ምቅራብ ይካአል።

15. ብዛዕባ ምምርማር መመልከቲ ሕቶ ይቅርታ

1. እቲ ቦርድ ሕቶ ይቅርታ እንተቀርበሉ ካብ መዝገብ ዓቃብ ሕጊ ወይ ድማ ተወሳኺ መዝገብ ፍርዲ አብዚ አዋጅ አብ ዓንቀፅ 13 ዝተጠቀሱ መረዳእታታት ከምእውን ካብ ዝኾነ ሰብ ወይ ትካል ንዝቀርበሉ መረዳእታታትን ሓበሬታታትን ክምርምር ይግበአ
2. አድላይ እንተደአ ኮይኑ ድማ ናይ ሰባት ምስክርነት ከሓትት ይክእል፣

ንኡስ ክፍሊ ክልተ
ንይቅርታ ብዛዕባ ምስራዝን ምርዳእን

16 ይቅርታ በዛዕባ ምስራዝ

1. ውሳኔ ይቅርታ ንይቅርታ ተባሃላይ ቅድሚ ምብፅሑን ተቀባልነት ምርካቡን ናይቲ ይቅርታ ውሳነ እንክዝረዝ ዘኽእሉ ምክንያታት ውሳነ ክስርዝ ይክእል፣ ዝርዝር አፈፃፅሙኡ ብዝወፅእ ደንቢ ይውሰን
2. ውሳነ ይቅርታ ንክስረዝ ዘክእሉ ምክንያታት፣

10. ቀደም ሲል ይቅርታ ተደርጎሎት እንደሆነ ወይም የይቅርታ ጥያቂ አቅርቦ ውድቅ ሆኖ እንደሆነ ውሳኔ የተሰጠበት ቀን።

14. የይቅርታ ጥያቂ ማቅረቢያ ግዜ

በዚህ አዋጅ አንቀፅ 13 መሰረት የይቅርታ ጠያቂ የሚያቀርብ ሰው የይቅርታ ጥያቄውም

1. ፍርዱ ከተሰጠ በኋላ በማንኛውም ግዜ
2. የይቅርታ ጥያቄ አቅርቦ ጥያቄውም ውድቅ ከተደረገ ከ 6 ወር በኋላ
3. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 የተደነገገው ቢኖርም በአፋጣኝ ታይቶ ምላሽ ማግኘት ያለበት የይቅርታ ጥያቂ ከሆነና ከቦርዱ አባላት በ 3 አራተኛ ድምፅ ከተደገፈ 6 ወር ሳይጠብቅ በማንኛውም ግዜ ማቅረብ ይችላል

15. የይቅርታ ጥያቂ ማመልከቻ ስለ መመርመር

1. ቦርዱ የይቅርታ ጥያቄ ሲቀርብለት ከአቃቢ ሕግ መዝገብ ወይም ከፍርዱ መዝገብ በተጨማሪነት በዚህ አዋጅ አንቀፅ 12 የተመለከቱቱን መረጃዎች እንዲሁም ከማንኛውም ሰው ወይም ተቋም የሚቀርብለቱን ማስረጃዎችንና ጥቆማዎችን ለመመርመር ይገባዋል
2. አስፈላጊ ከሆነ ሰዎች ሊጠይቅ ይችላል።

ንኡስ ክፍል 2
ይቅርታን ስለመሰረዝና ማስረዳት

16 ይቅርታን ስለመሰረዝ

1. የይቅርታ ውሳኔ ለይቅር ተባዩ ከመድረሱና ተቀባይነት ከማግኘቱ በፊት የይቅርታውን ውሳኔ ለማሰረዝ የሚያስችሉ ምክንያቶች ካሉ የይቅርታ ውሳኔ መሰረዝ ይችላል ዝርዝር አፈፃፀሙ በወጣው ደንብ ይወሰናል።
2. የይቅርታ ውሳኔን ለመሰረዝ የሚያስችሉ ምክንያቶች፦

ሀ. ውሳነ ይቅርታ ምጭብርባር ወይ ብምትላል ዝተረከበ ምዃኑ እንትረጋገፅ፣

ለ. አብ ቅድመ ኩነት ዝተመስረተ ይቅርታ እንትከውን እቲ ቅድመ ኩነት ዝተጥሓሰ ምዃኑ እንትረጋገፅ

3. አብዚ አንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /2/ "ሀ" ን"ለ"ን ዝተቀመጡ ምክንያታት ውሳነ ይቅርታ እንትስረዝ ይቅርታ ተጌርሉ ዝነብር ሰብ ብመምርሒ ውሳኔ ቤት ምክሪ ፈፃሚ ስራሕ ክልል ናብ ዝነበሮ ቦታ ክምለስ እቲ ቦርድ ይውስን፣

4. ነቲ ይቅርታ ዝተከልአ ሰብ ድማ ምክንያት መከልከሊኡ ብዝርደኦ ቋንቋ ብፅሑፍ ክበፅሖ ይግበር

5. እቲ ይቅርታ ዝተከልከለ ሰብ እውን ፅሑፍ ካብ ዝበፅሖ ዕለት ጀሚሩ አብ ውሽጢ ዒስራ /20/ መዓልቲ ጥርዓን ከቅርብ አለዎ።

17 ብዛዕባ መረዳእታ

1. ዝኮነ ይቅርታ ተብሃላይ ይቅርታ ዝግበረሉ ምዃኑ ዝረጋገፅ ብምስክር ወረቀት እዩ፣

2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተደንገገ እንተሃለ እውን ካብዓቅሚ ንላዕሊ ብዝኮነ ምክንያት እቲ ዋና ይቅርታ መረዳእታ ወረቀት ንምጥፍኡ መእመኒ መረዳእታ ዘለዎ ይቅርታ ተባሃላይ ዝተገበረሉ ምዃኑ ትክክለኛነቱ ዝተረጋገፀ ናይ ይቅርታ መረዳእታ ወረቀት ኮፒ ምርግጋፅ ይክእል፣

ክፍሊ ኣርባዕተ
መሰጋገሪ ድንጋገታት

18 ተፈፃምነት ብዛዕባ ዘይህልዋም ሕግታት

ምስ እዚ ኣዋጅ ዝጓነፅ ዝኮነ ሕጊ ወይ ኣሰራርሓ ተፈፃምነት ኣይህልዎን።

19 ግቡእ ምትሕብባር

ዝኮነ ሰብ ነዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ናይ ምትሕብባር ግቡእ አለዎ።

ሀ. የይቅርታ ውሳኔ በማጭበርበር ወይም በማታለል የተገኘ መሆኑ ሲረጋገጥ፣

ለ. በቅድመ ሁኔታ የተመሰረተ ይቅርታ ከሆነ ቅድመ ሁኔታው የተጣሰ መሆኑ ሲረጋገጥ፣

3. በንኡስ አንቀፅ 2 "ሀ' እና "ለ" በተጠቀሱ ምክንያቶች የይቅርታ ውሳኔ ሲሰረዝ ይቅርታ ተደርጎለት የነበረው ሰው በክልሉ ስራ አስፈጻሚ ምክርቤት ውሳኔ መሰረት ወደ ነበረበት ቦታ እንዲመለስ ቦርዱ ይወስናል፣

4. ይቅርታ የተከለከለ ሰው የተከለከለበት ምክንያት በሚገባው ቋንቋ በፅሑፍ እንዲደርሰው ይደረጋል፣

5. ይቅርታ የተከለከለ ሰውም ፅሑፍ ከደረሰበት ዕለት ጀምሮ በ ሃያ /20/ ቀን ውስጥ አቤቱታውን ማቅረብ አለበት።

17. ስለ ማስረጃ

1. ማንኛውም ይቅር ተባይ ይቅርታ የተደረገለት መሆኑ የሚረጋገጠው በምስክር ወረቀት

2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተደነገገው ቢኖርም ከአቅም በላይ ከሆነ ምክንያት ዋናው ይቅርታ ምስክር ወረቀት ለመጥፋቱ አሳማኝ ማስረጃ ያለው ይቅር ተባይ ይቅርታ የተደረገለት መሆኑን ትክክለኛነቱ በተረጋገጠ የይቅርታ ምስክር ወረቀት ቅጂ ማረጋገጥ ይቻላል።

ክፍሊ ኣራት
መሸጋገርያ ድንጋጌዎች

18 ተፈጻሚነት ስለማይኖራቸው ሕጎች

ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ማንኛውም ህግ ወይም አሰራር ተፈፃሚነት አይኖሮውም፣

19. የመታባበር ግዴታ

ማንኛውም ሰው ይህንን አዋጅ ለማስፈፀም የመተባበር ግዴታ አለበት ።

20. ደንቢ ናይ ምውፃእ ስልጣን
ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ነዚ ኣዋጅ መፈፀሚ ዝርዝር ደንቢ የውፅእ።

21 እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ እዋን
እዚ ኣዋጅ ካብ ሓምለ 4/1998 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ
ፕሬዚደንት
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

20.ደንብ የማወጣት ስልጣን
የክልሉ የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ይህን አዋጅ የሚያስፈፅም ዝርዝር ደንብ ያወጣል።

21. አዋጅ የሚፀናበት ጊዜ
ይህ አዋጅ ከሓምሌ 4/1998 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልልዊ መንግስት
ፕረዚዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 14 ዓመት ቑ.20 መቐለ ሓምለ 4/1998 ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	14ኛ ዓመት ቁ.20 መቐለ ሓምለ 4/1998 ዓ/ም

ኣዋጅ ቁፅሪ 113/1998ዓ/ም

ኣወዳድባ ፣ ኣሰራርሓ ፣ ስነ-ምግባር ኣባላትን ስነ - ስርዓት ኣኼባን ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ንምምሕያሽ ዝወፀ ኣዋጅ

ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ናይቲ ክልል ሉኣላዊ ናይ ስልጣን ኣካልን ብሕገ መንግስትን ብህዝብን ዝለዓለ ሓላፍነት ዝተዋሃቦ ብምዃኑ፣ እዚ ዝተዋሃቦ ሓላፍነትን ስራሕን ብዝሓሸ ኣገባብ ኣብ ሽቶኡ ንምብፃሕ ምስ ኣካላት መንግስቲ ዝተ,ጋናዘበ ሓዱሽ ኣወዳድባ ምህላዉ ኣገዳሲ ኾይኑ ብምርካቡ ፣

ኣገባብ ኣሰራርሓን ኣወዳድባን ኮሚቴታት ቤት ምኽሪ ምምሕያሽ ንሰለጤንን ንውፅኢትን ኣፈፃፅማ ስራሕ ዝህልዎ ኣስተዋፅኦ ዝለዓለ ምዃኑ፣

መሰልን ግቡእን ኣባላት ቤት ምኽሪ ከምኡ እውን ኣሰራርሓ ቤት ምኽርን ስነ ምግባር ኣባላቱን ምስ መሰረታዊ መትከላት ሕገ- መንግስቲ ዝተዋደደ፣ ዲሞክራሲያዊ ባህሊ ዘጎልብት ፣ ሰናይ ምምሕዳር ዘስፍን ከምኡ እውን ንህዝቢ ግልፂ ዝኾነ ኣሰራርሓን ህዝቢ ንጡፍ ተሳትፎ ዝገበረሉ ኣካይዳ ምኽታል

ኣገዳሲ ብምዃኑ ብመሰረት ተማሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ ኣንቀፅ 53/2/ ዝስዕብ ተኣዊጁ ኣሎ፣

አዋጅ ቁጥር 113/1998ዓ/ም

የትግራይ ክልል ምክር ቤት የአደራጃጅት ፣ የአሰራር ፣ የአባላት ስነ ምግባር ና የስብሰባ ሰነ ስርዓት ለማሻሻል የወጣ አዋጅ

የትግራይ ክልል ምክሪ ቤት የክለሉ መንግስት ከፍተኛ የስልጣን አካል እና በህገ- መንግስቱም በህዝቡም ከፍተኛ ሃላፊነትና አደራ የተጣለበት በመሆኑና ይህንኑም ሃላፊነት በተሻለ ሆኔታ ከግብ ለማድረስ አዲስ አደረጃጀት መኖሩ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

የምክር ቤቱ የአሰራር ስልቶችና የኮሚቴዎች አደረጃጀት በማሻሻል ለአፈፃም ቅልጥፍናና ውጤታማነት የሚያበረክተው አስተዋፅኦ ከፍተኛ መሆኑ፣

የምክር ቤት አባላት መብትና ግዴታዎች እንዲሁም የምክር ቤቱ አሰራርና የአባላቱ ስነ ምግባር በህገ መንግስቱ ከተቀመጡት መሰረታዊ መርሆዎች ጋር የተጣጣመ ፣ ዲሞክራሲያዊ ባህልን የሚያጎለብት ፣መልካም አስተዳደርን የሚያስፍን እንዲሁም ለህዝቡ ግልፅ አሰራርና ህዝቡ ንቁ ተሳትፎ የሚያ ደርግበት አካሄድ መከተል አስፋላጊነቱ ስለታመነበት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የተሻሸለው ህገ መንግስት አንቀፅ 49/3//ሀ/እና አንቀፅ 53/2/ መሰረት የሚከተለው ታውጆል፣

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	6.76 ብር

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፖ.ሳ ነጋሪር ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	291

ክፍሊ ሐደ
ሓፈሻዊ

1. **ሓጺር ርእሲ**

እዚ ኣዋጅ "ኣወዳድባ ፣ኣሰራርሓ ፣ ስነ ምግባር ኣባላትን ስነ ስርዓት ኣኼባን ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ንምምሕያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅር113/1998" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

2. **ትርጉም**

ኣታኣታትዋ እቲ ቃል ካሊእ ትርጉም ክውሀቦ እንተይዘይኽኢሉ ኣብ ውሽጢ እዚ ኣዋጅ ፣

1. "ሕገ መንግስቲ" ማለት፡ብ1994 ዓ/ም ተማሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይን ምስ መመሓየሺ ኣዋጃቱ ቁፅሪ 98/1998 ክምኡ እውን 105/1998 ማለት እዩ።
2. "ቤት ምኽሪ" ማለት ተማሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ46/1/ መሰረት ዝተጣየሸ ሕጊ መውፅእን ላዕለዋይ ኣካል ስልጣን ናይቲ ክልላዊ መንግስቲ እዩ።
3. "ኣባል ቤት ምኽሪ" ማለት ብመሰረት ተማሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ48/1/ ንኣባልነት ቤት ምኽሪ ዝተመረፀ ምኳኑ ኣግባብነት ብዘለዎ ኣካል ዝተረጋገፀሉ ሰብ እዩ።
4. "ኮሚቴ" ማለት ሓደ ጉዳይ ንምፍፃም ከም ኩነታቱ ብቤት ምኽሪ ዝጣየሸ መተሓባበሪ ፣ ቀዋሚ፣ ንኡሳንን ጊዚያዊ ወዘተ ኮሚቴ እዩ።
5. "ቀዋሚ ኮሚቴ" ማለት በዚ ኣዋጅ ኣብ ክሊ ዝውሃቦ ስልጣንን ተግባርን ናይቲ ቤት ምኽሪ ስራሕቲ ንኽቀላጠፍ ቤት ምኽሪ ዘጣይሾ ኣካል እዩ።
6. "ጊዝያዊ ኮሚቴ" ማለት ህፁፅ ጉዳይ እንትፍጠር፣ ኣድላዩ ኮይኑ ኣብ ዝተረኸበሉን ብካልኦት ኮሚቴታት ብቀጥታ ክፍፀም ዘይኽእል ተግባር ምኳኑ ቤት ምኽሪ እንትኣምንን ዝጣየሽ ኮሚቴ እዩ።
7. "ንኡስ ኮሚቴ" ማለት ዝኾነ ቀዋሚ ኮሚቴ ቤት ምኽሪ ንኣፍልጦ ስራሕቱ ብዝጥዕም ኣገባብ ካብ ውሽጢ ኣባላቱ ዘጣይሾ ኮሚቴ እዩ።
8. "መተሓባበሪ ኮሚቴ" ማለት ናይቲ ቤት ምኽሪ ኣፈ-ጉባኤን ምክትል ኣፈ- ጉባኤን ፣ ኣቦ-መናብርንምክትል ኣቦ-መናብርን ቀወምቲ ኮሚቴታት ፣ክምኡ እውን ከም ኩነታቱ ሓላፊ ቤት ፅሕፈት ዝሓዘ ኣካል እዩ።

ክፍል አንድ
ጠቅላላ

1. **አጭር ርዕስ**

ይህ አዋጅ "ትግራይ ክልል ምክር ቤት የአደረጃጀት ፣ የአሰራር ፣ የአባላት ስነ ምግባር እና የስብሰባ ስነ ስርዓት ለማሻሻል የወጣ አዋጅ ቁጥር 113/1998" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. **ትርጓሜ**

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፣

1. "ሕገ መንግስት" ማለት የተሻሻለው የትግራይ በሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት ከማሻሻያ አዋጆች ቁጥር 98/1998" እና105/1998 ማለት ነው።
2. "ምክር ቤት" ማለት በተሻሻለው የትግራይ ሕገ መንግስት አንቀፅ 46/1/ መሰረት የተቆቆመ የክልሉ መንግስት ሕግ አውጪ እና ከፍተኛ የስልጣን አካል ነው።
3. " የምክር ቤት አባል" ማለት በተሻሻለው ሕገ መንግስት አንቀፅ 48/1/ መሰረት ለምክር ቤት አባልነት መመረጡ ኣግባብነት ባለው አካል የተረጋገጠለት ሰው ነው።
4. "ኮሚቴ" ማለት አንድን ጉዳይ ለማካናውን እንደሆኔታው በምክር ቤቱ የሚቋቋም አስተባባሪ ፣ ቋሚ፣ ንኡሳንና ጊዚያዊ ወዘተ ኮሚቴ ነው።
5. "ቋሚ ኮሚቴ"ማለት በዚህ አዋጅ በተሰጠው ስልጣን እና ተግባር ዙርያ የምክር ቤቱን ተግባር ለማቃላጠፍ ሲባል በምክር ቤቱ የሚቋቋም አካል ነው።
6. "ጊዝያዊ ኮሚቴ "ማለት ምክርቤቱ አስቸኳይ ሆኔታ ሲፈጠር ፣ አስፈላጊ ሆኑ ሲገኝ እና በሌሎች ኮሚቴዎች በቀጥታ ሊካናወን የማይችል ነው ተብሎ የታመነን ጉዳይ ለማካናወን በምክር ቤቱ የሚቋቋም ኮሚቴ ነው።
7. " ንዑስ ኮሜቴ" ማለት ማንኛውም የምክር ቤቱ ቋሚ ኮሚቴ ለስራው ቅልጥፍና ያመቸኛል ብሎ ከራሱ አባላት የሚቋቋመው ኮሚቴ ነው።
8. "አስተባባሪ ኮሚቴ" ማለት የምክር ቤቱን ኣፈ- ጉባኤ እና ምክትል ኣፈ-ጉባኤ፣ምክትል የቋሚ ኮሚቴዎች ሊቀመናብርት እና እንደ አስፈላጊነቱ የምክር ቤቱን የ/ቤት ሃላፊ የያዘ

9. "መብርሂ ወሃባይ" ማለት እቲ ቤት ምኽሪ ወይ ድማ እቶም ኮሚቴታት ኣብ ዙርያ ዝተዋሃቦም ስራሕቲ ዝምልከት ዝበለፀ መረዳእታ ንክረኽቡ ምእንቲ ብዕዱምነት ዝርከቡ ውልቀ ሰባት ወይ ትካላት እዮም።

10. "ፈላማይ ንባብ "ማለት ረቂቅ ሕጊ ንፈለማ እዋን ንመተሓባበሪ ኮሚቴ ቀሪቡ ኣብ መሰረታዊ ትሕዝቶ እቲ ሕጊ ሓፈሻዊ ምይይጥ ምስተገበረ ነቲ ሕጊ ንምፅቕ ብቀጥታ ናብ ቤት ምኽሪ ንክቐርብ ንምግባር ወይ ንዝርዝር ፈተሻን ምርመራን ናብ ዝምልከቶ ቀዋሚ ኮሚቴ ወይ ኮሚቴታት ናይ ምምራሕ ከይዲ እዩ።

11. "ካልኣይ ንባብ" ማለት ድሕሪ ፈላማይ ንባብ ነቲ ረቂቅ ሕጊ ንዝርዝር ፍተሻን ምርምራን ናብ ዝምልከቶ ኮሚቴ ወይ ኮሚቴታት ብኣፈ - ጉባኤ ምስተመርሐ እቲ ቀዋሚ ወይ ኮሚቴታት ንመተሓባበሪ ኮሚቴ ወይ ንቤት ምኽሪ ዘቕርቦ ወይ ዘቕርብዎ ፀብፃብን ውሳነ ሓሳብን ከምኡውን ኣብቲ በኮሚቴ ዝቐረበ ሰነድ ዝግበር ከይዲ ምይይጥ እዩ።

12."ሳልሳይ ንባብ" ድሕሪ ካልኣይ ንባብ ንመተሓባበሪ ኮሚቴ ወይ ብቤት ምኽሪ ብዝበለፀን ብዝዓሞቐን ንክረአ ንቋሚ ኮሚቴ ወይ ኮሚቴታት ዝተመርሐ ረቂቅ ሕጊ ዝምልከት ዝተዳለወ ፀብፃብን ውሳነ ሓሳብን ናብ መተሓባባሪ ኮሚቴ ወይ ቤት ምኽሪ ምስቀረበ ዝግበር ናይ መወዳእታ ምይይጥን ዝብፃሕ ውሳነን እዩ።

13."እርማት ቴክኒክ" ማለት ዝፀደቐ ሕጊ ቅድሚ ምሕታሙ ምስትኽኻል ቋንቋን መሰል ጎደለታትን ኾይኑ ብዝኾነ ይኹን ትሕዝቶ ኣገባብ ዘይቅይር መማሓየሺ እዩ

14."ኣካላት መንግስቲ" ማለት እቲ ቤት ምኽሪ ብቀጥታ ዝከታተለንን ዝቆፃፀረንን በጀት መንግስቲ ዝምደበለን ትካላት እየን።

15."መንግስቲ"ማለት ኣብ ውሽጢ እቲ ቤት ምኽሪ ኣብዛሓ መናብር ብዝረኸበ ወይ ዝረኸቡ ፖለቲካዊ ፓርቲ ዝምስረት ኣካል እዩ።

16."ናይ መንግስቲ ረቂቅ ሕጊ" ማለት ማለት ናይ ካልኦት ኣካላት ስልጣን ምምንጫው ሕጊ ከም ዘሎ ኾይኑ ኣብ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ

አካል ነው።

9. " አስረጂ" ማለት ምክር ቤቱ ወይም ኮሚቴዎች በተሰጣቸው ተግባር ዙርያ የበለጠ መረጃ ለማግኘት በተጋባዥነት የሚገኙ ግለሰቦች ወይም ድርጅቶች ናቸው።

10."የመጀመርያ ንባብ" ማለት የሕግ ረቂቅ ለመጀመርያ ግዜ ለአስተባባሪ ኮሚቴው ቀርቦ በህጉ መሰረታዊ ይዘት ላይ አጠቃላይ ውይይት ከተደረገ ቦሃላ ህጉን ለማፅደቅ በቀጥታ እንዲቀርብ የማድረግ ወይም ለዝርዝር እይታና ምርመራ ወደ ሚመለከተው ቀዋሚ ኮሚቴ ወይም ኮሚቴዎች የመምራት ሂደት ነው።

11."ሁለተኛ ንባብ" ማለት ከመጀመሪያው ንባብ በኋላ የህግ ረቂቅ ለዝርዝር እይታና ምርመራ ወደ ሚከተለው ኮሚቴ ወይም ኮሚቴዎች በአፈጉባኤው ከተመራ በኋላ ቀዋሚ ኮሚቴው ወይም ኮሚቴዎች ለአስተባባሪ ኮሚቴው ወይም ለምክርቤቱ የሚያቀርበው ወይም የሚያቀርቡት ሪፖርትና የውሳነ ሃሳብ እንዲሁም በቀረበው የኮሚቴው ሰነድ ላይ የሚደረገው የውይይት ሂደት ነው።

12."ሶስተኛ ንባብ" ማለት ከሁለተኛ ንባብ በኋላ ለኣስተባባሪ ኮሚቴው ወይም ለምክርቤቱ በይበልጥና በስፋት እንዲታይ ለቀዋሚ ኮሚቴ ወይም ኮሚቴዎች የተመረመረውን ረቂቅ ህግ ኣስመልክቶ የተዘጋጀ ሪፖርትና ዉሳኔ ሃሳብ ወደ ኣስተባባሪው ኮሚቴው ወይም ምክር ቤት ካቀረበ በኋላ የሚደረግ የመጨረሻ ዉይይትና የሚተላለፍ ዉሳኔ ነው።

13."የቴክኒክ እርምት" ማለት የፀደቀ ህግ ከመታተሙ በፊት ለቋንቋና መሰል ግድፈት ማስተካከያ ሲሆን በማንኛዉም ሁኔታ የህጉን ይዘት የማይለወጥ ማሻሻያ ነው።

14."የመንግስት አካላት" ማለት ምክርቤቱ በቀጥታ የሚከተላቸውና የሚቆጣጠራቸው በመንግስት በጀት የሚመደብላቸው ተቋማት ናቸው።

15."መንግስት" ማለት በምክር ቤቱ ዉስጥ ኣብላጫ መቀመጫ ባገኘ/ኙ ፖለቲካ ፓርቲ የሚመሰረት አካል ነው።

16."የመንግስት ረቂቅ ህግ ማለት የሌሎች አካላት ህግ የማመንጨት ስልጣን እንደተጠበቀ ሆኖ በክልሉ መስተዳድር ምክርቤት ተዘጋጅቶ

ተዳሊዩ ንቤት ምኽሪ ዝቐርብ ረቂቅ ሕጊ እዩ።

17. "ሰብ"ማለት ናይ ተፍጥሮ ሰብ ወይ ብሕጊ ናይ ሰብነት መሰል ዝረከበ ኣካል እዩ።

18."ኣብዝሓ ድምፂ ማለት ካብ ምልኣተ ጉባኤ /50+1/ ዝተረኸቡ ኣባላት ቤት ምኽሪ ብኣብዛሓ ድምፂ /50+1/ እንትድገፍ እዩ።

19. ኣብዚ ኣዋጅ ብተባዕታይ ፆታ ዝተገለፁ ድንጋጌታት ንኣንስታይ ፆታ እውን የካትት እዩ።

ክፍሊ ክልተ

ኣወዳድባ ፣ ቀንዲ ተግባራትን ስርዓት ኣሰራርሓን ቤት ምኽሪ

3. ሓፈሻዊ ኣወዳድባ

1. እቲ ቤት ምኽሪ ቀጺሎም ዘለው ኣወዳድባ ይህልውዎ።

ሀ. ጉባኤ ቤት ምኽሪ

ለ.ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽርን ኣፈ-ጉባኤን

ሐ. መተሓባበሪ ኮሚቴ

መ. ቀወምቲ ኮሚቴታት

2.ኣብ ላዕሊ ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1/ሀ፣ሐ፣መ/ ዝተዘርዘሩ ኣካላት ስልጣንን ተግባርን በዚ ኣዋጅ ዝተደንገገ እንትኸውን ስልጣንን ተግባርን ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ኣብ መጣየሺ ኣዋጅ እቲ ቤት ፅሕፈት ተደንጊጉ እዩ።

3. ኣብ ላዕሊ ኣብ ትሕቲ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተዘርዘሩ ኣካላት እንተሃለዉ እኳ እቲ ቤት ምኽሪ ኣድላይ ኾይኑ እንተረኺቦ ወይ ድማ እንትኣምነሉ ካልኦት ኣካላት ከጣይሽ ይኽእል።

4. ሓፈሻዊ ተግባራት ቤት ምኽሪ

እቲ ቤት ምኽሪ ተማሓይሹ ኣብ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ትግራይ ኣብ ኣንቀፅ 49 ብዝርዝር ንዝተወሃቦም ስልጣንን ትግባርን ኣብ ስራሕ ንምውዓል ዝስዕቡ ተግባራት ይፍፅም።

1. ሕጊ የውፅእ

2. ናይ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ፣ ካልኦት ተፀዋዕነቶም ንፈፃሚ ዝኾኑ ኣካላት፣ ኣካላትን ናይ ክልል ዳይነት ኣካልን ዋና ኦዲተርን ኣፈፃፅማ ትልሚ ይከታተል፣ ይምርምር፣ ንሓለፍቲ ስራሕ ንሕቶ ይፅውዕ፣ መምርሒ ይህብ፣ ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ስጉምቲ ይወስድ።

3. ብመሰረት ድንጋገ ተመሓይሹ ዝወፀ ክልላዊ ሕገ-መንግስቲ ዝተፈላለዩ ሓለፍቲ ኣካላት መንግስቲ ይሽውም ወይ ሹመቶም የፅድቕ።

ለምክርቤቱ የሚቀርብ የህግ ረቂቅ ማለት ነው

17."ሰው" ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በህግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው።

18."አብላጫ ድምፅ ማለት በምልአተ ጉባኤው ከተገኙት የምክርቤት አባላት 50% +1 ውስጥ በአብላጫ ድምፅ 50% +1ሲደግፍ ነው

19.በዚህ አዋጅ በወንድ ፆታ የተገለፁት ድንጋጊዎች የሴት ፆታም ያካትታል።

ክፍል ሁለት

የምክር ቤት አደረጃጀት፣ ዋና ዋና ተግባራት እና የአሰራር ስርዓት

3 አጠቃላይ አደረጃጀት

1. ምክር ቤቱ ከዚህ ቀጥሎ የተመለከተውን አደረጃጀት ይኖረዋል።

ሀ. የምክር ቤቱ ጉባኤ

ለ. የምክርቤቱ እና የአፈ ጉባኤው ፅ/ቤት

ሐ. አስተባባሪ ኮሚቴ

መ ቋሚ ኮሚቴዎች

2. ከላይ በንዑን ዓንቀፅ 1 /ሀ፣ ሐ፣ መ/ የተዘረዘሩት አካላት ስልጣንና ተግባራት በዚህ አዋጅ የተደነገገው ሲሆን የምክር ቤቱ ፅ/ቤት ስልጣንና ተግባራት በማቋቋሚያ አዋጅ ተደንግገዋል።

3. ከላይ በንዑስ አንቀፅ 1 ስር የተዘረዘሩት አካላት ቢኖሩም ምክር ቤቱ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ወይንም ሲያምንበት ሌሎች አካላትን ሊያቋቁም ይችላል።

4. የምክር ቤት አጠቃላይ ተግባራት

ምክር ቤቱ በተሻሻለው የትግራይ ሕገ መንግስት አንቀፅ 49 ስር በዝርዝር የተሰጡትን ስልጣንና ተግባራት ስራ ላይ ለማዋል የሚከሉትን ያከናውናል።

1. ሕግ ያወጣል።

2. የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤቱን፣ ሌሎች ተጠሪነታቸው ለአስፈፃሚ የሆኑ አካላት፣ የክልሉን የዳኝነት አካልና የዋና ኦዲተር የዕቅድ አፈፃፀም ይከታተላል፣ ይመረምራል፣ የስራ ሃላፊዎችን ለጥያቄ ይጠራል፣ መመሪያ ይሰጣል፣ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ እርምጃ ይወስዳል።

3. በተሻሻለው የክልሉ ሕገ መንግስት በተደነገገው መሰረት በተለያዩ የመንግስት አካላት የስራ ሃላፊዎችን ይሾማል ወይም ሹመታቸውም

4. ሓላፍነቱ ብዝግባእ ንከዋፃእ ዘኽእልዎ ቀወምትን ጊዚያውን ኮሚቴታት የጣይሽ፣ ፀብፃቦም ይሰምዕ።
5. ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ክልላዊ ሕገ-መንግስቲ ኣንቀፅ 73ን 86ን ንዝተጣየሹ ኣብያተ ምኽሪ ወረዳን ጣብያን ናይ ቴክኒክ ድጋፍ ይህብ፣ ኣፈፃፅማ ስራሕቶም ይከታተል።
6. ብሓፈሻ ድልየትን ረብሓን ዝወከሎ ህዝቢ ንክኽበር ካብኡ ዝሕሎ ግቡእ ኩሉ ይዋፃእ።

5 **ኣመራርፃ ኣፈ-ጉባኤን ምክትል ኣፈ-ጉባኤን**

1. ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ክልላዊ ሕገ-መንግስቲ ኣንቀፅ 50/1/ ቤት ምኽሪ ኣፈ-ጉባኤን ምክትል ኣፈ-ጉባኤን ይህልዎ።
2. ኣፈ-ጉባኤን ምክትል ኣፈ-ጉባኤን ዝምረፀሉ ኣግባብ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ኣንቀፅ 49/3 /መ/ ይኸውን። ዝርዝሩ ብዝወፅእ ደንቢ ይውሰን።

6 **ስልጣንን ተግባርን ኣፈ-ጉባኤን ምክትል ኣፈ-ጉባኤን**

1. ኣፈ ጉባኤ ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልውዎ።

ሀ. ናይቲ ቤት ምኽሪ ስሩዕን ህፁፅን ኣኼባታት ይፅውዕ፣ ይመርሕ።

ለ. ምስ ዝምልከቶም ኣካላት ብምኳን ኣጀንዳታት ኣኼባ እቲ ቤት ምኽሪ የዳሉ፣ ኣባላት ቤት ምኽሪ ቀዲሞም ክፈልጥዎ ይገብር።

ሐ. ነቲ ቤት ምኽሪ ብላዕለዋይነት ይመርሕ፣ የመሓድር

መ ነቲ ቤት ምኽሪ ብምውካል ምስ ካልኦት ኣካላት ይራኸብ። ኣጋይሽ ይቕበል፣ ዝተኣናገድሉ ኣግባባት ንክዳሎ መምርሒ ይህብ።

ረ ናይቲ ቤት ምኽሪ ኮሚቴታት ኣቦ መናብር፣ ምክትል ኣቦ መናብርን ኣባላትን ከምኡውን ሓላፊ ቤት ፅ/ቤት ቤት ምኽርን ብመሰረት ሕጊ ቤት ምኽሪ ኣብ ዝወከልዎም ትካል ዝውከሉ ኣባላት ናብ ቤት ምኽሪ ኣቅሪቡ የሽውም፣ ከምእውን ንክውከሉ ይገብር።

ሰ ካብ ዝተፈላለዩ ኣካላት ዝቐርብሉ ረቂቅ ሕግታት ተቐቢሉ እቲ ዋኒን ንዝምልከቶ ኮሚቴ ይመርሕ።

ሸ ረቂቕ ሕግን ፀብፃብ ኣካላት መንግስትን ከከም ኣድላይነቶም ንኣባላት ቤት ምኽሪ ኣቐዲሙ

ያፀድቃል።

4. ተግባራቱን በሚገባ ለመከናወን የሚያስችሉትን ቋሚና ግዝያዊ ኮሚቴዎች ያቋቁማል፣ ሪፖርታቸውን ያዳምጣል።
5. በክልሉ የተሻሻለው ህገ መንግስት አንቀፅ 71 ና 91 መሰረት ለተቋቋሙት የወረዳና የቀበሌ ምክርቤቶች የተክኔክ ድጋፍ ይሰጣል፣ የስራ አፈፃፀማቸውም ይከታተላል።
6. በአጠቃላይ የወከለውም ህዝብ ፍላጎትና ጥቅም ለማስከበር የሚጠበቅበትን ግዴታዎች ይወጣል።

5 **የአፈ-ጉባኤና የምክትል አፈ-ጉባኤ አመራረጥ**

1. በተሻሻለው የክልሉ ህገ መንግስት ዓንቀፅ 50/1/ መሰረት ምክርቤቱ አፈ-ጉባኤና ምክትል አፈ-ጉባኤ ይኑሮዋል።
2. አፈ-ጉባኤና ምክትል አፈ-ጉባኤው የሚመረጡት በተሻሻለው ህገ መንግስት አንቀፅ 49/3/ መ እና 50/2/ መሰረት ይሆናል። ዝርዝሩ በሚወጣው ደንብ ይወሰናል።

6 **የአፈ-ጉባኤው እና የምክትል አፈ-ጉባኤው ስልጣንና ተግባራት**

1. አፈ-ጉባኤው የሚከተሉትን ስልጣንና ተግባራት ይኖርታል

ሀ. የምክር ቤቱ መደበኛ እና አስቸኳይ ስብሰባ ይጠራል ይመራል።

ለ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመሆን የምክርቤቱ ስብሰባ አጀንዳ ያዘጋጃል፣ የምክር ቤቱ አባላት አስቀድሞ እንዲያውቁት ያደርጋል።

ሐ ምክርቤቱ በበላይነት ይመራል፣ ያስተዳድራል፣

መ ምክርቤቱ በመወከል ከክልሎች አካላት ጋር ይገናኛል፣ እንግዶቹን ይቀበላል፣ የሚስተናገዱበትን ሁኔታ የሚያመቻች መመርያ ይሰጣል።

ሰ የምክርቤቱ ኮሚቲዎች ሊቃነ መናብርት፣ ምክትል ሊቃነ መናብርት እና አባላት፣ የሚክርቤቱ የፅ/ቤት ሓላፊ እንዲሁም በህግ መሰረት ምክርቤቱ በሚወከልባቸው ተቆማት ውስጥ የሚወከሉ የምክርቤቱ አባላትን ለምክርቤቱ አቅርቦት ያሸሟል እንደዚሁም እንዲወከሉ ያደርጋል።

ረ ከተለያዩ አካላት የሚቀርቡቱን የህግ ረቂቅ ተቀብሎጉዳዩ ለሚመለከተው ኮሚቲ ይመራል።

ሰ የህግ ረቂቅና የመንግስት አካላት ሪፖርት እንደ አስፈለጊነቱ ለምክርቤቱን አባላት አስቀድሚ

ዝበፀሖም ምኽኑ የረጋግፅ።

ቀ አባላት ቤት ምኽሪ ዘሎዎም ፍሉይ መሰል ንክልዓል እንትውሰን እቲ ውሳነ ንዝምልከቶም ኣካላት የፍልጥ።

በ በቲ ቤት ምኽሪ ዝተዋሃቡ ውሳነታት፣ ትእዛዛት ወይ መምርሕታት ንዝምልከቶም ኣካላት፣ ሰብ ስልጣን ወይ ሰባት የፍልጥ፣ ኣብ ስራሕ ምውዓሎም እውን ይከታተል።

ተ ንስራሕ ቤት ምኽሪ ዘድሊ ማሓውር ቤት ፅሕፈትን በጀትን ብምድላው ናብ ቤት ምኽሪ ኣቐሪቡ የፅድቕ የማሓድር።

ቸ ብመሰረት ሕጊ፣ ሰራሕተኛታት ክቑፀሩን ክማሓደሩን ይገብር።

ነ ሰበስልጣናት፣ ሓለፍቲ ስራሕን መብርሂ ንክህሉ ዝድለዩ ሰባትን ኣብ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ንክርከቡ ይገብር።

ኘ ንኮሚሽን ክልላዊ ተርጓሚ ህገ መንግስቲ ይውደብ፣ ኣድላይ ዘበለ ድጋፍ ይህብ።

አ ምስ ኣብያተ ምኽሪ ወረዳን ጣብያን ክህሉ ዝግብኦ ናይ ስራሕ ርክብ ዝምልከት ዘድሊ ኣወዳድባን ኣሰራርሓን አፅኒዑ ብቤት ምኽሪ ክፀድቕ ብምግባር ኣብ ስራሕ የውዕል።

ከ ንኣብያተ ምኽሪ ወረዳን ጣብያን ናይ ቴክኒክ ድጋፍ ንክረክቡ ይገብር።

ኸ ኣብ ሓደ እዋንን ብቤት ምኽሪ ንዝተገበረሉ ቤት ምኽሪ ዝሓዞ ቁዋም ከከም ኣድላይነቱ ግልፂ ይገብር፣ ድምፂ ንክዋሃቦ ይገብር።

ወ ብዝተፈላለዩ ምኽንያታት ዝተጎደሉ አባላት ቤት ምኽሪ ንዝምልከቶ ኣካል ክፈልጥ ብምግባር ብመረፃ ዝትክእሉ ኩነታት የመቻቹ፣

ዐ ካልኦት ብቤት ምኽሪ ዝዋሃብዎ ተግባራት ይፍፅም ።

2. ምክትል ኣፈ-ጉባኤ ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ

ሀ. ኣፈ-ጉባኤ ኣብ ዘይህልወሉ ተኪኡ ይሰርሕ፣

ለ.ኣፈ-ጉባኤ ቀዋም ሒዙ ኣብ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ንክመያየጥ ኣብ ዝድለየሉ እዋን ነቲ ኣኼባ ይመርሕ፣

ሐ. ብቤት ምኽሪ ወይ ብኣፈ-ጉባኤ ዝህብዎ ካልኦት ተግባራት ይፍፅም።

7 ዓይነታት ኣኼባ ቤት ምኽሪ

እቲ ቤት ምኽሪ ዝስዕቡ ናይ ኣኼባ ዓይነታት

መድረሱን ያረጋግጣል።

ሸ የምክርቤቱ አባላት ያላቸው ልዩ መብት እንዲነሳ ሲወሰን ውሳኔውም ለሚመለከተው አካል ያሳውቃል።

ቀ በምክርቤቱ የተሰጡትን ውሳኔዎች፣ ትእዛዞችና መመርያዎች ለሚመለከታአው አካላት፣ ባለስልጣናት ወይም ሰዎች ያሳውቃል፣ በስራ ላይ መዋላቸውም ይከታተላል።

በ ለምክርቤቱ ስራ የምያሰፈልግ የፅሕፈት ቤቱ መዋቅርና በጀት አዘጋጅቶ ለምክርበረቱ አቅርቦ ያፀድቃል፣ ያስተዳድራል።

ተ በህግ መሰረት ሰራተኞች እንዲቀጠሩና እንዲተዳደሩ ያደርጋል።

ቸ ባለስልጣናት፣ የስራ ሃላፊዎችና ለአስረጅነት ለሚፈለጉ ሰዎች በምክርቤቱ ስብሰባላይ እንዲገኙ ያደርጋል።

ገ የክልሉ ህገመንግስት ተርጎሚ ኮምሽን ያደራጃል፣ አስፈላጊው ድጋፍ ይሰጣል።

ነ ከወረዳና ከቀቤሌ ምክርቤቶች ጋር ሊኖር የሚገባው የስራ ግንኙነት አስፈላጊውን አደረጃጀት አጥንቶ በምክርቤት እንዲፀድቅ በማድረግ ስራ ላይ ያውላል።

ኘ የወረዳ እና የቀበሌ ምክር ቤቶች የቴክኒክ ድጋፍ እንዲያገኙ ያደርጋል።

አ በአንድ ጉዳይ ላይ ምክር ቤቱ ምክክር ከተደረገበት ቦሃላ ምክር ቤቱ የያዘውን አቋም እነደ አሰፈላጊነቱ ግልፅ ያደርጋ፣ ድምፅም ያሰጥበታል።

ከ በተለያዩ ምክንያቶች የተጎደልቱን የምክርቤሩ አባላት ለሚመለከተው አካል ለማሳወቅ በምርጫ የመተኩበትን ሁኔታ ያመቻቻል።

ኸ ሌሎች በምክር ቤቱ የተሰጡትን ተግባራት ያከናውናል።

2. ምክትል አፈ-ጉባኤው የሚከተሉትን ስልጣንና ተግባራት ይኖርታል

ሀ. አፈ-ጉባኤ በለሌበት ተክፍቶ ይሰራል

ለ. አፈ-ጉባኤው አቋም ይዞ በምክቤቱ ስብሰባ ላይ ለመወያየት በሚፈለግበት ግዜ ስብሰባውን ይመራል።

ሐ.በምክር ቤቱ ወይም በአፈ-ጉባኤ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ይፈፅማል

7 የምክርቤት ስብሰባ ዓይነቶች

ምክርቤቱ የሚከተሉት የስብሰባ ዓይነቶች

ይህልውዎ።

1. ስሩዕ ኣኼባ
2. ህፁፅ ኣኼባ

8 ፈላማይ ኣኼባ

1. ፈላማይ ኣኼባ ሓድሽ ቤት ምኽሪ ናይቲ ኣብ ስራሕ ዝፀንሐ ቤት ምኽሪ ናይ ስራሕ ዘበን ምስጠናቀቀ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ በቲ ናይ ቀድም ኣፈ ጉባኤ ወይ ምክትል ኣፈ-ጉባኤ ይፅዋዕ ።
2. እቲ ኣፈ-ጉባኤ እውን ምልአተ ጉባኤ ምምልኡ ምስ ኣረጋገፀ መማረፂት ኮሚቴ ንክምረፅ ብምግባር ዝተመረፁ ኣባላት መማረፂት ኮሚቴ ነቲ መድረኽ ይለቀሎም፣ ኣባላት መማረፂ ኮሚቴውን ኣብ መንጎዎም ኣቦወንበር ይስይሙ።
3. እቲ መማረፂ ኮሚቴ ብመሰረት ድንጋገ እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 5 ኣፈ-ጉባኤን ምክትል ኣፈ-ጉባኤን የምርፅ።
4. ኣፈ-ጉባኤን ምክትል ኣፈ-ጉባኤን ምስተመረፁ ሽዑ ንሽዑ ቃለ ማሕላ ብምፍፃም ምስ ናይ ቀደም ኣፈ-ጉባኤ ምክትል ኣፈ-ጉባኤን ርክክብ ስልጣን ይፍፅሙ። ስነስርዓት ቃለ ምሓላ ብፕረዚደንት ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ወይ ብምክትል ፕረዚደንት መፈፃማይነት ይትግበር።
5. እቲ ስነ ስርዓት ምስ ተጠናቀቀ እቶም ዝተመረፁ ኣፈ-ጉባኤን ምክትልኣፈ-ጉባኤን ነቲ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ቦቶኦም ሒዞም ይመርሕዎ።

9 ስሩዕ ኣኼባ

1. ስሩዕ ኣኼባ ሓድሽ ቤት ምኽሪ ናይ ነባር ቤት ምኽሪ ዘመን ስራሕ ምስ ተዛዘመ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ ይፅዋዕ
2. ቤት ምኽሪ ኣብ ዓመት እንተ ዋሓደ ክልተ ስሩዕ ኣኼባ የካይድ።

10 ህፁፅ ኣኼባ

1. እቲ ዋኒን ዘህፅፅ እንተኳይኑ እቲ ኣፈ-ጉባኤ ሁፁፅ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ክፅውዕ ይክእል።
2. ካብ ኣባላት ቤት ምኽሪ ብሲሶ ድምፂ 1/3 እንተ ሓቲቶም እቲ ኣፈ-ጉባኤ ሁፁፅ ኣኼባ ናይ ምፅዋዕ ግቡእ ኣለዎ።

11 ምምላእ ምልኣተ ጉባኤ

1. ቅድሚ ምጅማር ኩሉ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ምምላእ ምልአተ ጉባኤ ክረጋገፅ ኣለዎ።

ይኖርታል።

1. መደበኛ ስብሰባ
2. አስቸኳይ ስብሰባ

8 የመጀመርያ ስብሰባ

1. ያዲሱ ምክርቤት የመጀመርያ ስብሰባ የቀድሟ ምክርቤት የስራ ዘመን በተጠናቀቀ አንድወር ግዚ ውስጥ በቀድሟ አፈጉባኤ ይጠራል።
2. አፈ-ጉባኤው የስብሰባው ምልአተ ጉባኤ መምላቱን ካረጋገጠ በኋላ አስመራጭ ኮሚቲ በማስመረጥ ለተመረጡት አስመራጭ ኮሚቴ አባላት መድረኩን ይለቃል፣ የአስመራጭ ኮሚቴው አባላትን ከመካከላቸው ሊቀመንበር ይሰይማሉ።
3. አስመራጭ ኮሚቴው በዚህ አዋጅ አንቀፅ 5 በተደነገገው መሰረት የምክርቤቱ አፈ-ጉባኤና ምክትል አፈ-ጉባኤ ያስመርጣል።
4. አፈ-ጉባኤውና ምክትል አፈ-ጉባኤው እንደተመረጡ ወድያውኑ ቃለ ማሃላ በመፈፀም ከቀድሟ አፈ-ጉባኤ ጋር የስልጣን ርክክብ ይፈፅማሉ። የቃለ ማህላ ስርዓቱ በክልሉ ጠቅላይ ፍርዷቤት ፕረዚዳንት ወይም ምክትል ፕረዚዳት አስፈፃሚነት ይከናወናል።
5. ስርዓቱ ከተጠናቀቀ ቦሃላ የተመረጡት አፈ-ጉባኤና ምክትል አፈ-ጉባኤ የምክርቤቱ ስብሰባ ቦታቸውን ይዞው የሚመሩ ይሆናል።

9 መደበኛ ስብሰባ

1. ያዲሱ ምክር ቤት መደበኛ ስብሰባ የቀድሞ ምክርቤት የስራ ዘመን በተጠናቀቀ አንድ ወር ግዚ ውስጥ ይጠራል።
2. ምክርቤቱ በዓመቱ ከ 2 የማያንስ መደበኛ ስብሰባ ያካይዳል።

10 አስቸኳይ ስብሰባ

1. የጉዳዩ ሁኔታ አስፈላጊ ካደረገው አፈ-ጉባኤው የምክርቤቱን አስቸኳይ ስብሰበሰ ሊጠራ ይችላል።
2. ከምክር ቤት አባላት መካከል በአንድ ሶስተኛ እጅ ከተጠየቀ አፈ-ጉባኤው አስቸኩይ ሰብሰባ የመጥራት ግዴታ አለበት።

11. የምልአተ ጉባኤ መሞላት

1. ማንኛውም የምክር ቤቱ ሰብሰባ ከመጀመሩ በፊት ምልዓተ ጉባኤ መሞላት ይረጋገጣል።

2. ካብ ኣባላት ቤት ምኽሪ ልዕሊ 50%+1 ልዕሊኡን እንተተረኺቦም ዝተማለአ ምልአተ ጉባኤ ይኸውን።

12 ኩነታት ኣቀማምጣ

ኣቀማምጣ ኣባላት ቤት ምኽርን ካልኦት ተሳተፍትን ብመሰረት ውሳነ ኣፈ-ጉባኤ እቲ ጉዳይ ብዝምልከቶ ኣካል ይፍፀም።

13 ኣኼባ ቤት ምኽሪ ብግልፂ ብዛዕባ ምክያድ

1. ኩሉ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ብግልፂ ዝካየድ ይኸውን
2. ብኣባላት ቤት ምኽሪ ወይ ብቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ክልልን ተሓቲቱ ልዕሊ ፍርቂ ብዝኾኑ ኣባላት ቤት ምኽሪ እንተተደጊፉ እቲ ኣኼባ ብዕፅው ክካየድ ይክእል።
3. እቲ ኣኼባ ብግልፂ ኣብ ዝካየደሉ እዋን ካብ ኣባላት ቤት ምኽሪ ወፃኢ ዕድመ ዝተገበረሎም ኣጋይሽ፣ ሓለፍቲ ስራሕ መንግስቲ ካብ ሕብረተሰብ ብታዓዛብነት ዝተፀውዑ፣ ሰብ ሞያ ወይም መብርሂ ወሃባይ፣ ሰራሕተኛታት ሚድያን ጋዜጠኛታትን ብዘይ ድምፂ ክርከቡ ይኽእሉ።
4. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ዝተደንገገ እንተሃለወ እኳ ተወከልቲ ማሕበራት ሓረስቶት፣ ደቂ ኣንስትዮ መናእሰይን ኣብ ኣኼባ ተረኺቦም ኣብ ዝምልከቶም ጉዳያት ምስታፍ ሓሳብ ምሃብን ምምኽኻርን ይኽእሉ። ኮይኑ ግን ድምፂ ኣብ ምሃብ ኣይሳተፉን።

14 ኩነታት ኣቀራርባ ጉዳያት

1. ብፍላይ ኩነታት ኣብቲ ኣኼባ ተላዒሎም ቤት ምኽሪ ብዘይካ ዝተመያየጠሎም፣ ኣብ ቤት ምኽሪ ቀሪቦም ምይይጥ ክግበረሎም ዝደለዩ ዋኒናት እንተዋሓደ ቅድሚ 45 ማዓልቲ ናብ ኣፈ-ጉባኤ ብፅሑፍ ክብፅሑ ኣለዎም።
2. ዝቐርብ ዋኒን ኣብ ክሊ ፀብፃብ ኣፈፃፅማ ስራሕ ኣባላት መንግስቲ እንተኮይኑ እቲ ፀብፃብ ኣብ ዝሸፈኖ ግዚ ውሽጢ ዝተተለሙ ጉዳያት፣ ዝተፈፀሙ ዘይተፈፀሙን፣ ኣብ ከይዲ ኣፈፃፅማ ዝተራአዩ ጥንኩሩን ድኩምን ጎንታት፣ዘጋጥሙ ችግራትን ንቅድሚት ክግበሩ ዝተሓሰቡ መፍትሒታትን ክሓቁፍ ኣለዎ።
3. እቲ ዝቐርብ ዋኒን ረቂቅ ሕጊ እንተኮይኑ እቲ ኣዋጅ ክወፅእ ንምንታይ ከም ዝደለየን ብዛዕባ ኣቀራርቡኡ ሓፈሻዊ መብርህን እቲ ረቂቅ ኣዋጅ ነጋሪት ጋዚጣ ትግራይ ብዝሕተመሎም ክልተ

2. ከምክር ቤቱ አባላት መካከል ከግማሽ በላይ ወይም 50%+1 በላይ በተገኙ ምልአተ ጉባኤ የተሟላ ይሆናል።

12 የአቀማመጥ ሁኔታ

የምክርቤቱ አባላትና የሊሎች ተሳታፊዎች አቀማመጥ አፈ-ጉባኤው በሚወስነው መሰረት ጉዳዩ በሚመለከተው አካል የፈፅማል

13 የስብሰባ ግልፅነት የተመለከተ

1. ማንኛው የምክርቤቱ ስብሰባ በግልፅ የሚካየድ ይሆናል።
2. በምክርቤቱ አባላት ወይም በክልሉ መስተዳድር ምክር ቤት ከተጠየቀና ከግማሽ በላይ የምክርቤቱ አባላት ከተደገፈ ስብሰባው በዝግ ሊካየድ ይችላል።
3. ስብሰባው በግልፅ የሚካየድበይ ግዚ ከምክርቤቱ አባላት ውጭ ጥሪ የተደረገላቸው እንግዶች፣ የመንግስት የስራ ሃላፊዎች፣ ከሕብረተሰብ ታዛቢዎች፣ ሞያተኞችና ወይም አስረጅዎች፣ የሚዲ ሰራተኞችና ጋዘጢኞች፣ ያለ ድምፅ መገኛት ይችላሉ።
4. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 3 የተደነገገው ቢኖሩም የአርሳደር፣ የሲቶችና የወጣቶች ማህበራት ተወካዮች በስብሰባው በመገኛት በሚመለከታቸው ጉዳዮች ላይ መሳተፍ፣ ሃሳብ መስጠትና መምከር ይችላሉ። ሆኖም ግን በድምፅ አሰጣት ላይ አይሳተፉም

14 የጉዳዮች አቀራረብ ሁኔታ

1. በልዩ ሁኔታ በስብሰባው ላይ ተነስተው ከሚመከርባቸው በስተቀር ማንኛውም ለምክርቤቱ ቀርበው እንዲመከርባቸው የሚያስፈልጉ ጉዳዮች ብያንስ 45 ቀናት በፊት ለአፈ-ጉባኤው በፅሑፍ መድረስ አለባቸው።
2. የሚቀርበው ጉዳይ በመንግስቲ አካላት የስራ አፈፃፀም ሪፖርት ዙርያ ከሆነ ሪፖርቱ በምሸፍነው ግዚ ውስጥ የታቀዱ ጉዳዮች፣ የተከናወኑና ያልተከናወኑ፣ በአፈፃፀም ሂደት ውስጥ የታዩ ጥንካሬ እና ጉድለቶች፣ ያጋጠሙ ችግሮችና ለወደፊቱ የታሰቡ መፍቲሂዎች ማጠቃለል አለበት
3. የሚቀርበው ጉዳይ የህግ ረቂቅ ከሆነ አዋጅን ለማውጣት ለምን እንዳስፈለገና ስለ አቀራረቡ አጠቃላይ መግለጫ እና ረቂቅ አዋጁን በትግራይ ነጋሪት ጋዚጣላይ በሚታተምባቸው 2 ቋንቋዎች

ቋንቋታት /ትግርኛን ኣምሓርኛን / ተዳሊዩ ክቐርብ ኣለዎ።

4. ፀብፃብ መፅናዕቲ እንተኾይኑ መበገሲ መፅናዕቲ፣ እቲ መፅናዕቲ ዝተካየደሉ ኣገባብ፣ ዝተረኸበ ውፅኢትን ውሳነ ዝወሃበሎም ነጥብታትን ዝሓዘ ይኸውን።
5. ሹመት ሰበስልጣን እንተኾይኑ ናይቲ ዝሽየም ሰብ ወይ ዝሽወሙ ሰባት ደረጃ ትምህርቲ ከምኡውን ጥንኩር ጉኒን ስነ-ምግባርን እቶም ሑፅያት ዝሐዘ ክኸውን ኣለዎ።
6. ናብ ጉባኤ ቤት ምኽሪ ዝቐርቡ ዋኒናት ከም ኩነታቱ ብዘይካ ብንባብ ክቐርቡ ዝኽእሉ ፅሑፋት ብዙሕ ግዘ ዝጠልቡ እንተኮይኖም ብኣፈ-ጉባኤ ቅድሚ 15 ማዓልቲ ናብ ኣባላት ክበፅሕ ይገብር። እዚ እንተዘይኮይኑ ግና ኣባላት ቤት ምኽሪ ቅድሚ ጉባኤ ምክያዱ ናብ ቤት ምኽሪ ኣቀዲሞም ብምምፃእ ብጉጅለ ክመያየጥሉ ይግበር ።
7. ዝኾነ ዋኒን ናብ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ክቐርብ እንተኮይኑ ከከም ኩነታቱ ብኣፈ-ጉባኤ ወይ ዝምልከቶ ኮሚቴ ወይ ኣፈ-ጉባኤ ብዝፈቀደሉ ኣካል ጥራሕ ይኸውን።

15 ብዛዕባ ምምንጫውን ምፅዳቕን ኣጀንዳ

1. ኣብ ስሩዕ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ቀሪቦም ምይይጥ ዝግበረሎም ኣጀንዳታት ከመንጭዉ ዝኽእሉ ብቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ክልላዊ መንግስቲ፣ ብላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ክልል፣ ብኣፈ-ጉባኤ፣ ብኮሚቴታት ቤት ምኽሪ፣ ብኣባላት ቤት ምኽሪ፣ ካልኦት ንቤት ምኽሪ ብቐጥታ ተፀዋዕቲ ዝኾኑ ኣካላትን ይኸውን።
2. ኣብቲ ኣኼባ ብምኽንያት ሁፅፅነት ብዘይካ ክቐርብ ዝሕተተሉ ዋኒን ካብ መንጎ ኣባላት ቤት ምኽሪ ኣጀንዳ ክታሓዘሉ ዝደሊ ሰብ ቅድሚ ኣኼባ 7 መዓልቲ ኣቀዲሙ ብመብርሂ ዝተሰነየ ፅሑፍ ናብ ኣፈ-ጉባኤ ክቕርብ ኣለዎ።
3. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተጠቀሰ ከምዘሎ ኮይኑ እቲ ኣኼባ ቅድሚ ስሩዕ ምይይጥ ምጅማሩ ሓደ ኣባል ቤት ምኽሪ ኢዱ ብምውፃእ ኣጀንዳ ክትሓዘሉ ክሓትት ይኽእል። ብኣብዛሓ ድምፂ እንተድገፍ ኣጀንዳ ኾይኑ ይቐፅል።
4. ቤት ምኽሪ ዝቐርበሉ ኣጀንዳታት ከከም ክብደት እቶም ዋኒናት ህፁፅነቶም ብኣብዛሓ ድምፂ የፅድቕ፣ ቀደም ሳዓቦም እውን ይውሰን።

ተዘጋጅቶ መቅረብ አለበት።

4. የጥናት ሪፖርት ማድረግ ከሆነ ለጥናቱ መነሻ፣ ጥናቱ የተካሄደበት ሁኔታ፣ የተገኘ ውጤትና ውሳኔ የምሰጥባቸው ነጥቦች የያዘ ይሆናል።
5. የሰዎች ሽሞት ከሆነ የተሻሚው ወይም ተኛሚዎችን ትምህርት፣ የስራ ልምድና ለተፈለጉበት ቦታ ያላቸው ግንኙነት እንዲሁም የእጭዎችን ጠንካራ ጎኖችና ስነ-ምግባር የያዘ መሆን አለበት።
6. በምክርቤቱ ስብሰባላይ በአፈ-ጉባኤው እንደ ሁኒታው በንባብ መቅረብ ከምችሉት ጉዳዮች በስተቀር አፈ-ጉባኢው ለመገንዘብ ግዚ የሚወስዱ ጉዳዮች ፅሑፊች ከምክርቤቱ ስብሰባ 15 ቀናት በፊት ለአባላት ሁሉም እንዲደርሱ ማድረግ ይችላል። ይህን ማድረግ ካልተቻለ ደግሞ አባላቱ ከስብሰባው መጀመር አስቀድሞ በምክርቤቱ ተገኝቶ በቡድን እንዲወያይበት ያደርጋል።
7. ማንኛውም ጉዳይ ለምክርቤቱ ስብሰባ የሚቀርበው እንደሁኔታው በአፈ ጉባኤው ወይም በሚመለከተው ኮሚቴ ወይም አፈ-ጉባኤው በሚፈቅድለት አካል ብቻ ይሆናል።

15 አጀንዳ ማመንጨትና ማፅደቅ

1. በምክርቤት መደበኛ ስብሰባላይ ቀርቦው የሚመከርባቸው አጀንዳዎች የሚመነጩት በክልሉ መንግስት መስተዳደር ምክርቤት፣ በክልሉ ጠቅላይ ፍርድቤት፣ በአፈ-ጉባኤው፣ በምክርቤቱ ኮሚቴዎች፣ በምክርቤቱ አባላት፣ ሌሎች ለምክርቤቱ በቀጥታ ተጠሪ በሆኑ ሌሎች አካላት ይሆናል።
2. በአስቸኮይነቱ ምክንያት በስብሰባው ላይ እንዲቀርብ ከሚጠየቅ ጉዳይ በስተቀር ከምክርቤቱ አባላት መካከል አጀንዳ እንዲያዝለት ተሚፈልግ ሰው ከስብሰባው 7 ቀናት በፊት ከፅሑፍ በግለጫ ጋር ለአፈ-ጉባኢው ማቅረብ ይኖርበታል።
3. በንኡስ አንቀፅ 2 የተጠቀሰው እንዳለ ሆኖ የስብሰባው ውይይት ከመጀመሩ አስቀድሞ አንድ የምክርቤት አባል እጁ በማውጣት አጀንዳ ሊያስይዝ መጠየቅ ይችላል። አጀንዳሆነ የሚቀጥለው ባብላጫ ድምፅ ሲደገፍ ነው።
4. ምክርቢቱ የቀረብሎትን አጀንዳዎች እንደየ ጉዳያቸው ክብደትና አስቸኳይነት በአብላጫ ድምፅ ያፀድቃል፣ ቀደም ተከተላቸውም

5. ቤት ምኽሪ ቀደም ሰዓብ ኣጀንዳታት ኣኼባ ዝውስን፣

ሀ ብኣፈ ጉባኤ ዝቐርብ ህፁፅ ጉዳይ

ለ ብኣባላት ቤት ምኽሪ ቀሪቦም ህፅፅነቶም ብቤት ምኽሪ ዝተኣመነሎም

ሐ ቤት ምኽሪ ኣብ ቀፃሊ ኣኼባ ንክርአዩ ዘመሓላልፎም

መ ብኣባላት ቤት ምኽሪ ቀሪቦም ብኣብዛሓ ድምፂ ኣባላት ቤት ምኽሪ ዝተደገፉ

ረ ብኮሚቴ ወይ ብሰብ ሞያ ተፀኒዮም ንክቐርቡ ዝተወሰኑ

ሰ ቤት ምኽሪ ዝተሰየሙ ኮሚቴታት ብዘቕርብዎ ፀብፃብ ይኸውን። ዝርዝሩ ብዝወፅእ ደንቢ ይውሰን።

16 ኣካይዳ ምይይጥን ቀደም ሳዓብ ተዛረብትን

1. ቤት ምኽሪ ኣብ ሓደ ዋኒን ክመያየጥ ዝጅምር እቲ ኣፈ-ጉባኤ፣ ዝምልከቶ ሓላፊ፣ ባዓል ሞያ ወይ ነቲ ዋኒን ዘፅነዐ ኮሚቴ ዘቅረቦ ሓፈሻዊ መብርሂ ምስ ሰመዐ ይኸውን።

2. ኣብ ዝኾነ ዋኒን ሓደ ኣባል ቤት ምኽሪ ክዛረብ ዝክእል ኢዱ ኣውፅኡ ንኣፈ-ጉባኤ ብምርኣይ እንትፍቀደሉ ጥራሕ ይኸውን።

3. እቲ ኣፈ-ጉባኤ በዝሒ ዝወፀ ኢድ፣ ንምይይጥ ዝቐረበ ዓይነት ዋኒን፣ ንዝተፈቀደ ሓፈሻዊ ግዜን ብምርኣይ ቀደም ሳዓብ ተዛረብትን ከምኡውን ዝፍቀደሉ ግዘን ወሲኑ ክፍልጥ ይክእል። ብዝተካአለ መጠን ድማ ብድጋፍን ብተቃውሞን ንዝዛረቡ ኣባላት ዝተመጣጠነ ዕድል ክረኽቡ ይግበር።
4. ዝኾነ ይኹን ኣባል ካብ ዝተወሰነ ቀደም ሳዓብ ወፃኢ ክዛረብ ወይ ስነስርዓት ኣኼባ ተጣሒሱ እዩ ኢሉ ከስተኻኽል እንተዘይኾይኑ ዘረባ ንዝጀመረ ኣባል ከቛርፅ የብሉን።
5. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተደንገገ እንተሃለወ እኳ ቤት ምኽሪ ኣብ ዝቐረበ ዋኒን ውሳነ ቅድሚ ምሃቡ ከከምኣድላይነቱ ጊዜን ቦታን ብምውሳን ካብ ዝምልከቶም ሓለፍቲ ወይ ሰብ ሞያ ተወሳኺ መብርሂ ወይ መረዳእታ ክሰምዕ ወይ ክቕርብ ይክእል፣ ዝርዝሩ ብዝወፀእ ደንቢ ይድንገግ።

ይወስናል።

5. ምክርቤቱ የስብሰባ አጀንዳዎችን ቀደም ተከተል የሚወስነው፦

ሀ በአፈ-ጉባኤ የቀረበ አስቸኳይ ጉዳይ

ለ በምክርቤቱ አባላት ቀርቦ አስቸኳይነታቸው በምክርቢቱ የታመነባቸው

ሐ ምክርቤቱ በተከታታይ ስብሰባ እንዲታዩ ይስተላለፋቸው

መ በምክርቤቱ አባላት ቀርቦ በምክር ቤቱ አብላጫ ድምፅ የተደገፈ

ሠ በኮሚቴ ወይም በሞያተኞች ተጠንተው እንዲቀርቡ የተወሰኑና

ረ በምክርቤቱ የተሰየሙት ኮሚቴዎች የምያቀርቡት ሪፖርቶች ይሆናሉ። ዝርዝሩ በሚወጣው ደንብ ይወሰናል

16 የውይይት አካየድና የተናጋሪዎች ቀደም ተከተል

1. ምክር ቤቱ በአንድ ጉዳይ ላይ ለመዋያየት የሚጀምረው አፈ-ጉባእው ፣ጉዳዩ የሚመለከተው ሃላፊ፣ ባለሞያ ወይም ጉዳዩን የጠናው ኩሜቴ የሚያቀርበውን አጠቃላይ መግለጫ በማዳመጥ ይሆናል።

2. ማንኛውንም ጉዳይ አስመልክቶ አንድ የምክር ቤት አባል መናገር የሚችለው እጁን በማውጣት ለአፈ-ጉባኤው በማሳየት ሲፈቅድለት ብቻ ይሆናል።

3. አፈ-ጉባኤው የወጣውም ኢጅ ብዛት፣ ለውያየት የቀረቡ ጉዳይ ዓይነትና የተፈቀደ አጠቃላይ ግዚ ላይ በመመስረት የተናጋሪዎችን ቀደም ተከተል እና ብዛት እንዲሁም የሚፈቀድለትን ግዚ ወስኖ ማሳወቅ ይችላል። በተቻለ መጠንም በመደገፍና በመቃወም ለሚናገሩት አባላት የተመጣጠነ እድል እንዲያገኙ ያደርጋል።
4. ማንኛውም አባል ከተወሰነ ቀደም ተከተል ውጭ መናገር ወይም የስብሰባ ስነስርዓት ተጥሰዋል ብሎ ለማስተካከል ካልሆነ በስጠቀር በመናገር ላይ ያለንአባል ማስቆም አይችልም።
5. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 ስር የተደነገገው ቢኖርም ምክርቤቱ በቀረበው ጉዳይ ላይ ውሳነ ከመስጠቱ በፊት እንደየ አስፈላጊነቱ ቦታና ግዚ ለመወሰን የሚመለከታቸው ሃላፊዎች ወይም ባለሞያዎች ተጨማሪ መግለጫ ወይም ማስረጃ መስማት ወይም ማስቀረብ ይችላል። ዝርዝሩ በሚወጣ ደንብ ይደነገጋል።

17 ውሳነ ሓሳብ ምቕራብን ውሳነ ምሃብን

1. ኣፈ ጉባኤ ኣብ ዝቐረበ ዋኒን እኹል ምይይጥ ተገይሩ እዩ ኢሉ እንተኣምን ውሳነ ሓሳብ ክቅርብ ወይ ብኣባላት ንክቐርብ ክሓትት ይኽእል።
2. ውሳነ ሓሳብ ብቃል ወይም ብፅሑፍ ክቐርብ ይክእል። ነቲ ኣኼባ ውሳነ ንምሃብ ብዘይአፀግም ኣገባብ ግልፂ ኮይኑ ክቐርብ ይግባእ።
3. ውሳነ ሓሳብ ቅድሚ ምቅራቡ እንተወሓደ ብሓደ ካሊእ ኣባል ክድገፍ ይግበኦ።
4. ኣብ ሓደ ዊኒን ልዕሊ ሓደ ውሳነ ሓሳብ እንተ ቀሪቡ ብኣብዛሓ ድምፂ ይፍለ።
5. ብፍሉይ ኩነታት እንተዘይተወሲኑ ቤት ምኽሪ ኣብ ሓደ ዋኒን ውሳነ ዘሕልፍ ብሓባራዊ ድምፂ ይኸውን ምርድዳእ እንተዘይ ተኻኢሉ ኣብቲ ኣኼባ ብዝተረከቡ ኣባላት ኣብዛሓ ድምፂ ይውሰን።
6. ንውሳነ ዝዋሃብ ድምፂ ብቀዳምነት ንምድጋፍ፣ ቀፂሉ ንተቃውሞ፣ ኣብ መወዳእታ ንድምፂ ታዓቅቦ ቀደም ሳዓብ ዕድል ብምሃብ ይኸውን።
7. ውሳነ ድምፂ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ማዕረ፣ ማዕረ 2 ዝተኸፈለ እንተኾይኑ ብደንቢ ብዝተዘርዘረ መሰረት ቤት ምኽሪ ውሳነ ይህብ።
8. ተቃውሞ ድምፂ ዘለዎምን ድምፂ ዘይሃቡን ኣባላት ምኽንያቶም ክቕርቡ ኣድላይ ኾይኑ እንተርከብ ይፍቀደሎም።

18 ነቲ ውሳነ ዳግም ብዛዕባ ምርኣይ

1. ብመሰረት ዓንቀፅ 17 ኣብ ሓደ ዋኒን ንዝተውሃበ ውሳነ እቲ ውሳነ ዝተዋሃበሉ ኣኼባ ቅድሚ ምዝዛሙ ዳግም ንክረአ ብኣባል ቤት ምኽሪ ሕቶ ክቐርብ ይኽእል።
2. እቲ ሕቶ ዳግም ንምይይጥ ክቐርብ ዝክእል ኣብቲ ኣኼባ ካብ ዝተረኸቡ ኣባላት ብኣብዛሓ ድምፂ እንተድግፍ ይኸውን።
3. ዳግም ምይይጥ ዝግበረሉ ውሳነ ክልወጥ ዝክእል ከምባሓድሽ ዝቐረበ ውሳነ-ሓሳብ ኣብቲ ኣኼባ ካብ ዝተረኸቡ ኣባላት ውሽጢ ልዕሊ ፍርቂ (50%+1) ድምፂ እንተረኺቡ እዩ።
4. እቲ ኣኼባ ምስተዛዘመ ዳግም ንምውሳን ዝቐርብ ሕቶ ብመሰረት ኣንቀፅ 15 ከም ብሓዱሽ ኣጀንዳ ዝተኣናገድ ይኸውን።

19 ሓሳብ ናይ ምልዓል መሰል

1. ሓደ ሓሳብ ንቤት ምኽሪ ምይይጥ ዘቕረበ ኣባል ኣብቲ ሓሳብ ቅድሚ ውሳነ ምሃቡ ሓሳቡ ክልዕል

17 የውሳነ ሃሳብ ማቅረበና ውሳነ መስጠት

1. አፈ-ጉባኤ በቀረበው ጉዳይ ላይ የተደረገው ውይይት በቂ ነው ብሎ ስያምን የውሳኒ ሃሳብ ማቅረብ ወይም በአባላት እንዲቀርብ መጠየቅ ይችላል።
2. የውሳነ ሃሳብ በቃል ወይም በፅሑፍ መቅረብ ይችላል። ለስብሰባውን ውሳነ ለመስጠት በማያስቸግር ሁኒታ ግልፅ ሆኖ መቀረብ አለበት።
3. የውሳነ ሃሳብ ከመቅረቡ በፊት ብያንስ በአንድ ሊላ አባል መደገፍ ይኖርበታል።
4. በአንድ ጉዳይ ላይ ከአንድ በላይ የውሳነ ሃሳብ የቀረበ እንደሆነ በአብላጫ ድምፅ ይለያል።
5. ለየት ባለ ሁኒታ ካልተወሰነ በስተቀር ምክር ቤቱ በአንድ ጉዳይ ላይ ውሳነ ይምያስተላልፈው በጋራ ድምፅ ይሆናል። መግባባት ካልተቻለ በስብሰባው ላይ በተገኙት አባላት አብላጫ ድምፅ ይወሰናል።
6. ለውሳኔ የሚሰጠው ድምፅ በቅድምያ ለድጋፍ፣ ቀጥሎ የተቃውሞ፣ በመጨረሻ በድምፅ ተአቅቦ ቀደም ተከተል ዕድል በመስጠት ይሆናል።
7. የምክርቤቱ ስብሰባ ውሳኒ ድምፅ እኩል በእኩል ለ 2 የተከፈለ እንደሆነ በደንብ በተዘረዘረው መሰረት ምክርቤቱ ውሳኒ ይሰጣል።
8. የተቃውሞ ድምፅ ያላቸው እና ድምፅ ያልሰጡ አባላት ምክንያታቸውን መግለፅ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ይፈቀድላቸዋል።

18 ውሳኔውን እንደገና ስለማየት

1. በአንቀፅ 17 መሰረት በአንድ ውሳኔ የተሰጠበት ጉዳይ ላይ ውሳኔ የተሰጠበት ስብሰባ ከመጠናቀቁ በፊት እንደገና እንዲታይ በምክር ቤቱ አባል ጥያቄ ሊቀርብ ይችላል።
2. ጥያቄ እንደገና ለውይይት የሚቀርብ በስብሰባው ላይ በተረኙ አባላት አብላጫ ድምፅ ሲደገፍ ይሆናል።
3. እንደገና ውይይት የተደረገበት ውሳኔ መለወጥ የሚችለው እንደአዲስ የቀረበው የውሳኔ ሓሳብ በስብሰባው ከተገኙ አባላት ወስጥ ከግማሽ በላይ (50%+1) ድምፅ ካገኘ ነው ።
4. ስብሰባው ከተጠናቀቀ ቦሃላ እንደገና ለመወሰን የሚቀርብ ጥያቂ በአንቀፅ 15 መሰረት እንደ አዲስ አጀንዳ የሚስተናገድ ይሆናል።

19ሓሳብ የማንሳት መብት

1. አንድን ሓሳብ ለምክር ቤት ውይይት ያቀረበ አባል በሓሳቡ ላይ ውሳኔ ከመስጠቱ በፊት

ይኽእል።

2. ካሊእ ኣባል ነዚ ዝተልዓለ ሓሳብ ከም ናይ ባዕሉ ሓሳብ ገይሩ ብምቕራብ ነቲ ምይይጥ ክቅፅሎ ዝኽእል ምዃኑ ቅቡል ኮይኑ እንድሕር ዘየለ ግን እቲ ዝነበረ ምይይጥ ይቋረፅ።

20 ብዛዕባ ቃለ ጉባኤ

1. ናይ ቤት ምኽሪ ወይ ናይ ኮሚቴታት ዝኮነ ይኹን ናይ ኣኼባ ቃለ-ጉባኤ ብስነ-ስርዓት ክትሓዝ ኣለዎ።
2. እቲ ቃለ ጉባኤ ድማ፦

ሀ ናይቲ ኣኼባ ቦታ፣ ዕለትን ሰዓትን፣

ለ ዝርዝር ስም ተሳተፍቲ ኣኼባ፣ ዝመፁሉ ቦታን ሓላፍነት፣

ሐ ኣባል ከይኮኑን ድምፂ ከይሃለዎምን ዝተሳተፉን ደረጃ ተሳተፎኦምን፣

መ ንኣኼባ ዝቐረበ ኣጀንዳ፣

ረ ብኣፈላላይ ክምዝገብ ኣብቲ ኣኼባ ዝቐረበ ሓሳብ፣

ሰ ኣብቲ ኣኼባ ዝተዋሃበ ውሳነን እቲ ኣኼባ ዝተዛዘመሉ ኩነታትን ጊዜን ዝሓዘ ክኸውን ኣለዎ

3. ሓደ ቃለ-ጉባኤ ኣብ ዝቅፅል ኣኼባ ቀሪቡ ክፀድቕ ኣለዎ፣ ንምፅዳቑ እውን ብፊርማ ኣፈ-ጉባኤን ምክትል ኣፈ-ጉባኤን ይረጋገፅ።
4. ኩሉ ኣባል ቤት ምኽሪ ናይቲ ኣኼባ ቃለ ጉባኤ ክርኢ ይኽእል።

ክፍሊ ሰለስተ
ስነ-ስርዓት ምውፃእ ሕጊ

21 ስልጣን ምውፃእ ሕጊ

ናይ ቤት ምኽሪ ስልጣን ምውፃእ ሕጊ ዝግለፅ ሓደሽቲ ሕግታት ብምውፃእ፣ ኣብስራሕ ንዘለዉ ብምምሕያሽ ወይ በምስዓር ይኸውን።

22 ሕጊ ናይ ምምንጫው ስልጣን

ረቂቅ ሕጊ ብምምንጫው ናብ ቤት ምኽሪ ክቕርቡ ዝኽእሉ፣

1. ኣካላት መፈፀምቲ ክልላዊ መንግስቲ
2. ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ክልል
3. ተፀዋዕነቶም ንቤት ምኽሪ ዝኾኑ ካልኦት ኣካላት መንግስቲ
4. ብክልል ደረጃ ዝተወደቡ ማሕበራት ሓፋሽ
5. ኣባላት ቤት ምኽሪ፣
6. ቀወምቲ ኮሚቴታት ቤት ምኽሪ ወይ ድማ
7. ኣፈ-ጉባኤ ቤት ምኽሪ እዮም
8. በዚ ዓንቀፅ ኣብ ትሕቲ ዓንቀፅ 1፣ 2፣ 3ን 4ን ዝተገለፁ ኣካላት፣ ሕጊ ዘመንጭው ኣብ ክሊ ብሕጊ ዝተዋሃቦም ስልጣን ወይም ብዝተጣየሸሉ

ሓሳቡን ማንሳት ይችላል።

2. ሌላ አባል ይህንን የተነሳው ሓሳብ እንደራሱ ሓሳብ አድርጎ በማቅረብ ውይይቱን ማስቀጠል እንደተጠበቀ ሆኖ ከሌላ ግን በሃሳቡ ላይ ሲደረግ የነበረውም ውይይት ይቆማል።

20 ስለ ቃለ ጉባኤ

1. የምክርቤት ውይይት የኮሚቴዎች ማናቸውመ ስብሰባ ቃለ ጉባኤ በስነ-ስርዓት የተያዘ መሆን አለበት።
2. የቃለ ጉባኤውም፣

ሀ የስብሰባውን ቦታ፣ ቀን እና ሰዓት፣

ለ የስብሰባውን ተሳታፊዎች ስም ዝርዝር፣ የመጡበት ቦታ እና ሃላፊነት፣

ሐ አባል ሳይሆኑና ድምፅ ሳይኖራቸው የተሳተፉ እና የተሳትፎአቸው ደረጃ፣

መ ለስብሰባው የቀረበ አጀንዳ፣

ሠ በልዩነት እንዲመዘገብ በስብሰባው ላይ የቀረበ ሃሳብ፣

ረ በስብሰባው የተላለፈ ውሳኔ እና ስብሰባው የተጠናቀቀበት ሁኔታ እና ጊዜ የያዘ መሆን አለበት

3. አንድ ቃለ ጉባኤ በሚቀጥለው ስብሰባ ቀርቦው መፅደቅ አለበት። መፅደቁም ብአፈ-ጉባኤውና በምክትል አፈ-ጉባኤው ፊርማ ይረጋገጣል።
4. ማንኛውምአባል የስብሰባውን ቃለ ጉባኤ ማየት ይችላል።

ክፍል ሶስት
ሕግ የማውጣትስነ-ስርዓት

21 ሕግ የማውጣት ስልጣን

የምክርቤቱ ሕግ የማውጣት ስልጣን የሚገልፀው አዳዲስ ሕጎች በማውጣት፣በስራ ላይ ያሉትን በመሻሻል ወይም በመሻር ይሆናል።

22 ሕግ የማመንጨት ስልጣን

የህግ ረቂቅ በማመንጨት ለምክርቤቱ ማቅረብ የሚችሉት፦

1. የክልሉ መንግስት አስፈፃሚ አካላት
2. የክልሉ ጠቅላይ ፍርድቤት
3. ተጠሪነታቸው ለምክርቤት የሆኑ ሌሎች የመንግስት አካላት።
4. በክልል ደረጃ የተደራጁ የቡዝሃን ማሕበራት
5. የምክርቤት አባላት
6. የምክርቤት ቆዎሚ ኮምቲዎች ወይም
7. የምክርቤት አፈ-ጉባኤ ናቸው።
8. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1፣2፣3ና4 ስር የተገለፁት አካላት፣ሕግን የምያመነጩት በሕግ በተሰጣቸው ስልጣን ወይ በተቋቋምበት ዓላማ

www.abyssinialaw.com

ዕላማ ይኸውን።

23 ብዛዕባ ኣቀራርባ ረቂቕ ሕጊ

1. በዚ ኣዋጅ ኣብ ትሕቲ ዓንቀፅ 14 /1 መሰረት ዝተደንገገ ኣግባብ ዝኮነ ይኹን ረቂቕ ሕጊ ዘቕርብ ኣካል ቅድሚ 45 ማዓልቲ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ናብ ኣፈ-ጉባኤ ብፅሑፍ ከቕርብ ኣለዎ።
2. ኣብ ላዕሊ ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተጠቀሰ እንተሃለወኳ በቲ ዝተጠቀሰ ግዚ ንምቕራብ ዘፀግም ከም ኣዋጅ በጀት ዝመስል ረቂቕ ካብዚ ብዝሓፀረ ግዚ ክቐርብ ይኽእል።
3. ትሕዝቶ እቲ ፅሑፍ እውን በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 14/3 መሰረት ዝተደንገገ ክኸውን ኣለዎ።
4. ኣብ ላዕሊ ዝተደንገገ ከም ዘሎ ኮይኑ ብኣባላት ቤት ምኽሪ ዝቐርብ ረቂቕ ሕጊ እንተዋሓደ ብ 4 ፊርማ ኣባላት ቤት ምኽሪ ክድገፍ ይግበኦ።
5. ብፈፃሚ ኣካል ዝቐርብ ዝኾነ ይኹን ረቂቕ ሕጊ ብቀዳምነት ብቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ክልላዊ መንግስቲ ክረአ ኣለዎ።
6. ኣፈ-ጉባኤ ብመሰረት ኣብ ላዕሊ ዝተደንገገ ዝበፅሐ ረቂቐ ሕጊ ንፈለማ ንባብ ኣጀንዳ ይሕዘሉ።

24 ፈላማይ ንባብ

1. ንፈላማይ ንባብ ዝተተሓዘሉ ረቂቅ ሕጊ መተሓባበሪ ኮሚቴ ኣብ ዝተረኸበሉ ኣፈ ጉባኤ ወይ ንሱ ዝወከሎ ሰብ ወይ ነቲ ረቂቕ ሕጊ ዘቐረቦ ኣካል ተወካሊ ብዕሊ የንብብ።
2. እቲ ዝቐረበ ረቂቕ ሕጊ በዝሒ ዘለዎን ንምንባብ ግዝ ዝወስድን እንተኮይኑ ኣፈ-ጉባኤ ንኣባላት መተሓባበሪ ኮሚቴ ቀዲሙ ክበፅሖም ብምግባር ብዕሊ ከይተነበበ ምይይጥ ክግበረሉ ክገብር ይክእል።
3. ፈላማይ ንባብ ምስ ተዛዘመ ኣፈ-ጉባኤ ኣብቲ ረቂቕ ብሓፈሻዊ መልክዑ የመያይጥ።
4. ኣብቲ ረቂቕ እኹል ምይይጥ ምስ ተገበረሉ በቶም ኣባላት ብ50%+1 ብድምፂ እንተተደጊፉ ናብ ዝምልከቶ ቀዋሚ ኮሚቴ መምራሕ ከየድልየሉ ብቀጥታ ናብ ቤት ምኽሪ ምቕራብ ይካኣል።
5. ብቀጥታ ናብ ቤት ምኽሪ ምቕራብ ዘይካኣል እንተኾይኑ ብኣፈ-ጉባኤ እቲ ዋኒን ዝምልከቶ ቀዋሚ ኮሚቴ ይምራሕ።

25. ረቂቕ ሕጊ ንዝምልከቶ ቀዋሚ ኮሚቴ ብዛዕባ ምምራሕ

ዙርያ ይሆናል

23 ስለ ሕግ ረቂቅ አቀራረብ

1. በዚህ አዎጅ ዓንቀፅ 14 /1 ስር በተደነገገው መሰረት ማንኛውም የህግ ረቂቅ የምያቀርብ አካል ምክርቤት ስብሰባ 45 ቀናት በፊት ለአፈ ጉባኤው ማቅረብ አለበት።
2. ከላይ በንኡስ ዓንቀፅ 1 የተጠቀሰው ቢኖርም እንደበጀት አዋጅ የመሳሰሉ በተጠቀሰው ግዚ ለማቅረብ የምያስቸግር ረቂቅ ከዚህ ባጠረ ግዚ ሊቀርብ ይችላል።
3. የፅሕፍ ይዘትም በዚህ አዋጅ አንቀጽ 14/3 ላይ በተደነገገው መሰረት መሆን አለበት።
4. ከዚህ በላይ በተደነገገው እንደተጠበቀው ሆኖ በምክርቤት አባላት የሚቀርብ የህግ ረቂቅ ብያንስ 4 የምክርቤት አባላት ፊርማ መደገፍ ይኖርበታል።
5. ከአስፈፃሚ አካል የሚቀርብ ማንኛውም የህግ ረቂቅ አስቀድሞ የክልሉ መንግስት አስተዳደር ምክርቤት መታየት አለበት።
6. አፈ-ጉባኤው ከዚይ በላይ በተደነገገው መሰረት የደረሰውን የህግ ረቂቅ ለመጀመያ ንባብ አጀንዳ ይያዝለታል።

24 የመጀመርያ ንባብ

1. የመጀመርያ ንባብ የተያዘለት የህግ ረቂቅ አስተባባሪ ኮሚቴ በተገኘበት አፈ-ጉባኤው ወይም እሱ የሚወክሎው ሰው ወይም የህግ ረቂቁ ባቀረበው አካል ተወካይ በይፋ ይነበባል።
2. የቀረበው የህግ ረቂቅ ብዛትና ማንበቡ ግዚ የምወስድ ከሆነ አፈ-ጉባኤው ላአስተባባሪ ኮሚቴው አባላት አስቀድሞ እንዲደርሳቸው በማድረግ በይፋ ሳይነበብ ውይይት እንዲደረግበት ማድረግ ይችላል።
3. የመጀመርያ ንባብ ከተጠናቀቀ ቦሃላ አፈ ጉባኤው በረቂቁ አጠቃላይ ሁኔታ ላይ ያወያያል።
4. በረቂቅ ላይ በቂ ውይይት ከተደረገበት ቦሃላ በኣባላቱ በ 50%+1 ድምፅ ከተደገፈ ለሚመለከተው ቆዋሚ ኮሚቲ መምራት ሳይስፈልግ ለምክርቢቱ ስብሰባ ማቅረብ ይችላል።
5. በቀጥታ ለምክርቤቱ ማቅርብ የማይችል ከሆነ በአፈ-ጉባኤው ጉዳዩ ለሚመለከተው ቋሚ ኮሚቲ ይመራል።

25 የሕግ ረቂቅ ለሚመለከተው ቋሚ ኮሚቲ መምራት

1. ኣፈ-ጉባኤ ረቂቕ ሕጊ ናብ ቀዋሚ ኮሚቴ ዝመርሐ ብቐዳምነት ኣወዳድባ እቲ ኮሚቴ፣ ነቲ ረቂቕ ዘቕረበ ኣካልን ትሕዝቶ እቲ ኣዋጅን ኣብ ግምት ብምእታው ይኸውን።
2. እቲ ኩነታት ዘገድድ ኣብ ዝኾነሉ እዋን መተሓባበሪ ኮሚቴ እቲ ረቂቕ ብልዕሊ ሓደ ኮሚቴታት ንክረአ ክመርሕ ይኽእል።
3. ኣብዚ በዚ ኣዋጅ ኣብ ንኡስ ኣንቀፅ/2/ ዝተደንገገ እንተሀለወ እኳ ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳያት ሕግን ምምሕዳርን ኩሎም ዝወፁ ረቂቕ ሕጊ ትሕዝቶ ሕጊ ናይ ምምርማር ግቡእ ኣለዎ።

26.ካልኣይ ንባብ

1. ኣፈ ጉባኤ ድሕሪ ፈላማይ ንባብ ንዝምልከቶ ቀዋሚ ኮሚቴ ኣብ ዝተመረሐሉ ረቂቕ ሕጊ ኣመልኪቱ ተዳሊዩ ኣብ ዝቐርብ ውሳነ ሓሳብ ብንባብ ንክቐርብ ይገብር።
2. ኣብ ዝቐረበ ውሳኔ ሓሳብ ብዕምቆት ምይይጥ ንክካየድ መድርኽ ይኸፍት።
3. ኣብቲ ረቂቕ ሕጊ እኹል ምይይጥ ምክያዱ እንተኣሚንሉ ሕጊ ኮይኑ ንክውፅእ ንኣኼባ ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ንክቐርብ ወይ ናብ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ቀሪቡ እንተኾይኑ ድማ ንክፀድቕ ይውስን። ኣብ ዝተገበረ ምርምራ ዘይተዛዘመ ዋኒን እንተሃሊዩ ድማ ንኻልሳይ ግዘ ንክምርመር ናብ ዝምልከቶ ቀዋሚ ኮሚቴ ምስ መምርሒ ይላኣኽ።
4. እቲ ዝወፅእ ሕጊ ብህፁፅነት ዝእመነሉ እንተዘይ ኾይኑ እቲ ረቂቕ ሕጊ ዝተመርሐሉ ቀዋሚ ኮሚቴ ነቲ ረቂቕ መርሚሩ ውሳኔ ሓሳብ ንምቅራብ እንተዋሓደ ናይ 20ማዓልቲ ጊዜ ይውሃቦ።
5. ብዝምልከቶ ቀዋሚ ኮሚቴ ኣብ ሳልሳይ ንባብ ዘቕርብ ውሳነ ናይ መወዳእታ ይኸውን።

27. ምትእኽኻብ ሓሳብ

1. በዚ ኣዋጅ ብመሰረት ኣንቀፅ 25/1/ እቲ ረቂቕ ዝተመረሐሉ ኮሚቴ ኣብ ሳልሳይ ንባብ ዘቕርቦ ውሳነ ሓሳብ ግዜ ብምውሳኽ ሓሳብ ንክውሃበሉ ብምግባር እውን ክኸውን ይኽእል።
2. ኣብ ረቂቕ ሕጊ ሓሳብ ንክትኣኻኽብ እንተደሊዩ ዝምልከቶ ኮሚቴ ከከም ኣድላይነቱ ፣

ሀ. ኣባላት ቤት ምኽሪ ፣

ለ. ኣብያተ ምኽሪ ወረዳን ጣብያን ሓሳብ ንክህብሉ

1. አፈ-ጉባኤ የሕግ ረቂቁ ለሚመለከተው ቋሚ ኮሚቴ የሚመራው በቅድምያ የኮሚቴው አደረጃጀት፣ ረቂቅን የምያቀርበው አካልና የአዋጁ ይዘት ከግምት በማስገባት ይሆናል።
2. ሁኒታው አስገዳጅ በሚሆንበት ጊዜ አስተባባሪ ኮሚቴ ረቂቁ ከአንድ በላይ በሆነ ኮሚቴዎች እንዲታይ ሊመራ ይችላል።
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2 የተደነገገው ቢኖርም የአስተዳደርና ሕግ ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ የማንኛውንም የሕግ ረቂቅ ይዘት የመመርመር ግዴታ አለው።

26 ሁለተኛ ንባብ

1. አፈው ጉባኤው ከመጀመርያው ንባብ ቦሃላ ለሚመለከተው ቋሚ ኮሚቴ በተመራው የህግ ረቂቅ ላይ ተዛጋጅቶ የቀረበው የውሳኔ ሃሳብ በንባብ እንዲቀርብ ያደርጋል።
2. በቀረበው የውሳነ ሃሳብ ላይ ውይይት በስፋት እንዲካየድ መድረክ ክፍት ያደርጋል።
3. በረቂቁ ላይ በቂ ውይይት መካየዱ ከታመነበት ሕግ ሆኖ እንዲወጣ በትግራይ ምክርቤት ስብሰባ እንዲቀርብ ወይም በምክርቤቱ ስብሰባ ላይ ቀርቦ ከሆነ ደግሞ እንዲፀድቅ ይወስናል። በተደረገው ምርመራ ያልተጠናቀቀ ጉዳይ የሚኖር ከሆነ ደግሞ ለሁለተኛ ግዚ ሊመረመር ለሚመለከተው ቆዋሚ ኮሚቴ ከመመርያ ጋር ይላካል።
4. የሚወጣው ሕግ አስቸኮይነቱ የሚታመንበት ከሆነ በስተቀር ረቂቁ የተመራለት ቆዋሚ ኮሚቴ ረቂቁን መርምሮ ሃሳብ ለማቅረብ ብያንስ የ 20 ቀናት ግዜ ይሰጠዋል።
5. በሚመለከተው ቋሚ ኮሚቴ በ3 ኛ ንባብ ላይ የሚቀርብ ውሳነ ሃሳብ የመጨረሻ ይሆናል።

27 ሃሳብ ማሰባሰብ

1. በዚህ አዋጅ በዓንቀፅ 25/1 መሰረት ረቂቁ የተመራለት ኮሚቴ በ 2 ንባብ ላይ የሚያቀርበው የውሳነ ሃሳብ ግዚ በመውሰድ ሃሳብ እንዲሰጥበት ማድረግን ሊሆን ይችላል።
2. በረቂቁ ላይ ሃሳብ ማሰባሰብ የሚደገፍ ከሆነ የሚመለከተው ኮሚቴ እንደየ አስፈላጊነቱ

ሀ. የምክርቤቱ አባላት

ለ. የወረዳና የቀበሌ ምክርቤቶች ሃሳብ እንዲሰጥበት

www.abyssinialaw.com

ኩነታት የመቻቹ

ሐ. ብደረጃ ክልል ዘለዉ አካላት ሓሳብ ዝህብሉ መድረክ የዳሉ ወይ ድማ

መ. ነቲ ጉዳይ ዝምልከቶ ሰብ ሞያ ብምዕዳም

ረ. አብቲ ረቂቅ ርኢቶ ክህብ ንዝደሊ ሕብረተሰብ ምችው ኩነታት ብምድላውን ንክፈልጦ ብምግባርን ይኸውን። ዝርዝሩ ብደንቢ ይድንገግ።

28 እቲ ሕጊ ብዛዕባ ዝፀድቐሉ ኩነታት

1. አፈ-ጉባኤ ናይቲ ሕጊ ናይ መወዳእታ ረቂቅ በዚ አዋጅ ብመሰረት አንቀፅ 14/6 ቅድሚ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ናብ ኣባላት ቤት ምኽሪ ንክበፅሕ ይገብር።
2. እቲ ረቂ`ቕ በጊሕዎም እኹል ግዘ ምስ ተዋሃቡን ከከም ኩነታቱ ብስሩዕ ወይ ብህፁፅ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ንክረአ ኣጀንዳ ይሕዘሉ።
3. ቤት ምኽሪ እኹል ምይይጥ ምስ ገበረሉ አብቲ ረቂ`ቕ አብ ዝቐረበ ሓሳብ ብምስማዕ ወይ ብምምሕያሽ ምዕዳቑ ወይም እንተዘይ ተቀበሎ ብምትራፍ ከም ዘውደቆን ብኣብዛሓ ድምፂ ይውስን።
4. አፈ-ጉባኤውን ቤት ምኽሪ ኣብቲ ረቂ`ቕ ሕጊ ዝወሰዶ ናይ መወዳእታ ውሳነ ብዕሊ የፍልጥ።

29 ዝፀደቐ ሕጊ ብዛዕባ ምፍራም፣ ምሕታምን ምዝርጋሕን

1. ቤት ምኽሪ ዝቀረበሉ ረቂ`ቕ ሕጊ ዘፅድቖ እንተኾይኑ አፈ-ጉባኤ ነዚይ ብምግላፅ ቁፅሪ ብምሃብ ንፊርማ ናብ ፕረዚደንት ክልላዊ መንግስቲ ንክልአኽ ይገብር።
2. እቲ ፕረዝደንት እውን ዝፀደቐ ሕጊ ተላኢኹሉ ኣብ ውሽጢ 15 መዓልቲ ይፍረም። ኣብቲ ዝተጠቐሰ ማዓልቲ እንተዘይ ተፈሪሙ እቲ ሕጊ አብ ስራሕ ይውዕል።
3. ዝፀደቐ ሕጊ አብ ነጋሪት ጋዚጣ ትግራይ ተሓቲሙ ቅድሚ ምውፅኡ እርማት ቴክኒክ ብኣፈ-ጉባኤ ዝፍፀም ይኸውን።
4. ዝተገበረ እርማት ቴክኒክ እውን ንፕረዚደንት ይግለፅ።
5. ኣፈ-ጉባኤ ዝፀደቐ ሕጊ አብዚ አብዚ ዓንቀፅ ዝተደንገጉ ኣግባባት ዝተማልኡ ምዃኖም እንተ አረጋጊፁ ብነጋሪት ጋዚጣ ትግራይ ንክሕተም ይግበር።
6. ንቤት ምኽሪ ፀዲቖም ዝተሓተሙ ሕግታት ብዛዕባ

ሁኔታቸውን ያመቻቻል

ሐ. በክልል ደረጃ ያሉት አካላት ሓሳብ የሚሰጡበትን መድረክ ያዘጋጃል ወይም

መ. በጉዳዩ የሚመለከታቸው ሞያቶኞች በመጋበዝ

ሠ. በረቂቁ ላይ አስተያየት መስጠት ለሚፈልግ ሕብረተሰብ አመቺ መንገድ በማሳወቅ ይሆናል ዝርዝሩ በደንብ ይደነገጋል።

28 ሕጉ ስለሚፀድቅበት ሁኔታ

1. አፈ-ጉባኤው የሕጉ የመጨረሻ ረቂቅ በዚህ አዋጅ ዓንቀፅ 14/6 መሰረት ከምክርቤት ስብሰባ በፊት የምክርቤት አባላት እንዲደርስ ያደርጋል።
2. ረቂቁ ደርሳቸው በቂ ግዜ ካልተሰጣቸው ቦሃላ እንደየ ሁኔታው በመደበኛ ወይም በአስቸኳይ የምክርቤቱ ስብሰባ እንዲታይ አጀንዳ ይይዝለታል።
3. ምክርቢቱ በበቂ ሁኔታ ከተወያየበት በሃላ በረቂቁ ላይ ከቀረበው ሃሳብ ላይ በመስማማት ወይም በመሻሻል ማፅደቁም ወይም ሳይቀበል በመቅረት መጣሉን በአብላጫ ድምፅ ይወሰናል።
4. አፈ-ጉባኤውም በህጉ ረቂቅ ላይ ምክርቤቱ የወሰደውም የመጨረሻ ውሳነ ይፋ ያደርጋል።

29 የፀደቀውን ሕግ ስለ ማሳተም

1. ምክርቤቱ የቀረበለትን ረቂቅ ሕግ ያፀደቀ ኩነ አፈ-ጉባኤው የሆኑን በመግለፅ ቁጥር ሰጥቶበት ለፊርማ ለክልሉ መንግስት ርእስ መስተዳድር እንዲላክ ያደርጋል።
2. ፕረዚዳንቱ የፀደቀው ሕግ ተልኮለት በ 15 ቀናት ግዜ ውስጥ ይፈርማል። በተጠቀሰው ግዜ ካልተፈረመ ሕጉ በስራ ላይ ይውላል።
3. የፀደቀውን ሕግ በትግራይ ነጋሪት ጋዚጣ ታትሞ ከመውጣቱ በፊት የተክኒክ እርምት ማድረግ በአፈ-ጉባኤው የሚከናወን ይሆናል።
4. የተደረገው የተክኒክ እርምት ለርእስ መስተዳደሩ ይገለፃል።
5. አፈው ጉባኤው የፀደቀው ሕግ በዚህ ዓንቀፅ ሕግ ስር የተደነገጉትን ሁኔታዎች መሞላቱን ሲያረጋግጥ ለትግራይ ነጋሪት ጋዚጣ እንዲታተም ያደርጋል።
6. በምክርቤት ፀድቀው የታተሙ ህጋች

አግባብ ዝርግሐኦም ብቤት ምኽሪ ዝወፀ ደንቢ ይውሰን።

30 ብዛዕባ ምፅዳቕ ምሕታምን ምዝርጋሕን ደንብታት

ብዛዕባ ምፅዳቕ ምሕታምን ምዝርጋሕን ደንብታት ቤት ምኽሪ ብዝወፀ ደንቢ ይውሰን ።

ክፍሊ አርባዕተ
ስነ- ስርዓት ክትትልን ቁፅፅርን

31. ንመንግስታዊ ኣካላት ብዛዕባ ምክትታልን ምቁፅፃርን

ቀንዲ ዕላማ ክትትልን ቁፅፅርን

1. ሃፍቲ ህዝብን መንግስትን ብኣግባቡ ኣብ ስራሕ ምውዓሉ
2. ስራሕቲ ብመሰረት ሕግን ስርዓትን እናተፈፀሙ ምዃኖም
3. ፍትሓውን ቁልጥፉን ኣንፈት ልምዓት ምህላው
4. ዲሞክራሲን ሰናይ ምምሕዳርን ዝተዘርገሐ ምዃኑ
5. መሰል ዜጋታት፣ ሰላምን ፀጥታትን ዝተኸበረ ምዃኑ
6. ከምኡውን ኣብ ሞንጎ ኣካላት መንግስቲ ዝተዋደደ ኣሰራርሓ ምህላዉ ምርግጋፅ።

32 ብቤት ምኽሪ ክትትልን ቁፅፅርን ዝግበረሎም ኣካላት

1. ኣካላት ክልላዊ መንግስቲ
2. ንቤት ምኽሪ ተፀዋዕቲ ኮይኖም ኣብ ዝተጣየሹ ዝተፈላለዩ ኣካላት

33 ኣቀራርባ ፀብፃብ ኣካላት መንግስትን

1. ኣብ ዓንቀፅ 4/2/ ዝተደንገገ ከምዘሎ ኮይኑ ብርእሰ ምምሕዳር ኣብ ዓመት ክልተ ግዜ ናብ ቤት ምኽሪ ፀብፃብ የቕርብ። እዚ ኮይኑ እውን ንክቀርብ ዝእመነሉ ዋኒን ኣብ ዝኾነ ይኹን እዋን ክቐርብ ይኽእል።
2. ኩሉ ኣካል ክልላዊ መንግስቲ ኣብ ውሽጢ ዝተወሰነ እዋን ንዝምልከቶ ቀዋሚ ኮሚቴ ፀብፃብ ክቕርብ ኣለዎ።
3. እቲ ዝቐረበ ፀብፃብ ትልሚ ስራሕን ኣብ ኣፈፃፅማ ዝተረኸበ ውፅኢትን፣ ምምሕዳር በጀትን፣ ኣፈፃፅማን፣ ቀንዲ ዘጋጥሙ ፀገማትን ዘተባብዑ ውፅኢታት ስራሕን ወዘተ ክሕዝ ኣለዎ
4. ቤት ምኽሪ ዝቐረበሉ ፀብፃብ ሰሚዑ መሰረታዊ ፀገም ምህላው እንተ ኣሚኑ ዘድሊ መስተኻኸሊ

ስለሚሰራጭበት ሁኔታ ምክርቤቱ በምያወጣው ደንብ ይወስናል።

30 ደንቦችን ስለማፅደቅ፣ ማሳተምና ማሳራጨት

ደንቦችን ስለማፅደቅ፣ ማሳተምና ማሰራጨት በተመለከተ ምክርቤቱ የምያወጣው ደንብ ይወስናል።

ክፍል አራት
የክትትልና ቁጥጥር ስነ-ስርዓት

31 የመንግስት አካላትን መከታተልና መቆጣጠር

የክትትልና የቁጥጥር ዋና ዓላማ፣

1. የህዝብና የመንግሰት ሃብት በአገባብ ስራ ላይ መዋሉን፣
2. ስራዎቸ ሕግ እና ስርዕትን መሰረት አድርገው እየተከናወኑ መሆኑን ፣
3. ፍትሓዊ እና ፈጣን የልማት አቅጣጫ መኖሩ፣
4. ዴሞክራሲና መልካም አስተዳደር መዘርጋቱን፣
5. የዜጎች መብት፣ ሰላም እና ፀጥታ መከበሩን፣
6. እንዲሁም በመንግስት አካላት መካከል የተቀናጀ አሰራር መኖሩን ማረጋገጥ ነው።

32 ምክር ቤት ክትትልና ቁጥጥር የሚያደርግባቸው አካላት

1. የክልሉ መንግስት አካላት፣
2. ለምክር ቤቱ ተጠሪ ሆነው በተቋቋሙ የተለያዩ አካላት።

33 የመንግስት አካላት ሪፖርት አቀራረብ

1. በአንቀፅ/2/ ላይ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ርእሰ መስተዳዱሩ በዓመት ሁለት ጊዜ ለምክርቤቱ ሪፖርት ያቀርባል።ይህ ሆኖምእንዲቀርብ የታመነበት ጉዳይ በማናቸውም ጊዜ መቅረብ ይችላል።
2. ማናችውም የክልሉ የመንግስት አካል በተወሰነ ጊዜ ውስጥ ለሚመለከተው ቋሚ ኮሚቴ ሪፖርት ማቅረብ አለበት።
3. የሚቀርበው ሪፖርት የስራ ዕቅድ እና በክንውን የተገኘ ውጤት፣ የበጀት አስተዳደር እና አፈፃፀም፣ ዋና ዋና ያጋጠሙ ችግሮች እና የሚያበረታቱ የስራ ውጤቶች ወዘተ ማቀፍ አለበት።
4. ምክር ቤቱ የቀረበለትን ሪፖርት አዳምጦ መሰረታዊ እግር መኖሩን ካመነ አስፈላጊ

ስጉምቲ ይወስድ።

34 ፀብፃብ ኮሚቴታት ብዛዕባ ምስማዕ

1. ብኣፈ ጉባኤ ብመሰረት ዝተዋሃበ ግዘ ሰለዳ ኮሚቴታት ቤት ምኽሪ ኣብ ዝተዋሃበን ስራሕቲ ብኣቦ ወንበር ወይ ብምክትል ኣቦ ወንበር ናብ ቤት ምኽሪ ፀብፃብ የቕርቡ።
2. ብኮሚቴታት ዝቐርብ ፀብፃብ፣

ሀ. ኣብ ዓመታዊ ትልሚ ሓፈሻዊ ኣፈፃፅማ ስራሕትን

ለ. ብቤት ምኽሪ በብእዋኑ ንዝምረሓሎም ዋኒናት ዝምልከት ይኸውን።

3. ኣባላት ቤት ምኽሪ ኣብ ዝቕረበ ፀብፃብ ይመያየጡ፣ ሓሳብ ይህቡ ከምኡውን ውሳነ የማሓላልፉ።

35 መሰልን ግቡኡን ከምኡውን ኣሰራርሓ ስነ ምግባር ኣባላት ቤት ምኽሪ

ብካሊእ ሕጊ ብዛዕባ መሰልን ግቡእን ኣባላት ቤት ምኽሪ ዝተደንገገ ከም ዘሎ ኮይኑ፣

1. ኣባላት ቤት ምኽሪ ስልጣንን ተግባሮምን ብኣግባቡ ምፍፃም ዘኽእሎም መሰላት ይህልውዎም።

ሀ. ምስ ዝወከሎም ህዝቢ ብትልሚ ምርኻብ፣

ለ. ኣብ ኣኼባ ብዝሃብዎ ሓሳብ ወይ ድምፂ ተሓታቲ ዘይምኻን፣

ሐ. ንህንፀት ዓቕምን ንስራሕቲ ዝሕግዝ መረዳእታ ናይ ምርካብን፣

መ. ረቂቕ ሕጊ ወይ ኣጀንዳ ናይ ምምንጫው፣

ረ ናይ ሕጊ ከለላ ናይ ምርካብ መሰል፣

2. ብህዝቢ ዝተዋሃቦም ሓላፍነትን ግቡኣት ስነ-ምግባርን ብዝግባእ ክዋፅኡ ኣለዎም፣

ሀ. ንዝመረፆም ህዝቢ ታኣማኒ፣ መገልገላይ፣ መኸበርን ኣብነትን ምኻን

ለ. ንክልላዊ ሕገ መንግስትን ሕግታትን ምኽባርን ክኽበሩ ምግባርን

ሐ. ንረብሓ ህዝቢ ቀዳምነት ዝህብ ኣራኣእያ ምሓዝ

መ. ብግልፅነትን ፍትሓውነትን ምስራሕ

ረ. ዝተጋገየ መረዳእታን ዘይተፃረዩ ጉዳያትን ሓቂ ኣምሲልካ ካብ ምቕራብ ምቁጣብ

ሰ ብሕጊ ዝተዋሃበካ ስልጣን ንረብሓ ህዝቢ እንበር ንውልቀካ ዘይምውዓል።

ሸ. ንዝተዋሃቦም ሓላፍነት ስራሕ ብድሌትን

የእርምት እርምጃ የወስዳል።

34 የኮሚቴዎችን ሪፖርት መስማት

1. በአፈ-ጉባኤው በተሰጠ የግዚ ሰሌዳ መሰረት የምክር በረት ኮሚቴዎች በተሰጣአው ስራ ላይ ሊቀመንበሩ ወይም ምክትል ሊቀመንበሩ ለምክር ቤቱ ሪፖርት ያቀርባሉ።
2. ኮሚቴዎች የሚያቀርቡት ሪፖርት

ሀ. የአመቱ እቅድ አጠቃላይ የስራ ክንውና

ለ. ለምክር ቤቱ በየግዜው የሚመሩላው ጉዳዮች አስመልክቶ ይሆናል።

3. የምክር ቤት አባላት የሚቀርበው ሪፖርት ላይ ይወያያሉ፣ሓሳብ ይሰጣሉ፣ እንዲሁም ውሳነ ያስተላልፋሉ።

35 የምክር ቤት አባላት መብትና ግዴታዎች እንዲሁም የስነ ምግባር አሰራሮች

በሌላ ሕግ የተደነገገው የምክር ቤት አባላት መብትና ግዴታኦች እንደተጠበቀ ሆኖ

1. የምክር ቤት አባላት ስልጣን እና ተግባራቸውም በአግባቡ ለመከናወን የሚያስችላቸውመብቶች ይኖሩባቸዋል።

ሀ. ከወከላቸው ህዝብ ጋር በእቅድ መገናኘት ፣

ለ. በስብሰባላይ በሚሰጡት ሃሳብ ወይም ድምፅ ያለመጠየቅ፣

ሐ. የአቅም ግንባታና ለስራ የምያግዝ መረጃ የማግኘት፣

መ. የህግ ረቂቅ ወይም አጀንዳ የማመንጨት፣

ሠ. የሕግ ከለላ የማግኘት መብት፣

2 በህዝቡ በተጣለባቸው ሃላፍነት እና የስነ ምግባር ግዴታ በአግባቡ መዋጣት አለባቸው።

ሀ. ለመረጣቸው ህዝብ ታማኝ፣ አገልጋይ፣ አክባሪ እና አርአያ ሙሆን

ለ. የክልሉን ሕገ-መንግስትና ሕጎች ማክበር እና ማስከበር

ሐ. ለህዝቡ ጥቅም ቅድምያ የሚሰጥ አመለካከት ምያዝ

መ. በግልፀኝነትና በፍታሃዊነት መስራት

ሠ. የተሳሳተ ማስረጃና ያልተጣሩ ጉዳዮችን እውነት አስመስሎ ከማቅረብ መቆጠብ

ረ በሕግ የተሰጠን ስልጣን ለህዝብ ጥቅም እንጂ ለግል አለመዋል

ሰ. የተሰጣቸውም የስራ ሃላፊነት በፍላጎት፣

ተበግሶን ብቐዓትን ምፍፃም

ቀ. ክብሪ ቤት ምኽሪ ካብ ዘጎድፉ ተግባራት ምቁጣብ

በ. መትከል ግልፅነት ከም ዘሎ ሕሉው ኮይኑ ምሽጥር መንግስቲ ምሕላው፣ ረብሓ ህዝቢ፣ ሰላምን ድሕንነትን ክጎድኡ ካብ ዝኽእሉ ጉዳያት ምቑጣብ

ተ. ኣብ ምክልኻልን ምውጋድን ግዕዝይና መርኣያ ምኳን፣ ዝርዝሩ ብደንቢ ይድንገግ።

ክፍሊ ሓሙሽተ
ሓፈሻዊ ኣወዳድባ፣ ኣሰራርሓ ስልጣንን ተግባርን ኮሚቴታት

36 ኣወዳድባ ፣ ኣሰራርሓ፣ ስልጣንን ተግባርን መተሓባበሪ ኮሚቴ

1. ኣባላት መተሓባበሪ ኮሚቴ ክኾኑ ዝግበኦም

ሀ. ኣፈ-ጉባኤ

ለ. ምክትል ኣፈ-ጉባኤ

ሐ. ኣቦ ወንበርን ምክትል ኣቦ ወንበርን ቀወምቲ ኮሚቴታት

መ. ሓላፊ ቤት ፅሕፈት

2. መተሓባበሪ ኮሚቴ ብኣፈ-ጉባኤ ይምራሕ

3. ልዕሊ ፍርቂ ዝኾኑ ኣብቲ ኣኼባ እንተተረኺቦም ምልኣተ ጉባኤ ይኸውን። ብኣብዛሓ ድምፂ ዝተደገፈ ውሳኔ ይኸውን

4. ኣብ መንጎ ኣባላቱ ፀሓፊ ናይቲ መተሓባበሪ ኮሚቴ ኾይኑ ዘገልግል ይምረፅ።

37 መተሓባበሪ ኮሚቴ እዞም ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ኣለውዎ

1. ስራሕቲ ቤት ምኽሪ ብዝተዋደደ ቀፃልነት ዘለዎ መንገዲ ይካየድ ምህላዉ ይከታተልን ትልሚ ስራሕ ኮሚቴታት ብላዕለዋይነይነት የተሓባብር።

2. ኣብ ከይዲ ኣሰራርሓ ዝተፈጠሩ ፀገማት ብምፍታሕን ንመፃኢ ክጠናከሩ ዝግብኦም ውራያትን እናመመየ ይገምግምን ሓፈሻዊ ኣሰራርሓን ኣንፈትን እናመሃዘ ነን ዝምልከቶም ኮሚቴ ኣመራርሓ ይህብ።

3. ብኣፈ-ጉባኤ ይኹን በቀወምቲ ኮሚቴ ክረአዩ ኣለዎም ዝተባሃሉ ውራያት ኣጀንዳ እናተተሓዘሎም ዘተ ይግበረሎም

4. ሓደሽቲ መንግስታዊ ኣካላት እንትጣየሹ ኾነ

በተነሻሽነት እና በብቃት ማከናወን

ሸ. የምክርቤቱን ክብር ከምያጎድፍ ተግባራት መቆጠብ

ቀ. በግልፀኝነት መርህ እንደተጠበቀ ሆኖ የመንግስት ሚስጢር፣ የህዝብ ጥቅም፣ ሰላምና ደህንነት ሉጎዱ የሚችሉ ጉዳዮችን በአግባቡ መጠበቅ፣

በ. ሙሱናን መከላከልና ማስወገድ ላይ ግንባር ቀደም መሆን ዝርዝሩ በደንብ ይደነገጋል።

ክፍል አምስት
የምክር ቤት ኮሚቴዎች አጠቃላይ አደረጃጀት፣ ስልጣንናአሰራር

36 አደረጃጀት፣ አሰራር፣ ስልጣንና ተግባር አስተባባሪ ኮሚቴ

1. የአስተባባሪ ኮሚቴ አባላት መሆን የሚገባቸው

ሀ. አፈ-ጉባኤ

ለ. ምክትል አፈ-ጉባኤ

ሐ. ሊቀመንበርና ምክትል ሊቀመንበር ቋሚ ኮሚቴ

መ. የፅሕፈት ቤቱ ሃላፊ

2. አስተባባሪ ኮሚቴ በአፈ-ጉባኤ ይመራል

3. ከግማሽ በላይ በስብሰባው ከተገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል። በአብላጫ ድምፅ የተደገፈ ውሳኔ ይሆናል።

4. ከአባላቱ መካከል ፀሓፊ ሆኖ የምያገለግሉ ይመረጣል።

37 የምክር ቤት አስተባባሪ ኮሚቴ የሚከተሉትን ስልጣንና ተግባር ይኖርታል

1. የምክር ቤቱ አጠቃላይ ስራ ሂደት በተቀናጀ እና ዘለቂናት ባለው መንገድ መከናወኑን ይከታተላል፣ የኮሚቴዎችን የስራ እቅድ ያስተባብራል።

2. በምክር ቤት ስልጣንና አሰራል እንዲሁም በምክር ቤቱ አባላት ውስጥ የተከሰተቱን ችግሮች እና መጠናከር የሚገባቸውም ጠንካራ ጎን በየግዜው ይገመግማል፣ አጠቃላይ የአሰራር አቅጣጫ በመፍጠር ለሚመለከተው ኮሚቴ መመርያ ይሰጣል።

3. በአፈ-ጉባኤው እንዲታዩ የታመንባቸውም ጉዳዮች እና በቋሚ ኮሚቴዎች ተመክሮበት በዚህ ኮሚቴ እንዲታዩ በተወሰኑ አጀንዳዎች ላይ ይመከራል።

4. አዳዲስ የመንግስት አካላት በሚቋቋምበት ግዜ

ዝነበሩ ብሓዱሽ መልክዕ እንትዋቐሩ ምስ ስራሕ ፀባዮም እናተራእየ ክትትልን ቁፅፅርን ንክግበር ናብቀወምቲ ኮሚቴታት ይምደብ።

5. ኣብ ዓንቀፅ 41 ዝተዘርዘሩ ሓፈሻዊ ኣሰራርሓ ቀወምቲ ኮሚቴታት ከከም ኣድላይነቶም መተሓባበሪ ኮሚቴ ከም መትከል ክምረሓሎም ይኽእል።

38 ኣወዳድባ ቀወምቲ ኮሚቴታት

1. ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ እዞም ዝስዕቡ ቀወምቲ ኮሚቴታት ይህልውዎ
ሀ. ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳያት ሕግን ምምሕዳርን
ለ. ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳያት ኢኮኖሚ
ሐ. ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳያት ማሕበራዊ
መ. ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳያት በጀትን ኦዲትን
ረ ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳያት ደቂ ኣንስትዮ
2. ተፀዋዕነት ቀወምቲ ኮሚቴ ንቤት ምኽሪ ይኸውን።
3. ሕድ ሕድ ቀወምቲ ኮሚቴ ብኣፈ-ጉባኤ መቅረባይነት ብቤት ምኽሪ ዝስየሙ /5-9/ ኣባላት ይህልውዎም።
4. ሕድሕድ ቀዋሚ ኮሚቴ ኣቦመንበርን ምክትል ኣቦመንበርን ብመቅረባይነት ኣፈ-ጉባኤ ብቤት ምኽሪ ይስይሙ።
5. ኣቦ መናብር ቀወምቲ ኮሚቴታት ሙሉእ ግዝኦም ብቀዋምነት ኣብ ቤት ምኽሪ ዝሰርሑ ኮይኖም ምክትል ኣቦወንበርን ካልኦት ኮሚቴታትን ድማ ከከም ኣድላይነቱ ብቀዋምነት ንክሰርሑ ብቤት ምኽሪ ዝውሰን ይኸውን
6. ሓደ ኣባል ቤት ምኽሪ ካብ ሓደ ኮሚቴ ንላዕሊ ኣባል ክኸውን ኣይኽልን። ከምኡውን ኣባላት ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ክልል ናይ ቀወምቲ ኮሚቴታት ኣባላት ክኾኑ ኣይክእሉን።
7. ኣቦ ወንበርን ምክትል ኣቦ ወንበርን ቀወምቲ ኮሚቴታት ተፀዋዕነቶም ንኣፈ-ጉባኤን ነቲ ዝመርሕዎ ኮሚቴን ይኸውን

39 ስልጣንን ተግባርን ቀወምቲ ኮሚቴታ ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ

ቀወምቲ ኮሚቴታት ቤት ምኽሪ ዝስዕቡ ሓፈሻዊ ስልጣንን ተግባራትን ይህልውዎ

1. ኣብዚ ኣዋጅ ኣብ ዓንቀፅ 42 ብዝተገለፀ መሰረት ዝተመረሓሎም ረቂቕ ሕጊ መርሚሮም ውሳነ ሓሳብ ናብ ቤት ምኽሪ የቕርቡ
2. ኣብዚ ኣዋጅ ዝተመደበሎም ኣካላት መንግስቲ

ወይም የነበሩት እንደ አዲስ ሲዋቀሩ ከስራ ፀባያቸው ጋር በመዛመድ ለሚከታተላቸው እና ለሚቆጠቀጠራቸው ቆዋሚ ኮሚቴ ይመደባል።

5. ቆዋሚ ኮሚቴዎች እንዲከተልዋቸው በአንቀፅ 41 የተዘረዘርቱን አጠቃላይ አሰራሮች እንደሁኒታው አስተባባሪ ኮሚቴውም እንደ መርህ ይከታለቻዋል።

38 የቋሚ ኮሚቴዎእ አደረጃጀት

1. ምክር ቤት የሚከተሉትን ቋሚ ኮሚቴዎች በቋሚነት ይኖረዋል፣
ሀ. የሕግና አስተዳደር ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ
ለ. የኢኮኖሚ ጉዳዩች ቋሚ ኮሚቴ
ሐ. የበጀትና ኦዲት ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ
መ. የመህበራዊ ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ እና
ሠ. የሴቶች ጉዳይ ቋሚ ኮሚቴ።
2. የቋሚ ኮሚቴዎች ተጠሪነት ለምክር ቤት ይሆናል።
3. እያንዳንዱ ቋሚ ኮሚቴ በአፈ-ጉባኤው ቀርቦ በምክር ቤት የሚመረጡ /5-9/ አባላት ይኖረዋል።
4. የእያንዳንዱ ቋሚ ኮሚቴ ሊቀ መንበርና ም/ለቀ መንበር በአፈ-ጉባኤ አቅራቤነት በምክር ቤቱ ይሰየማል።
5. የቋሚ ኮሚቴዎች ሊቃነ መናብረት ሙሉ ጊዚያቸው በቋዋሚነት በምክር ቤቱ ስራዎች የሚሰማሩ ሆነው ምክትል ሊቃነ መናብርትና ሌሎች የኮሚቴ አባላት እንዳስፈላጊነቱ በቋዋሚነት እንዲሰሩ ምክር ቤቱ የሚወስን ይሆናል።
6. አንድ የምክር ቤት አባል በአንድ ጊዜ ከአንድ ቋሚ ኮሚቴ በላይ አባል ሆኖ ሊሰራ አይችልም። እንዳዚሁም የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት አባላት በቋሚ ኮሚቴዎች አባል ሊሁኑ አይችልም።
7. የቋሚ ኮሚቴዋች ሊቀመንበር እና ምክትል ሊቀመንበር ተጠሪነት ለኣፈ ጉባኤው እና አባል ለሆነበት ኮሚቴዎች ይሆናል።

39 የቋሚ ኮሚቴዎች ስልጣን እና ተግባራት

የምክር ቤት ቋሚ ኮሚቴዎች የሚከተሉትን አጠቃላይ ስልጣንና ተግባራት ይኖራቸዋል።

1. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 42 መሰረት የተመሩላቸው የሕግ ረቂቆች መመርመር የውሳኔ ሃሳብ ለምክር ቤት ያቀርባል።
2. በዚህ አዋጅ በተመደብላቸው የመንግስት አካላት

ክትትልን ቁፅፅርን ይግበሩ።

3. ብዝተፈላለዩ መንገዲ ዝመፁ ጥርዓናት ነዚ ኣመልኪቱ ብዝወፀ ደንቢ መሰረት ከከም ኩነታቱ የተኣናግዱ።
4. ሃገራውን ክልላውን ፖሊሲ፣ ስትራቴጂን ፕሮግራምን ኣብ ስራሕ ምውዓሎም ይከታተሉ
5. ኣብ ዝተወደበሉ ዕላማን መትከልን መሰረት ዝገበረ መፅናዕቲ፣ ሪኢቶ መተኣኻኸቢ መድረኽ የካይድ ከምኡውን ተሞክሮን ልምድን ልውውጥ ይገብሩ
6. ከከም ኣድላይነቱ ስራሕቶም ብንኡስ ኮሚቴ እናመቐሉ ክሰርሑ ይኽእሉ
7. ኣብ ከይዲ ሕጊ ምውፃእ ይኹን ንፈፃሚ ኣካላት ዝግበር ክትትልን ቁፅፅር ምስ ስርዓት ፆታ፣ ኤች.ኣይ ቪ /ኤድስን ከባቢ ሓለዋን ብዝተዛመዱ መልክዑ ጠመተ ዝሃቡ ምዃኖም ይግምግሙ
8. ኣብዚ ኣዋጅ ኣብ ዓንቀፅ 22 ዝተዋሃቦም ስልጣን መሰረት ኣድለይቲ ዝኾኑ ሕግታት ንክወፁ ይኹን ንክመሓየሹ ናይ ሕጊ ሓሳብ የመንጭዉ
9. ብቤት ምኽርን ብኣፈ-ጉባኤን ዝተዋሃቦም ካልኦት ስራሕቲ ይሰርሑ
10. እዚ ስልጣንን ተግባርን ከም ዘሎ ኾይኑ ሕድሕድ ኮሚቴ ዝርዝር ተግባራት ኣውፂኡ ንኣፈ-ጉባኤ ኣቕሪቡ ብምፅዳቕ ከተግብር ይኽእል።
11. ሓፈሻዊ ምቅስቓስ ቤት ምኽርን ፅቡቅ ምስሊ ትግራይ ኣብ ምህናፅን ተራኦም ይፃወቱ

40 ስልጣንን ተግባርን ኣመራርሓ ቀወምቲ ኮሚቴታት

1. ስልጣንን ተግባርን ኣቦ ወንበር

ሀ. ኣብ ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ነቲ ኮሚቴ ወኪሉ በቀዋምነት ይሰርሕ

ለ. ነቲ ኮሚቴ ብምውካል ምስ ካልኦት ኣካላት ርክብ ይገብር፣

ሐ. ኣብ ዓንቀፅ 33/1/ ብዝተገለፀ መሰረት ንቤት ምኽርን ንኣፈ-ጉባኤን ዝርዝር ስራሕቲ ኣመልኪቱ ፀብፃብ የቕርብ

መ. በቲ ኮሚቴ ኣብ ዝዳለው መድረኻትን /ፎርም/ ካልኦት ስራሕትን ዕዱማት ኣጋይሽን ንክሳተፉ ኩነታት የመቻቹ

ረ. ብኣፈ-ጉባኤን በቲ ኮሚቴን ዝተዋሃብዎ ካልኦት

ላይ ክትትል እና ቁጥጥር ያደርጋል።

3. በተለያየ መንገድ የሚቀርቡላቸውን አቤትታዎች ለዚህ አስመልክቶ በሚወጣደንብ መሰረት እንደየሁኔታው ያስተናግዳል።
4. ሃገራዊና ክልላዊ ፖሊሲዋችን፣ ስትራቴጂዎች እና ፕሮግራሞች ስራ ላይ መዋላቸውን ይከታተላሉ።
5. በተደራጅባቸው አላማና መርህ መሰረት ያደረገ ጥናትና የውይይት መድረኮችን ያዘጋጃሉ፣ እንዲሁም የልምድ ልውውጥ ያደርጋሉ።
6. እንደ አስፈላጊነቱ ስራዎቻቸውን ለንዑሳን ኮሚቴዋች በመከፋፈል ሊሰሩ ይችላል።
7. ሕግ በሚወጣበት ሂደት ይሆን አስፈፃሚ አካላት የሚደረገው ክትትልና ቁጥጥር ስርዓት ፆታ ኤች አይ.ቪ /ኤድስ እና አካባቢ ጥበቃያገናዘቡ መሆናቸውን ያረጋግጣል።
8. በዚህ አዋጅ በአንቀፅ 22 በተሰጠውስልጣን መሰረት አስፈላጊ የሆነ ሕጎች እንዲወጡ ወይም በሰራ ላይ የሚገኙት እንዲሻሻሉ የሕግ ሓሳብ ያመነጫሉ ወይም የሚመለከታቸው አካላት እንዲያመነጩ ያደርጋሉ።
9. በምክር ቤት ወይም በአፈ- ጉባኤው የሚሰጡአቸውን ሌሎች ስራዎች ያከናውናል
10. ይህ አጠቃላይ ስልጣን እና ተግባር እንደተጠበቀ ሆኖ እያንዳንዱ ቋሚ ኮሚቴ ስልጣን እና ተግባራቱን በዝርዝር አውጥቶ ለአፈ-ጉባኤው በማቅረብ አፅድቆ ስራ ላይ ማዋል ይችላል።
11. አጠቃላይ የምክር ቤት እንቅስቃሴና የትግራይ መልካም ገፅታ በመገንባት ረገድ ሚናቸውን ይወጣሉ።

40 የቋሚ ኮሚቴዎች አመራሮች ስልጣንን እና ተግባር

1. የሊቀ መንበሩ ስልጣን እና ተግባር

ሀ. ኮሚቴውን በመወከሉ በምክር ቤቱ ፅ/ቤት በቀዋሚነት ይሰራሉ።

ለ. ኮሚቴውን በመወከሉ ከሌሎች አካላት ጋር ግንኙነት ያደርጋል።

ሐ. በአንቀፅ 33/1/መሰረት ለምክር ቤት እና ለአፈ-ጉባኤ ዝርዝር ስራዎች አስመልክቶ ሪፖርት ያቀርባል።

መ. ኮሚቴው በሚያዘጋጀው መድረኮች እና /ፎርም/ ሌሎች ስራዋች ተጋባጅ እንግዶችን እንዲሳተፉ ሁኔታዎችን ያመቻቻል።

ሠ በአፈ-ጉባኤው፣ እና በኮሚቴው የሚሰጥቱን

ስራሕቲ ይፍፅም

2. ተግባርን ሓላፍነትን ምክትል ኣቦ መንበር

ሀ. ኣቦ ወንበር ኣብ ዘየለሉ እዋን ተኪኡ ይሰርሕ

ለ. ናይ ኮሚቴ ቃለ ጉባኤ፣ ሰነዳትን ካልኦትን ኣገደስቲ ዝኾኑ ናይቲ ኮሚቴ ፅሑፋትን ብግቡእ ይሕዝን ይታሓዙ ምህላዎም ይከታተል።

ሐ. ብኣቦወንበር ወይ ከዓ በቲ ኮሚቴ ዝተዋሃብዎ ካልኦት ተግባራት ይፍፅም።

3. ኣመራርሓ ኮሚቴታት ቤት ምኽሪ ዝሰርሕዎም ስራሕቲ ግልፅን ኣሳታፊይን ብዝሾነ ኣገባብ ክሰርሑ ይግባእ።

41 **መሰልን ግቡእን ኣባላት ቀወምቲ ኮሚቴታት**

1. ኣባላት ቀወምቲ ኮሚቴ ምስ ናይ ኮሚቴ ስራሕቲ ርክብ ኣብ ዘለውዎም ውራያት ዝስዕቡ መሰላት ይህልውዎም።

ሀ/ ኣብ ስራሕ ኮሚቴታት ርክብ ዘለዎም ውራያት እንትሳተፍ ግልጋሎትን ጥቐማ ጥቕምን ናይ ምርካብ፣

ለ/ ነቲ ኮሚቴ ዕላማን ተግባርን ንምፍፃም ርክብ ዘለዎም ስልጠናታት፣ ልምዲ ልውውጥን ዓቕሚ መዕበዪ ዕዱላትን ምርካብ

ሐ/ ንስራሕ መሳለጢ ዘድልዩ ንዋያት ምርካብ

2. ኣባላት ቀወምቲ ኮሚቴ እዞም ዝስዕቡ ግቡኣት ይህልውዎ

ሀ/ ብዘይ ቡቁዕ ምኽንያት ካብ ኣኼባ ዘይምትራፍ፣

ለ/ ዝተዋሃብዎም መደባት ብግቡእ እናተኸታተሉ ብእዋኑ ምዝዛም፣

ሐ/ ነቲ ኮሚቴ ወኪሉ ኣብ መፅናዕቲ፣ ኣኼባ፣ ስልጠናን ካልኦት ስራሕቲ እንትሳተፍ ናይዚ ስራሕ ሰለጤን ፀብፃብ ንዝምልከቶ ኣካል ምቕራብ

3. ዝኾነ ኣባል ብውልቀን ብሓባርን ንዝሰርሖም ስራሕቲ ናይ ውልቀን ሓባርን ሓላፍነት ኣለዎ። ኣብዙይ ግቡኡ ዘይተዋፀአ ኣባል ኮሚቴ እናተገምገመ ፀብፃብ ንቤት ምኽሪ ይቐርብ። ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ ብደንቢ ይውሰን።

42 **ሓፈሻዊ ኣሰራርሓ ቀወምቲ ኮሚቴ**

ቀወምቲ ኮሚቴ ቤት ምኽሪ ዝስዕቡ ቀንዲ ኣሰራርሓን ኣፈፃፅማን ስርዓት ኣለውዎም።

1. ካብ ቤት ምኽሪ ወይ ከዓ ካብ ኣፈ-ጉባኤ ድሕሪ ቀዳማይ ንባብ ዝምረሓሎም ረቂቕ ሕጊ ከከም ኩነታቱ

ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።

2. የምክትል ሊቀመንበርስልጣን እና ተግባር

ሀ. ሊቀመንበሩ በሊለበት ጊዜ ተክቶ ይሰራል።

ለ.የኮሚቴው ቃለ ጉባኤ፣ ሰነዶች አስፈላጊ የሆነ የኮሚቴው ፅሁፎች በአገባቡ ይይዛል የተያዙ መሆናቸው ይከታተላል።

ሐ. በሊቀመንበሩ ወይም በኮሚቴው የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።

3. የኮሚቴ አመራሮች በምክር ቤቱ የሚሰርዋቸው ስራዎች ግልፅና አሳታፊ በሆነ አገባብ ሊሰሩ ይገባል።

41 **የቋሚ ኮሚቴዎች አባላት መብት እና ግዴታዎች**

1. የምክር ቤት ቋሚ ኮሚቴዎች አባላት በየጊዜው ከሚያከናውኑት የኮሚቴ ስራዎች ስራዎች ጋር ተያያዝነት ያላቸው መብቶች ይኖሩአቸዋል።

ሀ/ ከኮሚቴው የስራ ክንውን ጋር ተያያግነት ያላቸውን አገልግሎቶችና ጥቅሞች የማግኘት

ለ/ ከኮሚቴው ስራ ጋር በቀጥታ ተያያዝነት ያላቸውን ስልጠናዎች፣ የልምድ ልውውጦች እና የአቅም ግንባታ የማግኘት፣

ሐ/ ለስራ አስፈላጊ የሆኑት ቁሰቁሶች የማግኘት።

2. የቋሚ ኮሚታዎች አባላት የሚከተሉት ዋና ዋና ግዴታዎች ይኖራቸዋል

ሀ/ ያለ በቂ ምክንያት ከኮሚቲ ስብሰባ አለመቅረት

ለ/ የተመደበላቸውን ስራዎች ብአግባቡ መከታተል እና በተወሰነ የግዜ ገደብ የመጠናቀቅ

ሐ/ በጥናቶችና በስብሰባዎች በአግባቡ እንዲሁም በተለያዩ የመስክ ስራዎች ላይ የተወከለ አባል የክንውኑ ሪፖርር በመጠናከር ለሚመለከተው አካል ማቅረብ አለበት

3. ማንኛውም አባል በግሉም ሆነ በጋራ ለሚያከናውናቸው ስራ የግል እና የጋራ ሃላፊነት አለው። ግዴታውን ያልተዋጣ አባል በኮሚቴው ተገምግሞ ለምክር ቤቱ ሪፖርት ይደረጋል። ዝርዝሩ በሚወጣ ደንብ ይወሰናል።

42 **አበቋሚ ኮሚቴዎች አጠቃላይ ሰራሮች**

የሚክር ቤቱ ቋሚ ኮሚቴዎች የምከተሉትን ዋና ዋና አሰራሮችና የአፈፃፀም ስርዓት ይኖራቸዋል።

1. ከምክርቤት ወይም ከአፈ-ጉባኤው ከመጀመርያ ንባብ ቦሃላ የህግ ረቂቅ ሲማራለት እንደጉዳዩ ሁኒታ

ሀ/ ምልክታ ብምውፃእ ሓበሬታ ምትእኽኻብ፣

ለ/ ብቀጥታ ነቲ ውራይ ዝምልከቶም ኣካላት ብምዕዳም መረዳእታ ምቕባል።

ሐ/ ዝምልከቶ ክፋል ሕብረተሰብ ዝሳተፈሉ ናይ ህዝቢ ሪኢቶ መተኣኻኸቢ መድረክ ብምድላው ፀብፃብን ውሳነ ሓሳብን ንቤት ምኽሪ ምቕራብ

2. ቀወምቲ ኮሚቴታት ንመንግስታዊ ኣካላት ክትትልን ቁፅፅርን እንተካይዱ ዝስዕቡ ኣግባባት ክኽተሉ ኣለዎም

ሀ/ ትልምን ፀብፃብን ኣፈፃፅማ ስራሕ ዝከታተልዎም ቢሮን /ቤት ፅሕፈት ኣቀዲሙ ክበፅሖም ምግባር

ለ/ ኣብ ዝመደበሎም መንግስታዊ ኣካላት ዝካየዱ ኣኼባታት፣ ኮንፈረንሳት፣ ዓውደ መፅናዕቲ ምስታፍ

ሐ/ ንዝምልከቶም ኣካላት መፀዋዕታ እናገበረ ከከም ኣድላይነቱ መብርሂ ክህቡ ምግባር

መ/ ናብቲ ቦታ ብኣካል በምኻድ ዑደት ምግባር

ረ/ ካብ ሕ/ሰብ ዝቐርቡ ጥርዓናትን ሓበሬታትን መሰረት ብምግባር ይኸውን።

3. ምስካልኦት ኮሚቴታትን ኣባላትን ተዋዲድካ ምስራሕ

4. ዝተገምገሙ ስራሕቲ ኣመልኪቱ መብሪሂ ምሃብን ፀብፃብ ምድላው

5. ሓፈሻዊ ስራሕቲ ብትልሚ ምስራሕን ከይዲ ኣፈፃፅማ በቢ እዋኑ ብዝተነፀረ ፕሮግራም መሰረት ምግምጋም።

43 ስነ-ስርዓት ኣኼባ ቀወምቲ ኮሚቴታት

1. ዝኾነ ቋሚ ኮሚቴ ቦታን ግዘን ወሲኑ ስሩዕ ኣኼባ ይህልዎ

2. ኣባላት ቤት ምኽርን ዕዱማት ኣጋይሽን ብዘይ ድምፂ ኮሚቴ ኣብ ዝገብርኦ ኣኼባ ክሳተፍ ይክእሉ። ኣጀንዳ ከትሕዙ ግና ኣይፍቀደሎምን

3. ኣካይዳኣኼባን ውሳነ ኣዋሃብ ስነስርዓትን ኣመልኪቱ ኣብዚ ኣዋጅ ንቤት ምኽሪ ዝተገለፀ ከከም ኩነታቶም ኣብ ኮሚቴታት ተፈፃሚ ይኸውን

44 ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳያት ሕግን ምምሕዳርን

1. እዚ ኮሚቴ ቀንዲ ዕላማኡ ኣብዚ ክልል ዘለዉ ኣካላት ፍትሕን ምምሕዳርን ሕገ መንግስቲ

ሀ/ ማስታወቅያ በማውጣት

ለ/አስረጂ አካልና በቀጥታ ጉዳዩ የሚመለከታቸው አካላትን በመጋበዝ ወይም

ሐ/የህዝብ መድረክ ወይም የሚመለከታቸው የህብረተሰብ ክፍል እንዲሳተፍ እና ሃሳብ እንዲሰጡት በማዘጋጀት ሪፖርትና የውሳነ ሃሳብ ለምክርቤት ማቅረበ።

2. ቀዋሚ ኮሚቲዋች የመንግስት አካላትን የመከታተል እና የመቆጠቀጠር ስራ የሚያከናዉኑት፣

ሀ/ ከሚከታተላቸውና ከሚቆጣጠራቸው መስራቤቶች የስራ እቅድ እና የክንውን ሪፖርት በማግኘት፣

ለ/ የሚቆጣጠርዎቸው የመንግስት አካላት በምያካይዱት ስብሰባዎችና ኮንፈረንሶች ላይ በመሳተፍ፣

ሐ/ ጉዳዩ የሚመለከታቸው አካላት ጠርቶው በማናገር እና እንዳስፈላጊነቱ መግለጫ እንዲሰጡ በማድረግ፣

መ/ የተለያዩ ለስራው የሚረዱ ጉብኝቶችን በማድረግ

ሠ/ ከተለያዩ የሕብረተሰብ ክፍሎች የሚያቀርቡትን ጥቆማዎች እና አቤቱታዎች መነሻ በማድረግ ይሆናል።

3. ከሊሎች ቆምሚ ኮሚቴዎች ወይም አካላት ጋር በመቀናጀት ይሰራሉ።

4. የተገመገሙ ስራዎች መግለጫ መስጠትና ሪፖርት ማዘጋጀት

5. በአመታዊ እቅድ በመምራት እና አጠቃላይ አሰራሮችን እና የስራ አፈፃፀም በተወሰነ ግዜ ውስጥ መገምገም።

43 የቋዋሚ ኮምቲዎች የስብሰባ ስነ-ስርዓት

1. በሌላ አኮሃን ካልተወሰኑ በስተቀር ማንኛውም ኮሚቴ ቦታና ግዜ በመወሰን መደበኛ ስብስባ ይኖረዋል።

2. የምክርቤት አባላትና ተጋባዥ እንግዶች አጀንዳ ሳያሲዙና ያለ ድምፅ በቋሚ ኮሚቴ ስብሰባ ላይ መካፈል ይችላሉ።

3. የስብስባው አካየድና የውሳነ አሰጣጥ ስነስርዓት አስመልክቶ በዚ አዋጅ ለምክርቤት የተደነገገው እንደነገሩ ሁኔታ ለኮሚቴዎች ተፈፃሚ ይሆናል።

44 የሕግ እና የአስተዳደር ጉዳዮች ቋዋሚ ኮሚቴ

1. የዚህ ኮሚቴ ዋና ዓላማ የክልሉ መንግስት የፍትህና አስትዳደር አካል አሰራሮች

ማእኸል ብምግባር ዝተወደቡን ዝሰርሑን ምኻኖም ምክትታል፣ ከምኡውን ኣብዚ ዝተረአዩ መሰረታዊ ፀገማት ብምፍታሽ፣ ብምድህሳስን ብምምርማርን ዝማሓየሽሉ ኣንፈት ዝሕብር ኾይኑ ብዝበለፀ ድማ፣

ሀ/ ህዝቢ ብሕገ መንግስቲ ዝተረጋገፀ መሰሉን ነፃነቱ ብግቡእ ኣብ ስራሕ ምውዓሉ ኣብዚ መዳይ ዘጋጥሙ ፀገማት።

ለ/ ስርዓት ዳይነት ካብ ፅዕንቶ ነፃ ብዝኾነ ኣገባብ ንህዝቢ ዘገልግል ምኻኑ

ሐ/ ሕጊ ተንከፍ ፖሊስታት፣ እስትራተጅታት፣ፕሮግራምን ስምምዕን ብግቡእ ተዳልዮም ዝትግበሩ ምኻኖም ክትትልን ምርመራን ንምግባር ዝተጣየሸ እዩ።

2. ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳይ ሕግን ምምሕዳርን ዝስዕቡ ኣብያተ ፅሕፈት ይከታተል።

ሀ/ ቤት ፅሕፈት ርእሰ ምምሕዳር

ለ/ ቢሮ ፀጥታን ጉዳያት ምምሕዳርን

ሐ/ ቢሮ ፍትሒ

መ/ ኣካላት ዳይነት

ረ/ ኮምሽን ፀረ-ግዕዝይናን ስነ ምግባርን

ሰ/ ካልኦት ተፀዋዕነቶም ንቢሮ ፀጥታን ጉዳያት ምምሕዳርን ዝኾኑ ኣካላት መንግስቲ

3. እዚ ኮሚቴ ነቶም ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተዘርዘሩ ኣካላት መንግስቲ ብዝኾነ ሕጊ ተፈልዩ ኣብ ክሊ ዝተዋሃቦም ስልጣንን ተግባርን ረቂቕ ሕጊ ንቤት ምኽሪ የቕርብ ይከታተል፣ ይቆፃፀር ኣድላይ እንተኾይኑ ድማ ይግምግም

4. እዚ ኮሚቴ ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 2 መ ዘሎ ሓላፍነቱ እንትፍፅም ኣብ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 64 ዝተቐመጠ ነፃነት ዳይነት ብዘይፃባእ መልክዕ ይኸውን።

5. እዚ ኮሚቴ ንዝኾነ ኮሚቴ ዝምራሕ ረቂቕ ሕጊ ሕጋዊ ትሕዝትኡ ይምርምር

6. ኣብ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 48 /5 መሰረት ዝለዓል ሕቶ ምቅንጣጥ ሕጋዊ ሓለዋ ይኹን መሰልን ግቡእን ኣባላት ቤት ምኽሪ ኣመልኪቱ ዝለዓል ሕቶ እንትምረሓሉ ውሳነ ሓሳብ ኣዳልዩ የቕርብ

7. ብቤት ምኽሪ ዝጣየሽ ዝኾነ ትካል ምምሕዳራዊ ማሓውሩ ምስ ሕገ መንግስቲ ብዝጣዓዐም መንገዲ ዝተወደበ ምኻኑ ይከታተል።

ህገመንግስቱ መሰረት አድርጎው የተደራጁ እና እየተከናወኑ መሆናቸውም መከታተል፣ እንዲሁም በዚህ ዘርፍ ውጥ ያሉ መሰረታዊ ችግሮች በመመርመር የሚሰተካክሉበትን አቅጣጫ መቀየስ ሆኖም በይበልጥ ደግሞ

ሀ/ ሕዝቡ በህገ መንግስቱ ያገኛቸው መብቶችና ነፃነቶች በአግባቡ ስራ ላይ መዋለቸውና በዚህ አካየድ ዙርያ የምያጋጥሙ ችግሮችን፣

ለ/ ህዝቡ ከተፅእኖ ነፃ በሆነ የዳኝነት ስርዓት በአገባቡ መገልገሉ

ሐ/ ሕግ ነክ ፖሊሲዎች፣እስትራቲጅዎች፣ ፕሮግራሞች እና ስምምነቶች መንደፋቸውን እና መተግባራቸውን አስመልክቶ ክትትልና ምርመራ በማድረግ የተቋቋመ ነው።

2. ህግ እና አስተዳደር ጉዳዮች ቀወሚ ኮሚቴ የሚከተሉትን መስራቤቶች ይከተላሉ

ሀ/ የክልሉ መንግስት ፅሕፈት ቤት

ለ/ የአስተዳደር እና ፀጥታ ቤሮ

ሐ/ የፍትህ ቤሮ

መ/ የክልሉ ምንግስት የዳኝነት አካል

ሠ/ የስነምግባር እና ፀረ ሙስና ኮምሽን

ረ/ ሌሎች ተጠሪነታቸው ለፀጥታና አስተዳደር ጉዳዮች ቢሮ የሆኑት፣

3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2 ሰር የተዘረዘሩትን መስሪያ ቤቶች አስመልክቶ በማንኛውም ሕግ ተለይቶ በተሰጣቸው ስልጣን እና ተግባር ዙርያ የሕግ ረቂቅ በማዘጋጀት ለምክርቤት ያቀርባል፣ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣ አስፈላጊሆኖ ሲገኝ ይገመገማል።

4. ኮሚቴው ቁጥጥር በሚያደርግበት ግዜ በህገ መንግስቱ የተደነገገውን የዳኝነት አካል፣ነፃነት በማይጋፋ መልኩ ይሆናል።

5. ኮሚቴው ለማንኛውም ኮሚቴ የሚመሩ የህግ ረቂቆች ይዘት ይመረምራል

6. በሕገ መንግስት አንቀፅ 48/5 መሰረት ያለ መክሰስ መብት እንዲነሳ እንዲሁም የምክር ቤቱ አባላት መብትና ግዲታዎች አስመልክቶ ጥያቄዎች ቀርበው ሲመሩለት ወይም ሲቀርቡለት ሪፖርት እና የውሳነ ሃሳብ አዘጋጅቶ ያቀርባል።

7. ማንኛውም ምክርቤት እንዲቋቋም የሚጠይቁ ተቆማት የአስተዳደር ማዎቅራቸው ከሕገ መንግስቱ ጋር በሚስማማ ሁኔታ መደራጀታቸውን ይከታተላል

8. ብኣካላት እዚ ክልል መንግስቲ ዝግበር ስምምዕ ሕጋዊ ተቐባልነቱ መርሚሩ ንቤት ምኽሪ ውሳነ ሓሳብ የቕርብ።

45 ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳያት ኢኮኖሚ

1. ቀንዲ ዕላማ ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳያት ኢኮኖሚ በሃገርን ክልልን ዝወፁ ኢኮኖሚ ፖሊሲ፣ እስትራተጂ፣ ፕሮግራምን ትልምን ቁልጡፍ ምዕባለ ዘምዕሉን ነዚ ዘሳልጡ መሰረተ ልምዓት ድማ ፍትሓውነቶም ብዝሓለወ መንገዲ ምዝርግሖ ምክትታል ምቁፅፃርን ይኸውን።
2. ንኹሎም ቀወምቲ ኮሚቴታት ኣብዚ ኣዋጅ ዝተዋሃበ ሓበራዊ ስልጣንን ተግባርን ከም ዘሎ ኮይኑ እቲ ኣብ ላዕሊ ዝተገለፀ ዕላማ በቲ ኮሚቴ ኣብ ስራሕ ዝውዕል ከከም ኩነታቱ፣

ሀ/ ፈፀምቲ ኣካላት ዘውፅእዎ ትልምን ፕሮግራምን ልምዓትን ምስ ናይ መንግስቲ ፖሊስን እስትራተጅን ዝጥዓዓምን ነዚ ማእኸል ዝገበረ ምዃኑ፣

ለ/ ልምዓት ኢንድስትሪን ከተማን ምስ ልምዓት ገጠር ተደጋጊፉን ተዋዲዱን ይትግበር ምህላዉ፣

ሐ/ ኣናእሽተይን ደቀቕቲ ስራሕቲ ዕድል ዝፈጥሩን ኣብ መነባብሮ ሕብረተሰብ ርኡይ ለውጢ ምምዝጋቡ፣

መ/ ምህርቲ ሕርሻ ጎልቢቱ ብምግቢ ዓርስኻ ምኽኣልን ምግቢ ውሕስና ዘረጋግፅ ቅልጡፍ ኢኮኖሚ ምዕባለ ዝገብሮ ኣስተዋፅኦ፣

ረ/ ሃፍቲ ተፈጥሮ ክልልና ብግቡእ እናተሓለወን ጠመተ ዝተገበረሉ ምዃኑ ዝብሉ ኣገደስቲ ኣግባባት ተኸቲሉ ይከታተልን ይቆፃፀርን

3. እዚ ኮሚቴ ነዛም ዝስዕቡ መንግስታዊ ኣካላት ይከታተልን ይቆፃፀርን

ሀ/ ቢሮ ሕርሻን ልምዓት ገጠርን

ለ/ቢሮ ንግዲ፣ኢንድስትሪን ትራንስፖርትን

ሐ/ ቢሮ ሃፍቲ ማይ ኤነርጅን ማኣድንን

መ/ ቢሮ ልምዓት ከተማን ኮንስትራክሽንን

ረ/ ተፀዋዕነቶም ንቶም ኣብ ላዕሊ ዝተፀርሑ ቢሮታት ዝኾኑ ኣካላት መንግስቲ ኣብያተ ዕሕፈት

4. እዚ ኮሜቴ ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ዝተዘርዘሩ ኣካላት መንግስቲ ዝኾኑ ብሕጊ ተፈልዩ ኣብ ክሊ ዝተዋሃቦም ስልጣንን ተግባርን ረቂቕ ሕጊ የዳሉ፣ ንዝቐርብሉ ረቂቕ ሕጊ

8. በክልሉ መንግስት በሚደረግ ማናቸውም ስምምነቶች ከሕግ አኳያ ተቀባይነት መርምሮ የውሳኔ ሃሳብ ለምክር ቤቱ ያቀርባል

45.የኢኮኖሚ ጉዳዩች ቀዋሚ ኮሜቴ

1. የዚህ ኮሜቴ ዋና ዓላማ በሀገርና በክልልደረጃ የሚወጡ የኢኮኑሚ ፖሊሲ፣ ስትራቴጂ፣ ፕላንና ፕሮግራም ፈጣን ዕድገት እንዲያመጡና ይህንን ለማቃላጠፍ የሚደራጁ የመሰረተ ልማት ፍትሃዊነት ባለው መንገድ መዘረጋቱን መከታተልና መቆጣጠር ይሆናል ።
2. ለሁሉም ቀዋሚ ኮሜቴዎች በዚህ አዋጅ የተሰጣቸው የጋራ ስልጣንና ተግባር እንደተጠበቀ ሆኑ እላይ የተገለፀው ዓላማ በስራ ለማዋል ኮሜቴው እንዲሆኔታው ፣

ሀ. አስፈፃሚ አካላት የሚያወጡት የልማት እቅድና ፕሮግራም ከመንግስት ፖሊስና ስትራቴጂ የሚጣጣምና ይህንኑ ማዕከል ያደረገ መሆኑ

ለ/ የከተማ እንድስትሪ ልማት ከገጠር ልማት ጋር ተቀናጅቶና ተደጋግፎ የሚተገበር መሆኑን፣

ሐ/ አነስተኛና ጠቃቅን ስራዎች የስራ ዕድል የሚፈጥርና የሕብረተሰቡ አኖኖር ለመቀየር ያስመዘገቡት ውጤት

መ/የእርሻ ልማት ተጠናክሮ በምግብ ራሱ ለመቻልና ብሎም የምግብ ዋስትና ለማረጋገጥ ፈጣን የኤኮኖሚ እድገት ለማስመዝገብ ያበረከተው አስተዋፅኦ

ሠ/ የክልሉ የተፈጥሮ ሃብት በተገቢው መንገድ የተጠበቀ መሆኑንና ትክረት መስጠቱን በሚሉ አስፈላጊ ግዳዮችና አሰራር በመከተል ይክታተላል፣ ይቆጣጠራል

3 ይህ ኮሚቴ የሚከተሉት የመንግስት አካላት ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል

ሀ/ የግብርናና ገጠር ልማት ቢሮ

ለ/ የንግድ፣ኢንድስትሪና ትራንስፖርት ቢሮ

ሐ/ የውሃ ሃብት፣ ኤነርጅና ማእድን ቢሮ

መ/ የከተማልማትና ኮንስትራክሽን ቢሮ

ሠ/ ተጠሪነታቸው እላይ የተጠቀሱ ቢሮዎች የሆኑ የመንግስት አካላት ፅሕፈት ቤቶች

4. ይህ ኮሚቴ በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 3 የተጠቀሱትን የመንግስት አካላት በሆነ ሕግ ተለይቶ በተሰጣቸው ስልጣንና ተግባር ዙርያ ረቂቅ ሕግ ያዘጋጃል፣ የቀሩብለትን ረቂቅ ሕጎች

ይምርምር

46 ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳያት ማሕበራት

1. ቀንዲ ዕላማ እዚ ኮሚቴ ኣብ ክልልና ማሕበራዊ ልምዓትን ድሕንነትን ብምጉልባት ስራሕቲ ዓቕሚ ምዕባይ ከም ቁልፊ መደብ ምርኣይ ማሕበራዊ ግልጋሎት ንኹሉ ብማዕረን ፍትሓዊ ብዝኾነን ድልድል ብምብፃሕ ህዝቢ ተረባሒ ምግባር ይኸውን

2. ኣብዚ ኣዋጅ ንኹሎም ቀወምቲ ኮሚቴታት ዝተዋሃቦም ሓበራዊ ስልጣንን ተግባርን ከምዘሎ ኾይኑ እቲ ኣብ ላዕሊ ዝተገለፀ ዕላማ ንምትግባር ከከም ኩነታቱን ውራዩን፦

ሀ/ ብመንግስቲ ኾነ ብውልቀ ነዚኣመልኪቶም ዝትግበሩ ስራሕቲ ምስናይ መንግስቲ ፖሊሲ፣ እስትራተጂ ፕሮግራምን ዘለዎም ምጥዕዓም

ለ/ ህዝብን መንግስትን ማሕበራዊ ፀገም ንምፍታሕ ዝገብሮ ፃዕሪ ተዋዲዶምን ተደጋጊፎምን ይሰርሑ ምህላዎም

ሐ/ ህዝቢ ብሓፈሻን መናእሰያት ብፍላይ በብድሌቱ ተወዲቦም መሰሎምን ረብሓምን ብምርግጋፅ ኣብ ማሕበረ ኢኮኖሚ ዕብየት ዝላዓለ ብፅሒት ንኽነብሮምን ዝግበር ድጋፍ ምክትታልን ምግምጋምን፣ ኣካል ጉዳኣትን ሽማግለታትን ህፃናትን መንግስቲ ብዘቐመጦ ኣንፈት መሰረት ፍሉይ መሰረት ትኹረት ዝተወሃቦም ምኻኖም ይከታተል።

መ/ ኤች ኣይ ቪ ኤዲስ ንምክልኻልን ምቁፅፃርን ዝግበር ፃዕርን ኣብዚ ውራይ ዝተራኣዩ ለውጢታትን ጉድለታትን ምክትታልን መቁፅፃርን ይኸውን።

3. እዚ ኮሚቴ ነዞም ዝስዕቡ መንግስታዊ ኣካላት ይከታተልን ይቆፃፀርን

ሀ. ቢሮ ትምህርቲ

ለ. ቢሮ ሓለዋ ጥዕና

ሐ. ቢሮ ሓበሬታ

መ.ቢሮ ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን

ረ. ቢሮ ጉዳይ መናእሰይን ስፖርትን

ሰ. ቢሮ ዓቕሚ ህንፀት

ሸ.ካልኦት ተፀዋዕነቶም ኣብ ሀንለን ንዝተፀርሑ ኣካላት መንግስቲ ይኸውን።

4. እዚኮሚቴ ነቶም ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ዝተዘርዘሩ ኣካላት መንግስቲ ብዝኾኑ ሕጊ ተፈልዩ ኣብ ክሊ ዝተዋሃቦም ስልጣንን ተግባርን ረቂቕ ሕጊ የዳሉ፣

ይመረምራል

45 የማህበራዊ ግዳዮች ቋሚ ኮሚቴ

1. የዚህ ኮሚቴ ዋና አላማ የክልሉ ማሕበራዊ ልምትና ደህነትን ለመጠናከር የአቅም ግንባታ ፕሮግራም እንደ ቁልፍ ስራ በማየት ማህበራዊ አገልግሎት ለሁሉ በእኩልነትና ፍትሓዊ በሆነ ድልድል በማድረስ ህዝብ ተጠቃሚ ማድረግ ይሆናል

2. በዚህ አዋጅ ለሁሉም ቋሚ ኮሚቴዋች የተሰጣቸው የጋራ ስልጣንና ተግባር እንደተጠበቀ ሆኖ እላይ የተገለጠው ዓላማ ተግባራዊ ለማድረግ እንደየሁኔታውና እንደ አስፈላጊነቱ ታይቶ

ሀ/ በመንግስትም ሆነ በግል ይህንን አስመልክቶ የሚከናወኑ ስራዎች ከመንግስት ፖሊሲና እስትራተጂ ፕሮግራም ያላቸው መጣጣም

ለ/ ህዝብና መንግስት ማሕበራዊ ችግሮች ለመፍታት የሚደረጉት ጥረቶች ተቀናጅተው ተደጋግፈው እየተሰሩ መሆናቸው

ሐ/ ህዝቡ በአጠቃላይና ወጣቶች በተይ በፍላጎታቸው ተደራጅተው መብታቸውና ጥቅማቸው ለማረጋገጥና በማሕበራዊ ኢኮኖሚ እድገት የላቀ ድርሻ እንዲኖራቸው የሚደረግ ድጋፍ የመከታተል እና የመገምገም፣ አካል ጉዳቶኞ ሽማጊሌዎችና ህፃናት መንግስት ባስቀመጠው አቅጣጫ መሰረት ልዩ ትኩረት የተሰጣቸው መሆኑ ይከታተላል

መ/ ኤች.አይ.ቪ. ኤድስ ለመከላከልና ለመቆጣጠር የሚደረገው ጥረትና በዙሁ ጉዳይ የታዩ ለውጦችና ጉድለቶች መከታተልና መቆጣጠር ይሆናል።

3. ይህ ኮሚቴ የሚከተሉት መንግስታዊ አካላት ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል

ሀ/ የትምህርት ቢሮ

ለ/ የጤና ጥበቃ ቢሮ

ሐ/ የማስተዋቅያ ቢሮ

መ/ የሰራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ቢሮ

ሠ/ የወጣቶችና እስፖርት ጉዳይ ቢሮ

ረ/ የአቅም ግንባታ ቢሮ

ሰ/ ተጠሪነታቸው በ ሀ እና ለ የተጠቀሱ መንግስታዊ አካላት ፅሕፈት ቤቶች ይሆናል።

4. ይህ ኮሚቴ በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 3 የተጠቀሱት የመንግስት አካላት በሆነ ሕግ ተለይቶ በተሰጣቸው ስልጣንና ተግባር ዙርያ ረቂቅ ሕግ ያኢጋጃል።

5.ሓፋሽን ሞያ ማሕበራትን ንመሰሎም ንልምዓትን ዝገብርዎ ፃዕሪ ደገፍ ንክግበረሎም የተሓባብርን በብውዳበኦም ተጠናኺሮም ንክሰርሑ ርክብ ይምስርት።

47 ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳያት በጀትን ኦዲትን

1. ቀንዲ ዕላማ እዚ ኮሚቴ እቶት መንግስቲ ካብ እዋን ናብ እዋን ዝዓብየሉ ሜላ ምትእትታውን እዚ እቶት ብዝግባእ ምእካቡን ምሕላውን ከምኡውን ብቤት ምኽሪ ዝተደልደለ በጀት ሕጊ ፋይናንስ ማእኸል ገይሩ ኣብ ዝተመደበሉ ስራሕ ጥራሕ ኣብ ተግባር ይውዕል ምህላዉ ምክትታልን ምምርማርን ይኾውን።
2. ኣብዚ ኣዋጅ ንኩሎም ቀዋምቲ ኮሚቴታት ዝተዋሃቦም ሓበራዊ ስልጣንን ተግባርን ከም ዘሎ ኾይኑ እዚ ኮሚቴ ኣብ ላዕሊ ዝተቐመጠ ዕላማ ንምትግባር ከከም ኩነታቱ

ሀ/ እቶት መንግስቲ ካብ እዋን ናብ እዋን ዝዓብየሉ ሜላታት ምሕንፃፆምን ኣብ ተግባር ምውዓሎምን

ለ/ በጀት ድልድል ምስ ፖሊስ እስትራተጂን ልምዓት መንግስቲ ዝተዛመደ ምኳኑ ናይቲ ክልል ሃፍቲ ፍትሓውነቱ ሓልዩ እተደልደለ ምኳኑ እዩ።

ሐ/ እቶት መንግስቲ ብኣግባቡ ምእካብን ኣጠቓቕማ በጀት ስርዓትን ሕግን ፋይናንስ ሓልዩ ኣብ ልምዓት ምውዓሉ

መ/ ኣብ ሃፍቲ ህዝብን መንግስትን ጥፍኣት ዝፈፀመ ኣካል ወይከዓ ውልቀ ሰብ ክትትልን ምርመራን እናተገበረ ናብ ሕጊ ቀሪቡ ስጉምቲ ዝተወሰደሉ ምኳኑ ይከታተልን ይቆፃፀርን

3. እዚ ኮሚቴ ዝስዕቡ ኣካላት መንግስቲ ናይ ስራሕ ትልምን ኣፈፃፅማን ይከታተልን ይቆፃፀርን

ሀ/ ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን

ለ/ ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር

4. ብሕጊ ተፈልዩ ኣብ ክሊ ዝተዋሃቦም ስልጣንን ተግባርን ረቂቕ ሕጊ የዳሉ
5. ልቓሕ ዘድሊ ክልላዊ ኣካል መንግስቲ ዘቕርቦ ሕቶን ሓሳብን ምስ ዝምልከቶ ቀዋሚ ኮሚቴ ብምትሕብባር መርሚሩ ናብ ቤት ምኽሪ ውሳነ ሓሳብ የቕርብ

5. የህዝብና ሞያ ማሕበራት ለመብታቸው እና ለልማት በሚያደረጉት ጥረት ድጋፍ እንዲደረግላቸው ያስተባብራል በአደራጀጅታቸው ተጠናክረው እንዲሱሩ ግንኙነት ይመሰረታል

47. የበጀት እና ኦዲት ጉዳዩች ቆሚ ኮሜቴ

1. የዚህ ቆሚ ኮሜቴ መሰርታዊ ዓላማ የመንግስት ገቢ ከግዜ ወደ ጊዜ የመያደርጉት ስልቶች መዘርጋታቸውን እና ገቢውን በአግባቡ ተሰብስቦ መጠበቁን፣ እንዲሁም በመንግስት የሚመደበው በጀት የፋይናንስ ሕግ እና ስርዓት ተጠብቆ ለተፈለጉ አገልግሎት ብቻ መዋሉን መከታተል እና መመርምር ነው
2. በዚህ አዋጅ ለሁሉም ቀዋሚ ኮሜቴዎች የተሰጡት አጠቃላይ ስልጣን እና ተግባራት እንደተጠበቁ ሆነው፣ ኮሜቴው ከዚህ በላይ የተቀመጠውን ዓላማ በስራ ላይ ለማዋል እንደጉዳዩ ሁኔታ ፣

ሀ. የመንግስትን ገቢ ከግዜ ወደ ግዜ ሊያሳድጉ የሚያስችሉ ስልቶችን መታቀዳችውን እና በተግባር ላይ መዋላችውን፣

ለ. የበጅት ድልድል ከመንግስት የልማት ፖሊሲ እና ስትራቴጂ ጋር የተዛመደ መሆኑን እና የክልሉ ሀብትም ፍትሃዊነት በጠበቀ መልኩ ለመጠቀም የሚያስችል ሁኔታ መፈፀሙን፣

ሐ. የምንግስት ገቢ በአግባቡ መሰብሰቡን እና በመንግስት በጀት አጠቃቀም መሰረት የፍይናንስ ሕግ እና ስርዓት ጠብቆ ለልማት መዋሉን ፣

መ. በመንግስት ሃብት ላይ ጥፋት የፈፀመ አካል ወይም ሰው በሚመለከታችው አካላት ክትትል ተደርጉለት ለሕግ መቅረቡን እና አሰፈላጊው እርምጃ መውሰዱን ይከታተላል ፣ ይመረምራል፣

3. ኮሜቴው የሚከተሉት አካላት የስራ እቅድ እና ክንውን ይመረምራል፣

ሀ.የፈይናንስ እና አኮኖሚ ልማት ቢሮ

ለ.የዋናው ኦዲተር ፅሕፈት ቤት

4. በሕግ ተለይቶ በተሰጠው ስልጣንና ተግባር ዙርያ ረቂቅ ሕግ ያዘጋጃል
5. የክልሉ መንግስታዊ አካል ብድር በሚፈልጉት ወቅት ከሚመለከተው ኮሜቴ ጋር በመተባበር ጥያቄውን ተቀብሎ እና መርምሮ የውሳኔ ሓሳብ ለምክር ቤቱ ያቀርባል

48. ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳያት ደቂ ኣንስትዮ

1. ቀንዲ ዕላማ እዚ ኮሚቴ ደቂ ኣንስትዮ እዚ ክልል ብሕገ-መንግስቲ ዝተረጋገፀን መሰል ብሙሉእነት ምርግጋፅን ኣብ ፖለቲካ ፣ ኢኮኖሚ ማሕበራዊን ምንቅስቓስ ርኡይ ተራ ዝፃወቱሉ ኩነት ምፍጣሩ ምርግጋፅ ይኸውን

2. ኣብዚ ኣዋጅ ንኹሎም ኮሚቴታት ዝተዋሃበ ስልጣንን ተግባርን ከም ዘሎ ኾይኑ ነዚ ኣብ ላዕሊ ዝተገለፀ ዕላማ ንምትግባር ከከም ኩነታቱ ፣

ሀ. ኣብ ደቂ ኣንስትዮ ጉድኣት ዘብፅሑ ሕግታት፣ ልማዳዊ ኣሰራርሓን ባህሊ ንክቕየሩ ኣድላይ ስጉምቲ ይወሰዱ ምህላዎም ፣

ለ. ዝተፈላለዩ ኣዋጃት እንትወፁ ካብ ፆታዊ ኣድልዎ ነፃ ዝኾኑን ኩነታት መነባብሮ ደቂ ኣንስትዮ ትኹረት ዝህቡ ምኻኖም፣

ሐ. ኩለ መዳያዊ ተሳትፎ ደቂ ኣንስትዮ ንምርግጋፅ ዝውሰዱ ኣዎንታዊ ስጉምቲ ምህላዎም ምክትታልን ምቆፃፀርን ፣

3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተጠቀሱ ተግባራት ናብ ሽቶ ንምብፃሕ ዘኽእሉ ሓደሽቲ ዝወፁን ዝመሓየሹን ሕግታት ኣመልኪቱ ሓሳባት ሕጊ የመንጭው ወይ ካዓ ንዝምልከቶም ኣካላት ከመንጭው ይገብር፣

4. እዚ ኮሚቴ ንቢሮ ጉዳይ ደቂ ኣን ስትዮ ይከታተልን ይቆፃፀርን፣

5. ኣብ ንዑስ ዓንቀፅ 4 ዝተደንገገ ከም ዘሎ ኾይኑ ብዛዕባ ትልምን በጀትን ኣፈፃፅማ ደቂ ኣንስትዮ ኣመልኪቶ ምስ ኩሎም ቀወምቲ ኮሚቴታት እውን ብሓባር ይሰርሕ፣

49. ቁፅፅር ዝተገደበ ዘይምኻን

ኣብዚ ኣዋጅ ካብ ዓንቀፅ 43 ክሳብ 47 ዝተደንገጉ እንተሃለው ይኹን እምበር ኩነታት ስራሕ ዘገድድ ኾይኑ እንተተረኺቡ ዝኾነ መንግስታዊ ኣካል ስራሕ ኣሳልጦ ክምርምር ይኽእል ዝርዝሩ ብደንቢ ይውሰን

50. ኣወዳድባ ፣ ኣሰራርሓ ፣ስልጣንን ተግብርን ንኡስ ኮሚቴ

1. ንኡስ ኮሚቴ ማለት ዝኾነ ቀዋሚ ኮሚቴ ሓላፊነቱ ንምውፃእ ኣባላቱ ተመቓቒሎም ተወዲቦም እንትሰርሑ ይኸውን

2. ሕድሕድ ንኡስ ኮሚቴ ካብቶም ኣባላት ቀዋሚ

48 የሴቶች ጉዳይ ቋሚ ኮሚቴ

1. የሴቶች ጉዳይ ቋሚ ኮሚቴ መሰረታዊ ዓላማ ሴቶች በመደራጀት በሕገ መንግስቱ የተከበረላቸወን መብቶች በተሟላ ሁኔታ ተጠቃሚ ለመሆን በፖለቲካ፣ በኢኮኖሚ እና ማሕበራዊ እንቅስቃሲዎች ውስጥ ጉሉህ ድርሻ እንዲነራቸው የምያስችል ሁኔታ መፍጠሩና ማረጋገጥ ነው።

2. ለቋሚ ኮሚቲዎች በጋራ የተሰጡት አጠቃላይ ስልጣን እና ተግባራት እንደተጠበቁ ሆነው ኮሚቲው ከላይ የተገለፀውን ዓላማ በተግባር ላይ ለመዋል እንደ ጉዳዩ ሁኒታ፣

ሀ/ በሴቶች ላይ ጉዳት የሚያደርሱ ህጎች ልምዳዊ አሰራሮች እና ባህሎች እንዲቀሩ አስፈላጊ እርምጃዎች መውሰዳቸውም

ለ/ የተለያዩ አዋጆች በሚወጥበት ግዜ ከፆታ አድልዋ ነፃ እና ሴቶች የነበሩበትን ሁኔታ ትኩረት ውስጥ ያስገቡ መሆናቸውን፣

ሐ/ በሕብረተሰቡ ውስጥ የሴቶች ተሳትፎ በሁሉም ዘርፍ ለማሳደግ የሚያስችሉ እርምጃዎች እየተወሰዱ መሆናቸውም መከታተል መቆጣጠር

3. እነዚህ ተግባራት ከግብ ለማድረስ የሚወጡ ወይም የሚሻሻሉ ሕጎች ካሉ የሕግ ሃሳብ ያመነጫል ወይም ጉዳዩ የሚመለከታቸው አካላት እንዲያመጩ ያደርጋል።

4. ኮሚቴው የሲቶች ጉዳይ ቤሮ፣ የስራ እቅድና ክንውን ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል።

5. በንኡስ አንቀፅ 4 የተደነገገ እንዳለ ሆኖ ሲቶችን በሚመለከት የበጀት፣ እቅድና የእቅዱ ክንውን አስመልክቶ ከሁሉም ቀዋሚ ኮሚቴዎች ጋር በጋራ ይሰራል።

49 የቁጥጥሩ ውስን አለመሆን

በዚህ አዋጅ ብአንቀፅ 43 እስከ 47 ስር የተደነገጉት ድንጋገረዎች ቢኖርም የሰራው ሁኔታ የሚያስገድድ ከሆነ ማንኛም ኮሚቴ የማናቸውንምን የመንግስት አካል የስራ ክንውን መመርመር ይችላል።

50. የንኡስ ኮሚቴ አደረጃጀት፣ ስልጣን ተግባርና አሰራሮች

1. ንኡስ ኮሚቴ ማላት ማንኛውም ኮሚቴ ሃላፍነቱን ለመወጣት ሲል ከአባላቱ መካከል ተስማሚ በሆነ ሁኔታ በመከፋፈል የሚያደራጅ አካል ነው።

2. እያንዳዳቸው ንኡሳን ኮሚቴዎች በቋሚ ኮሚቴ

ኮሚቴ ዝምረፁ ኣቦ ወንበርን ምክትል ኣቦ ወንበርን ይህልውዎ

3. ካብቲ ዓመታዊ ትልሚ ቀዋሚ ኮሚቴ ተበጊሱን ትልሚ የዳሉ፣ የሳልጥን ፀብፃብ ንቀዋሚ ኮሚቴ የቕርብ
4. በቲ ቀዋሚ ኮሚቴ ዝዋሃቦ ካልኦት ስራሕቲ ይፍፅም

51 ኣወዳድባ፣ ኣሰራርሓ፣ ስልጣንን ተግባርን ግዚያዊ ኮሚቴ

1. በቀዋሚ መተሓባበሪ ኮሚቴ በቀጥታ ዘይሳለጡ፣ ህፁፁን ኣገደስትን እንተጋጥሙን ብቤት ምኽሪ እንትእመነሉምን ግዚያዊ ኮሚቴ ከጣይሹ ይኽእሉ።
2. ህፅፅን ኣድላይን ኾይኑ ኣብ ዝተረኸበሉ ዋኒን እቲ ኮሚቴ ልኡኽ ንምፍፃም ቤት ምኽሪ ንግዚያዊ ኮሚቴ ስልጣን ይህቦን ኣንፈት ይሕብረሉ።
3. ኣባላትን በዝሕን ከምኡውን ኣቦ ወንበርን ምክትልን ግዚያዊ ኮሚቴ ከከም ኩነታቱ ብቤት ምኽሪ ይውሰኑ።
4. እዚ ኮሚቴ ዝተዋሃቦ ስልጣንን ተግባርን ምስ ፈፀመ ስርሑ ይዛዝም።

52 ርክብ ቤት ምኽሪ ክልልን ወረዳን

1. ሕገ መንግስቲ ነፅነቶም ብዘይዳፋእ ሞያውን ማተርያላውን ደገፍ ኣብ ምሃብ ኣብ ዓቕሚ ምዕባይ ፕሮግራም ዘድሃብ ርክብ ይህሉ
2. ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ኣዋጅ ቁፅሪ 98/1998 መሰረት ኢ.ድ ብምእታው ኣብቲ ሕጊ ብዝተቐመጠሉ ኣሰራርሓታት እናተጠቐመ ዘላቒ መፍትሒ ክረክብ ናይ ምግባር።
3. ጉባኤ ኣብያተ ምኽሪ ወረዳ ብእዋኑ ዝተካየደ ምኻኑ ዝተራአዩ ኣገደስቲ ውራያትን ኣመልኪቱ ናብ ቤት ምኽሪ በቢ ሰለስተ ወርሑ ፀብፃብ ክልእኹ ምግባር
4. ቤት ምኽሪ ክልል ካብ ወረዳታት ዝመፀሉ ፀብፃብን ካብ ካልኦት ፍልፍላት ዝረኸቦ ሓበሬታ ተበጊሱ ብእዋኑ ንኣሰራርሓ ዝሕግዝ ግብረ መልሲ ይልእኽ።
5. ቀወምቲ ኮሚቴታት ክልል ቤት ምኽሪ ምስ ወረዳ ቤት ምኽሪ ቀዋሚ ኮሚቴታት ዝጠበቐ ርክብ ብምፍጣር ኣሰራርሓ ወረዳ ቀወምቲ ኮሚቴታት ክጠናኸር ምግባር።
6. ኣሰራርሓን ኣወዳድባን ቀወምቲ ኮሚቴታትን

ኣባላት የሚመረጡ ሊቀመንበር እና ምክትል ሊቀመንበር ይኖርአቸዋል።

3. የቆዋሚ ኮሚታ አመታዊ እቅድ ላይ በመመስረት እቅድ ያዘጋጃል፣ ያከናውናል፣ እንዲሁም ለቆዋሚ ኮሚቴው ሪፖርት ያቀርባል።
4. በቋሚ ኮሚቴው የሚሰጡትን ሌሎች ስራዎች ያከናውናል

51 የግዚያዊ ኮሚቴ አደረጃጀት፣ ስልጣን፣ ተግባርና አሰራሮች

1. ምክርቤት በቆዋሚ ኮሚቴዎች እና በአስተባባሪ ኮሚቴው በቀጥታ ሊከናወኑ የማይችሉ አስቸኳይና አስፈላጊነታቸው የታመንባቸው ሁኔታዎች ስያጋጥሙ ግዚያዊ ኮሚቴ ያቋቁማል።
2. የግዜያዊ ኮሚቴ ስልጣን አስቸኮይና አስፈላጊ ሆኖ በተገኘ ጉዳይ ዙርያ ሆኖ ተልእከውን ለመፈፀም የአሰራር አቅጣጫ በምክርቤቱ የሚሰጠው ይሆናል ።
3. የግዚያዊ ኮሚቴ አባላት ብዛት እንደሁኒታው ሊቀመንበር እና ምክትል ሊቀመንበር በምክር ቤቱ ይመደባሉ።
4. ኮሚቴው በተሰጠው ስልጣን ዙርያ ተግባር ካከናወነ እና ካቀረበ በሃላ ይከስማል።

52 የወረዳና የክልል ምክር ቤቶች ግንኙነት

1. ህግ መንግስታዊ ነፃነታቸውን ሳይጋፋ የማቴርያልና የሙያ እገዛ የመስጠት በአቅም ግንባታ ፕሮግራም ያተኮረ ግንኘነት ይኖራአዋል
2. በወረዳ ምክር ቤቶች ችግር ሲፈጠር ተሻሽሎ በወጣው ህገ መንግስት አዋጅ ቁጥር 98/98 መሰረት ጣልቃ በመግባት በህጉ በተቀመጡት አሰራሮች እየተጠቀመ ዘላቂ መፍቲሂ እንድያገኝ የማድረግ
3. የወረዳ ምክር ቤቶች ጉባኤ ወቅቱን ጠብቆ የሚካየድ መሆኑ እና በጉባኤው ወቅት የታዩት ጉዳዮች አስመልክቶ በየሶስት ወር የክልል ምክርቤት ሪፖርት እንዲልኩ ማድረግ።
4. የክልሉ ምክር ቤት ከወረዳዎች የሚመጥለት ሪፖርት ኣና በሌላ መልክ የሚያገኘው መረጃ በወቅቱ ለአሰራራቸው የሚጠቅም ምላሽ በወቅቱ ይልካል።
5. የክልሉ ቆዋሚ ኮሚቴዎች ከወረዳ ምክርቤት ቆዋሚ ኮሚቴዎች ጋር የተጠበቀ ግንኘነት በመፍጠር እንዲጠናከሩ የማገዝ።
6. የወረዳው ምክር ቤት ቆዋሚ ኮሚቴዎች አሰራርና

ስነ-ምግባር ኣባላት ቤት ምኽሪ ወረዳን ኣመልኪቱ ሞዴል ደንብን መምርሕን ኣውፂኡ ናብ ወረዳታት የውርድ፣ ኣብ ከይዲ ምዕዳኽ እዞም ሕግታት ቤት ምኽሪ ክልል ኣድላይ ሓገዝ ይገብር።

53 ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

1. **ብዛዕባ ተፀዋዕነት ፖለቲካ ፓርቲ**

ኣብ ቤት ምኽሪ ኣወዳድባ፣ ስልጣንን ተግባርን ተፀዋዕቲ ፖለቲካ ፓርቲ ኣመልኪቱ ኣድላይን ኾይኑ ኣብ ዝተረኽበሉ እዋን ዝርዝር ደንቢ የውፅእ።

2. **ኣዋጅ ብዛዕባ ምምሕያሽ**

ነዚ ኣዋጅ ብዝምልከት ናይ መመሓየሺ ሕቶ እንትቐርብ ብኣብዛሓ ድምፂ 50+1 ኣባላት ቤት ምኽሪ እንትድግፍ ክምሓየሽ ወይ ክልወጥ ይኽእል።

3. **ተፈፃምነት ውሳነ ቤት ምኽሪ**

ዝኾነ ኣካል ብቤት ምኽሪ ይኹን ብኮሚቴታት ንዚ ኣዋጅ ወይ ሕግታት ተመስሪቱ ዝዋሃብ መደብ፣ ውሳነ፣ መምርሕን ናይ ምኽባርን ምፍፃምን ግድነት ኣለዎ።

54 ደንቢ ናይ ምውፃእ ስልጣን

ናይዚ ኣዋጅ ድንጋገታት መፈፀሚ ዝርዝር ደንቢ ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ የውፅእ

55 ተፈፃሚነት ዘይብሎም ሕግታት

ሀ/ ኣዋጅ ኣወፃፅኣ ሕግ ኣወዳድባን ኣሰራርሓን ኮሚቴታት ቤት ምኽሪ ቁፅሪ 79/1996 በዚ ኣዋጅ ተሳዒሩ ኣሎ

ለ/ ዝኾነ ምስዚ ኣዋጅ ዝፃባእ ሕጊ ወይ ልምዲ ኣብዚ ኣዋጅ ንዝተደንገጉ ጉዳያት ተፈፃምነት የብሉን።

56 እዚ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ እዋን

እዚ ኣዋጅ ካብ ሓምለ 4/1998 ዓ.ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዚዳንት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የአባላት ስነ-ምግባር አስመልክቶ ሞዴል ደንብና መመርያ አውጥቶ ለወረዳዎች ያስተላልፋ፣ በዚህ ህጎች በማፅደቅ ሂደት የክልሉ ምክርቤት አስፈላጊ እገዛ ያደርጋል።

53 የተለያዩ ድንጋጌዎች

1. **ስለ ፖለቲካ ፓርቲ ተጠሪዎች**

በምክርቤቱ የፖለቲካ ፓርቲ ተጠሪዎቹ አደረጃጀት፣ ስልጣንንና ተግባር አስመልክቶ አስፈላጊ ህኖ በተገኘበት ግዜ ዝርዝር ደንብ ያወጣል።

2. **አዋጅን ስለ ማሻሻል**

ይህን አዋጅ በሚመለከት የማሻሻያ ጥያቂ ሲቀርብ በምክር ቤቱ አባላት አብላጫ ድምፅ 50+1 ሲደገፍ ማሻሻል ወይም መለወጥ ይችላል።

3. **የምክር ቤት ውሳነ ተፈፃሚነት**

ማንኛውም አካል በምክርቤት ወይም በኮሚቴዎች በዚህ አዋጅ ወይም በሌሎች ህጎች ላይ ተመስርቶ የሚሰጡትን ውሳኔዎች ትእዛዞችና መመርያዎች የማክበር የመፈፀም ግዴታ አለው

54 ደንብ ስለ ማውጣት

የዚህን አዋጅ ድንጋጊዎች አስመልክቶ ምክርቤት ዝርዝር የአፈፃፀም ደንብ ያወጣል።

55 ተፈፃምነት ስለ ሌላቸው ህጎች

ሀ/ አዋጅ ቁጥር 79/1996 ለምክር ቤት የህግ አወጣጥ ፣አደረጃጀት አሰራር ለመወሰን የወጣው አዋጅ በዚህ አዋጅ ተሽረዋል።

ለ/ ማንኛውም ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ህግ ወይም ልምድ በዚህ አዋጅ ውስጥ በተደነገጉት ጉዳዮች ላይ ተፈፃሚነት አይኑሮውም።

56 አዋጅ የሚፀናበት ግዜ

ይህ አዋጅ ከ ሓምሊ 4/1998 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሄ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ፕሬዝዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 14 ዓመት ቑ.21 መቐለ ነሓሰ 30/1998 ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	14ኛ ዓመት ቁ.21 መቐለ ነሓሰ 30/1998 ዓ/ም

ኣዋጅ ቁፅሪ 114/1998 ዓ.ም ንመፈፀሚ ዕላማ ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ንዝግበር ውዕሊ ልቓሕ ውሕስና በጀት ንምሃብ ዝወፀ ኣዋጅ

ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ምጥንኻር ንእነካይዶ ምንቅስቓስ ልምዓት ዝላዓለ ረብሓ ከም ዘለዎ ስለ ዝእመነሉ፦

ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ኣብ ሓረስታይ ክልመድን ክተኣታተን ዝድለ እታወታት ሕርሻ ከዓቢ ዓብዩ ኣስተዋፅኦ ስለ ዘለዎ፦

ነዞም ዕማማት ንምፍፃም ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ትሑት ፋይናንሳዊ ዓቕሚ ዘለዎ ብምኳኑ ካብ ባንኪ ንምልቃሕ ዓቕሚ ውሕስና ስለ ዘይብለን ነቲ ሕፀረት ንምሽፋን ውሕስና በጀት ብምሃብ ሓገዝ መንግስቲ ኣድላይ ኾይኑ ስለ ዝተረኸበ፦

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 49/3/ /ሀ/ ከምኡውን ፋይናንስ ምምሕዳር ኣዋጅ ቁፅሪ 26/89 ዓንቀፅ 32 ዝተዋሃቦ ስልጣን ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

አዋጅ ቁፅሪ 114/1998 ዓ.ምለሕብረት ስራ ማሕበራት ዓላማ ማስፈፀምያ ለሚደረገው ብድር ውል ዋስትና ለመስጠት የወጣ አዋጅ

ሕብረት ስራ ማሕበራትን ማጠናከር ለምናካሂደው የልማት እንቅስቃሴ ያለው ጠቀሜታ የላቀ መሆን ስለ ታመነበት ፣

በአርሶ አደሩ እንዲለመድና እንዲሰርፅ የሚፈለገውን የእርሻ ግብአቶች ስርጭት እንዲስፋፋ በማድረግ ሕብረት ስራ ማሕበራት ያላቸው አስተዋፅኦ ከፍተኛ በመሆኑ፣

ሕብረት ስራ ማሕበራት እነዚህን ተግባራት ለመፈፀም ያላቸው የፋይናንስ ዓቅም ዝቅተኛ በመሆኑ ከባንክ ለመበደር የዋስትና ዓቅም ስለሌላቸው እጥረቱ ለመሸፈን ዋስትና በመስጠት የመንግስት ድጋፍ ማድረግ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የክልሉ ህገ መንግስት ዓንቀፅ 49/3 /ሀ/ እንዲሁም የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 26/89 ዓንቀፅ 32 በተሰጠው ስልጣን መሰረት የሚከተለው አዋጅ አውጥቶዋል።

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 17.45

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፖ.ሳ ነጋሪት.ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	291

1. ሓጺር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "ንመፈፃሚ ዕላማ ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ዝውዕል ስምምዕ ልቓሕ በጀት ንምሃብ ዝወፀ ቑፅሪ 114/1998 ዓ/ም"ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

2. ውሕስና ዝተውሃቦ መጠን ልቓሕ

ሕብረት ስራሕ ማሕበራት / ካብዚ ንዳሓር ተለቃሓይ እናተብሃለ ዝፅዋዕ/ ክሳብ ብር 218,885,000 ብር/ ክሳብ ብር ክልተ ሚኢትን ዓሰርተ ሸሞንተ ሚልዩንን ሸሞንተ ሚኢትን ሰማንያን ሓሙሽተን ሽሕ ብር/ ክልቃሓ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ውሕስና ሂቡ ኣሎ።

3. ኣፈፃፅማ እቲ ውሕስና

1. እዚ ውሕስና ንመሰረታዊ ማሕበራትን ዩኔንማሕበራትን ንሕርሻ እታወታትን፣ ፍርያትን መዐደጊ፣ ውፅኢት ሃፍቲ እንስሳን ንዝውዕል ተፈጥሮን ናብ ዕዳጋ ንምዝራብ ንዝውዕል ልቓሕ ዝተወሃበ ኾይኑ ውዕል ካብ ዝተኣሰረሉ ጀሚሩ ንሓደ ዓመት ዝፀንሕ ይኸውን።
2. ተለቃሓይ ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ኣብ ዝተጠቐሰ ግዜ ውሽጢ እቲ ልቓሕ ክምልስ ኣለዎ።
3. መጠን ወለድን ኣገባብ ኣመላልሳ ልቓሕን ክልል መንግስትን እቲ ባንክን ብዝገበርዎ ስምምዕ ይውሰን።

4. ግቡእ ክልላዊ መንግስቲ

1. ተለቃሓይ ዝተለቀሖ ገንዘብ ብሙሉእ ወይ በኽፋል ክምልሶ እንተዘይክኢሉ ካብ በጀት እዚ ክልል ተቐኒሱ ዝኽፈል ይኸውን።
2. ክልል መንግስቲ ዘይተመለሰ ልቓሕ ብምእካብ ንዝተቐነሰ በጀት ክትክእ ኣለዎ።

5. እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ እዋን

እዚ ኣዋጅ እቲ ውዕሊ ካብ ዝተኣሰረሉ ዕለት ጀምሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዚዳንት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

1. አጭር ርእስ

ይህ ኣዋጅ ለሕብረት ስራ ማሕበራት ዓላማ ማስፈፀሚያ ለሚውል የብድር ስምምነት ዋስትና ለመስጠት የወጣ ኣዋጅ ቁጥር 114/1998 ዓ/ም ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2.ዋስትና የተሰጠው የብድር መጠን

ሕብረት ስራ ማሕበራት /ከዚህ በኃላ ተበዳሪው እየተባለ የሚጠራው/ እስከ ብር 218,885,000 /እስከ ሁለት መቶ አስራ ስምንት ሚልዮን ስምንት መቶ ሰማንያ አምስት ሺ ብር/ የሚደርስ እንዲበደሩ የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ዋስትና ሰጥቷል።

3.የዋስትናው አፈፃፀም

1. ይህ ዋስትና ለመሰረታዊና የኔን ሕብረት ሥራ ማሕበራት ለእርሻ ግብኣቶችና ምርቶች መግዣ፣ የእንስሳትና የተፈጥሮ ሃብት ውጤት ለገበያ ለማቅረብ የሚውል ብድር የተሰጠ ሆኖ ውሉ ከተመሰረተበት ጀምሮ ለአንድ አመት የሚቆይ ይሆናል።
2. ተበዳሪው በዚህ አንቀፅ 1 በተሰጠው ግዜ ውስጥ ብድሩን መመለስ አለበት።
3. የወለድ መጠንና ብድሩ የሚመለስበት አከኋን የክልሉ መንግስትና ባንክ በሚያደርጉት ስምምነት ይወሰናል።

4. የክልሉ መንግስት ግዴታ

1. ተበዳሪው የተበደረውን ገንዘብ በሙሉ ወይም በከፊል በግዜው መመለስ ካልቻለ ከክልሉ በጀት ተቀንሶ የሚከፈል ይሆናል።
2. የክልሉ መንግስት ያልተመለሰውን ብድር በመሰብሰብ የተቀነሰውን በጀት መተካት አለበት።

5. ኣዋጁ የሚፀናበት ግዜ

ይህ ኣዋጅ ውሉ ከተመሰረተበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሄ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ፕሬዝዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ
የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልልዊ መንግስት

መበል 14 ዓመት ቑ.22 መቐለ ሓምለ 4/1998ዓ.ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	14ኛ ዓመት ቁ 22 መቀሌ ሓምሌ 4/1998 ዓ.ም

አዋጅ ቁፅሪ 115/1998 ዓ.ም በጀት 1999 ዓ/ም ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ

ኣብ 1998 ዓ.ም ኣብ ውሽጢ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንዝፍፀሙ መንግስታዊ ስራሕትን ግልጋሎታትን ዝውዕል በጀት ብምፅዳቕ ኣብ ስራሕ ክውዕል ምግባር ኣድላይ ብምኳኑ።

ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ /ቸ/ን ብ1998 ዓ.ም ዝስዕብ ኣዋጅ ተኣዊጁ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

1. ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ ናይ 1999 ዓ.ም በጀት ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 115/1998 ዓ.ም ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

2. ፍልፍል በጀት

ካብ ሓምለ 1/1998 ዓ.ም ክሳብ ሰነ 30 1999 ዓ.ም ኣብዘሎ ናይ በጀት ጊዜ ካብ ክልል ዝርከብ ኣታዊ፣ ካብ ፌደራል መንግስቲ ዝውሃብ ድጎማ፣ ካብ ልቃሕን ሓገዝን ዝርከብ ብምጥቃም ምስ እዚ ኣወጅ ተታሓሒዙ ዘሎ ቅጥዕታት ንዝተጠቀሱ ስራሕቲ ግልጋሎት ዝውዕል ፍልፍል በጀት ከምዝስዕብ ብዝርዝር ቀሪቡ ኣሎ፡-

አዋጅ ቁጥር 155/1998 ዓ/ም የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት የ1999 በጀት ለመወሰን የወጣ ኣዋጅ

በ1998 ዓ.ም በትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ለሚሰሩ ስራዎችና ኣገልግሎቶች ማስፈፀሚያ የሚውል በጀት ፀድቆ ስራ ላይ እንዲ ውል ማድረግ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ።

ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ ህገ-መንግስት አንቀፅ 49/3/ሀ/ እና /ቸ/ መሰረት የሚከተለው ኣዋጅ ታውጇዋል።

ክፍል ኣንድ
ኣጠቃላይ

1. ኣጭር ርእስ

ይህ ኣዋጅ የ1999 ዓ.ም በጀት ለመወሰን የወጣ ኣዋጅ ቁጥር 115/1998 ዓ.ም ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. የበጀት ምንጭ

ከሐምሌ 1/1998 ዓ.ም እስከ ሰኔ 30/1999 ዓ.ም ላለው በጀት ዓመት በክልሉ ከሚገኝ ገቢ፣ ከፌደራል መንግስት ከሚሰጥ ደጉማ፣ ከብድርና እርዳታ ከሚገኝ በመጠቀም ከዚህ ኣዋጅ ጋር ተያይዘው በቀሪው ሰንጠረዥ ለተጠቀሱት ስራዎችና ኣገልግሎቶች የሚውል በጀት ምንጭ እንደሚከተለው በዝርዝር ቀርበዋል፡-

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 10.32

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	120

ሀ. ካብ ክልል ኣብ 1999 ዓ.ም ዝርከብ ኣታዊ 200,000,000.00

ለ. ካብ ፌደራል መንግስቲ ግምጃ ቤት ድጐማ 637,700,000.00

ሐ. ካብ ወፃኢ ልቓሕ 11,750,000.00

መ. ካብ ወፃኢ ሓገዝ 44,850,000.00

ሓፈሻዊ ድምር 894,300,000.00 (ሸሞንተ ሚኢትን ቴስዓን ኣርባዕተን ሚልዮንን ሰለስተ ሚኢትን ሽሕ ብር)

3. **ድልድል በጀት**

ሀ. በክልል ንዝስርሑ ስራሕትን ግልጋሎትን

1. ንስሩዕ በጀት 221,351,170.00
2. ንካፒታል በጀት

2.1. ካብ መንግስቲ ግምጃ ቤት 25,564,930.00

2.2. ካብ ወፃኢ ልቓሕ 11,750,000.00

2.3. ካብ ወፃኢ ሓገዝ 44,850,000.00

ንኡስ ድምር 82,164,930.00

ጠቕላላ ብክልል ብርኪ ዝተደልደለ 303,516,080.00 ንኡስ ድምር (ሰለስተ ሚኢትን ሰለስተን ሚልዩንን ሓሙሽተ ሚኢትን ዓሰርተ ሽድሽተ ሽሕን ሰማንያን ብር)።

ለ. ንገጠር ወረዳታት 436,591,690.00 (ኣርባዕተ ሚኢትን ሰላሰን ሽዱሽተን ሚዮንን ሓሙሽተ ሚኢትን ቴስዓን ሓደን ሽሕን ሽዱስተ ሚኢቲን ቴስዓን ብር)

ሐ. ንከተማታት 154,192,210.00 (ሓደ ሚኢትን ሓምሳን ኣርባዕተን ሚልዮንን ሓደ ሚኢትን ቴስዓን ክልተን ሽሕን ክልተ ሚኢትን ዓሰርተን ብር) ሓፈሻዊ ናይ ክልል፣ ገጠር ወረዳን ከተማን ድምር ዝተደልደለ በጀት ናይ ወፃኢ ሓገዝን ልቃሕን እንከይሓወሰ ብር 837,700,000.00 (ሸሞንተ ሚኢትን ሰላሳን ሸውዓተን ሚልዮንን ሸውዓተ ሚኢት ሽሕን ብር)

ክፍሊ ክልተ
ስርዓት ኣመሓዳድራ በጀት

4. **ዝውውር በጀት**

ብመሰረት ኣዋጅ ምምሕዳርን ፋይናንስ ቁፅሪ 26/89 ዓንቀፅ 17፡-

1. ካብ ካፒታል በጀት ናብ ስሩዕ በጀት ምዝዋር ኣይከአልን፣
2. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እንትውስን ካብ ስሩዕ በጀት ናብ ካፒታል በጀት ክዛወር ይኽእል።

5. **ልቓሕ**

ሀ. በክልሉ በ1999 ዓ.ም ከሚሰበሰብ ገቢ 200,000,000.00

ለ. ከፌደራል መንግስት ግምጃ ቤት ድጐማ 637,700,000.00

ሐ. ከውጭ እርዳታ ብድር 11,750,000.00

መ. ከውጭ እርዳታ 44,850,000.00

አጠቃላይ ድምር 894,300,000.00 (ስምንት መቶ ዘጠና አራት ሚልዮን ሶስት መቶ ሺ. ብር)

3. **የበጀት ድልድል**

ሀ. በክልል ለሚሰሩ ስራዎችና አገልግሎቶ

1. ለመደበኛ በጀት 221,351,170.00
2. ለካፒታል በጀት

2.1. ከመንግስት ግምጃ ቤት 25,564,930.00

2.2. ከውጭ ብድር 11,750,000.00

2.3. ከውጭ እርዳታ 44,850,000.00

ንኡስ ድምር 82,164,930.00

ጠቅላላ በክልል ደረጃ የተመደበ 303,516,080.00 ሶስት መቶ ሦስት ሚልዮን ኣምስት መቶ አስራ ስድስት ሺ. ሰማንያ ብር)

ለ. ለገጠር ወረዳዎች 436,591,690.00(ኣራት መቶ ሰላሳ ስድስት ሚልዮን ኣምስት መቶ ዘጠና ኣንድ ሺ. ስድስት መቶ ዘጠና ብር)

ሐ. ለከተሞች 154,192,210.00 (ኣንድ መቶ ሃምሳ አራት ሚልዮን ኣንድ መቶ ዘጠኛ ሁለት ሺ. ሁለት መቶ አስር ብር) አጠቃላይ የክልል፣ የገጠር ወረዳና ከተሞች ድምር የውጭ እርዳታና ብድር ሳይጨመር የተደለደለው በጀት ብር 837,700,000.00(ስምንት መቶ ስላሳ ሰባት ሚልዮን ሰባት መቶ ሺ. ብር)

ክፍል ሁለት
የበጀት አስተዳደር ስርዓት

4.**የበጀት ዝውውር**

በፋይናንስ እና አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 26/89 አንቀፅ 17 መስረት፡-

1. ከካፒታል በጀት ወደ መደበኛ በጀት ማዛወር አይቻልም፣
2. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ሲወስን ከመደበኛ በጀት ወደ ካፒታል በጀት ማዛወር ይችላል።

5.**ብድር**

በብወርሒ ክይተቋረፀ እንዳተኸፈለ ዝውዳእ ንቐወምቲ ሰራሕተኛታት መንግስቲ ኣድለይቲ ዝኾኑ ልቓሕ ንምሃብን ናይ ኣከፋፍላ እዋን ንምውሳንን ኣብ ዝወሃብ ልቓሕ ብናይ ኢትዮጵያ ብሄራዊ ባንክ ብዝውሰን መለቅሒ ወለድ ንኽፍል ንቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓትን ስልጣን ተዋሂቡ ኣሎ።

6. ክፍሊት በጀት

1. ዝምልከቶም ላዕለዎት ሓለፍቲ እዚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ንናይ ቢሮኦም ወይ ቤት ፅሕፈቶም ስራሕን ግልጋሎትን በዚ ኣዋጅ ዝተፈቐደሎም በጀት ኣብ ዝሓትሉ እዋን ሓላፊ ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓት ካብ ናይ ክልል ኣታውን ካልኦት ፍልፍላትን ንክክፍሉ ተፈቂዱ ኣሎ።
2. በጀት ዝውውር ኣድላይ ኮይኑ እንተርከብ ብመሰረት ናይ ፋይናንስ ምምሕዳር ኣዋጅ ቁፅሪ 26/89 ካብ ዓንቀፅ 17-20 ዝተደንገገ ተፈፃሚ ይኸውን።

7. ቑፅፅር በጀት

1. ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓትን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንቢሮታትን ቤት ፅሕፈታትን ዝተውሃቡ በጀት ይምርምር ይቆፃፀር።
2. ቢሮታትን ቤት ፅሕፈታትን ዝወስደኦ ገንዘብ ኣበይ ከምዝውዓለ በብውርሕን ኣብ ዓመት መወዳእታን ዓመታዊ ፀብፃብን ናብ ቢሮ ፋይናንስ ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ብእዋኑ ክህባን መርመርቲ ሒሳብ ናይቲ ቢሮ ንዝደለዩዎ መረዳእታ ክህባ ግቡእ ኣለወን።

8. ንከተማን ገጠር ወረዳን ዝተውሃበ ስልጣን

ኣብዚ ኣዋጅ ኣብ ክፍሊ ክልተን ኣብ ምምሕዳር ፋይናንስ ኣዋጅ ቑፅሪ 26/89 ንቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይን ንቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓትን ዝተውሃቦ ስልጣን ንኮሚቴ ከንቲባ ምምሕዳር ከተማ፣ ኮሚቴ ፈፃሚ ገጠር ወረዳን ንቤት ፅሕፈት ፋይናነስን ኦኮኖሚያዊ ልምዓትን ከተማን ገጠር ወረዳን ከምኣግባቡ ስልጣን ተዋሂብዎም ኣሎ።

9. እቲ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ ጊዜ

እዚ ኣዋጅ ካብ ሓምለ 4/1998 ዓ.ም ጀምሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዚዳንት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

በየወሩ ሳይቋረጥ የሚከፈል ለቋሚ የመንግስት ሰራሕተኞች አስፈላጊ የሆኑ ብድርሮች ለመስጠት የሚከፈልበትን ጊዜና አከፋፈሉን ለመወሰን እንዲሁም ለሚሰጠው ብድር በኢትዮጵያ ንግድ ባንክ በሚወሰን የወለድ መጠን ለማስከፈል ለክልሉ ፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ስልጣንን ተስጥቶታል።

6. የበጀት ክፍያ

1. የሚመለከታቸው የብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የበላይ ሀላፊዎች ለቢሮአቸው ወይም ፅሕፈት ቤታቸው ስራና አገልግሎት በዚህ አዋጅ የተመደበላቸው በጀት በሚጠይቁበት ጊዜ የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ሃላፊ ከክልሉ ገቢና ሌሎች ምንጮች እንዲከፍሉ ተፈቅዷል።
2. የበጀት ዝውውር አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 26/89 አንቀፅ 17-20 የተደነገገው ተፈፃሚ ይሆናል።

7. የበጀት ቁጥጥር

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ለቢሮዎችና ፅሕፈት ቤቶች የተሰጠ በጀት ይመረምራል ይቆጣጠራል።
2. ቢሮዎችና ፅሕፈት ቤቶች የወሰዱትን ገንዘብ እምን ላይ እንዳዋለ በየወሩና በአመቱ መጨረሻ ለፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ሪፓርት በወቅቱ የመስጠትና የቢሮ ሂሳብ መርማሪዎች የሚፈልጉትን መረጃ የመስጠት ግዴታ አለባቸው።

8. ለከተሞችና ለገጠር ወረዳዎች የተሰጠ ስልጣን

በዚህ አዋጅ ክፍል አንድና በፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 26/89 ለትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤትና ለክልሉ ፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ የተሰጠ ስልጣን እንደኣግባቡ ለከተሞች ከንቲባ ኮሚቴ፣ ለገጠር ወረዳ ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ እና ለገጠር ወረዳ እና ለከተማ ፋይናንስ ኢኮኖሚ ልማት ፅሕፈት ቤቶች ስልጣን ተሰጥቷቸዋል።

9. አዋጁ የሚፀናበት ግዜ

ይህ አዋጅ ከሓምሌ 4/1998ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ፕሬዚዳንት

ኣብ ብሄራዊ መንግስቲ ትግራይ ናይ 1999 በጀት ዓመት ትልሚ እቶት

ተ. ቑ	ዓይነት ኣታዊ	ሒሳብ መደብ ኣታዊ	ዓመታዊ ትልሚ	ሚኢታዊ ብፅሒት
	ቀጥታ ታክስ		85,821,000.00	42.91
1	ስራሕ ግብሪ ካብ ሰራሕተኛ	1101	60,000,000.00	30.00
2	ካብ ገዛ ኪራይ	1102	2,000,000.00	1.00
3	ንግዲ ትርፊ	1103	15,000,000.00	7.50
4	ካፒታል ዕብየት	1106	400,000.00	20.14
5	ስራሕ ሕርሻ ኣታዊ	1107	5,421,000.00	2.71
6	ሮያሊቲ	1108	3,000,000.00	1.50
	ቀጥታ ዘይኮኑ ታክስታት		74,279,000.00	37.14
8	ተወሳኺ እሴት ታክስ	1121-1129	40,279,000.00	20.14
9	ኢክሳይዝ ታክስ	1200-1210	1,000,000.00	0.50
10	ተርን ኦቨር ታክስ መሸጣ	1220-1239	20,000,000.00	10.00
11	ተርን ኦቨር ታክስ ግልጋሎት	1240-1269	5,000,000.00	2.50
12	ቴምብር መሸጣ	1271	2,000,000.00	1.00
13	ቴምብር ቀረፅ	1272	6,000,000.00	3.00
	ታክስ ዘይኮኑ ኣታዊታት		39,900,000.00	19.95
14	ክፍሊት ምምሕዳራዊ ግልጋሎት	1410-1429	12,000,000.00	6.00
15	መሸጣ ኣቑሑት መ/ኢንቨስትመንት	1430-1269	14,000,000.00	7.00
16	ናይ መንግስቲ ኢንቨስትመንት	1469-1480	400,000.00	0.20
17	ገፀር መሬት መጥቀሚ ክፍሊት	1468	8,500,000	4.25
18	ዝተፈላለዩ ኣታዊታተ	1485	5,000,000.00	2.50
	ድምር		200,000,000.00	100.00

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት የ1999 በጀት ዓመት የገቢ እቅድ

ተ. ቁ	የገቢ ዓይነት	የገቢ ኮድ	ዓመታዊ እቅድ	ድርሻ በመቶኛ
	ቀጥታ ታክስ		85,821,000.00	42.91
1	የደመወዝ ገቢ ግብር	1101	60,000,000.00	30.00
2	የኪራይ ገቢ ግብር	1102	2,000,000.00	1.00
3	የንግድ ስራ ገቢ ግብር	1103	15,000,000.00	7.50
4	የካፒታል ገቢ ግብር	1106	400,000.00	20.14
5	የእርሻ ስራ ገቢ ግብር	1107	5,421,000.00	2.71
6	ሮያሊቲ	1108	3,000,000.00	1.50
	ቀጥታ ያልሆነ ታክስ		74,279,000.00	37.14
8	ተጨማሪ እሴት ታክስ	1121-1129	40,279,000.00	20.14
9	ኤክሳይዝ ታክስ	1200-1210	1,000,000.00	0.50
10	ተርን ኦቨ ር ታክስ ሽያጭ	1220-1239	20,000,000.00	10.00
11	ተርን ኦቨ ር ታክስ አገልግሎት	1240-1269	5,000,000.00	2.50
12	ቴምብር ቀረጥ	1271	2,000,000.00	1.00
13	ታክስ ያልሆነ ገቢዎች	1272	6,000,000.00	3.00
	ታክስ ያልሆኑ ገቢዎች		39,900,000.00	19.95
14	የኣስተዳደር ኣገልግሎት	1410-1429	12,000,000.00	6.00
15	የመንግስት ዕቃ ሽያጭ ኢንቨስትመንት	1430-1269	14,000,000.00	7.00
16	የመንግስት ኢንቨስትመንት	1469-1480	400,000.00	0.20
17	የገጠር መሬት መጥቀሚያ ክፍያ	1468	8,500,000	4.25
18	የተለያዩ ገቢዎች	1485	5,000,000.00	2.50
			200,000,000.00	100.0 0

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣብ 1999 በጀት ዓመት ዝተደገፈ ስሩዕ በጀት ብዘርፍን ቤት ፅሕፈት ዝተደገፈ በጀት

መ.ቑ	መግለፂ	ስረፅ በጀት	ምስ ጠቕላላ ወፃኢ ብሚኢታዊ %)	ናይ ፋይናንስ ፍልፍል			
				ካብ ማእኸላይ ግምጃ ቤት	ካብ መ/ቤት እቶት	ሓ ገ ዝ	ልቓሕ
		221,351,170.00	100	221,351,170.00			
100	ምምሕዳር ጠቕላላ ግልጋሎት	63,278,210.00	28.59	63,278,210.00			
111	ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ	1,513,600.00	0.68	1,513,600.00			
112	ቤት ፅሕፈት ርዕሰ ምምርዳር	7,974,900.00	3.60	7,974,900.00			
113	ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር	1,863,700.00	0.84	1,863,700.00			
119	ቢሮ ጉዳይ ደቂ ኣንስትዮ	789,900.00	0.36	789,900.00			
121	ፍትሒ ቢሮ	3,192,190.00	1.44	3,192,190.00			
122	ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ	4,344,050.00	1.96	4,344,050.00			
127	ፖሊስ ኮሚሽን	10,553,110.00	4.77	10,553,110.00			
128	ስነ-ምግባር ፀረ ግዕዝናን ኮሚሽን	1,335,580.00	0.60	1,335,580.00			
129	ኣብያተ ህንፀት	17,721,540.00	8.01	17,721,540.00			
132	ቃዲ ቤት ፍርዲ	91,290.00	0.04	91,290.00			
134	ቢሮ ፀጥታን ጉዳያት ምም/ር	3,487,600.00	1.58	3,487,600.00			
152	ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓት ቢሮ	3,100,710.00	1.40	3,100,710.00			
153	ቢሮ ሓበሬታ	3,651,430.00	1.65	3,651,430.00			
155	ቢሮ ዓቕሚ ህንፀት	3,658,610.00	1.65	3,658,610.00			
200	ኢኮኖሚያዊ ልምዓት	**43,953,550.00**	**19.86**	**43,953,550.00**			
211	ሕርሻን ገፀር ልምዓትን	18,227,120.00	8.23	18,227,120.00			
213	ሕርሻ ምርምር ኢንስቲትዩት	4,709,720.00	2.13	4,709,720.00			
219	ባዓል መዚ ክ/ሓለ/ምም/አጠቓ/መሬት	1,650,950.00	0.75	1,650,950.00			
221	ቢሮ ል/ማ/ሃፍቲ ማዕድንን ኢነርጅን	7,910,640.00	3.57	7,910,640.00			
231	ቢሮ ንግድን ኢንዱስትሪ ትራንስፖርት	2,836,410.00		2,836,410.00			
235	ኢንቨስተመንት ቤት ፅሕፈት	538,190.00	0.24	538,190.00			
242	ቱሪዝም ኮሚሽን	2,061,080.00	0.93	2,061,080.00			
273	ገፀር መንገዲ በዓል መዚ	3,287,720.00	1.49	3,287,720.00			
277	ቢሮ ልምዓት ከተማን ኮንስትራክሽን	2,731,720.00	1.23	2,731,720.00			
300	ማሕበራዊ ግልጋሎት	94,119,410.00	42.52	94,119,410.00			
311	ቢሮ ትምህርቲ	52,397,0600.00	2□.67	52,397,0600.00			
331	ቢሮ ጉዳይ ስፖርትን	1,273,980.00	0.58	1,273,980.00			
341	ቢሮ ጥዕና	37,632,440.00	17.00	37,632,440.00			
351	ቢሮ ጉዳይ ሰራሕተኛ ማሕበራዊ ጉዳይ	2,815,930.00	1.27	2,815,930.00			
400	**ካልኦት**	**20,000,000.00**	**9.04**	**20,000,000.00**			
461	ካልኦት ቃል ዝተኣተዎም ክፍሊታት	3,900,000.00	1.76	,900,000.00			
462	መጠባበቒን መስተኻኸሊ	15,300,000.00	6.91	15,300,000.00			
463	ባንኪ ግልጋሎት ክፍሊት	600,000.00	0.27	600,000.00			
473	ተቆሪፁ ዝተረፈ ግብሪ መኸፈሊ	200,000.00	0.09	200,000.00			

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ለ1999 በጀት ዓመት የተደገፈ መደበኛ በጀት (በቢሮና በዘርፍ)

በ.ቁ	መግለጫ	መደበኛ በጀት	ጠቅላላ ወጪ በመቶኛ (%	የፋይናንስ ምንጭ			ብ ድ ር
				ከግምጃ ቤት	ከመንግስ ትመ/ቤ ቶች	እርዳታ	
		221,351,170.00	100	221,351,170.00			
100	አስተዳደር ጠቅላላ ግልጋሎት	63,278,210.00	28.59	63,278,210.00			
111	አፈ ጉባኤ ፅሕፈት ቤት	1,513,600.00	0.68	1,513,600.00			
112	ክልል አስተዳደር ፅሕፈት ቤት	7,974,900.00	3.60	7,974,900.00			
113	ጠቅላላ ኦዲተር ፅሕፈት ቤት	1,863,700.00	0.84	1,863,700.00			
119	የሴቶች ጉዳይ ቢሮ	789,900.00	0.36	789,900.00			
121	ፍትሒ ቦሮ	3,192,190.00	1.44	3,192,190.00			
122	ፍትሒ ቢሮ	4,344,050.00	1.96	4,344,050.00			
127	ከፍተኛ ፍርድ ቤት	10,553,110.00	4.77	10,553,110.00			
128	ስነምግባርና ፀረ ሙስና ኮሚሽን	1,335,580.00	0.60	1,335,580.00			
129	የማረሚያ አስተዳደር ፅሕፈት ቤት	17,721,540.00	8.01	17,721,540.00			
132	ቃዲ ፍርድ ቤት	91,290.00	0.04	91,290.00			
134	የፀጥታ ጉዳዮች አስተዳደ|ር	3,487,600.00	1.58	3,487,600.00			
152	ፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ቢሮ	3,100,710.00	1.40	3,100,710.00			
153	ማስታወቂታ ቢሮ	3,651,430.00	1.65	3,651,430.00			
155	አቅም ግንባታ ቢሮ	3,658,610.00	1.65	3,658,610.00			
200	ኢኮኖሚያዊ ልማት	**43,953,550.00**	**19.86**	**43,953,550.00**			
211	ሕርሻ ገጠር ልማት ቢሮ	18,227,120.00	8.23	18,227,120.00			
213	ሕርሻ ምርምር ኢንስቲትዩት	4,709,720.00	2.13	4,709,720.00			
219	የአካባቢ ጥበቃ ባለስልጣን	1,650,950.00	0.75	1,650,950.00			
221	ውሃ ሃብት ልምዓትና ማአድን ኢነርጅ	7,910,640.00	3.57	7,910,640.00			
231	ንግድና ኢንዲስትሪና ትራ/ፅ/ቤት	2,836,410.00		2,836,410.00			
235	ኢንቨስትመንት ፅሕፈት ቤት	538,190.00	0.24	538,190.00			
242	ቱሪዝም ኮሚሽን	2,061,080.00	0.93	2,061,080.00			
273	ገጠር መንገድ ባለስልጣን	3,287,720.00	1.49	3,287,720.00			
277	ከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን	2,731,720.00	1.23	2,731,720.00			
300	ማሕበራዊ አገልግሎት	94,119,410.00	42.52	94,119,410.00			
311	ትምህርት ቢሮ	52,397,060.00	23.67	52,397,060.00			
331	ስፖርትና ወጣቶች ጉዳይ ቢሮ	1,273,980.00	0.58	1,273,980.00			
341	ጤና ቢሮ	37,632,440.00	17.00	37,632,440.00			
351	ሰራተኛን ማሕበራዊ ጉዳን ቢሮ	2,815,930.00	1.27	2,815,930.00			
400	ሌሎች	**20,000,000.00**	**9.04**	**20,000,000.00**			
461	ሌሎች ቃል የተገባለቸው ክፊያዎች	3,900,000.00	1.76	,900,000.00			
462	መጠባበቂያና ማስተካከያ	15,300,000.00	6.91	15,300,000.00			
463	ባንኪ ግልጋሎት ክፍሊት	600,000.00	0.27	600,000.00			
473	ተቀቆረጠ የሚቀር ግብር	200,000.00	0.09	200,000.00			

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣብ 1999 በጀት ዓመት ዝተደገፈ ካቲታል በጀት ብዘፍን ቤት ፅሕፈትን ዝተደገፈ በጀት

መ.ቑ	መግለፂ	ካፒታል በጀት	ጠቅላላ ወፃኢ.	ናይ ፋይናንስ ፍልፍል			
				ካብ ማእኸላይ ግምጃ ቤት	ካብ መ/ቤ እቶ	ሓገዝ	ልቓሕ
	ድምር	82,164,930.00	100.0	25,564,9300.00		44,850,000.00	11,750,00
100	ምምሕዳር ጠቕላላ ግልጋሎት	8,617,250.00	10.43	1,957,250.00			
111	ቤት ፅሕፈት ቤት ምክሪ	200,000.00	0.24	200,000.00			
112	ቤት ፅሕፈት ርዕሰ ምምሕዳር	200,000.00	0.24	200,000.00			
122	ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ	657,250.00	0.80	657,250.00			
129	ኣብያተ ህንፀት	800,000.00	1.00	800,000.00			
152	ፋይናንስ ኢኮኖሚ ልምዓት	6,660,000.00	8.00			6,660,000.00	
155	ቢሮ ዓቕሚ ህንፀት	100,000.00	0.12	100,000.00			
200	ኢኮኖሚዊ ልምዓት	35,655,440.00	43.13	14,055,440.00			
211	ሕርሻን ገፀር ልምዓት ቢሮ	9,172,096.00	11.10	1,302,960.00		6,380,000.00	1,490,00
213	ሕርሻ ምርምር ኢስቲትዮት	100,000.0	0.12	100,000.0			
219	ባዓል መዚ ክ/ሓ/ምም/ኣ/መሬትን	163,340.00	0.20	163,340.00			
221	ቢሮ ል/ማ/ሃ/ማዕድንን ኢነርድን	22,120,410.00	26.75	8,390,410.00		3,470,000.00	10,26000
231	ቢሮ ን/ኢንዱስትሪ ትራንስፓርት	720,000.00	0.90	720,000.00			
242	ቱሪዝም ኮሚሽን	200,000.00	0.24	200,000.00			
273	ገፀር መንገዲ በዓል መዚ	1,103,570.00	1.32	1,103,570.00			
277	ቢሮ ልምዓትን ከተማን ኮንስትራክሽን	2,075,160.00	2.50	2,075,160.00			
300	ማሕበራዊ ግልጋሎት	37,892,240.00	38.24	9,552,240.00			
311	ቢሮ ትምህርት	17,822,940.00	22.16	5,132,940		12,690,000.00	
331	ቢሮ ጉዳይ ስፓርትን መናእሰይ	1,364,800.00	1.64	1,364,800.00			
341	ቢሮ ጥዕና	11,924,500.00	14.40	3,054,500.00		8,780,000.00	
	ካልኦት	6,780,000.00	8.20			6,780,000.00	

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ለ1999 በጀት ዓመት የተደገፈ ካፒታል በጀት (በቢሮና በዘርፍ)

በጀትኮድ	መግለጫ	ካፒታል በጀት	ጠቅላላ በመቶኛ%	ፋይናንስና ምንጭ			ብድር
				ከግምጃ ቤት	ከመ/ቤ እቶት	እርዳታ	
	ድምር	82,164,930.00	100.0	25,564,930 0.00		44,850,000.0 0	11,750,000.0 0
100	አስተዳደር ጠቅላላ ግልጋሎት	8,617,250.00	10.43	1,957,250. 00			
111	ኣፈ ጉባኤ ፅሕፈት ቤት	200,000.00	0.24	200,000.00			
112	ክልል አስተዳር ፅሕፈት ቤት	200,000.00	0.24	200,000.00			
122	ጠቅላላ ኦዲተር ፅሕፈት ቤት	657,250.00	0.80	657,250.00			
129	የማረሚያ አስተዳደር ፅሕፈት ቤት	800,000.00	1.00	800,000.00			
152	ፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ቢሮ	6,660,000.00	8.00			6,660,000.00	
155	ኣቅም ግንባታ	100,000.00	0.12	100,000.00			
200	ኢኮኖሚያዊ ልማት	35,655,440.00	43.13	14,055,440 .00			
211	እርሻ ገጠር ልማት ቢሮ	9,172,096.00	11.10	1,302,960. 00		6,380,000.00	1,490,000.00
213	ሕርሻ ምርምር ኢንስትዮት	100,000.0	0.12	100,000.0			
221	ውሃ ሃብት ልማትና ማአድን ኢነርጅ	22,120,410.00	26.75	8,390,410. 00		3,470,000.00	10,26000.00
231	ንግድና ኢንዱስትሪ ትራንስፓርት	720,000.00	0.90	720,000.00			
242	ቱሪዝም	200,000.00	0.24	200,000.00			
273	ገጠር መንገድ ባለስልጠነ	1,103,570.00	1.32	1,103,570. 00			
277	ከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን ቢሮ	2,075,160.00	2.50	2,075,160. 00			
300	ማሕበራዊ	37,892,240.00	38.24	9,552,240.			
311	ትምህርት ቢሮ	17,822,940.00	22.16	5,132,940		12,690,000.0	
331	ስፓርትና ወጣቶች ጉዳይ ቢሮ	1,364,800.00	1.64	1,364,800. 00			
341	ጤና ቢሮ	11,924,500.00	14.40	3,054,500. 00		8,780,000.00	
	ሌሎች	6,780,000.00	8.20			6,780,000.00	

www.abyssinialaw.com

ኣብ 1999 በጀት ዓመት ንገፀር ወረዳታት ዝተደገፈ ጥቑሉል በጀት

ተ.ቑ	ሽም ወረዳ	ሚኢ.ታዊ ብፅሒት	1999 ድጎማ
1	ቃፍታ ሑመራ	3.2573	14,006,393.00
2	ወልቃይት	3.2303	14,640,000.00
3	ፀገዴ	2.4728	10,633,040.00
4	ታሕታይ ኣድያቦ	2.7864	11,981,520.00
5	ላዕላይ ኣድያቦ	2.9061	12,496,230.00
6	ታሕታይ ቆራሮ	2.3501	10,105,430.00
7	አስገደ ፅምብላ	3.4429	14,804,470.00
8	ፀለምቲ	3.4556	14,859,080.00
9	መደባይ ዛና	3.3504	14,406,720.00
10	ናዕዴር ዓዴት	2.8811	12,388,730.00
11	ታሕታይ ማይጨው	2.7848	11,974,640.00
12	ላዕላይ ማይጨው	2.2739	9,777,770.00
13	መረብ ለኸ	2.6848	11,544,640.00
14	ዓድዋ ገፀር	2.9916	12,863,880.00
15	ኣሕፈሮም	4.2693	18,357,990.00
16	ወርዒ ለኸ	3.4867	14,992,810.00
17	ቆላ ተምቤን	3.3378	14,352,540.00
18	ጣንቓ አበርገለ	2.5541	10,982,630.00
19	ደጉዓ ተምቤን	3.1553	13,567,790.00
20	ጉለ መኽዳ	2.7074	11,641,820.00
21	ኢሮፕ	1.0668	4,853,900.00
22	ጋንታ አፈሹም	2.7261	11,722,230.00
23	ሳዕስዕ ፃዕዳ እምባ	3.4334	14,763,620.00
24	ሓውዜን	3.0147	12,963,210.00
25	ኣፅቢ ወንበርታ	2.9306	12,601,580.00
26	ክልተ ኣውላዕሎ	2.325	9,997,500.00
27	እንደርታ	3.0575	13,147,500.00
28	ሳሕርቲ ሳምረ	2.9075	12,502,502,250.00
29	ሕንጣሎ ዋጅራት	3.8701	16,641,430.00
30	ኣላጀ	2.8123	12,092,890.00
31	እ/መኾኒ	2.2326	9,600,180.00
32	ራያ ዓዘቦ	2.9532	12,698,760.00
33	ኦፍላ	3.6067	15,508,810.00
34	ኣላማጣ	2.6848	11,544,640.00
	ድምር	100	431,016,373.00
	ንምዕራባዊ ዞባን ፍሉይ		4,275,317.00
	ንኢሮብ ተወሳኺ ዘድሊ		1,000,000.00
	ንኩናማ ብሂረሰብ ፍሉይ በጀት		300,000.00
	ጠ/ድምር		436,591,690.00

ለ1999 በጀት ዓመት ለገጠር ወረዳዎች የፀደቀ ድጐማ በጀት

ተቁ	ወረዳ ስም	በመቶኛ ድርሻ	1999ድጎማ
1	ቃፍታ ሑመራ	3.2573	14,006,393.00
2	ወልቃይት	3.2303	14,640,000.00
3	ፀገዴ	2.4728	10,633,040.00
4	ታሕታይ ኣድያቦ	2.7864	11,981,520.00
5	ላዕላይ ኣድያቦ	2.9061	12,496,230.00
6	ታሕታይ ቆራሮ	2.3501	10,105,430.00
7	አስገደ ፅምብላ	3.4429	14,804,470.00
8	ፀለምቲ	3.4556	14,859,080.00
9	መደባይ ዛና	3.3504	14,406,720.00
10	ናዕዴር ዓዴት	2.8811	12,388,730.00
11	ታሕታይ ማይጨው	2.7848	11,974,640.00
12	ላዕላይ ማይጨው	2.2739	9,777,770.00
13	መረብ ለኸ	2.6848	11,544,640.00
14	ዓድዋ ገፀር	2.9916	12,863,880.00
15	ኣሕፈሮም	4.2693	18,357,990.00
16	ወርዒ ለኸ	3.4867	14,992,810.00
17	ቆላ ተምቤን	3.3378	14,352,540.00
18	ጣንቓ አበርገለ	2.5541	10,982,630.00
19	ደጉዓ ተምቤን	3.1553	13,567,790.00
20	ጉለ መኽዳ	2.7074	11,641,820.00
21	ኢሮፕ	1.0668	4,853,900.00
22	ጋንታ አፈሹም	2.7261	11,722,230.00
23	ሳዕስዕ ፃዕዳ እምባ	3.4334	14,763,620.00
24	ሓውዜን	3.0147	12,963,210.00
25	ኣፅቢ ወንበርታ	2.9306	12,601,580.00
26	ክልተ ኣውላዕሎ	2.325	9,997,500.00
27	እንደርታ	3.0575	13,147,500.00
28	ሳሕርቲ ሳምረ	2.9075	12,502,502,250.00
29	ሕንጣሎ ዋጅራት	3.8701	16,641,430.00
30	ኣላጀ	2.8123	12,092,890.00
31	እ/መኾኒ	2.2326	9,600,180.00
32	ራያ ዓዘቦ	2.9532	12,698,760.00
33	ኦፍላ	3.6067	15,508,810.00
34	ኣላማጣ	2.6848	11,544,640.00
	ድምር	100	431,016,373.00
	ለምዕራባዊ ዞን ልዩ ልማት		4,275,317.00
	ለኢሮብ ተጨማሪ የሚያስፈልግ		1,000,000.00
	ለኩናማ ብሄረሰብ ልዩ በጀት		300,000.00
	ጠ/ድምር		436,591,690.00

ኣብ 199 በጀት ዓመት ንከተማ ወረዳታት ዝተደገፈ ጠቕላላ በጀት

ተቑ	ከተማ	ንስሩዕ በጀት	ንካፒታል በጀት	ድምር
1	መቐለ	34,310,180.00	7,529,200.00	41,839,380.00
2	ዓዲ ግራት	11356750.00	3,402,000.00	14,758,750.00
3	ኣክሱም	8,991,670.00	3,505,600.00	12,497,270.00
4	አለማጣ	6,227,600.00	3,078,800.00	9,306,400.00
5	እንዳስላሴ	8,410,750.00	3,220,000.00	11,630,750.00
6	ዓድዋ	9,247,800.00	3,139,200.00	12,387,000.00
7	ማይ ጨው	7,214,500.00	2,835,200.00	10,049,700.00
8	ኮረም	4,436,540.00	2,606,000.00	7,042,540.00
9	ውቕሮ	7,557,7000.00	2,702,000.00	10,259,700.00
10	ሑመራ	5,128,700.00	2,878,800.00	8,007,500.00
11	ሽራሮ	4,480,380.00	2,544,800.00	7,034,780.00
12	ዓብይ ዓዲ	4,829,640.00	2,548,800.00	7,378,440.00
13	ንከተማታት ኢክስቴንሽን ፓኬጅ መፈፀሚ ንኤንጂንሲ ገዛውቲ	0.00	2,000,000.00	2,000,000.00
		112,192,210.00	42,000,000.00	154,192,210.00

የ1999 በጀት ዓመት ለከተማ ወረዳዎች የፀደቀ ጠቅላላ በጀት

ተ. ቁ	ከተማ	ለመደበኛ በጀት	ለካፒታል በጀት	ድምር
1	መቀሌ	34,310,180.00	7,529,200.00	41,839,380.00
2	ዓዲ ግራት	11356750.00	3,402,000.00	14,758,750.00
3	ኣክሱም	8,991,670.00	3,505,600.00	12,497,270.00
4	አለማጣ	6,227,600.00	3,078,800.00	9,306,400.00
5	እንዳስላሴ	8,410,750.00	3,220,000.00	11,630,750.00
6	ዓድዋ	9,247,800.00	3,139,200.00	12,387,000.00
7	ማይ ጨው	7,214,500.00	2,835,200.00	10,049,700.00
8	ኮረም	4,436,540.00	2,606,000.00	7,042,540.00
9	ውቕሮ	7,557,7000.00	2,702,000.00	10,259,700.00
10	ሑመራ	5,128,700.00	2,878,800.00	8,007,500.00
11	ሽራሮ	4,480,380.00	2,544,800.00	7,034,780.00
12	ዓብይ ዓዲ	4,829,640.00	2,548,800.00	7,378,440.00
13	ለከተማዎች ኢክስቴንሽን ፓኬጅ መፈፀምያ ኤጀንስ ቤቶች	0.00	2,000,000.00	2,000,000.00
		112,192,210.0 0	42,000,000.00	154,192,210.00

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 14 ዓመት ቑ.2 መቐለ ግንቦት 30/1998 ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	14ኛ ዓመት ቁ.2 መቐለ ግንቦት 30/1998ዓ/ም

ደንቢ ቁፅሪ 36/1998 ዓ.ም
መተሓዳደሪ ደንቢ ሰራሕተኛታት ኮሚሽን ስነ-ምግባርን ፀረ ግዕዝይናን ብሄራዊ ክልልዊ መንግስቲ ትግራይ

ናይቲ ክልል ኮሚሽን ስነ-ምግባርን ፀረ ግዕዝይናን ብኣዋጅ ዝተውሃቦም ስልጣንን ተግባርን ኣብ ስራሕ ንምውዓል ሰራሕተኛታት ደንብን ስርዓትን ተኸቲሉ ንክቆፅር፣ ንክምደብ፣ ንከዛውር፣ ንከማሓድርን ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ንምስንባት ዘኽእሉ ኩነታት ንምምችቻው፣

ናይቲ ኮሚሽን ሰራሕተኛታት መሰሎምን ግቦኦምን ብደንቢ ፈልዮም ብምፍላጥ ናይ ስራሕ ብፅሒቶምን ሓላፍነቶምን ብኣግባቡ ንክዋፅኡ ንምሕጋዝ፣
ብሰራሕተኛታት እቲ ኮሚሽን ኣብ ዝቐርቡ ዝተፈላለዩ ምምሕዳራዊ ጉዳያት ደንብን ስርዓትን ዝተኸተለ ውሳነ ንምሃብ ምእንታን ክከኣል፣

ኮሚሽን ስነ-ምግባርን ፀረ ግዕዝይናን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይንምጥያሽ ስልጣኑን ተግባሩን ንምውሳን ብዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 67/95 ዓንቀፅ 20/1/ መሰረት ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዚ ደንቢ ኣውፂኡ ኣሎ።

ደንብ ቁጥር 36/1998 ዓ.ም
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስነ-ምግባርና ፀረ ሙስና ኮሚሽን ሰራተኞች መተዳደርያ ደንብ

የክልሉ የስነ-ምግባርና የፀረ ሙስና ኮሚሽን በአዋጅ የተሰጡትን ስልጣንና ተግባር ስራ ላይ ለማዋል ሰራተኞችን ደንብና ስርዓትን በተከተለ ሁኔታ ለመቆጣጠር፣ ለመመደብ ፣ ለማዛወር፣ ለማስተዳደር አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ለማሰናበት የሚያስችሉ ሁኔታዎችን ለማመቻቸት፣

የኮሚሽኑ ሰራተኞች መብትና ግዴታቸውን በወል ለይተው በማወቅ የስራ ድርሻቸውንና ሃላፊነታቸውን በአግባቡ እንዲወጡ ለማገዝ፣
በኮሚሽኑ ሰራተኞች ለሚቀርቡ ልዩ ልዩ አስተዳደራዊ ጉዳዮች ላይ ደንብና ስርዓትን የተከተለ ውሳኔ ለመስጠት እንዲያስችል

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስነ-ምግባርና ፀረ ሙስና ኮሚሽን ለማቋቋም ስልጣኑና ተግባሩን ለመወሰን በወጣው አዋጅ ቁጥር 67/97 አንቀፅ 20/1/ መሰረት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ይህንን ደንብ አውጥቷል።

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 130.21

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፖ.ሳ 291
ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ

www.abyssinialaw.com

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

1 ሓፂር ርእሲ

እዚ ደንቢ "ደንቢ መተሓዳደሪ ሰራሕተኛታት ኮሚሽን ስነ-ምግባርን ፀረ ግዕዝይናን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቁፅሪ 36/1998 ዓ.ም" ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

2 ትርጉም

ኣጠቓቕማ ናይቲ ቃል ካሊእ ትርጉም ዘውህቦ እንተዘይኮይኑ፦

1. "ኣዋጅ" ማለት ናይ ትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ኮሚሽን ስነ ምግባርን ፀረ ግዕዝይናን መጣየሺ ኣዋጅ ቁፅሪ 67/95 ዓ.ም እዩ፣
2. "ኮሚሽን" ማለት ኮሚሽን ስነ ምግባርን ፀረ ግዕዝይናን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።
3. "ላዕለዋይ ስራሕ ኣመራርሓ" ማለት ናይ ስነ ምግባርን ፀረ ግዕዝይናን ኮሚሽን ኮሚሽነር፣ ምክትል ኮሚሽነርን ሓለፍቲ መምርሒ /ዳይሬክተራት/ ዘለዉሉ ሓበራዊ መፀውዒ እዩ።
4. "ስራሕ ኣመራርሓ" ማለት ናይዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛ ኮይኑ በዚ ናይ ኮሚሽን ኣወዳድባ ካብ ግልጋሎት ሓላፊ ክሳብ ጉጅለ ሓላፊ ንዘሎ ዝግለፀሉ ሓፈሻዊ መፀውዒ እዩ
5. "ሰራሕተኛ" ማለት ኣብዚ ኮሚሽን ውሽጢ ብቐዋምነት ወይ ብጊዚያዊነት ተቖፂሩ ዘገልግል ዝኾነ ተፈጥራዊ ሰብ እንትኸውን ላዕለዋይ ስራሕ ኣመራርሓ ተባሂሉ ንዝተገለፀ ግና ኣይሓውስን።
6. "ናይ ስራሕ ኩነታት" ማለት ኣብ መንጎ እቲ ኮሚሽንን ሰራሕተኛን ዘሎ ጠቕላላ ርክብ እንትኸውን ናይ ስራሕ ሰዓትን ዝተፈላለዩ ፍቓዳትን የጠቓልል።
7. "ውዕሊ ስራሕ" ማለት እቲ ኮሚሽን ምስ ስራሕ ሓላፊ ወይ ሰራሕተኛ ዝፈራረሞ ውዕሊ ወይ እዙይ ንምፍፃም ዝፀሓፍ ናይ ቑፃር ወይ ምደባ ደብዳቤ እዩ።

ክፍል አንድ
ጠቅላላ

1 አጭር ርእስ

ይህ ደንብ "የትግራይ ብሄራዊ ክልልዊ መንግስት የስነ-ምግባርና ፀረ ሙስና ኮሚሽን ሰራተኞች መተዳደሪያ ደንብ ቁጥር 36/1998 ዓ.ም" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2 ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር፦

1. "አዋጅ" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስነ ምግባርና ፀረ ሙስና ኮሚሽን ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 67/95 ዓ.ም ነው
2. "ኮሚሽን" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስነ ምግባርና ፀረ ሙስና ኮሙሽን ነው
3. "የበላይ ስራ አመራር" ማለት የስነ ምግባርና ጸረ ሙስና ኮሚሽን ኮሚሽነሩ ምክትል ኮሚሽነሩና የመምሪያ ሓላፊዎች/ዳይሬክተሮች/ ያሉበት የወል መጠሪያ ነው
4. "የስራ አመራር" ማለት የኮሙሽኑ ሰራተኛ ሆኖ በኮሚሽኑ አደረጃጀት ከአገልግሎት ሓላፊ እስከ ቡድን ሓላፊ ያለው አመራር የሚገለፅበት የወል መጠሪያ ነው
5. "ሰራተኛ" ማለት በኮሚሽኑ ውስጥ በቀዋሚነት ወይም በጊዚያዊነት ተቀጥሮ የሚያገለግል የተፈጥሮ ሰው ሲሆን በዚህ ደንብ የበላይ ስራ አመራር ተብሎ የተገለፀው አይጨምርም።
6. "የስራ ሁኔታ" ማለት በኮሚሽኑና በሰራተኛው መካከል ያለ ጠቅላላ ግኑኝነት ሲሆን ይኸውም የስራ ሰዓትና ልዩ ልዩ ፍቃዶችን ያጠቃልላል።
7. "የስራ ውል" ማለት ኮሚሽኑ ከስራ መሪው ወይም ከሰራተኛው ጋር የሚፈራረመው ውል ወይም ይህንን ለማስፈፀም የሚፃፍ የቅጥር ወይም የምደባ ደብዳቤ ነው።

8. "ተጠባበቂ" ማለት ብካሊእ ቐዋሚ ሰራሕተኛ ተደሪቡ ክስረሓሉ ኣብ ዘይኽእል ክፍቲ መደብ ስራሕ ካብ ሓደ ዓመት ንዘይበለፀ እዋን ብሓላፍነት ተመዲቡ ዝሰርሕ ዝኾነ ሰራሕተኛ እዩ
9. "ተወካሊ" ማለት ብቐዋሚነት ዝተመደበ ላዕለዋይ ስራሕ ኣመራርሓ፣ ወይ ካብኡ ንታሕቲ ዝርከብ ዝኾነ ሰራሕተኛ ንዝተወሰነ እዋን ካብ ስርሑ እንትፍለ ክሳብ ዝምለስ ንስርሑ ዝመርሓሉ ወይ ዝፍፅመሉ ብባዕሉ ወይ ብኮሚሽነር ብፅሑፍ ዝውክል ኣባል እዚ ኮሚሽን እዩ።
10. "ትርፊ ሰዓት" ማለት ብሕጊ ካብ ዝተወሰነ መደበኛ ስራሕ ሰዓት ወፃኢ ናይዚ ኮሚሽን ስራሕ ዝስረሐሉ ጊዜ እዩ።

3 ወሰን ተፈፃሚነት

እዚ ደንቢ ኮሚሽነር፣ ምክ/ኮሚሽነርን ዳይሬክተራት ከምኡ'ውን ብሲቪል ሰርቪስ ሕጊ መሰረት ዝመሓደሩ ድጋፍ ውሃብቲ ሰራሕተኛታት ከይሓወሰ ኣብ መንጎ እዚ ኮሚሽንን ሰራሕተኛታቱን ዝግበር ኣብ ቁፃር ማእኸል ዝገበረ ናይ ስራሕ ርክብ ተፈፃሚ ይኸውን።

4 ኣገላልፃ ፆታ

ኣብዚ ደንቢ ውሽጢ ብተባዕታይ ፆታ ዝተገለፀ ንኣንስታይ ፆታ እውን ዝምልከት እዩ

5 ብዛዕባ ምስያም ላዕለዋይ ስራሕ ኣመራርሓ

1. ኮሚሽነርን ምክትል ኮሚሽነርን በቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 8 ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት ብናይዚ ክልል ርእሰ ምምሕዳር መቕረባይነት ብክልል ቤት ምኽሪ ይሽወሙ።።
2. ዳይሬክተራት ብኮሚሽነር መቕረባይነት ብክልል ርእሰ ምምሕዳር ይሽየሙ።

6 ክፍቲ ቦታታት ብሰብ ሓይሊ ብዛዕባ ምምላእ ሓፈሻ

ብመሰረት ናይዚ ኮሚሽን መሓውር ሕድሕድ ስራሕ

8. "ተጠባባቂ" ማለት በሌላ ቋሚ ሰራተኛ ተደርቦ ሊሰራበት በማይችል ክፈት የስራ መደብ ላይ ከአንድ ዓመት ላልበለጠ ጊዜ በሓላፊነት ተመድቦ የሚሰራ ማናቸውም ሰራተኛ ነው።
9. "ተወካይ" ማለት በቋሚነት የተመደበ የበላይ የስራ አመራር፣ የስራ መሪ ወይም ከዚህ በታች የሚገኝ ማናቸውም ሰራተኛ በተወሰነ ጊዜ ከስራው ላይ ሲለይ እስከ ሚመለስበት ጊዜ ድረስ ስራውን እንዲመራለት ወይም እንዲያከናውንለት ራሱ ወይም ኮሚሽነሩ በፅሑፍ የሚወክለው የኮሚሽኑ ባልደረባ ነው።
10. "ትርፍ ሰዓት" ማለት በህግ በተወሰነው መደበኛ የስራ ሰዓት ውጭ የኮሚሽኑ ስራ የሚሰራበት ጊዜ ነው።

3 የተፈፃሚነት ወሰን

ይህ ደንብ ኮሚሽነሩ፣ ምክትል ኮሚሽነሩና ዳይሬክተሮች እንዲሁም በስቪል ሰርቪስ ህግ መሰረት የሚተዳደሩ የኮሚሽኑ ድጋፍ ሰጪ ሰራተኞች ሳይጨምር በኮሚሽኑና በሰራተኞቹ መካከል የሚደረግ በቅጥር ላይ የተመሰረቱ የስራ ግንኙነት ላይ ተፈፃሚ ይሆናል።

4 የፆታ አገላለጽ

በዚህ ደንብ ውስጥ በወንድ ፆታ የገለፀው የሴትንም ፆታ ይመለከታል።

5 የበላይ የስራ አመራር ስለመሰየም

1. ኮሚሽነርና ምክ/ኮሚሽነር በአዋጅ አንቀፅ 8 ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት በክልሉ ርእሰ መስተዳደር አቅራቢነት በክልል ምክር ቤት ይሾማል
2. ዳይሬክተሮች በኮሚሽነሩ አቅራቢነት በክልሉ ርእሰ መስተዳደር ይሾማሉ

6 ክፍት ቦታዎች በሰው ኃይል ስለ መሙላት ጠቅላላ

በኮሚሽኑ መዋቅር መሰረት እያንዳንዱ የስራ መደብ

መደብ ዝሓቶ ብርኪ ፣ ዓይነት ትምህርቲ፣ ፍልጠት፣ ስራሕ ልምዲ፣ ክእለትን ፍሉይ ሞያን እናተመዘነ ሰራሕተኛታት ክምደቡ ይግበር።

1. ኣብ ዘየለ ስራሕ መደብ ሰራሕተኛ ምቑፃር ምዕባይ ምዝዋር ወይ ካብ ዘለዎ ብርኪ ስራሕ መደብ ትሕት ኣቢልካ ምምዳብ ኣይከኣልን
2. ብምኽንያት ምምሕያሽ ወይ ምልዋጥ ኣሰራርሓ ወይ ቕዋም እቲ ኮሚሽን ዝተለወጠ ስራሕ መደብ፣ ተግባርን ሓላፊነትን እንትህሉው እንደገና መደብ ምግባር ይከኣል።
3. እቲ ኮሚሽን ኣብ ዘለዉዎ ናይ ስራሕ ቦታታት ሰራሕተኛታት ከከም ኣድላይነቱ ብዝውውር፣ ብብርኪ ዕብየት ወይ ብቁፃር ይምደብ።
4. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 4 ዝተጠቐሰ ዋላ እንተሃለወ እቲ መደብ ስራሕ ዝሓቶ መመዘኒ ዝድለ ብርኪ ትምህርትን ስራሕ ልምዲን ዘማልእ ተወዳዳሪ ንዕብየት ወይ ንሓድሽ ቑፃር ብምልክታ ተፀዊዑ እንተዘይረኺቡ እቲ ኮሚሽነር ናይ ላዕለዋይ ስራሕ ኣመራርሓ ርኢቶ ኣብ ግምት ብምእታው ተቐራራቢ ብርኪ፣ ትምህርትን ስራሕ ልምዲን ዘለዎ ተወዳዳሪ ብምዝዋር ወይ ብምዕባይ ክምድብ ይኽእል።

ክፍሊ ክልተ
ብዛዕባ ሰራሕተኛታት ኮሚሽን መረፃ፣ ቑፃር፣ ምደባ፣ ዝውውርን ብርኪ ዕብየትን

7 ብዛዕባ ዝውውር

እቲ ኮሚሽን ኣብ ዘለዎ ክፍቲ ናይ ስራሕ ቦታታት ሰራሕተኛ ምምዳብ ኣድላይ ኾይኑ እንትረኽቦ፦

1. ብውሳነ ኮሚሽነር ኣብ ውሽጢ እዚ ኮሚሽን ማዕረ ናይ ስራሕ ብርኪ ንዘለዎም ሰራሕተኛታት ብምውድዳር ብቋሚ ወይ ብጊዚያዊነት ናይ ውሽጢ ዝውውር ይፍፀም፤ ኮይኑ ግን ኣድላይ ኣብ ዝኾነሉ ግዘ ብውሳነ ኮሚሽነር ወይ ላዕለዋይ ናይ ስራሕ ኣመራርሓ ብዘይውድድር ውሽጣዊ ዝውውር ክግበር ይከኣል
2. ዝኾነ ሰራሕተኛ እዚ ኮሚሽን መደብ ስርሑ ዝተሰረዘ እንተኾይኑ ናብ ካሊእ ተመሳሳሊ ብርኪ ናብ ዘለዎ ይዛወር፣ እዙይ እንተዘይተኻኢሉ

የሚጠይቀው ደረጃ፣ የትምህርት ዓይነትና ዕውቀት፣ የስራ ልምድ፣ ችሎታና ልዩ ሙያ እየተመዘነ ሰራተኞች እንዲመደቡ ይደረጋል።

1. በሌለ የስራ መደብ ሰራተኛ መቅጠር፣ የደረጃ ዕድገት መስጠት ማዛወር ወይም ካለው ደረጃ የስራ መደብ ዝቅ በማድረግ መመደብ አይቻልም
2. አሰራር በማሻሻል ወይም በመለወጥ ምክንያት ወይም የኮሚሽኑ አቋም በመወለወጡ የስራ መደብ፣ ተግባርና ሃላፊነትን የተለወጠ እንደሆነ እንደገና የስራ ምደባ ማድረግ ይቻላል
3. ኮሚሽኑ ባሉት የስራ ቦታዎች እንደየአስፈላጊነቱ ሰራተኞች በዝውውር፣ በዕድገት ወይም በቅጥር ይመድባል
4. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 4 የተጠቀሰው ቢኖርም ስራ መደቡ የሚጠይቀው መመዘኛ ፣ ተፈላጊ ትምህርት ደረጃና የስራ ልምድ የሚያሟላ ተወዳዳሪ ለደረጃ ዕድገት ወይም ለአዲስ ቅጥር በማስታወቅያ ተጠርቶ ማግኘት ያልተቻለ ከሆነ ኮሚሽነሩ የበላይ ስራ አመራር ሃሳብ ግምት ውስጥ በማስገባት ተቀራራቢ ደረጃ፣ ትምህርትና የስራ ልምድ ያለው ተወዳዳሪ በማዛወር ወይም በማሳደግ ሊመድብ ይችላል።

ክፍል ሁለት
ስለኮሚሽኑ ሰራተኞች መረጣ ፣ ቅጥር፣ ምደባ፣ ዝውውርና የደረጃ ዕድገት

7 ስለዝውውር

ኮሚሽኑ ባለው ክፍት የስራ ቦታዎች ሰራተኛ መመደብ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው፦

1. በኮሚሽኑ ውስጥ እኩል የስራ ደረጃ ያላቸው ሰራተኞች በማወዳደር በቀዋሚነት ወይም በጊዚያዊነት የውስጥ ዝውውር በኮሚሽነሩ ውሳኔ ይፈፀማል። ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ በሚገኝነበት ጊዜ በኮሚሽነሩ ወይም በበላይ ስራ አመራር ውሳኔ ያለ ውድድር የውስጥ ዝውውር ሊደረግ ይችላል።
2. ማንኛውም የኮሚሽኑ ሰራተኛ ስራ መደቡ የተሰረዘ እንደሆነ ወደ ሌላ ተመሳሳይ ደረጃ ወዳለው የስራ መደብ ይዛወራል፣ ይህ ካልተቻለ

ብፍቃድ እቲ ሰራሕተኛ ናብ ትሕት ኢሉ ዝርከብ ብርኪ ስራሕ ተመዲቡ ነዚ ዝፍቀድ መልዐሊ መሃያን ብእርከን ዝረኸቦን ተደሚሩ ይኸፈሎ።

3. ዝኾነ ናይዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛ ብምኽንያት ውሽጣዊ ዝውውር ካብ ዝነበሮ ብርኪ ሓላፊነት ወይ መሃያ ወሪዱ እንተዘይኾይኑ ዝረኸቦ ዝፀነሐ መጠን መሃያ ኣይቅነሰሉን
4. ዝኾነ ዝውውር ብደብዳቤ ዝግለፅ ኾይኑ እቲ ሰራሕተኛ ኣቀዲሙ ክፈልጦ ይግበር

5. መደብ ስርሑ ዝተሰረዘ ሰራሕተኛ ኣብዚ ዓንቀፅ ብዝተደንገገ መሰረት ካሊእ ስራሕ ብርኪ ብዘይምርካቡ እንትትሰናበት ኣበል ጡረታ ዘይኸፈሎ እንተኾይኑ፣

ሀ. ንመጀመሪያ ሓደ ዓመት ናይ ሰለስተ ወርሒ መሃይኡ፣

ለ. ብተወሳኺ ንዘገልግሎ ሕድሕድ ዓመት ሓደ ሲሶ ናይ ሓደ ወርሒ መሃይኡ እናተወሰኸ ይኸፈሎ። ኮይኑ ግን ዝወሃቦ ክፍሊት ካብ ዓሰርተ ክልተ ወርሒ መሃይኡ ክበልፅ የብሉን፣

8 ብርኪ ዕብየት

1. እቲ ኮሚሽን ኣብ ተመሳሳሊ ብርኪ ንዘለዎ ሰራሕተኛ በዚ ደንቢ ዓንቀፅ 7 ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት ብውሽጣዊ ዝውውር ክምደብ እንተዘይኪኢሉ፣
   ሀ. ካብ ናይቲ ኮሚሽን ሰራሕተኛታት ብቕዓት ንዘለዎ ብውድድር ንዝበለፀ ብዕብየት ናብ ክፍቲ ስራሕ መደብ ይምደብ።
   ለ. ብርኪ ዕብየት ዝረኸበ ሰራሕተኛ ስራሕ መደብ መፀውዒ፣ መጠን መሃያ ፣ ዝርዝር ተግባርን ሓላፈነትን ዝገልፅ ደብዳቤ ስልጣን ብዘለዎ ሓላፊ ተፈሪሙ ክበፅሖ ይግበር።
   ሐ. ብብርኪ ዕብየት ዝተመደበ ሰራሕተኛ ናይ እዋን ፈተነ ኣይህልዎን።
   መ. ብብርኪ ዕብየት ኣቢልካ ዝምልኡ ስራሕ መደባት ናይ ቁፃርን ዕብየትን ኮሚቴ ኣወዳዲሩ ምስ ውሳነ ሓሳብ ናብ ኮሚሽነር ኣቅሪቡ ምስ ተወሰነ ይፍፀም

በሰራተኛው ፍቃደኝነት ዝቅ ወደአለ ደረጃ ተመድቦ ለዚሁ ደረጃ የተፈቀደውን መነሻ ደመወዝና በእርከን የሚያገኘው ተደምሮ ይከፈለዋል።

3. ማንኛውም የኮሚሽኑ ሰራተኛ በውስጥ ዝውውር ምክንያት ከነበረው ደረጃ ሓላፊነትና ደመወዝ መጠን ዝቅ እንዲል ተደርጎ ካልሆነ በስተቀር ያገኝ የነበረውን ደመወዝ ኣይቀነስበትም።
4. ማንኛውም ዝውውር በደብዳቤ የሚገለፅ ሆኖ የሚመለከተው ሰራተኛ አስቀድሞ እንዲያውቀው ይደረጋል

5. የስራ መደቡ የተሰረዘ ሰራተኛ በዚህ አንቀጽ በተደነገገው መሰረት ሌላ የስራ ደረጃ ባለማግኘቱ ሊሰናበት የጡረታ አበል የማይከፈለው ከሆነ፦

ሀ. ለመጀመሪያ አንድ አመት የሶስት ወር ደመወዝ፣

ለ. በተጨማሪ ለአገለገለበት ለእያንዳንዱ ዓመት የወር ደመወዙ አንድ ሶስተኛ እየታከለ ይከፈለዋል። ሆኖም የሚሰጠው ክፍያ ከሰራተኛው የ12 ወር ደመወዙ መብለጥ የለበትም።

8 የደረጃ ዕድገት

1. ኮሚሽኑ በተመሳሳይ ደረጃ ያለው ሰራተኛ በዚሁ ደንብ አንቀፅ 7 ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት በውስጥ ዝውውር መመደብ ካልቻለ፣
   ሀ. ከኮሚሽኑ ሰራተኞች ብቃት ያለው በውድድር በመምረጥ በደረጃ ዕድገት ወደ ክፍት ስራ መደብ ይመድባል
   ለ. የደረጃ ዕድገት ያገኘ ሰራተኛ የስራ መደቡ መጠርያ፣ የደመወዙ መጠን ዝርዝር ተግባርና ሃላፊነቱ የሚገልፅ ደብዳቤ ስልጣን ባለው ሓላፊ ተፈርሞ እንዲደርሰው ይደረጋል
   ሐ. በደረጃ ዕድገት የተመደበ ሰራተኛ የሙከራ ጊዜ አይኖሮውም
   መ. በደረጃ ዕድገት የሚሞሉ የስራ መደቦች የቅጥርና ደረጃ ዕድገት ኮሚቴ አወዳድሮ ከውሳኔ ሓሳብ ጋር ወደ ኮሚሽነሩ አቅርቦ ከተወሰነ በኋላ ተግባራዊ ይሆናል

ረ. እቲ ኮሚሽን ብርኪ ዕብየት፣ ቁፃርን ዝውውርን ዝፍፀመሉ መምርሒ ከውፅእ ይክእል

9. ብዛዕባ ምደባ

1. ብመሰረት እዚ ደንቢ ሓደ ሰራሕተኛ ብብርኪ ዕብየት ምምዳብ እንተዘይተኻኢሉ ምስኻሊእ ኣብያተ ዕዮ ብዝግበር ስምምዕ ብዝውውር ሰራሕተኛ ብምምፃእ ምምዳብ ይከኣል
2. ኣድላይ ኾይኑ ኣብ ዝተረኸበሉ ግዘ ቆፃሪ ቤት ዕዮን ሰራሕተኛን እንትስማምዑ ሓደ ቀዋሚ ሰራሕተኛ መንግስቲ ካብ ሓደ ዓመት ንዘይበለፀ ኣብዚ ኮሚሽን ብጊዚያዊነት ተመዲቡ ክሰርሕ ምግባር ይከኣል።
3. ብመሰረት ዓንቀፅ 9 ዝተመደበ ሰራሕተኛ፣
   ሀ. ብምክንያት እቲ ምደባ መሃይኡ ንካሊእ ጥቅማጥቅሙታቱ ኣይንከየሉን
   ለ. ናይ ስርሑ ኣፈፃፅማ ሪፖርት በዚ ኮሚሽን ተመሊኡ ናብ ዝቆፀሮ መስሪያ ቤት ይመሓለፈሉ፣ ናይ ድስፕሊን ስጉምቲ ዝውሰደሉ እውን በቲ ቆፃሪኡ መስሪያ ቤት እዩ
4. እቲ ኮሚሽን ንሓደ ሰራሕተኛ ወይ ሓላፊ ኣብ ሓደ ክፍቲ ስራሕ መደብ ብተጠባባቒነት መዲቡ ከስርሕ ይኽእል
   1. ብተጠባባቒ ዝምደብ ሰራሕተኛ ወይ ሓላፊ ብሓደ ወይ ብክልተ ብርኪ ትሕት ኢሎም ካብ ዝርከቡ ዝሓሸ ብቕዓት ዘለዎ ብምምራፅ ብኮሚሽነር እንትፍቀድ ዝፍፀም ይኸውን
   2. ብተጠባባቒነት ዝምደብ ሰራሕተኛ ናይ ዝምደበሉ ስራሕ መደብ ተግባርን ሓላፊነትን ብኮሚሽነር ብዝተፈረመ ደብዳቤ ይግለፀሉ ንዝፍፅሞም ስራሕቲ ከዓ ተሓታቲ ይኸውን
   3. ካብ ኣርባዕተ ዓመት ንላዕሊ ንሓደ ሰራሕተኛ ብተጠባባቒነት ምስራሕ ኣይከኣልን።

10 በዛዕባ ውክልና

1. ዝኾነ ኣብ ትሕቲ እዚ ኮሚሽን ብሓላፊነት ዝሰርሕ ሰራሕተኛ ብዓመታዊ ፍቓድ፣ ሕማም፣

ረ. ኮሚሽኑ የደረጃ ዕድገት፣ ቅጥርና ዝውውር የሚያከናውንበት መመርያ ሊያወጣ ይችላል።

9 ስለምደባ

1. በዚህ ደንብ መሰረት አንድ ሰራተኛ በደረጃ ዕድገት መመደብ ካልተቻለ ከሌለሎች መስሪያ ቤቶች በሚደረገው ስምምነት በዝውውር ሰራተኛ በማምጣት መመደብ ይቻላል
2. አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ቀጣሪው ቢሮና ሰራተኛው ሲስማሙ አንድ ቋሚ የመንግስት ሰራተኛ ከአንድ ዓመት ላልበለጠ በጊዚያዊነት በኮሚሽኑ ተመድቦ እንዲሰራ ማድረግ ይቻላል።
3. በአንቀጽ 9 መሰረት የተመደበ ሰራተኛ፣
   ሀ. በምደባው ምክንያት ደመወዙና ሌሎች ጥቅማጥቅሞቹ አይጓደልበትም
   ለ. የስራ አፈፃፀም ሪፖርት በኮሚሽኑ ተሞልቶ ለተቀጣሪው መስሪያቤት ይተላለፍለታል፣ የዲስፕሊን እርምጃ የሚወሰድበትም በቀጠረው መስሪያ ቤት አማካኝነት ይሆናል።
4. ኮሚሽኑ ለአንድ ሰራተኛ ወይም የስራ ሃላፊ በአንድ ክፍት ስራ መደብ በተጠባባቂነት መድቦ ሊያሰራው ይችላል
   1. በተጠባባቂነት የሚመደብ ሰራተኛ ወይም የስራ ሃላፊ በአንድ ወይም በሁለት ደረጃ ዝቅ ብለው ካሉት የተሻለ ብቃት ያለው በመምረጥና በኮሚሽነር ሲፈቀድ የሚፈፀም ይሆናል።
   2. በተጠባባቂነት የሚመደብ ሰራተኛ የሚመደብበት የስራ መደብ ተግባርና ሓላፊነት በኮሚሽነሩ በተፈረመ ደብዳቤ ይገለጽለታል ለሚፈፅማቸው ስራዎችም ተጠያቂ ይሆናል።
   3. ለአንድ ሰራተኛ ከአራት ዓመት በላይ በተጠባባቂነት ማሰራት አይቻልም።

10 ስለውክልና

1. ማንኛውም በኮሚሽኑ በስራ ሃላፊነት የሚሰራ ሰራተኛ በዓመት ዕረፍት፣ ሕመም፣ በስልጠና ፣

ብስልጠና ብስራሕ ጉዳይ ወይ ድማ ብዝኾነ ብኻሊእ ምኽንያት ንዘይተወሰነ ግዘ ካብ ስርሑ እንትፍለ ብቐዳምነት ንቀረባ ሓለቓኡ ኣፍሊጡ ንዝሓዞ ስራሕ ብውክልና ዝመርሓሉ ወይ ዝፍፅመሉ ንኣባል እቲ ኮሚሽን ይውክል ወይ ስልጣን ብዘለዎ ሓላፊ ክውክለሉ ይገብር፣

2. ብስልጣን ቕደም ሰዓብ ሰንሰለት ክውክል ዝግበኦ ካብ ወካሊ ሓደ ወይ ክልተ ብርኪ ትሕት ኢሉ ዝርከብ ሓላፊ ወይ ሰራሕተኛ እንተዘሃልዩ እዚ እንተዘይሃልዩ ድማ ብብቕዓቱ ዝሓሸ ምስቲ ዝውከለሉ ስራሕ ባህርይ ቕርበት ንዘለዎ ሰራሕተኛ ወይ ሓላፊ ምውካል ይከኣል
3. ብውክልና ዝተመደበ ሰራሕተኛ ወይ ስራሕ ኣመራርሓ ካሊእ ተወካሊ ክትክእ ወይ ክውክሎ ምግባር ኣይከኣልን
4. ዝተወከለ ሰራሕተኛ ወይ ስራሕ ኣመራርሓ ንዝተወከለሉ ስራሕ ምክያድ ዘይኽእል እንትኸውን ወይ ካብ ስራሕ እንትቐሪ ናይ ቀረባ ሓላፊ ወይ ኮሚሽነር ካሊእ ተወካሊ ክምድብ ይኽእል
5. ተወካሊ ብኣግባቡ ንዝተወከለሉ ስራሕቲ ተሓታቲ ኮይኑ ብውክልና ዝፀንሓሉ እዋን ግን ብፍሉይ ኩነታት ን3 ወርሒ ዝናዋሕ እንተዘይኾይኑ ካብ 6 ኣዋርሕ ክበልፅ የብሉን
6. ኣብ ዝተፈላለየ ናይ ስራሕ ሓላፊነት ተዋፊሮም ብጊዜያዊነት ወይ ብቋምነት ደሪቦም ንዝሰርሑ ሰራሕተኛታት ተወካሊ ወይ ተጠባባቒ ኣየብሎምን

በስራ ጉዳይ ወይም በሌላ በማናቸውም ምክንያት ላልተወሰነ ጊዜ ከስራ ገበታው ሲለይ በቅድሚያ የቅርብ ሃላፊውን አስታውቆ የስራ መደቡን በውክልና የሚመራለትን ወይም የሚፈጽምለትን የኮሚሽኑን ባልደረባ በጽሑፍ ይወክላል ወይም ስልጣን ባለው ሃላፊ እንዲወከልለት ያደርጋል።

2. በስልጣን ተዋረድ መወከል የሚገባው ከወካዩ አንድ ወይም ሁለት ደረጃ ዝቅ ብሎ የሚገኘው የስራ ሃላፊ ወይም ሰራተኛ ካለ ይህ ከሌለ ደግሞ በብቃቱ የተሻለ ከሚወከልበት ስራ ባህርይ አግባብነት ያለው ሰራተኛ ወይም ሃላፊ መወከል ይችላል
3. በውክልና የተመደበው ሰራተኛ ወይም የስራ አመራር ሌላ ተወካይ እንዲተካው ወይም እንዲወክለው ማድረግ አይቻልም።
4. የተወከለው ሰራተኛ ወይም የስራ አመራር የተወከለበትን ስራ ለማካሄድ የማይችል ሲሆን ወይም ከስራው ሲቀር የቅርብ ሃላፊው ወይም ኮሚሽነሩ ሌላ ተወካይ ሊመድብ ይችላል።
5. ተወካዩ በአግባቡ ለተወከለበት ስራ ተጠያቂ ሆኖ በውክልና የሚቆይበት ጊዜ ግን በልዩ ሁኔታ ተጨማሪ 3 ወር ከማራዘም ባሻገር ከ6 ወር መብለጥ የለበትም።
6. በተለያዩ የስራ ሃላፊነቶች ተሰማርተው በኮሚሽኑ ከመደበኛ ስራቸው ጋር በጊዚያዊነት ወይም በቋሚነት ደርበው የሚሰሩ ሰራተኞች ተወካይ ወይ ተጠባባቂ አያሰኛቸውም።

11 በዛዕባ ኣፈፃፅማ ምልመላን ቁፃርን

በዚ ደንቢ ዓንቀፅ 7ን 8ን መሰረት እቲ ኮሚሽን ንዘለዎ ክፍቲ ስራሕ መደባት ምመላእ እንተዘይክኢሉ በብስራሕ መደቡ ንዝወዳደሩ ሰራሕተኛታት ብምልክታ ብምፅዋዕን ብምውድዳርን ሓደሽቲ ሰራሕተኛታት ይቖፅር፣

1. ተወዳደርቲ ንምፅዋዕ ዝወፅእ ምልክታ እዞም ዝስዕቡ የሕዝ፦
   ሀ. ስነ-ምግባር መረጋገፂ መረዳእታ
   ለ. ናይቲ ስራሕ ኣመራርሓ ወይ ሰራሕተኛ መፀውዒ ስራሕ መደብ
   ሐ. ካብ ተወዳደርቲ ዝድለ ብርኪን ዓይነትን

11 ስለ ምልመላና ቅጥር አፈፃፀም

ኮሚሽኑ በዚህ ደንብ አንቀፅ 7 እና 8 መሰረት ባለው ክፍት የስራ መደቦች መሙላት ካልቻለ በየስራ መደቡ ለሚወዳደሩ ሰራተኞች በማስታወቂያ በመጥራትና በማወዳደር አዲስ ሰራተኞች ይቀጥራል።

1. ተወዳዳሪዎችን ለመጥራት የሚወጣ ማስታወቂያ የሚከተሉትን ይይዛል።
   ሀ. የስነ-ምግባር መረጋገጫ ማስረጃ
   ለ. የሰራተኛው ወይም የስራ አመራሩን ስራ መደብ መጠሪያ
   ሐ. ከተወዳዳሪዎች ስለሚፈለገው የትምህርት

ትምህርቲ፣ ስራሕ ልምድን ፍሉይ ሙያን፣

መ. መጠን መሃያ ብስምምዕነት ወይ ብናይቲ ኮሚሽን መሃያስኬል ምዃኑ፣

ረ. ናይ ምልክታ መቀበሊ ጊዜን ቦታን

ሰ. ካልኣት ክቀርቡ ዝድለዩ መረዳእታታትን /እንተሃልዮም

2. ንክፍቲ ስራሕ ቦታ ብምልክታ ተፀዊዖም ብኣግባቡ ንዝተመዝገቡ ተወዳደርቲ መሪፅካ ምስ ናይ ውሳነ ሓሳብ ገይርካ ናብ ኮሚሽነር ኣቕሪብካ ናይ ምውሳን ስራሕ ዝሳለጥ ብዕብየት፣ ቁፃርን ዝውውር ኮሚቴ ይኸውን

3. ኣብዚ ዓንቀጽ ዝተቐመጠ ስርዓት ኣመላምላ ከምዘሎ ኮይኑ እቲ ኮሚሽን ሓቅነት ዝቐረቡ መረዳእታትን ሓፈሻዊ ኩነታት ስነ ምግባር ተቆፃሪ ሰራሕተኛ ኣግባብ ብዘለዎ መንገዲ ብተበግሶ የፃሪ፣

12 ብዛዕባ ምምላእ ናይ ቑፃር መረዳእታ

1. ንክቑፀር ዝተመረፀ ሕፁይ ሰራሕተኛ ኣብ ካሊእ ቤት ዕዮ ሰራሕተኛ ዝነበረ እንተኾይኑ መጨረሻ ካብ ዝነበረሉ ቤት ዕዮ ናይ ስንብት ምስክር ወረቀት ከቕርብ ኣለዎ

2. ሕፁይ ተቆፃሪ ምስተፈለጠ ካብ ሕክምና ትካል ናይ ጥዕና ምርመራን ካብ ገበን ነፃ ብዛዕባ ምዃኑ ካብ ፖሊስ መረዳእታ ከምፅእ ይግበር።

13 ብዛዕባ ቃለ መሓላ ምፍፃም

ኣብዚ ኮሚሽን ዝምደብ ወይ ዝቁፀር ሰራሕተኛ ስራሕ ቅድሚ ምጅማሩ ዝስዕብ ቃለ መሓላ ይፍፅም "ኣነ ___________ ከም ሰራሕተኛ እዚ ኮሚሽን ልዕሊ ኩሉ ብቅንዕናን ተኣማንነት ህዝበይ ንምግልጋል፣ ኣብ ዝኾነ እዋን ፌዴራልን ናይዚ ክልል ሕገ መንግስቲን ኻልኦት ሕግታትን እቲ ሙያ ዝጠልቦም መትከላት ስነ ምግባር ብምኽባርን ብምኽንያት ስርሐይ ዝፈለጥኩዎ ምሽጥር ካብ ዝምልከቶ ወፃኢ ንኻሊእ ዝኾነ ወገን ንዘይምግላፅ፣ ናይዚ ኮሚሽን ደንቢ ስነ ምግባር ክኽብርን ተግባራዊ ክገብርን ቃል ይኣትው።

ዓይነትና ደረጃ የስራ ልምድና ልዩ ሙያ እንዲሁም የመልካም ስነ-ምግባር ማረጋገጫ ማስረጃ፣

መ. የደመወዝ መጠን በስምምነት ወይም በኮሚሽኑ የደመወዝ ስኬል መሆኑ፣

ረ. የማመልከቻ መቀበያ ጊዜና ቦታ

ሰ. ሌሎች ሊቀርቡ የሚገባቸው ማስረጃዎች/ካሉ/

2. ለክፍት የሰራ ቦታ በማስታወቂያ ተጠርተው በአግባቡ ከተመዘገቡ ተወዳዳሪዎች በመምረጥ ከውሳኔ ሓሳብ ጋር ለኮሚሽነሩ አቅርቦ የማስወሰን ስራ የሚከናወነው በቅጥር፣ ደረጃ ዕድገትና ዝውውር ኮሚቴ ይሆናል።

3. በዚህ አንቀጽ የተቀመጠውን የአመላመል ስርዓት እንዳለ ሆኖ ኮሚሽኑ የቀረቡትን ማስረጃዎች ሀቅነትና የተቀጣሪው ሰራተኛ የስነ ምግባር ሁኔታዎች አግባብ ባለው መንገድ በራስ አነሳሽነት ያጣራል።

12 የቅጥር ማስረጃ ማሟላት

1. እንዲቀጠር የተመረጠ ዕጩ ሰራተኛ በሌላ መስሪያቤት ሰራተኛ ከነበረ መጨረሻ ከነበረበት መስሪያ ቤት የስንብት ምስክር ወረቀት ማቅረብ አለበት

2. ዕጩ ተቀጣሪው ከታወቀ በኋላ ከህክምና ተቋም የጤንነት ምርመራ ውጤትና ከወንጀል ነፃ ስለመሆኑ የፖሊስ ማስረጃ እንድያመጣ ይደረጋል።

13 ቃለ መሓላ ስለመፈፀም

በኮሚሽኑ የሚመደብ ወይም የሚቀጠር ሰራተኛ ስራ ከመጀመሩ በፊት የሚከተለው ቃለ መሃላ ይፈፅማል። "እኔ _________ በኮሚሽኑ ሰራተኛነቴ ከሁሉም በላይ አድርጌ በእውነትና በታማኝነት ህዝቡን ለማገልገል በማናቸውም ጊዜ የፌዴራል የክልሉን ሕገ መንግስትና ሌሎች ሕጎችና ሙያው የሚጠይቀው የስነ ምግባር መርሆች ለማክበርና በስራዬ ምክንያት ያወቁትን ምስጢር ከሚመለከታቸው በሌላ ለማንኛውም ወገን ላለመግለጽ የኮሚሽኑን የስራ ምግባር ደንብ ለማክበር ተግባራዊ ለማድረግ ቃል እገባለሁ።

14 ውዕሊ ስራሕ ብዛዕባ ምምስራት

1. ብዝኾነ ኩነታት ዝምደብ ወይ ዝቑፀር ሰራሕተኛ ምስዚ ኮሚሽን ውዕሊ ስራሕ ይፈራረም ፣ እዙይ እውን ካብቲ ኮሚሽን ብዝፀሓፍ ናይ ምደባ ወይ ቑፃር ደብዳቤ ይግለፀሉ።
2. እቲ ውዕሊ ስራሕ እዞም ዝስዕቡ ይሕዝ፦
   ሀ. ናይቲ ሰራሕተኛ ስራሕ መደብ፣ መፀውዒ፣ ሽምን ተፀዋዕነትን
   ለ. ኩነታት ቑፃር
   ሐ. ቑፃር ዘመን
   መ. መጠን መሃያ
   ረ. ዝርዝር ተግባርን ሓላፊነትን
   ሰ. በዚ ደንቢ መሰረት ዝመሓደር ምዃኑ
   ሸ. ኻልኦት ተደለይቲ ተመሳሰልቲ ጉዳያት

15 እዋን ፈተነ

1. ዕላማ እዋን ፈተነ ሓዱሽ ንዝተቖፀረ ሰራሕተኛ ብዛዕባ ኣፈፃፅማ ስርሑ ክትትል እናተገበረ ብቑዕ ምዃኑ ንምርግጋፅ እዩ
2. ናይ ሓዱሽ ተቆፃሪ ሰራሕተኛ ብእኹል ምኽንያት እቲ ኮሚሽን ብዘይካ ን3 ኣዋርሕ ዝገብሮ ምንዋሕ እዋን ፈተነ ካብ 6 ኣዋርሕ ኣየብልፅን።
3. ኣብ እዋን ፈተነ ዝርከብ ሰራሕተኛ ኣብ መበል 3ይን 6ይን ወርሒ ኣፈፃፅማ ስርሑ ብቐረባ ሓላፊኡ ይግምገም እቲ ናይ ፈተነ ግዘ እንተተናዊሑ ኣብ መበል 8ይ ወርሑ ይግምገም።
4. ኣብ እዋን ፈተነ ዝርከብ ሰራሕተኛ ብቑዕ ኾይኑ እንተዘይተረኺቡ እቲ ኮሚሽን ኣብ ዝኾነ እዋን ናይ ሰላሳ/30/ መዓልቲ መጠንቀቕታ ብምሃብ ከሰናብቶን ውዕሊ ቑፃር ክቋርፅን ይኽእል፣ እቲ ሰራሕተኛ እውን ናይ ሓደ ወርሒ (30 መዓልቲ) መጠንቀቕታ ብምሃብ ኣብ ዝኾነ እዋን ብፍቃዱ ስራሕ ክለቅቕ ይኽእል
5. ቅድም ኢሉ ኣብቲ ኮሚሽን ብቋሚነት ዝሰርሕ ዝነበረ እንደገና ተተቖፂሩ እዋን ፈተነ ኣይህልዎን።
6. ኣብ እዋን ፈተነ ዝርከብ ሰራሕተኛ ዓመታዊ ዕረፍቲ ኣይረክብን ኾይኑ ግና ኩነታት ስራሓቲ ኣቲ ኮሚሽን ተራእዩ ክከም ኣድላይነቱ ክፍፀም ይኽእል

16 ብቀዋሚነት ምቑፃር

1. እዋን ፈተነ ዝወደአ ናይዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛ ቑዋሚ ምዃኑ ዘረጋግፅ ኣግባብ ብዘለዎ ሓላፊ

14 ስለ ስራ ውል አመሰራረት

1. በማናቸውም ሁኔታ የሚመደብ ወይም የሚቀጠር ሰራተኛ ከኮሚሽኑ ጋር የስራ ውል ይፈራረማል፣ ይህም ከኮሚሽኑ በሚፃፈለት የምደባ ወይም የቅጥር ደብዳቤ ይገለፅለታል።
2. የስራ ውሉም የሚከተሉትን ይይዛል፣
   ሀ. የሰራተኛ የስራ መደብ መጠርያ፣ ስምና ተጠሪነት
   ለ. የቅጥር ሁኔታ
   ሐ. የቅጥር ዘመን
   መ. የደመወዝ መጠን
   ረ. ዝርዝር ተግባርና ሃላፊነት
   ሰ. በዚህ ደንብ መሰረት የሚተዳደር መሆኑ
   ሸ. ሌሎች ተፈላጊ ተመሳሳይ ጉዳዮች

15 የሙከራ ጊዜ

1. የሙከራ ጊዜ ዓላማ አዲስ የተቀጠረ ሰራተኛ ስለስራው አፈፃፀሙ ክትትል እየተደረገ ብቁ መሆኑን ለማረጋገጥ ነው
2. አዲስ የሚቀጠር ሰራተኛ በበቂ ምክንያት ኮሚሽኑ ለ3 ወር ከሚያደርገው ማራዘም ውጭ የሙከራ ጊዜ ከ6 ወር አይበልጥም
3. በሙከራ ጊዜ ላይ የሚገኝ ሰራተኛ በ3ኛወና በ6ኛው ወር የስራ አፈፃፀሙ በቅርብ ሃላፊው ይገመግማል የሙከራ ጊዜው ከተራዘመ በ8ኛው ወር ይገመገማል።
4. በሙከራ ላይ የሚገኝ ሰራተኛ ለስራው ብቁ ሆኖ ካልተገኘ ኮሚሽኑ የሰላሳ/30/ ቀን ማስጠንቀቂያ በመስጠት በማንኛውም ጊዜ ሊያሰናብተውና የስ ዉሉ ሊያቋርጥ ይችላል። ሰራተኛውም የአንድ ወር/የ30 ቀናት/ ማስጠንቀቅያ በመስጠት በማንኛውም ጊዜ በራሱ ፍቃድ ስራውን መልቀቅ ይችላል
5. ቀደም ብሎ በኮሚሽኑ በቋሚነት ሲሰራ የነበረ ሰራተኛ እንደገና ቢቀጠር የሙከራ ጊዜ አይኖረውም።
6. በሙኩራ ጊዜ ላይ የሚገኝ ሰራተኛ የዓመት ዕረፍት አያገኝም ሆኖም የኮሚሽኑ የስራ ሁኔታ እየታየ እንደአስፈላጊነቱ ተፈፃሚነት ሊኖረው ይችላል

16 በቋሚነት ስመቅጠር

1. የሙከራ ጊዜው ያጠናቀቀ የኮሚሽኑ ሰራተኛ ቋሚ መሆኑን የሚያረጋግጥ አግባብ ባለው

ዝተፅሓፈ ደብዳቤ ይውሃቦ

2. ሓደ ሰራሐተኛ ቐዋሚ ካብ ዝኾነሉ እዋን ኣትሒዙ ኣብዚ ደንቢ ዝተገለፀ ግቡእን መሰልን ይህልዎ።

17 ጊዚያዊ ሰራሕተኛ ምቑፃር

1. ዘላቒ ባህርይ ኣብዘይብሉ ስራሕ እዚ ኮሚሽን ብጊዚያዊነት ሰራሕተኛታት ክቖፅር ይኽእል
2. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ድንጋገ ዝተሓለወ ኾይኑ ኣገዳዲ ኩነታት ኣብ ዘጋጥመሉ ግዘ ኣብ ቐዋሚ ናይ ስራሕ መደብ ብግዚያዊነት ሰራሕተኛ ምቑፃር ይከኣል
3. ብዛዕባ ኣቖፃፅራ ጊዚያዊ ሰራሕተኛ ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ ብመምርሒ ክውሰን ይኽእል

ክፍሊ ሰለስተ

ክፍሊት መሃያን ካልኦት ጥቕማ ጥቕሚታትን

18 ክፍሊት መሃያ ዝምልከት

1. እቲ ኮሚሽን ንሰራሕተኛታቱ ወይ ንሕጋዊ ወኪሎም ኣብ ወርሒ መጨረሻ ሰሙን ዘለዉ መዓልቲታት ናይ መሃያ ክፍሊት ይፍፅም
2. ነብሲ ወከፍ ሰራሕተኛ ዝኽፈሎ ወርሓዊ መሃያ ብመሰረት ናይቲ ኮሚሽን መሃያ ስኬል እዩ፣ ብሕጊ ስቪል ሰርቪስ ንዝመሓደሩ ሰራሕተኛታት ግና ብመሰረት ናይ ስቪል ሰርቪስ ሕጊ ይኽፈሎም
3. ሓዱሽ ንዝተቘፀረ ሰራሕተኛ ኣብ ናይቲ ኮሚሽን መሃያ ስኬል ዝተመልከተ መልዐሊ መሃያ ይኽፈሎ ኾይኑ ግን ልምዲ ስራሕ፣ ብቕዓት እቲ ሰራሕተኛ ኩነታት ዕደጋ ኣብ ግመት ብምእታው ነቲ ስራሕ መደብ ካብ ዝተትሓዘ መልዐሊ መሃያ ሓደ ወይ ክልተ እርከን ብምውሳኽ ክኽፈሎ ይኽእል
4. ብዕብየት ንዝምደብ ሰራሕተኛ ቅድም ኢሉ ዝኽፈሎ ዝነበረ መሃይኡ ካብቲ ሓዱሽ ስራሕ መደብ መልዐሊ ብርኪ መሃያ ትሕት ዝበለ እንተኾይኑ ናይቲ ሓዱሽ ስራሕ መደብ መልዐሊ መሃያ ይሕዝ፣ ማዕረ ወይ ልዕሊኡ እንተኾይኑ ድማ ብሓደ ብርኪ እርከን ልዕል ክብል ይግበር።
5. ብሕጊ ወይ ብኣብያተ ፍርዲ ወይ በዚ ደንቢ መሰረት እንተዘይተወሲኑ ፣ ሰራሕተኛ እዚ ኮሚሽን እንተዘይተስማሚዑ መሃይኡ ኣይተሓዝን ፣ ኣይቑረፅን ወይ ንካሊእ ኣይመሓለፍን።

የተጻፈ ደብዳቤ ይሰጠዋል

2. አንድ ሰራተኛ ቋሚ ከሆነበት ግዜ ጀምሮ በዚሁ ደንብ የተገለጸው ግዴታና መብት ይኖረዋል

17 ጊዚያዊ ሰራተኛ ስለመቅጠር

1. የዘላቂ ባህርይ በሌለው ስራ ላይ ኮሚሽኑ ጊዚያዊ ሰራተኛ መቅጠር ይችላል
2. የዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ አስገዳጅ ሁኔታ በሚያጋጥምበት ጊዜ በቋሚ የስራ መደብ ላይ ጊዚያዊ ሰራተኛ መቅጠር ይቻላል
3. ስለ ጊዚያዊ ሰራተኛ መቅጠር ዝርዝር ኣፈፃፅም በመመርያ ሊወሰን ይችላል።

ክፍል ሶስት

የደመወዝ ክፍያና ሌሎች ጥቅማጥቅሞች

18 ስለደመወዝ አከፋፈል

1. ኮሚሽኑ ለሰራተኞቹ በየወሩ መጨረሻ ሳምንት ባሉት ቀናት ለሰራተኞች ወይም ለህጋዊ ወኪሎቹ የደመወዝ ክፍያ ይፈፅማል
2. እያንዳንዱ ሰራተኛ የሚከፈለው ወርሓዊ ደመወዝ በኮሚሽኑ የደመወዝ ስኬል መሰረት ነው። በሲቪል ሰርቪስ ሕግ ለሚተዳደሩ ሰራተኞች ግን በሲቪል ሰርቪስ ሕግ መሰረት ይከፈላቸዋል።
3. አዲስ የተቀጠረ ሰራተኛ በኮሚሽኑ የደመወዝ ስኬል ላይ የተመለከተውን መነሻ ደመወዝ ይከፈለዋል፣ ሆኖም የሰራተኛው የስራ ልምድ፣ ብቃትና የገበያ ሁኔታ እግምት ውስጥ በማስገባት ለስራው መደብ ከተያዘው መነሻ ደመወዝ አንድ ወይም ሁለት እርከን በመጨመር ሊከፈለው ይችላል።
4. በደረጃ ዕድገት የሚመደበው ሰራተኛ ቀደም ብሎ ይከፈለው የነበረ ደመወዙ ከዲሱ የስራ መደብ ደረጃ መነሻ ደመወዝ ያነሰ እንደሆነ የአዲሱ የሰራ መደብ መነሻ ደመወዝ ይይዛል። እኩል ወይም የበለጠ ከሆነ ግን በአንድ እርከን ከፍ እንዲል ይደረጋል
5. በሕግ፣ በፍርድ ቤት ወይም በዚሁ ደንብ መሰረት ካልተወሰነ የኮሚሽኑ ሰራተኛ ካልተስማማ በስተቀር የሰራተኛው ደመወዝ አይያዝም፣ አይቆረጥም ወይም ለሌላ አይተላለፍም።

6. ብመሰረት እዚ ዓንቀጽ ንኡስ ዓንቀፅ 5 ካብ ናይዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛ በብወርሑ ዝቐረፅ ካብ መሃይኡ ሲሶ(1/3) ክበልፅ የብሉን።

19 ዝተፈላለዩ ክፍሊታት

1. ናይዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛ ተወሳኺ እርከን ወይ መሃያ ዝረክብ ብናይዚ ክልል ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ እንትውስን ኾይኑ ዝውሃቡሉ ጊዜ መንግስቲ ብዘውፅኦ መምርሒ ይኸውን
2. ተወሳኺ እርከን ወይ መሃያ ዝረኸቡ ሰራሕተኛታት ከከም ናይ ሕድሕዶም ውፅኢት ኣፈፃፅማ ስርሖም እዩ። ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ ብመንግስቲ ብዝወፅእ መምርሒ መሰረት ይትግበር።
3. ናይዚ ኮሚሽን ኣባላት ስራሕ ኣመራርሓ ይኹን ካልኦት ሰራሕተኛታት ኣብ ውሽጢ ዓዲ ተግባራቶም ንምፍፃም እንትንቀሳቐሱ ናይ መጓዓዚን ውዕሎ ዓስብን ተፀኒዑ ብዝወፅእ መምርሒ መሰረት ይኽፈሎም፣ ካብ ውሽጢ ዓዲ ወፃኢ ንዝንቀሳቐሱ ግን ብናይ ክልል መንግስቲ መምርሒ መሰረት ይኽፈሎም

4. ክፍሊት ኣበል ተጠባባቒነት፦

ሀ. ብሓደ ብርኪ ልዕል ኢሉ ብተጠባባቒነት ዝምደብ ሰራሕተኛ ካብ ዝተመደበሉ ጀሚሩ ናይ ተጠባባቒነት ኣበል ይኽፈሎ

ለ. መጠን ናይቲ ዝኽፈል ኣበል ብተጠባባቒነት ዝተመደበ ዝኽፈሎ ዝነበረ ምስ ዝተመደበሉ ቦታ ዝኽፈሎ መልዐሊ መሃያ ናይዘሎ ኣፈላላይ ሓምሳ ሚኢታዊ/50%/ እናተሓሰበ ኣብ በብወርሑ ምስሒዝዎ ዝፀንሐ መሃያ እናተወሰኸ ይኽፈሎ

ሐ. እቲ ተጠባባቒ ስራሕ ኣመራርሓ ብተጠባባቒነት ቅድሚ ምምዳቡ ዝረኽቦ ዝነበረ መሃያ ምስ ብተጠባባቒነት ተመዲብሉ ዘሎ መልዐሊ መሃያ ማዕረ ወይ ዝለዓለ እንተኾይኑ ናይ ተጠባባቒነት ኣበል ኣይኽፈሎን።

5. ክፍሊት ውክልና ኣበል

ሀ. ብሓደ ብርኪ ልዕል ኢሉ ካብ መጀመሪኡ ንልዕሊ 3 ወርሒ ከምዝፀንሕ ተፈሊጡ

6. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 5 መሰረት ከኮሚሽኑ ሰራተኛ በየወሩ የሚቆረጥ ከደመወዙ (1/3) መብለጥ የለበትም።

19 የተለያዩ ክፍያዎች

1. የኮሚሽኑ ሰራተኛ ተጨማሪ የእርከን ወይም ደመወዝ የሚያገኘው የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ሲወስን ሆኖ የሚሰጥበት ጊዜም መንግስት በሚያወጣው መመሪያ ይሆናል።
2. ተጨማሪ የእርከን ወይም ደመወዝ የሚያገኙ ሰራተኞች እንደ ያንዳንዱ የስራ አፈፃፀም ውጤት ነው። ዝርዝር አፈፃፀሙ በመንግስት በሚወጣው ወጥ መመርያ መሰረት ይፈፀማል።

3. የኮሚሽኑ የስራ አመራር አባላትም ሆኑ ሌሎች ሰራተኞች በአገር ውስጥ ተግባራቸው ለማከናወን ሲንቀሳቀሱ የትራንስፖርትና ውል አበል ተጠንቶ በሚወጣው መመርያ መሰረት ይከፈላቸዋል፣ ከአገር ውጭ ለሚንቀሳቀሱ ግን በክልሉ መንግስት አግባብነት ባለው መመርያ መሰረት ይከፈላቸዋል።

4. የተጠባባቂነት አበል ክፍያ

ሀ. በአንድ ደረጃ ከፍ ብሎ በተጠባባቂነት የሚመደብ ሰራተኛ ከተመደበበት ጀምሮ የተጠባባቂነት አበል ይከፈለዋል

ለ. የሚከፈለው የአበል መጠን በተጠባባቂነት የተመደበው ሲከፈለው የነበረውና በተመደበበት ቦታ የሚከፈለው መነሻ ደመወዝ ያለው ልዩነት በሃምሳ ሞተኛ /50%/ እየታሰበ በየወሩ መጨረሻ ሲከፈለው ከቆየው ደመወዝ ላይ እየተጨመረ ይከፈለዋል።

ሐ. ተጠባባቂው የስራ አመራር በተጠባባቂነት ከመመደቡ በፊት ሊያገኝ የነበረውን ደመወዝ በተጠባባቂነት ከተመደበበት ቦታ ያለው መነሻ ደመወዝ እኩል ወይም ከፍ ያለ እንደሆነ የተጠባባቂነት አበል አይከፈለውም።

5. የውክልና የአበል ክፍያ

ሀ. ከመጀመሪያው በአንድ ደረጃ ከፍ ብሎ ከ3 ወር በላይ እንደሚቆይ ታውቆ በውክልና

ብውክልና ዝምደብ ላዕለዋይ ወይ ካሊእ ስራሕ ኣመራርሓ ናይ ውክልና ኣበል ይኸፈሎ። ትሕቲ 3 ወርሒ ዝፀንሐ ግን ኣይኸፈሎን።

ለ. መጠን ውክልና ኣበል ተወካሊ ቅድሚ ምውካሉ ዝረኸቦ ዝነበረ ምስ ናይ ዝተወከለሉ ቦታ መልዐሊ መሃያ ዘሎ ኣፈላላይ ሓምሳ ሚኢታዊ /50%/ እናተሓሰበ ኣብ በብወርሑ መጨረሻ ናብ ሒዝዎ ዝፀንሐ መሃያ እናተወሰኸ ይኸፈሎ።

ሐ. ብውክልና ተመዲቡሉ ናይ ዘሎ ቦታ መልዐሊ መሃያ ምስ ቅድሚ ምውካሉ ዝኸፈሎ ዝነበረ መሃያ ማዕረ ወይ ዝንኣሰ እንተኾይኑ ግና ናይ ውክልና ኣበል ኣይኸፈልን

6. ፍሉይ ዓስቢ ስራሕ

ስራሕ ኣመራርሓ ወይ ሰራሕተኛ እዚ ኮሚሽን ናይ ዝዋፈረሉ ስራሕ ባህርይን ኣገዳስነቱን ብምርኣይ ብመሰረት ዝወፅእ መምርሒ ፍሉይ ዓስቢ ስራሕ ኮሚሽነር ክፈቅድ ይኽእል

7. ዝተፈላለዩ ጥቕማጥ ቕምታት

ሀ. ስራሕ ባህርይ እዚ ኮሚሽን ኣብ ግምት ዘእተወ ንላዕለዋይ ስራሕ ኣመራርሓን ንኻልኦት ሰራሕተኛታት እዚ ኮሚሽን ዝወሃብ ጥቕማጥቕምታት ተፀኒዑ ብዝወፅእ መምርሒ መሰረት ይፍፀም።

ለ. እቲ ዝወፅእ መምርሒ ተወሲኑ ኣብ ስራሕ ክሳብ ዝውዕል ብናይዚ ክልል ሰራሕተኛታት መንግስቲ መምርሒ ኮሚሽን ሲቪል ሰርቪስ ዝተዘርገሐ ናይ ኣሰራርሓ ስርዓት ይፍፀም።

8. ብዛዕባ ንስራሕ ዘድሊ ዕጥቅን ደንቢ ልብስን

ሀ. ሰራሕተኛ እዚ ኮሚሽን ንዝፍፅሞ ስራሕቲ ብፅርየትን ብኣግባቡ ንክሳለጥ ዘድሊ ናይ ስራሕ ክዳን፣ ጫማ በዚ ኮሚሽን ክቐርበሉ ይኽእል። ንኣፈፃፅምኡ ብመምርሒ ክውሰን ይከኣል፣

ለ. ኣብ ዝተፈላለዩ ሰራሕቲ እዚ ኮሚሽን ተዋፊሩ ንዝሰርሕ ሰራሕተኛ ድሕንነቱ ንምሕላው ባህርይ እቲ ስራሕ ዝጠልቦ ዕጥቂ ክውሃቦ ነዚ ኮሚሽን ክሓትትን ክፍቀደሉን ይኽእል።

የሚመደብ የበላይ ስራ አመራር ወይም ሌላ የስራ አመራር የውክልና አበል ይከፈለዋል፣ ከ3 ወር በታች የሚቆይ ግን አይከፈለውም

ለ. የውክልና አበል መጠን ተወካዩ ከመወከሉ በፊት ያገኘው የነበረ ከተወከለበት የስራ ቦታ መነሻ ደመወዝ ያለው ልዩነት በሃምሳ ሞተኛ /50%/ እየታሰበ በየወሩ መጨረሻው ይዞት በቆየው ደመወዝ ላይ እየተጨመረ ይከፈለዋል፡

ሐ. በውክልና ተመድቦበት ያለው የስራ ቦታ መነሻ ደመወዝ ከመወከሉ በፊት ይከፈለው ከነበረ እኩል ወይም ዝቅ ያለ ከሆነ የውክልና አበል አይከፈልም፡

6. ልዩ የስራ አበል

የኮሚሽኑ የስራ አመራር ወይም ሰራተኛ የሚሰራበት የስራ ባህርይና አስፈላጊነት በማየት በሚወጣ መመርያ መሰረት ኮሚሽነሩ ልዩ የስራ አበል ሊፈቅድ ይችላል

7. የተለያዩ ጥቅማጥቅሞች

ሀ. የኮሚሽኑ የስራ ባህሪ ግምት ውስጥ ያስገባ የኮሚሽኑ የበላይ የስራ አመራርና ለሌሎች ሰራተኞች የሚሰጥ ጥቅማጥቅሞች ተጠንቶ በሚወጣው መመርያ መሰረት ይፈፀማል፡

ለ. የሚወጣው መመሪያ ፀድቆ በስራ ላይ እስከሚውል በክልል ለመንግስት ሰራተኛ የተዘረጋው የአሰራር ስርዓት መሰረት ይፈፀማል፡

8. ለስራ ስለሚያስፈልግ መሳሪያና የደንብ ልብስ

ሀ. የኮሚሽኑ ሰራተኛ ለሚያከናውነው ስራ በጥራትና በአግባቡ እንዲፈፅም የሚያስፈልግ የስራ ልብስ፣ ጫማ በኮሚሽኑ ሊቀርብለት ይችላል፡ ለአፈፃሙ በመመርያ ሊወሰን ይችላል፡

ለ. በተለያዩ በኮሚሽኑ ስራ ተሰማርቶ ለሚሰራ ሰራተኛ ድህንነት ለመጠበቅና የስራው ባህሪ የሚጠይቀው ተጥቅ እንዲሰጠው ኮሚሽኑን ሊጠይቅና ሊፈቀድለት ይችላል፡

ክፍሊ ኣርባዕተ
ኩነታት ስራሕን ዝተፈላለዩ ፍቓዳት

20 ስሩዕን ትርፊ ሰዓት ስራሕን

1. ናይዚ ኮሚሽን ስሩዕ ናይ ስራሕ ሰዓት፣ ናብ ስራሕ መእተውን መውፅእን ሰዓት ዝምልከት ክልል መንግስቲ ዝወፀ መምርሒ መሰረት ይፍፀም።
2. ዝኾነ ናይዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛ ኣብ መዓልቲ 8 ሰዓት ኣብ ሰሙን ድማ 40 ሰዓታት ናይ ምስራሕ ግቡእ እለዎ
3. ኩነታት ስራሕ እንተገድድ እቲ ሰራሕተኛ ካብቲ ስሩዕ ስራሕ ሰዓት ወፃኢ ክሰርሕ ክግበር ይኽእል፣ ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ ብመምርሒ ይውሰን።

21 ሰሙናዊ ናይ ዕረፍቲ መዓልትን ህዝባዊ በዓላትን

1. ብሕጊ ኣፍልጦ ዝተውሃበ ናይ ሰሙን ናይ ዕረፍቲ መዓልቲ ናይዚ ኮሚሽን ናይ ዕረፍቲ መዓልቲ ይኸውን
2. ኣግባብ ብዘለዎ ሕጊ መሰረት ዝክበሩ ህዝባዊ በዓላት ናይዚ ኮሚሽን ናይ ዕረፍቲ መዓልቲታት እዮም።

22 ፍቓድ ዓመታዊ ዕረፍቲ

1. ፍቓድ ዓመታዊ ዕረፍቲ ዝወሃበሉ እቲ ሰራሕተኛ ንዝተወሰነ ግዘ ብምዕራፍ ዝህቦ ግልጋሎት ብሓዱሽ መንፈስ ንክቕፅል ንምግባር እዩ
2. እዚ ኮሚሽን ንሰራሕተኛታቱ ፍቓድ ዓመታዊ ዕረፍቲ ብኣግባቡ ክረኽቡ ይገብር።

23 መጠን መዓልቲታት ፍቓድ ዓመታዊ ዕረፍቲ

1. ሓደ ሰራሕተኛ ፍቓድ ዓመታዊ ዕረፍቲ ዝወሃቦ ኣብቲ ኮሚሽን ብውሑድ 11 ኣዋርሕ ምስ ኣገልገለ እዩ።
2. ቅድም ክብል ኣብ መንግስታዊ ኣብያተ ፅዮታትን ናይ ልምዓት ትካላትን ዝሃቦ ግልጋሎት ዓመት ኣብ ፍቓድ ዓመታዊ ዕረፍቲ ዝሕሰብ ይኸውን
3. ሓደ ዓመት ዘገልገለ ሰራሕተኛ እዚ ኮሚሽን ን20 /ዒስራ/ ተኸታታሊ ናይ ስራሕ

ክፍል አራት
የስራ ሁኔታና የተለያዩ ፍቃዶች

20 መደበኛና የትርፍ ሰዓት ስራ

1. የኮሚሽኑ መደበኛ የስራ ሰዓት ወደ ስራ ቦታ መግቢያና መውጫ ሰዓት በክልሉ መንግስት የወጣ መመሪያ መሰረት ይፈፀማል
2. ማንኛውም የኮሚሽኑ ሰራተኛ በቀን 8 ሰዓት በሳምንት ደግሞ 40 ሰዓታት የመስራት ግዴታ አለው
3. የስራ ሁኔታ ሲያስገድድ ሰራተኛው ከመደበኛ የስራ ሰዓት ውጭ እንዲሰራ ሊደረግ ይችላል፣ ዝርዝር አፈጻጸሙ በመመርያ ይወሰናል፡

21 የሳመንት ዕረፍት ቀናትና ህዝባዊ በዓላት

1. የዓመት ዕረፍት ፍቃድ የሚሰጠው ሰራተኛ ለተወሰነ ጊዜ በማረፍ ለሚሰጠው አገልግሎትን በታደሰ መንፈስ እንዲቀጥል ለማድረግ ነው፡
2. ኮሚሽኑ ለሰራተኞቹ በአግባቡ የዓመት ዕረፍት ፈቃድ እንዲያገኙ ያደርጋል

22 የዓመት ዕረፍት ፈቃድ

1. የዓመት ዕረፍት ፍቃድ የሚሰጠው ሰራተኛው ለተወሰነ ጊዜ በማረፍ ለሚሰጠው አገልግሎትን በታደሰ መንፈስ እንዲቀጥል ለማድረግ ነው
2. ኮሚሽኑ ለሰራተኞቹ በአግባቡ የዓመት ዕረፍት ፈቃድ እንዲያገኙ ያደርጋል

23 የዓመት ዕረፍት ፍቃድ ቀናት መጠን

1. አንድ ሰራተኛ የዓመት ዕረፍት ፍቃድ የሚሰጠው በኮሚሽኑ ቢያንስ 11 ወራት ካገለገለ በኋላ ነው፡
2. ቀደም ሲል በመንግስታዊ መስርያ ቤቶች በልማት ተቋማት የሰጠው የአገለግሎት ዓመት በዓመት ዕረፍት ፈቃድ የሚታሰብ ይሆናል
3. በኮሚሽኑ በአንድ ዓመት ያገለገለ ሰራተኛ ሃያ /20/ ተከታታይ የስራ ቀናት ከነደመወዙ

መዓልቲታት ምስ መሃይኡ ፍቃድ ዓመታዊ ዕረፍቲ ይረክብ።

4. ኣብዚ ኮሚሽን ይኹን ኣብ ካሊእ መንግስታዊ ኣብያተ ዕዮታት ወይ ናይ ልምዓት ትካላት ልዕሊ ሓደ ዓመት ዘገልገለ ሰራሕተኛ ኣብ ሕድሕድ ኣገልግሎት ዓመት ሓደ መዓልቲ ብምውሳኽ ፍቓድ ዓመታዊ ዕረፍቲ ይወሃቦ፣ ካብ 30/ሰላሳ/ ተኸታታሊ ናይ ስራሕ መዓልቲታት ግን ክበልፅ የብሉን።

24 ኣወሳስዳ ፍቓድ ዓመታዊ ዕረፍቲ

1. ፍቓድ ዓመት ዕረፍቲ ብመሰረት ትልሚ እቲ ኮሚሽን ብዝተኸፈለ መጠን ድሌት እቲ ሰራሕተኛ ኣብ ግምት ብምእታው ብዝዳሎ ፕሮግራም መሰረት ኣብ ውሽጢ እቲ በጀት ዓመት ይወሃብ።
2. ኩነታት ስራሕ ኣገዲዱ ብውሳነ ወይ ኣፍልጦ ኮሚሽነር ወይ ምክትል ኮሚሽነር ፍቓድ ዓመታዊ ዕረፍቲ ካብ 2/ክልተ/ ዓመት ንዘይበልፅ ክመሓላለፍ ይኽእል፣ ኮይኑ ግና እቲ ሰራሕተኛ ናይ ዘይተጠቐመሉ ፍቓድ ዓመታዊ ዕረፍቲ ኣብ ሳልሳይ ዓመት ክውሰድ ኣለዎ። ናይዚ ፍርቂ ብገንዘብ ተለዊጡ ክወሃቦ እውን ክሓትት ይኽእል
3. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ 2 ብዘይኮነ ብኻሊእ ብዝኾነ ምኽንያት ብሙሉእ ወይ ብፍርቂ ዘይተወሰደ ፍቃድ ዓመታዊ ዕረፍቲ ተራፊ ይኸውን
4. እቲ ሰራሕተኛ ፍቓድ ኣብ ዝወሰደሉ ኣብ ዕረፍቲ ናይ ዝፀንሓሉ ወርሒ መሃይኡ ኣቐዲሙ ክወስድ ይኽእል
5. ዘገድድ ኩነታት እንተጋጢሙ ኣብ ዕረፍቲ ዘሎ ሰራሕተኛ ኣቋሪፁ ናብ ስራሕ ንክኣትው ክእዘዝ ይኽእል።
6. ሰራሕተኛ እዚ ኮሚሽን ኣብ ፍቓድ ዓመታዊ ዕረፍቲ እናሃለወ ሓሚሙ ብሓኪም ሕማም ፍቓድ እንተተዋሂብዎ ወይ ኣቋሪፁ ናብ ስራሕ ክኣትው እንተተገይሩ ናይ መከሓሓሲ ዕረፍቲ ወይ ድማ ዘይተጠቐመሉ ፍቓድ ዓመታዊ ዕረፍቲ ብገንዘብ ተለዊጡ ይውሃቦ።

25 ናይ ሕማም ፍቓድ

1. ዝኾነ ሰራሕተኛ እዚ ኮሚሽን ብምኽንያት ሕማም ስራሕ ክሰርሕ እንተዘይኪኢሉ ፍቓድ ሕማም ይወሃቦ።

የዓመት ዕረፍት ፈቃድ ያገኛል፡

4. በኮሚሽኑ ወይም በሌላ መንግስታዊ መስርያ ቤት ወይም ልማት ተቋማት ከአንድ ዓመት በላይ ላገለገለ ሰራተኛ በያንዳንዱ የአገለግሎት ዓመት አንድ ቀን በመጨመር የዓመት ዕረፍት ፍቃድ ይሰጠዋል፣ ሆነም ከሰላሳ/30/ ተከታታይ የስራ ቀናት መብለጥ የለበትም ።

24 የዓመት ዕረፍት ፍቃድ አወሳሰድ

1. የአመት ዕረፍት ፈቃድ የኮሚሽኑን ዕቅድ መሰረት በማድረግና በተቻለ መጠን የሰራተኛውም ፍላጎት ግምት ውስጥ በማስገባት በሚዘጋጅ ፕሮግራም በበጀት ዓመቱ ውስጥ ይሰጣል።
2. የስራው ሁኔታ በማስገደዱ ምክንያት በኮሚሽነሩ ወይም በምክትል ኮሚሽነሩ ውሳኔ ወይም እውቅና የዓመት ዕረፍት ፍቃድ ከሁለት ዓመት ላልበለጠ ጊዜ ሊተላለፍለት ይቻላል፣ ሆኖም ሰራተኛው ያልተጠቀመበት የዓመት ዕረፍት ፍቃድ በሶስተኛው ዓመት መውሰድ አለበት የዚህኛው ግማሹ በገንዘብ ተለውጦ እንዲሰጠው ሊጠይቅ ይችላል።
3. በዚሁ ዓንቀፅ ንኡስ 2 መሰረተ ሳየሆን በሌላ በማንኛውም ምክንያት በሙሉ ወይም በከፊል ያልተወሰደ የዓመት ዕረፍት ፍቃድ ቀሪ ይሆናል
4. ሰራተኛው ፍቃድ በሚወስድበት በዕረፍት የሚቆይበት የወር ደመወዙን በቅድሚያ ሊወስድ ይችላል
5. አስገዳጅ ሁኔታ ሲያጋጥም በዕረፍት ላይ ያለ ሰራተኛ አቋርጦ ወደ ስራው እንዲመለስ ሊታዘዝ ይችላል፡
6. የኮሚሽኑ ሰራተኛ በዓመት ዕረፍት ፍቃድ ላይ እያለ ቢታመምና የሕመም ፍቃድ በሓኪም ከተሰጠው ወይም የዓመት ዕረፍት ፍቃድ አቋርጦ ወደ ስራ እንዲገባ ከተደረገ የማካካሻ እረፍት ወይም ያልተጠቀመበትን የዓመት ዕረፍት ፍቃድ በገንዘብ ተለውጦ ይሰጠዋል፡

25 የሕመም ፍቃደ

1. ማንኛውም የኮሚሽኑ ሰራተኛ በሕመም ምክንያት ስራ መስራት ያልቻለ እንደሆነ የሕመም ፍቃድ ይሰጠዋል

2. ብሕማም ምኽንያት ንተኸታታሊ 3/ሰለስተ/ ናይ ስራሕ መዓልቲታት ወይ ኣብ ሓደ በጀት ዓመት ካብ 6 ናይ ስራሕ መዓልቲታት ንላዕሊ ዝተረፈ ሓሚሙ ምንባሩ መረዳእታ ሕክምና ከቕርብ ኣለዎ።
3. ንሰራሕተኛ እቲ ኮሚሽን ዝውሃብ ፍቓድ ሕማም ካብ መንግስቲ ናይ ጥዕና ትካላት ወይ ድማ ስልጣን ብዘለዎ ኣካል ዝተፈቐደሉ ናይ ውልቀ ጥዕና ትካል ዝተውሃቦ ፅሑፍ መረዳእታ እንተቕርብ እዩ
4. ሰራሕተኛ እዚ ኮሚሽን ብተኸታታሊ ይኹን ኣብ ዝተፈላለየ እዋን ሕማም ፍቓድ እንተወሰደ እውን ብድምሩ ኣብ ዓመት ውሽጢ ካብ ሸሞንተ ወርሒ፣ ኣብ ኣርባዕተ ዓመታት ካብ 12 ኣዋርሕ ክበልፅ የብሉን።
5. ፈተነ እዋኑ ዝወደአ ሰራሕተኛ እዚ ኮሚሽን ምስ ስርሑ ብዝተተሓሓዘ ዝበፅሖ ሓደጋ እንተይኾነስ ብምኽንያት ሕማም ኣብ ስራሕ ክርከብ እንተዘይክኢሉ ከምዝስዕብ ናይ ሕማም ፍቓድ ይውሃቦ።
   ሀ. ንመጀመርያ 3 ኣዋርሕ ምስ ሙሉእ መሃይኡ፣
   ለ. ንዝቕፅሉ 3ተ ኣዋርሕ ምስ ፍርቂ መሃይኡ
   ሐ. ንመወዳእታ 2 ኣዋርሕ ድማ ብዘይካ መሃያ ይኸውን
6. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 እቲ ሰራሕተኛ ድሒኑ ኣብ ስርሑ ክቕፅል እንተዘይክኢሉ ሕጋዊ መሰሉ ተሓልዩሉ ክሰናበት ይግበር።

26 ፍቓድ ወሊድ

1. ነብሲ ፁር ዝኾነት ናይዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛ ምስጥንሳ ዝተተሓዘ ምርመራ ንምግባር መሃያ ዝኸፈሎ ፍቓድ ይውሃባ፣ ተሓኪማ ናብ ስራሓ እንተትምለስ ግና ናይ ሓኪም መረዳእታ ክተቕርብ ኣለዋ።
2. ነብሲ ፁር ዝኾነት ናይዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛ ቅድሚ ምውላዳ ሓኪም ክትዓርፍ እንተፈቂዱላ ምስ መሃያኣ ፍቓድ ዕረፍቲ ይወሃባ።
3. ናይዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛ ክወልድ ኢየ ኢላ ካብ ዝገመተቶ መዓልቲ ቅድሚኡ ናይ /30/ ተኸታታሊ መዓልቲታት፣ ካብ ዝወለደትሉ መዓልቲ ጀሚሩ ድማ ስድሳ/60/ ተኸታታሊ

2. በሕመም ምክንያት በተከታታይ 3 የስራ ቀናት ወይም በአንድ በጀት ዓመት ከ6 የስራ ቀናት በላይ ከስራው የቀረ ለመታመሙ የሕክምና ማስረጃ ማቅረብ አለበት
3. ለኮሚሽኑ ሰራተኛ የሕመም ፈቃድ የሚሰጠው ከመንግስተ የጤና ተቋማት ወይም ስልጣን ባለው አካል ከተፈቀደለት የግል ጤና ድርጅት የተሰጠ የፅሑፍ ማስረጃ ሲያቀርብ ነው፡
4. የኮሚሽኑ ሰራተኛ በተከታታይ ወይም በተለያየ ጊዜ የሕመም ፍቃድ ቢወስድም በድምሩ በአንድ ዓመት ውስጥ ከስምንት ወራት፣ በአራት ዓመት ውስጥ ከአስራ ሁለት ወራት መብለጥ የለበትም
5. የሙከራ ጊዜው የጨረሰ የኮሚሽኑ ሰራተኛ ከስራው ጋር በተያያዘ የደረሰው አደጋ ሳይሆን በሌላ ሕመም በስራ ላይ መገኘት ካልቻለ የሕመም ፍቃድ እንደሚከተለው ይሰጠዋል፡
   ሀ. ለመጀመሪያ 3 ወራት ከሙሉ ደመወዙ ጋር፣
   ለ. 3 ወራት ከግማሽ ደመወዙ ጋር፣
   ሐ. ለመጨረሻዎቹ 2 ወራት ያለ ደመወዝ ይሆናል
6. በዚሁ ዓንቀፅ ንኡስ አንቀጽ 3 መሰረት በተገለፀው የጊዜ መጠን ሰራተኛው ከሕመሙ ድኖ ስራውን መቀጠል ካልቻለ ሕጋዊ መብቱ ተጠብቆለት እንዲሰናበት ይደረጋል።

26 የወሊድ ፍቃድ

1. ነብስ ጡር የሆነች የኮሚሽኑ ሰራተኛ ከእርግዝናዋ ጋር የተያያዘ ምርመራ ለማድረግ ደመወዝ የሚከፈልበት ፍቃድ ይሰጣታል፣ ታክማ ወደ ስራዋ ስትመለስ ግን የሕክምና ማስረጃ ማቅረበ አለባት
2. ነብሰጡር የሆነስ የኮሚሽኑ ሰራተኛ ከመውለድዋ በፊት ሐኪም እንድታርፍ ከፈቀደላት ከደመወዝ ጋር ዕረፍት ይሰጣታል
3. የኮሚሽኑ ሰራተኛ እወልዳለሁ ብላ ከገመተችበት በፊት የሰላሳ/30/ ተከታታይ የስራ ቀናት ከወለደችበት ቀን ጀምሮ ደግሞ ስልሳ/60/ ተከታታይ ቀናት ከደመወዟ ጋር የወሊድ ፍቃድ

መዓልቲታት ምስ መሃያ ፍቓድ ወሊድ ይውሃባ።

4. እታ ሰራሕተኛ ዝወሰደቶ ቅድመ ወሊድ ፍቓድ እንትውዳእ እንተዘይወሊዳ ክሳብ እትወልድ ትፀንሓሉ ናይ ስራሕ መዓልቲታት ካብ ናይቲ በጀት ዓመት ዘለዋ ዓመታዊ ዕረፍቲ ፍቓድ ወይ እዝይ ዘይብላ እንተኾይና ካብ ናይ ዝቕፅል በጀት ዓመት ዕረፍቲ ፍቓድ ዝንክ ፍቓድ ይወሃባ።

27 ፍቓድ መርዓ

1. ናይዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛ ሕጋዊ ጋብቻ እንትፍፀም ንጉዕዞ ዝጠፍእ ጊዜ ከይሓወሰ ሰለስተ/3/ ናይ ስራሕ መዓልቲታት ምስ መሃይኡ ፍቓድ መርዓ ይወሃብ።

28 ፍቓድ ሓዘን

1. ሰራሕተኛ እዚ ኮሚሽን በዓልቲ ሓዳሩ፣ ውላዱ፣ ወላዲኡ ወይ ክሳብ ካልኣይ ብርኪ ዝቁፀር ናይ ስጋ ወይ ጋብቻ ዝመድ ዝሞቶ መሃያ ዝኽፈሎ ንጉዕዞ ዝጠፍእ መዓልቲታት ከይሓወሰ ንሰለስተ /3/ ናይ ስራሕ መዓልቲታት ፍቓድ ሓዘን ይውሃቦ።
2. እቲ ሰራሕተኛ ኣብዚ ዓንቀ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ካብ ዝተመልከተ ወፃኢ ቀረባ ዘመድ ወይ ዓርኪ/መሓዛ/ እንተሞይትዎ መሃያ ዝኽፈሎ ሓደ መዓልቲ ፍቓድ ሓዘን ይውሃቦ፣ ኮይኑ ግን በዚ ምኽንያት ዝወሃብ ፍቓድ ሓዘን ኣብ ውሽጢ እቲ በጀት ዓመት ካብ ሽዱሽተ /6/ ናይ ስራሕ መዓልትታት ክበልፅ ኣይኽእልን።

29 ዝተፈላለዩ ፍቓዳት

1. ሓደ ሰራሕተኛ እዚ ኮሚሽን ካብ መደበኛ ናይ ስራሕ ሰዓት ወፃኢ ንዝከታተሎ ትምህርቲ ከከምኣድላይነቱ ኣብ ስራሕ ሰዓት ምኻኑ እንትረጋገፅ መሃያ ዝኽፈሎ ፍቓድ ይውሃቦ።
2. ናይዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛ ብኣብያተ ፍርዲ ወይ ስልጣን ብዘለዎ ካሊእ ኣካል መፀዋዕታ እንትበፅሖ ምስ መሃያ ፍቓድ ይውሃቦ፣
3. ዓመታዊ ፍቓድ ዕረፍቲ ዘይብሉ ሰራሕተኛ እዚ ኮሚሽን ድንገተኛ ፀገም እንተጋጥሞ ክብደት ናይቲ ፀገምን ኩነታት ስራሕን ተራእዩ መሃያ

ይሰጣታል

4. ሰራተኛዋ የወሰደችው የቅደመ ወሊድ ፍቃድ ሲያልቅ ያልወለደች እንደሆነ እስከምተወልድ የምትቆይበት የስራ ቀናት በበጀቱ ዓመት ካላት የዓመት ዕረፍት ፍቃድ ወይም በበጀቱ ዓመት የዓመት ዕረፍት ፍቃድ የሌላት እንደሆነ ከሚቀጥለው የበጀት ዓመት የሚቀነስ የዕረፍት ፍቃድ ይሰጣታል፡

27 የጋብቻ ፍቓድ

1. የኮሚሽኑ ሰራተኛ ሕጋዊ ጋብቻ ሲፈፀም በጉዞ የሚጠፋው ጊዜ ሳይጨምር ሶስት/3/ የስራ ቀናት የጋብቻ ፍቃድ ከደመወዙ ጋር ይሰጠዋል፡

28 የሐዘን ፈቓድ

1. የኮሚሽኑ ሰራተኛ የትዳር ጓደኛ፣ ተወላጅ፣ ወላጅ፣ ወይም እስከ ሶስተኛ ደረጃ የሚቆጠር የስጋ ወይ የጋብቻ ዘመድ የሞተበት እንደሆነ ደመወዝ የሚከፈልበት ሶስት /3/ የስራ ቀናት የሐዘን ፈቃድ ለጉዞ የሚጠፋ ጊዜ ሳይጨምር ይሰጠዋል
2. ሰራተኛው በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (1) ከተመለከተው ውጭ የቅርብ ዘመድ ወይም ጓደኛ ሲሞትበት አንድ ቀን የሐዘን ፈቃድ ይሰጠዋል፣ ሆኖም በዚህ ምክንያት የሚሰጥ የሀዘን ፈቃድ በአንድ የበጀት ዓመት ውስጥ ከስድስት ቀን ሊበልጥ አይችልም፡

29 ልዩ ልዩ ፈቃዶች

1. አንድ የኮሚሽኑ ሰራተኛ ከመደበኛ የስራ ሰዓት ውጪ ለሚከታተለው ትምህርት እንደአስፈላጊነቱ በስራ ሰዓት ላይ መሆኑን ሲረጋገጥ ደመወዝ የሚከፈልበት ፈቃድ ይሰጠዋል፡
2. የኮሚሽኑ ሰራተኛ በፍርድ ቤት ወይም ስልጣን ባለው አካል መጥሪያ ሲደርሰው ከደመወዝ ጋር ፈቃድ ይሰጠዋል።
3. የዓመት ዕረፍት ፈቃድ የሌለው የኮሚሽኑ ሰራተኛ ለሚያጋጥመው ድንነተኛ ችግር የችግሩ ክብደትና የስራ ሁኔታ ታይቶ ደመወዝ

ዘይከፈሎ ፍቃድ ክውሃቦ ይኽእል።

4. ብመረፃ ህዝቢ ስልጣን ንዝሕዙ ናይ መንግስቲ ሓለፍቲ ወይ ካልኦት ተመረፅቲ ንምምራፅ ብዝውድኦ ግዜ ምስ መሃያ ፍቃድ ይውሃቦ።

30 ብስራሕ ምኽንያት ንዝበፅሖ ጉድኣት ብዛዕባ ዝውሃብ ሕክምና ፍቓድን

1. ብስራሕ ምኽንያት ጉድኣት /ሓደጋ/ ዝበፅሖ ናይዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛ ንሕክምና ዘድልዮ ወፃኢ ብቲ ኮሚሽን ይሽፈን።
2. ዝኾነ ናይዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛ ምስ ስርሑ ብዝተተሓሓዘ ጉድኣት እንትበፅሖን ብምኽንያት እቲ ጉድኣት ንቀፃሊ ምስራሕ ዘይኽእል ምዃኑ ክሳብ ብሕክምና ምርመራ ዝረጋገፅ ምስ ሙሉእ መሃያ ፍቓድ ሕማም ይውሃቦ፣ ዝወሃቦ ፍቓድ ግና ኣብ ዝኾነ እዋን ካብ ሓደ ዓመት ኣይበልፅን።
3. ኣብ 12ተ ኣዋርሕ ውሽጢ ተሓኪሙ ድሒኑ ናብ ስርሑ ምምላስ ዘይኽእል ምዃኑ ብሕክምና መረዳእታ እንትረጋገፅ ኣብ ስራሕ ብዝበፅሖ ጉድኣት ምኽንያት ሙሉእ ብሙሉእ ወይ ብክፋል ንሓዋሩ ናይ ምስራሕ ክእለቱ ዝሰኣነ እንተኾይኑ ኣብ ስራሕ ብዘሎ ናይዚ መንግስቲ ናይ ጡረታን ሕግታት መሰረት ጥቕምታቱ ይሕለወሉ።
4. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ወይ 2 ዝተጠቀሰ ናይዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛ ሕክምንኡ ብኣግባቡ ብዘይምክትታሉ ወይ ብሓኪም ዝተውሃቦ ትእዛዝ ብዘይምኽባሩ ምኽንያት ሕክምንኡ እንትጓተቱ ዝረኽቦ ሕክምናዊ ኣገልግሎትን ፍቓድን ይቋረፅ።
5. ብምኽንያት ስራሕ ዝበፅሕ ጉድኣት መስርሕን ሰራሕተኛን ሕጊ ዝተደንገገ ትርጉም ይህልዎ፣

ክፍሊ ሓሙሽተ

በዛዕባ ትምህርትን ስልጠናን

31.ብዛዕባ ስልጠናን ትምህርትን ሰራሕተኛታት እዚ ኮሚሽን

1. ናይዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛ ክስልጥን ወይ ክመሃር ዝድለየሉ ዕላማ፦
   ሀ. ኣመራርሓ ክእለቱን ሞያዊ ብቕዓቱን ኣመሓይሹ ብዝምደበሉ ቦታ ዝተመሓየሸ ውፅኢት ከርክብ ምእንታን ክኽእል፣
   ለ. ሳይንስን ቴክኖሎጂን ምስ ዝፈጥሮም ሓደሽቲ

የማየከፈለው ፈቃድ ሊሰጠው ይችላል

4. በህዝብ ምርጫ ስልጣን የሚይዙ የመንግስት ሃላፊዎችን ወይም ሌሎች ተመራጮችን ለመምረጥ ምርጫው ለሚወስድበት ግዜ ከደመወዝ ጋር ፈቃድ ይሰጠዋል፡

30 በስራ ምክንያት ለደረሰ ጉዳት ስለሚሰጥ ሕክምናና ፈቃድ

1. በስራ ምክንያት ጉዳት /አደጋ/ ለደረሰው የኮሚሽኑ ሰራተኛ ለሕክምና የሚያስፈልገው ወጪ በኮሚሽኑ ይሸፈንለታል
2. ማንኛውም የኮሚሽኑ ሰራተኛ ከስራው ጋር በተያያዘ ጉዳት ሲደርስበት በጉዳቱ ምክንያት ለዘለቄታው መስራት የማይችል መሆኑን በሕክምና ምርመራ እስከሚረጋገጥ ከሙሉ ደመወዝ ጋር የሕመም ፈቃድ ይሰጠዋል፣ ሆኖም በማንኛውም ግዜ የሕመም ፈቃዱ ከአንድ ዓመት መብለጥ አይችልም፤
3. በ12 ወራት ውስጥ ታክሞ ድኖ ወደ ስራው መመለስ የማይችል መሆኑን በህክምና ማስረጃ ሲረጋገጥ በስራ ላይ በደረሰው ጉዳት ምክንያት ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል ለዘለቄታው የመስራት ችሎታው ያጣ ከሆነ በስራ ላይ ባለው የመንግስት የጡረታና የሰራተኛና አሰሪ ህጎች መሰረት ጥቅሞቹ ይጠበቁለታል
4. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 እና 2 የተጠቀሰው የኮሚሽኑ ሰራተኛ ሕክምናው በአግባቡ ባለመከታተሉ ወይም በሓኪም የተሰጠው ትእዛዝ ባለማክበሩ ምክንያት ሕክምናው ካንተተ ሊያገኘው የነበረ የሕክምና አገልግሎት ፈቃድ ይቋረጣል
5. በስራ ምክንያት ለሚደርስ ጉዳት በአሰሪና ሰራተኛ ሕግ የተደነገገውን ትርጉም ይኖራል፣

ክፍል አምስት

ስለትምህርትና ስልጠና

31.ስለኮሚሽኑ ሰራተኞች ትምህርትና ስልጣና

1. የኮሚሽኑ ሰራተኛ እንዲሰለጥን ወይም እንዲማር የሚፈለግበት ዓላመ፣
   ሀ. የአማራር ችሎታው፣ ሞያው ብቃቱ አሻሽሎ በሚመደበብት የስራ ቦፐታ የተሻለ ውጤት እንዲያስገኝ ለማስቻል፣
   ለ. ሳይንስና ቴክኖሎጂ ከሚፈጥራቸው አዳዲስ

መሳርሕታትን ናይ ኣሰራርሓ ስልትታትን ብምፍላጥ ክጥቀመሉም ሞያዊ ብቕዓት ንክህልዎ፣

ሐ. በብእዋኑ ዝለዋወጥን ዝዓብዩ ናይ ስራሕ ኣመራርሓ ኣሰራርሓን ጥበብን ክላበስን ክሕዝን ንምግባርን ዝተመሓየሸ ስራሕን ሓላፍነትን ስራሕ ኣቐዲሙ ንክለማመድ ክዳለውን ንምግባር።

2. ኣፈፃፅማ ስልጠናን ትምህርትን
ብዛዕባ ነፃ ትምህርትን ስልጠናን ብመንግስቲ ዝውሃብ መምርሒ ከምዘለዎ ኮይኑ ዝስዕብ ስልጠና ብዘይውድድር ንናይዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛ ይውሃብ፣

ሀ. ሓደሽቲ ናይ ሓበሬታ ቴክኖሎጂታትን መሳርሒታትን ሰራሕተኛታትን ንምፍላጥ

ለ. ቅድም ክብል ንናይዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛ ዝተውሃበ ስልጠና መቐፀልታ ዘለዎ እንተኾይኑ ነዚ ንምዝዛም፣

ሐ. ብመሰረት ውፅኢት ኣፈፃፅማ ስራሕ ናይዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛ ምስልጣን ኣድላይ እንተኾውን፣

መ. ሰራሕተኛ እዚ ኮሚሽን ንተወሳኺ ሓላፈነት ምድላው እንተድሊ፣

ረ. ንዝተወሰኑ ናይ ስራሕ ሓለፍቲ ወይ ሰራሕተኛታት ንምስልጣን ብትልሚ ዝተትሓዘ እንተኾውንን፣

ሰ. ናይ ስልጠና እዋን ካብ ሰለስተ ኣዋርሕ ዘይበልፅ እንተኾውን እዩ።

3. ብናይ መንግስቲ ወፃኢ ናይ ነዊሕ እዋን ትምህርቲ ወይ ስልጠና ዝረኸበ ሰራሕተኛ ናይ ዝተምሃረሉ ወይ ዝሰልጠነሉ ዕፅፊ የገልግል እንተየገልገለ ስራሕ እንተለቒቑ ንትምህርቲ ወይ ንስልጠና ዝወፀ ወፃኢ ይመልስ።

32 ኣገልግሎት ሕክምና

1. ብቐዋምነት ዝተቖፀረ ሰራሕተኛ እዚ ኮሚሽን ኣብ መንግስታዊ ናይ ሕክምና ትካላት ናይ ሕምክና ኣገልግሎት ብነፃ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ
2. ቀዋሚ ሰራሕተኛ እዚ ኮሚሽን ንበዓልቲ ሓዳሩ፣ ኣካለ መጠን ንዘይበፅሑ ውላዱ ብፍርቂ ክፍሊት ኣብ መንግስታዊ ናይ ሕክምና ትካላት ናይ ምሕካም መሰል ኣለዎ።

መሳሪያዎችና የአሰራር ስልቶች ጋር ማስተዋወቅ እንዲጠቀምባቸው ሞያዊ ብቃት እንዲኖረው፣

ሐ. በየጊዜው የሚለዋወጡና የሚያድጉ የስራ አመራር አሰራርና ጥበብ እንዲካን ለማድረግና እንዲለማመድና እንዲዘጋጅ ማድረግ

2. የስልጠናና የትምህርት አፈፃፀም
ስለነፃ ትምህርትና ስልጠና ከመንግስት የሚሰጠው መሪያ እንደተጠበቀ ሆኖ የሚከተለው ስልጠና ያለውድድር ለዚህ ኮሚሽን ሰራተኛ ይሰጣል

ሀ. አዳዲስ የመረጃ ቴክኖሎጂዎችና መሳሪያዎች ከኮሚሽኑ ስራ አመራርና ሰራተኞች ለማስተዋወቅ

ለ. ቀደም ሲል ለኮሚሽኑ ሰራተኛ ለተሰጠው ስልጠና ቀጣይነት ያለው ከሆነ ለዚኛው ለማጠናቀቅ

ሐ. በስራ አፈፃፀም ምዘና ውጤት መሰረት የኮሚሽኑ ሰራተኛ ማሰልጠን አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ

መ.ለኮሚሽኑ ሰራተኛ ለተጨማሪ የስራ ኃላፊነት ማዘጋጀት ሲያስፈልግ፣

ረ. ለተወሰኑ የስራ ኃላፊዎች ወይም ሰራተኞች ለማሰልጠን በዕቅድ የተያዘ ሲሆንና፣

ሰ. የስልጠና ጊዜ ከሶስት ወራት ያልበለጠ ሲሆን ነው

3. በመንግስት ወጪ የረጅም ጊዜ ትምህርት ወይም ስልጠና የወሰደ ሰራተኛ የተማረበትን ወይ የሰለጠነበትን ጊዜ እጥፍ ያገለግላል ሳያገለግል ስራ ከለቀቀ ለትምህርት ወይም ለስልጠናው የወጣ ወጪ ይመልሳል።

32 የሕክምና አገልግሎት

1. በቋሚነት የተቀጠረ የኮሚሽኑ ሰራተኛ በመንግሰት የሕክምና ተቋማት የሕክምና አገልግሎት በነፃ የማግኘት መብት አለው
2. ቋሚ የኮሚሽኑ ሰራተኛ የትዳር ጓደኛው አካለ መጠን ያላደረሱ ልጆቹ በግማሽ ክፍያ በመንግስት የሕክምና ተቋማት የማሳከም መብት አለው

3. እቲ ሰራሕተኛ ንሕክምና ዝኸፍሎ መዋጮ መጠንን፣ ዝረክቦ ዝርዝር ኣገልግሎት ሕክምናን መንግስቲ ብዘውፅኦ መምርሒ ይውሰን።

33 ብዛዕባ ጡረታ ፣ ጉድኣትን ክፈሊት ካሕሳን

1. ካብ ስራሕ ብዝመፀ ጉድኣት ምኽንያት ብዘላቒ ሙሉእ ወይ ብኽፋል ናይ ምስራሕ ክእለቱ ዝሰኣነ ቀዋሚ ናይዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛ ኣግባብ ብዘለዎ ጡረታ ሕጊ ዝተውሃቦ መሰል ሕልው ኾይኑ ብተወሳኺ ናይ 6 ወርሒ መሃይኡ ብጉድኣት ካሕሳ መልክዕ ይኽፈሎ፡
2. ካብ ስራሕ ብዝመፀ ጉድኣት ምኽንያት ዘላቒ ሙሉእ ወይ ብኽፋል ናይ ምስራሕ ክእለቱ ዝሰኣነ ግዚያዊ ወይ ኮንትራት ሰራሕተኛ ናይ ሓደ ዓመት መሃይኡ ብሓሙሽተ ተባዚሑ ዝረኽቦ መጠን ክፍሊት ይኽፈሎ።
3. ኣብ ልዕሊ ግዚያዊ ወይ ኮንትራት ሰራሕተኛ ዝበፅሖ ጉድኣት ዘላቒ ሙሉእ ወይ ክፋል ናይ ምስራሕ ክእለት ምስኣን ዝኸፈል ናይ ጉድኣት ካሕሳ መጠን በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 መሰረት ኮይኑ ምስ ዝሰኣኖ ናይ ምስራሕ ክእለት ደረጃ ተመጣጣኒ ይኸውን።
4. ከቢድ ናይ ኣካል ወይ መለክዕ ምብልሻው ዘብፀሐ ጉድኣት ናይ ምስራሕ ክእለት ተዘይስኣነ እውን ነዚ ዓንቀፅ ድንጋገታት ኣፈፃፅማ ከም ሙሉእ ወይ ክፋል ናይ ምስራሕ ክእለት ምስኣን ይቑፀር።
5. ሰራሕተኛ እዚ ኮሚሽን ብዝበፅሖ ጉድኣት ምኽንያት እንተሞይቱ፦
   ሀ. መዋቲ ቀዋሚ ሰራሕተኛ እዚ ኮሚሽን እንተኾይኑ ኣገባብ ብዘለዎ ብመሰረት ጡረታ ሕጊ ጡረታ ኣበል፣ ወይ ድማ
   ለ. መዋቲ ጊዚያዊ ወይ ኮንትራት ሰራሕተኛ እንተኾይኑ ከዓ በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተመልከተ ጉድኣት ካሕሳ ንወረስቱ ወይ ቤተሰቡ ይኽፈል
6. ብመሰረት እዚ ደንቢ ዓንቀፅ 33 ዝፍፀም ክፍሊት ካብ ኣታዊ ግብሪ ነፃ ይኸውን። ከምኡ እውን ብዕዳነት ክተሓዝ ወይ ንምክእኣል ክቕነስ ወይ በዓል መሰል ከመሓላልፎ ኣይኽእልን።

3. ሰራተኛ በሕክምና የሚከፍለው የመዋጮ መጠንና የሚያገኘው የሕክምና አገለግሎት መንግስት በሚያወጣው መመርያ ይወሰናል

33 ስለጉዳት፣ ጡረታና ካሳ ክፍያ

1. ከስራ በመጣ ጉዳት ምክንያት ዘላቂ ሙሉ ወይም በከፊል የመስራት ችሎታው ያጣ ቋሚ የኮሚሽኑ ሰራተኛ አግባብነት ባለው የጡረታ ሕግ የሚሰጠው መብት እንደተጠበቀ ሆኖ ተጨማሪ የ6 ወር ደመወዙን በካሳ መልክ ያገኛል።
2. ከስራ በመጣ ጉዳት ምክንያት ዘላቂ ሙሉ ወይም በከፊል የመሰራት ችሎታው ያጣ ጊዚያዊ ወይም የኮንትራት ሰራተኛ የአንድ ዓመት ደመወዙ በአምስት ተባዝቶ የሚገኘው መጠን ይከፈለዋል፡
3. በጊዚያዊ ወይም በኮንትራት ሰራተኛ ላይ የሚደርስ ጉዳት ዘላቂ ሙሉ ወይም ከፊል የመስራት ችሎታ ማጣት ከሆነ የሚከፈለው የጉዳት ካሳ መጠን በዚሁ አንቀፅ ንኡስ አንቀጽ 2 መሰረት ሆኖ ከመስራት ችሎታ ማጣቱ ደረጃ ጋር ተመጣጣኝ ይሆናል
4. ከባድ የአካል ወይም የመልክ መበላሸትን ያደረሰ ጉዳት የመስራት ችሎታ ባያሳጣም ለዚሁ አንቀጽ ድንጋጌዎች አፈፃፀም እንደ ዘላቂ ሙሉ ወይም ከፊል የመስራት ችሎታ ማጣት ይቆጠራል
5. የኮሚሽኑ ሰራተኛ በደረሰበት ጉዳት ምክንያት የሞተ እንደሆነ
   ሀ. ማቹ ቋሚ የኮሚሽኑ ሰራተኛ ከሆነ አግባብ ባለው የጡረታ ሕግ መሰረተ የጡረታ አበል ወይም
   ለ. ሟቹ ጊዚያዊ ወይም ኮንትራት ሰራተኛ ከሆነ ደግሞ በዚሁ አንቀፅ ንኡሰ አንቀፅ 2 የተመለከተው ጉዳት ካሳ ለወራሾቹ ወይም ለቤተሰቦቹ ይከፈላል፡
6. በዚህ ደንብ አንቀጽ 33 መሰረት የሚደረገ ክፍያ ከገቢ ግብር ነፃ ይሆናል። እንዲሁም በዕዳነት ሊያዝ ወይም በማቻቻያነት ሊቀነስ ወይም ባለ መብት ሊያስተላልፈው አይችልም

ክፍሊ ሽዱሽተ
ብዛዕባ ገምጋም ኣፈፃፅማ ስራሕን ውልቀ ማህደርን

34 ምዘና ወይ ገምጋም ኣፈፃፅማ ስራሕ

1. ዕላማ ምዘና ወይ ገምጋም ኣፈፃፅማ ስራሕ ነቲ ሰራሐተኛ ስርሑ ብዝድለ መጠን፣ ብርኪ ፅሬትን ጊዜን ምፍፃሙ ወይ ዘይምፍፃሙ ፈሊጡ እቲ ኮሚሽን መስተኻኸሊ ስጉምቲ ንክውሰድ እቲ ሰራሕተኛ ወይ ስራሕ ሓላፊ እውን ነዚ ተረዲኡ ኣፈፃፅምኡ ንከመሓይሽን ተበግስኡ ንምዕባይን እዩ

2. ኣብ ዝኾነ ብርኪ ኣፈፃፅማ ስርሑ ዝምዘን ሰራሕተኛ በብእዋኑ ብመሰረት ዝተወሃብዎ ናይ ስርሑ መምዘንታት ማእኸል ብምግባር ክንቀሳቀስ ይግባእ።
3. ሰራሕተኛ ወይ ሓላፊ ብመሰረት ዝተውሃብዎ ተግባራት ብናይ ቐረባ ሓላፊ ኣብ ዓመት ክልተ ግዘ ውፅኢት ኣፈፃፅማ ስርሑ ይምዘን

4. ዝኾነ ሰራሐተኛ ወይ ስራሕ ሓላፊ ምዘና ኣፈፃፅማ ስርሑ ብብእዋኑ ብዝግበሩ ጠቕላላ ገምጋማት ክትትልን መሰረት ብምግባር ብቐረባ ሓላፊ ተመሊኡ ተገምጊሙ ፈሊጥዎን ሓሳብ ሂብሉን ኣብ ውልቀ ማህደሩ ዝተሓሓዝ ይኸውን

5. ኣፅጋቢ ውፅኢት ስራሕ ዘይረኸበ ናይዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛ ዘድሊ ምኽሪ ተዋሂብዎ እንተዘይኣማሓይሹ በዚ ደንቢ ተሓታቲ ይኸውን። ብኽእለት ምንኣስ እንተኾይኑ ግን ስልጠና ወይ ካልእ ሓገዝ ይግበረሉ። እዚ ኮይኑ'ውን ምዕባለ እንተዘይኣርእዩ ብኽእለት /ዓቕሚ/ ምንኣስ ምኽንያት ካብ ስራሕ ይሰናበት።

35 ምምላእን ምሓዝ ውልቀ ማህደር

1. እዚ ኮሚሽን ሕድሕድ ሰራሕተኝኡ ናይ ውልቁ ማህደር ክህልዎ ይገብር፣
2. ኣብ ውሽጢ እቲ ውልቀ ማህደር ነቲ ሰራሕተኛ ዝምልከትዎ ናይ ትምህርቲ፣ ልምዲ ስራሕ ኣገልግሎት ዘመን፣ ቅጥዒ ጡረታ፣ ምዘና ኣፈፃፅማ ስራሕን ካልኦት ተደለይቲ መረዳእታታት ተማሊኦም ክቕመጡ ኣለዎም።

ክፍል ስድስት
የስራ አፈፃፀም ግምገማና የግል ማህደር

34 የስ አፈፃፀም ምዘና ወይ ግምገማ

1. የስራ አፈፃፀም ምዘና ወይም ግምገማ ዓላማ ሰራተኛው ስራውን በሚፈለገው መጠን፣ የጥራት ደረጃና ግዜ ማከናወኑን ወይም አለማከናወኑን አውቆ ኮሚሽኑ የማስተካከያ እርምጃ እንዲወስድ፣ ሰራተኛውም ወይም የስራ መሪውም ይህን ተረድቶ የስራ አፈፃፀሙን እንዲያሻሽል ተነሳሽነቱን እንዲጨምር ለማድረግ ነው፡
2. በየትኛውም ደረጃ በስራው አፈፃፀም የሚመዘን ሰራተኛ በየጊዜው በሚሰጠው የስራው መመዘኛዎች መሰረት በማድረግ እንዲንቀሳቀስ ይገባል
3. ማንኛውም ሰራተኛ ወይም የስራ ኃላፊ በተሰጡት ተግባራት መሰረት የስራው አፈፃፀም ውጤቱ በቅርብ ሃላፊው በአመት ሁለት ጊዜ ይመዘናል
4. ማንኛውም ሰራተኛ ወይም የስራ ኃላፊ የስራ አፈፃፀሙ ምዘናው በየጊዜው በሚደረጉ አጠቃላይ ግምገማና ክትትል መሰረት በማድረግ በቅርብ ሃላፊው ተመልቶና ተገምጋሚው አውቆትና ሓሳብ ሰጥቶበት በግል ማህደሩ የሚያያዝ ይሆናል
5. አጥጋቢ የስራ አፈፃፀም ውጤት ያላገኘ የኮሚሽኑ ሰራተኛ አስፈላጊ ምክር ተሰጥቶት ካላሻሻለ በዚህ ደንብ ተጠያቂ ይሆናል። በችሎታ ማነስ ምክንያት ከሆነ ግን ስልጠና ወይም ሌላ እገዛ ይደረግለታል ይህም ሆኖ መሻሻል ካላሳየ ግን በችሎታ ወይም ዓቅም ማነስ ምክንያት ከስራው ይሰናበታል

35 የግል ማህደር ስለሚሟላትና መያዝ

1. ኮሚሽኑ እያንዳንዱ ሰራተኛ የግል ማህደር እንዲኖረው ያደርጋል፣
2. በግል ማህደር ውስጥ ሰራተኛውን የሚመለከት የትምህርት፣ የስራ ልምድ፣ የአገልግሎት ዘመን፣ የጡረታ ቅጽ፣ የስራ አፈፃፀም ምዘናና ሌሎች ተፈላጊ ማስረጃዎች ተሟልተው መቀመጥ አለባቸው።

3. ዝምልከቶ ሰራሕተኛ እቲ ኮሚሽን ዘይፈልጦ ዝኾነ ናይ ፅሑፍ መረዳእታ ኣብ ውልቀ ማህደሩ ምቕማጥ ዝተኸልከለ እዩ።
4. ካብ ኮሚሽነር ወይ ምክትል ኮሚሽነር ፍቓድ ዘይተውሃበካ ናይዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛ ውልቀ ማህደር ምርኣይ ኣይከኣልን።
5. ኣብ ዝኾነ እዋን ሰራሕተኛ ኮሚሽን ናይ መሃይኡ መጠንን ስራሕ ሓላፊነቱን ንመረዳእታ ክወሃቦ እንትሓትት ምስ ማህደሩ ተመሳኪሩ ክወሃቦ ይግበር።

ክፍሊ ሸውዓተ
ብዛዕባ ውዕሊ ስራሕ ምቁራፅ ወይ ምንዋሕ

36 ውዕሊ ስራሕ ዝቋረፀሉ ምኽንያታት

1. እዚ ኮሚሽን ምስ ሰራሕተኝኡ ዝነበሮ ውዕሊ ስራሕ ብዞም ዝስዕቡ ምኽንያታት ብሓደ ወይ ብኩሎም ይቋረፅ።
   ሀ. እቲ ኮሚሽንን ሰራሐተኛን ውዕል ስራሕ ክቋረፅ እንትስማዕምዑ፣
   ለ. ሰራሕተኛ ብፍቓዱ ስራሕ ክገድፍ እንትሓትት
   ሐ. እቲ ሰራሕተኛ ምስ ስርሑ ርክብ ብዘይብሉ ሕማም ምኽንያት ስርሑ ብተኸታታሊ ንልዕሊ ሸሞንተ ኣዋርሕ እንተቋርፀ
   መ. ሙሉእ ወይ ክፋል ጉድኣት ኣካል ብዝበፅሖ ምኽንያት እቲ ሰራሕተኛ ክሰርሕ ከምዘይኽእል ብሕክምና ቦርድ እንትረጋገፅ
   ረ. ሰራሕተኛ ብጡረታ እንትግለል ወይ ብሞት እንትፍለ፣
   ሰ. ክእለት እቲ ሰራሕተኛ ንዝተውሃቦ ስራሕ ምፍፃም ዘይኽእል እንትኸውን ወይ ዝነበሮ ስራሕ ቦታ እንትዕፀፍን ናብ ካልእ ኣዛዊርካ ንምስራሕ ዘይከኣል ኾይኑ እንትርከብ
   ሸ. በዚ ደንቢን ብናይዚ ክሚሽን ሰራሐተኛታት ስነ ምግባር መምርሒ መሰረት እቲ ሰራሕተኛ ካብ ስራሕ ዘሰናብት ወይ ዘባርር ጥፍኣት እንትፍፅም
   ቀ. ብቑዕ ብዘይኾነ ምኽንያት ንተኸታታሊ ን10 ናይ ስራሕ መዓትታት ወይ ኣብ ሓደ ዓመት ውሽጢ ብድምር ን30 /ሰላሳ/ ናይ ስራሕ መዓልትታት እቲ ሰራሕተኛ ካብ ስራሕ እንትፍለ።

3. የሚመለከተውን የኮሚሽኑ ሰራተኛ የማያውቀው ማንኛውም የፅሑፍ ማስረጃ በግል ማህደሩ ማስቀመጥ የተከለከለ ነው
4. ከኮሚሽነሩ ወይም ምክትል ኮሚሽነሩ ፈቃድ ሳይሰጥ የኮሚሽኑ ሰራተኛ የግል ማህደር ማየት አይቻልም
5. በማንኛውም ጊዜ የኮሚሽኑ ሰራተኛ የደመወዙ መጠንና የስራ ሃላፊነቱ ለማስረጃነት እንዲሰጠው ሲጠይቅ ከግል ማህደሩ ተመሳክሮ እንዲሰጠው ይደረጋል።

ክፍል ሰባት
የስራ ውልን ስለማቋረጥ ወይም ስለማራዘም

36 የስራ ውልን የሚቋረጥባቸው መክንያቶች

1. ኮሚሽኑ ከሰራተኛው የነበረው የስራ ውል በሚከተሉት ምክንያቶች በአንዱ ወይም በሁሉም ይቋረጣል
   ሀ. ኮሚሽኑና ሰራተኛው የስራ ውሉን እንዲቋረጥ ሲስማሙ
   ለ. ሰራተኛው ስራውን በፈቃዱ ለመተው ሲጠይቅ
   ሐ. ሰራተኛው ከስራው ተያያዥነት በሌለው ሕመም ምክንያት ስራውን በተከታታይ ከ8 ወራት በላይ ሲቋረጥ
   መ. ዘላቂ ሙሉ ወይም በከፊል በደረሰበት የአካል ጉዳት ምክንያት ሰራተኛው ለመስራት እንደማይችል በሕክምና ቦርድ ሲረጋገጥ
   ረ. ሰራተኛው በጡረታ ሲገለል ወይም በሞት ሲለይ፣
   ሰ. የሰራተኛው ችሎታ ለተሰጠው ስራ መፈፀም የማይችል ሲሆን ወይም የነበረው ስራ መደብ ሲታጠፍ ወደ ሌላ በማዛወር ማሰራት የማይቻል ሆኖ ሲገኝ
   ሸ. በዚሁ ደንብና በኮሚሽኑ የሰራተኛ የስነ ምግባር መሰረት ሰራተኛው ከስራው የሚያሰናብት ወይም የሚያባርር ጥፋት ሲፈፅም
   ቀ. በቂ ባልሆነ ምክንያት በተከታታይ ለ10 የስራ ቀናት ወይም በአንድ ዓመት ውስጥ በድምሩ ለ30 /ሰላሳ/ የስራ ቀናት ሰራተኛው ከስራው ሲለይ፣

በ. ነዚ ኮሚሽን ኣብ ሓደጋ ዘውድቑ ካልኦት ጥፍኣታት ፈጺሙ እንትርከብ
ተ. ምስ ስርሑ ብዘይተተሓሓዘ ገበን ተኸሲሱ 3 ዓመትን ልዕሊኡን ክእሰር ዝተፈረደ ወይ ምስ ስርሑ ብዝተተሓሓዘ ገበን ተኸሲሱ 1 ዓመትን ልዕሊኡን እስራት ዝተፈረደ እንተኾይኑ፣

37 ምቁራፅ ውዕሊ ስራሕ

1. በዚ ደንቢ ዓንቀፅ 36 ካብ ዝተገለፁ ውዕሊ ስራሕ ካብ ዘቋርፁ ምኽንያታት ውሽጢ ሓደ እንተጋጢሙ እቲ ኮሚሽን ነቲ ሰራሕተኛ ናይ ሓደ ወርሒ ቅድመ መጠንቀቕታ ብምሃብ ክሰናብቶ ይኽእል
2. ፈተነ እዋን ዝወደአ ወይ ኣብ ፈተነ እዋን ዘሎ ሰራሕተኛ ነቲ ኮሚሽን ናይ ሓደ ወርሒ ቅድመ መጠንቀቕታ ብምሃብ ውዕሊ ስራሕ ክቋረፅ ይኽእል
3. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 እንተሃለወ እውን እቲ ሰራሕተኛ ንስራሕ ኣዝዩ ተደላይን ብቐሊሉ ዘይትካእ ኾይኑ እንተተረኺቡ ኮሚሽነር ነቲ ሕቶ መልቀቒ ስራሕ ካብ 3ተ ወርሒ ንዘይበልፅ ክናውሖ ይኽእል
4. ብዝኾነ ወገን ውዕል ስራሕ ንምቁራፅ ዝውሃብ መጠንቀቕታ ብፅሑፍ ኾይኑ ነቲ ውዕሊ መቋረፂ ምኽንያት ይገልፅ
5. ኣብ ዝኾነ ኩነታት ዝውሃብ መጠንቀቕታ ግዝ ናይ ስራሕ መልቀቒ ስሩፅ ስራሕ እናተሰርሐ እምበር ኣብ ፍቓድ ዓመታዊ ዕረፍቲ ወይ ኣብ ካሊእ ፈቓድ እናሃለወ እንተተዋሂቡ ብመጠንቀቅታነት ዝሕሰብ ኣይኮነን።

38 ብዛዕባ ምንካይ ሰራሕተኛ

1. ዝኾነ ናይዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛ
ሀ. ስራሕ መደቡ እንትስረዝ ወይ፣
ለ. ትርፊ ሓይሊ ሰብ እንትህሉን በዚ ደንቢ ዓንቀፅ 7 ንኡስ ዓንቀፅ 1/ለ/ መሰረት ምምዳብ እንተዘይተኻኢሉ ካብ ስራሕ ይሰናበት፣
2. ትርፊ ሓይሊ ሰብ እንትህሉ ምንካይ ሰራሕተኛ ዝግበር ናይዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛ ብተመሳሳሊ ስራሕ መደብ ምስ ዘለዉ ካልኦት ሰራሕተኛታት ኮሚሽን ተወዳዲሩ ብውፅኢት ስርሑን ክእለቱን ትሑት ምዃኑ እንትረጋገፅ እዩ።

በ. ኮሚሽኑን አደጋ ላይ የሚጥሉ ሌሎች ጥፋቶችን ፈፅሞ ሲገኝ
ተ. ከስራው ባልተያያዘ ወንጀል ተከሶ 3 ዓመትና ከዛ በላይ እንዲታሰር ሲፈረድበት ወይም ከስራው በተያያዘ ወንጀል ተከሶ አንድ ዓመትና ከዛ በላይ እንዲታሰር ሲፈረድበት

37 የስራ ውል ስለማቋረጥ

1. በዚሁ ደንብ አንቀጽ 36 ከተገለፁት የስራ ውል ከሚያቋርጡ ምክንያቶች ውስጥ አንድ ካጋጠመ ኮሚሽኑ ለሰራተኛው የአንድ ወር ቅድመ ማስጠንቀቂያ በመስጠት ሊያሰናብተው ይችላል
2. የሙከራ ጊዜው ያጠናቀቀ ወይም በሙከራ ጊዜ ላይ ያለ ሰራተኛ ለኮሚሽኑ የአንድ ወር የቅድሚያ ማስጠንቀቂያ በመስጠት የስራ ውሉን ሊቋረጥ ይችላል
3. የዚሁ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 2 ቢኖርም ሰራተኛው ለስራ በጣም አስፈላጊና በቀላሉ የማይተካ ሆኖ ከተገኘ ኮሚሽነሩ የስራ መልቀቅያው ጥያቄ ከ3 ወር ለማይበልጥ ሊያረዝመው ይችላል
4. በማንኛውም ወገን የስራ ውል ለማቋረጥ የሚሰጥ ማስጠንቀቂያ በፅሑፍ ሆኖ ውሉ የሚቋረጥበት ምክንያት ይገለፃል
5. በማንኛውም ሁኔታ የሚሰጥ የስራ መልቀቀያ የማስጠንቀቂያ ግዜ መደበኛ ስራ እየተሰራ እንጂ በዓመት ዕረፍት ፈቃድ ወይም በሌላ ፈቃድ ላይ እያለ ከተሰጠ እንደማስጠንቀቂያ የሚታሰብ አይደለም

38 ስለ ሰራተኛ ቅነሳ

1. ማንኛውም የኮሚሽኑ ሰራተኛ፦
ሀ. የስራ መደቡ ሲሰረዝ፣ሡ
ለ. ትርፍ የሰው ኃይል ሲኖር በዚህ ደንብ አንቀጽ 7 ንኡስ አንቀጽ 1/ለ/ መሰረት መመደብ ካልተቻለ ከስራ ይሰናበታል፣
2. ትርፍ የሰው ሃይል ሲኖር ከሰራተኛ ቅነሳ የሚደረገው የኮሚሽኑ ሰራተኛ በተመሳሳይ የስራ መደብ ካሉት ሌሎች የኮሙሽኑ ሰራተኞች ተወዳድሮ በስራ አፈፃፀሙ ውጤት ችሎታው ዝቅተኛ መሆኑን ሲረጋገጥ ነው።

39 ብጡረታ ብዛዕባ ምግላል

1. ዝኾነ ሰራሕተኛ እዚ ኮሚሽን ጡረታ ዕድሚኡ ወይ 60 ዓመቱ ዝበፅሐ እንተኾይኑ ጡረታ ክወፅእ ይግበር
2. እዚ ኮሚሽን ናይዚ ሰራሕተኛ መዋጮ ጡረታ፣ ካልኦት ኣድለይቲ መረዳእታታት ብምመላእ ናብ ዝምልከቶ የማሓልፈሉ
3. ጡረታ ዝወፅእ ሰራሕተኛ ኣድላይ ቅድመ ምድላው ንክገብር ቅድሚ 3 ወርሒ ብፅሑፍ ይንገሮ። ሓደ ወርሒ እንተርፎ ድማ ፍቓድ ዕረፍቲ ይውሃቦ።
4. ሰራሕተኛ እዚ ኮሚሽን ኣብ ዝተፈላለየ ዓይነት ስራሕ ቦታታት ብምቅይያር ንክሰርሕ ተሞኪሩ(ተፈቲኑ) ንምስራሕ ክእለት ዝንኣሶ ምኻኑ ብዝተፈላለየ መልክዕ ዝተረጋገፀ እንተኾይኑ ጡረታ መውፅኢ ዕድመ ዋላ ኣይብፃሕ ብመሰረት ሰራሕተኛታት ጡረታ ሕጊ ጥቅምታቱ ተሓልየምሉ ክሰናበት ይግበር።

40 ኣፈፃፅማ ስንብት

1. ዝኾነ ሰራሕተኛ እዚ ኮሚሽን ብዝኾነ ኩነታት ካብ ስራሕ እንትሰናበት ኣብ ኢዱ ዝርከብ፣ ብናህቱ ሓላፊነት ዝንቀሳቀስ ዝነበረ ንብረት ወይ ሃፍቲ ነዚ ኮሚሽን ብኣግባቡ ከረክብ ኣለዎ።
2. ኣድላይ ርክክብ ዝገበረን ብኣግባቡ ውዕሊ ስራሕ ዘቋረፀ ሰራሐተኛ ናይ ኣገልግሎት ምስክር ወረቀት ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ።

41 ኣገልግሎት እንትቋረፅ ዝፍፀም ክፍሊት

1. ዝኾነ ሰራሕተኛ እዚ ኮሚሽን ብመሰረት እዚ ደንቢ ዓንቀፅ 38 ዝተጠቐሰ ብምኽንያት ምንካይ ካብ ስራሕ እንትሰናበት ጡረታ ኣበል ዘይኽፈሎ እንተኾይኑ ኣብዚ ኮሚሽን ናይ ዘገልገሉ እዋን፣
   ሀ. ናይ መጀመርያ ሓደ ዓመት ናይ 3 ወርሒ መሃያ፣
   ለ. ብተወሳኺ ንዘገልግሎ ንሕድ ሕድ ዓመት ናይ ወርሒ መሃይኡ ሲሶ /(1/3) እናተወሰኸ ይኽፈሎ። ኮይኑ ግና ብጠቕላላ ዝውሃብ ክፍሊት ካብ ናይቲ ሰራሕተኛ 12 ኣዋርሕ

39 በጡረታ ስለ መገለል

1. ማንኛውም የኮሙሽኑ ሰራተኛ የጡረታ ዕድሜው ወይም 60 ዓመቱ የደረሰ ከሆነ ጡረታ እንዲወጣ ይደረጋል
2. ኮሚሽኑ የሰራተኛው የጡረታ መዋጮና ሌሎች አስፈላጊ ማስረጃዎቸ በሟሟላት ለሚመለከተው አካል ያስተላልፋል
3. ጡረታ የሚወጣ ሰራተኛ አስፈላጊ ቅድመ ዝግጅት እንዲያደርግ ጡረታ ከሚወጣበት 3 ወር በፊት በፅሑፍ ይገለፅለታል፣ አንድ ወር ሲቀረው ደግሞ የዕረፍት ፈቃድ ይሰጠዋል።
4. የኮሚሽኑ ሰራተኛ በተለያዩ የስራ ቦታዎች በማቀያየር እንዲሰራ ቢሞከርም ለመስራት ችሎታ የሚያንሰው መሆኑን በተለያዩ ሁኔታዎች የተረጋገጠ ከሆነ የጡረታ ዕደሜው ባይደርስም በጡረታ ህግ መሰረት ጥቅሞቹ ተጠብቆለት እንዲሰናበት ይደረጋል።

40 የስንብት አፈፃፀም

1. ማንኛውም የኮሚሽኑ ሰራተኛ በማንኛውም ሁኔታ ከስራ ሲሰናበት በእጁ የሚገኝ፣ በእሱ ኃላፊነት ሲንቀሳቀስ የነበረውን ንብረት ወይም ሃብት ለኮሚሽኑ በአግባብ ማስረከብ አለበት
2. አስፈላጊ ርክክብ ያደረገና በአግባቡ የስራ ውሉን ያቋረጠ ሰራተኛ የአገልግሎት ምስክር ወረቀት የማግኘት መብት አለው

41 አገልግሎት ሲቋረጥ ስለሚፈፀም ክፍያ

1. ማንኛውም የኮሚሽኑ ሰራተኛ በዚህ ደንብ አንቀጽ 38 በተጠቀሰው በቅነሳ ምክንያት ከስራ ሲሰናበት የጡረታ አበል የማይከፈለው ከሆነ በኮሚሽኑ ላገለገለበት ግዜ፦
   ሀ. የመጀመርያ አንድ ዓመት የ3 ወር ደመወዝ፣
   ለ. በተጨማሪ ያገለገለበት ለእያንዳንዱ ዓመት የወር ደመወዙ (1/3) እየታከለ ይከፈለዋል። ሆኖም በጠቅላላ የሚሰጠው ክፍያ ከሰራተኛው የ12 ወራት ደመወዝ መብለጥ

መሃያ ክበልፅ የብሉን።

2. እዋን ፈተንኡ ዝወድአ ትሕቲ ሓደ ዓመት ንዘገልገለ ሰራሕተኛ እዚ ኮሚሽን ምስ ኣገልግሎቱ ዝመጣጠን ክፍሊት ይውሃቦ
3. ኣገባብ ዘለዎ ጡረታ ሕጊ ዝተሓቖፈ ሕልው ኮይኑ ቐዋሚ ሰራሕተኛ እዚ ኮሚሽን ብምኽንያት ሞት ኣገልግሎቱ እንትቋረፅ ብሂወት እናሃለወ ነዚ ኮሚሽን ብፅሑፍ ኣፍልጦ ንዝሃቦም በዓልቲ ሓዳሩ ወይ ኣብ ትሕቲኡ ይመሓደሩ ንዝነበሩ ቤተሰቡ ናይ 3 ወርሒ መሃይኡ ይኽፈሎም።

42 ምንዋሕ ኣገልግሎት

1. ጡረታ ዕድሚኡ ዝበፅሐ ናይዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛ ብሓደ ግዘ ክሳብ 5 ዓመት ብጠቕላላ ግን ካብ 10 ዓመት ዘይበለፀ ኣገልግሎቱ ክናውሓሉ ይኽእል እዩ።
2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት ኣገልግሎት ዘመኑ ዝናወሐሉ ሓላፊ ወይ ሰራሕተኛ፦
   ሀ. ብትምህርቱ፣ ፍሉይ ፍልጠቱን ክእለቱን ነዚ ኮሚሽን ጠቓሚ ኾይኑ እንትረከብ፣
   ለ. ብዝኾነ ኩነታት ተተካኢ ኣመራርሓ ስራሕ ወይ ሰራሕተኛ ንምርካብ ዘይከኣል ምዃኑ እንትረጋገፅ
   ሐ. እቲ ሓላፊ ወይ ሰራሕተኛ ብቐፃሊ ክሰርሕ ብቑዕ ምዃኑ ብሕክምና መረዳእታ እንትረጋገፅ
   መ. ሓላፊ ወይ ሰራሕተኛ ኣገልግሎት ክናወሐሉ ፍቓደኝነቱ እንትገልፅ
   ረ. ናይ ስራሕ ሓላፊ ወይ ሰራሕተኛ ኣገልግሎት ዘመን ምንዋሕ ካብ ዳይሬክቶሬት ጀሚሩ ንላዕሊ ሓላፊነት ንዘለዎም ብርእሰ ምምሕዳር እዚ ክልል፣ ናይ ካልኦቶም ሓለፍቲ ወይ ሰራሕተኛታት ድማ ብኮሚሽነር እንትውሰን ይፍፀም።

ክፍሊ ሸሞንተ

ግቡኣትን ስነ ምግባርን ሰራሕተኛታት እዚ ኮሚሽን

43 ግቡኣት ሰራሕተኛ እዚ ኮሚሽን

ኩሉ ሰራሕተኛ እዚ ኮሚሽን ፦

1. ንህዝብን ሕገ መንግስትን ተኣማኒ ናይ ምዃን
2. ሙሉእ ክእለቱን ጉልበቱን ንግልጋሎት ህዝቢ ናይ ምውዓል
3. ኣብ መዘርዝር ስራሕ ዝተውሃብዎ ተግባራትን ካልኦት ብሕጋዊ መንገዲ ዝተውሃብዎ ትእዛዛትን ናይ ምፍፃም

የለበትም፣

2. የሙከራ ጊዜው ያጠናቀቀና ከአንድ ዓመት በታች ያገለገለ የኮሚሽኑ ሰራተኛ ከአገልግሎቱ ጋር የሚመጣጠን ክፍያ ይሰጠዋል
3. አግባብ ባለው ጡረታ ህግ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ቋሚ የኮሚሽኑ ሰራተኛ በሞት ምክንያት አገለግሎቱ ሲቋረጥ በህይወት ሳለ ለኮሚሽኑ በፅሑፍ ዕውቅና የሰጣቸውን የትዳር ጓደኛው ወይም በስሩ ይተዳደሩ ለነበሩ ቤተሰቦቹ የ3 ወር ደመወዙ ይከፈላቸዋል።

42 አገልግሎትን ስለማራዘም

1. ጡረታ ዕደሜው የደረሰ የዚህ ኮሚሽን ሰራተኛ በአንድ ጊዜ እስከ 5 ዓመት በጠቅላላው 10 ዓመት ለማይበልጥ ግዜ አገልግሎት ሊራዘምለት ይችላል
2. በዚሁ አንቀፅ ንኡስ አንቀጽ 1 መሰረት አገልግሎት ዘመኑ የሚራዘምለት የስራ ሃላፊ ወይም ሰራተኛ፦
   ሀ. በትምህርቱ፣ ልዩ ዕውቀቱና ችሎታው ለዚሁ ኮሚሽን ጠቃሚ ሆኖ ሲገኝ፣
   ለ. በማንኛውም ሁኔታ ተተኪ የስራ አመራር ወይም ሰራተኛ ለማግኘት የማይቻል መሆኑን ሲረጋገጥ
   ሐ. የስራ ሓላፊው ወይም ሰራተኛው ለስራው ብቁ መሆኑን በህክምና ማስረጃ ሲረጋገጥ
   መ. ሓላፊው ወይም ሰራተኛው የስራ አገልግሎት እንዲራዘምለት ፍቃደኝነቱ ሲገልፅ
   ረ. የስራ ሃላፊ ወይም ሰራተኛው አገልግሎት ዘመን የሚራዘመው ለዳይሬክተሮችና ከዛ በላይ ሃላፊነት ላላቸው ሆኖ በክልሉ መስተዳድር፣ የሌሎቹ ሃላፊዎች ወይም ሰራተኞች ደግሞ በኮሽነሩ ሲወሰን ይፈፀማል፡

ክፍል ስምንት

የኮሚሽኑ ሰራተኞች ግዴታዎችና ስነ ምግባር

43 የኮሚሽኑ ሰራተኛ ግዴታዎች

ማንኛውመ የኮሚሽኑ ሰራተኛ

1. ለህዝብና ሕገ መንግስት ታማኝ የመሆን፣
2. ሙሉ ችሎታውና ጉልበቱ ለህዝብ አገልግሎት የማዋል፡
3. በስራ መዘርዝር የተሰጡትን ተግባራትና ሌሎች በሕጋዊ አገባብ የተሰጡት ትእዛዞች የመፈፀም
4. የኮሚሽኑ ስራን የሚመለከቱ ህጎችና

4. ናይዚ ኮሚሽን ስራሕ ዝምልከቱ ሕግታት መምርሒታትን ናይ ምኽባር ግቡእ ኣለዎ

44 ብዛዕባ ስነ ምግባር

1. እዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛታቱ ዝምርሕሉ ናይ ስነ ምግባር መምሪሒ ኣውፂኡ ኣብ ተግባር የውዕል
2. ኩሉ ሰራሕተኛ እዚ ኮሚሽን ብዝወፅእ ናይ ስነ ምግባር ደንቢ፣ መምርሒ ተግባራዊ ናይ ምግባርን ናይ ምኽባርን ግቡእ ኣለዎ
3. ብመንግስቲ ወይ በዚ ኮሚሽን ዝወፁ ናይ ስነ ምግባር ደንቢታት፣ መምርሒታት ተሓቒፎም ዝርከቡ መትከላት ስነ ምግባር ኣብዚ ኮሚሽን ውሽጢ ተፈፃምነት ይህልዎም።

ክፍሊ ትሽዓተ
ስጉምቲታት ዲስፕሊን

45 ዕላማ ቕፅዓት ድስፕሊን

1. መሰረታዊ ዕላማ ምውሳድ ስጉምቲ ድስፕሊን ናይዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛ ጥፍኣት ፈፂሙ እንተርከብ ንምእራም፣ ንምምሃርን ከም ዝፈፀሞ መጠን ክብደት ጥፍኣት ዝመጣጠን ቕፅዓት ክረክብ ብምግባርን ክእረም ዘይኽእል እንተኾይኑ እውን ካብ ስራሕ ብምስንባት ውፅኢት ስራሕ እዚ ኮሚሽን ንምምሕያሽ እዩ።
2. ዝኾነ ብድስፕሊን ጥፍኣት ዝውሰን ቕፅዓት ኣብያተ ፍርድ ዝህቦ ውሳነ ብዘይምፅባይን ርእሱ ክኢሉ ዝፍፀም ይኸውን
3. ቕፅዓት ድስፕሊን እቲ ሰራሕተኛ ብገበን ይኩን ስቪል/ፍትሃብሄር/ ሓላፍነት ካብ ምሕታት ኣየድሕኖን።

46 ቀሊል ናይ ድስፕሊን ቕፅዓት ዘስዕቡ ጥፍኣታት

1. ካብ ዓቕሚ ንላዕሊ ብዘይኾነ ምኽንያት ወይ ብዘይፍቓድ ካብ ስራሕ ምትራፍ
2. ካብ ፍቓድ እቲ ኮሚሽን ወፃኢ ሓገዝ ምትእክካብ
3. ኣብ ስራሕ ዘሎ ሚሽጥራዊ መረዳእታ ብሸለልትነት ክባኽን ምግባር
4. ብዛዕባ ኣፈፃፅማ ስርሑ ብእዋኑ ንዝምልከቶ ኣካል ሪፖርት ዘይምቕራብ
5. ዘይተማልኡ ወይ ዝተዛብዑ ሃፍቲ ምስላጥ
6. ኣብ ሓለፍቲ ይኹን ሰራሕተኛታት ዝርኣዩ ናይ ስነ ስርዓት ወይ ስነ ምግባር ጉድለታትን ንዝምልከቶ ዘይምፍላጥ

መመሪያዎች የማክበር ግዴታ አለው

44 ስለ ስነምግባር

1. የኮሚሽኑ ሰራተኞች የሚመሩበት የስነ ምግባር መመሪያ አውጥቶ በስራ ላይ ያወላል።
2. ማንኛውም የኮሚሽኑ ሰራተኛ የሚወጣው የስነ ምግባር ደንብ፣ መመሪያ የማክበርና ተግባራዊ የማድረግ ግዴታ አለው
3. በመንግስት ወይም በኮሚሽኑ በሚወጡ የስነ ምግባር ደንቦች፣ መመርያዎች ውስጥ ታቅፎው የሚገኙ የሰነ ምግባር መርሆዎች በኮሚሽኑ ተፈፃሚነት ይኖራቸዋል

ክፍል ዘጠኝ
የድስፕሊን እርምጃዎች

45 የድስፕሊን ቅጣት ዓላማ

1. የድስፕሊን እርምጃ አወሳሰድ መሰረታዊ ዓላማ የኮሚሽኑ ሰራተኛ ጥፋት ፈፅሞ ሲገኝ ለማረመ፣ ለማስተማርና እንደጠፋቱ መጠንም አጥፊው የሚመጣጠን ቅጣት እንዲያገኝ ለማድረግና ሊታረም የማይችል ከሆነም ከስራ በማሰናበት ኮሚሽኑ የስራ ውጤት ለማሻሻል ነው
2. ማንኛውም በድስፕሊን ጥፋት የሚወሰን ቅጣት ፍርድ ቤት የሚሰጠው ውሳኔ ባለመጠበቅ ራሱ ችሎ የሚፈፀም ይሆናል
3. የድስፕሊን ቅጣት ሰራተኛውን በወንጀል ወይም በፍትሃብሄር ሃላፊነት ከመጠየቅ አያድነውም

46 ቀላል የድስፕሊን ቅጣት የሚያስከትሉ ጥፋቶች

1. ከአቅም በላይ ባልሆነ ምክንያት ወይም ያለፈቃድ ከስራ መቅረት
2. ከኮሚሽኑ ፈቃድ ውጭ እርዳታ ማሰባሰበ
3. ስራ ላይ ያለ ምስጢራዊ መረጃ በቸልተኝነት እንዲባክን ማድረግ
4. የስራው አፈፃፀም ሪፖርት በወቅቱ ለሚመለተው አለማቅረበ
5. ያልተማሉ ወይም የተዛባ የሃብት ምዝገባ ማከናወን
6. በስራ ሃላፊዎች ወይም ሰራተኞች የሚታዩ የስነ ስርዓት ወይም የስነ ምግባር ግድፈቶች ለሚመለተው አለማሳወቅ

7. ምስ መሳርሕትኻ ብምርድዳእ ምስራሕ ዘይምኽኣልን ኣብ ስራሕ ዕንቅፋት ምፍጣር
8. ኣብዚ ዓንቀፅ ምስ ዝተዘርዘሩ ዝመሳሰል ባህሪ ዘለዎም ቐለልቲ ጉድለት ድስፕሊን ምፍፃም

47 ከቢድ ቕፅዓት ድስፕሊን ዘስዕቡ ጥፍኣታት

1. ኣብ እዋን ስራሕ ሰዓት እዚ ኮሚሽን ናይ ውልቀ ወይ ካልእ ስራሕ ምስራሕ፣
2. ብቐጥታ ይኹን ብተዘዋዋሪ ምስ ስርሑ ብዝተተሓሓዘ ውህብቶ ወይም እንግዶት ምቕባል ወይ ክቕበል ምፍታን
3. ኣብ ትሕቲ ግዕዝይና ዝሕቆፉ ኩሎም ዓይነት ገበናት ወይ ጥፍኣታት ምፍፃም ወይ ክትፍፅም ምድላው
4. ክትሰርሓሉ ዝተውሃበካ ንብረት ወይ ሃብቲ ናይዚ ኮሚሽን ንባዕልኻ ወይ ንኻልእ ጥቕሚ ክውዕል ወይ ክበላሸው ምግባር
5. ናይዚ ኮሚሽን ምሽጢር ኮነ ኢልካ ንካልእ ሰብ ኣሕሊፍካ ምሃብ ወይ ምሽጥራዊ መረዳእታ ንውልቅኻ ወይ ንካልእ ሰብ ጥቕሚ ምውዓል
6. ወልፊ ብዘትሕዝ መድሓኒት ወይ ብዘደንዝዝ ዕፅ ተመሪዝካ ወይ ብልማዳዊ መስተ ተፅዕኖ ምኽንያት ስራሕኻ ዘይምፍፃም፣ ንስራሕ ዕንቅፋት ምኻን
7. ካብዚ ኮሚሽን ፍቓድ ወፃኢ ኣብ ዝኾነ ሰብ ወይ ትካል እቶት ዘርክብ ትርፊ ሰዓት ስራሕ ወይ እቶት ዘየርክብ እንተኾነ እውን ብኣንፃር ምዕዋት ዕላማ እዚ ኮሚሽን ዕንቅፋት ዝኸውን ብቐጥታ ይኹን ብተዘዋዋሪ ምስ ስርሑ ዝተዛመደ ናይ ትራፊ ሰዓት ስራሕ ምውፋር
8. ኾነ ኢልካ ዘሰሓሕት ወይ ትክክለኛ ዘይኮነ ሪፖርት ምቕራብ
9. ካብ ሕግን ኣሰራርሓን ዝእዝዞ ወፃኢ ዝኾነ ቁፃር፣ ዕብየት፣ ዝውውር፣ ስልጠና ወይ ትምህርቲ ዕድል፣ ምሃብ/ምፍፃም/ ፣ ወይ ኣድልዎ ምግባር
10. ብውልቀኻ ወይ ምስ ካልኦት ብምትሕብባር ኣብ ከባቢ ስራሕ ቦታ ኣምባጓሮ ምፍጣር ምውቃዕ፣ ንበዓል ጉዳይ ወይ ንመሳርሕትኻ ምፅራፍን ምፅላምን፣
11. ሕግታትን መምርሒታትን ዘይምኽባር ብሕጊ ስልጣን ዝተውሃቦም ኣካላት ዝሃብዎ ትእዛዛት ዘይምክባር ወይ ዘይምፍፃም

7. ከስራ ባልደረቦችህ በመግባባት መስራት አለማቻልና በስራ ላይ ዕንቅፋት መፍጠር
8. በዚህ አንቀጽ ላይ ከተዘረዘሩት ተመሳሳየነት ያላቸው ቀላል የድስፕሊን ጉድለቶች መፈፀም

47 ከባድ የድስፕሊን ቅጣት የሚያስከትሉ ጥፋቶች

1. በኮሚሽኑ የሰራ ሰዓት ላይ የግል ወይም ሌላ ስራ መስራት
2. በቀጥታ ይሁን በተዘዋዋሪ ከስራው ጋር የተያያዘ ሁኔታ ስጦታን ወየም መስተንግዶን መቀበል ወይም ሊቀበል መሞከረ
3. በሙስና ስር የሚመደቡ ሁሉም ዓይነት ወንጀሎች ወይም ጥፋቶች መፈፀም ወይም ለመፈፀም መዘጋጀት
4. ለስራ እንድትጠቀምበት የተሰጠህን ንብረት ወይም የኮሚሽኑ ሃብት ለራስህ ወይም ለሌላ ጥቅም እንዲውሉ ወየም እንዲበላሹ ማደረግ
5. የኮሚሽኑ ሚስጥር ሆን ብሎ ለሌላ ወገን አሳልፈህ መስጠት ወይም ምስጢራዊ ማስረጃ ለግል ወይም ለሌላ ሰው ጥቅም ማዋል
6. ሱስ በሚያስይዝ መድሃኒት ወይም በአደንዛዥ ዕፅ በመመረዝ ወይም በልማዳዊ መጠጥ ተፅዕኖ ምክንያት ስራህን በአግባቡ ያለመፈፀም፣ ዕንቅፋት መሆን፤
7. ከኮሚሽኑ ፈቃድ ውጪ በማንኛውም ሰው ወይም ድርጅት ገቢ የሚገኝ የትርፍ ግዜ ስራ ወይም ገቢ ባያስገኝም ለኮሚሽኑ ዓላማ ማሳካት የሚያደናቅፍ በቀጥታም ይሁን በተዘዋዋሪ ከስራው ጋር የተዛመደ ትርፍ ሰዓት ስራ መሰማራት
8. ሆን ብሎ የሚያሳስት ወይም ትክክለኛ ያልሆነ ሪፖርት ማቅረብ
9. ሕግና አሰራር ከሚያዘው ውጭ ማንኛውም ቅጥር እድገት፣ ስልጠና ወይም የትምህርት ዕድል መስጠት ወይም አድልዎ ማድረግ፣
10. በግል ወይም ከሌሎች በመተባበር በስራ ቦታ አከባቢ አምባጓሮ መፍጠር፣ መደባደብ፣ ባለጉዳይ ወይም ለስራ ባልደረቦች መሳደብና ስም ማጥፋት
11. ሕጎችንና መመሪያዎችን አለማክበር፣ በህግ ስልጣን የተሰጣቸው አካላት የሰጡት ትእዛዝ አለማክበር ወይም ተግባራዊ አለማድረግ

12. ኣብ ናይ ስራሕ ቦታ ኣፀያፍን ኣነዋርን ተግባራት ምፍፃም
13. ንመሳርሕትኻ ወይ በዓል ጉዳይ ንርክብ ግብረ ስጋ ክትፍፅም ተፅዕኖ ምግባር ወይ ምግዳድ፣
14. ኣብ ናይ ስራሕ ቦታ ይኹን ካብኡ ወፃኢ ንናይ ህዝቢ ሞራል ዝፃባእ ተግባር ወይ ዝኾነ ዓይነት ገበን ምፍፃም፣
15. ዝተውሃበካ መምርሒ ወይ ቅፅዓት ድፐሊን ብእዋኑ ዘይምፍፃም፣
16. ብጥርጠራ ፍፃመ ግዕዝይና ገበን ናይ ዝተትሓዙ ሰባት መሰል ምጥሓስ
17. ቀለልቲ ዝተብሃሉ ናይ ድስፐሊን ጥፍኣታት ብተደጋጋሚ ምፍፃም
18. ንናይዚ ደንቢ ድንጋገታትን ናይ ስነ ምግባር መምርሒታትን ተገዛኢ ዘይምኳን

48 ጥፍኣታት ድንቢ ድንጋገታትን ናይ ቅፅዓት ዓይነታት

1. ሰራሕተኛታት እዚ ኮሚሽን ኣብዚ ደንቢ ኣብ ዓንቀፅ 46 ወይ 47 ዝተዘርዘሩ ጥፍኣታት ሓደ ወይ ካብ ሓደ ንላዕሊ ምፍፃሙ እንትረጋገፅ ክብደት ናይቲ ፍፃመ መሰረት ብምግባር ካብዚ ንታሕቲ ተጠቒሶም ዘለዉ ዝተፈላለየ ብርክታት ዘለዎም ቅፅዓታት ብሓዲኡ ጥራሕ ንጥፍኣት ፈፃሚ ሰራሕተኛ ይቕፃዕ፦

ሀ. ናይ ቃል መጠንቀቕታ፦
ለ. ናይ ፅሑፍ መጠንቀቕታ
ሐ. ክሳብ 20% ዝበፅሕ ካብ ናይ ወርሒ መሃያ ቅፅዓት ገንዘብ
መ. ክሳብ ናይ ሓደ ወርሒ መሃያ ዝበፅሕ ቅፅዓት ገንዘብ
ረ. ክሳብ ክልተ ወርሒ መሃያ ዝበፅሕ ገንዘብ ቅፅዓት
ሰ. ካብ ስራሕ ሓላፍነትን መሃያን ትሕት ክብል ምግባር
ሸ. ካብ ስራሕ ምስንባት

2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ካብ "ሀ-ሐ" ዝተገለፁ ቀሊል ናይ ድስፐሊን ቅፅዓታት እንትኾኑ ካብ "መ-ሸ" ዝተጠቐሱ ድማ ከቢድ ናይ ድስፐሊን ቅፅዓታት ተባሂሎም ተመዲቦም ኣለዉ።
3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተገለፀ ናይ

12. በስራ ቦታ ላይ አስነዋሪ አፀያፊ ተግባራት መፈፀም
13. ከስራ ባልደረባ ወይም ከባለጉዳይ ጋር ግብረ ስጋ ግኑኝነት ለመፈፀም ተፅዕኖ ማድረግ ወይም ማስገደድ፣
14. በስራ ቦታ ላይ ይሁን ከዚህ ውጭ የህዝብ ሞራልን የሚፃረር ተግባር ወይም ማንኛውም ዓይነት ወንጀል መፈፀም
15. የተሰጠህን ትእዛዝ ወይም የድስፐሊን ቅጣት በወቅቱ አለመፈፀም
16. በሙስና ወንጀል ተጠርጥሮው የተያዙትን ሰዎች መበት መጣስ
17. ቀላል የተባሉት የድስፐሊን ጥፋቶች በተደጋጋሚ መፈፀም
18. የዚሁ ደንብ ድንጋጌዎችና የስነ ምግባር መመሪያዎች ተገዥ አለመሆን፣

48 የድስፐሊን ጥፋቶችና የሚወሰዱ የቅጣት ዓይነቶች

1. የኮሚሽኑ ሰራተኛ በዚህ ደንብ አንቀፅ 46 ወይም 47 የተዘረዘሩት ጥፋቶች አንድ ወየም ከአንድ በላይ መፈፀማቸው ሲረጋገጥ የተፈፀመውን ክብደት መሰረተ በማድረግ ከዚህ በታች ከተመለከቱት ቅጣቶች በአንደኛው ብቻ ለጥፋት ፈፃሚው ሰራተኛ ይቀጣል፦

ሀ. የቃል ማስጠንቀቂያ
ለ. የፅሑፍ ማስጠንቀቂያ
ሐ. እስከ 20% የሚደርስ ከወርሃዊ ደመወዙ የገንዘብ ቅጣት
መ. እስከ የአንድ ወር ደመወዙ የሚደርስ የገንዘብ ቅጣት
ረ. እስከ ሁለት ወር ደመወዙ የሚደርስ የገንዘብ ቅጣት
ሰ. ከስራ ኃላፊነትና ከያዘው ደመወዝ ዝቅ እንዲል ማድረገ
ሸ. ከስራ ማሰናበት

2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 ከ "ሀ-ሐ" የተገለፁት ቀላል የድስፐሊን ቅጣት ሲሆኑ ከ "መ-ሸ" የተጠቀሱት ደግሞ ከባድ የድስፐሊን ቅጣቶች ተብለው ተመድበዋል
3. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀፅ 1 የተገለፁት

ቅፅዓት ዓይነት እንተሃለወ እውን ተደጋጊሙ ዝበፅሐ ጉድኣት ከቢድ ኾይኑ እንትርከብ ቀሊል ጥፍኣት ከም ከቢድ ናይ ድስፕሊን ጥፍኣት ክቅፃዕ ይኽእል እዩ።

4. ብዝኾነ ጥፍኣት ድስፕሊን ስጉምቲ ዝተወሰደሉ ሰራሕተኛ ብዘይኣገባብ ዝወሰዶ መሃያ ኣበል ወይ ካልእ ንብረት ወይ ገንዘብ እንተሃልዩ ብመሰረት ሕጊ ክምለስ ይግበር።

49 ኣጀማምራ ክሲ ድስፕሊንን ኣወሳስዳ ስጉምትን

1. ኣብ ልዕሊ ዝኾነ ሰራሕተኛ ወይ ሓላፊ እዚ ኮሚሽን ዝምስረት ክሲ ቅድሚ ቅፅዓት ምውሳኑ ፈፂምዎ ዝብሃል ናይ ድስፕሊን ጉድለት ብፅሑፍ ንክፈልጠ ተገይሩ ንባዕሉ ዝከላኸለሉ ዕድል ክወሃቦ ኣለዎ።
2. ቀሊል ናይ ድስፕሊን ቅፅዓት ውሳነ በዚ ናይ ተኸሳሲ ቐረባ ሓላፊ ዝውሰን ኾይኑ ኣብ ውሽጢ 15 መዓልቲ ተወሲኑ ክግለፅ ኣለዎ
3. ናይ "ቀረባ ሓላፊ" ማለት ካብ ጉጅለ፣ ግልጋሎት ሓለፍቲ ጀሚሩ ንላዕሊ ዘለዉ ሓለፍቲ የጠቓልል።
4. ከቢድ ናይ ድስፕሊን ቅፅዓት ውሳነ ብቤት ፅሕፈት ብርኪ ብዝጣየሽ ናይ ድስፕሊን ኮሚቴ ተፃርዩ ምስ ውሳነ ሓሳብ ናብ ኮሚሽነር ቀሪቡ ኣብ ክልተ ወርሒ ክውሰን ኣለዎ
5. ናይ ድስፕሊን ቅፅዓት ናይ ዝኾነ ኣብያተ ፍርዲ ውሳነ ከይተፀበየ ወይ ከይተኸተለ ክውሰን ይኽእል
6. በብርኩ ዝቐርቡ ናይ ይግበኣኒ ጥርዓናት ካብ ዝተወሰነሉ ሓደ ብርኪ ልዕል ኢሉ ናብ ዝርከብ ቀረባ ሓላፊ ቐሪቦም ይውሰኑ።

50 ካብ ስራሕ ምእጋድ

ዝኾነ ናይዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛ፦

1. ብገበን ወይ ድስፕሊን ጥፍኣት ዝተኸሰሰን፣ ዝፈፀሞ ጥፍኣት ከቢድን ካብ ስራሕ ዘውፅእ እንተኾይኑን ኣብ ስራሕ ዝተዛብዐ ተፅዕኖ ከዕርፍ እዩ ተባሂሉ እንትግመት ካብ ስራሕን መሃያ ክእገድ ይኽእል።
2. ንክእገድ ብድስፕሊን ኮሚቴ ናይ ውሳነ ሓሳብ እንትቀርብ ወይ ብቀጥታ ብኮሚሽነር እንትውሰን ይፍፀም
3. እገዳ ዝፀንዐሉ እዋን መእገዲ ደብዳቤ ነቲ ሰራሕተኛ ካብ ዝበፅሐሉ ወይ ኣብ ምልክታ

የቅጣት ዓይነት ቢኖርም ተደጋጋሚና ያስከተለው ጉዳት ከባድ ሆኖ ሲገኝ ቀላል ጥፋት እንደከባድ የድስፕሊን ጥፋት ሊያስቀጣ ይችላል

4. በማንኛም ጥፋት የድስፕሊን እርምጃ የተወሰደበት ሰራተኛ ያለአግባብ የወሰደው ደመወዝ፣ አበል ወይም ሌላ ንብረትና ገንዘብ ካለ በህግ አግባብ እንዲመለስ ይደረጋል

49 የድስፕሊን ክስ አጀማመርና ስለእርምጃ አወሳሰድ

1. በማንኛውም የኮሚሽኑ ሰራተኛ ወይም ኃላፊ የሚመሰረት ክስ ቅጣት ከመወሰኑ በፊት ፈፅሞታል የተባለው የድስፕሊን ጉድለት እንድያውቀውና ራሱን የመከላከል ዕድል እንዲያገኝ በፅሑፍ ሊደርሰው ይገባል
2. ቀላል የድስፕሊን ቅጣት በተከሳሹ የቅርብ ኃላፊው የሚወሰን ሆኖ በ15 ቀናት ውስጥ ተወስኖ መገለፅ አለበት
3. የቅርብ ኃላፊ ማለት ከቡድን ፣ አገልግሎት ኃላፊዎች ጀምሮ ወደ ላይ ያሉ ሃላፊዎችን ያጠቃልላል
4. ከባድ የድስፕሊን ቅጣት በኮሚሽን ደረጃ በሚቋቋም የድስፕሊን ኮሚቴ ምርመራ ተካሂዶበት ከውሳኔ ሓሳብ ጋር ወደ ኮሚሽነር ቀርቦ በሁለት ወር ውስጥ መወሰን አለበት
5. የድስፕሊን ቅጣት የማንኛውም ፍርድ ቤት ውሳኔ ባለመጠበቅ ወይም ሳይከተል ሊወሰን ይችላል
6. በየደረጃው የሚቀርቡ የይግባኝ ቅሬታዎች ቅጣት ከተወሰነበት በአንድ ደረጃ ከፍ ብሎ ላለው ለቅርብ ኃላፊ ቀርበው ይወሰናሉ።

50 ከስራ ስለማገድ

ማንኛውም የኮሚሽኑ ሰራተኛ፦

1. በወንጀል ወይም በድስፕሊን ጥፋት የተከሰሰና የፈፀመው ጥፋት ከባድና ከስራ የሚያስወጣው ከሆነ ወይም በስራ ላይ የተዛባ ተፅዕኖ ያስከትላል ተብሎ ሲገመት ከስራውና ከደመወዙ ሊታገድ ይችላል።
2. እንዲታገድ በድስፕሊን ኮሚቴ የውሳኔ ሃሳብ ሲቀርብ ወይም በቀጥታ በኮሚሽነር ውሳኔ ይፈፀማል
3. እገዳው የፀና የሚሆነው ማገጃ ደብዳቤ ለሰራተኛው ከደረሰው ወይም በማስታወቂያ

መለጠፊ ሰሌዳ ካብ ዝተለጠፈሉ ግዘ ጀሚሩ እዩ።

4. እገዳ ዝፀንሓሉ ንሓደ ወርሒ ኾይኑ ብፍሉይ ምኽንያት ንሓደ ወርሒ ክናዋሕ ይኽእል
5. እቲ ሰራሕተኛ ወይ ሓላፊ በቲ ዝተብሃለ ጥፍኣት ነፃ እንተወፂኡ ዘይተኸፈሎ መሃያ ብዘይወለድ ይኸፈሎ

51 መሰል ይግበኣኒ

1. በብስራሕ ብርኩ ዝርከብ ሰራሐተኛ ብቐረባ ሓላፊኡ ብዝተውሃቦ ውሳነ እንተዘይተስማዕሚዑ ውሳነ ካብ ዝበፅሖ ኣብ ውሽጢ ሓሙሽተ መዓልትታት ናብ ዝቅፅል ሓላፊ ይግበኣኒ ክቐርብ ይኽእል
2. ዝቐረበ ናይ ይግበኣኒ ሕቶ ኣብ ውሽጢ 10 መዓልቲ ውሳነ ክረክብ ኣለዎ
3. ብኮሚሽነር ዝተውሃቦ ውሳነ ናይ መወዳእታ ይኸውን

52 ብዛዕባ እዋን ይርጋእ

1. ናይ ሰራሕተኛ መሃያ ኾነ ካልእ ክፍሊት ክሕተት ካብ ዝግባእ እዋን ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት እንተዘይተሓቲቱ ብይርጋእ ተራፊ ይኸውን
2. ቀሊል ናይ ድስፕሊን ቅፅዓት ዘስዕብ ጥፍኣት ዝፈፀመ ናይዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛ ናይ ምፅራይ እዋን ከይሓወሰ እቲ ጥፍኣት ካብ ዝተፈለጠሉ መዓልቲ ጀሚሩ ክሳብ 6 ወርሒ እንተዘይተከሲሱ ወይ ስጉምቲ እንተዘይተወሲድዎ ብይርጋእ ተራፊ ይኸውን
3. ከቢድ ናይ ድስፕሊን ቅፅዓት ዘስዕብ ጥፍኣት ዝፈፀመ ሰራሕተኛ ናይዚ ኮሚሽን ናይ ምፅራይ ግዜ ከይወሰኸ እቲ ጥፍኣት ካብ ዝተፈለጠሉ መዓልቲ ኣትሒዙ ኣብ ሓደ ዓመት ውሽጢ ብዘጥፍኦ እንተዘይተከሲሱ ወይ ስጉምቲ እንተዘይተወሲድዎ ቅፅዓት ብይርጋእ ተራፊ ይኸውን።
4. ብመሰረት እዚ ደንቢ ዝተውሃበ ቅፅዓት ድስፕሊን ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት ተፈፃሚ ይኸውን፣ እቲ ኮሚሽን ንሕድሕድ ቅፅዓት ድስፕሊን ናይ ይርጋእ እዋን ዝውስን መምርሒ ከውፅእ ይኽእል

53 ብዛዕባ ምልዓል ሪከርድ ቅፅዓት ድስፕሊን

ዝኾነ ሰራሕተኛ እዚ ኮሚሽን፦

1. ብቀሊል ድስፕሊን ጥፍኣት ዝተቐፅዐ ቅፅዓት

ሰሌዳ ከተለጠፈበት ግዜ ጀምሮ ነው

4. እገዳው የሚቆየው ለአንድ ወር ሆኖ በልዩ ምክንያት ለአንድ ወር ሊራዘም ይችላል
5. ሰራተኛው ወይም የስራ መሪ ጥፋት በተባለው ጉዳይ ነፃ ከሆነ ያልተከፈለበት ደመወዝ ካለወለድ ይከፈለዋል።

51 ስለ ይግባኝ መብት

1. በየስራ ደረጃው የሚገኘው ሰራተኛ በቅርብ ሃላፊው በተሰጠው ውሳኔ የማይስማማበት ከሆነ ውሳኔ ከደረሰበት በ5 ቀናተ ውስጥ አንድ እርከን ከፍ ብሎ ላለው ሃላፊ ይግባኝ ማለት ይችላል
2. የቀረበውን የይግባኝ ጥያቄ በ10 ቀን ውስጥ ውሳኔ ማግኘት አለበት
3. በኮሚሽነር የተሰጠ ውሳኔ የመጨረሻ ይሆናል

52 የይርጋ ግዜ

1. የሰራተኛው ደመወዝና ሌሎች ክፍያዎች መጠየቅ ከሚገባው ግዜ ጀምሮ እስከ አንድ ዓመት ካልተጠየቀ በይርጋ ውድቅ ይሆናል
2. ቀላል የድስፕሊን ቅጣት የሚያስከትል ጥፋት የፈፀመ የኮሚሽኑ ሰራተኛ የምርመራ ግዜ ሳይጨምር ጥፋቱ ከታወቀበት ቀን ጀምሮ እስከ 6 ወር ክስ ካልተመሰረተበት ወይም እርምጃ ከልተወሰደበት በይርጋ ቀሪ ይሆናል
3. ከባድ የድስፕሊን ቅጣት የሚያስከትል ጥፋት የፈፀመ የኮሚሽኑ ሰራተኛ የምርመራ ግዜ ሳይጨምር ጥፋቱን ከታወቀበት ቀን ጀመሮ በአንድ ዓመት ውስጥ ካልተከሰሰ ወይም እርምጃ ካልተወሰደበት ቅጣቱ በይርጋ ይታገዳል ወይም ቀሪ ይሆናል
4. በዚሁ ደንብ መሰረት የተሰጠ የድስፕሊን ቅጣት በአንድ ዓመት ውስጥ ተፈፃሚ ይሆናል፤ ኮሚሽኑ ለያንዳንዱ የድስፕሊን ቅጣት የይርጋ ግዜ የሚወስን መመሪያ ሊያወጣ ይችላል

53 የድስፕሊን ቅጣት ሪከርድን ስለማንሳት

ማንኛውም የኮሚሽኑ ሰራተኛ፦

1. በቀላል የድስፕሊን ጥፋት የተቀጣ ቅጣቱ

ካብ ዝተወሰነሉ ግዘ ጀሚሩ ን12 ኣዋርሕ ጥፍኣት እንተዘይተረኺብዎ

2. ካብ ስራሕ ምስንባት ወፃኢ ብከቢድ ጥፍኣት ድስፕሊን ካብ ዝተቐፅዐሉ ግዘ ጀሚሩ ን2 ዓመት ካልእ ጥፍኣት ድስፕሊን እንተዘይፈፂሙ እቲ ዝፀንሐ ሪከርድ ብፅሑፍ ይለዓለሉ።

ክፍሊ ዓሰርተ

ብዛዕባ ዝተፈላለዩ ኮሚቴታት

54 ኮሚቴ ድስፕሊን

ከቢድ ናይ ድስፕሊን ቅፅዓት ዘስዕቡ ጥፍኣታት ናይ ምምርማርን ኣፃርዩ ምስ ውሳነ ሓሳብ ናብ ዝምልከቶ ኣቕሪቡ ክውሰን ናይ ምግባር ስልጣን ዝተውሃቦ ኮሚቴ ድስፕሊን ተጣይሹ ኣሎ።

55 ኣወዳድባን ተፀዋዕነትን

1. ኮሚቴ ድስፕሊን ሓሙሽተ ኣባላት ይህልዉዎ፣
   ሀ. ሓደ ኣካቢ ኮሚቴ ዝርከቦም ክልተ ብኮሚሽነር ዝስየም፣
   ለ. ሰለስተ ብሰራሕተኛ ዝምረፁ ካብዚኦም ብውሑድ ሓንቲ ጓል ኣንስተይቲ ክትኾውን ኣለዋ
2. ተፀዋዕነት ኮሚቴ ንኮሚሽነር ይኾውን
3. ናይቲ ኮሚቴ ስራሕ ዘመን ክልተ ዓመት እዩ።

56 ስልጣንን ተግባርን ኮሚቴ ድስፕሊን

1. ኣብዚ ደንቢ ከቢድ ቅፅዓት ድስፕሊን ዘስዕቡ ተባሂሎም ዝተዘርዘሩ ጥፍኣታት መስረት ዝገበረ ዝተልዓሉ ክስታት የፃሪ፣ ናይ ውሳነ ሓሳብ ብምድላው ካብ ዝቐረበሉ ኣብ ውሽጢ 10 መዓልትታት ናብ ምክትል ኮሚሽነር ብምቅራብ። መልዐሊ ናይ ድስፕሊን ክሲ ነቲ ኮሚቴ ዝቀርብ ካብ እቲ ጥፍኣት ዝፈፀመ ሰራሕተኛ ክፈሊ ይኾውን

2. በቲ ዝተውሃበ ውሳነ ዘይዓገበ ወይ ቅሬታ ናይ ዘለዎ ሰራሕተኛ ተቐቢሉ ምስ ውሳነ ሓሳብ ናብ ኮሚሽነር ኣቅሪቡ የወስን
3. በብሰለስተ፣ ሽዱሽተ ወርሕን ዓመትን በቲ ኮሚቴ ናይ ዝተፈፀሙ ናይ ድስፕሊን ተግባራት ኣፈፃፅማ ሪፖርት ናብ ኮሚሽነር የቕርብ።

57 እዚ ኮሚሽን ኮሚቴ ድስፕሊን ዝሰርሓሉ ናይ ስርዓት መምርሒ ከውፅእ ይኽእል

58 ምጥያሽ ኮሚቴ ቁፃር ብርኪ ዕብየትን ዝውውርን

1. እቲ ኮሚሽን ካብ ዘለዎ ሰራሕተኛ ንክፍቲ ስራሕ መደብ፣ ብርኪ ዕብየት፣ ወይ ሓዱሽ ንምቁፃር

ከተወሰነበት ቀን ጀምሮ ለ12 ወራት ሌላ ጥፋት ካልፈፀመ

2. ከስራ ስንብት ውጭ በከባድ የድስፕሊን ጥፋት ከተቀጣበት ጊዜ ጀምሮ ለ2 ዓመት ሌላ የድስፕሊን ጥፋት ካልፈፀመ የቆየው የቅጣት ሪከርድ በፅሑፍ ይነሳለታል።

ክፍል አስር

ስለ ልዩ ልዩ ኮሚቴዎች

54 የድስፕሊን ኮሚቴ

ከባድ የድስፕሊን ቅጣት የሚያስከትሉ ጥፋቶች የመመርመርና አጣርቶ ከውሳኔ ሐሳብ ጋር ለሚመለከተው አቅርቦ እንዲወሰን የማድረግ ስልጣን የተሰጠው የድስፕሊን ኮሚቴ ተቋቁመዋል

55 አደረጃጀትና ተጠሪነት

1. የድስፕሊን ኮሚቴ አምስት አባላት ይኖሩታል፣
   ሀ. አንድ የኮሚቴው ሰብሳቢ የሚገኝበት ሁለት በኮሚሽነሩ የሚሰየሙ፣
   ለ. ሶስት በኮሚሽኑ ሰራተኛ የሚመረጡ ከነሱ ቢያንስ አንዱ ሴት መሆን ይኖርባታል

2. ኮሚቴው ተጠሪነቱ ለኮሚሽነሩ ይሆናል
3. የኮሚቴው የስራ ዘመን ሁለት ዓመት ነው

56 የድስፕሊን ኮሚቴ ስልጣንና ተግባር

1. በዚሁ ደንብ ውስጥ ከባድ የድስፕሊን ቅጣት የሚያስከትሉ ተብለው የተዘረዘሩት ግድፈቶችን መሰረት አድርገው ለሚነሱ ክሶች ያጣራል ወይም ይመረምራልየውሳኔ ሐሳብ በማዘጋጀት በቀረበለት በ10 ቀናት ውስጥ ለምክትል ኮሚሽነሩ በማቅረብ ያስወስናል። መነሻ የድስፕሊን ክስ ለኮሚቴው የሚቀርበው ከጥፋት ፈፃሚው ሰራተኛ በስራ ክፍሉ ይሆናል

2. በተሰጠው ውሳኔ ያልተስማማ ወይም ቅሬታ ያለው የኮሚሽኑ ሰራተኛ ያስተናግዳል ከውሳኔ ሐሳብ ጋር ለኮሚሽነሩ አቅርቦ ያስወስናል
3. በየ3፣ 6 ወራትና በዓመት በኮሚቴው የተከናወኑት የድስፕሊን ተግባራት የአፈፃፀም ሪፖርት ለኮሚሽነሩ ያቀርባል።

57 ኮሚሽኑ የድስፕሊን ኮሚቴ የሚሰራበት የስነ ስርዓት መመሪያ ሊያወጣ ይችላል

58 የቅጥር፣ የደረጃ ዕድገትና የዝውውር ኮሚቴ ስለማቋቋም

1. ኮሚሽኑ ካለው ሰራተኛ ለክፍት የስራ መደብ፣ ደረጃ ዕድገት፣ ወይም አዲስ ለመቅጠር

ክቁፀሩ ንዘመልከቱ ተወዳደርቲ ብኣግባቡ ብምውድዳር መሪፁ ምስ ውሳነ ሓሳብ ናብ ኮሚሽነር ኣቕሪቡ ዘወስን ኮሚቴ ቁፃር ዕብየትን ዝውውርን ይህልዎ

2. ኣወዳድባ ኮሚቴ ዝህልዉዎ ኣባላትን፣
   ሀ. ሓሙሽተ ኣባላት ሒዙ ይውደብ፣
   ለ. ሓደ ኣካብን ሓደ ኣባልን ብኮሚሽነር ይምደቡ
   ሐ. ሓላፊ ፋይናንስን ግልጋሎትን ናይቲ ኮሚቴ ፀሓፊ ይኸውን፣
   መ. ክልተ ብሰራሕተኛ ዝምረፁ ኮይኖም ካብ ውሽጦም ብውሑድ ሓንቲ ጓል ኣንስተይቲ ትኸውን
3. ተፀዋዕነት ኮሚቴ ንኮሚሽነር ኮይኑ ናይ ስራሕ ዘመን ክልተ ዓመት ይኸውን ኮይኑ ግን ኣድላዪ ኮይኑ እንትርከብ ምቕያር ይከኣል እዩ።

59 ስልጣንን ሓላፈነትን ኮሚቴ

1. ንቁፃር ወይ ብርኪ ዕብየት ደለይቲ ምልክታ ብእዋኑ ምውፅኡ እኹል እዋን ምዝገባ ምሃቡ፣ ምዝገባ ተወዳደርቲ ብኣግባቡ ምክያዱን ካልኦት ሕጋዊ መንገድታት ምምልኦም ምርግጋፅ።

2. ብተወዳደርቲ ዝቐረበ መረዳእታ ምስ ናይቲ ኮሚሽን ዘውፅኦም ናይ ቁፃር፣ ዕብየት መመዘኒ ነጥብታት ይግምግም፣ ነቲ ቦታ ብቑዓት ዝኾኑ ይመርፅ፣ እድላይ ኾይኑ እንትተራእይዎ ናይ ቃል ወይ ፅሑፍ ፈተና ይህብ።
3. ብመሰረት መወዳደሪ ደረጃ ውፅኢት ተወዳደርቲ የውፅእ
4. ናይ ተወዳደርቲ ድሕሪት ታሪክ ብምትእኽኻብ ከም መመዘንን መዕቀንን ክጥቀመሉ ይኽእል
5. ኮሚቴ ኣብዘውፅኦ ናይ ተወዳደርቲ ብርኪ ነጥቢ ካብ ዝገበሮም ምይይጣት ብምልዓል ኣብ ማዕረ ብርኪ ንዝርከቡ ተወዳደርቲ ብዓብላላይ ድምፂ ይውሰን ኣብ ማዕረ ድምፂ ኣካቢ ዝደገፎ ስዓሪ ይኸውን
6. ኣብ ተወዳደርቲ ማእኸል ብጠቕላላ ውፅኢት በሊፁ ዝተረኸበን ነቲ ክምደበሉ ዝተሓሰበ ይምጥን እዩ ኢሉ ንዝኣምነሉ መሪፁ ምስ ውሳነ ሓሳብ ናብ ኮሚሽነር ኣቕሪቡ የወስን፣ ዝተወሰነ የፍፅም።
7. እቲ ኮሚቴ ናይ ባዕሉ ስነ ስርዓት መምርሒ ከውፅእ ይኽእል።

እንዲቀጠሩ ካመለከቱት ተወዳዳሪዎች በአግባቡ በማወዳደርና በመምረጥ ከውሳኔ ሐሳብ ጋር ለኮሚሽነሩ አቅርቦ የሚያስወስን የቅጥር የደረጃ ዕድገትና የዝውውር ኮሚቴ ይኖረዋል

2. የኮሚቴው አደረጃጀትና የሚኖሩት አባላት
   ሀ. በአምስት አባላት ይደራጃል
   ለ. አንድ ሰብሳቢና አንድ አባል በኮሚሽነሩ ይሰየማሉ
   ሐ. የፋይናንስና የአገልግሎት ሃላፊ የኮሚቴው ፀሓፊ
   መ. ሁለት በኮሚሽኑ ሰራተኛ የሚመረጡ ቢያንስ አንዱ ሴት ትሆናለች፣

3. የኮሚቴው ተጠሪነት ለኮሚሽነሩ ሆኖ የስራ ዘመን ሁለት ዓመት ይሆናል፡ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ በሚገኝበት ጊዜ መቀየር ይቻላል።

59 የኮሚቴው ስልጣንና ኃላፊነት

1. ለቅጥር ወይም ደረጃ ዕድገት ፈላጊዎች በወቅቱ ማስታወቂያ መውጣቱ፣ በቂ የምዝገባ ግዜ መሰጠቱ፣ ምዝገባ በአግባቡ መከናወኑና ሌሎች ሕጋዊ አካሄዶች መሟላታቸው ያረጋግጣል።

2. በተወዳዳሪዎች የቀረቡ ማስረጃዎች ኮሚሽኑ ካወጣቸው የቅጥር ፣ የደረጃ ዕደገት መመዘኛዎች ይገመግማል፣ ለቦታው ብቁ የሆነ ይመርጣል፣ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ የቃል ወይም የፅሑፍ ፈተና ይሰጣል።
3. በማወዳደሪያ ውጤት መሰረት የተወዳዳሪዎችን ደረጃ ያወጣል
4. የተወዳዳሪዎች የኋላ ታሪክ የሚመለከት መረጃ በማሰባሰብ እንደመመዘኛ መስፈርት ሊጠቀምበት ይችላል
5. ኮሚቴው ባወጣው የተወዳዳሪዎች የነጥብ ደረጃና ካካሄዳቸው ውይይቶች በመነሳት በእኩል ደረጃ የሚገኙትን ተወዳዳሪዎች በድምፅ ብልጫ ይወሰናል፡የአባላት ድምፅ እኩል ከሆነ ሰብሳቢው የደገፈው ያሸንፋል
6. ከተወዳዳሪዎቹ መካከል በአጠቃላይ ውጤት ብልጫ ያለውና ለታሰበው ቦታ ይመጥናል ብሎ የሚያምንበት መርጦ ከውሳኔ ሐሳብ ጋር ለኮሚሽነሩ ያቀርባል
7. ኮሚቴው የራሱ የስነ ስርዓት መመሪያ ሊያወጣ ይችላል

ክፍሊ ዓሰርተ ሓደ
ብዛዕባ ኣርማን ወረቐት መለለይ መንነትን

60 ኣርማን ኣድላይነቱን
1. እዚ ኮሚሽን መንነቱ ዝገልፀሉን ምጉልባት ስነ ምግባር፣ ምክልኻል ግዕዝይና ዘለዎ እጃም ዘንፀባርቕ ትሕዝቶ ዘለዎ ኣርማ ይህልዎ
2. ኣርማ እቲ ኮሚሽን ኣብ ተሸከርከርቱ፣ ኣብ ሕድሕድ ሰራሓተኛ መንነት ወረቐትን ኣብ ካልእ ኣድላይ ኣብ ዝኾነ ምጥቃም ይከኣል

61 ወረቐት መለለይ መንነት
1. ዝኾነ ሰራሕተኛ እቲ ኮሚሽን መንነቱ ዝገልፅ በዚ ኮሚሽን ዝተዳለወ ወረቐት መለለይ መንነት ይህልዎ
2. ናይቲ ሰራሕተኛ ወይ ሓላፊ ወረቐት መለለይ መንነት፣
   ሀ. ናይቲ ኮሚሽን ኣርማ
   ለ. ናይቲ ሰራሕተኛ ወይ ሓላፊ ሙሉእ ሽም፣ ብርኪ ስራሕ፣ ስራሕ መደብ፣ ዓይነት ደምን መፍለይ ቁፅርን ይሕዝ፣
3. ዝኾኑ ሰራሕተኛ ሕጊ እንተኽብር፣ እንትፍፅም፣ እነትፍፅም ወረቐት መለለይ መንነት ኣብ ዘድልየሉ እዋን ከርኢ ኣለዎ።

ክፍሊ ዓሰርተ ክልተ
ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

62 መምርሒ ናይ ምውፃእ ስልጣን
እቲ ኮሚሽን ነዚ ደንቢ ንምፍፃም ዘድልዮ መምርሒታት ከውፅእ ይኽእል

63 ብዛዕባ ካልኦት ሕግታት ተፈፃምነት
1. ነዚ ደንቢ ክሳብ ዘይተፃረረ ኣግባብ ዘለዎም ካልኦት ርክብ ውዕሊ ስራሕ ዝምልከቱ ዝርዝር ድንጋገታት ናይቲ ኮሚሽን ኣካል ርክብ ውዕሊ ስራሕ ተገይሮም ይውሰዱ።
2. እዚ ደንቢ ቅድሚ ምውፅኡ ይኹን ምስወፀ ኣብ ዝተገበረ ውዕሊ ስራሕ ወይ ብካልእ ኩነታት ተወሲኑ ሰራሕተኛ ዝረኽቦ ዝኾነ ዝሓሸ ጥቕሚ እዚ ደንቢ ኣይቕነሰሉን።

ክፍል አስራ አንድ
ስለአርማና መታወቂያ ወረቀተ

60 የአርማ አስፈላጊነት
1. ኮሚሽኑ ማንነቱን የሚገልፅበት በስነ ምግባር ማጎልበት፣ ሙስና መከላከል ያለው ሚና የሚያንፀባርቅ ይዘት ያለው አርማ ይኖረዋል
2. አርማው በኮሚሽኑ ተሽከርካሪዎች፣ በያንዳንዱ የኮሚሽን ሰራተኛ መታወቂያና በሌላ አስፈላጊ በሆነ መጠቀም ይቻላል

61 የመታወቂያ ወረቀት
1. ማንኛውም የኮሚሽኑ ሰራተኛ ማንነቱን የሚገልፅ በኮሚሽኑ የተዘጋጀ የመታወቅያ ወረቀት ይኖረዋል
2. የሰራተኛው ወይ ኃላፊ መታወቂያ ወረቀተ፣

   ሀ. የኮሚሽኑ አርማ፣
   ለ.የሰራተኛው /ኃላፊ/ ሙሉ ስም፣ የስራው መደብ ደረጃ፣ የደም አይነትና መለያ ቁጥር ይይዛል፣
3. ማንኛውም ሰራተኛ ሕግ ሲያስከበር ወይ ሲፈፅም መታወቂያ ወረቀት ማሳየት አስፈላጊ ሆኖ በተገኘበት ማሳየት አለበት

ክፍል አስራ ሁለት
ተለያዩ ድንጋጌዎች

62 መመሪያ የማውጣት ስልጣን
ኮሚሽኑ ለዚሁ ደንብ ተፈፃሚነት የሚያስፈልጉትን መመሪያዎች ሊያወጣ ይችላል

63 ስለሌሎች ሕጎች ተፈፃሚነት
1. ይህንን ደንብ እስካልተቃረኑ ድረስ አግባብ ያላቸው ሌሎች የስራ ውል ግንኙነትን የሚመለከቱ ዝርዝር ድንጋጌዎች የኮሚሽኑ የስራ ውል ግንኙነት አካል ሆነው ይቆጠራሉ
2. ይህ ደንብ ከማውጣቱ በፊትም ሆነ በኋላ በተደረገ የስራ ውል ወይም በሌላ ሁኔታ ተወስኖ ሰራተኛው የሚያገኘው ማናቸውንም የተሻለ ጥቅም በዚህ ደንብ አይቀነስበትም

64 ደንቢ ብዛዕባ ምምሕያሽ
እቲ ኮሚሽን ኣድላይ ኾይኑ እንትረኸቦ ነዚ ደንቢ ናብ ዝምልከቶ ኣካል ኣቅሪቡ ክመሓየሽ ክገብር ይኽእል

65 በዚ ደንቢ ብዛዕባ ዘይተሸፈኑ ጉዳያት
በዚ ደንቢ ዘይተሸፈኑ ምምሕዳራዊ ጉዳያት ምስ ስቪል ሰርቪስ ሕግታትን መትከላትን ብዝተገናዘበ ንክፃረዩ ብምግባር ኮሚሽነር ውሳነ ይህበሎም።

66 እዚ ደንቢ ዝፀንዐሉ ግዜ
እዚ ደነቢ ካብ ግንቦት 30/1998 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይከውን።

ፀጋይ በርሀ
ፕረዚዳንት
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

64 ስለ ደንቡን ማሻሻል
ኮሚሽኑ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ይህንን ደንብ ለሚመለከተው አካል አቅርቦ እንዲሻሻል ሊያደርግ ይችላል

65 በዚህ ደነብ ስላልተሸፈኑ ጉዳዮች
በዚህ ደንብ ያልተሸፈኑ አስተዳደራዊ ጉዳዮች ከስቪል ሰርቪስ ሕግጋትና መርሆዎች በማገናዘበ እንዲጣሩ በማድረግ ኮሚሽነሩ ውሳኔ ይሰጥባቸዋል።

66 ደንቡ የሚፀናበት ግዜ
ይህ ደንብ ከግንቦት 30/1998 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ፕሬዚዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 15 ዓመት ቑ.2 መቐለ ለካቲት 10/1999	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	15ኛ ዓመት ቁ.2 መቐለ የካቲት 10/1999

ደንቢ ቁፅሪ 2/1999
ብውልቀ ንክሰርሑ ዝተፈቐደሎም ኦዲተራትን ክኢላታት ሒሳብን ብቕዓት ሞያ መረጋገፂ ወረቐት ምስክር ዝወሃበሉ ደንቢ

ኣብ ውሽጢ'ዚ ክልል ኢንቨስትመንት ንክተባባዕ ኣብ ዝግበር ፃዕሪ ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ካብሎ ዝግባእ ሙያዊ ግልጋሎት ብምውፋይ ብዓል ሃብቲ ኣብ ዝተዋፈሮ ዘፈር ንግዲ ዘውፅሎ መዋዕለ ንዋይ ብኣግባቡ ብምሓዝን ምምዝጋብን ዘተኣማምን መረዳእታ ንምርካብን ናይ ግብሪ ግቡእ'ውን ብእዋኑ ምኽፋል ንክኽእል፣

ናይ ውልቀ ክፍለ ኢኮኖሚ ብምጥንኻር ዝሓሸ ስርዓት ኣተሓሕዛ ሒሳብ ንክህሉን ሽፋን ግልጋሎት ኦዲት ንምዕባይ ስለዝክእል፣ብውልቀ ስራሕቲ ሒሳብን ኦዲትን ዝሰርሑ ሰብ ሙያታት ዝምርሕሉ ስርዓት ምዝርጋሕን ምስቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ዝህልዎም ርክብ ብሕጊ ምውሳን ኣድላይ ስለዝኾነ፣

ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ክልል ትግራይ ኣብ ዳግም መጣየሺ ኣዋጁ ቁፅሪ 51/1994 ዓንቀፅ 7/11/ ብዝተቐመጠሉ ስራሕን ሓላፍነትን መሰረት ብውልቀ ንዝሰርሑ ኦዲተራትን ክኢላታት ሒሳብን ኣብቲ ሞያ ክሰርሕ ዝክእል ብቕዓት ሙያ መረጋገፂ ወረቐት ምስክር ንምሃብ፣ ንምሕዳስ፣ ምእጋድን ምስራዝን ንክኽእል፣

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ፣ኣብ ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ትግራይ፣ዓንቀፅ 49(3)(ሀ)ን(ወ)ን መሰረት ነዚ

ደንብ ቁጥር 2/1999
በግል መስራት የተፈቀደላቸው ኦዲተሮችና የሂሳብ አዋቂዎች የሞያ ብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት የሚሰጥበት ደንብ

በክልሉ ውስጥ ኢንቨስትመንት እንዲበረታታ በሚደረገው ጥረት ዋና ኦዲተር ፅህፈት ቤት የበኩሉን ሙያዊ አገልግሎት በማበርከት ባለሃብቱ በተሰማራበት የንግድ ዘርፍ የሚያውለውን መዋዕለ ንዋይ በአግባቡ በመያዝና በመመዝገብ አስተማማኝ መረጃ ለማግኘትና የግብር ግዴታውንም በወቅቱ ለመወጣት እንዲችል፣

የግሉ ክፍለ ኢኮኖሚን ማጠናከር የተሻለ የሂሳብ አያያዝ ስርዓት እንዲኖርና የኦዲት አገልግሎት ሽፋንን ለማሳደግ ስለሚያስችል፣በግል የሂሳብና የኦዲት ስራ የሚሰሩ ባለሙያዎች የሚመሩበትን ስርዓት መዘርጋትና ከዋና ኦዲተር ፅህፈት ቤት ጋር የሚኖራቸው ግንኙነት በህግ መወሰን አስፈላጊ በመሆኑ፣

የትግራይ ክልል ዋና ኦዲተር ፅህፈት ቤት ለማቋቋም የወጣ አዋጅ ቁጥር 51/1994 ዓንቀፅ 7(11) በተቀመጠለት ስራና ሃላፊነት መሰረት በግል ለሚሰሩ ኦዲተሮችና የሂሳብ አዋቂዎች በሙያው ሊያሰራ የሚችል የሙያ ብቃት ማረጋገጫ፣ምስክር ወረቀት ለመስጠት፣ለማደስ፣ለማገድና ለመሰረዝ እንዲችል፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው ሕገመንግስት አንቀፅ 49(3) (ሀ) እና (ወ) መሰረት ይህን ደንብ አውጥቷል።

ደንቢ ኣውጺኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

1.ሓፂር ርእሲ፣

እዚ ደንቢ "ብውልቀ ንዝሰርሑ ኦዲተራትን ክኢላታት ሒሳብን ብቅዓት ሙያ መረጋገፂ ወረቐት ምስክር መውሃቢ ደንቢ ቁፅሪ 2/1999" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

2.ትርጉም

ናይቲ ቃል ኣገባብ ካልእ ትርጉም ዘውህቦ እንተዘይኮይኑ ኣብ ውሽጢ'ዚ ደንቢ፣

1. "ዋና ኦዲተር"ን "ቤት ፅሕፈትን" ማለት ብቅደም ሰዓብ ዋና ኦዲተር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይን ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ማለት'ዩ።
2. "ኮሚቴ"ማለት ብውልቀ ፣ኦዲተርን ክኢላ ሒሳብን ኮይኖም ክሰርሑ ንዝደልዩ ኣመልከቲ ዘቅርብዎ መረዳእታታት ኣፃርዩ ንዋና ኦዲተር ውሳነ ሓሳብ ዘቕርብ ብመሰረት'ዚ ደንቢ ዝተጣየሸ ኣካል ማለት'ዩ።
3. "ዝተፈቐደሉ ኦዲተር" ማለት ኣብ ትግራይ ብሄራዊ ክልል ውሽጢ ስራሕቲ ኦዲት ንኸካይድ ብኣዋጅ ቁፅሪ 51/1994ን ብመሰረት እዚ ደንቢ'ዙይን ብቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ክልል ትግራይ ብቅዓት መረጋገፂ ወረቐት ምስክር ዝረኸበ ውልቀ ሰብ ማለት'ዩ።
4. "ዝተፈቐደሉ ክኢላ ሒሳብ "ማለት ኣብ ውሽጢ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ስራሕቲ ሒሳብ ንኽሰርሕ ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 51/1994ን እዚ ደንቢ 'ዙይን ብቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ብቕዓት መረጋገፂ ፍቓድ ዝረኸበ ውልቀ ሰብ ማለት'ዩ።
5. "መምርሒ" ማለት ነዚ ደንቢ'ዙይ መፈፀሚ ዝወፅእ ዝርዝር ሓሳብ'ዩ።

ክፍል አንድ
ጠቅላላ

1.አጭር ርዕስ፣

ይህ ደንብ "በግል ለሚሰሩ ኢዲተሮችና የሂሳብ አዋቂዎች የሙያ ብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት አሰጣጥ ደንብ ቁጥር 2/1999" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2.ትርጓሜ፣

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም ሊያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ ውስጥ፣

1. "ዋና ኦዲተር"ና "ፅህፈት ቤት" ማለት እንደ ቅደም ተከተላቸው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ዋና ኦዲተርና የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ዋና ኢዲተር ፅህፈት ቤት ማለት ነው።
2. "ኮሚቴ" ማለት በግል ኦዲተሮችና ሂሳብ አዋቂዎች ሆነው ለመስራት የሚፈልጉ አመልካቾችን መረጃዎች አጣርቶ ለዋና ኦዲተሩ የውሳኔ ሃሳብ የሚያቀርብ በዚህ ደንብ መሰረት የተቋቋመ አካል ማለት ነው።
3. "የተፈቀደለት ኦዲተር" ማለት በትግራይ ብሄራዊ ክልል ውስጥ የኦዲት ስራ እንዲሰራ በአዋጅ ቁጥር 51/1994 እና በዚህ ደንብ መሰረት በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት የብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ያገኘ ግለሰብ ማለት ነው።
4. "የተፈቀደለይ ሂሳብ አዋቂ" ማለት በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ውስጥ የሂሳብ ስራ እንዲሰራ በአዋጅ ቁጥር 51/1994 እና በዚህ ደንብ መሰረት በዋና ኦዲተር ፅህፈት ቤት የብቃት ማረጋገጫ ፍቃድ ያገኘ ግለሰብ ማለት ነው።
5. "መመሪያ" ማለት ይህንን ደንብ ለማስፈፀም የሚወጣ ዝርዝር ሐሳብ ነው።

ክፍሊ ክልተ
ዝተፈቐደሎም ኦዲተራትን ክኢላታት ሒሳብን ዝፍፅምዎም ስራሕቲ

3. ዝተፈቐደሎም ኦዲተራት

1. ዝተዳለው መግለፂታት ሒሳብ ኦዲት ምግባርን ኣብቶም መግለፂታት ዘለዎም ሪኢቶ ምግላፅ፣
2. ኣብ ኣተሓሕዛ ሒሳብ፣ፋይናንስን ኦዲትን ስልጠና ምሃብ፣
3. ናይ ኦዲት ማንዋል ከዳለዉ ይክእሉ።

4. ዝተፈቐደሎም ክኢላታት ሒሳብ

1. ሒሳብ ምዕፃው፣መግለፂታት ሒሳብ ምድላው፣
2. ኣተሓሕዛ ሒሳብን ስርዓት ውሽጢ ቁፅፅርን ምዝርጋሕ፣
3. ሒሳብ ምፅራይ፣
4. ናይ ታክስ ሒሳብ ምስራሕ፣
5. በጀት ምድላው፣
6. ትንተና ፋይናንስ ምክያድ፣
7. ንስራሕቲ ሒሳብ ግልጋሎት ምኽሪ ምሃብ፣
8. ናይ ፋይናንስ ማንዋል ከዳሉዉ ይኽእሉ፣

ክፍሊ ሰለስተ
ኮሚቴ ብዛዕባ ምጥያሽ

5.ብዛዕባ'ቲ ኮሚቴ

1. ብውልቀ ንክሰርሑ ዘመልከቱ ኦዲተራትን ክኢላታት ሒሳብን በቲ ሙያ ዝዋፈሩ ዝክእሉ ምኻኖም ኣረጋጊፅካ ወረቐት ምስክር ክወሃቦም፣ ክሕደሰሎም፣ ክእገድ፣ ክስረዝ ንዋና ኦዲተር ሓሳብ ዘቕርብ ፣ኣብቲ ቤት ፅሕፈት ካብ ዘለዉ ዝተፈላለዩ ሓለፍቲ ተፀዋዕነቱ ንዋና ኦዲተር ዝኾነ ኮሚቴ ይጣየሽ፣
2. ናይቲ ኮሚቴ ኣባላት ተዋፅኦ፣ተግባርን ሓላፍነትን ስርዓት ኣሰራርሕኡን ዝርዝሩ ብመምርሒ ይግለፅ።

ክፍል ሁለት
የተፈቀደላቸው ኢዲተሮችና ሂሳብ አዋቂዎች የሚያከናውኗቸው ስራዎች

3. የተፈቀደላቸው ኦዲተሮች

1. የተዘጋጁ የሂሳብ መግለጫዎች ኦዲት ማድረግና በመግለጫዎቹ ላይ ያላቸውን አስተያየት መግለፅ፣
2. የሂሳብ አያያዝ፣የፋይናንስና ኦዲት ስልጠና መስጠት፣
3. የኦዲት ማንዋል ሊያዘጋጁ ይችላሉ።

4.የተፈቀደላቸው ሂሳብ አዋቂዎች

1. ሂሳብ መዝጋት፣የሂሳብ መግለጫዎችን ማዘጋጀት፣
2. የሂሳብ አያያዝና የውስጥ ቁጥጥር ስርዓትን መዘርጋት፣
3. ሂሳብ ማጣራት፣
4. የታክስ ሂሳብ መስራት፣
5. በጀት ማዘጋጀት፣
6. የፋይናንስ ትንተና ማካሄድ፣
7. የሂሳብ ስራ የምክር አገልግሎት መስጠት፣
8. የፋይናንስ ማንዋል ሊያዘጋጁ ይችላሉ።

ክፍል ሶስት
ኮሚቴ ስለ ማቋቋም

5. ስለኮሚቴው

1.በግል ለመስራት ያመለከቱ ኦዲተሮችና የሂሳብ አዋቂዎች በሙያው መስራት የሚችሉ መሆናቸውን በማረጋገጥ የምስክር ወረቀት እንዲሰጣቸው፣እንዲታደሰላቸው፣ለማገድ፣ለመሰረዝ ለዋና ኦዲተሩ ሃሳብ የሚያቀርብ፣በፅህፈት ቤቱ ካሉት የተለያዩ የስራ ሃላፊዎች ተጠሪነቱ ለዋና ኦዲተር የሆነ ኮሚቴ ይቋቋማል።

2.የኮሚቴው አባላት ተዋፅኦ፣ተግባርና ሃላፊነት እና ሌሎች የአሰራር ስርአቶች ዝርዝር በመመሪያ ይገለፃል።

ክፍሊ አርባዕተ
ብዛዕባ ብርክታት ዝተፈቐደሎም ኦዲተራትን ክኢላታት ሒሳብን

6.ብርክታት ዝተፈቐደሎም ኦዲተራት

1.ዝተፈላለዩ ብርኪ ትምህርቲ ልምዲ ስራሕ ወዘተ ዘለዎም ዝተፈላለዩ ብርክታት ዝተፈቐደሎም ኦዲተራት ይህልዉ፣

2.እቲ ዝኣነሰ ተደላይ ክእለት ቀዳማይ ዲግሪ ብኣካውንቲንግ ኮይኑ ሕድሕድ ብርኪ ዝጠልቦ ብርኪ ትምህርቲ፣ልምዲ ስራሕ---ወዘተ ዝርዝር ኣብ መምርሒ ይወፅእ።

7.ብርክታት ዝተፈቐደሎም ክኢላታት ሒሳብ

1.ዝተፈላለዩ ብርኪ ትምህርቲ ልምዲ ስራሕ ወዘተ ዘለዎም ዝተፈላለዩ ብርክታት ዝተፈቐደሎም ክኢላታት ሒሳብ ይህልዉ፣

2.እቲ ዝነኣሰ ተደላይ ክእለት ዲፕሎማ ብኣካውንቲንግ ኮይኑ ሕድሕድ ብርኪ ዝጠልቦ ብርኪ ትምህርቲ፣ልምዲ ስራሕ---ወዘተ ዝርዝር ኣብ መምርሒ ይወፅእ።

ክፍሊ ሓሙሽተ
ምስክር ወረቐት ብዛዕባ ምእጋድ፣ምስራዝን ምሕዳስን

8.ወረቐት ምስክር ዝእገደሉ፣ዝስረዘሉን ዝሕደሰሉን ኩነታት

1. እቲ ኮሚቴ ወረቐት ምስክር ዝተውሃቦም ኦዲተራት ይኹኑ ክኢላታት ሒሳብ ዝተፈላለየ ጥፍኣታት ፈፂሞም'ዮም ኢሉ እንትጥርጥር፣ ከከም ኩነታቱ ንዝተውሃቦም ወረቐት ምስክር ክእገድ፣እቲ ጥፉኣት ምፍፃሞም እንትረጋገፅ ድማ ክስረዝ ንዋና ኦዲተር ሓሳብ የቅርብ።

2.ወረቐት ምስክር ተኣጊድዎ ወይ ተሰሪዝዎ ዝነበረ ዝተፈቐደሉ ኦዲተር ወይ ክኢላ ሒሳብ እቲ ፈፂሞዎ ዝነበረ ጥፍኣት ዝተስተኻኸለ ወይ ዝተኣረመ ምዃኑ በቲ ኮሚቴ እንትእመነሉ እንደገና ክሕደሰሉ ይክእል፣

3.ወረቐት ምስክር ዘኣግዱ ወይ ዘሰርዙ ዓይነታት ጥፍኣትን እቲ ጥፍኣት ምስተስተኻኸለ ወረቐት ምስክር ዝሕደሰሉ

ክፍል አራት
ስለተፈቀደላቸው ኦዲተሮችና የሂሳብ አዋቂዎች ደረጃዎች

6.የተፈቀደላቸው ኦዲተሮች ደረጃዎች

1.የተለያየ የትምህርት ደረጃ የስራ ልምድ ወዘተ ያላቸው የተለያዩ የተፈቀደላቸው ኦዲተር ደረጃዎች ይኖራሉ።

2.አነስተኛው ተፈላጊ ችሎታ የመጀመሪያ ዲግሪ በአካውንቲንግ ሆኖ ለእያንዳንዱ ደረጃ የሚያስፈልገውን የትምህርት ደረጃ፣የስራ ልምድ---ወዘተ ዝርዝር በመመሪያ ይወጣል።

7.የተፈቀደላቸው የሂሳብ አዋቂዎችና ደረጃዎች

1.የተለያዩ የትምህርት ደረጃ የስራ ልምድ ወዘተ ያላቸው የተለያዩ የተፈቀደላቸው የሂሳብ አዋቂዎች ደረጃዎች ይኖራሉ።

2.አነስተኛው ተፈላጊ ችሎታ በአካውንቲንግ ዲፕሎማ ሆኖ ለእያንዳንዱ ደረጃ የሚያስፈልገውን የትምህርት ደረጃ፣የስራ ልምድ---ወዘተ ዝርዝር በመመሪያ ይወጣል።

ክፍል አምስት
ስለምስክር ወረቀት እገዳ፣ስረዛና እደሳ

8. የምስክር ወረቀት የሚታገድበት፣ የሚሰረዝበትና የሚታደስበት ሁኔታዎች

1. ኮሚቴው የምስክር ወረቀት ለተሰጣቸው ኦዲተሮች ይሁኑ ሂሳብ አዋቂዎች የተለያየ ጥፋት ፈፅመዋል ብሎ ሲጠረጥር፣ እንደየሁኔታው የተሰጣቸውን የምስክር ወረቀት እንዲታገድ፣ ጥፋቱ የተፈፀመ መሆኑ ሲረጋገጥ ደግሞ እንዲሰረዝ ለዋና ኦዲተር ሃሳብ ያቀርባል።

2.የምስክር ወረቀቱ ታግዶበት ወይም ተሰርዞበት የነበረ የተፈቀደለት ኦዲተር ወይም የሂሳብ አዋቂ ፈፅሞት የነበረው ጥፋት የተስተካከለ ወይም የታረመ መሆኑን በኮሚቴው ሲታመንበት እንደገና ሊታደስለት ይችላል።

3.የምስክር ወረቀትን የሚያሳግዱ ወይም የሚያሰርዙ የጥፋት ዓይነቶችና ጥፋቱ ሲስተካከል የምስክር ወረቀት የሚታደስበት ወይም እንደአዲስ የሚሰጥበት አገባብ ዝርዝር

ወይ ከምብሓዱሽ ዘወሃበሉ አገባብ ዝርዝር ብመምርሒ ይግለፅ።

ክፍሊ ሽዱሽተ
ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

9. ናይ ምትሕብባር ግቡእ

ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር፣ብውልቀ ንከሰርሑ ዝተፈቀደሎም ኦዲተራትን ክኢላታት ሒሳብን ብርኪ ሙያኦም ዝሕልውን፣ናይቲ ሙያ ስነምግባር ዘኽብሩን፣ ዝህብዎ ግልጋሎትሕግን ደንብን ዝተኸተለ ምዃኑንምቁፅፃር ንኽካኣል ፣ዝኾነ ዝተፈቐደሉ ኦዲተር ወይ ክኢላ ሒሳብ ኣብ ዝተሓተተሉ እዋን፣

1.ናይ መንግስታዊ ትካላት ኦዲት ሪፖርት፣
2.ናይ ባዕሉ ሓይሊሰብን ናይ ስራሕ ምንቅስቓስን፣
3.ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ትግራይ ዝሓቶም ካልኦት መረዳእታታት ናብቲ ቤት ፅሕፈት ናይ ምቕራብ ግቡእ ኣለዎ።

10.ብዘይፍቓድ ስራሕቲ ኦዲት ወይ ሒሳብ ምክያድ ዝተኸልከለ ብዛዕባ ምዃኑ፣

1.ዝኾነ ውልቀ ሰብ ብመሰረት'ዚ ደንቢ ካብኡ ዝድለዩ መመዘኒ ረቛሒታት ኣማሊኡ ዝተፈቐደሉ ኦዲተር ወይ ክኢላ ሒሳብ ኮይኑ ንክሰርሕ ብምምልካት በቲ ኮሚቴ ተፃርዩ በቲ ቤት ፅሕፈት ወረቐት ምስክር ተዋሂብዎ እንተዘይኮይኑ፣ብውልቀ ስራሕቲ ኦዲት ወይ ሒሳብ ክካየድ ኣይክእልን።
2.ከምኡ'ውን ካብ ካልኦት ክልላት ዝተዋህበ ፍቓድ ሃይልዎ ካብ ናይ ክልልና መዐቀኒ ብርክታት ንታሕቲ እንተኾይኑ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ናይዚ ዓንቀፅ ተፈፃሚ ይኸውን።
3.ካብቲ ቤት ፅሕፈት ናይ ሙያ መረጋገፂ ወረቐት ምስክር ዘይብሉ እናሃለወ ናይ ኦዲት ወይ ናይ ኣተሓሕዛ ሒሳብ ግልጋሎት ክህብ ዝተረኸበ ዝኾነ ሰብ አግባብ ብዘለዎ ሕጊ ተኸሲሱ ይቕፃዕ።

በመመሪያ ይገለፃል።

ክፍል ስድስት
የተለያዩ ድንጋጌዎች

9. የመተባበር ግዴታ

በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ዋና ኦዲተር ፅህፈት ቤት፣በግል ለመስራት የተፈቀላቸው ኢዲተሮችና የሂሳብ አዋቂዎች የሙያ ደረጃቸውን የጠበቁ፣ የሙያው ስነ-ምግባር የሚያከብሩ እና የሚሰጡት አገልግሎት ህግና ደንብን የተከተለ መሆኑን ለመቆጣጠር የተፈቀደለት ኦዲተር ወይም የሂሳብ አዋቂ በተጠየቀ ጊዜ፣

1.የመንግስት ድርጅቶችን የኦዲት ሪፖርት፣
2.የራሱ የሰው ሃይልና የስራ እንቅስቃሴው፣

3.የትግራይ ዋና ኦዲተር ፅህፈት ቤት የሚጠይቃቸው ሌሎች አስፈላጊ መረጃዎችን ለፅህፈት ቤቱ የማቅረብ ግዴታ አለበት።

10.የኦዲት ወይም የሂሳብ ስራዎች ያለፍቃድ መስራት የተከለከለ ስለመሆኑ፤

1.ማንኛውም ግለሰብ በዚህ ደንብ መሰረት የሚፈለግበትን መመዘኛዎች አሟልቶ የተፈቀደለት ኦዲተር ወይም የሂሳብ አዋቂ ሆኖ ለመስራት በማመልከት በኮሚቴው ተጣርቶ በፅህፈት ቤቱ የምስክር ወረቀት ካልተሰጠው በስተቀር በግል የኦዲት ወይም የሂሳብ ስራ ማከናወን አይችልም።
2.እንዲሁም ከሌሎች ክልሎች የተሰጠ ፍቃድ ኖሮት ከክልላችን መለኪያ ደረጃዎች በታች ከሆነ የዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ1 ተፈፃሚ ይሆናል።

3.ከፅህፈት ቤቱ የሙያ ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ሳይኖረው የኦዲት ወይም የሂሳብ አያያዝ አገልግሎት በግሉ ሲሰጥ የተገኘ ማንኛውም ሰው አግባብ ባለው ህግ ተከሶ ይቀጣል።

11.ኣብ ናይ መንግስቲ ስራሕ ብዛዕባ ዘለዉ ኣመልከቲ

ኣብ ናይ መንግስቲ ስራሕ ዘለዉ፣ዝተፈቐደሎም ኦዲተራት ወይ ክኢላታት ሒሳብ ኮይኖም ክሰርሑ ወረቐት ምስክር ክወሃቦም ከመልክቱ ይክእሉ'ዮም።ይኹን'በር ምስ'ቲ ዝሓዝዎ ስራሕ ጠባይ ዝፃባእ እንተኾይኑ ተፈፃምነት ኣይህልዎን፣ንውልቀ ሰባት ፍቓድ እንትወሃብ ኣገባብ ኣወሃህባኡ ዝምልከት ኣብ መምርሒ ብዝርዝር ይንፀር፣

12.ክፍሊት ግልጋሎት

1.እቲ ቤት ፅሕፈት ፍቓድ ንዝሃቦም ኦዲተራትን ክኢላታት ሒሳብን ናይ ግልጋሎት ዋጋ የኽፍል።

2.ዝርዝር ኣከፋፍልኡን መጠኑን ብመምርሒ ይውሰን፣

13.መምርሒ ናይ ምውፃእ ስልጣን

ናይዚ ደንቢ'ዙይ መፈፀሚ መምርሕን እቶም ፍቓድ ዝረኸቡ ኦዲተራትን ክኢላታት ሒሳብን ዝሰርሕሉ ናይ ስነምግባር መምርሒ ናይ ምውፃእ ስልጣን ነቲ ቤት ፅሕፈት ተዋሂቡ ኣሎ።

14.እዚ ደንቢ ዝፀንዐሉ እዋን

እዚ ደንቢ ካብ ለካቲት 10/1999 ዓ.ም ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዚዳንት

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

11.በመንግስት ስራ ላይ ስላሉ አመልካቾች፣

በመንግስት ስራ ላይ ያሉ የተፈቀደላቸው ኦዲተሮች ወይም የሂሳብ አዋቂዎች ሆነው ለመስራት የምስክር ወረቀት እንዲሰጣቸው ሊያመለክቱ ይችላሉ።ሆኖም ከያዙት የስራ ፀባይ ጋር የሚፃረር ከሆነ ተፈፃሚነት አይኖረውም።ለግለሰቦች ፍቃድ ሲሰጥ የአሰጣጡን አገባብ በሚመለከት ዝርዝሩ በመመሪያ ይገለፃል።

12.የአገልግሎት ክፍያ

1.ፅህፈት ቤቱ ፍቃድ ለሰጣቸው ኦዲተሮችና የሂሳብ አዋቂዎች የአገልግሎት ዋጋ ያስከፍላል፣

2.ዝርዝር አከፋፈሉ እና መጠኑ በመመሪያ ይወሰናል።

13.መመሪያ የማውጣት ስልጣን

የዚህ ደንብ ማስፈፀሚያ መመሪያ ፍቃድ ያገኙ ኦዲተሮችና የሂሳብ አዋቂዎች የሚሰሩበት የስነ ምግባር መመሪያ የማውጣት ስልጣን ለፅህፈት ቤቱ ተሰጥቷል።

14.ይህ ደንብ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ ከየካቲት 10/1999 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ፕሬዚዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 15 ዓመት ቑ.1 መቐለ ጥቅምቲ 23/1999	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	15ኛ ዓመት ቁ.1 መቐለ ጥቅምት 23/1999

ደንቢ ቁ 37/1999 ዓ.ም

ምምሕዳርን ኣጠቓቕማን ገጠር መሬት ንምውሳን ዝወፀ ደንቢ

ምምሕዳርን ኣጠቓቕማን ገጠር መሬት ብዝምልከት ዝወፀ ናይ ኢትዮጰያ ፌዴራል መንግስቲ ኣዋጅ ቑፅሪ456/1997 መሰረት ብምግባር ዝወፀ ናይዚ ክልል ምምሕዳርን ኣጠቓቕማን ገጠር መሬት ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ኣፈፃፅማ ዝርዝር ደንቢ ምውፃእ ኣድላይ ኮይኑ ብምርካቡ፣

ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገመንግስቲ ክልል ትግራይ ዓንቀፅ 56 ኑኡስ ቁፅሪ 7ን ብኣዋጅ ቁፅሪ 97/1998 ዓንቀፅ 28/1/ ብዝተውሃቦ ስልጣን መሰረት እዚ ደንቢ ኣውፂኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ

ዓንቀፅ 1.ሓፂር ርእሲ

እዚ ደንቢ "ምምሕዳርን ኣጠቓቕማን ገጠር መሬት ንምውሳን ዝወፀ ደንቢ ቑፅሪ 37/1999" ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

ደንብ ቁ.37/1999 ዓ.ም

የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ለመወሰን የወጣ ደንብ

የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም በተመለከተ የወጣ የኢትዮጰያ ፌዴራል መንግስት አዋጅ ቁጥር 456/1997 መሰረት በማድረግ የወጣ የዚህ ክልል የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ለመወሰን የወጣ አዋጅ አፈፃፀም ዝርዝር ደንብ ማውጣት አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራአስፈፃሚ ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ክልል ህገመንግስት አንቀፅ 56 ንኡስ አንቀፅ ቁጥር 7 እና በአዋጅ ቁጥር 97/1998 አንቀፅ 28/1 በተሰጠው ስልጣን መሰረት የሚከተለውን ደንብ አውጥተዋል።

ክፍል አንድ

አንቀፅ 1.አጭር ርእስ

ይህ ደንብ "የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ለመወሰን የወጣ ደንብ ቁጥር 37/199" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

www.abyssinialaw.com

ዓንቀፅ 2.ትርጉም

ኣብዚ ደንቢ ውሽጢ

1. "ኣባል ምክልኻል ሃገር" ማለት ኣብ ምክልኻል ሃገር ኮይኑ ኣብ ምስራሕ ዝርከብ ማለት'ዩ
2. "ስውእ" ማለት ብምክልኻል ሃገር ስውእ ምዃኑ ዝተረጋገፀን ቅድም ኢሉ'ውን ኣብ ቃልሲ ሕዝቢ ትግራይ ስውእ ምዃኑ ዝተረጋገፀ እዩ፣
3. "ጉድእ ኣካል" ማለት ኣብ ዝተፈላለዩ ግንባራት ዓውደ ኩናትን ኣብ ዝሓለፈ ቃልሲን ናይ ኣካል መጉዳእቲ ዝበፅሖን ብዝተፈላለየ ምኽንያት ክሳብ ሕዚ ናይ ጡረታ መሰል ዘይተሓለወሉ ጉድእ ኣካል'ዩ፣
4. "ጣበያ ዝለቐቐ" ማለት ትሕዝቶ መሬቱ ካብ ዝርከበሉ ጣብያ ክልተ ዓመትን ልዕሊኡን ካብቲ ጣብያ ሙሉእ ስድርኡ ሒዙ ወይ ክዓ ክፋል ስድርኡ ገዲፉ ጣብያኡ ገዲፉ ዝኸደ ሰብ ማለት'ዩ
5. "ማዕድን" ማለት ኣጠቓቕማ ማዕድን ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ዝሃቦ ትርጉም ህልው ኮይኑ ንዝተፈላለየ ህንፃታት ዝውዕሉ ብናይ ሰባት ፃዕሪ ዝፈርዩ ከም ሑፃ፣ እምኒ፣ ኖራ፣ ብሎኬትጡብ፣ ፀፀር፣ ሓመድን ዝመሳሰሉን ከምኡ'ውን ናይ ተፈጥሮ ማዕድናት ማለት እዩ፣
6. "ፍቓድ" ምስ ምምሕዳርን ኣጠቓቕማን መሬትን ምትእስሳር ዘለዎም ማዓድናት ኣልሚዕኻ ንምጥቃም ዝውሃብ ፍቓድ'ዩ፣
7. "ኮሚቴ" ብመሰረት እዚ ደንቢ ኣጠቓቕማን ምምሕዳርን መሬት ንምፍፃም ስልጣን ዝተውሃቦም ብደረጃ ጣብያን ቁሸትን ዝጣየሹ ኮሚቴታት'ዮም፣
8. "ልምዓት ሕርሻ" ማለት ኣብ ልዕሊ መሬት ዝርከብ ብሰብ ይኹን ብተፈጥሮ ዝለምዑ ቀወመቲ ኣትክልቲ፣ ኣግባራትን ናይ ሕርሻ ዘራእትን ከምኡ'ውን እንስሳታት ዘቤትን ገዳምን ዘጠቓልል እዩ፣
9. "ዕቀባ ሓመድን ማይን" ማለት ሃፍቲ ተፈጥሮ ብኣግባቡን ብቑጠባን ንምጥቃም ኣብ ልዕሊ መሬት ዝካየድ ክንክን ሃፍቲ ተፈጥሮን ናይ ዕቀባ ስራሕትን እዩ፣
10. "ጡረታ/ቦርድ" ማለት ቅድም ክብል ኣባላት

አንቀፅ 2.ትርጉም

በዚህ ደንብ ውስጥ

1. "የአገር መከላከያ አባል" ማለት በአገር መከላከያ ሆኖ በመስራት ላይ የሚገኝ አባል ማለት ነው፣
2. "የተሰዋ" ማለት በአገር መከላከያ የተሰዋ መሆኑን የተረጋገጠና ቀደም ብሎም በትግራይ ሕዝብ ትግል የተሰዋ መሆኑ የተረጋገጠለት ነው፣
3. "የአካል ጉዳተኞች" ማለት በተለያዩ የጦርነት ግንባሮችና ባለፈው ትግል የአካል ጉዳት የደረሰበትና በተለያዩ ምክንያቶች እስከ አሁን የጡረታ መብት ያልተጠበቀለት የአካል ጉዳተኞች ነው።
4. "ቀበሌውን የለቀቀ" ማለት የመሬት ይዞታው ከሚገኝበት ቀበሌ ለሁለት ዓመትና ከዚያ በላይ ቤተሰቡን በሙሉ ይዞ ወይም የተወሰኑ ቤተሰቦቹን ትቶ የሄደ ሰው ማለት ነው፣
5. "ማእድን" ማለት የማኣድን አጠቃቀም ለመወሰን የወጣ አዋጅ የሰጠውን ትርጉም እንደተጠበቀ ሆኖ ለተለያዩ ህንፃዎች የሚውል በሰው ጉልበት የሚወጡ እንደ አሸዋ፣ድንጋይ፣ ኖራ፣ ሸክላ፣ ጠጠር፣ አመድና የመሳሰሉትን እንዲሁም የተፈጥሮ ማእድናት ማለት ነው፣
6. "ፍቃድ" ማለት ከመሬት አጠቃቀምና አስተዳደር ትስስር ያለውን ማዕድኖች በማልማት ለመጠቀም የሚሰጥ ፈቃድ ነው፣
7. "ኮሚቴ" ማለት በዚህ ደንብ መሰረት የመሬት አጠቃቀምና አስተዳደር ለማስፈፀም ስልጣን የተሰጣቸው በቀበሌና ጎጥ ደረጃ የሚቋቋሙ ኮሚቴዎች ናቸው፣
8. "የእርሻ ልማት" ማለት በመሬት ላይ የሚገኝ በሰውም ይሁን በተፈጥሮ የሚለሙ ቋሚ አትክልቶች፣ ዛፎች፣ የእርሻ ዘሮችና እንዲሁም የቤትና የዱር እንስሳት ያጠቃልላል፣
9. "የውሃና አፈር ጥበቃ" ማለት የተፈጥሮ ሃብት በአገባቡና በቁጠባ ለመጠቀም በመሬት ላይ የሚካሄድ የተፈጥሮ ሃብት እንክብካቤና የጥበቃ ስራዎችን ነው፣
10. "ጡረታ/ቦርድ" ማለት ቀደም ብለው የአገር

ምክልኻል ሃገር ነይሮም ብጡረታ/ቦርድ ዝተገለሉ ኣባላት ሰራዊት ነበር'ዮም፣

11."ኣዋጅ" ማለት ናይ ክልል ትግራይ ኣጠቓቅማን ምምሕዳርን ገጠር መሬት ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ97/98ማለት እዩ።

ክፍሊ ክልተ
ኮሚቴ ምምሕዳርን ኣጠቓቅማን ገጠር መሬት

ዓንቀፅ 3. ምጥያሽ

ብደረጃ ጣብያን ቑሸትን ኮሚቴ ምምሕዳርን ኣጠቓቅማን ገጠር መሬት ድሕሪ ሕዚ ኮሚቴ ጣብያ ወይ ኮሚቴ ቁሸት ዝበሃል በዚ ደንቢ ተጣይሹ ኣሎ

ዓንቀፅ 4 ኣባላት ኮሚቴ ጣብያ

ኮሚቴ ጣብያ ምምሕዳርን ኣጠቓቅማን ገጠር መሬት ካብቲ ጣብያ ቤት ምኽሪ ብዝውከል ኣቦ መንበር ዝምራሕ ኮይኑ እዞም ዝስዕቡ ኣባላት ይህልውዎ፣

1. ካብ ሕድሕድ ቁሸት እቲ ጣብያ ብህዝቢ ዝውከሉ ሓደሓደ ሰብ
2. ካብቲ ጣብያ ቤት ፅሕፈት ማሕበር ደቂ ኣንስትዮን ዝውከላ ክልተ ደቂ ኣንስትዮ፣
3. መሬት ብዘይብሎም ዝውከሉ ክልተ መሬት ዘይብሎም መናእሰይ፣
4. እቲ ኮሚቴ ናይ ደቂ ኣንስትዮ ተሳትፎ ዘረጋግፁ ክኸውን ይግባእ፣

ዓንቀፅ 5 ኣባላት ኮሚቴ ቁሸት

ኮሚቴ ቁሸት ምምሕዳርን ኣጠቓቅማን ገጠር መሬት በቶም ኮሚቴ ብዝምረፅ ኣቦ መንበር ዝምራሕ ኮይኑ እዞም ዝስዕቡ ኣባላት ይህልዉዎ፣

1. በቲ ቁሸት ህዝቢ ዝመረፁ ኣርባዕተ ኣባላት፣
2. ካብ ማሕበር ደቂ ኣንስትዮ እቲ ቁሸት ዝውከላ ሰለስተ ደቂ ኣንስትዮ፣

መከላከያ አባሎች ኖረው በጡረታ/ቦርድ የተሰናበቱ የሰራዊቱ አባል የነበሩ ናቸው፣

11."አዋጅ ማለት የትግራይ ክልል የገጠር መሬት አጠቃቀምና አስተዳደር ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 97/98 ማለት ነው።

ክፍል ሁለት
የገጠር መሬት አጠቃቀምና አስተዳደር ኮሚቴ

አንቀፅ 3 መቋቋም

በቀበሌና በጎጥ ደረጃ የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ኮሚቴ ካሁን በኋላ የቀበሌ ወይም የጎጥ ኮሚቴ እየተባለ የሚጠራ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል።

አንቀፅ 4 የቀበሌ ኮሚቴ አባሎች

የቀበሌና የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ኮሚቴ ከጣብያው ምክር ቤት በሚወከል ሊቀመንበር የሚመራ ሆኖ የሚከተሉት አባሎች ይኖሩታል፣

1. ከእያንዳንዱ የቀበሌ ጎጥ በሕዝብ የሚወከሉ አንድ አንድ ሰው፣
2. ከቀበሌው የሴቶች ማህበርና የሴቶች ጉዳይ ፅህፈት ቤቶች የሚወከሉ ሁለት ሴቶች፣
3. መሬት በሌላቸው የሚወከሉ ሁለት መሬት የሌላቸው ወጣቶች፣
4. ኮሚቴው የሴቶችን ተሳትፎ ያረጋገጠ መሆን አለበት።

አንቀፅ 5 የጎጥ ኮሚቴ አባሎች

የጎጥ የመሬት አስተዳደርና አጠቃቀም በኮሚቴው በሚመረጥ ሊቀመንበር የሚመራ ሆኖ የሚከተሉት አባሎች ይኖሩታል፣

1. በጎጡ ህዝብ የሚመረጡ አራት አባሎች፣
2. ከጎጡ የሴቶች ማሕበር የሚወከሉ ሁለት ሴቶች፣

3. ብህዝቢ ካብ ዝምረፁ ተወከልቲ ኣባላት እንተወሓደ እቶም ክልተ መሬት ካብ ዘይብሎም መናእሰይ ክኾኑ ይግባእ፣

ዓንቀፅ 6 ተፀዋዕነትን ስራሕ ዘበን ኮሚቴታት ጣብያን ቁሸትን

1. ስራሕ ዘመን ኮሚቴታት ጣብያን ቁሸትን ክልተ ዓመት ይኸውን፣
2. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ድንጋገ እንተሃለወ'ዉን ካብ ኣባላት እቶም ኮሚቴ ገሊኦም ንኽቕፅሉ ክውሰን ይኽእል፣
3. ተፀዋዕነት ኮሚቴ ጣብያ ንዴስክ ወረዳን ንዝመረፆ ህዝቢን ይኸውን ፣
4. ተፀዋዕነት ኮሚቴ ቁሸት ንኮሚቴ ጣብያን ንዝመረፆ ህዝብን ይኸውን ፣
5. ኮሚቴታት ጣብያን ቁሸትን በቲ ኮሚቴ ዝምረፅ ሃላፊ ይህልዎም፣
6. ኮሚቴ ጣብያ በቲ ኮሚቴ ዝምረፅ ተሓዚ ገንዘብ ክህልዎ ይኽእል፣

ዓንቀፅ 7 ስርዓት ኣኼባ ኮሚቴታት ጣብያን ቁሸትን፣

1. ካብ ፍርቂ ንላዕሊ ኣባላት ኮሚቴታት ጣብያን ቁሸትን እንተርከቡ ምልኣተ ጉባኤ ይኸውን፣
2. ውሳነታት ኮሚቴ ጣብያን ቁሸትን ዝሓልፍ ብድምፂ ብልጫ ይኸውን።ኮይኑ ግን እቲ ድምፂ ማዕረ እንተኾይኑ ኣካቢ ብዝህቦ ድምፂ ይውሰን።

ዓንቀፅ 8 ስልጣንን ተግባርን ኮሚቴታት ጣብያን ቁሸትን

1. ስልጣንን ተግባርን ኮሚቴ ጣብያ፣

ሀ.ህዝቢ እቲ ጣብያ ምምሕዳርን ኣጠቓቕማን ገጠር መሬት ብዝምልከት ግንዛቢኡ ንኽዓቢ ኣስተምህሮ ይህብ፣

ለ.ኣብ ዝተፈላለዩ ቁሸታት እቲ ጣብያ ምምሕዳርን ኣጠቓቕማን ገጠር መሬት ብዝምልከት ዝላዓሉ ፀገማት እናተመያየጡ መፍትሒ ሓሳብ ብምንፃር ዝምልከቶ ኣካል ውሳነ ንክህበሉ ይገብር፣

3. በሕዝብ ከተመረጡ ተወካዮች ቢያንስ ሁለቱም መሬት ከሌላቸው ወጣቶች መሆን አለባቸው፣
4. ኮሚቴው የሴቶች ተሳትፎ ያረጋገጠ መሆን አለበት።

አንቀፅ 6 የቀበሌና የጎጥ ኮሚቴዎች የስራ ዘመንና ተጠሪነት

1. የቀበሌና የጎጥ ኮሚቴዎች የስራ ዘመን ሁለት አመት ይሆናል፣
2. የዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ (1) ድነጋጌ ቢኖርም ከኮሚቴው አባሎች የተወሰኑት እንዲቀጥሉት ሊወሰን ይችላል፣
3. የቀበሌው ኮሚቴ ተጠሪነቱ ለወረዳው ዴስክና ለመረጠው ህዝብ ይሆናል፣
4. የጎጥ ኮሚቴው ተጠሪነት ለቀበሌው ኮሚቴና ለመረጠው ህዝብ ይሆናል፣
5. የቀበሌና ጎጥ ኮሚቴዎች በኮሚቴው የሚመረጥ ፀሃፊ ይኖራቸዋል፣
6. የቀበሌ ኮሚቴ በኮሚቴው የሚመረጥ ገንዘብ ያዥ ሊኖረው ይችላል፣

አንቀፅ 7 የቀበሌና ጎጥ ኮሚቴዎች የስብሰባ ስነስርዓት

1.የቀበሌና ጎጥ ኮሚቴ አባሎች ከግማሽ በላይ ሲገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል፣

2.የቀበሌና የጎጥ ኮሚቴ ውሳኔ የሚያልፈው በድምፅ ብልጫ ይሆናል።ሆኖምድምፁ እኩል ሲሆን ሰብሳቢው በሚሰጠው ድምፅ ይወሰናል።

አንቀፅ 8 የቀበሌና ጎጥ ኮሚቴዎች ስልጣንና ተግባር

1.የቀበሌው ኮሚቴ ስልጣንና ተግባር

ሀ.የቀበሌ ህዝብ የገጠር መሬት አጠቃቀምና አስተዳደር በሚመለከት ግንዛቤው እንዲያድግ ትምህርት ይሰጣል፣

ለ.በቀበሌው የሚገኙ የተለያዩ ጎጦች የመሬት አስተዳደርና አጠቃቀም በሚመለከት የሚነሱ ችግሮችን እየተወያዩ የመፍትሄ ሃሳብ በማንጠር የሚመለከተው አካል ውሳኔ እንዲሰጥበት ያደርጋል፣

ሐ.ብዝምልከቶ አካል ውሳነ ዝረኸበ ጉዳያት ምምሕዳርን ኣጠቓቕማን ገጠር መሬትምስ ኣካላት ምምሕዳር ብምኻን ተፈፃሚነት ክህልዎም የተሓባብሩ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል፣

መ.ትሕዝቶ መሬት ብዝምልከት ካርታ እንትስራሕ ነቲ ህዝብን ዝምልከቶም ኮሚቴታት ቁሸት ብምትሕብባር ይሰርሕ፣ህዝቢ ሓሳቡ ንክህበሉ ኩነታት የመዓራርዩ፣

ረ.ትሕዝቶ መሬት መረጋገፂ ደብተር ዝዕደለሉ ፕሮግራም ምስቲ ጣብያ ምምሕዳርን ወረዳ ዴስክን ብምርድዳእ ይውሱን፣ውሳኒኡ ህዝቢ ንክፈልጦ ይገብሩ፣

ሰ.ትኽክለኛነት ትሕዝቶ መሬት መረጋጋፂ ደብተር ዝወሰዱ ሰባት የረጋግፅ፣

ሸ.ኣብቲ ጣብያ ዝርከብ ብሓባር ዝለምዕ መሬት ምስቲ ጣብያ ምምሕዳር ብምኻን ይቆፃፀሩ፣ክትትል ንክግበርሉን ነቲ ህዝቢ የተሓባብሩ፣

ቀ.ናይ ሕድሕድ ሓረስታይ ትሕዝቶ መሬት ብባህላውን ዘመናዉን መንገዲ ተለኪዑ ስፍሓት መሬትን ደረጃ ልሙዕነት መዋስንን ምስተፈለጠ ኣብ መዝገብ ንክሰፍር ይገብሩ፣በዚ ዝምልከት ኣፈላላይ ወይ ድማ ዘይምድዳእ እንተተፈጢሩ ኣፃርዮም ናይ ውሳነ ሓሳብ ብምቅራብ ናብ ወረዳ ዴስክ ንክወሃብ ይገብሩ፣

በ.ንመንግስታውን ዘይመንግስታውን ትካላት ዝውሃብ መሬት ብቴክኒክ ደረጃ ምስተረጋገፀ ናይ ትሕዝቶ መረጋገፂ ደብተር በቲ ወረዳ ዴስክ ንክወሃብ ይገብሩ፣

ተ.ንኢንቨስትመንት ዝወሃብ መሬት ናይቲ ፕሮጀክት ወድዓውነት፣ምችውነትን ብቴክኒክ ደረጃ ተረጋጊፁ እንትላኣኽ ነቲ ፕሮጀክት ዘድሊ መሬት ብምምችቻው ይዕድሉ፣ዝርዝር ኣፈፃፅማ ብመምርሒ ይውሰን፣

ሐ.በሚመለከተው አካል ውሳኔ ያገኙ የገጠር መሬት አጠቃቀምና አስተዳደር የሚመለከቱ ጉዳዮች ከአስተዳደር አካሎች ጋር በመሆን ተፈፃሚነት እንዲያገኙ ያስተባብራሉ፣ አፈፃፀሙንም ይከታተላሉ፣

መ.የመሬት ይዞታ በሚመለከት ካርታ ሲሰራ ሕዝቡንና የሚመለከታቸው የጎጥ ኮሚቴዎች በማስተባበር ይሰራሉ፣ሕዝብ ሃሳቡን እንዲሰጥበት ሁኔታዎችን ያመቻቻሉ፣

ረ.የመሬት ይዞታ ማረጋገጫ ደብተር የሚሰጥበትን ፕሮግራም ከቀበሌው አስተዳደርና የወረዳው ዴስክ ጋር በመረዳዳት ይወስናል፣ውሳኔው ሕዝቡ እንዲያውቀው ያደርጋል፣

ሰ.የመሬት ይዞታ ደብተር የወሰዱትን ሰዎች ትክክለኛነት ያረጋግጣል፣

ሸ.በቀበሌው የሚገኙ በጋራ የሚለማ መሬት ከቀበሌው አስተዳደር በመሆን ይቆጣጠራሉ፣ክትትል እንዲደረግም ሕዝቡን ያስተባብራሉ፣

ቀ.የእያንዳንዱ አርሶ አደር የመሬት ይዞታ በባህላዊና ዘመናዊ መንገድ ተለክቶ የመሬት ስፋት፣የለምነት ደረጃና አዋሳኙን ከታወቀ በኋላ በመዝገብ እንዲሰፍር ያደርጋሉ፣በዚህ የተነሳ ልዩነት ወይ አለመግባባት ከተፈጠረ አጣርተው የውሳኔ ሃሳብ በማቅረብ ወደ ወረዳ ዴስክ ሪፖርት ያደርጋሉ፣

በ.ለመንግስታዊና መንግስታዊ ላልሆኑ ድርጅቶች የሚሰጥ መሬት በቴክኒክ ደረጃ ከተረጋገጠ የይዞታ ማረጋገጫ ደብተር በወረዳው ዴስክ እንዲሰጥ ያደርጋሉ፣

ተ.ለኢንቨስትመንት የሚሰጥ መሬት የፕሮጀክቱ ወቅታዊነት ፣አመቺነትና በቴክኒክ ደረጃ ተረጋግጦ ሲላክ ለፕሮጀክቱ የሚያስፈልግ መሬት በማመቻቸት ይሰጣሉ፣ዝርዝር አፈፃፀሙ በመመሪያ ይወሰናል፣

ቸ.ኣብ ውሽጢ እቲ ጣብያ ኣብ መንጎ ሰብ ትሕዝቶ ዝግበር ስምምዕ ልውውጥ መሬት ኣብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ንክፀድቅ ብምግባር ብመሰረት እቲ ለውጢ መሬት ናይ ትሕዝቶ መረጋገፂ ደብተር፣ተመዓራርዩ ንክውሃብ ይገብሩ፣

ነ.ኣብምምሕዳርን ኣጠቓቕማን ገጠር መሬት ብዝምልከት ንዘጋጠመን ፀገም ብኮሚቴ ቁሸት ዝቐርብ ናይ መፍትሒ ሓሳባት ብምርኣይ ውሳነ ይህበሉ፣

ኘ.ኣብ ውሽጢ ጣብያ ዝርከብ ናይ ህዝብን መንግስትን ከፍቲ መሬት ምስቲ ጣብያ ምምሕዳር ብምኧን ተኸቢሩ ንክፀንሕ ይገብሩ ካብ ሕጊ ወፃኢ ከይተሓዝ ቁፅፅር ይገብሩ።

2.ስልጣንን ተግባርን ኮሚቴ ቁሸት

ሀ. ኣብ ውሽጢ እቲ ቁሸት ትሕዝቶ መሬት ብዝምልከት ዝለዓሉ ጎንፅታት ወይ ምስሕሓባት ኣፃርዮም ናይ ውሳነ ሓሳብ ናብ ጣብያ ኮሚቴ የቅርቡ፣ነቲ ውሳነ ሓሳብ መሰረት ብምግባር ብጣብያ ኮሚቴ ዝውሃብ ውሳነ ኣብ ተግባር ንክውዕል ይገብሩ፣

ለ. ለውጣ ደፍተር ትሕዝቶ መረጋገፂ እንትድለ ኣቐዲሙ ተዋሂቡ ዝነበረ ትሕዝቶ መረጋገፂ ደፍተር ይእክቡ ሓዱሽ ንክወሃብ ድማ ናብ ጣብያ ኮሚቴ ሪፖርት ይገብሩ፣

ሐ.ትሕዝቶ መሬቶም ብዝግባእ ዘይንከባኸቡ ተጠቃምቲ መሬት እንተጋጥሙ ብቀዳምነት ምክሪ ይህቡ በቲ ዝተውሃበ ምክሪ ከስተኻኽሉ ዘይከኣሉ ተጠቃምቲ መሬት ብመረዳእታ ብምድጋፍ ናብ ኮሚቴ ጣብያ ሪፖርት ይገብሩ፣

መ.ኣብ ውሽጢ እቲ ቁሸት ዝርከብ ናይ ሓባር ትሕዝቶ መሬት ስራሕቲ ልምዓት ምስ ምምሕዳር ኣካላት ብምኧን የተሓባብሩ፣ይቆፃፀሩ፣

ቸ.በቀበሌ ውስጥ በባለይዞታዎች የሚደረግ የመሬት ልውውጥ ስምምነት በማህበራዊ ፍርድ ቤት እንዲፀድቅ በማድረግ በመሬት ልውውጡ መሰረት የይዞታ ማረጋገጫ ደብተር ተስተካክሎ እንዲሰጥ ያደርጋሉ፣

ነ.በመሬት አስተዳደርና አጠቃቀም በተመለከተ ያጋጠመ ችግር በጎጡ ኮሚቴ ለቀረበ መፍትሔ ሓሳብ በማየት ውሳኔ ይሰጣሉ፣

ኘ.በቀበሌው ውስጥ የሚገኝ የህዝብና የመንግስት ክፍት መሬት ከቀበሌው አሰተዳደር በመሆን ተከብሮ እንዲቆይ ያደርጋሉ፣ከህግ ውጭ እንዳይያዝም ቁጥጥር ያደርጋሉ፣

2.የጎጥ ኮሚቴ ስልጣንና ተግባር

ሀ.በጎጡ ውስጥ የመሬት ይዞታ በተመለከተ የሚነሱ ግጭቶች ወይም አለመግባባት አጣርተው ለቀበሌ ኮሚቴ የውሳኔ ሃሳብ ያቀርባሉ፣ውሳኔ ሃሳቡ መሰረት በማድረግ በቀበሌ ኮሚቴው የሚሰጥ ውሳኔ ተግባር ላይ እንዲውል ያደርጋል፣

ለ.የይዞታ ማረጋገጫ ደብተር መለወጥ ሲፈለግ አሰቀድሞ ተሰጥቶ የነበረውን የይዞታ ማረጋገጫ ደብተር ይሰበሰባሉ።አዲስ እንዲሰጥም ለቀበሌ ኮሚቴ ሪፖርት ያደርጋሉ፤

ሐ.የመሬት ይዞታቸውን በሚገባ የማይንከባከቡ ተጠቃሚዎች ሲያጋጥሙ መጀመሪያ ምክር ይሰጣሉ።በተሰጣቸው ምክር ሊያስተካክሉ ያልቻሉ በማስረጃ በማስደገፍ ለቀበሌ ኮሚቴ ሪፖርት ያደርጋሉ፣

መ.በጎጡ ውስጥ የሚገኙ የጋራ የይዞታ መሬት የልማት ስራዎች ከአሰተዳደርና አካሎች በመሆን ያስተባብራሉ፣ ይቆጣጠራሉ፣

ረ.ሓደሸቲ ሕቶ ምጥቃም መሬት እንትቀርቡ ምስ ኣካላት ምምሕዳር ብምኺን ብቅድም ሰዓቦም መዝጊቦም ብምሓዝ ንኮሚቴ ጣብያ ሪፖርት ይገብሩ፣

ሰ.ብዝተላለየ ምክንያት ቁሸቶም ወይ ጣብያኦም ለቒቆመ ዝኸዱ ተጠቀምቲ መሬት መዝጊቦም ይሕዙ፣

ቀ.ኣብ ሽግሽግ መሬት ኣመልኪቱ ዝላዓሉ ጥርዓናት ብመሰረት እዚ ደንቢ'ዚ ሕጋውነቱ ብምርግጋፅ ፍታሕ ንክረክብ ይፅዕሩ።በዚ ፍታሕ እንተዘይረኪቡ ንጣብያ ኮሚቴ ሪፖርት ይገብሩ፣

በ.ኣብ ትሕዝቶ መሬት ኣመልኪቱ ክርክር እንትላዓል ብተኸራኸርቲ ወገናት እንትምረፁ ነቲ ጉዳይ ብሽምግልና ይርእዩ።

3.ኮሚቴታት ጣብያን ቁሸትን ንስራሕቶም ኣድላይ ዝኾኑ ናይ ፅህፈት መሳርሒ በቲ ወረዳ ምምሕዳር ዝወሃብ ይኾውን።

ክፍሊ ሰለስተ
መሰል ምርካብን ምጥቃምን ገጠር መሬት
ዓንቀፅ 9 ኣግባብ ኣወሃህባ ገጠር መሬት

1. ኣብ ውሽጢ እቲ ጣብያ ዘይተመሓደረ መሬት እንትህሉ ብመሰረት ኮሚቴ ጣብያ ዝሓዞ ዝርዝር ቅደም ሰዓብ ብኮሚቴ ጣብያ ብናይ ህዝቢ መድረኽ እናተረጋገፀ ትሕዝቶ መሬት ንዘይብሎም ክወሃብ ይኽእል፣
2. ኣብ ኣወሃህባ ገጠር መሬት ንመጠሻን ገደናን ቀዳምነት ይውሃብ፣
3. ኣብ ጣብየኦም መሬት ክረኽቡ ዘይኽእሉ ናይ መሬት ምጥቃም ሕቶ ዘቅርቡ ሓረስቶት ኣብቲ ክልል ብዝዳለዉ ናይ ሰፈራ ፕሮግራም ቀዳምነት ይወሃቦም።

ዓንቀፅ 10 ጣብያኦም ለቒቖም ዝኸዱ ሰብ ትሕዝቶ መሬት

1. ዝኾነ ሓረስታይ ትሕዝቶ መሬቱ ካብ ዝርከበሉ ጣብያ ን2ዓመትን ካብኡ ንላዕሊ ለቒቑ እንተኸደ መሬቱ ተወሲዱ በቲ ከባቢ ዝምልከቶ ኣካል ይመሓደር፣

ረ.አዳዲስ የመሬት መጠቀም ጥያቄ ሲቀርቡ ከአስተዳደር አካሎች በመሆን በቅደም ተከተላቸው መዝግበው በመያዝ ለቀበሌ ኮሚቴ ሪፖርት ያደርጋሉ፣ውሳኔ ሲያገኝም ለተግባራዊነቱ ያስተባብራሉ፣

ሰ.በተለያዩ ምክንያት ጎጣቸው ወይም ቀበሌያቸው ለቀው የሚሄዱ የመሬት ተጠቃሚዎች መዝግበው ይይዛሉ፣

ቀ.የመሬት ሽግሽግን በተመለከተ የሚነሱ አቤቱታዎች በዚህ ደንብ መሰረት ህጋዊነቱ በማረጋገጥ መፍትሄ እንዲያገኙ ይጥራሉ፣በዚህ መፍትሄ ካልተገኘ ለቀበሌ ኮሚቴ ሪፖርት ያደርጋሉ፣

በ.የመሬት ይዞታን በተመለከተ ክርክር ሲነሳ በተከራካሪ ወገኖች ሲመረጡ ጉዳዩ በሽምግልና ያዩታል፣

3.የቀበሌና የጎጥ ኮሚቴዎች ለስራቸው አስፈላጊ የሆነውን የፅህፈት መሳሪያ በወረዳ አስተዳደር የሚሰጥ ይሆናል።

ክፍል ሶስት
የገጠር መሬት የማግኘትና የመጠቀም መብት
አንቀፅ 9 የገጠር መሬት አሰጣጥ አገባብ

1. በቀበሌው ውስጥ ያልተዳደረ መሬት ሲኖር የቀበሌ ኮሚቴው በያዘው ቅደም ተከተል ዝርዝር መሰረት በቀበሌው ኮሚቴ በህዝብ መድረክ እየተረጋገጠ የመሬት ይዞታ ለሌላቸው ሊሰጥ ይችላል፣
2. የገጠር መሬት አሰጣጥ ላይ ለጎጆ መውጫና ለጓሮ ቅድሚያ ይሰጣል፣
3. በቀበሌያቸው መሬት ሊያገኙ ያልቻሉ በመሬት ለመጠቀም ጥያቄ ያቀረቡ አርሶ አደሮች በክልሉ በሚዘጋጅ የሰፈራ ፕሮግራም ቅድሚያ ይሰጣቸዋል።

አንቀፅ 10 ቀበሌያቸውን ለቀው የሄዱ የመሬት ባለይዞታዎች

1. ማንኛውም አርሶ አደር የመሬት ይዞታው ከሚገኝበት ቀበሌ ለ2አመትና ከዚያ በላይ ለቆ ሲሄድ መሬቱ ተወስዶ በአካባቢው የሚመለከተው አካል ይተዳደራል፣

2. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ድንጋገ ቅድሚ እቲ ኣዋጅን እዚ ደንብን ምውፃእ ትሕዝቶ መሬቶም ካብ ዝርከበሉ ጣብያ ንዝ ዓመትን ልዕሊኡን ለቒቖም ንዝፀንሑ ሓረስቶት'ውን ተፈፃሚ ይኸውን፣
3. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ድንጋገ እንተሃለወ'ውን በቲ መሬት ዝጥቀሙ ቤተሰብ ጣብያ ዘይለቐቑ እንተህሊ ብብፅሒቱ ጥራሕ ናይ ምጥቃም መሰሉ ዝተሓለወ ይኸውን፣
4. ብሓዳር ምኽንያት ናብ ካሊእ ከባቢ ዝኸደ/ት ብትምህርቲ ምኽንያት ጣብይኡ ዝለቐቑ ጠዋሪ ስኢኖም ጠዋሪ ናብ ዘለዎም ካሊእ ገጠር ጣብያ ዝኸዱ ሽማግለታት ኣባላት ምኽልኻል ሃገር ዝኾኑን ብምኽንያት ከቢድ ኣካል ጉድኣት ጣበዮኦም ዝለቐቑ ሰብ ትሕዝቶ መሬት ብመሬት ናይ ምጥቃም መሰሎም ዝተሓለወ ይኸውን።ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፣
5. ቀዋሚ ናይ መንግስቲ ሰራሕተኛ ብመሬት ናይ ምጥቃም መሰል ኣይህልዎን፣
6. ኣብ እዋን ዕጥቃዊ ቃልሲ ህዝቢ ትግራይ ናይ ኣካል መጉዳእቲ ዝበፅሖምን ኣባላት ናይ ምክልኻል ሃገር ነይሮም ብጉድኣት ብጡረታ ወይ ድማ ብቦርድ ዝርከቡ ሰባት ብመሬት ምጥቃም መሰሎም ዝተሓለወ ይኸውን፣
7. ኣብ ምኽልኻል ሃገር ፀኒሖም ብሞት ዝተፈለዩ ትሕዝቶ መሬት ዝምልከት ብመሰረት እዚ ደንቢ ናብ ወረስቶም ይመሓላለፍ፣
8. ብሰፈራ ናይ ዝኸደ መሰል ትሕዝቶ መሬት ንክልተ ዓመት ተኸቢሩ ይፀንሕ።ልዕሊ ክልተ ዓመት እንተተገብር ግን ብዝምልከቶ ኣካል ተወሲዱ መሬት ንዘይብሉ ሰብ ይሽጋሸግ።

ዓንቀፅ 11. ናይ ዝተሰውኡ ትሕዝቶ መሬት ዝምልከት

1. ትሕቲ ዕድመ ዝኾኑ ምስ መዕበይቶም ዝርከቡ ደቂ ስውኣት እቲ መሬት ብሽም እቶም ቆልዑት ተመዝጊቡ ብመዕባይቶም ኣቢሎም ክጥቀመሉ ይግበር፣

2. የዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ ድንጋጌ አዋጁና ይህ ደንብ ከመውጣቱ በፊት የመሬት ይዞታቸው ከሚገኝበት ቀበሌ ከሁለት አመትና ከዚያ በላይ ለቀው ለቆዩ አርሶ አደሮች ተፈፃሚ ይሆናል፣
3. የዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ ድንጋጌ ቢኖርም በመሬቱ የሚጠቀመው ቤተሰብ ቀበሌውን ያልለቀቀ ሲኖር በድርሻው ብቻ የመጠቀም መብቱ የተጠበቀ ይሆናል፣
4. በትዳር ምክንያት ወደ ሌላ አካባቢ የሄደ/ች በትምህርት ምክንያት ቀበሌውን የለቀቀ፣ ጧሪ አጥተው ጧሪ ወዳላቸው ሌላ የገጠር ቀበሌ የሄዱ ሽማግሌዎች፣የአገር መከላከያ የነበሩና በከባድ የአካል ጉዳት ቀበሌያቸው የለቀቁ የመሬት ባለይዞታዎች በመሬት የመጠቀም መብታቸው የተጠበቀ ይሆናል፣ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፣
5. ቋሚ የመንግስት ሰራተኛ በመሬት የመጠቀም መብት አይኖረውም፣
6. በትግራይ ህዝብ የትጥቅ ትግል ወቅት የአካል ጉዳት የደረሰባቸውና የአገር መከላከያ አባል ኖረው በጉዳት በጡረታ ወይም በቦርድ የሚገኙ ሰዎች በመሬት የመጠቀም መብታቸው የተጠበቀ ይሆናል፣
7. የአገር መከላከያ ቆይተው በሞት የተለዩ የመሬት ይዞታ በሚመለከት በዚህ ደንብ መሰረት ወደ ወራሾቻቸው ይተላለፋል፣
8. በሰፈራ ለሄደ የመሬት ይዞታ መብት ለሁለት አመት ተከብሮ ይቆያል።ከሁለት ዓመት በላይ ሲሆነው ግን በሚመለከተው አካል ተወስዶ መሬት ለሌለው ሰው በሽግሽግ ይሰጣል።

አንቀፅ 11 የተሰዉ የመሬት የዞታ በሚመለከት

1. አካለ መጠን ያልደረሱ ከአሳዳጊዎቻቸው የሚገኙ የተሰዉ ታጋዮች ልጆች መሬቱ በልጆቹ ስም ተመዝግቦ በአሳዳጊዎች እንዲጠቀሙበት ይደረጋል፣

2. ውላድ ዘይብሎም ብመስዋእቲ ዝለፈለዩ ተጋደልቲ ትሕዝቶ መሬቶም ኣብ ዝገደፍዎ ሰብ ተመዝጊቡ ይፀንሕ፣
3. ናይ ዝተሰውኣ ተጋዳላይ መሬት ዝሓዘ ሰብ እቲ ስውእ ባዕሉ ዝገደፈሉ ምኳኑ ብኮሚቴ ጣብያን ብኣካላት ምምሕዳርን እናተረጋገፀ ዝፍፀም ይኸውን፣
4. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ኑኡስ ኣንቀፅ 2 ናይ ስውኣት ተጋደልቲ መሬት ሒዞም ኣብ ምጥቃም ዝርከቡ ሰባት ብህይወት ክሳብ ዘለዉ ይጥቀመሉ እንትመውት ግን ብዝምልከቶ ኣካል ተወሲዱ ይመሓደር።

ዓንቀፅ 12.ምቁራፅ ብመሬት ናይ ምጥቃም መሰል

ዝኾነ ናይ ገጠር መሬት በዓል ትሕዝቶ

1. ኮነ ኢሉ ወይ ብሸለልትነት ኣብ ትሕዝቶ መሬቱ ጉድኣት እንተብፅሕ ወይ ብዝኾነ ምኽንያት ጉድኣት በፂሑ ዝካኣሎ መከላኸሊ ስጉምቲ ከይወሰደ እንተተሪፉ
2. እቲ መሬት ካብ ዘተፈቐደሉ ዕላማ ወፃኢ እንተተጠቒሙ ንኣብነት ብዘይ ፍቓድ ሑፃ ምሻጥ እምኒ ምፍንቃል ዝመሳሰሉ ተግባራት እንተፈፂሙ፣
3. ንልዕሊ 2 ናይ ምህርቲ ዓመታት ብዘይ ብቑዕ ምኽንያት ከይተጠቐመሉ እንተተሪፉ ብመሰረት እቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 13 ብዝተቐመጠ ኣገባብ መሰረት ብመሬት ምጥቃም መሰሉ ክስእን ይኽእል፣
4. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ብመሬት ምጥቃም መሰሉ ዝተቋረፀ በዓል ትሕዝቶ መሬት ኣብ ልዕሊ እቲ መሬት ዘፍረዮ ሃፍቲ ናይ ምልዓል መሰል ኣለዎ።ካሕሳ ናይ ምርካብ መሰል ግን ኣይህልዎን ኮይኑ ግን ክልዓል ዘይኽእል ሃፍቲ እንትህሉ ብኡ መጠን መኽሓሓሲ ይወሃቦ፣
5. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ብውሳነ ወይ ድማ ብፍቓዱ ብመሬት ናይ ምጥቃም መሰሉ ዘቋረፀ በዓል ትሕዝቶ መሬት መረጋገፂ ደፍተሩ ኣብ ውሽጢ 1 ወርሒ ንኮሚቴ ጣብያ ከረክብ ኣለዎ፣

2. ተወላጅ የሌላቸው በመስዋእት የተለዩ ታጋዮች የመሬት ይዞታቸው በተዉለት ሰው ስም ተመዝግቦ ይቆያል፣
3. የተሰዋ ታጋይ መሬት የያዘ ሰው የተሰዋው እራሱ የተወለት መሆኑን በቀበሌው ኮሚቴና በአስተዳደር አካሎች እየተረጋገጠ የሚፈፀም ይሆናል።
4. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /2/ የተሰዋ ታጋይ መሬት ይዞ በመጠቀም ላይ የሚገኝ ሰው በህይወት እስካለ ይጠቀምበታል።ሲሞት ግን በሚመለከተው አካል ተወስዶ እንዲተዳደር ይደረጋል።

አንቀፅ 12. በመሬት የመጠቀም መብት መቋረጥ

ማንኛውም የገጠር መሬት ባለይዞታ

1. ሆን ብሎ ወይም በቸልተኝነት በመሬት ይዞታው ላይ ጉዳት ሲያደርስ ወይም በማንኛውም ምክንያት ጉዳት ደርሶ የቻለውን የመከላከያ እርምጃ ሳይወስድ ከቀረ፣
2. መሬቱ ከተፈቀደለት ዓላማ ውጪ ከተጠቀመ ለምሳሌ ያለፍቃድ አሸዋ መሸጥ ድንጋይ መፈንቀልና የመሳሰሉት ተግባራት ከፈፀመ፣
3. ከ2ዓመት የምርት ዘመን በላይ ያለ በቂ ምክንያት ሳይጠቀምበት ከቀረ በአዋጁ አንቀፅ 13 በተገለፀው አኳኋን በመሬት የመጠቀም መብቱን ሊያጣ ይችላል፣
4. በዚህ አንቀፅ መሰረት በመሬት የመጠቀም መብቱ የተቋረጠበት የመሬት ባለይዞታ በመሬቱ ላይ ያፈራውን ሃብት የማንሳት መብት አለው።ካሳ የማግኘት መብት ግን አይኖረውም፣ ሆኖም ሊነሳ የማይችል ሃብት ሲኖር በዛ መጠን ማካካሻ ይሰጠዋል፣
5. በዚህ አንቀፅ መሰረት በውሳኔ ወይም በፍቃዱ በመሬት የመጠቀም መብቱ ያቋረጠ የመሬት ባለይዞታ የይዞታ ማረጋገጫ ደብተሩን በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ለቀበሌ ኮሚቴ ማስረከብ አለበት፣

6. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ብውሳነ ትሕዝቶ መሬቱ ዝተቋረፆ ሰብ ናብ ወረዳ ቤት ፍርዲ ይግባኣኒ ናይ ምባል መሰሉ ዝተሓለወ እዩ።

ዓንቀፅ 13. ብመሬት ምጥቃም መሰል ብድልየትካ ምቁራፅ

1. ዝኾነ ሓረስታይ ብመሬት ናይ ምጥቃም መሰሉ ኣብ ዝኾነ እዋን ናይ ምቁራፅ መሰል ኣለዎ፣ኮይኑ ግን ቅድሚ ሓደ ወርሒ ንኮሚቴ ቁሸት ክፍልጥ ኣለዎ፣
2. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ኑኡስ ዓንቀፅ /1/ ናይ ምጥቃም መሰሉ ክቋረፅ ዘፍለጠ ሓረስታይ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ መልሲ እንተዘይረኺቡ ሕትኡ ተቐባልነት ከምዝረኸበ ተቆፂሩ ካብ ዝህልዎ ግቡኣት ነፃ ይኸውን፣
3. ናይዚ ዓንቀፅ ኑኡስ ዓንቀፅ /2/ እንተሃለወ እውን ብመሬት ናይ ምጥቃም መሰል ምቁራፅ ሕቶ ዝቀርበሉ ግዜ ዝራእቲ ምስተኣከበ ክኸውን ኣለዎ።ቀዋሚ ተኽሊታት ንዘፍሪ ዝሓወሰ ግን ኣይኮነን፣
4. ብመሬት ምጥቃም መሰሉ ብፍቓዱ ዘቋረፀ ሓረስታይ ኣብ ልዕሊ መሬት ዘፍረዮም ፍርያትን ዝሃነፆም ንብረታትን ናይ ምልዓል መሰል ኣለዎ።ካሕሳ ናይ ምርካብ መሰል ግን የብሉን።

6. በዚህ አንቀፅ መሰረት በውሳኔ የይዞታ መሬቱ የተቋረጠበት ሰው ወደ ወረዳ ፍርድ ቤቱ ይግባኝ የማለት መብቱ የተጠበቀ ነው።

አንቀጽ 13 በመሬት የመጠቀም መብት በፍላጎት ማቋረጥ

1. ማንኛውም አርሶ አደር በመሬት የመጠቀም መብቱ በማንኛውም ጊዜ የማቋረጥ መብት አለው፣ሆኖም ከአንድ ወር በፊት ለጎጡ ኮሚቴ ማሳወቅ አለበት፣
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ ለመጠቀም መብቱ ለማቋረጥ ያሳወቀ አርሶ አደር በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ መልስ ካላገኘ ጥያቄው ተቀባይነት እንዳገኘ ተቆጥሮ ካሉበት ግዴታዎች ነፃ ይሆናል፣
3. የዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /2/ ቢኖርም በመሬት የመጠቀም መብት የማቋረጥ ጥያቄ የሚቀርብበት ጊዜ የተዘራውን ከተሰበሰበ መሆን አለበት፤ቋሚ ተክሎች ለሚያፈራ የሚጨምር ግን አይደለም፣
4. በመሬት የመጠቀም መብቱ በፍቃዱ ያቋረጠ አርሶ አደር በመሬቱ ላይ ያፈራቸውን ፍሬዎችና የገነባው ንብረት የማንሳት መብት አለው።ካሳ የማግኘት መብት ግን የለውም

ክፍሊ ኣርባዕተ
ሽግሽግ ገጠር መሬት

ዓንቀፅ 14. ንሽግሽግ ዝኸውን መሬት

ንሽግሽግ ዝኸውን መሬት ዝስዕቡ እዮም

1. ወራሲ ዘይብሉ መሬት፣
2. ሰበ ትሕዝቶ መሬት ብፍቓዶም ወይም ብውሳነ ዝለቐቅዎ መሬት
3. ብሓረስቶት ተደሪቡ ወይ ካብ ሕጊ ወፃኢ ዝተተሓዘ መሬት፣
4. ብዝተፈላለየ ምኽንያት ኣብ ኢድ ምምሕዳር ዝርከብ መሬትን ካብ ሕርሻ ወፃኢ ኮይኖም ዝፀንሑ ረቀቕቲ መሬታት/ባዳ መሬት/፣
5. ንልምዓትን መጠሻን ንኽከፋፈል ዝተወሰነሉ ጎቦን ጉህሚን መሬት፣

ክፍል አራት
የገጠር መሬት ሽግሽግ

አንቀፅ 14 ለሽግሽግ የሚሆን መሬት

ለሽግሽግ የሚሆን መሬት ቀጥለው የተመለከቱት ናቸው፣

1. ወራሽ የሌለው መሬት፣
2. የመሬት ባለይዞታዎች በፈቃዳቸው ወይም በውሳኔ የለቀቁት መሬት፣
3. በአርሶ አደሮች ተደርቦ ወይም ከሕግ ውጪ የተያዘ መሬት፣
4. በተለያየ ምክንያት በአስተዳደር እጅ የሚገኝ መሬትና ከእርሻ ውጪ ሆነው የቆዩ ስስ መሬቶች፣
5. ለልማትና ለጎጆ መውጫ እንዲከፋፈል የተወሰነለት ተራራና ተዳፋት መሬት፣

6. ኣብ መንጎ ሕርሻ መሬት ዝርከቡ ዘይተትሓዙ ኣባይ መሬታት፣
7. ሰፈርቲ ንልዕሊ 2 ዓመት ገዲፎምዎ ዝኸዱ መሬት፣
8. ከይተዓደለ ዝፀንሐ መሬት፣
9. ካልኦት ብሕጊ ንውልቀ ሰብ ዘይተዓደሉ ናይ ሓባር መሬታት።

ዓንቀፅ 15 ኣግባብ ኣፈፃፅማ ሽግሽግ መሬት

1. ሽግሽግ ገጠር መሬት በዓል መዚ ሓለዋ ከባቢን ኣጠቓቕማን ምምሕዳርን ገጠር መሬት ብዝውሰኖን ብዘውፅኦን መምርሒ ረቋሓ መሰረት ተፈፃሚ ይኸውን፣
2. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ እንትውሰን ሽግሽግ ገጠር መሬት ብዝምልከቶ ኮሚቴ ቁሸትን ኮሚቴ ጣብያን ዝፍፀም ይኸውን፣
3. ኣብ ከይዲ ሽግሽግ ንሓበራዊ ግልጋሎት እቲ ጣብያ ወይ ቁሸት ዝውዕል መሬት ቀዳምነት ይወሃብ፣
4. ሽግሽግ ገጠር መሬት ዝካየድ ካብ እዋን ምህርቲ ማሕረስ ነፃ ኣብ ዝኾነሉ ግዜ ይኸውን፣
5. ብሽግሽግ ገጠር መሬት ዝረክብ ሓረስታይ ኣብቲ ጣብያ ንልዕሊ ሓደ ዓመት ዝተቐመጠ ክኸውን ኣለዎ፣
6. ብመሰረት እዚ ደንቢ ብሽግሽግ መሬት ክረክብ ዘይከኣለ መንእሰይ ብቤተሰብ ሽም ተዋሂብዎ ዝፀንሐ መሬት ተጠቃሚ ኮይኑ ይቕፅል።ኮይኑ ግን እቲ መሬት ትሕቲ ርብዒ ሄክታር እንተኾይኑ ብሽግሽግ መሬት ናይ ምርካብ መሰሉ ዝተሓለወ ይኸውን፣
7. ብሽግሽግ መሬት ተጠቃሚ ዝኸውን ዕድሚኡ 18ዓመትን ልዕሊኡን ክኸውን ኣለዎ፣
8. ኣብ ከይዲ ክርክር ዝርከብ መሬት ውሳነ ክሳብ ዝረክብ ንሽግሽግ ኣይቀርብን፣
9. ሰርዝ ሓቲቱ ጣብይኡ ለቂቑ ዝኸደ ሓረስታይ ኣብቲ ዝኸዶ ጣብያ መሬት ዝረኸበ ምዃኑ እንትረጋገፅ ዋላ'ውን ትሕቲ 2 ዓመት ይግበር መሬቱ ተሸጋሺጉ ንካሊእ ሰብ ይውሃብ፣

6. በእርሻ መሬት መሃል የሚገኙ ያልተያዙ ጥቅም ላይ ያልዋሉ መሬቶች፣
7. ሰፋሪዎች ከ2 ዓመት በላይ ትተውት የሄዱት መሬት፣
8. ሳይሰጥ የቆየ መሬት፣
9. ሌሎች በሕግ ለግለሰብ ያልታደሉ የጋራ መሬቶች።

አንቀፅ 15 የመሬት ሽግሽግ የአፈፃፀም አግባብ

1. የገጠር መሬት ሽግሽግ የአካባቢ ጥበቃና የገጠር መሬት አጠቃቀምና አሰተዳደር ባለስልጣን በሚወሰነውና በሚያወጣው መስፈርት መሰረት ተፈፃሚ ይሆናል፣
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/መሰረት ሲወሰን የገጠር መሬት ሽግሽግ በሚመለከታቸው የቀበሌና ጎጥ ኮሚቴዎች የሚፈፀም ይሆናል፣
3. በሽግሽግ ሂደት ለቀበሌው ወይም ጎጥ የጋራ አገልግሎት የሚውል መሬት ቅድሚያ ይሰጠዋል፣
4. የመሬት ሽግሽግ የሚካሄደው ከምርትና እርሻ ነፃ የሚሆንበት ጊዜ ይሆናል፣
5. የገጠር መሬት በሽግሽግ የሚያገኝ አርሶ አደር በቀበሌው ከአንድ ዓመት በላይ የኖረ መሆን አለበት፣
6. በዚህ ደንብ መሰረት መሬት ሊያገኝ ያልቻለ ወጣት በቤተሰብ ስም ተሰጥቶት የቆየ መሬት ተጠቃሚ ሆኖ ይቀጥላል።ሆኖም መሬቱ ከሩብ ሄክታር ያነሰ ከሆነ መሬት በሽግሽግ የማግኘት መብቱ የተጠበቀ ይሆናል፣
7. በሽግሽግ የመሬት ተጠቃሚ የሚሆነው እድሜው 18 ዓመትና ከዚያ በላይ መሆን አለበት፣
8. በክርክር ሂደት ላይ የሚገኝ መሬት ውሳኔ እስከሚያገኝ ሽግሽግ አይካሄድበትም፣
9. ስርዝ ጠይቆ ቀበሌውን ለቆ የሄደ አርሶ አደር በሄደበት ቀበሌ መሬት ማግኘቱን ሲረጋገጥ ከ2 ዓመት በታች ያደረገም ቢሆን መሬቱ ተሸጋሽጎ ለሌላ ሰው ይሰጣል፣

10. ንሽግሽግ ዝኸውን መሬት ሃልዩ ተሸጋሸግቲ ዘየለዉ እንተኾይኖም እቲ መሬት ኣብ ትሕቲ ኮሚቴ ጣብያ ኮይኑ ብክራይ ንክሕረስ ይግበር።ኣታዊ ክራይ በቲ ኮሚቴ ጣብያ እናተመዝገበ ናብቲ ወረዳ ፋይናንስ ኣታዊ ይኸውን።

11. ኣብ ኣካልላ ጣብያ ወይ ቁሸት ብዝተገበረ ለውጢ ምክንያት ትሕዝቶ መሬት ኣብ ክልተ ጣብያ ዝተመቐሎም ሓረስቶት ብስምምዕነት ዝለዋወጥሉ ኩነታት ብምፍጣር ወይ ድማ ብክልቲኡ ጣብያ ብዝግበር ምርድዳእ መፍትሒ ንክረክብ ይግበር፣

12. ሽግሽግ መሬት እንትግበር ተሸጋሻጋይ 5 ብር ንክኸፍል ይግበር፣እቲ ገንዘብ'ውን ቁፅፅር እናተገበሮ ናብ ጣብያ ኮሚቴ ኣታዊ ይኸውን።ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ ብመምርሒ ይውሰን፣

13. በፍቓዱ ወይ በውሳነ ብመሬት ምጥቃም መሰሉ ዘቋረፀ ዳግም መሬት ክረክብ ዝኽእል፤

ሀ.ብመሬት ምጥቃም መሰሉ ብፍቓዱ ወይ ብውሳነ ካብ ዘቋረፀሉ ግዜ ጀሚሩ ኣብቲ ጣብያ ንሓደ ዓመት ዝተቐመጠ ክኸውን ይግባእ፣

ለ.ብውሳነ መሬቱ ዝተመንጠለ እንተኸውን ንመመንጠሊኡ ምኽንያት ዝኾነ ጥፍኣት ዳግም ኣይፍፅምን ተባሂሉ በቲ ኮሚቴ ጣብያን ዴስክ ወረዳን እንትእመነሉ፣

ሐ.ብመሰረት እዚ ደንቢ ዓንቀፅ 16 ዝተቐመጠ ቅደም ሰዓብ ሽግሽግ መሰረት መሬት ዳግም ንክወሃቦ መመልከቲ እንትቕርብ ብሽግሽግ መሬት ክውሃቦ ይኽእል።

10. ለሽግሽግ የሚሆን መሬት ኖሮ ተሸጋሻጊዎች የሌሉ እንደሆነ መሬቱ በቀበሌው ኮሚቴ ስር ሆኖ በክራይ እንዲታረስ ይደረጋል። የክራዩ ገቢ በቀበሌው ኮሚቴ እየተመዘገበ ወደ ወረዳው ፋይናንስ ገቢ ይሆናል፣

11. በቀበሌው ወይም ጎጥ የተደረገ የአከላለል ለውጥ ምክንያት የመሬት ይዞታ በሁለት ቀበሌ የተከፋለባቸው አርሶ አደሮች በስምምነት የሚለዋወጡበት ሁኔታ በመፍጠር ወይም በሁለቱም ቀበሌዎች በሚደረግ መግባባት መፍትሂ እንዲያገኝ ይደረጋል፣

12. የመሬት ሽግሽግ ሲደረግ ተሸጋሻጊው 5ብር እንዲከፍል ይደረጋል፣ ገንዘቡም ቁጥጥር እየተደረገ ወደ ቀበሌው ኮሚቴ ገቢ ይደረጋል። ዝርዝር አፈፃፀሙ በመመሪያ ይወሰናል።

13. በፍቃዱ ወይም በውሳኔ በመሬት የመጠቀም መብቱ ያቋረጠ መሬት ድጋሚ መሬት ሊያገኝ የሚችለው፣

ሀ.በመሬት የመጠቀም መብቱ በፍቃዱ ወይም በውሳኔ ካቋረጠበት ጊዜ ጀምሮ በቀበሌው ለአንድ ዓመት የኖረ መሆን ይገባዋል፣

ለ.በውሳኔ መሬቱ የተወሰደበት ሲሆን ለመወሰዱ ምክንያት የሆነውን ጥፋት ዳግመኛ አይፈፅምም ተብሎ በቀበሌው ኮሚቴና በወረዳው ዴስክ ሲታመንበት፣

ሐ.በዚህ ደንብ አንቀፅ 16 የተገለፀው የመሬት ሽግሽግ ቅደም ተከተል መሰረት መሬት ድጋሚ እንዲሰጠው ማመልከቻ ሲያቀርብ መሬት በሽግሽግ ሊሰጠው ይችላል፣

ዓንቀፅ 16 ቅደም ሰዓብ ሽግሽግ ገጠር መሬት

መሬት በዚ ዝስዕብ ቅደም ሰዓብ ዝወሃብ ይኸውን

1. መሬቶም ንዝተፈላለዩ ትካላት/ንህዝቢ ጥቅሚ/ ተባሂሉ ዝተወሰዶም ካሕሳ ዘይተኸፈሎም ገባራት፣
2. ካብ ስድርኦም ክውርስዎ ዝኽእሉ መሬት ዘይብሎም መራሕቲ ስድራ፣
3. መሬት ዘይረኸቡ ጉድኣት ኣካል፣

አንቀፅ 16 የገጠር መሬት ሽግሽግ ቅደም ተከተል

1. መሬታቸው ለተለያዩ ድርጅቶች/ለህዝብ ጥቅም/ተብሎ የተወሰደባቸው ካሳ ያልተከፈላቸው አርሶ አደሮች፣
2. ከቤተሰባቸው ሊወርሱት የሚችሉት መሬት የሌላቸው የቤተሰብ መሪዎች፣
3. መሬት ያላገኙ የአካል ጉዳተኞች፣

4. መሬት ዘይብለን ደቂ ኣንስትዮ፣
5. መሬት ዘይረኸቡ መናእሰይ፣
6. ብፅበት መሬት ምኽንያት ኣብ ፀዳፍ መሬት ዝሓረሱ ሓረስቶት።

ክፍሊ ሓሙሸተ
ንመጠሻ ዝውሃብ ቦታ ዝምልከት

ዓንቀፅ 17. ኣወሃህባ መጠሻ

ኣወሃህባ መጠሻ መሬት ናይቲ ኣዋጅ ድንጋጌታት ዝተሓለወ ኮይኑ፣

1. ንመጠሻ ዝኸውን ከም ጎቦ መሬት ዘይብሎም ከባቢ ካብ ሕርሻን ጋህፂ መሬትን ወፃኢ ዝኾነ ትርፍን ፀዳፍ መሬታትን ከምኡ'ውን ንሕርሻ ፈፂሞም ዘይኮኑ ዝተኣመነሎም መሬታት መፅናዕቲ ብምክያድ በቲ ወረዳ ዴስክ ሓሳብ ተዋሂቡሉ ብወረዳ ምምሕዳር እንተፀድቅ ንመጠሻ ክውዕል ይኽእል፣
2. ኣብ ኣወሃህባ መጠሻ ንማህበራዊ ግልጋሎትን ልምዓትን ዝኸውን ተጠባባቂ መሬት ክትሓዝ ይግበር፣
3. ወራሲ ዘይብሉ ዑና ገዛ ንመጠሻ ክወሃብ ይኽእል።ወራሲ ዘለዎ እንተኾይኑ ድማ ብኻሊእ መንገዲ ንኻሊእ ሰብ ከመሓላልፎ ይኽእል፣
4. ነባርነቱ ኣብቲ ጣብያ ዝኾነ ናይ መንግስቲ ሰራሕተኛ መጠሻ ክረክብ ይኽእል እዩ፣
5. ቅደም ሰዓብ ንመጠሻ ዝዕደሉ ሰባትን ንካሊእ ዝርዝር ኣፈፃፅማ ብመምርሒ ይውሰን።

ክፍሊ ሽድሽተ
ናይ ሓባር ትሕዝቶ ናብ ውልቀ ምልዋጥን ጎቦታትን ጉህሚታትን ዝምልከት

ዓንቀፅ 18.ናይ ሓባር ትሕዝቶ ገጠር መሬት ናብ ውልቀ ንምቅያር ዘድልዩ ሓፈሻዊ ኩነታት

1. ብመሰረት እዚ ደንቢ ናይ ሓባር ትሕዝቶ ዝተብሃሉ ከም ጎቦ ጉህሚ ንውልቀ ትሕዝቶ ከፋፊልካ ምሃብ ዝዓበየ ረብሓ ከምዘለዎ

4. መሬት የሌላቸው ሴቶች፣
5. መሬት ያላገኙ ወጣቶች፣
6. በመሬት ጥበት ምክንያት በተዳፋት መሬት የሚያርሱ ገበሬዎች።

ክፍል አምስት
ለጎጆ የሚሰጥ ቦታ በተመለከተ

አንቀፅ 17 የጎጆ መውጫ አሰጣጥ

ለጎጆ መውጫ የሚሆን መሬት አሰጣጥ የአዋጅ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው

1. ለጎጆ የሚሆን ተራራ የመሰለ የሌላቸው አካባቢ ከእርሻና መጋጫ መሬት ውጪ ትርፍና ተዳፋት መሬት እንዲሁም ለእርሻ እንደማይሆኑ የታመነባቸው መሬቶች ጥናት በማካሄድ በወረዳው ዴስክ ሃሳብ ተሰጥቶበት በወረዳው አስተዳደር ሲፀድቅ ለጎጆ ሊውሉ ይችላሉ፣
2. ለጎጆ የሚሆን መሬት ሲሰጥ ለማህበራዊ አገልግሎቶችና ለልማት የሚሆን ተጠባባቂ መሬት እንዲያዝ ይደረጋል፣
3. ወራሽ የሌለውና ጎጆ/ቤት ለጎጆ መውጫ ሊሰጥ ይችላል።ወራሽ ያለው ሲሆን ግን በሽያጭም ሆነ በሌላ መንገድ ለሌላ ሰው ሊያስተላልፍ ይችላል፣
4. ነዋሪነቱ በቀበሌው የሆነ የመንግስት ሰራተኛ ለጎጆ የሚሆን መሬት ሊያገኝ ይችላል፣
5. ለጎጆ አሰጣጥ ቅደም ተከተልና ለሌላ ዝርዝር አፈፃፀም በመመሪያ ይወሰናል።

ክፍል ስድስት
የገጠር መሬት የጋራ ይዞታ ወደ ግል መለወጥና ቦረቦር በተመለከተ

አንቀፅ 18 የገጠር መሬት የጋራ የዞታ ወደ ግል ለመለወጥ አስፈላጊ የሆኑ ሁኔታዎች

1. በዚህ ደንብ መሰረት የጋራ ይዞታ የተባሉ እንደ ተራራ፣ቦረቦር ለግል ይዞታ ከፋፍለህ መስጠት የበለጠ ጥቅም እንዳለው ሲታመንበት ከነዋሪ ህዝብ

እንትእመን ምስቲ ነባራይ ህዝቢ ብምርድዳእ ብወረዳ ዴስክ እንትፀድቅ ንውልቀ ትሕዝቶ ክከፋፈል ይኽእል፡፡ኮይኑ ግን ጋህሢ፣ደኒ መሬት ፣ረግረግ ቦታ ዝኾኑ ናይ ሓባር መሬት ናብ ውልቀ ምልዋጥ ኣይከኣልን፣

2. ናይ ሓባር መሬት ናብ ውልቀ ትሕዝቶ ቅድሚ ምልዋጦም ኣብ ካሊእ ናይ ሕርሻ ቦታ ፅዕንቶ ዘይፈጥሩ ምኻኖም ብመሰረት ዝተዳለወ ማስተር ፕላን ኣብዘይተዳለዉሉ ጣበያ ድማ ብሰብ ሞያ መፅናእቲ ተገይሩ ችግር ዘይፈጥር ምኻኑ እንትረጋገፅ ጥራሕ ዝፍፀም ይኸውን፣
3. ናብ ውልቀ ትሕዝቶ ንክቅየሩ ዝተወሰነሎም ናይ ሓባር መሬታት ተወዲቦም ኣብ ናይ ኅቦታት ልምዓት ንክሳተፉ ሕቶ ንዘቅረቡን ንዘተፈላለየ ልምዓታዊ ስራሕቲ ከም ምርባሕ ንህቢ፣ደርሆን ካልኦትን ንክውዕል ብዝቐርብ ሕቶታት መሰረት በቲ ወረዳ ዴስክን ምምሕዳርን ኣቢሉ ንክወሃብ ይግበር፣
4. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ እንተሃለወ'ውን ናይ ሓባር ጋህሢ መሬት ብህዝቢ ሕቶን ብወረዳ ዴስክ እንትፀድቅን ናብ ውልቀ ትሕዝቶ ምቅያር ይከኣል እዩ፣
5. ናይ ኅቦ ችግር ኣብ ዘይብሎም ከባቢታት ብሸግሽግ ወይ ብመቐሎ መሬት ክወሃብ ይከኣል፣

ዓንቀፅ 19 መጠን ኣተዓዳድላ፣ኣተሓሕዛን ኣጠቃቅማን ኅቦታትን ጉህሚታትን

1. ኣብ ኅቦታት ዝግበር ሸግሽግ ወይ ድማ ንውልቀ ንክውዕል ዝተወሰነሉ ኅቦ ንሓደ ሰብ ዝውሃብ መጠን መሬት ካብ 0.25 ክሳብ 0.50 ሄክታር ይኸውን፣
2. ካብ ኅቦ ወፃኢ ንዘሎ መሬት በዓል ትሕዝቶ ዝህልዎ ጉቡኣት ኣብ ኅቦ መሬት ንዝሓዘ'ውን ተፈፃሚ ይኸውን፣
3. ቅድም ክብል ኣብ መንነ መሬት ሒዞም ዝነበሩ ሰባት ኣብዚ ዓንቀጽ ንኡስ ዓንቀፅ/1/ መሰረት ዝተቐመጠ መጠን ተፈፃሚ ብምግባር ሸግሽግ ክፍፀም ይኽእል፣

በመረዳዳት በወረዳ ዴስክ ሲፀድቅ ለግል ይዞታ ሊከፋፈል ይችላል፡፡ ሆኖም እንደ ደን፣ረግረግ ቦታ የሆኑ የጋራ መሬት ወደ ግል መለወጥ አይቻልም፣

2. የጋራ መሬት ወደ ግል ይዞታ ከመለወጣቸው በፊት በሌላ የእርሻ ቦታ ተፅዕኖ የማይፈጥሩ መሆናቸው፣ በተዘጋጀው ማስተር ፕላን መሰረት ለተወሰነላቸው አገልግሎት የሚውሉ ከሆነ ማስተር ፕላን ባልተዘጋጀበት ቀበሌም በባለሞያ ተጠንቶ ችግር የማይፈጥር መሆኑ ሲረጋገጥ የሚፈፀም ይሆናል፣
3. ወደ ግል ይዞታ እንዲለወጡ የተወሰነባቸው የጋራ መሬቶች ተደራጅተው በተራሮች ልማት ለመሳተፍ ጥያቄ ላቀረቡና ለተለያዩ ልማታዊ ስራዎች እንደ ንብ እረባታ፣ዶሮ እረባታና የመሳሰሉትን ለማዋል በቀረቡ ጥያቄዎች መሰረት በወረዳ ዴስክና አስተዳደር በኩል እንዲሰጥ ይደረጋል፣
4. የዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ቢኖርም የጋራ መጋጫ መሬት በሕዝብ ጥያቄና በወረዳ ዴስክ ሲፀደቅ ወደ ግል ይዞታ መለወጥ ይቻላል፣
5. የኮረብታ ወይም ጋራ ችግር በሌላቸው አካባቢዎች መሬት በሸግሽግ ወይም በክፍፍል ሊሰጥ ይችላል፣

ዓንቀፅ 19 የተራሮችና ቦረቦር አያያዝ አጠቃቀምና የሚሰጠው መጠን

1. በተራሮች ላይ የሚደረግ ሸግሽግ ወይም ለግል እንዲውል የተወሰነለት ተራራ ለአንድ ሰው የሚሰጥ የመሬት መጠን ከ0.25 እስከ 0.50 ሄክታር ይሆናል፣
2. ከተራራ ውጪ ለሆነ መሬት ባለ ይዞታ የሚኖሩት ግዴታዎች በተራራ መሬት ለያዘም ተፈፃሚ ይሆናል፣
3. ቀደም ብለው በተራራ መሬት ይዘው የነበሩ ሰዎች በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ መሰረት የተገለፀውን መጠን ተፈፃሚ በማድረግ ሸግሽግ ሊፈፀም ይችላል፣

4. ጎቦ ንምልማዕ መሬት ዝተውሃቦ ሰብ ኣብ ውሽጢ 6 ወርሒ ስራሕ ክጅምር ኣለዎ፡፡ኣብቲ ቦታ ናይ ዕቀባ ስራሕ ክሰርሕን ኣግራብ ክተክል ኣለዎ፣
5. ኣብቲ ጎቦ ንዘሎ ሃፍቲ ተፈጥሮ ከም ኣግራብ ዝኣመሳሉ ከይበርሱ እቲ መሬት ዝሓዘ ሰብ ሓላፍነት ኣለዎ፣
6. ጎቦ ንምልማዕ መሬት ዝተውሃቦ ሰብ ካብቲ ዝተፈቐደሉ ዓይነት ስራሕ ወፃኢ ክጥቀመሉ ኣይኽእልን፡፡

ዓንቀፅ 20 ኣጠቃቅማ ጉህሚታት

1. ኣብ መንጎ ተሓራሳይ መሬት ወይ ከዓ ኣብ ውሽጢ ተሓራሳይ መሬት ዝርከብ ትሑት ጉሕሚ ናይ ዕቀባ ሓመድን ማይን ስራሕቲ ብምክያድ ኣልሚዖም ንዝጥቀሙ መጻወብቲ ሓረስቶት ንሕርሻ ክውዕል ክውሃብ ይኽእል፣
2. ኣብ ሰውሒታት መሬት ዝርከብ ጉህሚታት ንእንስሳት ቀለብ ንክውዕል ዕቀባን ልምዓትን ስራሕቲ ይግበረሉ፣
3. ኣብ ውሽጢ ደኒ ዝርከብ ጉህሚ ንቀዋሚ ልምዓት ስራሕ ጥራሕ ክውዕል ይግበር፣
4. ናይዚ ዓንቀፅ ኑኡስ ዓንቀፅ /1/ድንጋጌ እንተሃለወ'ውን ኣብ መጻብውቲ ዘለዉ ሓረስቶት ክጥቀምሉ ዘይደልዩ እንተኾይኖም ድልየት ንዘለዎ ናይቲ ከባቢ ሓረስቶት ተመቓቒሉ ክውሃብ ይኽእል፣
5. ኣብ ሕዛእቲ ዝርከብ ጉህሚ ናይቶም ተጠቀምቲ ሓረስቶት ናይ ሓባር ትሕዝቶ ኮይኑ ብሓባር ክጥቀምሉ ይኽእሉ ወይ ድማ ኣልሚዖም ክጥቀምሉ ንዝደልዩ ተጠቀምቲ ብውልቆም ተመቓቒሎም ክወሃብ ይኽእል፣
6. ኣተዓጻድላ ጉህሚ መሬት ከከም ከባቢኡ ትሕዝቶ ዝውሰን እኳ እንተኾነ ካብ 0.15 ሄክታር ግን ክበለፅ የብሉን፣
7. ኣጠቃቅማ ጉህሚ መሬት ፍግረ መሬት ብዘየስዕብን ዕቀባ ሓመድን ማይን ስራሕቲብምስራሕ ዝካየድ ኮይኑ ነቲ ጉህሚ ካብ ዝተቸመጠሉ ዕላማ ወፃኢ ከም ጋህጊ ዝመሳሰሉ ስራሕቲ ምስራሕ ዝተኸልከለ እዩ፣
8. ብጉህሚ ንክጥቀም ፍቃድ ዝተውሃቦ ሓረስታይ

4. ተራራ ለማልማት መሬት የተሰጠው ሰው በ6 ወር ጊዜ ውስጥ ስራ መጀመር አለበት፡፡በቦታው የጥበቃ ስራዎችን መስራትና ዛፎችን መትከል አለበት፣
5. በተራራ ላይ ያለ የተፈጥሮ ሃብት እንደ ዛፍ የመሳሰሉ እንዳይመነጠሩ መሬቱን የያዘው ሰው ሃላፊነት አለበት፣
6. ተራራ ለማልማት መሬት የተሰጠው ሰው ከተፈቀደለት የስራ አይነት ውጪ ሊጠቀምበት አይችልም፡፡

አንቀፅ 20 የቦረቦር አጠቃቀም

1. በሚታረስ መሬት መካከል ወይም የሚታረስ መሬት ውስጥ የሚገኝ ዝቅተኛ ቦረቦር የአፈርና ወሃ የጥበቃ ስራዎች በማካሄድ አልምተው ለሚጠቀሙ አዋሳኝ አርሶ አደሮች ለእርሻ እንዲውል ሊሰጥ ይችላል፣
2. በመስክ መሬት የሚገኝ ቦረቦር ለእንስሳት ቀለብ እንዲውል የጥበቃና ልማት ስራዎች ይደረግለታል፣
3. በደን ውስጥ የሚገኙ ቦረቦር ለቋሚ የልማት ስራ ብቻ እንዲውል ይደረጋል፣
4. የዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ ቢኖርም አዋሳኝ አርሶ አደሮች ሊጠቀሙበት የማይፈልጉ ከሆኑ ፍላጎት ላላቸው የአካባቢው አርሶ አደሮች ተከፋፍሎ እንዲሰጥ ሊደረግ ይችላል፣
5. በተከለከለ የግጦሽ መሬት የሚገኝ ቦረቦር የተጠቃሚ አርሶ አደሮች የጋራ ይዞታ ሆኖ አልምተው ሊጠቀሙበት ለሚፈልጉ በየግላቸው ተከፋፍሎ ሊሰጥ ይችላል፣
6. የቦረቦር አሰጣጥ እንደየ አካባቢው ይዞታ የሚወሰን ቢሆንም ከ0.15 ሄክታር ግን መብለጥ የለበትም፣
7. የቦረቦር አጠቃቀም የመሬት መቦርቦርን በማያስከትልና የጥበቃ ስራዎችን በመስራት በማካሄድ የሚሰራ ሆኖ ቦረቦሩ ከተቀመጠለት ዓላማ ውጪ እንደ መጋጫ የመሳሰሉ ስራዎች መጠቀም የተከለከለ ነው፣
8. በቦረቦር የሆነ መሬት ለመጠቀም ፍቃድ የተሰጠው

ካብ ዝተውሃበሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 3ወርሒ ናይ ልምዓት ስራሕቲ ክጅምር ኣለዎ፣

9. ንዝተፈላለዩ ዓይነት ስራሕቲ ዝፍቀድ መጠን ቁልቃል ምስዚ ደንቢ ብዝተተሓሓዘ ሰደቓ ዝፍፀም ይኸውን።

ክፍሊ ሸውዓተ
ውህብቶ ውርስን መሬት

ዓንቀፅ 21.ኣፈፃፅማ ውርሲን ውህብቶን

1. ውርሲ ገጠር መሬት ብዝምልከት ክርክር እንትህሊ ብቤት ፍርዲ ውሳነ እንትረክብ ተፈፃሚ ይኸውን፣
2. ናይቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 15/4/ ድንጋገ ዝተሓለወ ኮይኑ ከባቢያዊ ትሕዝቶ መሬት ምንኣስ ምኽንያት ከም ኢሮብን ዝመሳሰሉ ቦታታት ብውልቀ ትሕዝቶ ዝተትሓዘ ትሕቲ 0.25 ሄክታር መሬት ብውርሲ ወይ ብውህብቶ ክመሓላለፍ ይኽእል፣
3. ዝኾነ ሓረስታይ ትሕዝቶ መሬቱ በቲ ኣዋጅን በዚ ደንብን ብመሬት ምጥቃም መሰል ንዘለዎ ናይ ቤተሰብ ኣባል ብውህብቶ ክህብ መሰል ኣለዎ፣
4. ውህብቶ መሬት በቲ ኮሚቴ ጣብያ ተራእዩ ብወረዳ ዴስክ ምስፀደቐ ተግባራዊ ይኸውን፣
5. ብውህብቶ ወይ ብውርሲ መሬት እንትመሓላለፍ ኣብቲ መሬት ዝህልው ግቡኣት እውን ሓቢሮም ይመሓላለፉ፣
6. ብኣዋጅን በዚ ደንብን ናይ ምውራስ መሰል ዘለዎ ኣብ ካሊእ ጣብያ ዝርከብ ሰብ ኣብቲ ዘለዎ ጣብያ መሬት ዘይብሉ እንተኾይኑ ናይ ምውራስ መሰሉ ዝተሓለወ እዩ፣
7. ቅድሚ እቲ ኣዋጅን እዚ ደንብን ምውፅኡ ኣብ ገዛ ዕባይ ብምኻኑ ወራሲ ናይ ዘይብሉ ናይ መዋቲ መዕበይኡ መሬት ሒዙ ዝፀንሐ ገዛ ዕባይ ዝትንከፍ ኣይኸውንን፣
8. ንኣፈፃፀማ እዚ ዓንቀፅ ኑኡስ ዓንቀፅ/7/ ናይ መዋቲ መዕበይኡ መሬቱ ሒዙ ዝፀንሐ ዕባይ ገዛ ዝምልከት በቲ ጣብያ ኮሚቴ ተፃሪዩ ትሕዝቶ መረጋገፂ ደፍተር ይውሃቦ፣

አርሶ አደር ከተሰጠበት ጊዜ ጀምሮ በ3ወር ጊዜ ውስጥ የልማት ስራዎችን መጀመር አለበት፣ሠ

9. ለተለያዩ የስራ ዓይነት የሚፈቀድ ተዳፋት ከዚህ ደንብ የተያያዘ ሰንጠረዝ ቁጠር 7 መሰረት የሚፈፀም ይሆናል።

ክፍል ሰባት
የመሬት ስጦታና ውርስ

አንቀፅ 21. የውርስና ስጦታ አፈፃፀም ቁጥር 97/1998 ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው

1. የገጠር መሬት ውርስ በተመለከተ ክርክር ሲኖር በፍርድ ቤት ውሳኔ ሲያገኝ ተፈፃሚ ይሆናል፣
2. የአዋጁ አንቀፅ 15/4/ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ በአካባቢው የመሬት ይዞታ ማነስ ምክንያት እንደኢሮብና የመሳሰሉ ቦታዎች ከ0.25 ሄክታር በታች በግል ይዞታ የተያዘ መሬት በውርስ ወይም ስጦታ ሊተላለፍ ይችላል፣
3. ማንኛውም አርሶ አደር የመሬትይዞታውን በአዋጁና በዚህ ደንብ በመሬት የመጠቀም መብት ላለው የቤተሰብ አባል በስጦታ የመስጠት መብት አለው፣
4. የመሬት ስጦታ በቀበሌ ኮሚቴ ታይቶ በወረዳ ዴስክ ከፀደቀ በኋላ ተግባራዊ ይሆናል፣
5. በስጦታ ወይም በውርስ መሬት ሲተላለፍ በመሬቱ ላይ የሚኖሩ ግዴታዎችም አብረው ይተላለፋሉ፣
6. በአዋጁና በዚህ ደንብ የመውረስ መብት ያለው በሌላ ቀበሌ የሚገኝ ሰው ባለበት ቀበሌ መሬት የሌለው ከሆነ የመውረስ መብቱ የተጠበቀ ነው
7. አዋጁና ይህ ደንብ ከመውጣቱ በፊት እቤት በመሆኑ ያሳዳጊው ሟች መሬት ይዞ የቆየ እቤት ያደገ የሚነካ አይሆንም፣
8. ለዚህ አንቀፅ 7 አፈፃፀም የሟች አሳዳጊው መሬት ይዞ የቆየ እቤት ያደገ በተመለከተ በቀበሌ ኮሚቴ ተጣርቶ የይዞታ ማረጋገጫ ደብተር ይሰጠዋል፣

9. ንኣፈፃፅማ እዚ ዓንቀፅ ኑኡስ ዓንቀፅ 7 ገዛ ዕባይ ዝባሃል ኣባል ቤተሰብ ኮይኑ በቲ ኣዋጅ ናይ ምውራስ መሰል ዘይብሉን ንልዕሊ ሓሙሽተ ዓመት ኣብቲ ገዛ ዝተቐመጠ ዝኾነ ሰብ እዩ።

ክፍሊ ሸሞንተ

ብዛዕባ ምክራይ መሬት

ዓንቀፅ 22. ብውልቀ ዝግበር ክራይ መሬት

1. ብዛዕባ ምክራይ መሬት ኣብቲ ኣዋጅ ዝተደንገጉ ድንጋገታት ዝተሓለዉ ኮይኖም ተወዓዓልቲ ወገናት ኣብ ውዕሎም ብዛዕባ ተፈጥሮ ሃፍቲ ዕቀባን ክንክንን ዝምልከት ግቡኣት ብግልፂ ክቐምጡ ይግባእ።ንዝስዕብ ጉድኣት'ውን ሓላፍነት ዝወስድ ወገን ዝምልከት ክንፀር ኣለዎ፣
2. እቲ ዝካረ መሬት ናይ መስኖ እንተኾይኑ ኣጠቓቅማ መስኖ ማይ ዝምልከት ዝወፁ ደንብታት ተፈፃምነት ይህልዎ፣
3. ኣብ መንጎ መካረይን ተኻራይን ዝፍፀም ውዕሊ ናይ ኢትዮጵያ ፍታብሄር ሕጊ ናይ ውዕሊ ሕግታት ተፈፃሚነት ይህልዎ፣
4. በውዕሊ ክራይ ዝተውሃቦ መሬት ልምዓት ዘሳልጡ ዝረገሐ መሬት ልምዓት ብናይ ክልቲኦም ወገናት ስምምዕነት ዝውሰን ይኸውን፣
5. ንልዕሊ ክልተ ዓመት ዝግበር መሬት ክራይ ውዕሊ ካብቲ ልማዳዊ ሕርሻ ወፃኢ ዝኾነ ቴክኖሎጂታት ዘይጥቀም እንተኾይኑ ተቐባልነት ኣይህልዎን፣ ዓይነታት ቴክኖሎጂ ብዝምልከት ብመምርሒ ይውሰን፣
6. ብክራይ መሬት ዝሓዘ ሰብ ኣብቲ መሬት ናይ ዝርከቡ እንዳዲዕን ካልኦት ፍርያት ናይ ምጥቃም መሰል ይህልዎ፣

ዓንቀፅ 23 መሬት ብመንግስቲ ምክራይ

ብመንግስቲ ዝግበር ምክራይ መሬትን ንኢንቨስትመንት ዝኸውን መሬት ምርካብ ዝምልከት ናይቲ ኣዋጅ ድንጋጌታት ዝተሓለዉ ኮይኖም፣

1. ንኢንቨስትመንት ብክራይ ዝውሃብ መሬት ዝላዓለ ረብሓ ኣለዎ ተባሂሉ ተኣሚኑሉ እንተዘይኮይኑ

9. በአፈፃፀም ይህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 7 እቤት ያደገ የሚባለው የቤተሰብ አባል ሆኖ በአዋጁ የመውረስ መብት የሌለውና ከአምስት አመት በላይ እቤት የኖረ ማንኛውም ሰው ነው።

ክፍል ስምንት

ስለ መሬት ኪራይ

አንቀፅ 22 በግል የሚደረግ የመሬት ኪራይ

1. ስለመሬት ኪራይ በአዋጁ የተደነገጉት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ተዋዋይ ወገኖች በውላቸው ስለ ተፈጥሮ ሃብት ጥበቃና እንክብካቤ በተመለከተ ግዴታዎችን በግልፅ ሊያሰቀምጡ ይገባል። ለሚከተለው ጉዳትም ሃላፊነት የሚወሰድ ወገን ተጠያቂነት በተመለከተ መግለፅ አለበት፣
2. የሚከራየው መሬት የመስኖ መሬት ከሆነ የመስኖ ውሃ አጠቃቀም በሚመለከት የሚወጡ ደንቦች ተፈፃሚነት ይኖራቸዋል፣
3. በአከራይና ተከራይ መካከል የሚፈፀም ውል የኢትዮጵያ ፍታብሄር ሕግ የውል ድንጋጌዎች ተፈፃሚነት ይኖራቸዋል፣
4. በኪራይ ውል መሬት የተሰጠው ልማትን የሚያቀላጥፍ የመሰረተ ልማት ማስፋፍያ በስምምነት የሚወሰን ይሆናል፣
5. ከሁለት ዓመት በላይ የሚደረግ የመሬት ኪራይ ውል ከልማዳዊ እርሻ ውጪ የሆኖ ቴክኖሎጂዎች የማይጠቀም ከሆነ ተቀባይነት አይኖረውም። የቴክኖሎጂው ዓይነት በሚመለከት በመመሪያ ይወሰናል፣
6. መሬት በኪራይ የያዘ ሰው በመሬቱ የሚገኙ የሙጫ ዛፍና የሌሎች ዛፎች ፍራፍሬዎች የመጠቀም መብት አለው።

አንቀፅ 23 መሬትን በመንግስት ማከራየት

በመንግስት የሚደረግ የመሬት ኪራይና ለኢንቨስትመንት የሚሆን መሬት ማግኘት በሚመለከት የአዋጁ ድንጋጌዎቾ እንደተጠበቁ ሆነው

1. ለኢንቨስትመንት በኪራይ የሚሰጥ መሬት የተሻለ ተጠቃሚነት አለው ተብሎ ካልታመነበት በስተቀር

ነቲ ናይ ሓረስታይ ትሕዝቶ መሬትን ኣግራብን ብዘየፈናቅልን ብዘይጎድእን ክኸውን ኣለዎ፣

2. መሬት ክካረይ ዝደለየ በዓል ሃብቲ ክሰርሖ ዝሓሰበ ስራሕቲ ብዝምልከት ፕሮጀክት ፕሮፖዛል ካልኦት ደገፍቲ ሰነዳትን ምስ መመልከቲ ንባዓል መዚ ሓለዋ ከባቢን ምምሕዳርን ኣጠቓቅማን ገጠር መሬት ክቕርብ ኣለዎ፣

3. እቲ ዝቐረበ ፕሮፖዛል

ሀ.እቲ ዝካየድ ዓይነት ስራሕ ኢንቨስትመንት

ለ.ቴክኒካዊ ብቕዓት እቲ ኢንቨስትመንት፣

ሐ.ካልኦት ኣድለይቲ ሰነዳትን ዝሓዘ ክኸውን ይግባእ።

4. ንኢንቨስትመንት ስራሕቲ ዝኸውን መሬት ንምክራይ ዝቐረበ መመልከቲ ኣብውሽጢ 30 መዓልቲ መልሲ ክረክብ ይግባእ።ተቐባልነት ዘይብሉ እንተኾይኑ ኣብ ውሽጢ 15 መዓልቲ ዘይተቀበለሉ ምኽንያት ብምግላፅ ንመመልከቲ የፍልጥ፣

5. ዝሓሸ ቴክኖሎጂ ብምጥቃም ዕድላት ስራሕ ዘስፍሕ፣ ዝሓሸ ተሞክሮ ክሕለፍ ዝኽእል፣ ፍርያት ሓረስታይ ናብ ዕዳጋ ንምቅራብ ደገፍ ክገብር ዝኽእል ባዓል ሃብቲ ካብ ናይ ሓባር መሬት ወይ ካብ ናይ ውልቂ መሬት ብመሰረት እዚ ደንቢ መሬት ብክራይ ክውሃቦ ይኽእል፣

6. ንባዓል ሃብቲ ብክራይ ዝውሃብ መጠን መሬት ዝውሰን በቲ ባዓል ሃብቲ ዝቐርብ ዓይነት ፕሮጀክትን መጠን ካፒታልን ይኸውን።ዝርዝሩ ምስዚ ደንቢ ብዝተትሓዘ ሰደቓን ብመምርሒን ዝውሰን ይኸውን፣

7. ባዓል ሃብቲ ውዕሊ ክራይ መሬት ምስገበረ እቲ ዝድለ መሬት ብወረዳ ዴስክን ኮሚቴ ጣብያን ኣቢሉ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ ንክወሃብ ይግበር፣

8. ኢንቨስተራት ዝሳተፍሎም ዓይነት ኢንቨስትመንታት ልምዓት ሕርሻ፣ ኣግሮ ኢንደስትሪ፣ ግልጋሎት ሕርሻ፣ መዓድንን ካልኦት ኮይኖም ኣብ መስኖ ንዝዋፈሩን ኣብ ወፃኢ ዕዳጋ ዝላዓለ ፍርያት ንዘፍረዩን ኣብ ሃፍቲ እንስሳ ንዝሳተፉ ቀዳምነት ይውሃቦም።

የአርሶ አደሩ ይዞታ ዛፎችና ተፈጥሮ ሃብት በማይጎዳ መሆን አለበት፣

2. መሬት ሊያከራይ የፈለገ ባለሃበት ሊሰራው ያሰበውን ስራዎች በተመለከተ የፕሮጀክት ፕሮፖዛልና ደጋፊ ሰነዶችን ከማመልከቻ ጋር ለአካባቢ ጥበቃና መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ባለስልጣን ማቅረብ አለበት፣

3. የሚቀርበው ፕሮጀክት

ሀ.የሚካሄደው የኢንቨስትመንት ስራ ዓይነት

ለ.የኢንቨስትመንቱ የቴክኒክ ብቃት

ሐ.ሌሎች አስፈላጊ ሰነዶችን የያዘ መሆን አለበት፣

4. ለኢንቨስትመንት ስራዎች የሚሆን መሬት ለመከራየት የቀረበ ማመልከቻ በ30 ቀን ውስጥ ያልተቀበለበትን ምክንያት በመግለፅ ለአመልካች ያሳውቃል፣

5. የተሻለ ቴክኖሎጂ በመጠቀም የስራ ዕድሎችን የሚያሰፋ የተሻለ ተሞክሮ ሊያሳልፍ የሚችል የአርሶ አደር ምርት ወደ ገበያ ለማቅረብ እገዛ ሊያደግ የሚችል ባለሃብት ከጋራ መሬት ወይም ከግል መሬት በዚህ ደንብ መሰረት መሬት በኪራይ ሊሰጠው ይችላል፣

6. ለባለሃብት በኪራይ የሚሰጥ የመሬት መጠን የሚወሰነው በባለሃብቱ በሚቀርቡት የፕሮጀክት ዓይነትና የካፒታል መጠን ይሆናል ዝርዝሩ ከዚህ ደንብ በተያያዘው ሰንጠረዥና በመመሪያየሚወሰነ ይሆናል፣

7. ባለሃብት የመሬት ኪራይ ውል ከፈፀመ በኋላ የሚፈለገውን መሬት በወረዳ ዴስክና በቀበሌ ኮሚቴ በኩል በ30 ቀን ውስጥ እንዲሰጠው ይደረጋል፣

8. ኢንቨስተሮች የሚሳተፉባቸው የኢንቨስትመንት ዓይነቶች የእርሻ ልማት፣ አግሮ ኢንደስትሪ ፣የእርሻ አገልግሎት፣ ማዓድንና ሌሎች ሆነው በመስኖ ለሚሰማሩ በውጭ ገበያ ከፍተኛ ምርት ለሚያመርቱና በእንሰሳት ሃብት ለሚሳተፉ ቅድሚያ ይሰጣቸዋል፣

ዓንቀፅ 24.ትሕዝቶ ውዕሊ

1. ዝኾነ ኢንቨስተር ምስ መንግስቲ ዝገብሮ መሬት ክራይ ውዕሊ እዞም ዝስዕቡ ዘማልአ ክኸውን ኣለዎ

ሀ. ሽምን ኣድራሻን ተዋዓዓልቲ ወገናት፣

ለ. ስፍሓት እቲ መሬትን መዋስንትን፣

ሐ. ውዕሊ ፀኒሑ ዝፀንዓሉ ግዜ፣

መ. ብብዓመቱ ዝኽፈል መጠን ክራይ፣

ረ. ግቡኣትን መሰላትን ተዋዓዓልቲ ወገናት፣

ሰ. ግቡኣትን መሰላትን ተወዓዓልቲ ወገናት፣እቲ መሬት ዝተሓሰበሉ ዓላማ /ዓይነት ኢንቨስትመንት፣

ሸ.ካልኦት ኣድለይቲ ሰነዳት ዘማልአ ክኸውን ይግባእ።

2. ብመሰረት ኑኡስ ዓንቀፅ /1/ እዚ ዓንቀፅ እቲ ቢሮ ንኣሳልጦ ስራሕ ዝሕግዝ ቅጥዕታት ውዕሊ ክዳሉ ይኽእል፣

ዓንቀፅ 25 መሰልን ግቡእን መካረይ

1. መሰል መካረይ

ሀ. ኣግባብ ኣፈፃፅማ እቲ ኢንቨስትመንት ምክትታልን ምቁፅፃርን፣

ለ. ተካራያይ በቲ ዝኣተዎ ግቡእ እንተዘይፈፂሙ ኣብቲ መሬት ጉድኣት እንተብፂሑ ነቲ ውዕሊ ምቁራፅ፣

ሐ. በቲ ውዕሊ ዝተቐመጠ ናይ መሬት ክራይ ክፍሊት ናይ ምእካብን መኽፈሊ ግዜ ኣሕሊፉ ናይ ዝኸፍል ኢንቨስተር ብናይ ባንኪ ወለድ ብምውሳኽ ክኸፍል ምግባር፣

መ. ካብ ዝተውሃቦ መሬት ወፃኢ ትርፊ መሬት ዝሓዘ ነቲ ትርፊ መሬት ምምንጣል በቲ ትርፊ መሬት ዝተጠቀመሉ ክራይ ንክኸፍል ምግባርን ብሕጊ ተሓታቲ ክኸውን ምግባር።

2.ግቡኣት መካረይ

ሀ.ብዝተገበረ ውዕሊ መሰረት መንግስቲ መዋስኒኡ ከሊሉ ኣረጋጊፁን ነቲ ተኻራያይ መሬት ብእዋኑ ንኽረክብ ምግባር፣

ለ.እቲ መሬት ብዝምልከት ብሳልሳይ ወገናት ዝቐርብ ሕቶ ነቲ ባዓል ሃፍቲ ሓገዝ ምግባር፣

አንቀፅ 24.የውል ይዞታ

1. ማንኛውም ኢንቨስተር ከመንግስት ለሚደረገው የኪራይ ውል የሚከተሉትን ያሟላ መሆን አለበት፣

ሀ. የተዋዋይ ወገኖች ስምና አድራሻ፣

ለ. የመሬቱ ስፋትና አዋሳኞች

ሐ. ውሉ ፀንቶ የሚቆይበት ጊዜ፣

መ. በየአመቱ የሚከፈል የኪራይ መጠን፣

ረ. የተዋዋይ ወገኖች መብትና ግዴታዎች፣

ሰ. መሬቱ የታሰበበት አላማ የኢንቨስትመንት ዓይነት ፣

ሸ.ሌሎች አስፈላጊ ሰነዶችን ያሟላ መሆን አለበት።

2. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/መሰረት ቢሮው ለስራ ቅልጥፍና የሚያግዝ የውል ቅፅ ሊያዘጋጅ ይችላል፣

አንቀፅ 25. የአከራይ መብትና ግዴታዎች

1. የአከራይ መብት

ሀ. የኢንቨስትመንቱ የአፈፃፀም አግባብ መከታተልና መቆጣጠር፣

ለ. ተካራይ በገባበት ግዴታ ካልፈፀመ በመሬቱ ጉዳት ካደረሰ ውሉን የማቋረጥ፣

ሐ. በውሉ የተቀመጠ የመሬት ኪራይ የመሰብሰብና የመክፈል ጊዜ አሳልፎ ለከፈለ ኢንቨስተር በባንክ ወለድ በመጨመር እንዲከፍል ማድረግ፣

መ. ከተሰጠው መሬት ውጪ ትርፍ መሬት የያዘ ኢንቨስተር የያዘው ትርፍ መሬት መውሰዱ፣በትርፍ መሬት የተጠቀመበትን ኪራይ እንዲከፍል ማድረግና በሕግ ተጠያቂ እነዲሆን ማድረግ፣

2. የአከራይ ግዴታዎች

ሀ.በተደረው ውል መሰረት መንግስት አዋሳኙ ከልሎና አረጋግጦ ለተከራዩ በጊዜ እንዲረከብ ማድረግ፣

ለ.መሬቱን በሚመለከት በሶስተኛ ወገኖች ለሚቀርብ ጥያቄ ለባለሃብቱ እገዛ ማድረግ፣

ዓንቀፅ 26.መሰልን ግቡእን ተኸራያይ

1. መሰል ተኸራያይ

ሀ. ብውዕሊ ክራይ ዝረኸቦ መሬት ብዘይፅዕንቶ ናይ ምጥቃም፣

ለ. ብመሰረት እቲ ውዕሊ መሬት ብእዋኑ ምርካብ፣

ሐ. ብውዕሊ ክራይ ዝረኸቦ መሬት ናይ ምጥቃም መሰሉ ብውሕስና ምትሓዝ፣

መ. ተኸራያይ እንትመውት ወረስቲ እቲ ዝተጀመረ ስራሕ ናይ ምቕፃል መሰል ይህልዎም፣

ረ. በቲ ዝግባእ ዝገባእ አገባብን እዋንን መሬት ዘይረኸበ እንተኾይኑ ነቲ ውዕሊ ናይ ምቁራፅ፣

2.ግቡኣት ተኻራያይ

1. ዝተኻረዮ መሬት ብመሰረት እቲ ፕሮጀክት ንዝተሓሰበሉ ዕላማ ክውዕል ምግባር፣
2. መሬት ንምልማዕ ብቴክኒካዊ መፅናዕቲ ዘቕረቦም እታውታትን ቴክኖሎጂታትን መጠን ካፒታልን ኣብ ግብሪ ምውዓል፣
3. መሬት ካብ ዝተረከበሉ ኣብ ወሽጢ ሓደ ዓመት በቲ ፕሮጀክት መሰረት ስራሕቲ ምጅማር። ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት ስራሕ ዘይጀመረ ተካራያይ ዝኸፈሎ ክራይ መሬት ተመላሲ ከይኮነ እቲ ውዕሊ ንክቋረፅ ይግበር፣
4. ኣብ መዳውብቲ መሬታት ጉድኣት ንከይበፅሕ ምግባር፣
5. ካብቲ መሬት ዝርከቡ ኣግራባት ዝርከብ እቶት ሮያሊቲ ምኽፋል፣
6. ንዝጥቀመሉ ትሕዝቶ መሬት ካርታ ኣዳልዩ ምቅራብ፣
7. ናይ ተፈጥሮ ሚዛን ዘዛብው ተግባራት ምፍፃምን ብመሰረት ኣዋጅ 97/98 ዓንቀፀ 12 ዝተገለፁ ከም ዕጣን እንዳዲዕ ሰሞቅ፣ ሞሞና፣ መቒዕ፣ ሓቢ፣ ዳዕሮ፣ ሳግላን ዝግባን ዝመሳሰሉ ኣግራብ ምቑራፅ ዝተኸልከለ እዩ፣
8. ልዕል ኢሉ ዝተገለፀ ጉቡኣት ተኻራያይ ከምዘሎ ኮይኑ ንዝራእቲ ልምዓት ዝውዕል ተሓራሳይ መሬት ዝሓዘ በዓል ሃፈቲ

ሀ.ካብ ወሰን ጉህሚታትን ሩባታትን 3ሜትሮ ርሒቁ ክጥቀም ኣለዎ፣

አንቀፅ 26.የተከራይ መብትና ግዴታ

1. የተከራይ መብቶች

ሀ. በኪራይ ውል ያገኘውን መሬት ያለምንም ጫና መጠቀመ፣

ለ. በውሉ መሰረት መሬት በጊዜው ማግኘት፣

ሐ. በመሬት ኪራይ ያገኘውን መሬት የመጠቀም መብቱ በዋስትና ማስያዝ፣

መ. ተከራይ ሲሞት ወራሾች የተጀመረውን ስራ የመቀጠል መብታቸው የተጠበቀ ይሆናል፣

ረ. በሚገባው አግባብና ጊዜ መሬት ያላገኘ ከሆነ ውሉን የማቋረጥ፣

2.የተካራይ ግዴታ

1. የተከራየው መሬት በፕሮጀክቱ መሰረት ለታሰበለት ኣላማ እንዲውል ማድረግ፣
2. መሬት ለማልማት በቴክኒካዊ ጥናት ያቀረባቸው ግብኣቶች ቴክኖሎጂዎችና የካፒታል መጠን በተግባር ላይ ማዋል፣
3. መሬት ከተረከበ በአንድ ዓመት ውስጥ በፕሮክቱ መሰረት ስራዎችን መጀመር በአንድ ዓመት ውስጥ ስራ ያልጀመረ ተከራይ የከፈለውን የመሬት ኪራይ ተመላሽ ሳይሆን ውሉ እንዲቋረጥ ይደረጋል፣
4. በአዋሳኝ መሬቶች ጉዳት እንዳይደርስ ማድረግ፣
5. ከመሬቱ የሚገኙ ዛፎች የሚገኝ ገቢ ሮያሊቲ የመክፈል፣
6. ለሚጠቀምበት የመሬት ይዞታ ካርታ አዘጋጅቶ ማቅረብ፣
7. የተፈጥሮ ሚዛን የሚያዛባ ተግባሮች መፈፀምና በአዋጁ አንቀፅ 97/98 አንቀፅ 12 የተገለፁትን እንደ እጣን፣ የሙጫ ዛፍ፣ ዋርካ ፣ዝግባ ፣ከሶ ፣ሾላ የመሳሰሉትን ዛፎች መቁረጥ የተከለከለ ነው፣
8. ከዚህ በላይ የተገለፀው የተከራይ ግዴታዎች እንዳለ ሆኖ ለዛፎች ልማት የሚውል የሚታረስ መሬት የያዘ ባለሃብት፣

ሀ.ከቦረቦርና ተዳፋት ጫፍ 3ሜትር ርቆ መጠቀም አለበት፣

ለ.ኣብ መንጎ ብሎካትን ግራውትን ዝተሰርሑ ደረታት ወይ መንገድታት ክዳፋእን ክፍርስን የብሉን፣

ሐ.ኣብ ዝሓዞ መሬት ይኹን ኣብ መዋስንቱ ዝርከብ ደኒ ከይበርስን ፍግረ መሬት ከይጋፋሕን ኣድላይ ፃዕሪ ክገብር ኣለዎ። ነዚ ዘድሊ ናይ መከላኸሊ ሜላታት'ውን ክጥቀም ይግባእ፣

9. ካብ መንግስቲ መሬት ተኻርዩ ካብ ሕርሻ ወፃኢ ዝዋፈሩ ኢንቨስተር ኣብ ትሕዝትኡ ዝርከብ መሬት ናይ ምዕቃብን ምክንኻን ግቡእ ዘለዎ ኮይኑ፣

ሀ.ኣብ ትሕዝቶ መሬቱ ብተፈጥሮ ዝበቖለ ኣግራብ እንተሃልይዎ ኣብ ውሽጢ ሓደ ሄክታር እንተወሓደ 40 ኣግባራት ከይቆረፀ ክገድፍ ኣለዎ፣

ለ. ትሕዝቶ መሬቱ ብተፈጥሮ ዝበቖለ ኣግራብ ዘይብሉ እንተኾይኑ ንኣግራብ ልምዓት ዝውዕል ኣብ ውሽጢ ሓደ ሄክታር 40 ኣግራብ ብምትካል ክከናኸኖ ኣለዎ፣

ሐ.እቲ ከይተቆረፀ ዝግደፍ ኣግራብ ወይ ድማ ብተፈጥሮ ዝበቖለ ኣግራብ ብዘይምህላው ንኣግራብ ዝውዕል ክፋል መሬት ኣብ ወሰን ወሰን እቲ መሬት እንተኾይኑ በዝሒ ከይተቖረፁ ዝግደፉ ወይ ድማ ክትከሉ ዝግቦኦም በዝሒ ኣግራብ ኣብ ውሽጢ ሓደ ሄክታር ክሳብ 100 ክበፅሕ ይኽእል፣

10.ኣብ ምልማዕን ምፍራይን ዕጣንን እንዳዕን ዝዋፈሩ ኢንቨስተራት ነቲ ከባቢ ዝስማማዕ ፕላን ስራሕ ኣመራርሓ ኣዳልዮም ከቕርቡን ከተግብሩን ኣለዎም፣

11.ኣብ ምልማዕን ምፍራይን ዕጣንን እንዳዒዕን ንዝዋፈሩ ሰባት እቲ ናይ መሬት ክራይ ውዕሊ ዝፀድቅ ብቴክኒክ መዳዩ በቢሮ ገጠር ልምዓት ዘፈር ሃፍቲ ተፈጥሮ ኣብ ውሽጢ 6 ወርሒ ተፀኒዑ ተቐባልነት ምስረኸበ ናይዚ ናይ ፅሑፍ መረዳእታ እንተቕርብን ይኸውን።

ለ.በብሎኮችና ማሳዎች መካከል የተሰሩትን ደረቶች ወይም መንገዶች ማለፈና ማፍረስ የለበትም፣

ሐ.ከያዘው መሬትም ይሁን በአዋሳኙ የሚገኝ ደን እንዳይመነጠርና የመሬት መቦርበር እንዳይስፋፋ አስፈላጊውን ጥረት ማድረግ አለበት።ለዚሀ የሚያስፈልገውን የመከላከያ ዘዴዎችም መጠቀም አለበት

9. ከመንግስት መሬት ተከራይቶ ከእርሻ ውጪ ለተሰማራ ኢንቨስተር በይዞታው የሚገኝ መሬት የመጠበቅና የመንከባከብ ግዴታ አለበት፣

ሀ.የመሬት ይዞታው በተፈጥሮ የበቀለ ዛፍ ካለው በአንድ ሄክታር ውስጥ ቢያንስ 40 ዛፎች ሳይቆርጥ መተው አለበት፣

ለ.የመሬት ይዞታው በተፈጥሮ የበቀለ ዛፍ የሌለው ከሆነ ለዛፎች ልማት የሚውል በአንድ ሄክታር ውስጥ 40 ዛፎች መትከልና መንከባከብ አለበት፣

ሐ.ሳይቆረጥ የሚተወውን ዛፎች ወይም በተፈጥሮ የበቀለ ዛፍ ባለመኖር ለዛፎች የሚወል የመሬት ክፍል በመሬቱ ጫፍ ከሆነ ሳይቆረጥ የሚተው ወይም ሊተከል የሚገባው የዛፍ ብዛት በአንድ ሄክታር ውስጥ እስከ 100 ሊደርስ ይችላል፣

10.በእጣንና ሙጫ የልማት ስራ የተሰማሩ ኢንቨስተሮቸ ለአካባቢው የሚስማማ የስራ አመራር ፕላን አዘጋጅተው ማቅረብና መተግበር አለባቸው፣

11.በእጣንና ሙጫ የልማት ስራ ለሚሰማሩ ሰዎች የመሬት ኪራይ ውሉ የሚፀድቀው በቴክኒክ ረገድ በገጠር ልማት ቢሮ የተፈጥሮ ሃብት ዘርፍ በ6ወር ጊዜ ውስጥ ተጠንቶ ተቀባይነት ሲያገኝ የዚህንኑ የፅሁፍ ማስረጃ ሲቀርብ ይሆናል።

ዓንቀፅ 27 ብዛዕባ መጠንቀቅታን ምቑራፅ ውዕልን

1. ብመሰረት እቲ ኣዋጅን እዚ ደንብን ንስራሕቲ ኢንቨስትመንት መሬት ዝሓዘ ኢንቨስተር ኣብቲ ኣዋጅ እዚ ደንብን ነዚ ስዒቡ ኣብ ዝወፅእ መምርሒ ከምኡ'ውን በቲ ውዕሊ ዝተቐመጠሉ ግቡኣት ብዘይ ምፍፃም እቲ ውዕሊ ክራይ መሬት ክቋረፅ ይኽእል፣
2. ናይዚ ዓንቀፅ ኑኡስ ዓንቀፅ /1/ ድንጋገ ከምዘሎ ኮይኑ ግቡኡ ዘይተዋፀአ ኢንቨስተር በቲ ወረዳ ዴስክ ናይ መስተኻኸሊ መጠንቀቅታ ተዋሂብዎ ክስተኻኸል እንተዘይኪኢሉ በቲ ወረዳ ዴስክ ብዝቀርብ ሪፖርት እቲ ውዕሊ ብዝምልከቶ ኣካል ክቋረፅ ይኽእል፣
3. ዝኾነ ኢንቨስተር ናይ መሬት ውዕሊ ክራይ ብፍቓዱ ክቋርፅ ይኽእል።ኮይኑ ግን ኣብቲ መሬት ንዝበፅሐ ጉድኣት ተሓታቲ ይኸውን፣
4. ብፍቓዱ ወይ ድማ ግቡኡ ብዘይ ምፍፃሙ እቲ ውዕሊ ክራይ መሬት እንትቋረፅ ኣብ ልዕሊ እቲ መሬት ዘፍረዮን ዝሃነፆን ሃፍቲ ኣብ ውሽጢ 6 ወርሒ ናይ ምልዓል መሰል ኣለዎ።ካሕሳ ናይ ምሕታት መሰል ግን የብሉን፣
5. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ውዕሊ እንትቋረፅ እቲ ኢንቨስተር ምስቲ ክራይ መሬትውዕሊ ዝተትሓዙ ሰነዳት ናይ ምምላስን ዝተወዘፉ ክፍሊት ክራይ መሬት ኣታዊ ናይ ምግባር ግቡእ ኣለዎ፣
6. መንግስቲ ኣድላይ ኾይኑ እንትረኽቦ እቲ ናይ መሬት ክራይ ውዕሊ ክቋርፅ ይኽእል፣በዚ ምክንያት ኣብ ተኸራያይ ንዝበፅሐ ጉድኣት ግን ናይ ምኽፋል ግቡእ ኣለዎ፣
7. ካልኦት ንውዕሊ ክራይ መሬት ምቁራፅ ምኽንያት ዝኾኑ፣

 ሀ.ብሕብረት ሽርክና ማሕበር መሬት ዝተኻረዩ ሽርክነኦም እንትፈርስ፣

 ለ.እቲ ኢንቨስተር ናይ መሬት ክራይ ውዕሊ እንትፍፅም ዘቅረቦም ሰነዳት ዝተጭበርበሩ ምዃኖም እንትፍለጥ።

አንቀፅ 27.ስለማስጠንቀቅያና ውል ስለማቋረጥ

1. በአዋጁና በዚህ ደንብ መሰረት ለኢንቨስትመንት ስራዎች መሬት የያዙ ኢንቨስተሮች በአዋጁ በዚህ ደንብና ተከትሎ በሚወጣ መመሪያ እንዲሁም በውሉ በተገለፁት ግዴታዎች ባለመፈፀም የመሬት ኪራይ ውሉ ሊቋረጥ ይችላል፣
2. የዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ድንጋጌ እንዳለ ሆኖግዴታውን ያልተወጣ ኢንቨስተር በወረዳው ዴስክ የማስተካከያ ማስጠንቀቅያ ተሰጥቶት ሊያስተካክል ካልቻለ በወረዳው ዴስክ በሚቀርብ ሪፖርት ውሉን በሚመለከተው አካል ሊቋረጥ ይችላል፣
3. ማንኛውም ኢንቨስተር የመሬት ኪራይ ውል በፍቃዱ ሊያቋርጥ ይችላል ሆኖም በመሬቱ ለደረሰ ጉዳት ተጠያቂ ይሆናል፣
4. በፍቃዱ ወይም ግዴታውን ባለመፈፀሙ የመሬት ኪራይ ውሉ ሲቋረጥ በመሬቱ ላይ ላፈራቸውና ለገነባው ሃብት በ6ወር ጊዜ ውስጥ የማንሳት መብት አለው።ካሳ የመጠየቀ መብት ግን የለውም፣
5. በዚህ አንቀፅ መሰረት ውል ሲቋረጥ አንቨስተሩ ከመሬት ኪራይ ውል የተያያዙ ሰነዶች የመመለስና ውዝፍ የመሬት ኪራይ ክፍያ ገቢ የማድረግ ግዴታ አለበት፣
6. መንግስት አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው የመሬት ኪራይ ውል ሊቋረጥ ይችላል፣
7. ሌሎች የመሬት ኪራይ ውል መቋረጥ የሆኑ ምክንያቶች፣

ሀ.በሽርክና ማህበር መሬት ሲከራዩ ሽርክናቸው ሲፈርስ፣

ለ.ኢንቨስተሩ የመሬት ኪራይ ውል ሲፈፀም ያቀረባቸው ሰነዶች የተጭበረበሩ መሆናቸው ሲታወቅ፣

ዓንቀፅ 28.ዘመን ውዕሊ ክራይ መሬትን ተመን ክፍሊት ክራይን

1. ብተወዓዓልቲ ወገናት ብስምምዕነቶም ወይ ምስ ግዜ ኩነታት እናተርአየ ዘመን ውዕሊ ክራይ መሬት ክመሓየሽ ወይ ክናወሕ ይኽእል እዩ። ኣቲ ኢንቨስተር ውዕሊ ክናወሐሉ እንትደሊ ዘበን እቲ ውዕሊ ቅድሚ ምውድኡ ቅድሚ 1ዓመት ብፅሑፍ ነቲ ዝምልከቶ ኣካል ክፍልጥ ኣለዎ፣
2. ኣብ ዝተፈላለየ ስራሕቲ ኢንቨስትመንት ንምውፋር መሬት ዝተኻረዩ ኢንቨስተራት ተመን ክፍሊት ክራይ መሬትን ግዜ ገደብን ብዝምልከት ምስ እዚ ደንቢ ብዝተትሓዘ ሰደቓን በቲ ቢሮ ብዝወፅእ መምርሒን ዝውሰን ይኸውን።

ክፍሊ ትሽዓተ

ኣብ መንጎ ሰብ ትሕዝቶ ሓረስቶት ዝግበር ናይ መሬት ለውጣ

ዓንቀፅ 29 ዕላማ ለውጣ መሬት

1. ኣብ መንጎ ሰብ ትሕዝቶ ሓረስቶት ዝግበር ናይ መሬት ለውጣ ናይቲ ሓረስታይ ሃፍትን ጉልበትን ብምቑጣብ መፍረያይነቱ ንምምሕያሽ ዝዓለመ ክኸውን ይግባእ፣
2. እቲ ዝግበር ለውጣ መሬት ስምምዕነት ዝለዋወጡ ሓረስቶት፣ ስፍሓት እቲ መሬት፣ብርኪ ልሙዕነትን ንሓደጋ ተቓላዓይነትን ኣብግምት ዘእተወ ክኸውን ይግባእ።

ዓንቀፅ 30 ኣፈፃፅማ ለውጣ መሬት

ናይዚ ክፍሊ ዓንቀፅ 29 ድንጋጌ ዝተሓለወ ኮይኑ፣

1. ኣብ ሞንጎ ሰብ ትሕዝቶ ሓረስቶት ዝግበር ናይ መሬት ለውጣ ኣብ ኩሉ መጠንን ዓይነትን መሬት ተፈፃሚ ይኸውን፣
2. መሬት እናቖራረፅካ ምልውዋጥ ኩልኩል እዩ፣
3. ኣብ እዋን ለውጣ መሬት ኣብ ልዕሊ እቲ መሬት ዘሎ ቀዋሚ ተኽልን ኣግራብን ዝምልከት ብኽልቲኦም ተላወጥቲ ሓረስቶት ስምምዕነት ዝፍፀም ኮይኑ ኣብቲ ተኽልን ኣግራብን ጉድኣት ብዘየብፅሕ ክኸውን ኣለዎ፣
4. ቅድሚ እዚ ደንቢ ዝተገበረ ለውጣ መሬት ተቀባልነት ዘለዎ ኮይኑ ኣብ ክርክር ዘሎ

አንቀፅ 28.የመሬት ኪራይ ውል ዘመንና የክፍያ ተመን

1. ተዋዋይ ወገኖች በስምምነታቸው ወይም ከጊዜና ሁኔታዎች እየታየ የመሬት ኪራይ ውል ዘመን ሊሻሻል ወይም ሊራዘም ይችላል።ኢንቨስተሩ ውል እንዲራዘምለት ሲፈልግ የውል ዘመኑ ከማለቁ ከ1ዓመት በፊት ለሚመለከተው አካል በፅሁፍ ማሳወቅ አለበት፣
2. ለተለያዩ የኢንቨስትመንት ስራዎች መሬት ለተከራዩ ኢንቨስተሮች የመሬት ክራይ ክፍያ ተመንና የጊዜ ገደብ በሚመለከት ከዚህ ደንብ በተያያዘ ሰንጠረዥና በቢሮው በሚወጣ መመሪያ የሚወሰን ይሆናል፣

ክፍል ዘጠኝ

በአርሶ አደር ባለይዞታዎች የሚደረግ የመሬት ልውውጥ

አንቀፅ 29.የመሬት ልውውጥ አላማ

1. በአርሶ አደር ባለይዞታዎች የሚደረግ የመሬት ልውውጥ የአርሶ አደሩን ጉልበት በመቆጠብ አምራችነቱን ለማሳደግ አላማ የያዘ መሆን አለበት፣
2. የመሬት ልውውጥ የሚደረገው የአርሶ አደሮቹ ስምምነት፣ የመሬቱ ስፋት፣ የለምነት ደረጃና ለአደጋ ተጋላጭነት ግምት ውስጥ ያስገባ መሆን አለበት፣

አንቀፅ 30 የመሬት ልውውጥ አፈፃፀም

የዚህ ክፍል አንቀፅ 29 ድንጋጌ የተጠበቀ ሆኖ፣

1. በባለይዞታ አርሶ አደሮች መካከል የሚደረግ የመሬት ልውውጥ በሁሉም መጠንና የመሬት ዓይነት ተፈፃሚ ይሆናል፣
2. መሬት እየቆራረጥክ መለዋወጥ የተከለከለ ነው፣
3. በመሬት ልውውጥ ጊዜ በመሬቱ ላይ ያለውን ቋሚ ተክልና ዛፎች የሚመለከት በሁለቱ የሚለዋወጡ አርሶ አደሮች ስምምነት የሚፈፀም ሆኖ በተክሉና ዛፎች ላይ ጉዳት በማያደረስ መሆን አለበት፣
4. ከዚህ ደንብ በፊት የተደረገ የመሬት ልውውጥ ተቀባይነት ያለው ሆኖ በክርክር ላይ ከሆነ ግን በህግ ውሳኔ ካገኘ ተመዝግቦ የባለቤትነት ሰርተፊኬት

እንተኾይኑ ግን ብሕጊ ውሳነ ምስረኸበ ተመዝጊቡ ናይ ዋንነት ሰርቲፊኬት ንክወሃብ ይግበር።

ክፍሊ ዓሰርተ

ብዛዕባ ኣጠቃቕማ ገጠር መሬት

ዓንቀፅ 31 ዝኾነ በዓል ትሕዝቶ መሬት

1. ነቲ መሬት ክንክን ናይ ምግባርን ንነረባብቲ ሓረስቶት ብዘይጎድእ መልክዑ ክጥቀም ኣለዎ፣
2. ዝኾነ ብመሬት ተጠቃሚ ዝኾነ ሰብ ናይ ሓባር መሬት ንምክንኻን ብዝወፅእ ናይቲ ከባቢ ቤት ምኽሪ ወረዳ ወይ ጣብያ መምርሒ መሰረት ብፅሒቱ ክፍፅም ኣለዎ፣
3. ብመሰረት እቲ ዝወፅእ መምርሒ ኣብ ናይ ሓባር መሬት ዝግበር ናይ ልምዓት ስራሕቲ በቲ ጣብያ ምምሕዳር ኣተሓባባርነት ዝፍፀም ይኸውን፣
4. ናይ ሓባር መሬት ንምልማዕ በቲ ከባቢ ዝወፅእ መምርሒ ብናይ ተጠቃማይ ህዝቢ ተሳትፎ ዝወፅእን ዝትግበርን ይኸውን፣
5. ዝተፈላለየ ውዳበታት ኣብ ትሕቲ ትሕዝቶኦም ዝርከብ መሬት ነቲ ዝተሓሰበሉ ዕላማ ጥራሕ ናይ ምውዓልን ሃፍቲ ተፈጥሮ ብምዕቃብ ክፍፀም ኣለዎ፣
6. ምስ ዋናን ውሽጣ ውሽጢ መንገድን ዝዳቦ ባዓል ትሕዝቶ መሬት ብመሰረት ክኢላ ዝወሃቦ ሓበሬታ ኣብ ወሰን እቲ መሬት ተኽሊ ክተክል ዘለዎ ኮይኑ ካብቲ ተኽሊ ዝርከብ ፍርያት ናይ ምጥቃም መሰል ኣለዎ፣
7. ዕቀባ ሓመድን ማይን ስራሕቲ ኣብ ዝተኻየደሎምን ቀዋሚ ተኽሊታት ኣብ ዝለማዓሎም ከባቢታት ሰዲ ጋህዲ ብምኽልካል ሳዕሪ ዓፂድካ ኣብ ጥቅሚ ክውዕል ይገብር፣
8. ኣብ ዝኾነ ኣቀማምጣ ዝርከብ ዝተጎድአ መሬት ካብ ሰብን እንስሳን ክዕቀብ ብምግባር ለውጢ እንትመፅእ ጥራሕ ኣብ ጥቅሚ ንክውዕል ይግበር።ነዚ ኣፈፃፅማ ናይቲ በቲ ከባቢ ወረዳ ወይ ጣበያ ቤት ምኽሪ መምርሒ ከውፅእ ይኽእል፣
9. ካብ ውልቀ ሰብ ዓቅሚ ንላዕሊ ዝኾኑ ልምዓት ገፉሕቲ ጎቦታትን ጉህሚታትን ናይ ዕቀባ ስራሕቲ ብሓባር ምስራሕን ብውልቀን ብውዳበን ምምቃል

እንዲሰጠው ይደረጋል።

ክፍል አስር

ስለገጠር መሬት አጠቃቀም

አንቀፅ 31.ማንኛውም የመሬት ባለይዞታ

1. ለመሬቱ እንክብካቤ የማድረግና ለጎረቤት አርሶ አደሮች በማይጎዳ መልኩ መጠቀም አለበት፣
2. የጋራ መሬት ለመንከባከብ በቀበሌ ወይም በወረዳው የሚወጣ መመሪያ ድርሻውን መፈፀም አለበት፣
3. በሚወጣው መመሪያ በጋራ መሬት የሚደረግ የልማት ስራዎች በቀበሌው አስተዳደር አስተባባሪነት የሚፈፀም ይሆናል፣
4. የጋራ መሬት ለማልማት በወረዳው ወይም ቀበሌ ምክር ቤት የሚወጣ መመሪያ በተጠቃሚው ሕዝብ ተሳትፎ የሚወጣና የሚተገበር ይሆናል፣
5. የተለያዩ የተደራጁ አካላት በይዞታቸው ስር የሚገኝ መሬት ለታሰበለት ዓላማ ብቻ የማዋልና የተፈጥሮ ሃብት በመጠበቅ መፈፀም አለበት፣
6. ከዋናና ውስጥ ለውስጥ መንገድ የሚዋሰን የመሬት ባለይዞታ በባለሞያ በሚሰጠው መረጃ በመሬቱ ዳር ተክሎችን መትከል ያለበት ሆኖ ከተክሎቹ የሚገኙ ፍሬዎችን የመጠቀም መብት አለው፣
7. የአፈርና የውሃ ጥበቃ ስራዎች የተሰራባቸውና ቋሚ ተክሎች በለማባቸው አካባቢዎች ልቅ መጋጫ በመከልከል ሳርን በማጨድ ጥቅም ላይ እንዲውል ይደረጋል፣
8. በማንኛውም አቀማመጥ የሚገኝ የተጎዳ መሬት ከሰውና እንስሳ እንዲጠበቅ በማድረግ ለውጥ ሲያመጣ ብቻ ጥቅም ላይ እንዲውል ይደረጋል።ለዚህ አፈፃፀም በአካባቢው ወረዳ ወይም ቀበሌ ምክር ቤቶች መመሪያ ሊወጣ ይችላል፣
9. ከግለሰብ አቅም በላይ ለሆኑ የሰፊ ተራሮችና ቦረቦሮች ልማትና የጥበቃ ስራዎች በጋራ ስለመስራትና በግል በመደራጀት ስለመከፋፈልና

ብዝምልከት ኣፈፃፅማ እቲ ቢሮ መመርሒ ክወፅእ ይኽእል።

ክፍሊ ዓሰርተ ሓደ
ትሕዝቶ መሬት ንህዝቢ ጥቅሚ ተባሂሉ ዝውሰደሉ ኩነታት

ዓንቀፅ 32. ትሕዝቶ መሬት ቅድሚ ምውሳዱ ክማልኡ ዝግበኦም ኩነታት

1. ኣብቲ መሬት ንዝፍረዮን ዝሃነፆን ንብረት ተመጣጣኒ ካሕሳ ምስተኸፈለ ወይ ድማ ተለዋጢ መሬት ምስተውሃበ ይኸውን፣
2. ብምኽንያት ምግፋሕ ከተማ ናይ ገጠር መሬት ናብ ከተማ ምእታው ዝምልከት በቲ ገጠርን ከተማን ምምሕዳራት፣ ዝምልከቶ በዓል መዚን ብዝግበር ምርድዳእ ብቃለጉባኤ ተደጊፉ ወሳኒ እንትውሰን ተፈፃሚ ይኸውን።ስምምዕ ተዘይሃልዩ ክልል መንግስቲ ብዘውፅኦ መምርሒ ይውሰን።
3. ብዛዕባ ኣከፋፍላ ካሕሳን ናይ ዝተፈላለዩ ንብረታት ቀመር ብናይ ፌደራል ኣዋጅ ቁፅሪ 455/97 ከምኡ'ውን ነዚ ተባሂሉ ብዝወፅእ ደንቢ ተፈፃሚ ይኸውን።

ክፍሊ ዓሰርተ ክልተ
ምዝገባን መረጋገፂ ደብተር ትሕዝቶ መሬት ዝምልከት

ዓንቀፅ 33.ኣወሃህባ ደብተር መረጋገፂንን ምዝገባ ትሕዝቶ መሬት

ትሕዝቶ መሬት መረጋገፂ ደብተር ምዝገባን ብዝምልከት እዞም ዝስዕቡ ተፈፃሚ ክኾኑ ይግባእ፣

1. ብዝኾነ ይኹን ኣካል ብመንግስታውን ዘይመንግስታውን ብውልቀ ሰባትን ዝተትሓዘ መሬት መዋሰኒታቱ ብንፁር ተፈልዩ ክምዝገብን ትሕዝቶ መረጋገፂ ደብተር ክወፀሉ ይግባእ፣
2. ብመሰረት እቲ ኣዋጅ ናይ ወራስነት መሰል ንዝተረጋገፀሎም ሰባት ንሕድሕዶም ካብ ርብዒ ሄክታር ዘይነኣሰ መሬት እንትመቓቐሉ ነናይ ባዕሎም ናይ ትሕዝቶ መሬት መረጋገፂ ደብተር ይውሃቦም።ኮይኑ ግን ካብ ርብዒ ሄክታር ዝንእስ እንተኾይኑ ናይ ሓባር ትሕዝቶ መረጋገፂ ደብተር

መጠቀም የሚመለከት አፈፃፀም ቢሮው መመሪያ ሊያወጣ ይችላል።

ክፍል አስራ አንድ
የመሬት ይዞታ ለሕዝብ ጥቅም ተብሎ የሚወሰድበት ሁኔታ

አንቀፅ 32 የመሬት ይዞታ ከመወሰዱ በፊት መሟላት ያለባቸው ሁኔታዎች

1. የመሬት ይዞታ ከመወሰዱ በፊት መሬቱ ላይ ላፈራውና ለገነባው ንብረት ተመጣጣኝ ካሳ ከተከፈለ ወይም ተለዋጭ መሬት ከተሰጠ ይሆናል፣
2. በከተማው መስፋት ምክንያት የገጠር መሬት ወደ ከተማ መግባት የሚመለከት በከተማና ገጠሩ መስተዳድሮች ከሚመለከተው ባለሰልጣን በሚደረግ መረዳዳት በቃለጉባኤ ተደግፎ በውሳኔው የሚወሰኑ ሰዎች ብዛትና ተዋፅኦ በመመሪያ የሚወሰን ይሆናል፣
3. ስለ ካሳ አከፋፈልና የተለያዩ ንብረት ቀመር በፌዴራል አዋጅ ቁጥር 455/97 እንዲሁም ለዚህ ተብሎ በሚወጣ ደንብ ተፈፃሚ ይሆናል።

ክፍል አስራ ሁለት
የመሬት ይዞታ ማረጋገጫ ደብተርና ምዝገባ በሚመለከት

አንቀፅ 33.የመሬት ይዞታ ማረጋገጫ ደብተር አሰጣጥና ምዝገባ

የመሬት ይዞታ ማረጋገጫ ደብተርና ምዝገባ በተመለከተ የሚከተሉት ተፈፃሚ ሊሆኑ ይገባል፣

1. በማንኛውም የመንገስ አካል መንግስታዊ ያልሆነና በግል የተያዘ መሬት አዋሳኙ በግልፅ ተለይቶ ሊመዘገብና የይዞታ ማረጋገጫ ደብተር ሊወጣለት ይገባል፣
2. በአዋጁ መሰረት የወራሽነት መብት የተረጋገጠላቸው ሰዎች ለያንዳንዱ ከሩብ ሄክታር ያላነሰ መሬት ሲከፋፈሉ ለየራሳቸው የይዞታ ማረጋገጫ ደብተር ይሰጣቸዋል።ሆኖም ከሩብ ሄክታር ያነሰ ከሆነ የጋራ የይዞታ ማረጋገጫ ደብተር ይሰጣቸዋል፣

ይወሃቦም፣

3. ቅድም እዚ ደንቢ ኣብ ስራሕ ምውዓል ተታሒዙ ዝነበረ መሬት ትሕቲ ¼ ሄክታር ዋላ እንተኾነ'ውን ብዘለዎ ቅቡል ኮይኑ ተመዝጊቡ ናይ ትሕዝቶ መረጋገፂ ደብተር ንክውሃብ ይግበር፣
4. ኣብ ትሕቲ ዝምልከቶ ኣካል ወይ ምምሕዳር ዝርከቡ ከም ጎቦታት ፣ጉሀሚ፣ደኒን ሕዛትን ዝመሳሰሉ ተመዝጊቦም ክተሓዙ ይግበር
5. ንኢንቨስትመንት ንክውዕሉ ብመፅናዕቲ ዝተወሰነሎም መሬታት ተመዝጊቦም ክተሓዙ ይግበርተመዝጊቦም ክተሓዙ ይግበር
6. ኣግባብ ኣወሃህባ ትሕዝቶ መረጋገፂ ደብተር ብኮሚቴ ቁሸትን ጣብያን እናተረጋገፀ ህዝቢ ንክፈልጦ ዕድል ብምሃብ ብወረዳ ዴስክ እናተፈረመ ክውሃብ ይግበር፣
7. ናይዚ ዓንቀፅ ኑኡስ ዓንቀፅ /6/ ድንጋገ ከምዘሎ ኮይኑ ቅድሚ ትሕዝቶ መረጋገፂ ደብተር ምሃብ ሽም ናይ በዓል ትሕዝቶ፣ስፍሓት መሬት፣መዋሰኒ እቲ መሬት፣ደረጃ ልሙዕነትን ዝመሳሰሉን ኣድለይቲ ዝኾኑ ሓበሬታት ኣብ ቀዋሚ መዝገብ ክምዝገብ ኣለዎ፣
8. ኣብ ናይ ሓባር መሬት ብሓባር ዝጥቀሙ ሰባት ነቲ ሕብረት ሽም ተዋሂብዎ በቲ ዝተውሃቦ ሽም ትሕዝቶ መረጋገፂ ደብተር ይወሃቦም፣
9. ኣብ ጎቦን ጉህሚን መሬት ዝተውሃቦም ሓረስቶት ድሕሪ 2 ዓመት ኣፈፃፅማ ስርሖም ተራእዩ ናይ ትሕዝቶ መረጋገፂ ደብተር ክወሃቦም ይኽእል፣
10. ብዝኾነ ዓይነት ምኽንያት ናይ ትሕዝቶ ለውጢ እንትሀሊ ብመሰረት እቲ ዝተገበረ ለውጢ ትሕዝቶ መረጋገፂ ደብተር ይወሃቦምንክለወጥ ይግበር፣
11. ንሰብ ሓዳር ዝወሃብ ትሕዝቶ መረጋገፂ ደብተር ብሽም ክልቲኦም ሰብ ሓዳር ተመዝጊቡ ብክልቲኦም ሽም ትሕዝቶ መረጋገፂ ደብተር ይወሃብ፣
12. ትሕዝቶ መረጋገፂ ደብተር እንትወሃብ ዝኽፈል ክፍሊት ዝምልከት ብመምርሒ ይውሰን፣

3. ይህ ደንብ ስራ ላይ ከመዋሉ በፊት ተይዞ የነበረው መሬት ከ1/4 ሄክታር በታች ቢሆንም ባለው ሁኔታ ተቀባይነት ያለው ሆኖ ተመዝግቦ የይዞታ ማረጋገጫ ደብተር እንዲሰጥ ይደረጋል፣
4. በሚመለከተው አካል ወይ መስተዳድር ስር የሚገኙ እንደ ተራሮች፣ ቦረቦሮች፣ ደኖች ወይም የተከለከሉ መጋጫዎች እና የመሳሰሉት ተመዝግበው እንዲያዙ ይደረጋል፣
5. ለኢንቨስትመንት ሊውሉ በጥናት የተወሰነባቸው መሬቶች ተመዝግበው እንዲያዙ ይደረጋል፣
6. የይዞታ ማረጋገጫ ደብተር የአሰጣጥ አግባብ በጎጥና ቀበሌ እየተረጋገጠ ሕዝብ እንዲያውቀው ዕድል በመስጠት በወረዳው ዴስክ እየተፈረመ እንዲሰጥ ይደረጋል፣
7. የዚህ አንቀጽ ንኡስ ዓንቀፅ /6/ ድንጋጌ እንዳለ ሆኖ የይዞታ ማረጋገጫ ደብተር ከመሰጠቱ በፊት የባለይዞታ ስም፣ የመሬቱ ስፋት፣የመሬቱ አዋሳኝ፣የልማት ደረጃና የመሳሰሉት አስፈላጊ መረጃዎች በቋሚ መዝገብ መመዝገብ አለበት፣
8. በጋራ መሬት በህብረት የሚጠቀሙ ሰዎች ለህብረቱ ስም ተሰጥቶ በተሰጠው ስም የመሬት ይዞታ ማረጋገጫ ደብተር ይሰጣቸዋል፣
9. በኮረብታና ቦረቦር መሬት የተሰጣቸው አርሶአደሮች ከ2ዓመት በኋላ የስራቸው አፈፃፀም ታይቶ የይዞታ ማረጋገጫ ደብተር ሊሰጣቸው ይችላል፣
10. በማንኛውም ምክንያት የይዞታ ለውጥ ሲኖር በተደረገው ለውጥ መሰረት የይዞታ ማረጋገጫ ደብተር እንዲለወጥ ይደረጋል፣
11. ለባለትዳሮች የሚሰጥ የይዞታ ማረጋገጫ በሁለቱም ባለትዳሮች ስም ተመዝግቦ በሁለቱም ስም የይዞታ ማረጋገጫ ደብተር ይሰጣል፣
12. የመሬት ይዞታ ማረጋገጫ ሰርተፍኬት ሲሰጥ የሚከፈለው ክፍያ በመመሪያ ይወሰናል፣

13.ካብ ሕጊ ወፃኢ ዝተወሰደ ወይ ፀገም ዘለዎ ትሕዝቶ መረጋገጺ ደብተር ንኽምለስ ብምግባር ተስተኻኺሉ ክወሃብ ይግበር።

ክፍሊ ዓሰርተ ሰለስተ

አወሳስና ክርክር

ዓንቀፅ 34 ውሳነ ዝህብ ኣካልን ስነ ስርዓትን ዝምልከት

1. ኣብ መሰል ትሕዝቶ ገጠር መሬት ክርክር እንትላዓል ተኸራኸርቲ ወገናት ብዝተኽኣለ መጠን ብስምምዕነት ክውድእዎ ኣለዎም። ብስምምዕነት ክውዳእ እንትዘይኪኢሉ ግን ብስምምዕነት ተኸራኸርቲ ወገናት በቲ ጣብያ ኮሚቴ ወይ ብሽማግለታት ውሳነ ክረክብ ይግበር፣
2. እቲ ጉዳይ ብሽማግለ ንክረኣይ እንትግበር ተኸራኸርቲ ወገናት ብዝተስማምዕሉ ኮሚቴ ቁሸት ሽማግለ ኮይኑ ንክውስን ወይ ተኸራኸርቲ ወገናት ብዝመርፅዎም ሽማግለታት ንክረኣይ ይግበር፣
3. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ኑኡስ ዓንቀፅ /1/ን /2/ን ተኸራኸርቲ ወገናት ጉዳዮም ክረአእየሎም ኣብ ዝኽእል ኣካል ብስምምዕነት እንተዘይበፂሖም ብምርጫ ጥርዓን መቅረቢ ዝራኣይ ይኸውን፣
4. ኣብ ላዕሊ ብዝተገለፀ ኣገባብ እቲ ጉዳይ ተኸራኸርቲ ብዝመረፅዎም ሽማግለታት ንክራኣይ እንትግበር፣

ሀ.ጥርዓን መቕረቢ ወይ ተኸራኸርቲ ወገናት ብሓባር ጉዳዮም ናብ ኮሚቴ ጣብያ የቅርቡ፣

ለ.ኮሚቴ ጣብያ እቲ ጉዳይ ብተኸራኸርቲ ወገናት ምስ ቀረበ ወይ ብጥርዓን መቅረቢ ጥርዓን እንትቐርብ ተኸሳሲ ንክቀርብ ብምግባር ኣብ ውሽጢ 10 መዓልቲ ተኸራኸርቲ ወገናት ሓደሓደ ሽማግለ ንክመርፁ ይገብር።ነቲ ሽማግለ ዝመርሕ ካሊእ ሳልሳይ ሰብ ድማ በቲ ጣብያ ኮሚቴ ወይ በቶም ዝተመረፁ ሽማግለታት ንክምረፅ ምስገበረ እቲጉዳይ በቶም ሽማግለታት ንክረኣይ ይገብር፣

ሐ.ተኸሳሲ በቲ ኮሚቴ ጣብያ ንክቐርብ ተነጊርዎ ፍቓደኛ እንተዘይኾይኑ ወይ ቐሪቡ ሽማግለ ንክመርፅ ፍቓደኛ እንተዘይኾይኑ እቲ ኮሚቴ ጣብያ ባዕሉ ይመርፅ፣

13.ከህግ ውጭ የተወሰደ ወይም ችግር ያለበት የይዞታ ማረጋገጫ ደብተር እንዲመለስ በማድረግ ተስተካክሎ እንዲሰጥ ይደረጋል።

ክፍል አስራ ሶስት

የክርክር አወሳሰን

አንቀፅ 34 ውሳኔ የሚሰጥ አካልና ስነስርዓት በተመለከተ

1. በገጠር መሬት ይዞታ መብት ክርክር ሲነሳ ተከራካሪ ወገኖች በተቻለ መጠን በስምምነት ሊጨርሱ ይገባል።በስምምነት ሊጨረስ ካልቻለ በተከራካሪ ወገኖች ምርጫ በቀበሌው ኮሚቴ ወይም በሽምግልና ውሳኔ እንዲያገኝ ይደረጋል፣
2. ጉዳዩን በሽምግልና እንዲታይ ሲደረግ ተከራካሪ ወገኖች በተስማሙበት የጎጥ ኮሚቴ እንደ ሽማግሌ ሆኖ እንዲወስን ወይም ተከራካሪ ወገኖች በመረጥዋቸው ሽማግሌዎች እንዲታይ ይደረጋል፣
3. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ና /2/ ተከራካሪ ወገኖች ጉዳያቸው በሚያይላቸው አካል ስምምነት ላይ ካልደረሱ በአቤቱታው አቅራቢ ወገን ምርጫ የሚታይ ይሆናል፣
4. እላይ እንደተገፀው አግባብ ጉዳዩን ተከራካሪ ወገኖች በመረጥዋቸው ሽማግሌዎች እንዲታይ ሲደረግ

ሀ. አቤቱታ አቅራቢው ወይም ተኸራካሪ ወገኖች በጋራ ለቀበሌ ኮሚቴው ጉዳያቸውን ያቀርባሉ፣

ለ. የቀበሌው ኮሚቴ ጉዳዩን በተከራካሪ ወገኖች በጋራ ሲቀርብለት ወይ በአቤቱታ አቅራቢው ወገን ብቻ ሲቀርብ ተከሳሽ እንዲቀርብ በማድረግ በ10ቀን ውስጥ ተከራካሪ ወገኖች አንድ አንድ ሽማግሌ እንዲመርጡ ያደርጋል። የሽማግሌዎቹ ሰብሳቢ የሚሆን ሌላ ሶስተኛ ሰው በቀበሌው ኮሚቴ ወይም በተመረጡት ሽማግሌዎች እንዲመረጥ በማድረግ ጉዳዩን በሽማግሌዎቹ እንዲታይ ያደርጋል፣

ሐ.ተከሳሽ በቀበሌው ኮሚቴ እንዲቀርብ ተነግሮት ፍቃደኛ ካልሆነ ወይም ቀርቦ ሽማግሌ ለመምረጥ ፍቃደኛ ካልሆነ የቀበሌው ኮሚቴ እራሱ ይመርጣል።

5. ኣብዚ ዓንቀፅ ኑኡስ ዓንቀፅ 4/1/ ክሳበ 4/3/ ንዝምልከቱ ተግባራት ንምፍፃም ኣካቢ ኮሚቴ ጣብያ ዝሓወሰ ፍርቂ ኣባላት እቲ ኮሚቴ እንተተረኺቦም እኹል ይኸውን፣

6. ስነስረዓት ኣፈፃፅማ ዳይነት ሽምግልና፤

ሀ.ኣፈፃፅማ ዳይነት ሽምግልና ንኣወሃህባ ፍትሕን ርትዕን ኣድላይ እዩ ኢሎም ብዝኣመንሉ ኣካይዳ ብምጥቃም ውሳነ ክህቡ ይኽእሉ፣

ለ.እቲ ሽማግለ መሰኻኽር ቀሪቦም ቃሎም ብቓለመሃላ ንክህቡ መፀውዒ ክህቡ ይኽእሉ።መፀዋዕታ በፂሕዎ ብቁዕ ብዘይኮነ ምኽንያት ዝተረፈ ምስክር ወይ ድማ እቲ መፀዋዕታ ንከይበፅሖ ኮነ ኢሉ ከምዝተሓብአ እንተተረጋጊኡ እቲ ሽማግለ ኣድላይ እዩ ኢሉ ዝተርኣዮ ትዕዛዝ ብምሃብ ተገዲዱ ወይ ተኣሲሩ ንክቀርብ ክገብር ይኽእል፣

ሐ.ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ኑኡስ ዓንቀፅ 2 እቲ ሽማግለ ምስክር ተገዲዱ ንክቀርብ እንትእዝዝ ኣብቲ ከባቢ ዝርከብ ፖሊስ ወይ ሚልሻ ልክዕ ከምቤት ፍርዲ ዝሃቦ ትዕዛዝ ናይ ምፍፃም ግቡእ ይህልዎም፣

መ.ዝኾነ ተኸራኻሪ ወገን መረዳእታ ንክቐርብ ወይ ክርክሩ ንኽሰምዕ ተፈቒዱሉ ብዝተውሃቦ መሰል ከይተጠቐመሉ እንተተሪፉ እቲ ሽማግለ ትኽክለኛ መሲሉ ዝተርኣዮ ውሳነ ኣብዘየለሉ ክውስን ይኽእል፣

ረ.ናይ ሽምግልና ዳያኑ ዝህብዎ ብይን ወይ ውሳነ፣

1.በቲ ሽማግለ ዝውሃብ ውሳነ ወይ ብይን ብቤት ፍርዲ ከምዝተውሃበ ዓይነት ውሳነ ፍርዲ ተዳልዩ መዓልትን ዓመተ ምህረትን ተፃሒፉሉ በቶም ሽማግለታት ምስ ተፈረመ ንተኸራኸርቲ ወገናት ሓደሓደ ቅዳሕ ይወሃቦም፣

2.እቲ ውሳነ ዝወሃብ ብድምፂ ብልጫ እቶም ሽማግለታት ይኸውን።

7. ኣፈፃፅማ ውሳነን ይግባኣንን፣

1. ብሽማግለ ወይ በቲ ኮሚቴ ጣብያ ዝተውሃበ ውሳነ ወይ ብይን ብቤት ፍርዲ ንዝተውሃበ ፍርዲ ብዝፍፀመሉ ዓይነትን ኩነታትን ተፈፃሚ ይኸውን፣

2. ብሽማግለ ወይ ብኮሚቴ ጣብያ ንዝተውሃበ ውሳነ ዘይተስማምዖ ወገን ኣብ ውሽጢ 15መዓልቲ ናብ

5. በዚህ አንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 4/1/ እስከ 4/3/ ለተመለከቱ ተግባሮች ለመፈፀም የቀበሌውን ኮሚቴ ሰብሳቢ ጨምሮ የኮሚቴው ግማሽ አባሎች ከተገኙ በቂ ይሆናል፣

6. የሽምግልና ዳኝነት አፈፃፀም ስነስርዓት፤

ሀ.የሽምግልና ዳኝነት አፈፃፀም ለፍትሕና ርትእ አሰጣጥ አስፈላጊ ነው ብለው ባመኑበት አካሄድ በመጠቀም ውሳኔ ሊሰጡ ይችላሉ፣

ለ.ምስክሮች ቀርበው ቃላቸውን በመሃላ እንዲሰጡ ሽማግሌዎች መጥሪያ ሊሰጡ ይችላሉ፣መጥሪያ ደርሶት ያለ በቂ ምክንያት የቀረ ምስክር ወይም መጥሪያው እንዳይደርሰው ሆን ብሎ እንደተደበቀ ሲረዱ ሽማግሌዎቹ አስፈላጊ ነው ብለው የታያቸው ትእዛዝ በመስጠት ተገዶ ወይም ታስሮ እንዲቀርብ ሊያደርጉ ይችላሉ፣

ሐ. በዚህ አንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ሽማግሌዎቹ ምስክር ተገዶ እንዲቀርብ ሲያዙ በአካባቢው የሚገኝ ፖሊስ ወይም ሚሊሻ ልክ ፍርድ ቤት እንደሚሰጠው ትእዛዝ የመፈፀም ግዴታ ይኖርባቸዋል፣

መ.ማንኛውም ተከራካሪ ወገን ማስረጃውንእንዲያቀርብ ወይም ክርክሩን እንዲሰማ ተፈቅዶለት በተሰጠው መብት ሳይጠቀምበት ቢቀርም ሽማግሌዎቹ ትክክለኛ መስሎ የታያቸውን ውሳኔ በሌለበት ሊሰጡ ይችላሉ፣

ረ.የሽማግሌ ዳኞች የሚሰጡት ብይን ወይም ውሳኔ ፣

1. በሽማግሌዎቹ የሚሰጥ ውሳኔ ወይም ብይን በፍርድ ቤት እንደሚሰጥ የፍርድ ውሳኔ ዓይነት ተዘጋጅቶ ቀንና ዓመተምህረት ተሞልቶበት በሽማግሌዎቹ ከተፈረመበት በኋላ ለተከራካሪ ወገኖች አንድ አንድ ቅጂ ይሰጣቸዋል፣

2. ውሳኔው የሚሰጠው በሽማግሌዎቹ የድምፅ ብልጫ ይሆናል።

7. ውሳኔውን ስለማስፈፀምና ስለ ይግባኝ

1. በሽማግሌ ወይም በቀበሌ ኮሚቴ የተሰጠ ብይን ወይም ውሳኔ በፍርድ ቤት ለተሰጠ ፍርድ በሚፈፀምበት ዓይነትና ሁኔታዎች ተፈፃሚ ይሆናል፣

2. በሽማግሌ ወይም በቀበሌ ኮሚቴ የተሰጠ ውሳኔ

ዴስክ ወረዳ ይግባኣኒ ከቕርብ ይኽእል፣

3. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 7/1/ ድንጋገ ዝተሓለወ ኮይኑ እቲ ጉዳይ ብይግባእኒ ዝቀረበሉ ወረዳ ዴስክ ኣብ ውሽጢ 10 መዓልቲ ውሳነ ክህበሉ ኣለዎ።ነቲ ውሳነ እንተፀኒዕዎ ናይ መወዳእታ ይኸውን።ነቲ ውሳነ እንተስዒርዎ ወይ እንተቐይርዎ ግን ናብ ቤት ፍርዲ ይገበኣኒ ናይ ምባል መሰል ዝተሓለወ ይኸውን፣

4. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 7/1/ ድንጋገ ብወረዳ ዴስክ ንዝተውሃቦ ውሳነ ወይ ብይን'ውን ተፈፃሚ ይኸውን።

ክፍሊ ዓሰርተ ኣርባዕተ

ዓንቀፅ 35 ንመንግስታውን ማሕበራውን ኣካላት ዝውሃብ መጠን መሬት

ንዝተፈላለዩ ልምዓታዊ ትካላት ዘድሊ መሬትን ስታንዳርድን ዝምልከት፣

1. ንዝተፈላለዩ ትካላት ዘድሊ ናይ መሬት ስታንዳርድ ምስዚ ደንቢ ተተሓሒዙ ዝርከብ ሰደቓ መሰረት ብምግባር ይፍፀም፣
2. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 እንተሃለወ'ውን ኣብዚ ሰደቓ ዘይተገለፁ ካሊእ ኩነታት እንተጋጢሞ እቲ ቢሮ ብዝውስኖ መሰረት ተፈፃሚ ይኸውን፣

3. ብመሰረት እቲ ሰደቓ ንመንግስታውን ማሕበራዊ ትካላትን ዝውሃብ መሬት ካብ ክፍሊት ክራይ ናፃ ኾይኑ ናይ ግዜ ገደብ ኣይህልዎን።

ክፍሊ ዓሰርተ ሓሙሽተ

ዓንቀፅ 36. ዝተፈላለዩ ድንጋጌታት

1. መሬት ንማዓድን ምጥቃምን ፍቓድ ኣወሃህባን ዝምልከት ነዚ ኣመልኪቱ ብዝወፀ ናይ ፌዴራል ኣዋጅ ተፈፃሚ ይኸውን፣
2. ኣብ ዝተፈላለዩ ቦታታት እዚ ክልል ንዝተፈላለዩ

ያልተስማማው ወገን በ15ቀን ውስጥ ለወረዳው ዴስክ ይግባኝ ማቅረብ ይችላል፣

3. የዚህ ዓንቀጽ ንኡስ ዓንቀፅ 7/1/ ድንጋጌ የተጠበቀ ሆኖ ጉዳዩ በይግባኝ የቀረበለት የወረዳ ዴስክ በ10ቀን ውስጥ ውሳኔ መስጠት አለበት።ውሳኔውን ካፀናው የመጨረሻ ይሆናል።ውሳኔውን ከሻረው ወይም ከለወጠው ግን ወደ ወረዳ ፍርድ ቤት ይግባኝ የማለት መብት የተጠበቀ ይሆናል፣

4. የዚህ አንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 7/1/ ድንጋጌ በወረዳ ዴስክ ለተሰጠ ውሳኔ ወይም ብይንም ተፈፃሚ ይሆናል።

ክፍል አስራ አራት

አንቀፅ 35 ለመንግስታዊና ማህበራዊ ድርጅቶች የሚሰጥ የመሬት መጠን

ለተለያዩ የልማት ድርጅቶች የሚያስፈልግ መሬትና ስታንዳርድ በሚመለከት፣

1. ለተለያዩ ድርጅቶች የሚያስፈልግ የመሬት ስታንዳርድ ከዚህ ደንብ ተያይዞ የሚገኝ ሰንጠረዥ መሰረት በማድረግ ይፈፀማል፣
2. የዚህ አንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ድንጋጌ ቢኖርም በሰንጠረዥ ያልተገለፁ ሌሎች ሁኔታዎች ሲያጋጥሙ ቢሮው በሚወስነው መሰረት ተፈፃሚ ይሆናል፣
3. በሰንጠረዡ መሰረት ለመንግስታዊና ማህበራዊ ድርጅቶች የሚሰጥ መሬት ከኪራይ ክፍያ ነፃ ሆኖ የጊዜ ገደብ አይኖረውም።

ክፍል አስራ አምስት

አንቀፅ 36. የተለያዩ ደንጋጌዎች

1. መሬት ለማእድን መጠቀምና የፍቃደ አሰጣጥ በሚመለከት ለዚህ በተመለከተ በሚወጣ የፌዴራል አዋጅና ተከትለው በወጡ ደንቦችና መመሪያዎች ተፈፃሚ ይሆናለ፣

ስራሕቲ ብሰብ ሃፍቲ ዝተትሓዝ መሬት ተመን ክራይ መሬትን ገደብ ግዜን ዝምልከት ምስዚ ደንቢ ብዝተተሓዘ ሰደቓ መሰረት ብምግባር ዝፍፀም ይኸውን፣

ዓንቀፅ 37 ናይ ምትሕብባር ግቡእ

ንኣፈፃፅማ እዚ ደንቢ ዝኾነ ይኹን ኣብያተ ፅሕፈትን ውልቀ ሰባትን ናይ ምትሕብባር ግቡእ ኣለዎም።

ዓንቀፅ 38.መምርሒ ናይ ምውፃእ ስልጣን

ንኣፈፃፅማ እዚ ደንቢ በዓል መዚ ሓለዋ ከባቢን ምምሕዳርን ኣጠቃቅማን ገጠር መሬት መምርሒ ከውፅእ ይኽእል።

ዓንቀፅ 39.ተፈፃምነት ዘይብሎም ሕግታት

1.ናይ ክልል ትግራይ ናይ ገጠር መሬት ኣጠቃቅማን ስራሕ ኢንቨስትመንት ልምዓት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ንምውሳን ዝወፀ ደንቢ ቁፅሪ 15/1994 በዚ ደንቢ ተሳዒሩ ኣሎ፣

2.ነዚ ደንቢ ዝጓነፅ ደንቢ፣መምርሒ ወይ ድማ ናይ ኣሰራርሓ ልምዲ ኣብዚ ደንቢ ንዝተደንገገ ጉዳያት ብዝምልከት ተፈፃምነት ኣይህልዎምን።

ዓንቀፅ 40.እዚ ደንቢ ዝፀንዐሉ ግዜ

እዚ ደንቢ ካብ ጥቅምቲ 23/1999 ዓ.ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዚዳንት

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

2. በተለያዩ የዚህ ክልል ቦታዎች ለተለያዩ ስራዎች በባለሃብቶች የሚያዝ መሬት የኪራይ ተመንና የጊዜ ገደብ በሚመለከት ከዚህ ደንብ በተያያዘ ሰንጠረዥ መሰረት በማድረግ የሚፈፀም ይሆናል።

አንቀፅ 37.የመተባበር ግዴታ

ለዚህ ደንብ አፈፃፀም ማንኛውም ፅሕፈት ቤትና ሰው የመተባበር ግዴታ አለበት።

ዓንቀፅ 38.መመሪያ የማውጣት ስልጣን

ለዚህ ደንብ አፈፃፀም የአካባቢ ጥበቃና የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ባለስልጣን መመሪያ ሊያወጣ ይችላል።

አንቀፅ 39.ተፈፃሚነት የሌላቸው ህጎች

1.የትግራይ ክልል ገጠር መሬት አጠቃቀምና የእርሻና የተፈጥሮ ሃብት ኢንቨስትመንትን ስራ ለመወሰን የወጣ ደንብ ቁጥር 15/1994 በዚህ ደንብ ተሽሯል፣

2.ለዚህ ደንብ የሚቃረን ደንብ ፣መመሪያ ወይም የአሰራር ልምድ በዚህ ደንብ ለተደነገጉት ጉዳዮች በተመለከተ ተፈፃሚነት አይኖራቸውም።

አንቀፅ 40 ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ ከጥቅምት 23 /1999 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልልዊ መንግስት

ፕሬዚዳንት

www.abyssinialaw.com

ሰደቓ 01

1.ተመን ክራይ መሬት ሕርሻ ዝራእቲ ኣሕምልትን ፍረምረን ልምዓት ሃፍቲ እንሰሳ

ተ.ቁ	ከባቢ/ወረዳታት	ናይ መሬት ክራይ ተመን ብር ብሄክታር
1	-ቃፍታ ሑመራ -ወልቃይት	30 30
2	-ፀገዴ	30
	-ዳንሻ	30
	-ካልኦት ክፋል ፀገዴ	30
3	-ታሕታይ ኣድያቦ -ላዕላይ ኣድያቦ	35 35
4	-ካልኦት ኩለን ወረዳታት ትግራይ	40

ሰደቓ 02

2.ተመን ክራይ መሬት ልምዓት ሃፍቲ ተፈጥሮ

ተ.ቁ	ናይ ሕርሻ ልምዓት ዓይነት	ናይ መሬት ክራይ ተመን ሄክታር
1 2 3 4.	ፊልሲ ምፍላስ ናይ ጎመን ባልስምን ተኽልታት ምልማዕ ዕጣን እንዳዲዕ ከርበ ምልማዕ ደኒ ኣልሚዕካ ምጥቃም	ኣብዞም ዝተጠቐሱ ይኹን ኣብ ካልኦት ልምዓት ስራሕቲ ሃፍቲ ተፈጥሮ ዝተዋፈረ ኢንቨስተር ናይ መሬት ክራይ ከይተሓተተ ብነፃ ይሰርሕ

ሰንጠረዥ 01

1.የእርሻ አዝርእት፣አትክልትና ፍራፍሬ የእንስሳት ሃብት ልማት የመሬት ኪራይ ተመን

ተ.ቁ	አካባቢ/ወረዳዎች	የመሬት ክራይ ተመን ብር በሄክታር
1	-ቃፍታ ሑመራ -ወልቃይት	30 30
2	-ፀገዴ	30
	-ዳንሻ	30
	-የሌሎች የፀገዴ አካባቢዎች	30
3	-ታሕታይ ኣድያቦ -ላዕላይ ኣድያቦ	35 35
4	-ካልኦት ኩለን ወረዳታት ትግራይ	40

ሰንጠረዥ 02

2.የተፈጥሮ ሃፍት የመሬት ኪራይ ተመን

ተ.ቁ	የእርሻ ልማት ዓይነት	የመሬት ክራይ ተመን በሄክታር
1 2 3 4.	ችግኝ ማፍላት የጎመንና ባልስምን ተክሎችን ማልማት ዕጣን፣ሙጫና ከርቤ ማልማት ደን በማልማት መጠቀም	በነዚህ የተጠቀሱት ይሁን በሌሎች የተፈጥሮ ሃብት ልማት ዘርፍ የተሰማራ ኢንቨስተር የመሬት ክራይ ሳይጠየቅ በነፃ ይሰራል

ሰደቓ 03

3.ዝተፈቐደ መልዓሊ ትሕዝቶ መሬት ብሄክታር

ተ.ቁ	ዓይነት ሕርሻን /ተፈጥሮ ሃፍቲ ልምዓት/	ዝተፈቐደ መልዓሊ ናይ መሬት ትሕዝቶ /ሄ/ር/	
		መስኖ	ብዝናብ
1	ኣብ ሑመራን ዳንሻን ዝግበር መስኖን ዝራኣትን ኢንቨስትመንት	2	50
2	ዝራእቲ ልምዓት/ናይ ብርዒ ናይ ቃንጫ ጥረምረ ናይ ቅብኣት እኽሊታት ምፍራይ/	2	50
3	ጭረት ተኽሊታት /ጡጥ፣ ኪናፊ ጁት ዓ.ቃ/	2	50
4	ሽኮር ተኽልታት ምልማዕ	2	50
5	ቀለብ እንስሳ ዝራእቲ ምልማዕ	2	50
6	ድንችን ካልኦት ሱራሱር ተኽልታት ምፍራይ	2	50
7	ኣሕምልትን ቆፅላመፅልን ምልማዕ	2	50
8	ኣትክልትን ፍረምረን ቀዋሚ ተኽልታት ምልማዕ	2	50
9	ቅመማ ቅመም ምልማዕ	2	50
10	ቡና ሻሂ ካካዎ ዝመሳሰሉ መንቅሒ ተኽልታት ምልማዕ	2	50
11	ዕምበባ ምልማዕ	2	50
12	ፊልሲ ምፍላስ	2	50
13	ፀረ ባልዕ ፀረ ፃህያይ ወዘተን ንመድሓኒት ዝኾኑ ተኽልታት ምልማዕ	2	50
14	ዝተዋደደ ናይ እንስሳት ምርባሕን ዝራእቲ ልምዓትን	2	50
15	ናይ ተፈጥሮ ሃፍቲ ምልማዕ ስራሕቲ ምክያድ	2	5

ሰንጠረዥ 03

3.የተፈቀደ ይዞታ መሬት መነሻ በሄክታር

ተ.ቁ	የእርሻና ዓይነት /ተፈጥሮ ሃብት ልማት/	የተፈቀደ የመሬት ይዞታ በሄክታር	
		መስኖ	ብዝናብ
1	በሑመራና ዳንሻ የሚደረግር መስኖና የአዝርእት ኢንቨስትመንት	2	50
2	አዝርእት ልማት/የአገዳ፣ቃጫ፣ ጥራጥሬና የቅባት እህሎች ማፍራት	2	50
3	ቃጫ ተክሎች /ጥጥ፣ ኬናፍ፣ ጁት ዓ.ቃ/	2	50
4	የስኳር ተክሎች ማልማት	2	50
5	ለእንስሳት ቀለብ ዛፎች ማልማት	2	50
6	ድንችና ሌሎች ስራስር ተክሎች ማፍራት	2	50
7	የጓሮ ኣትክልት ማፍራት	2	50
8	ኣትክልትና ፍራፍሬዎች ቋሚ ተክሎች ማልማት	2	50
9	ቅመማ ቅመሞች ማልማት	2	50
10	ቡና፣ ሻይና ካካዎ የመሳሰሉት ማነቃቂያ ተክሎች ማልማት		
11	አበባ ማልማት	2	50
12	ችግኝ ማፍላት	2	50
13	ፀረ ተባይ ፀረ አረም ወዘተ ለመድሓኒት የሚሆኑ ተክሎችን ማልማት	2	50
14	የተቀናጀ የእንስሳት ማራቢያና የዝርእት ልማት	2	50
15	የተፈጥሮ ሃብት ልማት ስራ ማካሄድ	2	5

ሰደቓ 04

4.ንኢንቨስትመንት መበገሲ በዝሒ እንስሳን ዘድሊ ስፍሓት መሬትን

ተ.ቁ	ዓይነት ስራሕ	እንስሳ	ዘድሊ ስፈሓት መሬት			
			ንሀንፃ			
			ነፃ ደንበ	እሱር ደንበ	ንቀለብ መልምዕን መሸራሸርን	ድምር
1	ምርባሕ ፀባ ከፍትን ምህጣርን					
1.1	ፀባ ከፍቲ	10 ኣላሕም	331 ሜ2	285 ሜ2	1ሄክታር	1.0285 ሄ/ር
1.2	ምህጣር ከፍቲ	15 ከፍቲ	189 ሜ2	90 ሜ2	0.45 ሄክታር	0.46 ሄ.ር
2	ጠለበጊዕ ምርባሕን ምሕጣርን					
2.1	ምርባሕ ጠለበጊዕ	93 ጤል/በጊዕ	180 ሜ2		1ሄክታር	1.018 ሄ.ር
2.2	ምርባሕ ጤለበጊዕ	75 ጤል/በጊዕ	150 ሜ2		0.45 ሄክታር	0.46 ሄ.ር
3	ደርሁ ምርባሕ	440	158 ሜ2		632ሜ2	790 ሜ2
3.1	ምርባሕ ስጋ ደርሆ	400	132 ሜ2		528ሜ2	660 ሜ2
3.2	ምርባሕ ናይ እንቋቁሖ	400	144 ሜ2		576ሜ2	720 ሜ2
4	ልምዓት ንህቢ					
4.1	ዘመናዊ ምርባሕ ንህቢ	100 ዘ/ቆፎ			1ሄክታር	1ሄክ.
5	ብራንች/ሕፁር ጋህዒ/ምርባሕ					
5.1	ከፍቲ	52				250 ሄ.ር
5.2	ጠለበጊዕ	104				50ሄክ.

ሰንጠረዥ 04

4.ለኢንቨስትመንት የሚሆን መነሻ እንስሳት ብዛትና የመሬት ስፋት

ተ.ቁ	የስራ ዓይነት	የእንስሳ	የሚያስፈልገው የመሬት ስፋት			
			ለሀንፃ			
			ነፃ በረት	ጥብቅ በረት	ለመኖ ልማትና ማዛወሪያ	ድምር
1	የወተት ላሞች ማርባትና ማደለበ					
1.1	የወተት ላም	10 ኣላሕም	331 ሜ2	285 ሜ2	1ሄክታር	1.0285 ሄ/ር
1.2	ከብት ማደለብ	15 ከፍቲ	189 ሜ2	90 ሜ2	0.45 ሄክታር	0.46 ሄ.ር
2	በግና ፍየል ማርባትና ማደለብ					
2.1	በግና ፍየል ማራባት	93 በግና ፍየል	180 ሜ2		1ሄክታር	1.018 ሄ.ር
2.2	በግና ፍየል ማርባት	75 በግና ፍየል	150 ሜ2		0.45 ሄክታር	0.46 ሄ.ር
3	የዶሮ እርባታ	440	158 ሜ2		632 ሜ2	790 ሜ2
3.1	የስጋ ዶሮ እርባታ	400	132 ሜ2		528 ሜ2	660 ሜ2
3.2	የእንቁላል ዶሮ ማርባት	400	144 ሜ2		576 ሜ2	720 ሜ2
4	ንብ ልማት					
4.1	ዘመናዊ ንብ ማራባት	100 ዘ/ቆፎ			1ሄክታር	1ሄክ.
5	ብራንች/የታጠረ ማራባት					
5.1	ከብት	52				250 ሄ.ር
5.2	ፍየልና በግ	104				50ሄክ.

ሰደቓ 05

5..ናይ መሬት ትሕዝቶ ግዜ ገደብ

ተ.ቁ	ዓይነት ልምዓት ሕረሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ኢንቨስትመንት	ግዝ ገደብ ብዓመት
1	ሀ.ልምዓት ዝራእቲ ኣሕምልትን ዓመታዊ ፍረምረን	30
	ለ.ልማት ሃፍቲ እንስሳ	30
2	ብመስኖ፣ፍሉይ ቴክኖሎጂ ብምትእትታው	
	ሀ.ልምዓት ዝራእቲ ኣሕምልትን ዓመታዊ ፍረምረን	40
	ለ.ልምዓት ሃፍቲ እንስሳ	40
3	ልምዓት ሃፍቲ ተፈጥሮ	50

ሰንጠረዥ 05

5..ናይ መሬት ትሕዝቶ ግዝ ገደብ

ተ. ቁ	የእርሻና ተፈጥሮ ሃብት የኢንቨስትመንት ልማት አይነት	የግዜ ገደብ በዓመት
1	ሀ.የጓሮ አትክልት አዝርእት አመታዊ ፍራፍሬ	30
	ለ.የእንስሳ ሃብት ልማት	30
2	በመስኖ፣ልዩ ቴክኖሎጂ ማስገባት	
	ሀ. የአዝርእት ልማት፣የጓሮ አትክልትና አመታዊ ፍራፍሬ	40
	ለ. የእንስሳት ሃብት ልማት	40
3	የተፈጥሮ ሃብት ልማት	50

ሰደቓ 06

ንዝተፈላለዩ ልምዓታዊ ትካላት ዘድሊ ናይ መሬት ስታንዳርድ

ተ.ቁ	በዓል ትካል	ዓይነት ትካል	መዐቀኒ	ስፍሓት መሬት ብሜትር ካሬ	ግዜ ገደብ	ተመን ክፍሊት መሬት ኪራይ/ንዝተቐመጠ መጠን/
1	ሃፍቲ ተፈጥሮ	ማሕበራዊ ፊልሲ ጣብያ	ካ.ሜ	500-1000	ብዘይ ግዘ ገደብ	ነፃ
		መንግስቲ ፊ/ጣብያ	"	2500-10000	"	"
	መሬት መኻዚኖ	ሳተላይት መካዘን	"	10000	"	"
2	ሕርሻ	መሰልጠኒ ሓረስቶት	"	20500	"	"
3	ሃፍቲ እንሰሳ	እንስሳ ክሊኒክ	"	2500	"	"
		ኣባይ መኖ ዘርኢ መርብሒ	"	10000-40000	"	"
		ንኡሽተይ መኖ ዘርኢ መርብሒ	"	1000-1000 5000-10000	"	"
4	መስኖ	ፍረምረ ፊልሲ ጣበያ ምስ መካዚኖ	"	500-2000	"	"
5	ጥዕና	ጥዕና ኬላ	"	2500	"	"
		ኣስኳል ጥዕና	"	5625	"	"
		ጥዕና ጣብያ	"	10000	"	"
		ሆስፒታል	"	10000-20800	"	"
6	ትምህርቲ	ኣፀደ ህፃናት	"	400-2000	"	ብነፃ
		ካልኣይ ብርኪ	"	20000-30000	"	በነፃ
		ቀዳማይ ብርኪ	"	15000-20000	"	"
7	ንግድን ግልጋሎትን	ድንኳን/ኪዮስኪ/	"	10	5	20
		ማሕበራት /ኪዮስኪ/	"	50-400	5	ነፃ
		ቱሪዝም ባህላዊ መዘናግዒ	"	10000-40000	50	30ንሂ/ር
		ብሎኬት መፍረይን	"	500-800	50	10
		ሓፂን መፂን	"	100	30	30
		ክዳን ስፌት	"	10-20	20	20
		ናይ ንግዲ መኻዝን	"	120	50	20
		መጥሓን	"	350-400	50	60
		ሽመና	"	10	20	10
		ነዳዲ መዐደሊ ጣብያ	"	1000-2000	50	150
8	ንገበርቲ ሰናይ	መንበሪ ገዛ	"	2000-10000	99	200
9	ካልኦት ቤት ፅሕፈት	ካምፕን/ጊዜያዊ ፕሮጀክት	"	300-10000		ብነፃ
10	መፍረይ ትካላት	ሑፃ ምፍራይ	"	100-500	1	50
		ሓመድ ምፍራይ	"	100-5000	1	50
		ፀፀር ምፍራይ	"	300-5000	5	50
		እምኒ ምውፃእ	"	50-5000	1	50
		ኖራ ምፍራይ	"	50-100	1	50

ኣብዚ ሰደቓ ዘይተጠቐሰ ዓይነት ስራሕ ኢንቨስትመንትከምኩነታቱ እንዳራኣየ ዝውሰን ይኸውን።

ሰንጠረዥ 06

ለተለያዩ የልማት ድርጅቶች የሚያስፈልግ የመሬት ስታንዳርድ

ተ.ቁ	ባለ ድርጅት	የድርጅቱ ዓይነት	መለኪያ	ስፋት በካሬ ሜትር	የጊዜ ገደብ	የመሬት ኪራይ ተመን ለተቀመጠው የስፋት መጠን
1	የተፈጥሮ ሃብት	የማሕበራት ችግኝ ጣብያ	ካ.ሜ	500-1000	ያለ ጊዜ ገደብ	ነፃ
		የመንግስቲ ችግኝ ጣብያ	"	2500-10000	"	"
	መሬት ፕሮጀክት	ሳተላይት መጋዘን	"	10000	"	"
2	እርሻ	የገበሬዎች ማሰልጠኛ ማዕከል	"	20500	"	"
3	ለእንሰሳት ሃብት	የእንስሳ ክሊኒክ	"	2500	"	"
		ትልቅ የመኖ ማራብያ	"	10000-40000	"	"
		ትንሽ የመኖ ማራብያ	"	1000-1000 5000-10000	"	"
4	መስኖ	የአትክልትና ፍራፍሬ ችግኝ	"	500-2000	"	"
5	ጤና	የጤና ኬላ	"	2500	"	"
		የጤና ኣስኳልና	"	5625	"	"
		ጤና ጣብያ	"	10000	"	"
		ሆስፒታል	"	10000-20800	"	"
6	ትምህርት	መዋዕለ ህፃናት	"	400-2000	"	በነፃ
		2ኛ ደረጃ	"	20000-30000	"	በነፃ
		1ኛ ደረጃ	"	15000-20000	"	"
7	ንግድና አገልግሎት	ሱቅ/ኪዮስኪ/	"	10	5	20
		የማሕበር ሱቅ /ኪዮስኪ/	"	50-400	5	ነፃ
		ቱሪዝም ባህላዊ መዝናኛ	"	10000-40000	50	30ለ ሂ/ር
		ብሎኬት ማምረቻ	"	500-800	50	10
		ብረታ ብረት	"	100	30	30
		ልብስ ስፌት	"	10-20	20	20
		የንግድ መጋዘን	"	120	50	20
		የእህል ወፍጮ	"	350-400	50	60
		ሽመና	"	10	20	10
		ነዳጅ ማደያ ጣብያ	"	1000-2000	50	150
8	ለበጎ አድራጊዎች	መኖሪያ ቤት	"	2000-10000	99	200
9	ሌሎች ፅሕፈት ቤቶች	ካምፕና/ጊዜያዊ ፕሮጀክት	"	300-10000		ብነፃ
10	የማምረቻ ድርጅት	የአሸዋ ማምረቻ	"	100-500	1	50
		አፈር ማምረቻ	"	100-5000	1	50
		ጠጠር ማምረቻ	"	300-5000	5	50
		ድንጋይ ማውጣት	"	50-5000	1	50
		ኖራ ማምረቻ	"	50-100	1	50

በዚህ ሰንጠረዝ ያልተጠቀሰ የኢንቨስትመንት የስራ ዓይነት እንደየሁኔታው እየታየ የሚወሰን ይሆናል።

ሰደቓ 07

ተ.ቁ	ዓይነት ስራሕ	ዝፍቀድ ቁልቋል	ኣድላይ ቴክኒካዊ ስራሕቲ
1	ዝራእቲ ቋሚ ተኽሊን እንስሳ ምርባሕን	0-10	ስ/ሂ/ዕ/ሓ/ ማዕይን
2	ዝራእቲ ቋሚ ተኽሊን እንስሳ ምርባሕን	11-30	ደረቅ ዕ/ሓ/ማይን ስ/ሂ/ዕ/ሓ ማይን መትረባዊ ዛላ፣ሓመድ/እምኒ ዛላ ወ.ዘ.ተ
3	ዘራእቲ፣ቋሚ ተኽሊ፣ኣግራብ ሳዕሪ ምዝራእ	31-60	መደባዊ ዛላ ስ/ህ/ዕ/ሓ/ማይን
4	ኣግራብ ተኽላ፣ሳዕሪ	61-80	መደባዊ ዛላ+ስ/ሕ/ዕ/ሓ/ማይን+ምክልኻል መትረባዊ ዛላ
5	ምክልኻል መሬት፣ሳዕሪ ምዝራእ ንህቢ ምርባሕ	ልዕሊ 80	ኣግራብ ተኽላ+ ሳዕሪ ምዝራእን+ ምዕፃውን+ንህቢ ምርባሕን+ኢንተር ተይመንት መደባዊ ዛላ

ሰንጠረዠ 07

ተ.ቁ	የእርሻ ዓይነት	ተዳፋት %	የሚያስፈልግ ቴክኒካዊ ስራዎች
1	አዝርእት፣ ቋሚ ተክልና የእንስሳት እርባታ	0-10	የስነ ህይወታዊ አፈርና ውሃ ጥበቃ
2	አዝርእት፣ ቋሚ ተክልና የእንስሳት እርባታ	11-30	የአፈርና ውሃ ጥበቃና ስነህይወታዊ፣ትሬንች ባንድ በአፈር በድንጋይ ወ.ዘ.ተ መስራት
3	አዝርእት፣ ቋሚ ተክልና ዛፍ ተከላ፣ሳር መዝራት	31-60	ጠረጴዛ፣እርከን ስነህይወታዊ አፈርና ውሃ ጥበቃ
4	ዛፍ ተከላና ሳር መዝራት	61-80	ጠረጴዛ፣እርከን ስነህይወታዊ አፈርና ውሃ ጥበቃ+መሬት መከለል/መዝጋት/፣ትሬንች
5	መሬት መከለል፣ሳር መዝራት ንብ እርባታ	ከ 80 በላይ	ዛፍ ተከላና + ሳር መዝራት+ መከለል+ ንብ እርባታ+ ኢንተርቴይመንት ጠረፔዛ፣ እርከን

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ
የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 15 ዓመት ቑ.1 መቐለ
116/1999 ዓ.ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

15ኛ ዓመት ቁ. 1 መቐለ
116/1999 ዓ/ም

ኣዋጅ ቁፅሪ 116/1999 ዓ.ም

ተማሓይሹ ዝወፀ ሕጊ ቤተሰብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ቤተሰብ መሰረት ሕብረተሰብ ብምዃኑ ብሕብረተሰብን መንግስትን ሓለዋ ክግበረሉ ዝግባእ ምዃኑ ብምእማን ሓለዋ መንግስቲ ዝግለፀሉ ሓዲኡ መንገዲ ርክብ ቤተሰብ ብሕጊ ምድንጋግ ወይ ክውሰን ምግባር ኣድላይ ምዃኑ ብምርዳእ፣

ኣብ ሃገርና እናተሰርሓሉ ዝነበረ ሕጊ ቤተሰብ ኢትዮጵያ ኣብ ቀንዲ መትከላቱን ትሕዝትኡን ምስ ሕገ-መንግስታዊ ስርዓትናን ምስ ዝበፃሕናዮ ደረጃ ዕብየትን ክጠዓዓም ብዘይምኽኣሉ፣

ኣብ ፆታ ኣፈላላይ /ዘይማዕርነት/ ርክብ ተመሰሪቱ ፍትሒ ክጓዳል ብምፅንሑ ኣብ ማዕርነታዊ ርክብ ዝተመሰረተ ቤተሰብ ንምህናፅን ብኡ ኣቢሉ'ውን ፅኑዕ መሰረት ዘለዎ ሕብረተሰብ ንምህናፅ ዘየኽእል ብምንባሩ፣

ብሓፈሻ ካብዞም ልዕል ክብሉ ዝተገለፁ መሰረታዊ ፀገማት ብምብጋስ ምስ ዝበፃሕናዮ ደረጃ ምዕባለ ዝስማማዕ ኮይኑ ተማይሹ ከምሓዱሽ ክመዓራረ ኣድላይ ምዃኑ ብምእማን ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብኣዋጅ ቁፅሪ 33/91 ዓ.ም ሕጊ ምውፅኡ ብምዝካርን፣ ኮይኑ ግና በዚ ኣዋጅ ሕብረተሰብና ኣብ ቀረብኡ ፍትሒ ክረክብን ቀደም ዝነበሩ ፀገማት ኣብ ምፍታሕ ዓብይ እጃም ዘወፈየ እኳ እንተኾነ ሓደስቲ ጠቓምቲ ሓሳባት ምውሳኽ ኣድላይ ምዃኑ ብምእማን፣

አዋጅ ቁጥር 116/1999 ዓ.ም

ተሻሽሎ የወጣ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የቤተሰብ ሕግ

ቤተሰብ የሕብረተሰብ መሰረት በመሆኑና በሕብረተሰብና በመንግስት ጥበቃ ሊደረግለት የሚገባ መሆኑን በማመን፣ የመንግስት ጥበቃ የሚገለጽበት አንዱ መንገድም የቤተሰብ ግንኙነትን በሕግ መደንገግ ወይም እንዲወሰን ማድረግ አስፈላጊ መሆኑ በመረዳት፣

በአገራችን በስራ ላይ የነበረው የኢትዮጵያ የቤተሰብ ሕግ በዋና ዋና መርሆዎቹና ይዘቱ ከሕገ-መንግስታዊ ስርዓታችንና ከደረስንበት የእድገት ደረጃ ሊጣጣም ባለመቻሉ፣

በፆታ ልዩነት /እኩልነት ያልተመሰረተ/ ላይ ተመስርቶ ፍትሕ ሲጓደል በመቆየቱና በእኩልነት ግንኙነት ላይ የተመሰረተ ቤተሰብ ለመፍጠርና በዚህም ፅኑ መሰረት ያለው ሕብረተሳብ ለመገንባት የማያስችል ሆኖ በመቆየቱ፣

በአጠቃላይ ከዚህ በላይ ከተገለጹት መሰረታዊ ችግሮች በመነሳት ከደረስንበት የእድገት ደረጃ የሚስማማ ሆኖ እንደ አዲስ እንዲሻሻልና እንዲስተኻከል አስፈላጊ መሆኑ በማመን የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት በአዋጅ ቁጥር 33/91ዓ.ም ሕግ ማውጣቱ ግምት ውስጥ በማስገባት፣ ሆኖም ግን አዋጁ ሕብረተሰባችን በአቅራቢያው ፍትሕ እንዲያገኝና ቀደም ብለው የነበረቡትን ችግሮች በመፍታት ረገድ ድርሻውን ያበረከተ ቢሆንም አዳዲስ ጠቃሚ ሓሳቦች መጨመር አስፈላጊ መሆኑን በማመን፣

ስለዝኾነ እቲ ኣብ ስራሕ ዘሎ ሕጊ ቤተሰብ ትግራይ ዝተማለአ ብዘይምኳኑ ኣብ ኣፈፃፅማ ፀገም ይፈጥር ዘሎ ምኳኑ ብምግንዛብ ንሕብረተሰብና ብዝግባእ ግልጋሎት ምሃብ ብዘኽእል ኣግባብ ምቕራፅ ኣድላይ ምኳኑ ብምእማን፣

ሕጊ ቤተሰብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ምስ ተመሳሰልቲ ሕጊ ቤተሰብ ካልኦት ክልላት ዝመሳሰለሉን ዝቀራረበሉን ኣግባባት ምፍጣር ንኣፈፃፅማ ምችውነት ዝፈጥር ምኳኑ ብምእማን፣

ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ተማሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ ብዝተውሃቦ ስልጣን መሰረት እዚ ዝተመሓየሸ ሕጊ ቤተሰብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣውጺኡ'ሎ።

1. ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "ተመሓይሹ ዝወፀ ሕጊ ቤተሰብ ትግራይ ኣዋጅ ቑፅሪ 116/1999 ዓ/ም" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

ምዕራፍ ሓደ

ብዛዕባ ዝምድናን ሓዳርን ብሓፈሻ

ዓንቀፅ 1. ስጋ ዝምድና

1. ብዝምድና ምትእስሳር ዝርከብ ካብ ስጋ ዝምድና እዩ፣
2. ኣብ መንጎ ወለድን ተወላድን ብቀጥታ መስመር ዝቑፀር ምትእስሳር ዝምድና እዩ፣
3. ካብ ሓደ ኦቦን ኣደን ዝተወለዱ ወይ ብሓደ ወላዲ ጥራሕ ብዝራኸቡ ሰባት ናብ ጎኒ ዝቑፀር መስመር ትውልዲ ኣሎ።

ዓንቀፅ 2. ብርኪ ስጋ ዝምድና

1. ኣቆፃፅራ ስጋ ዝምድና ሓበራዊ መበቆል ካብ ዝኾነ ወላዲ ዝርከብ ብርኪ ዝምድና የማንን ፀጋምን ካብ ዘለዎ መስመር ትውልዲ ጀሚሩ ክሳብ ሸውዓተ ትውልዲ እዩ፣
2. ስጋ ዝምድና ካብ ሻውዓይ ብርኪ እንተሓሊፉ ውፅኢት የብሉን።

ስለሆነም በስራ ላይ ያለው የትግራይ የቤተሰብ ሕግ የተሟላ ባለመሆኑ በአፈጻጸም ላይ ችግር እየፈጠረ ያለ መሆኑን በመገንዘብ ለሕብረተሰባችን በሚገባ አገልግሎት መስጠት በሚያስችል መልኩ መቅረጽ አስፈላጊ መሆኑን በማመን፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የቤተሰብ ሕግ ከሌሎች ተመሳሳይ ክልሎች የቤተሰብ ሕግ ጋር የሚመሳሰልበትንና የሚቀራረብበትን አግባቦች መፍጠር ለአፈጻጸም አመቺነት የሚፈጥር መሆኑን በማመን፣

የትግራይ ክልል ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ሕገ-መንግስት አንቀጽ 49/3/ሀ/ በተሰጠው ስልጣን መሰረት ይህን የተሻሻለው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የቤተሰብ ሕግ አውጥቷል።

1. አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ "ተሻሽሎ የወጣው የትግራይ የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁጥር 116/1999 ዓ/ም" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

ምዕራፍ አንድ

ስለዝምድናና ስለጋብቻ በጠቅላላው

አንቀጽ 1. የስጋ ዝምድና

1. በዝምድና መተሳሰር የሚገኘው ከስጋ ዝምድና ነው፣
2. በወላጅና በተወላጅ መካከል በቀጥታ መስመር የሚቆጠር የዝምድና መተሳሰር ነው፣
3. ከአንድ አባትና እናት የተወለዱ ወይም በአንድ ወላጅ ብቻ በሚገናኙ ሰዎች መካከል ወደ ጎን የሚቆጠር የትውልድ መስመር አለ።

አንቀጽ 2. የስጋ ዝምድና ደረጃ

1. የስጋ ዝምድና አቆጣጠር የጋር ከሆነ የአንድ ወላጅ የዝድምና ደረጃ ጀምሮ ግራና ቀኝ ካለው ትውልድ መስመር እስከ ሰባት ትውልድ ድረስ ነው፣
2. የስጋ ዝምድና ከሰባተኛ የትውልድ ደረጃ ካለፈ ውጤት የለውም።

www.abyssinialaw.com

ዓንቀፅ 3. ዝምድና ሓዳር

1. ሓዳር ዝምድና ካብ ሓዳር ይርከብ፣
2. ሰብኣይ ካብ ሰበይቱ ጀሚሩ ንላዕሊ ምስ ዝቑፀሩ ወለዲ ወይ ንታሕቲ ምስ ዝቑፀሩ ተወለድቲ፣ ሰበይቲ ካብ ሰብኣያ ጀሚሩ ንላዕሊ ምስ ዝቑፀሩ ወለዲ ወይ ንታሕቲ ምስ ዝቑፀሩ ተወለድቲ ቀጥታ ዝኾነ ዝምድና ሓዳር ኣለዎም፣
3. ሰብኣይ ምስ ናብ ጎኒ ዝቑፀሩ ኣዝማድ ሰበይቱ፣ ሰበይቲ ድማ ምስ ናብ ጎኒ ዝቑፀሩ ኣዝማድ ሰብኣያ ዝምድና ሓዳር ኣለዎም።

ዓንቀፅ 4. ዝምድና ሓዳር ብሳልሳይ ብርኪ ብዛዕባ ምውሳኑ

ዝምድና ሓዳር ናብ ጎኒ ካብ ዝቑፀሩ ሳልሳይ ብርኪ ዝምድና እንተሓሊፉ ውፅኢት የብሉን።

ዓንቀፅ 5. ብክልተ ወገን ዘሎ ዝምድና ሓዳር

1. ሰብኣይ ምስ ሰበይቲ ዘሙኡ ምስ ሰበይቲ ሓኖኡ ወይ ድማ ምስ ሰበይቲ ሓሙታ ወይ ምስ ሰብኣይ ንዕልታ ድርብ ዝኾነ ዝምድና ሓዳር ኣለዎም፣
2. እዚ ድርብ ዝኾነ ዝምድና ሓዳር ውፅኢቱ ልክዕ ከምቲ ተራ ዝኾነ ዝምድና ሓዳር እዩ።

ዓንቀፅ 6. ምቁራፅ ዝምድና ሓዳር

ምኽንያት ምትእስሳር ዝምድና ሓዳር ዝኾነ እንተፈረሰ'ኳ ብሓዳር ዝተረኽበ ቀጥታዊን ጎናዊን ምትእስሳር ዝምድና ሓዳር ዝፀንዐ ይኸውን።

ዓንቀፅ 7. ዝምድና ውላድ ጡብ (1) መትከል

ውዕል ሓደ ውላድ ጡብ ስጋ ዝምድናን ሓዳር ዝምድናን ብመሰረት ድንጋገ ምዕራፍ ዓሰርተ ሓደ እዚ ሕጊ ክቐውም ይኽእል።

ዓንቀፅ 8.(2) ውፅኢት

ኣብ ዓንቀፅ 9 እዚ ሕጊ ዝተደንገገ ከምዘሎ ኮይኑ ውላድ ጡብ ብዝኾነ መልክዑ ከም ውሉድ እቲ ብውላድ ጡብ

አንቀጽ 3. የጋብቻ ዝምድና

1. የጋብቻ ዝምድና ከጋብቻ ይገኛል፣
2. ባል ከሚስቱ ወደ ላይ ከሚቆጠሩ ወላጆች ወይም ወደ ታች ከሚቆጠሩ ተወላጆች ጋር፣ ሚስት ከባልዋ ወደ ላይ ከሚቆጠሩ ወላጆች ወይም ወደ ታች ከሚቆጠሩ ተወላጆች ጋር ቀጥታ የሆነ የጋብቻ ዝምድና አላቸው፣
3. ባል ከሚስቱ የጎን ዘመዶች፣ ሚስት ደግሞ ከባሏ የጎን ዘመዶች ጋር ወደ ጎን የሚቆጠር የጋብቻ ዝምድና አላቸው።

አንቀጽ 4. የጋብቻ ዝምድና በሶስተኛ ደረጃ ስለመወሰኑ

የጋብቻ ዝምድና ወደ ጎን ከሚቆጠር ሶስተኛ የዝምድና ደረጃ ካለፈ ውጤት የለውም ።

አንቀጽ 5. በሁለቱ በኩል ያለ የጋብቻ ዝምድና

1. ባል ከሚስቱ ወንድም ሚስት ፣ ወይም ከሚስቱ እህት ባል፣ ሚስት ከባልዋ ወንድም ሚስት ወይም ከባልዋ እህት ባል ጋር ድርብ የሆነ የጋብቻ ዝምድና አላቸው።
2. የዚህ ድርብ የሆነ የጋብቻ ዝምድና ውጤቱ ተራ ከሆነው የጋብቻ ዝምድና ነው።

አንቀጽ 6. የጋብቻ ዝምድና መቋረጥ

ዝምድናውን ያስገኘው ጋብቻ ቢፈርስም በጋብቻ የተገኘው የቀጥታና የጎን ዝምድና መተሳሰር እንደጸና ይኖራል።

አንቀጽ 7. የጉዲፈቻ ዝምድና (1) መሰረቱ

በአንድ የጉዲፈቻ ውል የስጋ ዝምድናና የጋብቻ ዝምድና በዚህ ሕግ ምዕራፍ አስራ አንድ መሰረት ሊቋቋም ይችላል።

አንቀጽ 8. (2) ውጤት

በዚህ ህግ በአንቀጽ 9 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በማንኛውም አስተያየት የጉዲፈቻ ልጅ እንደ ጉዲፈቻ

www.abyssinialaw.com

ዘዕቢ ዘሎ ሰብ ኮይኑ ይቑፀር።

ዓንቀፅ 9. (3) ዝተሓለዉ ኩነታት

1. ውላድ ጡብ ንዝገብሮ ሰብ ንላዕሊ ዝቑፀሩ ወለዲ ወይ ንጎኒ ዝቑፀር ዝምድና ዘለዎም ነቲ ውላድ ጡብ ዝቓሙዎ ምዃኖም እንድሕር ኣፋሊጦም ርክብ እቲ ውላድ ጡብ ኣብ ልዕሊኦም ምንም ዓይነት ውፅኢት ኣየስዕብን፣
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝቐርብ ተቓውሞ ውዕል ውላድ ጡብ ካብ ዝፀደቐሉ ዕለት ጀሚሩ ክሳብ ሓደ ዓመት ኣብ ውዕል መዝጋቢ ኣካል ቀሪቡ እንተዘይተመዝጊቡ ፈራሲ እዩ።
3. ውላድ ጡብ ኣብ ልዕሊ'ቶም ውላድ ጡብ ዝገበሩ ሰብኣይን ሰበይቲን ከምኡ'ውን ኣብ ልዕሊ ደቆምን ዝፀንዐ ይኸውን።

ዓንቀፅ 10. ተፈጥራዊ ቤተሰብ ውላድ ጡብ

1. ውላድ ጡብ ምስ ተፈጥራዊ ቤተሰቡ ዘለዎ ዝምድና ምትእስሳር ከምዘለዎ ይነብር ፣
2. ከምኡ'ውን ውላድ ጡብ ኣብ ልዕሊ ዝኾነ ሰብ÷ ሰብኣይ ወይ ሰበይትን ተወለድትን ምትእስሳር ዝምድና ይፀንዕ።

ምዕራፍ ክልተ

ኣፈፃፅማ ሓዳር

ዓንቀፅ 11. ዝተፈላለየ ኣፈፃፅማ ስርዓታት ሓዳር

1. መርዓ ኣብ ቅድሚ ሓዳር ክምዝግብ ዝቖመ መንግስታዊ ኣካል ክግበር ይኽእል፣
2. ከምኡ'ውን ብሃይማኖት ወይ ሃገር ልማድ ክልቲኦም ተመራዐውቲ ወገናት ዝግበር መርዓ ብሕጊ ተቐባልነት ኣለዎ።

ዓንቀፅ 12. ብሄራዊ ሓዳር

ሓደ ወዲ ተባዕታይን ሓንቲ ጓል ኣንስተይትን ክመራዓው ኣብ ቅድሚ ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ምስ ቀረቡን እቲ ምዝገባ ሓላፊ ፍቓዶም ሓቲቱ ነቲ ሓዳር ምስ መዝገበ

አድራጊው ሰው ልጅ ይቆጠራል።

አንቀጽ 9. (3) የተጠበቁ ሁኔታዎች

1. የጉዲፈቻ አድራጊው ወደ ላይ የሚቆጠሩ ወላጆች ወይም ወደ ጎን የሚቆጠሩ ዘመዶች ጉዲፈቻውን የሚቃወሙ መሆናቸውን በግልጽ ካስታወቁ ጉዲፈቻው በእነርሱ ላይ አንዳችም ውጤት አያስከትልም፣
2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 የተጠቀሰው መቃወሚያ የጉዲፈቻው ውል ከጸደቀበት ቀን አንስቶ እስከ አንድ አመት በአንድ ውል መዝጋቢ አካል ቀርቦ ካልተመዘገበ ፈራሽ ነው፣
3. ጉዲፈቻ በጉዲፈቻ አድራጊዎቹ ባልና ሚስት እንዲሁም በልጆቻቸው ላይ የጸና ይሆናል።

አንቀጽ 10. የጉዲፈቻ ልጅ የተፈጥሮ ቤተሰብ

1. የጉድፈቻ ልጅ ከተፈጥሮ ቤተሰቦቹ ጋር ያለውን የዝምድና መተሳሰር እንደያዘ ይኖራል፣
2. እንዲሁም የጉዲፈቻ ልጅ በሆነው ሰው ባል ወይም ሚስትና ተወላጆች ላይ የዝምድናው መተሳሰር ይጸናል።

ምዕራፍ ሁለት

የጋብቻ አፈጻጸም

አንቀጽ 11. ልዩ ልዩ የጋብቻ አፈጻጸም ስርዓቶች

1. ጋብቻ ጋብቻን ለመመዝገብ በተቋቋመ መንግስታዊ አካል ፊት ሊደረግ ይችላል፣
2. እንዲሁም በሁለቱ ተጋቢ ወገኖች ሃይማኖት ወይም ባገር ልማድ መሰረት የሚደረግ ጋብቻ በሕግ ተቀባይነት አለዉ።

አንቀጽ 12. ብሄራዊ ጋብቻ

አንድ ወንድና አንዲት ሴት ጋብቻ ለማድረግ በጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ ሲቀርቡና የምዝገባ ሓላፊው ፈቃዳቸውን ጠይቆ ጋብቻውን ሲመዘግብ ብሄራዊ

www.abyssinialaw.com

ብሂራዊ ሓዳር ተፈፂሙ ይበሃል።

ዓንቀፅ 13. ብሃይማኖት ዝፍፀም ሓዳር

ሓደ ወዲ ተባዕታይን ሓንቲ ጓል ኣንስተይትን ብውሳነኦምን ብስርዓቶምን ከከም ሃይማኖቶም ወይ ከዓ ካብ ክልቲኦም ብሓዲኦም ሃይማኖት ሓዳር እንትፍፅሙ ዋጋ ዘለዎን ዝፀንዐን ሓዳር ከምዝፈፀሙ ይቑፀር።

ዓንቀፅ 14. ብልማድ ዓዲ ዝፍፀም ሓዳር

ሓደ ወዲ ተባዕታይን ሓንቲ ጓል ኣንስተይትን ብከባቢኦም ልማድ ወይ ብናይ ሓዲኦም ልማድ ዓዲ ኣብ መንጎኦም ቀዋሚ ዝኾነ ርክብ ሓዳር ዘስዕብ ስርዓት ፈፂሞም እንትርከቡ ኣብ መንጎኦም ሓዳር ኣሎ ይበሃል።

ክፍሊ ሓደ

ንዝኾነ ስርዓት ሓዳር ዝኾኑ ሓፈሻዊ ኩነታት

ዓንቀፅ 15. ፍቓድ

ዝፀንዕ ሓዳር ተፈፂሙ ዝብሃል ሓደ ወድን ሓንቲ ጓልን ንምምርዓው ነፃን ሙሉእን ፍቓዶም እንትህቡ ጥራሕ'ዩ።

ዓንቀፅ 16. ዕድመ

እቲ ወዲ ኮነ እታ ጓል ኣንስተይቲ ዓሰርተ ሾሞንተ ዓመት እንተይመልኦም ሓዳር ምግባር ክልኩል'ዩ።

ዓንቀፅ 17. ስጋ ዝምድና

ኣብ መንጎ ስጋ ዝምድና ዘለዎም ሓደ ወድን ሓንቲ ጓልን ሓዳር ምግባር ክልኩል'ዩ።

ዓንቀፅ 18. ሓዳር ዝምድና

ኣብ መንጎ ሓዳር ዝምድና ዘለዎም ሓደ ወድን ሓንቲ ጓልን ሓዳር ምግባር ክልኩል'ዩ።

ዓንቀፅ 19. ተወላድነቱ ብሕጊ ዘይተረጋገፀ ቆልዓ

ካብ ሓዳር ወፃኢ ዝተወለደ ቆልዓ ተወላድነቱ ብሕጊ ዝተረጋገፀ እንተዘይኾነ'ኳ ተወላድነቱ ብሕብረተሰብ

ጋብቻው ተፈጸመ ይባላል።

አንቀጽ 13. የሃይማኖት ጋብቻ

አንድ ወንድና አንዲት ሴት በውሳኔቸውና በስርኣታቸው እንደ የሃይማኖታቸው ወይም ከሁለቱ ባንደኛው ሃይማኖት ጋብቻ ሲፈጽሙ ዋጋ ያለውና የሚጸና ጋብቻ እንደፈጸሙ ይቆጠራል።

አንቀጽ 14. በሃገር ልማድ የሚፈፀም ጋብቻ

አንድ ወንድና አንዲት ሴት በአከባቢያቸው ልማድ ወይም በአንዳቸው የአከባቢ ልማድ በመካከላቸው ቋሚ የሆነ ግንኙነት የሚያስከትል ስርዓት ፈጽመው ሲገኙ በመካከላቸው ጋብቻ አለ ይባላል።

ክፍል አንድ

ለማንኛውም የጋብቻ ስርዓት የሚሆኑ አጠቃላይ ሁኔታዎች

አንቀጽ 15. ፈቃድ

የሚጸና ጋብቻ ተፈጸመ የሚባለው አንድ ወንድና አንዲት ሴት ለመጋባት ነፃና ሙሉ ፍቃዳቸውን ሲሰጡ ብቻ ነው።

አንቀጽ 16. ዕድሜ

ወንዱም ሆነ ሴቷ አስራ ስምንት ዓመት ሳይሞላቸው ጋብቻ መፈፀም ክልክል ነው፣

አንቀጽ 17. የስጋ ዝምድና

የስጋ ዝምድና ባላቸው አንድ ወንድና አንዲት ሴት መካከል ጋብቻ መፈጸም ክልክል ነው።

አንቀጽ 18. የጋብቻ ዝምድና

የጋብቻ ዝምድና ባላቸው አንድ ወንድና አንዲት ሴት መካከል ጋብቻ መፈጸም ክልክል ነው።

አንቀጽ 19. ተወላጅነቱ በሕግ ያልተረጋገጠ ልጅ

ከጋብቻ ውጭ የተወለደ ልጅ ተወላጅነቱ በሕግ ባይረጋገጥም እንኳ በማህበረሰቡ ዘንድ በተወላጅነት

www.abyssinialaw.com

ዝፍለጥ እንተኾይኑ ብመሰረት ዓንቀፅ 17ን 18ን እዚ ሕጊ ሓዳር ንምኽልካል ብቁፅ'ዩ።

ዓንቀፅ 20. ኣብ ልዕሊ ሓዳር ሓዳር

ዝኾነ ሰብ ኣቐዲሙ ብሓዳር ዝተኣሰረ እንተኾይኑ፣ እዚ ዝፀንዐ ሓዳር ኣብ ዝሃለወሉ እዋን ካልእ ሓዳር ምግባር ኣይከኣልን ።

ዓንቀፅ 21. ብወኪል መርዓ ምፍፃም ዘይከኣል ምኽኑ

1. ተመራዓውቲ መርዓ ኣብ ዝፈፀመሉ ዕለት ብግምባር ተረኺቦም ፍቓደኛነቶም ክህቡ ኣለዎም፣
2. ብቑዕ ምኽንያት ዘጋጠመ ምኽኑ ተፈሊጡ መንግስታዊ ዓቃቢ ሕጊ እንተዘይፈቒዱ መርዓ ብውክልና ምፍፃም ኣይከኣልን፣

ዓንቀፅ 22. ብፍርዲ ብዛዕባ ዝተኸልከለ ሰብ ሓዳር

1. ዝኾነ ብፍርዲ ዝተኸልከለ ሰብ እንድሕር ቤት ፍርዲ ዘይፈቐድሉ ሓዳር ክገብር ኣይኽእልን፣
2. ብዛዕባ'ዚ ጉዳይ ንቤት ፍርዲ ሕቶ ዘቕርብ ባዕሉ እቲ ዝተኸልከለ ሰብ ወይ መመሓዳሪኡ'ዩ፣
3. ብፍርዲ ዝተኸልከለ ሰብ ውዕሊ ሓዳር ክፍፅም ዝኽእለሉ ስርዓት ኣብ 1952 ዓ.ም ኣብ ዝወፀ ፍታብሄር ሕጊ ኢትዮጵያ ብዛዕባ ክእለት ሰባት ኣብ ዝብል ክፍሊ ብዝተገለፀ መሰረት ይኸውን።

ዓንቀፅ 23. ብሓይሊ ተግባር ዝተረኸበ ፍቓድ

1. ብሓይሊ ተግባር ብዝተረኸበ ፍቓድ ዝተፈፀመ ሓዳር ኣይፀንዕን፣
2. ብሓይሊ ተግባር ዝተረኸበ ፍቓድ'ዩ ዝበሃል ባዕሉ ፍቓድ ዝሃበ ሰብ ወይ ወለዱ ወይ ካብ ተወለድቲ ሓደ ወይ ንካልኦት ቀረባ ኣዝማዱ ዝኾኑ ክፍፀሞም ካብ ዝበለ ካብ ከቢድ ሓደጋ ንምድሓን ክብል ፍቓድ ዝሃቦ እንተኮይኑ'ዩ።

የሚታወቅ ከሆነ በዚህ ሕግ አንቀጽ 17 እና 18 መሰረት ጋብቻን ለመከልከል በቂ ነው።

አንቀጽ 20. በጋብቻ ላይ ጋብቻ

ማንኛውም ሰው አስቀድሞ በጋብቻ የተሳሰረ ከሆነ፣ ይህ ጋብቻ ፀንቶ ባለበት ጊዜ ሌላ ጋብቻ መፈጸም አይችልም።

አንቀጽ 21. ጋብቻን በወኪል መፈጸም የማይቻል ስለመሆኑ

1. ተጋቢዎች ጋብቻው በሚፈጸምበት ጊዜ በግንባር ተገኝተው ፈቃደኝነታቸውን መስጠት አለባቸው፣
2. ብቁ ምክንያት ያጋጠመ መሆኑን ታውቆ መንግስታዊ ዓቃቢ ሕጊ ካልፈቀደ በስተቀር ጋብቻ በወኪል መፈጸም አይቻልም።

አንቀጽ 22. በፍርድ ስለተከለከለ ሰው ጋብቻ

1. በፍርድ የተከለከለ ማንኛውም ሰው፣ ፍርድ ቤት ካልፈቀደለት በስተቀር ጋብቻ መፈጸም አይችልም፣
2. ስለዚህ ጉዳይ ለፍርድ ቤት ጥያቄ የሚቀርበው የተከለከለው ሰው ራሱ ወይም አሳዳሪው ነው፣
3. በፍርድ የተከለከለ ሰው የጋብቻ ውል ሊፈጽም የሚችልበትን ስርዓት በ1952 ዓ.ም በወጣው የኢትዮጵያ ፍትሃብሄር ሕግ ስለሰዎች ችሎታ በሚል ክፍል በተገለጠው መሰረት ይሆናል።

አንቀጽ 23. በኃይል ተግባር የተገኘ ፍቃድ

1. በኃይል ተግባር በተገኘ ፈቃድ የተፈጸመ ጋብቻ አይጸናም፣
2. ፈቃድ በኃይል የተገኘው ነው የሚባለው፣ ፈቃዱን የሰጠው ተጋቢ ራሱን ወይም ከወለጆቹ ወይም ከተወላጆቹ አንዱን ወይም ሌላ ለእርሱ የቅርብ ዘመድ የሆነን ሰው ሊፈጸምበት ከተቃረበ ከባድ አደጋ ለማዳን ሲል ፈቃዱን የሰጠ ሲሆን ነው።

ዓንቀፅ 24. መሰረታዊ ስሕተት

2. ብስሕተት ዝተረኸበ ፍቓድ ዝተፈፀመ ሓዳር ኣይፀንዕን፣
2. ብምኽንያት ስሕተት ፍቓድ ተጓዲሉ ዝበሃል እቲ ስሕተት መሰረታዊ ኮይኑ እንትርከብ'ዩ።
3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (2) ዝተገለፀ ሓፈሻዊ ድንጋገ ሕልው ኮይኑ ዝስዕቡ እንተ.ጋጥሙ መሰረታዊ ስሕተት ከምዝተፈፀመ ይቑፀር፣

ሀ. ኣብ መንነት እቲ ንሓዳር ዝዳሊዮ ሰብ ብምስሕሓቱ ምኽንያት ክምርዓዎ እየ ኢሉ ምስ ዘይሓሰቦ ሰብ ሓዳር ጌሩ እንትርከብ፣

ለ. እቲ ንሓዳር ዝደለዮ ሰብ ዘይድሕን ከቢድ ሕማም ወይ ካብ ትውልዲ ናብ ትውልዲ ዝማሓላለፍ ነባሪ ሕማም ዘለዎ ምዃኑ እንተይፈለጠ ዘእተዎ እንተኾይኑ፣

ሐ. እቲ ሓደ ተማራዓዊ ፆታዊ ርክብ ክፍፅም ዘይኽእል ምዃኑ ብዘይምፍላጡ ምኽንያት ዝተመርዓወ እንተኾይኑ፣

መ. ኣብ ልዕሊ ንሓዳር ዘሓሰብዎ ሰብ ሃይማኖት ዝተሳሓሓተ እንተኸውን፣

ረ. እቲ ካሊእ መማራዕውቱ ምስ ተመሳሳሊ ፆታ ርክብ ግብረ ስጋ ምፍፃም ልምዲ ዘለዎ ምዃኑ ብዘይምፍላጥ ምኽንያት ሓዳር ዝገበረ እንተኸውን።

ዓንቀፅ 25. ሰበይቲ ንበይና ብዘይሓዳር እትነብረሉ ዝተወሰነ እዋን

1. ሓንቲ ሰበይቲ ቅድም ዝነበራ ሓዳር ካብ ዝተረፈሉ ዕለት ጀሚሩ ተስዓ /90/ መዓልትታት እንተይሓለፈ ምስ ካሊእ ሰብ እንደገና ሓዳር ምግባር ኣይትኽእልን፣
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ዝተደንገገ ተፈፃሚ ዘይኸውን እታ ሰበይቲ ኣቐዲሙ ካብ ዝነበራ ሓዳር ምስተረፈ ተስዓ (90) ማዓልቲታት እንተይመልኦ፣

ሀ. ቆልዓ እንድሕር ወሊዳ፣ ወይ

www.abyssinialaw.com

አንቀጽ 24. መሰረታዊ ስህተት

1. በስህተት በተገኘ ፈቃድ የተፈጸመ ጋብቻ አይጸናም፣
2. በስህተት ምክንያት ፈቃድ ተጓደለ የሚባለው ስህተቱ መሰረታዊ ሆኖ ሲገኝ ነው፣
3. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (2) የተገለጸው አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ተፈፃሚ ዘይኸውን፣ እታ ሰበይቲ ቅድም ሆኖ፣ የሚከተሉት ሁኔታዎች ሲያጋጥሙ መሰረታዊ ስህተት እንዳለ ይቆጠራል፣

ሀ. በሚያገባው ሰው ማንነት ላይ በመሳሰቱ ምክንያት አገባዋለሁ ብሎ ያላሰበውን ሰው ያገባ ሲሆን፣

ለ. የሚያገባው ሰው ሊድን የማይችል ከባድ በሽታ ወይም ለተወላጆች ሊተላለፍ የሚችል ነዋሪ በሽታ ያለበት መሆኑንም ሳያውቅ ያገባው ሲሆን፣

ሐ. ሌላው ተጋቢ የግብረ ስጋ ግንኙነት መፈጸም የማይችል መሆኑን ባለማወቁ ምክንያት ያገባ ሲሆን፣

መ. በሚያገባው ሰው ሃይማኖት ላይ የተሳሳተ ሲሆን፣

ረ. ሌላው ተጋቢ ከተመሳሳይ ጾታ ጋር የግብረ ስጋ ግንኙነት የመፈጸም ልማድ ያለው መሆኑን ባለማወቅ ምክንያት ያገባ ሲሆን።

አንቀጽ 25. ሴት በብቸኝነት ያለትዳር የምትኖርበት የተወሰነ ጊዜ

1. አንዲት ሴት አስቀድሞ የነበራት ጋብቻ ከቀረ በኋላ ዘጠና /90/ ቀናት ካላለፈ በስተቀር እንደገና ከሌላ ሰው ጋር ጋብቻ መፈጸም አትችልም፣
2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (1) የተደነገገው ተፈጻሚ የማይሆነው፣ ሴቲቱ አስቀድሞ የነበራት ጋብቻ ከቀረ በኃላ ዘጠና (90) ቀናት ሳይሞላ፣

ሀ. ልጅ የወለደች እንደሆነ፣ ወይም

www.abyssinialaw.com

ለ. እትፍፅሞሓዳር ምስ ናይ ቀደም ሰብኣያ እንተኾይኑ፣ ወይ

ሐ. ጥንስቲ ዘይምኻና ብሓኪም እንትረጋገፅ ፣ ወይ

መ. በይና ክትነብር ዝተወሰነ እዋን ከይትፅበ ቤት ፍርዲ እንትውስን።

ክፍሊ ክልተ
ሓዳር ከይፍፀም ብዛዕባ ምቅዋም

ዓንቀፅ 26. ብዛዕባ ምቅዋም

ሓዳር ንምፍፃም ኣድላይቲ ዝኾኑ ኩነታት ኣይተማልኡን ብምባል ክፍፀም ንዝተሓሰበ ሓዳር ከይፍፀም ምቅዋም ይከኣል።

ዓንቀፅ 27. ምቅዋም ብዛዕባ ዝኽእሉ ወገናት

ሓዳር ከይፍፀም ምቅዋም ዝኽእሉ ወገናት ዝስዕቡ ጥራሕ'ዮም፡-

1. እቲ ዝቐርብ ተቓውሞ ብምኽንያት ዕድመ እንተኾይኑ ወለዲ፣ ዓቃቢ ሕጊ ወይ ካልኦት የእትወና'ዩ ዝብሉ ሰባት፣
2. እቲ ዝቐርብ ተቓውሞ ብምኽንያት ስጋ ወይ ሓዳር ዝምድና እንትኸውን ናብ ላዕሊ ዝቑፀሩ ናይ ተማራዓውቲ ወይ ናይ ሓዲኦም ወለዲ፣ 18 ዓመት ዝመልኦም ኣሕዋት ወይ ኣሓት ወይ ዓቃቢ ሕጊ፣
3. እቲ ዝቐርብ ተቓውሞ ብምኽንያት ኣብ ርእሲ ሓዳር ሓዳር ምፍፃም እንተኾይኑ ምስቲ ካልእ ሓዳር ዝፍፅም ሰብ ስሩዕ ሓዳር ኣለኒ ዝብል ሰብ ወይ ዓቃቢ ሕጊ፣
4. እቲ ዝቐርብ ተቓውሞ ብምኽንያት ብፍርዲ ዝተኸልከለ ሰብ እንተኾይኑ መማሓደሪኡ ወይ ዓቃቢ ሕጊ፣

ዓንቀፅ 28. ተቓውሞ ዝቐርበሉ ስርዓትን እዋንን

1. ሓዳር ከይፍፀም ዝቐርብ ተቓውሞ ብፅሑፍ ኮይኑ ኣዝዩ እንተደንጉዩ እቲ መርዓ ካብ ዝፍፀመሉ ዕለት ቅድሚ 15 መዓልቲ ናብ መርዓ ውዕሊ መፈፀሚ ኣካል ክቐርብ ኣለዎ፣

ለ. ጋብቻ የምትፈጽመው ከቀድሞ ባሏ ጋር የሆነ እንደሆነ፣ ወይም

ሐ. እርጉዝ አለመሆኗ በሕክምና የተረጋገጠ እንደሆነ፣ ወይም

መ. በብቸኝነት ለመኖር የተወሰነውን ጊዜ እንዳትጠብቅ ፍርድ ቤት የወሰነ እንደሆነ።

ክፍል ሁለት
ጋብቻ እንዳይፈጸም ስለመቃወም

አንቀጽ 26. ስለመቃወም

ጋብቻ ለመፈጸም አስፈላጊ የሆነ ሁኔታ አልተሟላም በማለት ሊፈጸም የታሰበ ጋብቻ እንዳይፈጸም ተቃውሞ ማቅረብ ይቻላል።

አንቀጽ 27. መቃወም ስለሚችሉ ወገኖች

ጋብቻ እንዳይፈጸም መቃወም የሚችሉት ወገኖች የሚከተሉት ብቻ ናቸው፣

1. የሚቀርበው ተቃውሞ በዕድሜ ምክንያት ሲሆን ወላጆች፣ ዓቃቤ ሕግ ወይም ሌላ ማናቸውም ያገባናል የሚሉ ሰዎች፣
2. የሚቀርበው ተቃውሞ በስጋ ወይም በጋብቻ ዝምድና ምክንያት ሲሆን፣ የተጋቢዎቹ ወይም የአንደኛው ተጋቢ ወደ ላይ የሚቆጠሩ ወላጆች፣ 18 ዓመት የሞላቸው ወንድሞች ወይም እህቶች ወይም ዓቃቤ ሕግ፣
3. የሚቀርበው ተቃውሞ በጋብቻ ላይ ጋብቻ ሊፈጸም ሲሆን ሌላ ጋብቻ ከሚፈጽመው ሰው ጋር የቀደመ ጋብቻ አለኝ የሚለው ተጋቢ ወይም ዓቃቢ ሕግ፣
4. የሚቀርበው ተቃውሞ በፍርድ በተከለከለ ሰው ምክንያት ሲሆን አሳዳሪው ወይም ዓቃቤ ሕግ፣

አንቀጽ 28. ተቃውሞ ስለሚቀርብበት ስርዓትና ጊዜ

1. ጋብቻ እንዳይፈጸም የሚቀርበው ተቃውሞ በጽሑፍ ሆኖ እጅግ ቢዘገይ ጋብቻው ከሚፈጸምበት ከ15 ቀን በፊት ለጋብቻ ውል አስፈጻሚ አካል መቅረብ አለበት፣

www.abyssinialaw.com

2. ውዕሊ ሓጻር መፈፀሚ ኣካል ኣብቲ ዝቐረበ ተቓውሞ ቅድሚ ውሳነ ምሃቡ ሪኢቶ ተማራዓውቲ ክቕበል ኣለዎ።

ዓንቀፅ 29. ኣብ ዝቐረበ ተቓውሞ ዝውሃብ ውሳነ

1. ሓጻር ዘፈፅም ኣካል ኣብ ልዕሊ ዝቐረበ ተቓውሞ ኣብ ውሽጢ ሓሙሽተ መዓልቲ ውሳነ ክህብ ኣለዎ፣

2. ሓጻር ዘፈፅም ኣካል ንዝቐረበ ተቓውሞ ብዘይምቕባል መርዓ ክፍፀም ዝህቦ ውሳነ ናይ መወዳእታ ይኸውን፣
3. ሓጻር ዘፈፅም ኣካል ነቲ ዝቐረበ ተቓውሞ እንተተቐቢሉዎ ሓጻር ከይፈፀም ክገብር ኣለዎ፣
4. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (3) ዝተመልከተ ውሳነ ዝሃቦ ኣካል ንውሳኒኡ ምኽንያት ዝገበሮም ነጥብታት ሽዑ ንሽዑ ተማራዓውቲ ክፈልጡዎም ክገብር ኣለዎ።

ዓንቀፅ 30. ብዛዕባ ይግባይ

1. ኣብዚ ሕጊ ዓንቀፅ 29 ንኡስ ዓንቀፅ 3 ኣብ ዝተመልከተ ኩነታት ኣብ ዝውሃብ ውሳነ ተማራዓውቲ ወይ ካብ ተማራዓውቲ ሓዲኦም ናብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ይግባይ ምቕራብ ይኽእሉ፣
2. ይግባኣኒ ዝቐረበሉ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ነቲ ኣብዚ ሕጊ ዓንቀፅ 29 ንኡስ ዓንቀፅ 3 ዝተመልከተ ዝተውሃበ ውሳነ እንተስዒሩዎ ሓጻር ኣፈፃሚ ኣካል ነቲ ሓጻር የፈፅም፡

ክፍሊ ሰለስተ
ብሄራዊ መርዓ

ዓንቀፅ 31. ስልጣን ዘለዎ ሓጻር መዝጋቢ ሰራሕተኛ

ካብቶም ተማራዓውቲ ሓደ ወይ ካብ ተማራዓውቲ ወለዲ ወይ ካብ ቀረባ ኣዝማድ ሓደ ቅድሚ መርዓ ዝግበረሉ ዕለት እንተወሓደ ከየቋረፀ ንሽዱሽተ ወርሒ ኣብ ዝነብረሉ ቦታ ኣብ ዝርከብ ሓጻር መዝጋቢ ሰራሕተኛ እቲ ሓጻር ይፍፀም።

2. የጋብቻ ውል አስፈጻሚው አካል በተቃወሞው ላይ ውሳኔ ከመስጠቱ በፊት የተጋቢዎቹን አስተያየት መቀበል ይኖርበታል።

አንቀጽ 29. በቀረበው ተቃውሞ ላይ ስለሚሰጠው ውሳኔ

1. ጋብቻ የሚያስፈጽም አካል በሚቀርብለት ተቃውሞ ላይ በአምስት ቀናት ጊዜ ውስጥ ውሳኔ መስጠት አለበት፣
2. ጋብቻ አስፈጻሚው አካል ተቃውሞውን ባለመቀበል ጋብቻው እንዲፈጸም የሚሰጠው ውሳኔ የመጨረሻ ይሆናል፣
3. ጋብቻ አስፈጻሚው አካል ተቃውሞውን የተቀበለው እንደሆነ ጋብቻው እንዳይፈጸም ማድረግ አለበት፣
4. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (3) የተመለከተው ውሳኔ የተሰጠው አካል ለውሳኔው ምክንያት ያደረጋቸውን ነጥቦች ተጋቢዎቹ ወዲያውኑ እንዲያውቁዋቸው ያደርጋል።

አንቀጽ 30 ስለይግባኝ

1. በዚህ ሕግ አንቀጽ 29 ንኡስ አንቀጽ 3 በተመለከተው ሁኔታ በሚሰጠው ውሳኔ ላይ ተጋቢዎቹ ወይም ከተጋቢዎቹ አንዳቸው ለማሕበራዊ ፍርድ ቤት ይግባኝ ማቅረብ ይችላሉ፣
2. ይግባኝ የቀረበለት ማሕበራዊ ፍርድ ቤት በአንቀፅ 29 ንኡስ አንቀፅ (3) በተመለከተ የተሰጠን ውሳኔ የጋብቻ አስፈጻሚውን አካል የሻረው እንደሆነ ጋብቻ አስፈፃሚ አካሉ ጋብቻውን ያስፈጽማል።

ክፍል ሶስት
ብሄራዊ ጋብቻ

አንቀጽ 31. ስልጣን ያለው የጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ

ጋብቻ ከተጋቢዎቹ አንዱ ወይም ከተጋቢዎቹ ወላጆች ወይም የቅርብ ዘመዶች ጋብቻው ከሚፈጸምበት ጊዜ በፊት ቢያንስ ለስድስት ወራት ያህል ሳያቋርጥ በሚኖርበት ቦታ በሚገኘው የጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ ፊት ይፈጽማል።

www.abyssinialaw.com

ዓንቀፅ 32. ንዘይምምርዓው ዝግበር ውዕል

1. ሓደ ሰብ ሓዳር ኣይገብርን እየ ወይ ድማ ደጊመ ሓዳር ኣይገብርን ኢሉ/ላ ቃል ምእታው ብሕጊ ውዕኢት የብሉን፣
2. ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ'ውን ኣብዚ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1 ዘሎ ዋጊን ኣይምልከቶን።

ዓንቀፅ 33. ሓዳር ከይፍፀም ብዛዕባ ምኽልካል

1. ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ኩነታት ሓዳር ብዝግባእ ከምዝተፈፀመ የረጋግፅ፣
2. ሓዳር ከይፍፀም ዝኽልክል ብቑዕ ምኽንያት ከም ዘሎ እንድሕር ፈሊጡ ሓዳር ከይገብሩ ይኽልክሎም፣
3. እዚ ኣብ ዝኾነሉ እዋን ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ነቶም ሓዳር ክገብሩ ዝደልዩ ጓል ኣንስተይትን ወዲ ተባዕታይን ዝተኸልከሉሉ ምኽንያት ይገልፀሎም።

ዓንቀፅ 35. ኣብ ላዕሊ ንዝተገበረ ክልከላ ዝቐርብ ጥርዓን

1. ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ብዝገብሮ ክልከላ ካብ ተማራዓውቲ ሓዲኦም ናብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ጥርዓን ክቕርቡ ይኽእሉ። እቲ ቤት ፍርዲ ድማ ብዛዕባ እቲ ክልከላ ውሳነ ይህብ፣
2. ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ እቲ ክልከላ ዘይግቡእ'ዩ ኢሉ ውሳነ እንተዕሪፍሉ ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ብዝኾነ ምኽንያት እቲ መርዓ ከይፍፀም ክኽልክል ኣይኽእልን።

ዓንቀፅ 36. ሓዳር ዝፈፀመሉ ዕለት ብዛዕባ ምውሳን

ሓዳር ዝፈፀመሉ መዓልቲ ብስምምዕ እቶም ተማራዓውቲ ይውሰን።

ዓንቀፅ 37. ብዛዕባ ኣፈፃፅማ ሓዳር ምፍላጥ

1. ሓዳር በቶም ዝመራዓዉ ወገናት ኣብ ቅድሚ ብነብሲ ወከፍም ዝቐርቡ ክልተ መሳኻኽር ብግልፂ ይፍፀም፣

አንቀጽ 32. ላለመጋባት የሚደረግ ውል

1. አንድ ሰው አላገባም ብሎ ወይም ዳግም አላገባም ብሎ ቃል ቢገባ በህግ ውጤት የለውም፣
2. የጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛም በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 ያለው ነገር አይመለከተውም።

አንቀጽ 33 ጋብቻ እንዳይፈጸም ስለመከልከል

1. የጋብቻ መዝገቢ ሰራተኛ የጋብቻው ሁኔታዎች በሚገባ የተፈፀመ መሆኑን ያረጋግጣል፣
2. ጋብቻው እንዳይፈጸም የሚከለክል በቂ ምክንያትን መኖሩን ካወቀ ጋብቻውን እንዳይፈጸም ይከለክላቸዋል፣
3. እንዲህ በሚሆንበት ጊዜ የጋብቻ መዝጋቢው ሰራተኛ ጋብቻን ለመፈጸም ለሚፈልጉት ሴትና ወንድ የተከለከሉበትን ምክንያት ይገልጽላቸዋል።

አንቀጽ 35. እላይ ለተደረገው ክልከላ የሚቀርብ አቤቱታ

1. የጋብቻ መዝጋቢው ሰራተኛ ባደረገው ክልከላ ላይ ከተጋቢዎቹ አንዳቸው ለማሕበራዊ ፍርድ ቤት አቤቱታ ሊያቀርቡ ይችላሉ። ፍርድ ቤቱም ስለዚህ ክልከላ ውሳኔ ይሰጣል፣
2. ማሕበራዊ ፍርድ ቤቱ ክልከላው ያለአገባብ መሆኑን የወሰነ እንደሆነ የጋብቻ መዝገቢው ሰራተኛ በማናቸውም ምክንያት ጋብቻው እንዳይፈጸም ሊከለክል አይችልም።

አንቀጽ 36. ጋብቻው የሚፈጸምበትን ቀን ስለመወሰን

ጋብቻው የሚፈጸምበት ቀን በተጋቢዎች በስምምነት ይወሰናል።

አንቀጽ 37. የጋብቻ አፈጻጸም ስለማሳወቅ

1. ጋብቻው ሁለት ተጋቢዎች እና ከእያንዳንዱ ተጋቢ ሁለት ሁለት ምስክሮች በተገኙበት በግልጽ ይፈጽማል፣

www.abyssinialaw.com

2. ምስክራት÷ ኣዝማድ ተማራዓውቲ ወይ ካልኦት ሰባት ክኾኑ ይኽእሉ'ዮም።

ዓንቀፅ 38. ስርዓት ኣፈፃፅማ ሓዳር

1. ምስክራት ሓዳር ዝኽልክል ምኽንያት ምህላው ኣይንፈልጥን ኢሎም ማሓላ ቃሎም ክህቡ ኣለዎም፣
2. ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ካብቶም ዝመራዓው ጓል ኣንስተይቲን ወዲ ተባዕታይን በቢተራ ንምምርዓው ከምዝፈቐዱ ቃል ክቕበል ኣለዎ፣
3. ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ኣብ ትሕቲ ስልጣኑ ንዝኾነ ጉዳይ ብስም ሕጊ ብሓዳር ዝተኣሳሰሩ ከምዝኾኑ ኣፋሊጡ ኸው ንኸው ናይ ሓዳር ምስክር ወረቀት ይህቦም።

ክፍሊ ኣርባዕተ
ኣፈፃፅማ ካልኦት ስርዓታት ሓዳር

ዓንቀፅ 39. ብሃይማኖት ብዛዕባ ዝፍፀም ስርዓት ሓዳር

1. ብሃይማኖት ዝፍፀም ሓዳር ዝፍፀመሉ ኩነታትን ዓይነት ኣፈፃፅምኡን ከምቲ ሃይማኖቱ ዝፈቕዶ ኮይኑ ይውሰን፣
2. ኣብዚ ሕጊ ውሽጢ ብዛዕባ ምዝገባ ሓዳር ኣብ ዝብል ካብ ዓንቀፅ 141 ክሳብ 149 ዝተደንገገ መሰረት ብምግባር ምስክር ወረቐት ምዝገባ ሓዳር ምውፃእ ይግባእ፣

ዓንቀፅ 40. ብልማዳዊ ብዛዕባ ዝፍፀም ስርዓት ሓዳር

1. ልማዳዊ ሓዳር ክፍፀም ዝኽእለሉ ኩነታትን ስርዓት ኣፈፃፅምኡን ብመሰረት ናይቲ ከባቢ ልምዲ ስርዓት ኣፈፃፅማ ይውሰን።
2. ኣብዚ ሕጊ ውሽጢ ብዛዕባ ምዝገባ ሓዳር ኣብ ዝብል ካብ ዓንቀፅ 143 ክሳብ ዓንቀፅ 151 ብዝተደንገገ መሰረት ምስክር ወረቐት ምዝገባ ሓዳር ምውፃእ ይግባእ።

2. ምስክሮች የተጋቢዎቹ ዘመዳሞች ወይም ሌሎች ሰዎች ሊሆኑ ይችላሉ።

አንቀጽ 38. የጋብቻ አፈጻጸም ስርዓት

1. ምስክሮች ጋብቻን የሚከለክል ነገር መኖሩን አናውቅም ብለው በመሓላ ቃላቸውን መስጠት አለባቸው፣
2. ጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛው ከሴትና ወንድ ተጋቢዎች ጋብቻ ለመፈጸም መፍቀዳቸውን በየተራ ቃል መቀበል አለበት፣
3. ጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛው በስልጣኑ ውስጥ ለሆነ ጉዳይ በሕጋዊ ጋብቻ የተሳሰሩ መሆናቸውን አስታውቆ ወዲያውኑ ለተጋቢዎቹ የጋብቻ የምስክር ወረቀት ይሰጣቸዋል።

ክፍል አራት
ሌሎች የጋብቻ አፈጻጸም ስርዓቶች

አንቀጽ 39. በሃይማኖት ስርዓት የሚፈጸም ጋብቻ

1. ጋብቻ በሃይማኖት ስርዓት መሰረት ሊፈጸም የሚችልበት ሁኔታዎችና የአፈጻጸሙ ዓይነት እንደየሃይማኖቱ ይወሰናል፣
2. በዚህ ሕግ ውስጥ ስለጋብቻ ምዝገባ በሚለው ከአንቀጽ 143-151 በተደነገገው መሰረት የጋብቻ ምስክር ወረቀት ማውጣት ይገባል።

አንቀጽ 40. በልማዳዊ ስርዓት ስለሚፈጸም ጋብቻ

1. ጋብቻ በልማዳዊ ስርዓት መሰረት ሊፈጸም የሚችልበትን ሁኔታዎችና የአፈጻጸሙ ስርዓት እንደየአከባቢው ልማድ ይወሰናል።
2. በዚህ ሕግ ውስጥ ስለጋብቻ ምዝገባ በሚለው ከአንቀጽ 143 እስከ አንቀጽ 151 በተደነገገው መሰረት የጋብቻ ምስክር ወረቀት ማውጣት ይገባል።

www.abyssinialaw.com

ምዕራፍ ሰለስተ

ስርዓታት ሓዳር ብዘይምኽባር ዝውሃብ መቕፃዕቲ

ክፍሊ ሓደ

ንኹሉ ዓይነታት ሓዳር ዝኸውን ሓፈሻዊ ስርዓት

ዓንቀፅ 41. ዕድመ (1) ገበን መቕፃዕቲ

ዕድመ ወዲ ተባዕታይን ጓል ኣንስተይቲን ካብ 18 ዓመት ንታሕቲ ምዃኖም እንዳፈለጠ ወይ ክፈልጥ እንዳተገበኦ ስርዓት ሓዳር ክፍፀም ዝገበረ ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ኣብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቕፃዕ፣

2. ክልቲኦም ተማራዓውቲ ዕድሚኦም ካብ 18 ዓመት ንታሕቲ ምዃኖም እንዳፈለጡ ኣብቲ ሓዳር ምስክርነቶም ዝሃቡ ኣብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቕፅዑ።

ዓንቀፅ 42. ምፍራስ ሓዳር (2)

1. ኣብ ዓንቀፅ 41 እዚ ሕጊ ብዝተገለፀ ኩነታት ዝተፈፀመ ሓዳር ብዝኾነ ሕቶ በዓል ጉዳይ ወይ ኣኽባሪ ሕጊ ይፈርስ።
2. ሕጊ ብዘገድዶ መሰረት ንሓዳር ዝተወሰነ ዕድመ ተማሊኡ እንትርከብ ሓዳር ክፈርስ ጥርዓን ክቐርብ ኣይኽእልን።

ዓንቀፅ 43. ብስጋ ወይ ብሓዳር ዝምድና (1) ምፍራስ ሓዳር

ብስጋ ወይ ብሓዳር ዝምድና ዘለዎ ክልከላ ብምጥሓስ ሓዳር ተፈፂሙ እንትርከብ ዝኾነ በዓል ጉዳይ ወይ ብዓቃቢ ሕጊ ብዝቕርቦ ጥርዓን እቲ ሓዳር ክፈርስ ይግበር።

ዓንቀፅ 44.(2) መቕፃዕቲ

1. ብስጋ ወይ ብሓዳር ዝምድና ምኽንያት ዝኽልክል ነገር ከምዘሎ እንዳፈለጠ ወይ ክፈልጥ እንዳተገበኦ ኣብ መንጎ ክልቲኦም ተማራዓውቲ ሓዳር ዘፈፀመ በዓል መዚ ወይ ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ኣብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቕፃዕ።
2. ከምኡ'ውን ናይ ስጋ ዝምድና ወይ ብሓዳር ምትእስሳር ምህላው እንዳፈለጡ ወይ ክፈልጡ ዝግበኦም ተመራዓውትን ኣብቲ ሓዳር ምስክር ዝኾኑ ሰባትን ኣብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቕፅዑ።
3. እዚ ቅፅዓት ዝፍፀም ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ነቲ ሓዳር እንፍሪስዎ እዩ።

ምዕራፍ ሶስት

የጋብቻ ስርዓቶች ባለማክበር የሚሰጥ ቅጣት

ክፍል አንድ

ለሁሉም የጋብቻ ዓይነቶች የሚሆን አጠቃላይ ስርዓት

አንቀጽ 41. ዕድሜ (1) የወንጀል ቅጣት

1. የወንድና ሴት ተጋቢዎቹ ዕድሜቸው ከ18 ዓመት በታች መሆኑ እያወቀ ወይም ማወቅ ሲገባው የጋብቻ ስርዓት እንዲፈጸም ያደረገ የጋብቻ መዝገቢ ሰራተኛ በወንጀል ሕግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣል፣
2. የሁለቱም ተጋቢዎች ዕድሜ ከ18 ዓመት በታች መሆኑን እያወቁ በጋብቻው ምስክርነታቸው የሰጡ በወንጀል ሕግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣሉ።

አንቀጽ 42. የጋብቻው መፍረስ

1. የዚህ ሕግ አንቀጽ 41 በተገለጸው አኳኃን የተፈጸመ ጋብቻ በማናቸውም ባለጉዳይ ወይም በሕግ አስከባሪ ጥያቄ ይፈርሳል፣
2. ሕግ በሚያስገድደው መሰረት ለጋብቻ የተወሰነው ዕድሜ ተሟልቶ የተገኘ እንደሆነ ጋብቻው እንዲፈርስ አቤቱታ ሊቀርብ አይችልም።

አንቀጽ 43. የስጋ ወይም የጋብቻ ዝምድና (1) የጋብቻ መፍረስ

በስጋ ወይም በጋብቻ ዝምድና ያለውን ክልከላ በመተላለፍ ጋብቻ ተፈጽሞ ሲገኝ በማንኛውም ባለጉዳይ ወይም አቃቢ ሕግ በሚያቀርበው አቤቱታ ጋብቻው እንዲፈርስ ይደረጋል።

አንቀጽ 44. (2) ቅጣት

1. በስጋ ወይም በጋብቻ ዝምድና ምክንያት የሚከለክል ነገር መኖሩን እያወቀ ወይም ይህን ሁኔታ ማወቅ ሲገባው በሁለት ተጋቢዎች መካከል ጋብቻን ያስፈጸመ ባለስልጣን ወይም ጋብቻ መዝገቢ ሰራተኛ በወንጀል ሕግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣል።
2. እንዲሁም የስጋ ዝምድና ወይም በጋብቻ መተሳሰር መኖሩን እያወቁ ወይም መዋቅ ሲገባቸው ተጋቢዎችና ለጋብቻ ምስክር የሆኑት ሰዎች በወንጀል ህግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣሉ።
3. ይህ ቅጣት የሚፈፀመዎ ማህበራዊ ፍርድ ቤት ጋብቻውን ካፈረሰው ነው።

www.abyssinialaw.com

ዓንቀፅ 45. ኣብ ርእሲ ሓዳር ዝግበር ሓዳር

(1) መቕፃዕቲ

1. ቅድም ኢሉ ብሓዳር ዝተኣሰረ ምዃኑ እንዳፈለጠ ወይ ክፈልጥ እንዳተገበኦ ሓዳር ዘፈፀመ በዓል መዚ ወይ ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ኣብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቕፃዕ፣
2. ከምኡውን እዚ ኩነታት እንዳፈለጡ ወይ ክፈልጡ እንዳተገበኦም ሓዳር ዝገበሩ ተማራዓውትን ምስክር ዝኾኑ ሰባትን ኣብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቕፅዑ።

ዓንቀፅ 46. (2) ምፍራስ ሓዳር

1. ኣብ ልዕሊ ሓዳር ሓዳር ዝተፈፀመ ምዃኑ እንትረጋገፅ ብተበዳሊ ወይ ብዓቃቢ ሕጊ ብዝቐርብ ጥርዓን መሰረት እቲ ሓዳር ይፈርስ፣
2. ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ እቲ ሓዳር ክፈርስ ዝገብር ኣብ ርእሲ ሓዳር ሓዳር ኣብ ዝተፈፀመሉ እዋን ብዘየጠራጥር ኩነታት በዓል ሓዳር ወይ በዓልቲ ሓዳር ብህይወት ከምዝነበረ ወይ ከምዝነበረት ክረጋገፅ እንከሎ እዩ።

ዓንቀፅ 47. (3) ብዛዕባ መርትዖ

መርትዖ ክቐርብ ዘለዎ እቲ ኣብ ርእሲ ሓዳር ሓዳር ተፈፂሙ ዝብል ወገን እዩ።

ዓንቀፅ 48. ሓዳር ክፍፅም ክእለት ዘየብሉ ሰብ (1)

መቕፃዕቲ

1. ብኣእምሮ ምንዋፅ ዝተኸልከለ ወይ ትሕቲ ዕድመ ምዃኑ እንዳፈለጠ ወይ ምፍላጥ እንዳተገበኦ ሓዳር ዘፈፀመ በዓል መዚ ወይ ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ኣብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቕፃዕ፣
2. ከምኡ'ውን ምስ ትሕቲ ዕድመ ዝኾነ ወይ ብፍርዲ ዝተኸልከለ ሰብ ሓዳር ዝገብሩ ወይ ነዚ ሓዳር ምስክር ዝኾኑ ሰባት ኣብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቕፅዑ።

ዓንቀፅ 49./2/ ምፍራስ ሓዳር

1. ሓዳር ክፈርስ ንዳያኑ ክሓትት ዝኽእል እቲ ትሕቲ ዕድመ ዝኾነ ሰብ ወይ ብኣእምሮ ምንዋፅ ምኽንያት ሓዳር ዝተኸልከለ ሰብ ወይ መማሓዳሪኡ'ዩ፣

አንቀጽ 45. በጋብቻ ላይ የሚፈፀም ጋብቻ

(1) ቅጣት

1. ቀደም ሲል በጋብቻ የታሰረ መሆኑን እያወቀ ወይም ማወቅ ሲገባው ጋብቻውን ያስፈጸመ ባለስልጣን ወይም ጋብቻ መዝገቢ ሰራተኛ በወንጀል ሕግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣል፣
2. እንዲሁም ይህን ሁኔታዎች እያወቁ ወይም ማወቅ ሲገባቸው ጋብቻ የፈጸሙ ተጋቢዎችና ምስክሮች የሆኑ ሰዎች በወንጀል ሕግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣሉ።

አንቀጽ 46.(2) የጋብቻው መፍረስ

1. በጋብቻ ላይ ጋብቻ የተፈጸመ መሆኑን ሲረጋገጥ በተበዳዩ ወይም በአቃቤ ሕግ በሚቀርብ አቤቱታ መሰረት ጋብቻው ይፈርሳል፣
2. ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ጋብቻው እንዲፈርስ የሚያደርገው በጋብቻ ላይ ጋብቻ በተፈጸመበት ጊዜ በማያጠራጥር አኳኃን ባለትዳሩ ወይም ባለትዳሯ በህይወት እንደነበረ ወይም እንደነበረች ሲረጋገጥ ነው።

አንቀጽ 47. ስለማስረጃ

ማስረጃ ማቅረብ ያለበት በጋብቻ ላይ ጋብቻ ተፈጽሟል የሚል ወገን ነው።

አንቀጽ 48. ጋብቻ ሊፈጽም ችሎታ የሌለው ሰው (1)

ቅጣት

1. በአእምሮ መናወጥ የተከለከለውን ወይም ከጋብቻ ዕድሜ በታች መሆኑን እያወቀ ወይም እንዲያውቅ እየተገባው ጋብቻ ያስፈጸመ ባለስልጣን ወይም ጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ በወንጀል ሕግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣል፣
2. እንዲሁም ከጋብቻ ዕድሜ በታች የሆኑ ወይ በፍርድ ከተከለከለው ሰው ጋር ጋብቻ የፈፀሙ ወይም ለጋብቻው ምስክር የሆኑት ሰዎች በወንጀል ህግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣሉ።

አንቀጽ 49.(2) የጋብቻ መፍረስ

1. ጋብቻው እንዲፈርስ ዳኞችን መጠየቅ የሚችለው ከጋብቻ ዕድሜ በታች የሆነው ሰው ወይም በአእምሮ መናወጥ ምክንያት ጋብቻ የተከለከለ ሰው ወይም

www.abyssinialaw.com

2. ክእለት ዝሰኣነ ሰብ ሓዳሩ ክፈርስ ዘቕርቦ ጥርዓን ክእለት ምስኣኑ ምስኣቋረፀ ድሕሪ ሽዱሽተ ወርሒ ክቐርብ ኣይኽእልን፣

3. ብዛዕባ እዚ ዋኒን ካልኦት ሰባት ዘቕርብዎ ጥርዓን ሓዳር ክምዝተፈፀመ ካብ ዝፈለጡሉ ዕለት ጀሚሩ ካብ ሽዱሽተ ወርሒ ንዳሓር ከምኡ'ው እቲ ትሕቲ ዕድመ ዘሎ ሰብ ወይ ዝተኸልከለ ሰብ ብኻልእ ብዝኾነ ይኹን ምኽንያት ክእለት ምስኣኑ ምስ ኣቋረፀ ክቐርብ ኣይኽእልን።

ዓንቀፅ 50. ብሓይሊ ተግባር ዝተለዓለ ጉድለት (1) መቕፃዕቲ

1. ብሓይሊ ተጠቒሞም ሓደ ሰብ ሓዳር ክፈቅድ ዝገበሩን ነዚ ሓዳር ክፍፀም ምስክር ዝኾኑ ሰባትን ኣብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቕፅዑ፣

2. ከምኡ'ውን እዚ ኩነታት እንዳፈለጠ ወይ ክፈልጥ እንዳረገበኦ ሓዳር ዘፈፀመ በዓል መዚ ወይ ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ኣብ ገበን ሕጊ ብዝተመልከቱ መቕፃዕቲታት መሰረት ይቕፃዕ።

ዓንቀፅ 51. ምፍራስ ሓዳር (1)

ዝኾነ ሰብ ብሓይሊ ተገዲዱ ሓዳር ዝገበረ እንተኮይኑ ኣብ ዝኾነ እዋን ሓዳር ንኽፈርስ ናብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ክጠርዕ ይኽእል።

ዓንቀፅ 52. ስሕተት

ብዝኾነ ሰብ ካብ ቀንዲ ስሕተት ተላዒሉ ሓዳር ዝገበረ እንተኾይኑ ኣብ ዝኾነ እዋን ሓዳር ክፈርሰሉ ናብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ክጠርዕ ይኽእል።

ዓንቀፅ 53. ምቅዋም

1. ኣብ ልዕሊ ሓዳር ዝቐረበ ግቡእ መቃወሚ ብምቅላል ሓዳር ዘፈፀመ በዓል መዚ ወይ ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ኣብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቕፃዕ፣

2. ኣብዚ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1 ብዝተመልከተ መሰረት ንምምርዓው ፍቓደኛታት ዝኾኑ ዕድሚኦም ካብ

አሳዳሪው ነው

2. ችሎታ ያጣ ሰው ጋብቻው እንዲፈርስ የሚያቀርበው አቤቱታ ችሎታ ማጣቱ ከተቋረጠ ከስድስት ወር በኃላ ሊቀርብ አይችልም፣

3. ስለዚህ ጉዳዩ ሌሎች ሰዎች የሚያቀርቡት አቤቱታ ጋብቻ መፈጸሙን ካወቁበት ጊዜ ጀምሮ ከስድስት ወር በኃላ እንዲሁም ከጋብቻ ዕድሜ በታች ካለው ሰው ወይም ጋብቻ የተከለከለው ሰው በሌላ በማንኛውም ምክንያት ችሎታ ማጣቱን ካቋረጠ በኃላ ሊቀርብ አይችልም።

አንቀጽ 50. ከኃይል ተግባር የተነሳ ጉድለት (1) ቅጣት

1. ሃይል ተጠቅመው አንድ ሰው ጋብቻን እንዲፈቅድ ያደረጉና ይህ ጋብቻ እንዲፈጸም ምስክር የሆኑ ሰዎች በወንጀል ሕግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣሉ፣

2. እንዲሁም ይህን ሁኔታ እያወቀ ወይም ማወቅ ሲገባው ጋብቻ እንዲፈጸም ያደረገ ባለስልጣን ወይም የጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ በወንጀል ሕግ በተመለከቱት ቅጣቶች መሰረት ይቀጣል።

አንቀጽ 51. የጋብቻ መፍረስ

ማንኛውም ሰው በኃይል ተገዶ ጋብቻ ያደረገ እንደሆነ በማንኛውም ጊዜ ጋብቻው እንዲፈርስ ወደ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ሊያመልክት ይችላል ።

አንቀጽ 52. ስህተት

ማንኛውም ሰው ከመሰረታዊ ስህተት የተነሳ ጋብቻ የፈጸመ እንደሆነ በማንኛውም ጊዜ ጋብቻው እንዲፈርስለት ወደ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት አቤቱታ ሊያቀርብ ይችላል።

አንቀጽ 53. መቃወም

1. በጋብቻው ላይ የተደረገውን ተገቢ መቃወሚያ በማቃለል ጋብቻውን ያስፈጸመ ባለስልጣን ወይም የጋብቻ መዝገቢ ሰራተኛ በወንጀል ሕግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣል፣

2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 በተመለከተው መሰረት ለመጋባት ፍቃደኛ የሆኑት ዕድሚያቸው ከአስራ

www.abyssinialaw.com

ዓሰርተ ሾሞንተ ዓመት ንላዕሊ ዝኾኑ ተማራዓውትን መሰኻኽሮምን ኣብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቕፅዑ፣

3. ኣብ ልዕሊ እቲ ሓዳር ዝቐርብ መቃወሚ ዋጋ ኣይተውሃበን ብዝብል ምኽንያት ጥራሕ እቲ ሓዳር ንኽፈርስ ክውሰን ኣይኽእልን።

ዓንቀፅ 54. ብብሕቲ ንምንባር ዝተወሰነ እዋን ብዛዕባ ዘይምሕላው

1. ንብሕታ ንምንባር ዝተወሰነላ እዋን ዘይወደኣት ሰበይቲ ተቐቢሉ ሓዳር ዘፈፀመ በዓል መዚ ወይ ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ኣብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቕፃዕ፣
2. ኣብዚ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1 ብዝተጠቀሰ መሰረት ሓዳር ክፍፅሙ ፍቓደኛ ዝኾኑ ተመራዓውትን መሰኻኽሮምን ኣብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቕፅዑ፣
3. በይንኳ ንምንባር ዝተወሰነ እዋን ኣይተኸበረን ብዝብል ምኽንያት ጥራሕ ሓዳር ንኽፈርስ ክእዘዝ ኣይክኣልን።

ክፍሊ ክልተ

ብሄራዊ ሓዳር

ዓንቀፅ 55. ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ስልጣን ዘይብሉ ምኻኑ

1. ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ኣብ ዓንቀፅ 31 እዚ ሕጊ ዝተቐመጡ ኩነታት ዘይተማለኦ ምኻኑ እናፈለጠ ወይ ክዓ ክፈልጥ እንዳተገበኦ ተቐቢሉ ሓዳር ዘፈፀመ ኣብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቕፃዕ፣
2. ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ክምዝግብ ስልጣን ኣይነበሮን ብዝብል ጥርዓን ጥራሕ ሓዳር ይፍረስ ዝብል ውሳነ ክውሃብ ኣይክኣልን።

ዓንቀፅ 56. ንስርዓታት ዘይምሕላው

1. ስርዓታት ኣፈፃፅማ ሓዳር ዘይሓለወ ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ኣብ ገበን ሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ይቕፃዕ፣

ስምንት ዓመት በላይ የሆኑት ተጋቢዎችና ምስክሮቻቸው በወንጀል ሕግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣሉ፣

3. በጋብቻው ላይ ለቀረበው መቃወሚያ ዋጋ አልተሰጠውም በሚለው ምክንያት ብቻ ጋብቻው እንዲፈርስ ሊወሰን አይችልም።

አንቀጽ 54. በብቸኝነት ለመኖር የተወሰነውን ጊዜ ስላለመጠበቅ

1. በብቸኝነት ለመኖር የተወሰነ ጊዜ ያልጨረሰች ሴት ተቀብሎ ጋብቻን ያስፈጸመ ባለስልጣን ወይም የጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ በወንጀል ሕግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣል፣
2. በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀጽ 1 በተጠቀሰው መሰረት ጋብቻ ለመፈጸም ፍቃደኛ የሆኑት ተጋቢዎችና ምስክሮቻቸው በወንጀል ሕግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣሉ፣
3. በብቸኝነት ለመኖር የተወሰነውን ጊዜ አልተከበረም በሚል ምክንያት ብቻ ጋብቻ እንዲፈርስ ሊታዘዝ አይችልም።

ክፍል ሁለት

ብሄራዊ ጋብቻ

አንቀጽ 55. የጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ ስልጣን የሌለው ስለመሆኑ

1. በዚህ ሕግ አንቀጽ 31 ላይ የተቀመጡትን ሁኔታዎች አለመሟላታቸውን እያወቀ ወይም ማወቅ ሲገባው ተቀብሎ ጋብቻ ያስፈጸመ የጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ በወንጀል ሕግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣል።
2. የጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ ሊመዘግብ ስልጣን አልነበረውም በሚል አቤቱታ ብቻ ጋብቻ ይፍረስ የሚል ውሳኔ ሊሰጥ አይቻልም።

አንቀጽ 56. ስርዓቶችን ስላለመጠበቅ

1. የጋብቻ አፈጻጸም ስርዓቶችን ያልጠበቀ ጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ በወንጀል ሕግ በተደነገገው መሰረት ይቀጣል፣

2. ኣብ ንኡስ ኣንቀፅ 1 ብዘሎ ምኽንያት ጥራሕ ሓዳር ንኽፈርስ ክውሰን ኣይከኣልን።

ክፍሊ ሰለስተ

ካልኦት ሓዳራት

ዓንቀፅ 57. ፈራስነት

1. ብሃይማኖት ወይ ብልማዳዊ ክፍፀሙ ዝግበኦም ዝነበሩ ኣድለይቲ ዝኾኑ ኩነታት ወይ ስርዓታት ብዘይምፍፃም ምኽንያት ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ነቲ ሓዳር ክፍርሶ ኣይኽእልን፣
2. ኣብ ልዕሊ ልማዳዊ ሓዳር ብሸማግለታት ዓዲ ዝግበር ምስዓር ወይ ምፍራስ ኣብ ቅድሚ ሕጊ ተቐባልነት የብሉን።

ምዕራፍ ኣርባዕተ

ውፅኢት ሓዳር

ክፍሊ ሓደ

ሓፈሻዊ ስርዓታት

ዓንቀፅ 58. ማዕርነት ዝተፈላለዩ ዓይነታት ሓዳር

ብዝኾነ ዓይነት ስርዓት ዝተፈፀመ ሓዳር ብሕጊ ማዕረ ውፅኢት ኣለዎ።

ዓንቀፅ 59. ፆታዊ ርክብ ምፍፃም

ሓዳር ንዘስዕቦ ውፅኢት ፆታዊ ርክብ ምፍፃሙ ወይ ተፈፂሙ እዩ ኢልካ ምግማት ኣድላዪ ኣይኮነን።

ዓንቀፅ 60. ሓዳር ውዕሊ

1. ሰብ ሓዳር ሓዳሮምን ሃብቶምን ብዝምልከት ቅድሚ ምምርዓዎም ወይ ኣብ ዕለቱ ብውዕሊ ክሰማምዑ ይኽእሉ'ዮም፣
2. ከምኡ'ውን ኣብቲ ዝገብርዎ ውዕሊ ብዛዕባ ኣብ መንጎኦም ዘሎ ርክብ እቲ ሓደ ነቲ ሓደ ክገብሮ ዘለዎ ግቡእን ክረኽቦ ዝግባእ መሰልን ክገልፁ ይኽእሉ'ዮም።
3. ኣብ መንጎኦም ፍልልይ ከይግበር ዝወፁ ሕጊታት ዝፀንዑ'ዮም።

www.abyssinialaw.com

2. በንኡስ ኣንቀፅ 1 ባለ ምክንያት ብቻ ጋብቻ እንዲፈርስ ሊወሰን አይቻልም።

ክፍል ሶስት

ሌሎች ጋብቻዎች

አንቀጽ 57. ፈራሽነት

1. በሃይማኖት ወይም በልማዳዊ ሊፈጸሙ የሚገባቸው የነበሩ አስፈላጊ የሆኑ ሁኔታዎች ወይም ስርዓቶች ባለመፈጸማቸው ምክንያት ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ጋብቻውን ሊያፈርሰው አይችልም፣
2. በልማዳዊ ጋብቻ ላይ በአገር ሽማግሌዎች የሚደረግ መሻር ወይም ማፍረስ በሕግ ፊት ተቀባይነት የለውም፣

ምዕራፍ አራት

የጋብቻ ውጤት

ክፍል አንድ

ጠቅላላ ስርዓቶች

አንቀፅ 58. የልዩ ልዩ የጋብቻ ዓይነቶች እኩልነት

በማናቸውም ዓይነት ስርዓት የተፈጸመ ጋብቻ በሕግ እኩል ውጤት አለው።

አንቀጽ 59. የሩካቤ ስጋ ግንኙነት መፈጸም

ጋብቻው ለሚያስከትለው ውጤት የሩካቤ ስጋ ግንኙነት መፈጸሙ ወይም ተፈጽሟል ብሎ መገመት አስፈላጊ አይደለም።

አንቀጽ 60. የጋብቻ ውል

1. ተጋቢዎች ትዳራቸውንና ሃብታቸውን በተመለከተ ከመጋባታቸው በፊት ወይም ጋብቻቸው በሚፈጽሙበት ዕለት በውል ሊስማሙ ይችላሉ፣
2. እንዲሁም በዚህ ውል ውስጥ በመካከላቸው ስላለው ግንኙነት አንዱ ላንዱ ማድረግ ያለበትን ግዴታና ማግኘት ያለበትን መብት ሊገልጹ ይችላሉ።
3. በመካከላቸው ልዩነት እንዳይደረግ የወጡ ሕጎች የጸኑ ናቸው።

www.abyssinialaw.com

ዓንቀፅ 61. ክእለት ምስኣን

1. ብፍርዲ ዝተኸልከለ ሰብ ዝገብሮ ውዕል ሓዳር ባዕሉ እንተዘይፈፂሙዎን ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ እንተዘይኣፅዲቕዎን ውፅኢት ኣይህልዎን፣
2. ብሕጊ ዝተኸልከለ ሰብ ውዕሊ ሓዳር ንምውዕዓል ብዝተመልከተ ክእለት ከምዘለዎ ይቑፀር።

ዓንቀፅ 62. ስርዓት ውዕሊ (ፎርም)

ውዕሊ ሓዳር ብፅሑፍ እንተዘይኮይኑን ኣርባዕተ ምስክራት ክልተ ብወገን ሰብኣይ ክልተ ብወገን ሰበይቲ ዝፈረሙሉ እንተዘይኮይኑን ውፅኢት ኣይህልዎን።

ዓንቀፅ 63. ውዕሊ ሰነድ ዝቕመጠሉ ቦታ

1. ሓደ ቅዳሕ ኣብ ሓዳር ውዕሊ ንምውዕዓል ወይ ንምምዝጋብ ስልጣን ኣብ ዘለዎ ኣካል ይቕመጥ፣
2. እቶም ሰብ ሓዳር ክርእይዎ እንተደልዩ ወይ ካሊእ ሰብ ንኽሪኦ እንትፈቕዱ ወይ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ዝፈቐደሎም ሰባት ነቲ ውዕሊ ፅሑፍ ምርኣይ መሰል ኣለዎም።

ዓንቀፅ 64. ሓዳር ውዕሊ ኣብ ምውዕዓል ዘለዎ ደረት

1. ሓዳር ውዕሊ ኣብ ሳልሳይ ወገን ንዝኾነ ግቡእ ከስዕብ ወይ ኣዛዝነት ኣብ ዘለዎም ሕጊ ድንጋገታት ኩነታት ምቅዋም ከምፅእ ኣይኽእልን፣
2. ከምኡ'ውን ተማራዓውቲ ሓፈሻዊ ብዝኾነ ልምዲ ወይ ሃይማኖት ወይ ሕጊ ጥራሕ ብምጥቃስ ተሰማዕሚዕና ኢና ብምባል ዝገብሩዎ ሓዳር ውዕሊ ውፅኢት የብሉን።

ዓንቀፅ 65. ምምሕያሽ ሓዳር ውዕሊ

1. ሓዳር ውዕሊ ንክመሓየሽ ሰብኣይን ሰበይትን ብዘቕርብዎ ሕቶ መሰረት ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ከፅድቖሎም ይኽእል፣

አንቀጽ 61. ችሎታ ማጣት

1. በፍርድ የተከለከለ ሰው የሚያደርገው የጋብቻ ውል እርሱ ራሱ ካልፈጸመውና ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ካላጸደቀው በስተቀር ውጤት አይኖረውም፣
2. በሕግ የተከለከለ ሰው የጋብቻ ውል መዋዋልን በተመለከተ ችሎታ እንዳለው ይቆጠራል።

አንቀጽ 62. የውሉ ስርዓት (ፎርም)

የጋብቻ ውል በጽሑፍ ካልሆነና አራት ምስክሮች ሁለት በባል ሁለት በሚስት ወገን የፈረሙበት ካልሆነ በስተቀር ውጤት አይኖረውም።

አንቀጽ 63. የውሉ ሰነድ ስለሚቀመጥበት ቦታ

1. አንድ ቅጂ የጋብቻ ውል ለማዋዋል ወይም ለመመዝገብ ስልጣን ባለው አካል ይቀመጣል።
2. ተጋቢዎች ለማየት ሲፈልጉ ወይም ሌላ ሰው እንዲያየው ሲፈቅዱ ወይም በማሕበራዊ ፍርድ ቤት የተፈቀደላቸው ሰዎች የውሉን ጽሑፍ ለማየት መብት አላቸው።

አንቀጽ 64. የጋብቻ ውል ለመዋዋል ስላለው ወሰን

1. የጋብቻ ውል በሌሎች ሶስተኛ ወገኖች ላይ ማንኛውም ግዴታ የሚያስከትል ወይም አዛዥነት ባላቸው የሕግ ድንጋጌዎች ላይ የመቃወም ሁኔታን ማምጣት አይችልም ፣
2. እንዲሁም ተጋቢዎቹ ልምድን ወይም ሃይማኖትን ወይም ሕግን በጥቅሉ በመጥቀስ ብቻ ተስማምተናል በማለት የሚያደርጉት የጋብቻ ውል ውጤት የለውም።

አንቀጽ 65. የጋብቻ ውልን ስለማሻሻል

1. የጋብቻ ውል እንዲሻሻል ባልና ሚስት በሚያቀርቡት ጥያቄ መሰረት ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ሊያጸድቅላቸው ይችላል፣

2. ጥቕሚ ስድራ ክሕሉ ኣድላይ ኣብ ዝኾነሉ እዋን ካብ ሰብ ሓዳር ብሓዲኦም ናብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ሕቶ እንትቐርብ ሓዳር ውዕሊ ክማሓየሽ ይክእል።
3. እቲ ዝተማሓየሸ ሓዳር ውዕሊ ምኳኑ ዘመልክት ፅሑፍ ኣብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ወይ ኣብ ሓዳር ውዕል ዘወዓዕል ወይ ክምዝግብ ስልጣን ዝተውሃበ ኣካል ይቕመጥ።

ዓንቀፅ 66. ኣብ መንጎ ሰብኣይን ሰበይቲን ዝግበር ውዕሊ

ሰብኣይን ሰበይትን ብሓዳር ክነብሩ እንተለው ኣብ መንጎኦም ዝግበር ውዕሊ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ እንተዘይኣፅዲቕዎ ብሕጊ ተቐባልነት የብሉን።

ዓንቀፅ 67. ሕጋዊ ተፈፃምነት

ሓዳር ውዕሊ ዘየሎ እንተኾይኑ ወይ ሓዳር ውዕሊ ስምምዕ ወይ ኣብ መንጎ ሰብኣይን ሰበይትን ዝተገበረ ውዕሊ ከይፀደቐ ዝተረፈ እንተኾይኑ ካብዚ ቀፂሎም ብዝተመልከቱ ክፍሊ ክልተን ሰለስተን ድንጋጌታት መሰረት ይፍፀም።

ክፍሊ ክልተ

ሓዳር ኣብ ልዕሊ ሰብ ሓዳር ውልቃዊ ርክብ ዘለዎ ውፅኢት

ዓንቀፅ 68. መራሒ ቤተሰብ

ሰብኣይን ሰበይትን ሓዳሮም ዝምልከት ኩሉ ብሓባርን ብማዕረን የመሓድሩ።

ዓንቀፅ 69. ምክብባር፣ምርድዳእን ምትሕግጋዝን

1. ሰብኣይን ሰበይትን ነንሕድሕዶም ምክብባር፣ ምርድዳእን ምትሕግጋዝን ኣለዎም፣
2. ኣብ ውሽጢ ሓዳር ውዕሊ ነዚ ዝፃባእ ስምምዕ ክገብሩ ኣይኽእሉን።

ዓንቀፅ 70. ግቡእ ምትእምማን

ሰብኣይ ንሰበይቱ÷ ሰበይቲ ንሰብኣያ ተኣማኒ ናይ ምኳን ግቡእ ኣለዎም።

www.abyssinialaw.com

2. የቤተሰብን ጥቅም ለመጠበቅ አስፈላጊ በሚሆንበት ጊዜ ከተጋቢዎች በአንደኛው ጥያቄው ወደ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ሲቀርብ የጋብቻው ውል ሊሻሻል ይችላል፣
3. የጋብቻው ውል የተሻሻለ መሆኑን የሚያመለክት ጽሑፍ በማሕበራዊ ፍርድ ቤት ወይም የጋብቻ ውል ለማዋዋል ወይም ለመመዝገብ ስልጣን በተሰጠው አካል ይቀመጣል።

አንቀጽ 66. በባልና ሚስት መካከል የሚደረግ ውል

ባልና ሚስት በጋብቻ አብረው ሲኖሩ በመካከላቸው የሚደረግ ውል ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ካላጸደቀው በስተቀር በሕግ ተቀባይነት የለውም።

አንቀጽ 67. የሕግ ተፈጻሚነት

ጋብቻ ውል የሌለ እንደሆነ ወይም የጋብቻ ውል ስምምነት ወይም በባልና ሚስት መካከል የተደረገው ውል ሳይጸድቅ የቀረ እንደሆነ ከዚህ ቀጥሎ በተመለከቱት በክፍል ሁለትና ሶስት ድንጋጌዎች መሰረት ይፈጸማል።

ክፍል ሁለት

ጋብቻ በተጋብዎች ግላዊ ግንኙነት ላይ ስለሚኖረው ውጤት

አንቀጽ 68. የቤተሰብ መሪ

ባልና ሚስት ትዳራቸውን በተመለከተ ሁሉ በጋራና በእኩልነት ያስተዳድራሉ።

አንቀጽ 69. መከባበር ፣ መረዳዳትና መተጋገዝ

1. ባልና ሚስት እርስ በርሳቸው መከባበር፣ መረዳዳትና መተጋገዝ አለባቸው፣
2. በጋብቻው ውል ውስጥ ይህንን የሚቃረን ስምምነት ማድረግ አይችሉም፣

አንቀጽ 70 የመተማመን ግዴታ

ባል ለሚስቱ÷ ሚስት ለባልዋ ታማኝ የመሆን ግዴታ አለባቸው።

ዓንቀፅ 71. ብዛዕባ ምምራሕ ስድራ (1) ሓፈሻዊ ኩነታት

ሰብኣይን ሰበይትን ደሕንነትን ረብሓን ስድረኦም ማእኸል ብምግባር ብዛዕባ ስነ-ምግባርን ተፈጥራዊ ዕብየትን ደቆም ንምርግጋፅ ከምኡ'ውን ንደቆም ብፅቡ'ቅ ኩነታት ንምዕባይ ዓርሶም ዝኽእልሉ መንገዲ ብምትላም ክተሓባበሩን ብሓባር ኮይኖም ስድራ ክመርሑን ኣለዎም።

ዓንቀፅ 72. ካብ ሰብኣይን ሰበይቲን ሓዲኦም ክእለት እንትሰእኑ/2/

1. ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ሓዲኦም ክእለት እንተስኢኖም ወይ ኣብቲ ዝነበርሉ ቦታ ዘይርከቡ እንተኾይኖም ወይ ድማ ስድርኦም ብምግዳፍ ዝተፈረዶም እንተኾይኖም እቲ ሓደ በይኑ ነቲ ሓላፍነት ስድራ ምምሕዳርን ምምራሕን ኣጠቓሊሉ ይፍፅም፣
2. ካብ ክልቲኦም ሓደ ሓበራዊ ናብረኦም ብፍቓዱ ገዲፉ ዝኸደ እንተኾይኑ ወይ ካብቲ ዝነብረሉ ቦታ ብምርሓቁ ይኹን ብዝኾነ ካልእ ምኽንያት ሓሳቡ ንምግላፅ ኣብዘይኽእለሉ ኩነታት እንትርከብ በዚ ልዕል ኢሉ ዝተደንገገ መሰረት ይፍፀም ፣
3. ሰብኣይን ሰበይትን ኣብ ውሽጢ ሓዳር ውዕሎም ነዚ ዝፃባእ ስምምዕ ክገብሩ ኣይኽእሉን።

ዓንቀፅ 73. ቅድሚ ሓዳር ካብ ካሊእ ብዛዕባ ዝተወለዱ ቆልዑ

1. ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ሓዲኦም ቅድሚ ሓዳር ካብ ካሊእ ዝወለድዎም ቆልዑ ኣታዓባብያ ብዝምልከት ብናይ ባዕሎም ሓሳብን መሪሕነትን ንምውሳን ሙሉእ መሰል ኣለዎም፣
2. ነዚ ስርዓት ዝፃባእ ዝኾነ ስምምዕነት ሕጋዊ ውፅኢት የብሉን ።

ዓንቀፅ 74 ብሓባር ምንባር

1. ሰብኣይን ሰበይቲን ብሓባር ክነብሩ ይግደዱ፣

www.abyssinialaw.com

አንቀጽ 71. ስለቤተሰብ አመራር (1) ጠቅላላ

ባልና ሚስት በማናቸውም ረገድ የቤተሰቡን ድህንነትና ጥቅም ማእከል በማድረግ /ለማስጠበቅ/ ስለልጆቻቸው ስነ-ምግባርና ተፈጥሮአዊ እድገትን ለማረጋገጥ እንዲሁም ልጆቻቸው በጥሩ ሁኔታ ለማሳደግና ራሳቸው የሚችሉበትን መንገድ በመቀየስ መተባበርና በጋራ ሆነው ቤተሰብ መምራት አለባቸው።

አንቀጽ 72. ከባልና ሚስት አንደኛው ችሎታ ሲያጡ (2)

1. ከባልና ከሚስት አንደኛው ችሎታ ያጣ ወይም በሚኖርበት አከባቢ (ቦታ) የማይገኝ እንደሆነ ወይም ቤተሰቡን በመተው የተፈረደበት እንደሆነ ቤተሰብን የማስተዳደርና የመምራት ሓላፊነትን አንደኛው ብቻውን አጠቃልሎ ይፈጽማል፣
2. ከሁለቱ አንደኛው የጋራ ኑሮኣቸውን በፈቃዱ ጥሎ የሄደ እንዳሆነ ወይም ከሚኖርበት ቦታ በመራቁም ሆነ በማናቸውም ሌላ ምክንያት ሃሳቡን መግለጽ በማይችልበት ሁኔታ ሲገኝ ከፍ ሲል በተደነገገው መሰረት ይፈጸማል፣
3. ባልና ሚስት በጋብቻ ውላቸው ውስጥ ይህንን የሚቃረን ስምምነት ማድረግ አይችሉም።

አንቀጽ 73. ከጋብቻ በፊት ከሌላ ስለተወለዱ ልጆች

1. ከባልና ሚስት አንዱ ከጋብቻ በፊት ከሌላ የወለዱዋቸውን ልጆች አስተዳደግ በሚመለከት በራሳቸው ሃሳብና መሪነት የመወሰን ሙሉ መብት አላቸው፣
2. ይህንን ስርዓት የሚቃረን ማናቸውም ስምምነት ሕጋዊ ውጤት አይኖረውም።

አንቀጽ 74 አብሮ መኖር

1. ባልና ሚስት አብረው እንዲኖሩ ይገደዳሉ፣

www.abyssinialaw.com

2. ንጥዕነኦም ሓደገኛ ክሳብ ዘይኮነ ሰብኣይን ሰበይትን ካብ ሓዳር ዝሕሎ ስሩዕ ፆታዊ ርክብ ክፍፅሙ ኣለዎም፣
3. ነዚ ዝፃባእ ዝኾነ ስምምዕነት ሕጋዊ ውፅኢት የብሉን።

ዓንቀፅ 75. ብዛዕባ ምውሳን መንበሪ ቦታ

1. መንበሪ ቦታ ሰብኣይን ሰበይትን ብስምምዕነት ክልቲኦም ይውሰን፣
2. ኣብ ስምምዕ ክበፅሑ እንተዘይክኢሎም ብክልቲኦም ወይ ብሓዲኦም ናብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ጥርዓን ክቐርብ ይኽእል።

ዓንቀፅ 76. ብስምምዕነት ተፈላሊኻ ምንባር

1. ኣብዚ ሕጊ ዓንቀፅ 74 ንኡስ ዓንቀፅ (1) ዝተጠቐሰ ከምዘለ ኮይኑ ሰብኣይን ሰበይትን ንዝተወሰነ ወይ ንዘይተወሰነ እዋን ተፈላልዮም ንምንባር ክስማዕምዑ ይኽእሉ'ዮም፣
2. ብዛዕባ'ዚ ዝተደንገገ ስምምዕ ምልዋጡ ዘይግቡእ እንተዘይኮይኑ ካብ ክልቲኦም ሰብ ሓዳር ሓዲኡ ሓሳቡ ክሰርዞ ይኽእል።

ዓንቀፅ 77. ሰብኣይን ሰበይትን ብዛዕባ ምምራፅ ሙያዊ ስራሕ

ሰብኣይን ሰበይትን ሕድ ሕዶም ብዝመረፅዎ ሞያ ስራሕ ክሰርሑ ይኽእሉ።

ክፍሊ ሰለስተ

ሓዳር ኣብ ልዕሊ ንብረት ዘለዎ ውፅኢት

ዓንቀፅ 78 ውልቀ ሃፍቲ ሰብኣይን ሰበይትን(1) ብዘይዕድጊት ዝተረኸበ ሃፍቲ

ሰብኣይን ሰበይትን ክሳብ ዕለት መርዖኦም ዝነበረ ውልቀ ሃፍቲ ወይ ድሕሪ መርዖኦም ብውርሲ ወይ ብውህብቶ ዝረኸብዎ ሃፍቲ ንነብሲ ወከፎም ውልቀ ሃፍቶም ኮይኑ ይነብር።

2. ለጤናቸው አደገኛ ካልሆነ በስተቀር ባልና ሚስት ከጋብቻ የሚጠበቀውን መደበኛውን የሩካቤ ስጋ ግንኙነት መፈጸም አለባቸው፣
3. ይህንን የሚቃረን ማናቸውም ስምምነት ሕጋዊ ውጤት የለውም።

አንቀጽ 75. የመኖሪያ ስፍራን ስለመወሰን

1. ባልና ሚስት የሚኖሩበትን ቦታ በሁለቱ ስምምነት ይወሰናል፣
2. ስምምነት ላይ ሊደርሱ ካልቻሉ በሁለቱም ወይም በአንደኛው ወደ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት አቤቱታ ሊቀርብ ይችላል።

አንቀጽ 76. በስምምነት ተለያይቶ ስለመኖር

1. በዚህ ሕግ አንቀጽ 74 ንኡስ አንቀጽ (1) የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ ባልና ሚስት ለተወሰነ ወይም ላልተወሰነ ጊዜ ተለያይተው ለመኖር ሊስማሙ ይችላሉ፣
2. ስለዚህ ጉዳይ የተደነገገውን ስምምነት መለወጡ የማይገባ ካልሆነ በስተቀር ከሁለቱ ተጋቢዎች አንደኛው አስቦ ሊሰርዘው ይችላል።

አንቀጽ 77. የባልና ሚስት የሙያ ስራ ስለመምርጥ

ባልና ሚስት እያንዳንዳቸው በመረጡት የሙያ ስራ መስራት ይችላሉ።

ክፍል ሶስት

ጋብቻ በንብረት ላይ ስለሚኖረው ውጤት

አንቀጽ 78. የባልና ሚሰት የግል ሃብት (1) ያለግብይት የተገኙ ሀብቶች

ባልና ሚስት ጋብቻቸውን በሚፈጽሙብት ጊዜ የነበረ የግል ሀብት ወይም ከጋብቻ በኋላ በውርስ ወይም በስጦታ በየግላቸው ያገኙዋቸው ሃብቶች የግል ሃብቶቻቸው ሆነው ይኖራሉ።

ዓንቀፅ 79. ብዕድጊት ዝተረኸበ ሃፍቲ (2)

1. ምስተመራዓው ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ሓደ ብገንዘቡ ዝገዝኦ ሃፍቲ ውልቀ ሃብቲ እዩ። እዚ ዝኸውን ድማ እቲ ሃፍቲ ዝተረኸበ ብናይ ውልቀ ሃፍቲ ገንዘብ ዝገዝኦ ክኸውን እንከሎ ወይ ብናይ ውልቀ ገንዘብ ለውጢ ዝረኸቦ ሃፍቲ ክኸውን እንከሎ እዩ ።
2. በዚ ዓይነት ዝተገዝአ ወይ ዝተረኸበ ሃፍቲ ካብ ሰብኣይ ወይ ሰበይቲ ሓዲኦም ናይ ውልቀይ ይኹንለይ ኢሉ ሕቶ ብዘቕረቦ መሰረት ብምግባር ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ እንተዘይኣፅዲቕዎ ተፈፃምነት የብሉን።

ዓንቀፅ 80. ውልቀ ሃፍቲ ብዛዕባ ምምሕዳር

(1) መትከል

1. ሕድ ሕድ በዓል ሓዳር ውልቀ ሃፍቱ ምምሕዳርን ኣታዊኡ ምቕባልን ይኽእል'ዩ፣
2. ሕድ ሕድ በዓል ሓዳር ካብ ውልቀ ሃፍቱ ዝተረኸበ ኣታዊ ባዕሉ ክእዝዞ ነፃነት ኣለዎ።

ዓንቀፅ 81. ምምሕዳር ውልቀ ሃፍቲ ብሓዳር ውዕሊ ብዛዕባ ምውሳን (2)

1. ካብ ሰብኣን ሰበይትን ሓዲኦም ናይቲ ሓደ በዓል ሓዳሩ /ሓዳራ ውልቀ ሃፍቲ ብሙሉእ ወይ ብኽፋል ከማሓደርሉን ከምኣድላነይቱ ክእዝዝን ኣብ ሓዳር ውዕሎም ክውሰኑን ይኽእሉ፣
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ብዝተደንገገ ውልቀ ሃፍቲ ከማሓድር ስልጣን ዝተውሃቦ በዓል ሓዳር ብዛዕባ እቲ ውልቀ ሃብቲ ምምሕዳር ዝምልከት በቲ በዓል ሓዳሩ /ሓዳራ እንትሕተት ዓመታዊ መግለፂ ሒሳብ ከቕርብ ግቡእ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 82./3/ ስልጣን ውክልና

ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ሓዲኦም ውልቀ ሃፍቱ ብሙሉእ ወይ ብኽፋል ከማሓድረሉ ንበዓል ሓዳሩ ውክልና ምሃብ ይኽእል።

አንቀጽ 79. በግብይት የተገኘ ሀብት(2)

www.abyssinialaw.com

1. ከተጋቡ በኃላ ከባልና ሚስት አንዱ በገንዘቡ የገዛው ሃብት የግል ሃብት ነው። ይህ የሚሆነው ሃብቱ የተገኘው በግል ገንዘቡ የገዛው ሲሆን ወይም የግል ገንዘቡ በሆነው ነገር ልዋጭ ያገኘው ሀብት የሆነ እንደሆነ ነው፣
2. በዚህ ዓይነት የተገዛ ወይም የተገኘ ሀብት የግል ይሁንልኝ ብሎ ከባልና ሚስት አንደኛው ወገን ባቀረበው ጥያቄ መሰረት በማድረግ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ካላጸደቀው በስተቀር ተፈጻሚነት የለውም።

አንቀጽ 80. የግል ሀብትን ስለማስተዳደር

(1) መሰረቱ

1. እያንዳንዱ ተጋቢ የግል ሀብቱን ራሱ ለማስተዳደርና ገቢውንም መቀበል ይችላል፣
2. እያንዳንዱ ተጋቢ ከግል ሃብቱ የተገኘ ገቢ ራሱ ሊያዝበት ነፃነት አለው።

አንቀጽ 81. የግል ሀብት አስተዳደርን በጋብቻ ውል ስለመወሰን (2)

1. ከባልና ሚስት አንደኛው የሌላውን ተጋቢ የግል ሀብት በሙሉ ወይም በከፊል እንዲያስተዳድርለት እና እንደአስፈላጊነቱ እንዲያዝበት በጋብቻ ውላቸው ሊወሰኑ ይችላሉ፣
2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ(1) በተደነገገው አኳኋን የግል ሀብት እንዲያስተዳድር ስልጣን የተሰጠው ተጋቢ ስለየግል ሀብት አስተዳደርን በተመለከተ በሌላኛው ተጋቢ ሲጠየቅ ዓመታዊ የሂሳብ መግለጫ የማቅረብ ግዴታ አለበት ።

አንቀጽ 82. የውክልና ስልጣን (3)

ከባልና ሚስት አንዱ የግል ሀብቱን በሙሉ ወይም በከፊል እንዲያስተዳድርለት ለሌላኛው ተጋቢ ውክልና መስጠት ይችላል ።

ዓንቀፅ 83. ሓበራዊ ሃፍቲ ሰብኣይን ሰበይቲን

1. ሰብኣይን ሰበይትን መሃያኦም ወይ ብውልቀ ወይ ብሓባር ፃዕሮም ከምኡ'ውን ካብ ሓባር ወይ ካብ ውልቀ ሃፍቶም ዝረኸቡዎም እቶታት ኩሎም ሓባራዊ ሃፍቶም'ዮም፣
2. ሰብኣይን ሰበይትን ምስተማራዓዉ ብገንዘብ ዝገዝኡዎ ሃፍቲ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ናይ ሓዲኦም ውልቀ ሃፍቲ'ዩ ኢሉ ዘይወሰኖ ኩሉ ሓበራዊ ሃፍቶም'ዩ።

ዓንቀፅ 84. ሕጋዊ ግምት

1. ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ሓዲኦም ውልቀ ሃፍቱ ምዃኑ ከረድእ እንተዘይክኢሉ ዝኾነ ሃፍቲ ዋላ ብሽም እቲ ሓደ በዓል ሓዳሩ ዝተመዝገበ እንተኾነ ሓበራዊ ሃፍቲ ከምዝኾነ ይቑፀር፣
2. ውልቀ ሃፍቲ ምዃኑ ካልኦት ሳልሳይ ወገናት ክፈልጡዎ ወይ ክፈልጡዎ ዝግባእ እንተዘይኮይኑ ሰብኣይን ሰበይትን ወይ ካብ ክልቲኦም ሓዲኡ እዚ ንብረት ናይ ውልቀ እዩ ብምባል ኣብ ልዕሊ ሳልሳይ ወገን መቃወሚ ጌሮም ከቕርቡዎ ኣይኽእሉን።

ዓንቀፅ 85. ብዛዕባ ኣታዊ ሰብኣይን ሰበይትን /1/ ስሩዕ ኣማሓዳድራ ኣታዊ

1. ሰብኣይን ሰበይትን ሕድ ሕዶም ዝረኸቡዎም ኣታዊ ባዕሎም ይቕበሉ፣
2. ሰብኣይን ሰበይትን በቢ ውልቆም ዝረኸበዎ ኣታዊ ብውልቀ ወይ ብሓባር ባንኪ ሒሳብ ብምኽፋት ምቕማጥ ይኽእሉ፣
3. ካብ ክልቲኦም ብሓዲኦም ሕቶ እንተቐርብ ካብ መሃያን ካብ ንብረትን ዝተረኸበ መጠን ኣታዊ ክገልፅ ግቡእ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 86. ፍሉይ ኩነታት (2)

1. ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ሓዲኦም ዝግበኦ ኣታዊን መሃያን እቲ ሓደ ንኽቕበለሉ ሓላፍነት ክህብ ሙሉእ ነፃነት ኣለዎ፣
2. ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ብሓዲኦም ሕቶ መቕረበይነት ናይቲ ሓደ እቶት እቲ ሓደ ክቕበለሉን ንምቕባሉ

አንቀጽ 83. የባልና የሚስት የጋራ ሀብት

www.abyssinialaw.com

1. ባልና ሚስት ደመወዛቸው ወይም በግል ጥረታቸው ወይም በጋራ ጥረታቸው እንዲሁም ከጋራ ወይም በግል ሀብታቸው ያገኟቸው ገቢዎች ሁሉ የጋራ ሀብታቸው ናቸው፣
1. ባልና ሚስት ከተጋቡ በኋላ በገንዘብ የገዙት ሀብት ማሕበራዊ ፍርድ ቤት የአንዱ የግል ሀብት ነው ብሎ ያልወሰነው ሁሉ የጋራ ሀብታቸው ነው።

አንቀጽ 84. የሕግ ግምት

1. ከባልና ሚስት አንደኛው የግል ሀብቱ መሆኑን ካላስረዳ በስተቀር ማንኛውም ሀብት በአንደኛው ተጋቢ ስም ብቻ የተመዘገበ ቢሆንም እንኳ የጋራ ሃብት እንደሆነ ይቆጠራል፣
2. የግል ሀብት መሆኑን ሌሎች ሶስተኛ ወገኖች የሚያውቁት ወይም ሊያውቁት የሚገባ ካልሆነ በስተቀር ባልና ሚስቱ ወይም ከሁለቱ አንዱ ይኸው ሀብት የግል ነው በማለት በሶስተኛ ወገን ላይ መቃወሚያ አድርገው ሊያቀርቡት አይችሉም።

አንቀጽ 85. ስለባልና ሚስት ገቢ(1) መደበኛ የገቢ አስተዳደር

1. ባልና ሚስት እያንዳንዳቸው ገቢያቸውን በየራሳቸው ይቀበላሉ፣
2. ባልና ሚስት በየግላቸው የሚያገኙትን ገቢ የግል ወይም የጋራ የባንክ ሂሳብ በመክፈት ማስቀመጥ ይችላሉ፣
3. ከሁለቱ በአንዳኛው ጥያቄ ሲቀርብ ከደመወዝና ከንብረት የተገኘውን የገቢ መጠን የመግለጽ ግዴታ አለበት።

አንቀጽ 86. ልዩ ሁኔታ(2)

1. ከባልና ከሚስት አንዱ የሚገባውን ገቢ እና ደመወዙን ለአንደኛው እንዲቀበልለት ሀላፊነት ለመስጠት ሙሉ ነፃነት አለው፣
2. ከባልና ከሚስት በአንደኛው ጥያቄ አቅራቢነት የአንደኛው ገቢ ሌላኛው እንዲቀበልለት እና

ቅብሊት ክህብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ክውስን ይኽእል'ዩ።

3. ብኻሊእ ሕጊ ብፍሉይ እንተዘይተደንጊጉ ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ናይ ሓዲኦም ኣታዊ ብሙሉእ ወይ ብኽፋል ንኽእገድ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ክእዝዝ ይኽእል።

ዓንቀፅ 87. ብዛዕባ ምምሕዳር ሓባራዊ ሃፍቲ

1. ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ሓዲኦም ናይ ሓባር ሃፍቶም ብሙሉእ ወይ ብክፋል ከማሓድር ግልፂ ስምምዕ እንድሕር ዘይሃሊዩ ሰብኣይን ሰበይትን ሓባራዊ ሃፍቶም ብሓባር የማሓድሩ፣
2. ኣብዚ ኣንቀፅ ኣብ ንኡስ ኣንቀፅ 1 ዝተጠቐሰ ከምዘሎ ኾይኑ ኣብ ኣንቀፅ 72 ዘለዉ ድንጋገታት'ውን ዝተሓለዉ'ዮም፣
3. ካብዚ ወፃኢ ብዘልዕልዎ ሕቶ መሰረት ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ናይ ሓባር ንብረቶም ብሙሉእ ወይ ብኽፋል ንከማሓድርዎም ከም ኣድላይነቱ ነቲ ሰብኣይ ወይ ነታ ሰበይቲ ክፈቕደሎም ይኽእል።

ዓንቀፅ 88. ናይ ምፍላጥ ግቡእ

ካብቶም ሰብሓዳር ሓዲኦም በይኑ ሓበራዊ ንብረት ኣብ ዘማሓድረሉ እዋን ኣማሓዳድራ እቲ ሃፍቲ ብዝምልከት ንበዓል ሓዳሩ መረዳእታ ናይ ምሃብ ግቡእ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 89.(1) ስምምዕ ክልቲኦም ሰብ ሓዳር ኣድላይ ብዛዕባ ምዃኑ

ብኻሊእ ሕጊ ብዝተፈለየ መልክዑ ክሳብ ዘይተደንገገ ቀፂሎም ኣብ ዘለዉ ዋኒናት ስምምዕ ሰብኣይን ሰበይትን ኣድላይ እዩ።

ሀ. ዝኾነ ዘይንቀሳቐስ ሓባራዊ ንብረት ንምሻጥ ንምልዋጥ፣ ንምክራይ፣ ብትሕጃ ወይ ብውሕስና ንምሃብ ወይ ብኻሊእ መልክዑ ኣብ ርእሲ'ዚ ንብረት ካልኦት ሰባት መሰል ንኽረክቡ ንምግባር፣

ለ. ዋገኦም ካብ ብር 500 / ሓሙሽተ ሚኢቲ ብር / ንላዕሊ ዝኾኑ ዝንቀሳቐሱ ናይ ሓባር ንብረታት

ለመቀበሉም ደረሰኝ እንዲሰጥ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ሊወስን ይችላል፣

www.abyssinialaw.com

3. በሌላ ሕግ በተለየ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር ከባልና ከሚስት የአንደኛ ገቢ በሙሉ ወይም በከፊል እንዲታገድ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ሊያዝ ይችላል።

አንቀጽ 87. የጋራ ሀብትን ስለማስተዳደር

1. ከባልና ከሚስት አንዱ የጋራ ሀብታቸውን በሙሉ ወይም በከፊል እንዲያስተዳድር ግልጽ ስምምነት ከሌለ በስተቀር፣ ባልና ሚስቱ የጋራ ሀብታቸውን በጋራ ያስተዳድራሉ፣
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተጠቀሰው እንዳለ ሆኖ በአንቀጽ 72 ያሉት ድንጋጌዎችም የተጠበቁ ናቸው፣
3. ከዚህ ውጪ በሚያነሱት ጥያቄ መሰረት ማሕበራዊ ፍርድ ቤት የጋራ ሀብታቸው በሙሉ ወይም በከፊል እንዲያስተዳድሯቸው እንዳአስፈላጊነቱ ለባል ወይም ለሚስት ሊፈቅድላቸው ይችላል።

አንቀጽ 88. የማስታወቅ ግዴታ

ከተጋቢዎች አንዱ ብቻ የጋራ ሀብታቸውን በሚያስተዳድርበት ጊዜ የሀብቱን አስተዳደር በተመለከተ ለሌላኛው ተጋቢ መረጃ የመሰጠት ግዴታ አለበት።

አንቀጽ 89.(1) የተጋቢዎች ስምምነት አስፈላጊ ስለመሆኑ

በሌላ ሕግ በተለየ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር በሚከተሉት ጉዳዮች ላይ የተጋቢዎቹ ስምምነት አስፈላጊ ነው።

ሀ. የጋራ የሆነውን የማይንቀሳቀስ ንብረት ለመሸጥ፣ ለመለወጥ፣ ለማከራየት፣ በመያዣ ወይም በዋስትና ለመስጠት ወይም በሌላ በማናቸው ሁኔታ በዚሁ ንብረት ላይ ሌሎች ሰዎች መብት እንዲያገኙ ለማድረግ፣

ለ. ዋጋቸው ከ500 ብር /አምስት መቶ ብር/ በላይ የሆኑ የሚንቀሳቀሱ የጋራ ንብረቶችን ወይም

www.abyssinialaw.com

ወይ ናይ ገንዘብ ሰነዳት ንምሻጥ፣ ንምልዋጥ፣ ብመትሓጃ ወይ ብውሕስና ንምሃብ ወይ ብኻሊእ መልክዕ ንምትሕልላፍ፣

ሐ. ካብ ብር 100 / ሓደ ሚኢቲ ብር / ንላዕሊ ዋጋ ዘለዎ ናይ ሓባር ንብረት ወይ ገንዘብ ንኻሊእ ሰብ ብውህብቶ ንምትሕልላፍ፣

መ. ካብ ብር 500 / ሓሙሽተ ሚኢቲ ብር / ንላዕሊ ንምልቃሕ ወይ ብልቓሕ ንምሃብ ወይ ንኻሊእ ሰብ ዋሕስ ንምኳን።

ዓንቀፅ 90.(2) <u>ስምምዕ ዘይምህላው ዘስዕቦ ውፅኢት</u>

1. ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ሓዲኦም ካብዚ ንላዕሊ ብዝተጠቐሰ ድንጋገ ብዘይምኽባር ግቡእ ዘእትው ውዕሊ ኣትዩም እንድሕር ተረኺቡም እቲ ሓደ በዓል ሓዳር ብመሰረት ንማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ብዘቕርቦ ሕቶ እቲ ግቡእ ክፈርስ ይኽእል'ዩ።
2. ግቡእ ክፈርስ ዝቕርብ ሕቶ እቲ ሓታቲ ወገን ግቡእ ዝተኣተወ ምዃኑ ካብ ዝፈለጠሉ ዕለት ጀሚሩ ድሕሪ ሽዱሽተ ወርሒ ወይ ብኻሊእ መልክዕ ግቡእ ካብ ዝተኣተወሉ ድሕሪ ክልተ ዓመት ክቕርብ ኣይኽእልን።

ዓንቀፅ 91. <u>ዕዳ ሰብኣይን ሰበይትን</u>

1. ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ሓዲኦም ዝሀልዎም ውልቀ ዕዳ ካብ ውልቀ ሃፍቶም ተቐኒሱ ነቲ ዕዳ መኽፈሊ ይኸውን። እቲ ዘለዎም ውልቀ ሃፍቲ ነቲ ዕዳ መኽፈሊ እኹል እንተዘይኮይኑ እቲ ዕዳ ዘለዎ በዓል ሓዳር ካብ ሓባር ንብረት ዝሀልዎ ክፋል ተቐኒሱ ነቲ ዕዳ መኽፈሊ ይኸውን፣
2. ዝመፀ ዕዳ ንሓዳሮም ጥቕሚ እንተደኣ ኮይኑ ግና ከምሓባር ዕዳ ተቆፂሩ ካብ ሓባር ሃፍቶም፣ እቲ ሓባርዊ ሃፍቶም ነቲ ዕዳ ንምኽፋል እኹል ኣብ ዘይኾነሉ እዋን ካብ ሰብኣይ ወይ ሰበይቲ ውልቀ ሃብቲ ይኽፈል።

የገንዘብ ሰነዶችን፣ ለመሸጥ፣ ለመለወጥ በመያዣ ወይም በዋስትና ለመስጠት ወይም በሌላ በማናቸውም ሁኔታ ለማስተላለፍ፣

ሐ. ከ100 ብር /አንድ መቶ ብር/ በላይ ዋጋ ያለውን የጋራ ንብረት ወይም ገንዘብ ለሌላ ሰው በስጦታ ለማስተላለፍ፣

መ. ከ500 ብር (አምስት መቶ ብር) በላይ ለመበደር ወይም ለማበደር ወይም ለሌላ ሰው ዋስ ለመሆን።

አንቀጽ 90.(2) <u>ስምምነት አለመኖር ስለሚያስከትለው ውጤት</u>

1. ከባልና ሚስት አንደኛው ከዚህ በላይ የተጠቀሰው ድንጋጌ ባለማክበር የውል ግዴታ ገብቶ የተገኘ እንደሆነ ሌላኛው ተጋቢ ለማሕበራዊ ፍርድ ቤት በሚያቀርበው ጥያቄ ግዴታው ሊፈርስ ይችላል፣
2. ግዴታው እንዲፈርስ የሚቀርበው ጥያቄ ጠያቂው ወገን ግዴታው መገባቱን ከአወቀበት ቀን ጀምሮ ከስድስት ወር በኋላ ወይም በሌላ በማናቸውም ሁኔታ ግዴታው ከተገባ ከሁለት ዓመት በኋላ ሊቀርብ አይችልም።

አንቀጽ 91. <u>የባልና ሚስት ዕዳ</u>

1. ከባል ወይም ከሚስት በአንደኛው የሚኖራቸው የግል ዕዳ ከግል ሀብታቸው ተቀንሶ ዕዳውን መክፈያ ይሆናል። ያለውን የግል ሀብት ዕዳውን ለመክፈል በቂ ካልሆነ ዕዳ ያለበት ተጋቢ ከጋራ ንብረቱ የሚኖረው ድርሻ ተቀንሶ ለዕዳው መክፈያ ይሆናል፣
2. ዕዳው የመጣው ለትዳራቸው ጥቅም ከሆነ እንደጋራ ዕዳቸው ተቆጥሮ ከጋራ ሀብታቸው፣ የጋራ ሀብታቸው ዕዳውን ለመክፈል በቂ በማይሆንበት ጊዜ ከባል ወይም ከሚስት የግል ሀብት ይከፈላል።

www.abyssinialaw.com

ዓንቀፅ 92. ንሓዳር ጥቕሚ ከምዘወዓለ ዝቑፀር ዕዳ

ንሓዳር ጥቕሚ ከምዘወዓለ ዝቑፀር ዕዳ፣

ሀ. ንሰብኣይን ሰበይትን ከምኡ'ውን ንደቆም ዕለታዊ መነባብሮ ኣድለይቲ ዝኾኑ ነገራት ንምምላእ ዝተኣተዉ ዕዳታት፣

ለ. ሰብኣይ ወይ ሰበይቲ ቀለብ ንምቕራብ ዘለዎም ግቡእ ንምፍፃም ዝተገበሩ ወፃኢታት፣

ሐ. ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ሓዲኦምን ወይ ብመመልከታይነት ዕዳ ሓታቲ እቲ ዝመፀ ዕዳ ንጥቕሚ ሓዳር ከምዝኾነ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ፈሊጡዎ ዝተቐበሎ ካሊእ ዕዳ።

ዓንቀፅ 93. ሰብኣይን ሰበይቲን ንሓዳሮም ዘድሊ መፃኢ ብዝምልከት ዝገብርዎ ምትሕግጋዝ

ሰብኣይን ሰበይትን ንሓዳሮም ዝገብርዎ ወፃኢ ብመጠን ክእለቶምን ዓቕሞምን እናተሓጋገዙ ክኸውን ኣለዎ።

ምዕራፍ ሓሙሽተ

ምፍራስ ሓዳር

ዓንቀፅ 94. ብዝተፈላለዩ ስርዓታት ዝተፈፀሙ ሓዳራት ክፈርሱ እንተለዉ ማዕረ ብዛዕባ ምኳኖም

1. ብዝኾነ ይኹን ዓይነት ስርዓት ዝተፈፀመ ሓዳር ክፈርስ እንተሎ ዘስዕቦ ውፅኢት ማዕረ እዩ፣
2. እቲ ሓዳር ዝተፈፀመ ብዝኾነ ኣፈፃፅማ ስርዓት ሓዳር ዋላ እኳ እንተኾነ ናይቲ ሓዳር ምፍራስ ብዝተመልከተ ዝኾነ ኣፈላላይ ኣይግበረሉን።

አንቀጽ 92. ለትዳር ጥቅም እንደዋለ የሚቆጠር ዕዳ

ለትዳር ጥቅም እንደዋለ የሚቆጠር ዕዳ፡-

ሀ. ለባልና ሚስት እንዲሁም ለልጆቻቸው የዕለት ኑሮ አስፈላጊ የሆኑትን ነገሮች ለማሟላት የተገቡ ዕዳዎች፣

ለ. ባል ወይም ሚስት ቀለብ ለመስጠት ያለባቸውን ግዴታ ለመወጣት የተደረጉ ወጪዎች፣

ሐ. ከባልና ከሚስት በአንደኛው ወይም በዕዳ ጠያቂው አመልካችነት ለትዳር ጥቅም ስለመሆኑ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት አውቆት የተቀበለው ሌላ ዕዳ።

አንቀጽ 93. ባልና ሚስት ለትዳራቸው የሚያስፈልግ ወጪ በሚመለከት የሚያደርጉት መተጋገዝ

ባልና ሚሰት ለትዳራቸው የሚያደርጉትን የወጪ መጠን እንደየአቅማቸውና ችሎታቸው እየተጋገዙ መሆን አለበት።

ምዕራፍ አምስት

ስለጋብቻ መፍረስ

አንቀጽ 94. በተለያዩ የጋብቻ ስርዓት የተፈጸሙ ጋብቻዎች ሲፈርሱ እኩል ስለመሆናቸው

1. በማናቸውም ዓይነት ስርዓት የተፈጸመ ጋብቻ ሲፈርስ የሚያስከትለው ውጤት እኩል ነው፣
2. ጋብቻው የተፈጸመው በማናቸውም የጋብቻ አፈጻጸም ስርዓት ቢሆንም፣ የጋብቻውን መፍረስ በተመለከተ ማናቸውም ልዩነት አይደረግበትም።

ክፍሊ ሓደ

ሓዳር ዝፈረስሉ ምኽንያታት

ዓንቀፅ 95. ዝተፈላለዩ ምኽንያታት

ሓዳር ዝፈርስ በዞም ዝስዕቡ ምኽንያታት እዩ።

1. ካብቶም ሰብ ሓዳር ሓዲኡ ክመውት እንተሎ፣ ወይ ስልጣን ብዘለዎ ቤት ፍርዲ ካብ ሰብ ሓዳር ሓዲኡ ብምጥፋኡ ውሳነ እንትህብ ፣ ወይ
2. ብምኽንያት ሓዳር ንምፍፃም ክማልኡ ካብዘለዎም ኩነታት ሓዲኡ ብምጥሓሱ ብመሰረት ሕጊ ሓዳር ክፈርስ እንትውሰን፣ ወይ
3. ውሳነ ፍትሕ እንትውሃብ እዩ።

ዓንቀፅ 96. ፍትሕ መሰል ብዛዕባ ምኧኑ

ሰብኣይን ሰበይትን ብሓዳር ንምንባር ኣብ ዘይንኽእለሉ በዒሕና ኢና ብምባል ኣብ ዝኾነ እዋን ሕቶ ፍትሕ እንተቕሪቦም ምፍታሕ መሰሎም'ዩ።

ዓንቀፅ 97. ብስምምዕ ዝግበር ፍትሕ

1. ሰብኣይን ሰበይትን ንምፍታሕ ዝገብርዎ ስምምዕ ብሕጋዊ መንገዲ እንተዘይተፈፂሙ ኣይፍቀድን፣
2. ኣብዚ ሕጊ ካብ ዝተመልከቱ ድንጋገታት ወፃኢ ብዝኾነ ኣፈፃፅማ ፍትሕ ንምውሳን ኣይከኣልን።

ዓንቀፅ 98. ንምፍታሕ ብዛዕባ ዝቐርብ ሕቶ

1. ካብ ሰብኣይን ሰበይቲን ሓዲኦም ወይ ክልቲኦም ብሓንሳብ ኮይኖም ናብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ሕቶ ፍትሕ ከቕርቡ ይኽእሉ፣
2. ካብዚ ወፃኢ ሕቶ ፍትሕ ብኻሊእ ሰብ ክቐርብ ኣይኽእልን፣
3. ቅድሚ ናይ ፍትሕ ውሳነ ምውሃቡ ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ሓዲኦም እንተሞይቶም እቲ ንፍትሕ ተጀሚሩ ዝነበረ ከይዲ ይቋረፅ።

ክፍል አንድ

www.abyssinialaw.com

ጋብቻ ስለሚፈርስባቸው ምክንያቶች

አንቀጽ 95. የተለያዩ ምክንያቶች

ጋብቻ የሚፈርሰው በሚከተሉት ምክንያቶች ነው፣

1. ከተጋቢዎች አንዱ ሲሞት ወይም ስልጣን ባለው ፍርድ ቤት ከተጋቢዎቹ አንዱ በመጥፋቱ ውሳኔ ሲሰጥ፣ ወይም
2. ጋብቻ ለመፈጸም መሟላት ካለባቸው ሁኔታዎች አንዱ በመጣሱ ምክንያት በህግ መሰረት ጋብቻው እንዲፈርስ ሲወሰን፣ ወይም
3. የፍቺ ውሳኔ ሲሰጥ።

አንቀጽ 96. ፍቺ መብት ስለመሆኑ

ባልና ሚስት በጋብቻ አብረን ለመኖር በማንችልበት ደረጃ ደርሰናል በማለት በማንኛውም ጊዜ የፍቺ ጥያቄ ካቀረቡ መፋታት መብታቸው ነው።

አንቀጽ 97. በስምምነት የሚደረግ ፍቺ

1. ባልና ሚስት ለመፋታት የሚያደርጉት ስምምነት በሕጋዊ መንገድ ካልተፈጸመ አይፈቀድም፣
2. በዚህ ሕግ ከተመለከቱት ድንጋጌዎች ውጪ በማንኛውም አፈጻጸም ፍቺን መወሰን አይቻለም።

አንቀጽ 98. የፍቺ ጥያቄ ስለማቅረብ

1. ከባልና ሚስት አንደኛው ወይም ሁለቱም ተጋቢዎች በአንድነት በመሆን ጋብቻቸው በፍቺ እንዲፈርስ ለማህበራዊ ፍርድ ቤት ጥያቄ ማቅረብ ይችላሉ፣
2. ከዚህ ውጭ የፍቺ ጥያቄ በሌላ ሰው ሊቀርብ አይችልም፣

1. የፍቺ ውሳኔ ከመሰጠቱ በፊት ከባልና ሚስት አንዱ የሞቱ እንደሆነ ተጀምሮ የነበረው የፍቺ ሂደት ይቋረጣል።

ዓንቀፅ 99. **ንግዚኡ ዝውሃቡ ውሳነታት**

1. ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ሕቶ ፍትሕ ምስ ቀረበሉ ኸው ንኸው ሰብኣይን ሰበይትን ደቆምን ዝነባበርሉ፣ መማሓደሪ ወይ ኣታሓላልዋ ንብረት ሰብኣይን ሰበይትን ዝምልከት ዋኒን ክሕዝ ዝግበኦ ስርዓት ኣተሓላልዋ ከምኩነታቱ ኣብቲ ዋኒን ዝፀንዕ ንግዚኡ ውሳነ ይህብ፣
2. መንበሪ ቦታ ሰብኣይ ወይ ሰበይቲ ወይ ክልቲኦም ክኸድዎ ዘይግባእ ቦታ ፈልዮም ንውሱን እዋን ክውስኑ ይኽእል።

ዓንቀፅ 100. **መሰል ምልዋጥ ወይ ምምሕያሽ**

ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ንግዚኡ ዝሃቦ ውሳነ ካብቶም ሰብ ሓዳር ብሓዲኦም ብዝቕርብዎ ጥርዓን ኣብ ዝኾነ እዋን ክልውጦ ወይ ክግደፍ ክገብሮ ይኽእል።

ዓንቀፅ 101. **ንምትዕራቕ ዝግበር ፈተነ**

1. ሕቶ ፍትሕ ዝቐረበሉ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ሰብኣይን ሰበይትን ብዝመረፅዎም ሽማግለታት ክዕረቑን ናይ ምፍታሕ ሓሳቦም ክገድፍዎን ዕድል ክህቦም ኣለዎ፣
2. ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ኣብ መንጎ ሰብኣይን ሰበይትን ዘሎ ዘይምስምማዕ ንምፅራይ ፅቡቕ መሲሉ ዝተራኣዮ ግዝ ገደብ ይውሰነሎም።

ዓንቀፅ 102. **ብዛዕባ ኩነታት ፍትሕ ዝግበር ስምምዕነት**

1. ሰብኣይን ሰበይትን ሓሳባቶም ዘይልውጡ ምዃኖም ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ እንተደኣ ተረዲኡ ፍትሖም ብስምምዕን ብምርድዳእን ንኽፈላለዩ ክፅዕር ኣለዎ፣
2. ከምዚ ዝመሰለ ስምምዕ እንተርከብ እንተሎ በቲ ንምፍታሕ ዝገብርዎ ስምምዕ መሰረት ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ውሳነ ፍትሕ ይህብ።

ዓንቀፅ 103. **ውሳነ ፍትሕን ውፅኢቱን ንምሃብ ዝግበር ግዝ ገደብ**

ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ጥርዓን ፍትሕ ካብ ዝቐረበሉ እዋን ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ሽዱሽተ ወርሒ ውሳነ ፍትሕ ይህብ።

ዓንቀፅ 104. **ኣብ ውሳነ ፍትሕ ዝፀሓፍ ቃል**

1. ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ውሳነ ፍትሒ ዘስዕቦ ውፅኢት ኣብቲ ዝህቦ ብይን ክገልፅ ኣለዎ፣
2. ካብ ሓዳር ውሽጢ ዝተወለዱ ህፃናት ዝሕለዉሉን ዝዓብዩሉን ጉዳይ ብዝምልከት ከምኡ'ውን ሃፍቲ ሰብኣይን ሰበይትን ብዝምልከት መቓሎ ክፍፀም ይገብር።

አንቀጽ 99. **ለጊዜው የሚሰጡ ውሳኔዎች**

www.abyssinialaw.com

1. ማሕበራዊ ፍርድ ቤት የፍቺ ጥያቄ እንደቀረበለት ወዲያውኑ ባልና ሚስት እንዲሁም ልጆቻቸው የሚኖሩበትን መተዳደሪያ ወይም የባልንና ሚስት የንብረታቸው አጠባበቅ የሚመለከት ጉዳይና ሊይዝ የሚገባው ያጠባበቅ ስርዓት እንደየሁኔታው በጉዳዩ ላይ ለጊዜው የሚጸና ውሳኔ ይሰጣል፣
2. የባልየውን ወይም የሚስቲቱን መኖሪያ ቦታ ወይም ሁለቱም ሊሄዱበት የማይገባ ቦታ ለይቶ ለተወሰነ ጊዜ ሊገድብ ይችላል።

አንቀጽ 100. **የመቀየር ወይም የማሻሻል መብት**

ከተጋቢዎቹ አንዳቸው በሚያቀርቡት አቤቱታ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ለጊዜው የሰጠው ውሳኔ በማንኛውም ጊዜ ሊለውጠው ወይም ሊያስቀረው ይችላል።

አንቀጽ 101. **ለማስታረቅ የሚደረግ ሙከራ**

1. የፍቺ ጥያቄ የቀረበለት ማህበራዊ ፍርድ ቤት ባልና ሚስት በሽማግሌዎች እንዲታረቁና የመፍታት ሃሳባቸው እንዲተው ዕድል መስጠት አለበት፣
2. በባልና ሚስት መካከል ያለው ያለመስማማት ለማጣራት ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ጥሩ መስሎ ከታየው የጊዜ ገደብ ይወስንላቸዋል።

አንቀጽ 102. **ስለፍቺ ሁኔታዎች የሚደረግ ስምምነት**

1. ባልና ሚስት ሀሳባቸውን የማይለውጡ መሆናቸውን ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ከተረዳ ፍቺያቸውን በስምምነትና በመግባባት እንዲለያዩ መጣር አለበት፣
2. እንዲህ የመሰለ ስምምነት ሲገኝ ለመፍታት የሚያደርጉት ስምምነት መሰረት በማድረግ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት የፍቺ ውሳኔ ይሰጣል።

አንቀጽ 103. **ስለፍቺና ውጤቱ ውሳኔ ለመስጠት የሚደረግ የጊዜ ገደብ**

ማሕበራዊ ፍርድ ቤት የፍቺ አቤቱታ ከቀረበለት ጊዜ ጀምሮ በስድስት ወር ውስጥ የፍቺ ውሳኔ ይሰጣል።

አንቀጽ 104. **በፍቺ ውሳኔ ላይ የሚጻፈው ቃል**

1. ማሕበራዊ ፍርድ ቤት የፍቺ ውሳኔ የሚያስከትለውን ውጤት በሚሰጠው ብይን ላይ መግለጽ አለበት፣
2. ከጋብቻ ውስጥ የተወለዱ ህጻናት የሚጠበቁበትንና የአስተዳደጋቸው ጉዳይ በተመለከተ እንዲሁም የባልና ሚስት ንብረት በሚመለከት ክፍፍል እንዲፈጸም ያደርጋል።

www.abyssinialaw.com

ዓንቀፅ 105. ኣተሓሳልዋ ህፃናት (1) መትከል

1. ካብቶም ሰብሓዳር ዝተወለዱ ህፃናት ኣተሓሳልዋን ኣታሓሕዛን ብዝምልከት ጉዳይ ዝተሓላለፈ ውሳነ ጥቕምን ፅቡቕ ናብራን ህፃናት ዝሕሉ ክኸውን ኣለዎ፣
2. ካብዚ ዝተፈለየ ውሳነ ንምሃብ ዘገድድ ምኽንያት እንተዘይኣጋጢሙ እቶም ህፃናት ሓሙሽተ ዓመት ክሳብ ዝመልኡ ምስ ኣዲኦም ክምዝኾኑ ይግበር፣
3. ድሕሪ ሓሙሽተ ዓመት ህፃናት ምስ ዝመርፁዎ ኣቦ ወይ ኣዶ ክነብሩ ይኽእሉ እዮም።

106.(2) ውሳነ ዝመሓየሸሉ ኩነታት

ብዛዕባ ኣታሓሳልዋን ኣታዓባብያን ህፃናት ዝተውሃበ ውሳነ ብኣዶ ወይ ብኣቦ ወይ ንላዕሊ ብዝቑፀሩ ወለዲ ብዝቕርቡዎ ጥርዓን መሰረት ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ኣብ ዝኾነ እዋን ከማሓይሾ ይኽእል'ዩ።

ክፍሊ ክልተ

ብዛዕባ ምፅራይ ሃፍቲ ሰብኣይን ሰበይትን

ንኡስ ክፍሊ ሓዳ

ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ናይ ሓዲኦም ምሟት

ዓንቀፅ 107. ናይ ምስምማዕ ነፃነት

1. ካብ ሰብ ሓዳር ሓዲኡ እንተሞይቱ ጉዳይ መቐሎ ሃፍቶም ዝፃረ ብመሰረት ኣብ ሓዳር ውዕሎም ብዝተገበረ ስምምዕ ቃል ወይ ብመሰረት ኣብ መንጎ ሰብ ሓዳር ብዝተገበረ ስምምዕ እዩ፣
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ብዝተገለፀ ዓይነት ስምምዕ ዘየለ እንተኾይኑ ወይ እዚ ስምምዕ ብዝፀንዕ መንገዲ ከይተፈፀመ እንተተረፉ ኣገባብ ክፍፍል ሃፍቲ ሰብ ሓዳር ዝፍፀም ብመሰረት ኣብዚ ክፍሊ ብዝተደንገገ ስርዓት እዩ።

ዓንቀፅ 108. ብዛዕባ ውልቀ ሃፍቲ መሊስካ ምውሳድ

1. ሰብኣይ ወይ ሰበይቲ ውልቀ ሃፍቲ ምዃኑ ብምርዳእ ውልቀ ሃፍቱ ዝኾነ ንብረት ብዓይነቱ መሊሱ ናይ ምውሳድ መሰል ኣለዎ፣
2. ሰብኣይ ወይ ሰበይቲ ካብ ውልቀ ሃፍቱ ዝኾነ ንብረት ንኻሊእ ሰብ ዝተማሓለለፈ ምዃኑን ካብዚ መሸጣ ወይ ብክራይ ዝተረኸበ ገንዘብ ናብ ሓባራዊ ሃፍቶም ዝተሓወሰ ምዃኑ እንድሕር ኣረጋጊፁ ምስዚ ንብረት ተመጣጣኒ ዝኾነ ገንዘብ ወይ ንብረት ካብ ሓባራዊ ሃፍቶም ብመጀመሪያ ኣልዒሉ ክወስድ መሰል ኣለዎ፣

አንቀጽ 105. የህፃናት አጠባበቅ (1) መሰረቱ

1. ከተጋቢዎቹ የተወለዱትን ህፃናት አጠባበቅና አያያዝን በሚመለከት ጉዳይ የተላለፈውን ውሳኔ የህጻናቱ ጥቅምና መልካም ኑሮ የሚጠብቅ መሆን አለበት፣
2. ከዚህ የተለየ ውሳኔ ለመስጠት አስገዳጅ የሆነ ምክንያት ካላጋጠመ በስተቀር ህፃናቱ ዕድሜቸው አምስት ዓመት እስኪሞላቸው ድረስ ከእናታቸው እንዲሆኑ ይደረጋል፣
3. ከአምስት ዓመት በኃላ ህፃናቱ ከመረጡት አባት ወይም እናት መኖር ይችላሉ።

አንቀጽ 106. ውሳኔው የሚሻሻልባቸው ሁኔታዎች

ስለህፃናት አጠባበቅና አስተዳደግ የተሰጠውን ውሳኔ በእናት ወይም በአባት ወይም ወደ ላይ በሚቆጠሩ ወላጆች በሚያቀርቡት አቤቱታ መሰረት ማሕበራዊ ፍርድ ቤት በማንኛውም ጊዜ ሊያሻሽለው ይችላል።

ክፍል ሁለት

የባልና ሚስትን ሃብት ስለማጣራት

ንኡስ ክፍል አንድ

ከባልና ሚስት የአንዳቸው መሞት

አንቀጽ 107. የመስማማት ነጻነት

1. ከተጋቢዎቹ አንደኛው የሞተ እንደሆነ የሀብታቸው የክፍፍል ጉዳይ የሚጣራው በጋብቻ ውላቸው መሰረት በተደረገው የስምምነት ቃል ወይም በተጋቢዎቹ መካከል በተደረገው ስምምነት መሰረት ነው።
2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 የተገለጸው ዓይነት ስምምነት የሌለ እንደሆነ ወይም ይህ ስምምነት በሚጸና መንገድ ሳይፈጸም የቀረ እንደሆነ የተጋቢዎቹ የሀብት ክፍፍል የሚፈጸመው በዚህ ክፍል በተደነገገው ስርዓት መሰረት ነው።

አንቀጽ 108. የግል ሀብትን መልሶ ስለመውሰድ

1. ባል ወይም ሚስት የግሉ መሆኑን በማስረዳት የግል ሃብቱ የሆነውን ንብረት በዓይነት መልሶ የመውሰድ መብት ይኖረዋል፣
2. ባል ወይም ሚስት የግል ሀብት የሆነ ማናቸውም ንብረት ለሌላ ሰው የተላለፈ መሆኑንና ከዚህ ግብይት ወይም ኪራይ የተገኘው ገንዘብ ከጋራ ሀብታቸው ጋር የተቀላለቀለ መሆኑን ያስረዳ እንደሆነ ከዚህ ንብረት ጋር ተመጣጣኝ የሆነ ገንዘብ ወይም ንብረት ከጋራ ሀብታቸው በቅድሚያ የማንሳት መብት ይኖረዋል፣

www.abyssinialaw.com

3. ሰብኣይ ወይ ሰበይቲ ነናይ ውልቀ ሃፍቶም ዘልዕልሉ ኩነታት እንትህሉ ክልቲኦም ኣብ መወዳእታ ካብ ዝተረኸበ መጠን ሃፍቲ ክከም ኣስተዋፅኦኦም ንኽበፅሑም ዝኽእል መጠን ክልዕሉ መሰል ኣለዎም፣

ዓንቀፅ 109. **ብዛዕባ ካሕሳ**

ተፃባኢ ዝኾነ ስምምዕ ወይ መተኣማመኒ ምስትኽኻል ሒሳብ ዋላ'ኳ እንተሃለወ ብዝሰርሑ ስራሕን ንናይ ሓባር ንብረቶም ወይ ንናይ ሓዲኦም ውልቀ ሃፍቲ ብዝጎድኡ ተግባራት ምኽንያት እንተኾይኑ ካብቶም ሰብ ሓዳር እቲ ሓደ ነቲ ሓደ ካሕሳ ክኸፍሎ ንምግባር ዝከኣል፣

1. ነቲ ተግባር ዝፈፀሞ ወገን እዚ ንምግባር ሓላፍነት ዘይነበሮ እንተኾይኑ፣
2. ኣታሓላልዋ ሃፍቲ ካብ ሕማቕ ኣማሓዳድራ ዝተበገሰ ተግባር እንተኾይኑ ወይ ኣብ ርእሲ ሃፍቲ ከሳሲ ናይ ምጭብርባር ተግባር ዝተፈፀመ እንተኾይኑ እዩ፣
3. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1ን 2ን ዝቐረበ ሕቶ ካሕሳ እቲ ተፈፂሙ ዝበሃል ተግባር ሓዳር ቅድሚ ምፍራሱ ቅድሚ ሓሙሽተ ዓመት እንተኾይኑ ተቐባልነት የብሉን።

ዓንቀፅ 110. **ብዘይ ኣግባብ ብዛዕባ ምህፍታም**

ኣብ መንጎ ሰብኣይን ሰበይትን ተፃባኢ ስምምዕነት እንተዘይሃልዩ ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ናይ ሓዲኦም ውልቀ ሃፍቲ ካብ ዝኾነ ንብረት ነቲ ካሊእ ውልቀ ሃፍቲ ወይ ካብ ሓባራዊ ሃፍቶም ብዘይኣግባብ ዝሃፍተመ ምዃኑ እንተኣረዲኡ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ግቡእ ካሕሳ ክኸፍሎ ክእዝዝ ይኽእል።

ዓንቀፅ 111. **መሰል ዕዳ ሓተትቲ ብዛዕባ ምኽባር**

ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ሓዲኦም ወይ ክልቲኦም ብሓባር ብማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ዝተረጋገፀ ወይ ክልቲኦም ዘኣመንሉ ዕዳ ምህላዉ ዝተፈለጠ እንተኾይኑ እዚ ዕዳ ሃፍቲ ሰብኣይን ሰበይትን ቅድሚ ምክፍፋሉ ተቐኒሱ ንበዓል ዕዳ ዝኽፈል ይኸውን።

ዓንቀፅ 112. **ምምቃል ሓበራዊ ሃፍቲ**

1. እዞም ልዕል ክብሉ ተጠቒሶም ዘለዉ ድንጋገታትን ኣብ ሓዳር ውዕሊ ወይ ሰብ ሓዳር ብዝፀንዕ ኩነታት ዝተፈራረምሎም ውዕላትን ዝተሓለዉ ኮይኖም፣

ሀ. መቐሎ ሓበራዊ ሃፍቲ ሰብ ሓዳር ዝፍፀም ማዕረ ብማዕረ ይኸውን።

3. ባልና ሚስት የየግል ሀብታቸውን የሚያነሱበት ሁኔታ ሲኖር ሁለቱም በመጨረሻ ከተገኘው የንብረት መጠን እንዳየአስተዋጽኦዋቸው ሊደርሳቸው የሚችለውን ያህል የማንሳት መብት ይኖራቸዋል።

አንቀጽ 109. **ስለካሳ**

ተቃራኒ የሆነ ስምምነት ወይም የሂሳብ ማስተካከል መተማመኛ ቢኖርም እንኳ በሰራቸው ስራዎችና የጋራ ሀብቶችን ወይም ያንዳኛውን የግል ሀብት በጎዱት ስራዎች ምክንያት ከተጋቢዎቹ አንዱ ለአንደኛው ካሳ እንዲከፍል ለማድረግ የሚቻለው፣

1. ስራውን የፈጸመው ወገን ይህንን ለማድረግ ሓላፊነት ያልነበረው እንደሆነ፣
2. የሀብት ጠባቂነቱ ተግባር በመጥፎ ዓይነት አስተዳደር የተደረገ እንደሆነ ወይም በከሳሹ ሀብት ላይ የማጭበርበር ተግባር ተፈጽሞ እንደሆነ ነው።
3. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 እና 2 መሰረት የሚቀርብ የካሳ ጥያቄ ተፈጸመ የተባለው ድርጊት ጋብቻው ከመፍረሱ ከአምስት ዓመት በፊት የሆነ እንደሆነ ተቀባይነት አይኖረውም።

አንቀጽ 110. **ያለ አግባብ ስለመበልጸግ**

ባልና ሚስት ተቃራኒ ስምምነት ካላደረጉ በስተቀር ከባልና ሚስት የአንደኛው የግል ሀብት ንብረት የሌላኛው የግል ሀብት ወይም የጋራ ሀብታቸው ያለ አግባብ መበልጸጉን ያስረዳ እንደሆነ ማሕበራዊ ፍርድ ቤቱ ተገቢ ካሳ እንዲከፈለው ሊያዝ ይችላል።

አንቀጽ 111. **የዕዳ ጠያቂዎችን መብት ስለማክበር**

ከባልና ሚስት አንደኛው ወይም ሁለቱም በጋራ በማሕበራዊ ፍርድ ቤት የተረጋገጠባቸው ወይም ሁለቱም ያመኑት ዕዳ መኖሩ የታወቀ እንደሆነ፣ ይኸው ዕዳ የባልና ሚስት ሀብት ከመከፋፈሉ በፊት ተቀንሶ ለባለዕዳው የሚከፈል ይሆናል።

አንቀጽ 112. **የጋራ ሀብትን ስለማከፋፈል**

1. ከዚህ በላይ የተጠቀሱትን ድንጋጌዎች በጋብቻ ውል ወይም በተጋቢዎች በሚጸና አኳኃን የተፈራረሙበትን ውሎች እንደተጠበቁ ሆነው፤

ሀ. የተጋቢዎቹ የጋራ ሀብት ክፍፍል የሚፈጸመው በእኩል ይሆናል፣

www.abyssinialaw.com

ለ. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1(ሀ) ዝተፈፀመ ብዓይነት ማዕረ ንምክፍፋል ዘይኽእል እንተኾይኑ እቲ ኣፈላላይ ብገንዘብ ተሓሲቡ ክከሓሓስ ይግበር፣

ሐ. ሃፍቲ ክፍፍል ክግበር እንከሎ ንሕድ ሕድ ሰብ ሓዳር ብዝበለፀ ጠቓምነት ኣለዎ እዩ ተባሂሉ ዝተኣመነሉ ንብረት ብቐዳምነት ብዝረኽብሉ ኣገባብ ክግበር ኣለዎ፣

ንኡስ ክፍሊ ክልተ

ኩነታት ፍትሕ

ዓንቀፅ 113. ሓፈሻዊ ስርዓት

1. ካብዚ ቀፂሎም ኣብ ዝተመልከቱ ዓንቀፃት ዘለዉ ድንጋገታት ዝተሓለዉ ኮይኖም ሰብ ሓዳር ኣብ ዝፋትሕሉ እዋን ርክብ ሃፍቶም ዝፃረ ካብ ክልቲኦም ሓደ ክመውት እንተሎ ብዝግበር ስርዓት ምዕራይን መቐሎን ንብረት ዓይነት ይኸውን።
2. ኣብ ውሽጢ እዞም ዓንቀፃት ተመልኪቶም ዘለዉ ድንጋገታት ብሓዳር ውዕሊ ኮነ ቅድሚ ሓዳር ውዕሊ ምፍራሱ ሰብ ሓዳር ብዝገብርዎ ብኻልእ ዓይነት ስምምዕ ከምዝተርፍ ምግባር ኣይከኣልን።

ዓንቀፅ 114. ኣብ ሓዳር ዝቐረበ ውህብቶን ጥቕምን

1. ብምኽንያት ሓዳር ካብ ዝኾነ ይኹን ነቶም ሰብ ሓዳር ዝውሃብ ውህብቶን ጥቕምን እቲ ሓዳር ፀኒዑ ኣብ ዘለሉ እዋን ኮነ ድሕሪ ምፍራስ እቲ ሓዳር ንውሃቢቲ ወይ ንውሃቢቲ ወረስቶም ፈፂሙ ኣይምለስን፣
2. ብምኽንያት ሓዳር ካብ ሰብ ሓዳር ንሓዲኦም ወይ ንክልቶኦም ካብ ሳልሳይ ወገን ተገይሩ ዝነበረ ውህብቶ ተስፋ ቃል ኣብ ልዕሊ'ቶም ውህብቶ ተስፋ ቃል ዝሃቡ ግቡእነት ኣየስዕብን።

ምዕራፍ ሽዱሽተ

መርተዖ ሓዳር

ዓንቀፅ 115 ስርዓት ኣቀራርባ መርትዖ ሓዳር

ሓዳር ምፍፃሙ ምርዳእ ዝከኣል ኣብዚ ምዕራፍ ብዝተመልከቱ መርትዖታት ጥራሕ'ዩ።

ዓንቀፅ 116 መረዳእታ ፅሑፍ ሓዳር

1. ሓዳር ምፍፃሙ ምርዳእ ዝከኣል ሓዳር ኣብ ዝተፈፀመሉ ዕለት ወይ ድሕሪኡ ብመሰረት ሕጊ ተዳሊዩ ዝተውሃበ ናይ ሓዳር መረዳእታ ምስክር ወረቐት ብምቕራብ እዩ።

ለ. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1(ሀ) የተፈጸመው በዓይነት እኩል ለመከፋፈል የማይቻል እንደሆነ ልዩነቱ በገንዘብ ታስቦ እንዲካካስ ይደረጋል፣

ሐ. የሀብት ክፍፍሉ በሚደረግበት ጊዜ ለእያንዳንዱ ተጋቢ በይበልጥ ጠቃሚነት አለው ተብሎ የታመነባቸው ንብረቶች በቅድሚያ በሚያገኝበት አግባብ መደረግ አለበት።

ንዑስ ክፍል ሁለት

የፍቺ ሁኔታዎች

አንቀጽ 113. ጠቅላላ ስርዓት

1. ከዚህ ቀጥሎ በተመለከቱት አንቀጾች ያሉት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ተጋቢዎቹ በተፋቱ ጊዜ የሀብታቸው ግንኙነት የሚጣራው ከሁለቱ አንዱ በሞተ ጊዜ የሚደረገው የንብረት ማጣራትና ማከፋፈል ስርዓት ዓይነት ይሆናል፣
2. በእነዚህ አንቀጾች ውስጥ የተመለከቱት ድንጋጌዎች በጋብቻው ውል ሆነ የጋብቻው ውል ከመፍረሱ በፊት ተጋቢዎቹ በሚያደርጉት በሌላ ዓይነት ስምምነት እንዲቀር ማድረግ አይቻልም።

አንቀጽ 114. በጋብቻ የቀረበ ስጦታና ጥቅም

1. በጋብቻ ምክንያት ከማንኛውም ወገን ለተጋቢዎቹ የሚሰጥ ስጦታና ጥቅም ጋብቻውን ጸንቶ ባለበት ጊዜ ይሁን ከፈረሰ በኃላ ስጦታውን ለሰጡ ሰዎች ወይም ለወራሾቻቸው በፍፁም አይመለስም፣
2. በጋብቻ ምክንያት ከተጋቢዎቹ ለአንዱ ወይም ለሁለቱም ከሶስተኛ ወገን ተደርጎ የነበረው የስጦታ ተስፋ ቃል በስጦታ ተስፋ ቃል ሰጪዎች ላይ ግዴታን አያስከትልም።

ምዕራፍ ስድስት

የጋብቻ ማስረጃ

አንቀጽ 115 የጋብቻ ማስረጃን ያቀራረብ ስርዓት

ጋብቻ መፈጸሙን ማስረዳት የሚቻለው በዚህ ምዕራፍ በተመለከቱት ማስረጃዎች ብቻ ነው ።

አንቀጽ 116 የጋብቻ የጽሑፍ ማስረጃ

1. ጋብቻ መፈጸሙን ማስረዳት የሚቻለው ጋብቻው በተፈጸመበት ዕለት ወይም ከዚያ በኃላ በሕጉ መሰረት ተዘጋጅቶ የተሰጠውን የጋብቻ የምስክር ወረቀት በማቅረብ ነው።

www.abyssinialaw.com

2. እዚ ኣዋጅ ቅድሚ ምፅዳቑ ዝተፈፀሙ ሓዳር ብመሰረት ኣብ 1952 ዓ/ም ዝወፀ ሕጊ ፍትሃብሄር ኢትዮጵያን ሕጊ ቤተሰብ ትግራይ ኣዋጅ ቁፅሪ 33/91ን ዝቐርብ መርትዖ ሓዳር ተቐባልነት ይህልዎ።

ዓንቀፅ 117. __ናይ ሓዳር ምስክር ወረቐት ኣብዘየለሉ እዋን ብዛዕባ ዝቐርብ መረዳእታ__

ከይተመዝገበ ዝተረፈ ሓዳር ወይ መዝገብ ብምጥፍኡ ምኽንያት ሓዳር ዝተፈፀመ ምኻኑ ብሓዳር ምስክር ወረቐት ምርዳእ ዘይተኽአለ እንተኾይኑ ሓዳር ንምፍፃሙን ኩነታት ሓዳር ምህላውን ብምርግጋፅ ምርዳእ ይከኣል።

ዓንቀፅ 118. __ኩነታት ሓዳር ምህላው (1) ትርጉም__

ሓደ ወዲ ተባዕታይን ሓንቲ ጓል ኣንስተይትን ኩነታት ሓዳር ኣለዎም ዝበሃሉ ባዕሎም ከም ሰብኣይን ሰበይትን ዝኾፅሩን ዝነበሩን ካብ ምኻኖም ንላዕሊ ብኣዝማዶምን ብሕብረተሰብን ከም ሰብኣይን ሰበይትን ዝቕበልዎም ኮይኖም እንትርከቡ እዩ።

ዓንቀፅ 119.(2) __ሓዳር ንምፍፃሙን ኩነታት ሓዳር ምህላውን ብዛዕባ ምርዳእ__

1. ብመሰረት ልዕል ክብል ብዝተመልከተ ዓንቀፅ 118 ሓደ ሰብ ብባዕሉን ምስ ባዕሉ ሓዳር ኣለኒ ምስ ዝበሎ ወገን ኩነታት ሓዳር ምህላው ምርዳእ ዝኽኣለ እንተኾይኑ፣ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ሓዳር ተፈፂሙ እዩ ብምባል ሕጋዊ ግምት ይወስድ፣
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተመልከተ ግምት፣ ሓዳር ዘይምፍፃሙ ብዝኾነ ዓይነት ዝተኣማምን መረዳእታ ብምቕራብ ምፍራስ ይከኣል።

__ምዕራፍ ሸውዓተ__

__ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢርካ ብዛዕባ ምንባር__

ዓንቀፅ 120 (1) __ትርጉም__

ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢርካ ምንባር ማለት ሓደ ወድን ሓንቲ ጓል ኣንስተይትን ብሕጊ ዝፀንዕ ዓይነት ሓዳር እንተይፈፀሙ ብመልክዕ ሓዳር እንትነብሩ ማለት'ዩ።

ዓንቀፅ 121. (2) __መብርሂ__

1. ሓዳር እንተይፈፀሙ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢሮም ይነብሩ ንምባል እቲ ወድን እታ ጓል ኣንስተይትን ዘርእዩዎ ኩነታት (ተግባራት) ብሕጊ ከም ዝተማራዓዉ ዓይነት ሰባት ምኻኑ ኣድላይን ብቑዕን እዩ ።
2. ንሳልሳይ ወገናት ከምዝተማራዓዉ ኮይኖም ክቐርቡ ኣድላይ ኣይኮነን፣

2. ይህ አዋጅ ከመፅደቁ በፊት ለተፈፀሙ ጋብቻዎች በ1952 ዓ/ም በወጣው የኢትዮጵያ የፍትሃብሄር ሕግ እና በትግራይ የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁጥር 33/91 ዓ/ም መሰረት የሚቀርብ ማስረጃ ተቀባይነት ይኖረዋል።

አንቀፅ 117. __የጋብቻ ምስክር ወረቀት በማይኖርበት ጊዜ ስለሚቀርብ ማስረጃ__

የጋብቻ ምዝገባ ሳይደረግ የቀረ ወይም መዝገቡ በመጥፋቱ ምክንያት ጋብቻ መፈጸሙን በጋብቻ ምስክር ወረቀት ለማስረዳት ያልተቻለ እንደሆነ፣ ጋብቻ ለመፈጸሙና የጋብቻ ሁኔታ መኖሩን በማረጋገጥ ማስረዳት ይቻላል።

አንቀጽ 118. __የጋብቻ ሁኔታ መኖር (1) ትርጓሜ__

አንድ ወንድና አንዲት ሴት የጋብቻ ሁኔታ አላቸው የሚባሉት ራሳቸውን እንደባልና ሚስት የሚቆጥሩና የሚኖሩ ከመሆናቸውም በላይ ቤተ ዘመዶቻቸውና ማኅበረሰቡ እንዳባልና ሚስት የሚቀበሏቸው ሆነው ሲገኙ ነው።

አንቀጽ 119. (2) __ጋብቻ ለመፈጸሙና የትዳር ሁኔታ ለመኖሩ ስለማስረዳት__

1. ከዚህ በላይ በተመለከተው አንቀጽ 118 መሰረት አንድ ሰው በራሱና ከእርሱ ጋር ጋብቻ አለኝ ከሚለው ወገን ጋር የትዳር ሁኔታ መኖሩን ለማስረዳት የቻለ እንደሆነ፣ ማሕበራዊ ፍርድ ቤቱ ጋብቻ ተፈጽሟል ሲል የህግ ግምት ይወስዳል።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተመለከተውን ግምት ጋብቻው አለመፈጸሙን ማናቸውንም ዓይነት አስተማማኝ ማስረጃ በማቅረብ ለማፍረስ ይቻላል።

__ምዕራፍ ሰባት__

__ጋብቻ ሳይፈጸም እንደባልና ሚስት አብሮ ለመኖር__

አንቀጽ 120 (1) __ትርጓሜ__

ጋብቻ ሳይፈጽሙ እንደባልና ሚስት መኖር ማለት አንድ ወንድና አንዲት ሴት በህግ በሚጸና አኳኋን ጋብቻ ሳይፈጽሙ በትዳር መልክ መኖሩ ማለት ነው።

አንቀጽ 121. (2) __ማብራሪያ__

1. ጋብቻ ሳይፈጽሙ እንደባልና ሚስት አብረው ኖሩ ለማለት ወንድየውና ሴትየዋ የሚያሳዩት ሁኔታ በህግ እንደተጋቡ ሰዎች ዓይነት መሆኑ አስፈላጊና በቂ ነው፣

2. ለሶስተኛ ወገኖች እንዳተጋቡ ሆነው መቅረብ አስፈላጊ አይደለም፣

www.abyssinialaw.com

3. ሓደ ወድን ሓንቲ ጓል ኣንስተይትን ብዝተፈለጠን ብዝተደጋገመን ፆታዊ ርክብ ምፍፃሞም ጥራሕ ኣብ መንጎ ክልቲኦም ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ርክብ ኣለዎም ንምባል ብቑዕ ምኽንያት ኣይኮነን ።

ዓንቀፅ 122. __ሓዳር ዝምድና ዘየስዕብ ብዛዕባ ምኻኑ__

1. ሓዳር እንተይፈፀሙ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢርካ ምንባር፣ ኣብ መንጎ ስጋ ኣዝማድ እቲ ወዲ ተባዕታይን ጓል ኣንስተይትን ከምኡ'ውን ኣብ መንጎ ስጋ ኣዝማድ እታ ጓል ኣንስተይትን ወዲ ተባዕታይን ዋላ ሓንቲ ናይ ሓዳር ዝምድና ኣየስዕብን፣
2. ኮይኑ ግና ዝምድና ሓዳር ኣብዘለሉ እዋን ንሓዳር ዝኽልክሉ ድንጋጌታት፣ ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢርካ ምንባር ኣብ ዝህልወሉ እዋን'ውን ተፈፀምቲ ይኾኑ።

ዓንቀፅ 123. __ወፃኢታት ሓበራዊ ናብረኦም ብዛዕባ ምሽፋን__

ሓዳር እንተይፈፀሙ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢሮም ዝነበሩ ሰባት ወፃኢታት ሓባራዊ ናብረኦም ንምሽፋን ሕድሕዶም ከምዓ'ቕምሞን ክእለቶምን እስተዋፅኦ ክገብሩ ኣለዎም።

ዓንቀፅ 124. __ብዛዕባ ሓባራዊ ሃፍቲ__

1. ብዛዕባ ንብረት ምምሕዳር ዝምልከት ዝገብሩዎ ውዕሊ ሕልው ኮይኑ፣ ሓዳር እንተይፈፀሙ ከምሰብኣይን ሰበይትን ሓቢሮም ዝነበሩ ሰባት ንሰለስተ ዓመት ዘኣክል ሓቢሮም እንተነቢሮም፣ ሓቢሮም ኣብ ዝነበሩሉ እዋን ዘፍረዩዎ ንብረት ሓባራዊ ሃፍቶም ይኸውን።
2. ነዚ ዝፃባእ መረዳእታ ክሳብ ዘይቐረበ ሓቢሮም ኣብ ዝነብሩሉ ዝነብሮም ንብረት ሓቢሮም እንዳሃለዉ ከምዝተጠረዩ ሃፍቲታት ተጌሮም ይቑፀሩ፣
3. ሓዳር እንተይፈፀሙ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢሮም ዝነበሩ ወዲ ተባዕታይን ጓል ኣንስተይትን ዘኣተውዎም ዕዳታት ሓቢሮም ኣብ ዝነብሩሉ እዋን ንሓባራዊ ናብረኦም ወይ ካብቲ ርክብ ንዝተወለዱ ቆልዑት መሰረታዊ ድሌት ንምምላእ ተባሂሉ ዝተኣተዉ ዕዳታት እንተኾኑ፣ ነቶም ዕዳታት ኣከፋፍላ ክልቲኦም ብሓባርን ብውልቀን ሓላፊነት ኣለዎም።

ዓንቀፅ 125. __መሰል ምውራስ ዘየስዕብ ብዛዕባ ምኻኑ__

ሓዳር እንተይፈፀሙ ከምሰብኣይን ሰበይትን ሓቢሮም ዝነብሩ ወዲ ተባዕታይን ጓል ኣንስተይትን ኣብ ነንሕድሕዶም ዝኾነ ይኹን ዓይነት መሰል ምውራስ ዘስዕብ ኣይኮነን።

3. አንድ ወንድና አንዲት ሴት በታወቀና በተደጋገመ ሁኔታ የሩካቤ ስጋ ግንኙነት መፈጸማቸው ብቻ በሁለቱ መካከል ጋብቻ ሳይፈጸም እንደባልና ሚስት ግንኙነት አላቸው ለማለት በቂ ምክንያት አይደለም።

አንቀጽ 122. __የጋብቻ ዝምድና የማያስከትል ስለመሆኑ__

1. ጋብቻ ሳይፈጽሙ እንደባልና ሚስት አብሮ መኖር በወንድየውና በሴቲቱ የስጋ ዘመዶች መካከል እንዲሁም በሴትዮዋና በወንድየው የስጋ ዘመዶች መካከል አንዳችም የጋብቻ ዝምድና አያስከትልም፣
2. ሆኖም የጋብቻ ዝምድና ባለጊዜ ጋብቻን የሚከለክሉ ድንጋጌዎች÷ ጋብቻ ሳይፈጸም እንደባልና ሚስት አብሮ መኖር ባለ ጊዜም ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ 123. __የጋራ ኑሮ ወጪያቸውን ስለመሸፈን__

ጋብቻ ሳይፈጽሙ እንደባልና ሚስት አብረው የሚኖሩ ሰዎች የጋራ ኑሮአቸውን ወጪ ለመሸፈን እያንዳንዳቸው እንደየአቅማቸውና ችሎታቸው አስተዋጽኦ ማድረግ አለባቸው።

አንቀጽ 124. __ስለጋራ ሃብት__

1. የንብረት አስተዳደራቸው አስመልክቶ የሚያደርጉት ውል እንደተጠበቀ ሆኖ ጋብቻ ሳይፈጽሙ እንደባልና ሚስት አብረው የሚኖሩ ሰዎች ለሶስት ዓመት ያክል አብረው ከኖሩ በግንኙነቱ ውስጥ እያሉ ያፈሩዋቸው ንብረቶች የጋራ ሀብታቸው ይሆናሉ፣
2. ተቃራኒ ማስረጃ እስካልቀረበ ድረስ አብረው በመኖር ላይ እያሉ የሚኖሯቸው ንብረቶች በግንኙነቱ ውስጥ እንደተፈሩ ሀብቶች ተደርገው ይቆጠራሉ፣
3. ጋብቻ ሳይፈጸሙ እንደባልና ሚስት አብረው የሚኖሩ ወንድና ሴት የሚገቧቸው ዕዳዎች አብረው በሚኖሩበት ጊዜ ለጋራ ኑሮአቸው ወይም ከግንኙነቱ የተወለዱ ልጆችን መሰረታዊ ፍላጎቶች ለማሟላት ሲባል የተገቡ ዕዳዎች ሲሆኑ፣ ለዕዳዎች አከፋፈል ሁለቱም በአንድነትና በተናጠል ኃላፊነት አለባቸው።

አንቀጽ 125. __የመውረስ መብት የማያስከትል ስለመሆኑ__

ጋብቻ ሳይፈጸሙ እንደባልና ሚስት አብረው የሚኖሩ ወንድና ሴት በመካከላቸው ማናቸውም ዓይነት የመውረስ መብት የሚያስከትል አይደለም።

www.abyssinialaw.com

ዓንቀፅ 126. ሓባራዊ ንብረት ብዛዕባ ዘስዕቦ ውፅኢት

ኣብዚ ሕጊ ዓንቀፅ 124 ንኡስ ዓንቀፅ (1) ብዝተመልከተ መሰረት ሓባራዊ ሃፍቲ ኣብ ዝፍጠረሉ እዋን ብዛዕባ እቲ ንብረት ምምሕዳር፣ ኣከፋፍላ ዕዳ ሳልሳይ ወገንን ከይዲ ንብረት ምዕራይን ኣመልኪቱ ኣብዚ ሕጊ ኣብ ሓዳር ብዛዕባ ዝፍጠር ሓባራዊ ንብረትን ከይዲ ምዕራይን ዝተገለፁ ድንጋገታት (ዓንቀፅ 107-114) ተፈፃሚነት ይህልዎም።

ዓንቀፅ 127. ብዛዕባ ምውላድ ቆልዑት

ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢሮም ካብ ዝነብሩ ወዲ ተባዕታይን ጓል ኣንስተይትን ዝተወለዱ ቆልዑት ተወላድነቶም ዝረጋገፅ ኣብዚ ውሽጢ ሕጊ ብዛዕባ ተወላድነት ኣብ ዝብል ምዕራፍ ብዝተደንገገ መሰረት ይኸውን።

ዓንቀፅ 128. ብዛዕባ ርክብ ምቁራፅ

1. ሓዳር እንተይፈፀሙ ከምሰብኣይን ሰበይትን ሓቢሮም ዝነበሩ ወዲ ተባዕታይን ጓል ኣንስተይትን ርክቦም ኣብ ዝኾነ እዋን ክቋረፅ ክገብሩ ይኽእሉ፣
2. ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 124 ብዛዕባ ሓባራዊ ሃፍቲ ዝተገለፀ ሕልው ኮይኑ እቲ ርክብ ክቋረፅ ዝገበረ ወገን ጥፍኣት እንድሕር ዘይፈፂሙ ካሕሳ ክኸፍል ኣይግደድን።

ዓንቀፅ 129. ርክብ ብዛዕባ ምንባሩ ዝቐርብ መርተዖ

1. ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢርካ ብዛዕባ ምንባር÷ ኩነታት ርክብ ምንባሩ ብምርግጋፅ ምርዳእ ይከኣል፣
2. ሓደ ወዲ ተባዕታይን ሓንቲ ጓል ኣንስተይትን ሓዳር እንተይፈፀሙ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢሮም ይነብሩ'ዮም ዝበሃል ብሕጋዊ መንገዲ ዝተኣተታዉ እኳ እንተዘይኮኑ ከም ኩነታት ሰብ ሓዳር ኮይኖም እንትራኣዩን ብቤተሰቦምን ብሕብረተሰብን ከምዝተማራዓዉ ሰባት ዝነብሩ'ዮም ኢሎም እንትግምትዎም እዩ።
3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተመልከተ ኩነታት ምንባሩ ሓዲኡ ወገን ከረድእ እንተኽኢሉ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢሮም ዝነበሩ እዮም ብምባል ሕጋዊ ግምት ይወስድ፣
4. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (3) ዝተመልከተ ሕጋዊ ግምት ብዝኾነ ዓይነት ዘተኣማምን መረዳእታ ብምቕራብ ርክብ ዘይምንባሩ ብምርዳእ ምፍራስ ይከኣል።

አንቀጽ 126. የጋራ ንብረት ስለሚስከትለው ውጤት

በዚህ ህግ አንቀጽ 124 ንዑስ አንቀጽ (1) በተመለከተው መሰረት የጋራ ሀብት በሚፈጠርበት ጊዜ ስለንብረቱ አስተዳደር፣ የሶስተኛ ወገን ዕዳ አከፋፈልና ንብረት ማጣራት ሂደት በዚህ ህግ በጋብቻ ስለሚፈጠር የጋራ ንብረትና የማጣራት ሂደት የተነገሩት ድንጋጌዎች (አንቀጽ 107-114) ተፈጻሚነት ይኖራቸዋል።

አንቀጽ 127. ልጆች ስለመወለድ

ጋብቻ ሳይፈጸም እንደባልና ሚስት አብረው ከሚኖሩ ወንድና ሴት የተወለዱት ልጆች ተወላጅነታቸው የሚያረጋግጠው በዚህ ህግ ስለመወለድ በሚለው ምዕራፍ ውስጥ በተደነገገው መሰረት ይሆናል።

አንቀጽ 128. ግንኙነት ስለመቋረጥ

1. ጋብቻ ሳይፈጸሙ እንደባልና ሚስት አብረው የሚኖሩ ወንድና ሴት በማንኛውም ጊዜ ግንኙነታቸው እንዲያቋረጥ ማድረግ ይችላሉ፣
2. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 124 ስለጋራ ሀብት የተነገረው እንደተጠበቀ ሆኖ ግንኙነቱ እንዲቋረጥ ያደረገው ወገን ጥፋት ካልፈጸመ በስተቀር ካሳ እንዲከፍል አይገደድም።

አንቀጽ 129. ግንኙነት ስለመኖሩ የሚቀርብ ማስረጃ

1. ጋብቻ ሳይፈጸም እንደባልና ሚስት አብሮ ስለመኖር፣ የግንኙነቱ ሁኔታ መኖሩን በማረጋገጥ ማስረዳት ይቻላል፣
2. አንድ ወንድና አንዲት ሴት ጋብቻ ሳይፈጽሙ እንደባልና ሚስት አብረው ይኖራሉ የሚባለው ምንም እንኳን በሕጋዊ መንገድ የተጋቡ ባይሆኑም እንደተጋቡ ሰዎች ሁኔታ ሆነው ሲታዩና ቤተዘመዶቻቸውና ማኅበረሰቡ እንደተጋቡ ሰዎች የሚኖሩ ናቸው ብለው ሲገምቷቸው ነው፣
3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 የተመለከተው ሁኔታ መኖሩን አንደኛው ወገን ለማስረዳት የቻለ እንደሆነ፣ ማሕበራዊ ፍርድ ቤቱ እንደባልና ሚስት አብረው የሚኖሩ ናቸው በማለት የህግ ግምት ይወስዳል፣
4. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (3) የተመለከተውን የህግ ግምት ማናቸውም ዓይነት አስተማማኝ ማስረጃ በማቅረብ ግንኙነት ያለመኖሩን በማስረዳት ማፍረስ ይቻላል።

ዓንቀፅ 130. ሓዳር እንተይተፈፀመ ዝግበሩ ካልኦት ርክባት

1. ካብ ስርዓት ሓዳር ወይ ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢርካ ካብ ምንባር ወፃኢ ኣብ መንጎ ሓደ ወዲ ተባዕታይን ሓንቲ ጓል ኣንስተይትን ዝግበሩ ካልኦት ርክባት ኣብ ቅድሚ ሕጊ ምንም ዓይነት ውፅኢት ኣይህልዎምን፣
2. ኣብዚ ሕጊ ብዛዕባ ውላድ ጡብ ወይ ውላድ ብዛዕባ ምቕባል ዝተወሰኑ ድንጋጌታት ሕልዋት ኮይኖም ብኸምዚ ዓይነት ርክብ ዝተወለዱ ህፃናት ብዘይካ ምስ ኣዲኦም ምስ ካልእ ሰብ ዝኾነ ዓይነት ሕጋዊ ርክብ ኣይህልዎምን።

ምዕራፍ ሸሞንተ

ኣብ ሓዳርን ኣብ ፍትሕን ከምኡ'ውን ኣብ ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢርካ ብምንባር ዝለዓሉ ክርክራት ብዛዕባ ምውሳን

ክፍሊ ሓደ

ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ 131. ተፈፃምነት ብዛዕባ ዝህልዎ ሕጊ

ኣብዚ ኣዋጅ ዝተመልከቱ ስነ-ስርዓት ድንጋገታት ሕልዋት ኮይኖም ኣብዚ ሕጊ ውሽጢ ኣብ ልዕሊ ዝተመልከቱ ዋኒናት ኣብ ዝለዓሉ ክርክራት ድንጋገታት ስነ-ስርዓት ፍትሃብሄር ሕጊ ኢትዮጵያ ተፈፃምነት ኣለዎም።

ዓንቀፅ 132. ብዛዕባ ምዕራይ ሃፍቲ ሰብኣይ ሰበይትን ዝተደንገጉ ተፈፀሚ ምዃኖም

1. ሓዳር ዝፈረሰ ብፍትሕ ዋላ እንተዘይኮነ ምዕራይ ሃፍቲ ሰብኣይን ሰበይትን ዝምልከት ኣብዚ ሕጊ ምዕራፍ 5 ክፍሊ-ክልተ ዝተደንገጉ ከከም ኣግባብነቶም ተፈፀምቲ ይኾኑ፣
2. ብፍላይ ሓዳር ዝፈረሰ ብምኽንያት ሞት ኣብ ዝኾነሉ እዋን ኣብ መንጎ ብህይወት ዘሎ በዓል ሓዳሩን ወረስቲ መዋትን ኣብ ንብረት ክፍፍል ብዝተመልከተ ክርክር እንተለዓለ፣ ብዛዕባ ምዕራይ ሃፍቲ ሰብኣይን ሰበይትን ኣብ ምዕራፍ 5 ክፍሊ ክልተ እዚ ሕጊ ዝተደንገጉ ከከም ኣግባብነቶም ተፈፀምቲ ይኾኑ።

ዓንቀፅ 133. ብዛዕባ ክርክር ሰብኣይን ሰበይትን ዝረኣየሉ ኣግባብ

ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ክርክር ሰብኣይን ሰበይትን ኣብዝርእየሉ እዋን ከምኩነታቱ ኣድላይ ኮይኑ እንተረኺቦ፣ ሰብኣይን ሰበይትን ብሓባር ወይ ነንሕድ ሕዶም እንተዘራርብ፣ ወይ ነቲ ዋኒን እንትምርምርን ምስክር እንትሰምዕን ብዕፅው መጋባእያ ይኸውን።

አንቀጽ 130. ጋብቻ ሳይፈጸም የሚደረጉ ሌሎች ግንኙነቶች

www.abyssinialaw.com

2. ከጋብቻ ስርዓት ወይም ጋብቻ ሳይፈጸም እንደባልና ሚስት አብሮ ከመኖር ውጪ በአንድ ወንድና በአንዲት ሴት መካከል የሚደረጉ ሌሎች ግንኙነቶች በህግ ፊት ምንም ዓይነት ውጤት አይኖራቸውም።
2. በዚህ ህግ ስለጉድፈቻ ልጅ ወይም ልጅነትን ስለመቀበል የተወሰኑት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ከእንደዚህ ያለ ግንኙነት የተወለዱ ህፃናት ከእናታቸው በስተቀር ከሌላ ሰው ጋር ማናቸውም ዓይነት ህጋዊ ግንኙት አይኖራቸውም።

ምዕራፍ ስምንት

በጋብቻ እና በፍቺ እንዲሁም ጋብቻ ሳይፈጸም እንዳባልና ሚስት አብሮ በመኖር የሚነሱ ክርክሮችን ስለመወሰን

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

አንቀጽ 131. ተፈፃሚነት ስለሚኖረው ህግ

በዚህ አዋጅ የተመለከቱት የስነ-ስርዓት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው በዚህ ህግ ውስጥ በተመለከቱት ጉዳዮች ላይ ለሚነሱ ክርክሮች የኢትዮጵያ የፍትሐብሄር ስነ-ስርዓት ህግ ድንጋጌዎች ተፈጻሚነት ይኖራቸዋል።

አንቀጽ 132. የባልና ሚስትን ሀብት ስለማጣራት የተደነገጉት ተፈጻሚ ስለመሆናቸው

1. ጋብቻ የፈረሰው በፍቺ ባይሆንም የባልና ሚስትን ሀብት ስለማጣራት ከዚህ በላይ በምዕራፍ 5 ክፍል ሁለት የተደነገጉት እንደየአግባብነታቸው ተፈጻሚ ይሆናሉ፣
2. በተለይም ጋብቻው የፈረሰው በሞት በሆነ ጊዜ በህይወት ባለው ተጋቢ እና በሟች ወራሾች መካከል የንብረት ክፍፍልን በተመለከተ ክርክር የተነሳ እንደሆነ፣ የባልና ሚስትን ሃብት ስለማጣራት በዚህ ህግ በምዕራፍ 5 ክፍል ሁለት ላይ የተደነገጉት እንደየአግባብነታቸው ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ 133. የባልና ሚስት ክርክር ስለሚታይበት ሁነታ

ማሕበራዊ ፍርድ ቤቱ የባልና ሚስትን ክርክር በሚያይበት ጊዜ እንደነገሩ ሁኔታ አስፈላጊ ሆኖ ካገኘው፣ ባልና ሚስቱን በአንድነት ወይም በተናጠል ሲያነጋግር ወይም ጉዳዩን ሲመረምርና ምስክር ሲሰማ በዝግ ችሎት ይሆናል።

www.abyssinialaw.com

ዓንቀፅ 134. ብዛዕባ ኣወሃህባ ውሳነ

ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ኣድላይን ግቡእን ኮይኑ እንትርኽቦ ፍትሕ ኣብ ዝውሰነሉ እዋን ናይቶም ሰብ ሓዳርን ወይ ኣዝማዶምን ዕቡቕ ሽም ንምሕላው ዝርዝር ጉዳያት ካብ ምቕላዕ ብምቑጣብ ውሳነ ፍትሕ ንምሃብ ዘኽእሉ ምኽንያታት ምህላዎም ጥራሕ ኣብ ውሳነኡ ክስፍር ይኽእል።

ዓንቀፅ 135. ብዛዕባ ይግባኣኒ

ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ፍትሕ ምውሳኑ ጥራሕ መሰረት ብምግባር ይግበኣኒ ምሕታት ኣይከኣልን።

ዓንቀፅ 136. ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ብዛዕባ ህፃናት ኣተሓሓልዋን ኣታሓሕዛን ብዝምልከት ዝህቦ ውሳነ

1. ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ሓዳር ክፈርስ እንትውሰን ህፃናት ምስ መን ክነብሩ ከምዝግባእ፣ ብዛዕባ ትምህርቶምን ኣተሓሓልዋ ጥዕነኦምን፣ ብዛዕባ ቀለቦምን ብሓፈሻ ብዛዕባ ኣነባብረኦምን ከምኡ'ውን ወለድን ደቆምን ክጠያየቑ ብዛዕባ ዘለዎም መሰል ክውስን ኣለዎ።
2. ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ብዝተመልከተ ኩነታት ውሳነ ኣብ ዝህበሉ እዋን ናይ ወለዲ ኣታዊ፣ ዕድመ፣ ጥዕናን ኩነታት መነባብሮን ከምኡ'ውን ዕድመ ህፃናትን ጥቕሞምን ድሌቶምን ዝሕለወሉ ኩነታት ከገናዝብ ኣለዎ።
3. ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ብዛዕባ ህፃናት ኣታሓሕዛን ኣተሓሓልዋን ዝህቦ ውሳነ ብምኽንያት ምልውዋጥ ኩነታት ብምግባር ዝቐርብ ሕቶ ክማሓየሽ ወይ ክልወጥ ይኽእል ።

ዓንቀፅ 137. ሓዳር እንተይተፈፀመ ከምሰብኣይ ን ሰበይትን ሓቢርካ ብዛዕባ ምንባር

ኣብዚ ክፍሊ ዝተመልከቱ ድንጋጌታት ከከም ኣግባብነቶም ኣብ ልዕሊ ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢሮም ኣብ ዝነብሩ ሰባት'ውን ተፈፀምቲ ይኾኑ።

ክፍሊ ክልተ

ብዛዕባ ስልጣን ቤት ፍርዲ

ዓንቀፅ 138. ዝፀንዐ ሓዳር ምህላው

1. ሓዳር ዝተፈፀመ ወይ ዝፀንዐ ብዛዕባ ምዃኑ ክርክር እንድሕር ተላዒሉ ነቲ ዋኒን ሪኡ ክውስን ስልጣን ዝህልዎ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ጥራሕ እዩ።
2. ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ማለት ብኣዋጅ ቁፅሪ 32/1990 ዝተጣየሸ ቤት ፍርዲ እዩ።

አንቀጽ 134. ስለውሳኔ አሰጣጥ

ማሕበራዊ ፍርድ ቤቱ አስፈላጊና ተገቢ ሆኖ ሲያገኘው ፍቺ በሚወሰንበት ጊዜ የተጋቢዎችን ወይም የዘመዶቻቸውን መልካም ስም ለመጠበቅ ዝርዝር ጉዳዮችን ከመተቸት በመቆጠብ ፍቺውን ለመወሰን የሚያስችሉ ምክንያቶች መኖራቸውን ብቻ በውሳኔው ላይ ሊያሰፍር ይችላል።

አንቀጽ 135. ስለይግባኝ

ማሕበራዊ ፍርድ ቤቱ ፍቺ መወሰኑን ብቻ መሰረት በማድረግ ይግባኝ መጠየቅ አይቻልም።

አንቀጽ 136. የልጆችን አጠባበቅና አያያዝ በሚመለከት ማሕበራዊ ፍርድ ቤቱ ስለሚሰጠው ውሳኔ

1. ማሕበራዊ ፍርድ ቤቱ ጋብቻውን እንዲፈርስ ሲወስን ልጆች ከማን ጋር ሊኖሩ እንደሚገባ፣ ስለትምህርታቸው እና ስለጤናቸው አጠባበቅ ስለቀለባቸውና ባጠቃላይ ስለአኗኗራቸው እንዲሁም ወላጆችና ልጆቻቸው ለመጠያየቅ ስላላቸው መብት መወሰን አለበት፣
2. ማሕበራዊ ፍርድ ቤቱ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 በተመለከተው ሁኔታ ውሳኔ በሚሰጥበት ጊዜ የወላጆችን የገቢ፣ የዕድሜ፣ የጤና እና የአኗኗር ሁኔታ እንዲሁም የልጆቹን ዕድሜ፣ ጥቅማቸውና ፍላጎታቸው የሚጠበቅበት ሁኔታ ማገናዘብ ይኖርበታል፣
3. ማሕበራዊ ፍርድ ቤቱ በዚህ አንቀጽ መሰረት ስለልጆች አያያዝና አጠባበቅ የሚሰጠው ውሳኔ የሁኔታዎች መለወጥን ምክንያት በማድረግ በሚቀርብ ጥያቄ ሊሻሻል ወይም ሊለወጥ ይችላል።

አንቀጽ 137. ጋብቻ ሳይፈጸም እንደባልና ሚስት አብሮ ስለመኖር

በዚህ ክፍል የተመለከቱት ድንጋጌዎች እንደየ አግባብነታ ቸው ጋብቻ ሳይፈጸም እንደባልና ሚስት አብረው በሚኖሩ ሰዎችም ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

ክፍል ሁለት

ስለፍርድ ቤት ስልጣን

አንቀጽ 138. የሚጸና ጋብቻ ስለመኖሩ

1. ጋብቻ የተፈጸመ ወይም የሚጸና ስለመሆኑ ክርክር የተነሳ እንደሆነ ጉዳዩን አይቶ ለመወሰን ስልጣን የሚኖረው ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ብቻ ነው።
2. ማህበራዊ ፍርድ ቤት ማለት በአዋጅ ቁጥር 32/1990 የተቋቋመ ፍርድ ቤት ነው።

www.abyssinialaw.com

ዓንቀፅ 139. ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብኣ ይን ሰበይትን ሓቢርካ ምንባር

1. ኣብ መንጎ ሓደ ወዲ ተባዕታይን ሓንቲ ጓል ኣንስተይትን ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢርካ ምንባር ርክብ ብዛዕባ ምንባሩ ክርክር እንድሕር ተላዒሉ ነቲ ዋኒን ሪኡ ክውሰን ስልጣን ዝህልዎ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ጥራሕ'ዩ።
2. ከምኡ'ውን ብምኽንያት እዚ ርክብ ንዝለዓሉ ሞጎታት ውሳነ ዝህብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ጥራሕ እዩ።

ዓንቀፅ 140. ሕቶ ፍትሕ፣ ብምኽንያት ፍትሕ ዝለዓል ክትዓት ፍትሕ ንምፍፃሙ ምርግጋፅን

1. ብሰብኣይን ሰበይትን ወይ ካብ ክልቲኦም ብሓዲኦም ዝቐርብ ሕቶ ፍትሕ ንክውሰን ዝቐርብ ናብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ጥራሕ እዩ፣
2. ብምኽንያት ፍትሕ ዝለዓል ክትዕ ዝቐርብ ናብቲ ውሳነ ፍትሕ ዝሃበ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ'ዩ።
3. ውሳነ ፍትሕ ዝተውሃበ ምኻኑን ዘይምኻኑን ምርግጋፅ ዝኽእል ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ'ዩ።

ዓንቀፅ 141. ኣብ ውሽጢ ሓዳር ዝፍጠር ዘይምርድዳእ

1. ኣብ መንጎ ሰብኣይን ሰበይትን ኣብ ውሽጢ ሓዳር ዝለዓሉ ፀገማት መርሚሮም ዳይነት ዝህቡ ኣብቲ ሰብኣይን ሰበይትን ዝነብሩሉ ዝርከቡ ዳያኑ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ እዮም፣
2. ሰብኣይን ሰበይቲን ጉዳዮም ብውልቀ ብዝመረፅዎም ሽማግለታት ክረኣየሎም እንተደልዮም ግና ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተገለፀ ድንጋገ ዝኽልክሎም ኣይኾውንን።

ዓንቀፅ 142. ብምኽንያት ሞት ዝፈርስ ሓዳር

ሓዳር ዝፈረሰ ብምኽንያት ሞት ሰብኣይ ወይ ሰበይቲ ኣብ ዝኾነሉ እዋን ነዚ ስዒቡ ዝለዓል ክትዕ ዝቐርብ ናብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ እዩ። ከምኡ' ውን ነዚ መርሚሩ ውሳነ ክህብ ስልጣን ዘለዎ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ እዩ።

ምዕራፍ ትሻዓተ

ብዛዕባ ሓዳር ምዝገባ

ዓንቀፅ 143. ዓይነት መርትዖ ሓዳር

1. ሓዳር ዝተፈፀመ ምኻኑ ዘጠራጥር ወይ ዘካትዕ ኮይኑ እንትርከብ ምስክር ወረቐት ሓዳር ምዝገባ ብምቕራብ ይረጋገፅ፣

አንቀጽ 139. ጋብቻ ሳይፈጸም አብሮ ስለመኖር

1. በአንድ ወንድና በአንዲት ሴት መካከል ጋብቻ ሳይፈጸም እንደባልና ሚስት አብሮ የመኖር ግንኙነት ስለመኖሩ ክርክር የተነሳ እንደሆነ ጉዳዩን አይቶ ለመወሰን ስልጣን የሚኖረው ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ብቻ ነው፣
2. እንዲሁም በዚህ ግንኙነት ምክንያት ለሚነሱ ክርክሮች ውሳኔ የሚሰጠው ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ብቻ ነው።

አንቀጽ 140. የፍቺ ጥያቄ፣ በፍቺ ምክንያት የሚነሱ ክርክሮችና ፍቺ መፈጸሙን ማረጋገጥ

1. በባልና ሚሰት ወይም ከሁለቱ በአንደኛው የሚቀርብ የፍቺ ጥያቄ እንዲወሰን የሚቀርበው ወደ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ብቻ ነው፣
2. በፍቺ ምክንያት የሚነሳ ክርክር የሚቀርበው ወደ የፍቺ ውሳኔ ለሰጠው ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ነው፣
3. የፍቺ ውሳኔ የተሰጠ መሆኑና አለመሆኑን ማረጋገጥ የሚችል ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ነው።

አንቀጽ 141. በጋብቻ ውስጥ ስለሚፈጠሩ አለመግባባቶች

1. በባልና ሚስት መካከል በትዳራቸው ውስጥ የሚነሱ ችግሮች መርምረው ዳኝነት የሚሰጡ ባልና ሚስት በሚኖሩበት ቦታ የሚገኙ የማሕበራዊ ፍርድ ቤት ዳኞች ናቸው፣
2. ባልና ሚስት ጉዳያቸው በግል በመረጥዋቸው ሽማግሌዎች እንዲታይላቸው ከፈለጉ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተገለጸው ድንጋጌ የሚከለክላቸው አይሆንም።

አንቀጽ 142. በሞት ምክንያት የሚፈርስ ጋብቻ

ጋብቻ የፈረሰው በባል ወይም ሚስት ሞት ምክንያት በሆነበት ጊዜ ይህን ተከትሎ የሚነሳ ክርክር የሚቀርበው ወደ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ነው። እንዲሁም ይህንን መርምሮ ውሳኔ የመስጠት ስልጣን ያለው ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ነው።

ምዕራፍ ዘጠኝ

ስለጋብቻ ምዝገባ

አንቀጽ 143. የጋብቻ ማስረጃ ዓይነት

1. ጋብቻ የተፈጸመ ለመሆኑ የሚያጠራጥር ወይም የሚያከራክር ሆኖ ሲገኝ የጋብቻ ምዝገባ የምስክር ወረቀት በማቅረብ ይረጋገጣል፣

2. ምስክር ወረቐት ሓዳር ምዝገባ እንተጠፊኡ በቶም ኣብቲ ምዝገባ ምስክር ወረቐት ሓዳር ዝፈረሙ መሰኻኽር ወይ ነቲ ሓዳር ዝመዝገበ ሰራሕተኛ ብምምስካር ሓዳር ዝተፈፀመ ምዃኑ ምርግጋፅ ይከኣል።

ክፍሊ ሓደ
ኣመዳድባ ሰራሕተኛታት ምዝገባ ሓዳር

ዓንቀፅ 144. ብብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝምደቡ ብዛዕባ ምኳኖም

1. ብብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝምደቡ ሰራሕተኛታት ምዝገባ ሓዳር መንግስቲ ኣድላይ እዩ ኣብ ዝበሎ ቦታ ቤት ፅሕፈት ከጣይሽ ይኽእል፣
2. ኣብ ሕድ ሕድ ቤት ፅሕፈት ዝምደቡ ዋናን ሓገዝን ሰራሕተኛታት ሓዳር ምዝገባ እንተህልው፣ ዋና ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ ብዝኾነ ምኽንያት ኣብ ስርሑ ኣብዘይርከበሉ እዋን ሓጋዚ ሰራሕተኛ ሓዳር ምዝገባ ተተኪኡ ይሰርሕ፣
3. እቲ ዋና ሰራሕተኛ ሓዳር ምዝገባ ኣብ ዘይህልወሉ እዋን ሓጋዚ ሰራሕተኛ ሓዳር ምዝገባ ዝፍፅሞ ምዝገባ ማዕረ ተቐባልነትን ዋጋን ይህልዎ፣
4. ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣድላይ ኮይኑ እንተረኺቡ ስራሕቲ ሓዳር ምዝገባ ኣግባብ ኣለዎ ንዝብሎ ቢሮ ወይ ቤት ፅሕፈት ብሓላፊነት ክህቦ ይኽእል'ዩ።

ዓንቀፅ 145. ብዛዕባ ምዝገባ ፍትሕ፣ ልደትን ሞትን

ምዝገባ ፍትሕ፣ ልደትን ሞትን ኣብ ኣንቀፅ 144 ብዝተጠቀሰ ሰራሕተኛ ምዝገባ ሓዳር ብተመሳሳሊ ኣግባብ ዝፍፀም ይኸውን።

ክፍሊ ክልተ
ተግባር ሰራሕተኛ ሓዳር ምዝገባ

ዓንቀፅ 146. መትከል

1. ተግባር ሰራሕተኛ ሓዳር ምዝገባ ኣብቲ ዝተመደበሉ ቤት ፅሕፈት ዝፍፀም ሓዳር ምምዝጋብን ሰነዳት ዓቒብካ ምቕማጥን'ዩ ፣
2. ሰብ ሓዳር ወይ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ኣብ ዝሓትዎ እዋን ትኽክለኛ ቅዳሕ ሓዳር ምዝገባ ይህብ።

ዓንቀፅ 147. ኣታሓሕዛ ሰነድ ምዝገባ

ኣብ ሕድ ሕድ ቤት ፅሕፈት ዝምደቡ ሰራሕተኛታት ምዝገባ ሓዳር ነዚ ስራሕ ጥራሕ ዝውዕል ዝተፈለየ መዝገብ ይህልዎም።

www.abyssinialaw.com

2. የጋብቻ ምዝገባ የምስክር ወረቀት ከጠፋ የጋብቻ ምዝገባ ምስክር ወረቀት ላይ የፈረሙ ምስክሮች ወይም ጋብቻውን የመዘገበ ሰራተኛ በማስመስከር ጋብቻ የተፈጸመ መሆኑን ማረጋገጥ ይቻላል።

ክፍል አንድ
የጋብቻ ምዝገባ ሰራተኞች አመዳደብ

አንቀጽ 144. በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስለመመደባቸው

1. በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የሚመደቡ የጋብቻ ምዝገባ ሰራተኞች መንግስት አስፈላጊ ነው በሚለው ቦታ የጋብቻ ምዝገባ ጽህፈት ቤት ሊያቋቁም ይችላል፣
2. በእያንዳንዱ ጽህፈት ቤት የሚመደቡ ዋና እና ረዳት የጋብቻ ምዝገባ ሰራተኞች ሲኖሩ፣ ዋና የጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ በሆነ ምክንያት በስራ ገበታው በማይገኝበት ጊዜ ረዳት የጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛው ተተክቶ ይሰራል፣
3. ዋናው የጋብቻ ምዝገባ ሰራተኛ በማይኖርበት ጊዜ ረዳት የጋብቻ ምዝገባ ሰራተኛው የሚያከናውነው ምዝገባ እኩል ተቀባይነትና ዋጋ ይኖረዋል፣
4. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው የጋብቻ ምዝገባ ሰራዎች አግባብነት አለው ለሚለው ቢሮ ወይም ጽህፈት ቤት በኃላፊነት ሊሰጠው ይችላል።

አንቀፅ 145. ስለፍች፣ ልደትና ሞት ምዝገባ

የፍች፣ ልደትና ሞት ምዝገባ በአንቀፅ 144 በተጠቀሰው የጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ በተመሳሳይ አገባብ የሚፈፀም ይሆናል።

ክፍል ሁለት
የጋብቻ ምዝገባ ሰራተኛ ተግባር

አንቀጽ 146. መሰረቱ

1. የጋብቻ ምዝገባ ሰራተኛ ተግባር በተመደበበት ጽህፈት ቤት የሚፈጸምውን ጋብቻ መመዝገብና ሰነዶች ጠብቆ ማስቀመጥ ነው፣
2. ተጋቢዎች ወይም ፍርድ ቤት በሚጠይቁት ጊዜ የጋብቻ ምዝገባው ትክክለኛና ቅጅ ይሰጣል።

አንቀጽ 147. የምዝገባ ሰነድ አያያዝ

በእያንዳንዱ ጽህፈት ቤት የሚመደቡ የጋብቻ ምዝገባ ሰራተኞች ለዚህ ስራ ብቻ የሚውል የተለየ መዝገብ ይኖራቸዋል።

www.abyssinialaw.com

ዓንቀፅ 148. ሰነድ ሓዳር ምዝገባ ክሕዞም ዝግባእ ዝርዝር ነገራት

1. ሙሉእ ሽም ሰብኣይን ሰበይትን፣ ዝተወለድሉ ዕለትን ቦታን፣
2. ሓዳር እንትፍፀም ዝነበሩ መሰኻኽር ሽም፣
3. ሓዳር ዝተፈፀመሉ ቦታ፣
4. ሓዳር ዝተፈፀመሉ ዕለትን ዓመተ ምህረትን፣
5. ሽምን ፊርማን ስነ-ስርዓት ሓዳር እንትፍፀም ወይ ብድሕሪኡ ነቶም ተማራዓውትን መሰኻኽርን ተቐቢሉ ዘፈራረሞም ሰራሕተኛ ምዝገባ ሓዳር።

ዓንቀፅ 149. ዝተፈፀመ ሓዳር ዝምዝገበሉ እዋን

1. ብዝኾነ ስርዓት ሓዳር ዝፈፀሙ ሰብኣይን ሰበይትን ኣብቲ ሓዳር ዝተፈፀመሉ ዕለት ወይ ድሕሪኡ ኣብ ሓዳር ዝተፈፀመሉ ቦታ ወይ ኣብዝነብርሉ ቦታ ናብ ዝርከብ ቤት ፅሕፈት ሓዳር ምዝገባ ብኣካል ብምቕራብ ክምዝገቡ ኣለዎም።

2. ኣብ ንኡስ ኣንቀፅ 1 ዝተጠቐሰ ሕልው ኮይኑ እቲ ምዝገባ ዝካየድ ሓዳር ካብዝተፈፀመሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ሽድሽተ ወርሒ ጥራሕ ክኸውን ኣለዎ።

ዓንቀፅ 150. ተቐባልነት ሓዳር

ኣብ ቤት ፅሕፈት ሓዳር ምዝገባ ቀሪቡ ሕጋዊ መዐቀኒታት ኣማሊኡ ዝተመዝገበ ሓዳር ሙሉእ ተቐባልነት ኣለዎ።

ዓንቀፅ 151. ግቡእ ሓዳር መዝጋቢ ሰራሕተኛ

1. ኣብ ኢዱ ዝርከቡ ሰነዳት ሓዳር ምዝገባ ብግቡእን ብጥንቃቐን ምሓዝ፣
2. ኣብ ሓለውኡ ዝርከቡ ሰነዳት ሓዳር ምዝገባ ብሕጊ ኣብ ዝተወሰነሉ እዋን ውሽጢ ናብ ብልዕሊኡ ዘሎ ሓዳር ምዝገባ መሓውር ምትሕልላፍ፣
3. ኣብ ኢዱ ዝርከቡ ሰነዳት ምዝገባ ሓዳር ብተፈጥሮ ይኹን ብኻልኦት ምኽንያታት ጉድኣት እንተበፂሑዎም ብቕልጡፍ ናብ ብልዕሊኡ ዘሎ ኣካል ሪፖርት ምግባር፣
4. ኣብ መንጎ ተመራዓውቲ ፡-
   ሀ) ካሊእ ስሩዕ ሓዳር ዘይብሎም ምዃኖም፣
   ለ) ዝምድና ስጋ ወይ ሓዳር ዘይብሎም ምዃኖም፣
   ሐ) ተመራዓውቲ ዕድሚኦም 18 ዓመት ዝመልአ ምዃኑ፣
   መ) ተመራዓውቲ ብኣካል ዝቐረቡ ምዃኖምን፣
   ረ) መሰኻኽር ኣብ ቅድሚ ተመራዓውቲ ምስክርነቶም ዝሃቡ ምዃኖም ናይ ምርግጋፅ ሓላፊነት ኣለዎ።

አንቀጽ 148. የጋብቻ ምዝገባ ሰነድ ሊይዛቸው የሚገባ ዝርዝር ነገሮች

1. የባልና ሚስት ሙሉ ስም፣ የተወለዱበት ዕለትና ቦታ፣
2. ጋብቻው ሲፈጸም የነበሩ ምስክሮች ስም፣
3. ጋብቻው የተፈጸመበት ቦታ፣
4. ጋብቻው የተፈጸመበት ዕለትና ዓመተ ምህረት፣
5. የጋብቻው ስነ-ስርዓት ሲፈጸም ወይም ከዛ በኃላ ተጋቢዎቹንና ምስክሮቹን ተቀብሎ ያፈራረማቸው የጋብቻ ምዝገባ ሰራተኛ ስምና ፊርማ።

አንቀጽ 149. የተፈጸመው ጋብቻ የሚመዘገብበት ጊዜ

1. በማንኛውም ስርዓት ጋብቻ የፈጸሙ ባልና ሚስት ጋብቻ በተፈጸመበት ዕለት ወይም ከዛ በኃላ ጋብቻ በተፈጸመበት ቦታ ወይም በሚኖሩበት ቦታ ወደሚገኘው የጋብቻ ምዝገባ ጽህፈት ቤት በአካል በመቅረብ መመዝገብ አለባቸው።

2. በንኡስ ኣንቀፅ 1 የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ ምዝገባው የሚካሄደው ጋብቻው ከተፈፀመበት ቀን ጀምሮ በስድስት ወራት ውስጥ ብቻ መሆን ኣለበት።

አንቀጽ 150. የጋብቻው ተቀባይነት

በጋብቻ ምዝገባ ጽህፈት ቤት ቀርቦ ሕጋዊ መስፈርቶችን አሟልቶ የተመዘገበ ጋብቻ ሙሉ ተቀባይነት አለው።

አንቀጽ 151. የጋብቻ ምዝገባ ሰራተኛ ግዴታ

1. በእጁ ላይ የሚገኙትን የጋብቻ ምዝገባ ሰነዶች በተገቢውና በጥንቃቄ መያዝ ፣
2. በእርሱ ጥበቃ የሚገኙትን የጋብቻ ምዝገባ ሰነዶች በህግ በተወሰነለት ጊዜ ውስጥ ከእርሱ በላይ ወደአለው የጋብቻ መዝጋቢ አካል ማስተላለፍ፣
3. በእጁ የሚገኙትን የጋብቻ ምዝገባ ሰነዶች በተፈጥሮ ይሁን በሌሎች ምክንያቶች ጉዳት ቢደርስባቸው በፍጥነት ለበላይ አካል ሪፖርት ማድረግ፣
4. በተጋቢዎቹ መካከል፡-
   ሀ. ሌላ መደበኛ ጋብቻ የሌላቸው መሆኑን፣
   ለ. የስጋ ወይም የጋብቻ ዝምድና የሌላቸው መሆኑን፣
   ሐ. ተጋቢዎቹ ዕድሜያቸው 18 ዓመት የሞላው መሆኑን፣
   መ. ተጋቢዎቹ በአካል የቀረቡ መሆናቸውን፣
   ረ. ምስክሮች በተጋቢዎች ፊት ምስክርነታቸው የሰጡ መሆናቸው የማረጋገጥ ሃላፊነት አለበት።

ዓንቀፅ 152. <u>ቅፅዓት</u>

ኣብዚ ምዕራፍ ዝተደንገጉ ሕጊታት ብምትሕልላፍ ስራሕቲ ሓዳር ምዝገባ ኣብ ልዕሊ ዝፈፀሙ ስራሕተኛታት ምዝገባ ሓዳር ኣብ መቕፅዒ ሕጊ ገበን ዝተደንገጉ ቅፅዓታት ተፈፀምቲ ይኾኑ።

<u>ምዕራፍ ዓሰርተ</u>

<u>ብዛዕባ ተወላድነት</u>

<u>ክፍሊ ሓደ</u>

<u>ኣቦነትን ኣደነትን ብዛዕባ ምፍላጥ</u>

<u>ንኡስ ክፍሊ ሓደ</u>

<u>ሓፈሻዊ ድንጋገ</u>

ዓንቀፅ 153. <u>ናይዚ ሕጊ ድንጋገታት መገደድቲ ብዛዕባ ምዃኖም</u>

እቲ ሕጊ ብግልፂ ዝፈቅድ እንተዘይኮይኑ ብዛዕባ ምፍላጥ ኣቦነትን ኣዶነትን ኣብዚ ሕጊ ዝተመልከቱ ድንጋገታት ብስምምዕነት ክልወጡ ኣይኽእሉን።

ዓንቀፅ 154. <u>ብዛዕባ ምርግጋፅ ኣዶነት</u>

ኣዶ ዝተበሃለት ሰበይቲ ነቲ ቆልዓ ብምውላዳ ጥራሕ ኣዶነታ ይረጋገፅ።

ዓንቀፅ 155. <u>ብዛዕባ ምርግጋፅ ኣቦነት</u>

1. እቲ ቆልዓ ኣብዝተጠነሰሉ ወይ ኣብ ዝተወለድሉ እዋን ኣብ መንጎ እታ ኣደን ሓደ ወዲ ተባዕታይን ብሕጊ ዝተፈለጠ ርክብ ምንባሩ ብምርግጋፁ ምኽንያት ኣቦነት ይረጋገፅ፣
2. ኣቦ ነቲ ቆልዓ ውላደይ እዩ ኢሉ ብምቕባሉ ምኽንያት ኣቦነት ክረጋገፅ ይኽእል፣
3. ብማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ብዝውሃብ ውሳነ'ውን ኣቦነት ክፍለጥ ምግባር ይከኣል።

<u>ንኡስ ክፍሊ ክልተ</u>

<u>ኣቦነት ብሕጊ ግምት ዝፍለጥ ብዛዕባ ምዃኑ</u>

ዓንቀፅ 156. <u>በዓል ሓዳር ኣቦ'ዩ ተባሂሉ ዝግመት ብዛዕባ ምዃኑ</u>

ኣብ ውሽጢ ሓዳር ዝተጠነሰ ወይ ዝተወለደ ቆልዓ ኣቡኡ እዩ ዝበሃል እቲ በዓል ሓዳራ እዩ ።

ዓንቀፅ 157. <u>ሓፈሻዊነት እቲ ግምት</u>

1. ህፃን ምስ ኣዶ ዘለዎ ርክብ ብዝኾነ ኩነታት ዝተረጋፀ ዋላ እኳ እንተኾነ ኣብ ዓንቀፅ 155 ዝተመልከተ ድንጋገ ተፈፃምነት ይህልዎ፣
2. ናይቲ ቆልዓ ናይ ልደት ምስክር ወረቐት እቲ በዓል ሓዳራ ንኣዲኡ ኣቦ ዘይምዃኑ ወይ ኣቦ እቲ ቆልዓ ካሊእ ሰብ ምዃኑ ዘመላኽት ዋላኳ እንተኾነ እዚ ድንጋገ ተፈፃምነት ይህልዎ፣

አንቀጽ 152. <u>ቅጣት</u> www.abyssinialaw.com

በዚህ ምዕራፍ የተደነገጉ ሕጎች በመተላለፍ የጋብቻ ምዝገባ ስራዎች የፈጸሙ የጋብቻ ምዝገባ ስራተኞች ላይ በወንጀል ህግ የተደነገጉ ቅጣቶች ተፈጻሚዎች ይሆናሉ።

<u>ምዕራፍ አስር</u>

<u>ስለመወለድ</u>

<u>ክፍል አንድ</u>

<u>አባትነትንና እናትነትን ስለማወቅ</u>

<u>ንዑስ ክፍል አንድ</u>

<u>አጠቃላይ ድንጋጌ</u>

አንቀጽ 153. <u>የሕጉ ድንጋጌዎች አስገዳጅ ስለመሆናቸው</u>

ሕጉ በግልጽ የሚፈቅድ ካልሆነ በስተቀር አባትነትና እናትነትን ስለማወቅ የተመለከቱት የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች በስምምነት ሊለወጡ አይችሉም።

አንቀጽ 154. <u>እናትነትን ስለማረጋገጥ</u>

እናት የተባለችው ሴት ልጁን የወለደችው በመሆንዋ ብቻ እናትነቷ ይረጋገጣል።

አንቀጽ 155. <u>አባትነት ስለማረጋገጥ</u>

1. ልጁ በሚጸነስበት ወይም በሚወለድበት ጊዜ በእናትየዋና በአንድ ወንድ መካከል በህግ የታወቀ ግንኙነት መኖሩን በመረጋገጡ ምክንያት አባትነት ይረጋገጣል፣
2. አባትየው ልጁን ልጄ ነው ሲል በመቀበሉ ምክንያትም አባትነት ሊረጋገጥ ይችላል፣
3. በማሕበራዊ ፍርድ ቤት በሚሰጥ ውሳኔም አባትነት እንዲታወቅ ሊደረግ ይችላል።

<u>ንዑስ ክፍል ሁለት</u>

<u>አባትነት በሕግ ግምት የሚታወቅ ስለመሆኑ</u>

አንቀጽ 156. <u>ባል አባት ነው ተብሎ የሚገመት ስለመሆኑ</u>

በጋብቻ ውስጥ የተጸነሰ ወይም የተወለደ ልጅ አባቱ ነው የሚባለው ባልየው ነው።

አንቀጽ 157. <u>የግምቱ አጠቃላይነት</u>

1. ከልጁ ጋር ያለው የእናት ግንኙነት በየትኛውም ዘዴ የተረጋገጠ ቢሆንም በአንቀጽ 155 የተመለከተው ድንጋጌ ተፈጻሚት ይኖረዋል፣
2. የልጁ የልደት ምስክር ወረቀት ባልየው አባት ያለመሆኑን ወይም የልጅ አባት ሌላ ሰው መሆኑን የሚያመላክት ቢሆንም እንኳን ይኸው ድንጋጌ ተፈጻሚነት ይኖረዋል፣

www.abyssinialaw.com

3. ልዕል ክብል ዝተመልከተ ኩነታት ኣብ ዘጋጠመ እዋን እቲ ናይ ልደት ምስክር ወረቐት ክእረም ይግበር።

ዓንቀፅ 158. ጥንሲ ብዛዕባ ዝፀንሓሉ እዋን

1. ሓዳር ካብ ዝተፈፀመ ድሕሪ 90 መዓልቲታት ወይ ሓዳር ምስፈረሰ ኣብ ውሽጢ 300 መዓልቲታት ዝተወለደ እንተኾይኑ እቲ ቆልዓ ኣብ ውሽጢ ሓዳር ከምዝተጠነሰ ይቑፀር፣
2. ነዚ ተፃባኢ ዝኾነ መርትዖ ተቐባልነት ኣይህልዎን።

ዓንቀፅ 159. በዓል ሓዳር ምጥፋእ

ኣብዚ ኣዋጅ ብዛዕባ ኣቦነት ዝተደንገጉ ናይ ሕጊ ግምታት "ብሕጊ ኣቦ እዩ" ዝተብሃለ ሰብ ምጥፋእ ብፍርዲ ካብ ዝተነገረ እዋን ብዛዕባ ምንባሩ ወረ ካብዝተሰምዐሉ ዕለት ናይ መወዳእታ እዩ ካብ ዝተባሃለሉ ድሕሪ 300 ማዓልቲታት ንዝተወለደ ቆልዓ ተፈፃምነት ኣይህልዎን።

ዓንቀፅ 160. ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብኣ ን ሰበይትን ሓቢርካ ብምንባር ብዛዕባ ዝተወለደ ቆልዓ

1. ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢሮም ኣብ ዝነብሩ እዋን ዝተጠነሰ ወይ ዝተወለደ ቆልዓ ኣቡኡ በዚ ርክብ ምስ ኣዲኡ ሓቢሩ ዝነብር ሰብ እዩ።
2. ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 156ን 157ን ዝተመልከቱ ድንጋገታት ኣብዚ ዓንቀፅ ንዝተመልከተ ሕጋዊ ግምት'ውን ተፈፃምነት ኣለዎም።

ንኡስ ክፍሊ ሰለስተ

ውላድ ብዛዕባ ምቕባል

ዓንቀፅ 161. (1) መትከል

ብመሰረት ልዕል ክብሉ ዝተመልከቱ ድንጋገታት ኣቦኡ ነቲ ቆልዓ ክፍለጥ እንድሕር ዘይተኻኢሉ ኣቦ "ውላደይ'ዩ" ኢሉ ብምቕባሉ ክፍለጥ ይከኣል።

ዓንቀፅ 162. (2) ትርጉም

1. ሓደ ሰብ ንሓደ ዝተጠነሰ ወይ ንዝተወለደ ቆልዓ ውላዱ ምኳኑ ዝፍለጥ "ኣቡኡ ኣነ እየ" ብምባል ባዕሉ ኣሚኑ ብምቕባል ቃሉ ዝሃበ እንተኾይኑ ኣቦ እቲ ቆልዓ ምኳኑ ተቐቢሉ ይበሃል፣
2. እቲ ዝሀቦ ቃል ዘስዕቦ ውፅኢት ፈሊጡ እዩ ዝተዛረቦ ኢልካ ምምርማር ኣድላይ ኣይኮነን።

3. ከዚህ በላይ የተመለከተው ሁኔታ ባጋጠመ ጊዜ የልደት የምስክርት ወረቀቱ እንዲታረም ይደረጋል።

አንቀጽ 158. እርግዝናው ስለሚቆይበት ጊዜ

1. ጋብቻው ከተፈጸመ ከ90 ቀናት በኃላ ወይም ጋብቻው በፈረሰ በ300 ቀናት ውስጥ የተወለደ እንደሆነ፣ ልጁ በጋብቻው ውስጥ እንደተጸነሰ ይቆጠራል።
2. ለዚህ ተቃራኒ የሆነ ማስረጃ ተቀባይነት አይኖረውም።

አንቀጽ 159. የባልየው መጥፋት

በዚህ አዋጅ ስለአባትነት የተደነገጉት የሕግ ግምቶች "በሕግ አባት ነው" የሚባለው ሰው መጥፋቱ በተነገረበት ፍርድ ላይ ስለመኖሩ ወሬ የተሰማበት የመጨረሻ ቀን ነው ከተባለበት ከ300 ቀናት በኃላ የተወለደ ልጅ ተፈጻሚነት አይኖረውም።

አንቀጽ 160. ጋብቻ ሳይፈጸም እንደባልና ሚስ ት አብሮ በመኖር ስለተወለደ ልጅ

1. ጋብቻ ሳይፈጸም እንደባልና ሚስት አብረው በሚኖሩበት ጊዜ የተጸነሰ ወይም የተወለደ ልጅ አባቱ በዚህ ግንኙነት ከእናትየዋ ጋር አብሮ የሚኖረው ሰው ነው፣
2. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 156 እና 157 የተመለከቱት ድንጋጌዎች በዚህ አንቀጽ ለተመለከተው የህግ ግምትም ተፈጻሚነት አላቸው።

ንዑስ ክፍል ሶስት

ልጅነትን ስለመቀበል

አንቀጽ 161. (1) መሰረቱ

ከዚህ በላይ በተመለከቱት ድንጋጌዎች መሰረት የልጁ አባት ሊታወቅ ያልቻለ እንደሆነ አባትየው "ልጄ ነው" ሲል በመቀበሉ ሊታወቅ ይችላል።

አንቀጽ 162. (2) ትርጓሜ

1. አንድ ሰው አንድን የተጸነሰ ወይም የተወለደ ልጅ የእርሱ ልጅ መሆኑን የሚታወቀው "አባቱ እኔ ነኝ" ብሎ አምኖ በመቀበል ቃሉን የሰጠ እንደሆነ የልጁ አባት መሆኑን ተቀበለ ይባላል፣
2. ይህ የሰጠው ቃል የሚያስከትለው ውጤት አውቆነው የተናገረው ብሎ መመርመር አስፈላጊ አይደለም።

www.abyssinialaw.com

ዓንቀፅ 163. (3) ስርዓት (ፎርም)

ሓደ ሰብ ኣብ ቅድሚ ሓዳር መዝጋቢ ኣካል ብምቕራብ ኣቦ ምዃኑ ብምግላፅ ዝህቦ ቃል ወይ ብፅሑፍ ብዝገብሮ ኑዛዘ ወይ ብኻሊእ ብዝኾነ ዓይነት ስልጣን ብዝተውሃቦ በዓል ስልጣን ብዝተረጋገፀ ሰነድ ኣቢሉ ኣቡኡ ምዃኑ ብምግላፅ ውላዱ ምዃኑ ምቕባል ይከኣል።

ዓንቀፅ 164. ብዛዕባ ወኪልነት

1. ዋላ'ኳ ንኣካል መጠን ዘይበፅሖ እንተኾነ ውላዳይ እዩ ኢሉ ቃል ክህብ ዝኽእል ኣቦ ጥራሕ እዩ፣
2. ቃሉ ካሊእ ሰብ ክህበሉ ምግባር ዝኽእል ብማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ዝፀደቐ ፍሉይ ስልጣን ውክልና ብምሃብ ጥራሕ ይኸውን፣
3. ብፍርዲ ዝተኸልከለ ሰብ ቃሉ ብባዕሉ ወይ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ እንትፈቅድ ብሽሙ ብሕጋዊ ወኪሉ ኣቢሉ ክህብ ይኽእል።

ዓንቀፅ 165. ብዛዕባ ምሟት ኣቦ

ኣቦ እቲ ቆልዓ ዝሞተ ወይ ፍቓዱ ክህብ ዘይኽእል ኣብዝኾነሉ እዋን ካብ ንኣቡኡ ወላዲ ሓደ ክንድኡ ኮይኑ ነቲ ቆልዓ ክቕበሎ ይኽእል።

ዓንቀፅ 166. ብዛዕባ ምቕባል ኣቦነት ኣዶ ዘይምእማና

1. ኣዶ እቲ ቆልዓ ነቲ ብኣቦነት ዝተቐበለ ሓቅነት ዘለዎ ምዃኑ እንድሕር ዘይኣሚና ኣቦ ውላደይ እዩ ኢሉ ዝህቦ ቃል ኣብ ቅድሚ ሕጊ ውፅኢት የብሉን፣
2. ኣዶ እቲ ቆልዓ ዝሞተት ወይ ፍቓዳ ክትገልፅ ዘይትኽእል ኮይና እንትትርከብ ነቲ ምእማን ቃል ካብ ወላዲ ኣዶ ብሓዲኡ ክውሃብ ይኽእል፣
3. ወለዲ ኣዶ እቲ ቆልዓ ኣብዘይህልወሉ እዋን ንላዕሊ ዝቐፀር ካሊእ ወላዲ ወይ ብፍርዲ ዝተኸልከለ ሰብ እንተኾይኑ ድማ ብመማሓዳሪኡ ክወሃብ ይክእል።

ዓንቀፅ 167. ብዛዕባ እቲ ቆልዓ ንኣካለ መጠን ምብፃሕ

ኣቦ'ቲ ቆልዓ ንውላዱ ዝተቐበሎ ንኣካለ መጠን ድሕሪ ምብፅሑ እንተኾይኑ ኣቦ ነቲ ቆልዓ ምቕባሉ ውፅኢት ዝረክብ እቲ ቆልዓ ነቲ ኣቦነት ዝተቐበሎ እንተኾይኑ'ዩ ።

ዓንቀፅ 168. ኩነታት ኣሚንካ ምቕባል

ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 165 ን 166ን ዝተመለከቱ ሰባት ተግባር ኣቦነት ምቕባል ምፍፃሙ ካብዝፈለጡሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ መቃወሚ ክርክር እንተዘይኣሊዒሎም ኣሚኖም ከምተቐበሉዎ ይቑፀር።

አንቀጽ 163. (3) ስርዓት (ፎርም)

አንድ ሰው በጋብቻ መዝጋቢ ሰራተኛ ፊት በመቅረብ አባት መሆኑን በመግለጽ በሚሰጠው ቃል ወይም በጽሑፍ በሚያደርገው ኑዛዜ ወይም በሌላ በማናቸውም ስልጣን በተሰጠው ባለስልጣን በተረጋገጠ ሰነድ አማካይነት አባት መሆኑን በመግለጽ ልጅነትን ለመቀበል ይችላል።

አንቀጽ 164. ስለወኪልነት

1. አካለ መጠን ያልደረሰ ቢሆንም እንኳን ልጄ ነው ሲል ቃል ለመስጠት የሚችለው አባት ብቻ ነው፣
2. ቃሉን ሌላ ሰው እንዲሰጥለት ማድረግ የሚቻለው በማሕበራዊ ፍርድ ቤት የጸደቀ ልዩ የውክልና ስልጣን በመስጠት ብቻ ይሆናል፣
3. በፍርድ የተከለከለ ሰው ቃሉን በራሱ ወይም ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ሲፈቅድ በእርሱ ስም በሕጋዊ ወኪሉ አማካይነት ሊሰጥ ይችላል።

አንቀጽ 165. የአባትየው ስለመሞት

የልጁ አባት የሞተ ወይም ፍቃዱን ለመስጠት የማይችል በሆነ ጊዜ ከአባትየው ወላጆች አንዱ በእርሱ ስም ልጁን ሊቀበል ይችላል።

አንቀጽ 166. እናት የተቀባዩን አባትነት ስላለማመንዋ

1. የልጁ እናት የተቀባዩን አባትነት እውነትነት ያለው መሆኑን ካለመነች በስተቀር አባት ልጄ ነው ሲል የሚሰጠው ቃል በህግ ፊት ውጤት አይኖረውም፣
2. የልጅ እናት የሞተች ወይም ፍቃድዋን ለመግለጽ የማትችል ሆና የተገኘች እንደሆነ፣ የእምነት ቃሉ ከልጁ እናት ወላጆች በአንደኛው ሊሰጥ ይችላል፣
3. የልጁ እናት ወላጆች በሌሉ ጊዜ፣ ወደ ላይ በሚቆጠር ሌላ ወላጅ፣ ወይም በፍርድ የተከለከለ ሰው ከሆነ ደግሞ አሳዳሪው ሊሰጥ ይችላል።

አንቀጽ 167. ስለልጁ ለአካለ መጠን መድረስ

ልጅነትን የመቀበሉ ተግባር የተከናወነው ልጁ አካለ መጠን ከደረሰ በኃላ የሆነ እንደሆነ አባት ልጁን መቀበሉን ውጤት የሚገኘው ልጁ አባትነቱን የተቀበለ እንደሆነ ነው።

አንቀጽ 168. እምኖ የመቀበል ሁኔታ

በዚህ አዋጅ አንቀጽ 165 እና 166 የተመለከቱት ሰዎች፣ የመቀበሉ ድርጊት መከናወኑን ካወቁበት ቀን ጀምሮ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ የመቃወሚያ ክርክር ያላነሱ እንደሆነ አምነው እንደተቀበሉ ይቆጠራል።

www.abyssinialaw.com

ዓንቀፅ 169. ብዛዕባ ምሟት ቆልዓ

እቲ ቆልዓ ናብ ታሕቲ ዝቑፀሩ ተወለድቲ ተኪኡ እንተዘይሞይቱ ተወላድነቱ ኣሚንካ ምቕባል ኣይከኣልን።

ዓንቀፅ 170. ብዛዕባ ምስዓር ቃል

1. ኣቦ ውላደይ እዩ ኢሉ ንዝሃቦ ቃል ምስዓር ኣይከኣልን፣
2. መማሓደሪኡ ቅድም ክብል ስምምዕነቱ ሂቡ እንተዘይኮይኑ ውላደይ'ዩ ኢሉ ዝተቐበለ ኣካለ መጠን ዘይበፅሐ ቆልዓ ቅድሚ ኣካለ መጠን ምብፅሑን ድሕሪ ንኣካለ መጠን ምብፅሑን'ውን ክሳብ ሓደ ዓመት "ውላደይ'ዩ" ኢሉ ንዝሃቦ ቃል ክስዕሮ ይኽእል።
3. ውላደይ እዩ ክብል ንዝተቐበሎ ቃል ንምስዓር ብሕታዊ መሰል ዘለዎ እቲ ኣካለ መጠን ዘይበፅሐ ቆልዓ ጥራሕ እዩ። ሕጋዊ ወኪላት እቲ ቆልዓ ኮነ ወረስቱ በዚ መሰል ክጥቀሙ ኣይኽእሉን።

ዓንቀፅ 171. ብዛዕባ ምፍራስ

1. ውላድ ብዛዕባ ምቕባል ዝተነገረ ቃል ብሓይሊ ዝተውሃበ ምዃኑ ብምርዳእ ክፈርስ ይኽእል፣
2. ውላደይ እዩ ኢሉ ካብ ዝተቐበለ ሰብ ክጥነስ ዘይኽእል ምዃኑ ብዘየጠራጥር ኩነታት እንድሕር ዘይተረጋገፀ ተግባር ውላድ ምቕባል "ብስሕተት ወይ ብምትላል ዝተገበረ እዩ" ብምባል ምፍራስ ኣይከኣልን።

ዓንቀፅ 172. ሓደ ቆልዓ ብዙሓት ኣቦታት ክቕበልዎ ብዛዕባ ዘይምኽኣሎም

ቅድም ክብል ብዛዕባ ውላድ ምቕባል ዝተውሃበ ቃል ክፈርስ እንድሕር ዘይተጌሩ ካሊእ ሰብ ውላደይ'ዩ ክብል ዝህቦ ቃል ተቐባልነት ኣይህልዎን።

ንኡስ ክፍሊ ኣርባዕተ

ብውሳነ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ኣቦነት ክፍለጥ ብዛዕባ ምግባር

ዓንቀፅ 173. (1) ብፍርዲ ብዛዕባ ዝንገር ኣቦነት

ብመሰረት ኣብ ላዕሊ ብዝተመልከቱ ድንጋጋታት ኣቦ እቲ ቆልዓ ዘይተፈለጠ ወይ ዝተኻሓደ እንተኾይኑን ካብዚ ንታሕቲ ዝተመልከቱ ኩነታት እንተማልኡ ኣቦነት ብፍርዲ ውሳነ ክፍለጥ ይኽእል፣

ሀ. እቲ ቆልዓ ኣብ ዝተጠነሰሉ እዋን ኣብ ርእሲ ኣዶ ምዕማፅ ወይ ምዝራፍ ተግባር ዝተፈፀማ እንተኾይኑ፣

አንቀጽ 169. የልጅ መሞት

ልጅየው ወደታች የሚቆጠሩ ተወላጆችን ተክቶ ካልሞተ በስተቀር፣ ልጅነቱን አውቆ መቀበል አይቻልም።

አንቀጽ 170. ቃልን ስለመሻር

1. ልጄ ነው ሲል አባት የሰጠውን ቃል መሻር አይቻልም፣
2. አሳዳሪው አስቀድሞ ስምምነቱን ካልሰጠ በስተቀር፣ ልጅነትን የተቀበለ ኣካለ መጠን ያልደረሰ ልጅ አካለ መጠን ከመድረሱ በፊት እና ኣካለ መጠን ከደረሰ በኃላም እስከ አንድ ዓመት ጊዜ ድረስ "ልጄ ነው" ሲል የሰጠውን ቃል ሊሻር ይችላል።
3. ልጄ ነው ሲል የተቀበለበትን ቃሉን ለመሻር ብቸኛ መብት ያለው አካለ መጠን ያልደረሰው ልጅ ብቻ ነው። የልጁ ሕጋዊ ወኪሎችም ሆኑ ወራሾቹ በዚህ መብት መጠቀም አይችሉም።

አንቀጽ 171. ስለማፍረስ

1. ልጅነት ለመቀበል የተነገረ ቃል በኃይል የተሰጠ መሆኑን በማስረዳት ሊፈርስ ይችላል።
2. ልጄ ነው ብሎ ከተቀበለው ሰው ሊጸነስ የማይችል ለመሆኑ በማያሻማ ኣኳኋን ካልተረጋገጠ በስተቀር፣ ልጅነትን የመቀበሉ ድርጊት "በስህተት ወይም በማታለል የተደረገ ነው" በማለት ሊፈርስ አይችልም።

አንቀጽ 172. አንድን ልጅ ብዙ አባቶች ሊቀበሉት ስላለመቻላቸው

ቀደም ሲል የተሰጠ ልጅነትን የመቀበል ቃል እንዲፈርስ ካልተደረገ በስተቀር ሌላ ሰው ልጄ ነው ሲል የሚሰጠው ቃል ተቀባይነት አይኖረውም።

ንዑስ ክፍል አራት

በማሕበራዊ ፍርድ ቤት ውሳኔ አባትነት እንዲታወቅ ስለማድረግ

አንቀጽ 173. (1) በፍርድ ስለሚነገር አባትነት

ከዚህ በላይ በተመለከቱት ድንጋጌዎች መሰረት የልጅ አባት ያልታወቀ ወይም የተካሄደ እንደሆነና ከዚህ በታች የተመለከቱት ሁኔታዎች ሲሟሉ አባትነት በፍርድ ውሳኔ ሊታወቅ ይችላል፡-

ሀ. ልጁ በተጸነሰበት ጊዜ በእናቲቱ ላይ የመደፈር ወይም የመጠለፍ ተግባር የተፈጸመባት ሲሆን፣

ለ. ኮነ ተባሂሉ ዝተፈፀመ ተንኮል ተግባር፣ ስልጣን ብዘይግቡእ ብምጥቃም ሓዳር ክገብረልኪ እየ ብምባል ተስፋ ቃል ብምሃብ ወይ ብኻሊእ ተመሳሳሊ መንገዲ እቲ ቆልዓ ኣብ ዝተጠነሰትሉ እዋን ኣብ ርእሲ ኣዶ ናይ ምስሓት ተግባር ዝተፈፀማ እንተኾይኑ፣

ሐ. ኣቦ እዩ ብዝተብሃለ ሰብ ዝተፀሓፉን ኣቦነቱ ብዘየጠራጥር ዘረጋግፁን ደብዳቤታት ወይ ካልኦት ፅሑፋት እንትህልዉ፣

መ. ብሕጊ ዝተፈለጠ ርክብ እንከይሃለዎም ኣዶን ኣቦ እቲ ቆልዓ እዩ ዝተብሃለ ሰብን ብሕጊ ኣብ ዝተመልከተ እዋን ጥንሲ ቀፃልነት ብዘለዎ ኩነታት ብርክብ ግብረ ስጋ ሓቢሮም ዝነበሩ እንተኾይኖም፣

ረ. "ኣቦ እዩ" ዝተብሃለ ሰብ ነቲ ቆልዓ ኣብ ምክንኻን ወይ ኣብ ምምሃር ወይ ኣብ ምዕባይ ከም ኣቦ ኮይኑ ዝተሳተፈ እንተኾይኑ፣

ዓንቀፅ 174. (2) ኣቦነት ብማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ንምርግጋፅ ብዛዕባ ዝቐርብ ክሲ

ልዕል ክብል ብዝተመልከቱ ኩነታት ኣቦነት ብፍርዲ ክንገር ዝቐርብ ክሲ፣ ካብዚ ቀፂሎም ዝተመልከቱ ኩነታት ኣብ ዝህልውሉ እዋን ተቐባልነት ኣይህልዎን፣

ሀ) እቲ ካሊእ ሰብ ኣቦ እቲ ቆልዓ ዘይምዃኑ ብደም ምርምራ ወይ ብኻሊእ ብዘተኣማምን ሜላ ሕክምና እንድሕር ዘይተረጋጊፁ ብሕጊ ኣብ ዝተወሰነ እዋን ጥንሲ ውሽጢ ኣዶ ምስ ካሊእ ሰብ ርክብ ግብረ ስጋ ምፍፃማ ዝተረጋገፀ እንተኾይኑ፣

ለ) "ኣቦ እዩ" ዝተብሃለ ሰብ ብሕጊ ኣብ ዝተወሰነ እዋን ጥንሲ ውሽጢ ብምጥፋኡ ወይ ብምኽንያት ሓደጋ ኣቦ ክኸውን ዘይኽእለሉ ኩነታት እንተረጋጊፁ፣

ሐ) ኣቦ እዩ ዝተብሃለ ሰብ ብደም ምርምራ ወይ ብኻሊእ ዘተኣማምን ሜላ ሕክምና ኣቦ እቲ ቆልዓ ክኸውን ዘይኽእል ምዃኑ እንተረጋጊፁ፣

ዓንቀፅ 175. ካሊእ ኩነታት ብዛዕባ ዘይምንባሩ

ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 172 ካብ ዝተመልከቱ ኩነታት ወፃኢ ኣቦነት ብውሳነ ቤት ፍርዲ ክፍለጥ ኣይኽእልን።

www.abyssinialaw.com

ለ. ሆን ተብሎ በተደረገ የተንኮል ድርጊት ስልጣንን ያለአግባብ በመጠቀም፣ አገባሻለሁ ሲል የተስፋ ቃል በመስጠት ወይም በሌላ ተመሳሳይ መንገድ ልጁ በተጸነሰበት ጊዜ በእናቲቱ ላይ የማሳት ተግባር የተፈጸመባት ሲሆን፣

ሐ. አባትነው በተባለው ሰው የተጻፈና በማያሻማ ሁኔታ አባትነቱን የሚያረጋግጡ ደብዳቤዎች ወይም ሌሎች ጽህፎች ሲኖሩ፣

መ. በሕግ የታወቀ ግንኙነት ሳይኖራቸው የልጁ እናትና አባት የተባለው ሰው በህግ በተመለከተው የእርግዝና ጊዜ ቀጣይነት ባለው ሁኔታ በግብረ ስጋ ግንኙነት አብረው የኖሩ እንደሆነ፣

ረ. "አባት ነው" የተባለው ሰው ልጁን በመንከባከብ ወይም በማስተማር ወይም በማሳደጉ ላይ እንደአባት በመሆን የተሳተፈ እንደሆነ።

አንቀጽ 174. (2) አባትነትን በማሕበራዊ ፍርድ ቤት ለማረጋገጥ ስለሚቀርብ ክስ

ከዚህ በላይ በተመለከተው አኳኋን አባትነት በፍርድ እንዲነገር የሚቀርብ ክስ፣ ከዚህ በታች የተመለከቱት ሁኔታዎች ባሉ ጊዜ ተቀባይነት አይኖረውም፣

ሀ. ሌላኛው ሰው የልጁ አባት ስለመሆኑ በደም ምርመራ ወይም በሌላ አስተማማኝ የህክምና ዘዴ ካልተረጋገጠ በስተቀር በሕግ በተወሰነው የእርግዝና ጊዜ ውስጥ እናቲቱ ከሌላ ሰው ጋር የግብረ ስጋ ግንኙነት መፈጸምዋ የተረጋገጠ እንደሆነ፣

ለ. "አባት ነው" የተባለው ሰው በህግ በተወሰነው የእርግዝና ጊዜ ውስጥ በመጥፋት ወይም በአደጋ ምክንያት አባት ሊሆን የማይችልበት ሁኔታ ሲያረጋግጥ፣

ሐ. አባት ነው የተባለው ሰው በደም ምርመራ ወይም በሌላ አስተማማኝ የህክምና ዘዴ የልጁ አባት ሊሆን የማይችል መሆኑን ሲያረጋግጥ፣

አንቀጽ 175. ሌላ ሁኔታ ስላለመኖሩ

በዚህ አዋጅ አንቀጽ 172 ከተመለከቱት ሁኔታዎች ውጪ አባትነት በፍርድ ቤት ውሳኔ ሊታወቅ አይችልም።

ክፍሊ ክልተ

ኣቦነት ኣብ ምውሳን ብዛዕባ ዝህሉ ናይ ሕጊ ግጭት

ዓንቀፅ 176. ኣቦነት ብዛዕባ ምውሳን (1) መትከል

ካብዚ ንላዕሊ ዝተመልከቱ ድንጋገታት ተፈፃሚ ብምግባር ሓደ ቆልዓ ካብ ሓደ ንላዕሊ ኣቦነት ኣለውዎ እንድሕር ተባሂሉ ብሕጊ ኣቦነት እቲ ቆልዓ ኣብ መንጎ ዝተውሃቦም ሰባት ብዝግበር ስምምዕ ክውሰን ይኽእል።

ዓንቀፅ 177. (2) ስርዓት (ፎርም)

1. ውሳነ ኣቦነት ዘውህብ ስምምዕ ብሰለስተ ምስክራት ክረጋገፅን ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ክፅድቖን ይግባእ፣
2. ካብ ዓቕሚ ንላዕሊ ዝኾነ ፀገም እንድሕር ዘየጋጢሙ ቃል ኣዶ እቲ ቆልዓ ክስማዕ ይግባእ።

ዓንቀፅ 178. ሕጋዊ ግምት

ብዛዕባ ኣቦነት ኣብ ዝግበር ክርክር ኣብ ስምምዕ ዘይተበፅሐ እንተኾይኑን ኣድላይ ኮይኑ እንተርከብን ካብዚ ስዒቦም ዘለዉ ክልተ ሕጋዊ ግምታት ብምኽታል ይፍፀም፣

1. ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብኣይ ካብ ዝነብር ሰብ ብዝበለፀ እቲ ሕጋዊ ሰብኣይ ይምረፅ፣
2. ኣብ እዋን እቲ ቆልዓ ዝተጠነሰሉ ካብ ዝነበረ ሰብኣይ ወይ ምስታ ሰበይቲ ሓቢሩ ይነብር ካብ ዝነበረ ሰብ ብዝበለፀ ኣዶ ነቲ ቆልዓ እንትትወልድ ዝነብራ ሰብኣይ ወይ ሓቢሩ ዝነበር ሰብ "ነቲ ቆልዓ ኣቦኡ እዩ" ምባል ይግባእ።

ዓንቀፅ 179. (1) ኣቦነት ብስምምዕ ብዛዕባ ምትሕልላፍ

1. እቲ ቆልዓ ዝተወለደ ሓዳር ምስተፈፀመ ወይ ሓዳር እንተይተፈፀመ ከም ሰብኣይን ሰበይትን ሓቢሮም ምንባር ምስተጀመረ ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 210 ማዓልቲታ እንተኾይኑ እቲ ሰብኣይ ወይ ምስታ ሰበይቲ ከም ሰብኣያ ሓቢሩ ዝነብር ሰብ "ኣቦ እቲ ቆልዓ ኣነ እየ" ንዝብል ካሊእ ሰብ ብስምምዕነት ኣቦነቱ ከተሓላልፈሉ ይኽእል፣

www.abyssinialaw.com

ክፍል ሁለት

አባትነትን በመወሰን ላይ ስለሚኖረው የህግ ግጭት

አንቀጽ 176. አባትነትን ስለመወሰን (1) መሰረቱ

ከዚህ በላይ የተመለከቱትን ድንጋጌዎች ተፈጻሚ በማድረግ አንድ ልጅ ከአንድ በላይ አባቶች አሉት ከተባለ የልጁ አባትነት በህግ በሚሰጣቸው ሰዎች መካከል በሚደረግ ስምምነት ሊወሰን ይችላል።

አንቀጽ 177. (2) ስርዓት (ፎርም)

1. አባትነት ውሳኔ የሚያሰጠውን ስምምነት በሶስት ምስክሮች ሊረጋገጥና ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ሊያደድቀው ይገባል፣
2. ከአቅም በላይ የሆነ ችግር ካላጋጠመ በስተቀር የልጁን እናት ቃል መስማት ይገባል።

አንቀጽ 178. የሕግ ግምት

ስለአባትነት በሚደረገው ክርክር ስምምነት ያልተገኘ እንደሆነና አስፈላጊ ሆኖ ከተገኘ ከዚህ ቀጥለው ያሉትን ሁለት የህግ ግምቶች በመከተል ይፈጸማል፣

1. ጋብቻ ሳይፈጽም እንደባል ከሚኖር ሰው ይልቅ፣ ህጋዊ ባል ይመረጣል፣
2. ልጁ በተጸነሰበት ጊዜ ከነበረው ባል ወይም ከሴትየዋ ጋር አብሮ ይኖር ከነበረው ሰው ይልቅ እናቲቱ ልጁን ስትወልድ የነበራት ባል ወይም አብሮ የሚኖር ሰው "የልጁ አባት ነው" ማለት ይገባል።

አንቀጽ 179. (1) አባትነትን በስምምነት ስለማስተላለፍ

1. ልጁ የተወለደው ጋብቻው ከተፈጸመ ወይም ጋብቻ ሳይፈጸም እንደባልና ሚስት አብሮ መኖር ከተጀመረ አንስቶ በ210 ቀናት ውስጥ የሆነ እንደሆነ ባልየው ወይም ከሴትየዋ ጋር እንደባል አብሮ የሚኖረው ሰው "የልጁ አባት እኔ ነኝ" ለሚል ሌላ ሰው በስምምነት አባትነቱን ሊያስተላልፉለት ይችላል።

2. ከምኡ'ውን እቲ ቆልዓ ካብ ሓዳር ምፍራሱ ወይ ከም ሰብኣይን ሰበይቲን ሓቢርካ ምንባር ካብ ዝተቛረፀሉ ዕለት ንዳሓር 210 ማዓልቲታት ኣሕሊፉ ዝተወለደ እንተኾይኑ ሰብኣያ ወይ ከምሰብኣያ ሓቢሩ ዝነበረ ሰብ ካብዚ ንላዕሊ ዝተነገረ መሰል ይህልዎ።

ዓንቀፅ 180. (2) <u>ስርዓት (ፎርም)</u>

1. ብስምምዕነት ዝግበር ኣቦነት ምትሕልላፍ ተግባር ሰለስተ ምስክራት ከረጋግፅዎን ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ከፅድቖን ይግባእ፣
2. ካብ ዓቕሚ ንላዕሊ ዝኾነ ፀገም እንድሕር ዘየጋጢሙ ቃል ኣዶ እቲ ቆልዓ ክስማዕ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 181. <u>ብዛዕባ ወኪልነት</u>

1. ኣብዚ ክፍሊ ብዛዕባ ዝተመልከቱ ስምምዓት ኣካለ መጠን ዝበፅሑን ብፍርዲ ዘይተኸልከሉን ሰብ ዋኒናት ባዕሎም ዋኒኖም ክውድኡ ኣለዎም፣
2. እቲ ስምምዕነት ካሊእ ሰብ ክውዳኣሉ ምግባር ዝከኣል ብቤት ፍርዲ ዝፀደቐ ፍሉይ ስልጣን ውክልና ብምሃብ ጥራሕ ይኸውን።

ዓንቀፅ 182. <u>ብዛዕባ ምስዓር ቃል</u>

ኣቦነት ብስምምዕነት ናይ ምውሳን ወይ ናይ ምትሕልላፍ ተግባር ክሰዓር ኣይኽእልን።

ዓንቀፅ 183. <u>ብዛዕባ ምፍራስ</u>

1. ውልድነት ንምቕባል ዝተገበረ ስምምዕ ብሓይሊ ተግባር ዝተውሃቦ ምዃኑ ብምርዳእ ክፈርስ ይኽእል፣
2. ውልደይ እዩ ኢሉ ካብ ዝተቐበለ ሰብ ክጥነስ ዘይኽእል ንምዃኑ ብዘየጠራጥር ኩነታት እንድሕር ዘይተረጋጊፁ፣ ንስምምዕነት ምቕባል ውልድ "ብስሕተት ወይ ብምትላል ዝተገበረ እዩ" ብምባል ክፈርስ ኣይኽእልን።

www.abyssinialaw.com

2. እንዲሁም ልጁ በጋብቻው መፍረስ ወይም እንደባልና ሚስት ኣብሮ መኖሩ ከተቋረጠበት ቀን በኋላ በ210 ቀኖችን አሳልፎ የተወለደ እንደሆነ ባልየው ወይም እንደባል ኣብሮ የኖረው ሰው ከዚህ በላይ የተነገረው መብት ይኖረዋል ።

አንቀጽ 180. (2) <u>ስርዓት (ፎርም)</u>

1. በስምምነት የሚደረግ አባትነትን የማስተላለፉ ድርጊት ሶስት ምስክሮች ሊያረጋግጡትና ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ሊያጸድቀው ይገባል፣
2. ከአቅም በላይ ችግር ከለጋጠመ በስተቀር የእናቲቱ ቃል መሰማት አለበት።

አንቀጽ 181. <u>ስለወኪልነት</u>

1. በዚህ ክፍል የተመለከቱትን ስምምነቶች አካለ መጠን የደረሱና በፍርድ ያልተከለከሉ ባለጉዳዮች ራሳቸው ጉዳያቸውን መጨረስ አለባቸው፣
2. ስምምነቱን ሌላ ሰው እንዲያከናውንለት ማድረግ የሚቻለው በፍርድ ቤት የጸደቀ ልዩ የውክልና ስልጣን በመስጠት ብቻ ይሆናል።

አንቀጽ 182. <u>ቃልን ስለመሻር</u>

አባትነትን በስምምነት የመወሰን ወይም የማስተላለፍ ድርጊት ሊሻር አይችልም።

አንቀጽ 183. <u>ስለማፍረስ</u>

1. ልጅነትን ለመቀበል የተደረገው ስምምነት በኃይል ድርጊት የተሰጠ መሆኑን በማስረዳት ሊፈርስ ይችላል፣
2. ልጅ ነው ብሎ ከተቀበለው ሰው ሊጸነስ የማይችል ለመሆኑ በማያሻማ አኳኃን ካልተረጋገጠ በስተቀር ልጅነትን የመቀበሉ ስምምነት "በስህተት ወይም በማታለል የተደረገ ነው" በማለት ሊፈርስ አይችልም።

www.abyssinialaw.com

ክፍሊ ሰለስተ

ብዛዕባ መርተዖ ተወላድነት

ዓንቀፅ 184. ናይ ልደት ምስክር ወረቐት

ብወገን ኣቡኡ ወይ ኣዲኡ ናይ ሓደ ሰብ ተወላድነት "ወዲ እከለ እዩ" ዝብል ልደት ምስክር ወረቐት ብምቕራብ ይረጋገፅ።

ዓንቀፅ 185. ናይ ልደት ምስክር ወረቐት ኣብዘየለሉ እዋን ብዛዕባ ዝቐረብ መርተዖ

ናይ ልደት ምስክር ወረቐት ዘየለ እንተኾይኑ ኩነታት ተወላድነት ብምህላው ተወላድነት ይረጋገፅ።

ዓንቀፅ 186. ኩነታት ተወላድነት ምህላው (1) ትርጉም

1. ሓደ ሰብ ኩነታት ተወላድነት ኣለዎ ዝበሃል ብሕብረተሰብ "ናሃቱ ወይ ናሃታ ውልድ እዩ" እናተበሃለ ዝግመት እንተኸውን እዩ።

ዓንቀፅ 187. ተወላድነት ብኩነታት ተወላድነት ብዛዕባ ምርዳእ

1. ብመሰረት ልዕል ክብል ብዝተመልከተ ዓንቀፅ ኩነታት ተወላድነት ምህላው ክረድእ ዝኽእል እንተኾይኑ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ "ውልዱ እዩ" ብምባል ሕጋዊ ግምት ይወስድ፣
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ዝተመልከተ ግምት "ውላድካ'ዩ" ዝተብሃለ ሰብ ውልዱ ክኸውን ከምዘይኽእል ብምርዳእ ምፍራስ ይከኣል።

ዓንቀፅ 188. ተወላድነት ምህላዉ ንምርዳእ ብዛዕባ ዝቐርብ ክሲ

1. ኩነታት ተወላድነት ዘየለ እንተኾይኑ ተወላድነት ብምስክር ወይ ብዝኾነ ዓይነት መርትዖ ብምቕራብ ምርዳእ ይከኣል፣
2. ተወላድነት ንምርግጋፅ ዝቐርብ ክሲ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ እንድሕር ዘይፈቐዱ ክቐርብ ኣይኽእልን፣

ክፍል ስድስት

ስለልጅነት ማስረጃ

አንቀጽ 184. የልደት ምስክር ወረቀት

በአባትነት ወይም በእናትነት በኩል የአንድ ሰው ልጅነት "የእገሌ ልጅ ነው" የሚል የልደት ምስክር ወረቀት በማቅረብ ይረጋገጣል።

አንቀጽ 185. የልደት ምስክር ወረቀት በሌለ ጊዜ ስለሚቀርብ ማስረጃ

የልደት ምስክር ወረቀት የሌለ እንደሆነ የልጅነት ሁኔታ በመኖሩ ልጅነት ይረጋገጣል።

አንቀጽ 186. የልጅነት ሁኔታ መኖር (1) ትርጓሜ

1. አንድ ሰው የልጅነት ሁኔታ አለው የሚባለው በማኅበረሰቡ ዘንድ "የእርሱ ወይም የእርሷ ልጅ ነው" እየተባለ የሚገመት ሲሆን ነው።

አንቀጽ 187. ልጅነትን በልጅነት ሁኔታ ስለማስረዳት

1. ከዚህ በላይ በተመለከተው አንቀጽ መሰረት የልጅነት ሁኔታ መኖሩን ለማስረዳት የቻለ እንደሆነ፣ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት "ልጁ ነው" ሲል የህግ ግምት ይወሰዳል፣
2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (1) የተመለከተውን ግምት፣ "ልጅህ ነው" የተባለው ሰው ልጁ ሊሆን እንደማይችል በማስረዳት ማፍረስ ይቻላል።

አንቀጽ 188. ተወላጅነት መኖሩን ለማስረዳት ስለሚቀርብ ክስ

1. የልጅነት ሁኔታ የሌለ እንደሆነ ተወላጅነትን በምስክሮች ወይም ማናቸውንም ዓይነት ማስረጃ በማቅረብ ማስረዳት ይቻላል፣
2. ተወላጅነትን ለማረጋገጥ የሚቀርበውን ክስ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ካልፈቀደ በስተቀር ሊቀርብ አይችልም፣

3. ተወላድነት ንምርግጋፅ ንዝቐርብ ክሲ ፍቓድ ዝወሃቦ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ነቲ ክሲ ክቕበል ዘኽእልዎ ጭቡጥነት ካብዘለዎም ተግባራት ዝፍልፍሉ ግምታት ወይ ምልክታት እንትህልው ጥራሕ እዩ።

ዓንቀፅ 189. **<u>ክሲ ብዛዕባ ዘይምቕባል</u>**

ተወላድነቱ ከረጋግፅ ዝደሊ ሰብ ብዛዕባ ምውላዱ ምስ ዝተውሃቦ ልደት ምስክር ወረቐት ዝስማማዕ ኩነታት ተወላድነት ዘለዎ እንተኾይኑ ምስ ካሊእ ሰብ ተወላድነቱ ከረጋግፅ ክሲ ከቕርብ ኣይፈቐደሉን።

ዓንቀፅ 190. **<u>ብዛዕባ ከሳሲ</u>**

1. ተወላድነት ንምርግጋፅ ክሲ ምቕራብ ዝኽእሉ እቲ ቆልዓ ወይ ኣማሓዳሪኡ ወይ ወረስቱ እዮም፣
2. ከምኡ'ውን "ኣቦ ወይ ኣዶ እቲ ቆልዓ ኢና" ዝብሉ ሰባት ክሲ ከቕርቡ ይኽእሉ፣

ዓንቀፅ 191. **<u>ክሲ ብዛዕባ ዝቐርበሉ እዋን</u>**

1. እቲ ቆልዓ ብሂወት ክሳብ ዝሃለወሉ እዋን ተወላድነቱ ንምርግጋፅ ክሲ ከቕርብ ይኽእል፣
2. ወለዲ ወይ ኣማሓደርቲ እቲ ቆልዓ ኣካለ መጠን ኣብዘይበፅሓሉ እዋን እንተዘይኮይኑ ክሲ ከቕርቡ ኣይኽእሉን፣
3. እቲ ቆልዓ ዒስራ ዓመት እንተይመልአ እንተሞይቱ ወረስቱ ድሕሪ ምሟቱ ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት እንተዘይኮይኑ ክሲ ንምቕራብ ኣይኽእሉን።

ዓንቀፅ 192. **<u>ብዛዕባ ተኸሳሲ</u>**

1. ኩነታት ተወላድነት ምንባሩ ንምርግጋፅ ነቲ ክሲ ዘቕረበት "ኣዶ እየ" እትብል ሰበይቲ ኣብ ዝኾነትሉ እዋን እቲ ክሲ ዝቐርብ ኣብ ልዕሊ እቲ ቆልዓ እዩ።
2. ኮይኑ ግና እቲ ዝቐርብ ክሲ ብኻሊእ ሰብ እንተኾይኑ ክሲ ዝቐርብ ኣብ ልዕሊ "ኣዶ እያ" ዝተብሃለት ወይ ኣብ ልዕሊ ወረስታ እዩ።

www.abyssinialaw.com

3. ተወላጅነትን ለማረጋገጥ የሚቀርበውን ክስ ፈቃድ የሚሰጠው ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ክሱን እንዲቀበል የሚያደርጉ ተጨጠባጭነት ካላቸው ተግባራት የሚመነጩ ግምቶች ወይም ምልክቶች ሲኖሩ ብቻ ነው።

አንቀጽ 189. **<u>ክስን ስላለመቀበል</u>**

ተወላጅነቱን ለማረጋገጥ የሚፈልገው ሰው ስለመወለዱ ከተሰጠው የልደት ምስክር ወረቀት ጋር የሚስማማ የልጅነት ሁኔታ ያለው እንደሆነ ከሌላ ሰው ተወላጅነቱን ለማረጋገጥ ክስ ለማቅረብ አይፈቀድለትም።

አንቀጽ 190. **<u>ስለከሳሽ</u>**

1. ተወላጅነትን ለማረጋገጥ ክስ ለማቅረብ የሚችሉት ልጁ ወይም አሳዳሪው ወይም ወራሾቹ ናቸው፣
2. እንዲሁም "የልጁ አባት ወይም እናት ነን" የሚሉት ሰዎች ክስ ለማቅረብ ይችላሉ።

አንቀጽ 191. **<u>ክስ ስለሚቀርብበት ጊዜ</u>**

1. ልጁ በህይወት እስካለ ድረስ ተወላጅነቱን ለማረጋገጥ ክስ ለማቅራብ ይችላል፣
2. የልጁ ወላጆች ወይም አሳዳሪዎች ልጁ አካለ መጠን ባልደረሰበት ጊዜ ካልሆነ በስተቀር ክስ ለማቅረብ አይችሉም፣
3. ልጁ ሃያ ዓመት ሳይሞላው የሞተ እንደሆነ እርሱ ከሞተ በኃላ በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ ካልሆነ በስተቀር ወራሾቹ ክስ ለማቅረብ አይችሉም።

አንቀጽ 192. **<u>ስለተከሳሽ</u>**

1. ተወላጅነት ስለመኖሩ ለማረጋገጥ ክሱን ያቀረበችው "እናት ነኝ" የምትል ሴት በሆነች ጊዜ ክሱ የሚቀርበው በልጁ ላይ ነው፣
2. ሆኖም ክሱ የቀረበው በሌላ ሰው ሲሆን ክሱ የሚቀርበው "እናት ነች" በተባለችው ወይም በወራሾችዋ ላይ ነው፣

3. እቲ ክሲ ብዝኾነ "የእትወኒ'ዩ" ብዝብል ሰብ ዝቐርብ እንተዳኣኾይኑ "ኣዶን ኣቦን እቲ ቆልዓ'ዮም" ዝተብሃሉ ሰባት ኣብቲ ክሲ ከኣትው ምግባር ኣድላይ እዩ።

ክፍሊ ኣርባዕተ

ኣብ ልዕሊ ተወላድነት ብዛዕባ ዝለዓሉ ክትዓትን ክሕደትን

ንኡስ ክፍሊ ሓደ

ኣብ ርእሲ ተወላድነት ብዛዕባ ዝለዓል ክትዕ

ዓንቀፅ 193. መትከል

ብወገን ኣዶ ዘሎ ኩነታት ተወላድነት ብዝኾነ በዓል ዋኒን ኣብዝኾነ እዋን ክትዕ ክግበረሉ ይኽእል።

ዓንቀፅ 194. ክሲ ብዛዕባ ምቕባል

1. ኣብ ልዕሊ ተወላድነት ብዛዕባ ዝግበር ክትዕ ዝቐርብ ክሲ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ እንድሕር ዘይፈቒዱ ክቐርብ ኣይኽእልን፣
2. ኣብ ልዕሊ ተወላድነት ክርክር ንምግባር ዝቐርብ ክሲ ፍቓድ ዝወሃብ፣ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ነቲ ክሲ ክቕበል ዝኽእልዎ ጭቡጥነት ካብዘለዎም ተግባራት ዝፍልፍሉ ግምታት ወይ ምልክታት እንተህልዉ ጥራሕ እዩ።

ዓንቀፅ 195. ብዛዕባ ክሲ ዘይምቕባል

እቲ ቆልዓ ተወላድነቱ ዘረጋግፅ ናይ ልደት ምስክር ወረቐትን ምስ'ዚ ዝሰማማዕ ኩነታት ተወላድነት ዘለዎ እንተኾይኑ ኣብ ልዕሊ ተወላድነቱ ንምክርኻር ፍቓድ ኣይወሃብን።

ዓንቀፅ 196. ብዛዕባ ተኸሳሲ

1. ብምኽንያት ተወላድነት ዝቐርብ ክሲ ኣብ ልዕሊ ተወላድነቱ ክትዕ ኣብ ዝተላዓሎ ሰብ ወይ ወረስቱ ይምስረት፣
2. ኣዶ እቲ ቆልዓ፣ ኣድላይ ኮይኑ እንተርከብ'ውን ኣቦ እቲ ቆልዓ ኣብ ውሽጢ እቲ ክትዕ ከኣትው ምግባር ኣድላይ እዩ።

www.abyssinialaw.com

3. ክሱ በማንኛውም ያገባኛል በሚል ሰው የቀረበ እንደሆነ "የልጁ እናትና አባት ናቸው" የተባሉት ሰዎች በክሱ ውስጥ እንዲገቡ ማድረግ አስፈላጊ ነው።

ክፍል አራት

በተወላጅነት ላይ ስለሚነሱ ክርክርና ስለመካድ

ንኡስ ክፍል አንድ

በተወላጅነት ላይ ስለሚነሳ ክርክር

አንቀጽ 193. መሰረቱ

በእናት በኩል ያለው የተወላጅነት ሁኔታ በማንኛውም ባለጉዳይ በማንኛውም ጊዜ ክርክር ሊደረግበት ይችላል።

አንቀጽ 194. ክስን ስለመቀበል

1. በተወላጅነት ላይ ስለሚደረገው ክርክር የሚቀርበው ክስ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ካልፈቀደ በስተቀር ሊቀርብ አይችልም፣
2. በተወላጅነት ላይ ክርክር ለማድረግ ለሚቀርበው ክስ ፈቃድ የሚሰጠው፣ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ክሱን እንዲቀበል የሚያደርጉት ተጨባጭነት ካላቸው ተግባራት የሚመነጩ ግምቶች ወይም ምልክቶች ሲኖሩ ብቻ ነው።

አንቀጽ 195. ክስን ስላለመቀበል

ልጁ ተወላጅነቱን የሚያረጋግጥ የልደት ምስክር ወረቀትና ከዚሀ ጋር የሚሰማማ የልጅነት ሁኔታ ያለው እንደሆነ በተወላጅነቱ ላይ ለመከራከር ፍቃድ አይሰጥም።

አንቀጽ 196. ስለተከሳሽ

1. በተወላጅነት ምክንያት የሚቀርበው ክስ በተወላጅነቱ ላይ ክርክር በተነሳበት ሰው ላይ ወይም በወራሾቹ ላይ ይመሰረታል፣
2. የልጁን እናት፣ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝም የልጁን አባት፣ ክርክሩ ውስጥ እንዲገቡ ማድረግ አስፈላጊ ነው።

www.abyssinialaw.com

ንኡስ ክፍሊ ክልተ

ብዛዕባ ምኽሓድ

ዓንቀፅ 197. መትከል

ብወገን ኣቦ ዘሎ ተወላድነት ምቅዋም ዝከኣል ክሲ ምኽሓድ ብምቕራብ ጥራሕ'ዩ።

ዓንቀፅ 198. ምስ ኣዶ እቲ ቆልዓ ርክብ ግብረ ስጋ ብዛዕባ ዘይምንባር (1) መትከል

"ኣቦ እቲ ቆልዓ ኢ'ኻ" ተባሂሉ ብሕጊ ኣቦነት ዝተውሃበ ሰብ እቲ ቆልዓ ቅድሚ ምውላዱ ኣብ መንጎ 300ን 90ን መዓልቲታት ውሽጢ ዘሎ እዋን ምስ ኣዶ እቲ ቆልዓ ርክብ ግብረ ስጋ ንዘይምፍፃሙ ብዘየጠራጥር ኩነታት ዘረደአ እንተኾይኑ እቲ ዝተብሃለ ቆልዓ "ውላደይ ኣይኮነን" ንምባል ይኽእል።

ዓንቀፅ 199. (2) ሕጋዊ ግምት

1. ብመሰረት ካብ ክልቲኦም ሓዲኡ ዘ'ቕርቦ ሕቶ ምፍታሕ ወይ ብምኽንያት ኣብ መንጎ ክልቲኦም ዝተገበረ ብዛዕባ ምፍልላይ ስምምዕነት ሰብኣይን ሰበይትን ብርግፀኝነት ተፈላሊዮም ኣብ ዝነበሩዎ እዋን ኣብ መንጎኦም ርክብ ግብረ ስጋ ከምዘይተገበረ ይግመት፣
2. ነዚ ተፃባኢ ኮይኑ ዝቐርብ መርትዖ ብዝኾነ ምኽንያታት እንተኾነ'ውን ይስማዕ።

ዓንቀፅ 200. ኣቦ ንምኧን ብዛዕባ ዘይምኽኣሉ (1) መትከል

ብሕጊ" ኣቦ እቲ ቆልዓ ኢ'ኻ" ዝተብሃለ ሰብ ኣቦ እዚ ቆልዓ ክኸውን ዘይምኽኣሉ ብዘየጠራጥር ኩነታት ብምርዳእ ምኽሓድ ይኽእል ።

ዓንቀፅ 201. (2) ክሲ ምቕባል ብዛዕባ ምኽኣል

1. ብመሰረት ካብዚ ንላዕሊ ዝተመልከተ ዓንቀፅ ዝቐርብ ክሲ ምኽሓድ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ እንድሕር ዘይፈቐዱ ክቐርብ ኣይኽእልን፣

ንዑስ ክፍል ሁለት

ስለመካድ

አንቀጽ 197. መሰረቱ

በአባት በኩል ያለ ተወላድነት መቃወም የሚቻለው የመካድ ክስ በማቅረብ ብቻ ነው።

አንቀጽ 198. ከልጁ እናት ጋር የሩካቤ ስጋ ግንኙነት ስላለመኖር (1) መሰረቱ

"የልጁ አባት ነህ" ተብሎ በህግ አባትነት የሚሰጠው ሰው ልጁ ከመወለዱ በፊት በ300ኛውና 90ኛው ቀናት መካከል ባለው ጊዜ ውስጥ ከልጁ እናት ጋር የሩካቤ ስጋ ግንኙነት ላለመፈጸሙ በማያጠራጥር ሁኔታ ያስረዳ እንደሆነ የተባለውን ልጅ "ልጄ አይደለም" ለማለት ይችላል።

አንቀጽ 199. (2) የህግ ግምት

1. ከሁለቱ አንዱ ባቀረበው የመፍታት ጥያቄ መሰረት ወይም በሁለቱ መካከል በተደረገው የመለያየት ስምምነት ምክንያት ባልና ሚስት በርግጠኝነት ተለያይተው በነበሩበት ጊዜ በመካከላቸው የሩካቤ ስጋ ግንኙነት እንዳልተደረገ ይገመታል፣
2. ለዚህ ተቃራኒ ሆኖ የሚቀርበው ማስረጃ በማናቸውም ምክንያቶች ቢሆንም ይሰማል።

አንቀጽ 200. አባት ለመሆን ስለአለመቻሉ (1) መሰረቱ

በሕግ "የልጁ አባት ነህ" የተባለው ሰው የዚሁ ልጅ አባት ሊሆን አለመቻሉን በማያጠራጥር አኳኃን በማስረዳት ለመካድ ይችላል።

አንቀጽ 201. (2) ክስን ለመቀበል ስለመቻል

1. ከዚህ በላይ በተመለከተው አንቀጽ መሰረት የሚቀርበው የመካድ ክስ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ካልፈቀደ በስተቀር ሊቀርብ አይችልም፣

2. ፍቓድ ዝወሃብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ነቲ ክሲ ክቕበል ዘግብሮ ብቑዕን ዘተኣማምንን ካብ ዝኾነ መረዳእታ ዝፍልፍል ናይ ሕሊና ግምት ወይ ከቢድ ምልክት እንትህልው ጥራሕ እዩ።

ዓንቀፅ 202. (3) <u>ብዛዕባ ሕሊና ግምታትን ከቢድ ምልክታትን</u>

1. ናይ ሕሊና ግምታትን ከቢድ ምልክታትን ዝበሃሉ ምስ "ውላድካ እዩ" ዝተብሃለ ሰብ ኣቦነት ዘይስማምዑ ንምዃኖም ብሳይንሳዊ ፍልጠት ተፈሊዮም ዝረኣዩ ጭቡጣት መረዳእታታት ክኾኑ ይኽእሉ፣
2. ከምኡ'ውን እዞም ነገራት እታ ሰበይቲ ኣብ ልዕሊ ኣቦነት እቲ ሰብኣይ ጥርጣረ ብዘሕድር ኩነታት ናይቲ ቆልዓ ምውላዳ ወይ ምጥናሳ ካብቲ ሰብኣይ ካብ ዘሓብኣትሉ ተግባር ክፍልፍሉ ይኽእሉ።

ዓንቀፅ 203. (4) <u>ብዛዕባ ዝሙት ወይከአ ብዛዕባ ምእማን ኣዴ</u>

ኣዴ ኣብ ርእሲ ሰብኣያ ዝገበረቶ ዝሙት ተግባር ወይ ከኣ እቲ ቆልዓ ናይ ካሊእ ሰብ ምዃኑ ብእትህቦ እምነት ቃል ጥራሕ ከም ከቢድ ምኽንያት ክቑፀር ኣይኽእልን።

ዓንቀፅ 204. <u>ዘይመሰል ኣቦነት</u>

ናይቲ ቆልዓ ኩነታት ትውልዲ ክግለፀሉ ብምሕታት እቲ ቆልዓ ካብ ኣዲኡ ከምዝተወለደ ዝተረጋገፀ እንተኾይኑ "ኣቦ ኢኻ" ዝተብሃለ ሰብ ኣቦ እቲ ቆልዓ ዘይምዃኑ ብዘቕርቦም ምኽንምያታት ብምርዳእ "ውላደይ ኣይኮነን" ኢሉ ምኽሓድ ይኽእል።

ዓንቀፅ 205. <u>ብዛዕባ ከሳሲ</u>

1. "ውላደይ ኣይኮነን" ኢሉ ናይ ምኽሓድ ክሲ ምቕራብ ዝኽእል ብሕጊ ግምት "ኣቦ እቲ ቆልዓ ኢኻ" ተባሂሉ ዝወሃቦ ሰብ ጥራሕ እዩ።
2. በዚ ጉዳይ ብፍላይ ኣዲኡ፣ "ኣቦ እየ በሃሊ"፣ ዓቃቢ ሕጊ ወይ እቲ ቆልዓ ባዕሉ ክሲ ከቕርቡ ኣይኽእሉን።

www.abyssinialaw.com

2. ፈቃዱም የሚሰጠው ማኅበራዊ ፍርድ ቤት ክሱን እንዲቀበል የሚያደርገው በቂና አስተማማኝ ከሆነ መረጃ የሚመነጭ የህሊና ግምት ወይም ከባድ ምልክት ሲኖር ብቻ ነው።

አንቀጽ 202. (3) <u>ስለህሊና ግምቶችና ከባድ ምልክቶች</u>

1. የህሊና ግምቶችና ከባድ ምልክቶች የሚባሉት "ልጅህ ነው" ከተባለው ሰው አባትነት ጋር የማይስማሙ ለመሆናቸው በሳይንሳዊ እውቀት ተለይተው የሚታዩ ተጨባጭ መረጃዎች ሊሆኑ ይችላሉ፣
2. እንዲሁም እነዚህ ነገሮች ሴቲቱ በሰውየው አባትነት ላይ ጥርጣሬ በሚያሳድር አኳኃን የልጁን መወለድ ወይም እርግዝናዋን ከሰውየው ከደበቀችበት ድርጊት ሊመነጩ ይችላሉ።

አንቀጽ 203. (4) <u>ስለሴሰኝነት ወይም ስለእናቲቱ ማመን</u>

እናቲቱ በባልዋ ላይ ያደረገችው የሴሰኝነት ስራ ወይም ልጁ የሌላ ሰው ለመሆኑ የምትሰጠው የእምነት ቃል ብቻ እንደከባድ ምክንያት ሊቆጠር አይችልም።

አንቀጽ 204. <u>የማይመሰል አባትነት</u>

የልጁ ትውልድ ሁኔታ እንዲገለጽለት በመጠየቅ ልጁ ከእናቲቱ ለመወለዱ የተረጋገጠ እንደሆነ "አባት ነህ" የተባለው ሰው የልጁ አባት ላለመሆኑ የሚያቀርባቸውን ምክንያቶች በማስረዳት "የእኔ ልጅ አይደለም" ብሎ ለመካድ ይችላል።

አንቀጽ 205. <u>ስለከሳሽ</u>

1. "የእኔ ልጅ አይደለም" ብሎ የመካድ ክስ ለማቅረብ የሚችለው "የልጁ አባት ነህ" ተብሎ በህግ ግምት የሚሰጠው ሰው ብቻ ነው፣
2. በዚህ ጉዳይ በተለይ እናቲቱ፣ "አባት ነኝ" ባዩ፣ ዓቃቢ ሕግ ወይም ልጁ ራሱ ክስ ሊያቀርቡ አይችሉም።

www.abyssinialaw.com

ዓንቀፅ 206. <u>ብፍርዲ ዝተኸልከለ ሰብ</u>

1. ብፍርዲ ዝተኸልከለ ሰብ ስልጣን ካብዘለዎ ቤት ፍርዲ ኣፍቂዱ ናይ ምኽሓድ ክሲ ክቐርብ ይኽእል፣
2. ከምኡ'ውን ኣማሓዳሪ ብፍርዲ ዝተኸልከለ ሰብ ፍቓድ ስልጣን ካብዘለዎ ቤት ፍርዲ ድሕሪ ምቕባል ብሽም ብፍርዲ ዝተኸልከለ ሰብ ኮይኑ ናይ ምኽሓድ ክሲ ክቐርብ ይኽእል።

ዓንቀፅ 207. <u>ክሲ ብዛዕባ ዝቐርበሉ እዋን</u>

<u>(1) መትከል</u>

1. "ውላደይ ኣይኮነን" ብምባል ዝቐርብ ናይ ምኽሓድ ክሲ እቲ ቆልዓ ምውላዱ ካብ ዝፈለጠሉ ወይ ምፍላጥ ካብ ዝግበአ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 180 መዓልቲታት ክቐርብ ኣለዎ።
2. ኣዶነት ዝተወሰነ ተወላድነት ንምርግጋፅ ብዝቐረበ ክሲ እንተኾይኑ፣ ናይ ምኽሓድ ክሲ ዝቐርብ ተወላድነት ንምርግጋፅ ዝቐረበ ክሲ ዝውስን ናይ መወዳእታ ፍርዲ ካብ ዝተውሃበሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 180 መዓልቲታት እዩ።

ዓንቀፅ 208. (2) <u>ፍሉይ ኩነታት</u>

1. ብሕጊ ግምት "ኣቦ እቲ ቆልዓ ኢኻ" ዝበሃል ሰብ እንተሞይቱ ወይ ናይ ምኽሓድ ክሲ ንምቕራብ ኣብ ዝተወሰነ እዋን ውሽጢ ክእለቱ ዝሰኣነ እንተኾይኑ ካብ ተወለድቲ ሓዲኡ ክንዲ'ቲ "ኣቦ ኢኻ" ዝተብሃለ ኮይኑ ናይ ምኽሓድ ክሲ ክቕርብ ይኽእል፣
2. ተወላድቲ ዘየለው እንተኾይኖም ኣቡኡን ኣዲኡን፣ እዚኦም ዘየለዉ እንተኾይኖም ንላዕሊ ካብ ዝቑፀሩ ወለዲ ሓዲኡ እዚ መሰል ክሰርሓሉ ይኽእል።
3. ናብ ላዕሊ ዝቑፀሩ ወለዲ ዘየለዉ እንተኾይኖም፣ እቲ ዝተሓበረ መሰል ዝኾነ ካሊእ ወራሲ ወይ ወኪል ከይሓወሰ ካብ ኣሕዋቱ ወይ ካብ ኣሓቱ ሓዲኡ ክሰርሓሉ ይኽእል።

አንቀጽ 206. <u>በፍርድ የተከለከለ ሰው</u>

1. በፍርድ የተከለከለ ሰው ስልጣን ካለው ፍርድ ቤት አስፈቅዶ የመካድ ክስ ለማቅረብ ይችላል፣
2. እንዲሁም በፍርድ የተከለከለ ሰው አሳዳሪ ይህንኑ ስልጣን ባለው ፍርድ ቤት ፈቃድ ከተቀበለ በኋላ በፍርድ በተከለከለ ሰው ስም ሆኖ የመካድ ክስ ለማቅራብ ይችላል።

አንቀጽ 207. <u>ክስ ስለሚቀርብበት ጊዜ</u>

<u>(1) መሰረቱ</u>

1. "የእኔ ልጅ አይደለም" በሚል የሚቀርብ የመካድ ክስ የልጁን መወለድ ካወቀበት ወይም ማወቅ ከሚገባው ቀን ጀምሮ በ180 ቀናት ውስጥ መቅረብ አለበት፣
2. እናትነት የተወሰነው ተወላጅነትን ለማረጋገጥ በቀረበ ክስ ሲሆን፣ የመካድ ክስ የሚቀርበው ተወላጅነትን ለማረጋገጥ የቀረበውን ክሱ የሚወሰን የመጨረሻ ፍርድ ከተሰጠ ጀምሮ ባሉት 180 ቀናት ውስጥ ነው።

አንቀጽ 208. (2) <u>ልዩ ሁኔታ</u>

1. በሕግ ግምት "የልጁ አባት ነህ" የሚባለው ሰው የሞተ ወይም የመካድ ክስ ለማቅረብ በተወሰነው ጊዜ ውስጥ ችሎታውን ያጣ እንደሆነ ከተወላጆች አንዱ "አባት ነህ" በተባለው ፋንታ ሆኖ የመካድ ክስ ሊያቀርብ ይችላል፣
2. ተወላጆቹ የሌሉ እንደሆነ አባትና እናቱ፣ እነዚህም የሌሉ እንደሆነ ወደ ላይ ከሚቆጠሩ ወላጆቹ አንዱ ይህን መብት ሊሰራበት ይችላል፣
3. ወደ ላይ የሚቆጠሩ ወላጆች የሌሉ እንደሆነ፣ የተጠቀሰውን መብት ማንኛውንም ሌላ ወራሽ ወይም ወኪልን ሳይጨምር ከወንድሞቹ ወይም ከእህቶቹ አንዱ ሊሰራበት ይችላል።

ዓንቀፅ 209. ክሲ ብዛዕባ ዘይምቕባል

ብመሰረት እቲ ሰብኣይ ብፅሑፍ ዝሃቦ ፍቓድ እቲ ቆልዓ ብሜላ ሰብ ስራሓት ዝተጠነሰ ምዃኑ እንድሕር ተረጋጊፁ ናይ ምክሓድ ክሲ ንምቕራብ ዝቐርብ ሕቶ ተቐባልነት ክህልዎ ኣይግባእን።

ዓንቀፅ 210. ብዛዕባ ተኸሰስቲ

1. ናይ ምኽሓድ ክሲ ኣብ ልዕሊ እቲ ቆልዓ፣ ንሱ እንተሞይቱ ድማ ኣብ ልዕሊ ወረስቱ ይቐርብ፣
2. ኣዶ እቲ ቆልዓ ኣብ ውሽጢ እቲ ዝቐርብ ክሲ ክትኣትው ምግባር የድሊ፣
3. እቲ ቆልዓ ንኣካለ መጠን ዘይበፅሐ እንተኾይኑ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ብፍላይ ነዚ ዋኒን ዝመረፆ ሞግዚት ወኪል ይኾኖ።

ምዕራፍ ዓሰርተ ሓደ

ብዛዕባ ውላድ ጡብ

ዓንቀፅ 211. ብዛዕባ ዝምድና ውላድ ጡብ

(1) መትከል

ኣብ መንጎ ሓደ ሰብን ሓደ ቆልዓን ብዝግበር ስምምዕ ዝምድና ውላድ ጡብ ክፍጠር ይኽእል።

ዓንቀፅ 212. (2) ውፅኢት

ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 212 ዝተመልከቱ ድንጋገታት ሕልዋት ኮይኖም፣ ውላድ ጡብ ብዝኾነ መልክዕ ከም ውላድ እቲ ውላድ ጡብ ዝገበረ ሰብ ይቑፀር።

ዓንቀፅ 213. (3) ፍሉይ ኩነታት

1. ውላድ ጡብ፣ ስምምዕነት ውላድ ጡብ ብግልፂ ንዘተቓወሙዎ ንላዕሊ ዝቑፀሩ ወለዲ ወይ ንጎኒ ዝቑፀሩ ኣዝማድ ብዝምልከት ውፅኢት ኣይህልዎን፣

www.abyssinialaw.com

አንቀጽ 209. ክስን ስላለመቅረብ

ባልየው በጽሁፍ በሰጠው ፈቃድ መሰረት ልጁ በሰው ሰራሽ ዘዴ የተጸነሰ ለመሆኑ የተረጋገጠ እንደሆነ የመካድ ክስ ለማቅረብ የሚቀርብ ጥያቄ ተቀባይነት ሊኖረው አይገባም።

አንቀጽ 210. ስለተከሳሾች

1. የመካድ ክስ በልጁ ላይ፣ እርሱ የሞተ እንደሆነም በወራሾቹ ላይ ይቀርባል፣
2. የልጁን እናት በሚቀርበው ክስ ውስጥ እንድትገባ ማድረግ ያስፈልጋል፣
3. ልጁ አካለመጠን ያልደረሰ ከሆነ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት በተለይ ለዚህ ጉዳይ የመረጠው ሞግዚት ወኪል ይሆናል።

ምዕራፍ አስራ አንድ

ስለጉደፈቻ

አንቀጽ 211. ስለጉዲፈቻ ዝምድና

(1) መሰረቱ

በአንድ ሰውና በአንድ ልጅ መካከል በሚደረግ ስምምነት የጉዲፈቻ ዝምድና ሊፈጠር ይችላል።

አንቀጽ 212. (2) ውጤቱ

በዚህ አዋጅ አንቀጽ 212 የተመለከቱት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው፣ የጉዲፈቻ ልጅ በማናቸውም ረገድ ቢሆን እንደ የጉዲፈቻ አድራጊው ልጅ ይቆጠራል።

አንቀጽ 213. (3) ልዩ ሁኔታ

1. ጉዲፈቻ፣ የጉዲፈቻውን ስምምነት በግልጽ የተቃወሙት ወደ ላይ የሚቆጠሩ ወላጆችን ወይም ወደ ጎን የሚቆጠሩ ዘመዶችን በሚመለከት ውጤት አይኖረውም፣

www.abyssinialaw.com

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ዝተመልከተ ተቓውሞ እቲ ስምምዕነት ብማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ምፅዳቑ ምስተፈለጠ ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት ኣብ መዝገብ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ እንድሕር ዘይተመዝጊቡ ኣይፀንዕን።

ዓንቀፅ 214. ውላድ ጡብ ምስ ተፈጥራዊ ስድርኡ ብዛዕባ ዝህልዎ ርክብ

1. ውላድ ጡብ ምስ ተፈጥራዊ ስድርኡ ዘለዎ ርክብ ዝምድና ሕልው ኮይኑ ይፀንሕ ፣
2. ናይ ውላድ ጡብ ሰበይቲ፣ ሰብኣይን ተወለድትን ምስ ተፈጥሮዊ ስድርኡ ርክብ ዝምድና ይህልዎም፣
3. ኣብ መንጎ ተፈጥራዊ ስድርኡን ኣብ ስድራ ውላድ ጡብን ምምራፅ ኣድላይ ኮይኑ ኣብ ዝተረኸበ እዋን ንስድራ ውላድ ጡብ ቀዳምነት ይውሃብ።

ዓንቀፅ 215. ብዛዕባ ዕድመ ውላድ ጡብ ዝገበረ ሰብ

1 ዝኾነ ዕድመኡ ካብ 25 ዓመት ዘይነኣሰ ሰብ ብውላድ ጡብ ክሕዝ ይኽእል፣
2. ውላድ ጡብ ተሓዝቲ ሰብኣይን ሰበይትን ኣብ ዝኾኑሉ እዋን ዕድመ ሓዲኡ 25 ዓመት ዝመልአ እንተኾይኑ ብቑዕ እዩ።

ዓንቀፅ 216. ዕድመ ውላድ ጡብ

ዕድመኡ ካብ 18 ዓመት ንታሕቲ ዝኾነን ካብ ሞግዚት ምምሕዳር ነፃ ዘይወፀ ዝኾነ ሰብ ውላድ ጡብ ክኸውን ይኽእል።

ዓንቀፅ 217. ሓዳር ዝሓዘ ሰብ ብዛዕባ ዝገብሮ ስምምዕነት ውላድ ጡብ

1. ውላድ ጡብ ዝገብር በዓል ሓዳር እንተኾይኑ ሰብኣይን ሰበይትን ነቲ ቆልዓ ብሓባር ውላድ ጡብ ዝገብሩዎ እንድሕር ዘይኮይኑ ናይ ውላድ ጡብ ስምምዕነት ምግባር ኣይከኣልን፣

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው ተቃውሞ ስምምነቱ በማሕበራዊ ፍርድ ቤት መጽደቁ በታወቀ በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ በማሕበራዊ ፍርድ ቤት መዝገብ ካልተመዘገበ በስተቀር አይጸናም።

አንቀጽ 214. የጉዲፈቻ ልጅ ከተፈጥሮ ቤተሰቦ ቹ ጋር ስለሚኖረው ግንኙነት

1. የጉዲፈቻ ልጅ ከተፈጥሮ ቤተሰቦቹ ጋር ያለው የዝምድና ግንኙነት እንደተጠበቀ ሆኖ ይቆያል፣
2. የጉዲፈቻ ልጅየው፣ ሚስት፣ ባል እና ተወላጆች ከተፈጥሮ ቤተሰቦቹ ጋር የዝምድና ግንኙነት ይኖራቸዋል፣
3. በተፈጥሮ ቤተሰቦቹና በጉዲፈቻ ቤተሰቦቹ መካከል መምርጥ አስፈላጊ ሆኖ በተገኘ ጊዜ፣ ለጉዲፈቻ ቤተሰቦቹ ቅድሚያ ይሰጣል።

አንቀጽ 215. የጉዲፈቻ አድራጊው ዕድሜ

1. ዕድሜው ከ25 ዓመት ያላነሰ ማንኛውም ሰው የጉዲፈቻ አድራጊ ሊሆን ይችላል፣
2. ጉዲፈቻ አድራጊዎች ባልና ሚስት በሆኑ ጊዜ የአንዱ ዕድሜ 25 ዓመት የሞላ ከሆነ በቂ ነው።

አንቀጽ 216. የጉዲፈቻ ልጅ ዕድሜ

ዕድሜው ከ18 ዓመት በታች የሆነና ከሞግዚት አስተዳደር ነጻ ያልወጣ ማንኛውም ሰው የጉዲፈቻ ልጅ ለመሆን ይችላል።

አንቀጽ 217. ያገባ ሰው ስለሚያደርገው የጉዲፈቻ ስምምነት

1. ጉዲፈቻ አድራጊው ያገባ ከሆነ ባልና ሚስቱ በጋራ ልጁን የጉዲፈቻ ልጃቸው የሚያደርጉት ካልሆነ በስተቀር የጉዲፈቻ ስምምነት ለማድረግ አይቻልም፣

www.abyssinialaw.com

2. ሰብኣይ ንወዲ ሰበይቱ፣ ሰበይቲ ንወዲ ሰብኣያ ውላድ ጡብ ዝገብሩ እንተኾይኖም ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ዝተመልከተ ድንጋገ ተፈፃሚነት ኣይህልዎን፣
3. ከምኡ'ውን ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ሓዲኡ ፍቓድ ክህብ ዘይኽእል እንተኾይኑ ተፈፃምነት ኣይህልዎን።

ዓንቀፅ 218. **ዝተጠነሰ ቆልዓ ውላድ ጡብ ብዛዕባ ምግባር**

1. ዝተጠነሰ ቆልዓ ውላድ ጡብ ምግባር ይከኣል፣
2. ኣብዚ ዓቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ዝተመልከተ እንተሃለወ'ኳ እቲ ቆልዓ ምስተወለደ ኣብ ውሽጢ ሽዱሽተ ወርሒ እታ ኣዶ ነቲ ስምምዕ ብናይ ባዕላ ፍቓድ ጥራሕ ክትስርዞ ትኽእል፣

ዓንቀፅ 219. **ብዛዕባ ቆልዑት ውላድ ጡብ ዝሓዘ ሰብ**

1. ውላድ ጡብ ዝሓዘ ሰብ ባዕሉ ዝወለዶም ቆልዑት ምህላዎም ናይ ውላድ ጡብ ስምምዕነት ንምግባር ዝኽልክሎ ኣይኾውንን፣
2. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ድንጋገ እንተሃለወ'ኳ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ነቲ ስምምዕነት ውላድ ጡብ ቅድሚ ምፅዳቑ ውላድ ጡብ ገባሪ ሰብ ካብ ኣብራኹ ዝተረኽቡ ቆልዑት ዘለውዎ ምኻኑ ኣብ ልዕሊ እቲ ውላድ ጡብ ዝተገበረ ቆልዓ ፅቡቕ ኣታዓባብያን ጥቕምን ክህልዎ ዝኽእል ፅዕንቶ ኣብ ግምት ውሽጢ ከእትው ኣለዎ።

ዓንቀፅ 220. **ንሓደ ቆልዓ ካብ ሓደ ሰብ ንላዕሊ ውላድ ጡብ ዝገብር ክህልዎ ዘይክኣል ብዛዕባ ምኻኑ**

1. ሰብኣይን ሰበይትን እንተዘይኮይኖም ዝኾነ ቆልዓ ንብዙሓት ሰባት ናይ ውላድ ጡብ ቆልዓ ክኸውን ኣይኽእልን፣
2. እቲ ውላድ ጡብ ዝገበረ ሰብ እንተሞይቱ ሓዱሽ ስምምዕነት ውላድ ጡብ ምግባር ይከኣል፣

2. ባል ለሚስቱ ልጅ፣ ሚስት ለባልዋ ልጅ የጉዲፈቻ ልጁ የሚያደርጉ ከሆነ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው ድንጋጌ ተፈጻሚነት አይኖረውም፣
3. እንዲሁም፣ ከባል እና ከሚስት አንደኛው ፈቃድን ለመስጠት የማይችል ሲሆን ተፈጻሚነት አይኖረውም።

አንቀጽ 218. **የተጸነሰን ልጅ የጉዲፈቻ ልጅ ስለማድረግ**

1. የተጸነሰን ልጅ የጉዲፈቻ ልጅ ማድረግ ይቻላል፣
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው ቢኖርም ልጁ በተወለደ በስድስት ወራት ጊዜ ውስጥ እናቲቱ ስምምነቱን በገዛ ፍቃድዋ ብቻ ለመሰረዝ ትችላለች።

አንቀጽ 219. **ስለጉዲፈቻ አድራጊው ልጆች**

1. ጉዲፈቻ አድራጊው ከአብራኩ የተገኙ ልጆች ያሉ መሆናቸው የጉዲፈቻ ስምምነት ከማድረግ የሚያግደው አይሆንም፣
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ ቢኖርም እንኳ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት የጉዲፈቻ ስምምነቱን ከማጽደቁ በፊት ጉዲፈቻ አድራጊው ከአብራኩ የተገኙ ልጆች ያሉት መሆኑን በጉዲፈቻ ልጁ መልካም አስተዳደግና ጥቅም ላይ ሊኖረው የሚችለውን ተጽዕኖ ከግምት ውስጥ ማስገባት አለበት።

አንቀጽ 220. **ለአንድ ልጅ ከአንድ በላይ ጉዲፈቻ አድራጊ ሊኖረው የማይችል ስለመሆኑ**

1. ባልና ሚስት ካልሆኑ በስተቀር ማንኛውም ልጅ ለብዙ ሰዎች የጉዲፈቻ ልጅ ሊሆን አይችልም፣
2. ጉዲፈቻ አድራጊው የሞተ እንደሆነ፣ አዲስ የጉዲፈቻ ስምምነት ለማድረግ ይቻላል፣

3. እቲ ቆልዓ ናይ ሰብኣይን ሰበይትን ውላድ ጡብ ቆልዓ እንድሕር ኮይኑን ካብ ሰብኣይን ሰበይትን ሓዲኡ እንተሞይቱ ምስ ብሂወት ዘሎ ሰብ ዝምርዖ መስራቲ ሓዱሽ ሓዳር ውላድ ጡብ ክገብሮ ይኽእል።

ዓንቀፅ 221. <u>ስምምዕነት ብዛዕባ ዝገብሩ ወገናት</u>

ስምምዕነት ውላድ ጡብ ኣብ መንጎ ብውላድ ጡብ ዝገብር ሰብን ብመማሓደሪ እቲ ቆልዓን ይግበር፣

ዓንቀፅ 222. <u>ፍቓድ ወለዲ ብውላድ ጡብ ዝተታሓዘ ቆልዓ</u>

1. ኣቦን ኣደን እቲ ቆልዓ ብሂወት ዘለዉን ዝተፈለጡን እንተኾይኖም እቲ ቆልዓ ናይ ውላድ ጡብ ቆልዓ ክኸውን ፍቓዶም ክህቡ የድሊ፣
2. ካብ ወለዱ ሓዲኡ ዝሞተ፣ ዝጠፍአ፣ ዘይፍለጥ እንተኾይኑ ወይ ፍቓድ ክህብ ዘይኽእል እንተኸውን እቲ ካሊእ ወላዲ ፍቓድ ይህብ፣
3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ዝተደንገገ እንተሃለወ'ኳ ካብ ውለዱ ሓዲኡ ፍቓድ ክህብ ዘይደለየ እንተኾይኑን ዕደመ እቲ ቆልዓ 10 ዓመትን ካብኡ ንላዕልን እንተኾይኑ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ብፍቓድ እቲ ሓደ ወላድን ርኢቶ ናይቲ ቆልዓን ብምሕታት ነቲ ስምምዕ ውላድ ጡብ ከዕድቖ ይኽእል፣
4. እቲ ቆልዓ ፍቓድ ክህብ ዝኽእል ንላዕሊ ካብ ዝቑፀር ወለዲ ዘየብሉ እንተኾይኑ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ነቲ ቆልዓ ዘለዎ ጠቓምነት ኣብ ግምት ውሽጢ ብምእታው ነቲ ስምምዕነት ውላድ ጡብ ከዕድቆ ይኽእል።

ዓንቀፅ 223. <u>ብዛዕባ ናይ መንግስቲ ወይ ደኸታማት መዕበይቲ ውልቀ ትካላት</u>

1. ናይ መንግስቲ ወይ ደኸታማት መዕበይቲ ውልቀ ትካላት ዘዕብዮዎ ንዘለዉ ዝኾነ ቆልዓ ንውላድ ጡብ ገበርቲ ብስምምዕ ክህቡ ይኽእሉ።

www.abyssinialaw.com

3. ልጅየው የባልና ሚስት የጉዲፈቻ ልጅ ከሆነና ከባልና ሚስቱ አንደኛው የሞተ እንደሆነ በሕይወት ካለው ሰውጋር የሚጋባው አዲስ ተጋቢ የጉዲፈቻ ልጅ ሊያደርገው ይችላል።

አንቀጽ 221. <u>ስምምነቱን ስለሚያደርጉ ወገኖች</u>

የጉዲፈቻው ስምምነት በጉዲፈቻ አድራጊውና በልጁ አሳዳሪ መካከል ይደረጋል።

አንቀጽ 222. <u>የጉዲፈቻው ልጅ ወላጆች ፈቃድ</u>

1. የልጁ አባትና እናት በሕይወት ያሉና የታወቁ ከሆነ ልጁ የጉዲፈቻ ልጅ እንዲሆን ፈቃዳቸውን እንዲሰጡ ያስፈልጋል፣
2. ከወላጆቹ አንደኛው የሞተ፣ የጠፋ፣ የማይታወቅ ከሆነ ወይም ፈቃዱን ለመስጠት የማይችል ሲሆን ሌላኛው ወላጅ ፈቃዱን ይሰጣል፣
3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተደነገገው ቢኖርም ከወላጆቹ አንዱ ፈቃዱን ለመስጠት ያልፈለገ እንደሆነና የልጁ ዕድሜ 10 ዓመትና ከዚያ በላይ ከሆነ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ያንደኛውን ወላጅ ፈቃድና የልጁን አስተያየት በመጠየቅ ጉዲፈቻውን ሊያጸድቀው ይችላል፣
4. ልጁ ፈቃዱን ለመስጠት የሚችል ወደ ላይ የሚቆጠር ወላጅ የሌለው እንደሆነ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ለልጁ ያለውን ጠቀሜታ ግምት ውስጥ በማስገባት የጉዲፈቻ ስምምነቱንም ሊያጸድቀው ይችላል።

አንቀጽ 223. <u>ስለመንግስት ወይም የግል ዕጓለማውታን አስዳጊ ተቋሞች</u>

1. የመንግስት ወይም የግል ዕጓለማውታን አሳዳጊ ተቋሞች እያሳደጉት ያሉትን ማንኛውንም ልጅ ለጉዲፈቻ አድራጊዎች በስምምነት ለመስጠት ይችላሉ፣

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ዝተጠቐሱ ትካላት ንሓደ ቆልዓ ብስምምዕነት ቅድሚ ምሃቦም ድሕንነት ህፃናት ንምሕላው ስልጣን ንዝተውሃቦ መንግስታዊ ኣካል ብዛዕባ መንነት እቲ ቆልዓ፣ እቲ ትካል ብምንታይ ኩነታት ከምዝተረኸቦን ብዛዕባ ትሕዝቶ ውልቃዊ፣ ማሕበራውን ኢኮኖሚያውን ውላድ ጡብ ገባሪ መግለፂ ከቕርቡ ኣለዎም።

ዓንቀፅ 224. <u>ውላድ ጡብ ገባሪ ዜግነቱ ወፃእተኛ እንትኸውን</u>

1. እቲ ውላድ ጡብ ገባሪ÷ ዜግነቱ ወፃእተኛ እንትኸውን ድሕንነት ህፃናት ንምክትታል ስልጣል ዝተውሃቦ መንግስታዊ ኣካል ብዛዕባ ውላድ ጡብ ገባሪ ውልቃዊ፣ ማሕበራውን ኢኮኖሚያውን ትሕዝቶ ኣግባብ ዘለዎም መረዳእታታት ብምድላውን ብምምርማርን ስምምዕነት እንተተገበረ ነቲ ቆልዓ ጠቓምነት ኣለዎ ብምባል ርኢትኡ እንድሕር ዘይሂቡ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ነቲ ስምምዕነት ውላድ ጡብ ክፅድቆ ኣይኽእልን ፣

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ዝተመልከተ እንተሃለወ'ኳ እቲ ስምምዕነት ነቲ ቆልዓ ጠቓምነት የብሉን ኢሉ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ እንተተገሚቱ ርኢቶ እቲ በዓል ስልጣን ብዘይምቕባል ነቲ ስምምዕነት ከየፅድቆ ይኽእል፣

3. ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ካብቲ በዓል ስልጣን ዝቐረበሉ መረዳእታ ብቑዕ መሲሉ እንድሕር ዘይተራኢዩዎ ሓዱሽ ምፅራይ ብምክያድ ተወሳኺ መረዳእታ ክቐርበሉ ነቲ በዓል ስልጣን ክእዝዝ፣ ከምኡ'ውን ካልኦት ውልቀ ሰባት ኮኑ ትካላት ኣድላይ መሲሉ ዝረኣዮምን ኣብ ኢዶም ዝርከብ መረዳእታ ከቕርቡ ወይ ከም ኣድላይነቱ ምስክርነት ቃሎም ክህቡ ክእዝዝ ይኽእል፣

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተጠቀሱት ተቋሞች አንድን ልጅ በስምምነት ከመስጠታቸው በፊት የህፃናትን ደህንነት ለመከታተል ስልጣን ለተሰጠው የመንግስት አካል ስለልጁ ማንነት፣ ተቋሙ በምን ሁኔታ እንደተረከበውና ስለጉዲፈቻ አድራጊው ግላዊ ማኅበራዊና ኢኮኖሚያዊ አቋም መግለጫ ማቅረብ አለባቸው።

አንቀጽ 224. <u>ጉዲፈቻ አድራጊው የውጭ ዜጋ ሲሆን</u>

1. ጉዲፈቻ አድራጊው የውጭ ዜጋ ሲሆን፣ የህፃናት ደህንነት ለመከታተል ስልጣን የተሰጠው አካል ስለጉዲፈቻ አድራጊው ግላዊ፣ ማኅበራዊ ኢኮኖሚያዊ አቋም አግባብ ያላቸውን መረጃዎች በማጠናቀርና በመመርመር ስምምነቱ ቢደረግ ለልጁ ጠቃሚነት ይኖረዋል ሲል አስተያየቱ ካልሰጠ በስተቀር የጉዲፈቻውን ስምምነት ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ሊያጸድቀው አይችልም፣

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው ቢኖርም ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ስምምነቱ ለልጁ ጠቃሚነት አይኖረውም ሲል የገመተ እንደሆነ የባለስልጣኑን አስተያየት ባለመቀበል ስምምነቱን ላያጸድቀው ይችላል፣

3. ማሕበራዊ ፍርድ ቤቱ ከባለስልጣኑ የቀረበለት መረጃ በቂ መስሎ ያልታየው እንደሆነ፣ አዲስ ምርመራ በማከናወን ተጨማሪ መረጃ እንዲቀርብለት ባለስልጣኑን ለማዘዝ፣ እንዲሁም፣ ሌሎች ግለሰቦችም ሆነ ድርጅቶች አስፈላጊ መስሎ የሚታያቸውንና በእጃቸው የሚገኘውን መረጃ እንዲያቀርቡ ወይም እንደአስፈላጊነቱ የምስክርነት ቃላቸውን እንዲሰጡ ለማዘዝ ይችላል።

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com

ዓንቀፅ 225. ስልጣን ቤት ፍርዲ

1. ስምምዕነት ውላድ ጡብ ስልጣን ዘለዎ ቤት ፍርዲ እንድሕር ዘየፅዲቕዎ ውፅኢት ኣይህልዎን፣
2. ቤት ፍርዲ ስምምዕነት ውላድ ጡብ ቅድሚ ምፅዳቑ ብወሳናይ መልክዑ ነቲ ቆልዓ ፅቡቕ (ሰናይ) ኣተዓባብያን ጥቕምን ዝምቱ ምዃኑ ከረጋግፅ ኣለዎ።
3. ኣብዚ ኣዋጅ ኣብ ዓንቀፅ 222ን 223 ዝተመልከቱን ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (2) ሓፈሻዊ ኣበሃህላ ሕልው ኮይኑ ቤት ፍርዲ ስምምዕነት ውላድ ጡብ ቅድሚ ምፅዳቑ ካብዚ ቀፂሎም ዘለዉ ኣብ ግምት ውሽጢ ከእትዎም ኣለዎ፣

   ሀ. እቲ ቆልዓ ብዛዕባ ስምምዕነት ውላድ ጡብ ዘለዎ ርኢቶ፣

   ለ. ኣቐዲሙ ፈቓድ ሂቡ እንተዘይኮይኑ ድማ ርኢቶ መማሓደሪኡ፣

   ሐ. ውላድ ጡብ ገባሪ ነቲ ቆልዓ ንምዕባይን ንምክንኻንን ዘለዎ ብቕዓት፣

   መ. ውላድ ጡብ ገባሪ ዜግነቱ ወፃእተኛ እንተኾይኑ እቲ ቆልዓ ኣብ ውሽጢ ኢትዮጵያ ዘዓብየሉ ኩነታት ዘይምህላው፣

   ረ. ውላድ ጡብ ገባሪ ከምውላዱ ጌሩ ከምዘዕብዮን ብዘይግቡእ መጥቀሚ ከምዘይገብሮን ንምግማት ዘኽእል መረዳእታ ምህላውን።

4. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (3)ፊደል (ረ) ብዝተመልከተ ኣብ ዘፃርየሉ እዋን ውላድ ጡብ ገባሪ ዜግነት ወፃእተኛ እንተኾይኑ ቤት ፍርዲ ፍሉይ ጥንቃቐ ክገብር ኣለዎ።

ዓንቀፅ 226. ስምምዕነት ውላድ ጡብ ዘይስረዝ ብዛዕባ ምዃኑ

1. ስምምዕነት ውላድ ጡብ ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (2) ካብ ዝተመልከተ ኩነታት ወፃኢ ክስረዝ ኣይኽልን፣

አንቀጽ 225. የፍርድ ቤት ስልጣን

1. የጉዲፈቻ ስምምነት ስልጣን ያለው ፍርድ ቤት ካላጸደቀው በስተቀር ውጤት አይኖረውም፣
2. ፍርድ ቤቱ የጉዲፈቻ ስምምነቱን ከማጽደቁ በፊት በወሳኝ መልኩ ለልጁ መልካም አስተዳደርና ጥቅም የሚበጅ መሆኑን ማረጋገጥ አለበት፣
3. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 222 እና 223 የተመለከቱትና የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ፍርድ ቤት የጉዲፈቻ ስምምነቱን ከማጽደቁ በፊት የሚከተሉትን ከግምት ውስጥ ማስገባት አለበት፣

   ሀ. ልጅየው ስለጉዲፈቻ ስምምነቱ ያለውን አስተያየት፣

   ለ. አስቀድሞ ፈቃዱን ያልሰጠ ከሆነም የአሳዳሪውን አስተያየት፣

   ሐ. ጉዲፈቻ አድራጊው ልጁን ለማሳደግና ለመንከባከብ ያለውን ብቃት፣

   መ. ጉዲፈቻ አድራጊው የውጭ ዜጋ ሲሆን ልጅየው ኢትዮጵያ ውስጥ የሚያድግበት ሁኔታ አለመኖሩን፣

   ረ. የጉዲፈቻ አድራጊው እንደልጁ አድርጎ እንደሚያሳድገውና አላግባብ መጠቀሚያ እንደማያደርገው ለመገመት የሚያስችል መረጃ መኖሩን።

4. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) በፊደል ተራ (ሠ) የተመለከተውን በሚያጣራበት ጊዜ የጉዲፈቻ አድራጊው የውጭ ዜጋ ሲሆን ፍርድ ቤቱ ልዩ ጥንቃቄ ማድረግ ይኖርበታል።

አንቀጽ 226. የጉዲፈቻ ስምምነት የማይሰረዝ ስለመሆኑ

1. የጉዲፈቻ ስምምነት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) ከተመለከተው ሁኔታ ውጪ ሊሰረዝ አይችልም፣

2. ውላድ ጡብ ገባሪ ብውላድ ጡብ ንዝተቐበሎ ቆልዓ ከምውላዱ ካብ ምዕባይ ሓሊፉ ብባርነት ወይ ባርነት ብዝመስል ኩነታት ወይ ካብ ስነ-ምግባር ወፃኢ ኣብ ዝኾኑ ተግባራት ክዋፈር ብምግባር መጥቀሚ ዝገብሮ እንተኾይኑ ወይ ብዝኾነ ካልእ መንገዲ ኩነታት ኣተሓሕዛ እቲ ቆልዓ ናይ ቅድሚት ሂወት ብዝኸፍአ ዝጎድእ ምዃኑ ቤት ፍርዲ ዝተረደአ እንተኾይኑ ነቲ ስምምዕነት ውላድ ጡብ ክስርዞ ይኽእል።

ዓንቀፅ 227. ስምምዕነት ውላድ ጡብ ንኽስረዝ ጥርዓን ብዛዕባ ምቕራብ

1. ባዕሉ እቲ ውላድ ጡብ ቆልዓ፣ ድሕንነት ህፃናት ንምክትታል ስልጣን ዝተውሃቦ መንግስታዊ ኣካል ወይ ዝኾነ ሰብ በቲ ጉዳይ የእትወኒ እዩ ዝብል ካብዚ ንላዕሊ ኣብ ዝተመልከተ ዓንቀፅ ብዝተደንገገ መሰረት ብምግባር ስምምዕነት ውላድ ጡብ ክስረዝ ጥርዓን ከቕርብ ይኽእል።
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) መሰረት ጥርዓን ዝቐረበሉ ቤት ፍርዲ ነቲ ውላድ ጡብ ገባሪ ቅድሚ ክቐርብ ምግባሩ ንጥርዓን ምኽንያት እዮም ዝተብሃሉ መርትዖታት ሓቂ ኮይኖም እንተተረኺቦም ስምምዕነት ውላድ ጡብ ንምፍራስ ብቑዓት ምዃኖም ከረጋግፅ ኣለዎ፣

ምዕራፍ ዓሰርተ ክልተ
ግቡእ ቀለብ ምሃብ

ዓንቀፅ 228. ብዛዕባ ትሕዝቶ ግቡእ

ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 228 ድንጋገታት መሰረት ቀለብ ናይ ምሃብ ግቡእ ዘለዎ ሰብ ከም ኩነታት ሰብ ዋኒናትን ከም እቲ ከባቢ ልምድን ዝሰማማዕ ኣግባብ ብምኽታል ንቀለብ ተቐባሊ ምግቢ፣ መንበሪ፣ ክዳን፣ ጥዕንኡ ዝሕልወሉን ከም ኩነታቱ ንትምህርቲ ኣድላይ ዝኾነ ነገር ክህብ ኣለዎ።

www.abyssinialaw.com

2. ጉዲፈቻ አድራጊው በጉዲፈቻ የተቀበለውን ልጅ እንደልጁ በማሳደግ ፈንታ በባርነት ወይም ባርነትን በሚመሰል ሁኔታ ወይም ከግብረ ገብ ውጪ በሆኑ ተግባሮች እንዲሰማራ በማድረግ መጠቀሚያ ያደረገው እንደሆነ ወይም በማናቸውም ሌላ መንገድ የልጁን የወደፊት ሕይወት ክፉኛ በሚጎዳ አኳኃን የያዘው መሆኑን የተረዳ እንደሆነ፣ ፍርድ ቤቱ የጉዲፈቻ ስምምነቱን ለመሰረዝ ይችላል።

አንቀጽ 227. የጉዲፈቻ ስምምነት እንዲሰረዝ አቤቱታ ስለማቅረብ

1. የጉዲፈቻ ልጅ ራሱ፣ የህፃናትን ደህንነት ለመከታተል ስልጣን የተሰጠው የመንግስት አካል ወይም በጉዳዩ ያገባኛል የሚል ማንኛውም ሰው ከዚህ በላይ በተመለከተው አንቀጽ የተደነገገውን መሰረት በማድረግ የጉዲፈቻው ስምምነት እንዲሰረዝ አቤቱታ ለማቅረብ ይችላል።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሰረት አቤቱታ ሲቀርብለት፣ ፍርድ ቤቱ ጉዲፈቻ አድራጊውን ከማስቀረቡ በፊት ለአቤቱታው ምክንያት ናቸው የተባሉት መረጃዎች እውነት ሆነው ቢገኙ የጉዲፈቻ ስምምነቱን ለማፍረስ በቂ መሆናቸውን ማረጋገጥ አለበት።

ምዕራፍ አስራ ሁለት
ቀለብ የመስጠት ግዴታ

አንቀጽ 228. ስለግዴታው ይዘት

በዚህ አዋጅ አንቀጽ 228 ድንጋጌዎች መሰረት ቀለብ የመስጠት ግዴታ ያለበት ሰው እንደባለጉዳዮቹ ሁኔታና እንደ አከባቢው ልማድ የሚሰማማውን ዘዴ በመከተል ለቀለብ ተቀባዩ ምግብ፣ መኖሪያ፣ ልብስ፣ ጤናውን የሚጠብቅበትና እንደሁኔታው ለትምህርት አስፈላጊ የሆነውን ነገር መስጠት አለበት።

www.abyssinialaw.com

ዓንቀፅ 229. **<u>ግቡእ ኣብ መንጎ እኒ መን ብዛዕባ ምዃኑ</u>**

1. ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 69 ንኡስ ዓንቀፅ (1) ዝተደንገገ ሕልው ኮይኑ ግቡእ ቀለብ ምሃብ ዝህሉ ኣብ መንጎ ብቀጥታ ወለድን ተወለድትን ወይ ኣብ መንጎ ብቀጥታ ሓዳር ዝምድና ዘለዎም እዩ።
2. ከምኡ'ውን ኣብ መንጎ ኣሕዋትን ኣሓትን ግቡእ ቀለብ ምሃብ ይህሉ።

ዓንቀፅ 230. **<u>ግቡእ ብዛዕባ ዝቐረየሉ ኩነታት</u>**

ሓዳር ዝፈረሰ ብምኽንያት ሞት እንድሕር ዘይኮይኑ ኣብ መንጎ ብሓዳር ዝምድና ዘለዎም ሰባት ዘሎ ግቡእ ቀለብ ምሃብ ተራፊ ይኸውን።

ዓንቀፅ 231. **<u>ቀለብ ተቐባሊ መሰሉ ብዛዕባ ዝስእንሉ ኩነታት</u>**

ቀለብ ተቐባሊ ኣብ ልዕሊ ቀለብ ውሃቢ ወይ በዚ ሰብ ንላዕሊን ንታሕቲን ዝቑፀሩ ወለዲ፣ ተወለድቲ፣ ሰብኣይ፣ ወይ ሰበይቲ ኣብ ልዕሊ ሂወት ወይ ንብረት ተግባር ገበን ዝፈፀመ ወይ ንምፍፃም ዝፈተነ እንተኾይኑ መሰል ምቕባል ቀለብ ይስእን።

ዓንቀፅ 232. **<u>ግቡእ ንክህሉ ኣድለይቲ ኩነታት</u>**

ግቡእ ቀለብ ምሃብ ተፈፃሚ ዝኸውን ቀለብ ሓታቲ ስራሕ ሰሪሑ ንናብርኡ ኣድላይ ዝኾነ እቶት ምርካብ ዓቕሚ ዘይብሉን ኣብ ፀገም ዝወደቐን እንትኸውን ጥራሕ እዩ።

ዓንቀፅ 233. **<u>ብዛዕባ ኣፈፃፅማ ግቡእ</u>**

1. ብመሰረት፡ ግቡእ ቀለብ ምሃብ ዝፍፀም ቀለብ ውሃቢ ንቀለብ ተቐባሊ ናይ ቀለብ ገንዘብ ብምሃብ እዩ፣
2. መጠን ቀለብ ዝውሰን እቲ ቀለብ ሓታቲ ዘለዎ ፀገምን ዓቕሚ ቀለብ ውሃብን ብምምዝዛን እዩ።

አንቀጽ 229. **<u>ግዴታው በእነማን መካከል ስለመሆኑ</u>**

1. በዚህ ኣዋጅ አንቀጽ 69 ንኡስ አንቀጽ (1) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ቀለብ የመስጠት ግዴታ የሚኖረው በቀጥታ ወላጅና ተወላጆች ወይም በቀጥታ የጋብቻ ዘመዳሞች መካከል ነው፣
2. እንዲሁም በወንድማማቾች እና እህትማማቾች መካከልም ቀለብ የመስጠት ግዴታ ይኖራል።

አንቀጽ 230. **<u>ግዴታ ስለሚቀርበት ሁኔታ</u>**

ጋብቻው የፈረሰው በሞት ምክንያት ካልሆነ በስተቀር፣ በጋብቻ ዘመዳሞች መካከል ያለው ቀለብ የመስጠት ግዴታ ቀሪ ይሆናል።

አንቀጽ 231. **<u>ቀለብ ተቀባዩ መብቱን ስለሚያጣበት ሁኔታ</u>**

ቀለብ ተቀባዩ በቀለብ ሰጪው ወይም በዚህ ሰው ወደላይና ወደታች በሚቆጠሩ ወላጆች፣ ተወላጆች፣ ባል ወይም ሚስት በሕይወት ወይም ንብረት ላይ የወንጀል ተግባር የፈጸመ ወይም ለመፈጸም የሞከረ እንደሆነ ቀለብ የመቀበል መብቱን ያጣል።

አንቀጽ 232. **<u>ግዴታው እንዲኖር አስፈላጊ ሁኔታዎች</u>**

ቀለብ የመስጠት ግዴታ ተፈጻሚ የሚሆነው ቀለብ ጠያቂው ሰርቶ ለኑሮው አስፈላጊ የሆነ ገቢ ለማግኘት አቅም የሌለውና በችግር ላይ የወደቀ ሲሆን ብቻ ነው።

አንቀጽ 233. **<u>ስለግዴታው አፈጻጸም</u>**

1. በመሰረቱ፡ ቀለብ የመስጠት ግዴታ የሚፈጸመው ቀለብ ሰጪው ለቀለብ ተቀባዩ የቀለቡን ገንዘብ በመስጠት ነው፣
2. የቀለቡ መጠን የሚወሰነው ቀለብ ጠያቂው ያለበትን ችግር እና የቀለብ ሰጪውን አቅም በማመዛዘን ነው።

www.abyssinialaw.com

ዓንቀፅ 234. ብዛዕባ እቲ ኩነታት ምምሕያሽ ዝክኣል ምዃኑ

ቀለብ ወሃቢ ወይ ተቐባሊ ብዘቕርቡዎ ሕቶ መሰረት ብዛዕባ መጠን ቀለብ ወይ ብዛዕባ መንበሪ ቀለብ ተቐባሊ ዝተውሃበ ውሳነ ኣብ ዝኾነ እዋን ምምሕያሽ ይከኣል።

ዓንቀፅ 235. ብዛዕባ ቀለብ ዝኽፈለሉ ቦታ

ብዝተኽኣለ መጠን ቀለብ ዝኽፈለሉ ቦታ ንቀለብ ተቐባሊ ኣብ ዝጥዕሞ ቦታ ይኸውን።

ዓንቀፅ 236.(1) ናይ ቀለብ ገንዘብ ክተሓላለፍን ክታሓዝን ዘይኽእል ብዛዕባ ምዃኑ

1. ንቀለብ ዝኽፈል ገንዘብ ክማሓላለፍ ወይ ክታሓዝ ኣይኽእልን፣
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ዝተደንገገ ዋላ እንተሃለወ፣ ንቀለብ ዝኽፈል ገንዘብ ቅድሚ ዝኽፈለሉ እዋን ምብፅሑ እኳ እንተኾነ ቀለብ ተቐባሊ ንዘለዎ ፀገም ተገደስቲ ዝኾኑ ንረዲኤት ዝቖሙ ትካላት ክማሓላለፍ ይኽእል፣
3. ከምኡ'ውን ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ድንጋገ ንቀለብ ተቐባሊ መነባብሮ ኣድላይ ዝኾኑ ነገር ዘለቅሑ ካልኦት ሰባት ብዝተመልከተ ተፈፃምነት ኣይህልዎን።

ዓንቀፅ 237.(2) ዝተጠራቐመ ገንዘብ ቀለብ ብዛዕባ ምሕታት

ቀለብ ተቐባሊ ንናብርኡ ኣድላይ ዝኾነ ናይ ቀለብ ገንዘብ ንምርካብ ክሲ ካብ ዝተመስረተሉ እዋን ጀሚሩ ዝተጠራቐመ ናይ ቀለብ ገንዘብ ሓቲቱ ከይተቀራረፀ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ።

አንቀጽ 234. ሁኔታው ማሻሻል የሚቻል ስለመሆኑ

ቀለብ ሰጪው ወይም ተቀባዩ በሚያቀርቡት ጥያቄመሰረት ስለቀለቡ መጠን ወይም ስለቀለብ ተቀባዩ መኖሪያ የተሰጠውን ውሳኔ በማናቸውም ጊዜ ማሻሻል ይቻላል።

አንቀጽ 235. ቀለቡ ስለሚከፈልበት ቦታ

ቀለቡ የሚከፈለው በተቻለ መጠን ለቀለብ ተቀባዩ በሚያመቸው ቦታ ይሆናል።

አንቀጽ 236.(1) የቀለብ ገንዘብ ሊተላለፍና ሊያዝ የማችል ስለመሆኑ

1. ለቀለብ የሚከፈል ገንዘብ ሊተላለፍ ወይም ሊያዝ አይችልም፣
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተደነገገው ቢኖርም ለቀለብ የሚከፈል ገንዘብ የሚከፈልበት ጊዜ ከመድረሱ አስቀድሞ ቢሆንም እንኳን ቀለብ ተቀባዩ ላለበት ችግር አሳቢ ለሚሆኑ ለእርዳታ ለተቋቋሙ ድርጅቶች ሊተላለፉ ይችላል፣
3. እንዲሁም የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ(1) ድንጋጌ ለቀለብ ተቀባዩ ኑሮ አስፈላጊ የሆነውን ነገር ያበደሩ ሌሎች ሰዎችን በተመለከተ ተፈጻሚነት አይኖረውም።

አንቀጽ 237. የተጠራቀመ የቀለብ ገንዘብ ስለመጠየቅ

ቀለብ ተቀባዩ ለኑሮው አስፈላጊ የሆነ የቀለቡን ገንዘብ ለማግኘት ክስ ከተመሰረተበት ጊዜ ጀምሮ የተጠራቀመ የቀለብ ገንዘብ ጠይቆ ሳይሸራረፍ የማግኘት መብት ይኖረዋል።

www.abyssinialaw.com

ዓንቀፅ 238. ቀለብ ተቐባሊ ኣብ ገዛ እንዳቀለብ ውሂቢ ንምንባር ብዛዕባ ምኽኣል

1. ቀለብ ውሂቢ ንቀለብ ተቐባሊ ኣብ መንበሪ ገዝኡ ተቐቢሉ ክነብር ብምግባር ግቡእ ምኽፋል ቀለብ ክፍፅም ይኽእል'ዩ፣
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ብዛዕባ ዝተመልከተ ዋኒን ክትዕ ዝተለዓለ እንተኾይኑ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ናይቲ ከባቢ ኩነታት ብምዕዛብ ኣግባብ መሲሉ ዝተራኣዮ ይውስን፣
3. ቀለብ ውሂቢ ንቀለብ ተቐባሊ ኣብ መንበሪ ገዝኡ ክንብሮ ኣብ ዝኾነ እዋን ኣይግደድን።

ዓንቀፅ 239. ብዛዕባ በዝሒ ቀለብ ውሃብቲ

(1) መትከል

ንቀለብ ተቐባሊ ቀለብ ንምሃብ ግቡእ ዘለዎም ሰባት ብዙሓት ኣብዝኾኑሉ እዋን ቀለብ ተቐባሊ ካብ መንጎኦም ሓዲኡ ቀለብ ንክህቦ ክጥይቕ ይኽእል።

ዓንቀፅ 240. (2) ብዛዕባ ጥርዓን

1. ግቡእ ቀለብ ምሃብ ዘለዎም ሰባት ብዙሓት ኮይኖም ካብ መንጎኦም ሓደ ወይ ካብዚ ንላዕሊ ዝኾኑ ቀለብ እንተኸፈሎም ካብቶም እንተይከፈሉ ዝቐረዩ ብፅሒቶም ክኸፍሉዎም ከሓቱ ይኽእሉ።
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ብዛዕባ ዝተመልከተ ዋኒን ክርክር ዝተለዓለ እንተኾይኑ ማሕበራዊ ቤት ፍርዲ ተኸሰስቲ ዘለዎም ሃፍትን ምስ ከሳሲ ብስጋ ወይ ብሓዳር ዘለዎም ደረጃ ዝምድናን ብምምዝዛን ተኸሰስቲ ናይ ቀለብ ገንዘብ ብምሉኡ ወይ ብኽፋል ክኸፍሉ ክውሰኖም ይኽእል።

አንቀጽ 238. ቀለብ ተቀባዩን በቀለብ ሰጪው ቤት ለማኖር ስለመቻል

1. ቀለብ ሰጪው ቀለብ ተቀባዩን በመኖሪያ ቤቱ ተቀብሎ በማኖር ቀለብ የመስጠት ግዴታውን ሊፈጽም ይችላል፣
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ስለተመለከተው ጉዳይ ክርክር የተነሳ እንደሆነ የማሕበራዊ ፍርድ ቤቱ የአከባቢ ሁኔታዎችን በመመልከት ተገቢ መስሎ የታየውን ይወሰናል፣
3. ቀለብ ሰጪው ቀለብ ተቀባዩን በመኖርያ ቤቱ እንዲያኖረው ምንጊዜም ቢሆን አይገደድም።

አንቀጽ 239. ስለቀለብ ሰጪዎች ብዛት

(1) መሰረቱ

ለቀለብ ተቀባዩ ቀለብ የመስጠት ግዴታ ያለበቸው ሰዎች ብዙ በሆኑ ጊዜ ቀለብ ተቀባዩ ከመካከላቸው ለአንዱ ቀለቡን እንዲሰጠው ሊጠይቀው ይችላል።

አንቀጽ 240. (2) ስለአቤቱታ

1. ቀለብ የመስጠት ግዴታ ያለባቸው ሰዎች ብዙ ሆነው ከመካከላቸው አንዱ ወይም ከዚህ በላይ የሆኑት ቀለቡን የከፈሉ እንደሆነ፣ ሳይከፍሉ የቀሩት ድርሻቸውን እንዲከፍሏቸው ለመጠየቅ ይችላሉ፣
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ስለተመለከተው ጉዳይ ክርክር የተነሳ እንደሆነ ማሕበራዊ ፍርድ ቤት ተከሳሾቹ ያላቸውን ሀብትና ከከሳሽ ጋር ያላቸውን የስጋ ወይም የጋብቻ ዝምድና ደረጃ በማመዛዘን ተከሳሾቹ የቀለቡን ገንዘብ በሙሉ ወይም በከፊል እንዲከፍሉ ሊወሰንባቸው ይችላል።

www.abyssinialaw.com

ዓንቀፅ 241. (3) ንቀለብ ውሃብቲ ዝውሃብ ቅደም ሰዓብ ከፋልነት

ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 228 ቀለብ ንምሃብ ግቡእ ዘለዎም ሰባት ቅደም ሰዓብ ፡-

ሀ. ብመጀመሪያ ደረጃ፣ ሰብኣይ ወይ ሰበይቲ፣

ለ. ብካልኣይ ደረጃ፣ ተወልድቲ ከከም ደረጃኦም፣

ሐ. ብሳልሳይ ደረጃ፣ ንላዕሊ ዝቑፀሩ ወለዲ ከከም ደረጃኦም፣

መ. ብራብዓይ ደረጃ፣ ኣሕዋትን ኣሓትን፣

ረ. ብሓምሻይ ደረጃ፣ ናይ ሓዳር ተወለድቲ ከከም ደረጅኦም፣

ሰ. ብሻድሻይ ደረጃ፣ ብሓዳር ንላዕሊ ዝቑፀሩ ወለዲ ከከም ደረጅኦም።

ዓንቀፅ 242. ኣብ መንጎ ሓባራዊ ቀለብ ውሃብቲ ዝግበር ስምምዕ

1. ናይ ሓባር ቀለብ ውሃብቲ ነኒባዕሎም ብዛዕባ ዘለዎም ርክብ፣ ንሓባር ቀለብ ተቐባሊኦም ካብ መንጎኦም ሓደ ቀለብ ክህቦ ብምባል ዝፀንዕ ስምምዕነት ክገብሩ ይኽእሉ፣
2. ቀለብ ተቐባሊ ነቲ ስምምዕነት ፈትዩ ዝተቐበሎ እንተኾይኑ፣ ነዚ ስምምዕነት ዘየኽብረሉ ከቢድ ምኽንያት እንተዘይተረኺቡ ንቐለቡ ካብቶም ካልኦት ቀለብ ውሃብቲ ምሕታት ኣይኽእልን።

ዓንቀፅ 243. ብዛዕባ ፍሉይ ኩነታት ውላድ ጡብ

1. ውላድ ጡብ ሰብኣያ ወይ ሰበይቱ ቀጥታ መስመር ተወለድቲ ናይ ውላድ ጡብ ገባሪ ኣዝማድ ቀለብ ክህቡ ኣብዘይኽእልሉ ኩነታት እንተዘይተረኺቦም ካብቶም ተፈጥራዊ ወለዲ ኣዝማዶም ቀለብ ምሕታት ኣይኽእሉን።

አንቀጽ 241. (3) ለቀለብ ሰጪዎች የሚሰጥ የከፋይነት ተራ

በዚህ አዋጅ አንቀጽ 228 መሰረት ቀለብ የመስጠት ግዴታ ያለባቸው ሰዎች ቅድም ተከተል፣

ሀ. በመጀመሪያ ደረጃ፣ ባል ወይም ሚስት፣

ለ. በሁለተኛ ደረጃ፣ ተወላጆ እንደየደረጃቸው

ሐ. በሶስተኛ ደረጃ፣ ወደ ላይ የሚቆጠሩ ወላጆች እንደየደረጃቸው

መ. በአራተኛ ደረጃ፣ ወንድማማቾችና እህትማማቾች፣

ረ. በአምስተኛ ደረጃ፣ የጋብቻ ተወላጆች እንደየደረጃቸው፣

ሰ. በስድስተኛ ደረጃ፣ የጋብቻ ወደ ላይ የሚቆጠሩ ወላጆች እንደየደረጃቸው።

አንቀጽ 242. በጋራ ቀለብ ሰጪዎች መካከል የሚደረግ ስምምነት

1. በጋራ ቀለብ ሰጪዎች እርስ በእርሳቸው ስለአላቸው ግንኙነት፣ ለጋራ ቀለብ ተቀባያቸው ከእነርሱ መካከል አንዱ ቀለቡን እንዲሰጠው በማለት የሚጸና ስምምነት ለማድረግ ይችላል፣
2. ቀለብ ተቀባዩ ስምምነቱን ወዶ የተቀበለው እንደሆነ፣ ይህንን ስምምነት የማያከብርበት ከባድ ምክንያት ካልተገኘ በስተቀር ቀለቡን ከሌሎቹ ቀለብ ሰጪዎች መጠየቅ አይችልም።

አንቀጽ 243. ስለጉዲፈቻ ልጅ ልዩ ሁኔታ

1. የጉዲፈቻ ልጅ ባል ወይም ሚስትና የቀጥታ መስመር ተወላጆች የጉዲፈቻ አድራጊው ቤተዘመዶች ቀለቡን መስጠት በማይችሉበት ሁኔታ ካልተገኙ በስተቀር፣ የስጋ ወላጆችን ቤተዘመዶች ቀለብ ለመጠየቅ አይችሉም፣

2. ተፈጥራዊ ስድርኡ ንላዕሊ ዝቑፀሩ ወለዲ ቀለብ ንምርካብ ካብ ኣዝማዶም ሓዲኡ ክሓቱ ዘይኽእሉ እንተዘይኾይኖም ብውላድ ጡብ ቆልዓ ንዝሃቡዎ ቀለብ ክሓትዎ ኣይኽእሉን።

ዓንቀፅ 244. <u>ብዛዕባ ወፃኢ ስርዓት ቀብሪ</u>

1. ቀለብ ንምሃብ ግቡእ ዘለዎ ሰብ ነዚ ዝተብሃለ ሰብ ንስርዓት ቀብሩ ንዝወፀ ወፃኢ'ውን ክኸፍል ይግደድ'ዩ፣
2. እዚ ወፃኢ ዝገበረ ሰብ ወፃኢኡ ክትከኣሉ ንውሃቢ ቀለብ ምሕታት ይኽእል።

ዓንቀፅ 245. <u>ፍሉይ ስምምዕ</u>

ፍሉይ ስምምዓት ብምግባር ኣብዚ ምዕራፍ ዝተዕሓፉ ድንጋገታት ምልዋጥ ኣይፍቀድን።

<u>ምዕራፍ ዓሰርተ ሰለስተ</u>

<u>ዝተፈላለዩ ድንጋገታት</u>

ዓንቀፅ 246. <u>ዝተሰዓሩ ሕጊታት</u>

1. ነዚ ኣዋጅ ዝፃብኡ ሕጊታት፣ ደንብታት መምርሒታት፣ ውሳነታትን ናይ ኣሰራርሓ ልምዲታትን በዚ ኣዋጅ ንዝተደንገጉ ዋኒናት ብዝተመልከተ ተፈፃምነት ኣይህልዎምን፣
2. ሕጊ ቤተሰብ ብሄራዊ ክልል መንግስቲ ትግራይ ኣዋጅ ቁፅሪ 33/91 ዓ.ም በዚ ኣዋጅ ተሳዒሩ'ሎ፣

ዓንቀፅ 247. <u>መሰጋገሪ ድንጋገ</u>

እዚ ኣዋጅ ኣብ ተግባር ቅድሚ ምውዓሉ ኣብ ከይዲ ዝነበሩ ጉዳያት ብሕጊ ቤተሰብ ክልል ትግራይ ኣዋጅ ቁፅሪ 33/91 መሰረት ይውሰን።

www.abyssinialaw.com

2. የተፈጥሮአዊ ቤተሰቦቹ ወደ ላይ የሚቆጠሩ ወላጆች ቀለብ ለማግኘት ከዘመዶቻቸው አንዱን ለመጠየቅ የማይችሉ ካልሆነ በስተቀር በጉዲፈቻ የሰጡትን ልጅ ቀለብ ሊጠይቁት አይችሉም፣

አንቀጽ 244. <u>ስለስርዓተ ቀብር ወጪ</u>

1. ቀለብ የመስጠት ግዴታ ያለበት ሰው ለዚህ ለተባለው ሰው ስርዓተ ቀብር የወጣውንም ወጪ ለመክፈል ይገደዳል፣
2. ይህን ወጪ ያደረገው ሰው፣ ወጪውን እንዲተካለት ቀለብ ሰጪውን ለመጠየቅ ይችላል።

አንቀጽ 245. <u>ልዩ ስምምነቶች</u>

ልዩ ስምምነቶች በማድረግ በዚህ ምዕራፍ የተጻፉትን ድንጋጌዎች ለመለወጥ አይፈቀድም

<u>ምዕራፍ አስራ ሶስት</u>

<u>ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች</u>

አንቀጽ 246. <u>የተሻሩ ሕጎች</u>

1. ይህን አዋጅ የሚቃረኑ ሕጎች፣ ደንቦች፣ መመሪያዎች፣ ውሳኔዎችና የአሰራር ልምዶች በዚህ አዋጅ ለተደነገጉት ጉዳዮችን በተመለከተ ተፈጻሚነት አይኖራቸውም፣
2. የትግራይ ብሄራዊ ክልል መንግስት የቤተሰብ ሕግ አዋጅ ቁጥር 33/91ዓ.ም በዚህ ሕግ ተሽሯል፣

አንቀፅ 247. <u>የመሸጋገሪያ ድንጋጌ</u>

ይህ አዋጅ በተግባር ከመዋሉ በፊት በሂደት ላይ የነበሩ ጉዳዮች በትግራይ ክልል የቤተሰብ አዋጅ ቁጥር 33/91 መሰረት ይወሰናሉ።

www.abyssinialaw.com

ዓንቀፅ 248 ኣገላልፃ ፆታ

ኣብዚ ኣዋጅ ብግልፂ ብተባዕታይ ወይ ብኣንስታይ ፆታ ካብ ዝተገለፀ ወፃኢ ብተባዕታይ ፆታ ዝተነገረ ንኣንስታይ ፆታ'ውን ዘካትት እዩ።

ዓንቀፅ 249. ሕጋዊ ኣፈልጦ ዘለዎ ቅዳሕ

ናይ ትግርኛ ቅዳሕ ሕጊ ቤተሰብ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ናይ መወዳእታ ሕጋዊ ኣፍልጦ ዘለዎ ሰነድ'ዩ።

ዓንቀፅ 250. እዚ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ እዋን

እዚ ኣዋጅ ካብ ለካቲት 10/1999 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዚዳንት
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

አንቀጽ 248. የጾታ አገላለጽ

በዚህ አዋጅ በግልጽ በወንድ ጾታ ወይም በሴት ጾታ ከተገለጠው ውጭ በወንድ ጾታ የተነገረው ለሴት ጾታም የሚያካትት ነው።

አንቀጽ 249. ሕጋዊ እውቅና ያለው ቅጅ

የትግራይ ብሄራዊ ክልል የቤተሰብ ህግ የትግርኛ ቅጅ የመጨረሻው ሕጋዊ እውቅና ያለው ሰነድ ነው።

አንቀጽ 250. አዋጁ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከየካቲት 10/1999 ዓ/ም ጀምሮ የጸና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ፕሬዚዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ ንግስት

መበል 15 ዓመት ቁ.2 መቐለ ለካቲት 10/1999 ዓ.ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	15ኛ ዓመት ቁ.2 መቐለ ለካቲት 10/1999 ዓ.ም

ኣዋጅ ቁፅሪ 117/1999 ዓ/ም
በዓልመዚ መንገዲታት ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዳግም ንምጥያሽ ንምዉዳብን ስልጣንን ተግባርን ንምዉሳንን ዝወፀ ኣዋጅ

መጣየሺ ኣዋጅ በዓል መዚ መንገዲታት ገጠር ኣዋጅ ቁፅሪ 12/88 ምስ ናይቲ ክልል ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስትን ናይ ክልል ፈፀምቲ ኣካላት ዳግም ንምዉዳብን ስልጣንን ተግባርን ንምዉሳንን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 94/1998 ድንጋገታት ብዝተጠዓዐመ መንገዲ ምምሕያሽ ኣድላይ ኮይኑ ስለዝተረኸበ፣

ናይዚ በዓልመዚ ዉሽጣዊ ኣወዳድባ፣ ስልጣንን ተግባርን ብዝበለፀ ግልፅን ንተሓታትነት ኮነ ንስሉጥ ኣሰራርሓ ብዝጥዕም ኣግባብ ምድንጋግ ስለዘድለየ፣

ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49 ንኡስ ዓንቀፅ 3/ሀ/ ብዝተዉሃቦ ስልጣን መሰረት እዚ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

<u>ክፍሊ ሓደ</u>

1. **<u>ሓፂር ርእሲ</u>**
   እዚ ኣዋጅ "በዓልመዚ መንገዲታት ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዳግም ንምጥያሽ፣ ንምዉዳብን ስልጣንን ተግባራትን ንምዉሳንን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 177/1999" ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።
2. **<u>ትርጉም</u>**
   ናይቲ ቃል ኣጠቓቕማ ካሊእ ትርጉም ዘዉህቦ እንተዘይኮይኑ ኣብ ዉሽጢ እዚ ኣዋጅ:-
1. "መንገዲ" ማለት ብበዓልመዚ መንገዲታት

አዋጅ ቁጥር 117/1999 ዓ/ም
የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት መንገዶች ባለስልጣንን እንደገና ለማቋቋም፣ ለማደራጀትና ስልጣንና ተግባሩን ለመወሰን የወጣ አዋጅ

የገጠር መንገዶች ባለስልጣን ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 12/88 ተሻሽሎ ከወጣው የክልሉ ሕገ መንግስትና የክልሉ መንግስት አስፈፃሚ አካላትን መልሶ ለማደራጀትና ስልጣንና ተግባራቸዉን ለመወሰን ከወጣው አዋጅ ቁጥር 94/1998 ድንጋጌዎች ጋር በተጣጣመ መንገድ በድጋሚ አሻሽሎ ማውጣት ተገቢ ሆኖ በመገኘቱ፣
የባለስልጣን መስሪያ ቤቱን ዉስጣዊ አደረጃጀት፣ ስልጣንና ተግባር ይበልጥ ግልፅና ለተጠያቂነትም ሆነ ቀልጣፋ አሰራር በሚያመች አግባብ መደንገግ በማስፈለጉ፣

የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት ዓንቀፀ 49 ንኡስ አንቀፀ 3/ሀ/ በተሰጠው ስልጣን መሰረት ይህንን አዋጅ አውጥቷል።

<u>ክፍል አንድ</u>

1. **<u>አጭር ርእሲ</u>**
   ይህ አዋጅ "የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት መንገዶች ባለስልጣንን እንደገና ለማቋቋም፣ ማደራጃና ስልጣንና ተግባራቱን ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 177/1999" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።
2. **<u>ትርጉም</u>**
   የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚ አዋጅ ዉስጥ:-
1. "መንገድ" ማለት በኢትዮጲያ መንገዶች

ኢትዮጵያ ወይ ብከተማ ምምሕዳር ወይ ሕብረተሰባዊ መንገዲ ኮይኑ ብወረዳ ምምሕዳር ካብ ዝመሓደሩ መንገድታት ወፃኢ ዘሎ ዝኾነ መንገዲ ማለት `ዩ።
2. "መንግስቲ" ማለት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።
3. "ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ" ማለት ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።
4. "ቢሮ" ማለት ፈፀምቲ ኣካላት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዳግም ንምውዳብን ስልጣንን ተግባራትን ንምውሳንን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 94/1998 መሰረት ዝተጣየሸ ቢሮ ልምዓት ከተማን ኮንስትራክሽንን ማለት እዩ፣
5. "ቦርድ" ማለት በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 7 መሰረት ዝጣየሽ ቦርድ ስራሕ ኣመራርሓ እዩ።
6. "ሕብረተሰባዊ /ኮሚዩኒቲ/ መንገዲ" ማለት ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብዘዉፅኦ ፖሊሲ መሰረት ናይ ከባቢ ህዝቢ ብገንዘቡ ፣ ብጉልበቱ ወይ ብረድኤት ዝሰርሖን ዝፅግኖን መንገዲ እዩ።
7. "ህንፀት" ማለት ስራሕቲ ኮንስትራክሽንን ምምሕያሽን መንገዲ ዘጠቓልል ተግባር እዩ።
8. "ፈንድ መንገዲ" ማለት ብፌደራል መንግስቲ ኣዋጅ ቁፅሪ 66/1989 ዓ/ም ዝተጣየሸ ፈንድ እዩ።

ክፍሊ ክልተ

ብዛዕባ በዓል መዚ መንገዲታት ትግራይ እንደገና ምጥያሽ ፣ ተፀዋዕነት ፣ ዕላማ፣ ስልጣን ፣ ኣወዳድባን ኣመራርሓን

3. **ምጥያሽ**
1. በዓልመዚ መንገዲታት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ /ድሕሪዚ "በዓልመዚ" እናተብሃለ ዝፅዋዕ/ ዓርሱ ዝኽኣለን ሕጋዊ ሰብነት ዘለዎን ናይቲ ክልል መንግስታዊ ኣካል ኮይኑ በዚ ኣዋጅ ተጣይሹ ኣሎ።
2. ተፀዋዕነት እዚ በዓል መዚ ነቲ ቢሮ ይኸዉን።

4. **ዋና ቤት ፅሕፈት**

ናይዚ በዓልመዚ ዋና መስሪያቤት ኣብ ከተማ መቐለ ኾይኑ ከምኣድላይነቱ ኣብ ዉሽጢ እዚ ክልል ናይ ፅገናን ጊዜያዊ ፕሮጀክትን ጨንፈር

ባለስልጣን ወይም በከተማ አስተዳደር ከሚተዳደሩና የህብረተሰብ መንገድ ሆነ በወረዳ አስተዳደር ከሚተዳደሩ መንገዶች ዉጭ ያለ ማንኛዉም መንገድ ማለት ነው።
2. "መንግስት" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ነው።
3. "የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ማለት ነው።
4. "ቢሮ" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት አስፈፃሚ ኣካላት እንደገና ለማደራጀት ስልጣንና ተግባራቸዉን ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 94/1998 መሰረት የተቋቋመው የከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን ቢሮ ማለት ነው።
5. "ቦርድ" ማለት በዚህ አዋጅ አንቀፅ 7 መሰረት የሚቋቋም የስራ አመራር ቦርድ ነው።
6. "የሕብረተሰብ /የኮሚዩኒቲ/ መንገድ" ማለት የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በሚያወጣው ፖሊሲ መሰረት የአከባቢው ህዝብ በገንዘቡ፣ በጉልበቱ ወይም በእርዳታ የሚሰራዉና የሚጠግነው መንገድ ነው።
7. "ግንባታ" ማለት የመንገድ ኮንስትራክሽንና የማሻሽያ ስራዎችን የሚያጠቃልል ተግባር ነው
8. "የመንገድ ፈንድ" ማለት በፌዴራል መንግስት አዋጅ ቁጥር 66/1989 ዓ/ም የተቋቋመው ፈንድ ነው።

ክፍል ሁለት

ስለ ትግራይ መንገዶች ባለስልጣን እንደገና ፣ መቋቋም ፣ ተጠሪነት ፣ ዓላማ ፣ ስልጣን፣ አደረጃጀትና አመራር

3. **መቋቋም**
1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት "የመንገዶች ባለስልጣን" ከዚህ በኋላ ባለስልጣኑ" እየተባለ የሚጠራ ራሱን የቻለና ሕጋዊ ሰዉነት ያለው የክልሉ መንግስት አካል ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል።
2. የባለስልጣኑ ተጠሪነት ለቢሮው ይሆናል።

4. **ዋና መስሪያቤት**

የባለስልጣኑ ዋና መስሪያ ቤት በመቐለ ከተማ ሆኖ በክልሉ ዉስጥ በተለያዩ ስፍራዎች እንደአስፈላጊነቱ ቅርንጫፍ፣ የጥገናና ጊዜያዊ

ኣብያተ ፅሕፈት ይህልዉዎ።

5. **ዕላማታት**

እዚ በዓልመዚ ዝስዕቡ ዕላማታት ይህልዉዎ:-

1. ቁጠባዊ መዋፃኣይነቶም ኣብ ግምት ብምእታው ኣብ ዉሽጢ እዚ ክልል ዝርከቡ መንገዲታት ምልማዕ፣ ምዕጋንን፣ ምምሕዳርን ስራሕቲ ህንፀት ኮነ ፅገና ሓደ ዓይነትን ፍትሓዊ ዝርግሐ ዘለዎም ምዃኑን ምርግጋፅ።
2. ሕብረተሰብ እዚ ክልል ኣብ ስራሕቲ ህንፀትን ፅገናን ሕብረተሰባዊ መንገዲ ብቐጥታ ዝሳተፈሉ ምችው ኩነታት ምፍጣር።

6. **ስልጣንን ተግባርን እዚ በዓልመዚ**

እዚ በዓል መዚ ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባራትን ይህልዉዎ:-

1. መንገዲታት ዝምልከቱ ፖሊሲታትን ሕግታትን ፌዴራል መንግስቲ ኣብ ዉሽጢ ክልሉ የፈፅም።
2. በቲ በዓልመዚ ዝስርሑን ሕብረተሰባዊ መንገዲታትን ዝምልከቱ ክልላዊ ፖሊሲታት፣ ሕጊታት ፣ ደንቢታትን መምርሒታትን ንምፍልፋል ዝሕግዝ ሞያዊ ሓሳብ ንዝምልከቶ ኣካል የቕርብ፣
3. ፅንዓት መዋፃኣይነት መንገድታት የካይድ ፣ ንኽካየዱ ይገብር።
4. በዓልመዚ መንገዲታት ኢትዮጵያ ዘዉፅኦም ሃገር ለኸ ደረጃታት ዲዛይን ብምስዓብ ነዚ ክልል መንገዲታት ዘድልዩ ዲዛይናት ብቕዓት ብዘለዎም ኣማኸርቲ ወይ ብባዕሉ የዳሉ።

5. ህንፀት መንገዲታት ብስራሕ ተኻናተርቲ ንኽካየድ ይገብር፣ ኮይኑ ግና እዚ መማረፂ ዘየዋፅእ ኾይኑ እንትረኸቦ፣ ወይ እቲ ቦርድ ብዘዉፅኦ መምርሒ መሰረት ነቲ ህንፀት ባዕሉ የካይድ።
6. ፅገና መንገዲታት ብስራሐ ተኻናተርቲ ንኽካየድ ይገብር፣ ኮይኑ ግና እዚ መማረፂ ዘየዋፅእ ኮይኑ እንትረኸቦ ነቲ ፅገና ባዕሉ የካይድ።
7. ዉዕላት ህንፀት ፣ ፅገናን ግልጋሎት ኣማኻሪነትን የዳሉ ፣ ክዳለዉ ይገብር ፣ ይዉዓዓል ፣ ስራሕቲ ብዉዕል መሰረት ይፍፀሙ ምህላዎም ይቆፃፀር ፣ ብላዕለዋይነት ይመርሕ፣

ፕሮጀክት ጽህፈት ቤቶች ይኖሩታል።

5. **ዓላማዎች**

ባለስልጣኑ የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል።

1. ኢኮኖሚያዊ አዋጭነታቸዉን ግምት ዉስጥ በማስገባት በክልሉ ዉስጥ የሚገኙ መንገዶችን ማልማት ፣ መጠገን ማስተዳደርና የግንባታም ሆነ የጥገና ስራዎች ወጥና ፍትሃዊ ስርጭት ያላቸው መሆኑን ማረጋገጥ።
2. የክልሉ ሕብረተሰብ በሕብረተሰባዊ መንገድ ግንባታና ጥገና ስራዎች በቀጥታ የሚሳተፉበትን ምቹ ሁኔታ መፍጠር።

6. **የባለስልጣኑ ስልጣንና ተግባር**

ባለስልጣኑ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

1. መንገዶችን የሚመለከቱ የፌደራል መንግስት ፖሊሲዎችና ሕጎችን በክልሉ ዉስጥ ያስፈፅማል፣
2. በባለስልጣኑ የሚሰሩና የኮሚዩኒቲ መንገዶችን የሚመለከቱ ክልል አቀፍ ፖሊሲዎችን ፣ ሕጎችን፣ ደንቦችንና መመሪያዎችን ለማመንጨት የሚያስችል ሙያዊ ሓሳብ ለሚመለከተው ኣካለ ያቀርባል።
3. የመንገዶች ፊዚቢሊቲ /አዋጭነት/ ጥናት ያካሂዳል ፣ እንዲካሄዱ ያደርጋል፣
4. የኢትዮጵያ መንገዶች ባለስልጣን የሚያወጣቸዉን አገር አቀፍ የዲዛይን ደረጃዎች በመከተል ለክልሉ መንገዶች የሚያስፈልጉትን ዲዛይኖች በብቁ አማካሪዎች አማካይነት ወይም በራሱ ያዘጋጃል።
5. የመንገዶች ግንባታ በስራ ተቋራጮች እንዲካሄድ ያደርጋል ፣ ሆኖም ይህ አማራጭ የማያዋጣ ሆኖ ሲያገኘው ወይም ቦርዱ በሚያወጣው መመሪያ መሰረት ግንባታዉን ራሱ ያካሂዳል፣
6. የመንገዶች ጥገና በስራ ተቋራጮች እንዲካሄድ ያደርጋል ፣ ሆኖም ይህ አማራጭ የማያዋጣ ሆኖ ሲያገኘው ጥገናዉን ራሱ ያካሂዳል።
7. የግንባታ ፣ ጥገናና የኣማካሪነት አገልግሎት ዉሎችን ያዘጋጃል፣ እንዲዘጋጁ ያደርጋል ፣ ይዋዋላል ስራዎች በዉሉ መሰረት የሚከናወኑ መሆናቸዉን ለማረጋገጥ ቁጥጥር ያደርጋል ፣በበላይነት ይመራል።

8. ስራሕቲ ዲዛይን መንገዲታት ፣ ህንፀት ፣ ፅገናን ቁፅፅርን ንስራሕ ተዃናተርትን ኣማኸርትን ዝወሃበሉ ኩነታት የመቻቹ፣ ክወሃቡ ይገብር፣ ኣፈፃፅመኦም ይከታተልን ይቆፃፀርን፣
9. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 8 ተደንጊጉ ዘሎ ዝተሓለወ ኮይኑ:-
   ሀ. ህንፀት ወይ ፅገና መንገዲታት ብናይ ባዕሉ ሓይሊ ወይ ብጨረታ ዝትግበረሉ መማረፂ እናፅነዐ ንዉሳነ ንቦርድ የቕርብ፣
   ለ. ንህንፀት ፣ ፅገና ፣ መፅናዕቲ መዋፃኣይነት ፣ ዲዛይንን ቁፅፅርን ህንፀት መንገዲታት ከከም ኣገባብነቱ ዘድልዮ ኣማኸርቲ መሃንዲሳት ዝምረፅሉ ኩነታት ይዉስን፣
10. ስራሕቲ ሕብረተሰባዊ መንገዲታት የተሓባብር ፣ ኣድላይ ቴክኒካዊ ሓገዝ ይህብ ፣
11. ወረዳታት ደረጅኡ ዝሓለወ ሕብረተሰባዊ መንገዲታት ንምህናፅን ምፅጋንን ዘኽእል ትልሚ ንምድላዉን ናይ ምፍፃም ዓቕሚ ንምዕባይን ዘኽእል መምርሒ ብምድላው ናብ ቦርድ የቕርብ፣ የወስን ፣ ተፈፃሚነቱ ድማ ይከታተል።
12. መንገድታት ኣመልኪቱ ናይ ማተሪያል መፅናዕቲ የካይድ ፣ ንክካየድ ይገብር፣ ዝተረኸቡ ጠቓምቲ ዉፅኢታት ድማ ኣብ ስራሕ የዉዕል፣
13. ንመንገዲታት ህንፀትን ፅገናን ዘድሊ ሓይሊ ሰብ የሰልጥን፣ ክስልጥኑ ይገብር፣
14. ምስ በዓልመዚ መንገዲታት ኢትዮጲያ ብምዝታይ ናይዚ ክልል መንገዲታት ብዝምልከት ምልክታት መቆፃፀሪ ትራፊክ ወይ መሳሪሕታት ዲዛይን የስርሕ፣ ይሰርሕ፣ ኣብ ኣድለይቲ መንገዲታት ድማ የንብር፣ ክነብሩ ይገብር።
15. ደንብን መምርሕን ፣ ክብደትን መጠንን ተሽከርከርቲ ሃገርና ኣብ መንገዲታት እዚ ክልል ንምፍፃም ዘኽእል መምርሒ የዳሉ።
16. ዘመሓዳድሮም መንገዲታት ካብ ጉድኣትና ግቡእ ዘይኮነ ኣጠቓቕማን ይሕሉዉ፣ ንመንገዲታት ዘበላሽዉ ዕንቅፋታት የወግድ፣ ንክዉገድ ይገብር፣
17. ኣብ የማነ ፀጋም መንገዲታት ከምኡ'ዉን

8. የመንገዶች ዲዛይን ፣ ግንባታ ፣ ጥገናና የቁጥጥር ስራዎች ለስራ ተቋራጮችና አማካሪዎች የሚሰጡበትን ሁኔታ ያመቻቻል፣ እንዲሰጡ ያደርጋል ፣ አፈፃፀሙን ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል
9. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 8 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣
   ሀ. የመንገዶች ግንባታ ወይም ጥገና በራሱ ኋይል ወይም በጨረታ የሚከናወንበትን አማራጭ እያጠና ለቢሮው የዉሳኔ ሃሳብ ያቀርባል፣
   ለ. የመንገዶች ግንባታ ፣ ጥገና ፣ ፊዚቢሊቲ ጥናት ፣ የዲዛይንና የመንገዶች ግንባታ ቁጥጥር እንደአግባብነቱ የሚያስፈልጉ አማካሪ መሃንዲሶች የሚመረጡበትን ሁኔታ ይወስናል።
10. ሕብረተሰባዊ መንገዶችን በሚመለከት ስራዎችን ያስተባብራል ፣ ተፈላጊዉን የቴክኒክ ደጋፍ ይሰጣል፣
11. ወረዳዎች ደረጃዉ የጠበቀ የኮሚኒቲ መንገዶች ለመገንባትና ለመጠገን የሚያስችል እቅድ ለማዘጋጀትና የማስፈፀም አቅምን ለማሳደግ የሚያስችል መመሪያ በማዘጋጀት ለቦርድ ያቀርባል፣ ያስወስናል፣ አፈፃፀሙም ይከታተላል።
12. መንገዶችን በሚመለከት የማተሪያል ጥገና ያካሂዳል፣ እንዲካሄድ ያደርጋል፣ የተገኙ ጠቃሚ ዉጤቶችንም በስራ ላይ ያዉላል፣
13. ለመንገዶች ልማትና ጥገና የሚያስፈልገዉን የሰው ሃይል ያሰለጥናል፣ እንዲሰለጥኑ ያደርጋል፣
14. ከኢትዮጲያ መንገዶች ባለስልጣን ጋር በመመካከር የክልሉን መንገዶች በሚመለከት የትራፊክ መቆጣጠሪያ ምልክቶችን ወይም መሳሪያዎችን ዲዛይን ያሰራል ፣ ይሰራል፣ ባስፈላጊ መንገዶችም ላይ ያኖራል ፣ እንዲኖሩ ያደርጋል።
15. የአገሪቱን የተሽከርካሪ ክብደትና መጠን ደንቦችና መመሪያች በክልሉ መንገዶች ለማስፈፀም የሚያስችል የክልሉ መመሪያ ያዘጋጃል።
16. የሚያስተዳድራቸዉን መንገዶች ከጉዳትና አግባብ ከሌለው አጠቃቀም ይጠብቃል ፣ መንገዶችን የሚያበላሹ እንቅፋቶችን ያስወግዳል ፣ እንዲወገዱ ያደርጋል፣
17. በመንገዶች ግራና ቀኝ እንዲሁም በአከባቢው

ኣብቲ ከባቢ ዘድሊ ዓቐን መሬትን ካልኦት ሰባት ኣብ'ዚ መሬት እዚዩ ዝጥቀሙሉ ኩነታት ምስ ዝምልከቶም ኣካላት ብምኽኣ ይዉስን።

18. ሓለዋ ከባቢን ፍግረ መሬትን ኣብ ግምት ብምእታው ንህንፀትን ፅገናን መንገዲታት ከምኡዉን ንመንበሪን መዕረፊ መሳርሕን ካልኦት ግልጋሎትን ዘድሊ መሬትን እምኒ ተንከፍ ሃፍትን ብነፃ ይጥቀም ፣ ንህንፀት መንገዲን ካልኦት ግልጋሎትን ዝጥቀመሉ መሬትን ንብረትን ናይ ዉልቀ ሰባት እንተኾይኑ ብሕጊ መሰረት ካሕሳ ይኸፍል፣

19. ዝኾነ ሰብ ወይ ብሕጊ ናይ ሰብነት መሰል ዝተዉሃቦ ትካል ንፍሉይ ወይ ንናይ ሓባር ዕላማ ግልጋሎት ዝሰርሑ፣ ዝፅግኖን ዘማሓድሮን መንገዲ ናይ ስራሕ ፍቓድ ይህብ ፣ ዝተሰርሑ መንገድታት ድማ ይምዝግብ።

20. በዚ ኣዋጅ መሰረት ስልጣኑን ተግባሩን ኣብ ስራሕ ኣብ ዘዉዕሉሉ እዋን ተፈጥራዊን ማሕበራዉን ከባቢያዉን ድሕንነት ንክሕሎ ዘድሊ ጥንቃቐ ይገብር።

21. ምንቅስቓስ ስርሑ ብዝምልከት በብእዋኑ ነቲ ቢሮን ንቦርድን ፀብፃብ የቕርብ፣

22. ዓመታዊ ናይ ፕሮጀክት በጀት ትልሚ ኣብ ዘቕርበሉ እዋን ናይቲ ከባቢ ዕዳጋ መፅናዕቲ ብምክያድ ክፍሊት መጠን ማዓልታዊ ሸቃሎ፣ ናይ ሰራሕተኛታት ምግቢ አበል መጠንን ካልኦት ተመሳሰልቲ ጉዳያትን መፅናዕቲ ብምክያድ ናብ ቦርድ ኣቕሪቡ የፅድቕ።

23. ናይ ንብረት ብዓል ዋና ይኸዉን ፣ ዉዕል ይኣስር፣ ብሽሙ ይኸስስ፣ ይኽሰስ፣

24. ካልኦት ተዛመድቲ ተግባራት ይፍፅም።

7. <u>ትካላዊ መሓዉር</u>

እዚ በዓልመዚ ዕላማኡ ኣብ ሽቶ ንምብፃሕ ዝስዕቡ ኣካላት ይህልዉዎ:-

1. ኣባላቱን ኣካቢን ሓዊሱ ብርእሰ ምምሕዳር ዝሽየሙ ኣባላት ዝሓዘ ቦርድ ስራሕ ኣመራርሓ፣

2. ብቦርድ መቕረባይነት ብርእሰ ምምሕዳር ዝሽየም ሓደ ዋና ስራሕ መካየዲን፣

3. ነቲ ስራሕ ኣድላዪ ዝኾኑ ሰራሕተኛታት ይህልዉዎ

8. <u>ስልጣንን ተግባርን ቦርድ</u>

ለስራው የሚያስፈልገዉን የመሬት መጠንና ሌሎች ሰዎች በዚሁ መሬት የሚጠቀሙበትን ሁኔታ ከሚመለከታቸው ኣካላት ጋር በመሆን ይወስናል።

18. በአከባቢ ጥበቃንና የመሬት መሸርሸርን ግምት ዉስጥ በማስገባት ለመንገዶች ግንባታና ጥገና እንዲሁም ለመኖሪያ ፣ ለመሳሪያ ማሳረፊያና ለሌሎች ኣገልግሎቶች የሚያስፈልገዉን መሬትና ድንጋይ ነክ ሀብቶች በነፃ ይጠቀማል ፣ ለመንገድ ግንባታና ለሌሎች አገልግሎቶች የሚጠቀምበት መሬት የግለሰቦች መሬቱ እና ንብረቶች ከሆኑ በሕግ መሰረት ካሳ ይከፍላል፣

19. ማንኛዉም ሰው ወይም በህግ የሰዉነት መብት የተሰጠው ድርጅት ለልዩ ወይም ለጋራ ዓላማና አገልግሎት የሚሰራዉን ፣ የሚጠግነዉንና የሚያስተዳድረዉን መንገድ የስራ ፍቃድ ይሰጣል፣ የተሰሩ መንገዶችን ይመዘግባል።

20. በዚህ አዋጅ መሰረት ስልለጣንና ተግባሩን በስራ ላይ በሚያዉልበት ጊዜ የተፈጥሮና የማህበራዊ አከባቢ ድህንነትን እንዲጠበቅ የሚያስፈልጉትን ጥንቃቄዎች ያደርጋል፣

21. የስራ እንቅስቃሴዉን በሚመለከት በየወቅቱ ለቢሮዉና ለቦርድ ሪፖርት ያቀርባል፣

22. አመታዊ የፕሮጀክት በጀት እቅድ በሚያቀርብበት ጊዜ የአከባቢው የገበያ ጥናት በማካሄድ የቀን ሰራተኞች የክፍያ መጠን፣ የሰራተኞች የምግብ አበል ክፍያ መጠንና ሌሎች ተመሳሳይ ጉዳዮች ጥገና በማካሄድ ወደ ቦርድ አቅርቦ ያፀድቃል።

23. የንብረት ባለቤት ይኖሆል፣ ዉል ይዋዋላል፣ በስሙ ይከሳል ፣ ይከሰሳል፣

24. ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን ያከናዉናል።

7. <u>ድርጅታዊ መዋቅር</u>

የባለስልጣኑ ዓላማ ከግብ ለማድረስ የሚከተሉት ኣካላት ይኖሩታል:-

1. በርእሰ መስተዳድሩ የሚሾሙ ሰብሳቢዉና ኣባላቱ የያዘ የስራ ኣመራር ቦርድ

2. በቦርድ አቅራቢነት በርእሰ መስተዳደር የሚሾሙ አንድ ዋና ስራ አስኪያጅና አንድ ምክትል ዋና ስራ አስኪያጅ፣

3. ለስራው አስፈላጊ የሆኑ ሰራተኞች ይኖሩታል

8. <u>የቦርዱ ስልጣንና ተግባር</u>

1. እቲ ቦርድ ተወካሊ ማሕበር ሰራሕተኛታት ወሲኹ ጠቕላላ ካብ ሸዉዓተ ዘይበዝሑ ኣባላት ይህልዉዎ።
2. ተፀዋዕነት እቲ ቦርድ ንርእሰ ምምሕዳር ኮይኑ ቀጺሎም ዘለዉ ተግባራት ይህልዉዎ፣
   ሀ. ነዚ በዓልመዚ ዝምልከቱ ፖሊሲታትን ሕግታትን ከምኡ'ዉን ናይቲ በዓልመዚ ሓፂርን ነዊሕን ትልሚ፣ ስሩዕን ካፒታልን ዓመታዊ በጀትን መሓዉርን ናብ ዝምልከቶ ኣካል መንግስቲ ቅድሚ ምቕራቡም ይግምግም ፣ ብመንግስቲ ተቐባልነት ምስረኸበ ድማ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል።
   ለ. እዚ በዓል መዚ ንስርሑ ኣፈፃፅማ ዝምረሓሉም መምርሒታትን ኣሰራሓታትን የዉፅእ፣
   ሐ. እቱ በዓል መዚ ማእኸለወትን ላዕለዎትን ሓለፍቲ ዝመሓድርሉ መመሓደሪ ደንቢ የፅድቕ
   መ. ናይቲ በዓልመዚ ገንዘብን ንብረትን ብግቡእ ዝተትሓዙ ምዃኖም የረጋግፅ፣
   ረ. ኣብ ክሊ ስልጣኑ በቲ በዓልመዚ ዋና ስራሕ መካየዲ ንዝቐርቡ ጉዳያት ይዉስን።

9. <u>ኣኼባን ስነ ስርዓትን ቦርድ</u>
1. ናይቲ ቦርድ ስሩዕ ኣኼባ ኣብ 45 መዓልቲ ሓደ ጊዜ ይካየድ ።ይኹን'ምበር በቲ ኣካቢ እንትፅዋዕ ወይ ብናይቲ በዓልመዚ ዋና ስራሕ መካየዲ እንትሕተትን ኣካቢ እንትፈቅድን ኣብ ዝኾነ ጊዜ ህፁፅ ኣኼባ ክካየድ ይኽእል፣
2. ኣብቲ ኣኼባ መብዛሕቲኦም ኣባላት እቲ ቦርድ እንትተረኺቦም ምልኣተ ጉባኤ ይኸውን
3. ናይቲ ቦርድ ዉሳነ ዝመሓለፍ ኣብቲ ኣኼባ ካብ ዘተረኸቡ ኣባላት ብኣብዝሓ ድምፂ ድጋፍ እንትረኺቡዩ። ኮይኑ ግና ማዕረ ድምፂ እንተኾይኑ እቲ ኣካቢ ዘለዎ ወሳኒ ድምፂ ይህልዎ።
4. ናይዚ ዓንቀፅ ድንጋገታት ዝተሓለወ ኾይኑ እቲ ቦርድ ናይ ባዕሉ ናይ ኣኼባ ደንቢ ስነ ስርዓት ከዉፅእ ይኽእል።

10. <u>ተፀዋዕነት ስልጣንን ተግባርን ዋና ስራሕ መካየዲ</u>

ዋና ስራሕ መካየዲ ተፀዋዕነቱ ነቲ ቢሮን ቦርድን ኮይኑ ዝስዕብ ስልጣንን ተግባራትን ይህልዉዎ፣

1. ቦርዱ የሰራተኞች ማህበር ተወካይ ጨምሮ በጠቅላላ ከሰባት የማይበልጡ አባላት ይኖሩታል።
2. የቦርዱ ተጠሪነት ለርእሰ መስተዳድሩ ሆኖ የሚከተሉት ተግባራት ይኖሩታል፣
   ሀ. ባለስልጣኑን የሚመለከቱ ፖሊሲዎችና ህጎች እንዲሁም የባለስልጣኑ አጭርና ረዥም እቅድ፣ መደበኛና ካፒታል ዓመታዊ በጀት ወደሚመለከተው የመንግስት አካል ከመቅረቡ በፊት ይገመግማል ፣ በመንግስት ተቀባይነት ካገኘ በኋላ ደግሞ አፈፃፀሙን ይከታተላል።
   ለ. ባለስልጣኑ ለስራው አፈፃፀም የሚመራባቸው መመሪያዎችን አሰራሮችን ያወጣል።
   ሐ. የባለስልጣን መካከለኛና ከፍተኛ ስራ ሃላፊዎች የመተዳደሪያ መምሪያ ያፀድቃል፣
   መ. የባለስልጣኑ ገንዘብና ንብረት በተገቢው መንገድ መያዛቸዉን ያረጋግጣል፣
   ሠ. በስልጣና ክልል በባለስልጣኑ ዋና ስራ አስኪያጅ የሚቀርቡ ሌሎች ጉዳዮችን ይወስናል።

9. <u>የቦርድ ስብሰባና የስብሰባ ስነ-ስርዓት</u>
1. የቦርዱ መደበኛ ስብሰባ በየ45 ቀን አንድ ጊዜ ይካሂዳል። ሆኖም ሰብሳቢው ሲጠራ ወይም በባለስልጣኑ ዋና ስራ አስኪያጅ ሲጠየቅና ሰብሳቢው ሲፈቅድ ቦርዱ በማናቸዉመ ጊዜ አስቸኳይ ስብሰባ ሊያደርግ ይችላል።
2. በቦርዱ ስብሰባ ላይ አብዛኞቹ አባላት ከተገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል።
3. የቦርዱ ዉሳኔ የሚተላለፈው በስብሰባው በተገኙ አባላት በአብዛኛዉ ድምፅ ሲደገፍ ነው። ሆኖም ድምፅ እኩል በኩል የተከፈለ እንደሆነ ሰብሳቢው ወሳኝ ድምፅ ይኖረዋል።
4. የዚህ አንቀፅ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ ቦርዱ የራሱ የስብሰባ ስነ ስርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

10. <u>የዋናው ስራ አስከያጅ ተጠሪነት እና ስልጣንና ተግባር</u>

የባለስልጣኑ ዋና ስራ አስከያጅ ተጠሪነቱ ለቢሮዉና ለቦርዱ ሆኖ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፣

1. ኣብዚ ኣዋጅ ኣብ ዓንቀፅ 6 ዝተጠቐሱ ናይዚ በዓልመዚ ስራሕቲ ላዕለዋይ ኮይኑ ይመርሕ፣ የተሓባብር፣
2. ብመሰረት ሕብረት ስምምዕነትን ጉዳይ መስርሕን ሰራሕተኛን ኣዋጅ ቁፅሪ 377/1996 ዓ/ም ናይዚ በዓልመዚ ሰራሕተኛታት ይቖፅር፣ የመሓድር ፣ የሰናብት፣
3. እዚ በዓልመዚ ንኣፈፃፅማ ስርሑ ዝምረሐሉም ዝተፈላለዩ ረቂቕ መምሪሒታት የዳሉ፣ ምስ ፀደቑ ድማ ኣብ ስራሕ የዉዕል፣
4. ናይዚ ብዓልመዚ ናይ ሓጺር፣ ማእኸላይን ነዊሕን እዋን ትልምን ናይ ስራሕ ፕሮግራምን ከምኡ'ዉን ናይ መተግበሪ በጀቶም ረቂቅ ኣዳልዩ ናብ ቦርድ የቕርብ፣ ብዝምልከቶ ምስተፈቐደ ኣብ ስራሕ የውዕል፣
5. ኣቐዲሞም ብዝፀደቑ ናይዚ በዓልመዚ ፕሮግራማትን በጀትን መሰረት ገንዘብ ወፃኢ ይገብር፣ ወይ ብዝህቦ ዉክልና መሰረት ገንዘብ ወፃኢ ክኸዉን ይገብር።
6. ዉሳነታት እቲ ቦርድን ቢሮን ይፍፅም፣የፈፅም፣
7. ናይዚ በዓልመዚ ኣፈፃፅማ ስራሕ ፣ መግለፂታት ሒሳብን ናይ ኦዲት ፀብፃብን ብእዋኑ ነቲ ቦርድ፣ ቢሮ ንዝምልከቶ ኣካል መንግስትን የቕርብ፣
8. ምስ ሳልሳይ ወገናት ኣብዝግበሩ ርክባት ስራሕ ነዚ በዓልመዚ ይዉክል።

11. **ስልጣንን ተግባርን ምክትል ዋና ስራሕ መካየዲ**

ምክትል ዋና ስራሕ መካየዲ እዚ በዓልመዚ ተፀዋዕነቱ ንዋና ስራሕ መካየዲ ኮይኑ፣

1. በዚ ዋና ስራሕ መካየዲ ተነፂሮም /ተፈልዮም/ ዝወሃብዎ ተግባራት ይፍፅም፣
2. ዋና ስራሕ መካየዲ ኣብዘይህልወሉ ወይም ስራሑ ንምፍፃም ኣብዘይኽእለሉ እዋንን ኩነታትንን ተኪኡ ይሰርሕ።

ክፍሊ ሰለስተ

ዝተፈላለዩ ድንጋጌታት

12. **ፍልፍል እቶት**

እቶት እዚ በዓል መዚ ካብዞም ዝስዕቡ ፍልፍላት ዝርከብ ይኸዉን:-

1. ናይ ክልል መንግስቲ ብዝምድቦ በጀት፣
2. ናይ መንገዲ ፈንድን፣

1. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 6 ስር የተጠቀሱትን የባለስልጣኑን ስራዎች በበላይነት ይመራል፣ ያስተባብራል፣
2. በህብረት ዉል ስምምነት እና በአሰሪና ሰራተኛ ጉዳይ አዋጅ ቁጥር 377/1996 ዓ/ም መሰረት የባለስልጣኑን ሰራተኞች ይቀጥራል፣ ያስተዳድራል ፣ ያሰናብታል፣
3. ባለስልጣኑ ለስራው አፈፃፀም የሚመራባቸዉን ልዩ ልዩ ረቂቅ መመሪያዎችን ያዘጋጃል፣ ሲፀድቁም ስራ ላይ ያዉላል፣
4. የባለስልጣኑ የአጭር፣ የመካከለኛና የረጅም ጊዜ እቅዶችና የስራ ፕሮግራሞች እንዲሁም የማስፈፀሚያ በጀታቸዉን ረቂቅ አዘጋጅቶ በሚመለከተው አካል ከተፈቀደ በኋላ ስራ ላይ ያዉላል።
5. አስቀድመው በፀደቁ የባለስልጣኑ ፕሮግራሞችና በጀት መሰረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል ፣ ወይም በሚሰጠው ዉክልና መሰረት ገንዘቡ ወጪ እንዲሆን ያደርጋል።
6. የቦርድና የቢሮው ዉሳኔዎች ይፈፅማል፣ ያስፈፅማል፣
7. የባለስልጣኑን የስራ አፈፃፀም ፣ የሂሳብ መግለጫዎችና የኦዲት ሪፖርቶች በወቅቱ ለቦርዱ፣ ለቢሮዉና ለሚመለከተው የመንግስት አካል ያቀርባል፣
8. ከሶስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ባለስልጣኑን ይወክላል።

11. **የምክትል ዋና ስራ አስኪያጅ ስልጣንና ተግባር**

የባለስልጣኑ ምክትል ዋና ስራአስኪያጅ ተጠሪነቱ ለዋናው ስራ አስኪያጅ ሆኖ፣

1. በዋናው ስራአስኪያጅ ተለይተው የሚሰጡትን ተግባራት ያከናዉናል፣
2. ዋናው ስራአስኪያጅ በማይኖርበት ወይም ስራዉን ለማከናወን በማይችልበት ጊዜና ሁኔታ እርሱን ተክቶ ይሰራል።

ክፍል ሶስት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

12. **የገቢ ምንጭ**

የባለስልጣኑ ገቢ ከሚከተሉት ምንጮች የሚገኝ ይሆናል:-

1. የክልሉ መንግስት የሚመድበው በጀት፣
2. የመንገድ ፈንድ እና፣

3. ካብ ሓገዝ ወይ ዉህብቶ

13. **መዛግብቲ ሒሳብን ኦዲትን**

1. እዚ በዓልመዚ ዝተማልኡን ትክክለኛ ዝኾኑን ናይ ሒሳብ መዛግብቲ የሕዝ፣
2. ሒሳብን ገንዘብ ተንከፍ ሰነዳትን እዚ በዓልመዚ ብክልል ዋና ኦዲተር ወይ ንሱ ብዝስይሞ ካሊእ ኦዲተር በብእዋኑ ይምርመሩ።

14.**ምርመራ ቴክኒክ**

እዚ በዓልመዚ ኣብ ልዕሊ ሕድሕድ ናይ ህንፀትን ፅገናን ስራሕቲ እንተነኣሰ ኣብ ዓመት ሓደ ጊዜ ምርመራ ቴክኒክ ይፍፅም።

15.**ስልጣን ምዉፃእ ደንብን መምርሕን**

1. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ነዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ዘድሊ ደንቢ ከዉፅእ ይኽእል።

2. እዚ ቦርድ ንኣፈፃፅማ እዚ ኣዋጅን ስዒቡ ዝወፅእ ደንቢ መሰረት ገይሩ ዘድልዩ መምርሒታት ከዉፅእን ኣብ ስራሕ ከዉዕልን ይኽእል።

16. **መሰጋገሪ ድንጋገ**

እዚ ኣዋጅ ቅድሚ ምዉፅኡ ብቦርድ ኣመራርሓ ስራሕ እዚ በዓል መዚ ዝፀደቑን ዝሰርሐሎምን ዘሎ ናይ ምምሕዳር ሓይሊሰብ ፣ ፋይናንስ፣ ዕደጋን ካልኦት መምርሒታትን በቲ በዓልመዚ እናተመርመሩ ብሓዱሽ ክሳብ ዝትክኡ ወይ ክሳብ ዝመሓየሹ ምስ እዚ ኣዋጅ ዘይምዕራሮም እናተርኣየ ተፈፃምነቶም ይቕፅል።

17.**ዝተሰዓሩን ተፈፃንነት ዘይብሎም ሕግታት**

1. በዓልመዚ መንገዲት ገጠር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምጥያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 12/88 በዚ ኣዋጅ ተሳዒሩ ኣሎ፣
2. ምስ እዚ ኣዋጅ ዝፃረር ዝኾነ ይኹን ሕጊ፣ ደንቢ ፣ መምርሒ ወይ ልማዳዊ ኣሰራርሓ ኣብዚ ኣዋጅ ንዝተሸፈኑ ዋኒናት ተፈፃምነት ኣይህልዎምን።

18.**እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ እዋን**

እዚ ኣዋጅ ካብ ለካቲት 10/1999 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸዉን።

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዚዳንት

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

3. ከእርዳታ ወይም ስጦታ

13. **የሂሳብ መዛግብትና ኦዲት**

1. ባለስልጣኑ የተሟሉና ትክክለኛ የሆነ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል፣
2. የባለስልጣን የሂሳብና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በክልሉ ዋና ኦዲተር ወይም እርሱ በሚሰይመው ሌላ ኦዲተር በየጊዜው ይመረመራሉ።

14. **የቴክኒክ ምርመራ**

ባለስልጣኑ በእያንዳንዱ የግንባታና የጥገና ስራዎች ላየ ቢያንስ በዓመት አንድ ጊዜ የቴክኒክ ምርመራ ያከናዉናል።

15. **ደንብና መመሪያ የማውጣት ስልጣን**

1. የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ይህን አዋጅ ለማስፈፀም የሚያስችል ደንብ ሊያወጣ ይችላል፣
2. ቦርድ ይህንን አዋጅና ተከትሎ የሚወጣን ደንብ መሰረት አድርጎ ለማስፈፀም የሚያስፈልጉትን ልዩ ልዩ መመሪያዎች ሊያወጣና በስራ ላይ ሊያዉል ይችላል።

16. **የመሸጋገሪያ ድንጋጌ**

ይህ አዋጅ ከመዉጣቱ በፊት በባለስልጣኑ የስራ አመራር ቦርድ የፀደቁና ባለስልጣኑ የሚሰራባቸው የሰው ኋይል አስተዳደር፣ የፋይናንስ፣ የግዥና ሌሎች መመሪያዎች በባለስልጣኑ እየተመረመሩ በአዲስ እስኪተኩ ወይም እስኪሻሻሉ ድረስ ከዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች ጋር አለመቃረናቸው እየታየ ተፈፃሚነታቸው ይቀጥላል።

17. **የተሻሩና ተፈፃሚነት የማይኖራቸው ሕጎች**

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ገጠር መንገዶች ባለስልጠን ለማቋቋም የወጣ አዋጅ ቁጥር 12/88 ተሽሮ በዚህ አዋጅ ተሽረዋል፣
2. ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ማናቸዉም ሕግ ፣ ደንብ ፣ መመሪያ ወይም የተለመደ አሰራር በዚህ አዋጅ በተሸፈኑት ጉዳዮች ላይ ተፈፃሚነት አይኖረዉም።

18. **አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ**

ይህ አዋጅ ከየካቲት 10/1999 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ፕሬዚዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 15 ዓመት ቁ.3 መቐለ ለካቲት 10/1999 ዓ.ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	15ኛ ዓመት ቁ.3 መቐለ ለካቲት 10/1999 ዓ.ም

ኣዋጅ ቁፅሪ 118/1999 ዓ/ም
ዝተመሓየሸ ኣዋጅ መጣየሺ ኮሚሽን ስነ-ምግባርን ፀረ-ግዕዝይናን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ናይ ክልልና መንግስቲ ሒዝዎ ዘሎ መንገዲ ምዕባለን ህንፀት ዲሞክራስያዊ ስርዓትን ንምቅልጣፍን ቀፃልነት ዘለዎ ንኽኸውን ግዕዝይናን ብልሽው ኣሰራርሓን ናይ ዕብየት ዕንቅፋት ብምዄኖም ነዚኦም ብብቕዓት ንምውጋእ /ንምቁፅፃር/ኣድላይ ብምዄኑ፣

ነዚ ብምትግባር ኣብቲ ሕብረተሰብ ፅቡቕ ስነ ምግባር ንክስፋሕፋሕ ብምግባር ግዕዝይናን ብልሽው ኣሰራርሓን ብብቕዓት ንምክልካልን ምውጋድን ንክከኣል ከምኡውን እቲ ኮሚሽን ግዕዝይናን ብልሽው ኣሰራርሓን ንምፅራይ፣ንምኽላስ ፣ንምቁፅፃርን ናይቲ ኮሚሽን ኣሰራርሓን ምንቅስቓስን መተከላት ግልፅነትን ተሓታትነትን ብምሓዝ ሓላፊነቱ ብዝሓሸ ብቕዓት ንኽዋፃእ ብዘክእል መልክዑ መጣየሺ ኣዋጅ ኮሚሽን ስነ ምግባርን ፀረ-ግዕዝይናን ምምሕያሽ ኣድላዩ ኮይኑ ብምርካቡ፣

ስልጣንን ተግባርን እዚ ኮሚሽን ምስ ናይ ኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራስያዊ ሪፐብሊክ ገበን ሕጊን ፀረ-ግዕዝይና ፍሉይ ስነስርዓትን መረዳእታ ሕጊን ክጠዓዓም ስለዝተደለየ፣

እቲ ኮሚሽን ኣብ ከበድቲ ናይ ግዕዝይና ገበናትን ብልሽው ኣሰራርሓን ትኹረት ገይሩ ንክንቀሳቀስ ብዘኽእል ኣገባብ ምምሕያሽ ምግባር ኣድላይ ኾይኑ ስለዝተረኸበ፣

እቲ ኮሚሽን ምስ ካልኦት ኣገባብ ዘለዎም ናይ ምርመራን ክስን ኣካላት ዝህሉ ናይ ስራሕ

ኣዋጅ ቁፅሪ 118/1999 ዓ/ም
የተሻሸለው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስነ-ምግባር እና ጸረ-ሙስና ኮሚሽን ማቋቋሚያ ኣዋጅ

የክልላችን መንግስት የያዛቸውን የእድገት ጎዳና እና የዲሞክራሲያዊ ስርዓት ግንባታ ለማፋጠንና ቀጣይነት ያለው እንዲሆን ሙስናን እና ብልሹ አሰራርን የእድገት እንቅፋት በመሆኑ ይህንኑ በብቃት ለመዋጋት /ለመቆጣጠር/ አስፈላጊ በመሆኑ፣

ይህን ለመተግበር መልካም ስነ-ምግባር በህብረተሰቡ ውስጥ እንዲስፋፋ በማድረግ ሙስናንና ብልሹ አሰራርን በብቃት መዋጋት እንዲቻል እንዲሁም ኮሚሽኑ ብልሹ አሰራርንና ሙስናን ለመመርመር ፣ ለመክሰስ ፣ ለመቆጣጠርና ለመከላከል የኮሚሽኑን አሰራርና እንቅስቃሴ የግልፅነትና የተጠያቂነት መርሆችን በመያዝ ሃላፊነቱን በተሻለ ብቃት እንዲወጣ በሚያስችል መልኩ የኮሚሽኑን መቆቆሚያ አዋጅ ማሻሻል በማስፈለጉ፣

የኮምሽኑ ስልጣንና ተግባር ከኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራስያዊ ሪፐብሊክ የወንጀል ህግና ከፀረ-ሙስና ልዩ የስነስርኣትና የማስረጃ ህግ ጋር እንዲጣጣም በማስፈለጉ፣

ኮሚሽኑ በከባድ የሙስና ወንጀሎችና ብልሹ አሰራር ላይ ትኩረት አድርጎ እንዲንቀሳቀስ በሚያስችል አኳሃን ማሻሻል ማድረግ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

ኮሚሽኑ ከሌሎች አግባብ ያላቸው የምርመራና የክስ አካላት ጋር ስለሚኖረው ግኑኙነትና

ርክብን ኣሰራርሓን ብዝርዝር ምድንጋግ ኣድላዪ ብምዃኑ።

ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ ብዝተውሃቦ ስልጣን መሰረት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ
ዓንቀፅ 1
ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ"ዝተመሓየሸ ኣዋጅ መጣየሺ ኮሚሽን ስነ-ምግባርን ፀረ-ግዕዝይናን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቁፅሪ 118/1999"ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

ዓንቀፅ 2
ትርጉም

ኣብዚ ኣዋጅ

1. "ናይ ግዕዝይና ገበን" ማለት ኣብ ኢ.ፌ.ዲ.ሪ ገበን ሕጊ ተዘርዚሮም ናይ ዝርከቡ ግዕዝይና ገበናት እዮም።
2. "ሰብ"ማለት ተፈጥሮኣዊ ሰብ ወይ ብሕጊ ኣፍልጦ ዝተውሃቦ ኣካል እዩ።
3. "ኮሚሽን"ማለት ኮሚሽን ስነ-ምግባርን ፀረ-ግዕዝይናን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።
4. "ቤት ዕዮ መንግስቲ"ማለት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብሕጊ ዘጣየሾን ብሙሉእ ወይ ብኽፋል በጀት ዝምድበሉ ዝኾነ ቤት ዕዮ እዩ።
5. "ትካል ልምዓት መንግስቲ"ማለት ናይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብሙሉእ ወይ ብኽፋል ዋንነት ዘለዎ ናይ ልምዓት ትካል ወይ ድማ ኣክስዮን ኩባንያ እዩ።
6. "በዓል መዚ መንግስቲ"ማለት ኣካላት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ፣ልዕሊ.ቢሮ ሓለፍቲ ዘለዉ ሰብ መዚ ፣ ቢሮ ሓለፍትን ምክትልን ፣ ኮሚሽነርን ምክትል ኮሚሽነርን፣ ናይ ክልል ቤት ፅሕፈት ሓለፍቲ ፣ ክልልን ዞባን ዳያኑ ፣ ክልልን ዞባን ሓለፍቲ መምርሒ፣ ኣመሓደርቲ /ፈፀምቲ/ ፣

ኣሰራር ዝርዝር ድንጋጌዎች መደንገግ በማስፈለጉ።

ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት ኣንቀፅ49/3/ሀ በተሰጠው ስልጣን መሰረት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት የሚከተለውን ኣዋጅ ኣውጥቷል።

ክፍል አንድ
አጠቃላይ
አንቀፅ 1
አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ "የተሻሻለው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስነምግባር እና ፀረ-ሙስና ኮሚሽን ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 118/1999"ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

አንቀፅ 2
ትርጉም

በዚህ አዋጅ

1. "የሙስና ወንጀል"ማለት በኢ.ፌ.ዲ.ሪ የወንጀል ህግ የተመለከቱት የሙስና ወንጀሎች ናቸው።
2. "ሰው"ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ እውቅና የተሰጠው አካል ነው።
3. "ኮሚሽን"ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስነምግባር እና የጸረ-ሙስና ኮሚሽን ነው።
4. "የመንግስት መስሪያ ቤት" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት በህግ ያቋቋመዉና በሙሉ ወይም በከፊል በጀት የሚመደብለት ማንኛዉም መስሪያ ቤት ነው።
5. "የመንግስት የልማት ድርጅት" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የባለቤትነት ድርሻ በሙሉ ወይም በከፊል ያለበት የልማት ድርጅት ወይም የአክስዮን ኩባንያ ነው።
6. "የመንገስት ባለስልጣን" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት አባሎች ፣ ከቢሮ ሓላፊዎች በላይ ያሉ ባለስልጣናት ፣ የቢሮ ሓላፊዎችና ምክትሎች፣ ኮሚሽነርና ምክትል ኮሚሽነር ፣ የክልል ፅሕፈት ቤት ሓላፊዎች ፣ የክልልና የዞን ዳኞች ፣ የክልልና የዞን መምሪያ ሓላፊዎች፣ የዞንና የወረዳ አስተዳዳሪዎች

ዞባን ወረዳን ፣ ሓለፍቲ ሴክተር ቤት ፅሕፈት ፣ ፕሬዝዳንትን ዳያኑን ወረዳ ቤት ፍርዲ ናይ ክልል መንግስቲ ናይ ልምዓት ትካላት ሓለፍትን ምክትላቶምን፣ መካየዲ ስራሕ ከተማ ቤት ማዘጋጃ ዝሓቑፈ እዩ።

7. "ሰራሕተኛ መንግስቲ" ማለት ኣብ ላዕሊ ኣብ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 5 ካብ ዝተጠቐሱ ወፃኢ ኣብ ናይ ክልልና መንግስቲ ቤት ዕዮ ወይ ትካል ልምዓት መንግስቲ ተሸይሙ ፣ ተመዲቡ፣ ተቖፂሩ ወይ ብህዝቢ ተመሪፁ ዝሰርሕ ሰብ እዩ፣

8. "ኮሚሽነርን ምክትል ኮሚሽነርን" ከከም ቅደም ሰዓቦም ናይቲ ኮሚሽን ኮሚሽነርን ምክትል ኮሚሽነርን እዮም።

9. "ናይ ባንኪ ሒሳብ" ማለት ኣብ ባንኪ ዝተቐመጠ ገንዘብ ፣ወርቅን ዝመሳሰሉ ክቡር ዋጋ ዘለዎም ኣቑሑ ከምኡ'ዉን ሓደ ዓሚል ምስ ባንኪ ዝገብሮም ዝኾነ ናይ ሃፍቲ ርክብ /ትራንዛክሽን/ ዝሓወሰ እዩ።

10. " መሓዉር ስነ-ምግባር"ማለት ኣብ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ወይ ትካል ልምዓት መንግስቲ ባህርያት ብልሽው ኣሰራርሓ ብዝለዓለ ደረጃ ንምቕናስን ሙያዊ ብቕዓትን ፅቡቕ ስነ-ምግባርን ንምብርታዕ ዘገልግሉ ሜላታት ፣ ኣካላት ፣ ስርዓታት ፣ ወይ ኣድለይቲ ዝኾኑ ኩታትን ዝመሳሰሉን እዮም።

11."ከቢድ ናይ ስነ-ምግባር ምጥሓስ" ማለት ኣግባብ ብዘለዎ ናይ መንግስቲ ሰራሕተኛታት ናይ ስነ-ምግባር ደንቢ መሰረት ካብ ስራሕ ከባርር ዘኽእል ጥፍኣት ምፍፃም እዩ።

12."ከቢድ ናይ ግዕዝይና ገበን" ማለት

ሀ. ኣብ ናይ መንግስቲ ኣብያተ ዕዮን ትካል ልምዓት መንግስትን ዝፍፀም ልዕሊ 50 ሽሕ /ሓምሳ ሽሕ/ ብር ግምት ዘለዎ ናይ ግዕዝይና ገበን ወይ፣

ለ. ሰብ መዚ መንግስቲ ዝፈፀምዎ ገበን ግዕዝይና ወይ፣

ሐ. ዝለዓለ ስትራቴጂካዊ ረብሓ ዘለዎን ኣብ ናይ ክልልና ኢኮኖሚ ፣ ፀጥታ ፣ ከምኡ'ዉን ኣብ ልዕሊ ናይ ሕብረተሰብ መነባብሮ ዝፍፀሙ ዝለዓለ ጉድኣት ዘብፅሑ ወይ ከብፅሑ ዝኽእሉ ኢሉ እቲ ኮሚሽን ዝኣመነሎም ገበናት

/አስፈፃሚዎች/፣ የሴክተር ጽሕፈት ቤት ሓላፊዎች ፣ የወረዳ ፍርድ ቤት ፕሬዝዳንት እና ዳኞች ፣ የክልሉ የመንግስት የልማት ድርጅቶች ሓላፊዎችና ምክትሎቻቸዉን የከተማ ማዘጋጃ ቤት ስራ አስከያጅ የያዘ ነው።

7. "የመንግስት ሰራተኛ" ማለት ከላይ በንኡስ በአንቀፅ 5 ዉስጥ ከተጠቀሱት ዉጭ ያሉ በክልሉ የመንግስት መስሪያ ቤት ወይም የመንግስት የልማት ድርጅት ተሹሞ፣ ተመድቦ፣ ተቀጥሮ ወይም በህዝብ ተመርጦ የሚሰራ ሰው ነው።

8. "ኮሚሽነርና ምክትል ኮሚሽነር" ማለት እንደ ቅደም ተከተላቸው የኮሚሽኑ ኮሚሽነርና ምክትል ኮሚሽነር ናቸው።

9. "የባንክ ሂሳብ" ማለት በባንክ የተቀመጠ ገንዘብ ፣ ወርቅና የመሳሰሉት ዉድ ዋጋ ያላቸው እቃዎች እንዲሁም ኣንድ ደንበኛ ከባንኩ ጋር የሚያደርጋቸዉን ማናቸዉንም የሃብት ግንኙነቶች /ትራንዛክሽኖች/ የሚያጠቃልል ነው።

10."የስነ-ምግባር መዋቅር" ማለት በመንግስት መስሪያቤቶች ወይም በመንግስት የልማት ተቋማት ዉስጥ ምግባር ብልሹ ባህርያት በከፍተኛ ደረጃ ለመቀነስ እና ሙያዊ ብቃትን እና መልካም ሥነ-ምግባርን ለማበረታታት የሚያገለግሉ ዘዴዎች ፣ አካላት ፣ ሥርአቶች ወይም አስፈላጊ ሁኔታዎች እና የመሳሰሉት ናቸው።

11."ከባድ የሥነ ምግባር መጣስ" ማለተ አግባብ ባለው የመንግስት ሰራተኞች የስነ-ምግባር ደንብ መሰረት ከስራ ሊያሰናብት የሚችል ጥፋት መፈጸም ነው፣

12."ከባድ የሙስና ወንጀል" ማለት

ሀ. በመንግስት መስሪያ ቤቶችና የመንግስት የልማት ድርጅቶች ላይ የሚፈጸሙ ከ50 ሺ/አምሳ ሺ/ ብር በላይ ግምት ያለው የሙስና ወንጀል ወይም፣

ለ. በመንግስት ባለስልጣናት የሚፈጸም የሙስና ወንጀል ወይም፣

ሐ. ከፍተኛ ስትራቴጂያዊ ጠቀሜታ ያላቸው በክልሉ ኢኮኖሚ፣ ጸጥታ እንዲሁም በሕብረተሰቡ ኑሮ ላይ የሚፈጸሙ ከፍተኛ ጉዳት የሚያደርሱ ወይም ሊያደርሱ የሚችሉ ናቸው ብሎ ኮሚሽኑ ያመነባቸው የሙስና ወንጀሎች

ግዕዝይና እዮም።

ክፍሊ ክልተ
ምጥያሽ፣ ተፀዋዕነት ፣ ኣወዳድባ ፣ ስልጣንን ተግባርን እዚ ኮሚሽን

ዓንቀፅ 3
ምጥያሽ

ኮሚሽን ስነ-ምግባርን ፀረ-ግዕዝይናን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ካብዚ ንዳሓር "ኮሚሽን" እናተብሃለ ዝፅዋዕ ዓርሱ ዝኸኣለ ሕጋዊ ሰብነት ዘለዎ ኣካል ኾይኑ በዚ ኣዋጅ ተጣይሹ ኣሎ።

ዓንቀፅ 4
ተፀዋዕነት

እዚ ኮሚሽን

1. ተፀዋዕነቱ ንርእሰ ምምሕዳር ክልል ትግራይ ይኸዉን
2. ካብ ፅዕንቶ ስራሕ ፈፃሚ ኣካል ይኹን ካልኦት ኣካላት ነፃ ኮይኑ ብሕጊ ብዝተዉሃቦ ስልጣን መሰረት ይሰርሕ።

ዓንቀፅ 5
ዋና ቤት ፅሕፈት

ዋና ቤት ፅሕፈት እቲ ኮሚሽን ኣብ መቐለ ይኸዉን። ኮይኑ ግን ኣድላይ ኮይኑ እንተርኪብ ጨንፈር ቤት ፅሕፈታት ከጣይሽ ይኽእል።

ዓንቀፅ 6
ዕላማታት እዚ ኮሚሽን

1. ኣግባብነት ምስ ዘለዎም ኣካላት ብምትሕብባር ናይ ስነ-ምግባርን ፀረ ግዕዝይናን ትምህርትታት ብምስፍሕፋሕ ዝነቐሐን ግዕዝይና ክሽከም ዘይኽእል ሕብረተሰብ ንኽፍጠር ፃዕሪ ምግባር፣
2. ኣግባብነት ምስ ዘለዎም ኣካላት ብምትሕብባር ገበን ግዕዝይናን ብልሽው ኣሰራርሓን ምክልኻል፣
3. ገበን ግዕዝይናን ብልሽው ኣሰራርሓን ምቕላዕ፣ምምርማርን ምኽሳስን፣

ዓንቀፅ 7
ስልጣንን ተግባርን እዚ ኮሚሽን

እዚ ኮሚሽን ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዉዎ፣

1. ህዝቢ ግዕዝይና ዘስዕቦ ሓደጋ ብዝግባእ

ናቸው።

ክፍል ሁለት
የኮምሽኑ መቋቋም ፣ ተጠሪነት ፣ አደረጃጀት ፣ ስልጣንና ተግባር

አንቀፅ 3
መቋቋም

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስነ-ምግባርና የጸረ-ሙስና ኮሚሽን ከዚህ በኋላ "ኮሚሽን" እየተባለ የሚጠራ ራሱን የቻለ ህጋዊ ሰዉነት ያለው አካል ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል።

አንቀፅ 4
ተጠሪነት

ይህ ኮሚሽን

1. ተጠሪነቱ ለትግራይ ክልል ርእሰ መስተዳደር ይሆናል።
2. ከስራ አስፈጻሚ አካል ይሁን ከሌሎች አካላት ጫና ነፃ ሆኖ በህግ በተሰጠው ስልጣን መሰረት ይሰራል።

አንቀፅ 5
ዋና ፅሕፈት ቤት

የኮሚሽኑ ዋና ፅሕፈት ቤት መቀሌ ይሆናል። ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ቅርንጫፍ ፅሕፈት ቤቶች ሊያቋቁም ይችላል።

አንቀፅ 6
የኮሚሽኑ አላማዎች

1. አግባብነት ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር የስነ-ምግባርና ፀረሙስና ትምህርቶች በመስፋፋት የነቃና ሙስና ሊሸከም የማይችል ህብረተሰብ እንዲፈጠር ጥረት ማድረግ
2. አግባብነት ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር የሙስና ወንጀል እና ብልሹ አሰራርን መከላከል
3. የሙስና ወንጀልን እና ብልሹ አሰራርን ማጋለጥ፣ መመርመርና መክሰስ፣

አንቀፅ 7
የኮሚሽኑ ስልጣንና ተግባር

ኮሚሽኑ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል፣

1. ህዝብ ሙስና የሚያስከትለው አደጋ በሚገባ

ክርዳእን ኣብ ኣብያተ ዕዮ ዕቡኞ ስነ-ምግባር ንክዓሙኞ ብምግባር ንግዕዝይናን ብልሽው ኣሰራርሓታትን ይቃለስ፣ ሕብረተሰብ `ዉን ብግቡእ ንክቃለስ የተሓባብር፣

2. ኣግባብነት ምስ ዘለዎም ኣካላት ብምትሕብባር ኣብ መንግስታዊ ኣብያተ ዕዮን ናይ መንግስቲ ትካላት ልምዓት ንግዕዝይናን ብልሹው ኣሰራርሓን ዝተቓልዑ ወይ ክቃልዑ ዝኽእሉ ኣሰራርሓታት ፈቲሹ ንክመሓየሹ ብምግባር ግዕዝይና ምክልኻል ፣ ብኻልኦት ኣካላት እንትሕተት ድማ ተመሳሳሊ ድጋፍን ምኽሪን ምሃብ።

3. ኣብ መንግስታዊ ኣብያተ ዕዮን ናይ ልምዓት ትካላትን ናይ ግዕዝይና ገበን ወይ ከቢድ ምጥሓስ ስነ-ምግባር ተግባራት ዝተፈፀሙ ንምኗኖም ሓበሬታ እንትረክብ ወይ ከዓ ንምፍፃሙ እኹል ጥርጣረ እንትህልዎ የፃርን ይኸስስን ወይ ንኸፃረን ንክኸስስን ይገብር ግቡእ ስጉምቲ ንኽዉሰድ እዉን ይከታተል።

4. ኣብ ከይዲ ምፅራይ ገበናት ግዕዝይና ብመሰረት ገበን ስነ-ስርዓት ሕጊ ኢትዮጵያ ኮነ ካልኦት ሕግታት ዝኾነ ቀፅሪ /ግቢ/ ፣ ናይ ስራሕ ቦታ ፣ ተሽከርካሪ ወይ ከዓ ዝኾነ ይኹን ካልእ ንብረት ከከም ኣድላይነቱ ናይ ምፍታሽ ፣ ምብርባርን ምሓዝን፣

5. ምስ ገበን ግዕዝይና ብዝተተሓዘ ኣብ ባንኪ ዝተቐመጠ ገንዘብ ንምህላዉ እኹል ጥርጣረ ወይ መረዳእታ እንትህልዎ ኣብ ዝኾነ ባንኪ ዝርከብ ናይ ተጠርጠረቲ ሒሳብ ባንኪ ብትእዛዝ ኮሚሽነር ንክምርመር ምግባር መረዳእታ ናይ ምርካብን ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ብትእዛዝ ቤት ፍርዲ ንክእገድ ምግባር።

6. ብመሰረት ዝድንገግ ሕጊ ሰብ መዚ መንግስትን ካልኦት ብሕጊ ሃፍቶምን ናይ ገንዘብ ጥቕሞምን ከመዝግቡ ግቡእ ዘለዎም ሰራሕተኛታት መንግስቲ ሃብትን ናይ ገንዘብ ጥቕምን መዝጊቡ ምሓዝ ወይ ከዓ ተመዝጊቦም ንክተሓዙ ምግባር፣

7. ምስ ገበን ግዕዝይና ብዝተተሓዘ ኣብ ከይዲ ምፅራይ ናይ ዝርከቡ ሰባት ሃፍቲ ብትእዛዝ ቤት ፍርዲ ንከይንቀሳቐስ ምግባር ፣ ድሕሪ ዉሳነ ቤት ፍርዲ ድማ ንክዉረስ ብምግባር ብዓይነት ኮነ ብጥረ ገንዘብ ኣታዊ ንክኸዉን

እንዲረዳና በመስሪያቤቶች ዉስጥ መልካም ስነ-ምግባር እንዲዳብር በማድረግ ሙስናን እና ብልሹ አሰራሮችን ይታገላል፣ ህብረተሰቡም በሚገባ እንዲታገል ያስተባብራል፣

2. አግባብነት ካላቸው አካላት ጋረ በመተባበር በመንግስታዊ መስሪያ ቤቶችና በመንግስት የልማት ድርጅቶች ዉስጥ ለሙስና ብልሹ አሰራር የተጋለጡና ሊጋለጡ የሚችሉ አሰራሮች ፈትሾ እንዲሻሻሉ በማድረግ ሙስናን መከላከል፣ በሌሎች አካላት ሲጠየቅም ተመሳሳይ ድጋፍና ምክር መስጠት።

3. በመንግስታዊ መስሪያ ቤቶች እና የልማት ድርጅቶች የሙስና ወንጀል ወይም ከባድ የስነ-ምግባር መጣስ ተግባር ስለመፈጸሙ ጥቆማ ሲደርሰው ወይም ለመፈጸሙ በቂ ጥርጣሬ ሲኖረው ይመረምራል፣ ይከሳል፣ ወይም እንዲመረመርና እንዲከሰስ ያደርጋል። ተገቢዉን እርምጃ እንዲወሰድ ይከታተላል።

4. በሙስና ወንጀሎች ማጣራት ሂደት በኢትዮጵያ ወንጀለኛ መቅጫ ስነ-ስርዓት ህግም ሆነ ሌሎች ህጎች መሰረት ማናቸዉም ቅጥር ግቢ ፣ የስራ ቦታ፣ ተሽከርካሪ ወይም ማንኛዉም ሌላ ንብረት እንደየአስፈላጊነቱ የመፈተሽ የመበርበርና የመያዝ፣

5. ከሙስና ወንጀል በተያያዘ በባንክ የተቀመጠ ገንዘብ ለመኖሩ በቂ ጥርጣሬ ወይም ማስረጃ ሲኖረው በማንኛዉመ ባንክ የሚገኝ የተጠርጣሪዎች የባንክ ሒሳብ በኮሚሽነሩ ትእዛዝ እንዲመረመር የማድረግ ፣ ማስረጃ የማግኘት እና አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በፍርድ ቤት ትእዛዝ እንዲታገድ ማድረግ ።

6. በህግ በሚደነገገው መሰረት የመንግስት ባለስልጣኖችንና ሌሎች በህግ ሃብታቸዉንና የገንዘብ ጥቅሞቻቸዉን ለማስመዝገብ ግዴታ ያለባቸዉን የመንግስት ሰራተኞች ሃብትና የገንዘብ ጥቅሞችን መዝግቦ የመያዝ ወይም ተመዝግበው እንዲያዙ የማድረግ፣

7. ከሙስና ወንጀል ጋር በተያያዘ በመጣራት ሂደት ላይ የሚገኙ ሰዎች ሃብት በፍርድ ቤት ትእዛዝ እንዳይንቀሳቀስ ማድረግ ፣ ከፍርድ ቤት ዉሳኔ በኋላም እንዲወረስ በማድረግ በዓይነተ ይሁን በጥሬ ገንዘቡ ገቢ እንዲሆን ማድረግ።

www.abyssinialaw.com

ምግባር።

8. መዉፃእቲ ሕግን ኣካላት ዳይነትን ከይሓወሰ ንመንግስታዊ ኣብያተ ዕዮን ትካላት ልምዓትን ደንብታት ስነ-ምግባር ዝተዳለዉ ምኺኖም የረጋግፅ ወይ የዳሉ፣ ኣብ ተግባር ምዉዓሎም ይከታተል። ካብ መዉፃእቲ ሕግን ኣካላት ዳይነትን ኣብ ኣዳላልዋ ደንቢ ስነ-ምግባር ሕቶ እንትቐርበሉ ምኽሪ ይህብ።
9. ሕግታት ፀረ-ግዕዝይናን ደንብታት ስነምግባርን ኣብ ተግባር ዝወዓሉ ምኺኖም ይከታተል፣ ንኣፈፃፅማኦም ጠቓሚ ምኽሪ ይህብ።
10. ደንብታት ስነ-ምግባር እንትጥሓሱ ዝዉሰዱ ስጉምትታት ተመሳሳልነት ንክህልዎም ንኻልኦት መሓዉራት ስነ-ምግባር የተሓባብር።
11. ኣግባብነት ምስ ዘለዎም ኣካላት ብምትሕብባር ግዕዝይናን ስነ-ምግባርን ዝምልከቱ ፅንዓትን ምርምርን ይገብር፣ ተመሳሳሊ ስራሕቲ ንዝሳልጡ ኣካላት ይድግፍን የተባብዕን ዕላማታት እቲ ኮሚሽን ኣብ ሽትኡ ንምብፃሕ ዝሕግዙ ፀብፃባትን ዉፅኢት ፅንዓታትን ብፅሑፍ እናሓተመ ይብትን።
12. ኣግባብነት ምስ ዘለዎም ኣካላት ብምትሕብባር ንገበን ግዕዝይና ዝጥቁሙን ዝምስክሩን ሓለዋ ኣካልን ዉሕስነት ስራሕን ዝወሃበሉ ኩነታት የመቻችው፣ ብሕጊ ብዝዉሰን መሰረት ሓለዋ ይህብ፣
13. ኣብ ምክልኻል ግዕዝይናን ብልሹው ኣሰራርሓታትን ዕቡቕ ዉፅኢት ዘመዝገቡ ሰባትን ኣብያተ ዕዮን ኣወዳዲሩ ንሽልማት ዝበቕዕሉ ስርዓትን መለክዕን ይዝርግሕን ኣብ ተግባር የውዕልን፣
14. ተመሳሳሊ ዕላማ ምስ ዘለዎም ኣካላት ፌዴራልን ክልላትን ናይ ስራሕ ርክብ ይፈጥር።
15. ካብ ህዝቢ ሓበሬታ ዝርከበሉ ሜላታት ይሕንፅን የፈፅምን።
16. ብሕጊ ወይ ብቤት ፍርዲ ትእዛዝ እንተዘይኮይኑ ምስ ገበን ግዕዝይና ዝተተሓሓዙ ጥቆማታትን መሰኻኽርን ብምስጢር ይሕዝ።

ዓንቀፅ 8

ኣብ ምዕራይ ገበን ግዕዝይና ዉክልና ብዛዕባ ምሃብ፣

8. የህግ አውጭና የዳኝነት አካሎችን ሳይጨምር ለመንግስት መስሪያ ቤቶች እና የልማት ድርጅቶች የስ-ምግባር ደንቦች መዘጋጀታቸዉን ማረጋገጥ ወይም ማዘጋጀት፣ ተግባር ላየ መዋላቸዉን መከታተል፣ ከህግ አዉጪ እና ከዳኝነት አካላት ጥያቄ ሲቀርብለት በስነ-ምግባር ደንብ አዘገጃጀት ረገድ ምክር ይሰጣል።
9. የፀረ ሙስና ህጎች እና የስነ-ምግባር ደንቦች በተግባር ላይ መዋላቸዉን መከታተል፣ ለአፈፃፀማቸው ጠቃሚ ምክር ይሰጣል።
10. የስነ-ምግባር ደንቦች ሲጣሱ የሚወሰዱ እርምጃዎች ተመሳሳይነተ እንዲኖራቸው ለሊሎች የስነምግባር መዋቅር ያስተባብራል።
11. አግባብነት ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር ሙስናን ስነ-ምግባር በተመለከተ ጥናትና ምርምር ያደርጋል። ተመሳሳይ ስራዎች ለሚያከናዉኑ አካላት ድጋፍ ይሰጣል ፣ ያበረታታል፣ የኮሚሽኑን አላማዎቸ ከግቡ ለማድረስ የሚረዱ ሪፖርቶችን እና ዉጤቶችን በጽሑፍ አሳትሞ ያሰራጫል።
12. አግባብነት ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር ለሙስና ወንጀል ጠቋሚዎችና ምስክሮች የአካልና የስራ ዋስትና ጥበቃ የሚሰጥበትን ሁኔታ ያመቻቻል ፣ በህግ በመወሰን መሰረት ጥበቃ ይሰጣል፣
13. ሙስናን እና ብልሹ አሰራሮችን በመከላከል ረገድ ጥሩ ዉጤት ያስገኙ ሰዎችና መስሪያቤቶችን አወዳድሮ ለሽልማት የሚበቁበትን ስርአትና መለኪያ ይዘረጋል፣ በተግባር ያዉላል፣
14. ተመሳሳይ ዓላማ ካላቸው የፌደራልና የክልል አባላት ጋር የስራ ግንኙነት ይፈጥራል።
15. ከህዝብ ጥቆማ የሚገኝበት ዘዴዎችን ይቀይሳል፣ ያስፈፅማል።
16. በህግ ወይም በፍርድ ቤት ትእዛዝ ካልሆነ በስተቀር ከሙስና ወንጀል ጋር የተያያዙ ጥቆማዎችና ምስክሮች በሚስጥር ይይዛል።

አንቀፅ 8

በሙስና ወንጀል ምርመራ ላይ ዉክልና ስለመስጠት

1. እዚ ኮሚሽን ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 7 ንኡስ ዓንቀፅ 3 ካብ ዝተዉሃቦ ስልጣን ዉሽጢ ከቢድ ዘይኮነ ገበን ግዕዝይና ናይ ምፅራይ ስራሕ ብምልኡ ወይ ብኸፋሉ ከከም ኩነታቱ ንኣካላት ገበን ምፅራይ ኮሚሽን ፖሊስ ክልል ትግራይ ብዉክልና ክህብ ይኽእል።
2. በቢደረጅኡ ዘለዉ ኣካላት ገበን ምፅራይ ኮሚሽን ፖሊስ ክልል ትግራይ ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዉክልና እንተዘይተዉሃቦ'ዉን ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 7/3/ ኣብ ናይዚ ኮሚሽን ወሰን ስልጣን ዝወድቑ ናይ ግዕዝይና ገበን ምፍፃሙ ሓበሬታ እንተበፅሖም ወይ ብቑፅ ጥርጣረ እንተህልዎም ምፅራይ ክጅምሩ ኣለዎም። ኮይኑ ግና ብዛዕባ እቲ ዝተጀመረ ምፅራይ ከይደንጎየ ነቲ ኮሚሽን ክፍልጡ ኣለዎም፣
3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ብዝተመልከተ መሰረት እዚ ኮሚሽን ሪፖርት /ሓበሬታ/ እንተበፅሖ፣

ሀ. ነቲ ጉዳይ ባዕሉ ወሲዱ የፃርዮ ወይ

ለ. ከቢድ ናይ ግዕዝይና ገበን ሓዊሱ በቲ ምፅራይ ሪፖርት ዝገበረ ኣካል ወይ ብኻሊእ ኣካል ንክፍፀም ክገብር ይኽእል፣ ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ዝርዝሩ እዚ ኮሚሽን ብዘዉፅኦ መምርሒ ይዉሰን።

4. እቲ ኮሚሽን ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ንዝቐረበሉ ሓበሬታ ኣብ ዝሓፀረ እዋን መልሲ እንተይሃበ እንተተረፉ ምፅራይ ዝጀመረ መርማሪ ኣካል ዝጀመሮ ምፅራይ ወዲኡ ምርመራ መዝገቡ ክሲ ናይ ምምስራት ስልጣን ናብ ዘለዎ ኣካል የመሓላልፍ።
5. እቲ ኮሚሽን ብቐጥታ ብዝበፅሖ ሓበሬታ ወይ ብኻልእ መልክዑ ብዝረኸቦ መረዳእታ መሰረት ዝጀመሮ ምፅራይ ገበን ግዕዝይና ብኻልኦት ናይ ምፅራይ ኣካላት ንክፃረ ክገብር ይኽእል።ብመሰረት እዚ ንኡስ ዓንቀፅ ናይ ምፅራይ ፋይል ዝተመሓላለፈሉ ኣካል ምፅራይ ከካይድ ኣለዎ።
6. ኣብዚ ዓንቀፅ ካብ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ክሳብ 5 ብዝተመልከተ መሰረት ብኻልኦት ናይ ምፅራይ ኣካላት ዝፍፀሙ ናይ ግዕዝይና ገበን ምፅራይ ሪፖርት ዝግበረሉ ዝርዝር ሜላታት ዝሓዘ መምርሒ በዚ ኮሚሽን ክወፅእ ይኽእል፣

1. ኮሚሽኑ በዚህ ኣዋጅ አንቀፅ 7 ንኡስ አንቀፅ 3 ከተሰጠው ስልጣን ዉስጥ ከባድ ያልሆነ የሙስና ወንጀል የመርመር ዉክልና በሙሉ ወይ በከፊል እንደሁኔታው ለትግራይ ክልል ፖሊስ ኮሚሽን የወንጀል ምርመራ ኣካላት ሊሰጥ የቻላል።
2. በየደረጃው ያሉ የትግራይ ክልል ፖሊስ ኮሚሽን የወንጀል ምርመራ ኣካሎች በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት ዉክልና ባይሰጣቸዉም በዚህ ኣዋጅ አንቀፅ 7/3/ በኮሚሽኑ የስልጣን ክልል ሥር የሚወድቅ የሙስና ወንጀል ለመፈፀሙ ጥቆማ ሲደርሳቸው ወይመ በቂ ጥርጣሬ ሲኖራቸው ምርመራ መጀመር ይኖሩባቸዋል። ሆኖም ስለተጀመሩ ምርመራ ለኮሚሽኑ ሳይዘገዩ ማሳወቅ ኣለባቸው።
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2 በተመለከተው መሰረት ኮሚሽኑ ሪፖርት ሲደርሰው፣

ሀ. ጉዳዩን ራሱ ወስዶ ይመረምራል ወይም፣

ለ. ከባድ የሙስና ወንጀልን ጨምሮ የምርመራው ሪፖርት ባደረገው የምርመራ ኣካል ወይም በሌላ ኣካል እንዲከናወን ሊያደርግ ይችላል። ኣስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ዝርዝሩ ኮሚሽኑ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል።

4. ኮሚሽኑ በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2 በሚቀርብለት ሪፖርት መሰረት መልስ ሳይሰጥ ከቀረ ምርመራ የጀመረው ኣካለ የተጀመረዉን መርመራ በማጠናቀቅ የምርመራ ፋይሉን ክስ ለመመስረት ስልጣን ላለው ኣካል ያስተላልፋል።
5. ኮሚሽኑ በቀጥታ በሚደርሰው ጥቆማ ወይም በሌላ መልኩ በሚያገኘው መረጃ መሰረት የጀመራቸው የሙስና ወንጀል ምርመራ በሌሎች የምርመራ ኣካላት እንዲመረመር ሊያደርግ ይችላል። በዚህ ንኡስ ዓንቀፅ መሰረት የምርመራ ፋይል የተላለፈለት ኣካል ምርመራዉን ማከናወን ይኖሩበታል።
6. በዚህ አንቀፅ ከንዑስ አንቀፅ 2 እስከ 5 በተመለከተው መሰረት ሌሎች የምርመራ ኣካላት ስለሚከናወኑ የሙስና ወንጀል ምርመራዎች ሪፖርት ስለሚደረግበት ዝርዝር ሁኔታ የያዘ መመሪያ በኮሚሽኑ ሊወጣ ይችላል፣

ዓንቀፅ 9
ኣብ ምምስራት ክሲ ገበን ግዕዝይና ብዛዕባ ዉክልና ምሃብ፣

1. እዚ ኮሚሽን ካብ ዉሽጢ ናይ ዓቃቢ ሕጊ ስልጣኑ ናይዚ ክልል ዓቀብቲ ሕጊ ኣካላት ብምሉእ ወይ ብኽፋል ብዉክልና ክህብ ይኽእል።
2. ብዉክልና ተዋሂቡ ኣብ ከይዲ ክርክር ዘሎ ናይ ግዕዝይና ገበን እዚ ኮሚሽን ባዕሉ ተቐቢሉ ክቕፅለሉ ይኽእል።
3. ኣብዚ ዓንቀፅ ካብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ክሳብ 2 ብዝተመልከተ ብኻልኦት ናይዚ ክልል ፍትሒ /ዓቃቤ ሕጊ/ ኣካላት ዝፍፀሙ ከይዲ ክሲን ክርክርን ጉዳይ ገበን ግዕዝይና ሪፖርት ዝቐርበሉ ዝርዝር ሜላታት ዝሓዘ መምርሒ በዚ ኮሚሽን ክወፅእ ይኽእል።

ዓንቀፅ 10
ኣወዳድባ

እዚ ኮሚሽን ፣
1. ብመቕረባይነት ርእሰ ምምሕዳር በቲ ክልል ቤት ምኽሪ ዝሸወም ኮሚሽነር ፣
2. ብርእሰ ምምሕዳር ዝሸወም ምክትል ኮሚሽነርን ፣
3. ስርሑ ንምርዓም ዘድልይዎ ካልኦት ሰራሕተኛታትን ይህልዉዎ።

ዓንቀፅ 11
ስልጣንን ተግባርን ኮሚሽነር

1. ናይቲ ኮሚሽን ትልሚ የዳሉ ፣ ነቲ ኮሚሽን ዝተወሃቡ ስራሕን ሓላፍነትን ኣብ ተግባር ክዉዕሉ የተሓባብር ፣ ይመርሕን ይቆፃፀርን፣
2. ነቲ ኮሚሽን ዘድልዩ ሰራሕተኛታት ብመሰረት ብሓፈሻዊ መትከላት ሲቪል ሰርቪስን እቲ ኮሚሽን ብዘውፅኦ ደንቢን ኣሰራርሓን መሰረት ይቖፅር ፣ የመሓድርን የሰናብትን፣
3. ነቲ ኮሚሽን ዝተፈቐደ በጀት ብናይ ፋይናንስ ኣሰራርሓ መሰረት ኣብ ስራሕ ክዉዕል ይገብር።
4. ብገበን ግዕዝይና ዝተጠርጠሩ ዉልቀ ሰባት ብሕጊ መሰረት ንኽምርመሩ ይኹን ንኽእሰሩ ንሰራሕተኛታት እቲ ኮሚሽን ስልጣን ይህብ።

አንቀፅ 9
በሙስና ወንጀል ክስ ለመመስረት ዉክልና ስለመስጠት

1. ኮሚሽኑ ከዓቃቤ ህግነት ስልጣን ዉስጥ ለክልሉ የዓቃቤ ህግ አካላት በሙሉ ወይም በከፊል ዉክልና ሊሰጥ ይችላል።
2. በዉክልና ተሰጥቶ በክርክር ሂደት ላይ ያለ የሙስና ወንጀል ይህ ኮሚሽን ራሱ ተቀብሎ መቀጠል ይችላል።
3. በዚህ አንቀፅ ከንኡስ ዓንቀፅ 1 እስከ 2 በተመለከተ በሌሎች የክልሉ የፍትህ /ዓቃቤ ህግ/ አካላት የሚፈፀሙ የክስና ክርክር ሂደት በሙስና ወንጀል ጉዳዮች ላይ ሪፖርት የሚቀርብበት ዝርዝር ሁኔታ የያዘ መመሪያ በኮሚሽኑ ሊወጣ ይችላል።

አንቀፅ 10
አደረጃጀት

ኮሚሽኑ ፣
1. በርእሰ መስተዳድሩ አቅራቢነት በክልሉ ምክርቤት የሚሾም ኮሚሽነር፣
2. በርእሰ መስተዳድሩ የሚሾም ምክትል ኮሚሽነር እና ፣
3. ለስራው አስፈላጊ የሆኑ ሌሎች ሰራቶኞች ይኖሩታል

አንቀፅ 11
የኮሚሽነር ስልጣንና ተግባር

1. የኮሚሽኑ ዕቅድ ያዘጋጃል ፣ ለኮሚሽኑ የተሰጡ ስራና ሃላፊነት ተግባር ላይ እንዲውሉ ያስተባብራል፣ ይቆጣጠራል፣
2. የሲቪል ሰርቪስ ሕግ አጠቃላይ መርሆዎችን መሰረት በማድረግ ኮሚሽኑ በሚያወጣው ደንብና አሰራር መሰረት ሰራተኞችን ይቀጥራል ፣ ያስተዳድራል ፣ ያሰናብታል።
3. ለኮምሽኑ የተፈቀደ በጀት በፋይናንስ አሰራር መሰረት በስራ ላይ እንዲዉል ያደርጋል።
4. በሙስና ወንጀል የተጠረጠሩ ግለሰቦችን በሕግ መሰረት እንዲመረምሩም ሆነ እንዲያስሩ ለኪሚሽኑ ሰራተኞች ስልጣን ይሰጣል።

5. ኣብ ከይዲ ምዕራይ ንዘለዉ ጉዳያት ኣድላይ ኮይኑ እንተረኺብዎ ናይ ዝኾነ ሰብ ሒሳብ ባንኪ ንክፍተሽን መረዳእታ ክእከብን ትእዛዝ ክህብ ይኽእል።
6. ብዛዕባ ናይቲ ኮሚሽን ናይ ስራሕ ኣፈፃፅማ ገምጋምን ዉፅኢቱን ንርእሰ ምምሕዳር ፀብፃብ የቕርብ።
7. ምስ ሳልሳይ ወገን ንዝግበሩ ርክባት ነቲ ኮሚሽን ይዉክል።
8. ብትሕቲኡ ንዘለዉ ሓለፍትን ሰራሕተኛታትን ገለ ክፋል ስልጣኑ ንቕልጡፍ ኣሰራርሓ ብዝጥዕም ኣገባብ ብዉክልና ክህብ ይኽእል።

5. በምርመራ ሂደት ላይ ላሉት ጉዳዮች አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው የማንኛዉም ሰው የባንክ ሂሳብ እንዲፈተሽና መረጃ እንዲሰበሰብ ትእዛዝ መስጠት ይችላል።
6. የኮሚሽኑን የስራ አፈጻጸም ግምገማና ዉጤቱን በተመለከተ ለርእሰ መስተዳድሩ ሪፖርት ያቀርባል።
7. ከሶስተኛ ወገኖች ጋር ለሚደረጉ ግንኙቶች ኮሚሽኑን ይወክላል።
8. ለስራ ቅልጥፍና በሚመች መልኩ ከተሰጠው ስልጣን በከፊል ለበታች ሓላፊዎችና ሰራተኞች በዉክልና መስጠተ ይችላል።

ዓንቀፅ 12
ስልጣንን ተግባርን ምክትል ኮሚሽነር

1. ተፀዋዕነት ምክትል ኮሚሽነር ንኮሚሽነር ኮይኑ፣
 ሀ. ናይቲ ኮሚሽን ትልሚ ኣብ ምድላው ፣ ምዉዳብ ፣ ምምራሕን ምትሕብባርን ነቲ ኮሚሽነር ይሕግዝ፣
 ለ. በቲ ናይ ኮሚሽን ኣወዳድባ መሰረት ናይ ስራሕ ክፍፍል ብምግባር ናይቲ ኮሚሽን ክፋል ስራሕ ይከታተል፣
 ሐ. ኮሚሽነር ኣብዘይህልዎሉ እዋን ተኪኡ ይሰርሕ፣
 መ. በቲ ኮሚሽነር ተፈልዮም ዝዋሃብዎ ካልኦት ተግባራት ይፍፅም፣

አንቀፅ 12
የምክትል ኮሚሽነሩ ስልጣንና ተግባር

1. ምክትል ኮሚሽነር ተጠሪነቱ ለኮሚሽነር ሆኖ ፣
 ሀ. የኮሚሽኑን ዕቅድ በማዘጋጀት በማደራጀት በመምረትና በማስተባበር ኮሚሽነሩን ይረዳል
 ለ. በኮሚሽኑ አደረጃጀት መሰረት የስራ ክፍፍል በማድረግ ከኮሚሽኑ የስራ ዘርፎች ከፊሉን ይከታተላል፣
 ሐ. ኮሚሽነሩ በማይኖሩበት ግዜ ተክቶ ይሰራል ፣
 መ. በኮሚሽነሩ ተለይተው የሚሰጡትን ሌሎች ተግባሮች ያከናዉናል

ዓንቀፅ 13
ብዛዕባ ናይ ስራሕ ዘበንን ካብ ስራሕ ምልዓልን

1. ስራሕ ዘበን ኮሚሽነርን ምክትል ኮሚሽነርን ን 6 /ሽዱሽተ/ ተኸታተልቲ ዓመታት ይኸዉን።
2. እቲ ቤት ምኽሪ እንተኣሚኑሉ ንኮሚሽነር ዳግም ክሸም ይኽእል።
3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1ን 2ን ዝተጠቐሰ ከምዘሎ ኮይኑ ፣
 ሀ. ብገበን ተኸሲሱ ብቤት ፍርዲ ጥፍኣተኛ ምዃኑ እንተረጋገፅን እቲ ቤት ምኽሪ ካብ ስልጣኑ ንምልዓል ብቑዕ ምኽንያት ኮይኑ እንተረኺቡ፣
 ለ. ብዝሓደሮ ሕማም ስርሑ ብኣግባቡ ክፍፅም እንተዘይክኢሉ ፣

አንቀፅ 13
ስለስራ ዘመንና ከስራ መነሳት

1. የኮሚሽነርና ምክትል ኮሚሽነር የስራ ዘመን ለተከታታይ 6 /ስድስት/ ዓመታት ይሆናል።
2. ምክርቤቱ ካመነበት ኮሚሽነሩን እንደገና ሊሾመው ይችላል።
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 እና 2 የተጠቀሰው እንዳለ ሆኖ፣
 ሀ. በወንጀል ተከሶ በፍርድ ቤት ጥፋተኛ መሆኑን ሲረጋገጥ እና ምክር ቤቱም ከስራው ለመነሳት በቂ ምክንያት ሆኖ ሲያገኘው፣
 ለ. ባደረበት ህመም ምክንያት ስራዉን በተገቢ ሁኔታ ማከናወን ሲሳነው፣

ሐ. ርኡይ ዝኾነ ናይ ስራሕ ክእለትን ቅልጥፍናን ዘይብሉ እንተኾይኑ ዘመን ሹመት ቅድሚ ምዉድኡ ካብ ሓላፍነቱ ይለዓል፣

ዓንቀፅ 14
ናይዚ ኮሚሽን ሰራሕተኛ መሰል

1. ሰራሕተኛ እቲ ኮሚሽን ብመንግስቲ ብዝፀደቐ ስኬል መሃያ መሰረት መሃያ ይረክብ፣
2. ናይቲ ኮሚሽን ቀዋሚ ሰራሕተኛ ብጥሮታሕጊ መሰረት ናይ ጥሮታ መሰል ይህልዎ ፣
3. ሰራሕተኛ እቲ ኮሚሽን ስርሑ ብዝግባእ ኣብ ምፍፃም እናሃለወ ንዝበፅሖ ተሓታትነት በቲ ኮሚሽን ወፃኢ ፣ ደገፍን ግልጋሎት ጥብቅናን ይረክብ።
4. ምስ ስርሑ ብዝተተሓዘ ኩነታት ንዝበፅሕ ጉድኣት ካሕሳ ይረክብ
5. ዝርዝር ኣፈፃፅማ እዚ ዓንቀፅ ብደንቢ ዝዉሰን ይኸዉን፣

ዓንቀፅ 15
ሰራሕተኛታት ምቑፃር ብዝምልከት

1. እቲ ኮሚሽን ስርሑን ሓላፍነቱን ብዝግባእ ንምትግባር ዘድልዮዎ ሰራሕተኛታት ክእለቶምን ስነምግባሮምን መሰረት ገይሩ ይቖፅር።
2. ናይ ሰራሕተኛታት ኣቀፃፅራ ፣ ዕብየት ዲስፒሊንን ካብ ስራሕ ምስንባትን ዝምልከት ብደንቢ ይዉሰን።

ዓንቀፅ 16
በጀት

እቲ ኮሚሽን በብዓመቱ ብመንግስቲ ክልል ትግራይ ብዝምደበሉ በጀት ይንቀሳቐስ።

ዓንቀፅ 17
ናይ ሒሳብ ሰነዳት

1. እቲ ኮሚሽን ዝፀፈፉ፣ ዝተማልኡን ዝተመሓየሹን ብዘመናዊ ኣሰራርሓ ሒሳብ ዝተሰርሑ ናይ ሒሳብ ሰነዳት ክህልዉዎን ብኣግባቡ ክሕዞምን ይግባእ።
2. ሰነዳት ሒሳብ እቲ ኮሚሽን በቢ ዓመቱ ብቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር እዚ ክልል ይምርመሩ፣

ሐ. ጉልህ የሆነ የስራ ችሎታና ቅልጥፍና የሌለው ሲሆን የሹመት ዘመኑ ከማለቁ በፊት ከስራው ይነሳል።

አንቀፅ 14
የኮሚሽኑ ሰራተኛ መብት

1. የኮሚሽኑ ሰራተኛ በመንግስት በሚጸድቅ የደመወዝ ስኬል መሰረት ደመወዝ ያገኛል።
2. የኮሚሽኑ ቋሚ ሰራተኛ በጡረታ ሕግ መሰረት የጡረታ መብት ያገኛል።
3. የኮሚሽኑ ሰራተኛ ስራዉን በተገቢ መንገድ በመወጣት ላይ እያለ ለሚደርስበት ተጠያቂነት በኮሚሽኑ ወጪ፣ ድጋፍና የጥብቅና አገልግሎት ያገኛል።
4. ከስራው ጋር በተያያዘ ሁኔታ ለሚደርስበት ጉዳት ካሳ ያገኛል።
5. የዚህ አንቀፅ ዝርዝር አፈፃፀም በደንብ ይወሰናል።

አንቀፅ 15
ሰራተኞችን መቅጠር በሚመለከት

1. ኮሚሽኑ ስራዉንና ሓላፊነቱን በስራ ላይ ለማዋል የሚያስፈልጉት ሰራተኞች ችሎታቸዉንና ስነምግባራቸዉን መሰረት በማድረግ ይቀራል።
2. የሰራተኞች አቀጣጠር ፣እድገት፣ ድስፕሊንና ከስራ ማሰናበትን በተመለከተ በደንብ ይወሰናል።

አንቀፅ 16
በጀት

ኮሚሽኑ በየአመቱ የትግራይ ክልላዊ መንግስት በሚመደብለት በጀት ይንቀሳቀሳል።

አንቀፅ 17
የሒሳብ መዛግብት

1. ኮሚሽኑ የጠሩ፣ የተሟሉ ፣ የተሻሻሉ እና በዘመናዊ የሂሳብ አሰራር ዘዴ የተያዙ የሂሳብ ሰነዶች እንዲኖሩትና በአግባቡ ሊይዛቸው ይገባል።
2. የኮሚሽኑ የሂሳብ ሰነዶች በክልሉ ዋና ኦዲተር ጽሕፈት ቤት በየዓመቱ ይመረመራሉ።

www.abyssinialaw.com

ክፍሊ ሰለስተ
ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

ዓንቀፅ 18
ስነ-ምግባር ዝከታተሉ ክፍልታት ብዛዕባ ምጥያሽ

1. በብደረጅኡ ኣብ ዝርከቡ መንግስታዊ ኣብያተ ፅዮን ልምዓታዊ ትካላትን ስነ-ምግባር ብዝምልከት ዘተሓባብሩን ዝከታተሉን ንሓለፍቲ እቲ ቤት ፅዮ ዘማኽሩ ክፍሊታት መከታተሊ ስነ-ምግባር ንክጣየሹ ይገብር፣
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ናይ ዝተገለፁ ኽፍሊታት መከታተሊ ስነ-ምግባር ተፀዋዕነቶም ንናይቲ ቤት ፅዮ ወይ ልምዓት ትካል ላዕለዋይ ሓላፊ ኮይኑ ምስዚ ኮሚሽን ዝህልዎም ናይ ስራሕ ርክብ ብዝምልከት ብዝርዝር ብደንቢ ይዉሰን።
3. ናይ ስነምግባር መከታተሊ ክፍሊ ሓላፊ ወይ ሰራሕተኛ በቲ ናይቲ ቤት ፅዮ ወይ ናይ ልምዓት ትካል ላዕለዋይ ሓላፊ ብቑፃር ብዕብየት ወይ ብዝውውር ዝምደብ ኮይኑ ነቲ መደብ ስራሕ ዘድልዮ ደረጃ ትምህርቲ ፣ ስራሕ ልምድን ከምኡ'ዉን ኩነታት ስነምግባርን ብዝምልከት ምስ'ዚ ኮሚሽን ብምምኽኻር ይዉሰን።

ዓንቀፅ 19
ብዛዕባ ፍፃመ ግዕዝይና ገበን ናይ ምፍላጥን ምትሕብባርን ግቡእ

1. መንግስታዊ ኣብያተ ፅዮን ልምዓት ትካላትን ብባዕሎም ዝወስድዎ ምምሕዳራዊ ወይ ናይ ዲስፕሊን ስጉምቲ ዝተሓለወ ኮይኑ ከቢድ ናይ ስነ-ምግባር ምጥሓስን ገበን ግዕዝይናን ንምፍፃሙ ጥርጣረ እንትህልዎም ብእዋኑ ነዚ ኮሚሽን ወይ ስልጣን ንዘለዎ ናይ መፃረይ ኣካል ከፍልጡ ግቡእ ኣለዎም።
2. ዝኾነ ናይ መንግስቲ በዓል ስልጣን ወይ ሰራሕተኛ መንግስቲ ኣብ ቤት ፅዮኡ ገበን ግዕዝይና ተፈፂሙ ኢሉ ወይ ክፍፀም ኣብ ምድላው ከም ዘሎ ኣብ ዝተጠራጠረሉ እዋን ነዚ ኮሚሽን ወይ ስልጣን ንዘለዎ መፃረይ ኣካል ናይ ምፍላጥ ግቡእ ኣለዎ።
3. ዝኮነ ሰብ ምስ ናይዚ ኮሚሽን ስልጣንን ተግባርን ብዝተትሓሐዘ ንዝሕተቶ ምትሕብባርን ደገፍን ክፍዕም ግቡእ ኣለዎ።

ክፍል ሶስት
የተለያዩ ድንጋጌዎች

አንቀፅ 18
የስነ-ምግባር መከታተያ ክፍሎችን ስለማቋቋም

1. በየደረጃው በሚገኙ የመንግስት መስሪያቤቶችና የመንግስት የልማት ድርጅቶች ዉስጥ የስነምግባር ሁኔታ የሚያስተባብሩ ፣ የሚከታተሉና ለመስራቤቶች የበላይ ሃላፊዎች የሚያማክሩ የስነምግባር መከታተያ ክፍሎች እንዲቋቋሙ ያደርጋል።
2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀፅ 1 የተገለፀው የስነ-ምግባር መከታተያ ክፍሎች ተጠሪነታቸው ለመስሪያቤቱ ወይም ለልማት ድርጅቱ የበላይ ኋላፊ ሆኖ ከኮሚሽኑ ጋር የሚኖራቸው የስራ ግንኙነት በሚመለከት ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል።
3. የስነ-ምግባር መከታተያ ክፍል ሃላፊ ወይም ሰራተኛ በመስሪያ ቤቱ ወይም በልማት ድርጅቱ የበላይ ሃላፊ በቅጥር ፣ በእድገት ወይም በዝዉዉር የሚመደብ ሆኖ ለስራ መደቡ የሚያስፈልገው የትምህርት ደረጃና የስራ ልምድ እንዲሁም የስነምግባር ሁኔታ በሚመለከት ከኮሚሽኑ ጋር በመመካከር ይወሰናል።

አንቀፅ 19
የሙስና ወንጀል ፍፃሜን ስለማሳወቅና የመተባበር ግዴታ

1. የመንግስት መስራቤቶችና የልማት ድርጅቶች በራሳቸው የሚወስዱት የአስተዳደር ወይም የድስፒሊን እርምጃ እንደተጠበቀ ሆኖ ከባድ የስምግባር መጣስና የሙስና ወንጀል የተፈፀመ ስለመሆኑ ጥርጣሬ ሲኖራቸው ወዲያዉኑ ለኮሚሽኑ ወይም ስልጣን ላለው የምርመራ አካል የማሳወቅ ግዴታ አለባቸው።
2. ማንኛዉም የመንግስት ባለስልጣን ወይም የመንግስት ሰራተኛ በመስሪያ ቤቱ የሙስና ወንጀል ተፈፅሟል ወይም ሊፈፀም በዝግጅት ላይ ነው ብሎ በሚጠረጥርበት ጊዜ ለኮሚሽኑ ወይም ስልጣን ላለው የምርመራ አካል የማስታወቅ ግዴታ አለበት።
3. ማንኛዉም ሰው ከኮሚሽኑ ስልጣንና ተግባር ጋር በተያያዘ ለሚጠየቀው ትብብር እና ድጋፍ ተግባራዊ የማድረግ ግዴታ አለበት። በተለይም

ብፍላይ እዚ ኮሚሽን ንዘቕርቦም ናይ ሞያን ቴክኒክን ደገፍ ሕቶታት ኣግባብነት ዘለዎም መንግስታዊ ቤት ዕዮን መንግታዊ ልምዓት ትካላትን ዘድሊ ደገፍ ክገብሩ ግቡእ ኣለዎም።

4. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ግዕዝይና ገበን ንምፅራይ ስልጣን ዘለዎ ዝኾነ መፃረይ /መርማሪ/ ኣብ ዝኾነ እዋን ናብ ዝኾነ ናይዚ ክልል መንግስታዊ ቤት ዕዮ ወይ ትካል ልምዓት ብምኻድ ወይ ብፁሑፍ ብምሕታት ንናይ ምፅረይ ስራሕ ኣግባብነት ዘለዎም ሓበሬታታት ንክወሃብዎ ወይ ንክርኢ ክሓትት የኽእል። ኣብ ዝኾነ ኣብ ናይ ክልል መንግስታዊ ቤት ዕዮ ልምዓት ትካል ዘሎ ሓላፊ ወይ ሰራሕተኛ ገበን ግዕዝይና ናይ ምፅራይ ስልጣን ብዘለዎ መፃረዩ እንትሕተት ኣድላይ መረዳእታ ናይ ምርኣይ ናይ ምቕራብ ግቡእ ኣለዎ።

<u>ዓንቀፅ 20</u>

<u>ብዛዕባ ናይቲ ኮሚሽን ናይ ፖሊስነትን ዓቃቢ ሕግነትን ስልጣንን</u>

ብዛዕባ ምምርማርን ምኽሳስን ኣብ ገበን መቕፅዒ ስነስርዓትን ካልኦት ሕግታትን ንፖሊስን ንዓቃቢ ሕግን ዝተዉሃበ ስልጣን ኣብዚ ኣዋጅ ውሽጢ ንዝተመልከቱ ጉዳያት ብዝምልከት ነቲ ኮሚሽን ተዋሂቡ ኣሎ።

<u>ዓንቀፅ 21</u>

<u>መሰጋገሪ ድንጋጌ</u>

ኣዋጅ ቁፅሪ 67/95 ኣብ ስራሕ ቅድሚ ምዉዓሉ ከይዲ ምፅራዮም ተጀሚሩ ንዘፀንሑን ኣብ ኢድ ዓቃቢ ሕጊን ቤት ፍርዲን ዝርከቡ ጉዳያት በቲ ዝፀንሖ ኣገባብ ይዉድኡ።

<u>ዓንቀፅ 22</u>

<u>ደንቢን መምርሒን ናይ ምዉፃእ ስልጣን</u>

1. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ ነዚ ኣዋጅ መፈፀሚ ዝኸዉን ደንቢ ከዉፅእ ይኽእል።
2. እቲ ኮሚሽን ነቲ ኣዋጅን ስዒቡ ንዝወፅእ ደንቢ መተግበሪ መምርሒ ከዉፅእ ይኽእል።

<u>ዓንቀፅ 23</u>

<u>ተፈፃሚነት ዘይብሎም ሕግታት</u>

1. ኣዋጅ 67/95 ዓ/ም በዚ ኣዋጅ ተሳዒሩ ኣሎ።
2. ምስ'ዚ ኣዋጅ ዝፃብኡ ካልኦት ሕግታት ኣብዚ ኣዋጅ ንዝምልከቱ ጉዳያት ተፈፃሚነት

ከኮሚሽኑ የሙያ የቴክኒክ ድጋፍ የሚቀርቡ ጥያቄዎች አግባብነት ያላቸው የመንግስት መስሪያ ቤቶችና የልማት ድርጅቶች ኣስፈላጊው ደጋፍ የመስጠት ግዴታ አለባቸው።

4. በዚህ አዋጅ መሰረት የሙስና ወንጀልን የመመርመር ስልጣን ያለው ማንኛዉም መርማሪ በማንኛዉም ጊዜ በማንኛዉም የክልሉ መስርያቤት ወይም የልማት ድርጅት በመገኘት ወይም በደብዳቤ በመጠየቅ ለምርመራ ስራው አግባብነት ያላቸውን መረጃዎች እንዲሰጠው ወይመ እንዲመለስለት መጠየቅ ኣስፈላጊዉን መረጃ የማሳየት ወይም የማቅረብ ግዴታ አለበት።

<u>አንቀፅ 20</u>

<u>ስለኮሚሽኑ የፖሊስነትና የአቃቤ ህግነት ስልጣን</u>

ስለመመርመርና ስለመክሰስ በወንጀለኛ መቅጫ ህግ ስነ-ስርአትና በሌሎች ህጎች ለፖሊስና ለአቃቤ ህግ የተሰጠ ስልጣን በዚህ ኣዋጅ ዉስጥ የተመለከቱ ጉዳዮችን በሚመለከት ለኮሚሽኑ ተሰጥቶአል።

<u>አንቀፅ 21</u>

<u>የመሸጋገሪያ ድንጋጌ</u>

ኣዋጅ ቁጥር 67/95 በስራ ላይ ከመዋሉ በፊት የምርመራ ሂደታቸው ተጀምረው የቆዩ ጉዳዮች እና በፍርድ ቤት በመታየት ላይ ያሉ ጉዳዮች በነበሩበት ሁኔታ ቀጥለው ዉሳኔ ያገኛሉ።

<u>አንቀፅ 22</u>

<u>ደንብና መመሪያ የማውጣት ስልጣን</u>

1. የትግራይ ክልል ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ለዚህ ኣዋጅ ማስፈፀሚያ ደንብ ሊያወጣ ይችላል።
2. ኮሚሽኑ ኣዋጁን ተከትሎ ለሚወጣው ደንብ ማስፈፀምያ መመሪያ ሊያወጣ ይችላል።

<u>አንቀፅ 23</u>

<u>ተፈፃሚነት የሌላቸው ህጎች</u>

1. ኣዋጅ ቁጥር 67/95 ዓ/ም በዚህ ኣዋጅ ተሽሯል።
2. ከዚህ ኣዋጅ ጋር የሚቃረኑ ማናቸዉም ሌሎች ህጎች በዚህ ኣዋጅ ዉስጥ ለተመለከቱ ጉዳዮች

ኣይህልዎምን።

ዓንቀፅ 24

ቅፅዓት

ብካልእ ሕጊ ዝበለፀ እንተዘይ ኮይኑ፣

1. ዝኾነ ሰብ ነቲ ኮሚሽን ፣ ንፍትሒ ኣካላት ወይ ንመንግስቲ ቤት ዕዮ ሓላፊ ወይ ናይ ልምዓት ትካል ሓላፊ ምስ ገበን ግዕዝይና ብዝተተሓዘ መረዳእታ ወይ ሓበሬታ ንዝሃበ ሰብ ተፅዕኖ ንምግባር ወይ ጉድኣት ንምብፃሕ ዝፈተነ ወይ ዝቐፅዐ እንተኾይኑ ካብ ሰለስተ ዓመት ብዘይበልፅ ፅኑዕ ማእሰርትን ከም'ዉን ካብ 6000 ብር ብዘይነኣሰ ፣ካብ 25000 ብር ብዘይበልፅ ናይ ገንዘብ መቕፃዕቲ ይቕፃዕ፣

2. ዝኾነ ናይቲ ኮሚሽን ሓላፊ ወይ ሰራሕተኛ ብሕጊ ዝተዉሃቦ ስልጣንን ሓላፍነትን ብዘይ ኣግባብ ዝተገልገለሉ እንተኾይኑ ፣ በዚ ዝተልዓለ ዝረኸቦ ጥቕሚ ምዉራሱ ዝተሓለወ ኮይኑ፣ ካብ 5 ዓመት ብዘይነኣሰ ፣ ካብ 15 ዓመት ብዘይበልፅ ፅኑዕ ማእሰርትን ከም'ዉን ካብ 3000 ብር ብዘይነኣሰ ፣ ካብ 10ሺሕ ብር ብዘይበለፀ ናይ ገንዘብ መቕፃዕቲ ይቕፃዕ።

3. ዝኾነ ሰብ ኮነ ኢሉ ነቲ ኮሚሽን ንምግጋይ ወይ ካሊእ ሰብ ንምጉዳእ ሓሰተኛ ፀብፃብ ፣ ጥቆማ ወይ ሓበሬታ ነቲ ኮሚሽን ዘቕረበ እንተኾይኑ ካብ ሓደ ዓመት ብዘይንእስ ካብ 5 ዓመት ብዘይበልፅ ፅኑዕ ማእሰርትን ከምኡ'ዉን ካብ ሰለስተ ሽሕ ብር ብዘይንእስ ካብ ዓሰርተ ሽሕ ብዘይበልፅ ናይ ገንዘብ መቕፃዕቲ ይቕፃዕ፣

4. ዝኾነ ሰብ ናይቲ ኮሚሽን ሰራሕተኛ መሲሉ ብምቕራብ ናይ ምትላል ስራሕ ዝፈፀመ እንተኾይኑ ካብ ሰለስተ ዓመት ብዘይነኣሰ ካብ ዓሰርተ ዓመት ብዘይበለፀ ፅኑዕ ማእሰርትን ከምኡ'ዉን ካብ ሓሙሽተ ሽሕ ብር ብዘይነኣሰ ካብ ዓሰርተ ሓሙሽተ ሽሕ ብር ብዘይበለፀ ናይ ገንዘብ መቕፃዕቲ ይቕፃዕ።

5. ዝኾነ ሰብ በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 19 ንኡስ ዓንቀፅ 3 ወይ 4 ዝተደንገገ መሰረት ነቲ ኮሚሽን ንምትሕብባር እምቢተኛ እንድሕር ኮይኑ ካብ ሽዱሽተ ወርሒ ብዘይነኣሰ ካብ ኣርባዕተ ዓመት ማእሰርቲ ብዘይበለፀ ከምኡ'ዉን ካብ ሓደ ሽሕ ብር ብዘይነኣሰ ካብ ሓሙሽተ ሽሕ ብር ብዘይበለፀ ናይ ገንዘብ መቕፃዕቲ ይቕፃዕ፣

ተፈጻሚነት ኣይኖራቸዉም።

ኣንቀፅ 24

ቅጣት

በሌላ ህግ የበለጠ የሚያስቀጣ ካልሆነ በስተቀር፣

1. ማንኛዉም ሰው ለኮሚሽኑ ፣ለፍትሕ ኣካላት ወይም ለመንግስት መሥሪያ ቤት ሃላፊ ወይም የልማት ድርጅት ኃላፊ ከሙስና ወንጀል ጋር በተያየዘ መረጃ ወይም ማስረጃ በሰጠ ሰው ላይ ተፅዕኖ ለማድረግ ወይም ጉዳት ለማድረስ የሞከረዉን ወይም ያደረሰ ወይም ይህንኑ ሰው ለመቅጣት የሞከረ ወይም የቀጣ እንደሆነ ከሶስት ኣመት በማያንስ ፣ ከኣስራኣምስት ዓመት በማይበልጥ ፅኑ እስራትና ከስድስት ሺ. ብር በማናንስ ከሃያ ኣምስት ሺ. ብር በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል

2. ማንኛዉም የኮሚሽኑ ኃላፊ ወይም ሠራተኛ በሕግ የተሰጠዉን ሥልጣንና ኃላፊነት ያለኣግባብ የተገለገለበት እንደሆነ፣ በዚህም የተነሳ ያገኘው ጥቅም መወረሱ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ከኣምስት ዓመት በማያንስ ከኣስራኣምስት ዓመት በማይበልጥ ጽኑ እስራትና ከሦስት ሺ. ብር በማያንስ ፣ ከኣስር ሺ. ብር በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።

3. ማንኛዉም ሰው ሆን ብሎ ኮሚሽኑን ለማሳሳት ወይም ሌላዉን ሰው ለመጉዳት ሃሰተኛ ሪፖርት ፣ ጥቆማ ወይም መረጃ ለኮሚሽኑ ያቀረበ እንደሆነ ከኣንድ ኣመት በማያንስ ከኣምስት ኣመት በማይበልጥ ጽኑ እሥራትና ከሦስት ሺ. ብር የማያንስ ከኣሥርት ሺ. ብር በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።

4. ማንኛዉም ሰው የኮሚሽኑ ሠራተኛ መስሎ በመቅረብ የማታለል ሥራ የፈጸመ እንደሆነ ከሦስት ዓመት በማይንስ ከኣሥር ሺ. ብር በማያንስ ከኣሥራ ኣምስት ሺ. ብር የማይበልጥ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።

5. ማንኛዉም ሰው በዚህ ኣዋጅ በኣንቀጽ 19 በንኡስ ኣንቀጽ 3 ወይም 4 በተደነገገው መሰረት ኮሚሽኑን ለመተባበር እምቢተኛ የሆነ እንደሆነ ከስድስት ወይ በማይንስ ከኣራት ዓመት በማይበልጥ እስራት እና ከኣንድ ሺ. ብር በማያንስ ከኣምስት ሺ. ብር በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።

6. ዝኾነ ሰብ ናይቲ ኮሚሽን ስራሕ ዘዐንቀፈ ወይ ንምዕንቃፍ ዝፈተነ እንተኾይኑ ካብ ክልተ ዓመት ብዘይነኣሰ ካብ ዓሰርተ ዓመት ብዘይበለፀ ፅኑዕ ማእሰርቲ ከምኡ'ዉን ካብ ሓሙሽተ ሽሕ ብር ብዘይነኣሰ ካብ ዒስራ ሽሕ ብር ብዘይበለፀ ናይ ገንዘብ መቕፃዕቲ ይቕፃል። እቲ ገበን ዝተፈፀመ ሓይሊ ብምጥቃም እንተኾይኑ እቲ ቕፅዓት በዚ ንኡስ ዓንቀፅ ብዝተደንገገ ዝለዓለ ቅፅዓት ይኸዉን፣
7. ናይ ግዕዝይና ገበን ምፅራይ ክጅመር ብዛዕባ ምዃኑ ወይ ኣብ ከይዲ ምፅራይ ምዃኑ ወይ እቲ ጉዳይ ኣብ ምፅራይ ምዃኑ እናፈለጠ ብዛዕባ እቲ ዝተፈፀመ ተግባር ካብቲ ምፅራይ ዝሓዘ ክፍሊ ፍቓድ ወፃኢ ምግላፅ፣ምፅሓፍን ምስርጫዉን ካብ ሽዱሽተ ወርሒ ብዘይነኣሰ ካብ ኣርባዕተ ዓመት ብዘይበለፀ ማእሰርቲ ከምኡዉን ካብ ሓደ ሽሕ ብር ብዘይነኣሰ ካብ ሓሙሽተ ሽሕ ብር ብዘይበለፀ ናይ ገንዘብ መቕፃዕቲ የቕፅዕ፣
8. ዝኾነ ናይ መንግስቲ በዓል መዚ ወይ ናይ መንግስቲ ሰራሕተኛ ኣብ ዝሰርሓሉ ቤት ፅዮ ገበን ግዕዝይና ምፍፃሙ እናፈለጠ ከየፍለጠ እንተተርፍ ክሳብ ሓሙሽተ ዓመት ቀሊል ማእሰርትን ክሳብ ዓሰርተ ሽሕ ብር መቕፃዕትን የቕፅዕ፣
9. በዚ ዓንቀፅ ብንኡስ ዓንቀፅ 1፣3፣4፣5ን 6 ዝተመልከቱ ገበናት ብመሰረት ገበን ሕጊ ተሓታቲ ዝኸዉን ናይ ሕጊ ሰብነት ብዘለዎ ትካል እንተፈፂሞም እቲ ናይ ገንዘብ ቅፅዓት ሓሙሽተ ዕፅፊ ይኸዉን፣

ዓንቀፅ 25
ስነ-ስርዓት ገበን ሕጊ ዝምልከት

ስነ-ስርዓት ዝምልከት ናይ ፌደራል ፀረ-ግዕዝይና ፍሉይ ስነ-ስርዓትን መረዳእታ ሕግን ተፈፃሚ ይኸዉን።

ዓንቀፅ 26
እዚ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ ጊዜ

እዚ ኣዋጅ ካብ ለካቲት 10/1999 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸዉን።

ፀጋይ በርሀ
ፕሬዝዳንት
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

6. ማንኛዉም ሰው የኮሚሽኑን ስራ ያደናቀፈ ወይም ለማደናቀፍ የሞከረ እንደሆነ ከሁለት ዓመት በማያንስ ከአስር ዓመት በማይበልጥ ጽኑ እስራት እና ከአምስት ሺ. ብር በማያንስ ከሃያ ሺ. ብር በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል። ወንጀሉ የተፈጸመው ኃይል በመጠቀም የሆነ እንደሆነ ቅጣቱ በዚሁ ንዑስ አንቀጽ የተደነገገው ከፍተኛ ቅጣት ይሆናል።
7. የሙስና ወንጀል ምርመራ ሊጀመር ስለመሆኑ ወይም በምርመራ ላይ ስለመሆኑ ወይም ጉዳዩ በምርመራ ላይ መሆኑን እያወቀ ስለተፈጸመው ድርጊት ምርመራዉን ከያዘው ክፍል ፈቃድ ዉጭ መግለጽ፣ መጻፍና ማሰራጨት ከስድስት ወር በማያንስ ከአራት ዓመት በማይበልጥ እስራት እና ከአንድ ሺ. ብር በማያንስ ከአንድ ሺ. ብር በማያንስ ከአምስት ሺ. ብር በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮ ያስቀጣል።
8. ማንኛዉም የመንግስት ባለሥልጣን ወይም የመንግስት ሠራተኛ በሚሰራበት መስሪያ ቤት የሙስና ወንጀል ስለመፈጸሙ እያወቀ ሳያሳዉቅ መቅረት እስከ አምስት ዓመት ቀላል እስራት እና እስከ አስር ሺ. ብር መቀጮ ያስቀጣል።
9. በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ 1፣3፣4፣5 እና 6 የተመለከቱት ወንጀሎች በወንጀል ህግ መሰረት ተጠያቂ በሚሆን የህግ ሰዉነት ባለው ድርጅት በተፈጸሙ ጊዜ የገንዘብ ቅጣቱ አምስት እጥፍ ይሆናል።

አንቀፅ 25
የወንጀል ስነ-ስርአት ሕግ በተመለከተ

ሥነ-ስርአትን በተመለከተ የፌደራል ፀረ-ሙስና ልዩ ሥነ-ስርአትና የማስረጃ ሕግ ተፈጻሚ ይሆናል።

አንቀፅ 26
አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ የካቲት 10/1999 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ፕሬዝዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ ንግስት

መበል 15 ዓመት ቁ.4 መቐለ ለካቲት 10/1999ዓ.ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	15ኛ ዓመት ቁ.4 መቐለ የካቲት 10/1999ዓ.ም

አዋጅ ቁፅሪ 119/1999

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝሃንፆም ወይ ዘማሕድሮም ኣባይቲ ንምምሕልላፍን ኣፈፃፅምኡ ንምዉሳንን ዝወፀ ኣዋጅ

መንግስቲ እዚ ክልል ብሰብ ሃፍቲ ዓቕሚ ብዘለዎም ካልኦት ኣካላትን ሰባትን ብማሕበር ኮነ ብተናፀል መንበሪ ኣባይቲ ክሃንፁ ኣድላዪ ኩነታት ብምምችቻው ዝለዓለ ፀገም መፅለሊ ነበርቲ ከተማ ንምቕራፍ እናፀዓረ ብምኻኑ፣

ምስ'ዚ ጎና ጎኒ ዝተማልአ ግልጋሎት መሰረተ ልምዓት ዘይረኽቡ ናይ መንግስቲ ኮነ ዉልቀ ንብረት ዝኾኑ ኣባይቲ ብምትካእ ከተማታት ዳግም ብምልማዕ ናይ መብዛሕትኡ ነባሪ ከተማ ዝለዓለ ፀገም ዝኾነ መፅለሊ ትርጉም ብዘለዎ መልክዑ ብምቕራፍ ከተማታት ንመንበርን ንስራሕን ዝምችዉ ከባቢታት ክኾኑ ንምግባር ፣ መንግስቲ እዚ ክልል ደረጃ መነባብሮን ድሌት ነበርትን ኣብ ግምት ብምእታው ብመሰረት ዘውፆኦ ፕሮግራም ልምዓት ኣባይቲ ኣብ ከተማታት ህንፀት ኣባይቲ ኣብ ምቕክያድ ዝርከብ ብምኻኑ፣

ፍትሓዊ፣ ግልፂ፣ ስሉጥን ቀሊልን ብዝኾነ ከምኡ እውን ፆታዊ ዝንቅ ተጠቀምቲ ብዘረጋግፅን ዓቕሚ እቶቶም ኣብ ግምት ዘእተወ መጠን ክፍሊትን ኩነታት ኣከፋፍላን ዝተሃነፁ ወይ ዝህነፁ ኣባይቲ ንነበርቲ ከተማ ዝመሓላለፈሉን ሰብ ዋና ገዛ ዝኾኑሉ ስርዓት ኣፈፃፅማ ምድንጋግ ኣድላይ ኮይኑ ብምርካቡ፣ ቤት ምኽሪ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ዓንቀፅ 49(3)(ሀ) ነዚ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

አዋጅ ቁጥር 119/1999

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የሚገነባቸው ወይም የሚያስተዳድራቸዉን ቤቶች ለማስተላለፍና አፈፃፀሙን ለመወሰን የወጣ አዋጅ

የክልሉ መንግስት በባለሃብቶችና አቅም ባለቸው ሌሎች አካላትና ግለሰቦች በማህበርም ሆነ በተናጠል መኖሪያ ቤቶች እንዲገነቡ አስፈላጊ ሁኔታዎችን በማመቻቸት የከተማ ነዋሪዎችን ከፍተኛ የመጠለያ ችግር ለመቅረፍ እየጣረ በመሆኑ፣

ከዚህም ጎን ለጎን የመንግስትም ሆነ የግል የመሠረተ ልማት አገልግሎት በተሟላ ሁኔታ የማያገኙ ቤቶችን ተክቶ ከተሞችንመልሶ በማልማትና የአብዛኛውን ከተማ ነዋሪ ከፍተኛ የመጠለያ ችግር ትርጉም ባለው መልኩ በመቅረፍ ከተሞችን ተሰማሚ የመኖርያና የስራ አካባቢ እንዲሆኑ ለማድረግ ፣የክልሉ መንግስት የከተማ ነዋሪዎችን ያኗኗር ደረጃና ፍላጎት ግምት ውስጥ በማስገባት ባወጣው የቤት ልማት ፕሮግራም መሰረት በከተሞች የቤቶች ግንባታ በመካሄድ ላይ ያለ በመሆኑ፣

ፍትሓዊ፣ ግልጽ፣ ቀልጣፋና ውጣ ውረድ በሌለው ቀላል በሆነ እንዲሁም የተጠቃሚዎችን የፆታ ተዋፅኦ በሚያረጋግጥና የገቢ አቅም ግምት ውስጥ በሚያስገባ የክፍያ መጠንና የአከፋፈል ሁኔታ የተገነቡ ወይም የሚገነቡ ቤቶችን ለከተማ ነዋሪዎች የሚተላለፉበትና የቤት ባለቤት የሚሆኑበትን አፈፃፀም ስርዓት መደንገግ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣ የትግራይ ክልል ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው ሕገ መንግስት አንቀፅ49(3)(ሀ) መሰረት ይህ አዋጅ አውጇል።

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 5.55

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	291

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

1. ሓጺር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝሃነፆም ወይ ዘማሓድሮምኣባይቲ ንምምሕልላፍን ኣፈፃፅማኡ ንምውሳንን ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 119/1999"ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

2. ትርጉም

ኣብዚ ኣዋጅ

1. "ደላዩ ገዛ"ማለት ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ካብ ኣካላት መንግስቲ እዚ ክልል ገዛ ዘይተመሓላለፈሉ ሰብ ኮይኑ፣

ሀ. ብመሰረት ኣንቀፅ 4 እዚ ኣዋጅ ተፃርዩ ኣብቲ ከተማን ከባቢኡን ውልቀ መንበሪ ገዛ ወይ መስርሒ ቦታ ዘይብሉን መመልከቲ ክሳብ ዘቕርበሉ ዕለት ኣብ ዝነብረሉ ከተማ እንተንኣሰ ሽድሽተ ተኸታታሊ ኣዋርሕ ዝነበረን፣ወይ

ለ. ውልቀ መንበሪ ገዛኡ ወይ መስሪሒ ቦታኡ ወይ ዝተኻረዮ ገዛ መንግስቲ ብምኽንያት ፕሮግራም ልምዓት ኣባይቲ ወይ ብኻሊእ ስራሕቲ ልምዓት ዝተልዓሎን ሰብ ብምኽንያት ስራሕ ወይ ትምህርቲ ንግዚኡ ካብ ዝነብረሉ ከተማ ወፃኢ ዝነብር ሰብእውን ይሓውስ።

2. "ገዛ" ማለት ኣብ መፍለጥን መግለፅን ህንፃ ንሓደ ዝተወሰነ ግልጋሎት ዝተመደበ ሓደ ወይ ካብ ሓደ ንላዕሊ ክፍሊታት ዘለዎ ኣካል ህንፃ እዩ።
3. "ናይ ሓባር ህንፃ"ማለት ካብ መሬት ንላዕሊ ወይ ጎኒ ንጎኒ ዝተሰርሑን ብውልቀ ዝተተሓዙ ሓሙሽተን ካብ ሓሙሽተ ንላዕሊ ገዛውትን ናይ ሓባር ዋንነት መጥቀሚታት ዘለዎ ንመንበሪ ወይም ካልእ ኣገልግሎት ዝውዕል ህንፀት እንትኸውን ትሕዝቶ ህንፃ ዝዓርፈሉ ቦታ ዝሓውስ እዩ።
4. "ኩለመዳይ ገዛ(ስቱዲዮ)"ማለት ናይ ውልቀ ሽቓቕ ክፍልን ክሽነን ኣብ ውሽጡ ወይ ኣብ ጥቕኡ ዝተሰረሐሉን ኣካል ሓባር ህንፃ ዝኾነ በዓል ሓደ ክፍሊ መንበሪ ገዛእዩ።
5. "ኣዋጅ"ማለት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዋንነት ናይ ሓባር ህንፃ ኣዋጅ ቑፅሪ 108/1998 ማለት እዩ።

ክፍል አንድ
ጠቅላላ

1. አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ"የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የሚገነባቸውን ወይምየሚያስተዳድራቸውን ቤቶች ለማስተላለፍና አፈፃፀሙን ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር119/1999"ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

በዚህ አዋጅ ውስጥ

1. "ቤት ፈላጊ"ማለት በዚህ አዋጅ መሰረት በክልሉ መንግስት አካላት ቤት ያልተላለፈለት ሰው ሆኖ፣

ሀ. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 4 በተመለከተው መሰረት ተጣርቶ ማመልከቻ እስከቀረበበት ቀን ድረስ በሚኖርበት ከተማ ውስጥ ቢያንስ ለስድስት ወር በተከታታይ የኖረና በከተማውና በከተማው ዙርያ አካባቢ የእርሱ የግል ቤት ወይም ፣የቤት መስሪያ ቦታ የሌለው፣ወይም

ለ. የግል መኖርያ ቤቱ ወይም፣የቤት መስሪያ ቦታው ወይም የተከራየው የመንግስት ቤት በከተማው የቤት ልማት ፕረግራም ወይም በሌላ የልማት ስራ ምክንያት የሚነሳበት ሰው ሆኖ፣በስራ ወይም በትምህርት ምክንያት ለጊዜው ይኖሩበት ከነበረው ከተማ ውጪ የሚኖር ሰውን ይጨምራል።

2. "ቤት"ማለት በህንፃ ማሳወቅያ መግለጫ ለአንድ ለተወሰነ አገልግሎት የተመደበ አንድ ወይም ከአንድ በላይ ክፍሎች ያሉት የህንፃው አካል ነው።
3. "የጋራህንፃ"ማለት ከመሬት ወደ ላይ ወይም ወደጎን ወይም ጎን ለጎን የተሰሩ በተናጠል የሚያዙ አምስትና ከአምስት በላይ ቤቶችና በጋራ ባለቤትነት የሚያዙ የጋራ መጠቀሚያዎች ያሉት ለመኖርያ ወይም ለሌላ አገልግሎት የሚውል ግንባታ ሲሆን ህንፃው ያረፈበትን የቦታ ይዞታ ይጨምራል።
4. "ሁለገብ ቤት(ስተድዮ)"ማለት የግል መፀዳጃ ክፍልና ማዕድ ቤት በውስጡ ወይም ከውጭ እንዲኖው ተደርጎ የተሰራና የጋራ ህንፃው አካል የሆነ አንድ ክፍል የመኖርያ ቤት ነው።
5. "አዋጅ"ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የጋራ ህንፃ ባለቤትነት አዋጅ ቁጥር 108/1998 ነው።

6. "ገዛ መንግስቲ"ማለት ብዝኾነ ኣካል መንግስቲ እዚ ክልል ወይ ብኤጀንሲ ልምዓት ኣባይቲ ንደለይቲ ገዛ ዝተኻረየ ኣብ ከተማታት እቲ ክልል ዝርከብ ገዛ እዩ።
7. "ናይ ህንፀት ወፃኢ"ማለት ኤጀንሲ ልምዓት ኣባይቲ ንሕድሕድ ተጠቃሚ ዘገልግል ገዛ ንምስራሕ ጥራሕ ዝወፀ ወይ ዘውፅኦ ወፃኢ እዩ።

8. "ኤጀንሲ"ማለት ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 109/1998ዓ.ም ዝተጣየሸ ኤጀንሲ ልምዓት ኣባይቲ ክልል ትግራይ ኮይኑ ኣብያተ ፅሕፈት ልምዓት ኣባይቲ ከተማታት ዝሓወሰ እዩ።

9. "ማሕበር"ማለት ብብርኪ ከተማ ዝጣየሸ ዕቋርን ልቓሕን ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ፣ሕብረት ወይ መሰረታዊ ዕቋርን ልቓሕን ሕብረት ስራሕ ማሕበር ወይ ብብርኪ ከተማ ዝተጣየሹ ሕብረት እድራት ወይ ዝኾነ እድርእዩ።

10. "ሰብ"ማለት ናይ ተፈጥሮ ሰብ ወይ ብሕጊ መሰል ሰብነት ዝተውሃቦ ኣካል እዩ።
11. "ቢሮ"ማለት ቢሮ ልምዓት ከተማን ኮንስትራክሽንን ክልል ትግራይ እዩ።

3. ወሰን ተፈፃሚነት

እዚ ኣዋጅ ብኤጀንሲ ልምዓት ኣባይቲ እዚ ክልል ኣብ ዝህነፁ ኣባይቲ ወይ ዝተረከቦም ኣባይቲ፣ ተጠቀምትን ምስ ምምሕዳር እዞም ኣባይትን ርክብ ኣብ ዘለዎም ሰባትን ተፈፃሚ ይኸውን።

ክፍሊ ክልተ
ምዝገባ ደለይቲ ገዛን ኣፈፃፅማ ምምሕልላፍ ኣባይትን

4. <u>ትሕዝቶን ኣቀራርባን ቅጥዒ መመልከቲ ደለይቲ ገዛ</u>
1. ዝኾነ ደላዪ ገዛ
ሀ. ኣባል ኣብ ዝኾነሉ ማሕበር ፣ኣብ ዝሰርሓሉ ቤት ዕዮ፣ኣብ ቤት ማዘጋጃ ወይ ጣብያ ምምሕድዳር ብኣካል ቀሪቡ ወይ ብወድዓዊ ምኽንያት ብኣካል ክቐርብ እንተዘይኪኢሉ ብሕጋዊ ወኪሉ ብምምዝጋብ ብነዊሕ እዋን ወይ ብሓደ እዋን ክፍሊት ካብቲ ኤጀንሲ መንበሪ ገዛ ምግዛእ ከምዝደሊ ክፍልጥ ይኽእል።

ለ. ንንግዲ ዝውዕል ገዛ ክገዝእ ወይ ክካረ ዝደሊ

6. "የመንግስት ቤት"ማለት በክልሉ መንግስት ማንኛውም አካል ወይም በቤቶች ልማት ኤጀንሲ ለቤት ፈላጊ የተከራየ በከተሞች ውስጥ የሚገኝ ቤት ነው።
7. "የግንባታ ወጪ"ማለት የቤቶች ልማት ኤጀንሲ ለእያንዳንዱ ተጠቃሚ የሚያገለግለውን ቤት ለመገንባት ብቻ ያወጣው ወይም የሚያወጣው ወጪ ነው።
8. "ኤጀንሲ"ማለት በአዋጅ ቁጥር 109/1998ዓ/ም የተቋቋመ የክልሉ የቤቶች ልማት ኤጀንሲ ሆኖ በየከተማው የሚገኙ የቤቶች ልማት ፅሕፈት ቤቶችን የሚያጠቃልል ነው።
9. "ማሕበር"ማለት በከተማ አቀፍ ደረጃ የተመሰረተ የቁጠባና ብድር ህብረት ስራ ማህበር፣ ህብረት ወይምመሰረታዊ የቁጠባና ብድር ህብረት ስራ ማህበር ወይም በከተማ አቀፍ ደረጃ የተመሰረተ የዕድሮች ህብረት ወይም ማናቸውም ዕድር ነው።
10. "ሰው" ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በህግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው።
11. "ቢሮ" ማለት የትግራይ ክልል የከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን ነው።

3.የተፈፃሚነት ወሰን

ይህ አዋጅ በክልሉ የቤት ልማት ኤጀንሲ መሰረት የሚገነቡ ወይም በተረከባቸው ቤቶች፣ ተጠቃሚዎችና ከቤቶቹ አስተዳደር ጋር ግንኙነት ባላቸው ሰዎች ላይ ተፈፃሚ ይሆናል።

ክፍል ሁለት
ቤት ፈላጊዎችን መመዝገብና ቤቶችን የማስተላለፍ አፈጻጸም

4. <u>የቤት ፈላጊዎች በማመልከቻ ቅፅ ይዘትና አቀራረብ</u>
1. ማንኛውንም ቤት ፈላጊ፣
ሀ. አባል ከሆነበት ማህበር፣ ከፅሕፈት ቤቱ፣ከከተማው ማዘጋጃ ቤት ወይም ቀበሌ በግንባር ቀርቦ ወይም በአሳማኝ ምክንያት በአካል ሊቀርብ የማይችል ከሆነ በህጋዊ ወኪሉ በመመዝገብ የመኖሪያ ቤት በተከፋፈለ የረጅም ግዜ ክፍያ ወይም በአንድ ግዜ ክፍያ ከኤጀንሲው ለመግዛት እንደሚፈልግ ሊያሳውቅ ይችላል።
ለ. ንግድ ቤት ለመግዛት ወይም ለመከራየት

እንተኾይኑ ድማ ብመሰረት ሕጊ ምምሕዳር ፋይናንስ መንግስቲ እዚ ክልል ብምልክታ ጨረታ እንትግለፅ ኣግባብነት ዘለዎ ቅጥዒ ብምምላእ ንቲ ኤጀንሲ ከመልክት ይኽእል።

2. ደላዩ ገዛ ኣብ መመልከቲኡ እዞም ዝስዕቡ ዝርዝር ክገልፅ ኣለዎ:-

ሀ. ሙሉእ ሽም ምስ ኣባሓጎ፣ ኣድራሻ መንበሪን ስራሕን፣

ለ. ባዓል ሓዳር እንተኮይኑ ሙሉእ ሽም በዓልቲ ሓዳሩ ፣ምስ ኣባሓጎኣ በዓልቲ ሓዳር እንተኾይና ሙልእ ሽም በዓል ሓዳራ ምስኣባሓጎኡ

ሐ. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ቅድም ክብል ካብቲ ኤጀንሲ ገዛ ዘይተማሓላለፈሉ ምኻኑ፣

መ. ኣብ ዝነብሩሉ ከተማ ውልቀ መንበሪ ገዛ ወይ ቦታ መስርሒ ገዛ ዘይብሉ ምኻኑ፣

ረ. ብምኽንያት ፕሮግራም ልምዓት ኣባይቲ ወይ ካልእ ስራሕቲ ልምዓት ኣብቲ ከተማ ዝርከብ ውልቀ መንበሪ ገዛኡ ወይ ገዛ መስረሒ ቦትኡ ዝለቐቐ ወይ ዝለቅቕ ምኻኑ፣

ሰ. መመልከቲ ክሳብ ዘቕረበሉ ዕለት ኣብ ዝነብረሉ ከተማ ወይ ከባቢኡ እንተንኣሰ ንተኸታታሊ ሽድሽተ ወርሒ ዝነበረ ምኾኑ ወይ ዘይነበረ እንተኾይኑ ድማ ካብቲ ከተማ ወጻኢ ዝነብሩሉ ዝነበረ ኩነታት ስራሕ ወይ ትምህርቲ ፣ኣበይን ንክንደይ ዝኣክል ግዜ ከምዝጸንሐ ወይ ከምዝጸንሐ፣

ሸ. ክገዝኦ ዝደለየ ዓይነት ገዛ፣በዝሒ ክፍልን እቲ ገዛ ዝርከበሉ ከተማን፣

ቀ. መጠንን ፍልፍልን ወርሓዊ እቶቱ፣

በ. ናይቲ ዝገዝኦ ገዛ ዋጋ ብሓደ ግዘ ወይ ብዝተኸፋፈለ ነዊሕ እዋን ክፍሊት ዝኸፈል ምኻኑ ፣ብዝተኸፋፈለ ነዊሕ እዋን ክፍሊት እንተኾይኑ በዚ ኣዋጅ መሰረት ክፍሊት ንምኽፋልን ኣብ ዝተወሰነ እዋን ከፊሉ ንክውድእ ፍቓደኛ ምኻኑ ፣

ተ. ክፍሊት እቲ ገዛ ካብ ዝተወሰነሉ እዋን ቀዲሙ እንተኸፊለውን ብመምርሒ ብዝውሰን ፍሉይን ከባድን ሽግር እንተዘየጋጢምዎ ንቲ ዝገዝኦ ገዛ ኣብ ውሽጢ መጀመሪያ ሓሙሽተ ዓመታት ብመሸጣ ወይ ብውህብቶ ንሳልሳይ ወገን

የሚፈልግ ከሆነ ደግሞ በክልሉ መንግስት የፋይናንስና ግዥ አስተዳደር ሕግ እንደተደነገገው በጨረታ ማስታወቂያ በሚገለፀው መሰረት አግባብነት ያለውን የማመልከቻ ቅፅ በመሙላት ለኤጀንሲው ማመልከት ይችላል።

2. ቤት ፈላጊ በማመልከቻው የሚከተሉትን ዝርዝር መግለፅ ይኖርበታል።

ሀ. ሙሉ ስም ከነአያቱና የመኖርያና የስራ አድራሻውን ፣

ለ. ያገባ ከሆነ የትዳር ጓደኛውን ሙሉ ስም ከነአያቱ ፣ያገባች ከሆነች የትዳር ጓደኛዋን ሙሉ ስም ከነአያቱ፣

ሐ. በዚህ አዋጅ መሰረት ቀደም ብሎ ከኤጀንሲው ቤት ያልተላለፈበት መሆኑን፣

መ. በሚኖርበት ከተማ ውስጥ የግል መኖርያ ቤት ወይም የቤት መስርያ ቦታ የሌለው መሆኑን፣

ሠ. በቤቶች ልማት ፕሮግራም ወይም በሌላ የልማት ስራ ምክንያት በከተማው ውስጥ የሚገኝ የግል ቤቱን ወይም የቤት መስሪያ ቦታውን የሚለቅ መሆኑን፣

ረ. ማመልከቻ እስካቀረበበት ቀን ድረስ በሚኖርበት ከተማ ወይም በከተማው ዙርያ አካባቢ ቢያንስ ለስድስት ወር በተከታታይ የኖረ መሆኑን ካልኖረ ደግሞ ከከተማው ውጪ የኖረበትን የስራ ወይም የትምህርት ሁኔታ እና የትና ለምን የህል ጊዜ እንደቆየ ወይም እንደሚቆይ፣

ሰ. ለመግዛት የሚፈለገውን የቤት አይነትና የክፍል ብዛት፣ ቤቱ የሚገኝበት ከተማ፣

ሸ. የወርሃዊ ገቢውን መጠንና ምንጭ፣

ቀ. የቤቱን ዋጋ በአንድ ግዜ ወይም በተከፋፈለ ረጅም ግዜ ክፍያ የሚከፍል መሆኑን፣የተከፋፈለ የረጅምጊዜ ክፍያ ከሆነ በዚህ አዋጅ መሰረት ውድሚያ ክፍያ ለመክፈልና የተከፋፈለውን ክፍያ በተወሰነ ግዜ ውስጥ ከፍሎ ለማጠናቀቅ ፍቃደኛ መሆኑን፣

በ. የቤቱን ዋጋ ክፍያ ከተወሰነው ግዜ ቀደም ብሎ ቢያጠናቅቅም በመመሪያ በሚወሰን ለየት ያለና ከባድ ችግር ካላጋጠመው በስተቀር የገዛውን የመኖርያ ቤት በመጀመርያዎቹ አምስት አመታት ውስጥ በሽያጭ ወይም

ንከየመሓላልፍ ፍቓደኛ ምዃኑ፣

ቸ. ዝነብረሉ ገዛ መንግስቲ እንተኾይኑ ንቲ ዝገዝእ ገዛ ኣብ ዝተረከበሉ ኣብ ውሽጢ ሰላሳ መዓልቲ እቲ ገዛ ንዘመሓዳድሮ ኣካል ንከረክብ ፍቓደኛ ምዃኑ፣

ነ. ኣብቲ ዝመልአ መመልከቲ ቕጥዒ ዝርዝር ሓሶት ኾይኑ እንትርከብ ውዕል ተሰሪዙ ዝገዝአ ገዛ ለቒቑ ንዝሸጠሉ ንከረክብን ካብ ዝኸፈሎ ገንዘብ ንመሓደሲ ዘድሊ ወጻኢን ንዝፀንሓሉ እዋን እቲ ኤጀንሲ ብዘውፅእ መምርሒ ብዝውሰን ናይ ክራይ ተመን መሰረት ናይ ገዛ ክራይ ዋጋ ተቖኒሱ ዝተረፈ ጥራሕ ብዘይ ወለድ ንክምለሰሉ ዝፈቅድ ምዃኑ፣

ኘ. ካልኦት በቲ ኤጀንሲ ዝግለፁ ዝርዝር ጉዳያት፣

3. ደላዪ ገዛ ኣብ መመልከቲ ቅጥዒ ዝመልአ ዝርዝር ሓቀኛን ብትክኽክል ዝመልአ ምዃኑን ብፊርማኡ ከረጋግፅ ኣለዎ።

5. **<u>ምምዝጋብን ምፅራይን ደለይቲ ገዛ</u>**

1.ዝኾነ ደላይ ገዛ ኣብ መመልከቲ ቅጥዒ ዝመልአ ዝርዝርመረዳእታ ኣብ ቤት ማዘጋጃ እቲ ከተማ ማእከል መረዳእታ ምስ ዘሎ ከመሳክር ብምግባር ውልቀ መንበሪ ገዛ ወይ መስርሒ መንበሪ ቦታ ዘይብሉ ምዃኑ፣ ኣብ ሓዳር እናሃለው ብሽሙ ወይ ብሽም ብዓልቲ ሓዳሩ ዝተገዝአ መንበሪ ገዛ ከምዘይብሉ እቲ ኤጀንሲ የፃሪ፣

2. ብመሰረት እዚ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1 ንዝግበር ምፅራይ ብተወሳኺ እቲ ኤጀንሲ፣

ሀ. ደላይ ገዛ ኣብ ዝነብረሉን ቅጥዒ መመልከቲ ኣብ ዝመልኣሉን ጣብያ ነበርቲ ሪኢቶ ንኽህቡሉ ን10 መዓልቲ ኣብ ምልክታ ሰሌዳ ክልጠፍ ብምግባር ምስዝውሃብ ሪኢቶታት ነቲ መመልከቲ የነፃፅር ፣የፃሪ፣

ለ. ቅጥዒ መመልከቲ ደላይ ገዛ ኣብ ዝመልኣሉን ኣባል ዝኾነሉን ማሕበር ካልኦት ኣባላት ሪኢቶ ወይ ጥቆማ እንተሃልይዎም ንኸቕርቡ ሹሙ ብምልክታ ክወፅእ ይግብር፣ ዝተውሃበ ሪእቶታት እውን ይምርምር፣

3.ደላይ ገዛ ብመሰረት እዚ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1ን 2ን ኣብ ዝግበር ምፅራይ ኣብቲ ቅጥዒ መመልከቲ ዝተቐመጡ ዝርዝር ትኽክል ንምዃኖም ይረጋገፅ፣ኤጀንሲ ብዝውስኖ

በስጦታ ለሶስተኛ ወገን ላለማስተላለፍ ፣ፍቃደኛ መሆኑን፣

ተ. የሚኖረው በመንግስት ቤት ከሆነ ቤቱን ለሚያስተዳድረው አካል የገዛውን ቤት በተረከበ በሰላሳ ቀን ውስጥ ለማስረከብ ፍቃደኛ መሆን፣

ቸ. በማመልከቻው ቅፅ የሞላው ዝርዝር ሐሰተኛ ሆኖ ቢገኝ ውሉ ተቅርጦ የገዛውን ቤት በመልቀቅ ለሻጩ ለማስረከብና ከከፈለው ገንዘብ ላይ ለበረቱ እድሳት የሚያስፈልገው ቀጪና ለቆየበት ግዜ በኤጀንሲው በሚወጣ መመሪያ በሚወሰነው የኪራይ ተመን መሰረት ለቤቱ የሚሰላ የኪራይ ዋጋ ተቀንሶ ቀሪው ብቻ ያለወለድ እንዲመለስለት የሚፈቅድ መሆኑን፣እና

ነ. በኤጀንሲው የሚገለፁ ሌሎች ዝርዝር ጉዳዮች፣

3. ቤት ፈላጊ በማመልከቻ ቅፅ ላይ የሞላው ዝርዝር እውነተኛና ትክክለኛ መሆኑን በፊርማው ማረጋገጥ አለበት።

<u>5. ቤት ፈላጊዎችን ማጣራትና መመዝገብ</u>

1. ማንኛውም ቤት ፈላጊ በማመልከቻ ቅፅ የሞላው ዝርዝር በከተማው ማዘጋጃ ቤት የመረጃ ማእከል ካለው መረጃ ጋር እንዲገነዘብ በማድረግ፣የግል መኖርያ ቤት ወይም የመኖርያቤት መስሪያ ቦታ እንደሌለው ፣በስሙ ወይም በጋብቻ ውስጥ እያሉ የትዳር ጓደኛው ስም የተገዛ የመኖርያ ቤት እንደሌለው ዕሕፈት ቤቱ ያጣራል፣

2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት ከሚደረገው ማጣራት በተጨማሪ ኤጀንሲው፣

ሀ. ቤት ፈላጊ በሚኖርበትና ማመልከቻ ቅፅ በሞላበት ቀቤሌ ነዋሪዎች አስተያየት እንዲሰጡበት ለአስር ቀናት በማስታወቂያ ሰሌዳ ላይ ለጥፎ ከሚሰጠው አስተያየት ጋር ማመልከቻውን ያገናዝባል፣

ለ. ቤት ፈላጊ የማመልከቻ ቅፅ በሞላበትና አባል በሆነበት ማህበር ሌሎች አባላት አስተያየት/ጥቆማ/ ካላቸው እንዲያቀርቡ ስሙ በማስታወቂያ ሰሌዳ እንዲወጣ ያደርጋል፣አስተያየቱንም ይመረምራል።

3. ቤት ፈላጊው በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ1ና2 በተመለከተው መሰረት በሚደረገው ማጣራት በማመልከቻ ቅፅ የሞላው ዝርዝር ትክክለኛ መሆኑን ሲያረጋግጥ ኤጀንሲው በሚወሰነው

መሰረት ኣብ መዝገብ ደለይቲ ገዛ ይምዝግገብ፣ ኣብ ሰሌዳ ምልክታ እቲ ኤጀንሲ ሽሙ ዕላዊ ኾይኑ ብመሰረት ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 6 ብዝተቐመጠ ቅደም ስዓብ መሰል ምዕዳግ መንበሪ ገዛ ይረክብ።

6. **ኣወሳስና ቅደም ስዓብ**

እዚ ኤጀንሲ ዘለውዎ በዝሒ ኣባይቲ መሰረት ብምግባር፣

1. ብምኽንያት ስራሕቲ ልምዓት ንዝልዓሉ ደለይቲ ገዛ ቤት ማዘጋጃ ከተማ ብዘቕረቦ መበገሲ ሐቶ ክልል ፈፃሚ ቤት ምኽሪ ብዝወሰኖ መሰረት ዝተወሰነ ብፅሒት ኣባይቲ ብፍሉይ ኩነታት ተታሒዙሎም መሰል ምግዛእ ቀዳምነት ይህልውዎም።
2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ(1)መሰረት መሰል ቀዳምነት ተጠቀምቲ ካብ ሞንጎ ዝኾኑ ደለይቲ ገዛ ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 5 ንኡስ ኣንቀፅ(3)ዝተመዝገባ እንትህልዋ እንተወሓደ 50 ሚእታዊ ደቂ ኣንስትዮ መራሕቲ ስድራ ይኾና፣
3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ(1)ዝተጠቀሰ ሕልው ኮይኑ መሸጢ ዋጋ እቲ ገዛ ብሓደ ግዜ ወይ ኣብ ዝተወሰነ እዋን ዝሓሸ ንቀደም ዝኸፍል ሓደን ካብ ሓደ ንላዕሊን መደቀሲ ዘለዎ ገዛ ንዝገዝእ ከም ኣድላይነቱ መሰል ቀዳምነት ይረክብ።
4. ዝኾነ ማሕበር ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 10 ንኡስ ዓንቀፅ(1)ብዝተደንገገ መሰረት መሸጢ ዋጋ ጠቕሊሉ ብምኽፋል ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (2)ን(3)ብዝተደንገገ መሰረት ንኣባላቱ ዘካፋፍሎ ዝተወሰኑ ኣባይቲ ክምደበሉ ይኽእል።
5. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1ን2ን ዝተደንገገ ሕልው ኮይኑ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ካልኦት መሰል ምግዛእ ቀዳምነት ዝውሃቦም ኣካላት ክውስን ይኽእል።

7. **ስልጣንን ተግባርን እቲ ኤጀንሲ**

እቲ ኤጀንሲ ብኣዋጅ ቁፅሪ 109/1998 ዝተውሃቦ ስልጣንን ተግባርን ሕልው ኮይኑ፣

1. ዝተሃነፁ ወይ ኣብ ከይዲ ህንፀት ዝርከቡ መነበሪን ንግዲን ኣባይቲ ብምፍላይ ንመሸጣ ወይ ንክራይ የዳሉ ወይ ብቤት ማዘጋጃ ክዳለው

መሰረት በቤት ፈላጊዎች መዝገብ ይመዘገባል፣በኤጀንሲው የማስታወቅያ ሰሌዳ ስሙ ይፋ ሆኖ በዚህ አዋጅ አንቀፅ 6 በተቀመጠው ቅደም ተከተል መሰረት የመኖርያ ቤት የመግዛት መብት ያገኛል።

6. **የአወሳሰን ቅደም ተከተል**

ኤጀንሲው ያሉት የቤቶች ብዛት መሰረት በማድረግ፣

1. በልማት ስራዎች ምክንያት ለሚነሱ ቤት ፈላጊዎች በከተማ ማዘጋጃ ቤት በሚቀርብ ጥያቄ መነሻ የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በሚወስነው መሰረት የተወሰነ የቤቶች ድርሻ በልዩ ሁኔታ ተይዞላቸው ቤቶችን የመግዛት የውድሚያ መብት ይኖራቸዋል።
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ/1/መሰረት በቅድሚያ ተጠቃሚ ከሆኑ ቤት ፈላጊዎች መካከል በዚህ አዋጅ አንቀፅ 5 ንኡስ አንቀፅ/3/ መሰረት የተመዘገቡ እስካሉ ድረስ ቢያንስ 50ከመቶ እማወራዎች ይሆናሉ።
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/የተመለከተው ቢኖርም የቤቱን ሽያጭ ጠቅላላ ዋጋ በአንድ ግዜ ክፍያ ወይም ከተወሰነው ጊዜ የተሻለ ቅድሚያ ክፍያ የሚፈፀም ገዥአንድና ከአንድ በላይ መኝታ ቤት ያለው ቤት እንደ አስፈላጊነቱ የመግዛት የቅድሚያ መብት ያገኛል።
4. ማናቸውም ማህበር በዚህ አዋጅ አንቀፅ 10 ንኡስ አንቀፅ(1) እንደተመለከተው ጠቅላላ የሽያጭ ዋጋ ከፍሎ በመግዛት በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ (2)እና(3)በተደነገገው መሰረት ለቤት ፈላጊ አባላቱ የሚያከፋፍላቸው የተወሰኑ ቤቶች ሊመደብለት ይችላል።
5. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ (1)እና(2)የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ሌሎች የቅድሚያ መግዛት መብት ሊሰጣቸው የሚገቡ አካላት ሊወሰን ይችላል።

7. **የኤጀንሲው ስልጣንና ተግባር**

ኤጀንሲው በአዋጅ ቁጥር 109/1998 የተሰጠው ስልጣንና ተግባር እንደተጠበቀ ሆኖ፣

1. የተገነቡ ወይም በግንባታ ላይ ያሉ የመኖርያና የንግድ ቤቶች ለይቶ በመያዝ ለሽያጭ ወይም ለኪራይ ያዘጋጃል ፣ወይም በማዘጋጃ ቤት

ይገብር፣

2. ዝሃነፆም ኣባይቲ ብመሰረት እዚ ኣዋጅ የመዝግብ ወይ ውክልና ብምሃብ ኣቢሉ ክምዝገቡ ይገብር፣
3. በብደረጃኡ ዝርከቡ በዝሕን ቁፅርንደለይቲ ገዛ ንምፍላጥ ዘኽእሎ መረዳእታ የጣይሽ ፣በብጣብያኡ ክጣየሽ ይገብር፣
4. ካብቲ መረዳእታ ብምብጋስ በዝሒ ደለይቲ ኣባይቲን ስርዓት ክፍፍልን ከምኡውን ዝተሃነፁን ኣብ ከይዲ ህንፀት ዝርከቡን ኣባይቲ ኣብ ግምት ብምእታው ንደለይቲ ኣባይቲ ክከፋፍል ዝግበኦም ብፅሒትን መምረፂ መመዘኒታት ዝምልከት ውሳነ ሓሳብ በበእዋኑ ነቲ ቢሮ የቕርብ ፣እንትፀድቅ ኣብ ስራሕ የውዕል።
5. መንበሪ ኣባይቲ ንደለይቲ ገዛ ንምትሕልላፍ ውዕል ብምድላው ምስ ዓደግቲ ይውዓዓል ወይ ንካልእ ኣግባብነት ዘለዎ ኣካል ውክልና ይህብ፣ ውዕል ኣብ ዘፍርስ ዓዳጊ ገዛ በዚ ኣዋጅ ኣንቀፅ 16 ንኡስ ኣንቀፅ(2) ብዝተደንገገ መሰረት እቲ ወኪል ግቡእ ስጉምቲ ንኽወስድ ክፈቅድ ይኽእል፣ወኪል ብውዕሊ መሰረት ይሰርሕ ምህላው የረጋግፅ።
6. ዓደግቲ ገዛ ብዝኣተውዎ ውዕሊ መሰረት ከከም ውዕሎም ቅድመ ክፍሊት ወይ ጠቕላላ ዋጋ ክኸፍሉን ኣብ ዝመርፅዎ ህንፃ ውሽጢ ዘሎ ፎቕን ዓይነት ገዛን ንሕድሕዶም ክከፍሉን ዝበፅሖም ገዛ ተፈልዩ ክወዓዓሉን ክርከቡን ይገብር ወይ ምፍፃሙ የረጋግፅ።
7. ንንግዲ ዝኸውን ገዛ ንምዕዳግ ወይ ንምክራይ ተወዳዲሩ ዝሰዓረ ዝኮነ ደላይ ገዛ ከከም ኣግባቡ ገዛ መሸጣ ወይ ክራይ እቲ ገዛ ኣብ ዝርከበሉ ከተማ ንዝርከብ ቤት ፅሕፈት ውዕል ክፍርም ውክልና ክህብ ይኽእል።
8. ዝተኻረዩ ገዛውቲ ንግዲ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብዘውፅኦ ደንብን መምርሕን መሰረት ምምሕድዳሮም ይከታተል፣ይቆፃፀር፣
9. ዝኾነ ዓዳጊ ገዛ ብውዕል መሰረት ክፍሊት ምጥቅላሉ እንትረጋገፅ ንዝገዝኦ ገዛ ምስክር ወረቀት ዋንነት ቦታን ትሕዝቶን ዘይንቀሳቀስ ንብረትን ከም ኣግባቡ ብቤት ማዘጋጃ ወይ እቲ

እንዲዘጋጁ ያደርጋል፣

2. የገነባቸውን ቤቶች በአዋጅ መሰረት ያስመዘግባል ወይም ውክልና በሰጠው ሌላ አካል እንዲመዘገቡ ያደርጋል
3. በተለያዩ ደረጃዎች የሚገኙ ቤት ፈላጊዎች ብዛትና ቁጥር ለማወቅ የሚያስችል መረጃ ያደራጃል፣በየቀበሌው እንዲደራጁ ያደርጋል፣
4. ከመረጃው በመነሳት የቤት ፈላጊዎችን ብዛትና ክፍፍል እንዲሁም የተጠናቀቁና በመገንባት ላይ ያሉ ቤቶችን ግምት ውስጥ በማስገባት ለቤት ፈላጊዎች ሊከፋፈል ስለሚገባው ድርሻና የምርጫ መስፈርቶች አስመልክቶ የውሳኔ ሓሳብ በየግዜው ለቢሮው ያቀርባል፣ሊፀድቅምተግባራዊ ያደርጋል፣
5. መኖርያ ቤት ለቤት ፈላጊ የሚተላለፍበት ውል በማዘጋጀት ከቤት ገዥ ጋር ውል ይፈራረማል ወይም ለሌላ አግባብ ላለው አካል ውክልና ይሰጣል፣በሚሰጠው ውክልናም ውል ባፈረሰ ቤት ገዥ ላይ በዚህ አዋጅ አንቀፅ 16 ንኡስ አንቀፅ(2)በተመለከተው መሰረት ተወካዩ ተገቢውን እርምጃ እንዲወሰድ መፍቀድ ይቻላል፣ተወካዩ ውሉን በአግባቡ ማዋሉን ያረጋግጣል፣
6. ቤት ገዥዎች በፈረሙት ውል መሰረት እንደየአግባቡ ቅድሚያ ክፍያ ወይም ጠቅላላ ዋጋ እንዲከፍሉና በመረጡት ሕንፃ ውስጥ ለሚገኙ ፎቅና የቤት አይነት ለእያንዳንዳቸው የሚደርሰው ቤት ተለይቶ ውል እንዲዋዋሉና እንዲረከቡ ያደርጋል፣ወይም መደረጉን ያረጋግጣል።
7. የንግድ ቤት ለመግዛት ወይም ለመከራየት በጨረታ ተወዳድሮ ካሸነፈ ከማንኛውም ቤት ፈላጊ ጋር እንደየአግባቡ የቤት ሽያጭ ወይም ኪራይ ውል ቤቱ በሚገኝበት ከተማ ፅሕፈት ቤት እንዲፈርም ውክልና ይሰጣል፣
8. የተከራዩ ንግድ ቤቶችንም የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ባወጣው ደንብና መመሪያ መሰረት መተዳደራቸውን ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣
9. ማንኛውም የቤት ገዥ በውሉ መሰረት ክፍያውን ማጠናቀቁን ሲያረጋግጥ ለገዛው ቤት የቦታ ይዞታና የማይንቀሳቀስ ንብረት ምስክር ወረቀት እንደየአግባቡ በከተማው ማዘጋጃ ቤት

ገዛ ዝርከበሉ ኤጀንሲ ክውሃብ ይእዛዝ፣ዝተውሃበ ምኽኑ ይከታተል፣

10. ንነበርቲ ሓበራዊ ግልጋሎትክህብ ዝተሰርሓ ሓበራዊ መጥቀሚ ኮንደሚንየም ብመሰረት እቲ ኣዋጅ ንዝተመዝገበ ማሕበር ሰብ ዋናታት ወይ ንግዲ ማሕበር ብመሸጣ ውዕል ምምሕልላፍን ኣገልግሎቱ ከይለወጠ ኣብ ስራሕ ምውዓሉን የረጋግፅ፣

11. ቅድመ ክፍሊት ይኹን ተረፍ ክፍሊት ብሕጋዊ ደረሰኝ ክፍፀምን ብመሰረት ሕጊ ምምሕድዳር ፋይናንስ መንግስቲ እዚ ክልል ክእከብን ይገብር፣ንዚውን ከከም ኣግባቡ ባዕሉ ተወዓዒሉ ዝሸጦ ገዛ ክፍሊት ብምቅባል ወይ ዓደግቲ ክፍሊት ዝፍፀምሉ ባንኪ ወይ ካልእ ጣብያ ክፍሊት ብምውካል የፈፅም፣

12. ዝኾነ ዓዳጊ ገዛ በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 16 ብዝተደንገገ መሰረት ውዕል ዘፍረሰ ምኳኑ እንተረጋጊፁ፣

ሀ. ውዕል ብምቁራፅ ካብ ዝተረከበ ገዛ ክለቅቅ ይገብር ወይ ውክልና ብምሃብ ብካልእ ኣካል ክፍፀም ይገብር ፣ብመሰረት እቲ ውክልና እተፈፀመ ምኾኑ የረጋግፅ፣

ለ. ካብ ዝኸፈሎ ገንዘብ ንቲ ገዛ መሓደሲ ዘድሊ ወፃኢን ንዝፀንሓሉ እዋን ብመሰረት ቢሮ ዘውፅኦ መምርሒ ተመን ክራይ ብምሕሳብ ዋጋ ክራይ ተቐኒሱ ዝተረፈ ጥራሕ ክምለሰሉ ይገብር ወይ በዚ መሰረት ምፍጻሙ የረጋግፅ፣

ሐ. በዚ ኣዋጅ ኣንቀፅ 6 ብዝተደንገገ ኣወሳስና ቅደም ሰዓብ መሰረት ካልእ ደላይ ገዛ ውዕል ኣሲሩ ክትካእ ይገብር ፣ወይ ምትክኡ የረጋግፅ፣

13. ደላይ ገዛ ንመለቀሒ ትካል ብምሓዝ ገዛ ምግዛእ ከመዝደልን እቲ ኤጀንሲ ነቲ መለቀሒ ትካል ናይቲ ገዛ ግምት ከፍልጦ ብመመልከቲ እንትሓትት እቲ ትካል ገዛ ብመትሓጃ ሒዙ ንደለይቲ ገዛ ገነዘብ እንተለቂሑን ደላይ ገዛ ናይቲ ገዛ ሙሉእ ዋጋ ክኸፍል እንተኺኢሉን እቲ ኤጀንሲ ገዛ ዝሸጠሉ ምኻኑ ብምርግጋፅ ናይቲ ገዛ ናይ ዋንነት መረዳእታ ብናይ ውሕስና መትሓጃ ውዕልመሰረት ክትሓዝ ነቲ ትካል ክምዘመሓላልፍ ወይ ክትሓላለፍ ክምዝገብር ገሊፁ ነቲ ትካልን ነቲ ዓዳጊን ብፅሑፍ የፍልጥ።

ወይም ቤቱ በሚገኝበት ኤጀንሲ እንደሰጠው ትእዛዝ ያስተላልፋል፣መሰጠቱንም ይከታተላል፣

10. ለነዋሪዎቹ የጋራ አገልግሎት እንዲሰጥ የተሰራ መጠቀሚያ ኮንደምንየም በአዋጁ መሰረት ለተመዘገበ ለባለቤቶች ማህበር ወይም ለንግድ ማህበር በሽያጭ ውል መተላለፉንና አገልግሎቱን ሳይለውጥ ስራ ላይ መዋሉን ያረጋግጣል፣

11. ቅድሚያ ክፍያና ቀሪ ክፍያ በህጋዊ ደረሰኝ እንዲፈፀምና በክልሉ መንግስት የፋይናንስ አስተዳደር ሕግ መሰረት ገቢ እንዲሰበሰብ ያደርጋል፣ይህንንም እንደ የአግባቡ እራሱ ተዋውሎ ለሸጠው ቤት ክፍያ በመቀበል ወይም ገዥዎች ክፍያ የሚፈፅሙበት ባንክ ወይም ሌላ የክፍያ ጣብያ በመወከል ያስፈፅማል፣

12. ማንኛውም ቤት ገዥበዚህ አዋጅ አንቀፅ 16 በተደነገገው መሰረት ውል ማፍረሱን ሲያረጋግጥ፣

ሀ. ውሉን በማቋረጥ ከተረከበው ቤት እንዲለቅ ያደርጋል፣ወይምውክልና በመስጠት በሌላ አካል እንዲፈፀም ያደርጋል፣በውክልና መሰረት መፈፀሙን ያረጋግጣል፣

ለ. ከከፈለው ገንዘብ ላይ ለቤቱ እድሳት የሚያስፈልገው ወጭና ለቆየበት ጊዜ ቢሮው በሚያወጣው መመርያ ላይ በሚወሰነው የኪራይ ተመን መሰረት ለቤቱ የሚሰላ የኪራይ ዋጋ ተቀንሶ ቀሪው ብቻ እንዲመለስለት ያደርጋል ወይም መደረጉን ያረጋግጣል፣

ሐ. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 6 በተደነገገው የአወሳሰን ቅደም ተከተል መሰረትሌላ ቤት ፈላጊውል ፈርሞእንዲተካ ያደርጋል ወይም መተካቱን ያረጋግጣል፣

13.ቤት ፈላጊ ለአበዳሪ ተቋም በዋስትና በማስያዝ ቤት ለመግዛት እንደሚፈልግና ፅሕፈት ቤቱ ለተቋሙ የቤቱን ግምት እንዲያሳውቅለት በማመልከቻ ሲጠየቅ ፣ተቋሙ ቤቱን በዋስትና ይዞ ለቤት ፈላጊው ገንዘብ ካበደረውና ቤት ፈላጊው የቤቱን ሙሉ ዋጋ መክፈል ከቻለ ኤጀንሲው ቤት የሚሸጥለት መሆኑን በማረጋገጥ የቤቱ የባለቤትነት ማስረጃ በዋስትና መያዝ ውሉ መሰረት እንዲያዝ ለተቋሙ እንዲያስተላልፍ ወይም እንዲተላለፍ

እንደሚያደርግ ገልፆ ለተቋሙና ለገገርው በፅሁፍ ያስታውቃል።

8. **ስልጣንን ተግባርን ናይ ከተማ ቤት ማዘጋጃ**

ናይ ከተማ ቤት ማዘጋጃ፣

1. ብምኽንያት ፕሮግራም ልምዓት ኣባይቲ ብናይ ከተማ ምምሕዳር ካብ መንበሪ ቦታኦም ዝላዓሉ ነበርቲ ከተማ ማሕበራዊን ኢኮኖሚያዊን ኩነታት ዘመላኽቱ መረዳእታታት መዝጊቡ ይሕዝ፣
2. ለውጢ ቦታን ገንዘብ ካሕሳን ወይ ለውጢ ገዛ ጥራሕ ወይ ገንዘብ ካሕሳ ጥራሕ ክኽፈሎ ዝደልን ገዛ ክገዝእ ዘይደሊ ዝኾነ ተለዓሊ ቅጥዒ ብምምላእ ኣድላይ ምፅራይ ብምግባር ዝርዝሮም መዝጊቡ ንኤጀንሲ የመሓላልፍ፣
3. ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 10 ንኡስ ዓንቀፅ(1) ዝተደንገገ ከምዘሎ ኮይኑ እንትሕተት ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ገዛ ዝገዝአ ሰብ ትሕዝቶ ቦታን ዋንነት ዘይንቀሳቐስ ንብረት ምዝገባ ምስክር ወረቀት ይህብ፣
4. ምስክር ወረቀት ትሕዝቶ ቦታን ዋንነት ዘይንቀሳቐስ ንብረትን ንመለቃሕቲ ትካላት ክመሓላለፍን ብውሕስና ክትሓዝን ብኤጀንሲ ወይ ከም ኩነታት ብደላይ ገዛ እንትሕተት መረዳእታ ወረቀት ነቲ ትካል የማሓላልፍ፣ደላዪ ገዛ ካብቲ ትካል ልቓሕ እንተወሲዱ ምስቲ ትካል ብዝተወዓዓልዎ መሰረት ትሕጃ ውሕስና መዝጊቡ ይሕዝ፣
5. ኣብ ዓንቀፅ 4 ንኡስ ዓንቀፅ2/ተ/ዝተደንገገ ከምዘሎ ኮይኑ ንዓዳጊ ኣብ ዝውሃብ ምስክር ወረቀት ምዝገባ ትሕዝቶ ቦታን ዋንነት ዘይንቀሳቐስ ንብረትን "ክሳብ ሓሙሽተ ዓመት ብመሸጣ ወይ ብውህብቶ ኣይመሓላለፍን" ዝብል መብርሂ ይፀሓፈሉ።

8. **የከተማው ማዘጋጃ ቤት ስልጣንና ተግባር**

የከተማው ማዘጋጃ ቤት፣

1. በከተማው አስተዳደር በቤት ልማት ፕሮግራም ምክንያት ከመኖርያ ቦታቸው የሚነሱ የከተማውን ነዋሪዎች ማህበራዊና ኢኮኖምያዊ አቋም የሚያመለክቱ መረጃዎችን መዝግቦ ይይዛል።
2. ምትክ ቦታና የገንዘብ ካሳ ወይም ምትክ ቤት ብቻ ወይም የገንዘብ ካሳ ብቻ እንዲከፈለው የሚፈልግና ቤት መግዛት የማይፈልግ ማንኛውም ተነሺ ማመልከቻ ቅፅ በማስሞላትና ተገቢውን ማጣራት በማድረግ መዝግቦ ዝርዝራቸውን ለኤጀንሲው ያስተላልፋል፣
3. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 10 ንኡስ አንቀፅ/1/ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በተጠቀሰው ግዜ በዚህ አዋጅ መሰረት ቤት ለገዛው ሰው የቦታ ይዞታና የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለቤትነት ምዝገባ ምስክር ወረቀት ይሰጣል፣
4. የቤቱ የይዞታና የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለቤትነት ምስክር ወረቀት ለአበዳሪ ተቋማት እንዲተላለፍና በዋስትና እንዲያዝ በኤጀንሲው ሲጠየቅ ወይም እንደሁኔታው ኤጀንሲው በቤት ፈላጊው ማመልከቻ መነሻ ሲጠይቀው ምስክር ወረቀቱን ለተቋሙ ያስተላልፋል፣ ቤት ፈላጊ ከተቋሙ ሲበደርም ከተቋሙ ጋር በተፈራረሙት ዉል መሰረት የዋስትና መያዥዉን መዝግቦ ይይዛል፣
5. ከላይ በአንቀፅ 4 ንኡስ አንቀፅ 2/በ/ የተደነገገው እንዳለ ሆኖ ለገዢ በሚሰጠው የይዞታና የማይንቀሳቀስ ንብረት ምዝገባ ምስክር ወረቀት ላይ "እስከ አምስት ዓመት በሽያጭ ወይም በስጦታ አይተላለፍም" የሚል መግለጫ ይጻፍበታል።

ክፍሊ ሰለስተ

መጠን ክፍሊት፣ ኩነታት ኣከፋፍላን ምስላሕ ወፃኢ ህንፀትን ኣሸፋፍናን

9. **መጠን ቅድመ ክፍሊት ፣ ኣከፋፍላ ዝተረፈ ዋጋን እዋን እፎይታን**

1. ዝኾነ ዓዳጊ ገዛ ካብ ባንኪ ልቓሕ ንኽረክብን ገዛ ንምርካብን ዘኽእሎ 20 ሚኢታዊ ናይቲ ጠቕላላ ዋጋ ኣቐዲሙ ይኸፍል።

ክፍል ሦስት

የክፍያ መጠንና የአከፋፈል ሁኔታ፣ የግንባታ ወጪ ስሌትና አሸፋፈን

9. **የቅድሚያ ክፍያ መጠን፣ የቀሪ ክፍያና የችሮታ ጊዜ**

1. ማንኛዉም የቤት ገዢ ከባንክ ብድር ለማግኘትና ቤት ለመረከብ የሚያስችል የቅድሚያ ክፍያ የቤቱን ጠቅላላ ዋጋ 20

2. በብ እዋኑ ዝህነፁን ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ንደለይቲ ገዛ ንዝመሓላለፉን ኣባይቲ ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ (1) እዚ ዓንቀፅ ካብ ዝተወሰነ መጠን እንተይወረደ ብመሰረት እቲ ኤጀንሲ ዝቀርብ ውሳነ ሓሳብ ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ እዚ ክልል ብዝውፅእ ደንቢ ከከም ዓይነት እቶም ኣባይቲ ዝኽፈል መጠን ቅድመ ክፍሊት ክውስኽ ይኽእል።

3. ቅድመ ክፍሊት ምስተፈፀመ ዝተረፈ ዋጋ ከከም ዓይነትን መጠንን እቲ ገዛ ፣ ዓዳጊ ገዝኡ ተረኪቡ እፎይታ ግዜ ካብ ዝተወደአሉ ዕለት ቀፂሉ ዘሎ መዓልቲ ስራሕ መልዓሊ ብምግባር ብዝስዕብ ወሰን ግዜ ይኽፈል፣

ሀ. ንኹለመዳይ ገዛን ንበዓል ሓደ መደቀስን ክሳብ 20 ዓመት፣

ለ. ንባዓል ክልተን ሰለስተን መደቀሲ 15 ዓመት፣

4. ዋጋ ገዛ ብዝተኽፋፈለ ተኸታታሊ ናይ ነዊሕ እዋን ክፍሊት ንክገዝእ ዝተወዓዓለ እቲ ገዛ ካብ ዝተረከበሉ እዋን ጀሚሩ ዝሕሰብ ክፍሊት መጀመሪያ እፎይታ ሓደ ዓመት ይውሃቦ፣

10. **ብዛዕባ ኣፈፃፅማ ክፍሊት**

ሀ. ጠቕላላ ዋጋ እቲ ገዛ ብሓደ እዋን ብምኽፋል ገዛ ንምዕዳግ ዝተወዓዓለ ዓዳጊ ክፍሊት ምስፈፀመን ህንፀት ምስተወደአን ኣብ ውዕል ዝተነፀረ ገዛ ካብ ዝተወዓዓሎ ወይ ዝወከሎ ኣካል ይርከብ፣

ለ. ዓዳጊ ማሕበር ኣብ ዝኾነሉ እዋን እቲ ማሕበር 100% ክፍሊት ፈፂሙ ንኣባላቱ ከከፋፍል ውዕሊ ዝኣቱ እንተኾይኑ እቲ ማሕበር ነዚ ግልጋሎቱ ብመሰረት እቲ ኤጀንሲ ዝቐርብ ዉሳነ ሓሳብ ብቢሮ ዝወሰን ግልጋሎት ክፍሊት ካብ ዝዓደጉ ኣባላት ክርከብ ይኽእል።

3. ብዝተኽፋፈለ ተኸታታሊ ክፍሊት ገዛ ዝዓደገ ሰብ

ሀ. ኣብ'ዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ9 ብዝተጠቐሰ መሰረትን በቲ ኤጀንሲ ወይ ብኤጀንሲ ዝተወከለ ኣካል ቅድመ ክፍሊት ምኽፉሉ እንትረጋገፅን ህንፀት ምስተወደአን ዝዓደጎ ገዛ ክርከብ ይግበር።

ለ. ብመሰረት ውዕሊ ወርሓዊ ክፍሊት ናብቲ ኤጀንሲ ወይ ኤጀንሲ ናብ ዝወከሎ ኣካል እናቐረበ ይፍፀም።

ሐ. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3(ሀ) ዝተጠቐሰ እንተሃለወ እውን ዓዳጊ ዝዕደጎ ገዛ ህንፀት ቅድሚ ምጅማሩ ወይ ህንፀት ቅድሚ መውዳኡ በሙቶ ይከፍላል።

2. በየጊዜው ለሚገነቡና በዚህ ኣዋጅ መሰረት ለቤት ፈላጊዎች ለሚተላለፉ ቤቶች በንዑስ አንቀፅ(1) ከተወሰነው መጠን ሳይወርድ በኤጀንሲው በሚቀርብ የውሳኔ ሃሳብ መሠረት በክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በሚወጣ ደንብ ለየቤቱ ዓይነት የሚከፈለው የቅድሚያ ክፍያ መጠን ሊጨምር ይችላል።

3. ቅድሚያ ክፍያ ከተከፈለ በኋላ ቀሪው የቤቱ ዋጋ እንደየቤቱ ዓይነትና መጠን ገገርው ቤቱን ከተረከበበት ቀን በኋላ የተሰጠው የችሮታ ጊዜ ከሚያበቃበት ቀን የሚቀጥለዉን የሥራ ቀን መነሻ በማድረግ በሚከተለው የጊዜ ወሰን መሠረት ይከፈላል፣

ሀ. ለሁለገብ ቤት እና ለባለ ኣንድ መኝታ ቤት እስከ 20 ዓመት፣

ለ ለባለ ሁለትና ባለሦስት መኝታ ቤት 15 ዓመት

4. የቤቱን ዋጋ በተከፈለ ተከታታይ ክፍያ በረጅም ጊዜ ለመክፈል የተዋዋለ ቤት ገገር ቤቱን ከተረከበበት ቀን ጀምሮ የሚታሰብ የክፍያ መጀመሪያ የችሮታ ጊዜ አንድ ዓመት ይሰጠዋል፣

10. **ስለ ክፍያ ኣፈፃፀም**

ሀ. የቤቱን ጠቅላላ ዋጋ በአንድ ጊዜ በመክፈል ቤት ለመግዛት የተዋዋለ ገገር ክፍያዉን እንደፈፀመ እና ግንባታው እንደተጠናቀቀ በውሉ የተመለከተውን ቤት ከተዋዋለው ወይም ከተወከለው ኣካል ይረከባል፣

ለ. ገገርው ማህበር በሚሆንበት ጊዜም ማህበሩ 100% ክፍያ ፈፅሞ ለኣባላቱ እንዲያከፋፍል ዉል የሚገባ ከሆነ ማህበሩ ለዚህ ግልጋሎቱ በኤጀንሲው በሚቀርብ የዉሳኔ ሃሳብ መሠረት በቢሮው የሚወሰን የአገልግሎት ክፍያ ቤት ከሚገዙ ኣባላቱ ላይ ሊያገኝ ይችላል።

3. በተከፋፈለ ተከታታይ ክፍያ ቤት የገዛ ሰው

ሀ. በዚህ ኣዋጅ አንቀፅ 9 እንደተመለከተው ለኤጀንሲው ወይም ኤጀንሲው ለወከለው ኣካል ቅድሚያ ክፍያ መክፈሉ ሲረጋገጥና ግንባታው እንዳለቀ የገዛውን ቤት እንዲረከብ ያደርግል።

ለ.ወርሃዊ ክፍያውን በውሉ መሠረት ወደ ኤጀንሲው ወይም ኤጀንሲው ወደሚወክለው ኣካል በመቅረብ ይፈፅማል፣

ሐ. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 3(ሀ) የተመለከተው ቢኖርም ገገርው የሚገዛው ቤት ግንባታ ከመጀመሩ ወይም ግንባታው

ውዕል ብምእሳር ጠቕላላ ዋጋ ወይ ቅድመ ክፍሊት ክኸፍል ይኽእል።

መ. ንዝዕድጎዎ ገዛ ጠቕላላ ዋግኡ ወይ ኣብ ዓንቀፅ 14 ንኡስ ዓንቀፅ 1 ካብ ዝተወሰነ ዝሓሸ ቅድመ ክፍሊት ዝፍፅም ዓዳጊ ከም ኣድላይነቱ ምዕዳግ ቀዳምነት ክውሃቦ ይኽእል።

4.ዓዳጊ ዝተመሓላለፈሉ መንበሪ ወይ ንግዲ ገዛ ዝርከቡ ህንፃን መጥቀሚ ሓበራዊ ህንፃን ብማሕበር ሰብ ዋናታት ኣባይቲ ኣብ ዝዕደገሉ እዋን ዋጋ ዕድጊት ኩሎም ህንፃታትን ውሕስና መድሕንን ብመጠን ብፅሒት ገዝኡ ክኸፍል ይኽእል። ከምኡ'ዉን መጥቀሚ ሓበራዊ ህንፃ ኣባይቲ ማሕበር ሰብ ዋናታት ካብቲ ኤጀንሲ እንተዓዲጉ፣ ንግዲ ማሕበር ኣብ ዝካረየሉ እዋን ብዝዓደጎ መጠን ብፅሒት ዋጋ ወርሓዊ ክራይ ንበዓል ንብረት ይኸፍል።

5. ዓዳጊ ካብ ባንኪ ልቓሕ ወሲዱ ዝኸፈል እንተኾይኑ ኣብ ዝዕድገሉ እዋን ምዝገባ ምስክር ወረቐት ትሕዝቶ ቦታን ዋንነት ዘይንቀሳቐስ ንብረትን ብውሕስና ባንኪ ንክትሓዝ ፍቓደኛ ምዃኑ ብምግላፅ ግምት እቲ ገዛ ተገሊፁ ንባንኪ ክመሓላለፈሉ ነቲ ኤጀንሲ ክመልክት ይኽእል።

6. ዓዳጊ ብዝኾነ ምኽንያት ዕድኡ ምኽፋል እንተቋርፅ ብባንኪ ብምትሓጃ ብዛዕባ ዝተተሓዘ ንብረት ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 97/1997 /ከምዝተመሓየሸ/ እቲ ባንኪ እንተፍልጥ እቲ ኤጀንሲ ካሊእ ዓዳጊ ክትካእን መሰል እቲ ባንኪ ክሕለዉን ይገብር።

11. መጠንን ወለድን ኣከፋፍላን

1. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ብዝተኸፋፈለ ተኸታታሊ ክፍሊት መንበሪ ገዛ ዝገዝአ ሰብ ኣብ'ቲ ዝተረፈ ክፍሊት ዝሕሰብ ብመሰረት ናይ እዋኑ ዋጋ ዕዳጋ ወለድ ይኸፍል።

2. ኣብ'ዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ዝተደንገገ እንተሃለወ'ዉን ብዝተኸፋፈለ ተኸታታሊ ክፍሊት መንበሪ ገዛ ዝዕድግ ሰብ ዝኸፍሎ መጠን ወለድ እቲ ባንኪ ብዕዳጋ ዋጋ ብዘውፅኦ ወለድ መጠን ይትክእ።

12. ኣሽፋፍናን ምስላሕን ወፃኢ

1. ዋጋ ዝሸየጥ ገዛ ዝዉሰን ናይቲ ኤጀንሲ ወፃኢ ህንፀትን ናይቲ ገዛን ከባቢ ገዛን ውሽጢ ንውሽጢ መሰረት ልምዓት ወፃኢታት ከምኡ'ዉን ሓባር መጥቀምታትን ኣብ ግምት

ከመጠናቀቁ በፊት ውል ተዋውሎ ጠቅላላ ዋጋ ወይም ቅድሚያ ክፍያ ሊከፈል ይችላል።

መ. ለሚገዛው ቤት ጠቅላላ ዋጋ ወይም በአንቀፅ 14 ንኡስ አንቀፅ 1 ከተወሰነው የተሻለ ቅድሚያ ክፍያ የሚፈፅም ገዢ እንደ አስፈላጊነቱ የግዢ ቅድሚያ ሊሰጠው ይችላል።

4.ገዢው የተላለፈለት መኖሪያ ቤት ወይም ንግድ ቤት የሚገኝበት ሕንፃና የጋራ መጠቀሚያ ሕንፃ በቤት ባለቤቶች ማህበር በሚገዛበት ጊዜ የሁሉንም ሕንፃዎች ግዢ ዋጋና የመድህን ዋስትና በቤቱ ድርሻ መጠን ሊከፍል ይችላል። እንዲሁም የጋራ መጠቀሚያ ሕንፃውን የቤት ባለቤቶች ማህበር ከኤጀንሲው ከገዛ የንግድ ማህበር በሚከራይበት ጊዜ በገዛው ቤት ድርሻ መጠን ወርሃዊ የኪራይ ዋጋ ለባለንብረቱ ይከፈላል፣

5. ገዢው ከባንክ ወስዶ የሚከፍል ሲሆን በሚገዛበት ጊዜ የቦታ ይዞታና የማይንቀሳቀስ ንብረት ምዝገባ ምስክር ወረቀት በባንክ ዋስትና እንዲያዝ ፍቃደኛ እንደሆነ በመግለፅ የቤቱ ግምት ተገልፆ ለባንክ እንዲተላለፍለት ለኤጀንሲው ማመልከት ይችላል።

6. ገዢው በማንኛዉም ምክንያት ዕዳዉን መክፈል ቢያቋርጥ በባንክ በመያዣስለተያዘ ንብረት በወጣው አዋጅ ቁጥር 97/1990 እንደተሻሻለ ባንኩ በሚያሳዉቀው መሠረት ኤጀንሲው ሌላ ገዢ እንዲተካና የባንኩ መብት እንዲጠብቅ ያደርጋል።

11. የወለድ መጠንና አከፋፈል

1. የመኖሪያ ቤት በዚህ አዋጅ መሰረት በተከፋፈለ ተከታታይ ክፍያ የገዛ ሰው በቀሪው ክፍያ ላይ የሚታሰብ በወቅቱ ባለው የገበያ ዋጋ መሠረት ወለድ ይከፍላል።

2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/የተገነገገው ቢኖርም፣በተከፋፈለ ተከታታይ ክፍያ መኖርያ ቤት የሚገዛ ሰው የሚከፈለው የወለድ መጠን ባንኩ በገበያ ዋጋ በሚያወጣው የወለድ መጠን ይተካል።

12.የወጪ ስሌትና አሸፋፈን

1. ቤት የሚሸጥበት ዋጋ የሚወሰነው የኤጀንሲው የግንባታ ወጪው የቤቱና የቤቱ አካባቢ የውስጥ ለውስጥ መሰረተ ልማት ወጪዎችን፣ እንዲሁምየጋራ መገልገያዎችን ግምት ውስጥ

www.abyssinialaw.com

ብምእታው ይኸዉን።

2. ዋና መስመር መሰረተ ልምዓት ምስቲ ገዛን ውሽጢ ንውሽጢ መስመራት እቲ ከባብን ንምርካብ ዘድሊ ወፃኢ መሰረት ልምዓት ብክልል መንግስትን ምምሕዳር ከተማን ይሸፈን።
3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ዝተደንገገ እንተሃለወ'ዉን ከም ኣድላይነቱ ትሑት እቶት ንዘለዎም ዓደግቲ ዝሓሸ እቶት ብዘለዎም ዓደግቲ ንምድጓም ብዘኽእል መልክዑ ወፃኢ ህንፀት ዓይነት እቲ ገዛ እናተሓሰበ ብኤጀንሲ ተፀኒዑ እንትቐርብ ብቢሮ ፀዲቑ ብብርኪ ከተማ ሓደ መልክዕ ሒዙ ኣብ ስራሕ ይውዕል።

4. ንኣባይቲ ንግዲዝወፀ ህንፀት ወፃኢ ንመንበሪ ኣባይቲ ክድጉም ብዘኽእል መልክዑ ከከም ከባቢኡ መልዐሊ ዋጋ ተቐሚጦሉ ኣባይቲ ንግዲ ብግልፂ ጨረታ ክሸየጡ ወይ ክካረዩ ብምግባር ይሸፈን።
5. ፍሉይ ምዝባዕ ዋጋ እንትገጥም ወይ ኣድላይ ምዃኑ እንትእመነሉ ዝተሸጡ ኣባይቲ እንተይሓወሰ ኤጀንሲ ብዘቕረበሉ መፅናዕቲ እቲ ቢሮ መስተኻኸሊ ዋጋ ክገብር ይኽእል።
6. በቲ ኣዋጅ፣ ደንብን መምርሕን ዋንነት ሓባር ህንፃ ዝተደንገገ ሓበራዊ ወፃኢታት ኩሎም ብገዛእቲ ይሸፈኑ።

<u>ክፍሊ ኣርባዕተ</u>

<u>መሰልን ግቡእን ዓዳጊ</u>

13. <u>ግቡእ ኣብ ገዛ መንግስቲ ዝነብር ዓዳጊ</u>

1. ዓዳጊ ኣብ ገዛ መንግስቲ ዝነብር እንተኾይኑ ኣብ ካልኦት ሕግታት ዝተደንገገ ከምዘሎ ኮይኑ ዝነብረሉ ገዛ መንግስቲ ብዓንቀፅ 4 ንኡስ ኣንቀፅ (2)ፊደል(ቸ) ብዝተጠቐሰ መሰረት እንትረክብ በዚ ኣዋጅ መሰረት ዝዓደጎ ገዛ ድሕሪ ሓደ ወርሒ ክርከብ ይኽእል።

2. ዓዳጊ ብዛዕባ ዝነብረሉ ዝነበረ ገዛ መንግስቲ ኣድላይ መረዳእታ ንዚ ዕላማ ብዝተዳለወ ቅጥዒ እቲ ገዛ ኣብ ዝርከበሉ ጣብያ ብኣካል ወይ ብሕጋዊ ወኪሉ ቀሪቡ ብምምላእን መረጋገፂ እቲ ጣብያኣማሊኡ ንኤጀንሲ ወይገዛ ንዝሸጠሉ ዝተወከለ ኣካል፣ነቲ ገዛ ንዘማሓዳድር መንግስታዊ ኣካልን ዓዳጊ ኣባል ማሕበር እንተኾይኑ ነቲ ማሕበር ንሕድሕዶምቅዳሕ

በማስገባት ይሆናል።

2.የመሰረተ ልማት ዋና መስመሮችን ከቤቱና ከኣካባቢው የውስጥ ለውስጥ መስመሮች ጋር ለማገናኘት የሚያስፈልጉ የመሰረተ ልማት ወጪዎች በክልል መንግስትና በከተማው ኣስተዳደር ይሸፈናል።
3. በዚህ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ /1/የተደነገገው ቢኖርም እንደኣስፈላጊነቱ ዝቅተኛ ገቢ ያላቸውን ገዥዎች የተሻለ ገቢ ባላቸው ገዥዎች ለመደጎም በሚያስችል መልኩ የቤቱ አይነት የግንባታ ወጪ እየተሰላ በቢሮ ፀድቆ በከተማ ደረጃ ወጥ በሆነ መንገድ ስራ ላይ ይውላል፣
4. ለንግድ ቤቶች ግንባታ የወጣ ወጪ የመኖርያ ቤቶችን ለመደጎም በሚያስችል መልኩ እንደየኣካባቢው የመነሻ ዋጋ ተቀምጦለት የንግድ ቤቶቹ በግልፅ ጨረታ እንዲሸጡ ወይም እንዲከራዩ በማድረግ ይሸፈናል።
5. ልዩ የሆነ የዋጋ መዋዠቅ ሲያጋጥም ወይም ኣስፈላጊ መሆኑ ሲታመን የተሸጡ ቤቶችን ሳይጨምር ኤጀንሲው በሚቀርብለት ጥናት ቢሮው የዋጋ ማስተካከያ ሊያደርግ ይችላል።
6. በጋራ ህንፃ ባለቤትነት አዋጅ፣ደንብና መመሪያ የተደነገጉት የጋራ ወጪዎች በሙሉ በገዥዎች ይሸፈናሉ።

<u>ክፍል ኣራት</u>

<u>የገዢ መብትና ግዴታ</u>

13.<u>በመንግስት ቤት የሚኖር ገዢ ግዴታ</u>

1. ገዢው በመንግስት ቤት የሚኖር ከሆነ በሌሎች ሕጎች የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የሚኖርበትን የመንግስት ቤት በአንቀፅ 4 ንኡስ አንቀፅ (2) በፊደል (ተ) በተጠቀሰው መሰረት ሲያስረክብ በዚህ አዋጅ መሰረት የገዛዉን ቤት ከአንድ ወይ በኋላ ሊረከብ ይችላል።
2. ገዢው ስለሚኖርበት የመንግስት ቤት ተፈላጊዉን መረጃ ለዚሁ ዓላማ በሚዘጋጀው ቅጽ ቤቱ በሚገኝበት ቀበሌ ፅሕፈት ቤት በአካል ወይም በህጋዊ ወኪሉ ቀርቦ በመሙላት እና የቀበሌውን ማረጋገጫ በማሟላት እነዚህም ቅጂዎች ለኤጀንሲው ወይም ቤት ለሸጠለት በኤጀንሲው ለተወከለ ሌላ ኣካል ፣ ቤቱን ለሚያስተዳድረው የመንግስት ኣካል እና

www.abyssinialaw.com

ክበፅሖም ክገብር ኣለዎ።

14. **<u>መሰልን ግቡእን ክፍሊት ዝፈፀመ ዓዳጊ</u>**

1. ብዝተኽፋፈለ ተኸታታሊ ክፍሊት ዓዲጉ ዋጋ እቲ ገዛ ከፊሉ ዝወደአ ዓዳጊ ምዝገባ ወረቐት ትሕዝቶ ቦታን ዋንነት ገዛን ካብቲ ኤጀንሲ ወይ ብቲ ኤጀንሲ ውክልና ካብ ዝተውሃቦ ክፍሊት ጣብያ ወይ ነቲ መረዳእታ ብመትሓዲ ካብ ዝሓዘ ኣካል ክወስድ ዝኽእለሉ ኩነታት የመቻቹ።

2. ኣብ ላዕሊ ኣብ ኣንቀፅ 4 ንኡስ ኣንቀፅ 2(ተ) ዝተደንገገ ከምዘሎ ኮይኑ ዓዳጊ ዋጋ ዝዓደጎ ገዛ ጠቕሊሉ እንተኸፈለ'ዉን ንሳልሳይ ወገን ብመሸጣ ወይ ብውህብቶ ክመሓላለፍ ዝኽእል ነቲ ገዛ ካብ ዝገዝኣሉ ሓሙሽተ ዓመት እንትመልእ ጥራሕ እዩ። ሓሙሽተ ዓመት ምምልኡን ክፍሊት ዘጠቓለለ ምኳኑን ብቲ ኤጀንሲ ዝውሃብ መረዳእታ ንዝምልከቶ ኩሉ ኣቕሪቡ ከረጋግፅ ይኽእል።

15. **<u>መሰል ወረስቲ</u>**

ወረስቲ ብመሰረት ሕጊ ተኪኦም ሰብ ዋናታት ይኾኑ።

16. **<u>ምቁራፅ ውዕሊ</u>**

1. ዓዳጊ፣

ሀ. ወርሓዊ ክፍሊት ንተኸታታሊ ሰለስተ ኣዋርሕ እንተቋርፅን ብመሰረት ዝውሃቦ ናይ 15 መዓልቲ ቅድመ መጠንቀቕታ እንተዘይከፊሉ፣

ለ. ዝዓደጎ መንበሪ ገዛ 5 ዓመት እንተዘይመልአ ብመሸጣ ወይ ብውህብቶ ንኻሊእ እንተመሓላልፉ፣

ሐ. ውልቀ መንበሪ ገዛ ወይ መስርሒ መንበሪ ቦታ እንዳሃለዎ የብለይን ዝበለ ወይ ቅድም ክብል ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ካብ ኤጀንሲ ወይ ጣብያ ምምሕዳር ብሽሙ ወይ ኣብ ሓዳር ምስ ዘላ ባዓልቲ ሓዳሩ ዝተገዝአ ገዛ የብለይን ወይ ኣይገዛእኹን ኢሉ ዝመልኦ ቅጥዒ መመልከቲ ደለይቲ ገዛ ሓሶት ኮይኑ እንትርከብ፣ ወይ

መ. ኣብቲ ከተማ ወይ ከባቢ ከተማ እንተወሓደ 6 ወርሒ ተቐሚጠ ኢሉ ኣብ ቅጥዒ መመልከቲ ሓሰተኛ መረዳእታ ሂቡ እንትርከብ ውዕሊ ከም ዘፍረሰ ይቑፀር።

2. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ

የማሕበር ኣባል ከሆነ ደግሞ ለማህበሩ ለእያንዳንዳቸው አንድ ቅጂ እንዲደርሳቸው ማድረግ አለበት።

14. **<u>ክፍያ ያጠናቀቀ ገዢ መብትና ግዴታ</u>**

1. በተከፋፈለ ተከታታይ ክፍያ ገዝቶ የቤቱን ዋጋ ያጠናቀቀ ገዢ የቦታ ይዞታና የቤቱን የባለቤትነት ምዝገባ ወረቀት ከኤጀንሲው ወይም ኤጀንሲው ውክልና ከሚሰጠው የክፍያ ጣብያ ወይም ማስረጃውን በመያዣነት ከያዘው አካል መውሰድ የሚችልበት ሁኔታ ያመቻቻል።

2. ከላይ በአንቀፅ 4 ንዑስ አንቀፅ 2(በ) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ገዢው የቤቱን ጠቅላላ ዋጋ ቢከፍልም ቤቱን ለሦስተኛ ወገን በሽያጭ ወይም በስጦታ ማስተላለፍ የሚችለው ቤቱን ከገዛ አምስት ዓመት ሲሞላው ብቻ ይሆናል። አምስት ዓመት መሙላቱን እና ክፍያ ስለማጠናቀቁ በኤጀንሲው የተሰጠዉን ማስረጃ ለሚመለከተው ሁሉ በማቅረብ ማረጋገጥ ይችላል።

15. **<u>የወራሾች መብት</u>**

ወራሾች በህግ መሠረት ተተክተው የመብቱና የግዴታው ባለቤቶች ይሆናሉ።

16. **<u>ውል ስለማቋረጥ</u>**

1. ገዢው፣

ሀ. ወርሃዊ ክፍያ ለሶስት ተከታታይ ወራት ሲያቋርጥና በሚሰጠው የ15 ቀናት ቅድሚያ ማስጠንቀቂያ መሰረት ካልከፈለ፣

ለ. የገዛዉን መኖሪያ ቤት አምስት ዓመት ሳይሞላው በሽያጭ ወይም በስጦታ ካስተላለፈ፣

ሐ. የግል መኖሪያ ቤት ወይም የመኖሪያ ቤት መስሪያ ቦታ እያለው የለኝም ያለ ወይም ደግሞ ቀደም ሲል በዚህ አዋጅ መሠረት ከኤጀንሲው ወይም ከቀበሌ አስተዳደር በእራሱ ስም ሆነ በጋብቻ ውስጥ እያሉ በትዳር ጓደኛው ስም አልገዛሁም ብሎ የቤት ፈላጊዎች ማመልከቻ ቅጽ የሞላው ሐሰት ሆኖ ሲገኝ፣ ወይም

መ. በከተማው ወይም በከተማው አከባቢ ቢያንስ ለስድስት ወር ኖሬያለሁ ብሎ በማመልከቻ ቅፅ የሞላው ቃል ሐሰተኛ ሆኖ ሲገኝ ውሉን እንዳፈረሰ ይቆጠራል።

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ1/ሀ/ በተጠቀሰው

1(ሀ)ን(ለ)ንዝተጠቐሰ ውዕሊ ዘፍረሰ ዓዳጊ ገዛ እቲ ኤጀንሲ ወይ ኤጀንሲ ዝውክሎ ኣካል ገዛ ዝለቀሉ ዕለት ብፅሑፍ እንትገልፀሉ፣

ሀ. ዝዓደጎ ገዛ ነቲ ኤጀንሲ ወይ ኤጀንሲ ንዝወከሎ ኣካል የረክብ፣ እንተዘየረኪቡ ብሕጊ ተገዲዱ ከረክብ ይግበር፣

ለ. ካብ ዝኸፈሎ ገንዘብ ንመሐደሲ እቲ ገዛ ዘድሊ ወፃኢን ንዝፀንሐሉ ጊዜ እቲ ቢሮ ብመሰረት ዘውፀኦ መምርሒ ዝወሰን ተመን ክራይ በቢ ወርሑ ዝሕሰብ ተቐኒሱ ዝተረፈ ብዘይወለድ ይምለሰሉ።

3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1(ሐ)ን (መ)ን ዝተጠቐሰ ኩነታት ዝፈፀመ ዓዳጊ ገዛ በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (2) ካብ ዝተጠቐሰ ብተወሳኺ ብመሰረት ሕጊ ገበን ተሓታቲ ይኾውን።

17. **ክፍሊት ሊዝን ክራይን**

1. ብፕሮግራም ልምዓት ኣባይቲ ኣቢሎም ዝተሃነፁ ወይ ዝህነፁ ኣባይቲ ዓደግቲ ብሓባር ትሕዝቶ ዝጥቀምሉ መሬት ብመሰረት ሕጊ ሊዝ ይመሓደር።
2. ዓደግቲ ብመሰረት ሕጊ ዓመታዊ ክፍሊት ሊዝ መሬት መንበሪ ኣባይትን ታክስ ህንፃን ይኸፍሉ።

18. **መሰል ምቕራብ ጥርዓንን ኣወሳስንኡን**

1. በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 5 ብመሰረት ዝተገበረ ምዕራይ ኣብ ደላይ ገዛ ከይምዝገብ ተኸልኪሉ ወይ ኣብ ዓንቀፅ 6 ዝተቐመጠ መሰል ምግዛእ ቀዳምነት ኣይተሓለወለይን ወይ ውዕሊ ብዘይ ኣግባብ ፈሪሱኒ ዝብል ጥርዓን መቕረቢ ንኽዕደግ ዘመልከተሉ ወይ ዝዓደጎ ገዛ ኣብ ዝርከበሉ ከተማ ንዝስየም ኮሚቴ መፃረይ ጥርዓን ከቕርብን ናይ መወዳእታ ውሳነ ክረክብን ይኽእል።
2. ኮሚቴ መፃረይ ጥርዓን ደለይቲ ገዛ ብከንቲባ እቲ ከተማ ዝውከል ኮይኑ ሰለስተ ኣባላት ይህልውዎ።
3. እቲ ኮሚቴ ጥርዓን ካብ ዝቐረበሉ ካብ ሓደ ወርሒ ኣብ ዘይበልፅ እዋን ውሽጢ ውሳነ ይህብ።
4. እቲ ኮሚቴ ዝኾነ ይኹን ጥርዓን ንምዕራይ ዝቐረበሉ መረዳእታ ሰነድ ወይ ምስክር ብትእዛዝ ክቕርብን ክምርምርን ይኽእል።

መሠረት ውል ያፈረሰ የመኖሪያ ቤት ገዢ ኤጀንሲው ወይም ኤጀንሲው የወከለው አካል ቤቱን የሚለቅበትን ጊዜ በፅሑፍ በሚያስታውቀው መሠረት፣

ሀ. የገዛዉን ቤት ለኤጀንሲው ወይም ኤጀንሲው ለወከለው አካል ያስረክባል፣ ካላስረከበ በሕግ ተገድዶ ቤቱን እንዲያስረክብ ይደረጋል፣

ለ. ከከፈለው ገንዘብ ላይ ለቤቱ እድሳት የሚያስፈልገው ወጪና ለቆየበት ጊዜ ቢሮው በሚያወጣው መመሪያ በሚወስነው የኪራይ ተመን መሰረት በየወሩ የሚሰላ የኪራይ ዋጋ ተቀንሶ ቀሪው ያለወለድ ይመለስለታል፣

3. በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 1(ሐ) እና (መ) የተመለከተውን ማናቸውንም ሁኔታ የፈፀመ ቤት ገዢ በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ (2) ከተመለከተው በተጨማሪ በወንጀል ሕግ መሠረት ተጠያቂ ይሆናል።

17.**የሊዝ ክፍያና ኪራይ**

1. በቤት ልማት ፕሮግራም አማካኝነት የተገነቡ ወይም የሚገነቡ ቤቶች ገዢዎች በጋራ ይዞታነት የሚጠቀሙበት መሬት በሊዝ ህግ መሠረት ይተዳደራል።
2. ገዢዎች በህግ መሠረት ዓመታዊ የመኖሪያ ቤት የመሬት ሊዝ ክፍያ እና የህንፃ ታክስ ይከፍላሉ።

18.**አቤቱታ የማቅረብ መብትና አወሳሰን**

1. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 5 መሠረት የተደረገው የቅድሚያ መብት አልተጠበቀልኝም የሚል ወይም ውል ያለአግባብ ፈረሰብኝ የሚል አቤቱታ አቅራቢ ለመግዛት ያመለከተው ወይም የገዛው ቤት በሚገኝበት ከተማ ለሚሠየም ቅሬታ አጣሪ ኮሚቴ አቤቱታ ማቅረብና የመጨረሻ ውሳኔ ማግኘት ይችላል።
2. የቤት ፈላጊዎች ቅሬታ አጣሪ ኮሚቴ በከተማው አስተዳደር ከንቲባ የሚሰየም ሆኖ ሦስት አባላት ይኖሩታል።
3. ቅሬታ አጣሪ ኮሚቴው አቤቱታ በቀረበለት ከአንድ ወር ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ ውሳኔ ይሰጣል።
4. ኮሚቴው የቀረበለትን አቤቱታ ለማጣራት ማናቸውም ሰነድ ወይም ምስክር በትዕዛዝ ማስቀረብና መመርመር ይችላል።

5. እቲ ኮሚቴ ውሳንኡ ብመሰረት ውሳነ መፍለጢ ቅጥዒ ንጥርዓን መቕረቢ የፍልጥ።
6. ኣብ'ዚ ዓንቀፅ ዝተደንገገ ሕልው ኮይኑ ስነ-ስርዓት ኣኼባ እቲ ኮሚቴን ዝርዝር ኣሰራርሓን ቢሮ ብዘዉፅኦ መምርሒ ይውሰን።

ክፍሊ ሓሙሽተ

ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

19. **ግቡእ ምትሕብባር**

ዝኾነ ሰብ ንኣፈፃፅማ'ዚ ኣዋጅ ክተሓባበር ግቡእ ኣለዎ።

20. **ቅፅዓት**

ኣብዚ ኣዋጅ ዝተደንገገ ዝጠሓሰ ዝኾነ ሰብ ብመሰረት ሕጊ ገበን ሃገርና ይቕፃዕ።

21. **ተፈፃምነት ዘይብሎም ሕጊታት**

ነዚ ኣዋጅ ዝጻረር ዝኾነ ይኹን ሕጊ ወይ ልሙድ ኣሰራርሓ በዚ ኣዋጅ ንዝተሸፈኑ ጉዳያት ተፈፃምነት የብሉን።

22. **ስልጣን ምውፃእ ደንቢ**

ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ንዚ ኣዋጅ ዘፍፅም ደንቢ የውፅእ።

23. **ኣገላልፃ ፆታ**

ኣብዚ ኣዋጅ ብወዲ ተባዕታይ ዝተገልፁ ድንጋገታት ኩሎም ንጓል ኣንስተይቲ'ውን ዝገልፁ እዮም።

24. **እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ እዋን**

እዚ ኣዋጅ ካብ ለካቲት 10/1999 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸዉን።

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዝዳንት

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

5. ኮሚቴው ውሳኔዉን ለአቤቱታ አቅራቢው በውሳኔ ማሳወቂያ ቅፅ መሰረት ያሳውቃል።
6. በዚህ አንቀጽ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የኮሚቴው የስብሰባ ሥነ-ስርዓትና ዝርዝር አሠራር ቢሮው በሚያወጣው መመሪያ ይወሠናል።

ክፍል አምስት

ልዩልዩ ድንጋጌዎች

19. **የመተባበር ግዴታ**

ማናኛውም ሰው ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም የመተባበር ግዴታ አለበት።

20. **ቅጣት**

የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች የጣሰ ማናኛዉም ሰው በሀገሪቱ የወንጀል ሕግ መሠረት ይቀጣል።

21. **ተፈፃሚነት ስለማይኖራቸው ሕጎች**

ይህን አዋጅ የሚቃረን ማንኛዉም ሕግ ወይም የተለምዶ አሠራር በዚህ አዋጅ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላየ ተፈጻሚነት አይኖረዉም።

22. **ደንብ የማውጣት ሥልጣን**

የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ይህን አዋጅ ለማስፈፀም ደንብ ያወጣል።

23. **የፆታ አገላለፅ**

በዚህ አዋጅ በወንድ ፆታ የተገለፁት ድንጋጌዎች ሁሉ ለአንስታይ ጾታም የሚገልፁ ናቸው።

24. **አዋጅ የሚፀናበት ጊዜ**

ይህ አዋጅ ከየካቲት 10/1999 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ፕሬዚዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 15 ዓመት ቑ.5 መቐለ ለካቲት 10/1999	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	15ኛ ዓመት ቁ.5 መቐለ የካቲት 10/1999

ኣዋጅ ቁፅሪ 120/1999ዓ/ም

ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንዝተዋደደ ኘሮግራም ልምዓት ኣባይቲ ዝውዕል ልቓሕ ገንዘብ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ

እዚ ክልል ቦንድ ብምሻጥ ንህንፀት ኣባይቲ ዝውዕ ፍልፍል ፋይናንስ ምርካብን ከምኡውን ተጠቀምቲ ምስ ንግዲ ባንክ ኢትዮጰያ ብምትእስሳር ብነዊሕ እዋን እቲ ዕዳ ክኸፈል ምግባር ዝለዓለ ኢኮኖሚ፣ማሕበራዊ ከምኡውን ፓለቲካዊ ረብሓ ስለዘለውዎ፣

ህንፀት ኣባይቲ ምክያድ ዝሰልጠነን ዘይሰልጠነን ሓይሊ ሰብ ዝዋፈረሉን ሰፊሕ ዕድል ስራሕ ዝፈጥር ብምኻኑ፣

ብርክት ዝበሉ ዜጋታትና ሰብ ዋና ገዛ ክኾኑ ብምግባር ባህሊ ቁጠባ ብምዕባይ ኣብ ስራሕ ዘይውዓለ ተወሳኺ ሃፍቲ ኣብ ስራሕ ንምውዓል ስለዝሕግዝ፣

ብሓፈሻ ምንቅስቓስ ቁጠባ ዘጠናኽር ኾይኑ ብፍላይ ድማ ዕብየት ህንፀት ኢንድስትሪ ኣብ ምዕባይ ዝላዓለ ኣበርክቶ ከምዘለዎ ዝእመነሉ ብምኻኑ፣

ኣዋጅ ቁጥር 120/1999 ዓ/ም

በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ለተቀናጀ የቤቶች ልማት ኘሮግራም የሚውል የገንዘብ ብድር ለመወሰን የወጣ አዋጅ

ክልሉ ቦንድ በመሸጥ ለቤቶች ግንባታ የሚውል የፋይናንስ ምንጭ ማግኘት እና የቤቶች ተጠቃሚዎችን ከኢትዮጵያ ንግድ ባንክ በማስተሳሰር ለረጅም ጊዜ ዕዳው እንዲከፍል ማድረግ ከፍተኛ ኢኮኖሚያዊ፣ማሕበራዊ እና ፖለቲካዊ ጠቀሜታዎች ስላሉት፣

የቤቶች ግንባታን ማካሄድ የሰለጠነና ያልሰለጠነ የሰው ሃይል የሚሰማራበት ሰፊ የስራ ዕድል የሚፈጥር በመሆኑ፣

በርከት ያለ ዜጎቻችን የቤት ባለቤት እንዲሆኑ በማድረግ የቁጠባ ባህል በማዳበር በስራ ላይ ያልዋለውን ተጨማሪ ሃብት በስራ ላይ ለማዋል ስለሚያግዝ፣ በአጠቃላይ የኢኮኖሚ እንቅስቃሴ የሚያጠናክር ሆኖ በተለይም የግንባታ ኢንዱስትሪ በማሳደግ የላቀ አስተዋፅኦ እንዳለው የሚታመንበት በመሆኑ፣

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 5.05

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	2 91

ነዞም ረብሓታት እዚኦም ንምርግጋፅ እዚ ክልል ዘለዎ ናይ ፋይናንስ ዓቅሚ ትሑት ብምዃኑን ነዚ ሕፀረት ንምፍታሕ ካብ ንግዲ ባንኪ ኢትዮጵያ ብቦንድ መሸጣ አቢሉ ልቓሕ ምውሳድ ኣድላይ ኾይኑ ስለዝተረኸበ፣

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49(3)(ሀ)ከምኡ' ውን በቲ ክልል ኣዋጅ ምምሕዳር ፋይናንስ ቁፅሪ 26/1989 ዓንቀፅ 32 ብዝተውሃቦ ስልጣን ነዚ ኣዋጅ ኣዋጁ ኣሎ።

1.ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝተዋደደ ፕሮግራም ልምዓት ኣባይቲ ንምስራሕ ልቓሕ መፅደቒ ኣዋጅ ቁፅሪ 120/1999" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

2.ትርጉም

"ውዕሊ ልቓሕ"ማለት ዝተዋደደ ፕሮግራም ልምዓት ኣባይቲ መስርሒ ዝውዕል ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ምስ ንግዲ ባንኪ ኢትዮጵያ ኣብ ወርሒ መስከረም 26/1999 ዓ/ም ዝተፈረመ መረዳድኢ ሰነድ እዩ።

3.ዓቐን ልቓሕ ገንዘብ

ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንዝተዋደደ ፕሮግራም ልምዓት ኣባይቲ መፈፀሚ ዝውዕልን ካብ 1999 ዓ/ም ክሳብ 2002 ዓ/ም ንኣርባዕተ ተኸታተልቲ በጀት ዓመታት ብር 1,197,000,000.00(ሓደ ቢሊዮንን ሓደ ሚኢትን ቴስዓን ሸውዓተን ሚሊዮን ብር)ኾይኑ ነንዓመቱ ብበጀት ኣዋጅ ዝፀድቕ ይኸውን።

እነዚህንም ጥቅሞች ለማረጋገጥ ክልሉ ያለውን የፋይናንስ ዓቅም ያነሰ በመሆኑና ችግሩ ለመፍታት ከኢትዮጵያ ንግድ ባንክ ቦንድ በመሸጥ ብድር መውሰድ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ሕገ መንግስት ዓንቀፅ 49(3)(ሀ)እና በክልሉ የፋይናንስ አስተዳደር ኣዋጅ ቁጥር 26/1989 ዓንቀፅ 32 በተሰጠው ስልጣን መሰረት በማድረግ ይህን ኣዋጅ አውጇል።

1.አጭር ርእስ

ይህ ኣዋጅ "በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የተቀናጀ የቤቶች ልማት ፕሮግራም ለማካሄድ የብድር ማፅደቅያ ኣዋጅ ቁጥር 120/1999" ተብሎ ሊጠቀስ ይቾላል።

2.ትርጉም

"ብድር ውል "ማለት የተቀናጀ የቤቶች የልማት ፕሮግራም ለማካሄድ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ከኢትዮጵያ ንግድ ባንክ ጋር በመስከረም ወር 26/1999ዓ/ም የተፈረመ የመግባቢያ ሰነድ ነው።

3.የገንዘቡ የብድር መጠን

በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ለተቀናጀ የቤቶች ልማት ፕሮግራም ማስፈፀምያ የሚሆን ከ1999ዓ/ም እስከ 2002 ዓ/ም ለአራት ተከታታይ የበጀት ዓመታት ብር 1,197,000,000.00(አንድ ቢሊዮን አንድ መቶ ዘጠና ሰባት ሚሊዮን ብር)ሲሆን በየዓመቱ በበጀት ኣዋጅ የሚፀድቅ ይሆናል።

4.ግቡእን መሰልን እዚ ክልላዊ መንግስቲ

ኣብ ውዕሊ ልቓሕ ክልቲኦም ተወዓዓልቲ ዝተስማዕምዕሎም ኣብ ኣዋጅ መመሓላለፊ ኣባይቲ እዚ ክልል ዝተደንገጉ ግቡኣትን መሰላትን ይህልውዎ።

5.እዚ ኣዋጅ ዘፀንዐሉ እዋን

እዚ ኣዋጅ እቲ ልቓሕ ውዕሊ ካብ ዝተኣሰረሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዚደንት

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

መቐለ

4.የክልሉ መንግስት መብትና ግዴታ

ሁለቱም ተዋዋይ ወገኖች በብድር ውሉ ተስማምተው ያስቀመጥዋቸው እና በክልሉ የቤቶች ማስተላለፊያ አዋጅ የተደነገጉትን መብቶችና ግዴታዎች ይኖሩታል።

5.ይህ አዋጅ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ውሉ ከተመሰረተበት ቀን ጀምሮ የፀና የሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ፕሬዚዳንት

መቐለ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 15 ዓመት ቑ.6 መቐለ ጥቅምቲ 18/1999	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	15ኛ ዓመት ቁ.6 መቐለ ጥቅምት 18/1999

ኣዋጅ ቁፅሪ 121/1999 ዓ/ም

ን1999 ተወሳኺ በጀት ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ኣብ 1999 በጀት ዓመት ኣብ ውሽጢ እዚ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ንዝፍፀሙ መንግስታዊ ስራሕትን ግልጋሎታትን ዝውዕል ተወሳኺ በጀት ብምፅዳቅ ኣብ ስራሕ ክውዕል ምግባር ኣድላይ ብምዃኑ፣

ብመሰረት ክልላዊ ምምሕዳር ፋይናንስ ኣዋጅ ቁፅሪ 26/1989 ዓንቀፅ 21 ከምኡውን ተመሓይሹ ዝውወፀ ሕገ-መንግስቲ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ትግራይ ዓንቀፅ 49(3)(ቸ)ዝስዕብ በጀት ተኣዊጁ ኣሎ።

1.ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "ናይ 1999 በጀት ዓመት ተወሳኺ በጀት ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 121/1999" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

2.ፍልግል በጀት

ካብ ሓምለ1/1998 ዓ/ም ክሳብ ሰነ 30/1999 ዓ/ም ኣብ ዘሎ በጀት ዘመን ካብ ክልል ዝርከብ ተወሳኪ ኣታዊ፣ካብ ወፃኢ ሓገዝን ካብ ውሽጢ

አዋጅ ቁጥር 121/1999 ዓ.ም

የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት የ1999 ተጨማሪ በጀት ለመወሰን የወጣ አዋጅ

በ1999 በጀት ዓመት በትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ለሚሰሩ መንግስታዊ ስራዎችና አገልግሎቶች ማስፈፀሚያ የሚውል በጀት በማፅደቅ ስራ ላይ እንዲውል ማድረግ አስፈላጊ በመሆኑ፣

በክልሉ የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 26/1989 ዓንቀፅ 21 እና ተሻሽሎ በወጣው የክልሉ ህገ-መንግስት አንቀፅ 49(3)(ተ) መሰረት የሚከተለው አዋጅ ታውጇል።

1. አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ "ለ 1999 በጀት ዓመት ተጨማሪ በጀት ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 121/1999" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. የበጀት ምንጭ

ከሐምሌ 1/1998 ዓ/ም እስከ ሰኔ 30/1999 ዓ/ም ላለው በጀት ዓመት በክልሉ ከሚገኝ ገቢ፣ ከውጭ እርዳታ እና ከአገር ውስጥ ብድር

ዓዲ ልቃሕን ካብ ዝርከብ ገንዘብ ብምጥቃም ምስ ዚ ኣዋጅ ተታሓሒዙ ዘሎ ሰደቃታት ንዝተጠቀሱ ስራሕቲ ግልጋሎት ዝውዕል ፍልፍል በጀት፣

ሀ.ኣብ 1999 ዓመት በጀት ካብዚ ክልል ዝእከብ ተወሳኪ ኣታዊ 25,000,000.00

ለ.ካብ መንግስቲ ኤየርላንድ ቀጥታ በጀት ድጋፍ 67,000,000.00

ሐ.ካብ ውሽጢ ዓዲ ልቃሕ148,000,000.00

ድምር 240,000,000.00

(ክልተ ሚኢትን ኣርባዓን ሚሊዮን ብር) ይኸውን።

3.ድልድል በጀት

ሀ.ብክልል ንዝስርሑ ስራሕትን ግልጋሎትን ዝውዕል ተወሳኺ ዝተደልደለ በጀት

1.ንስሩዕ በጀት

1.1 ንሴክተራት መሃያን ንክልል መሐለውታን 17,925,000.00

1.2 ንኤጀንሲ ልምዓት ኣባይቲ 5,550,000.00

2. ካፒታል በጀት

2.1 ካብ መንግስቲ ግምጃ ቤት 61,091,502.00

2.2 ካብ ውሽጢ ዓዲ ልቃሕ 142,450,000.00

ድምር 227,016,502.00

(ክልተ ሚኢትን ዒስራን ሸውዓተን ሚሊዮንን ዓሰርተ ሽድሽተ ሽሕን ሓሙሽተ ሚኢትን ክልተን ብር) ይኸውን።

ለ. ንገጠር ወረዳታት 10,965,072.00 (ዓሰርተ ሚሊዮንን ትሽዓተ ሚኢትን

ከሚገኝ ገንዘብ በመጠቀም ከዚህ አዋጅ ጋር ተያይዘው በቀረቡ ሰንጠረዦች ለተጠቀሱት ስራዎችና አገልግሎቶች የሚውል የበጀት ምንጭ፦

ሀ. በክልሉ በ1999 በጀት ዓመት ከሚሰበሰብ ተጨማሪ ገቢ 25,000,000.00

ለ. ከኤየርላንድ መንግስት ቀጥታ በጀት ድጋፍ 67,000,000.00

ሐ. ከአገር ውስጥ ብድር 148,000,000.00

ድምር 240,000,000.00

(ሁለት መቶ አርባ ሚሊዮን ብር) ይሆናል።

3. የበጀት ድልድል

ሀ. በክልሉ ለሚሰሩ ስራዎችና አገልግሎቶች የሚውል ተጨማሪ የተደለደለ በጀት

1. ለመደበኛ በጀት

1.1. ለሴክተሮች ደመወዝ እና ለክልል መጠባበቂያ 17,925,000.00

1.2. ለቤቶች ልማት ኤጀንሲ 5,550,000.00

2. ለካፒታል በጀት

2.1. ከመንግስት ግምጃ ቤት 61,091,502.00

2.2. ከአገር ውስጥ ብድር 142,450,000.00

ድምር 227,016,502.00

(ሁለት መቶ ሃያ ሰባት ሚሊዮን አስራ ስድስት ሺ አምስት መቶ ሁለት ብር) ይሆናል።

ለ. ለገጠር ወረዳዎች 10,965,072.00 (አስር ሚሊዮን ዘጠኝ መቶ ስድሳ አምስት ሺ ሰባ

ስልሳን ሓሙሽተን ሽሕን ሰብዓን ክልተን ብር)

ሐ. ንከተማታት 2,018,426.00
(ክልተ ሚሊዮንን ዓሰርተ ሸሞንተን ሽሕን ኣርባዕተ ሚኢትን ዒስራን ሽድሽተን ብር)

ሓፈሻዊ ንክልል፣ገጠርን ከተማን ወረዳታት ንልምዓት ኣባይቲ ኤጀንሲ ዝተደልደለ ተወሳኪ በጀት ድምር ብር 240,000,000.00(ክልተ ሚኢትን ኣርባዓን ሚሊዮን ብር)እዩ።

4.እቲ ኣዋጅ ዘፀንዓሉ ጊዜ

እዚ ኣዋጅ ካብ ጥቅምቲ 18/1999 ዓ/ም ጀሚሩ ዘፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ
ፕሬዚዳንት
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ትግራይ
መቐለ

ሁለት ብር)

ሐ. ለከተሞች 2,018,426.00
(ሁለት ሚሊዮን አስራ ስምንት ሺ አራት መቶ ሃያ ስድስት ብር)

አጠቃላይ ለክልል፣ ለገጠር እና ከተማ ወረዳዎች እንዲሁም ለቤቶች ልማት ኤጀንሲ የተደለደለ ተጨማሪ በጀት ድምር 240,000,000.00 (ሁለት መቶ አርባ ሚሊዮን ብር) ነው።

4. አዋጁ የሚፀናበት

ይህ አዋጅ ከጥቅምት 18/1999 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ፕሬዚዳንት
መቐለ

ሓባሪታት

ንክልላዊ ብሄራዊ መንገስቲ ትግራይ ኣብ 1999 በጀት ዓመት ዝተደገፈ ተወሳኺ ካፒታል በጀት ዘርኢ ሰደቓ

			ፍልፍል ፋይናንስ			
ተ.ቁ	ሽም ቤት ዕዮ	ካፒታል በጀት	ካብ ማእኸላይ ግምጃ ቤት	ካብ ቤት ዕዮ እቶት	ሓገዝ	ልቓሕ
1	ቤት ፅሕፈት ቤት ምክሪ ክልል	1,000,000.00			1,000,000.00	
2	ቤት ፅሕፈት ርእሰ ምምሕዳር ክልል	1,800,000.00			1,800,000.00	
3	ኣብያተ ህንፀት	1,300,000.00			1,300,000.00	
4	ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን	1,000,000.00			1,000,000.00	
5	ቢሮ ዓቅሚ ህንፀት	900,000.00			900,000.00	
6	ሕርሻ ምርምር ኢንስቲትዩት	1,228,375.00			1,228,375.00	
7	ቢሮ ልምዓት ማይ ሃፍትን ማዕድንን ኢነርጂን	21,110,000.00			21,110,000.00	
8	ቢሮ ንግድን ኢንደስትሪን ትራንስፖርትን	2,250,000.00			2,250,000.00	
9	ቢሮ ልምዓት ከተማ ኮንስትራክሽንን	3,000,000.00			3,000,000.00	
10	ቢሮ ትምህርቲ	6,148,127.00			6,148,127.00	
11	ቢሮ ጥዕና	11,300,000.00			11,300,000.00	
12	ማርኬቲንክ ኤጀንሲ	205,000.00			205,000.00	
13	ህንፀት ዛላንበሳ 2ይ ብርኪ ቤት ትምህርቲ	1,000,000.00			1,000,000.00	
14	ኮሚሽን ቴክኒክን ሞያን	8,700,000.00			8,700,000.00	
15	ቢሮ ሓበሬታ	150,000.00			150,000.00	
	ድምር	61,091,502.00	0.00	0.00		0.00

ንክልላዊ ብሄራዊ መንግስቲ ትግራይ ኣብ 1999 በጀት ዓመት ዝተደገፈ ተወሳኺ ስሩዕ በጀት ዘርኢ ሰደቓ

ተ.ቁ	መግለፂ	ስሩዕ በጀት
1	ንክልል መሓለውታ	7,000,000.00
2	ንዳያኑ ፍሉይ መሃያ ወሰክ	3,365,670.00
3	ንዓቀብቲ ሕጊ ፍሉይ መሃያ ወሰክ	2,844,487.00
4	ንሴክተራት መሃያ መስተኻኸልን ሓዱሽ ቁፃርን	4,714,843
		17,925,000.00

አባሪዎች

ለትግራይ ክልላዊ ብሄራዊ መንግስት ለ1999 በጀት ዓመት የተደገፈ ተጨማሪ ካፒታል በጀት የሚያሳይ ሰንጠረዥ

			ፍልፍል ፋይናንስ			
ተ.ቁ	የመስሪያ ቤቱ ስም	ካፒታል በጀት	ከማእከላዊ ግምጃ ቤት	የመስሪያ ቤት ገቢ	እርዳታ	ብድር
1	የክልሉ ምክር ቤት ፅሕፈት ቤት	1,000,000.00			1,000,000.00	
2	የክልሉ ርዕሰ መስተዳድር ፅሕፈት ቤት	1,800,000.00			1,800,000.00	
3	የማረሚያ ቤቶች	1,300,000.00			1,300,000.00	
4	የፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልማት ቢሮ	1,000,000.00			1,000,000.00	
5	የአቅም ግንባታ ቢሮ	900,000.00			900,000.00	
6	የእርሻ ምርምር ኢንስቲትዩት	1,228,375.00			1,228,375.00	
7	የውሃ ሃብት፣ ማዕድንና ኢነርጂ ቢሮ	21,110,000.00			21,110,000.00	
8	የንግድ፣ ኢንደስትሪ ትራንስፖርት ቢሮ	2,250,000.00			2,250,000.00	
9	የከተማ ልማት እና ኮንስትራክሽንን ቢሮ	3,000,000.00			3,000,000.00	
10	ትምህርት ቢሮ	6,148,127.00			6,148,127.00	
11	የጤና ቢሮ	11,300,000.00			11,300,000.00	
12	ማርኬቲንክ ኤጀንሲ	205,000.00			205,000.00	
13	የዛላንበሳ 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ግንባታ	1,000,000.00			1,000,000.00	
14	የቴክኒክና ሞያ ኮሚሽን	8,700,000.00			8,700,000.00	
15	የማስታወቂያ ቢሮ	150,000.00			150,000.00	
	ድምር	61,091,502.00	0.00	0.00		0.00

ለትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ በ1999 በጀት ዓመት የተደገፈ የተጨማሪ መደበኛ በጀት የሚሳይ ሰንጠረዥ

ተ.ቁ	መግለጫ	መደበኛ በጀት
1	የክልል መጠባበቂያ	7,000,000.00
2	የዳኞች ልዩ የደመወዝ ጭማሪ	3,365,670.00
3	ለዓቃብያን ሕግ ልዩ የደመወዝ ጭማሪ	2,844,487.00
4	ለሴክተር መስሪያ ቤቶች የደመወዝ ማስተካከያና አዲስ ቅጥር	4,714,843
		17,925,000.00

ንክልላዊ ብሄራዊ መንግስቲ ትግራይ ኣብ 1999 በጀት ዓመት ዝተደገፈ ተወሳኺ ስሩዕ በጀት ዘርኢ ሰደቓ

ተ.ቁ	መግለፂ	ስሩዕ በጀት
1	ንክልል መሓለውታ	7,000,000.00
2	ንዳያኑ ፍሉይ መሃያ ወሰክ	3,365,670.00
3	ንዓቀብቲ ሕጊ ፍሉይ መሃያ ወሰክ	2,844,487.00
4	ንሴክተራት መሃያ መስተኻኸልን ሓዱሽ ቁፃርን	4,714,843.00
	ድምር	17,925,000.00

ናይ ትግራይ ክልላዊ ብሄራዊ መንግስቲ ኣብ 1999 በጀት ዓመት ተወሳኺ ትልሚ እቶት ዘርኢ ሰደቓ

ተ.ቁ	ዓይነት ኣታዊ	ካፒታል በጀት
1	ስራሕ ግብሪ ካብ ሰራሕተኛታት	10,000,000.00
2	ንግዲ ትርፊ	5,000,000.00
3	ተወሳኺ እሴት ታክሰ	5,000,000.00
4	ተርን ኦቨር ታክስ መሸጣ	5,000,000.00
	ድምር	25,000,000.00

ለትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት በ1999 በጀት ዓመት የተደገፈ የተጨማሪ መደበኛ በጀት የሚሳይ ሰንጠረዥ

ተ.ቁ	መግለጫ	መደበኛ በጀት
1	የክልል መጠባበቂያ	7,000,000.00
2	የዳኞች ልዩ የደመወዝ ጭማሪ	3,365,670.00
3	ለዓቃብያን ሕግ ልዩ የደመወዝ ጭማሪ	2,844,487.00
4	ለሴክተር መስሪያ ቤቶች የደመወዝ ማስተካከያና አዲስ ቅጥር	4,714,843.00
	ድምር	17,925,000.00

የትግራይ ክልላዊ ብሄራዊ መንግስት በ1999 በጀት ዓመት ተጨማሪ የገቢ እቅድ የሚያሳይ ሰንጠረዝ

ተ.ቁ	የገቢ አይነት	ካፒታል በጀት
1	ከሰራተኞች የስራ ግብር	10,000,000.00
2	የንግድ ትርፍ	5,000,000.00
3	ተጨማሪ እሴት ታክስ	5,000,000.00
4	የተርን ኦቨር ታክስ ሽያጭ	5,000,000.00
	ድምር	25,000,000.00

www.abyssinialaw.com

ንትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ኤጀንሲ ልምዓት ኣባይቲ 1999 ዓ.ም ዝተደልደለ በጀት ዘርኢ ሰደቓ

ተ.ቁ	ሽም ወረዳ	ዝሰርሑ በዝሒ ኣባይቲ	ማእከላይ ናይ ሓደ ገዛ ዋጋ ብር	ጠቅላላ ድምር ብር
1	መቐለ	1,540.00	35,000.00	53,900,000.00
2	ዓዲግራት	660.00	35,000.00	21,100,000.00
3	ሽረ እንዳስላሰ	550.00	35,000.00	19,250,000.00
4	ኣክሱም	495.00	35,000.00	17,325,000.00
5	ዓድዋ	495.00	35,000.00	17,325,000.00
6	ማይጨው	165.00	35,000.00	5,775,000.00
7	ሑመራ	165.00	35,000.00	5,775,000.00
	ድምር	4070.00	245,000.00	142,450,000.00
8	ንስራሕ መካየዲ ክልል ኤጀንሲ ኣባይቲ	0.00	0.00	5,550,000.00
	ጠቅላላ ድምር	4,070.00	245,000.00	148,000,000.00

ናይ ትግራይ ክልላዊ ብሄራዊ መንግስቲ ኣብ 1999 በጀት ዓመት ተወሳኺ ትልሚ እቶት ዘርኢ ሰደቓ

ተ.ቁ	ዓይነት ኣታዊ	ካፒታል በጀት
1	ስራሕ ግብሪ ካብ ሰራሕተኛታት	10,000,000.00
2	ንግዲ ትርፊ	5,000,000.00
3	ተወሳኺ እሴት ታክሰ	5,000,000.00
4	ተርን ኦቨር ታክስ መሸጣ	5,000,000.00
	ድምር	25,000,000.00

ለትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የቤቶች ልማት ኤጀንሲ ለ 1999 ዓ.ም የተደለደለ በጀት የሚያሳይ ሰንጠረዥ

ተ.ቁ	የወረዳ ስም	የሚሰሩ ቤቶች ብዛት	ማእከላዊ ያንዱ ቤት ዋጋ ብር	ጠቅላላ ድምር ብር
1	መቐለ	1,540.00	35,000.00	53,900,000.00
2	ዓዲግራት	660.00	35,000.00	21,100,000.00
3	ሽረ እንዳስላሰ	550.00	35,000.00	19,250,000.00
4	ኣክሱም	495.00	35,000.00	17,325,000.00
5	ዓድዋ	495.00	35,000.00	17,325,000.00
6	ማይጨው	165.00	35,000.00	5,775,000.00
7	ሑመራ	165.00	35,000.00	5,775,000.00
	ድምር	4070.00	245,000.00	142,450,000.00
8	ለክልሉ የቤቶች ኤጀንሲ ስራ ማስኬጃ	0.00	0.00	5,550,000.00
	ጠቅላላ ድምር	4,070.00	245,000.00	148,000,000.00

የትግራይ ክልላዊ ብሄራዊ መንግስት በ1999 በጀት ዓመት ተጨማሪ የገቢ እቅድ የሚያሳይ ሰንጠረዥ

ተ.ቁ	የገቢ አይነት	ካፒታል በጀት
1	ከሰራተኞች የስራ ግብር	10,000,000.00
2	የንግድ ትርፍ	5,000,000.00
3	ተጨማሪ እሴት ታክስ	5,000,000.00
4	የተርን ኦቨር ታክስ ሽያጭ	5,000,000.00
	ድምር	25,000,000.00

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 15 ዓመት ቑ.7 መቐለ ለካቲት 10/1999	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፅ	15ኛ ዓመት ቁ.7 መቐለ የካቲት 10/1999

ኣዋጅ ቑፅሪ 122/1999 ዓ/ም
ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ከተማታትን ገፀርን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዳግም ንምጥያሽ ዝወፀ ኣዋጅ

ናይዚ ክልል ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ከተማን ገፀርን ኣብ ተሳትፎ ህዝቢ ዝተደረኸ ንክኸውን ህዝቢ ብዛዕባ ክህልዎ ዝግባእ ተሳትፎ ብግልፂ ንምቕማጥ፣

ናይ ከተማን ገፀርን ማይ ግልጋሎት ንምጥያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁ. 19/1988 ሐዚ ምስ ዘሎ ጭቡጥ ኩነታት መስተ ማይን ፍሳስን ከምኡ'ውን ድሕሪ እቲ ኣዋጅ ምስ ዝወፅ ናይ ኢትዮጵያ ማይ ሃፍቲ ምምሕዳር ፖሊሲ ተሳኒዩ ንክኸይድ እቲ ኣዋጅ ምምሕያሽ ኣድላዪ ኮይኑ ስለዝተረኸበ፣

ቤት ፅሕፈታትን ትካላትን ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ብናይ ባዕለን ኣታዊ ባዕለን ኪኢለን ክመሓደራ ንምግባርን ኣብ መላእ ክልል ትግራይ ፅሬቱን መጠኑን ዝሓለወ ዘተኣማምን ዝስተ ማይ ንምብፃሕ ቅልጡፍ ሜላ ምሕንፃፅ ኣድላዪ ኮይኑ ስለዝተረኸበ፣

ብመሰረት ፖሊሲ ምምሕዳር ሃፍቲ ማይ ኢትዮጵያ ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ከተማታት ናይ ኢንቨስትመንት፣ ናይ ኦፕሬሽንን ፅገና ወፃኢእን፣ ገልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ገፀር ድማ ናይ ኦፕሬሽንን ፅገናን ወፃኢእን ብዘምልስ መልክዑ ዝሰርሓሉ ኩነታት ምምችቻው ግቡእ ኮይኑ ስለዝተረኸበ፣

አዋጅ ቁጥር 122/1999
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የከተማና የገጠር የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎቶች እንደገና ለማቋቋም የወጣ አዋጅ

የክልሉ የከተማና የገጠር የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎት በህዝብ ተሳትፎ ላይ የተመረከዘ እንዲሆን ህዝብ ሊኖረው የሚገባ ተሳትፎ ግልፅ በሆነ መንገድ ለማስቀመጥ፣

የከተማና የገጠር ውሃ አገልግሎቶች ማቋቋምያ አዋጅ ቁ 19/1988 አሁን ካለው ተጨባጭ የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ ሁኔታና ከአዋጁ በኋላ ከወጣው የኢትዮጵያ ውሃ ሃብት አስተዳደር ፖሊሲ አደረጃጀት ተስማምቶ እንዲሄድ አዋጁን ማሻሻል አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ።

የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገለግሎት ፅ/ቤቶችና ተቋማት ራሳቸውን ችለው በራሳቸው ገቢ እንዲተዳደሩ ለማድረግና በመላው ትግራይ ክልል የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎቶች ለማዳረስና ጥራቱን የጠበቀ ንፁህ የመጠጥ ውሃ በበቂ መጠንና በአስተማማኝ ሁኔታ ለማቅረብ ፈጣን መንገድ መቀየስ አስፈላጊ ሆኖ ስለተገኘ፣

በኢትዮጵያ የወሃ ሀብት አስተዳደር ፖሊሲ መሰረት የከተሞችን መጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎቶች የኢንቨስትመንት፣ ኦፕሬሽንና ጥገና ወጪያቸውን የገጠር መጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎቶች ደግሞ የኦፕሬሽንና ጥገና ወጪያቸውን በሚመልስ መልኩ የሚሰሩበትን ሁኔታ ማመቻቸት ተገቢ ሆኖ በመገኘቱ፣

ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 49/3/ሀ ናይ ከተማን ገፀርን ግልጋሎታት መስተ ማይን ፍሳስን ብሓዱሽ መልክዑ ንምውዳብ ከምዝስዕብ ኣዊጁ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

1 ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ከተማን ገፀርን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዳግም ንምጥያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 122/1999 ዓ.ም" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

2 ትርጉም

ኣጠቓቕማ ናይቲ ቃል ካልእ ትርጉም ዘውህቦ እንተዘይኾይኑ ኣብዚ ኣዋጅ፦

1. "ቦርድ" ማለት በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 22 መሰረት ዝተጣየሸ ናይ ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ቤት ፅሕፈት ላዕለዋይ ኣመራርሓ ኣካል እዩ።
2. "ቤት ፅሕፈት" ማለት በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 21፣ 26ን 30ን ዝተገለፀ ቤት ፅሕፈት ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን እዩ
3. "ቢሮ" ማለት ቢሮ ልምዓት ሃፍቲ ማይ ማዕድንን ኢነርጅን ክልል ትግራይ እዩ
4. "ትካል መስተ ማይን ፍሳስን ገፀር" ማለት ናይ ኢድ ፓምፕ ወይከዓ ሓደ መዐደሊ ማይ ናቁጣ ዝርከቦ ማለት እዩ፤
5. "ትካል መስተ ማይን ፍሳስን ከተማ" ማለት ካብ ከርሰ-ምድርን ገፀ-ምድርን ወይከዓ ፍልፍል ማይ ብሓይሊ ሞተር ወይ ብስሕበት ተጠቒመን ካብ ሓደ ንላዕሊ ብዝኾነ ማይ መዐደሊን/ወይ ብማይ ቆፃሪ ንተጠቃሚ ሕብረተሰብ ማይ ዘከፋፍላ እየን፣
6. "ኮሚቴ መስተ ማይን ፍሳስን " ማለት በዚ ኣዋጅ ኣብ ዓንቀፅ 31 ዝተገለፀ መስተ ማይን ፍሳስን ከተማ ወይከዓ ዓንቀፀ 37 ዝተገለፀ መስተ ማይን ፍሳስን ገፀር ዝመርሕ

የትግራይ ክልል ም/ቤት በትግራይ ክልል ህገ-መንግስት አንቀፅ 49/3/ሀ መሰረት የከተማና የገጠር መጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎቶችን በአዲስ መለክ ለማደራጀት እንደሚከተለው አውጇል፣

ክፍል አንድ
ጠቅላላ

1 አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ "የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የከተማና ገጠር መጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎቶችን እንደገና ለማቋቋም የወጣ አዋጅ ቁጥር 122/1999 ዓ/ም" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል

2 ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፣

1. "ቦርድ" ማለት በዚህ አዋጅ አንቀፅ 22 መሰረተ የተቋቋመ የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎቶች ጽ/ቤት የበላይ አመራር አካል ነው፣
2. "ጽህፈት ቤት" ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 21፣ 26 እና 30 ድንጋጌዎች ስር የተገለፁት የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎቶች ጽ/ቤቶች ናቸው
3. "ቢሮ" ማለት የትግራይ ብሔራዊ ክልል ውሃ ሀበት ማዕድንና ኢነርጂ ቢሮ ነው፣
4. "የገጠር መጠጥ ውሃና ፍሳሽ ተቋም" ማለት የእጅ ፓምፕ ወይም አንድ የውሃ ማደያ ያለው ነው፣
5. "የከተማ መጠጥ ውሃና ፍሳሽ" ማለት ከከርሰ-ምድር፣ ከገፀ-ምድር ወይም ከምንጭ ውሃ በሞተር ሃይል ወይም በስበት አማካይነት ከአንድ በላይ በሆነ የውሃ ማደያ እና/ወይም በውሃ ቆጣሪ ለተጠቃሚ ህ/ሰብ ውሃ የሚያከፋፍል ነው፣
6. "የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ ኮሚቴ" ማለት በዚህ አዋጅ አንቀፅ 31 የተገለፀወን የከተማ መጠጥ ውሃና ፍሳሽ ወይም አንቀፅ 37 የተገለፀውን የገጠር መጠጥ ውሃና ፍሳሽ

www.abyssinialaw.com

ላዕለዋይ ኣካል እዩ፤

7. "ኮሚቴ ጣቢያ መስተ ማይን ፍሳስን" ማለት ኣብ ሕድሕድ ገፀር ጣቢያ ዘለዉ ናይ ገፀር ትካላት መስተ ማይን ፍሳስን ብሓባር ብላዕለዋይነት ዝመርሕ ካብ ዝተፈላለዩ ክፋል ሕብረተሰብ ዝተዋፅአ ኣካል እዩ

8. "ንኡስ ኮሚቴ ቁሸት መስተ ማይን ፍሳስን" ማለት ኣብ ትሕቲ ጣቢያ ዝርከባ ቁሸታት ዝተሃነፁ ትካላት ማይ ዘማሓድር ካብ ተገልገልቲ ህብረተሰብ ዝምረፅ ኣካል እዩ፤

9. "ሰብ" ማለት ናይ ተፈጥሮ ሰብ ወይ ሕጋዊ ሰብነት ዘለዎ ኣካል እዩ።

10. "ወሃቢ ግልጋሎት" ማለት በብደረጅኡ ኣብ ከተማ ይኹን ገፀር ከባቢታት ንኹሉ ኣካል ሕብረተሰብ ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ዘቕርብ ኣካል ማለት እዩ

11. "መስመር ፍሳስ" ማለት ዝተተሓሓዙ መስመራት ፍሳስ ከምኡውን ኣብ መስመር ፍሳስ ዝህልዉ መቆፃፀሪ ነኳላት ዝሓውስ እዩ፤

12. "ግልጋሎት ምውጋድ ፍሳስ" ማለት ካብ ሽቓቕ ወይ ካብ ካሊእ ፍልፍል ዝወፅእ ዝተመረዘ /ፍሳስ ርስሓት/ ምእካብ፣ ምዕራይን ምእላይን እዩ

13. "ግልጋሎት ክፍሊት" ማለት ዓማዊል መስመራት ማይን ፍሳስን እንትዝርግሑ፣ እንተዛውሩ፣ ቆፃሪ እንተፈትሹ፣ እንተፀግኑን ነቲ ስራሕ ዘድሊ ንብረትን ገንዘብን እንተገምቱ ነቲ ቤት ፅሕፈት ዝኸፍልዎ ክፍሊት እዩ።

14. "ዓርሳ ዝኸኣለት" ማለት ንናይ ከተማኣ ህዝቢ ፅሩይን እኹልን መስተ ማይ ንምቕራብ ካብ ዝተፈላለዩ ፍልፍላት ብዝርከብ ኣታዊ መዋእለ ነዋይ ፈሲሱላ ኣጠቓላሊ ስራሕታ፣ ፅገና መሳርሒታትን ካልኦት ወፃኢን ባዕላ ሸፊና እተንቀሳቕስ ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ከተማ እያ

15. "ፍሳስ" ማለት ካብ መንበሪ ገዛውቲ፣ ሽቓቕ፣ ፋብሪካታትን ካልኦት ትካላትን ብመልክዕ ፈሳሲ ዝወፅእ ርስሓት እዩ።

3 ናይ ተፈፃምነት ወሰን

ቀበሌን የሚመራ የበላይ አካል ነው

7. "የቀበሌ የመጠጥ የውሃና ፍሳሽ ኮሚቴ" ማለት በእያንዳንዱ የገጠር ቀበሌ ውስጥ ያሉ የገጠር መጠን ውሃና ፍሳሽ ተቋሞችን አንድ ላይ በበላይነት የሚመራ ከተለያዩ የህብረተሰብ ክፍሎች የተውጣጣ አካል ነው፣

8. "የመንደር የመጠጥ የወሃና ፍሳሽ ንኡስ ኮሚቴ" ማለት በቀበሌ ስር የሚገኙ መንደሮች ላይ የተገነባ የውሃ ተቋማት የሚያስተዳድር ከተገልጋዩ ህ/ሰብ የሚመረጥ አካል ነው።

9. "ሰው" ማለት ማንኛውም የተፈጥሮ ሰው ወይም ሕጋዊ ሰውነት ያለው አካል ነው።

10. "አገልግሎት ሰጪ" ማለት በከተማም ሆነ በገጠር አካባቢዎች ለሁሉም የህብረተሰብ አካል የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎት የሚያቀርብ አካል ማለት ነው፣

11. "የፍሳሽ መስመር" ማለት የተያያዙ የፍሳሽ መስመሮችን እንዲሁም በፍሳሽ መስመር ላይ የሚኖሩ ማንሆሎች ጭምር ነው፣

12. "የፍሳሽ ማስወገድ አገልግሎት" ማለት ከሽንት ቤት ወይም ከሌላ ምንጭ የሚወጣ የተበከለ ወሃ/ፍሳሽ ቆሻሻ/ መሰብሰብ ማጣራትና ማስወገድ ነው፣

13. "የአገልግሎት ክፍያ" ማለት ደንበኞች የውሃና ፍሳሽ መስመር ሲዘረጉ፣ ሲያዛውሩ ቆጣሪ ሲያስመረምሩ፣ ሲያስጠግኑ፣ ለስራው የሚያፈልገው ንብረትና ገነዘብ ሲያስገምቱ ወዘተ ለጽ/ቤቱ የሚከፈሉት ክፊያ ነው።

14. "ራሷን የቻለች" ማለት ለከተማው ህዝብ ንፁህና በቂ የመጠጥ ውሃ ለማቅረብ ከተለያዩ ምንጮች በሚገኝ ገቢ መዋእለ ንዋይ ፈስሶበት አጠቃላይ ስራዎቿ፣ ጥገናና ሌለች ወጪዎችን ራሷ ሸፍና መንቀሳቀስ የምትችል የከተማ የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎት ናት።

15. "ፍሳሽ" ማለት ከመኖሪያ ቤቶች፣ ከፋብሪካዎችና ከሌሎች ተቋሞች በፈሳሽ መልክ የሚወጣ ቆሻሻ ነው።

3 የተፈፃሚነት ወሰን

እዚ ኣዋጅ ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣብ ዝርከባ ናይ ከተማን ገፀርን ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ጥራሕ ተፈፃሚ ይኸውን።

4 ብዛዕባ ምጥያሽ

ኣብ ትሕቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝርከባ ናይ ከተማን ገፀርን ግልጋሎታት መስተ ማይን ፍሳስን ንምምሕዳር ሕጋዊ ሰብነት ሃልዩወን ብመሰረት ኣብዚ ኣዋጅ ዝተጠቐሰ ምስ ሙሉእ መሰለን፣ ስልጣነንን ሓላፍነተንን ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዳግም ተጣይሸን ኣለዋ።

1. ብቦርድ ዝምርሓ ግልጋሎታት መስተ ማይን ፍሳስን ከተማ፣
2. ብኮሚቴ ዝምርሓ ግልጋሎታት መስተ ማይን ፍሳስን ከተማ
3. ብጣቢያ ኮሚቴ መስተ ማይን ፍሳስን ዝምርሓ ናይ ገፀር ትካላት መስተ ማይን ፍሳስን
4. ብቁሸት ንኡስ ኮሚቴ ዝምርሓ ትካላት መስተ ማይን ፍሳስን ገፀር

5 ብዛዕባ ዳግም ምጥያሽ ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን

1. ዝኾነ ይኹን ናይ ከተማን ገፀርን ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ዝጣየሽ እዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ ብዝወፅእ ደንቢ ዝተዘርዘሩ መዐቀኒታትን ብርኪታትን መሰረት ይኸውን
2. ናይ ከተማን ገፀርን ግልጋሎታት መስተ ማይን ፍሳስን ንምምሕዳር ዝጣየሹ ቦርድታትን ኮሚቴታትን ኣጣይሻ እንተወሓደ ሰለስተ ደቂ ኣንስትዮ ብዘሳተፈ መልክዑ ክፍፀም ይግባእ።

6 ዕላማን ፍሉይ መሰላትን

1. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ኣብ ዝወፅእ ደንቢ ዝጣየሽ ውሃቢ ግልጋሎት ኣካል እዞም ዝስዕቡ ዕላማታት ይህልዉዎ።
   ሀ. ነቲ ከባቢ ሕብረተሰብ እኹልን ፅሩይን ማይ ምቕራብ
   ለ. ግልጋሎት ምውጋድ ፍሳስ ርስሓት ምሃብ፣
   ሐ. ብመትከል ወፃኢ ዓርሳኻ ምሽፋንን ምምሕድዳር በጀትን ብማይ ቦርድ ፣ ብኮሚቴን ብንኡስ ኮሚቴን ዝምርሑ

ይህ አዋጅ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የሚገኙ የከተማና የገጠር መጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎቶች ላይ ብቻ ተፈፃሚ ይሆናል።

4 ስለመቋቋም

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስር የሚገኙ የከተማና የገጠር የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎቶች እስተዳደራ ህጋዊ ሰውነት ኖሯቸው በዚህ አዋጅ ከተሰጣቸው ሙሉ መበት፣ ስልጣንና ሃላፊነት ጋር በዚህ አዋጅ መሰረት እንደገና ተቋቁመዋል።በዚህ መሰረተ፦

1. በቦርድ የሚመሩ የከተማ የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎቶች፣
2. በኮሚቴ የሚመሩ የከተማ የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎቶች
3. በቀበሌ የገጠር መጠጥ ውሃና ፍሳሽ ኮሚቴ የሚመሩ የገጠር መጠጥ ውሃና ፍሳሽ ተቋማት
4. በመንደር ንኡስ ኮሚቴ የሚመሩ የገጠር መጠጥ ውሃና ፍሳሽ ተቋሞች

5 የመጠጥ ወሃና ፍሳሽ አገልግሎቶች እንደገና ስለማቋቋም

1. ማንኛውም የከተማና የገጠር መጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎት የሚቋቋመው ይህን አዋጅ ለማስፈፀም በክልሉ ካቢኔ በሚወጣ ደንብ በተዘረዘሩት መስፈርቶችና ደረጃዎች መሰረት ይሆናል፣
2. የከተማና የገጠር መጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎቶችን ለማስተዳደር የሚቋቋሙት ቦርዶችና ኮሚቴዎች አመሰራረት ቢያንስ ሶስት ሴቶችን ባሳተፈ መልኩ መፈፀም ይኖርበታል።

6 ዓላማና ልዩ መብቶች

1. በዚህ አዋጅ መሰረት በሚወጣው ደንብ የሚቋቋም አገልግሎት ሰጪ አካል የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል።
   ሀ. ለአከባቢው ህብረተሰብ በቂና ንፁህ ውሃ ማቅረብ፣
   ለ. ፍሳሽ ቆሻሻ የማስወገድ አገልግሎቶች መስጠት
   ሐ. በወጪ እራስን መቻልና የበጀት ማስተዳደር መርህ በውሃ ቦርድ፣ በኮሚቴና በንኡስ ኮሚቴ የሚመሩ

ኣካላት ምምሕዳር ሒዙ ምንቅስቓስ፣

2. እቲ ግልጋሎት ወሃቢ ኣካል ኣብ ውሽጡ ሜላታት ቀረብ ማይ፣ ግልጋሎት ምእላይ ፍሳስ ርስሓትን ኣብ ናይ ሽቓቕ ጉድጓድ ዝተኣከበ ፍሳስ ርስሓት ናይ ምፅራይን ምውጋድን ሜላ ናይ ምክያድን ምዝርጋሕን ፍሉይ መሰል ይህልዎ።

7 ኣብ ኣጠቓቕማ ማይ ዝግበሩ ገደባት

ኣብ ኣጠቓቕማ ማይ ዝግበሩ ገደባት ብናይ ፌዴራል ኣዋጅ ቁፅሪ 197/1992 መሰረት ዝተደንገገ ተፈፃሚ ይኸውን

8 ግቡእ'ቲ ቤት ፅሕፈት

እቲ ቤት ፅሕፈት ናይ ማይ ስራሕቲን ምውጋድ ፍሳስን ዝሃንፅ ወይ ዝዝርግሕ ናይቲ ከተማ መሪሕ ፕላን ተኸቲሉ እዩ። መሪሕ ፕላን ኣብዘይብለን ከተማታት ድማ ነቲ ከተማ ንምምሕዳር ስልጣን ምስዝተውሃቦ ኣካል ኣብ ዝገብሮ ናይ ሓባር ስምምዕነት ተመስሪቱ ይኸውን

9 ስልጣንን ተግባርን እቲ ቢሮ

ነቲ ቢሮ ብሕጊ ዝተውሃቦ ስልጣንን ተግባርን ዝተሓለወ ኮይኑ እቲ ቢሮ፦

1. እቲ ቤት ፅሕፈት ዝህቦ ግልጋሎት ብመሰረት ሃገራዊን ክልላውን ናይ ማይ ፖሊሲን ሕግን ምኻኑ ይከታተል፣
2. ግልጋሎት እቲ ቤት ፅሕፈት ንምስፍሕፋሕ ምስ ዝኾነ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ኣካላት ሓገዝን ልቓሕን ንምርካብ ዘኽእሉ ኩነታት የመቻቹ፣
3. ንስራሕቲ ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ዝሕግዙ ናይ ዓቕሚ ምዕባይ ስራሕቲ ይሰርሕ፣ ቴክኒካዊ ሓገዝ ይገብር
4. ነዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ኣብ ዝወፅእ ደንቢ ዝተዘርዘሩ መዐቀኒታት ዘማልአ ምኻነን እናረጋገፀ ብቦርድ ዝመሓደሩ ብርኪ ኣብያተ ፅሕፈት ግልጋሎት ማይን ፍሳስን የመሓይሽ፣ ብኮሚቴ ንዝመሓደሩ ድማ ናብ ምምሕዳራዊ ስርዓት ቦርድ ንክሰጋገሩ ይገብር
5. እቲ ቢሮ ብመሰረት ዓንቀፅ 20 እዚ ኣዋጅ ብዝወፅእ ደንቢ ንዝህልዉ ብርክታት ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ዝምጥን ናይ መሃያ ስኬልን መሓውርን ከዳልዉ

አስተዳደሮችን ይዞ መንቀሳቀስ፣

2. አገልግሎት ሰጪው አካል በስሩ የውሃና አቅርቦት ዘዴ፣ የፍሳሽ ማስወገድ አገልግሎት ዘዴና ከሽንት ቤት ጉድጓድ የተሰበሰበን ፍሳሽ ማጣሪያና ማስወገጃ ዘዴ የማካሄድና የመዘርጋት ልዩ መብት ይኖረዋል።

7 በውሃ አጠቃቀም ላይ ስለሚደረጉ ገደቦች

በውሃ አጠቃቀም የሚደረጉ ገደቦች በፌዴራል አዋጅ ቁጥር 197/1992 በተደነገገው መሰረት ተፈፃሚ ይሆናል

8 ስለ ጽህፈት ቤቱ ግዴታ

ጽህፈት ቤቱ የውሃ እና የፍሳሽ ስራዎችን የሚገነባው ወይም የሚዘረጋው መሪ ፕላን ባላቸው የተከማው መሪ ፕላን በመከተል ነው። መሪ ፕላን በሌላቸው ከተሞች ደግሞ ከተማው ለማስተዳደር ስልጣን ከተሰጠው አካል ጋር በሚደረግ የጋራ ስምምነት ይሆናል።

9 የቢሮው ስልጣንና ተግባር

ለቢሮው በሕግ የተሰጠው ስልጣንና ተግባር እንደተጠበቀ ሆኖ ቢሮው፦

1. ጽሕፈት ቤቱ የሚሰጠው አገልግሎት በሀገሪቱና በክልሉ የውሃ ፖሊሲና ሕግ መሰረት መሆኑን ይከታተላል፣
2. የጽ/ቤቱን አገልግሎት ለማስፋፋት ከማንኛውም መንግስታዊና መንግስታዊ ካልሆኑ አካላት እርዳታና ብድር ማግኘት የሚያስችሉትን ሁኔታዎች ያመቻቻል
3. ለመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎት የሚያግዙ የአቅም ግንባታ ስራ ይሰራል፣ የቴክኒክ ድጋፍም ያደረጋል፣
4. ይህንን አዋጅ ለማስፈፀም በሚወጣ ደንብ ላይ የሚዘረዘሩት መስፈርቶች ማሟላታቸውን እያረጋገጠ በቦርድ የሚተዳደሩ የውሃና ፍሳሽ አገልግሎት ጽህፈት ቤቶች ደረጃ ያሻሽላል፣ በኮሚቴ ለሚተዳደሩ ደግሞ ወደ ቦርድ የአስተዳደር ስርዓት እንዲሸጋገሩ ያደርጋል።
5. ቢሮው በዚህ አዋጅ አንቀጽ 20 በሚወጣ ደንብ ለሚኖሩ የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎት ደረጃዎች የሚመጥን የደመወዝ ስኬልና መዋቅር ሊያዘጋጅ ይችላል፣

ይኽእል

6. ኣድለይቲ እዮም ኢሉ ዝኣመነሎም ናይ ኣሰራርሓ ሜላታት ነቲ ቤት ፅሕፈትን ነቲ ቦርድን የቕርብ፣ ተቐባልነት እንተረኺቡ ኣብ ስራሕ ምውዓሎም ይከታተል
7. ዓቕሚ ክንዲ ዝፈቕዶ እኹልን ዘተኣማምንን ቀረብ ፅሩይ ማይ ንክህልዎም ይገብር፣
8. እቲ ቤት ፅሕፈት ዝጥቀመሉ ናይ ፋይናንስ፣ ሓይሊ ሰብ፣ ንብረት ምምሕዳርን ዕዳጋን ማንዋላትን መምርሒታትን ምስ ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ብምትሕብባር የውፅእ።
9. ብኮሚቴ ንዝምርሓ ኣብያተ ፅሕፈት ደረጃኦም ዝሓለዉ ናይ ማይ መገልገሊ መሳርሒታትን መለዋወጢ ኣቑሑትን ዝቐርቡሉ ኩነታት ብምምችቻው ሕፅረት ከየጋጥሞም ይገብር፣

10 ፍልፍል በጀት

1. ብቦርድ ወይ ብኮሚቴ ንዝምርሓ ኣብያተ ፅሕፈት ብናይ ባዕለን ኣታዊ ይመሓደራ፣ ፍልፍል እቶተን ድማ፦
   ሀ. ካብ ክፍሊት ግልጋሎት ዝእከብ፣ ካብ መሸጣ ማይን ግልጋሎት ስራሕቲ ፍሳስን ዝርከብ
   ለ. ካብ ዝተፈላለዩ ፍልፍላት ብዓይነትን ብጥረ ገንዘብን ዝረከብ ሓገዝን ልቓሕን፣
   ሐ. ከከም ኣድላይነቱ ናይቲ ከተማ ምምሕዳር ወይ ናይቲ ከባቢ ቤት ምኽሪ ካብ ዝምድበሉ በጀት
   መ. ሕብረተሰብ ንግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን መስፋሕፍሒ ካብ ዝገበሮ ሓገዝ
   ረ. ካብ ናይቲ ቤት ፅሕፈት ዝተፈላለዩ ኣቑሑት መሸጣ ዝርከብ ኣታዊ እዮም
2. ፍልፍል በጀት ነቑጣታት መስተ ማይን ፍሳስን ገፀር እዞም ዝስዕቡ ይኾኑ፣
   ሀ. ካብ ዝተሸጠ ማይ ዝርከብ ኣታዊ
   ለ. ካብ ዝተፈላለዩ ግልጋሎታት ዝውህለል ክፍሊት
   ሐ. ካብ ዝሸየጥ ንብረት ዝርከብ ኣታዊ
   መ. ካብ ውልቀ ሰባትን ትካላትን ዝርከብ

6. አስፈላጊ ናቸው ብሎ ያመነባቸው የአሰራር ዘዴዎች ለጽህፈት ቤቱና ለቦርዱ ያቀርባል ተቀባይነት ሲያገኙም ስራ ላይ መዋላቸውን ይከታተላል፣
7. አቅም በፈቀደ መጠን በቂና አስተማማኝ ንፁህ የውሃ አቅርቦት እንዲኖራቸው ያደርጋል።
8. ጽሕፈት ቤቱ የሚጠቀምበት የፋይናንስ፣ የሰው ሃይል፣ የንብረት አስተዳደርና የግዢ ማንዋሎችና መመርያዎች ከፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ቢሮ ጋር በመተባበር ያወጣል፣
9. በኮሚቴ ለሚመሩ ፅሕፈት ቤቶች ደረጃቸው የጠበቁ የውሃ መገልገያ መሳሪያዎችና መለዋወጫ እቃዎች የሚቀርቡበት ሁኔታ በማመቻቸት እጥረት እንዳያጋጥማቸው ያደርጋል፣

10 የበጀት ምንጭ

1. በቦርድ ወይምበኮሚቴ የሚመሩ ጽህፈት ቤቶች በራሳቸው ገቢ ይተዳደራሉ፣ የገቢ ምንጫቸውም፦
   ሀ. ከሚሰበሰብ የአገልግሎት ክፍያ ከውሃ ሽያጭና ከፍሳሽ አገልግሎት ስራዎች የሚገኝ
   ለ. ከተለያዩ ምንጮች በአይነትና በጥሬ ገንዘብ የሚገኝ እርዳታና ብድር
   ሐ. እንደየአስፈላጊነቱ በከተማው አስተዳደር ወይም የአከባቢው ምክር ቤት ከሚመድብለት በጀት
   መ. ህብረተሰቡ ለመጠጥ ወሃና ፍሳሽ አገልግሎቱ ማስፋፊያ ከሚያደርገው መዋጮ
   ሠ. ከጽህፈት ቤቱ ልዩ ልዩ ንብረቶች ሽያጭ የሚገኝ ገቢ ናቸው።
2. የገጠር መጠጥ ውሃና ፍሳሽ ተቋሞች የበጀት ምንጮች የሚከተሉት ይሆናሉ፣
   ሀ. ከውሃ ሽያጭ የሚሰበሰብ ገቢ፣
   ለ. ከተለያዩ አገልግሎቶች የሚሰበሰብ ክፍያ፣
   ሐ. ከንብረት ሽያጭ የሚገኝ ገቢ፣
   መ. ከግለሰቦችና ከድርጅቶች የሚገኝ ስጦታ

ውህብቶ

ረ. ካብ ተጠቀምቲ ማይ ዝዋፃእ

ሰ. ከከምኣድላይነቱ ካብቲ ወረዳ ወይ ጣብያ ቤት ምኽሪ ዝምደብ በጀት

11 ብዛዕባ ኣጠቓቕማ ኣታዊ ፣ ስርዓት ምምሕዳር ገንዘብን መዛግብቲ ሒሳብን

1. ብቦርድ ወይ ብኮሚቴ ንዝምርሓ እቲ ቤት ፅሕፈት ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 10 ዝእከቦ ኣታዊ በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 6 ንዝተዘርዘሩ ዕላማታት መፈፀሚ ጥራሕ ናይ ምውዓል ግቡእ ኣለዎ
2. ብቦርድ ወይ ብኮሚቴ ዝምርሓ ኣብያተ ፅሕፈት እቲ ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ብዘዳለዉዎ መምርሒ ዕደጋን ፋይናንስን መሰረት ስራሕተን ይውግና፣
3. ብቦርድ ወይ ብኮሚቴ ዝምርሓ ኣብያተ ፅሕፈት ናይ ባዕለን ናይ ውሽጢ ኦዲት ስርዓት ይዝርግሓ።
4. ንኡስ ኮሚቴ ማይን ፍሳስን ትክክለኛን ዝተማልአን መዛግብቲ ሒሳብ ይሕዝ
5. ኣመሓድራ ገንዘብ እዚ ንኡስ ኮሚቴ እቲ ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ መሰረት ይፍፀም፣
6. ናይ ገፀር ጣቢያ ኮሚቴ ሒሳብ ናይ ቁሸት ንኡስ ኮሚቴ መስተ ማይን ፍሳስን፣ ኮሚቴ ስራሕ ፈፃሚ ወረዳን ቤት ፅሕፈት ማይ ማዕድንን ኢነርጅን ወረዳን ብዝስይምዎ ዘፃሪ ኣካል ኣብ ዝኾነ እዋን ይምርመር

12 በጀት ዓመት

ናይቲ ቤት ፅሕፈት በጀት ዓመት ካብ ሓምለ 1 ጀሚሩ ክሳብ እቲ ዝቕፅል ዓመት 30 ሰነ ኣብዘሎ ጊዜ ውሽጢ ይውዳእ።

13 ክፍሊት ግልጋሎት ምሕታት፣ ምውሳንን ምምሕያሽን

1. እቲ ቤት ፅሕፈት ንዝህቦ ግልጋሎት ቀረብ ማይን፣ ምእላይ ፍሳስን ካልኦት ምስ እዙይ ዝተዛመዱ ግልጋሎታት ክፍሊት ይሓትት፣
2. እቲ ቦርድ ወይ ኮሚቴ እቲ ቤት ፅሕፈት ንዝህቦም ሞያዊ ግልጋሎታት ዘኽፍለሉ ናይ ግልጋሎት ዋጋ ብቢሮን በቲ ቤት ፅሕፈትን ተፀኒዑ እንትቀርበሉ ከመሓይሽ ይኽእል። ናይ መስተ ማይ ታሪፍ ብዝምልከት ድማ

ሠ. ከውሃ ተጠቃሚዎች የሚሰበሰብ መዋጮ

ረ. እንደየአስፈላጊነቱ ከወረዳው ወይም ቀበሌ ምክር ቤት የሚመደብ በጀት።

11 ስለ ገቢ አጠቃቀም፣ የገንዘብ አስተዳደር ስርዓት እና የሂሳብ መዛግብት

1. በቦርድ ወይም በኮሚቴ ለሚመሩ ጽህፈት ቤቱ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 10 መሰረት የሚሰበሰበውን ገቢ በዚህ አዋጅ አንቀፅ 6 ለተዘረዘሩት አላማዎች ማስፈፀሚያ፣ ብቻ የማዋል ግዴታ አለበት፣
2. በቦርድ ወይም በኮሚቴ የሚመሩ ጽህፈት ቤቶች ቢሮው ከፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ቢሮ ጋር በሚያዘጋጇቸው የፋይናንስና የግዢ መመሪያዎች መሰረት ስራቸውን ያከናውናሉ፣
3. በቦርድ ወይም በኮሚቴ የሚመሩ ፅሕፈት ቤቶች የራሳቸው የውስጥ ኦዲት ስርዓት ይዘረጋሉ
4. የውሃና ፍሳሽ ንኡስ ኮሚቴ ትክክለኛ እና የተሟላ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል፣
5. የንኡስ ኮሚቴው የገንዘብ አስተዳደር ቢሮው በሚያወጣው መመሪያ መሰረት ይፈፀማል፣
6. የገጠር ቀበሌ ኮሚቴው ሂሳብ የመንደር መጠጥ ውሃና ፍሳሽ ንኡስ ኮሚቴ፣ የወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴና በወረዳው የውሃ ማዕድንና ኢነርጂ ጽህፈት ቤት በሚሰይሙት ኦጣሪ አካል በማናቸውም ጊዜ ይመረመራል፤

12 የበጀት ዓመት

የጽ/ቤቱ የበጀት ዓመት ከሐምሌ 1 ተጀምሮ በሚቀጥለው ዓመት ሰኔ 30 ባለው ጊዜ ውስጥ ይፈፀማል።

13 የአገልግሎት ክፍያ መጠየቅ፣ መወሰንና ማሻሻል

1. የጽ/ቤቱ ውሃ የማቅረብ፣ ፍሳሽ የማስወገድ እና ከዚሁ ጋር በተያያዙ ሌሎች አገልግሎቶች የሚሰጠው በክፍያ ይሆናል፣
2. ቦርዱ ወይም ኮሚቴው ጽህፈት ቤቱ ለሚሰጣቸው የሞያ አገልግሎቶች የሚያስከፍለውን የአገልግሎት ክፍያ በቢሮውና በጽሕፈት ቤቱ ተጠንቶ ሲቀርብለት እንዲሻሻል ሊያደርግ ይችላል።

ናብ ከባቢኡ ዝርከብ ቤት ምኽሪ ኣቕሪቡ የወስን።

14 ምምሕዳር ንብረት ዝምልከት

ሕድሕድ ብቦርድ ወይ ብኮሚቴ ዝምርሑ ኣብያተ ፅሕፈት ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ገፀር ንቀረብ ማይ ተባሂሎም ዝተሰርሑ ህንፀታት፣ በብቦትኡ ዝተተኸሉ መዋህለሊ ማይ ፣ ዝተዘርገሐ መመሓላለፊ መሳርሒታትን ካልኦት ተመሳሰልቲ መገልገሊ መሳርሒታትን ተረኪቡ ብዓልዋና እቲ ንብረት ብምኳን ብስርዓት ናይ ምጥቃም ምምሕዳር፣ ድሕንነቶም ናይ ምሕላው ሓላፍነት ኣለዎ።

15 ብዛዕባ ቁፃርን ምምሕዳርን ሓይሊ ሰብ

1. ብቦርድ ዝመሓደራ ግልጋሎታት መስተ ማይን ፍሳስን ምምሕዳር ሓይሊ ሰበን ብመሰረት ዝተመሓየሸ ጉዳይ መስርሕን ሰራሕተኛን ኣዋጅ ቁፅሪ 377/96 ይኸውን
2. ብኮሚቴ ዝመሓደሩ ግልጋሎታት መስተ ማይን ፍሳስን ምምሕዳር ሓይሊ ሰብ ብመሰረት እቲ ቢሮ ዘውፅኦ መምርሒ ምምሕዳር ሰራሕተኛታት ይኸውን

16 መሰል ምልቃቕ መሬትን ንብረትን

እቲ ቤት ፅሕፈት ዕላማታቱ ንምትግባር ዘድልዮ ዝኾነ ይኹን ዘይንቀሳቐስ መሬትን ንብረትን ምስ ዝምልከቶ ኣካል ብምኳን ብመሰረት ኣግባብ ዘለዎ ሕጊ ግቡእ ካሕሳ ብምኽፋል ንምልቃቕ ይኹን ንምሓዝ ይኽእል።

17 ኣብ ልዕሊ ትሕዝቶ ካልእ ሰብ ስራሕቲ ልምዓት ማይ ምክያድ

1. ብመሰረት ኣግባብ ዘለዎ ሕጊ ብዓል ዋና እቲ ንብረት ወይም ብዓል ትሕዝቶ ሊዝ ብምሕታትን ግቡእ ካሕሳ ብምኽፋልን ምስቲ በዓል ዋና ወይም ተሓዚ ሊዝ ብዝግበር ስምምዕነት መሰረት እቲ ቤት ፅሕፈት መስመራት ማይን ፍሳስን ንምዝርጋሕን ንምምሕልላፍን ብውልቀ ንብረት ወይ ትሕዝቶ ንምጥቃም ይኽእል።
2. ኮይኑ ግን እቲ ብዓል ትሕዝቶ፣ በዓል ንብረት ወይ ብዓል ትሕዝቶ ሊዝ ብዘይ ፍቓድ እቲ ቤት ፅሕፈት ዝተዘርግሑ መስመራት ንምልዓል ኣይኽእልን፣
3. ዝተዘርግሑ መስመራት ማይ ብሊዝ ኣብ

የመጠጥ ውሃ ታሪፍ በሚመለከት ደግሞ በአከባቢው ወደሚገኘው ምክር ቤት አቅርቦ ያስወስናል።

14 ስለንብረት አስተዳደር

እያንዳንዱ በቦርድ ወይም በኮሚቴ የሚመሩ የከተማ መጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎት ወይም የገጠር መጠጥ ውሃና ፍሳሽ ተቋም ለውሃ አቅርቦት የተሰሩ ግንባታዎችን በየስፍራው የተተከሉ የውሃ ማጠራቀሚያ እና ማስተላለፊያ መሳሪያዎችን እና ሌሎች መሰል መገልገያዎችን ተረክቦ የንብረት ባለቤት በመሆን በአግባቡ የመጠቀም፣ የማስተዳደርና፣ ድህንነታቸውን የመጠበቅ ኃላፊነት አለበት።

15 ስለሰው ሃይል አስታደርና አቀጣጠር

1. በቦርዱ የሚተዳደሩ የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎቶች የሰው ሃይል አስተዳደር በተሻሻለው የአሰሪና ሰራተኛ ጉዳይ አዋጅ ቁጥር 377/96 ዓ/ም መሰረት ይሆናል።
2. በኮሚቴው የሚተዳደሩ የመጠጥ ወሃና ፍሳሽ አገልግሎቶች የሰው ኃይል አስተዳደር ቢሮው በሚያወጣው የሰራተኛ አስተዳደር መመርያ ይሆናል።

16 መሬትና ንብረት የማስለቀቅ መብት

ጽህፈት ቤቱ ዓላማዎቹን ተግባራዊ ለማድረግ የሚያስፈልገው ማንኛውም የማይንቀሳቀስ መሬትና ንብረት ከሚመለከተው አካል ጋር በመሆን አግባብ ባለው ሕግ መሰረት ተገቢውን ካሳ ከፍሎ ለማስለቀቅና ለመያዝ ይችላል።

17 በሌላ ሰው ይዞታ ላይ የወሃ ልማት ስራዎችን ማካሄድ

1. አግባብ ባለው ሕግ መሰረት የንብረት ባለቤት ወይም በሊዝ ያገኘን በመጠየቅ እና ተገቢውን ካሳ በመክፈል ከባለቤቱ ወይም ከሊዝ ያገኙ ጋር በሚደረገው ስምምነት መሰረት ጽ/ቤቱ የውሃና ፍሳሽ መስመሮችን ለመዘርጋት እና ለማስተላለፍ በግል የንብረት ወይም ይዞታ ለመጠቀም ይችላል፣
2. ሆኖም ባለንብረቱ፣ ወይም ባለይዞታው ወይም የሊዝ ባለይዞታው ያለ ጽሕፈት ቤቱ ፈቃድ የተዘረጉ መስመሮችን ለማንሳት አይችልም፣
3. የተዘረጉ የውሃ መስመሮች በሊዝ በያዘው

ዝሓዞ ወይ ኣብ ልዕሊ ዝጥቀመሉ ንብረት ከምዝሓለፈ ንክፈልጦ ዝተገበረ ብዓል ሊዝ ወይ ካልእ ሕጋዊ ተጠቃሚ እቲ ንብረት ንከይበላሸው ፃዕሪ ክገብር ኣለዎ፣ ብዝኾነ ምኽንያት እንትበላሸው ድማ ንዝምልከቶ ኣካል ከይደንጎየ ክፍልጥ ኣለዎ፣

4. ዝኾነ ይኹን ብዓል ንብረት ወይ ተሓዚ ሊዝ እቲ ቤት ፅሕፈት መስመራት ንምዝርጋሕ፣ ንምጥቃም ንምቁፅፃርን ንምክንኻን ወይ ንምዕራይ ዝገብሮም ስራሕቲ ከዐንቅፍ የብሉን

18 መስመር ማይ ኣብ መንገዲ ናይ ምዝርጋሕ መሰል

1. እቲ ቤት ፅሕፈት ካብዚ ንታሕቲ ዝተዘርዘሩ ኩነታት ብምምላእ ኣብ ልዕሊ ዋና ጎደናታትን መንገድን መስመራት ማይ ናይ ምዝርጋሕ፣ ምሕዳስ ወይም ምትካእን ንዚ ስራሕ እንተድሊ ንዝምልከቶ ኣካል ኣፍሊጡ መንገዲ ናይ ምቁራፅ ወይ ምኹዓት መሰል በዚ ኣዋጅ ተዋሂብዎ ኣሎ።

   ሀ. ህፁፅ ኩነታት እንተዘየጋጢሙ ስርሑ ቅድሚ ምጅማሩ ቅድሚ ሓደ ወርሒ ናይ ፅሑፍ መጠንቀቕታ ብምሃብ ካብ ዝምልከቶም ኣካላት መንግስቲ ወይ ብዓል ዋና እቲ መንገዲ ፍቓድ ክረክብ ኣለዎ። ኮይኑ ግና ኣብ ውሽጢ ዝተወሰነ እዋን ካብ ዝምልከቶም ኣካላት መንግስቲ ወይ ብዓል ዋና እቲ መንግዲ መልሲ እንተዘይተዋሂቡዎ ከምዝተሰማምዑ ተቖፂሩ ስርሑ ክቕፅል ይኽእል፣

   ለ. ንመፀገኒ እቲ መንገዲን ጎዳናታትን ዝግበር ዝኾነ ወፃኢ ብምውፃእ እቲ መንገዲ ከም ዝነበሮ ናይ ምዕጋን ወይ ድማ ክፅገን ናይ ምግባር ግቡእ ኣለዎ።

19 ምኽልካል

1. ዝኾነ ይኹን ሰብ እቲ ቤት ፀሕፈት ንውልቀ ዝዘርገሓሉ መስመር ማይ ወይ ፍሳስ ብኽፍሊት ይኹን ብዘይ ኽፍሊት ካሊእ ሰብ መስመር ክቕፅለሉን ክግልገለሉን ከምኡ'ውን እቲ ናይ ማይ መስመር ካብ ዝተዘርገሐሉ ከባቢ ምዝዋር ኣይኽእልን፣

2. ዝኾነ ይኹን ሰብ ኣብ ልዕሊ ኣቐዲሞም ዝተዘርግሑ መስመራት ማይን ፍሳስን

ወይም በሚጠቀምበት ንብረት ላይ ማለፉን እንዲያውቅ የተደረገ የሊዝ ያዠ ወይም ሌላ ሕጋዊ ተጠቃሚ ንብረቱ እንዳይበላሽ አስፈላጊውን ሁሉ ማደረግ አለበት በሆነ ምክንያት ሊበላሽም ለሚመለከተው አካል ሳይዘገይ ማሳወቅ አለበት።

4. ማንኛውም ባለንብረት ወይም በሊዝ ያዥ ጽህፈት ቤቱ መስመሮችን ለመዘርጋት ለመጠቀም ለመቆጣጠር ለመንከባከብ ወይም ለመጠገን የሚያደርገውን ስራ ማደናቀፍ የለበትም።

18 በመንገዶች ላይ የውሃ መስመር የመዘርጋት መብት

1. ጽ/ቤቱ ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ሁኔታዎች በማሟላት በአውራ ጎዳናዎችና መንገዶች ላይ የውሃ መስመሮች የመዘርጋት የማደስ ወይም የመተካት እና ለዚሁም ስራ ሲፈልግ ለሚመለከተው አካል በማሳወቅ መንገዶችን የመቁረጥ ወይም የመቆፈር መብት በዚህ አዋጅ ተሰጥቶታል።

   ሀ. አስቸኳይ ሁኔታ ካላጋጠመ በስተቀር ስራውን ከመጀመሩ ከአንድ ወር በፊት የጽህፈት ማስታወቂያ በመስጠት ከሚመለከታቸው የመንግስት አካላት ወይም ከመንገዱ ባለቤት ፈቃድ ማግኘት አለበት። ይሁንና በተወሰነው ጊዜ ውስጥ ከሚመለከታቸው የመንግስት አካላት ወይም ከመንገዱ ባለቤት ምላሽ ካልተሰጠ እንደተስማማ ተቆጥሮ ስራውን መቀጠል ይችላል፣

   ለ. መንገዶቹንና ጎዳናዎቹን ለመጠገን የሚደረገውን ማንኛውም ወጪ በማውጣት መንገዱን በነበረበት የማድረግ ግዴታ አለበት።

19 ክልከላ

1. ማንም ሰው ጽህፈት ቤቱ ለራሱ የዘረጋለትን የውሃ ወይም የፍሳሽ መስመር በክፍያም ሆነ ያለ ክፍያ ሌላ ሰው መስመር እንዲቀጥልበት እና እንዲገለገልበት እንዲሁም የውሃውን መስመር ከተዘረጋበት ስፍራ ማዛወር አይችልም፤

2. ማንም ሰው አስቀድሞ በተዘረጉ የውሃ መስመሮች እና ወይም የፍሳሽ መስመሮች

ብዝተዘርግሑሉ የማነ ፀጋም ክሳብ ሓደ ሜትሮ ኣብ ዘሎ ርሕቐት ዝርከብ ነፃ ቦታ ካብ ዝምልከቶ ኣካል ናይ ሕጋዊነት መረጋገፂ ከየቕረበን ነቲ ቤት ፅሕፈት ከየፍለጠን ዝኾነ ዓይነት ናይ ህንፀት ስራሕ ምክያድ ኣይኽእልን

3. ዝኾነ ይኹን ናይ ማይ ቆፃሪ ዝተገጠመሉ ናይቲ ቤት ፅሕፈት ዓሚል ናብ ማይ ቆፃሪ ቅድሚ ምብፅሑ ካብ መስመር ጠሊፉ ንባዕሉ ይኹን ንኻልእ መስመር ዘርጊሑ ማይ ምጥቃም ወይ ኣሕሊፉ ምሃብ ኣይኽእልን።

ክፍሊ ክልተ
ብቦርድ ዝምርሓ ግልጋሎታት መስተ ማይን ፍሳስን

20 ብርክታት ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ከተማ

1. ኣብ ውሽጢ እዚ ክልል ዝርከባ ግልጋሎታት መስተ ማይን ፍሳስን ከተማ ብዝተፈላለየ ብርክታት ይምቀላ፣ ዝርዝሩ ብደንቢ ይውሰን፣
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተገለፃ ብርክታት ዝለዓለን ዝተሓተን ብርኪ ዕብየት ዘለዎን ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ዝውክል ይኸውን።
3. ናይ ከተማታት ግልጋሎታት መስተ ማይን ፍሳስን ብርክታት ንምውሳን ዘኽእል ዝርዝር መዐቀኒታት ነዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ኣብ ዝወፅእ ደንቢ ይውሰን።
4. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ብዝወፅእ ደንቢ መሰረት ዝውሰኑ መዐቀኒታት መበገሲ ገይሩ ብርክታት ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን በብእዋኑ ከመሓይሽ ይኽእል
5. እቲ ቢሮ ዝተቀመጡ መመዘኒታት ምምላእን እናረአየ ናይ ገፀር ጣብያ መስተ ማይን ፍሳስን ናብ ዝለዓለ ብርኪ ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ከዕብየን ይኽእል።
6. እቲ ቢሮ ንሕድሕድ ብርኪ ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ዝምጥን ናይ መሓውር መበገሲ ሓሳብ ንዝምልከቶ ቦርድ ክቅርብ

ላይ በተዘረጉበት አካባቢና ግራና ቀኝ እስከ አንድ ሜትር ርቀት ባለው ባዶ ቦታ ላይ ከሚመለከተው አካል የህጋዊነት ማረጋገጫ ሳያቀርብና ጽህፈት ቤቱን ሳያሳውቅ ማንኛውም የግንባታ ስራ ማካሄድ አይችልም

3. ማንኛውም የውሃ ቆጣሪ ውስጥ የገባለት የፅህፈት ቤቱ ደንበኛ የውሃ ቆጣሪው ውስጥ ከመድረሱ በፊት ከመስመሩ ጠልፎ ለራሱም ሆነ ለሌላው መስመር ዘርግቶ ውሃ መጠቀም ወይም አሳልፎ መስጠት አይችልም

ክፍል ሁለት
በቦርድ ስለሚመሩ የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎቶች

20 ስለከተማ የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎት ደረጃዎች

1. በዚህ ክልል ውስጥ የሚገኙ የከተማ የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎት በተለያየ ደረጃ ይከፈላል። ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል፣
2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 የተገለፁ ደረጃዎች ከፍተኛና ዝቅተኛ የእድገት ደረጃ ያላቸው የውሃና ፍሳሽ አገልግሎቶች የሚወክል ይሆናል።
3. የከተሞችን የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎት ደረጃዎች ለመወሰን የሚያስችል ዝርዝር መስፈርት ይህንን አዋጅ ለማስፈፀም በሚወጣ ደንብ ይወሰናል።
4. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀፅ 3 መሰረት በሚወጣ ደንብ የሚወሰኑ መስፈርቶችን መነሻ በማድረግ የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎቶችን ደረጃ በየጊዜው ሊያሻሻል ይችላል።
5. ቢሮው የተቀመጡት መስፈርቶች ማሟላታቸው እያየ የገጠር መጠጥ ውሃና ፍሳሽ ጣቢያዎችን ወደ ከፍተኛ የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎቶች ደረጃ ሊያሳድግ ይችላል
6. ቢሮው በእያንዳንዱ የመጠጥ ውሃና ፍሳሽን ደረጃ የሚመጥን መዋቅር የመነሻ ሃስብ ለሚመለከተው ቦርድ ማቅረብ ይችላል።

www.abyssinialaw.com

ይኽእል።

21 ኣወዳድባን ተፀዋዕነትን

1. ግልጋሎታት መስተ ማይን ፍሳስን ከተማ ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዝተውሃበን ስልጣንን ተግባርን ኣብ ስራሕ ንምውዓል ዝስዕብ ኣወዳድባ ይህልወን
   ሀ. ስራሕ ኣመራርሓ ቦርድ
   ለ. ቤት ፅሕፈት
   ሐ. ስራሕ መካየዲ
   መ. ነቲ ስራሕ ዘድልዩ ካልኦት ሰራሕተኛታት ይህልዉወን።
2. ቤት ፅሕፈት ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ከተማ ተፀዋዕነቱ ንቦርድ ይኸውን

22 ምጥያሽን ተፀዋዕነትን ቦርድ

1. ቦርድ ዝጣየሽ ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 20 ብዝወፅእ ደንቢ ኣብ ዝተገለፁ ብርኪታት፣ ዝተመልከቱ ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ይኸውን
2. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝጣየሽ ናይ ስራሕ ኣመራርሓ ቦርድ በዝሒ ኣባላት ብመሰረት ዓንቀፅ 5 ንኡስ ዓንቀፅ 2 ኮይኑ ዝርዝሩ ነዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ኣብ ዝወፅእ ደንቢ ይውሰን፣
3. እቲ ቦርድ ተፀዋዕነቱ ንከባቢኡ ዝርከብ ኮሚቴ ስራሕ ፈፃሚ ይኸውን
4. ኣብ ሕድሕድ ወረዳ ዝርከብ ኮሚቴ ስራሕ ፈፃሚ ብመሰረት'ዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ብዝወፅኦ ደንቢ መሰረት ገይሩ ነቲ ቦርድ የጣይሽ።

23 ስልጣንን ተግባርን እቲ ቦርድ

እቲ ቦርድ እዞም ዝስዕቡ ስልጣን ተግባርን ይህልዉዎ

1. ነቲ ቤት ፅሕፈት ይውድብ፣ ብላዕለዋይነት ይመርሕ
2. ናይቲ ቤት ፅሕፈት ናይ ሓጺር፣ ማእኸላይን ነዊሕን እዋን ትልሚ ስራሕን መፈፀሚ በጀትን መርሚሩ የፅድቕ፣ ንተግባራዊ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል፣ ይቆፃፀርን፣ ስራሕቲ በብእዋኑ ይግምግም፣
3. ንሓደስቲ ህንፀት ስራሕቲ ዘድሊ መዋእለ ንዋይ በጀት ዝምልከት እቲ ቦርድ መርሚሩ የፅድቕ፣ ብመሰረት መምርሒ ፋይናንስ ንኣፈፃፅምኡ ይከታተልን ይቆፃፀርን፣

21 አደረጃጀትና ተጠሪነት

1. የከተማ መጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎቶች በዚህ አዋጅ የተሰጣቸውን ስልጣንና ተግባር ስራ ላይ ለማዋል የሚከተለው አደረጃጀት ይኖራቸዋል።
   ሀ. የስራ አመራር ቦርድ
   ለ. ፅሕፈት ቤት
   ሐ. ስራ አስኪያጅ
   መ. ለስራው የሚያስፈልጉ ሌሎች ሰራተኞች ይኖራቸዋል።
2. የከተማ መጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎት ፅ/ቤት ተጠሪነቱ ለቦርዱ ይሆናል

22 ቦርድ ስለማቋቋምና ተጠሪነት

1. ቦርዱ የሚቋቋመው በዚህ አዋጅ አንቀጽ 20 በሚወጣው ደንብ የተመለከቱት ደረጃዎች ባላቸው የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎቶች ይሆናል።
2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 መሰረት የሚቋቋመው የስራ አመራር ቦርድ ኣባላት ብዛት በአንቀፅ 5 ንኡስ አንቀፅ 2 መሰረተ ሆኖ ዝርዝሩ ይህን አዋጅ ለማስፈፀም በሚወጣ ደነብ ይወሰናል፣
3. የቦርዱ ተጠሪነት በአከባቢው ለሚገኘው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ይሆናል።
4. በያንዳንዱ ወረዳ የሚገኝ የስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ በዚህ ዓንቀፀ ንኡስ አንቀፅ 2 መሰረት አድርጎ በሚወጣ ደንብ መሰረት ቦርዱን ያቋቁማል።

23 የቦርዱ ስልጣንና ተግባር

ቦርዱ የሚከተሉትን ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል።

1. የጽህፈት ቤቱን ያደራጃል በበላይነት ይመራል
2. የጽህፈት ቤቱን የአጭር፣ የመካከለኛና የረጅም ጊዜ የስራ እቅድና ማስፈፀሚያ በጀት ረቂቅ መርምሮ ያፀድቃል ተግባራዊ ኣፈፃፀም ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል ስራውንም በየጊዜው ይገመግማል፣
3. ለአዳዲስ የግንባታ ስራዎች የሚያስፈልገውን የኢንቨስትመንት በጀት በተመለከተ ቦርዱ መርምሮ ያፀድቃል፣ አፈፃፀሙን ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣

4. ንተጠቃሚ ሕብረተሰብ እናዘራረበ ዝሓሸን ቅልጡፍን ሜላ ኣሰራርሓ ቐሪፁ በቲ ቤት ፅሕፈት ተግባራዊ ንክኸውን ይገብር
5. ብቑዕን ኽእለት ዘለዎን ሓላፊ ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ኣወዳዲሩ ይምድብ፣
6. ናይቲ ቤት ፅሕፈት መሓውርን መሃያን ተፀኒዑ እንትቐርበሉ የፅድቕ
7. ነቲ ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ዕብየትን ጥንካረን ዝሕግዙ ካብ ዝተፈላለዩ ኣካላት ናይ ገንዘብ ንዋትን ፍልፍል የተኣላልሽ፣
8. ዝተፈላለዩ ናይ ሰራሕተኛታት ናይ ኣበልን ጥቕማ ጥቕምን ሕቶታት እናመርመረ ውሳነ ይህብ፣
9. በቲ ቤት ፅሕፈትን ቢሮን ተፀኒዑ ዝቐረበሉ ክፍሊት ሞያዊ ግልጋሎት ይውስን። ታሪፍ መስተ ማይ ዝምልከት ድማ ኣፅኒዑ ናብ ከባቢኡ ዘሎ ቤት ምኽሪ ኣቕሪቡ የወስን፣ ንተግባራዊነቱ'ውን ይከታተል፣
10. ምንቅስቓስ ስራሕቱ ዝምለከት ተፀዋዒ ናብ ዝኾነሉ ኣካል በቢሰለስተ ወርሑ ፀብፃብ የቕርብ። ናብቲ ቢሮ ድማ በቢሽዱሽተ ወርሒ ፀብፃብ የቕርብ።
11. ናይቲ ቤት ፅሕፈት ኣተሓሕዛ ሒሳብን ንብረትን ኣድላይ ኮይኑ ኣብ ዝርከበሉ እዋን ብናይ ደገ ኦዲተራት ንክምርመር ይገብር። ንዝቐረበሉ ናይ ኦዲት ሪፖርት'ውን ውሳነ የመሓላልፍ።
12. ቤት ፅሕፈት ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ከተማ ካብ ታሪፍ፣ ሓገዝ፣ ልቓሕን ካልኦት ኣታዊታትን ዝእክቦ ገንዘብ ንመስፋሕፍሒ መስተ ማይን ፍሳስን ጥራሕ ይውዕል ምህላዉ ይቆፃፀር።

24 ኣኼባ እቲ ቦርድ

1. እቲ ቦርድ ንቕድሚት ኣብ ዝወፅእ ናይቲ ቦርድ መመሓዳደሪ ደንቢ ዝውሰን ስሩዕ ኣኼባ ይህልዎ፣ ናይቲ ቦርድ ናይ ኣኼባ ጊዜ እንትነውሐ ካብ ሰለስተ ወርሒ ክበልፅ የብሉን፤ ኮይኑ ግና ከከም ኣድላይነቱ ህፁፅ ኣኼባ ክገብር ይኽእል፤
2. ካብ ኣባላት ቦርድ ክልተ ሲሶ ዝኣኽሉ ኣብቲ

4. ተጠቃሚውን ሕብረተሰብ በማወያየት የተሻለ እና ቀልጣፋ አሰራር ቀርጾ በጽህፈት ቤቱ ተግባራዊ እንዲሆን ያደርጋል፣
5. ብቃትና ችሎታ ያለው የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎት ሃላፊ አወዳድሮ ይመድባል፣
6. የጽህፈት ቤቱ መዋቅርና ደመወዝ ተጠንቶ ሲቀርብለት ያፀድቃል፣
7. ለመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎቱ ጥንካሬና እድገት የሚያግዙ የተለያዩ የገንዘብና የቁሳቁስ ምንጮች ያፈላልጋል፣
8. የሰራተኞቹ ልዩ ልዩ የአበልና ጥቅማ ጥቅም ጥያቄዎችን እየመረመረ ውሳኔ ይሰጣል
9. በፅህፈት ቤቱና በቢሮው ተጠንቶ የሚቀርብለትን የሞያ አገለግሎት ክፍያ ይወስናል። የመጠጥ ውሃ ታሪፍ በሚመለከት ደግሞ አጥንቶ ለአከባቢው ምክር ቤት በማቅረብ ያስወስናል፣ ለተግባራዊነቱም ይከታተላል፣
10. የስራ እንቅስቃሴውን በሚመለከት ተጠሪ ለሆነለት አካል በየሶስት ወሩ ሪፖርት ያቀረባል። ለቢሮው ደግሞ በየስድስት ወሩ ሪፖርት ያቀርባል።
11. የጽህፈት ቤቱ የሒሳብና ንብረት አያያዝ አስፈላጊ ሲሆን በውጭ ኦዲተሮች እንዲመረመር ያደርጋል። ለቀረበለት የኦዲት ሪፖርት ውሳኔ ያስተላልፋል።
12. የከተማ የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎት ከታሪፍ፣ ከእርድታ፣ ከብድርና ሌሎች ገቢዎች የሚሰበሰበውን ገንዘብ ለመጠጥ ውሃና ፍሳሽ ማስፋፊያ ብቻ እየዋለ መሆኑን ይቆጣጠራል።

24 የቦርድ ስብሰባ

1. ቦርዱ ወደፊት በሚወጣ የቦርዱ መተደዳሪያ ደንብ የሚወሰን መደበኛ የስብሰባ ጊዜ ይኖረዋል፣ የቦርዱ የስብሰባ ጊዜ ቢበዛ ከሶስት ወር መብለጥ የለበትም፣ ሆኖም እንደ አስፈላጊነቱ አስቸኳይ ስብሰባ ማድረግ ይችላል፣
2. ከቦርዱ አባላት ሁለት ሶስተኛ የሚሆኑት

www.abyssinialaw.com

ኣኼባ እንትርከቡ ናይቲ ኣኼባ ምልኣተ ጉባኤ ይኸውን

3. ናይ ቦርድ ውሳነ ኣብቲ ኣኼባ ብዝተረኸቡ ኣባላት ኣብዝሓ ድምፂ ይሓልፍ ኮይኑ ግና ናይቶም ኣባላት ድምፂ ኣብ ማዕረ እንተተመቒሉ እቲ ኣካቢ ዝደገፎ ሓሳብ ናይቲ ቦርድ ውሳነ ኮይኑ ይሓልፍ
4. ናይቲ ኣኼባ ኣጀንዳ ኣቐዲሙ ንኣባላት ቦርድ ክበፅሖም ይግበር፣
5. ናይዚ ዓንቀፅ ድንጋገታት ዝተሓለዉ ኮይኖም እቲ ቦርድ ናይ ኣኼባ ስነ ስርዓት መመሓደሪ ደንቢ ከውፅእ ይኽእል።

25 ተሓታትነት ኣባላት ቦርድ

ኣባላት ቦርድ ብሓባርን ብውልቀን ንዝወሰንዎም ዋኒናት ወይ ንዝፈፀምዎም ስራሕቲ ናይ ሓባርን ውልቀን ተሓታትነት ኣለዎም።

26 ቤት ፅሕፈት ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ከተማ

ሕድሕድ ናይ ከተማ ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዕለታዊ ስራሕቱ ዘካይደሉ ናይ ባዕሉ ቤት ፅሕፈት ይህልዎ።

27 ስልጣንን ተግባርን ቤት ፅሕፈት ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን

እቲ ቤት ፅሕፈት ካብዚ ንታሕቲ ዝተመልከቱ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ።

1. ንዝተጣየሸሉ ናይ ከተማ ነባራይ ህዝቢ ዕርየቱ ዝሓለወ እኹል መጠን ማይ የቕርብ፣
2. ኣግባብ ምስለዘዎም ኣካላት ብምውዳድ ዓቕሙ ክንዲዝፈቕደ ስርዓት ምእላይ ፍሳስ ይዝርግሕ ግልጋሎት ይህብ፣
3. ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ንዝሓቱ ውልቀ ተገልገልቲ ኣካላት ክከም ሕቶኦም ቅደም ሰዓብ መስመራት መስተ ማይን ፍሳስን የእቱ፣ ኣንትበላሸው ድማ ይፅግን
4. ብመሰረት ኣብ ስራሕ ዝወዓለ ታሪፍ ካብ ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ከምኡ'ውን ካብ ካልኦት ፍልፍላት ዝርከብ ዝተፈላለየ እቶት ብዝግባእ ይእከብ፤
5. እቲ ቤት ፅሕፈት ብመሰረት ዝተዘርግሓሉ ስርዓት ፋይናንስን ንብረትን ብግቡእ ከምዝተትሓዘን ንዝተተለመሉ ዕላማ ከም

በስብሰባው ላይ ከተገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል፣

3. የቦርድ ውሳኔ በስብሰባው ላይ በተገኙ አባላት የድምጽ ብልጫ ያልፋል። ይሁን እንጂ የአባላቱ ድምጽ እኩል ከተከፈለ በሰብሳቢው የተደገፈው ሃሳብ የቦርዱ ውሳኔ ሆኖ ያልፋል።
4. የቦርዱ የስብሰባ አጀንዳ አስቀድሞ ለቦርድ አባላት እንዲደርስ ይደረጋል፣
5. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ቦርዱ በስብሰባው ስነ ስርዓት ላይ የመተዳደሪያ ደንብ ማውጣት ይችላል።

25 የቦርድ አባላት ተጠያቂነት

የቦርድ አበላት በጋራና በግል ለወሰኑዋቸው ጉዳዮች ወይም ለፈጸሙዋቸው ስራዎች የጋራና የግል ተጠያቂነት አለባቸው።

26 የከተማ መጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎት ጽህፈት ቤት

እያንዳንዱ የከተማ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎት በዚህ አዋጅ መሰረት የእለት ከእለት ስራዎችን የሚያከናውንበት የራሱ ጽህፈት ቤት ይኖረዋል።

27 የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎት ጽህፈት ቤት ስልጣንና ተግባር

ጽህፈት ቤቱ ከዚህ በታች የተመለከቱት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል

1. ለተቋቋመበት ከተማ ነዋሪ ሕዝብ ጥራቱን የጠበቀ ውሃ በበቂ መጠን ያቀርባል፣
2. አግባብ ካላቸው አካላት ጋር በመቀናጀት አቅም በፈቀደ መጠን የፍሳሽ አወጋገድ ስዓርት ይዘረጋል፣ አገልግሎት ይሰጣል፣
3. የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎት ለሚጠይቁ ተጠቃሚ ግለሰቦች እና ድርጅቶች እንደጥያቄው ቅደም ተከተል የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ መስመሮችን ያስገባል፣ ሲበላሹም ይጠግናል፤
4. በስራ ላይ ባለው ታሪፍ መሰረት ከመጠጥ ውሃና ፍሳሽ እንዲሁም ከሌሎች የተለያዩ አገልግሎቶች የሚገኙትን ገቢዎች በሚገባ ይሰበስባል፣
5. በተዘረጋለት ስርዓት መሰረት የጽ/ቤቱ ፋይናንስና ንብረት በሚገባ መያዙንና ለታቀደለት ዓላማ መዋሉን ያረጋግጣል፣

ዝውዓለን የረጋግፅ።

6. እቲ ቢሮ ምስ ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ብምትሕብባር ብዘውፅኦ ናይ ዕደጋ መምረሒ ኣድለይቲ መሳርሕታትን ካልኦት መገልገልታትን ይዕድግ፣
7. ብናይ ቦርድን ቢሮን ኣፍልጦን ፍቓድን ዝኾነ ዓይነት ረድኤትን፣ ውህብቶን ልቓሕን ብሽም እቲ ቤት ፅሕፈት ይቕበል፣ ይወዓዓል
8. ኣብ ስራሕ ዘሎ ታሪፍ ዘዋፅኦ ምዃኑ ምስ ቢሮ ብምዃን እናፅነዐ ውፅኢቱ ምስ ናይ ውሳነ ሓሳብ ንቦርድ የቕርብ
9. ማይ ከይብከልን ከይባኽንን ኣድላዪ ቁፅፅርን ክትትልን ይገብር፣
10. ብዛዕባ ምህርቲ መስተ ማይ ይኹን ኣብ ትሕቲኡ ዝተተኽሉ መሳርሕታት ኣጠቓቕማን ኣተሓሕዛን ዘድሊ መረዳእታታትን ብዛዕባ ማይ ዝርከበሉ ቦታን ካልኦት ናይቲ ቤት ፅሕፈት ምንቅስቓሳትን መዝገቡ ይሕዝ፣ ይሕልው፣ በቢሰለስተ ወርሒ ድማ ነቲ ቢሮ የቕርብ፣
11. ንግልጋሎት ምክፍፋል መስተ ማይ ዝተተኽሉ ናይ ማይ መስሓቢ መሳርሒታት ኮኑ ካልኦት ተመሳሰልቲ መሳርሒታት ተበላሽዮም ቀረብ መስተ ማይ ከይቋረፅ መጠባበቒ መሳርሐታት ክህልዉዎ ይገብር፣ እንተበላሽዉ ድማ ብናይ ባዕሉ ወፃኢ የፀግን፣ ይትክእ፣
12. ካብ ናይ ሽቓቕ ጉድጓድ ፍሳስ ብመኪና ኣኪቦም ኣብ ምጉዕዓዝን ምጉሓፍን ንዝዋፈሩ ውልቀ ሰብ ሃፍቲ ንክሳተፉ ይዕድም፣ የበረታትዕ፣ ሞያ ብቕዓት መረጋገፂ ፍቓድ ይህብን ኣወሃህባ ግልጋሎቶም ድማ ይቆፃፀር፣
13. በቲ ቢሮ ዝወፅእ ስታንዳርድ ዲዛይን ብምሕላው ናይ ማይ ምግፋሕን ምምሕያሽን ስራሕቲ ይፍፅም፣
14. ዝተፈላለዩ ኣበልን ጥቕማ ጥቕሚታትን ብምፅናዕ ናብ ቦርድ ኣቕሪቡ የወስን፣
15. ብሽሙ ይኸሰስ፣ ይኸስስ፣ ውዕሊ ይወዓዓል ብዓል ዋና ንብረት ይኸውን፣
16. ንዕላምኡ ኣብ ሽቶ ከብፅሑ ዝሕግዙ ካልኦት ተግባራት ይፍፅም።

6. ቢሮው ከፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ጋር በመተባበር በሚያወጣው የግዢ መመሪያ መሰረት አስፈላጊ መሳሪያዎችን እና ሌሎች መገልገያዎችን ይገዛል፡
7. በቦርዱና በቢሮው የቅድሚያ እውቅናና ፈቃድ ማናቸውም እርዳታ ፣ ስጦታና ብድር በጽህፈት ቤቱ ስም ይቀበላል ፣ ይዋዋላል፣
8. በስራ ላይ ያለው ታሪፍ አዋጭነት ከቢሮው ጋር ሆኖ እያጠና ውጤቱን ከውሳኔ ሃሳብ ጋር ለቦርዱ ያቀርባል፣
9. ውሃ እንዳይበከልና እንዳይባክን አስፈላጊውን ቁጥጥርና ክትትል ያደርጋል
10. ስለ መጠጥ ውሃ ምርትም ሆነ በስሩ ስለተተከሉ መሳሪያዎች አጠቃቀምና አያያዝ የሚያስፈልጉ መረጃዎችን ስለውሃ መገኛ ቦታ ሁኔታና ሌሎች የፅ/ቤቱ እንቅስቃሴዎች መዝግቦ ይይዛል፣ ይጠብቃል በየሶስት ወሩ ለቢሮው ያቀርባል፤
11. ለመጠጥ ውሃ ስርጭት አገልግሎት የተተከሉ የውኃ መግቢያ መሳሪያዎችም ሆኑ ሌሎች ተመሳሳይ መገልገያዎች ተበላሽተው የመጠጥ ውሃ አቅርቦት እንዳይቋረጥ መጠባበቂያ መሳሪያዎች እንዲኖሩት ያደርጋል፣ ሲበላሹ በራሱ ወጭ ያስጠግናል፣ ይተካል፣
12. ከሽንት ቤት ጉድጓድ ፍሳሽ በመኪና በመሰብሰብ በመጓጓዝ እና በማስወገድ ተግባር ላይ የግል ባለሃብቶች እንዲሳተፉ ይጋብዛል ያበረታታል በሞያ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ይሰጣል አገልግሎት አሰጣጣቸውም ይቆጣጠራል።
13. በቢሮው በሚወጣ ስታንዳርድ ዲዛይን በመጠበቅ የውሃ ማስፋፍያና የማሻሻያ ስራዎች ያከናውናል
14. ልዩ ልዩ አበልና ጥቅማጥቅሞችን በማጥናት ለቦርዱ አቅርቦ ያስወስናል፣
15. በስሙ ይከሳል፣ ይከሰሳል፣ ውል ይዋዋላል የንብረት ባለቤት ይሆናል
16. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች ተግባራትን ይፈፅማል።

28 ስልጣን፣ ተግባርን ተፀዋዕነትን መካየዲ ስራሕ እቲ ቤት ፅሕፈት

1. እቲ መካየዲ ስራሕ ተፀዋዕነቱ ንቦርድ ኮይኑ ናይቲ ቤት ፅሕፈት ላዕለዋይ ሓላፊን ተፀዋዕን ይኸውን
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተደንገገ ሕልው ኮይኑ እቲ መካየዲ ስራሕ
   ሀ. ናይቲ ቤት ፅሕፈት ስራሕ ይውድብ ፣ ይመርሕ፣ የመሓድር፣
   ለ. ምስ ሳልሳይ ወገን ኣብ ዝግበር ርክባት ነቲ ቤት ፅሕፈት ይውክል
   ሐ. ናይቲ ትካል ዓመታዊ ትልሚን በጀትን እናዳለወ ንቦርድ የቕርብ እንትፍቀድ የመሓድር ኣብ ስራሕ ምውዓሉ የረጋግፅ
   መ. ናይቲ ቤት ፅሕፈት ሒሳብን ንብረትን ብግቡእ ንክተሓዝ ይገብር
   ረ. በብወርሑ ንቦርድ፣ በብሰለስተ ወርሑ ድማ ንቢሮ ፀብፃብ የቕርብ
   ሰ. ውሳነታት ቦርድ ይፍፅም የፈፅምን፣

   ሸ. ኣድላይ ኮይኑ ኣብ ዝረኸቦ ካብ ስልጣኑን ተግባሩን ብኸፋል ንኻልኦት ሓለፍቲ ስራሕን ሰራሕተኛታትን ብውክልና ክህብ ይኽእል።
   ቀ. ካብ ቦርድ ዝውሃቦ ካልኦት ተግባራት ይፍፅም
   በ. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 15 ሰራሕተኛታት ይቖፅር፣ የመሓድር፣ የሰናብት፣

ክፍሊ ሰለስተ
ብኮሚቴ ዝምርሓ ግልጋሎታት መስተ ማይን ፍሳስን ከተማ

29 ብዛዕባ ምጥያሽ

1. ዝኾነ ይኹን ብኮሚቴ ዝምራሕ ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ዝጣየሽ ነዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ኣብ ዝወፅእ ደንቢ ብዝዝርዝሩ መዐቀኒታት መሰረት ይኸውን
2. እቲ ኮሚቴ ዝለዓለ ተሳትፎ ደቂ ኣንስትዮ ብዘረጋግፅ መልክዑ ናይቲ ከባቢ ጉዳይ ደቂ ኣንስትዮን ማሕበር ደቂ ኣንስትዮን ካብ ጥዕና ሓንቲ ጓል ኣንስተይቲ በዓልቲ ሞያን ክውደብ ይግባእ።

30 ኣወዳድባን ተፀዋዕነትን

28 የፅህፈት ቤቱ ስራ አስኪያጅ ስልጣን፣ ተግባርና ተጠሪነት

1. ስራ አስኪያጁ ተጠሪነቱ ለቦርዱ ሆኖ የጽ/ቤቱ የበላይ ሃላፊና ተጠሪ ይሆናል

2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ስራ አስኪያጁ፣
   ሀ. የጽህፈት ቤቱ ስራ ያደራጃል፣ ይመራል፣ ያስተዳድራል፣
   ለ. ከሶስተኛው ወገን ጋር በሚደረግ ግንኙነት ጽ/ቤቱን ይወክላል፣
   ሐ. የድርጅቱን የዓመት ዕቅድና በጀት እያዘጋጀ ለቦርድ ያቀርባል ሲፈቀድም በስራ ላይ መዋሉን ያረጋግጣል፣
   መ. የጽ/ቤቱ ሂሳብና ንብረት በአግባቡ እንዲያዝ ያደርጋል
   ሠ. በየወሩ ለቦርዱ፣ በየሶስት ወሩ ደግሞ ለቢሮው ሪፖርቶችን ያቀርባል
   ረ. የቦርዱን ውሳኔዎች ይፈጸማል ያስፈጽማል፣
   ሰ. አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ስልጣንና ተግባሩን በከፊል ለሌሎች የስራ ኃላፊዎች እና ሰራተኞች በውክልና መስጠት ይችላል፣

   ሸ. ከቦርዱ የሚሰጠው ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል
   ቀ. ሰራተኞችን በዚህ አዋጅ አንቀጸ 15 መሰረት ይቀጥራል፣ ያስተዳድራል፣ ያሰናብታል፣

ክፍል ሶስት
በኮሚቴ ስለሚመሩ የከተማ መጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎቶች

29 ስለማቋቋም

1. ማንኛውም በኮሚቴ የሚመራ መጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎት የሚቋቋመው ይህን አዋጅ ለማስፈፀም በሚወጣው ደንብ በሚዘረዘሩ መስፈርቶች መሰረት ይሆናል
2. ኮሚቴው ከፍተኛ የሴቶች ተሳትፎ በሚያረጋግጥ መልኩ የአከባቢው የሴቶች ጉዳይ፣ የሴቶች ማህበርና ከጤና አንድ ሴት ባለሞያ በማካተት መዋቀር ይኖርታበል።

30 አደረጃጀትና ተጠሪነት

1. ብኮሚቴ ዝምርሑ ግልጋሎታት መስተ ማይን ፍሳስን ኣብዚ ኣዋጅ ዝተውሃቦም ስልጣንን ተግባርን ኣብ ስራሕ ንምውዓል እዚ ዝስዕብ ኣወዳድባ ይህልዎም፦
ሀ. ኮሚቴ ኣመራርሓ ስራሕ፣
ለ. ቤት ፅሕፈት
ሐ. ሓላፊ እቲ ቤት ፅሕፈት
መ. ንቲ ስራሕ ዘድልዩ ካልኦት ሰራሕተኛታት ይህልዎም፣
2. ብኮሚቴ ዝምራሕ ቤት ፅሕፈት ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ብምምሕዳራዊ ጉዳያት ተፀዋዕነቱ ንቲ ኮሚቴ ይኸውን። ብቴክኒካዊ ጉዳያት ድማ ንቲ ቢሮ ይኸውን።

1. በኮሚቴ፣ የሚመሩ የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልገሎቶች በዚህ አዋጅ የተሰጣቸው ስልጠናንና ተግባር ስራ ላይ ለማዋለ የሚከተለው አደረጃጀት ይኖራቸዋል፦
ሀ. የስራ አመራር ኮሚቴ
ለ. ጽህፈት ቤት
ሐ. የጽሕፈት ቤቱ ሓላፊ
መ. ለስራው የሚያስፈልጉ ሌሎች ሰራተኞች ይኖራቸዋል
2. በኮሚቴ የሚመራ መጠጥ ውሃና ፈሳሽ አገልግሎት ጽሕፈት ቤት ተጠሪነቱ በአስተዳደራዊ ጉዳዮች ለኮሚቴው ይሆናል። በቴክኒካል ጉዳዮች ደግሞ ለቢሮው ይሆናል።

31 ብዛዕባ ምጥያሽ ኮሚቴ ኣመራርሓ ስራሕ

1. ኮሚቴ ዝጣየሽ በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 29 ንኡስ ዓንቀፅ 1 ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ዝተጣየሸለን እዩ
2. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ 1 ዝጣየሽ ኮሚቴ ኣባላትን ቁፅርን ብመሰረት ዓንቀፅ 29 ንኡስ ዓንቀፅ 2 ኮይኑ ዝርዝሩ ነዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ኣብ ዝወፅእ ደንቢ ዝውሰን ይኸውን፣
3. ተፀዋዕነት እቲ ኮሚቴ ኣብ ዝተጣየሸሉ ከተማ ንዝርከቡ ኮሚቴ ስራሕ ፈፃሚ ይኸውን። እዚ ኣብ ዘይብሉ ድማ እቲ ከተማ ኣብ ዝተሓቖፈሉ ዝርከብ ወረዳ ኮሚቴ ስራሕ ፈፃሚ ይኸውን።

31 የስራ አመራር ኮሚቴ ስለማቋቋም

1. ኮሚቴ የሚቋቋመው በዚህ አዋጅ አንቀፅ 29 ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት ለተቋቋመበት የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎት ነው፣
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት የሚቋቋመው ኮሚቴ አባላትና ቁጥር በአንቀፅ 29 ንኡስ አንቀጽ 2 መሰረት ሆኖ ዝርዝሩ ይህንን አዋጅ ለማስፈፀም በሚወጣ ደንብ የሚወሰን ይሆናል
3. ኮሚቴው ተጠሪነቱ በተቋቋመበት ከተማ ለሚገኝ የስራ አስፈጻሚ ኮሚቴ ይሆናል። ይህ በሌለበት ደግሞ ከተማው ለታቀፈበት ወረዳ ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ይሆናል

32 ስልጣንን ተግባርን እቲ ኮሚቴ

እቲ ኮሚቴ እዞም ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ

1. ንቲ ቤት ፅሕፈት ይውድብ ብላዕለዋይነት ይቆፃፀር፣
2. ናይቲ ቤት ፅሕፈት ዓመታዊ ናይ ስራሕ ትልምን መፈፀሚ ረቂቅ በጀትን ይምርምር የፅድቕ፣
3. እቲ ቤት ፅሕፈት ስልጣኑን ተግባሩን ብዝግባእ ተጠቒሙ ግቡኡ ከምዝተዋፅአ ይከታተል
4. ናይቲ ቤት ፅሕፈት ናይ ስራሕ ፀብፃብ በብእዋኑ ይግምግም፣
5. እቲ ቤት ፅሕፈት እንተነኣሰ ኣብ ዓመት 1 ጊዜ ኦዲት ክገብር ይገብር። ብመሰረት

32 የኮሚቴው ስልጣንና ተግባር

ኮሚቴው የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል።

1. ጽሕፈት ቤቱን ያደራጃል በበላይነት ይቆጣጠራል
2. የጽሕፈት ቤቱን ዓመታዊ የስራ እቅድና ማስፈፀሚያ ረቂቅ በጀትን ይመረምራል፣ ያፀድቃል
3. ጽሕፈት ቤቱን ስልጣንና ተግባሩን በሚገባ ተጠቅሞ ግዴታውን መወጣቱን ይከታተላል
4. የጽህፈት ቤቱን የስራ ሪፖርት በየጊዜው ይገመግማል
5. ቢያንስ በዓመት 1 ጊዜ ጽሕፈት ቤቱ ኦዲት እንዲያደርግ ያደርጋል፣ በሚቀርብለት

www.abyssinialaw.com

ዝቐርበሉ ናይ ኦዲት ፀብፃብ ዘድሊ ውሳነ የመሓላልፍ።

6. እቲ ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ብመሰረት እቲ ቢሮ ዘዳልዎ መምረሒ ምምሕዳር፣ ዕዳጋ ንብረትን ፋይናንስን ስራሕቱ ምፍፃሙ ይቆፃፀር የፈፅምን፣
7. ብቕዓትን ክእለትን ዘለዎ ናይቲ ቤት ፅሕፈት ሓላፊ መሪፁ ይምድብ እምነት እንተስኢኑ ቢሮ ብዘውፅኦ ሰራሕተኛ ምምሕዳር መምረሒ መሰረት የሰናብት፣
8. ብተሳትፎ ህዝቢ ዝፍፀሙ ስራሕቲ የተሓባብር፣ ካብ ዓቕሚ እቲ ቤት ፅሕፈት ንላዕሊ ዝኾኑ ወፃኢታት ብሕብረተሰብ ክሽፈኑ ይገብር፣
9. ባንኪ ሒሳብ ዘንቀሳቕሱ ፈረምቲ ዝርዝር ብምጥቃስ ናይቲ ቤት ፅሕፈት ባንኪ ሒሳብ ንምኽፋት ተፀዋዒ ናብ ዝኾነሉ ኣካል ብምቕራብ ናብ ባንኪ ክፀሓፍ ይገብር፣
10. ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ንምስፍሕፋሕ ዝህነፁ ናይ መስተ ማይን ፍሳስን መሓውራት ምስ ድልየት ተጠቃሚ ሕብረተሰብ ዝጠዓዓሙ ምኻኖም እናተኸታተለ ነቲ ቤት ፅሕፈት ዘድሊ ምኽሪን ሓገዝን ይገብር፣
11. በቲ ሕብረተሰብን ካልኦት ሓገዝ ወሃብቲ ኣካላትን ንዝተረኽበ ሬድኤትን እቲ ቤት ፅሕፈት ካብ ዝተፈላለዩ ኣታዊታት ዝእከቦ ገንዘብ በዚ ኣዋጅ ኣብ ዓንቀፅ 6 ንዝተጠቐሱ ዕላማታት ምውዓሉም ይከታተልን ይግምግምን፣
12. በቲ ቤት ፅሕፈትን ቢሮን ተፀኒዑ ዝቐርብ ናይ ታሪፍ ግልጋሎት ክፍሊት ውሳነ ሓሳብ ተፀዋዒ ናብ ዝኾነሉ ቤት ምኽሪ ኣቕሪቡ የፅድቕ ንተግባረዊነቱ'ውን ይከታተል፣
13. ናይቲ ቤት ፅሕፈት መሓውርን መሃያስኬልን ብቢሮ ተፀኒዑ እንተቐርበሉ ተግባራዊ ይገብር፣
14. ተጠቃሚ ሕብረተሰብ ዝተስማዕመዕሎም ካልኦት ሓደሽቲን ዝተመሓየሹን ኣሰራርሓታት በቲ ቤት ፅሕፈት ኣቢሉ ተግባራዊ ንክኾኑ ፃዕሪ ይገብር።

33 ናይቲ ኮሚቴ ኣኼባ

የኦዲት ሪፖርት መሰረት አስፈላጊውን ውሳኔ ይሰጣል፣

6. የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎት ቢሮው በሚያዘጋጀው የአስተዳደር፣ የፋይናንስ የግዢ መመሪያዎች መሰረት ስራውን ማከናወኑን ይቆጣጠራል፣ ያስፈፅማል፣
7. ብቃትና ችሎታ ያለው የፅሕፈት ቤቱን ሓላፊ አወዳድሮ ይመድባል እምነት ሲያጣበትም ቢሮ በሚያወጣው የሰራተኛ አስተዳደር መምሪያ መሰረት ያሰናብታል፣
8. በህዝብ ተሳትፎ የሚከናዉኑ ስራዎችን ያስተባብራል፣ ከጽህፈት ቤቱ አቅም በላይ የሆኑ ወጪዎችን ህብረተሰቡ እንዲሸፍን ያደርጋል
9. ሂሳቡን የሚያንቀሳቅሱ ፈራሚዎች ዝርዝር በመጥቀስ የጽህፈት ቤቱን የባንክ ሂሳብ እንዲከፈት ተጠሪ ወደ ሆነለት አካል በማቅረብ ለባንክ እንዲፃፍ ያደርጋል
10. የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልገሎቱን ለማስፋፋት፣ የሚገነቡ የመጠጥ ውሃና ፈሳሽ አውታሮች ከተጠቃሚው ህብረተሰብ ፍላጎት ጋር የሚጣጣሙ መሆናቸው እየተከታተለ ለፅ/ቤቱ አስፈላጊውን የምክር እገዛ ያደርጋል፣
11. በህብረተሰቡና በሌሎች ለጋሽ አካሎች የተገኘው እርዳታና ጽህፈት ቤቱ ከተለያዩ ገቢዎች የሰባሰበው ገንዘብ በዚህ አዋጅ አንቀፅ 6 ላይ ለተጠቀሱ ዓላማዎች መዋሉን ይከታተላል ይገመግማል፣
12. የጽህፈት ቤቱና በቢሮው በኩል ተጠንቶ የቀረበውን የታሪፍና የአገልግሎት ክፍያ የውሳኔ ሃሳብ ተጠሪ ወደ ሆነለት ምክር ቤት አቅርቦ ያስፀድቃል ለተግባራዊነቱ ይከታተላል
13. የጽሕፈት ቤቱ መዋቅርና የደመወዝ ስኬል በቢሮው ተጠንቶ ሲቀርብለት ተግባራዊ ያደርጋል
14. ሌሎች ተጠቃሚው ህብረተሰብ የተሰማማባቸውን አዳዲስ እና የተሻሻሉ አሰራሮች በጽህፈት ቤቱ በኩል ተግባራዊ እንዲያደርጉ ጥረት ያደርጋል

33 ስለ ኮሚቴው ስብሰባ

1. እቲ ኮሚቴ ኣብ ወርሒ ሓደ ጊዜ ስሩዕ ኣኼባ የካይድ
2. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ድንጋጌ ከከም ኣድላይነቱ ንዝህልዎ ህፁፅ ኣኼባታት ዝእግድ ኣይኾነን።
3. ካብ ኣባላት ኮሚቴ ክልተ ሲሶ ኣብቲ ኣኼባ እንተተረኺቦም ምልኣተ ጉባኤ ይኸውን
4. ውሳነታት እቲ ኮሚቴ ብተኣከብቲ ኣብዝሓ ድምፂ ይመሓለለፍ። እቲ ዝተውሃበ ድምፂ ማዕረ ድምፂ ኮይኑ እንትርከብ ኣካቢ ዝደገፎ ናይ ውሳነ ሓሳብ ኮይኑ ይመሓላለፍ።
5. እቲ ኮሚቴ ዝምረሓሉ ናይ ኣኼባ ስነ ስርዓት ደንቢ ከውፅእ ይኽእል

34 ናይቲ ቤት ፅሕፈት ስልጣንን ተግባርን

1. እቲ ቤት ፅሕፈት ንዝተጣየሸሉ ናይ ከተማ ነባራይ ህዝቢ ፅርየቱ ዝተሓለወ እኹል ናይ መስተ ማይ የቕርብ
2. ግልጋሎት መስተ ማይ ንዝሓቱ ተጠቀምቲ ውልቀ ሰባትን ትካላትን ከከምሕትኦም ቅደም ሰዓብ መስመራት ይዝርግሕ እንትበላሸው ድማ ይፅግን፣
3. ሓደሽቲ ናይ ኣሰራርሓ ምህዞታት ይቕይስ፣ ኮሚቴ እንትፍቀድ ድማ ኣብ ተግባር የውዕል
4. ብዛዕባ ምህርቲ ማይ ኮነ ኣብ ትሕቲኡ ዝተተኸሉ መሳርሕታትን ማይ ዝርከበሎም ቦታታትን ኣጠቓቕማን ኣተሓሕዛን ዘድሊ መረዳእታታት መዝገቡ ይሕዝን ይሕልውን። በብወርሑ ኣብ ከባቢኡ ንዝርከብ ቤት ፅሕፈት ወረዳ ማይ ማዕድንን ኢነርጂን በብሰለስተ ወርሒ ድማ ነቲ ቢሮ የቕርብ፣
5. ኣብ ስራሕ ብዘሎ ታሪፍ መሰረት ካብ መስተ ማይን ፍሳስን ከምእ'ውን ካብ ካልኦት ዝተፈላለዩ ግልጋሎታት ዝርከቡ ኣታዊታት ብግቡእ ይእክብ። እቲ ዝተኣከበ ገንዘብ ድማ ንመስፋፊሒ ማይን ፍሳስን ግልጋሎት ጥራሕ የውዕሎ።
6. ግልጋሎታት ማይን ፍሳስን የመሓድር፣

1. ኮሚቴው በወር አንድ ጊዜ መደበኛ ስብሰባውን ያካሂዳል
2. የዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 ድንጋጌ እንደ አስፈላጊነቱ የሚጠሩ አስቸኳይ ስብሰባዎችን የሚያግድ አይሆንም፣
3. ከኮሚቴው አባላት መካከል ሁለት ሶስተኛው በስብሰባ ላይ ከተገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል፣
4. የኮሚቴው ውሳኔዎች በተሰብሳቢዎች አብላጫ ድምፅ ይተላለፋል። የተሰጠው ድመፅ እኩል ለእኩል ሆኖ የተገኘ እንደሆነ ሰብሳቢው የደገፈው ወገን የኮሚቴው ውሳኔ ሆኖ ያልፋል።
5. ኮሚቴው የሚመራበትን የስብሰባ ስነ ስርዓት ደንብ ማውጣት ይችላል።

34 የጽህፈት ቤቱ ስልጣንና ተግባር

1. ጽህፈት ቤቱ ለተቋቋመበት ከተማ ነዋሪ ህዝብ ንፅህናውንና ጥራቱን የጠበቀ የመጠጥ ውሃ በበቂ መጠን ያቀርባል
2. የመጠጥ ውሃ አገልግሎት ለሚጠይቁ ተጠቃሚ ግለሰቦች እና ድርጅቶች እንደጥያቄያቸው ቅደምተከተል የወሃ መስመሮችን ያስገባል ሲበላሹም ይጠግናል፣
3. አዳዲስ የአሰራር ዘዴዎችን ይቀይሳል በኮሚቴው ሲፈቀድም በተግባር ላይ ያውላል፣
4. ስለመጠጥ ውሃ ምርት ሆነ በስሩ ስለተተከሉ መሳሪያዎችና የውሃ መገኛ ቦታዎች አጠቃቀምና አያያዝ የሚያስፈልጉ መረጃዎችን መዝግቦ ይይዛል ይጠብቃል። በየወሩ በአከባቢው ላለ የወረዳ ውሃ ማእድንና ኢነርጂ ጽሕፈት ቤት በየሶስት ወሩ ደግሞ ለቢሮው ያቀርባል፤
5. በስራ ላይ ባለው ታሪፍ መሰረት ከመጠጥ ውሃና ፍሳሽ እንዲሁም ከሌሎች የተለያዩ አገልግሎቶች የሚገኙትን ገቢዎች በሚገባ ይሰባሰባል። የተሰበሰበውም ገንዘብ ለውሃና ፍሳሽ አገልግሎት ማስፋፊያ ብቻ ያውላል።
6. የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎቶች ያስተዳድራል

7. ንመከፋፈሊ ግልጋሎት መስተ ማይ ዝተተኸሉ ናይ ማይ መስሓቢ ካልኦት ተመሳሰልቲ መሳርሒታት እንትበላሸው ቀረብ መስተ ማይ ከየቋርፅ መሐለውታ ንክህሉ ይገብር እንተበላሸው ድማ ብናይ ባዕሉ ወፃኢ የፀግን፣ ይትክእ፤

8. ግልጋሎት መስተ ማይ ንምምሕያሽ ወይ ስራሕቲ ምስፍሕፋሕ ንምስራሕ እንትደልይ ነቲ ስራሕ ዝበቅዕ ዲዛይን ናብ ኮሚቴ ኣቕሪቡ የዕድቕ እንትፍቀደሉ'ውን ኣብ ስራሕ የውዕል።
9. ምስ ቤት ፅሕፈት ወረዳ ማይ ማዕድንን ኢነርጅን ምስቲ ኮሚቴን ብምዝርራብ ንስራሕ ኣድለይቲ ዝኾኑ ኣቁሑትን መሳርሕታትን ይዕድግ
10. ምስቲ ቢሮ ብምኳን ኣብ ስራሕ ዘሎ ታሪፍ ዘዋፅእ ንምኳኑ እናዕነየ ውፅኢቱ ምስ ውሳነ ሓሳብ ነቲ ኮሚቴ የቕርብ፣
11. ብኣፍልጦን ፍቃድን እቲ ኮሚቴ ዝኾነ ዓይነት ሓገዛትን ውህብቶን ይቅበል
12. ብሽሙ ይኽሰስ፣ ይኽስስ ውዕል ይወዓዓል፣ ብዓል ዋና ንብረት ይኸውን
13. ኣጠቓቕማ ፋይናንስን ካልኦት ኣድለይቲ መረዳእታታትን ብኮሚቴ ስራሕ ኣመራርሓ ኣብ ዝሕተተሉ እዋን ናይ ምቕራብ ሓላፊነት ኣለዎ
14. ዕላምኡ ኣብ ሽቶ ንምብፃሕ ዝሕግዙ ካልኦት ተግባራት ይፍፅም።

35 ስልጣንን ተግባርን ሓላፊ ቤት ፅሕፈት

ብኮሚቴ ናይ ዝምራሕ ግልጋሎታት መስተ ማይን ፍሳስን ሓላፊ እዞም ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባራትን ይህልዉዎ።

1. ብመሰረት እዚ ኣዋጅን ብኮሚቴ ብዝተውሃቦ መምርሕን ነቲ ቤት ፅሕፈት ብሓላፊነት ይመርሕ ይቆፃፀር
2. ብመሰረት እቲ ቢሮ ዘውፅኦ መምርሒ ምምሕዳር ሓይሊ ሰብ ናይቲ ኮሚቴ ስምምዕነት እንትርከብ ሰራሕተኛታት እቲ ቤት ፅሕፈት ይቖፅር የመሓድርን የሰናብትን
3. ናይቲ ቤት ፅሕፈት ዓመታዊ ትልምን በጀትን ብምድላው ተፀዋዒ ንዝኾነሉ ኣካል

7. ለመጠጥ ውሃ ስርጭት አገልግሎት የተተከሉ የውሃ መሳብያ መሳሪያዎችም ሆኑ ሌሎች ተመሳሳይ መገልገያዎች ተበላሽተው የመጠጥ ውሃ አቅርቦት እንዳይቋረጥ መጠባበቂያ መሳሪያዎች እንዲኖሩት ያደርጋል ሲበላሹ በራሱ ወጭ ያስጠግናል፣ ይተካል፣
8. የመጠጥ ውሃ አገልግሎት ማሻሻያ ወይም ማስፋፊያ ስራ መስራት ሲያስፈልገው ለዚሁ የሚያስፈልገው ዲዛይን ለኮሚቴው አቅርቦ ያስፀድቃል ሲፈቀድለትም በስራ ላይ ያውላል፣
9. ከወረዳ የውሃ ማእድንና ኢነርጂ ጽሕፈት ቤት እና ከኮሚቴው ጋር በመነጋገር ለስራ አስፈላጊ የሆኑትን ዕቃዎችና መሳሪያዎች ይገዛል
10. ከቢሮው ጋር በመሆኑ በስራ ላይ ያለውን ታሪፍ አዋጭነት እያጠና ውጤቱን ከውሳኔ ሃሳብ ጋር ለኮሚቴው ይቀበላል፣
11. በስሙ ይከሰሳል ይከሳል ውል ይዋዋላል የንብረት ባለቤት ይሆናል፣
12. በስሙ ይከሰሳል፣ ይከሳል ውል ይዋዋላል የንብረት ባለቤት ይሆናል፣
13. የፋይናንስ አጠቃቀምና ሌሎች አስፈላጊ መረጃዎችን በስራ አመራር ኮሚቴው በተጠየቀበት ጊዜ የማቅረብ ሓላፊነት አለበት
14. ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚረዱ ሌሎች ተግባራትን ይፈፅማል

35 የጽሕፈት ቤቱ ሓላፊ ስልጣንና ተግባር

በኮሚቴው የሚመራ መጠጥ ውሃና ፈሳሽ አገልግሎት ሓላፊ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባሮች ይኖሩታል

1. በዚህ አዋጅና ከኮሚቴው በሚሰጠው መመርያ መሰረት ጽሕፈት ቤቱን በሓላፊነት ይመራል፣ ይቆጣጠራል
2. ቢሮው በሚያወጣው የሰው ሃይል አስተዳደር መመሪያ መሰረት የኮሚቴውን ስምምነት ሲገኝ የጽሕፈት ቤቱን ሰራተኞች ይቀጥራል፣ ያስተዳድራል፣ ያሰናብታል፣
3. የጽሕፈት ቤቱን አመታዊ ዕቅድና በጀት በማዘጋጀት ተጠሪ ለሆነለት አካል

የቕርብ እንትፀድቕ ድማ ኣብ ስራሕ የውዕል

4. ንውሳነ ዝሕግዙ ሓሳባትን መረዳእታታትን ንኮሚቴ ይህብ በብወርሑ ድማ ናይ ስራሕ ፀብፃብ የዳሉን የቕርብን
5. ናይቲ ቤት ፅሕፈት ሒሳብ ብግቡእ ንኽተሓዝ ይገብር
6. እቲ ቤት ፅሕፈት እንትኽሰስ ይኹን እንትኸስስ ነቲ ቤት ፅሕፈት ወኪሉ ናይ ምቕራብ ሓላፍነት ይህልዎ
7. ምስቲ ኮሚቴ በብእዋኑ እናተራኸበ ዝተመሓየሹ ኣሰራርሓታት ብምቕባል ተግባራዊ ይገብር፣
8. ብኮሚቴ ዝውሃቡዎ ካልኦት ተወሰኽቲ ስራሕቲ ይፍፅም፣ የፈፅምን ይከታተልን

ክፍሊ ኣርባዕተ

ኣጣይሻ ፣ ኣወዳድባን ሓላፍነትን ብኮሚቴ ዝምርሓ ነቁጣታት መስተ ማይን ፍሳስን ገፀር

36 ብዛዕባ ምጥያሽ ነቑጣታትን ኮሚቴታትን መስተ ማይን ፍሳስን ገፀር

1. ኣብ ውሽጢ ክልል ትግራይ ዝተፈላለዩ ኸባቢታት ገፀር ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ኣብ ዝወሃበለን ጣብያታት/ቁሸታት ናይ ገፀር ነቑጣታትን ኮሚቴታትን መስተ ማይን ፍሳስን ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ክጣየሻ እየን
2. ናቑጣታት ማይ መስተ ማይን ፈሳስን ገፀር ዘመሓዳድሩ ኮሚቴታትን ንኡሳን ኮሚቴታትን ክህልዉ እዮም። ንሳቶም እውን
   ሀ. ናይ ጣብያ ኮሚቴ ማይ መስተን ፍሳስን
   ለ. ናይ ቁሸት ንኡስ ኮሚቴ መስተ ማይን ፍሳስን እዮም
3. ነቑጣታት መስተ ማይን ፍሳስን ገፀር ዝምርሓ ብኮሚቴ መስተ ማይን ፍሳስን ኾይኑ እቲ ኮሚቴ ኣብ ዝርከበሉ ወረዳ ብዘሎ ቤት ፅሕፈት ማይ ማዕድንን ኢነርጅን መቕረባይነት ብወረዳ ኮሚቴ ስራሕ ፈፃሚ ይጣየሽ

37 ኣወዳድባ ኮሚቴታት መስተ ማይን ፍሳስን

ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ነቑጣታት መስተ ማይን ፍሳስን ገፀር ብላዕለዋይነት ዝመርሕ ካብ ዝተፈላለዩ ኣካላት ሕብረተሰብ ዝተዋፃዕአ ናይ ጣብያ ኮሚቴ ክጣየሽ እዩ። ናይቲ ኮሚቴ

ያቀርባል ሲፈቀድም በሰራ ላይ ያውላል፣

4. ለውሳኔ ሓሳብ የሚረዱ መረጃዎችን ለኮሚቴው ይሰጣል በየወሩ የስራ ዘገባ ያዘጋጃል ያቀርባል፣
5. የጽህፈት ቤቱ ሂሳብ በአግባቡ እንዲያዝ ያደርጋል፣
6. ጽሕፈት ቤቱ በሚከስበትም ሆነ በሚከሰስበት ጊዜ ፅ/ቤቱን የመወከል ሓላፊነት ይኖረዋል፣
7. ከኮሚቴው ጋር በየጊዜው በመገናኘት የተሻሻሉ አሰራሮችን በመቀበል ተግባራዊ ያደርጋል
8. ሌሎች በኮሚቴው የሚሰጡት ተጨማሪ ስራዎች ያከናውናል፣ ያስፈፅማል፣ ይከታተላል።

ክፍል አራት

በኮሚቴ የሚመሩ የገጠር መጠጥ ውሃና ፍሳሽ ተቋሞች አመሰራረት አደረጃጀትና ሃላፊነት

36 ስለገጠር መጠጥ ውሃና ፈሳሽ ተቋሞች እና ኮሚቴዎች መቋቋም

1. በትግራይ ክልል ውስጥ በተለያዩ የገጠር አከባቢዎች የመጠጥ ውሃና ፈሳሽ አገልግሎት በሚሰጡባቸው ቀበሌዎች/መንደሮች የገጠር መጠጥ ውሃና ፍሳሽ ተቋሞች እና የውሃና ፈሳሽ ኮሚቴዎች በዚህ አዋጅ መሰረት ይቋቋማሉ
2. የገጠር መጠጥ ውሃና ፍሳሽ ተቋሞችን የሚያስተዳድሩ ኮሚቴዎችና ንኡስን ኮሚቴዎች ይኖራሉ አነሱም፦
   ሀ. የቀበሌ መጠጥ ውሃና ፍሳሽ ኮሚቴ
   ለ. የመንደር መጠጥ ውሃና ፍሳሽ ንኡስ ኮሚቴ ናቸው
3. የገጠር መጠጥ ውሃና ፍሳሽ ተቋሞች የሚመሩት በመጠጥ ውሃና ፈሳሽ ኮሚቴ ሲሆን ኮሚቴው በአከባቢው ወረዳ ውሃ ማዕድንና ኢነርጂ ጽሕፈት ቤት አቅራቢነት በወረዳው ስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ይቋቋማሉ።

37 ስለመጠጥ ውሃና ፍሳሽ ኮሚቴዎች አወቃቀር

በዚህ አዋጅ መሰረት የገጠር መጠጥ ውሃና ፍሳሽ ተቋሞችን በበላይነት የሚመራ ከተለያዩ የሕብረተሰብ አካላት የተውጣጣ የቀበሌ ኮሚቴ

ተዋፅኦን በዝሕን ነዚ ኣዋጅ መተግበሪ ኣብዝወፅእ ደንቢ ዝውሰን ኾይኑ ልዕሊ ፍርቂ ደቂ ኣንስትዮ ክኾና ኣለወን።

1. ናይ ጣብያ ኮሚቴ ማይን ፍሳስን ተፀዋዕነቱ ነቲ ዝረከበሉ ቤት ምኽሪ ጣብያ ኾይኑ ቴክኒክ ብዝምልከት ድማ ነቲ ዝርከበሉ ወረዳ ቤት ፅሕፈት ማይ ማዕድንን ኢነርጅን ይኸውን
2. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ናይ ቁሸት ነቑጣታት ማይ መስተን ፍሳስን ዝመርሕ ካብ 3 ክሳብ 5 ኣባላት ዝሓዘ ናይ ቁሸት ማይ መስተን ፍሳስን ንኡስ ኮሚቴ ክጣየሽ እዩ። ተፀዋዕነቱ ካዓ ንጣብያ ኮሚቴ መስተ ማይን ፍሳስን ይኸውን፣
3. ናይ ቑሸት ወይ ቑሸት ንኡስ ኮሚቴ ማይን ፍሳስን ኣባላት ተዋፅኦ ተገልጋላይ ሕብረተሰብ ዝመርፆም ተጠቀምቲ ማይ እንተኾኑ ካብ ኣባላት ኮሚቴ ውሽጢ እንተነኣሰ ፍርቀን ደቂ ኣንስትዮ ክኾና ኣለወን፣
4. ግልጋሎት ዘመን ኣባላት ኮሚቴን ንኡስ ኮሚቴን ሰለስተ ዓመት እንትኾን ከከምኣድላይነቱ ንተወሳኺ ግልጋሎት ዘመን ንምምራፅ በዚ ኣዋጅ ኣይኽልከሉን።

38 ተግባርን ሓላፍነትን ኮሚቴ ጣብያ መስተ ማይን ፍሳስን

እዚ ኮሚቴ ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዝስዕቡ ተግባርን ሓላፍነትን ይህልዉዎ።

1. ስራሕቲ ኦፕሬሽንን ፅገናን ብዝምልከት ሓላፍነት ወሲዱ ዝከታተል ሰብ ምምዳቡን ስራሑውን ብዝግባእ ኩነታት ይዋፃእ ምህላዉን እኹል ስልጠና ምውሳዱን የረጋግፅ ይከታተል፣
2. ናይቲ ጣብያ ስራሕቲ ፅሬት ውልቀን ከባቢን ዝሳለጠሉ ኩነት የመቻችው
3. እኹል መለዋወጢ ኣቑሑት ንትካላት መስተ ማይን ፍሳስን ዝቐርበሉ ኩነት የመቻቹ፣
4. ካብ ዝተፈላለዩ ፍልፍላት በጀት ዝተኣከበ ገንዘብ ኣታዊን ወፃኢን ብትኽክል ምስርሑን ንግቡእ ተግባር ምውዓሉን የረጋግፅ፣ መዛግብቲ ሒሳብ ብሕጋዊ

ይቋቋማል። የኮሚቴው አባላትና ስብጥር አዋጁን ለማስፈፀም በሚወጣ ደንብ የሚወሰን ሆኖ ከግማሽ በላይ ሴቶች መሆን አለባቸው።

1. የቀበሌው የውሃና ፍሳሽ ኮሚቴ ተጠሪነት በአቅራቢያው ለሚገኘው የቀበሌ ምክር ቤት ይሆናል። ቴክኒክን በተመለከተ ደግሞ ለሚገኝበት የውሃ ማዕድን ኢነርጂ ጽሕፈት ቤት ይሆናል።
2. በዚህ አዋጅ መሰረት የመንደር መጠጥ ውሃና ፍሳሽ ተቋሞችን የሚመራ ከ3 እስከ 5 አባሎች የሚካተቱበት የመንደር መጠጥ ውሃና ፍሳሽ ንኡስ ኮሚቴ ይቋቋማል ፤ ተጠሪነቱም ለቀበሌ መጠጥ ውሃና ፍሳሽ ኮሚቴ ይሆናል።
3. የመንደር ውሃና ፍሳሽ ንኡስ ኮሚቴ አባሎች ተዋፅኦ ተገልጋዩ ህብረተሰብ የሚመርጣቸው የውሃ ተጠቃሚዎች ሲሆኑ ከኮሚቴው አባሎች ቢያንስ ግማሾቹ ሴቶች መሆን አለባቸው።
4. የኮሚቴውና ንኡስ ኮሚቴው አባላት የአገልግሎት ዘመን ሶስት ዓመት ሲሆን እንደየአስፈላጊነቱ ለተጨማሪ የአገልግሎት ዘመን በድጋሚ ከመመረጥ በዚህ ድንጋጌ አይታገዱም

38 የቀበሌ መጠጥ ውሃና ፍሳሽ ኮሚቴ ተግባርና ሃላፊነት

ኮሚቴው በዚህ አዋጅ መሰረት የሚከተሉት ተግባርና ሃላፊነቶች ይኖሩታል።

1. የኦፐሬሽንና ፅገና ስራዎችን በሚመለከት ሃላፊነት ወስዶ የሚከታተል ሰው መመደቡና በተገቢው ሁኔታ ስራውን መወጣቱንና በቂ ስልጠና መውሰዱን ያረጋግጣል፣ ይከታተላል፣
2. የቀበሌውን የአከባቢውና የግል ንፅህና ስራዎች የሚፈጠሩበት ሁኔታ ያመቻቻል፣
3. በቂ መለዋወጫ ዕቃዎች ለመጠጥ ውሃና ፍሳሽ ተቋሞች የሚቀርብበት ሁኔታ ያመቻቻል፣
4. ከተለያዩ የበጀት ምንጮች የተሰበሰበውን ገንዘብ ገቢና ወጪን በትክክል መሰራቱንና ለተገቢው ተግባር መዋሉን ያረጋግጣል የሂሳብ መዛግብትም በህጋዊ ኦዲተር

www.abyssinialaw.com

ኦዲተር ንክምርመር ይግበር፣

5. ኣብ ትሕቲኡ ዝርከባ ናይ መንደር ነቁጣታት መስተ ማይን ፍሳስን ሰራሕን ብትኽክል ይሰርሓ ዘለዋ ምኳነን ይከታተል፣ በብሰለስተ ወርሒውን ፀብፃብ ንክቐርብ ይገብር፣
6. ከከምኣድላይነቱ ምስ ዝምልከቶም ኣካላት ብሓባር ብምኳን ነቁጣታት መስተ ማይን ፍሳስን ንምምሕድዳር ዘኽእል መመሓዳደሪ ደንቢ ብምውፃእ ብተገልጋላይ ሕብረተሰብ ንክፀድቕ ይገብር
7. እቲ ኮሚቴ ናይ ቑሸት ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ገፀር ንምስፍሕፋሕ ፣ ንምፅጋንን ካልኦት ተዛመድቲ ምምሕያሻትን ንምግባር ዘድሊ ወፃኢ በተን ቑሸታት መስተ ማይ ፍሳስን ዝሸፈን ይኸውን።

39 ተግባርን ሓላፍነትን ንኡስ ኮሚቴ ቑሸት መስተ ማይን ፍሳስን

እዙ ንኡስ ኮሚቴ ዝስዕቡ ተግባርን ሓላፍነትን ይህልዉዎ።

ሀ.ኣብ ትሕቲኡ ዝርከቡ ነቁጣታት መስተ ማይን ፍሳስን በብዕለቱ ስራሕ ዝሰርሑ ሰራሕተኛታት ብስምምዕነት ይቖፅር ፣ የመሓድር፣ ይቆፃፀር፣ የሰናብት፣

ለ. ተገልጋሊ ሕብረተሰብ ነቑጣታት መስተ ማይን ፍሳስን ብዓርሰ ተበግሶን ተሳተፎን ንክሕልወንን ክከናኸነንን ይገብር

ሐ. ኣብ ትሕቲኡ ዝርከባ ነቑጣታት መስተ ማይን ፍሳስን የመሓዳድር፣ ንፅገና ዘድሊ ወፃኢ ንምሽፋን ካብ ተጠቃማይ ሕብረተሰብ ዘድልዩ ናይ ማይ ታሪፍ በብእዋኑ እናፅነዐ ናብ ተገልጋላይ ሕብረተሰብ እናቕረበ የውስን የፈፅም፣

መ. ኣብ ትሕቲኡ ዘለዉ ሰራሕተኛታት ነቑጣታት መስተ ማይን ፍሳስን ምስ ናይ ጣብያ ኮሚቴ ማይን ፍሳስን ምስ ናይ ወረዳ ቤት ፅሕፈት ማይ ማዕድንን ኢነርጂን ብምምኽኻር ትካላት ማይን ፍሳስን ዝምልከት ስልጠና ንክረኽቡ ይገብር።

እንዲመረመሩ ያደርጋል።

5. በስሩ የሚገኙ የመንደር መጠጥ ውሃና ፍሳሽ ተቋሞች ስራቸው በትክክል እየሰሩ መሆናቸውን ይከታተላል በየሶስት ወር ሪፖርት እንዲቀርብ ያደርጋል።
6. እንደአስፈላጊነቱ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመሆን የመጠጥ ውሃ ተቋሞችን ለማስተዳደር የሚያስችል መተዳደሪያ ደንብ በማውጣት በተገልጋዩ ህብረተሰብ እንዲፀድቅ ያደርጋል።
7. ኮሚቴው የገጠር መንደር መጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎት ለማስፋፋት፣ ለመጠገንና ሌሎች ተዛማጅ ማሻሻያዎችን ለማድረግ የሚያስፈልግ ወጪ በመንደሮቹ መጠጥ ውሃና ፍሳሽ የሚሸፈን ይሆናል።

39 የመንደር የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ ንኡስ ኮሚቴ ተግባርና ሃላፊነት

ንኡስ ኮሚቴው የሚከተሉት ተግባርና ሃላፊነት ይኖሩታል

ሀ. በስሩ የሚገኙትን የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ ተቋሞችን የእለት ከእለት ስራ የሚያከናውኑ ሰራተኞችን በስምምነት ይቀጥራል፣ ያስተዳድራል፣ ይቆጣጠራል፣ ያሰናብታል።

ለ. የመጠጥ ወሃና ፍሳሽ ተቋሞችን ተገልጋዩ ህብረተሰብ በራሱ ተነሳሽነትና ተሳትፎ እንዲጠብቃቸው እና እንዲንከባከባቸው ያደርጋል፣

ሐ. በስሩ የሚገኙትን የገጠር መጠጥ ውሃና ፍሳሽ ተቋሞች ለማስተዳደር እና ለመጠገን የሚያስፈልገውን ወጪ ለመሸፈን ከተጠቃሚው ሕብረተሰብ የሚፈልገውን የውሃ ታሪፍ በየጊዜው እያጠና ለተገልጋዩ ሕብረተሰብ በማቅረብ ያስወስናል ያስፈፅማል

መ. በስሩ ያሉ የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ ተቋሞች ሰራተኞች ከበቀሌው መጠጥ ውሃና ፍሳሽ ኮሚቴና ከወረዳው የውሃ ማዕድንና ኢነርጂ ጽሕፈት ቤት ጋር በመመካከር የመጠጥ ውሃና ፍሳሽ ተቋሞችን በሚመለከት መሰረታዊ ስልጠና እንዲያገኙ ያደርጋል።

40 ኣኼባ ኮሚቴ ጣቢያ
እተን ኮሚቴታት ብወርሒ ሓደ ጊዜ ስሩዕ ኣኼባ ይገብራ ከምኣድላይነቱ'ውን ካልኦት ህፁፅ ኣኼባታት ንምግባር በዚ ድንጋገ ኣይእገዳን።

ክፍሊ ሓሙሽተ
ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

41 ደንቢ ናይ ምውፃእ ስልጣን
ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ እዚ ክልል ነዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ዝሕግዙ ደንብታት ናይ ምውፃእ ስልጣን ኣለዎ።

42 መምርሒ ናይ ምውፃእ ስልጣን
እቲ ቢሮ ነዚ ኣዋጅን ቀፂሉ ንዝወፅእ ደንብን ንምፍፃም ዝሕግዙ መምርሒታት ናይ ምውፃእ ስልጣን ኣለዎ።

43 ምምሕልላፍ ግቡኣትን መሰላትን
ቅድሚ ምውፃእ እዚ ኣዋጅ ብብዓል ዋናነት ግልጋሎታት መስተ ማይ ከተማን ገፀርን ዝተጠረየ ንብረት ዝረኸብዎ ናይ ዋንነት መሰላት ዝኣተዉዎ ዕዳታትን ካልኦት ግቡኣትን (ውዕላት) ብሙሉኡ በዚ ኣዋጅ ናብ ዝተጣየሹን ከምብሓዱሽ ዝተወደቡን ቤት ፅሕፈት ትካላት ግልጋሎት መስተ ማይን ፍሳስን ከተማን ገፀርን ተመሓላሊፉ ኣሎ።

44 ተፈፃምነት ዘይህልዎም ሕግታት
1. ብብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ግልጋሎታት ማይ ከተማን ገፀርን ንምቋም ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 19/1988ዓ.ም በዚ ኣዋጅ ተሳዒሩ ኣሎ።
2. ነዚ ኣዋጅ ዝፃረር ዝኾነ ይኹን ሕጊ፣ ደንቢ መምርሒ፣ ወይም ልማዳዊ ኣሰራርሓ ኣብ ውሽጢ እዚ ኣዋጅ ኣብ ልዕሊ ዝተመልከቱ ጉዳያት ተፈፃሚነት ኣይህልዎን።

45 ኣገላልፃ ፆታ
ኣብዚ ኣዋጅ ብግልፂ ብተባዕታይ ወይ ብኣንስታይ ፆታ ካብ ዝተገለፀ ወፃኢ ብተባዕታይ ፆታ ዝተፅሓፈ ኹሉ ንኣንስታይ ፆታ እውን ዘካትት እዩ።

46 እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ እዋን
እዚ ኣዋጅ ካብ ለካቲት 10/1999 ዓ.ም ዝፀንዐ ይኸውን

ፀጋይ በርሀ
ፕሬዚዳንት
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

40 የጣቢያ ኮሚቴ የስብሰባ ጊዜ
ኮሚቴዎቹ በወር አንድ ጊዜ መደበኛ ስብሰባ ያደርጋሉ እንደአስፈላጊነቱም ሌሎች አስቸኳይ ስብሰባዎች ከማድረግ በዚህ ድንጋጌ አይታገዱም።

ክፍል አምስት
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

41 ደንብ የማውጣት ስልጣን
የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ይህንን አዋጅ ለማስፈፀም የሚረዱ ደንቦችን የማውጣት ስልጣን አለው

42 መመሪያ የማውጣት ስልጣን
ቢሮው ይህንን አዋጅና ቀጥሎ ለሚወጣው ደንብ ለማስፈፀም የሚረዱ መመሪያዎችን የማውጣት ስልጣን አለው።

43 የመብትና ግዴታዎች የማስተላለፍ
ይህ አዋጅ ከመውጣቱ በፊት የከተማና የገጠር የመጠጥ ውሃ አገልግሎቶች በባለቤትነት ያፈሯቸው ንብረቶች ያገኟቸው የባለቤትነት መብቶች፣ የገቧቸው እዳዎችና ሌሎች ግዴታዎች (ውሎች) በሙሉ በዚህ አዋጅ ለተቋቋሙትና እንደገና ለተደራጁት የከተማና የገጠር መጠጥ ውሃና ፍሳሽ አገልግሎቶች ጽህፈት ቤቶችና ተቋማት ተላልፈዋል።

44 ተፈፃሚነት ስለማይኖራቸው ህጎች
1. በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የከተማና የገጠር ውሃ አገልግሎቶችን ለማቋቋም የወጣ አዋጅ ቁጥር 19/1988 ዓ.ም በዚህ አዋጅ ተሽሯል።
2. ይህንን አዋጅ የሚቃረን ማናቸውንም ሕግ፣ ደንብ፣ መመሪያ፣ ወይም የተለመደ አሠራር በዚህ አዋጅ ውስጥ በተመለከቱት ጉዳዮች ላይ ተፈፃሚነት አይኖረውም።

45 የፆታ አገላለፅ
በዚህ አዋጅ በግልፅ በወንድ ፆታ ወይም በሴት ፆታ ከተገለፀው ውጭ በወንድ ፆታ የተፃፈው በሙሉ ለሴትም ያካተተ ነው።

46 አዋጅየሚፀናበት ጊዜ
ይህ አዋጅ ከየካቲት 10/1999 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ፕረዚዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ
የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 15 ዓመት ቑ.8 መቐለ ለካቲት 10/1999ዓ.ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	15ኛ ዓመት ቁ.8 መቐለ የካቲት 10/1999 ዓ.ም

ኣዋጅ ቁፅሪ 123/1999
ስርዓት ዕዳጋ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ሓላፍነቱ ብዝግባእ ንምውፃእ ንዝገብሮ ምንቅስቓስ ሃፍቲ ብቑጠባን ውፅኢታዊ ብዝኾነ መንገዲ ኣብ ጥቕሚ ምውዓል መሰረታዊ ጉዳይ ብምዃኑ፡-

ናይ ኣቑሑን ግልጋሎትን ዕደጋ ከምኡእውን ናይ ኮንስትራክሽን ስራሕቲ ካብ ናይ መንግስቲ ጠቕላላ ሃፍቲ እቲ ዝለዓለ ናይ ወፃኢ ብፅሒት ዝሕዝ ብምዃኑ፣

ብመንግስቲ ዝፍፀም ዕደጋ ንኢኮኖሚያዊ ልምዓት ሓጋዚ መሳርሒ ክኸውን ስለዝግባእ፣

ናይ መንግስቲ ዕደጋ ብቑጠባን ውፅኢታዊ ብዝኾነ መንገዲ ክፍፀም ካብ ምግባር ብተወሳኺ እቲ ከይዲ ፍትሓዊ፣ ግልፅን ኣድልዎ ዘይብሉ ክኸውን ምግባር ኣድላይ ብምዃኑ፣

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ክልል ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ ብዝተውሃቦ ስልጣን መሰረት ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

ኣዋጅ ቁጥር 123/1999
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት የግዥ ስርዓትን ለመወሰን የወጣ ኣዋጅ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ኃላፊነቱ በሚገባ ለመወጣት ለሚያደርገው እንቅስቃሴ ሃብት በቁጠባና ውጤታማ በሆነ መንገድ ጥቅም ላይ ማዋል መሰረታዊ ጉዳይ በመሆኑ፣

የዕቃዎች እና የአገልግሎት ግዥ እንዲሁም የግንባታ ስራ ከመንግስት ጠቅላላ ሃብት ከፍተኛውን የወጪ ድርሻ የሚይዝ በመሆኑ

የመንግስት ግዥ የኢኮኖሚ ልማት ተግባሮች የመስፋፋት ኣጋዥ መሳርያ መሆን ስላለበት፣

የመንግስት ግዥ በቁጠባና ውጤታማ በሆነ መንገድ እንዲፈጸም ከማድረግ በተጨማሪ ሂደቱ ፍትሃዊ፣ ግልፅ እና ኣድልዎ የሌለበት እንዲሆን ማድረግ ስለሆነ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ ምንግስት ሕገ-መንግስት አንቀጽ 49/3/ሀ መሰረት ኣዋጅ ኣውጥቷል።

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 8.50

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	291

www.abyssinialaw.com

ክፍል ሓደ
ሓፈሻዊ

1. **ሓጺር ርእሲ**

እዚ ኣዋጅ "ስርዓት ዕደጋ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 123/1999" ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

2. **ትርጉም**

ናይቲ ቃል ኣጠቓቕማ ካሊእ ትርጉም ክዋህቦ እንተዘይኮይኑ ኣብ ውሽጢ እዚ ኣዋጅ፣

1. "ኣቕሓ" ማለት ብደረቕ፣ ብፈሳሲ ወይ ድማ ብጋዝ መልክዕ ዝርከብ ጥረ ኣቕሓ ምህርቲ፣ መሳርሒ፣ሸቐጥን ኤሌክትሪክን ከምኡእውን ምስቲ ዝዕደግ ኣቕሓ ርክብ ዘለዎን ካብቲ ኣቕሓ ዋጋ ዘይበለፀ ዋጋ ዘለዎ ናይ ተኸላ ፣ ናይ ትራንስፖርት፣ ናይ ፅገናን ካሊእ ተመሳሳሊ ግልጋሎት እዩ።
2. "ግልጋሎት" ማለት ካብ ኣቕሓ ፣ ካብ ዘፈር ስራሕቲ ኮንስትራክሽን ግልጋሎት ምኽርን ወፃኢ ዘሎ ዝኾነ ዓይነት ዕደጋን እዩ።
3. "ዘፈር ኮንስትራክሽን" ማለት ምስ ህንፃ፣ ምስ መንገዲ ወይ ድማ ምስ መሰረተ ልምዓት ስራሕቲ ብተተሓሒዘ ዝካየድ ሓዱሽ ናይ ህንፀት ፣ ዳግመ ህንፀት፣ምፍራስ፣ ፅገና፣ ስራሕቲ ምሕዳስን ከምኡእውን ተዛማዲ ዝኾይድን ካብቲ ቀንዲ ስራሕ ዘይበለፀ ዋጋ ግልጋሎት እንተኾነ፣ ናይ ምህናፅ፣ ብዋንነት ምሓዝ፣ እቲ ስራሕ ናይ ምንቅስቓስን ናይ ምምሕልላፍን ውዕላት ዘካተተ እዩ፣
4. "ግልጋሎት ምኽሪ" ማለት ኣማኸርቲ ዘለዎም ሞያዊ ተኽእሎ ብምጥቃም ዝህብዎ ግልጋሎት መፅናዕቲ፣ ዲዛይን፣ ዝተፈላለዩ ፕሮጀክታት ምውዳብ፣ ንዓማዊል ምኽሪ ምትሕልላፍ ናይ ምምኻር ባህርይ ዘለዎ ግልጋሎት ኣእምሮ እዩ፣
5. "ዕደጋ" ማለት ኣቑሑት፣ ስራሓት ዘፈር ኮንስትራክሽን ግልጋሎትን ብዕደጋ፣ ብክራይ ወይ ብዝኾነ ካሊእ ተመሳሳሊ ውዕሊ ምርካብ ማለት እዩ።
6. "ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል" ማለት ብናይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ በጀት ሙሉእ ብሙሉእ ወይ ብኽፋል ዝመሓዳደር ቤት ፅዮ መንግስቲ ፣ ትካል ትምህርትን ተመሳሳሊ ቅዋም ዘለዎ ኣካል እዩ፣

ክፍል አንድ
ጠቅላላ

1. **አጭር ርዕስ**

ይህ አዋጅ "የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት የግዥ ስርዓትን ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 123/1999" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. **ትርጓሜ**

የቃሉ አገባብ በዚህ አዋጅ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፣

1. "ዕቃ" ማለት በጠጣር፣በፈሳሽ ወይም በጋዝ መልክ የሚገኝ ጥሬ ዕቃ ምርት፣ መሳርያ፣ ሸቀጥ እና ኤሌክትሪክ እንዲሁም ከሚገዛው ዕቃ ጋር ግንኙነት ያለው እና ከዕቃዎቹ ዋጋ ያልበለጠ ዋጋ ያለው የተከላ፣ የትራንስፓርት የጥገናና ሌላ ተመሳሳይ አገልግሎት ነው፣
2. "አገልግሎት" ማለት ከዕቃና ከግንባታ ዘርፍ ስራ እና ከምክር አገልግሎት ውጪ ያለ ማንኛውም ግዥ ነው፣
3. "የግንባታ ዘርፍ" ማለት ከሕንፃ ፣ከመንገድ ወይም ከመሰረተ ልማት ስራ ጋር በተያያዘ የሚከናወን አዲስ የግንባታ ፣ የመልሶ ግንባታ፣ የማፍረስ፣የጥገና፣የማደስ ስራ እንዲሁም ተጓዳኝ የሆነና ከዋናው ስራ ያልበለጠ ዋጋ ያለው አገልግሎት ሲሆን፣ የመገንባት፣ በባለቤትነት የመያዝ፣ ስራውን የማንቀሳቀስ እና የማስተላለፍ ውሎችን ይጨምራል፣
4. "የምክር አገልግሎት" ማለት አማካሪዎች ያላቸውን ሙያዊ ክህሎት በመጠቀም የሚሰጡት የጥናት፣ የዲዛይን፣ የተለዩ ፕሮጀክቶችን የማደራጀት፣ ለደንበኞች ምክር የመስጠትና ስልጠና የመስጠት እና ዕውቀትን የማስተላለፍ የአማካሪነት ባህሪ ያለው የአዕምሮ አገልግሎት ነው፣
5. "ግዥ" ማለት ዕቃዎችን፣ የግንባታ ዘርፍ ስራዎችን እና አገልግሎቶችን በግዥ፣በኪራይ ወይም በማናቸውም ሌላ ተመሳሳይ ውል ማግኘት ነው፣
6. "ግዥ ፈፃሚ አካል" ማለት ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል በትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት በጀት የሚተዳደር የመንግስት መስሪያቤት፣ የትምህርት ተቋም እና ተመሳሳይ አቋም ያለው አካል ነው፣

7. "ገንዘብ መንግስቲ" ማለት ካብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ግምጃ ቤት ወይ እቲ ክልላዊ መንግስቲ ካብ ፌዳራል መንግስቲ ካብ ዝረኸቦ ድጎማ ወይ ናይ ወፃእን ውሽጢ ዓድን ረድኤትን ልቓሕን ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ዝተመደበ ገንዘብ ወይ ድማ ናይ ግዝኢት ፈፀምቲ ኣካላት ናይ ውሽጢ እቶት እዩ
8. "ዕደጋ መንግስቲ" ማለት ብዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ብገንዘብ መንግስቲ ዝፍፀም ግዝኢት እዩ።
9. "መቕረባይ" ማለት ንዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ኣቕሓ ወይ ግልጋሎት ንምቕራብ ወይ ዘፈር ኮንስትራክሽን ስራሕቲ ንምፍፃም ውዕሊ ዝኣተወ ሰብ እዩ
10. "ሕፁይ ተወዳዳራይ" ማለት ኣብ ናይ መንግስቲ ዕደጋ ክሳተፍ ዝተዓደመ ወይ ድማ ንምስታፍ ዘመልከተ ሰብ እዩ።
11. "ተጫራታይ" ማለት ተጫረቲ መወዳደሪ ጨረታ ንምድላው ክኽእሉ ብዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ዝዳሎ ሰነድ እዩ።
12. "ሰነድ ጨረታ" ማለት ተጫረቲ መወዳደሪ ጨረታ ንምድላው ክኽእሉ ብዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ዝዳሎ ሰነድ እዩ፣
13. "መምርሒ ዕደጋ" ማለት ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ብሓላፊ ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓትን ዝወፅእ መምርሒ እዩ፣
14. "ሰብ" ማለት ናይ ተፈጥሮ ሰብ ወይ ድማ ብሕጊ ናይ ሰብነት መሰል ዝተውሃቦ ትካል እዩ፣
15. "ቢሮ ሓላፍን ቢሮን" ማለት ከም ቅደም ሰዓቦም ሓላፊ ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓትን ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓትን ማለት እዩ፣
16. "መንግስቲ" ማለት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፣
17. "ቤት ምኽሪ" ማለት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።

3. **ወሰን ተፈፃምነት**

እዚ ኣዋጅ ኣብ ዝኾነ ናይዚ ክልል መንግስቲ ዕደጋ ተፈፃሚ ይኸውን።

4. **ዓለም ለኸ ግቡኣት**

1. እዚ ኣዋጅ ፌደራል መንግስቲ ካብ ሓደ ንላዕሊ ምስ ዝኾነ መንግስታት ወይ ምስ ዓለም ለኸ ትካላት ብዝፍፀም ወይ ብዝገብሮ ስምምዕነት ወይ ካብቲ ስምምዕነት ዝፍልፍል ግቡእ ዘይጠዓዓም እንተኾይኑ ኣብቲ ስምምዕነት ዝተመልከተ

7. "የመንግስት ገንዘብ" ማለት ከትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ግምጃ ቤት ወይም የክልሉ መንግስት ከፌደራል መንግስት ካገኘው ድጎማ ወይም የሃገርና የውጭ ሃገር ዕርዳታና ብድር ለግዥ ፈፃሚ አካላት የተመደበ ገንዝብ ወይም የግዥ ፈፃሚ አካላይ የውስጥ ገቢ ነው፣
8. "የመንግስት ግዥ" ማለት በግዥ ፈፃሚ አካላት በመንግስት ገንዘብ የሚከናወን ግዥ አካላት በመንግስት ገንዘብ የሚከናወን ግዥ ነው፣
9. "አቅራቢ" ማለት ለግዥ ፈፃሚ አካላት ዕቃ ወይም አገልግሎት ለማቅረብ ወይም ግንባታ ዘርፍ ስራ ለማከናወን ውል የገባ ሰው ነው፣
10. "ዕጩ ተወዳዳሪ" ማለት በመንግስት ግዥ እንዲሳተፍ የተጋበዘ ወይም ለመካፈል ያመለከተ ሰው ነው፣
11. "ተጫራቶች" ማለት የመጫረቻ ሃሳብ ያቀረበ ሰው ነው፣
12. "የጨረታ ሰነድ" ማለት ተጫራቾች የጨረታ መወዳደሪያ ለማዘጋጀት እንዲችሉ በግዥ ፈፃሚ አካላት የሚዘጋጅ ሰነድ ነው፣
13. "የግዥ መመሪያ" ማለት በዚህ አዋጅ መሰረት በፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ኃላፊ የሚወጣ መመሪያ ነው፣
14. "ሰው" ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የስውነት መብት የተሰጠው ድርጅት ነው፣
15. "የቢሮ ኃላፊ እና ቢሮ" ማለት እንደቅደም ተከተላቸው የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ኃላፊ እና የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ነው፣
16. "መንግስት" ማለት የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ነው፣
17. "ምክር ቤት" ማለት የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ነው።

3. **የተፈፃሚነት ወሰን**

ይህ አዋጅ በማናቸውም የዚህ ክልል መንግስት ግዥ ላይ ተፈፃሚ ይሆናል።

4. **ዓለምዐቀፍ ግዴታዎች**

1. ይህ አዋጅ የፌደራል መንግስት ከአንድ ወይም ከዓለም ዓቀፍ ድርጅቶች ጋር ባደረገው ወይም በሚያደርገው ስምምነት ወይም ከስምምነቱ ከመነጨ ግዴታ ጋር የማይጣጣም ከሆነ በስምምነቱ የተመለከተው ይፀናል፣

ይፀንዕ፣

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተመልከተ ስምምዕነት ንኢትዮጵያ ወይ ኣብ ኢትዮጵያ ነበርቲ ንዝኾኑ ተጫረቲ ብፍሉይ ዝርኢ ኣብ ዝኾነሉ ግዜ ዕደጋ ዝፍፅም ኣካል ተፈፃሚ ዝኸውን ፍሉይ መርአዩ ኣብቲ ጨረታ ሰነድ ብግልፂ ክጥቀስ ክገብር ኣለዎ፤

5. መምርሒታት ዕደጋ

1. እቲ ቢሮ ዕላማታት እዚ ኣዋጅን ሲዒቦም ንዝወፁ ደንብታትን ኣብ ሽቶ ንምብፃሕን ናዚ ኣዋጅ ድንጋገታት ተግባራዊ ንምግባር ዝሕግዙ መምርሒታት ከውፅእ ይኽእል፣
2. ሕድ ሕድ ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ብመሰረት ብሕጊ ዝተውሃቦም ስልጣን ነዚ ኣዋጅ ስዒቦም ንዝወፁ ደንብታትን መምርሒታትን ተኸቲሎም ዓርሶም ኪኢሎም ዕደጋ ናይ ምፍፃም ስልጣንን ሓላፍነትን ይህልዎም።
3. ኣብዚ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 2 ዝተደንገገ ሕሉው ኮይኑ ዝለዓለ ቁጠባውን ቴክኒካውን ረብሓ ኣብ ዝህቡን ካብ ሓደ ንላዕሊ ዝኾኑ ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ካብ ሓደ ዓይነት ኣቕሓ ወይ ግልጋሎት ንምግዛእ፣ ወይ ዘፈር ስራሕቲ ህንፀት /ኮንስትራክሽን/ ንምክያድ እትደልዩን እንትስማምዑን እቲ ቢሮ ሓላፊ ሓደ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ወይ ድማ ብሽም ዕደጋ ዝፍፀሙ ኣካላት እቲ ዕደጋ ጥርኑፍ ብዝኾነ መንገዲ ንክፍፅም ወይ ዕደጋ ብጥርኑፍ ንምፍፃም ዘኽእል ናይ ውዕሊ ማዕቀፍ ንኽፍረም ክእዝዝ ይኽእል።
4. ንኣፈፃፅማ እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ናይ ውዕሊ ማዕቀፍ ማለት በዚ ቢሮ ብዝተፈቐደሉ ኣካልን ብመቕረባይን ዝፍረም ግዝኢት ፈፀምቲ ኣካላት ሓደ ዓይነት ኣቕሓ፣ ስራሕ ዘፈር ህንፀት ወይ ግልጋሎት በቲ ውዕሊ ማዕቀፍ ብዝተወሰነ ዋጋ ምስ መቕረባይ ብዝግበር ናይ ኣፈፃፅማ ስምምዕነት ንምዕዳግ ዘኽእሎም ውዕሊ እዩ።

6.ሰነዳት ሕጊ ህዝቢ ክፈልጦም ብዛዕባ ምግባር

እዚ ኣዋጅን ብመሰረት እዚ ኣዋጅ በቲ ቢሮ ሓላፊ ዝወፅኡ መምርሒታት ግዝኢት ህዝቢ ንክፈልጦም ምግባርን ንኣጠቓቕማ ብዝጥዕም መንገዲ ብስርዓት ክተሓዙ ኣለዎም።

7.ሓላፍነትን ተሓታትነትን

1. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ንዝፍፅምዎ ዕደጋ ንኣፈፃፅማ እቲ ውዕሊ ሓፈሻዊ ሓላፍነት ዘለዎም

2. በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀጽ 1 የተመለከተው ስምምነት ለኢትዮጵያ ወይም በኢትዮጵያ ነዋሪ ለሆኑ ተጫራቾች ልዩ አስተያየት የሚፈቅድ በሚሆንበት ጊዜ ግዥ ፈፃሚው አካል ተፈፃሚ የሚሆነው ልዩ አስተያየት በጨረታ ሰነድ ውስጥ በግልጽ እንዲመለከት ማድረግ አለበት።

5. የግዥ መመሪያዎች

1. የቢሮው ኃላፊ የዚህን አዋጅና ተከትለው የሚወጡት ደንቦችን ዓላማዎች ከግብ ለማድረስ እና የአዋጁን ድንጋጌዎችን ተግባራዊ ለማድረግ የሚረዱ መመርያዎች ሊያወጣ ይችላል፣
2. እያንዳንዱ ግዥ ፈፃሚ አካላት በህግ በተሰጣቸው ስልጣን ይህንን አዋጅና ተከትለው በሚወጡት ደንቦችና መመሪያዎች መሰረትአድርገው ራሳቸውን ችለው ግዥ የመፈፀም ስልጣንና ሓላፊነት ይኖራቸዋል።
3. በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 2 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ከፍተኛ ኢኮሚያዊና ቴክኒካዊ ጠቀሜታ በሚሰጡ ከአንድ በላይ የሆኑ ግዥ ፈፃሚ አካላት አንድ ዓይነት ዕቃ ወይም አገልግሎት ለመግዛት ወይም የግንባታ /የኮንስትራክሽን/ ዘርፍ ስራ ለማሰራት ሲፈልጉና ሲስማሙ፣ የቢሮው ኃላፊ አንድ ግዥ ፈፃሚ አካል ወይም ግዥ የሚፈጽሙት አካላት ስም ግዥውን ጥቅል በሆነ መንገድ እንዲከናወን ወይም ግዥው በተጠቃለለ ሁኔታ ለመፈፀም የሚያስችል የውል ማዕቀፍ እንዲፈርም ሊያዝ ይችላል፣
4. ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3 አፈጻጸም የውል ማዕቀፍ ማለት በቢሮው፣ በተፈቀደለት አካል እና በአቅራቢው መካከል የሚፈረም ግዥ ፈፃሚ አካላት አንድ ዓይነት ዕቃ፣ የግንባታ ዘርፍ ስራ ወይም አገልግሎት በውል ማዕቀፍ በተወሰነ ዋጋ ከአቅራቢው ጋር በሚደረግ የአፈጻጸም ስምምነት ለመግዛት የሚያስችላቸው ውል ነው።

6.የሕግ ሰነዶች ሕዝቡ እንዲያውቃቸው ስለማድረግ

ይህ አዋጅ እና በዚህ አዋጅ መሰረት በቢሮው ኃላፊ የሚወጡ የግዥ መመሪያዎች ሕዝብ እንዲያውቃቸው መደረግ እና ለአጠቃቀም አመቺ በሆነ መንገድ በስርዓት መያዝ አለባቸው።

7. ኃላፊነትና ተጠያቂነት

1. ግዥ ፈጻሚ አካላትስለሚያከናውኑት ግዥ እና ስለውሉ አፈጻጸም ጠቅላላ ኃላፊነት ያለባቸው

እንትኸውን፣ ብፍላይ ድማ

ሀ. ብዝግባእ ሓይሊ ሰብ ዝተወደበ ክፍሊ ስራሕቲ ዕደ.ጋ ምጥያሽ፣

ለ. ኮሚቴ ጨረታ ምጥያሽን ኣባላቱ ምምዳብን፣

ሐ. ምልክታ ጨረታ ምውፃእ፣

መ. ንሰዓርቲ ጨረታ ምግላፅ፣

ረ. እቲ ውዕሊ ቅድሚ ምፍራሙ ዕደ.ጋ ንምፍፃም ዘኽእሉ እኹል በጀት ምህላው ምርግጋፅ፣

ሰ. ውዕላት ዕደ.ጋ ምፍራም፣

ሸ. ብተጫረቲ ዝቐርቡ ጥርዓናት መርሚርካ ውሳነ ምሃብ፣

ቀ. ቅዳሕ ጥርዓናትን ውዕሊት ምፅራይ ብመሰረት እቲ ውዕሊት ዝተውሃቦ ውሳነ ዝሓዘ ሪፖርት ንቢሮ ምቕራብ፣

በ. ምስ ሰዓራይ ዝተገበረ ውዕሊ ብመሰረት ሰዓራይ ዝኾነሎም ቃላትን ኩነታትን ምፍፃሙ ምርግጋፅ፣

ተ. ከከምኣድላይነቱ ስርዓት ዕደ.ጋ ዘፈፅሙ ሳልሳይ ወገናት ናይ ምቁፃር ግቡእ ኣለዎም።

2. ዕደ.ጋ ፈፀምቲ ኣካላትን ንዕደ.ጋ ሰራሕ ዝተመደቡ ስራሕተኛታትን ወይ ዕደ.ጋ መንግስቲ ንምምሕድዳር ዝተሸሙ ሓለፍቲ እዚ ኣዋጅን ነዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ዝወፅእ ደንብን ከምኡ እውን ቢሮ ሓላፊ ዘውፅኦም መምርሕታት ብምትሕልላፍ ንዝወስድዎም ስጉምትታት ብሕጊ ተሓተቲ ይኾኑ።

ክፍሊ ክልተ
ዕላማ፣ስልጣንን ተግባርን ቢሮ

8. ናይ ቢሮ ዕለማታት

ዕደ.ጋ ብዝምልከት ዕላማታት እቲ ቢሮ እዞም ዝስዕቡ እዮም፦-

1. ፍትሓዊ፣ ኣብ ውድድር ዝተመስረተ፣ ግልፂ ኣድልዎ ዘይብሉ፣ ንገንዘብ መንግስቲ ተመጣጣኒ ዋጋ ክርከብ ዘኽእል ኣፈፃፅማ ግዝኢት ምህላው ምርግጋፅ፣
2. ኣፈፃፅማ ዕደ.ጋ እቲ ክልል መንግስቲ ዝምርሓሉ ደረጃ ምውፃእ፣
3. ዕደ.ጋ ፈፀምቲ ኣካላት ነዚ ተኸቲሎም ምስርሖም ምክትታል፣
4. ናይዚ ክልል መንግስቲ ዓቕሚ ኣፈፃፅማ ዕደ.ጋ ምዕባይ።

ሲሆን፣ በተለይም፣

ሀ. በተገቢው የሰው ኃይል የተደራጀ የግዥ የስራ ክፍል የማቋቋም፣

ለ. የጨረታ ኮሚቴ የማቋቋም እና አባላቱን የመሰየም፣

ሐ. የጨረታ ማስታወቂያዎችን የማውጣት፣

መ. የጨረታ አሸናፊዎችን የማስታወቅ፣

ሠ. ውሉን ከመፈረሙ በፊት ግዝ ለመፈጸም የሚያስችል በቂ በጀት መኖሩን የማረጋገጥ፣

ረ. የግዥ ውሎችን የመፈረም፣

ሰ. በተጫራቾች የሚቀርቡ አቤቱታዎችን መርምሮ ውሳኔ የመስጠት

ሸ. የአቤቱታዎችን ቅጂ እና የምርመራ ግኝቶችን እና በግኝቶቹ መሰረት የተሰጠውን ውሳኔ የያዘ ሪፓርት ለቢሮው የማቅረብ፣

ቀ. ከአሸናፊው ጋር የተደረገው ውል፣ አሸናፊ በሆነባቸው ቃሎችና ሁኔታዎች መሰረት መፈፀሙን የማረጋገጥ፣

በ. እንደአስፈላጊነቱ የግዥ ስርዓትን የሚያስፈጽሙ ሶስተኛ ወገኖችን የመቅጠር ግዴታ አለባቸው።

2. ግዥ ፈጻሚ አካላት እና ለግዥ ስራ የተመደቡ ሰራተኞች ወይም የመንግስት ግዥ ለማስተዳደር የተሾሙ ኃላፊዎች ይህን ኣዋጅ እና ኣዋጁ ለማስፈፀም የሚወጣ ደንብ እንዲሁም የቢሮው ኃላፊ የሚያወጣቸውን መመሪያዎች በመተላለፍ ስለሚወስዱቸው እርምጃዎች በህግ ተጠያቂ ይሆናሉ።

ክፍል ሁለት
የቢሮው አላማ፣ ስልጣንና ተግባር

8. የቢሮው ዓላማዎች

ግዥ በሚመለከት የቢሮው ዓላማዎች የሚከተሉት ናቸው፦-

1. ፍትሃዊ፣ በውድድር ላይ የተመሰረተ፣ ግልጽ፣ አድልዎ የሌለበት፣ ለመንግስት ገንዘብ ተመጣጣኝ ዋጋ ማስገኘት የሚያስችል የግዥ አፈፃፀም መኖሩን ማረጋገጥ፣
2. የክልሉ መንግስት የግዥ አፈጻጸም የሚመራበትን ደረጃ ማውጣት፣
3. የግዥ ፈፃሚ አካላት ይህንን ኣዋጅ ጠብቀው መስራታቸው መከታተል፣
4. በክልሉ መንግስት ውስጥ ያለውን የግዥ አፈፃፀም አቅም ማሳደግ፣

9. ናይ ቢሮ ተግባራት

ዕደ.ጋ ዝምልከት እዚ ቢሮ ስዒቦም ዝተዘርዘሩ ተግባራት ይፍፅም፡-

1. ኣብ ናይ መንግስቲ ዕደ.ጋ ፖሊስታት፣ መትከላትን ኣፈፃፅማን ነቲ ክልል መንግስቲ የማኽር፣
2. ኣብ ክልል መንግስቲ ዘሎ ስርዓት ኣፈፃፅማ ዕደ.ጋ መንግስቲ ተግባራዊነት ምክትታል፣ ንክልል መንግስቲ ሪፓርት ምግባርን ኣብ ሕግን ኣብ ስርዓት ኣፈፃፅማን ናይ ምምሕያሽ ሓሳባት የቕርብ፣
3. ኣግባብነት ምስዘለዎም ኣካላት ብምትሕብባር ናይ ዕደ.ጋ ስልጠና፣ ኣፈፃፅማ ዕደ.ጋ ንምምራሕ ኣድላይ ክእለታት ክህልዎ ዝግባእ ብርኪ ፣ ተደላይ ዝኾነ ናይ መረዳእታ ዓይነትን ናይቲ ሞያ ዕብየትን ክኸተሎ ዝግባእ ከይዲ ክውስን ይገብር፣
4. ኣብ ስራሕ ንክውዕሉ ዝተፈቐዱ ስሩዓት ሰነዳት ዕደ.ጋ ፣ ነቲ ኣሰራርሓ ዝመርሑ ቅጥዕታትን ካልኦት ንኣፈፃፅማ ዕደ.ጋ ኣግባብነት ዘለዎም ሰነዳት የዳሉ፣ እዋናዊ ንክኾኑ ይገብር፣
5. ካብ ዝተፈቐዱ ሰሩዓት ዕደ.ጋ፣ ኣሰራርሕኡ ካብ ዝመርሑ ቅጥዕታትን ካልኦት ንኣፈፃፅማ ኣግባብነት ካብዘለዎም ሰነዳት ወፃኢ ዕደ.ጋ ዝፍፀም እቲ ቢሮ ብፅሑፍ ስምምዕነቱ እንተህበ ጥራሕ ምዃኑ የረጋግፅ፣
6. ብመሰረት ዓንቀፅ 15 ንኡስ ዓንቀፅ 6 ኣብ ዝርዝር መቕረብቲ ንምምዝጋብ ዝቐርቡ ሕቶታት ይቕበል፣ ይምርምር፣ ይምዝግብ፣ ንዝተመዝገቡ መቕረብቲ ወረቐት ምስክር ይህብ፣
7. ኣብ ናይ መንግስቲ ዕደ.ጋ ውዕሊ ዝተመልከቱ ግቡኣት ከቢድ ሸለልትነት ብምርኣዮዮም፣ ብዛዕባ ብቕዓቶም ዝተሰሓሓተ መረዳእታ ብምሃቦም ወይ ድማ ብዓንቀፅ 18 ብዝምልከት ዓይነት መደለሊ ብምሃቦም ምኽንያት ኣብ ናይ መንግስቲ ዕደ.ጋ ንኸይሳተፍ በቲ ቢሮ እገዳ ዝተገበረሎም መቕረብቲ ዝርዝር ይሕዝ፣
8. እቲ ኣዋጅ ብትኽክል ኣብ ስራሕ ምውዓሉ ንምርግጋፅ ብዝተወሰነ ናይ እዋን ኣፈላላይ ሰነዳት ዕደ.ጋ ፈፀምቲ ኣካላትን ኣብ ከይዲ ኣፈፃፅማ እቲ ግዝኢት ዝተኸተልዎ ኣካይዳን ይፍትሽ፣
9. እቲ ቢሮ ብዝውስኖ መሰረት ብመንግስቲ ንክፍፀሙ ዝተተለሙ ዕደ.ጋታት፣ብጨረታ ሰዓርቲ ዝኾኑ መቕረብትን ከምኡ እውን ካልኦት ህዝቢ ክፈልጦም ዝግባእ መረዳእታት ንምሓዝ ዘኽእል ስርዓት

9. የቢሮው ተግባሮች

ግዥ በሚመለከት ቢሮው ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ተግባሮች ያከናውናል፣

1. በመንግስት ግዥ ፖሊሲዎች፣ መርሆዎችና አፈጻጸሞች ላይ የክልሉን መንግስት ያማክራል፣
2. በክልሉ መንግስት ውስጥ ያለውን የመንግስት ግዥ አፈፃፀም ስርዓት ተግባራዊነት መከታተል ለክልሉ መንግስት ሪፓርት ማድረግ እና በሕግና በአፈፃፀም ስርዓቱ ላይ የማሻሻያ ሀሳቦች ያቀርባል፣
3. አግባብነት ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር የግዥ ስልጠና፣ የግዥ አፈፃፀምን ለመምራት የሚያስፈልገው ችሎታ ሊኖረው የሚገባ ደረጃ ፣ ተፈላጊ የሆነ የማስረጃ ዓይነት እና የሞያው ዕድገት የሚከተለው ሂደት እንዲወስን ያደርጋል፣
4. በስራ ላይ እንዲውሉ የተፈቀዱ መደበኛ የግዥ ሰነዶች፣ አሰራሩን የሚመሩ ቅፆች እና ሌሎች ለግዥ አፈፃፀም አግባብነት ያላቸው ሰነዶች ያዘጋጃል፣ ወቅታዊ እንዲሆኑ ያደርጋል፣
5. ከተፈቀዱ መደበኛ የግዥ ሰነዶች፣ አሰራሩን ከሚመሩ ቅፆች እና ሌሎች ለግዥ አፈጻጸም አግባብነት ካላቸው ሰነዶች ውጪ ግዥ የሚፈጸመው ቢሮው በፅሑፍ ስምምነቱን ሲሰጥ ብቻ መሆኑን ያረጋግጣል፣
6. በአንቀጽ 15 ንዑስ አንቀጽ 6 መሰረት ከአቅራቢዎች ዝርዝር ውስጥ ለመመዝገብ የሚቀርቡ ማመልከቻዎችን ይቀበላል፣ ይመረምራል፣ ይመዘግባል ለተመዘገቡ አቅራቢዎች የምስክር ወረቀት ይሰጣል፣
7. በመንግስት ግዥ ውል ውስጥ በተመለከቱ ግዴታዎች ላይ ከፍተኛ ቸልተኝነት በማሳየታቸው፣ ስለብቃታቸው የተሳሳተ መረጃ በመስጠታቸው ወይም በአንቀጽ 18 የተመለከተውን ዓይነት መማለጃ በመስጠታቸው ምክንያት በመንግስት ግዥ እንዳይሳተፉ በቢሮው ዕገዳ የተደረገባቸውን አቅራቢዎች ዝርዝር ይይዛል፣
8. ይህ አዋጅ በትክክል ስራ ላይ መዋሉን ለማረጋገጥ በተወሰነ ጊዜ ልዩነት የግዥ ፈፃሚ አካላትን ሰነዶች እና ግዥውን በማስፈጸም ሂደት የተከተሉትን አካሄድ ይፈትሻል፣
9. በቢሮው በሚወሰነው መሰረት በመንግስት ሊፈጸሙ የታቀዱ ግዥዎችን፣ በጨረታ አሸናፊ የሆኑ አቅረቢዎችን፣ እንዲሁም ሌሎች ሕዝብ ሊያውቃቸው የሚገባ መረጃዎችን መያዝ የሚያስችል ስርዓት

www.abyssinialaw.com

የመዓራሪ፣ ይሕሉ

10. ኣፈፃፅማ ዕደ.ጋ እዚ ኣዋጅ ተኸቲሉ ዝተፈፀመ ምኳኑ ንምርግጋፅ፣

ሀ. ኣብ ከይዲ ምድላው ጨረታ ምፅራይ ዕደ.ጋ

ለ. ብጨረታ ሰዓራይ ዝኾነ ተጫራቲ በቲ ውዕሊ መሰረት ስርሑ ኣብ ዝፍፀመሉ ግዘ ምፅራይ ውዕሊ፣

ሐ. በቲ ውዕሊ መሰረት እቲ ስራሕ እንተተፈፂሙ ኣፈፃፅማ ምፅራይ ምርመራ የካይድ፣

11. ዕደ.ጋ ፈፀምቲ ኣካላት ብመሰረት ስምምዕነቶም ኣብ ስራሕ ዝውዕል ብሓባር ንዕደ.ጋ ክጥቀምሉ ዘኽእል ናይ ኣቕሓን ግልጋሎትን ዝርዝር ኣብ ስራሕ የውዕል፣ እዚ ዝርዝር ምስ ኣሰራርሓ ዝተጠዓዓመን እዋናዊ ንክኸውን ይገብር፣

12. ንኹሎም ስርዓታት ስራሕቲ ዕደ.ጋ ዘገልግል ዕቀባ መረዳእታ የጣይሽ፣ የማዕብልን ይሕሉን፣ እዋናነቱ ዝተሓለወ ንክኸውን ይገብር፣

13. በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 5/3/ ብዝተደንገገ መሰረት ምስ ዝምልከቶም ዕደ.ጋ ፈፀምቲ ኣካላት ብምስምማዕ በቢዓመቱ እንደገና እናተረአየ ብዝመሓየሽ ስርዓት ዕደገኦም ብሓባር ክፍፀም ዝግባእ ስራሕቲ ዘፈር ህንፀት፣ ኣቑሑትን ግልጋሎትን ዝርዝር የዳሉ፣

14. ሞያን ምስ ሞያ ዝተተሓሓዙ ዋኒናትን ኣግባብነት ምስ ዘለዎም ኣብ ናይ መንግስቲ ግዝኢት ክሳተፍ ድልየት ምስ ዘለዎም ኣካላት ትካላዊ ርክብ ይፈጥር፣ የማዕብል፣

15. በዛዕባ ኣፈፃፅማ ዕደ.ጋ መንግስቲ መፅናዕቲ የካይድ፣

16. እዚ ኣዋጅን ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዝወፁ መምርሒታትን ብትኽክል ኣብ ስራሕ ምውዓሎም የረጋግፅ፣

17. ካብ ዕደ.ጋ ፈፀምቲ ኣካላት ዝቐርበሉ መረዳእታ መሰረት ብምግባር ስርዓት ዕደ.ጋ መንግስቲ ብዝግባእ ዝሰርሐ ዘሎ ምኳኑ ንክልል መንግስቲ ዓመታዊ ሪፓርት የቕርብ፣ ክልል መንግስቲ ብዝሓቶ ዝርዝር መሰረት ኣብ ሕድ ሕድ ዕደ.ጋ ፈፃሚ ኣካል በዛዕባ ዝተፈፀመ ዓይነት ዐደ.ጋ መጠንን ፍሉይ መረዳእታት ይህብ።

ያደራጃል፣ ይጠብቃል፣

10. የግዥ አፈጻጸም ይህንን አዋጅ ጠብቆ የተከናወነ መሆኑን ለማረጋገጥ፡-

ሀ. በጨረታ ዝግጅት ሂደት የግዥ ምርመራ፣

ለ. በጨረታ አሸናፊ የሆነው ተጫራች በውሉ መሰረት ስራውን በሚያከናውንበት ጊዜ የውል ምርመራ፣

ሐ. በውሉ መሰረት ስራው ከተጠናቀቀ የክንዋኔ ምርመራ ያካሂዳል፣

11. ግዥ ፈጻሚ አካላት በስምምነታቸው መሰረት በስራ ላይ የሚውል በጋራ በግዥ ለመጠቀሙበት የሚያስችል የዕቃና አገልግሎት ዝርዝር በስራ ላይ ያውላል፣ ይኸው ዝርዝር ከአሰራር ጋር የተጣጣመ እና ወቅታዊ እንዲሆን ያደርጋል፣

12. ለግዥ አሰራር ስርዓቶች በሙሉ የሚያገለግል፣ የመረጃ ክምችት ያቋቁማል፣ ያጎለብታል፣ ይጠብቃል፣ ወቅታዊነቱ የተጠበቀ እንዲሆን ያደርጋል፣

13. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 5/3/ በተደነገገው መሰረት ከሚመለከታቸው ግዥ ፈጻሚ አካላት ጋር በመስማማት ግዥ ፈጻሚ እየታየ በሚሻሻል ስርዓት ግዥ ያቸው በጋራ ሊፈፀም የሚገባ የግንባታ ዘርፍ ስራዎች፣ ዕቃዎችና አገልግሎቶችን ዝርዝር ያዘጋጃል፣

14. የሙያና ከሙያ ጋር በተያያዙ ጉዳዮች አግባብነት ካላቸው በመንግስት ግዥ ለመሳተፍ ፍላጎት ካላቸው አካላት ጋር ተቋማዊ ግንኙነት ይፈጥራል፣ ያዳብራል፣

15. ስለመንግስት ግዥ አፈጻጸም ጥናት ይካሂዳል፣

16. ይህ አዋጅና በአዋጅ መሰረት የሚወጡ መመሪያዎች በትክክል ስራ ላይ መዋላቸውን ያረጋግጣል፣

17. ከግዥ ፈጻሚ አካላት የሚቀርብለትን መረጃ መሰረት በማድረግ የመንግስት ግዥ ስርዓት የሚገባ የሚሰራ ስለመሆኑ ለክልሉ መንግስት ዓመታዊ ሪፓርት ያቀርባል፣ የክልሉ መንግስት በሚጠይቀው ዝርዝር መሰረት በእያንዳንዱ ግዥ ፈጻሚ አካል ስለተከናወነው ግዥ ዓይነት እና መጠን ልዩ መረጃዎችን ይሰጣል።

10. ናይቲ ቢሮ ስልጣን

ዕደጋ ብዝምልከት እቲ ቢሮ ስርሑ ኣብ ዝፍፅመሉ እዋን ዝስዕብ ስልጣን ይህልዎ።

1. ዝኾነ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ወይ መቕረባይ ሕጊ ካብ ዝእዝዞ ወፃኢ ብዛዕባ ምፍፃም፣ ዕደጋ ብትኽክል ብዛዕባ ዘይምፍፃሙ፣ ኣመራርሓ እቲ ዕደጋ ብትኽክል ዘይምፍፃሙ ወይ ብዛዕባ ምምሽጣሩ ሪፓርት ዝቐረበ ወይ ዝተረጋገፀ እንድሕር ኮይኑ ምስቲ ኣፈፃፅማ ዕደጋ ዝተተሓሓዙ መረዳእታት፣ ሰነዳት መዝገባትን ሪፓርታትን ንክቐርብሉ ይእዝዝ፣
2. መስኻኽር ይፅውዕ፣ ምስክራትን እቲ ዕደጋ ዝምልከቶም ወገናትን ቃሎም ብመሓላ ንክህቡ ይገብር፣ ናይ ሒሳብ መዝገብ፣ ትልምን ሰነድን ንክቐርቡሉ ይገብር፣
3. ኣብ ናይ መንግስቲ ዕደጋ ኣፈፃፅማ ምፅራይ ንክካየድ ይገብር ወይ እቲ ምፅራይ የካይድ፣ ናይ መንግስቲ ዕደጋ ውዕልን ኣፈፃፅማን ኦዲት ይገብር፣
4. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ናይቲ ጨረታ ሰዓራይ ናይ ምኻን ውሳነ ኣብ ዝተውሃበሉ ኩነታት ዕደጋ ዝፈፀሙ ምኻኖም ንምርግጋፅ ኣብ ከይዲ እቲ ዕደጋ ምፅራይ የካይድ፣
5. ኣብዚ ኣዋጅ ክፍሊ 8 ዝተዘርገሐ ስርዓት ብምኽታል ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት፣ መቕረብትን ዝኾነ ካሊእ ሰብ ወይ ትካል ኣብ ምንቅስቓስ ዕደጋ ተሳትፎ ኣብ ዝነበሮ ኣብ ዝኾነ ሰብ ዘቕርብዎ ጥርዓን የፃሪ፣

ክፍሊ ሰለስተ
መሰረታዊ ድንጋገታት ዕደጋ

11. ሰነዳት ዕደጋ

1. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ምስ ዕደጋ መንግስቲ ዝተተሓሓዙ መዛግብትን ሰነዳትን ዕደጋ ካብ ዝተፈፀመሉ ዕለት ጀሚሩ ን10 ዓመት ዝኣክል ክፅንሕዎም ኣለዎም። በዚ መልክዕ ዝተሓዙ ሓበሬታታት እዞም ዝስዕቡ ዝሓወሰ ይኸውን።
   ሀ. ዝግዝኡ ኣቑሑ፣ ስራሕቲ ከንስትራክሽን ወይ ግልጋሎታት ሓፂር መግለፂ፣
   ለ. ምልክታ ጨረታ፣
   ሐ. ናይ ጨረታ መወዳደሪ ሓሳብ ወይ ናይ ዋጋ መቕረቢ ዝሃቡ መቕረብቲ ሽምን ኣድራሻን ከምኡ እውን በቲ ጨረታ ሰዓርቲ ዝኾኑ ተጫረቲ ሽምን ኣድራሻን፣
   መ. ንጨረታ መገምገሚ ዝተዳለወ ረቛሕታትን ዝተፈፀመሉ ኩነታትን፣ ናይ ጨረታ ገምጋምን

10. የቢሮው ስልጣን

ግዥ በሚመለከት ቢሮው ስራውን በሚያከናውንበት ጊዜ የሚከተለው ስልጣን ይኖረዋል።

1. ማናቸውም ግዥ ፈጻሚ አካል ወይም አቅራቢ ሕግ ከሚያዘው ውጪ ስለመፈጸሙ፣ ግዥ በትክክል ስላለመከናወኑ፣ የግዥውን አመራር በትክክል ስላለመፈጸሙ ወይም የተረጋገጠ እንደሆነ ከግዥው አፈጻጸም ጋር የተያያዙ መረጃዎች፣ ሰነዶች፣ መዝገቦች እና ሪፖርቶች እንዲቀርቡለት ያዛል፣
2. ምስክሮች ይጠራል፣ ምስክሮችና ግዥው የሚመለከታቸው ወገኖች ቃላቸውን በመሀላ እንዲሰጡ ያደርጋል፣ የሂሳብ መዝገብ ፕላንና ሰነድ እንዲቀርቡለት ያደርጋል፣
3. በመንግስት ግዥ አፈጻጸም ላይ ምርመራ እንዲካሔድ ያደርጋል ወይም ምርመራውን ያከናውናል፣ የመንግስት ግዥ ውል እና የክዋኔ ኦዲት ያካሂዳል፣
4. ግዥ ፈጻሚ አካላት የጨረታው አሸናፊ የመሆን ውሳኔ በተሰጠበት አኳኋን ግዥውን የፈፀሙ መሆናቸውን ለማረጋገጥ በግዥው ሂደት ላይ ምርመራ ያካሂዳል፣
5. በዚህ አዋጅ በክፍል 8 የተዘረጋውን ስርዓት በመከተል ግዥ ፈጻሚ አካላት፣ አቅራቢዎች እና ማናቸውም ሌላ ሰው ወይም ድርጅት በግዥው እንቅስቃሴ ተሳትፎ በነበረው ማናቸውም ሰው ላይ የሚያቀርቡትን አቤቱታ ይመረምራል፣

ክፍል ሶስት
መሰረታዊ የግዥ ድንጋጌዎች

11. የግዥ ሰነዶች

1. ግዥ ፈጻሚ አካላት ከመንግስት ግዥ ጋር የተያያዙ መዝገቦችን እና ሰነዶችን ግዥው ከተፈጸመበት ቀን አንስቶ ለ10 ዓመት ያህል ማቆየት አለባቸው። በዚህ ዓይነት የሚያዙት መረጃዎች የሚከተሉትን ይጨምራሉ፣
   ሀ. የሚገዙት ዕቃዎች፣ የግንባታ ስራዎች ወይም አገልግሎቶች አጭር መግለጫ፣
   ለ. የጨረታ ማስታወቂያ፣
   ሐ. የጨረታ መወዳደሪያ ሀሳብ ወይም የዋጋ ማቅረቢያ ያቀረቡ አቅራቢዎች ስምና አድራሻ እንዲሁም በጨረታው አሸናፊ የሆኑ ተጫራቾች ስምና አድራሻ፣
   መ. ለጨረታ ግምገማ የተዘጋጀውን መስፈርት እና የተፈፀመበትን ሁኔታ፣ የጨረታ ግምገማና

ናይቲ ውድድር ኣፈፃፅማን ከምኡእውን ካብ ተወዳደርቲ ዝቐረበ መወዳደሪ ሓሳብን ናይ ዋጋ መቕረቢ ዘርኢ ሓፂር መግለፂ፣

ረ. ብዝቐረበ ጥርዓን መሰረት ጨረታ ንምእጋድ ወይ ንምስራዝ ውሳነ ዝተውሃበሉ ኣካይዳ ዘርኢ ሓበሬታ፣

ሰ. ካብ ግልፂ ጨረታ ወፃኢ ካልኦት ናይ ዕደጋ ስርዓት ንምኽታል ዝተመረፀሉ ምኽንያት፣

2. ከይዲ ዕደጋ ተጠቓሊሉ ምስ ሰዓራይ ውዕሊ እንተተፈሪሙ ወይ ብዝኾነ ምኽንያት እቲ ውዕሊ ድሕሪ ምቁራፁ ናይቲ ግዝኢት ዝርዝር ኣፈፃፅማ ዘርኢ መረዳእታ በቲ ጨረታ ሕፁያት ተሳተፍቲ ዝኾኑ ተወዳደርቲ እንትሓቱ ክርአይዎ ክግበር ኣለዎ። ይኹንዳአምበር ስልጣን ብዘለዎ ቤት ፍርዲ እንተዘይተኣዚዙን በቲ ቤት ፍርዲ ብዝተውሃበ ትእዛዝ ብዝተመልከተ መሰረት እንተዘይኮኑ እቲ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል እዞም ዝስዕቡ መረዳእታት ክህብ የብሉን፣

ሀ. ናይቲ ሓበሬታ ዕላዊ ምኻን ብሕጊ ዘይፍቀድ፣ ንኣፈፃፅማ ሕጊ ዘዐንቅፍ፣ ንናይ ህዝቢ ጥቕሚ ዝፃባእ፣ ናይ ተወዓዓልቲ ሕጋዊ ናይ ንግዲ ጥቕሚ ከምኡ እውን ቕኑዕ ውድድር ዝጎድእ እንተኮይኑ፣

ለ. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1/መ/ ብዝተመልከተ መሰረት ብምሕፃር ዝተዳለወ ሰነድ እንተዘይኮይኑ ካብ ተጫረቲ ዝቐረበ ናይ መወዳደሪ ሓሳብ ምስ ምፅራይን ምግምጋምን ተግባር ዝተተሓሐዙ ሐበሬታታት፣ ተጫረቲ ዘቕረብዎም ናይ መወዳደሪ ሓሳባትን ትሕዝቶ ናይ ጨረታ ሰነዳት ዝገልፁ ሓበሬታታት፣

12. **ኣድልዎ ዘይምግባር**

በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 13 ዝተደንገገ ሕልው ኮይኑ ዝኾነ ሕፁይ ተወዳዳሪ ብዜግነት፣ ብዘርኢ ወይ ምስ ናይ መወዳዳሪ ረቛሒታት ብዘይተተሓሓዙ ካልኦት ምኽንያታት ኣብ ናይ መንግስቲ ግዝኢት ተሳታፊ ከይኾን ክግበር ኣይኽእልን።

13. **ፍሉይ ቆላሕታ**

1. ኣብ እዋን ገምጋም ጨረታ፣

ሀ. ኣብ ኢትዮጵያ ንዝተፈረዩ ኣቑሑት ክሳብ 15 %/ዓሰርተ ሓሙሽተ ሚኢታዊ/

ለ. ብናይ ኢትዮጵያ ኩባንያታት ዝካየዱ ዘፈር ስራሕቲ ኮንስትራክሽን ክሳብ ሸውዓተ ነጥቢ ሓሙሽተ ሚኢታዊ /7.5%/

የውድድሩን አፈጻጸም እና ከተወዳደሪዎች የቀረበውን የመወዳደሪያ ሀሳብ እና የዋጋ ማቅረቢያ የሚያሳይ አጭር መግለጫ፣

ሠ. በቀረበው አቤቱታ መሰረት ጨረታውን ለማገድ ወይም ለመሰረዝ ውሳኔ የተሰጠበትን አካሄድ የሚያሳይ መረጃ፣

ረ. ከግልፅ ጨረታ ውጪ ሌሎች የግዥ ስርዓቶችን መከተል የተመረጠበትን ምክንያት

2. የግዥው ሂደት ተጠናቆ ከአሸናፊው ጋር ውል ከተፈረመ ወይም በማናቸውም ምክንያት ውሉ ከተቋረጠ በኋላ የግዥውን ዝርዝር አፈጻጸም የሚያሳየው መረጃ በጨረታው ዕጩ ተሳታፊ የሆኑ ተወዳዳሪዎች ሲጠይቁ እንዲያዩት መደረግ አለበት። ይሁን እንጂ ስልጣን ባለው ፍርድ ቤት ካልታዘዘ እና በፍርድ ቤቱ በተሰጠው ትዕዛዝ በተመለከተው መሰረት ካልሆነ በስተቀር ግዥ ፈፃሚው አካል የሚከተሉትን መረጃዎች መስጠት የለበትም፣

ሀ. የመረጃው ይፋ መሆን በሕግ የማይፈቀድ፣ የሕግ አፈጻጸምን የሚያሰናክለል፣ የሕዝብን ጥቅም የሚቃረን፣ የተዋዋዩችን ሕጋዊ የንግድ ጥቅም እንዲሁም ቀና ውድድርን የሚጎዳ ከሆነ፣

ለ. በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ 1/መ/ በተመለከተው መሰረት በማሳጠር የተዘጋጀውን ሰነድ ካልሆነ በስተቀር ከተጫራቾች የቀረበውን የመወዳደሪያ ሀሳብ ከመመርምር እና ከመገምገም ተግባር ጋር የተያያዙ መረጃዎችን፣ እና ተጫራቾች ያቀረቡዋቸውን የመወዳደሪያ ሀሳቦች እና የጨረታ ሰነዶች ይዘት የሚገልጹ መረጃዎች፣

12. **አድልዎ ያለማድረግ**

በዘህ ኣዋጅ አንቀፅ 13 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም ዕጩ ተወዳዳሪ በዜግነት፣ በዘር ወይም ከመወዳደሪያ መስፈርቶች ጋር ባልተያያዙ ሌሎች ምክንያቶች በመንግስት ግዥ ተሳታፊ እንዳይሆን ሊደረግ አይችልም።

13. **ልዩ አስተያየት**

1. በጨረታ ግምገማ ወቅት፡-

ሀ. በኢትዮጵያ የተመረቱ ዕቃዎች እስከ 15% /አስራ አምስት በመቶ/

ለ. በኢትዮጵያ ኩባንያዎች የሚከናወኑ የግንባታ ዘርፍ ስራዎች እስከ 7.5% /ሰባት ነጥብ አምስት በመቶ/ ልዩ አስተያየት ይደረግላቸዋል።

www.abyssinialaw.com

2. ንአፈፃፅማ እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝኾነ ኣቕሓ ካብ ዋግኡ ልዕሊ 20% /ዒስራ ሚኢታዊ / ኣብ ኢትዮጵያ ዝተወሰኸ እንተኾይኑ ኣብ ውሽጢ ኢትዮጵያ ከምዝፈረዩ ይቑፀር።

14. **ሜላ ርክብ**

1. ኣብ መንጎ ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላትን ሕፁያት ተወዳደርትን ዝግበሩ ርክባት ብፅሑፍ ክግበሩ ኣለዎም። ብፅሑፍ ዘይተገበረ ርክብ ብምክትታል ብፅሑፍ ክረጋገፅ ኣለዎ፣

2. እቲ ቢሮ ትኽክለኛነት ልውውጥ ሓበሬታን ብሚስጥር ዝተሓለወ ምዃኑን ንምርግጋፅ ዘኽእል ስርዓት ዝተዘርገሐ ምዃኑን ብመዳይ ቴክኒክ ተደለይቲ ኩነታት ዝተማልአ ምዃኑ እንተረጋግፅ ካብ ፅሑፍ ብተወሳኺ ወይ ከክንዲ ፅሑፍ ብሜላ ኢ-ሜል ወይ ድማ ፋክስ ርክብ ንክግበር ክፈቅድ ይኽእል።

15. **ብቕዓት ሕፁያት ተወዳደርቲ**

1. ሕፁያት ተወዳደርቲ ኣብ ዝኾነ ናይ መንግስቲ ዕደጋ ንምስታፍ ካብዚ ንታሕቲ ዝተዘርዘሩ ረቛሕታት ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ካብቲ ናይ ዕደጋ ፍሉይ ባህርይ ብምብጋስ ዘውፅእዎም ካልኦት ረቛሓታት ከማልኡ ኣለዎም፣
   ሀ. ብመሰረት ዝኣተውዎ ውዕሊ ንምፍፃም ዘኽእል ብቕዓት ሞያን ቴክኒክን፣ ዓቕሚ ፋይናንስ፣ መሳርሕን ካልኦት ናይ መስርሒ ቦታታት፣ ዕደጋ ኣብ ዝፍፀመሉ ተግባር ክእለት ኣመራርሓ ስራሕ፣ ፅቡቕ ሽምን ሓይሊ ሰብን ዘለዎም።
   ለ. ውዕሊ ንምፍፃም ዘኽእል ናይ ሕጊ ክእለት ዘለዎ፣
   ሐ. ብዕዳ ዘይተትሓዘ፣ ዘይከሰረ ወይ ምንቅስቓስ ስርሑ ዘየቋረፀ፣ ምንቅስቓስ ንግዲ ስርሑ ዘይተኣገደ፣ ወይ በዞም ምኽንያት ተኸሲሱ ኣብ ክርክር ዘየለ፣
   መ. ብመሰረት ሕግታት ግብሪ ኢትዮጵያ ብዝተደንገገ ናይ ግብርን ታክስን ግቡኡ ዝተዋፅአ፤

2. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ሕፁያት ተወዳደርቲ በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተዘረዘሩ ረቋሒታት ዘማልኡ ምዃኖም ንምርግጋፅ ኣድላይ ዝኾኑ ናይ ሰነድ መረዳእታት ወይ ካልኦት መረዳእታትት ንኽቕርቡ ክሓትት ኣለዎ፣

3. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ሕፁያት ተወዳደርቲ ንኽማልእዎም ተፅቢት ዝግበረሎም ረቋሕታት ኣብ ናይ ጨረታ ሓሳብ ንምሕታት ኣብ ዝዳለው ሰነዳት

2. ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀፅ 1 አፈጻጸም ማናቸውም ዕቃ ከዋጋው ከ20% /ሃያ በመቶ/ በላይ በኢትዮጵያ ውስጥ የታከለ ከሆነ በኢትዮጵያ ውስጥ እንደተመረተ ይቆጠራል።

14. **የግንኙነት ስልት**

1. በግዥ ፈፃሚ አካላትና በዕጩ ተወዳዳሪዎች መካከል የሚደረጉ ግንኙነቶች በፅሑፍ መደረግ አለባቸው። በፅሑፍ ያልተደረጉ ማናቸውም ግንኙነቶች በመከታተል በፅሑፍ መረጋገጥ አለባቸው፣

2. ቢሮው የመረጃ ልውውጡ ትክክለኛነት እና በምስጢር መጠበቁን ማረጋገጥ የሚያስችሉ ሰርዓቶች መዘርጋታቸውን እና በቴክኒክ ረገድ ተፈላጊ ሁኔታዎች መሟላታቸውን ሲያረጋግጥ ከፅሑፍ በተጨማሪ ወይም በፅሑፍ ምትክ በኢ-ሜል ወይም በፋክስ ግንኙነት እንዲደረግ ሊፈቅድ ይችላል።

15. **የዕጩ ተወዳዳሪዎች ብቃት**

1. በማንኛውም የመንግስት ግዥ ለመሳተፍ ዕጩ ተወዳዳሪዎች ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን እና ግዥ ፈጻሚ አካላት ከግዥው ልዩ ባህርይ በመነሳት የሚያወጣቸውን ሌሎች መስፈርቶች ማሟላት አለባቸው፣
   ሀ. በሚገቡት ውል መሰረት ለመፈጸም የሚያስችል የሙያና ቴክኒክ ብቃት፣ የፋይናንስ አቅም፣ መሳሪያ እና ሌሎች የመገልገያ ስፍራዎች፣ ግዥው በሚፈፀምበት ተግባር የስራ አመራር ችሎታ፣ መልካም ስም እና የሰው ኃይል ያላቸው፣
   ለ. ውል ለመፈፀም የሚያስችል የሕግ ችሎታ ያለው፣
   ሐ. በዕዳ ያልተያዘ፣ ያልከሰረ ወይም የስራ እንቅስቃሴውን ያላቋረጠ፣ የንግድ ስራ እንቅስቃሴው ያልታገደ፣ ወይም በእነዚህ ምክንያቶች ተከሶ በክርክር ላይ ያልሆነ፣
   መ. በኢትዮጵያ የግብር ሕጎች የተደነገገው መሰረት የግብርና የታክስ ግዴታውን የተወጣ፣

2. ግዥ ፈጻሚው አካል ዕጩ ተወዳዳሪዎች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተዘረዘሩት መስፈርቶችን የሚያሟሉ መሆኑን ለማረጋገጥ አስፈላጊ የሆኑ የሰነድ መረጃዎችን ወይም ሌሎች መረጃዎችን እንዲቀርቡ መጠየቅ አለበት፣

3. በዚህ አንቀጽ መሰረት ዕጩ ተወዳዳሪዎች እንዲያሟሉ የሚጠበቁት መስፈርቶች በጨረታ ሰነድ ወይም የተጫራቾችን የመወዳደሪያ ሀሳብ

ክምልከቱ ዘለዎም እንትኸውን፣ ኣብ ኩሎም ተጫረቲ ብማዕረ ተፈፀምቲ ክኾኑ ኣለዎም፣

4. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ዝቐርቡ ሰነዳትን መመዘኒ ረቛሕታት መሰረት ብምግባር ብቕዓት ሕዑያት ተወዳደርቲ ክግምግም ኣለዎ፣
5. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ብቕዓት ዘለዎም ምዃኑ ንምርዳእ ናይ ሓሶት መረዳእታ ዝሓዙ ሰነዳት ዘቕረቡ ሕዑያት ተወዳደርቲ ወይ ብቕዓቶም ንምርግጋፅ ዘቕረብዎ መረዳእታ መሰረታዊ ጌጋ ዘለዎ ወይ ዘተረጋገፁ ሕዑያት ተወዳደርቲ ካብ ጨረታ ወፃኢ ንክኾኑ ክውስን ኣለዎ፣

6. ሕዑያት ተወዳደርቲ በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ካብ /ለ/ ክሳብ /መ/ ዝተዘርዘሩ ረቛሕታት ዘማልኡ ምዃኖም ንምርግጋፅ ዝፍፀም ተግባር ዝቐለለ ንምግባር እቲ ቢሮ ካብ ሕዑያት ተወዳደርቲ ዝቐርቡ መረዳእታት ብዝተቐላጠፈ ኣሰራርሓ ብምዕራይ ናይ ምዝገባ መረዳእታ ወረቐት ይህብ። እዚ መረዳእታ በብግዚኡ እዋናዊ ክግበር ኣለዎ። ናይ መቕረብቲ ዝርዝር ዝሕዝ ሓፈር መግለፂ ተዳልዩ መቕረብቲ ወይ ድማ ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ኣብ ዝሓትሉ እዋን ክውሃብ ኣለዎ። ቢሮ ሓላፊ ናይ መቕረብቲ ስርዓት ኣመዘጋግባ ዝውስን ዝርዝር መምርሒ የውፅእ።

16. <u>**ዝርዝር ኣቑሑትን ግልጋሎት**</u>

1. ብዛዕባ ዕደጋ ትኽክለኛን ዝተማለአን መግለፂ ንክህሉ ከምኡ እውን ሕዑያት ተወዳደርቲ ፍትሓውን ግልፅነት ብዘለዎ ኩነታት ክወዳደሩ ዝኽእልሉ ኩነታት ንምምችቻው ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ናይ ኮንስትራክሽን ወይ ግልጋሎት ባህርይ ዘርኢ ናይ ቴክኒክ ዝርዝር ወይ ድማ መግለፂ ክዳለው ኣለዎም
2. ናይ ቴክኒክ መግለፂ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ዕሬት ክገዝእ ዝደለየ ኣቕሓ፣ ረብሕኡ፣ ጉዳኣት ዘየብፅሕ ምዃኑን፣ መለኪዑኡ፣ መፍለይኡ፣ መፀዋዕኡ፣ ኣተዓሻሽግኡ፣ ምልክቱ ወይ ክይዲን ሜላን ኣፈራርዩኡ ከምኡ እውን እቲ ዝተደለየ ዘማልእ ምዃኑ ዘረጋገፁሉ ስርዓትት ዝገልፅ ክኸውን ኣለዎ፣

3. ብዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ዝዳለው ናይ ቴክኒክ ዝርዝር ኣግባብነት ክሳብ ዝሃለዎ፣
ሀ. ብዲዛይን ወይ ባህርያት ብምዝርዛር ዘይኮነ

ለመጠየቅ በሚዘጋጁ ሰነዶች ውስጥ መመልከት ያለባቸው ሲሆን፣ በሁሉም ተጫራቾች ላይ በእኩልነት ተፈጻሚ መሆን አለባቸው፣

4. ግዥ ፈጻሚው አካል በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3 መሰረት የሚቀርቡትን ሰነዶች እና የመመዘኛ መስፈርቶችን መሰረት በማድረግ የዕጩ ተወዳዳሪዎች ብቃት መገምገም አለበት
5. ግዥ ፈጻሚው አካል ብቃት ያላቸው መሆኑን ለማስረዳት ሀሰተኛ መረጃ የያዙ ሰነዶችን ያቀረቡ ዕጩ ተወዳደሪዎች ወይም ብቃታቸውን ለማረጋገጥ ያቀረቡት መረጃ መሰረታዊ ስህተት ያለበት ወይም ያልተሟላ መሆኑ በማናቸውም ጊዜ የተረጋገጠ ዕጩ ተወዳዳሪዎች ከጨረታ ውጪ እንዲሆኑ መወሰን አለበት፣
6. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ከ/ለ/ እስከ /መ/ የተዘረዘሩትን መስፈርቶች ዕጩ ተወዳዳሪዎች የሚያሟሉ መሆናቸውን ለማረጋገጥ የሚከናወነው ተግባር ቀላል ለማድረግ ቢሮው ከዕጩ ተወዳዳሪዎች የሚቀርቡ መረጃዎችን በተቀላጠፈ አሰራር በመመርመር የምዝገባ የምስክር ወረቀት ይሰጣል ። ይህ መረጃ በየጊዜው ወቅታዊ መደረግ አለበት። የቢሮው ሃላፊ የአቅራቢዎችን አመዘጋገብ ስርዓት የሚወስን ዝርዝር መመሪያ ያወጣል።

16. <u>**የዕቃና አገልግሎት ዝርዝር**</u>

1. ስለግዥው ትክክለኛና የተሟላ መግለጫ እንዲኖር እንዲሁም ዕጩ ተወዳዳሪዎች ፍትሃዊና ግልፅ በሆነ መወዳደር የሚችሉበትን ሁኔታ ለማመቻቸት ግዥ ፈፃሚ አካላት የሚገዙዋቸውን ዕቃዎች፣ የግንባታ ስራዎች ወይም አገልግሎቶች ባህርይ የሚያሳይ የቴክኒክ ዝርዝር ወይም መግለጫ ማዘጋጀት አለባቸው፣
2. የቴክኒክ መግለጫው ግዥ ፈጻሚው አካል ሊገዛው የሚፈልገውን ዕቃ ጥራት፣ ጠቀሜታ፣ ጉዳት የማያደርስ መሆኑን፣ መለኪያውን፣ መለያውን፣ መጠሪያውን፣ አስተሻሸጉን፣ ምልክቱን፣ ወይመ የአመራረቱን ሂደት፣ ዘዴ እና ተፈላጊውን የሚያሟላ መሆኑ የሚያረጋግጥበትን ስርዓት የሚገልጽ መሆን አለበት፣
3. በግዥ ፈጻሚ አካላት የሚዘጋጀው የቴክኒክ ዝርዝር አግባብነት እስካለው ድረስ፣
ሀ. በዲዛይን ወይም ባህሪያትን በመዘርዘር ላይ

ብረብሕኡ፣

ለ. ሀገራዊ ደረጃ ዝወፀሉ እንተኾይኑ ደረጅኡ ወይ ዓለምለኸ ተቐባልነት ዘለዎም ደረጃታት ወይ ናይ ህንፀት ኮዳት መሰረት ዝገበረ ክኸውን አለዎ፣

4. ድልየት ዕደጋ ፈፃሚ አካል ብትኽክል ንምግላፅ ኣፀጋሚ እንተዘይኮይኑ ወይ ድማ ካሊእ ሜላ ዝተሰኣነ እንተዘይኮይኑ ናይ ቴክኒክ መግለፂ ዝተፈለየ ምልክት ንግዲ ወይ ሽም፣ ፓተንት፣ ዲዛይን ወይ ዝተወሰነ መፍረዩ ወይ ግልጋሎት ወሃቢ ዝጠቅስ ክኸውን የብሉን። ኣገዳዲ ኩነታት ኣብዘጋጥመሉ ግዜ ወይ ተመሳሳሊኡ ዝብል ሐረግ ኣብ ዝርዝር ኣቕሓን ግልጋሎትን ክውስኽ አለዎ።

17. ጨረታ፣ናይ መወዳደሪ ሓሳብን ናይ ዋጋ መቕረብን ብዛዕባ ውድቂ ምግባር

1. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ጨረታ፣ ቀረብ ኣቕሓን ግልጋሎትን ናይ መወዳደሪ ሓሳብን ከምኡ እውን ናይ ዋጋ መቕረቢ ናይ ዕደጋ ስምምዕነት ቅድሚ ምግባሩ ኣብ ዝኾነ ግዘ ውድቂ ምግባር ይኽእሉ እዮም።
2. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካለት ብመሰረት ኣብ ላዕሊ ዝተመልከተ ጨረታ፣ ናይ መወዳደሪ ሓሳብን ናይ ዋጋ መቕረብን ሙሉእ ብሙለእ ውድቂ ዝገብርሉ ምኽንያት ኣብ ዝተሓተትሉ ግዘ ንሕውያት ተወዳደርቲ ክገልፁ ኣለዎም። ኮይኑ ግን ኣግባብነት እቲ ምኽንያት ንኸረድኡ ኣይግደዱን፣
3. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ካብዚ ብላዕሊ ኣብ ንዑስ ዓንቀጽ 1 ብዝመልከተ መሰረት ጨረታ፣ ናይ መወዳደሪ ሓሳብን ናይ ዋጋ መቕረብን ውድቂ ብምግባሮም ምኽንያት ምንም ዓይነት ተሓታትነት ኣይህልዎምን፣
4. ጨረታ፣ ናይ መወዳደሪ ሓሳብን ናይ ዋጋ መቕረብን ውድቂ ምግባሩ ዝገልፅ ምልክታ ሹዑ ንሽዑ ናብ ሕውያት ተወዳደርቲ ክበፅሕ ክግበር አለዎ፣
5. ጨረታ ውድቂ ናይ ምግባር ውሳነ ዝተውሃበ ቅድሚ ናይ ጨረታ ዕለት መዕፀዊ እንተኾይኑ ናይቲ ጨረታ ሰነዳት ከይተኸፈቱ ንሕፀያት ተወዳደርቲ ክምለሱ አለዎም።

ሳይሆን በጠቀሜታ ላይ፣

ለ. አገራዊ ደረጃ የወጣለት ሲሆን ደረጃውን ወይም ዓለም ዐቀፍ ተቀባይነት ያላቸውን ደረጃዎች ወይም የግንባታ ኮዶች፣ መሰረት ያደረገ መሆን አለበት፣

4. የግዥ ፈጻሚውን አካል ፍላጎት በትክክል ለመግለጽ አስቸጋሪ ካልሆነ ወይም ሌላ ዘዴ ካልታጣ በስተቀር የቴክኒክ መግለጫ የተለየ የንግድ ምልክት ወይም ስም፣ ፓተንት፣ ዲዛይን ወይም የተወሰነን አምራች ወይም አገልግሎት ሰጪ የሚጠቅስ መሆን የለበትም። አስገዳጅ ሁኔታ በሚያጋጥምበት ጊዜ ወይም ተመሳሳዩን የሚል ሐረግ በዕቃና አገልግሎት ዝርዝሩ ውስጥ መታከል ይኖርበታል

17.ጨረታን፣ የመወዳደሪያ ሀሳብን እና የዋጋ ማቅረቢያን ውድቅ ስለማድረግ

1. ግዥ ፈፃሚ አካላት ጨረታን፣ የዕቃና አገልግሎት አቅርቦት የመወዳደሪያ ሀሳብን እና የዋጋ ማቅረቢያን የግዥ ስምምነት ከመደረጉ በፊት በማናቸውም ጊዜ ውድቅ ማድረግ ይችላሉ።
2. ግዥ ፈፃሚ አካላት ከዚህ በላይ በተመለከተው መሰረት ጨረታን፣ የመወዳደሪያ ሃሳብንና የዋጋ ማቅረቢያን ሙሉ በሙሉ ውድቅ ያደረጉበትን ምክንያት በተጠየቁ ጊዜ ለዕጩ ተወዳዳሪዎች መግለፅ አለባቸው። ይሁን እንጂ የምክንያቶቹን አግባብነት እንዲያስረዱ አይገደዱም።
3. ግዥ ፈፃሚ አካላት ከዚህ በላይ በንዑስ አንቀፅ 1 በተመለከተው መሰረት ጨረታን፣ የመወዳደሪያ ሀሳብና የዋጋ ማቅረቢያን ውድቅ በማድረጋቸው ምክንያት ምንም ዓይነት ተጠያቂነት አይኖርባቸውም፣
4. ጨረታ ፣ የመወዳደሪያ ሀሳብንና የዋጋ ማቅረቢያ ውድቅ መደረጉን የሚገልፅ ማስታወቂያ ወዲያውኑ ለዕጩ ተወዳዳሪዎች እንዲደርስ መደረግ አለበት፣
5. ጨረታውን ውድቅ የማድረጉ ውሳኔ የተሰጠው ከጨረታው መዝጊያ ቀን በፊት ከሆነ የጨረታው ሰነዶች ሳይከፈቱ ለዕጩ ተወዳዳሪዎች መመለስ አለባቸው።

18. <u>ብዛዕባ ሕፁያት ተወዳደርቲ ዝውሃብ መደለሊ</u>

1. ዝኾነ ሕፁይ ተወዳደሪ፡-

ሀ. ናይ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ወይ ናይ ካሊእ መንግስቲ ቤት ፅዮ ሓላፊ ወይ ሰራሕተኛ ተግባር ወይ ውሳነ ንምዝባዕ ወይ ምስ ኣፈፃፅማ እቲ ዕደጋ ብዝተሓሓዘ እቲ ናይ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ክኽተሎ ዝግበኦ ኣሰራርሓ ንምልዋጥ፣

ለ. ብመልክዕ መደለሊ ብቐጥታ ወይ ብተዘዋዋሪ መንገዲ ዝኾነ ዓይነት ውህብቶ ዝሃበ ወይ ውህብቶ ንምሃብ ቃል ዝኣተወ ወይ ናይ ስራሕ ዕድል ወይ ካሊእ ዝኾነ ናይ ገንዘብ ዋጋ ዘለዎ ነገር ወይ ግልጋሎት ምሃቡ እንተተረጋጊፁ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ናይቲ ሕፁይ ተወዳዳሪ ጨረታ፣ ናይ መወዳደሪ ሓሳብን ናይ ዋጋ መቕረብን ውድቂ ክገብሮ ኣለዎ።

2. ብመሰረት እዚ ኣንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ናይቲ መቕረቢ መወዳደሪ ውድቂ ዝተገበረ እንተኾይኑ ነቲ ውሳነ መሰረት ዝኾነ ምኽንያት ኣብ ሰነዳት ኣፈፃፅማ እቲ ግዝኢት ከምዝገብ ዘለዎ ኮይኑ እቲ መወዳደሪ ውድቂ ዝተገበረሉ ምኽንያት እቲ ሕፁይ ተወዳደሪ ሹዑ ንሽዑ ንኽፈልጦ ክግበር ኣለዎ።

<u>ክፍሊ ኣርባዕተ</u>
<u>በዛዕባ ምምራፅ ሜላታት ዐደጋን ክማልኡ ዝግበኦም ረቛሒታትን</u>

19. <u>ሜላታት ዕደጋ</u>

1. ሜላታት ዕደጋ፡-

ሀ. ግልፂ ጨረታ፣

ለ. ውሱን ጨረታ፣

ሐ. ካብ ሓደ መቕረቢ ዝፍፀም ዕደጋ፣

መ. ብመሕተቲ መወዳደሪ ሓሳብ ዝፍፀም ግዝኢት፣

ረ. ናይ ክልተ ብርኪ ጨረታ፣

ሰ. ብዋጋ መቕረቢ ዝፍፀም ዕደጋን፣

ሸ. ብቀጥታ ካብ ዕዳጋ ዝፍፀም ተባሂሎም ዝፍለጡ እዮም።

18. <u>በዕጩ ተወዳዳሪዎች ስለሚሰጥ መዳለያ</u>

1. ማንኛውም ዕጩ ተወዳዳሪ፡-

ሀ. የግዥ ፈፃሚ አካልን ወይም የሌላ የመንግስትመስሪያቤት ኃላፊን ወይም ሰራተኛን ተግባር ወይም ውሳኔ ለማባባት ወይም ከግዥው አፈፃፀም ጋር በተያያዘ መስሪያ ቤት ሊከተለው የሚገባውን አሰራር ለማስለወጥ፣

ለ. በመደለያ መልክ በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ መንገድ ማንኛውም ዓይነት ስጦታ የሰጠ ወይም ስጦታ ለመስጠት ቃል የገባ ወይም የስራ ዕድል ሌላ ማናቸውምን የገንዘብ ዋጋ ያለውን ነገር ወይም አገልግሎት መስጠቱ የተደረሰበት እንደሆነ ግዥውን የሚፈፅመው አካል የዕጩ ተወዳዳሪውን ጨረታ፣ የመወዳዳሪያ ሀሳብ ወይም የዋጋ መቅረቢያ ውድቅ ማድረግ አለበት።

2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት የአቅራቢው መወዳደሪያ ውድቅ የተደረገ እንደሆነ ለውሳኔው መሰረት የሆነው ምክንያት በግዥው አፈፃፀም ሰነዶች ላይ መመዝገብ ያለበት ሲሆን፣ መወዳደሪያው ውድቅ የተደረገበትን ምክንያት ዕጩ ተወዳዳሪው ወዲያውኑ እንዲያውቀው መደረግ አለበት።

<u>ክፍል አራት</u>
<u>የግዥ ዘዴዎችን ስለመምረጥ እና መሟላት ያለባቸው መመዘኛዎች</u>

19. <u>የግዥ ዘዴዎች</u>

1. የግዥ ዘዴዎች፡-

ሀ. ግልጽ ጨረታ፣

ለ. ውሱን ጨረታ፣

ሐ. ከአንድ አቅራቢ የሚፈጸም ግዥ፣

መ. በመወዳደሪያ ሀሳብ መጠየቂያ የሚፈጸም ግዥ፣

ረ. በዋጋ ማቅረቢያ የሚፈጸም ግዥ፣

ሰ. በሁለት ደረጃ የሚካሄድ ጨረታ፣

ሸ. በቀጥታ ከገበያ ላይ የሚፈጸም ግዥ ተብለው የሚታወቁ ናቸው።

20. **ብውሱን ጨረታ ዕደጋ ንምፍፃም ክማልኡ ዝግበኦም ረቛሒታት**

1. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 38 ብዝተደንገገ መሰረት ብውሱን ጨረታ ግዚኢት ንምፍፃም ዘኽእሉ እዞም ዝስዕቡ ኩነታት እንትማልኡ ጥራሕ ይኸውን፣
   ሀ. እቲ ኣቕሓ፣ ናይ ኮንስትራክሽን ዘፈር ስራሕ ወይ ግልጋሎት ብባህሪኡ ብዝለዓለ ደረጃ ዝተሓላለኸ ወይ ዝተፈለየ ብምዃኑ ምኽንያት ካብ ዝተወሰኑ መቕረብቲ ጥራሕ ዝርከብ እንትኸውን ፣ ወይ
   ለ.ብርክት ዝበሉ ናይ ጨረታ ሰነዳት ንምዕራይን ንምግምጋምን ዝሓቶ ዝለዓለ ወፃእን ግዜን እቲ ኣቕሓ፣ ናይ ኮንስትራክሽን ዘፈር ስራሕ ወይ ግልጋሎት ምስ ዘውፅኦ ዝተሓተ ዋጋ ዘይመጣጠን ኮይኑ እንትርከብ፣
2. በዚ ዓንቀፅ 1/ለ/ ዝተቐመጡ ኩነታት ተማሊኦም ዝበሃል ናይቲ ዕደጋ ዋጋ ግምት ብመምርሒ ዕደጋ ካብ ዝተመልከተ ናሕሲ ዘይበለፀ እንተኾይኑ እዩ።

20. **በውስን ጨረታ ግዥ ለመፈፀም መሟላት ያለባቸው መመዘኛዎች**

1. ግዥ ፈፃሚ አካላት በአንቀጽ 38 በተደነገገው መሰረት በውስን ጨረታ ግዥ ለመፈፀም የሚችሉት የሚከተሉት ሁኔታዎች ሲሟሉ ብቻ ነው፣
   ሀ. ዕቃው፣ የግንባታ ዘርፍ ስራው ወይም አገልግሎቱ በባህሪው በከፍተኛ ደረጃ ውስብስብ ወይም የተለየ በመሆኑ ምክንያት ከተወሰኑ አቅራቢዎች ብቻ የሚገኝ ሲሆን፣ ወይም
   ለ. በርካታ የጨረታ ሰነዶችን ለመመርመር እና ለመገምገም የሚጠይቀው ከፍተኛ ወጪና ጊዜ ዕቃው፣ የግንባታ ዘርፍ ስራው ወይም አገልግሎቱ ከሚያወጣው አነስተኛ ዋጋ ጋር የማይመጣጠን ሆኖ ሲገኝ፣
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1/ለ/ የሰፈሩት ሁኔታዎች ተሟልተዋል ለማለት የሚቻለው የግዥው ዋጋ ግምት በግዥ መመሪያ ከተመለከተው ጣሪያ ያልበለጠ ሲሆን ነው።

21. **ካብ ሓደ መቕረቢ ንዝፍፀም ዕደጋ ክማልኡ ዝግብኦም ረቛሒታት**

1. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 39 ብዝተደንገገ መሰረት ካብ ሓደ መቕረባይ ዕደጋ ዝፍፅሙ ኣብ ሞንጎ ሕፁያት ተወዳደርቲ ውድድር ንከይህሉ ወይ ድማ ኣብ ሞንጎ ሕፁያት ተወዳደርቲ ኣፈላላይ ንምፍጣር ተሓሲቡ ክኸውን የብሉን፣
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተደንገገ ሕልው ኾይኑ ካብዞም ዝስዕቡ ኩነታት ሓዲኡ እንተጋጥም ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ካብ ሓደ መቕረባይ ዕደጋ ክፍፅሙ ይኽእሉ እዮም።
   ሀ. እቲ ኣቕሓ፣ ዘፈር ስራሕቲ ኮንስትራክሽን ወይ ድማ ግልጋሎት ዝርከብ ሓደ ዝተፈለየ ሕፁይ ተወዳዳሪ ጥራሕ ብምዃኑ ምኽንያት ምውድዳር ዘይከኣል ኩይኑ እንትርከብ፣
   ለ. ብመምርሒ ዕደጋ ዝግበር ገደብ ዝተሓለወ ኮይኑ ንኣቕሑት ፣ ግልጋሎት ወይ ንተገጣጠምቲ ተወሳኺ መለዋወጢ ኣቑሑትካብቲ ናይ መጀመርታ መቕረባይ ምዕዳግ እንትድለ፣ ወይ ካብ ካሊእ መቕረባይ ዕደጋ እንተተፈፂሙ እቲ ዝግዛእ መሳርሒ ወይ ግልጋሎት ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ካብ ዝጥቀመሉ መሳርሒ ወይ ግልጋሎት

21. **ከአንድ አቅራቢ ለሚፈጸም ግዥ መሟላት ያለባቸው መመዘኛዎች**

1. ግዥ ፈፃሚ አካላት በአንቀጽ 39 በተደነገገው መሰረት ከአንድ አቅራቢ ግዥ የሚፈጽሙት በዕጩ ተወዳዳሪዎች መካከል ውድድር እንዳይኖር ወይም በዕጩ ተወዳዳሪዎች መካከል ልዩነት ለመፍጠር ታስቦ መሆን የለበትም፣
2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 የተደነገገው እንደተጠበቀ ከሚከሉት ሁኔታዎች አንዱ ሲያጋጥም ግዥ ፈፃሚ አካላት ከአንድ አቅራቢ ግዥ መፈጸም ይችላሉ፣
   ሀ. ዕቃው ፣የግንባታ ዘርፍ ስራው ወይም አገልግሎቱ የሚገኘው ከአንድ የተለየ ዕጩ ተወዳዳሪ ብቻ በመሆኑ ምክንያት ማወዳደር የማይቻል ሆኖ ሲገኝ፣
   ለ. በግዥ መመሪያ የሚደረገው ገደብ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ለዕቃዎች፣ አገልግሎቶች ወይም ለተገጣጣሚዎች ተጨማሪ መለዋወጫ ዕቃዎችን ከመጀመሪያው አቅራቢ መግዛት ሲፈለግ፣ ወይም ከሌላ አቅራቢ ግዥው ቢፈፀም የሚገዛው መሳሪያ ወይም አገልግሎት ግዥ ፈጻሚው አካል ከሚጠቀምበት መሳሪያ

ዘይጠዓዓም ኮይኑ ብምርካቡ ካብቲ ናይ ቀዳማዋይ መቕረቢ ተወሳኺ ቀረብ፣ ግልጋሎት ወይ ተገጣጠምቲ ምዕዳግ ኣድላዩ እንትኸውን፣

ሐ. ብመምርሒ ዕደጋ ዝግበር ገደብ ዝተሓለወ ኮይኑ ዘይተሓሰቡ ምኽንያታት ብምግጣሞም ምኽንያት ኣብቲ ናይ ቀዳማይ ዘይተኻተቱ ተወሳኺ ናይ ኮንስትራክሽን ዘፈር ስራሕቲ ንምስራሕ ኣድላይ ኮይኑ እንተተረኺቡን ንቴክኒክ ወይ ንቑጠባዊ ምኽንያታት እዞም ተወሰኽቲ ናይ ኮንስትራክሽን ስራሕቲ ካብቲ ናይ ቀዳማይ ውዕሊ ነፂልካ ንምስራሕ ዘይከኣል ኮይኑ እንትርከብ፣

መ. ብመምርሒ ዕደጋ ዝግበር ገደብ ዝተሓለወ ኮይኑ፣ ሰዓራይ ብሜላ ግልፂ ወይ ውሱን ጨረታ ምስተመረፀ ኣብቲ ዝተፈረመ ውዕሊ ናይቲ መጀመሪያ ፕሮጀክት ዝተፈፀመሉ ተመሳሳሊ ዓይነት ስራሕቲ ዳግም ንክስርሑ ምግባር ኣድላይ ብምዃኑ ሓዱሽ ናይ ኮንስትራክሽን ዘፈር ስራሕ ውዕሊ ምግባር ኣድላይ እንትኸውን፣

ረ. ብዕደጋ መምርሒ ዝግበር ገደብ ዝተሓለወ ኮይኑ፣ ናይ መጀመርያ ውዕሊ ግልጋሎት ምኽሪ ኣዕጋቢ ብዝኾነ ኩነታት ብምፍፃሙን እቲ ውዕሊ ክናዋሕ ምግባር ቑጠባን ስለጤንን ዘርክብ ምዃኑ ብምርግጋፁ እቲ ግልጋሎት ምቕፃል ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ፣

ሰ. ንሓፂር ግዜ ዝፀንሕን ንዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ፍሉይ ጥቕሚ ብዘርክብ ኩነታት ዝፍፀም ናይ ኣቕሓ ዕደጋ እንትኸውን እዚ ንኡስ ዓንቀፅ ብስሩዕ መቕረባይነት ዘይተዋፈሩ ትካላት ንዝሸጥዎ ኣቑሑት ዘገልግል ኮይኑ፣ ብስሩዕ መቕረባይነት ካብ ዝተዋፈሩ መቕረብቲ ብተደጋጋሚ ዝፍፀሙ ግዝኢታት ኣይሓውስን።

ሸ. ብጣዕሚ ህፁፅ ካብ ምዃኑ ዝተልዓለ ከቢድ ፀገም ዝፈጥርን ኣብቲ ናይ ቤት ፅሕፈት ኣፈፃፅማ ስራሕ ጉድኣት ዘስዕብ ብምዃኑ ምኽንያት በቲ ቤት ፅሕፈት ላዕለዋይ ሓላፊ ዝተፈቐደ ግዚኢት።

3. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ብመምርሒ ዕደጋ ካብ ዝውስን ናይ ገንዘብ መጠን ዘይበለፁ ዕደጋታት ካብ ሓደ መቕረባይ ብዝፍፀም ሜላ ዕደጋ ብምጥቃም ክገዝኡ ይኽእሉ እዮም።

ወይም አገልግሎት ጋር የማይጣጣም ሆኖ በመገኘቱ ከመጀመሪያ አቅራቢ ተጨማሪ አቅርቦቶችን፣ አገልግሎቶችን ወይም ተገጣጣሚዎችን መግዛት አስፈላጊ ሲሆን፣

ሐ. በግዥ መመሪያ የሚደረገው ገደብ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ያልታሰቡ ሁኔታዎች በማጋጠማቸው ምክንያት በመጀመሪያው ውል ውስጥ ያልተካተቱ ተጨማሪ የግንባታ ዘርፍ ስራዎች ማሰራት አስፈላጊ ሆኖ የተገኘ እንደሆነ እና የቴክኒክ ወይም ለኢኮኖሚ ምክንያቶች እነዚህን ተጨማሪ የግንባታ ስራዎች ከመጀመሪያው ውል ነጥሎ ማሰራት የማይቻል ሆኖ ሲገኝ፣

መ. በግዥ መመሪያ የሚደረገው ገደብ እንደተጠበቀ ሆኖ ፣ አሸናፊው በግልፅ ወይም በውስን ጨረታ ዘዴ ከተመረጠ በኃላ በተፈረመ ውል የመጀመርያው ፕሮጀክት የተከናወነባቸው ዓይነት ተመሳሳይ ስራዎች በድጋሚ እንዲሰሩ ማድረግ በማስፈለጉ አዲስ የግንባታ ዘርፍ ስራ ውል መፈጸም አስፈላጊ ሲሆን፣

ሠ. በግዥ መመሪያ የሚደረገው ገደብ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የመጀመሪያው የምክር አገልግሎት ውል አጥጋቢ በሆነ ሁኔታ የተጠናቀቁ እና ውሉ እንዲራዘም ማድረግ ቁጠባንና ቅልጥፍናን የሚያስገኝ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ፣

ረ. ለአጭር ጊዜ የሚቆይ እና ለግዥ ፈፃሚው አካል ልዩ ጥቅም በሚያስገኝ ሁኔታ የሚፈጸም የዕቃ ግዥ ሆኖ ይህ ንዑስ አንቀፅ በመደበኛ አቅራቢነት ያልተሰማሩ ድርጅቶች ለሚሸጡዋቸው ዕቃዎች የሚያገለግል ሲሆን፣ በመደበኛ አቅራቢነት ከተሰማሩ አቅራቢዎች አዘውትረው የሚፈጸሙ ግዥዎችን አይጨምርም፣

ሰ. በጣም አስቸኳይ ከመሆኑ የተነሳ ከባድ ችግር የሚፈጥርና በመስሪያ ቤቱ ስራ አፈጻጸም ላይ ጉዳትን የሚያስከትል በመሆኑ ምክንያት በመስሪያ ቤቱ የበላይ ሃላፊ የተፈቀደ ግዥ፣

3. ግዥ ፈጻሚ አካላት በግዥ መመሪያው ከሚወሰን የገንዘብ መጠን ያልበለጡ ግዥዎችን ከአንድ አቅራቢ በሚፈጸም የግዥ ዘዴ በመጠቀም መግዛት ይችላሉ።

22. **<u>ብመሕተቲ መወዳደሪ ሓሳብ ዕደጋ ንምፍፃም ክማልኡ ዘለዎም ረቛሕታት</u>**

ዕደጋ ፈፀምቲ አካላት ብዓንቀፅ 40 ብዝተደንገገ መሰረት ብመሕተቲ መወዳደሪ ሓሳብ ዕደጋ ክፍፅሙ ዝኽእሉ ንግልጋሎት ምኽሪ ዋጋ ካብ 50% /ሓምሳ ሚኢታዊ/ ንላዕሊ ንዝኾነ ግዝኢት እዩ።

23. **<u>ብዋጋ መቕረቢ ንዝፍፀም ዕደጋ ክማልኡ ዘለዎም ረቛሕታት</u>**

ዕደጋ ፈፀምቲ አካላት ብዓንቀፅ 41 ብዝተደንገገ መሰረት ብዋጋ መቕረቢ ዕደጋ ንምፍፃም ዝኽእሉ እቲ ዕደጋ በቲ ቢሮ ሓላፊ ብዝወፅእ መምርሒ ዕደጋ ብዝውስኖ መጠን ገንዘብ ዘይበለፀን እቶም ዝዕደጉ ንዕደጋ ዝተዳለው ኣቑሑት ወይ ዝተፈለጠ ዕደጋ ዘለዎም ናይ ኮንስትራክሽን ዘፈር ስራሕቲ ወይ ግልጋሎታት እንትኾኑ እዩ።

24. **<u>ብክልተ ብርኪ ጨረታ ዕደጋ ንምፍፃም ክማልኡ ዘለዎም ረቋሓታት</u>**

ዕደጋ ፈፀምቲ አካላት ብዓንቀፅ 42 ብዝምልከት መሰረት ብክልተ ብርኪ ዕደጋ ንምፍፃም ዝኽእሉ እዞም ዝስዕቡ ኩነታት ተማሊኦም እንትርከቡ ጥራሕ እዩ፣

1. ንዝዕደጉ ኣቑሕትን ግልጋሎታትን እኹል ዝርዝር ንምድላው ብደረጃ እቲ ቤት ፅሕፈት ዘይከኣል ኮይኑ እንትርከብን ወይ ግልጋሎታት ብዝምልከት ባህሪኦም ፈሊኻ ንምርኣይ ዘይከኣል ኣብ ዝኾነሉ እዋን ከምኡ እውን ናይ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ድልየት ዕደጋ ብዝለዓለ ደረጃ ንምምላእ ዘኽእል መፍትሒ ንምርካብ፣
   ሀ. ጨረታ፣ ናይ ኣቑሑን ግልጋሎትን ቀረብ መወዳደሪ ሓሳብ ወይ ናይ ዋጋ መቕረቢ ኣብ ስራሕ ንምውዓል እንትድለ፣
   ለ. ብምኽንያት ባህሪይ ወይ ተፈጥሮ እቶም ዝዕደጉ ኣቑሑት፣ ናይ ኮንስትራክሽን ዘፈር ስራሕቲን ግልጋሎታትን ምስ መቕረብቲ ወይ ተኻናተርቲ ስራሕ ድርድር ምግባር እንተድሊ፣

2. መጠኖም ኣብ ዕደጋ ክውዕሉ ዝኽእሉ ኣቑሑት ዝሓወሰ ወይ ድማ ወፃኢታት ምርምርን ልምዓትን ንምትካእ እንተዘይኮይኑ እቲ ዕደጋ ዝፍፅም ኣካል ንምርምር፣ ንፈተነ፣ ንመፅናዕትን ልምዓትን ስራሕቲ ንምፍፃም ዘኽእል ውዕሊ ክገብር እንትደሊ፣

22. **<u>በመወዳደሪያ ሀሳብ መጠየቂያ ግዥ ለመፈፀም መሟላት ያለባቸው መመዘኛዎች</u>**

ግዥ ፈጻሚ አካላት በአንቀፅ 40 በተደነገገው መሰረት በመወዳደሪያ ሀሳብ መጠየቂያ ግዥ ለመፈጸም የሚችሉት ለምክር አገልግሎት ወይም ከውሉ ጠቅላላ ዋጋ ውስጥ የምክር አገልግሎቱ ዋጋ ከ50% /አምሳ በመቶ/ በላይ ለሚሆን ግዥ ነው።

23. **<u>በዋጋ ማቅረቢያ ለሚፈጸም ግዝ መሟላት ያለባቸው መመዘኛዎች</u>**

ግዥ ፈፃሚ አካላት በአንቀጽ 41 በተደነገገው መሰረት በዋጋ ማቅረቢያ ግዥ ለመፈጸም የሚችሉት ግዥው በቢሮ ሓላፊው በሚወጣው የግዥ መመሪያ ከሚወሰነው የገንዘብ መጠን ያልበለጠ እና የሚገዙትም ለገበያ የተዘጋጁ ዕቃዎች ወይም የታወቀ ገበያ ያላቸው የግንባታ ዘርፍ ስራዎች ወይም አገልግሎቶች ሲሆኑ ነው።

24. **<u>በሁለት ደረጃ ጨረታ ግዥ ለመፈፀም መሟላት ያለባቸው መመዘኛዎች</u>**

ግዥ ፈጻሚ አካላት በአንቀጽ 42 በተመለከተው መሰረት በሁለት ደረጃ ጨረታ ግዥን ለመፈፀም የሚችሉት የሚከተሉት ሁኔታዎች ተሟልተው ሲገኙ ብቻ ነው፤

1. ለሚገዙት ዕቃዎችና አገልግሎቶች በቂ ዝርዝር ማዘጋጀት በመስሪያቤቱ ደረጃ የማይቻል ሆኖ ሲገኝ ወይም አገልግሎቶችን በሚመለከት ባህሪያቸውን ለይቶ ለማሳየት የማይቻል በሚሆንበት ጊዜ እና የግዥ ፈጻሚው አካል የግዥ ፍላጎቱን በከፍተኛ ደረጃ ለማሟላት የሚያስችል መፍትሔ ለመፈለግ፣
   ሀ. ጨረታን፣ የዕቃና የአገልግሎት አቅርቦት መወዳደሪያ ሀሳብን ወይም የዋጋ ማቅረቢያን በስራ ላይ ማዋል ሲፈልግ፣
   ለ. በሚገዙት ዕቃዎች፣ የግንባታ ዘርፍ ስራዎችና አገልግሎቶች ባህርይ ወይም ተፈጥሮ ምክንያት ከአቅራቢዎች ወይም ስራ ተቋራጮች ጋር ድርድር ማድረግ ሲያስፈልግ፣

2. መጠናቸው በገበያ ላይ ሊውሉ የሚችሉ ዕቃዎችን የሚጨምር ወይም የምርምር እና የልማት ወጪዎችን ለመተካት ካልሆነ በስተቀር ግዥ ፈፃሚው አካል የምርምር፣ የሙከራ፣ የጥናት እና የልማት ስራዎችን ለማከናወን የሚያስችል ውል መፈጸም ሲፈለግ፣

3. ጨረታ ንኽወፅእ ተገይሩ ተጫረቲ ዘይቐረቡ እንተኾይኖም ወይ እቶም ዝቐረቡ ተጫረቲ ውድቂ እንትግበሩን እቲ ቤት ፅሕፈት ካሊእ ጨረታ እንተውፅእ ውፅኢት ብዛዕባ ምርካቡ አጠራጣሪ እዩ ኢሉ እንትኣምን።

ክፍሊ ሓሙሽተ

ከይዲ ኣፈፃፅማ ግልፂ ጨረታ

25. <u>ምልክታ ጨረታ</u>

1. ዝርዝር ኣፈፃፅመኡ በቲ ናይ ዕደጋ መምርሒ ዝውሰን ኮይኑ ምልክታ ጨረታ ከከምኩነታቱ ብሃገር፣ ክልል ከምኡ እውን ብወረዳ ብርክታት ክጋዋሕ አለዎ፣
2. ብሕፁያት ተወዳደርቲ ንጨረታ መቕረቢ ዝውሃብ ግዜ ብመምርሒ ዕደጋ ካብ ዝውስኖ ዝተሓተ በዝሒ መዓልቲ ዝነኣሰ ክኸውን የብሉን።

26. <u>መፀዋዕታ ጨረታ</u>

መፀዋዕታ ጨረታ ብውሑድ እዞም ዝስዕቡ ክሕዝ አለዎ፡-

1. ናይ ዕደጋ ፈፃሚ አካል ሽምን ኣድራሻን፣
2. እቲ ኣቕሓ ክቐርበሉ ወይ ድማ እቲ ስራሕ ክውደኣሉ-ዝግባእ ግዘ ሓዊሱ ናይቲ ኣቕሓ፣ ስራሕቲ ኮንስትራክሽን ግልጋሎትን ሓፂር መግለፂ፣
3. ነቲ ሰነድ ጨረታ ንምርካብ ክማልኡ ዘለዎም ቅድመ ኩነታትን እቲ ሰነድ ጨረታ ዝርከበሉ ቦታን፣
4. ናይ ጨረታ መወዳደሪ ሓሳብ ዝቐርበሉ ቦታን ናይ መወዳእታ መቕረቢ መዓልትን፣
5. እቲ ጨረታ ዝኽፈተሉ ቦታን ግዘን ከምኡ እውን እቲ ጨረታ እንትኽፈት ተጫረቲ ወይ ወከልቶም ክርከቡ ዝኽእሉ ምዃኖም ዝሕብር መተሓሳሰቢ።

27. <u>ሰነድ ጨረታ</u>

ኣብ መንጎ ተጫረቲ ዝግበር ውድድር ብዝተማለአ፣ ብዘይኣድልዎን ጭቡጥ መሰረት ብዘለዎ ኩነታት ንክካየድ ንምግባር እቲ ሰነድ ጨረታ እኹል ሓበሬታ ዝሓዘ ክኸውን አለው። ብፍላይ ድማ እቲ ሰነድ እዞም ዝስዕቡ ክካተት አለዎ።

1. ነቲ ሰነድ ጨረታ ንምድላውን ንምቕራብን ኣድለይቲ ዝኾኑ መምርሒታት፣
2. ናይቲ ሰነድ ጨረታ መረከቢ ናይ መወዳእታ

3. ጨረታ እንዲወጣ ተደርጎ ተጫራቾች ያልቀረቡ እንደሆነ ወይም የቀረቡት ተጫራቾች ውድቅ ሲደረጉ እና መስሪያቤቱ ሌላ ጨረታ ቢወጣ ውጤት መገኘት አጠራጣሪ ነው ብሎ ሲያምን።

ክፍል አምስት

የግልጽ ጨረታ አፈጻጸም ሂደት

25. <u>የጨረታ ማስታወቂያ</u>

1. ዝርዝር አፈጻጸሙ በግዥ መመሪያው የሚወሰን ሆኖ፣ የጨረታ ማስታወቂያ እንደሁኔታው በአገር፣ ክልል እንዲሁም ወረዳ ደረጃዎች መገለፅ አለበት፣
2. ለዕጩ ተወዳዳሪዎች ለጨረታ ማቅረቢያ የሚሰጠው ጊዜ በግዥ መመሪያው ከሚወሰነው አነስተኛ የቀን ብዛት ያነሰ መሆን የለበትም።

26. <u>የጨረታ ጥሪ</u>

የጨረታ ጥሪ ቢያንስ የሚከተሉትን መያዝ ይኖርበታል፣

1. የግዥ ፈጻሚውን አካል ስምና አድራሻ፣
2. ዕቃው መቅረብ ወይም ስራው መጠናቀቅ ያለበትን ጊዜ ጨምሮ የዕቃውን፣ የግንባታ ስራውን እና የአገልግሎቱን አጭር መግለጫ፣
3. የጨረታ ሰነዱን ለማግኘት መሟላት ያለባቸውን ቅድመ ሁኔታዎች እና የጨረታ ሰነዱን የሚገኝበትን ቦታ፣
4. የጨረታ መወዳደሪያ ሀሳብ የሚቀርብበት ቦታ እና የማቅረቢያው የመጨረሻ ጊዜ፣
5. ጨረታው የሚከፈትበት ቦታ እና ጊዜ እንዲሁም ተጫራቾች ወይም ተወካዮች ጨረታው ሲከፈት መገኘት የሚችሉ መሆኑን የሚገልጽ ማሳሰቢያ፣

27. <u>የጨረታ ሰነድ</u>

በተጫራቾች መካከል የሚደረገው ውድድር በተሟላ፣ ያለ አድልዎና ተጨባጭ መስረት ባለው ሁኔታ እንዲካሄድ ለማድረግ የጨረታው ሰነድ በቂ መረጃ የያዘ መሆን አለበት። በተለይም ሰነዱ የሚከተሉትን ሊያካትት ይገባል።

1. የጨረታ ሰነዱን ለማዘጋጀትና ለማቅረብ አስፈላጊ የሆኑ መመሪያዎችን፣
2. የጨረታ ሰነዱን ማስረከቢያ የመጨረሻ ቀን፣

መዓልቲ፣ እቲ ሰነድ ጨረታ ዝለኣኽሉ ኣድራሻ፣ እቲ ሰነድ ጨረታ ዝኽፈተሉ ዕለት፣ ሰዓትን ቦታን፣ ከምኡ እውን ወኪላት ተጫረቲ ኣብ መኽፈቲ ስነ-ስርዓት እቲ ጨረታ ክርከቡ ዝኽእሉ ምዃኖም ዝገልፅ ሓበሬታ፣

3. ናይ ጨረታ መወዳደሪ ሓሳብ መቕረቢ ቅጥዕታት፣ ከምኡ እውን ኣግባብነት እስካብ ዘለዎም ናይ ጨረታ መኽበሪ ቅጥዕታት፣
4. ምስቲ ዋና ሰነድ ጨረታ ክቐርቡ ዝግብኦም ተወሰኽቲ ቅዳሓት/ኮፒታት/፣
5. ናይ ውዕሊ ሓፈሻዊን ፍሉይን ኩነታት
6. ከምኣግባብነቱ እቲ ኣቕሓን ግልጋሎትን ንምቕራብ ወይ ናይ ኮንስትራክሽን ዘፈር ስራሕ ንምውዳእ ይወስዶ እዩ ተባሂሉ ዝግመት ናይ ግዘ ገደብ ሓዊሱ እቲ ዝተደለየ ዝርዝር ኣቕሓን ግልጋሎት፣
7. ተጫራታይ ኣብቲ ጨረታ ንምስታፍ ብቕዓት ዘለዎ ምዃኑ ንምርግጋፅ ዘቕረቦም ዓይነታት መረዳእታ ከምኡ እውን ፋይናንሳዊ ዓቕሙን ኣብ ውሽጢ ናይ መቕረብቲ ዝርዝር ዝተመዝገበ ምዃኑን ንምርግጋፅ ክቕርቦ ዘለዎ መረዳእታ፣
8. እቲ ጨረታ ፀኒዑ ዝፀንሓሉ ግዘ
9. ነቲ ጨረታ ንምግምጋምን በቲ ጨረታ ሰዓራይ ዝኾነ ንምሕባር/ንምንፃር/ ዘገልግሉ ረቛሒታትን ንሕድ ሕድ ረቛሒታት ዝተውሃቦ ነጥብን፣
10. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ሰዓራይ እቲ ጨረታ ዕላዊ ቅድሚ ምግባሩ ኣብ ዝኾነ ግዘ እቲ ጨረታ ናይ ምስራዝ መሰል ዘለዎ ምዃኑ።

28. <u>መሸጣ ሰነድ ጨረታ</u>

ሰነዳት ንምድላው እቲ ሰነድ ጨረታን እቲ ሰነድ ንሕፁያት ተወዳደርቲ ንምቕራብን ካብ ዝወፀሉ ወፃኢ ዘይበለፀ ዋጋ፣ ብዝተቐላጠፈን ኣብቲ ምልክታ ጨረታ ብዝተገለፀ ኩነታት ንሕፁያት ተወዳደርቲ ንክበፅሖ ክግበር ኣለዎ።

29. <u>ኣብ ሰነድ ጨረታ ዝግበር ምምሕያሽ</u>

1. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ብናይ ባዕሎም ተበግሶ ወይ ሰነድ ጨረታ ካብ ዝገዝኡ መበገሲ ብምግባር ናይቲ ሰነድ ጨረታ ትሕዝቶ ናይ መቕረቢ ግዘ ወሰን ቅድሚ ምሕላፉ ከማሓይሹ ይኽእሉ ኣለዎ፣
2. እቲ ዝተገበረ ምምሕያሽ ብፅሑፍ ተዳልዩ ነቲ ሰነድ ጨረታ ንዝገዝኡ ሕፁያት ተወዳደርቲ ኩሎም ብግቡእ ኩነታት ብማዕረ ንክበፅሖ ክግበር

የጨረታ ሰነዱ የሚላክበትን አድራሻ፣ የጨረታው ሰነድ የሚከፈትበትን ቀንሰዓት እና ቦታ፣ እንዲሁም የተጫራቾች ወኪሎች በጨረታው መክፈቻ ሰነ-ስርዓት ላይ ሊገኙ የሚችሉ መሆኑን የሚገልጽ መረጃ፣

3. የጨረታ መወዳደሪያ ሀሳብ ማቅረቢያ ቅፆች፣ እንዲሁም አግባብነት እስካለው ድረስ የጨረታ ማስከበሪያ ቅፃች፣
4. ከዋናው የጨረታ ሰነድ ጋር መቅረብ ያለባቸውን ተጨማሪ ቅጅዎች/ኮፒዎች/፣
5. የውሉን አጠቃላይ እና ልዩ ሁኔታዎች፣
6. እንደአግባብነቱ ዕቃውን እና አገልግሎቱን ለማቅረብ ወይም የግንባታ ዘርፍ ስራውን ለማጠናቀቅ ይወስዳል ተብሎ የሚገመተውን የጊዜ ገደብ ጨምሮ ተፈላጊውን የዕቃና አገልግሎት ዝርዝር፣
7. ተጨራቹ በጨረታው ለመሳተፍ ብቃት ያለው መሆኑን ለማረጋገጥ የሚያቀርባቸው የመረጃዎች ዓይነት እንዲሁም የፋይናንስ አቋሙን እና በአቅራቢዎች ዝርዝር ውስጥ የተመዘገበ መሆኑን ለማረጋገጥ ማቅረብ ያለበት መረጃ፣
8. ጨረታው ፀንቶ የሚቆይበት ጊዜ፣
9. ጨረታው ለመገምገም እና በጨረታው አሸናፊ የሆነውን ለማስታወቅ የሚያገለግሉ መስፈርቶችን እና ለእያንዳንዱ መስፈርት የተሰጠውን ነጥብ፣
10. ግዥውን የሚፈፅመው አካል የጨረታው አሸናፊ ይፋ ከመደረጉ በፊት በማናቸውም ጊዜ ጨረታውን የመሰረዝ መብት ያለው መሆኑን፣

28. <u>የጨረታ ሰነድ ሽያጭ</u>

የጨረታ ሰነዶች ለጨረታው ሰነድ ዝግጅት እና ሰነዱን ለዕጩ ተወዳዳሪዎች ለማቅረብ ከወጣው ወጪ ባልበለጠ ዋጋ፣ በተፋጠነ ሁኔታ እና በጨረታ ማስተወቂያው በተገለፀው አኳኋን ለዕጩ ተወዳዳሪዎች እንዲደርስ መደረግ አለበት።

29. <u>በጨረታ ሰነድ ላይ ስለሚደረግ ማሻሻያ</u>

1. ግዥ ፈፃሚ አካላት በራሳቸው ወይም የጨረታ ሰነድ ከገዙ ዕጩ ተወዳዳሪዎች በሚቀርቡ ጥያቄዎች በሚቀርቡ ጥያቄዎች መነሻ የጨረታ ሰነዱ ማቅረቢያ ጊዜ ገደብ ከማለፍ በፊት የጨረታ ሰነዶችን ይዘት ለማሻሻል ይችላሉ፣
2. የተደረገው ማሻሻያ በፅሑፍ ተዘጋጅቶ የጨረታ ሰነዶችን ለገዙ ዕጩ ተወዳዳሪዎች ሁሉ በተገቢው ሁኔታ በእኩል እንዲደርስ መደረግ አለበት፣

አለዎ፣

3. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ምምሕያሽ ትሕዝቶ እቲ ሰነድ ጨረታ ኣድላይ ኮይኑ እንተረኺብዎን ኣብቲ ምምሕያሽ ዝተመልከቱ መስተኻከሊታት ንምግባር እኹል ግዘ ዘየለ ምኻኑ እንተተረዲኡ ሕፁያት ተወዳደርቲ እቲ ምምሕያሽ መሰረት ገይሮም እቲ ሰነድ ጨረታ ንምድላው እኹል ግዘ ክህልዎም ንምግባር ባህርይ እቲ ዕደጋ መሰረት ብምግባር ናይቲ ጨረታ መቕረቢ ግዘ ንዝተወሰኑ መዓልትታት ከናውሕ ይኽእል እዩ።

30. መኽበሪ ጨረታ

1. ኣብዚ ኣዋጅ ብፍሉይ እንተዘይወሲኑ ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ኣብ ዘዳልውዎ ሰነድ ጨረታ ተጫረቲ ምስ ናይ ጨረታ ሰነዳቶም ብተቐማጢ ገንዘብ ወይ ብመልክዕ ውሕስና ጨረታ መኽበሪ ጨረታ ናይ ምቕራብ ግቡእ ክምዘለዎም ክገልፁ ኣለዎም። መጠን መኽበሪ ጨረታ ኣብቲ ጨረታ ሓላፍነት ብዘለዎም ኩነታት ዘይሳተፍ ንምትራፍ ዘኽእል ኮይኑ በቲ መምርሒ ግዝኢት ካብ ዝተወሰነ መጠን ዘይበልፅ ክኸውን ኣለዎ፣
2. መኽበሪ ጨረታ ፀኒዑ ኣብ ዝፀንሓሉ ግዘ ተጫራቲ ባዕሉ ካብ ውድድር እንድሕር ኣግሊሉ ወይ ሳዓራይ ተጫራቲ ብዝምልከት ሳዓራይነቱ ምስተገለፀ ውዕሊ ንምፍራም ፍቓደኛ ኮይኑ እንድሕር ዘይተረኺቡ ወይ ንክቕርብ ንዝተሓተቶ ናይ ውዕሊ መኽበሪ እንድሕር ዘየቕረቡ እቲ መኽበሪ ጨረታ ንክውረስ ይግበር።

31. ሰነድ ጨረታ ብዛዕባ ምቕራብን ምቕባለን

1. ሰነድ ጨረታ ብፅሑፍ ተዳልዩን ተፈሪሙሉን ኣብ ውሽጢ ዝተዓሸገ ኤንቨሎፕ ብምኻን ቅድሚ ኣብቲ ምልክታ ጨረታ ዝተመልከተ ናይ ግዘ ገደብ ኣብቲ ዝተገለፀ ቦታ ኣታዊ ክግበር ኣለዎ፣
2. እቲ ሰነድ ጨረታ ዓብይ ብምኻኑ ኣብ ውሽጢ ናይ ጨረታ ሳንዱቕ ክቕመጥ ዘይክእል እንድሕር ኮይኑ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል እቲ ጨረታ ኣታዊ ዝተገበረሉ ዕለትን ሰዓትን ዘርእይ ቅብሊት ንተጫረቲ ክህብ ኣለዎ፣
3. ካብዚ ንላዕሊ ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተገለፀ ዓይነት ሰነድ ጨረታ ድሕሪ ንጨረታ መቕረቢ ዝተወሰነ ግዘ እንተቀሪቡ ንተጫረቲ ከይተኸፈተ ክምለስ

3. ግዥ ፈፃሚው አካል የጨረታ ሰነዱን ይዘት ማሻሻል አስፈላጊ ሆኖ ያገኘው እና በማሻሻያው የተመለከቱ ማስተካከያዎችን ለማድረግ በቂ ግዜ የሌለ መሆኑን የተረዳ እንደሆነ ዕጩ ተወዳዳሪዎች ማሻሻያውን መሰረት አድርገው የጨረታ ሰነዱን ለማዘጋጀት በቂ ጊዜ እንዲኖራቸው ለማድረግ የግዥውን ባህርይ መሰረት በማድረግ የጨረታውን ማቅረቢያ ጊዜ ለተወሰኑ ቀናት ሊያራዝም ይችላል።

30. የጨረታ ማስከበሪያ

1. በዚህ አዋጅ በተለየ ካልተወነ በስተቀር ግዥ ፈጻሚ አካላት በሚያዘጋጁት የጨረታ ሰነድ ተጫራቾች ከጨረታ ሰነዶቻቸው ጋር በተቀማጭ ገንዘብ ወየም በጨረታ ዋስትና መልክ የጨረታ ማስከበሪያ የማቅረብ ግዴታ እንዳለባቸው መግለፅ አለባቸው። የጨረታ ማስከበሪያው መጠን በጨረታው ኃላፊነት በተሞላው ሁኔታ የማይሳተፍትን ለማስቀረት የሚያስችል ሆኖ፣ በግዥ መመሪያው ከተወሰነው መጠን ያልበለጠ መሆን አለበት፣
2. የጨረታ ማስከበሪያው ፀንቶ በሚቆይበት ጊዜ ውስጥ ተጫራቹ ራሱን ከውድድሩ ካገለለ ወይም አሸናፊውን ተጫራች በሚመለከት አሸናፊነቱ ከተገለፀበት በኋላ ውሉን ለመፈረም ፈቃደኛ ሆኖ ካልተገኘ ወይም እንዲቀርብ የተጠየቀውን የውል ማስከበሪያ ካልቀረበ የጨረታ ማስከበሪያው እንዲወረስ ይደረጋል።

31. የጨረታ ሰነድ ስለማቅረብና ስለመቀበል

1. የጨረታ ሰነድ በፅሑፍ ተዘጋጅቶና ተፈርሞበት በታሸገ ኤንቨሎፕ ውስጥ ሆኖ በጨረታ ማስታወቂያው ከተመለከተው የጊዜ ገደብ በፊት በተገለጸው ቦታ ገቢ መደረግ አለበት፣
2. የጨረታው ሰነድ ትልቅ በመሆኑ በጨረታ ሳጥን ውስጥ ለቀመጥ የማይችል ከሆነ ግዥ ፈፃሚው አካል የጨረታ ሰነዱ ገቢ የተደረገበትን ቀንና ሰዓት የሚያሳይ ደረሰኝ ለተጫራቹ መስጠት አለበት፣
3. ከዚህ በላይ በንኡስ ቁጥር 2 የተገለጸው ዓይናት የጨረታ ሰነድ ለጨረታ ማቅረቢያ ከተወሰነው ጊዜ በኃላ ከቀረበ ሳይከፈት ለተጫራቹ መመለስ

አለዎ።

32. ብዛዕባ ጨረታ ምኽፋት

1. ዕደጋ ፈፃሚ አካል ኣብቲ ሰነድ ጨረታ ዝተመልከተ ነቲ ሰነድ ጨረታ መቕረቢ ዝተወሰነ ወሰን ግዘ ምስኣኸለ ሽዑ ንሽዑ ቅድሚ ሰነድ ጨረታ ናይ መቕረቢ ገደብ ግዘ ዝተረከቦም ሰነዳት ጨረታ ክኸፈት አለዎ፣
2. ተጫረቲ ወይ ሕጋዊ ወከልቶም ኣብ ስነ-ሰርዓት መኸፈቲ ሰነድ ጨረታ ንክርከቡ ክዕደሙ አለዎም፣
3. ናይ ተጫረቲ ሽምን ኣብ ሕድ ሕድ ሰነድ ጨረታ ዝቐረበ ድምር ናይ መጫረቲ ዋጋ ብዝለዓለ ድምፂ ክንበብን ከምዝገብን ከመኡአውን ተጫረቲ ኣብ ዝሓትሉ እዋን እቲ ዝተመዝገበ ዝርዝር ንክረኽቡ ክግበር ኣለዎ።

33. ብዛዕባ ሰነዳት ጨረታ ምምርማርን ምግምጋምን

1. እቲ ጨረታ ንምምርማርን ገምጋም ንምክያድን ዝሕግዝ ኮይኑ እንትርከብዕደጋ ፈፃሚ አካል ተጫረቲ ኣብ ዘቐረብዎ ሰነድ ጨረታ መብራህርሂ ንክህቡ ክሓትት ይኽእል እዩ ። ኮይኑ ግና ናይ ዋጋ ለውጢ ሓዊሱ ኣብቲ ሰነድ ጨረታ መሰረታዊ ለውጢ ዘኸትል ሓሳብ ምቕራብ ወይ ድማ ምፍቃድ ኣይከኣል፣
2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተመልከተ እንተሃለወ እውን ዕደጋ ፈፃሚ አካል ኣብ እዋን ምርመራ እቲ ጨረታ ዝተረኽቡ ናይ ሒሳብ ጌጋታት ንምእራም ይኽእል እዩ። እቲ ዕደጋ ፈፃሚ አካል እዞም መስተኻኸሊታት ነቲ ሰነድ ጨረታ ዘቕረበ ተጫራቲ ብቕልጡፍ ክገልፅ አለዎ፣
3. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 4 ዝተመልከተ ሕልው ኮይኑ፣ ዕደጋ ፈፃሚ አካል እቲ ጨረታ ዝተማልአ እዩ ኢሉ ክቕፅል ዝኽእል ኣብቲ ሰነድ ጨረታ ዝተመልከቱ ተደላዩ ኩነታት ሙሉእ ብሙሉእ ዘማልእ ኮይኑ እንትረኽቦ እዩ፣
4. ካብቲ ሰነድ ጨረታ ካብ ዝተዘርዘሩ ባህርያት፣ ናይ ውዕሊ ቃላት፣ ኩነታትን ካልኦት ተደለይቲ ነጥብታት ብዝተወሰነ ብርኪ ኣፈላላይ እንተሃለዎ እውን መሰረታዊ ዘኾነ ኣፈላላይ ወይ ድማ ለውጢ እስካብ ዘይሃለዎ ወይ ድማ ቁም ነገር ነቲ ጨረታ ከይተለወጠ ከእረም ዝኽእል ደቂቕ ስሕተት ወይ ድማ ግድፈት እንተሃለው እውን ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል

አለበት።

32. የጨረታን ስለመክፈት

1. ግዥ ፈፃሚው አካል በጨረታ ሰነዱ የተመለከተው ለጨረታ ሰነድ ማቅረቢያ የተወሰነው የጊዜ ገደብ ማቅረቢያ ወዲያውኑ፣ የጨረታ ሰነድ ከማቅረቢያ የጊዜ ገደብ በፊት የተረከባቸውን የጨረታ ሰነዶች መክፈት አለበት፣
2. ተጫራቾች ወይም ሕጋዊ ወኪሎቻቸው በጨረታ ሰነድ መክፈቻ ሰነ-ስርዓት ላይ እንዲገኙ መጋበዝ አለባቸው፣
3. የተጫራቹ ስም እና በእያንዳንዱ የጨረታ ሰነድ የቀረበው የመጫረቻ ዋጋ ድምር ከፍ ባለ ድምፅ መነበብ እና መመዝገብ እንዲሁም ተጫራቾች በጠየቁ ጊዜ የተመዘገበውን ዝርዝር እንዲያገኙ መደረግ አለበት።

33. የጨረታ ሰነዶችን ስለመመርመር እና ስለመገምገም

1. ጨረታውን ለመመርመርና ግምገማውን ለማከናወን የሚረዳ ሆኖ ሲገኝ፣ ግዥ ፈፃሚው አካል ተጫራቾች ባቀረቡት የጨረታ ሰነድ ላይ ማብራሪያ እንዲሰጡ ሊጠይቅ ይችላል። ሆኖም የዋጋ ለውጥን ጨምሮ በጨረታው ሰነድ ላይ መሰረታዊ ለውጥ የሚያስከትል ሀሳብ ማቅረብ ወይም መፍቀድ አይቻልም፣
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተመለከተው ቢኖርም ግዥ ፈጻሚው አካል በጨረታ ምርመራው ወቅት የተገኙ የሂሳብ ስህተቶችን ለማረም ይችላል። ግዥ ፈፃሚው አካል እነዚህን ማስተካከያዎች የጨረታ ሰነዱን ላቀረበው ተጫራች በአፋጣኝ መግለፅ አለበት፣
3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀፅ 4 የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ግዥ ፈፃሚው አካል ጨረታው የተሟላ ነው ብሎ ሊቀጥል የሚችለው በጨረታው ሰነድ የተመለከቱትን ተፈላጊ ሁኔታዎች ሙሉ በሙሉ የሚያሟላ ሆኖ ሲያገኘው ነው፣
4. በጨረታው ሰነድ ከተዘረዘሩት፣ የውል ቃሎች፣ ሁኔታዎች እና ሌሎችም ተፈላጊ ነጥቦች ጋር በተወሰነ ደረጃ ልዩነት ቢኖረውም መሰረታዊ የሆነ ለውጥ እና ልዩነት እስከሌለው ድረስ ወይም የጨረታው ቁም ነገር ሳይለወጥ ሊታረም የሚችል ጥቃቅን ስህተት ወይም ግድፈት ቢኖረውም ግዥ ፈጻሚው አካል ጨረታውን

እቲ ጨረታ ከምዝተማለአ ገይሩ ክቕበል ይኽእል እዩ። ዝኾነ ኣፈላላይ እስካብ ዝተኸኣለ ብኣሃዝ ተገሊፁ ኣብ እዋን ግምገማን ውድድርን እቲ ጨረታ ኣብ ግምት ውሽጢ ክኣትው ኣለዎ፣

5. ዝኾነ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ካብዚ ንታሕቲ ዝተገለፁ ዘየማልኡ ጨረታታት ንውድድር ክቕርብ የብሉን፣

ሀ. ተጫራታይ ኣብ ዓንቀፅ 27/7/ ተጠቒሱ ረቋሓት ክማልእ ዘይኽእል ኮይኑ እንተርከብ፣

ለ. ተጫራታይ በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 መሰረት ዝተገበረ ናይ ሒሳብ መስተኻክሊ ዘይቕበል ዘይቕበል ኮይኑ እንተርከብ፣

ሐ. እቲ ዝቐረበ ናይ ጨረታ መወዳደሪ ሓሳብ እቲ ዝድለ ዘየማልእ ኮይኑ እንተርካብ፣

6. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካለ በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ ብዝተደንገገ መሰረት ሰዓራይ ተጫራቲ ንምምራፅ ብመሰረት ኣብቲ ሰነድ ጨረታ ዝተመልከተ ስርዓትን ናይ ግምገማ ረቛሕን እቲ ዝድለ ዘማልኡ ሰነዳት ጨረታ ክገምግምን ከወዳድርን ኣለዎ። ኣብቲ ሰነድ ጨረታ ዘይተመልከተ ናይ መወዳደሪ ረቛሒ ኣብ ጥቕሚ ክውዕል ኣይኽእልን።

7. ኣብ ጨረታ ሰዓራይ ኮይኑ ዝምረፅ

ሀ. ኣብ ገምጋም ጨረታ ናይ ቴክኒክን መመዘኒታት ምምልኡ ዝተረጋገፀን ዝተሓተ ዋጋ ዘቕረበን ተጫራታይ፣ ወይ

ለ. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ኣብቲ ሰነድ ጨረታ ሰዓራይ ተጫራቲ ዝምረፀሉ ረቛሒ ዝገለፀ እንተኾይኑ፣ ብመሰረት ኣብቲ ሰነድ ጨረታ ዝሰፈረ ናይ ጨረታ ቁጠባዊ እሴት ዝውስኖ ረቛሒ ብምግባር ብዝገበር ገምጋም ዝተሓተ ዋጋ ዘቕረበ ተጫራታይ ሰዓራይ ይኸውን። ኮይኑ ግን እቲ ረቛሒ ኣብ ጭቢጥ ኩነታት ዝተመስረተ፣ ብኣሃዝ ክግለፅ ዝኽእል ኮይኑ ኣብ ከይዲ ግምገማ ኣንፃራዊ ክብደት ዝወሃቦን እስካብ ዝተኸኣለ ብገንዘብ ዝገልፅ ክኸውን ኣለዎ።

8. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ውፅኢት ምርመራን ገምጋም እቲ ሰነድ ጨረታ ብሓፂሩ ዝገልፅ ናይ ገምጋም ሪፓርት ክዳልው ኣለዎ።

34. <u>ብሚስጢር ዝተሓዙ ኣሰራርሓታት</u>

1. እቲ ጨረታ ካብ ዝተኸፈተሉ ግዘ ጀሚሩ ምስ ጨረታ ምርመራ፣ ምስ መብራህርሂ፣ ምስ

እንደተሟላ አድርጎ ሊቀበል ይችላል። ማናቸውም ልዩነት እስከተቻለ ድረስ በአሀዝ ተገልፆ በጨረታ ግምገማ እና ውድድር ወቅት ከግምት ውስጥ መግባት አለበት፣

5. ማናቸውም ግዥ ፈፃሚ አካል ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን የማያሟሉ ጨረታዎችን ለውድድር ማቅረብ የለበትም፣

ሀ. ተጫራቹ በአንቀፅ 27/7/ የተጠቀሱትን መስፈርቶች ማሟላት የማይችል ሆኖ ሲገኝ፣

ለ. ተጫራቹ በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀፅ 2 መሰረት የተደረገውን የሂሳብ ማስተካከያ የማይቀበል ሆኖ ሲገኝ፣

ሐ. የቀረበው የጨረታ መወዳደሪያ ሀሳብ ተፈላጊውን የማያሟላ ሆኖ ሲገኝ፣

6. ግዥ ፈፃሚው አካል በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀፅ 7 በተደነገገው መሰረት አሸናፊውን ተጫራች ለመምረጥ በጨረታ ሰነዱ በተመለከተው ስርዓት እና የግምገማ መስፈርት መሰረት ተፈላጊውን ያሚሉ የጨረታ ሰነዶችን መገምገምና ማወዳደር አለበት። በጨረታ ሰነድ ያልተመለከተ የማወዳደሪያ መስፈርት በጥቅም ላይ ሊውል አይችልም፣

7. በጨረታ አሸናፊ ሆኖ የሚመረጠው፣

ሀ. በጨረታ ግምገማ የቴክኒክ መመዘኛዎችን ማሟላቱ የተረጋገጠ እና አነስተኛ ዋጋ ያቀረበ ተጫራች፣ወይም

ለ. ግዥ ፈፃሚው አካል በጨረታው ሰነድ ውስጥ አሸናፊው ተጫራች የሚመረጥበትን መስፈርት የገለፀ ከሆነ፣ በጨረታ ሰነዱ የሰፈረውን የጨረታውን ኢኮኖሚያዊ እሴት የሚወሰነውን መስፈርት መሰረት በማድረግ በሚካሄድ ግምገማ ዝቅተኛ ዋጋ ያቀረበው ተጫራች አሸናፊ ይሆናል። ሆኖም መስፈርቱ በተጨባጭ ሁኔታ ላይ የተመሰረተ፣ በዘኃዝ ለገለፅ የሚችል ሆኖ በግምገማው ሂደት አንፃራዊ ክብደት የሚሰጠው እና እስከተቻለ ድረስ በገንዘብ የሚገለጽ መሆን አለበት።

8. ግዥ ፈፃሚ አካል የጨረታ ሰነድ ምርመራና የግምገማውን ውጤት በአጭሩ የሚገልጽ የግምገማ ሪፓርት ማዘጋጀት አለበት።

34. <u>በሚስጥር ስለሚያዙ አሰራሮች</u>

1. ጨረታው ከተከፈተበት ጊዜ አንስቶ ከጨረታ ምርመራ፣ ከማብራሪያ፣ ከግምገማ እና

ግምጋምን ሰዓራይ ተጫራቲ ብዝምልከት ምስ ዝቐረበ ናይ ውሳነ ሓሳብ ዝተተሓሓዙ መረዳእታት ብሚስጢር ክሕለው ዘለዎም እንትኾውን፣ ሰዓራይ ተጫረቲ ክሳብ ዝግለፅ ንተጫረቲ ወይ ምስ ክይዲ እቲ ስራሕ ርክብ ንዘይብሎም ሰባት ክፍለፁ የብሎምን፣

2. እቲ ጨረታ ካብ ዝተኸፈተሉ ግዜ ጀሚሩ እቲ ውዕሊ ክሳብ ዝፍረም ዝኾነ ተጫራታይ ብዝኾነ ኩነታት ገምጋምን ምርመራን እቲ ጨረታ ንክዛባዕ ክፍትን የብሉን፣
3. እቲ ጨረታ ካብ ዝወፀሉ ግዜ ጀሚሩ እቲ ውዕሊ ክሳብ ዝፍረም ኣብ ዘሎ ግዘ ውሽጢ እቲ ሕፁይ ተወዳዳራይ ምስቲ ጨረታ ብዝተተሓሓዙ ጉያያት ምስቲ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ክገብሮ ዝደሊ ርክብ ብፅሑፍ ጥራሕ ይኸውን።

35. <u>**ተጫረቲ ዘቕረብዎ ናይ መወዳደሪ ሓሳብ ዘይመሓየሽሉ ኩነታት**</u>

ዝኾነ ተጫራታይ ኣብቲ ጨረታ ካብ ዝተመልከተ ወፃኢ፣ በቲ ጨረታ ሰዓራይ ንምኳን ዘቕረቦ ናይ መጫረቲ ዋጋ ንክልወጥ ወይ ብኻሊእ ኩነታት ዘቕረቦ ናይ መወዳደሪ ሓሳብ ንከማሓይሽ ወይ እዚ ንክፍፀም ግቡእ ንክኣትው ብቅድመ ኩነታት ክሕተት ወይ ክግደድ ኣይኽእልን።

36. <u>**ብዘዕባ ሰዓራይ ምግላፅን ውዕሊ ምፍርራምን**</u>

1. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ቅድሚ እቲ ናይ መወዳደሪ ሓሳብ ፀኒዑ ዝፀንሓሉ ግዘ ምሕላፍ ኣብቲ ጨረታ ሰዓራይ ንዝኾነ ተጫራቲ ሰዓራይነቱ ክገልፁ ኣለዎም። ናይ ሰዓራይነት መግለፂ ምልክታ ውዕሊ ዝፍረመሉ ግዘ ዝገልፅ ይኸውን፤ በቲ ጨረታ ተሰዓርቲ ንዝኾኑ ተጫረቲ እውን ናይቲ ሰዓራይ ሽምን ዝተሰዓርሉ ምኽንያትን ዝገልፅ ምልክታ ክበፅሖም ይግባእ፣
2. ኣብ ሞንጎ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል መቕረባይን ውዕሊ ተገይሩ ዝባሃል ብኽልቲኦም ተወዓዓልቲ ወገናት ስምምዕነት ዝተበፅሖም ጉዳያት ኩሎም ዝሕዝ ናይ ውዕሊ ሰነድ እንትፍረም ይኸውን፣
3. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ንቶም ተሰዓርቲ ተጫረቲ ተሰዓራይነቶም ዝገልፅ ምልክታ ቅድሚ ምብፅሑን ብዓንቀፅ 46 ዝተመልከተ ገደብ ግዘ ቅድሚ ምሕላፍን እቲ ውዕሊ ግዝኢ.ት ክፍረም የብሉን።

አሸናፊውን ተጫራች በሚመለከት ከቀረበው የውሳኔ ሀሳብ ጋር የተያያዙ መረጃዎች በሚስጢርነት መጠበቅ ያለባቸው ሲሆንአሸናፊው ተጫራች እስኪሚገለፅ ድረስ ለተጫራቾች ወይም ከስራ ሂደት ጋር ግንኙነት ለሌላቸው ሰዎች መገለፅ የለባቸውም፣

2. ጨረታው ከተከፈተበት ጊዜ አንስቶ ውሉ እስከሚፈረም ድረስ ማናቸውም ተጫራች በማናቸውም አኳኋን የጨረታውን ምርመራና ግምገማ ለማዛባት መሞከር የለበትም፣
3. ጨረታው ከወጣበት ጊዜ ጀምሮ ውሉ እስከሚፈረም ድረስ ባለው ጊዜ ውስጥ ዕጩ ተወዳዳሪው ከጨረታው ጋር በተያየዙ ጉዳዮች ከግዥ ፈፃሚው አካል ጋር ግንኙነት ማድረግ የሚችለው በፅሑፍ ብቻ ይሆናል።

35. <u>**ተጫራቾች ያቀረቡትን የመወዳደሪያ ሀሳብ የማይሻሻልበት ሁኔታ**</u>

ማናቸውም ተጫራቾች በጨረታው ሰነድ ከተመለከተው ውጪ፣ በጨረታው አሸናፊ ለመሆን ያቀረበውን የመጫረቻ ዋጋ እንዲለውጥ ወይም በሌላ አኳኋን ያቀረበውን የመወዳደሪያ ሀሳብ እንዲያሻሽል ወይም ይህንን ለመፈፀም ግዴታ እንዲገባ በቅድመ ሁኔታነት ሊጠየቅ ወይ ሊገደድ አይችልም።

36. <u>**አሸናፊውን ስለመግለፅና ውል ስለመፈራረም**</u>

1. ግዥ ፈፃሚ አካላት የመወዳደሪያ ሀሳብ ፀንቶ የሚቆይበት ቀን ከማለፍ በፊት በጨረታው አሸናፊ ለሆነው ተጫራች አሸናፊነቱን መግለፅ አለባቸው። የአሸናፊነት መግለጫ ማስታወቂያ ውሉ የሚፈረምበትን ጊዜ የሚገልፅ ይሆናል። በጨረታው ተሸናፊ ለሆኑ ተጫራቾችም የአሸናፊውን ስም እና የተሸነፋበትን ምክንያት የሚገልፅ ማስታወቂያ ሊደርሳቸው ይገባል፣
2. በግዥ ፈጻሚው አካል እና በአቅራቢው መካከል ውል ተመስርቷል የሚባለው በሁለቱ ተዋዋይ ወገኖች ስምምነት የተደረሰባቸውን ጉዳዮች በሙሉ የሚይዘው የውል ሰነድ ሲፈረም ይሆናል፣
3. ግዥ ፈጻሚው አካል ለተሸናፊዎቹ ተጨራቾች ተሸናፊነታቸውን የሚገልፀው ማስታወቂያ ከመድረሱ እና በአንቀፅ 46 የተመለከተው የጊዜ ገደብ ከማለፉ በፊት የግዥውን ውል መፈረም የለበትም።

www.abyssinialaw.com

37. <u>ናይ ውዕሊ መኽበሪ</u>

መቕረባይ ብመሰረት ውዕሉ ብዘይምፍፃሙ ኣብ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ንዝበፅሕ ጉድኣት መከሓሓሲ ዝውዕል ናይ ውዕሊ መኽበሪ ንዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ክህብ ኣለዎ። ናይ ውዕሊ መኽበሪ ዝሕተተሉም ናይ ዕደጋ ዓይነት፣ ናይ ውዕሊ መኽበሪ ዓይነትን መጠንን እቲ ቢሮ ሓላፊ ብዘውፅኦ መምርሒ ይውስን።

<u>ክፍሊ ሽዱሽተ</u>

<u>ካይዲ ኣፈፃፅማ ካልኦት ሜላታት ዕደጋ</u>

38. <u>ውሱን ጨረታ</u>

ስርዓታት ውሱን ጨረታ ምስ ግልፂ ጨረታ ተመሳሳሊ ኾይኑ፣ ውሱን ጨረታ እዞም ዝስዕቡ ፍሉይ ኣሰራርሓታት ይኽተል፣

1. መፀዋዕታ ናይቲ ጨረታ በቲ ጨረታ ንምስታፍ ድልየት ንዘለዎም ዝተወሰኑ ሕፁያት ተወዳደርቲ ጥራሕ ይለኣኽ። ተጫረቲ ኣድልዎ ብዘይብሉ ኩነታት ክምረፁ ዘለዎም እንትኾን በዝሒ መፀዋዕታ ዝግበረሎም ሕፁያት ተወዳደርቲ ክንዲዝከኣል ውዕኢታዊ ዝኾነ ውድድር ንምግባር ዘኽእል ክኸውን ኣለዎ፣
2. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ኣብ ውሱን ጨረታ ተሳተፍቲ ንክኾኑ መፀዋዕታ ንዝግበረሎም ሕፁያት ተወዳደርቲ ዝመረፁ ኣብ ውሽጢ ናይ መቕረብቲ ዝርዝር ካብ ዝተመዝገቡ ይኸውን። ኣመራርፅኡ ኣብ ውሽጢ ናይ መቕረብቲ ዝርዝር ንዝተመዝገቡ ሕፁያት ተወዳደርቲ ፍትሓዊ ዝኾነ ዕድል ዘርክብ ክኸውን ኣለዎ።
3. ካብዚ ንላዕሊ ዝተገለፀ ኣበሃህላ እንተሃለወ እውን ሕፁያት ተወዳደርቲ መፀዋዕታ እንትግበረሎም ኣብቲ ጨረታ ንምስታፍ ዝደልዩ ምኻኖም ምግላፅ ንክኽእሉ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 25/1/ ብዝተደንገገ መሰረት ምልክታ ክውፅእ ይኽእል፣
4. ምድላው ሰነድ ጨረታ ዝፍቀድ ግዜ ብመምርሒ ዕደጋ ካብ ዝተወሰነ ዝተሓተ በዝሒ መዓልቲ ዝነኣሰ ክኸውን ኣይኽእልን፣
5. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ኩነታት እቲ ዕደጋ መሰረት ብምግባር ናይ ጨረታ መኽበሪ ምቕራብ ዘድሊ ምኻኑን ዘይምኻኑን ይውስን።

39. <u>ካብ ሓደ መቕረባይ ዝፍፀም ዕደጋ</u>

ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ብዓንቀፅ 21/1/ ብዝተደንገገ መሰረት ካብ ሓደ መቕረባይ ዕደጋ ንምፍፃም

37. <u>የውል ማስከበሪያ</u>

አቅራቢው በውሉ መሰረት ባለመፈጸሙ በግዥ ፈጻሚው አካል ላይ ለሚደርሰው ጉዳት ማካካሻ የሚውል የውል ማስከበሪያ ለግዥ ፈጻሚው አካል መስጠት አለበት። የውል ማስከበሪያ የሚጠየቅባቸው የግዥ ዓይነቶች፣ የውል ማስከበሪያው ዓይነትና መጠን የቢሮ ሃላፊው በሚያወጣው መመሪያ ይወስናል።

<u>ክፍል ስድስት</u>

<u>የሌሎች የግዥ ዘዴዎች አፈጻጸም ሂደት</u>

38. <u>ውስን ጨረታ</u>

የውስን ጨረታ ስርዓቶች ከግልጽ ጨረታ ጋር ተመሳሳይ ሲሆን፣ ውስን ጨረታ የሚከተሉትን ልዩ አሰራሮች ይከተላል፣

1. የጨረታ ጥሪው በጨረታው ለመሳተፍ ፍላጎት ላላቸው የተወሰኑ ዕጩ ተወዳዳሪዎች ብቻ ይላካል፣ ተጫራቾች አድልዎ በሌለበት ሁኔታ መመረጥ ያለባቸው ሲሆን፣ የሚቻል እስከሆነ ድረስ ጥሪ የሚደረግላቸው ዕጩ ተወዳዳሪዎች ብዛት ውጤታማ የሆነ ውድድር እንዲኖር ለማድረግ የሚያስችል መሆን አለበት፣
2. ግዥ ፈጻሚ አካል በውስን ጨረታ ተሳታፊ እንዲሆኑ ጥሪ የሚደረግላቸውን ዕጩ ተወዳዳሪዎች የሚመርጡት በአቅራቢያዎች ዝርዝር ውስጥ ከተመዘገቡት መካከል ይሆናል። አመራረጡ በአቅራቢዎች ዝርዝር ውስጥ ለተመዘገቡ ዕጩ ተወዳዳሪዎች ፍትሃዊ የሆነ ዕድል የሚያስገኝ መሆን ይኖርበታል።
3. ከዚህ በላይ የተነገረው ቢኖርም ዕጩ ተወዳዳሪዎች ጥሪ ቢደረግላቸው በጨረታው ለመሳተፍ ለሚፈልጉ መሆኑን መግለፅ እንዲችሉ ግዥ ፈጻሚው አካል በዚህ አዋጅ አንቀጽ 25/1/ በተደነገገው መሰረት ማስታወቂያ ለማውጣት ይችላል፣
4. ለጨረታው ሰነድ ዝግጅት የሚፈቀደው ጊዜ በግዥ መመሪያው ከተወሰነው አነስተኛው የቀን ብዛት ያነሰ ሊሆን አይችልም፣
5. ግዥ ፈፃሚው አካል የግዥውን ሁኔታ መሰረት በማድረግ የጨረታ ማስከበሪያ ማቅረብ የሚያስፈልግ መሆኑና ያለመሆኑን ይወስናል።

39. <u>ከአንድ አቅራቢ የሚፈፀም ግዥ</u>

ግዥ ፈፃሚ አካላት በአንቀፅ 21/1/ በተደነገገው መሰረት ከአንድ አቅራቢ ግዥ ለመፈፀም ሲፈልጉ ግዥውን

እንትደልዩ እቲ ዕደጋ ንምፍፃም ዘድለየሉ ምኽንያት፣ እቲ ዝዕደግ ኣቕሓ ወይ ግልጋሎት ዕሬት፣ በዝሒ ናይ መቕረቢ ግዘን ኩነታትን ዘብርህ መግለፂ ምድላውን ምስ መቕረባይ ብግልፂ ክደራደሩ ኣለዎም። እቲ ድርድር ምስተኻየደ ብመሰረት ዓንቀፅ 21/1/ ዕደጋ ንምፍፃም ዝብፃሕ ስምምዕነት ብክልቲኦም ተወዓዓልቲ ወገናት ብዝፍረም ውዕሊ ክረጋገፅ ኣለዎ።

40. ብመወዳደሪ ሓሳብ መሕተቲ ዝፍፀም ዕደጋ

1. ናይ መወዳደሪ ሓሳብ መሕተቲ ካብ ሰለስተ ንዘይነኣሱ ካብ ሽውዓተ ኣይበለፁን በቲ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ንዝምረፁ ሕፁያት ተወዳደርቲ ክለኣኽ ኣለዎ። ናይ ግልጋሎት ምኽሪ ዝሓቶ ወፃኢ ብመምርሒ ካብ ዝውስን መጠን ገንዘብ ንላዕሊ እንድሕር ኮይኑ ሕፁያት ተወዳደርቲ ዝምረፁ ኣብቲ ውድድር ተሳታፊ ንምኻን ዝደልዩ ሓሳቦም ንክገልፁ ምስተሓተተ ይኾውን፣
2. ናይ መወዳደሪ ሓሳብ መሕተቲ ብውሑዱ እዞም ዝስዕቡ ሓበሬታታት ክሕዝ ኣለዎ፣
   ሀ. ናይ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ሽምን ኣድራሻን፣
   ለ. እቲ ዝድለ ግልጋሎት ዘርኢ መነፃፀሪ ዕሑፍ፣

   ሐ. ናይ ጥቕሚ ጎንፂ ከኸትል ዝኽእል ግልጋሎት ምኽሪ ኣብ ዝኾነሉ ግዘ በዚ ዓይነት ውድድር ዝቐርቡ ሕፁያት ተወዳደርቲ ካብቲ ግልጋሎት ምኽሪ ብምኽታል ምስቲ ግልጋሎት ምኽሪ ብዝተሓሓዘ ካብ ዝፍፀሙ ቀረብ ኣቕሑን ናይ ኮንስትራክሽን ስራሕቲ ባዕሎም ከግልሉ ዝግበኦም ምኻኑ ዝገልፅ መተሓሳሰቢ፣
   መ. ናይ መወዳደሪ ሓሳባት መገምገሚ ረቛሓታት፣ ንዋጋን ካልኦት ረቛሓታት ዝውሃቦ ነጥቢ፣ እቶም ረቛሓታት ናይ መወዳደሪ ሓሳብ ኣብ ዝግምገመሉ ግዘ ኣብ ጥቕሚ ዝውዕለሉ ኩነታት፣
   ረ. ናይ መወዳደሪ ሓሳብ ዝቐርበሉ ቦታን ናይ መጨረሻ መዓልትን።

3. ሕፁያት ተወዳደርቲ ናይ መወዳደሪ ሓሳብ ንምድላው ዘኽእሎም እኹል ግዘ ክውሃቦም ይግባእ፣
4. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ቀዳማይ ኮይኑ ምስ ዝተመረፀ ሕፁይ ተወዳደሪ ኣብ ውሽጢ እቲ ናይ መወዳደሪ ሓሳብ ዝተመልከተ ባህሪ፣ መጠንን ኣወዳድባን እቲ ግልጋሎት ዝምልከት ድርድር ከካይድ ወይ መመሓየሺ ንክግበር ክፈቕድ ይኽእል፣
5. ዕደጋ ዝፍፅም ኣካል ብሰዓራይነት ክምረፅ ዝኽእል ብመሰረት መወዳደሪ ሓሳብ መሕተቲ ሰነድ

መፈፀም ያስፈለገበትን ምክንያት እና የሚገዛውን ዕቃ ወይም አገልግሎት ጥራት፣ ብዛት የማቅረቢያ ጊዜና ሁኔታዎች የሚያብራራ መግለጫ ማዘጋጀትና ከአቅራቢው ጋር በግልጽ መደራደር አለባቸው። ድርድሩ ከተካሄደ በኋላ በአንቀጽ 21/1/ መሰረት ግዥ ለመፈፀም የሚደረሰው ስምምነት በሁለት ተዋዋይወገኖች በሚፈረም ውል መረጋገጥ አለበት።

40. በመወዳደሪያ ሀሳብ መጠየቂያ የሚፈጸም ግዥ

1. የመወዳደሪያ ሀሳብ መጠየቂያ ከሶስት ላላነሱ እና ከሰባት ላልበለጡ በግዥ ፈጻሚው አካል ለሚመረጡ ዕጩ ተወዳዳሪዎች መላክ ይኖርበታል። የምክር አገልግሎት የሚጠይቀው ወጪ በመመሪያ ከሚወሰነው የገንዘብ መጠን በላይ ከሆነ ዕጩ ተወዳዳሪዎች የሚመረጡት በውድድሩ ተሳታፊ ለመሆን የሚፈልጉ ሀሳባቸውን እንዲገልፁ ከተጠየቀ በኋላ ይሆናል።
2. የመወዳደሪያ ሀሳብ መጠየቂያ ቢያንስ የሚከተሉትን መረጃዎች መያዝ አለበት፣
   ሀ. የግዥ ፈጻሚውን አካል ስምና አድራሻ፣
   ለ. የሚፈለገው አገልግሎት የሚያሳይ የማጣቀሻ ፅሑፍ፣
   ሐ. የጥቅም ግጭትን ሊያስከትል የሚችል የምክር አገልግሎት በሚሆንበት ጊዜ በዚህ ዓይነቱ ውድድር የሚቀርቡ ዕጩ ተወዳዳሪዎች ከምክር አገልግሎቱ በማስተከተል ከምክር አገልግሎቱ ጋር በተያያዘ ከሚከናወኑ የዕቃ አቅርቦትና የግንባታ ስራዎች ራሳቸውን ማግለል የሚገባቸው መሆኑን የሚገልጽ ማሳሰቢያ፣
   መ. የመወዳደሪያ ሀሳቦችን መገምገሚያ መስፈርቶችን፣ ለዋጋና ለሌሎች መስፈርቶች የሚሰጠውን ነጥብ ፣ መስፈርቶቹ የመወዳደርያ ሀሳብ በሚገመገምበት ወቅት ጥቅም ላይ የሚውሉበት አኳኋን፣
   ረ. የመወዳደሪያ ሀሳብ የሚቀርብበትን ቦታና የመጨረሻ ቀን፣
3. ዕጩ ተወዳዳሪዎች የመወዳደሪያ ሀሳብ ለማዘጋጀት የሚያስችላው በቂ ጊዜ ሊሰጣቸው ይገባል፣
4. ግዥ ፈጻሚው አካል አንደኛ ሆኖ ከተመረጠው ዕጩ ተወዳዳሪ ጋር በመወዳደሪያ ሀሳብ ውስጥ የተመለከተውን የአገልግሎቱን ባህሪ፣ መጠን እና አደረጃጀት የሚመለከት ድርድር ማካሄድ ወይም ማሻሻያ እንዲደረግ መፍቀድ ይችላል፣
5. ግዥውን የሚፈጽመው አካል በአሸናፊነት ሊመረጥ የሚችለው በመወዳደሪያ ሀሳብ መጠየቂያ ሰነድ

ብዝተመልከተ ናይ መገምገሚ ረቛሒን ስርዓትን ኣብ ዝካየድ ገምጋም ዘቕረበ ናይ መወዳደሪ ሓሳብ ብዝበለፀ ጠቓሚ ኮይኑ ንዝተረኸበ ተወዳዳሪ እዩ።

41. ብዋጋ መቕረቢ ዝካየድ ናይ ዕደጋ ስርዓት

1. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ናይ ዋጋ መቕረቢ በዝሒ ካብ ዘለዎም ሕፁያት ተወዳደርቲ ክሓቱ ኣለዎም፤ ስለዝኾነ እውን ዝከኣል ክሳብ ዝኾነ እዋን እንተወሓደ ሰለስተ መቕረብቲ ናይ ዋጋ መቕረቢ ንክህቡ ክሕተቱ ይግባእ፣
2. ብዋጋ መቕረቢ ንዝፍፀም ዕደጋ ንሕፁያት ተወዳደርቲ ዝለኣኽ መሕተቲ ናይቲ ዝለኣኽ ኣቅሓ ወይ ድማ ግልጋሎት ዕሬት፣ በዝሒ ናይ መቕረቢ ናይ ውዕሊ ቃላትን ግዘን ከምኡ እውን ካልኦት ናይ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ድልየታት ዝሕዝ ክኸውን ኣለዎ፣
3. ሕፁያት ተወዳደርቲ ናይቲ ዋጋ መቕረቢ ንምድላው ዝኸእል እኹል ግዘ ክውሃቦም ይግባእ፣
4. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል በዚ ዓንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ 2 ዝተዘርዘሩ ተደለይቲ ኩነታት ንዘማለአን ዝተሓተ ዋጋ ንዘቕረበን ተወዳደሪ ናይ ግዝኢት ትእዛዝ ይህብ፣
5. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ኣብ ውሽጢ ዝርዝር መቕረብቲ ዝተመዝገቡ መቕረብቲ ማዕረ ዕድል ምርካቦም ናይ ምርግጋፅ ሓላፍነት ኣለዎም።

42. ናይ ክልተ ብርኪ ጨረታ

1. እቲ ጨረታ ዝካየድ ብሜላ ክልተ ብርኪ ጨረታ እንተኸውን፣ ኣብቲ ሰነድ ጨረታ ተጫረቲ በቲ ናይ መጀመርያ ብርኪ ዋጋ ዘይሓወሰ ናይ መወዳደሪ ሓሳብ ንክቕርቡ መፀዋዕታ ይግበር። ኣብቲ ሰነድ ጨረታ መቕረብቲ ምስ ቴክኒክ ርክብ ዘለዎም መግለፅታት፣ ዕሬት ወይ ናይቲ ኣቕሓ ወይ ግልጋሎት ካልኦት ባህሪታት ከምኡ እውን ናይቲ ቀረብ ናይ ውዕሊ ቃላትን ኩነታትን ከምኡ እውን ኣግባብነት ክሳብ ዝሃለዎ ናይ መቕረብቲ ናይ ሙያን ቴክኒክን ክእለት ንክገልፁ ክሕተቱ ይኽእሉ እዮም፣
2. ብክልተ ብርኪ ሜላ ጨረታ ካልኣይ ብርኪ፣ እቲ ጨረታ ዘውፅአ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ጨረተኦም ውድቂ ዘይተገበረ ተጫረቲ ሓደ ዝተፈለየ ዝርዝር ብዝምልከት ዋጋ ንክቕርቡ ይዕድም።

በተመለከተው የመገምገሚያ መስፈርት እና ስርዓት መሰረት በሚካሄደው ግምገማ ያቀረበ የመወዳደሪያ ሀሳብ ይበልጭ ጠቃሚ ሆኖ የተገኘውን ተወዳዳሪ ነው።

41. በዋጋ ማቅረቢያ የሚካሄድ ግዥ ስርዓት

1. ግዥ ፈፃሚ አካላት የዋጋ ማቅረቢያን በዛት ካላቸው ዕጩ ተወዳዳሪዎች መጠየቅ አለባቸው። ስለሆነም የሚቻል እስከሆነ ድረስ ቢያንስ ሶስት አቅራቢዎች የዋጋ ማቅረቢያ እንዲሰጡ ሊጠየቁ ይገባል፣
2. በዋጋ ማቅረቢያ ለሚፈጸም ግዥ ለዕጩ ተወዳዳሪዎች የሚላከው መጠየቂያ የሚቀርበውን ዕቃ ወይም አገልግሎት ጥራት፣ ብዛት ፣ የማቅረቢያ የውል ቃሎች እና ጊዜ እንዲሁም ሌሎች የግዥ ፈጻሚውን አካል ፍላጎቶች የሚያዝ መሆን አለበት፣
3. ዕጩ ተወዳዳሪዎች የዋጋ ማቅረቢያውን ለማዘጋጀት የሚያስችል በቂ ጊዜ ሊሰጣቸው ይገባል፣
4. ግዥ ፈጻሚው አካል በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 የተዘረዘሩትን ተፈላጊ ሁኔታዎች ለሚያሟላ እና አነስተኛ ዋጋ ላቀረበ ተወዳዳሪ የግዥ ትእዛዝ ይሰጣል፣
5. ግዥ ፈፃሚ አካላት በአቅራቢዎች ዝርዝር ውስጥ የተመዘገቡ አቅራቢዎች እኩል ዕድል ማግኘታቸውን የማረጋገጥ ኃላፊነት አለባቸው።

42. የሁለት ደረጃ ጨረታ

1. ጨረታው የሚከናወነው በሁለት ደረጃ የጨረታ ዘዴ ሲሆን፣ በጨረታው ሰነድ ተጫራቾች በመጀመሪያው ደረጃ ዋጋን ያልጨመረ የመወዳደሪያ ሀሳብ እንዲቀርቡ ጥሪ ይደረጋል። በጨረታው ሰነድ አቅራቢዎች ከቴክኒክ ጋር ግንኙነት ያላቸውን መግለጫዎች፣ ጥራት ወይም የዕቃውን ወይም የአገልግሎቱን ሌሎች ባህርያት እንዲሁም የአቅርቦቱን ውል ቃሎችና ሁኔታዎች እና አግባብነት እስካለው ድረስ የአቅራቢዎቹን የሙያ እና የቴክኒክ ችሎታ እንዲገልፁ ለጠየቅ ይችላል፣
2. በሁለት ደረጃ ጨረታ ዘዴ ሁለተኛ ደረጃ፣ ጨረታውን ያወጣው ግዥ ፈጻሚ አካል ጨረታቸው ውድቅ ያልተደረገው ተጫራቾች አንድ የተለየ ዝርዝርን በሚመለከት ዋጋ እንዲያቀርቡ ይጋብዛል።

ሀ. እዚ ዝተፈለየ ዝርዝር እንተዳልው እቲ ቤት ዕዮ ኣብቲ ናይ መጀመርያ ሰነድ ጨረታ ዝኾነ ናይቲ ኣቕሓ ወይ ግልጋሎት ናይ ቴክኒክ ወይ ናይ ዕሬት ባህርያትን እቶም ሰነዳት ንምግምጋምን ንምውድዳርን ከምኡ እውን ሰዓራይ ንምምራፅ ካብ ዝተቐመጡ ረቛሕታት ውሽጢ ንዝኾነ ንምስራዝ ወይ ሓደሽቲ ባህርያትን ረቛሕታትን ምውሳኽ ይኽእሉ እዮም።

ለ. ከምዚ ዝበሉ ናይ ዝኾኑ ስራዛትን ምምሕያሻትን ወይ ወሰኻት ናይ መጨረሻ ናይ መወዳደሪ ሓሳብ ንክቐርብ ኣብ ዝመሓላለፍ መፀዋዕታ ንተጫረቲ ክግለፁ ኣለዎም።

ሐ. ናይ መጨረሻ ጨረታ መወዳደሪ ሓሳብ ንምቕራብ ዘይደለየ ዝኾነ መቕረቢ ናይ ጨረታ መኽበሪ ውርሲ ከይተገበረሉ ካብ ውድድር እቲ ጨረታ ባዕሉ ክግልል ይኽእል እዩ፣

3. ብክልተ ብርኪ ጨረታ ሰዓራይ ተጫራቲ ንምውሳን ገምጋምን ውድድርን ዝግበር በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 33 ብዝተደንገገ መሰረት ይኸውን፣

4. ነቲ ጨረታ ዘውፀአ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ኣብ ገምጋም እቲ ጨረታ ዝለዓለ ውፅኢት ካብ ዝረኸበ መቕረቢ ካብ ዋጋ ወፃኢ ኣብ ካልኦት ጉዳያት ድርድር ክገብር ይኽእል እዩ።

ክፍሊ ሸውዓተ

ዓለም ለኸ ሜላ ዕደጋ

43. ዓለም ለኸ ዕደጋ ጨረታ

1. ዓለም ለኸ ሜላ ግልፂ ጨረታ ኣብ ጥቅሚ ክውዕል ዝኽእል ናይ ወፃኢ ኩባንያታት በቲ ጨረታ ተሳተፍቲ ንክኾኑ እንተዘይተገይሩ ኣብቲ ግልፂ ጨረታ ውፅኢታዊ ዝኾነ ውድድር ክህሊ ከምዘይኽእል ዝተኣመነሉ እንተኾይኑን እቲ ዕደጋ ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ ካብ ዝተመልከተ ናይ ገንዘብ መጠን ንላዕሊ እንተኸውን እዩ፣

2. ዓለም ለኸ ግልፂ ጨረታ ብምዕራፍ ሓሙሽተ ዝተጠቐሱ ከምኡ እውን ካብዚ ንታሕቲ ዝተዘርዘሩ ስርዓታት ክኽተል ኣለዎ፣

ሀ. ምልክታ ጨረታን ሰነዳት ጨረታን ምገልገሊ ዓለም ለኸ ንግዲ ብዝኾነ ቋንቋ ክዳለው ኣለዎም፣

ለ. እቲ ምልክታ ጨረታ ብዝተዳለወሉ ቋንቋ ዝሕተምእኹል ዝርገሐ ብዘለዎን ዓለም ለኸ

ሀ. ይህንን የተለየ ዝርዝር ሲያዘጋጁ መስሪያቤቱ በመጀመሪያው የጨረታ ሰነድ ውስጥ ከተቀመጡት ማናቸውም የዕቃው ወይም የአገልግሎቱ የቴክኒክ ወይም የጥራት ባህርያት እና ሰነዶቹን ለመገምገም እና ለማወዳደር እንዲሁም አሸናፊውን ለመምረጥ ከተቀመጡት መስፈርቶች ውስጥ ማናቸውንም ለመሰረዝ ወይም ለማሻሻል ወይም ከዚህ ኣዋጅ ጋር የሚሰማሙ አዳዲስ ባህርያትንና መስፈርቶችን ለመጨመር ይችላል፣

ለ. እንደዚህ ያሉት ማናቸውም ስረዛዎችና ማሻሻያዎች ወይም ጭማሪዎች የመጨረሻ የመወዳደሪያ ሀሳብ እንዲቀርብ በሚተላለፍ ጥሪ ለተጨራቾች መገለፅ አለባቸው፣

ሐ. የመጨረሻ የጨረታ መወዳደሪያ ሀሳብ ለማቅረብ ያልፈለገ ማናቸውም አቅራቢ የጨረታ ማስከበሪያው ውርስ ሳይደረግበት ከጨረታው ውድድር እራሱን ሊያገል ይችላል።

3. በሁለት ደረጃ ጨረታ አሸናፊውን ተጫራች ለመወሰን ግምገማ እና ውድድር የሚደረገው በዚህ አዋጅ አንቀጽ 33 በተደነገገው መሰረት ይሆናል፣

4. ጨረታውን ያወጣው ግዥ ፈጻሚ አካል በጨረታው ግምገማ ከፍተኛ ውጤት ካገኘው አቅራቢ ጋር ከዋጋ በስተቀር በሌሎች ጉዳዮች ላይ ድርድር ሊደርግ ይችላል።

ክፍል ሰባት

ዓለም ዐቀፍ የግዥ ዘዴ

43. ዓለም ዐቀፍ የግዥ ጨረታ

1. ዓለም ዓቀፍ ግልፅ የጨረታ ዘዴ ጥቅም ላይ ሊውል የሚችለው የውጭ ኩባንያዎች በጨረታው ተሳታፊ እንዲሆኑ ካልተደረገ በግልፅ ጨረታው ውጤታማ የሆነ ውድድር ሊኖር እንደማይችል የታመነበት እና ግዥው ቢሮው በሚያወጣው መመሪያ ከተመለከተው የገንዘብ መጠን በላይ ሲሆን ነው፣

2. ዓለም ዓቀፍ ግልጽ ጨረታ በምዕራፍ 5 የተጠቀሱት እንዲሁም ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ስርአቶች መከተል አለበት፣

ሀ. የጨረታ ማስታውቂያ እና የጨረታ ሰነዶች የዓለም ዐቀፍ ንግድ መገልገያ በሆነ ቋንቋ መዘጋጀት አለባቸው፣

ለ. የጨረታ ማስታወቂያው በተዘጋጀበት ቋንቋ በሚታተም፣ በቂ ስርጭት ባለው እና ዓለም

ውድድር ኣብ ዝዕድም ጋዜጣ ክሕተም ኣለዎ፣

ሐ. ሰነድ ጨረታ ናይ መቕረቢ ግዘ ጨረታ ምልክታ ንሕፁያት ተወዳደርቲ ንክበፅሕ ንምግባርን ሕፁያት ተወዳደርቲ ናይ ጨረታ መወዳደሪ ሓሳቦም ኣዳልዮም ንምቕራብ ዘድልዮም እኹል ግዘ ዝፈቅድ ክኸውን ኣለዎ፣

መ. ናይ ኣቕሓን ግልጋሎትን ዝርዝር ምስ ናይ ዓዲ ብርክታት ዝጠዓዓም ኮይኑ ብናይ ዓለም ለኸ ብርክታት ወይ ኣብ ዓለም ለኸ ንግዲ ንስፍሓት ዝሰርሓሉ ብርኪ መሰረት ዝገበረ ክኸውን ኣለዎ፣

ረ. ሕፁያት ተወዳደርቲ ናይ መጫረቲ ዋግኦምን ዘቕረብዎ ዝኾነ ናይ ውሕስና ሰነድን ብናይ ኢትዮጵያ ብር ወይ ድማ ኣብቲ ሰነድ ጨረታ ብዝተመልከተን ብዓለም ለኸ ንግዲ ብስፍሓት ብዝስርሓሉ ናይ ገንዘብ ዓይነት ንከቕርቡ ክፍቀድ ኣለዎ፣

ሰ. ሓፈሻዊን ፍሉይ ናይ ውዕሊ ቃላትን ኩነታትን ኣብ ዓለም ለኸ ንግዲ ዝሰርሓሉም ክኾኑ ኣለዎም።

44. <u>ካልኦት ዓለም ለኸ ስርዓታት ዕደጋ</u>

ካብ ግልፂ ጨረታ ወፃኢ ከምውሱን ጨረታ ወይ ድማ ናይ መወዳደሪ ሓሳብ መሕተቲ ብዝኣምሰሉ ሜላታት ዕደጋ ናይ ወፃኢ ዓዲ ኩባንያታት ንክሳተፍ እንተዘይተገይሩ ውፅኢታዊ ዝኾነ ውድድር ክህሊ ከምዘይኽእል እንተተኣሚኑ ካብ ምዕራፍ ሓሙሽተ ብተወሳኺ ክንዲዝከኣል ናይ ዓንቀፅ 40/2/ ድንጋጌታት ተፈፃሚ ንክኾኑ ይግበር።

<u>ክፍሊ ሸሞንተ</u>

<u>ኣብ ናይ መንግስቲ ዕደጋ ዝቐርብ ጥርዓን</u>

45. <u>ሓፈሻዊ</u>

1. ናይዚ ምዕራፍ ድንጋጌታት ዝተሓለው ኮይኖም፣ ዕደጋ ብዝፈፀመ ኣካል ዝተፈፀመ ወይ ከይተፈፀመ ዝቐረበ ተግባረ ናይዚ ኣዋጅ፣ መምርሒ ዕደጋ ወይ እዚኣቶም መሰረት ብምግባር ዝተሓላለፉ ትእዛዛት ይጥሕስ እዩ ኢሉ እንትኣምን ሕፁይ ተወዳዳሪ ተፃርዩ ውሳነ ንክውሃበሉ ንዝምልከቶ ኣካል ጥርዓን ከቕርብ ይኽእል፣
2. ካብዚ ንታሕቲ ዝተዘረዘሩ በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ብዝተደንገገ መሰረት ጥርዓን ክቐርበሎም ኣይኽእልን፣

ዐቀፍ ውድድርን በሚጋብዝ ጋዜጣ ላይ የጨረታ ማስታወቂያው መታተም አለበት፣

ሐ. የጨረታ ሰነድ የማቅረቢያ ጊዜ የጨረታው ማስታወቂያ ለዕጩ ተወዳዳሪዎች እንዲደርስ ለማድረግ እና ዕጩ ተወዳዳሮዎች የጨረታ መወዳደሪያ ሀሳባቸን ኣጋጅተው ለማቅረብ የሚያስፈልጋቸውን በቂ ጊዜ የሚፈቅድ መሆን አለበት፣

መ. የዕቃና የአገልግሎት ዝርዝር ከአገር ውስጥ ደረጃዎች ጋር የሚጣጣም ሆኖ በዓለም ዓቀፍ ደረጃዎች ወይም በዓለም ዓቀፍ ንግድ በስፋት የሚሰራበትን ደረጃ መሰረት ያደረገ መሆን አለበት፣

ሠ. ዕጩ ተወዳዳሪዎች የመጫረቻ ዋጋቸውን እንዲሁም የሚያቀርቡትን ማናቸውምንም የዋስትና ሰነድ በኢትዮጵያ ብር ወይም በጨረታ ሰነዱ በተመለከተው እና በዓለም ዐቀፍ ንግስ በስፋት በሚሰራበት የገንዘብ ዓይነት እንዲያቀርቡ መፈቀድ አለበት፣

ረ. አጠቃላይ እና ልዩ የወል ቃሎችና ሁኔታዎች በዓለም ዐቀፍ ንግድ የሚሰራባቸው መሆን ይኖርባቸዋል።

44. <u>ሌሎች ዓለም ዓቀፍ የግዥ ስርዓቶች</u>

ከግልፅ ጨረታ ውጪ እንደውስን ጨረታ ወይም የመወዳደሪያ ሀሳብ መጠየቂያ ባሉት የግዥ ዘዴዎች የውጭ አገር ኩባንያዎች እንዲሳተፉ ካልተደረገ ውጤታማ የሆን ውድድር ሊኖር እንደማይችል ከታመነበት ከምዕራፍ አምስት በተጨማሪ እስከተቻለ ድረስ የአንቀፅ 40/2/ ድንጋጌዎች ተፈፃሚ እንዲሆኑ ይደረጋል።

<u>ክፍል ስምንት</u>

<u>በመንግስት ግዥ ላይ ስለሚቀርብ አቤቱታ</u>

45. <u>ጠቅላላ</u>

1. የዚህ ምዕራፍ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው፣ ግዥውን በፈጸመው አካል የተከናወነው ወይም ሳይከናወን የቀረው ተግባር የዚህን ኣዋጅየግዥ መመሪያውን ወይም እነዚህን መሰረት በማድረግ የተላለፉ ትዕዛዞችን ይጥሳል ብሎ የሚያምን ዕጩ ተወዳዳሪ በሚመለከተው አካል ተጣርቶ ውሳኔ እንዲሰጥበት አቤቱታ ሊያቀርብ ይችላል፣
2. ከዚህ በታች የተዘረዘሩት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 በተደነገገው መሰረት አቤቱታ ሊቀርብባቸው አይችልም፣

ሀ. ብምዕራፍ ኣርባዕተ ብዝተደንገገ መሰረት ዝፍፀም ምርጫ ሜላታት ዕደ.ጋ፣

ለ. ብመሰረት ዓንቀፅ 17 ጨረታ፣ ናይ መወዳደሪ ሓሳብን ናይ ዋጋ መቕረቢ ውድቂ ንምግባር ዝውሃብ ውሳነ፣

3. ዕደ.ጋ ፈፃሚ ኣካል በቲ ጨረታ ሰዓራይ ምስዝኾነ ተወዳደሪ ናይ ዕደ.ጋ ውዕሊ ምስ ፈረመ፣ ብምኽንያት እቲ ውድድር ኣብዚ ደረጃ ክሳብ ዝበፅሕ ብዝተፈፀሙ ወይ ከይተፈፀሙ ብዝተረፉ ተግበራት ዝቐርቡ ጥርዓናት ብምምሕዳር ኣካላት ክረኣዩ ኣይኽእሉን።

46. **ንላዕለዋይ ሓላፊ ዕደ.ጋ ፈፃሚ ኣካል ዝቐርቡ ጥርዓናት**

1. ብዕደ.ጋ ፈፃሚ ኣካል ብዝተፈፀመ ወይ ከይተፈፀመ ብዝተረፈ ተግባር ምኽንያት ዝቐርብ ጥርዓን ኣብ መጀመሪያ ብርኪ ክቐርብ ዘለዎ ንላዕለዋይ ሓላፊ ዕደ.ጋ ፈፃሚ ኣካል ይኸውን፣
2. ሕፁይ ተወዳዳራይ ጥርዓኑ ክቕርብ ዝኽእል ንጥርዓኑ መሰረት ንዝኾነ ውሳነ ካብ ዝፈለጠሉ ወይ ክፈልጥ ይግብኦ ካብ ዝነበረሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ሓሙሽተ ናይ ስራሕ መዓልቲ ውሽጢ ይኸውን፣
3. እቲ ጥርዓን ብክልቲኦም ወገናት ብዝግበር ስምምዕነት ዘይተፈትሐ እንድሕር ኮይኑ ናይ ዕደ.ጋ ፈፃሚ ኣካል ላዕለዋይ ሓላፊ ኣፈፃፅማ እቲ ዕደ.ጋ ብምእጋድ እቲ ጥርዓን ካብ ዝቐረበሉ መዓልቲ ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 15 መዓልቲ እቲ ውሳነ ዝተውሃበሉ ምኽንያት ወይ ድማ እቲ ጥርዓን ተቐባልነት ዝረኸበ እንተኾይኑ እቲ ዝውሰድ ናይ መስተኻኸሊ ስጉምቲ ብምጥቃስ ናይ ፅሑፍ ውሳነ ክህብ ኣለዎ፣
4. ናይ ዕደ.ጋ ፈፃሚ ኣካል ላዕለዋይ ሓላፊ በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ኣብ ዝተወሰነ ግዘ ውሽጢ ውሳነ እንድሕር ዘይሂቡ ወይ እቲ ተወዳዳራይ በቲ ናይ ዕደ.ጋ ፈፃሚ ኣካል ላዕለዋይ ሓላፊውሳነ ዘይዓገበ እንተኾይኑ ናይቲ ዕደ.ጋ ፈፃሚ ኣካል ውሳነ ካብ ዝተገለፀሉ ዕለት ጀሚሩ ብዝቑፀር ኣብ ውሽጢ 5 ናይ ስራሕ መዓልቲ ነቲ ቢሮ ጥርዓን ክቕርብ ይኽእል እዩ።

47. **ነቲ ቢሮ ዝቐርብ ጥርዓን**

1. እቲ ቢሮ ጥርዓን እንትቐርበሉ ሽዑ ንሽዑ ኣግባብ ንዘለዎ ዕደ.ጋ ፈፃሚ ኣካል ጥርዓን ምዃኑ ዝገልፅ ሓበሬታ ይልእኽሉ። ጥርዓን ዝቐረበ ምዃኑ ዝገልፅ ሓበሬታ ምስተልእኾ ዕደ.ጋ ፈፃሚ ኣካል እቲ ቢሮ ኣብቲ ጉዳይ ውሳነ ክሳብ ዝህብ ዝኾነ ቀፃላይ

ሀ. በምዕራፍ አራት የተደነገገው መሰረት የሚከናወን የግዥ ዘዴዎች ምርጫ፣

ለ. በአንቀጽ 17 መሰረት ጨረታን፣ የመወዳደሪያ ሀሳብን ወይም የዋጋ ማቅረቢያን ውድቅ ለማድረግ የሚሰጥ ውሳኔ፣

3. ግዥ ፈጻሚው አካል በጨረታው አሸናፊ ከሆነው ተወዳዳሪ የግዥ ውል ከፈረመ በኋላ፣ ውድድሩ ከዚህ ደረጃ እስከሚደርስ ድረስ በተከናወኑ ወይም ሳይከናወኑ በቀሩ ተግባራት ምክንያት የሚቀርቡ አቤቱታዎች በአስተዳደር አካላት ሊታዩ አይችሉም።

46. **ለግዥ ፈጻሚው አካል የበላይ ኃላፊ ስለሚቀርቡ አቤቱታዎች**

1. በግዥ ፈጻሚው አካል በተከናወነ ወይም ሳይከናወን በቀረ ተግባር ምክንያት የሚቀርብ አቤቱታ በመጀመርያ ደረጃ መቅረብ ያለበት ለግዥ ፈጻሚው አካል የበላይ ኃላፊ ይሆናል፣
2. ዕጩ ተወዳዳሪው አቤቱታውን ሊያቀርብ የሚችለው ለአቤቱታው መሰረት የሆነውን ውሳኔ ካወቀበት ወይም ማወቅ ይገባው ከነበረበት ቀን ጀምሮ በአምስት የስራ ቀን ጊዜ ውስጥ ይሆናል፣
3. አቤቱታው በሁለት ወገኖች መካከል በሚደረግ ስምምነት ካልተፈታ በስተቀር የግዥ ፈጻሚው አካል የበላይ ኃላፊ የግዥውን አፈጻጸም ማገድ እና አቤቱታው ከቀረበበት ቀን አንስቶ በ15 ቀን ጊዜ ውስጥ፣ ውሳኔው የተሰጠበትን ምክንያት ወይም አቤቱታው ተቀባይነት ያገኘ ከሆነ የሚወስደውን የማስተካከያ እርምጃ በመጥቀስ የፅሑፍ ውሳኔ መስጠት አለበት፣
4. የግዥ ፈፃሚው አካል የበላይ ኃላፊ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 በተወሰነው ጊዜ ውስጥ ውሳኔ ካልሰጠ ወይም ተወዳዳሪው በግዥ ፈጻሚው አካል የበላይ ኃላፊ ውሳኔ ያልረካ እንደሆነ የግዥ ፈጻሚው አካል ውሳኔ ከተገለጸበት ቀን አንስቶ በሚቆጠር 5 የስራ ቀን ጊዜ ውስጥ ለቢሮ አቤቱታ ሊያቀርብ ይችላል።

47. **ለቢሮው ስለሚቀርብ አቤቱታ**

1. ቢሮው አቤቱታ ሲቀርብለት ወዲያውኑ ኣግባብ ላለው ግዥ ፈጻሚ አካል አቤቱታ የቀረበ መሆኑን የሚገልጽ ማስታወቂያ ይልካል። አቤቱታ የቀረበ መሆኑን የሚገልጽ ማስታወቂያ እንደተላከ ግዥ ፈጻሚው አካል ቢሮው በጉዳዩ ላይ ውሳኔ

ምንቅስቓስ ሽዑ ንሽዑ ጠጠው ክብል አለዎ፣

2. እቲ ቢሮ ናይቲ ሕፁይ ተወዳዳራይ ጥርዓን ውድቂ እንተዘይጌርዎ፣ ዕደጋ ፈፃሚ አካል እቲ ሕጊ ዘይሓለወ ተግባር ልክይፍፅምን ውሳነ ንከይህብን ክእግድ ወይ ካብ ሕጊ ወፃኢ ንዝኾነ ስርዓት ግዝኢት ንከይክተል ንክገብር ወይ ዕደጋ ፈፃሚ አካል በዚ ኣዋጅ ብዝተደንገገ መሰረት ስር ሑ ንክፍፅም ትእዛዝ ክመሓላልፍ፣ ብዘይካ ስዓራይ ዝኾነ ተጫራቲ ምስ ምምራፅ ወይ ድማ ውዕሊ ምስ ምፍራም ዝተተሓሓዙ ውሳኔታት ዕደጋ ፈፃሚ አካል ስርሑ ንኽፍፅም ወይ ድማ ካብ ሕጊ ወፃኢ ንዝፈፀሞ ተግባር ወይ ዝሃቦ ውሳነ ብሙሉእ ወይ ብክፉል ተራፌ ንክኸውን ክገብር ይኽእል፣

3. እቲ ቢሮ ኣብቲ ጥርዓን ውሳነ ቅድሚ ምሃቡ ብዛዕባ እቲ ጥርዓን ንምፍላጥ ድልየት ዘለዎም ሕፁያት ተወዳደርቲ ክፈልጡ ብምግባር፣ ካብዞም ተወዳደርትን ዕደጋ ፈፃሚ አካልን ዝቐረበ መረዳእታን መከራኸርን ክምርምር አለዎ፣

4. እቲ ቢሮ እቲ ጥርዓን ካብ ዝቐረበሉ ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 15 መዓልቲታት ነቲ ውሳነ መሰረት ንዝኾኑ ምኽንያታትን ዝተወሰዱ ናይ መፍትሒ ስጉምትታት ብምጥቃስ ውሳነ ክህብ አለዎ።

ክፍሊ ትሻዓተ
ዝተፈላለዩ ድንጋጌታት

48. **ጥፍኣትን ቅፅዓታትን**

1. ኣብ ገበን ሕጊ ኢትዮጵያ ብዝበለፀ ዘቕፅዕ እንተዘይኾይኑ ነዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ኣብ ዝኾነ ናይ መንግስቲ ቤት ዕዮ ዝተሾመ ወይ ድማ ዝተመደበ ሰብ፣
   ሀ. ብመሰረት ሕጊ ክኸፈሎ ካብ ዝግባእ ወፃኢ ንዝተመደቦ ስራሕ ብምፍፃሙ ዝኾነ ክፍሊት እንድሕር ተቐቢሉ፣
   ለ. ናይ መንግስቲ ዕደጋ ፈፃሚ አካል ኣሰራርሓ ዕደጋ ብምጭብርባር ወይ ካሊእ ሰብ ንከጭበርብር ኩነታት ብምምችቻው ዝተሓባበረ ወይ ድማ ዝፈሓሰ፣
   ሐ. እቲ ሕጊ ዝጠሓሰ ወይ ድማ ብኻሊእ ዝኾነ ሰብ እቲ ሕጊ ንክጠሓስ ኮነ ኢሉ ዝፈቐደ፣
   መ. ብዝኾነ መንገዲ ብፍቓዱ ኣብ ሓሰተኛ ሰነድ ዝፈረመ ወይ ዝመዝገበ ወይ ሓሰተኛ

እስከሚሰጥ ድረስ ማናቸውም ቀጣይ እንቅስቃሴ ወዲያውኑ ማቆም አለበት፣

2. ቢሮው የዕጩ ተወዳዳሪውን አቤቱታ ውድቅ ካላደረገው በስተቀር፣ ግዥ ፈጻሚው አካል ሕጉን ያልጠበቀ ተግባር እንደያከናውን እና ውሳኔ እንዳይሰጥ ሊያግድ ወይም ከሕግ ውጪ የሆነውን የግዥ ስርዓት እንዳይከተል ሊያደርግ ወይም ግዥ ፈጻሚው አካል በዚህ አዋጅ በተደነገገው መሰረት ስራውን እንዲያከናውን ትዕዛዝ ሊያስተላልፍ፣ አሸናፊውን ተጫራች ከመምረጥ ወይም ውል ከመፈረም ጋር በተያያዙ ውሳኔዎች በስተቀር ግዥ ፈጻሚው አካል ስራውን እንዲያከናውን ወይም ግዥ ፈፃሚው አካል ከሕግ ውጪ ያከናወነው ተግባር ወይም የሰጠው ውሳኔ በሙሉ ወይም በከፊል ቀሪ እንዲሆን ሊያደርግ ይችላል፣

3. ቢሮው በአቤቱታ ላይ ውሳኔ ከመስጠቱ በፊት ስለአቤቱታው ለማወቅ ፍላጎት ላላቸው ዕጩ ተወዳዳሪዎች ማሳወቅ፣ ከእነዚህ ተወዳዳሪዎች እና ከግዥ ፈፃሚው አካል የቀረበውን መረጃ እና መከራከሪያ መመርመር አለበት፣

4. ቢሮው አቤቱታው ከቀረበለት ቀን አንስቶ በ15 ቀናት ውስጥ ለውሳኔው መሰረት የሆኑት ምክንያቶች እና የተወሰዱትን የመፍትሔ እርምጃዎች በመጥቀስ ውሳኔ መስጠት አለበት።

ክፍል ዘጠኝ
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

48. **ጥፋቶችና ቅጣቶች**

1. በኢትዮጵያ የወንጀል ህግ የበለጠ የሚያስቀጣ ካልሆነ ይህንን አዋጅ ለመፈጸም በማናቸውም የመንግስት መስሪያቤት የተሾመ ወይም የተመደበ ሰው፣
   ሀ. በሕግ መሰረት ሊከፈለው ከሚገባ በስተቀር የተመደበበትን ስራ በማከናወኑ ማናቸውንም ክፍያ ከተቀበለ፣
   ለ. የመንግስት ግዥ የሚፈጽም አካል የግዥ አሰራር በማጭበርበር ወይም ሌላ ሰው እንዲያጭበረብር ሁኔታዎችን በማመቻቸት የተባበረ ውይም ያሴረ፣
   ሐ. ሕጉን የጣሰ ወይም በሌላ ማንኛውም ሰው ሕጉ እንዲጣስ ሆን ብሎ የፈቀደ፣
   መ. በፈቃደኛነት በማናቸውም መንገድ ሀሰተኛ ሰነድ ላይ የፈረመ ወይም የመዘገበ ወይም

መረዳእታ ወረቐት ዝሃበ፣ ካብ ብር 25000 /ዒስራን ሓሙሽተን ሽሕ ብር/ብዘይነኣሰ ካብ ብር 35000/ሰላሳን ሓሙሽተን ሽሕ ብር/ ዘይበለፀ ናይ ገንዘብ መቕፃዕትን ካብ 10 ዓመት ብዘይነኣሰ ካብ 15 ዓመት ብዘይበለፀ ፅኑዕ ማእሰርቲ ይቕፃዕ፣

2. ናይዚ ኣዋጅ ድንጋገታት ንምፍፃም ዝተቖፅረ ዝኾነ ናይ ዕዳጋ በዓል ሞያ በዚ ኣዋጅ ዕላዊ ንክኸውን ካብ ዝተኣዘዘ ዓይነት መረዳእታ ወፃኢ፣
   ሀ. ብምኽንያት ኣብ መዳይ እቲ ዕዳጋ ምፍፃም ዘለዎ ስልጣን ወይ ሓላፍነት ዝፈለጦ ናይ ካሊእ ሰብ ዝኾነ መረዳእታ ንዝኾነ ካሊእ ሰብ ወይ ድማ ናይዚ ሰብ ወኪል ንዝኾነ ሰብ ኣሕሊፉ ዝሃበ፣
   ለ. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ኣብ መዳይ ዕዳጋ ምፍፃም ዘለዎ ስልጣን ንምፍፃም ወይ ናይ ስራሕ ግቡኡ ንምውፃእ ንክኽእል ኣብቲ ዕዳጋ ዝፍፅም ዝርከብ ዝኾነ ዓይነት መረዳእታ ብቤት ፍርዲ ትእዛዝ ካብ ዝኾነ ወፃኢ ንሳልሳይ ወገን ኣሕሊፉ ዝሃበ፣ ጥፍኣተኛ ምዃኑ ብቤት ፍርዲ እንትረጋገፅ ካብ ብር 10000/ዓሰርተ ሽሕ ብር/ ብዘይንኣስ መቕፃዕቲን ካብ 2/ክልተ/ ዓመት ብዘይንእስ ፣ ካብ 5 /ሓሙሽተ/ ዓመት ብዘይበልፅ ማእሰርቲ ይቕፃዕ

3. ናይዚ ኣዋጅ ድንጋገታት ኣብ ስራሕ ንምውዓል ዕዳጋ ብዝፍፅም ዕዳጋ ፈፃሚ ኣካል ዝተቖፀረ ሰራሕተኛ፣
   ሀ. ብቐጥታ ወይ ድማ ቐጥታ ብዘይኮነ መንገዲ ገንዘብ ወይ ካሊእ ዓይነት ክፍሊት ወይ ውህብቶ ንክግበረሉ ዝሓተተ ወይ ዝተቀበለ ነቲ ክፍሊት ወይ ውህብቶ ተስፋ ወይ መትሓዚ ዝሓተተ ወይ ዝተቐበለ፣ ወይ ድማ
   ለ. ኣብ ዕዳጋ ተግባር ምጭብርባር ወይ ምስዚ ኣዋጅ ድንጋገታት ወይ ምስ ዝተውሃቦ ሓላፈነት ሰናይ ኣፈፃፅማ ዝጓነፅ ተግባር ንምፍፃም፣ ምግባር ዝግበኦ ካብ ምግባር ንምዕቃብ፣ ግቡእ ዘይኮነ ነገር ንምፍቃድ፣ ኣብ ዕዳጋ ንዝፍፀም ናይ ምጭርብርባር ተግባር ንምሕባእ፣ ወይ ብምስጢር ንምትግባር ውዕሊ ዝኣተወ ወይ ኣብ ውሽጢ እቲ ዝእተዉ ውዕሊ በዚ ተግባር ምትሕብባሩ ዘርእይ ስምምዕነት ዝሃበ፣ ጥፍኣተኛ ምዃኑ ብቤት ፍርዲ እንትረጋገፅ ካብ ብር 50000 /ሓምሳ ሽሕ ብር/ ዘይበለፀ ናይ ገንዘብ መቕፃዕትን ካብ 10 ዓመት ብዘይነኣሰ

ሀሰተኛ የምስክር ወረቀት የሰጠ፣ ከብር 25000 /ከሃያ አምስት ሺ. ብር/ በማያንስ ከብር 35000/ ከሰላሳ አምስት ሺ. ብር/ በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮና ከ10 ዓመት በማያንስና ከ15 ዓመት በማይበልጥ ፅኑ እስራት ይቀጣል።

2. የዚህ አዋጅ ድንጋጌዎችን ለማስፈጸም የተቀጠረ ማናቸውም የግገር ባለሙያ በዚህ አዋጅ ይፋ እንዲሆን ከታዘዘው ዓይነት መረጃ በስተቀር
   ሀ. ግገሩን በማስፈጸም ረገድ ባለው ስልጣን ወይም ኃላፊነት ምክንያት ያወቀውን የሌላ ሰው ማናቸውንም መረጃ ለማናቸውም ሌላ ሰው ወይም የዚህ ወኪል ለሆነ ሰው አሳልፎ የሰጠ፣
   ለ. በዚህ አዋጅ መሰረት ግገርን በማከናወን ረገድ ያለውን ስልጣን ለማስፈጸም ወይም የስራ ግዴታውን ለመወጣት እንዲያስችል ግገሩን በሚፈጽመው መስሪያቤት ዘንድ የሚገኘውን ማናቸውንም መረጃ በፍርድ ቤት ትዕዛዝ ካልሆነ በስተቀር ለሶስተኛ ወገን አሳልፎ የሰጠ እንደሆነ ፣ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከብር 10000/አስር ሺ. ብር/ በማያንስ የገንዘብ መቀጫ እና ከ2 /ሁለት/ ዓመት በማያንስ ከ5/አምስት/ ዓመት በማይበልጥ እስራት ይቀጣል።

3. የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች ስራ ላይ ለማዋል ግገሩን በሚፈጽመው የግገር ፈፃሚ አካል የተቀጠረ ሰራተኛ
   ሀ. በቀጥታ ወይም ቀጥተኛ ባልሆነ መንገድ የገንዘብ ወይም ሌላ ዓይነት ክፍያ ወይም ስጦታ እንዲደረግለት የጠየቀ ወይም የተቀበለ ለክፍያው ወይም ለስጦታው ተስፋ ወይም መያዣ የጠየቀ ወይም የተቀበለ ወይም
   ለ. በግገር ተግባር ላይ ማጭበርበር ወይም ከዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች ጋር ወይም ከተሰጠው ኃላፊነት መልካም አፈጻጸም ጋር የሚቃረን ተግባር ለመፈጸም ፣ ማድረግ የሚገባውን ከማድረግ ለመታቀብ፣ ተገቢ ያልሆነን ነገር ለመፍቀድ፣ በግገር ላይ የሚፈጸምን የማጭበርበር ተግባር ለመደበቅ፣ ወይም በሚስጢር ለመተግበር ውል የገባ ወይም በሚገባው ውል ውስጥ በዚህ ተግባር መተባበሩን የሚያሳይ ስምምነት የሰጠ፣ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከብር 50000 /አምሳ ሺ. ብር/ የማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና ከ10 ዓመት በማያንስ ከ20 ዓመት በማይበልጥ ፅኑ እስራት ይቀጣል።

ካብ 20 ዓመት ብዘይበለፀ ፅኑዕ ማእሰርቲ ይቕፃዕ።

4. ዝኾነ ሰብ ኣብ ናይ መንግስቲ ዕደጋ ንዝተሾመ ወይ ዝተመደበ ሰብ፣

ሀ. ንዝቐረበሉ ውሳነ ኣብ ምሕላው ዘሎ ጉዳይ ወይ ድማ ብስራሕ ሓላፍነቱ ምኽንያት ክቐርበሉ ኣብ ዝኽእል ጉዳይ ንዝሀቦ ውሳነ ወይ ድማ ዝወስዶ ስጉምቲ ንምዝባዕ ወይ ድማ፣

ለ. ኣብ ዕደጋ መንግስቲ ናይ ምጭብርባር ተግባር ንክፍፀም ወይ እቲ ተግባር ንክፍፀም ንክሕግዝ ወይ ንኽተሓባበር ወይ ነቲ ተግባር ምፍፃም ኩነታት ንምምችቻው ንክሰማምዕ፣ ንክመሻጠር ወይ ክፍቀድ ንምግባር ብምሕሳብ ጉቦ ንምሃብ ቃል እንተኣትዩሉ፣ እንተቐሪቡሉ ወይ እንተሂብዎ ጥፍኣተኛ ምዃኑ ብቤትፍርዲ እንትረጋገፅ ካብ ብር 50000 /ሓምሳ ሽሕ ብር/ ዘይነኣሰ ናይ ገንዘብ መቕፃዕቲን ካብ 10 ዓመት ዘይነኣሰን ካብ 20 ዓመት ዘይበለፀን ፅኑዕ ማእሰርቲ ይቕፃዕ።

4. ማንኛውም ሰው በመንግስት ግዢ ላይ ለተሾመ ወይም ለተመደበው ሰው፣

ሀ. የቀረበለትን ውሳኔ በመጠበቅ ላይ ያለውን ጉዳይ ወይም በስራ ኃላፊነቱ ምክንያት ሊቀርብለት የሚችል ጉዳይ ላይ የሚሰጠውን ውሳኔ ወይም የሚወስደውን እርምጃ ለማዛባት ወይም፣

ለ. በመንግስት ግዢ ላይ የማጭበርበር ድርጊት እንዲፈጸም ወይም ድርጊቱ ሲፈፀም እንዲረዳ ወይም እንዲተባበር ወይም ለድርጊቱ መፈፀም ሁኔታዎችን ለማመቻቸት እንዲስማማ ፣ እንዲመሳጠር ወይም እንዲፈቀድ ለማድረግ በማሰብ ጉቦ ለመስጠት ቃል ከገባለት፣ ከቀረበለት ወይም ከሰጠው ጥፋተኛ ሆኖ መገኘቱ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከብር 50000 /አምሳ ሺ/ ያላነሰ የገንዘብ መቀጫ እና ከ10 ዓመት በማያንስ እና ከ20 ዓመት በማይበልጥ ፅኑ እስራት ይቀጣል።

49 ደንብን መምርሒን ናይ ምውፃእ ስልጣን

1. ነዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ ከም ኣድላይነቱ ደንቢ የውፅእ
2. ነዚ ኣዋጅ ስዒቡ ንዝወፅእ ደንቢ ንምፍፃም እቲ ቢሮ መምርሒ የውፅእ።

49 ደንብና መመሪያ የማውጣት ስልጣን

1. ይህን አዋጅ ለማስፈጸም የትግራይ ክልል ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት እንደአስፈላጊነቱ ደንብ ያወጣል
2. ይህን አዋጅ ተከትሎ የሚወጣ ደንብን ለማስፈጸም ቢሮው መመሪያ ያወጣል

50 ውዕላት ዝምርሕሉ ሕግታት

ናይዚ ኣዋጅ'ዚ ፍሉይ ድንጋገታት ዝተሓለዉ ኮይኖም ኣፈፃፅማ ዕደጋ መንግስቲ ብፍታብሄር ሕጊ ምምሕዳር ክፍሊ ኣብያተ ዕዮ ብዛዕባ ዝገብረኦ ውዕላት ብዝተደንገገ መሰረት ዝምራሕ ይኸውን።

50 ውሎች የሚመሩባቸው ሕጎች

የዚህ አዋጅ ልዩ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው የመንግስት ግዢ አፈፃፀም በፍታብሄር ሕግ የአስተዳደር ክፍል መስሪያቤቶች ስለ ያደርጋቸው ውሎች በተደነገገው መሰረት የሚመራ ይሆናል።

51 ዝተስዓሩን ተፈፃምነት ዘይብሎም ሕግታት

1. ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ናይ ፋይናንስ ምምሕዳር ኣዋጅ ቁፅሪ 26/1989 ዓንቀፅ 54፣55፣
2. ኣብ ደንቢ ምምሕዳር ፋይናንስ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ቁፅሪ 11/1993 ካብ ዓንቀፅ 65 ክሳብ ዓንቀፅ 72 በዚ ኣዋጅ ተሳዒሮም ኣለዉ፣
3. ምስ'ዚ ኣዋጅ ዝጓነፅ ዝኾነ ሕጊ፣ ደንቢ፣ መምርሒ ወይ ድማ ናይ ልምዲ ኣሰራርሓ ኣብዚ ኣዋጅ ውሽጢ ንዝተሸፈኑ ጉዳያት ብዝምልከት ተፈፃምነት ኣይህልዎምን።

51 የተሻሩና ተፈፃሚ የማይሆኑ ሕጎች

1. በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የፋይናንስ የአስተዳደር አዋጅ ቁጥር 26/1989 አንቀጽ 54፣ 55
2. በትግራይ ብሄራዊ ክልል መንግስት የፋይናንስ አስተዳደር ደንብ ቁጥር 11/1993 ከአንቀጽ 65 እስከ 72 በዚህ አዋጅ ተሸረዋል።
3. ይህን አዋጅ የሚቃረን ማንኛውም ሕግ፣ ደንብ፣ መመሪያ ወይም የአሰራር ልምድ በዚህ አዋጅ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈፃሚነት አይኖራቸውም።

52 እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ ጊዜ

እዚ ኣዋጅ ካብ ለካቲት 10/1999 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ
ፕሬዚዳንት
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

52 ይህ አዋጅ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከየካቲት 10/1999 ዓ/ም ጀምሮ የጸና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ፕሬዚዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 15 ዓመት ቑ.9
መቐለ ጉንበት 30/1999 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

15ኛ ዓመት ቁ.9 መቐሌ
ግንቦት 30/1999 ዓ/ም

አዋጅ ቑፅሪ 124/1999 ዓ/ም ኣከፋፍላ ቴምብር ቀረፅ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ

ኣብ ልዕሊ ሰነዳት ዝኽፈል ቀረፅ ቴምብር ንዕብየት ኪነ ጥበብ ፣ ምውስዋስ ትካላት ፋይናንስን ዝውውር ንዋት ካፒታልን ሓጋዚ ብዝኾነ መንገዲ ምምሕያሽ ምግባር ከም ዘድሊ ዝተኣመነሉ ስለ ዝኾነ፣

ኣብ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 99 ብዝተቐመጠ ድንጋገ መሰረት ተወከልቲ ቤት ምኽርን ቤት ምኽሪ ፌዳሬሽንን ብሓባር ብምኻን ክልላት ቴምብር ቀረፅ ክውስኑ ከም ዝኽእሉ ውሳነ ስለ ዘመሓላለፉ ፣

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ክልል ትግራይ ዓንቀፅ 43/3/ /ሀ/ ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

1. **ሓፂር ርእሲ**

እዚ ኣዋጅ "ኣከፋፍላ ቴምብር ቀረፅ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳን ዝፈወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 124/1999" ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

አዋጅ ቁጥር 124/1999 ዓ/ም የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የቴምብር ቀረጥ ኣከፋፈልን ለመወሰን የወጣ አዋጅ

በሰነዶች ላይ የሚጣለው የቴምብር ቀረጥ የኪነጥበብ እድገትን ፣ የፋይናንስ ተቋሞችን እንቅስቃሴ እና የካፒታል ንብረት ዝውውርን ለማገዝ በሚያስችል ኣኳኋን ማሻሻያ ማድረግ ኣስፈላጊ መሆኑ ስለታመነበት፤

በፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሕገ-መንግስቲ ዓንቀፅ 99 በተቀመጠው ድንጋጌ መሰረት የተወካዮች ምክር ቤት እና የፌደሬሽን ምክር ቤት በጋራ በመሆን ክልሎች የቴምብር ቀረጥ መወሰን እንደሚችሉ ውሳኔ በማስተላለፋቸው ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ክልል ሕገ -መንግስት ዓንቀፅ 49(3)(ሀ) መሰረት የሚከተለውን አዋጅ ኣውጥቷል።

1. **አጭር ርእስ**

ይህ አዋጅ "የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የቴምብር ቀረጥ ኣከፋፈል ለመወሰን የወጣ ኣዋጅ ቁጥር 124/1999" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. <u>ትርጉም</u>

ኣብዚ ኣዋጅ ውሽጢ ፦

1. “ግልግል” ማለት ብዛዕባ ግልግል ፣ ዕርቂ ፣ ስምምዕነት ፣ ወይ ድማ ብዛዕባ ካሊእ ተመሳሳሊ ዋኒን ብመሰረት ብክልተ ተዋዓዓልቲ ወገናት ዝግበር ስምምዕነት ብቤት ፍርዲ ዘይኾነ ብሽምግልቲ ተወዲኡ ብፅሑፍ ዝተውሃበ ውሳነ እዩ፤
2. “መፅገቲ” ማለት ዝተወሰነ ነገር ብምፍፃሙ ወይ ብዘይምፍፃሙ ምኽንያት ዝተርፍ ኾይኑ፤ ሓደ ሰብ ንኻሊእ ገንዘብ ንምኽፋል ግቡእ ዝኣትውሉ ዝኾነ ይኹን ዓይነት ሰነድ ወይ ብምስክር ዝተረጋገፀ ኮይኑ ነገር ግን ብምእዛዝ ኮነ ንመምፅኢኡ ዘይኽፈሎ ሓደ ሰብ ንካልእ ገንዘብ ንምኽፋል ግቡእ ዝኣትወሉ ዝኾነ ይኹን ሰነድ ዝሓውስ እዩ።
3. “ናይ ሕብረት ስምምዕ” ማለት ኣብ ሞንጎ ሓደ ወይ ካብ ሓደ ንላዕሊ ዝኾኑ ወኪላት ማሕበራት ሰራሕተኛታትን ሓደ ወይ ድማ ካብ ሓደ ንላዕሊ መስራሕቲ ወኪላት ማሕበራት መስራሕቲ ወይ ንመስራሕቲ ዘውክሉ ተፀዋዕቲ ብዛዕባ ኩነታት ስራሕ ዝግበር ብፅሑፍ ዝሰፈረ ስምምዕነት እዩ።
4. “ውዕሊ ስራሕ” ማለት ዝኾነ ሰብ ደመውዝ እናተኸፈሎ ብመሪሕነት መስሪሒ ብቀጥታ ይኹን ብተዘዋዋሪ መንገዲ ንውሱን ወይ ድማ ንዘይተወሰነ እዋን ወይ ዝተወሰነ ስራሕ ንመስሪሕኡ ክሰርሓሉ እንትስማማዕ ኣብ ሞንጎ ክልቲኦም ዝግበር ውዕል እዩ።
5. “ሰነድ” ማለት ዝኾነ ይኹን መሰል ወይ ጉቡእ ዝተመስረተሉ ፣ ዝተመዝገበሉ ፣ ዝተመሓላለፈሉ ፣ ዝተወገደሉ ፣ ዓቐኑ ዝተወሰነሉ ወይ ዝተወሰኸሉ ወይ ድማ እዚ ዝተጠቐሰ ተግባር ተፈፂሙ እዩ ዝተብሃለሉ ዝኾነ ይኹን ናይ ፅሑፍ መረዳእታ እዩ።
6. “መረጋገፂ” ማለት ዋኒናት ህዝቢ ንምርግጋፅ ስልጣን ብዘለዎ ሰብ ኣብ ሰነዳት ዝዋሃብ ምስክርነት እዩ።
7. “ሰብ ” ማለት ናይ ተፈጥሮ ሰብ ወይ ድማ ብሕጊ መሰል ሰብነት ዝተውሃቦ ይኹን ኣይኹን ዝኮነ ዓይነት ትካል እዩ፣

2. <u>ትርጓሜ</u>

በዚህ ኣዋጅ ውስጥ ፤

1. “ግልግል” ማለት ስለግልግል ፣ ስለዕርቅ ፣ ስለስምምነት ወይም ስለሌላ ተመሳሳይ ጉዳይ በሁለት ተዋዋይ ወገኖች በተደረገ ስምምነት መሠረት በፍርድ ቤት ሳይሆን በገላጋዮች አልቆ በጽሁፍ የተሰጠ ውሳኔ ነው፤
2. “ማገቻ” ማለት የተወሰነ ነገር በመፈጸሙ ወይም ባለመፈጸሙ ምክንያት የሚቀር ሆኖ፣ አንድ ሰው ለሌላው ገንዘብ ለመክፈል ግዴታ የሚገባበት ማናቸውንም ሰነድ ወይም በምስክር የተረጋገጠ ሆኖ ነገር ግን በትዕዛዝም ሆነ ለአምጪው የማይከፈልበት አንድ ሰው ለሌላው ገንዘብ ለመክፈል ግዴታ የሚገባበትን ማናቸውንም ሰነድ ይጨምራል፤
3. “የኅብረት ስምምነት” ማለት በአንድ ወይም ከአንድ የሚበልጡ የሠራተኞች ማኅበራት ወኪሎች እና በአንድ ወይም ከአንድ በሚበልጡ አሠሪዎች ወይም የአሠሪ ማኅበራት ወኪሎች ወይም አሰሪዎችን በሚወክሉ ተጠሪዎች መካከል ስለሥራ ሁኔታዎች የሚደረግ በጽሁፍ የሠፈረ ስምምነት ነው፤
4. “የሥራ ውል” ማለት ማንኛውም ሰው ደመውዝ እየተከፈለው ፤ በአሠሪ መሪነት በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ ለተወሰነ ወይም ላልተወሰነ ጊዜ ወይም የተወሰነ ሥራ ለአሰሪው ለመሥራት ሲስማማ በሁለቱ መካከል የሚመሠረት ውል ነው ።
5. “ሰነድ” ማለት ማናቸውም መብት ወይም ግዴታ የተመሠረተበት ፤ የተመዘገበበት ፤ የተላለፈበት ፤ የተወገደበት ፤ ልኩ የተወሰነበት ወይም የተስፋፋበት ወይም የተጠቀሰው ድርጊት ተፈጽሟል የተባለበት ማንኛውም የጽሁፍ መረጃ ነው፤
6. “ማረጋገጫ” ማለት የሕዝብ ጉዳዮችን ለማረጋገጥ ሥልጣን ባለው ሰው በሰነዶች ላይ የሚሰጥ ምስክርነት ነው፤
7. “ሰው” ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው ቢሆንም ባይሆንም ማናቸውም ድርጅት ነው ፤

8. "ሰነድ ምፍፃም" ማለት ሰነድ ምስራሕ ፣ ምውፃእ ኣብቲ ሰነድ ዝተመልከተ ምፍፃም ወይ ድማ እቲ ሰነድ ምዝዋር እዩ።
9. "መትሓዚ ሰነድ" ማለት ተለቃሒ ወይ ዋሕሱ ንመለቅሒ ብሙሉእ ወይ ብኽፋል ንብረቱ ብመትሓዚ ዝወሃበሉ ሰነድ እዩ።
10. "መተሓዳደሪ ደንቢ" ከምኣግባብነቱ ናይ መመስረቲ ፅሑፍ እውን ይሓውስ እዩ።
11. "ቢሮን ሓላፊ ቢሮን" ማለት ከምቅደም ሰዓቦም ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ሓላፊ ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን እዩ።
12. "መንግስቲ" ማለት ብሄራዊ ክልላዊ መግስቲ ትግራይ እዩ።
13. "ቤት ምኽሪ" ማለት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።

3. ቀረፅ ቴምብር ዝኽፈለሎም ሰነዳት

እዞም ዝስዕቡ ሰነዳት ቀረፅ ቴምብር ይኽፈሎም ፤

1. ናይ ዝኾነ ይኹን ማሕበር ንግዲ ፣ ሕብረት ስራሕ ማሕበር ወይ ናይ ዝኾነ ይኹን ዓይነት ማሕበር መመስረቲ ፅሑፍን መተሓዳደሪ ደንብን ፣
2. ግልግል ፤
3. መዕገቲ ፤
4. መረጋገፂ ሰነድ መኸዘኒ ኣቑሑ ፤
5. ውዕል ፣ ስምምዕን ናይ ዚኦም መግለፅን ፤
6. ሰነዳት መትሓዚ ፤
7. ናይ ሕብረት ስምምዕነት ፤
8. ውዕሊ ስራሕ /ቁፃር/ ፤
9. ናይ ኪራይ ፣ ናይ ተኸራያይ መካረይን ተመሳሳሊ ፤ መሰል መተሓላለፊ ሰነደ ሓዊሱ፤
10. መረጋገፂ ፤
11. ስልጣን ውክልና፤
12. ሰነድ መመዝገቢ ዋንነት ንብረትን መመሓላለፊ መሰል ሊዝ ክራይን።

4. ዓቐን ኣከፋፍላ ቀረፅ ቴምብር

1. ኣብ ትሕቲ ዓንቀፅ 3 ብዝተቐመጠ ኣብ ሕድሕድ ሰነድ ክኽፈል ዝግባእ መጠን ቀረፅ ምስዚ ዝተተሓሓዘን ናይዚ ኣዋጅ ሓደ ኣካል ኮይኑ ብዝቑፀር ሰደቓ ውሽጢ ብዝተዘርዘረ ይኸውን።

8. "ሰነድ ማስፈጸም" ማለት ሰነድ መስራት ፣ ማውጣት ፣ በሰነዱ የተመለከተውን ማስፈጸም ወይም ሰነዱን ማዛወር ነው፤
9. "የመያዣ ሰነድ" ማለት ተበዳሪው ወይም ዋሱ ለአበዳሪ በሙሉ ወይም በከፊል ንብረቱን በመያዣነት የሚሰጥበት ሰነድ ነው ፤
10. "መተዳደሪያ ደንብ" እንደአግባብነቱ የመመስረቻ ፅሁፍን ይጨምራል፣
11. "ቢሮ እና የቢሮ ሓላፊ" ማለት እንደቅደም ተከተላቸው የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮና የፋይናንስን ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ሓላፊ ነው።
12. "መንግስት" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ነው።
13. "ምክር ቤት" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ነው።

3. የቴምብር ቀረጥ የሚከፈልባቸው ሰነዶች

የሚከተሉት ሰነዶች የቴምብር ቀረጥ ይከፈልባቸዋል፤

1. የማንኛውም ንግድ ማኅበር ፤ የኅብረት ሥራ ማኅበር ወይም የማንኛውም ዓይነት ማኅበር መመስረቻ ጽሁፍና መተዳደሪያ ደንብ፤
2. ግልግል ፤
3. ማገቻ ፤
4. የዕቃ ማከማቻ ማረጋገጫ ሰነድ ፤
5. ውል ፣ ስምምነትና የእነዚህ መግለጫ ፤
6. የመያዣ ሰነዶች ፤
7. የሕብረት ስምምነት ፤
8. የሥራ /ቅጥር / ውል ፤
9. የኪራይ ፣ የተከራይ አከራይና መሰል መብት የማስተላለፊያ ሰነዶች ጭምር ፤
10. ማረጋገጫ ፤
11. የውክልና ሥልጣን ፤
12. የንብረት ባለቤትነት ማስመዝገቢያ እና የሊዝ ክራይ መብት ማስተላለፊያ ሰነድ ።

4. የቴምብር ቀረጥ አከፋፈል ልክ

1. በአንቀጽ 3 ስር በተመለከተው በእያንዳንዱ ሰነድ ላይ መከፈል የሚገባው የቀረጥ መጠን ከዚህ ጋር በተያያዘውና የዚህ አዋጅ አንድ አካል ሆኖ በሚቆጠረው ሠንጠረዥ ውሰጥ እንደተዘረዘረው ይሆናል።

www.abyssinialaw.com

2. ሓደ ሰነድ ብተደጋጋሚ ተፈፃሚ እንተኸውን ክኽፈል ዝግብኦ መጠን ቀረፅ ኣብዚ ውሽጢ እዚ ሰደቓ ዝተመልከተ ይኸውን።

5. **ኣገባብጣ እቲ ቐረፅ**

1. ብመሰረት ሓደ ሰነድ ተፈፃሚ ዝኸውን መሰል ወይ ግቡእ ክግበጥ ዝኽእል እንተ ኾይኑ ኣብ ርእሲ እዚ ሰነድ ዝኽፈል መጠን ቀረፅ ኣብቲ ሰደቓ ብዝተቐመጠ ናይ ዋግኡ ሚእታዊ ይኸውን።
2. ብመሰረት ሓደ ሰነድ ተፈፃሚ ዝኸውን መሰል ወይ ግቡእ ክግባጥ ዘይካኣል እንተኾይኑ እዚ ሰነድ ክኽፈል ዝግበኦ መጠን ቀረፅ ንሕድ ሕድ ሰነድ ኣብ ውሽጢ እቲ ሰደቓ ዝተቐመጠ መጠን ቀረፅ ይኸውን።
3. ኣብ ሓደ ሰነድ ተኸፋሊ ዝኸውን ቀረፅ ብብር ዘይኮነስ ብኻሊእ ገንዘብ እንተኾይኑ መጠን እቲ ቀረፅ ዝግበጥ እቲ ሰነድ ተግባራዊ ብዝኾነሉ ዕለት ብዝዋዓለ ሸርፊ መሰረት ብምግባር እዩ።
4. ብስቶክ ወይ ካሊእ ውሕስና ኣብ ዘለዎ ነገር ክኽፈል ዝግብኦ መጠን ቀረፅ ዋጋኡ መሰረት ዝገበረ እንተኾይኑ መጠን ቀረፅ ዝግበጥ እቲ ሰነድ ተግባራዊ ብዝኾነሉ ዕለት ብዝዋዓለ ማእኸላይ ዋጋ ተመስሪቱ እዩ።
5. ብዙሓት ዝተፈላለዩ ነገራት ዝተጠቓለልሉ ወይ ንብዙሓት ሰነዳት ጠጠው ዝበለ ዝኾነ ይኹን ሰነድ እቶም ዝሓዞም ዝተፈላለዩ ሰነዳት ብመጠን ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ኣብ ሕድሕድ ሰነድ ዝኽፈል ቀረፅ ብምጥቕላል ተደሚሩ ይኽፈለሉ።
6. ሀ. መሰል ሊዝ ክራይ ንምምሕልላፍ ዋንነት ንብረት ንምምዝጋብን ኣብ ዝተሰርሐ ሰነድ ዝኽፈል ቀረፅ ቴምብር ዝግበጥ ኣብቲ ኣብ ውሽጢ እቲ ሰንድ ንብረት ብዝተወሰነ ዋጋ እቲ ንብረት ኮይኑ እቲ ዋጋ በቲ ቢሮ ተቐባልነት ዝረኸበ እንተ ኾይኑ እዩ።

ለ. ኣብ ሰነድ እቲ ንብረት ዝተቐመጠ ዋጋ እቲ ቢሮ ዘይተቐበሎ እንተኾይኑ እቲ ዝግባእ ቀረፅ ቴምብር ዝኽፈሎ ዋጋ እቲ ንብረት ነዚ ጉዳይ በቲ ቢሮ ብዝስየም ኮሚቴ ይውሰን።

2. አንድ ሰነድ በተደጋጋሚ ተፈጻሚ ሲሆን ሊከፈል የሚገባው የቀረጥ መጠን በዚሁ ሠንጠረዥ ውስጥ የተመለከተው ነው ።

5. **የቀረጡ አተማመን**

1. በአንድ ሰነድ መሠረት ተፈጻሚ የሚሆነው መብት ወይም ግዴታ ሊተመን የሚችል ከሆነ በዚሁ ሰነድ ላይ የሚከፈለው የቀረጥ መጠን በሠንጠረዡ ላይ እንደተመለከተው የዋጋው መቶኛ ይሆናል።
2. በአንድ ሰነድ መሠረት ተፈጻሚ የሚሆነው መብት ወይም ግዴታ ሊተመን የማይችል ከሆነ በዚሁ ሰነድ ላይ ሊከፈል የሚገባው የቀረጥ መጠን ለእያንዳንዱ ሰነድ በዚሁ ሠንጠረዥ ውስጥ የተመለከተው የቀረጥ መጠን ይሆል።
3. አንድ ሰነድ ላይ ተከፋይ የሚሆነው ቀረጥ በብር ሳይሆን በሌላ ገንዘብ ከሆነ የቀረጡ መጠን የሚሰላው ሰነዱ በተፈጸመበት ቀን በዋለው የምንዛሪ ልክ ነው።
4. በስቶክ ወይም ሌላ ዋስትና ባለው ነገር ላይ ሊከፈል የሚገባው የቀረጥ መጠን በዋጋው ላይ ተመስርቶ ከሆነ የቀረጡ መጠን የሚሰላው ሰነዱ በተፈጸመበት ቀን በዋለው አማካኝ ዋጋ መሠረት ነው።
5. ብዙ የተለያዩ ነገሮች የተጠቃለሉበት ወይም ለብዙ ልዩ ሰነዶች የቆመ ማናቸውም ሰነድ በያዛቸው ልዩ ልዩ ሰነዶች መጠን በዚህ አዋጅ መሠረት በእያንዳንዱ ሰነድ ላይ የሚከፈለው ቀረጥ በመጠቃለል ተደምሮ ይከፈልበታል።
6. ሀ. የሊዝ ክራይ መብት ለማስተላላፍና ንብረትን በባለቤትነት ለማስመዝገብ በተቋቋመ ሰነድ ላይ የሚከፈለው ቴምብር ቀረጥ የሚተመነው በንብረቱ ሰነድ ውስጥ በተወሰነው የንብረቱ ዋጋ ላይ ሆኖ ዋጋው በቢሮው ተቀባይነት ያገኘ እንደሆነ ነው።

ለ. በንብረቱ ሰነድ ላይ የተመለከተውን ዋጋ ቢሮው ያልተቀበለው እንደሆነ ተገቢው የቴምብር ቀረጥ የሚከፈልበት የንብረቱ ዋጋ ለዚሁ ጉዳይ በቢሮው በሚሰይም ኮሚቴ ይወሰናል።

6. ግቡእ ምኽፋል

1. ካብዚ ንታሕቲ ብዝተመልከቱ ንኡሳን ዓንቀፃት ብኻሊእ መንገዲ እንተድኣ ዘይተገሊፁ ሓደ ሰነድ ተጠቃሚ ዝኾነ ሰብ ኣብቲ ሰነድ ዝግበጥ ቀረፅ ቴምብር ናይ ምኽፋል ግቡእ ኣለዎ።
2. ኣብ ውሽጢ እዚ ክልል እቲ ሰነድ ዝሰርሕ ወይ ዝህብ ሰብ እቲ ሰነድ ምስትፈፀመ ቀረፅ ቴምብር ናይ ምኽፋል ግቡእ ኣለዎ። ይኹን እምበር ሓደ ሰነድ ዝተሰረሐ ወይ ዝተውሃበ ካብዚ ክልል ወፃኢ እንተኾይኑ ቀረፅ ቴምብር ናይ ምኽፋል ግቡእ ዘለዎ እቲ ሰነድ ኣብዚ ክልል ውሽጢ ቀዲሙ ዘፈፀመ ሰብ እዩ።
3. ኣብ ውሽጢ ውዕል ክራይ ዝተፈለየ ስምምዕ እንተዘይሃልዩ ኣብ ውዕል ክራይ ዝኽፈል ቀረፅ ቴምብር ናይ ምኽፋል ግቡእ ዘለዎ ተኻራያይ እዩ።
4. ኣብ ሰነድ መትሓዚ ዝኽፈል ቀረፅ ቴምብር ተለቃሒ ናይ ምኽፋል ግቡእ ኣለዎ።
5. ኣብ መሰል ምምሕልላፍ ሊዝ ክራይን ምዝገባ ሽም ዋንነት ንብረትን ክኽፈል ዝግበኦ ቀረፅ ቴምብር ካሊእ ስምምዕ እንተዘይሃልዩ ናይ ምኽፋል ግቡእ ዘለዎ እቲ ናይ ሊዝ ክራይ ወይ በዓል ዋና ናይቲ ንብረት ብምኻን ዝምዝገበሉ ሰብ ይኸውን፣
6. ውዕል ወይ ድማ ስምምዕነት ዝገበሩ ወገናት ብሓባርን ብተናፀልን ንቐረፅ ቴምብር ተሓተቲ ይኾኑ።
7. ኣብ ውዕል ቑፃር ዝኽፈል ቀረፅ ቴምብር ናይ ምኽፋል ግቡእ ናይ መስርሒ ይኸውን።
8. ዋኒኖም ብዕርቂ ዘወሰኑ ወገናት ንኣከፋፍላ ቀረፅ ቴምብር ብሓባርን ብተናፀልን ተሓተቲ ይኾኑ።
9. ኣብ ናይ ሕብረት ስምምዕነት ዝኽፈል ቀረፅ ቴምብር መስረሕን ሰራሕተኛታቱን ብሓባርን ብተነፀልን ተሓተቲ ይኾኑ።

7. ቐረፅ ዝኽፈለሉ ግዜን ኩነታትን

1. ቀረፅ ቴምብር ዝኽፈለሉ ብዝስዕብ ግዝን ኩነታትን እዩ፣

ሀ) ኣብ መመስረትን መተሓዳደሪ ፅሑፋትን ቅድሚ ምዝገባ ወይ ድማ ኣብ ግዜ

6. የክፍያ ግዴታ

1. ከዚህ በታች በተመለከቱት ንኡስ አንቀፆች በሌላ አኳኋን ካልተገለፀ በስተቀር በአንድ ሰነድ ተጠቃሚ የሆነ ሰው ሰነዱ ላይ የሚተመነውን የቴምብር ቀረጥ የመክፈል ግዴታ አለበት።
2. በክልሉ ውስጥ ሰነዱን የሚሠራው ወይም የሚሰጠው ሰው ሰነዱ እንደተፈፀመ የቴምብር ቀረጡን የመክፈል ግዴታ አለበት ፤ ሆኖም አንድ ሰነድ የተሠራው ወይም የተሰጠው ከክልሉ ውጭ ከሆነ የቴምብር ቀረጡን የመክፈል ግዴታ ያለበት ሰነዱን በክልሉ ውስጥ መጀመሪያ ያስፈፀመው ሰው ነው።
3. በኪራይ ውል ውስጥ የተለየ ስምምዕነት ከሌለ በስተቀር በኪራይ ውል ላይ የሚከፈለውን የቴምብር ቀረጥ የመክፈል ግዴታ ያለበት ተከራይ ነው።
4. በመያዣ ሰነድ ላይ የሚከፈለውን የቴምብር ቀረጥ ተበዳሪው የመክፈል ግዴታ አለበት።
5. በሊዝ ክራይ መብት ማስተላለፊያ እና የንብረት ባለቤትነት ስም ማስመዝገቢያ ሰነድ ላይ ሊከፈል የሚገባውን የቴምብር ቀረጥ ሌላ ስምምነት ከሌለ በስተቀር የመክፈል ግዴታ ያለበት የሊዝ ክራይ ወይም የንብረቱ ባለቤትነት የሚመዘገብለት ሰው ይሆናል፣
6. ውል ወይም ስምምነት የሚመሰርቱ ወገኖች ለቴምብሩ ቀረጥ በጋራና በተናጠል ተጠያቂ ይሆናሉ።
7. በቅጥር ውል ላይ የሚከፈለውን የቴምብር ቀረጥ የመክፈል ግዴታ የአሠሪው ይሆናል።
8. ጉዳያቸውን በዕርቅ የሚያስወስኑ ወገኖች ለቴምብር ቀረጥ አከፋፈል በጋራና በተናጠል ተጠያቂ ይሆናሉ ።
9. በህብረት ስምምነት ላይ የሚከፈለው የቴምብር ቀረጥ አሰሪውና ሰራተኞቹ በጋራና በተናጠል ተጠያቂ ይሆናሉ።

7. ቀረጥ የሚከፈልበት ጊዜና ሁኔታ

1. የቴምብር ቀረጥ የሚከፈልበት በሚከተለው ጊዜና ሁኔታ ነው።

ሀ) በመመስረቻና መተዳደሪያ ፅሑፎች ከምዝገባ በፊት ወይም በምዝገባ ጊዜ ፣

ምዝገባ ፣

ለ) ኣብ ዕርቂ ውሳነ ቅድሚ ምሃቡ ወይ ድማ ውሳነ ኣብ ዝወሃበሉ ግዘ፣

ሓ) ኣብ ሰነድ ውዕል ወይ ስምምዕነት ቅድሚ ምፍራሞም ወይ ድማ ኣብ ዝፍርሙሉ ግዘ፣

መ) ኣብ ውዕል ክሰራይ ወይ ተኸራያይ መካረያይ ቅድሚ ውዕል ምፍራሙ ወይ ድማ ኣብ ዝፍረመሉ ግዘ ፣

ረ) ኣብ ሰነድ መረጋገፂ እቲ መረጋገፂ ኣብ ዝወሃበሉ ግዘ ፣

ሰ) ኣብ ሰነድ መትሓዚ ቅድሚ ምፍራሙ ወይ ድማ ኣብ ግዘ ምፍራም ፣

ሸ) ኣብ ሰነድ መመዝገቢ ሽም ዋንነት ንብረትን ወይ መተሓሓላፊ መሰል ሊዝ ክራይ ቅድሚ ተግባር እቲ ምምዝጋብ ወይ ምምሕልላፍ ምፍፃሙ ወይ ድማ ኣብ ዝፍፀመሉ ግዘ ፣

2. ኣግባብ ኣፈፃፅማ

ሀ) እቲ ዝኸፈል ቀረፅ ቴምብር ትሕቲ ብር 50 ኣብ ዝኾነሉ ግዘ ናይቲ ክፍሊት ግቡእ ዋጋ ዝሓዘ ቴምብር ብምልጣፍ ይፍፀም።

ለ) እቲ ዝኸፈል ቀረፅ ቴምብር ልዕሊ ብር ሓምሳ ኣብ ዝኾነሉ ወይ ዓይነትን ኩነታትን እቲ ሰነድ ፍልይ ዝበለ ኣሰራርሓ ኣብ ዝሓተሉ እዋን እቲ ቢሮ ብመሰረት ዝውፅኦ መምርሒ ቴምብር ካብ ምልጣፍ ብኻሊእ መንገዲ እቲ ቐረፅ ንክኸፈል ክግበር ይኽእል።

3. ብዛዕባ ግቡእ መፈፀምቲ

ሀ)ቀረፅ ቴምብር ኣብ ዝተለጠፈሉ ሰነድ ዝሰርሕ ወይ ዝቕበል ሰብ በዚ ቴምብር ካልኣይ ንኸይሰራሕ ክስረዝ ኣለዎ፣

ለ) ቴምብር ዝተለጠፎ ሰነድ ዝቕበሉ ሰባት ብዛዕባ ኣሰራርዛ እቲ ቴምብር እቲ ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ ይፍፀም።

ሐ) ኣብቲ ሰነድ ዝተለጠፈ ቴምብር እቲ ቢሮ ብዝውስኖ መሰረት ተዘይተሰሪዙ እቲ ሰነድ ቴምብር ከምዘይተለጠፎ ይቑፀር። በዚ ምኽንያት ዝመፅእ ሓላፍነት ዝወድቕ ኣብቲ በዓል ጉዳይ ዘይኮነ ቀረፅ ቴምብር

ለ) በዕርቅ ውሳኔ ከመስጠቱ በፊት ወይም በሚሰጥበት ጊዜ ፣

ሐ) በውል ወይም በስምምነት ሰነዶች ላይ ከመፈረማቸው በፊት ወይም በሚፈርሙበት ጊዜ ፣

መ) በኪራይ ወይም በተከራይ አከራይ ውል ላይ ውሉ ከመፈረሙ በፊት ወይም በሚፈረምበት ጊዜ ፣

ሠ) በማረጋገጫ ሰነድ ላይ ማረጋገጫው በሚሰጥበት ጊዜ ፣

ረ) በመያዣ ሰነድ ላይ ከመፈረሙ በፊት ወይም በሚፈረምበት ጊዜ ፣

ሰ) በሊዝ ክራይ መብት ማስተላለፍያ ወይም በንብረት ባለቤትነት ስም ማስመዝገቢያ ሰነድ ላይ የማስመዝገቡ ወይም የማስተላለፉ ተግባር ከመፈፀሙ በፊት ወይም በሚፈፀምበት ጊዜ፣

2. የአፈፃፀም ሆኔታ

ሀ) የሚከፈለው የቴምብር ቀረጥ ከብር 50 በታች በሚሆንበት ጊዜ የክፍያው ተገቢ ዋጋ የያዘውን ቴምብር በመለጠፍ ይፈፀማል፣

ለ) የሚከፈለው የቴምብር ቀረጥ ክብር 50 የበለጠ ሲሆን ወይም የሰነዱ ዓይነትና ሁኔታ ለየት ያለ አሰራርን ሲጠይቅ ቢሮው በሚያወጣው መመሪያ መሰረት ቴምብር ከመለጠፍ በሌላ መንገድ ቀረጡ እንዲከፈል ሊደረግ ይችላል።

3. ስለ አስፈፃሚዎች ግዴታ

ሀ) የቀረጥ ቴምብር በተለጠፈበት ሰነድ የሚሰራ ወይም የሚቀበል ሰው በዚህ ቴምብር ሁለተኛ እንዳይሰራ መሰረዝ አለበት።

ለ) ቴምብር የተለጠፈበት ሰነድ የሚቀበሉ ሰዎች ስለቴምብሩ አሰራረዝ ቢሮው በሚወስነው መሰረት ይፈፀማል ።

ሐ) በሰነዱ ላይ የተለጠፈ ቴምብር ቢሮው በሚወስነው መሰረት ካልተሰረዘ ሰነዱ ቴምብር እንዳልተለጠፈበት ይቆጠራል። በዚህ ምክንያት በሚመጣው ሓላፊነት የሚወድቀው በባለጉዳዩ ሳይሆን የቀረጥ

ብዝተለጠፎ ሰነድ ኣብ ዝሰርሕ ወይ ኣብ ዝቕበል ሰብ ይኸውን።

8. <u>ስልጣን እቲ ቢሮ</u>

እቲ ቢሮ ዝስዕብ ስልጣን ይህልዎ፦

1. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዝተወሰነ ቀረፅ ንምእካብን እዚ ኣዋጅ ንምፍፃምን ፣
2. ከፈልቲ ቀረፅ ንኣወሳስና እቲ ቀረፅ ዝሕግዙ መዛግብትን ደፍተራትን ፣ ወረቃቕቲ ፣ ዝኾኑ ዝተፈላለዩ ሰነዳትን ውሳኔታትን ንኸቕርቡ ንምግባርን ንምርመራ ኣድላይ ኾይኑ እንተረኺቦ እቲ ዋኒን ዝመልከቶ ሰብ ባዓሉ ቀሪቡ ንኽመርምር ወይ ንክረድእ ንምእዛዝ፣
3. እቲ ዋኒን ዝምልከቶ ከፋሊ ቀረፅ ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (2) ብዝተመልከተ መሰረት ንምፍፃም ፍቓደኛ ኣብ ዘይኮነሉ ግዘ እቲ ቐረፅ ብግምት ምውሳንን ምእካብን፣
4. ኣብዚ ክልል ዝርከቡ ምምሕዳራት ወረዳን ከተማን ከምኡ እውን ካልኦት ናይ መንግስቲ ኣብያተ ዕዮ ነዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ዘድሊ ሓገዝ ክገብርሉ ዝኽእሉ መምርሒ ምውፃእን እዮም።

9. <u>ይግባኣኒ ናይ ምቕራብ መሰል</u>

እቲ ቢሮ ንዝወሰኖ ሒሳብ ቀረፅ ቴምብር ዘይስማማዕ ከፋሊ ቀረፅ እቲ ቢሮ ነቲ ውሳነ ብፅሑፍ ካብ ዘፍለጡ ዕለት ጀሚሩ ካብ 21 መዓልትታት ኣብዘይበለፀ ግዘ ውሽጢ ንላዕለዋይ ቤት ፍርዲ እዚ ክልል ይግበኣኒ ክቕርብ ይኽእል።

10. <u>ቀረፅ ቴምብር ዘይምኽፋል ዘስዕቦ ውፅኢት</u>

1. ዝኾነ ይኹን ሰነድ ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ትኽክለኛ ቴምብር ቀረፅ እንተዘይተኸፊሉሉ ብውዕል ወይ ብሕጊ መረዳእታ ናይ ምቕባል ስልጣን ብዘለዎ ሰብ ወይ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ብመረዳእታነት ተቐባልነት ኣይህልዎን ፣ ምልክት ኣይግበረሉን ወይ መረጋገፂ ኣይወሃበሉን።
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ዝተደንገገ ኣብ ገበን መጋባእያ ኣብ ዝካየዱ ክትዓት ብመረዳእታ ንዝቐርቡ ሰነዳት

ቴምብር በተለጠፈበት ሰነድ በሚሰራ ወይም በሚቀበል ሰው ላይ ይሆናል።

8. <u>የቢሮው ስልጣን</u>

ቢሮው የሚከተለው ስልጣን ይኖረዋል፦

1. በዚህ አዋጅ መሰረት የተወሰነውን ቀረጥ ለመሰብሰብና ይህን አዋጅ ለማስፈፀም፣
2. ቀረጥ ከፋዮች ስለቀረጡ አወሳሰን የሚረዱ መዛግብትንና ደብተሮችን ፣ ወረቀቶችን ፣ ማናቸውንም ልዩ ልዩ ሰነዶችንና ውሳኔዎች እንዲያቀርቡ ለማድረግና ለምርመራ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ጉዳዩን የሚመለከተው ሰው እራሱ ቀርቦ እንዲያስመረምር ወይም እንዲያስረዳ ለማዘዝ ፣
3. ጉዳዩ የሚመለከተው ቀረጥ ከፋይ በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ (2) በተመለከተው መሰረት ለመፈፀም ፈቃደኛ ሳይሆን በቀረ ጊዜ ቀረጡን በግምት ለመወሰንና ለመሰብሰብ፣
4. በዚህ ክልል የሚገኙትን የከተማና ወረዳ መስተዳድሮች እንዲሁም ሌሎች የመንግስት መስሪያ ቤቶች ይህን አዋጅ ለማስፈፀም አስፈላጊ ድጋፍ ሊያደርጉለት የሚችሉበት መመሪያ ማውጣት ናቸው።

9. <u>ይግባኝ የማቅረብ መብት</u>

ቢሮው በወሰነው የቴምብር ቀረጥ ሂሳብ የማይስማማ ቀረጥ ከፋይ ቢሮው ውሳኔውን በፅሑፍ ካስታወቀበት ቀን አንስቶ ከ21 ቀኖች በማይበልጥ ጊዜ ውስጥ ለክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ማቅረብ ይችላል።

10. <u>የቴምብር ቀረጥ አለመክፈል የማያስከትለው ውጤት</u>

1. ማንኛውም ሰነድ በዚህ አዋጅ መሰረት ትክክለኛ የቴምብር ቀረጥ ካልተከፈለበት በስተቀር በውል ወይም በህግ ማስረጃ የመቀበል ስልጣን ባለው ሰው ወይም የመንግስት መስሪያ ቤት ዘንድ በማስረጃነት ተቀባይነት አይኖረውም ፣ ምልክት አይደረግምበትም ወይም መረጋገጫ አይሰጥበትም ።
2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ (1) የተደነገገው በወንጀል ፍርድ ቤት በሚታይ ክርክር በማስረጃነት የሚቀርቡ ሰነዶች አይመለከትም፣

ኣይምልከትን፣

3. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ብመረዳእታነት ተቐባልነት ዘይረኸቡ ሰነዳት ክኽፈለሎም ዝግባእ ቐረፅ ብክልተ ዕፅፊ ተኽፈሎም ብመረዳእታነት ክቐርቡ ይኽእሉ ፣ ኾይኑ ግን ብከምዚ ኹነታት ዝኽፈል ቀረፅ ካብ ብር 10 ክንእስ የብሉን።

4. ካብዚ ንላዕሊ ብዝተመልከቱ ንኡሳት ዓንቀፃት ዝተወሰነ ቅፅዓት ተፈፃሚ ምኳን ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 12 ካብ ምኽሳስ ኣይእግድን።

11. ካብ ቀረፅ ነፃ ምኳን

1. እቲ ቢሮ ኢንቨስትመንት ንምትብባዕ ካብ ቤት ፅሕፈት ኢንቨስትመንት ይኹን ካብ ካሊእ ኣካል ብቑዕ ምኽንያት እንተቐርበሉ ካብ ቀረፅ ቴምብር ነፃ ክገብር ይኽእል፣

2. ኣዋጅ ምምሕዳር ፋይናንስ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቑፅሪ 26/1989 ተፈፃሚ ዝኾኖም ኣብያተ ዕዮ መንግስቲ ካብ ክፍሊት ቴምብር ቀረፅ ነፃ እዮም።

3. ብመሰረት ኢትዮጵያ ዘፅደቐቶም ዓለም ለኸ ስምምዕነታትን ኮንቬንሽናትን ሰነዳት ካብ ቀረፅ ቴምብር ነፃ ክግበሩ ይኽእሉ።

4. ተመሳሰሊ መሰል ዝተውሃበ ምኳኑ እንተረጋገፅ ኢምባሲታት ፣ ቆንስላታትን ዲፕሎማቲክ ሚስዮናት እቲ ቢሮ ካብ ቀረፅ ቴምብር ነፃ ክገብሮም ይኽእል።

5. ብፅሒት ኣክስዮን ምስክር ወረቐት እንትምዝገብ ቀረፅ ቴምብር ኣይኽፈልን።

12. ቕፅዓት

ንድንጋገታት እዚ ኣዋጅ ዝተሓላለፈ ሰብ ብመሰረት ኣብ ናይ ኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ኣዋጅ ቀረፅ ቴምብር ቁፅሪ 110/1990 ዝተደንገገ ተግባራዊ ይኸውን።

እዚ ማለት ዝርዝሩ ከም ዝስዕብ ይኸውን ፦

ሀ) ዝኾነ ቀረፅ ክኽፈለሉ ዝግባእ ሰነድ ግቡእ ዝኾነ ቴምብር ከይተለጠፈሉ ዘፈፀመ ወይ ድማ ብዘይካ ንምስክርነት ዝፈረመ እንተኾይኑ፣

3. በዚህ አዋጅ መሰረት በመረጃነት ተቀባይነት ያላገኙ ሰነዶች ሊከፈልባቸው የሚገባው ቀረጥ በሁለት እጥፍ ተከፍሎባቸው በመረጃነት ሊቀርቡ ይችላሉ። ሆኖም በዚህ ሁኔታ የሚከፈለው ቀረጥ ከ10 ብር ማነስ የለበትም።

4. ከዚህ በላይ በተመለከቱት ንኡስ አንቀፆች የተወሰነው ቅጣት ተፈፃሚ መሆን በዚህ አዋጅ አንቀፅ 12 መሰረት ከመከሰስ አያግድም።

11. ከቀረጥ ነፃ መሆን

1. ቢሮው ኢንቨስትመንትን ለማበረታታት ከኢንቨስትመንት ፅሕፈት ቤትም ሆነ ከሌላ አካል በቂ ምክንያት ሲቀርብለት ከቴምብር ቀረጥ ነፃ ሊያደርግ ይችላል።

2. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 26/1989 ተፈፃሚ የሚሆንባቸው የመንግስት መስሪያ ቤቶች ከቴምብር ቀረጥ ክፍያ ነፃ ናቸው።

3. ኢትዮጵያ ባፀደቀችው ዓለም አቀፍ ስምምነቶች እና ኮንቬንሽኖች መሰረት ሰነዶች ከቴምብር ቀረጥ ነፃ ሊደረጉ ይችላሉ።

4. ተመሳሳይ መብት የተሰጠ መሆኑ ሲረጋገጥ ኤምባሲዎችን ቆንሰላዎችን እና ዲፕሎማ ቲክ ሚስዮኖችን የቢሮው ሓላፊ ከቴምብር ቀረጥ ነፃ ሊያደርጋቸው ይችላል።

5. የአክሲዮኖችድርሻ የምስክር ወረቀት ሲመዘገብ የቴምብር ቀረጥ አይከፈልም።

12. ቅጣት

በዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች የተላለፈ ሰው በኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራስያዊ ሪፐብሊክ የቴምብር ቀረጽ አዋጅ ቁጥር 110/1990 የተደነገገው ተግባራዊ ይሆናል።

ይህ ማለትም ዝርዝሩ እንደሚከተለው ይሆናል፦

ሀ) ማናቸውም ቀረጥ ሊከፈልበት የሚገባው ሰነድ ተገቢው ቴምብር ሳይለጠፍበት ያስፈፀመ ወይም ከምስክርነት በስተቀር የፈረመ እንድሆነ ፣

ለ) ግቡእ ዝኾነ ቀረፅ ንዘይምኽፋል ብምሕሳብ ሓቀኛ ኩነታት ሓደ ሰነድ እንተሓቢኡ ጥፍኣተኛነቱ ብቤት ፍርዲ እንትረጋገፅ ካብ ብር 25, 000 ብዘይንእስ ካብ ብር 35,000 ብዘይበለፀ ናይ ገንዘብ መቕፃዕትን ካብ 10 ዓመት ብዘይንእስ ካብ 15 ዓመት ብዘይበልፅ ፅኑዕ ማእሰርቲ ይቕፃዕ።

2.ዝኾነ ሰብ

ሀ) ቴምብር ወይ ድማ ቴምብር ዝተለጠፈሉ ወረቐት ንምሻጥ ተፈቒዱሉ ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዝወፁ ደምብታት ዝጠሓሰ እንተኾይኑ ወይ ፣

ለ) ቴምብር ወይ ቴምብር ዝተለጠረሉ ወረቐት ንምሻጥ ከይተፈቐደሉ ዝሸጠ ወይ ድማ ንምሻጥ ዝቐረበ እንተኾይኑ ፣ ጥፍኣተኛነቱ ብቤት ፍርዲ እንትረጋገፅ ካብ ብር 5000 ብዘይንእስን ካብ ብር 20000 ብዘይበልፅን ናይ ገንዘብ መቕፃዕቲን ካብ 5 ዓመት ብዘይንእስን ካብ 10 ዓመት ብዘይበልፅን ፅኑዕ ማእሰርቲ ይቕፃዕ።

13.<u>ደንብን መምርሕን ናይ ምውፃእ ስልጣን</u>

1. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ እዚ ክልል ነዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ዘድልዩ ደንብታት ከውፅእ ይኽእል፣
2. እቲ ቢሮ ሓላፊ ነዚ ኣዋጅን ሲዒቦም ዝወፁ ደንብታት ኣብ ስራሕ ንምውዓል ዝሕግዙ መምርሒታት ከውፅእ ይኽእል።

14.<u>ዝተሰዓሩ ሕግታት</u>

ነዚ ኣዋጅ ዝጻነፅ ዝኾነ ኣዋጅ ፣ ደንቢ መምርሒ ወይ ድማ ናይ ኣሰራርሓ ልምዲ ኣብዚ ኣዋጅ ንዝተሸፈኑ ጉዳያት ተፈፃምነት ኣይህልውን።

15.<u>እዚ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ ግዝ</u>

እዚ ኣዋጅ ካብ ጉንበት 30/1999 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዚዳንት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

<u>**መቐለ**</u>

ለ) ተገቢውን ቀረጥ እንዳይከፍል ለማድረግ በማሰብ የአንድን ሰነድ እውነተኛ ሁኔታ የደበቀ እንደሆነ ጥፋተኛነቱ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከብር 25000 በማያንስ ከብር 35000 በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮና ከ10 ዓመት በማያንስና ከ15 ዓመት በማይበልጥ ፅኑ እስራት ይቀጣል።

2.ማንኛውም ሰው

ሀ) ቴምብር ወይም ቴምብር የተለጠፈበት ወረቀት ለመሸጥ ተፈቅዶለት በዚህ አዋጅ መሰረት የወጡ ደንቦች የጣሰ እንደሆነ ወይም ፣

ለ) ቴምብር ወይም ቴምብር የተለጠፈበት ወረቀት ለመሸጥ ሳይፈቀድለት የሸጠ ወይም ለመሸጥ ያቀረበ እንደሆነ ፣ ጥፋተኛነቱ በፍርድቤት ሲረጋገጥ ከብር 5000 ሺህ በማያንስና ከብር 20000 በማይበልጥ ገንዘብ መቀጮ ከ 5 ዓመት በማያንስና ከ 10 ዓመት በማይበልጥ ፅኑ እስራት ይቀጣል።

13.<u>ደንብና መመሪያ የማውጣት ስልጣን</u>

1. የክልሉ የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ይህን አዋጅ ለማስፈፀም የሚያስፈለጉ ደንቦች ማውጣት ይችላል።
2. የቢሮው ሓላፊ ይህን አዋጅ እና ይህን አዋጅ በመከተል ለሚመጡት ደንቦች በስራ ላይ ለማዋል የሚረዱ መመሪያዎችን ማውጣት ይችላል።

14. <u>የተሻሩ ህጎች</u>

ይህን አዋጅ የሚፃረር ማንኛውም አዋጅ፣ ደንብ ፣ መመሪያ ወይም የአሰራር ልምድ በዚህ አዋጅ ለተሸፈኑ ጉዳዮች ተፈጻሚነት አይኖረውም።

15.<u>ይህ አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ</u>

ይህ አዋጅ ግንቦት 30/1999 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ፕሬዚዳንት

<u>**መቀሌ**</u>

ሰደቓ ታሪፍ ቀረፅ ቴምብር

ኣብ ሰነዳት ዝኽፈል ቀረፅ ቴምብር ዝውሰን ዝሕተትን ዝእከብን ካብዚ ንታሕቲ ብዝተመልከተ ዓቀን እዩ።

ተ.ቁ	ዓይነት ሰነድ	ዝተወሰደ መዐቀኒ መሰረት	ዓቀን መኽፈሊ
1.	ናይ ዝኾነ ስራሕ ንግዲ ወይ ዝኾነ ካሊእ ማሕበር ዝተመስረተሉ መተሓዳደሪ ደንቢ ፦ ሀ. ኣብ ቀዳማይ ትግበራ ለ.ቀፂሉ ዝህሉ ትግበራ	ብተመን	ብር 350 ብር 100
2.	ደቀ`ቅትን ኣናእሽተይን ትካላት ንግዲ ኮይነን ሕብረት ሽርክናን ተራ ሽርክናን ዝተመስረትሉ መተሓዳደሪ ደንቢ፦ ሀ. ኣብ ቀዳማይ ትግበራ ለ.ብምቅፃል ዝህሉ ትግበራ	ብተመን	ብር100 ብር50
3.	መተሓዳደሪ ደንቢ ሕብረት ስራሕ ማህበር ሀ.ኣብ ቀዳማይ ትግበራ ለ.ቀፂሉ ዝህሉ ትግበራ	ብተመን	ብር 35 ብር 10
4.	ዕርቂ	ብዋግኡ	ዝግበጥ 1% ዘይግበጥ ብር 35
5.	መዕገቲ /ቦንድ/	ብዋግኡ	1%
6.	ናይ ኣቑሑ መኽዘኒ መረጋገፂ ሰነድ	ብዋግኡ	1%
7.	ውዕላት፣ ስምምዕነታትን መግለፅታቶምን	ብተመን	ብር 5.00
8.	ናይ መትሓዚ ሰነድ	ብዋግኡ	1%
9.	ናይ ሓባር ስምምዕነት ሀ .እንትምዝገብ	ብተመን	ብር 350 ብር 100
10.	ውዕል ቁፃር	ናይ ሓደ ወርሒ	1%
11.	ኪራይን ናይ ተኸራይ መካረይ መሰላት መመሓላለፊ ሰነድ	ብዋግኡ	0.5%
12.	መረጋገፂ	ብተመን	ብር 5.00
13.	ናይ ውክልና ስልጣን	ብተመን	ብር 35
14.	ሰነድ መመዝገቢ ዋንነት ንብረትን መመሓላለፊ መስል ሊዝ ክራይን	ብዋግኡ	2%

የቴምብር ቀረጥ ታሪፍ ሰንጠረዥ

በሰነዶች ላይ የሚከፈል የቴምብር ቀረጥ የሚወሰነው የሚጠየቀውና የሚሰበሰበው ከዚህ በታች በተመለከተው ልክ ነው።

ተ.ቁ	የሰነዱ ዓይነት	የተወሰደ ስሌት መሰረት	የማስከፈል ልክ
1.	የማንኛውም የንግድ ስራ ወይም ማናቸውም ሌላ ማህበር የተመሰረተበት መተዳደሪያ ደንብ፦ ሀ.መጀመሪያ ሲፈጸም ለ.በመለጠቅ ሲፈጸም	በቁጥር	ብር 350 ብር 100
2.	የጥቃቅንና አንስተኛ የንግድ ድርጅቶች ሆነው የሕብረት ሽርክናና ተራ ሽርክና የተመሰረተበት መተዳደሪያ ደንብ ሀ.መጀመሪያ ሲፈፀም ለ.ባመለጠቅ ሲፈፀም	በቁርጥ	ብር100 ብር50
3.	የሕብረት ስራ ማህበር መተዳደሪያ ደንብ ሀ.መጀመሪያ ሲፈጸም ለ.በመለጠቅ ሲፈጸም	በቁርጥ	ብር 35 ብር 10
4.	ግልግል	በዋጋው	የሚተመን 1% የማይተመን ብር 35
5.	ማገቻ /ቦንድ/	በዋጋው	1%
6.	የዕቃ ማከማቻ ማረጋገጫ ሰነድ	በዋጋው	1%
7.	ውሎች ስምምነቶችና መግለጫዎቻቸው	በቁጥር	ብር 5.00
8.	የመያዣ ሰነድ	በዋጋው	1%
9.	የህብረት ስምምነት ሀ.ሲመዘገብ	በቁጥር	ብር 350 ብር 100
10.	የቅጥር ውል ስምምነት	የአንድ ወር	1%
11.	የኪራይና የተከራይ አከራይ መብት ማስተላለፊ ሰነድ	በዋጋው	0.5%
12.	ማረጋገጫ	በቁርጥ	ብር 5.00
13.	የውክልና ስለጣን	በቁርጥ	ብር 35
14.	የንብረት ባለቤትነት ማስመዝገቢያ እና የሊዝ ክራይ መብት ማስተላለፊያ ሰንድ	በዋጋው	2%

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 15 ዓመት ቁ.10
መቐለ ጉንበት 30/1999 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

15ኛ ዓመት ቁ.10 መቐሌ
ግንቦት 30/1999 ዓ/ም

አዋጅ ቑፅሪ 125/1999 ዓ/ም ኣዋጅ ኤክሳይዝ ታክስ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ኣታዊ መንግስቲ ንምዕባይ ኣብ ዝተመረፁ ኣቑሑት ናይ መምረቲ ወፃኢ ሓደ ክፋል ኮይኑ ዝኽፈል ኤክሳይዝ ታክስ ምውሳን ኣድላይ ኾይኑ ብምርካቡ፣

እዚ ታክስ ኣብ ሓጨ መጨ /መሰረታዊ ዘይኮኑ/ ከምኡውን ብምኽንያት መሰረታዊ ምኻኖም ኣብ ዕዳጋ ተደላይነቶም ኣብ ዘይቕንስ ኣቑሑትን ክውሰን ምግባር ኣግባብ ምኻኑ ስለዝተኣመነሉ፣

እዚ ታክስ ኣብ ልዕሊ ጥዕና ሕብረተሰብ ዝጎድኡን ማሕበራዊ ፀገም ዘስዕቡን ኣቑሑት ምውሳኑ ኣብ መዳይ ምቕናስ አጠቓቕምኦም ተራ ስለ ዝህልዎ፣

ኣብ ኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ-መንግስቲ ዓንቀፅ 97/7/ ከምኡ ድማ ናይ ተወከልቲ ቤት ምኽርን ቤት ምኽሪ ፌዴሬሽንን ብሓባር ዝሃብዎ ውሳነ መሰረት ብምግባር ፣

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ (ሀ) እዚ ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

አዋጅ ቁጥር 125/1999 ዓ/ም የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የኤክሳይዝ ታክስ አዋጅ

የመንግስትን ገቢ ለማሳደግ በተመረጡ እቃዎች ላይ የማምረቻ ወጪ አንድ ክፍል ሆኖ የሚከፈል የኤክሳይዝ ታክስ መጣል አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

ይህ ታክስ የቅንጦት እንዲሁም መሰረታዊ በመሆናቸው ምክንያት የገበያ ፍላጎታቸው በማይቀንሱ ዕቃዎች ላይ መጣል ተገቢ መሆኑ ስለታመነበት፣

ታክሱ የህብረተሰቡን ጤና የሚጎዱ እና ማሕበራዊ ችግር በሚያስከትሉ ዕቃዎች ላይ መጣሉ አጠቃቀማቸውን በመቀነስ ረገድ አስተዋፅኦ ስለሚኖረው፣

በኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ-መንግስት ዓንቀፅ 97/7/ እና የህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት እና የፌዴሬሽን ምክር ቤት በጋራ በስጡት ውሳኔ ላይ መሰረት በማድረግ ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ሕገ-መንግስት አንቀፅ 49 (3) (ሀ) የሚከተለው አዋጅ አውጥቷል።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

1. **ሓፂር ርእሲ**

እዚ ኣወጅ "ኣዋጅ ኤክሳይዝ ታክስ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቁፅሪ 125/1999" ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

2. **ትርጉም**

ኣጠቓቕማ እቲ ቃል ካሊእ ትርጉም ዘውህቦ እንተዘይኾይኑ ኣብዚ ኣዋጅ ውሽጢ ፣

1. "ሰብ" ማለት ናይ ተፈጥሮ ሰብ ወይ ብሕጊ መሰል ሰብነት ዝተውሃቦ ኣካል እዩ፣
2. "ትካል" ማለት ኣብ ናይ ኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ-መንግስቲ ዓንቀፅ 97(7) ኣብ ትሕቲ እዚ ክልል ዝርከቡ ናይ'ዚ ክልል መንግስቲ ናይ ልምዓት ትካላትን ብመሰረት ተወከልቲ ቤት ምኽርን ፌደሬሽን ቤት ምኽርን ሓበራዊ ውሳነ ንክልላት ዝሃብዎም ስልጣን ዝተጠቓለሉ ትካላት እዮም፣
3. "ፅሩይ ኣልኮል" ማለት ፅሬቱ ሰማንያ ዲግሪ ወይ ካብዚ ንላዕሊ ዝኾነ ኣልኮል ማለት እዩ፣
4. "ኣልኮል" ማለት ኤስኤል ኣልኮል' ዩ።
5. "ክልል" ማለት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፣
6. "መንግስቲ" ማለት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፣
7. "ቢሮን ሓላፊ ቢሮን" ማለት ከምቅድም ሰዓቦም ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓትን ከምኡእውን በብከባቢኡ ዘለው መንግስታዊ ግብሪ ኣከብቲ ትካላትን ሓላፊ ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ማለት እዩ።
8. "ናይ ኣቑሑት መኽዘን" ማለት ብመሰረት ፍቓድ እቲ ቢሮ ዝሕሎን ግብሪ ዘይተኸፈሎም ኣቑሑት ዝቕመጥሉ ገዛ ወይ ቦታ እዩ፣
9. "ናይ መፍረዪ ወፃኢ" ማለት ብቀጥታ ንተግባር ምህርቲ ዝውዕሉ ጥረ ኣቑሑት ፣ ዋጋ ጉልበት ፣ ቀጥተኛ ዘይኮኑ ወፃኢ እታዎታትን ወፃኢ ኦቨር ሄድን እንትኾን ንመሳርሒታት መፍረዪ ዝሕሰብ ናይ እርጋን

ክፍል አንድ
ጠቅላላ

1. **አጭር ርእስ**

ይህ አዋጅ "የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የኤክሳይዝ ታክስ አዋጅ ቁጥር 125/1999" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. **ትርጓሜ**

የቃሉ አጠቃቀም ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ ፣

1. "ሰው" ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በህግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፣
2. "ድርጅት" ማለት በኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግስት በአንቀፅ 97 (7) ብክልሉ ስር በመሆን የሚሰሩ የዚህ ክልል መንግስት የልማት ድርጅቶች እና በተወካዮች ምክር ቤት እና ፌዴሬሽን ምክር ቤት የጋራ ውሳኔ ለክልሎች የሰጣቸው ስልጣን የሚጠቃለሉ ድርጅቶች ናቸው፣
3. "ንፁህ አልኮል"ማለት ጥራቱ ሰማንያ ዲግሪ ወይም ከዚህ የበለጠ የሆነ አልኮል ማለት ነው።
4. "አልኮል" ማለት ኤስኤል አልኮል ነው፣
5. "ክልል" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ነው፣
6. "መንግስት" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ነው፣
7. "ቢሮ እና የቢሮ ኃላፊ" ማለት እንደቅደም ተከተላቸው የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ እንደዚሁም በየአከባቢው ያሉ የግብር ሰብሳቢ የመንግስት ተቋሞች እና የፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ ኃላፊ ነው።
8. "የዕቃ መጋዘን" ማለት ቢሮው በሚፈቅደው መሰረት የሚጠበቅና ታክስ ያልተከፈለበት ዕቃ የሚቀመጥበት ቤት ወይም ስፍራ ነው።
9. "የማምረቻ ወጪ" ማለት ለምርት ተግባር በቀጥታ የሚውሉ ጥሬ እቃዎች ፣ የጉልበት ዋጋ ፣ ቀጥተኛ ያልሆኑ ግብአቶች ወጪ እና ኦቨር ሄድ ወጪ ሲሆን ለማምረቻ መሳሪያዎች የሚታሰበውን የእርጅና ቅናሽ አይጨምርም።

ተቐናሲ ኣይሓውስን።

10.“ከፋሊ ታክስ” ማለት ከፋሊ ኤክሳይዝ ታክስ እዩ።

3. **ተፈፃምነት እዚ ኣዋጅ**

እዚ ኣዋጅ ተፈፃሚ ዝኸውን ኣብዚ ክልል ዝምልከቱን ምስዚ ኣዋጅ ተታሓሒኡ ኣብ ዘሎ ሰደቓ ኣብ ልዕሊ ዝተዘርዘሩ ኣቑሑት ዝፍፀም ኾይኑ ምምሕዳራት ወረዳን ከተማን እዚ ክልል ብመሰረት ብሕጊ ብዝተውሃቦም ስልጣን ንተፈፃምነት እዚ ኣዋጅ ይሰርሑ።

ክፍሊ ክልተ

ዓቐን መኽፈሊ ኤክሳይዝ ታክስ ፣ መሰረት መተመኒኡን ኣከፋፍላን

4. **ዓቐን መኽፈሊ ኤክሳይዝ ታክስ**

ምስዚ ኣዋጅ ኣብ ዝተተሓሓዘ ሰደቓ ውሽጢ ዝተዘርዘሩ ኣቕሑት ኣብ ውሽጢ እዚ ክልል እንተፈርዩ ብመሰረት ኣብቲ ሰደቓ ዝተቐመጠ መጠን መኽፈሊ ናይ ኤክሳይዝ ታክስ ይኽፈሎም።

5. **መሰረት ኣተማምና ኤክሳይዝ ታክስ**

እቲ ታክስ ዝትመነሉ ዋጋ ኣብዚ ክልል ውሽጢ ንዝፈርዩ ኣቑሑት ዝህሉ ናይ መፍረዪ ወፃኢ ይኸውን።

6. **ኣከፋፍላ ኤክሳይዝ ታክስ**

1. ኤክሳይዝ ታክስ ኣብ ውሽጢ እዚ ክልል ንዝፈርዩ ኣቑሑት ብመፍረያይ ይኽፈል።
2. ኣቕሑት ኣብ ውሽጢ እዚ ክልል እንተፈርዩ ካብ ዝፈረዩሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ ኤክሳይዝ ታክስ ይኽፈል።

ሀ. እቲ መፍረያይ ነቶም ዝፈረዩ ኣቑሑት እቲ ቢሮ ዝፈቐዶ ናይ ኣቑሑት መኽዘን ውሽጢ ታክሲ ከይተኸፈሎ ንኸቕመጥ ፍቓድ እንተሓቲቱን እቲ ቢሮ ፍቓድ እንተሂብዎን በዚ ኣገባብ ዝተቐመጡ ኣቑሑት ካብ መኽዘን እንትወፁ ሽዑ ንሽዑ ታክስ ይኽፈሉ።

ለ) ምንቅስቓስ ስራሕ መፍረያይ ናይ ኣቑሑት መኽዘን ዘድልዮ ኾይኑ እንትረኽቦ ናይ ኣቑሑት መኽዘን ንኽጣይሽ እቲ ቢሮ ይፈቕደሉ ። እቲ መኽዝን ኣቕሑት ስርሑ ዝመርሐሉ ኩነታት ብመምርሒ ይውሰን። ስለዝኾነ ናይቲ ቢሮ ተወካሊ ኣብቲ ስፍራ ተዘይተረኺቡን

10. “ታክስ ከፋይ” ማለት የኤክሳይዝ ታክስ ከፋይ ነው።

3. **የአዋጅ ተፈፃሚነት**

ይህ አዋጅ ተፈፃሚ የሚሆነው ይህን ክልል የሚመለከቱና ከዚህ አዋጅ ጋር በተያያዘው ሠንጠረዥ በተዘረዘሩ ዕቃዎች ላይ የሚፈጸም ሆኖ የዚህ ክልል ወረዳና የከተማ መስተዳድሮች በህግ በተሰጣቸው ስልጣን መሰረት በማድረግ ይህ አዋጅ ተግባራዊ እንዲሆን ይሰራሉ።

ክፍል ሁለት

የኤክሳይዝ ታክስ ማስከፋያ ልክ ፣ የስሌቱ መሰረትና አከፋፈል

4. **የኤክሳይዝ ታክስ ማስከፊያ ልክ**

ከዚህ አዋጅ ጋር በተያያዘው ሠንጠረዥ በተዘረዘሩ እቃዎች በዚህ ክልል ውስጥ ሲመረቱ በሠንጠረዥ በተመለከተው የማስከፈያ ልክ መሰረት የኤክሳይዝ ታክስ ይከፈልባቸዋል።

5. **የኤክሳይዝ ታክስ ስሌት መሰረት**

ታክሱ የሚሰላበት ዋጋ በክልሉ ውስጥ ለተመረቱት ዕቃዎች ያለው የማምረቻ ወጪ ይሆናል።

6. **የኤክሳይዝ ታክስ አከፋፈል**

1. የኤክሳይዝ ታክስ በዚህ ክልል ውስጥ በሚመረቱ ዕቃዎች ላይ በአምራቹ ይከፈላል።
2. ዕቃዎች በክልሉ ውስጥ ሲመረቱ ከተመረቱበት ቀን ጀምሮ በ30 ቀናት ውስጥ የኤክሳይዝ ታክስ ይከፈላል።

ሀ. አምራቹ የተመረቱትን ዕቃዎች ቢሮው በሚፈቅደው የዕቃ መጋዘን ውስጥ ታክስ ሳይከፍል ለማስቀመጥ ፈቃድ የጠየቀ እንደሆነና ቢሮው ይህንኑ ከፈቀደ በዚህ ሁኔታ በተቀመጡት ዕቃዎች ላይ ዕቃዎቹ ከመጋዘን እንደወጡ ታክሱ ወድያዉኑ ይከፈላል።

ለ. የአምራቹ የስራ እንቅስቃሴ የዕቃ መጋዘን የሚያስፈልገው ሆኖ ሲያገኘው እንዲህ ያለው መጋዘን እንዲያቋቁም ቢሮው ይፈቅድለታል። የዕቃ መጋዘኑ ስራውን የሚመራበትን ሁኔታም በመመሪያ ይወስናል። ስለሆነም የቢሮው ተወካይ በስፍራው ካልተገኘና ካልተቆጣጠረ በስተቀር ምንም ዓይነት

ተዘይተቐፃፂሩን ዝኾነ ኣቕሓ ኣብ መኽዘን ክቕመጥን ካብ መኽዘን ክወፅእን ምግባር ኣይከኣልን።

ሐ) እቲ መፍረያይ ግቡኣት ዝኾኑ መዛግብቲ ሒሳብን ሰነዳትን ከይሓዘ እንተተረኺቡ ወይ ናይቲ ወርሒ መግለፂ ሒሳብ ዘየቕረበ እንተኾይኑ ወይ ብመሰረት ኣብዚ ኣዋጅ ዝተወሰነ ጊዜ ውሽጢ ታክስ ዘይከፈለ እንተኾይኑ ወይ ዘቕረቦ ናይ ሒሳብ መግለፂ ብምርመራ ትኽክል ኾይኑ እንተ ዘይተረኺቡ ታክስ ክሳብ ዝኽፈል እቲ ቢሮ ነቲ መፍረያይ ዝኾነ ዓይነት ኣቕሓ ካብ መፍረዪ ቦታ ወይ ካብ ናይ ኣቑሑት መኽዘን ንኸይወፅእ ክኽልክል ይኽእል።

7. <u>**ኣወሳስና ኤክሳይዝ ታክስ**</u>

1. እቲ ቢሮ መዛግብቲ ሒሳብን ሰነዳትን እቲ መፍረያይ ብዝግባእ ምትሓዞምን እቲ መፍረያይ በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 8 /ለ/ ብዝተመልከተ መሰረት ነቲ ዘቕርቦ ነናይ ወርሒ መግለፂ ሒሳብ ትኽክል እዩ ኢሉ እንትቕበሎ ብመሰረት ኣብቲ መግለፂ ሒሳብ ዝተቐመጠ ዝተኸፈለ ታክስ ተኽክል ኮይኑ ይቑፀር።
2. እቲ ቢሮ ናይቲ ታክስ ኸፋሊ ሓሳብ ድሕሪ ምምርማር እቲ ታክስ ኸፋሊ ክኸፈሎ ዝግባእ ታክስ ኣንኢሱ ዘፍለጠ ም ኳኑ እንተበፂሑሉ ተወሳኺ ናይ ታክስ ውሳነ ይህብ።
3. እቲ ቢሮ ዝሃቦ ናይ ታክስ ውሳነ ብናይ ግብሪ ምልክታ ተዳልዩ ናብ ታክሲ ኸፋሊ ይለኣኽ ። ኣገባብ ኣለኣእኻ ናይ ግብሪ ምልክታ ብመሰረት ኣብ ኣታዊ ግብሪ ኣዋጅ ዝተቐመጡ ድንጋገታት ይፍፀም።
4. እቲ ቢሮ ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ 2 ተወሳኺ ናይ ታክስ ውሳነ እንትሂቡን ናይ ታክስ ውሳነ መፀዋዕታ ዝበፀሖ ሰብ እቲ መፀዋዕታ ካብ ዝበፅሖ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ ንክኽፈል ዝተሓተቶ ተወሳኺ ታክስ እንተዘይከፊሉ ወይ ኣብቲ ውሳነ ቅሬታ እንተልይዎ ብመሰረት ዓንቀፅ 18 ይግበኣኒ እንተዘይኣቕሪቡ ጥፍኣተኛ እዩ።
5. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 6 ታክስ ኸፋሊ ታክሱ ኣፍሊጡ ካብ ዝኸፈለሉ ናይ

እቃ በመጋዘን ውስጥ ለማስቀመጥ ወይም ከመጋዘን እንዲወጣ ለማድረግ አይቻልም።

ሐ) አምራቹ ተገቢ የሆኑትን የሂሳብ መዝገቦችና ሰነዶች ሳይዝ የቀረ እንደሆነ ወይም የየወሩ የሂሳብ መግለጫ ያለቀረበ እንደሆነ ወይም በዚህ አዋጅ በተወሰነው ጊዜ ውስጥ ታክሱ ያልከፈለ እንደሆነ ወይም ያቀረበው የሂሣብ መግለጫ በምርምራ ትክክለኛ ሆኖ ያልተገኘ እንደሆነ ታክሱ እስኪከፈል ድረስ ቢሮው አምራቹ ማንኛውም ዕቃ ከማመረቻ ቦታ ወይም ከዕቃ መጋዘን ውስጥ እንዳይወጣ ለመከልከል ይችላል።

7. <u>**የኤክሳይዝ ታክስ አወሳሰን**</u>

1. ቢሮው የአምራቹ የሂሳብ መዝገቦችና ሰነዶች በሚገባ መያዛቸውንና አምራቹ በዚህ አዋጅ አንቀፅ 8(ለ) በተመለከተው መሰረት የሚያቀርበው የየወሩ የሂሳብ መግለጫ ትክክል መሆኑን ሲቀበል በሂሳብ መግለጫው በተመለከተው መሰረት የተከፈለው ታክስ ትክክልኛ ሆኖ ይቆጠራል።
2. ቢሮው የታክስ ከፋይን ሂሳብ ከመረመረ በኋላ ታክስ ከፋዩ ሊከፍል የሚገባውን ታክስ አሳንሶ ያስታውቀ መሆኑን የደረሰበት እንደሆነ ተጨማሪ የታክስ ውሳኔ ይሰጣል።
3. ቢሮው የሰጠው የታክስ ውሳኔ በማስታወቂያ ተዘጋጅቶ ለታክስ ከፋዩ ይላካል ። ለማስታወቂያ የመላኩ አፈፃፀም በገቢ ግብር አዋጅ በተሰጡ ድንጋጌዎች መሰረት ይፈፀማል።
4. ቢሮው በንኡስ አንቀጽ 2 መሰረት ተጨማሪ የታክስ ውሳኔ የሰጠ እና የታክስ ውሳኔ ማስታወቂያ የደረሰው ሰው ማስታወቂያው በደረሰው በ30 ቀን ውስጥ እንዲከፍል የተጠየቀውን ተጨማሪ ታክስ ያልከፈል ወይም በውሳኔው ላይ ቅሬታ ካለው በአንቀጽ 18 መሰረት ይግባኝ ያላቀረበ እንደሆነ ጥፋተኛ ነው ።
5. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 6 መሰረት ታክስ ከፋዩ ታክሱን አስታውቆ ከከፈለበት የበጀት ዓመት

www.abyssinialaw.com

መወዳእታ በጀት ዓመት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 5 ዓመት እቲ ቢሮ መጠን እቲ ታክስ ወሲኑ ተራፊ ሒሳብ ምንባሩ ተዘይኣፍሊጡ እቲ ዝተኸፈለ ታክስ እኹልን ናይ መወዳእታን ይኸውን። ኮይኑ ግን ታክስ ኸፋሊ ኣታዊኡ እንተዘይኣፍሊጡ ወይ ዝተጭበርበረ መፍለጢ ኣታዊ ዘቕረበ እንተኾይኑ እቲ ቢሮ ብዝኾነ ካሊእ ሕጊ ዝተደንገገ ይርጋእ እንተይኣገደ እቲ ታክስ ኣብ ዝኾነ እዋን ክውስኖ ይኽእል።

መጨረሻ አንስቶ በ5 ዓመት ጊዜ ውስጥ ቢሮው የታክሱን ልክ ወስኖ ቀሪ ሂሳብ መኖሩን ካላስታወቀ የተከፈለው ታክስ በቂና የመጨረሻ ይሆናል። ሆኖም ታክስ ከፋዩ ገቢውን ያላስታወቀ ወይም የተጭበረበረ የገቢ ማስታወቂያ ያቀረበ እንደሆነ ቢሮው በማናቸውም ሌላ ሕግ የተደነገገው ይርጋ ሳያግደው ታክሱን በማናቸውም ጊዜ መወሰን ይችላል።

ክፍሊ ሰለስተ
ኣፈፃፅማ ኣተኣኻኽባ ታክስ

ክፍል ሶስት
የታክስ አሰባሰብ አፈፃፀም

8. **ግቡኣት ታክስ ኸፋሊ**

ኣብዚ ኣዋጅ ኣብ ካልኦት ዓንቀፃት ካብ ዝተጠቐሱ ግቡኣት ብተወሳኺ ዝኾነ ኸፋሊ ታክስ፣

1. ኣግባብ ዘለዎ ስርዓት ኣተሓሕዛ ሒሳብን እቲ ቢሮ ብዝፈቐዶ ዓይነት መዛግብቲ ሒሳብን ደጋፊ ሰነዳትን ይሕዝ።
2. በቲ ቢሮ ኣብ ዝወሃቦ ቅጥዒ እቲ ታክስ ብዝግባእ ንምእካብ ኣድላይ ዝኾነ መረዳእታ ዘርኢ መግለፂ መሊኡ በብ30 መዓልቲ ንቲ ቢሮ የቕርብ።
3. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 9 ንኡስ ዓንቀፅ 3 እቲ ቢሮ ዝሓቶ ይፍፅም።
4. ወኪል እቲ ቢሮ ኣብቲ ስራሕ ቦታ ብምርካብ ንኣተኣኻኽባ ታክስ ንዝገብሮ ቁፅፅር ኣድላይ ዝኾነ ኩሉ ኣማሊኡ የቕርብ።
5. ዓይነት ስርሑን ናይ ስራሕ ቦቱኡን ኣድራሻ ከምኡውን ስርሑ እንተጀምር ወይ እንተቋርፅ እቲ ኹነታት ነቲ ቢሮ ሽዑ ንሽዑ የፍልጥ።
6. ስርሑ እንተቋሪፅ ካብኡ ዝድለ ታክሲ ኩሉ ስርሑ ካብ ዘቋርፀሉ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ ኣጠናቒቑ ይኸፍል።

8. **የታክስ ከፋዩ ግዴታዎች**

በዚህ አዋጅ በሌሎች አንቀፆች ከተጠቀሱት ግዴታዎች በተጨማሪ ማናቸውም ታክስ ከፋይ፣

1. አግባብ ባለው የሂሳብ አያያዝ ስርዓትና ቢሮው በሚፈቅደው ዓይነት የሂሳብ መዛግብትና ደጋፊ ሰነዶች ይይዛል።
2. በቢሮው በሚሰጠው ቅፅ ላይ ታክሱን በሚገባ ለመሰብሰብ አስፈላጊ የሚሆነውን መረጃ የሚያሳይ መግለጫ ሞልቶ በ30 ቀን ለቢሮው ያቀርባል።
3. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 9 ንኡስ አንቀጽ 3 መሰረት ቢሮው የሚጠይቀውን ይፈፅማል ።
4. የቢሮው ወኪል በስራ ቦታ በመገኘት ለታክስ አሰባሰብ ለሚያደርገው ቁጥጥር አስፈላጊ የሆነውን ሁሉ አሟልቶ ያቀርባል።
5. የስራውን ዓይነትና የስራውን አድራሻ እንዲሁም ስራውን ሲጀምር ወይም ሲያቋርጥ ሁኔታውን ለቢሮው ወድያውኑ ያሳውቃል።
6. ስራውን ሲያቋርጥ የሚፈለግበትን ታክስ በሙሉ ስራውን በቋረጠ በ30 ቀናት ውስጥ አጠናቆ ይከፍላል።

9. **ስልጣን እቲ ቢሮ**

ኣብዚ ኣዋጅ ብኻልኦት ዓንቀፃት ካብ ዝተጠቐሱ ብተወሳኺ እቲ ቢሮ ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ።

1. ነዚ ኣዋጅ ኣብ ስራሕ ናይ ምውዓልን ናይ ምፍፃምን ሓላፍነት ናይቲ ቢሮ ይኸውን ፣

9. **የቢሮው ስልጣን**

በዚህ አዋጅ ሌሎች አንቀጾች ከተጠቀሱት በተጨማሪ ቢሮው የሚከተለው ስልጣንና ተግባር ይኖረዋል።

1. ይህን አዋጅ በስራ ላይ የማዋል እና የማስፈፀም ሃላፊነት የቢሮው ይሆናል።

2. ታክስ ዝኸፍሊ ወይ መዛግብትን ሰናዳትን ሒሳብ ወይ መረዳእታ ንምርካብ ዝኽእል ወይ ነዚኦም ናይ ምሕላው ሓላፍነት ዝተውሃቦ ዝኾነ ተቆፃሪ ታክስ ዝኸፍሊ ኣብ ዝጥዕም ናይቲ ቢሮ ናይ ስራሕ ሰዓታትን ኣብቲ ቤት ፅሕፈት ተረኺቡ ንዝቐርበሉ ነቲ ጉዳይ ኣግባብ ዘለዎም ሕቶታት መልሲ ንኽህብን እቶም ዝተብሃሉ ሰነዳት ንኽቕርብን ናይ ምግባር።
3. ሀ) ናይ ምፍራይ ተግባር ወይ ናይ መሸጣ ስራሕ ብዛዕባ ምክያዱ ወይ ንኣከፋፍላ ታክስ ዝጠቅም መረዳእታ ብዛዕባ ምህላው እንትጠራጠር ወይ እዚ ኣዋጅ ወይ ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዝወፁ ደንብታትን መምርሒታትን ብዝግባእ ምኽባሮም ንምርግጋፅ ፣

ለ) ነዚ ኣዋጅን ወይ ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዝወፁ ደንብታትን መምርሒታትን ብምትሕልላፍ ጥፍኣት ዝተፈፀመ ምዃኑ እንትጠራጠር ኣብ ዝኾነ ግዘ ናብቲ ናይ ታክስ ዝኸፍሊ ስራሕ ቦታ ወይ ናይ ኣቑሑት መኽዘን ወይ እቲ ፍርያት ይርከበሉ እዩ ተባሂሉ ናብ ዝግመት ዝኾነ ስፍራ ናይ ምእታውን እቲ ኹነታት ናይ ምፅራይን መረዳእታ ናይ ምእካብን ግቡእ ስጉምቲ ናይ ምውሳድ፣

4. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ክኽፈል ዝግበኦ ታክስ ንኸኽፍሊ ታክሲ ናይ ምፍላጥ ፣
5. ቤት ማዘጋጃ ፣ ትካል ፋይናንስ ወይ ዝኾነ ቤት ፅዮ ፌደራል ወይ ክልል መንግስቲ ሓዊሱ ዝኾነ ሰብ ብዛዕባ እቲ ኸፋሊ ታክስ ዝፈልጦ መረዳእታ ወይ ዝርዝር ምንቅስቓስ ስራሕ ንኽገልፅ ከግብር ይኽእል።

10.ታክስ ንምእካብ ሃፍቲ ብዛዕባ ምሓዝ

1. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 4 ዝተደንገገ ዝተሓለወ ኾይኑ ዝኾነ በዚ ኣዋጅ ታክስ ክኸፈል ዝተወሰኖ ሰብ ብመሰረት ድንጋገ ዓንቀፅ 7 ንኡስ ዓንቀፅ 4 ወይ ብዓንቀፅ 18 ንኡስ ዓንቀፅ 2 ጥፍኣተኛ ኾይኑ እንተተረኺቡ እቲ ቢሮ ናይዚ ታክስ ኸፋሊ ሃፍቲ ብምትሓዝ ካብኡ ዝድለ ታክስን ነቲ ንብረት ንምትሓዝ ዝተገበረ ተወሳኺ ወፃእን መሸፈኒ ንኽውዕል ናይ ምግባር ሕጋዊ ስልጣን

2. ታክስ ከፋዩን ወይም የሂሳብ መዝገቦችን እና ሰነዶችን ወይም መረጃን ለማግኘት የሚችለውን ወይም እነዚህኑ የመጠበቅ ኋላፊነት የተሰጠውን ማንኛውም የታክስ ከፋዩን ተቀጣሪ በአመቺ የቢሮው የስራ ሰዓቶች እና በጽሕፈት ቤቱ ተገኝቶ ለሚቀርቡለት ለጉዳዩ አግባብ ያላቸው ጥያቄዎች መልስ እንዲሰጥና የተባሉትንም ሰነዶች እንዲያቀርብ የማድረግ።
3. ሀ) የምርት ተግባር ወይም የሽያጭ ስራ ስለመካሄዱ ወይም ለታክስ አከፋፈል የሚረዳ ማስረጃ ስለመኖሩ ሲጠራጠር ወይም ይህ አዋጅ ወይም በአዋጅ መሰረት የሚወጡት ደንቦች እና መመሪያዎች በሚገባ መከበራቸውን ለማረጋገጥ፣

ለ) ይህን አዋጅ ወይም በአዋጁ መሰረት የሚወጡትን ደንቦችና መመሪያዎች በመተላለፍ ጥፋት የተፈፀመ መሆኑን ሲጠራጠር በማንኛውም ጊዜ ፣ ወደ ታክስ ከፋዩ የስራ ቦታ ወይም የዕቃ መጋዘን ወይም ምርቱ ይገኝበታል ተብሎ ወደሚገመተው ማናቸውም ስፍራ የመግባትና ሁኔታዎችን የማጣራት መረጃዎችን የመሰብሰብ ተገቢውንም እርምጃ የመውሰድ ፣

4. በዚህ አዋጅ መሰረት ሊከፈል የሚገባውን ታክስ ለታክስ ከፋዩ የማስታወቅ ፣
5. ማዘጋጃ ቤት ፣ የፋይናንስ ተቋም ወይም ማንኛውም የፌደራል ወይም የክልል መንግስት መስሪያ ቤት ጨምሮ ማንኛውም ሰው ስለታክስ ከፋዩ የሚያውቀውን መረጃ ወይም የስራ እንቅስቃሴ ዝርዝር እንዲገልፅ ለማድረግ ይችላል።

10.ታክስ ለመሰብሰብ ሃብት ስለመያዝ

1. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 4 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማናቸውም በዚህ አዋጅ የተጣለው ታክስ የሚፈለግበት ሰው በአንቀጽ 7 ንዑስ አንቀጽ 4 ወይም በአንቀጽ 18 ንኡስ አንቀጽ 2 በተደነገገው መሰረት ጥፋተኛ ሆኖ የተገኘ እንደሆነ ቢሮው የዚህን ታክስ ከፋይ ሃብት በመያዝ የሚፈለግበት ታክስ እና ንብረቱን ለመያዝ የተደረገውን ተጨማሪ ውጪ ለመሸፈን እንዲውል ለማድረግ ሕጋዊ ስልጣን ይኖረዋል።

www.abyssinialaw.com

ይህልዎ።

2. ንኣፈፃፅማ እዚ ክፍሊ "ምትሓዝ" ማለት ብዝኾነ መንገዲ ምትሓዝ ከምኡውን ናይ ኤክሳይዝ ታክስ ዝድለዩ ሰብ ዝኾነ ገንዘብ ወይ ንብረት ኣብ ኢዱ ካብ ዝርከብ ታክስ ምእካብ ይሓውስ።
3. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 6ን9ን ዝተገለፀ ተዘይኮይኑ ምትሓዝ ዝከኣል ናይ ምትሓዝ ትእዛዝ ኣብ ዝተውሃበሉ ዕለት ኣብ ትሕዝትኡ ዝርከብ ንብረትን ኣብ እዋን እቲ ምትሓዝ ፀኒዑ ንዝርከብ ግቡእን ጥራሕ እዩ።
4. እቲ ቢሮ ሃፍቲ ታክስ ኸፋሊ ኣብ ዝሕዘሉ ግዘ ኣባል ፖሊስ ሰራዊት ንክህሉ ክሓትት ይኽእል።
5. እቲ ቢሮ ብመሰረት ልዕል ኢሉ ዝተመልከተ ሃፍቲ ታክስ ኸፋሊ ካብ ዝሓዘሉ ግዘ ጀሚሩ ዝቑፀር ድሕሪ 10 መዓልቲ ብሓራጅ ወይ በቲ ቢሮ ብዝተፈቐደ ብዝኾነ ካሊእ ሜላ ንዝሓዞ ንብረት ክሸጥ ይኽእል። ኮይኑ ግን እቲ ንብረት ዝበላሾ እንተኾይኑ ባህሪ ናይቲ ንብረት ኣብ ግምት ብምእታው ኣድላይ ኣብ ዝኾነ ጊዜ ክሸጦ ይኽእል።
6. ዝኾነ ዝተትሓዘ ንብረት ንምትሓዙ ምኽንያት ዝኾነ ዕዳ ታክስ ንምሽፋን እኹል ኾይኑ እንተ ዘይረኺቡ እቲ ቢሮ ካብ ኸፋሊ ታክስ ዝድለ ዕዳ ታክስን ምስኡ ዝተተሓሓዙ ዝተፈላለዩ ወፃኢታትን ተኸፊሎም ክሳብ ዝውድኡ ካሊእ ሃፍቲ ዕዳ እቲ ታክስ ዝድለዮ ሰብ ክሕዝ ይኽእል።
7. ልዕል ክብል ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ብመሰረት ዝተደንገገ ብምኽንያት ዘይተኸፈለ ዕዳ ታክስ ንብረት ምትሓዝ ዝከኣል እቲ ቢሮ ንኸፋሊ ታክሲ ኣቐዲሙ ሃፍቲ ናይ ምሓዝ ሓሳብ ከም ዘለዎ ብፅሑፍ ምስ ኣፍለጦ ይኸውን። በዚ ዓይነት ዝወሃብ ምልክታ እቲ ሃፍቲ ቕድሚ ምትሓዙ ቅድሚ 30 መዓልቲ ኣቐዲሙ ንኸፋሊ ታክስ ክበፅሖ ይግባእ።
8. እቲ ቢሮ ንኣተኣኻኽባ እቲ ታክስ ዘተዓናቕፍ ኩነታት ምህላው እንድሕር ተረዲኡ ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተመልከተ ናይ 30

2. ለዚህ ክፍል አፈፃፀም "መያዝ " ማለት በማናቸውም መንገድ መያዝን እንዲሁም የኤክሳይዝ ታክስ የሚፈለግበት ሰው የሆነ ገንዘብ ወይም ንብረት በእጁ ከሚገኝ ሰው ታክስ መሰብሰብን ይጨምራል።
3. በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ 6 እና 9 በተነገረው መሰረት ካልሆነ በስተቀር መያዝ የሚቻለው የመያዙ ትእዛዝ በተሰጠበት ጊዜ በይዞታ ስር የሚገኝ ንብረትና የመያዙ ተግባር በሚከናወንበት ጊዜ ፀንቶ ያለ ግዴታን በተመለከተ ብቻ ነው።
4. ቢሮው የታክስ ከፋዩን ሃብት በሚይዝበት ጊዜ የፖሊስ ሰራዊት አባል እንዲገኝ ሊጠይቅ ይችላል።
5. ቢሮው ከዚህ በላይ በተመለከተው መሰረት ሃብቱን ከያዘበት ቀን አንስቶ ከሚቆጠር ከ10 ቀናት ጊዜ በኋላ በሃራጅ ወይም በቢሮው በተፈቀደ በማናቸውም ሌላ ዘዴ የያዘውን ንብረት መሸጥ ይችላል። ሆኖም ንብረቱ የሚበላሽ ከሆነ የንብረቱን ባህርይ ከግምት ውስጥ በማስገባት ተገቢ መስሎ በሚታየው ጊዜ ሊሸጠው ይችላል።
6. ማናቸውም የተያዘ ንብረት ለመያዙ ምክንያት የሆነውን የታክስ ዕዳ ለመሸፈን በቂ ሳይሆን የቀረ እንደሆነ ቢሮው ከታክስ ከፋዩ ላይ የሚፈለገው የታክስ ዕዳና ከዚህ ጋር የተያያዙ ልዩ ልዩ ወጪዎች ተከፍለው እስከሚጠናቀቁ ድረስ የታክስ ዕዳው የሚፈለግበትን ሰው ሌሎች ሃብቶች መያዝ ይችላል።
7. ከዚህ በላይ በንዑስ አንቀጽ 1 በተደነገገው መሰረት ባልተከፈለ የታክስ ዕዳ ምክንያት ንብረት መያዝ የሚቻለው ቢሮው ሃብቱን የመያዝ ሃሳብ እንዳለው አስቀድሞ ለታክስ ከፋዩ በፅሑፍ ካስተወቀው በኋላ ይሆናል ። በዚህ ዓይነት የሚሰጠው ማስታወቂያ ሃብቱ ከመያዙ ከ30 ቀን በፊት ለታክስ ከፋዩ ሊደርሰው ይገባል።
8. ቢሮው የታክሱን አሰባሰብ የሚያደናቅፍ ሁኔታ መኖሩን የተረዳ እንደሆነ በንኡስ አንቀጽ 1 የተመለከተው የ30 ቀን የጊዜ ገደብ እና በንዑስ

www.abyssinialaw.com

መዓልቲ ጊዜ ገደብን ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 7 ዝተመልከተ ጊዜ ገደብን ከይሓለፈ እቲ ታክስ ሽው ንሽው ንክኽፈል ንምግባር ሕቶ እንተቐሪቡን ኸፋሊ ታክስ ንክኸፍል ፍቓደኛ እንተዘይኮይኑ ንብረት ብምትሓዝ ኣፈፃፅማ ምእካብ ታክስ ሕጋዊ ይኸውን።

9. ዝኾነ ንብረት እንትትተሓዝ ወይ ንክተሓዝ እንትሕሰብ ብዛዕባ እዚ ንብረት መረዳእታ ዝኾነ ወይ መግለፂ ዝሓዘ ሰነድ ወይ መዝገብ ኣብ ኢዱ ዝርከብ ወይ ኣብ ትሕቲ ቁፅፅሩ ዝርከቡ ዝኾነ ሰብ በቲ ቢሮ ሕቶ እንትቐርበሉ እቲ ሰነድ ወይ መዝገብ ንመረዳእታ ከቕርብ ኣለዎ።

10.ብትእዛዝ ቤት ፍርዲ ዝተኸበረ ወይ ኣብ ኣፈፃፅማ ዘሎ ወይ ብውሕስና ዝተትሓዘ እንተዘይኮይኑ ዝኾነ ብምኽንያት ታክስ ዝተትሓዘ ንብረት ኣብ ኢዱ ዝርከብ ወይ ንከፋሊ እቲ ታክስ ዝኾነ ግቡእ ዘለዎ ሰብ እቲ ቢሮ እንትሓቶ ዝሓዞ ሃፍቲ ናይ ምርካብ ወይ ዘለዎ ግቡእ ናይ ምፍፃም ሓላፍነት ኣለዎ።

11.ዝኾነ ሰብ እቲ ቢሮ እንትሓቶ ሓደ ዝተትሓዘ ንብረት ንምርካብ ፈቓደኛ ከይኮነ እንተተረፉ ብመጠን እቲ ዝተትሓዘ ንብረት ብውልቀ ተሓታቲ ይኸውን። ኾይኑ ግና ተሓታቲነቱ ካብቲ ንብረት ንምትሓዝ ምኽንያት ዝኾነ መጠን ዕዳ ታክስ (ኣብቲ ዕዳ ታክስ ዝሕሰብ ወፃእን ወለድን ሓዊሱ) ክሓልፍ ኣይኽእልን።

12. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 11 ካብ ዝተገለፀ ናይ ውልቀ ታሓታትነት ብተወሳኺ እቲ ንብረት ዝሓዘ ሰብ ንዝሓዞ ንብረት ንምርካብ ፈቓደኛ ዘይኮነ ብዘይ ብቑዕ ምኽንያት እንተኾይኑ ኣብ ልዕሊ እቲ ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ 11 ክኸፍሎ ዝግደድ ገንዘብ 50% ብተወሳኺ ክኸፈል ይግበር።

13.ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ኣብ ትሕዝቶኡ ንዘሎ ንብረት ዘረከበ ወይ ብኸፋሊ ታክስ ዝድለ ገንዘብ ብመሰረት በቲ ቢሮ ዝተሓተቶ ናብቲ ቢሮ ኣታዊ ዝገበረ ዝኾነ ሰብ ምስ ዘረከቦ ንብረት ወይ ኣታዊ ምስ ዝገበሮ ገንዘብ ብዝተተሓሓዘ ግቡእ ታክስ ዘይፈፀመ ኸፋሊ ታክስ ወይ ዝኾነ ካሊእ ሰብ ካብ ዝሕተቶ ዕዳ

አንቀጽ 7 የተመለከተው የጊዜ ገደብ ሳይጠብቅ ታክሱ ወዲያውኑ እንዲከፈል ለማድረግ ጥያቄ ከቀረበና ታክስ ከፋዩ ለመክፈል ፍቃደኛ ካልሆነ ንብረቱን በመያዝ ታክስ የመሰብሰብ አፈፃፀም ህጋዊ ይሆናል ።

9. ማናቸውን ንብረት የተያዘ ወይም እንዲያዝ የታሰበ ከሆነ ስለዚሁ ንብረት ማስረጃ የሚሆን ወይም መግለጫ የያዘ ሰነድ ወይም መዝገብ በእጁ የሚገኝ ወይም በቁጥጥሩ ስር ያለ ማናቸውም ሰው በቢሮው ጥያቄ ሲቀርብለት ሰነዱን ወይም መዝገቡን ለማስረጃነት ማቅረብ አለበት ።

10.በፍርድ ቤት ትእዛዝ የተከበረ ወይም በአፈፃፀም ላይ ያለ ወይም በዋስትና የተያዘ ካልሆነ በስተቀር ማናቸውም በታክስ ምክንያት የተያዘ ንብረት በእጁ የሚገኝ ወይም ለታክስ ከፋዩ ማናቸውም ግዴታ ያለበት ሰው ቢሮው ሲጠይቀው የያዘውን ሃብት የማስረከብ ወይም ያለበትን ግዴታ የመፈፀም ኋላፊነት አለበት።

11.ማናቸውም ሰው ቢሮው ሲጠይቀው አንድን የተያዘ ንብረት ለማስረከብ ፈቃደኛ ሳይሆን የቀረ እንደሆነ በተያዘው ንብረት መጠን በግል ተጠያቂ ይሆናል። ሆኖም ተጠያቂነቱ ለንብረቱ መያዝ ምክንያት ከሆነው የታክስ ዕዳ መጠን (በታክሱ ዕዳ ላይ የሚታሰበውን ወጪ እና ወለድ ጨምሮ) ሊያልፍ አይችልም።

12. በንዑስ አንቀጽ 11 ከተመለከተው የግል ተጠያቂነት በተጨማሪ ንብረቱን የያዘው ሰው ንብረቱን ለማስረከብ ፈቃደኛ ያልሆነው ያለ በቂ ምክንያት ከሆነ በንኡስ አንቀጽ 11 መሰረት የሚፈለገውን የገንዘብ መጠን 50% በተጨማሪ እንዲከፍል ይደረጋል።

13.በዚህ አንቀጽ መሰረት በይዞታው ስር ያለውን ንብረት ያስረከበ ወይም በታክስ ከፋዩ የሚፈለግበትን ገንዘብ በቢሮው በተጠየቀው መሰረት ገቢ ያደረገ ማናቸውም ሰው ካስረከበው ንብረት ወይም ገቢ ካደረገው ገንዘብ ጋር በተያያዘ የታክስ ግዴታውን ባልተወጣው ታክስ ከፋይ ወይም ማናቸውም ሌላ ሰው ከሚፈለግበት

ወይ ካብ ዝህልዎ ግቡእ ነፃ ይኸውን።

11.**ኣብ ልዕሊ ሃፍቲ ዝቐርብ መሰል ሕቶ ቀዳምነት**

1. ውሕስና ናይ ዝተውሃቦም ናይ ካልኦት መለቃሕቲ መሰል ቀዳምነት ሕልው ኾይኑ ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ታክስ ተከፋሊ ካብ ዝኾነሉ ዕለት ጀሚሩ ተኸፊሉ ክሳብ ዝውዳእ ታክስ ናይ ምኽፋል ግቡእ ናይ ዘለዎ ሰብ ሃፍቲ እቲ ቢሮ መሰል ቀዳምነት መሰል ይህልዎ።
2. ዝኾነ ሰብ ታክስ ናይ ምኽፋል ግቡእ ብዘይ ምፍፃሙ ጥፋኣተኛ ኾይኑ እንተተረኺቡ እቲ ቢሮ ብምኽንያት እቲ ጥፍኣት ናይ ዘይተኸፈለ ታክስን እቲ ታክስ ንምኽፋል ዝግበር ምንቅስቓስ ዘኸትሎ ታክስን ወፃእን ንምኽፋል ክኸኣል ዕዳ ታክሲ ዝድለዮ ሰብ ሃፍቲ ብውሕስና ተታሒዙ ክፀንሕ ነቲ ንብረት ንዝመዝገበ ኣካል ናይ ፅሑፍ ትእዛዝ ዝህብ ምኻኑ ዝገልፅ መጠንቀቕታ ነቲ ዝተመዝገበ ሰብ ይህቦ።
3. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተገለፀ መጠንቀቕታ ዝበፀሖ ከፋሊ ታክስ መጠንቀቕታ ካብ ዝበፀሖ ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ እቲ ታክስ ተዘይከፊሉ እቲ ቢሮ ነቲ ንብረት ንዝመዝገበ በዓል መዚ ናይቲ ዝተመዝገበ ሰብ ሃፍቲ ብመጠን እቲ ዘይተኸፈለ ዕዳ ብውሕስና ተታሒዙ ክፀንሕ ትእዛዝ ይህብ ።
4. ብመሰረት ንኡስ ኣንቀፅ 3 እቲ ቢሮ ታክስ ናይ ዝድለዮ ሰብ ሃፍቲ ብውሕስና ተታሒዙ ክፀንሕ ትእዛዝ እንተሂቡ እቲ መዝጋቢ በዓል መዚ ዝኾነ ክፍሊት ከይሓዘ እቲ ንብረት ብውሕስና ክተሓዝ ዝበፅሖ ትእዛዝ ከም ማንም ኣብቲ ሃብቲ ዘሎ ሰነድ መትሓዚ ይምዝገብ።

   ቅድም ኢሉ ዝተውሃበ መሰል መትሓዚ ሕልው ኾይኑ እቲ ናይ ውሕስና ምዝገባ ነቲ ዝድለ ታክስ ንምኽፋል ብዝኾነ መልክዑ ብሕጊ ከም ዝተውሃበ መትሓዚ ወይ ከም ዝኾነ ካሊእ ሓደ ዕዳ ወይ ክፍሊት ኾይኑ ይቑፀር።

ዕዳ ወይም ካለበት ግዴታ ነፃ ይሆናል።

11.**በሃብት ላይ የሚቀርብ የቀደምትነት መብት ጥያቄ**

1. ዋስትና የተሰጣቸው የሌሎች አበዳሪዎች የቅድሚያ መብት እንደተጠበቀ ሆኖ በዚህ አዋጅ መሠረት ታክስ ተከፋይ ከሚሆንበት ቀን አንስቶ ተከፍሎ እስከ ኣለቀበት ጊዜ ድረስ ታክስ የመክፈል ግዴታ ባለበት ሰው ሃብት ላይ ቢሮው የቀደምነትነት መብት ይኖረዋል።
2. ማናቸውም ሰው ታክስ የመክፈል ግዴታውን ባለመወጣት ጥፋተኛ ሆኖ የተገኘ እንደሆነ ቢሮው በጥፋት ምክንያት ያልተከፈለውን ታክስ እና ታክሱን ለማስከፈል የሚደረገው እንቅስቃሴ የሚያስከትለውን ታክስ እና ወጪ ማስከፈል እንዲቻል የታክስ እዳ የሚፈለግበት ሰው ሀብት በዋስትና ተይዞ እንዲቆይ ንብረቱን ለመዘገበው አካል የፅሑፍ ትዕዛዝ የሚሰጥ መሆኑን የሚገልፅ ማስጠንቀቂያ ለተመዘገበው ሰው ይሰጣል።
3. በንዑስ አንቀጽ 2 የተገለፀው ማስጠንቀቅያ የደረሰው ታክስ ከፋይ ማስጠንቀቅያው በደረሰው በ30 ቀን ውስጥ ቀን ውስጥ ታክሱን ያልከፈለ እንደሆነ ቢሮው ለንብረት መዝጋቢው ባለስልጣን የተመዘገበው ሰው ሀብት ባልተከፈለው የታክስ ዕዳ መጠን በዋስትና ተይዞ እንዲቆይ ትእዛዝ ይሰጣል።
4. በንዑስ አንቀጽ 3 መሠረት ቢሮው ታክስ የሚፈለግበት ሰው ሀብት በዋስትና ተይዞ እንዲቆይ ትዕዛዝ የሰጠ እንደሆነ መዝጋቢው ባለስልጣን ማናቸውንም ክፍያ ሳይጠይቅ ንብረቱ በዋስትና እንዲያዝ የደረሰው ትዕዛዝ እንደማናቸው በሀብቱ ላይ እንዳለ የሚያገዥ ሰነድ ይመዘገባል ፣ ቀደም ሲል የተሰጠ የመያዣ መብት እንደተጠበቀ ሆኖ የዋስትናው ምዝገባ የሚፈለገውን ታክስ ለማስከፈል በማናቸውም መልኩ በሕግ ለማስከፈል በማናቸውም ለልኩ በሕግ እንደተሰጠ መያዣ ወይም እንደማናቸውም ሌላ ዕዳ ወይም ክፍያ ሆኖ ይቆጠራል።

12.<u>ታክስ ኽፋሊ ብዛዕባ ዝህልዎ ሓለዋ</u>

ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ክፍሊ 3 ዝተትሓዘ ዝኾነ ንብረት ዝተሓዝ ፣ ዝሕለውን ዝምዝገብን በቲ ቢሮ ጥራሕ ይኸውን። ዝኾነ ካሊእ ኣካል መንግስቲ ብመሰረት እዚ ክፍሊ እዚ ዝተትሓዘ ንብረት ዝኾነ ካሊእ ምኽንያት መሰረት ብምግባር ንክወሃቦ ወይ ንክመሓለፈሉ ክሓትት ኣይኽእልን። እቲ ዝተትሓዘ ንብረት እንተደኣ ተሸይጡ ካብቲ ሽይጣት ዝተረኸበ ገንዘብ ካብቲ ታክሲ ኽፋሊ ዝድለዩ ዕዳ ንላዕሊ ዝኾነ ገንዘብ ነቲ ዋና ንብረት ሽዑ ንሽዑ ይምለሰሉ።

13.<u>ግቡእ ተረካቢ</u>

1. ኣብዚ ዓንቀፅ እዚ "ተረካቢ" ማለት ኣብ ውሽጢ ኢትዮጵያ ዝርከብ ናይ ታክስ ኽፋሊ ሃፍቲ ብዝምልከት

ሀ) ንብረት ኩባንያ መፃረይ ኾይኑ ዝተሰየመ

ለ) ካብ ቤት ፍርዲ ወፃእ ወይ ድማ ብቤት ፍርዲ ዝተሾመ ተረካቢ

ሐ) በዓል ሓደራ ኣብ ውሽጢ ኪሳራ ናይ ዝርከብ ትካል

መ)መትሐጃ ኣብ ትሕዝትኡ ዝርከብ

ረ)ንብረት ዝሞተ ሰብ ዘመሓድር ወይ

ሰ) ንግዲ ስራሕ ብሕጊ ክእለት ናይ ዘይብሉ ሰብ ዘካይድ ዝኾነ ሰብ እዩ።

2. ኣብ ወሽጢ ኢትዮጵያ ንዘሎ ንብረት ተረካቢ ኾይኑ ዝተሸመ ወይ እቲ ንብረት ኣብ ትሕዝትኡ ዝተገበረ ተረካቢ ካብ ዝተሸምሉ ወይ እቲ ንብረት ኣብ ትሕዝትኡ ክኾን ካብ ዝተገበረሉ ካብ ክልቲኡ ካብ ዝቐደመ መዓልቲ ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 14 መዓልቲ ዝተሾመ ወይ ንብረት ኣብ ትሕቲኡ ዝተገበረ ምዃኑን ነቲ ቢሮ ክፍልጥ ኣለዎ።

3. እቲ ቢሮ እቲ ንብረት ኣብ ትሕቲ ትሕዝቶ ተረካቢ ዘሎ ሰብ ካብኡ ዝድለ ዕዳ ታክስ ንምሽፋን ዘድልዮ መጠን ገንዘብ ንተረካቢ ብፅሑፍ የፍልጥ።

4. እቲ ተረካቢ፦

ሀ)ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ 3 በቲ ቢሮ ዝተገለፀሉ መጠን ገንዘብ ወይ ድሕሪ እቲ መፍለጢ ብስምምዕነት ዝተበፀሐሉ ካሊእ መጠን ገንዘብ

12.<u>ታክስ ከፋዩ ስላለው ጥበቃ</u>

በዚህ አዋጅ ክፍል 3 መሠረት የተያዘ ማናቸውም ንብረት የሚያዘው ፣ የሚጠብቀው ፣ እና የሚመዘገበው በቢሮው ብቻ ይሆናል ። ማናቸውም ሌላ የመንግስት አካል በዚህ ክፍል መሠረት የተያዘውን ንብረት ማናቸውንም ሌላ ምክንያት መሠረት በማድረግ እንዲሰጠው ወይም እንዲተላለፍለት መጠየቅ አይችልም ። የተያዘ ንብረት የተሸጠ እንደሆነ ከሽያጩ ከተገኘው ገንዘብ ውስጥ ታክስ ከፋዩ ከሚፈለግበት ዕዳ በላይ የሆነው ገንዘብ ለንብረቱ ባለቤት ወድያውኑ ይመለሳል።

13.<u>የተረካቢ ግዴታ</u>

1. በዚህ አንቀጽ ውስጥ "ተረካቢ" ማለት በኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኝን የታክስ ከፋዩን ሃብት በተመለከተ

ሀ) የኩባንያ ንብረት አጣሪ ሆኖ የተሰየመ

ለ) ከፍርድ ቤት ውጪ ወይም በፍርድ ቤት የተሾመ ተረካቢ

ሐ) በኪሳራ ውስጥ የሚገኝ ድርጅት ባለአደራ

መ) መያዣ በይዞታው ስር የሚገኝ

ሠ) የሞተን ሰው ንብረት የሚያስተዳድር ወይም

ረ) በሕግ ችሎት የሌለውን ሰው የንግድ ስራ የሚያካሂድ ማናቸውም ሰው ነው።

2. በኢትዮጵያ ውስጥ ያለ ንብረት ተረካቢ ሆኖ የተሾመ ወይም ንብረት በይዞታው ሥር የተደረገ ተረካቢ ከተሾመበት ወይም ንብረቱ በይዞታው ስር ከተደረገበት ከሁለቱ ከቀደመው ቀን ጀምሮ በ14 ቀን ጊዜ ውስጥ የተሾመ ወይም ንብረት በይዞታው ስር ያለ መሆኑን ለቢሮው ማስታወቅ አለበት።

3. ቢሮው ንብረቱ በተረካቢው ይዞታ ሥር ያለ ሰው የሚፈለግበትን የታክስ ዕዳ ለመሸፈን የሚያስፈልገውን የገንዘብ መጠን ለተረካቢው በጽሑፍ ያስታውቃል።

4. ተረካቢው፦

ሀ) በንኡስ አንቀጽ 3 መሠረት በቢሮው የተገለፀውን የገንዘብ መጠን ወይም ከማስታወቂያ በኋላ በስምምነት የተደረሰበትን ሌላ የገንዘብ

ካብ ሽይጣት እቲ ንብረት ቀኒሱ ንበይኑ የ'ቕምጥ

ለ)ብመጠን እቲ ተቐኒሱ ንበይኑ ዝተቐመጠ ገንዘብ ልክዕ በዓል ዋና ናይቲ ዝተረከበ ንብረት ናይ ዝኾነ ሰብ ንዝድለዮ ዕዳ ታክሲ ተሓታቲ ይኾውን።

ሐ) በዚ ዓንቀፅ ዝተመልከተ እንተሃለወ'ውን ካብ ታክስ ቀዳምነት ንዘለዎ ዝኾነ ዕዳ ክኸፍል ይኽእል እዩ።

5. እቲ ተረካቢ ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ንዝተጠቐሰ ታክስ ብዝምልከት ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ 4 ተቐኒሱ ንበይኑ ንክቕመጥ ዝተገበረ መጠን ገንዘብ በዚ ዓንቀፅ ንዝተጠ'ቕስ ታክስ እንተዘይዊዒሉ ተቐኒሱ ንበይኑ ብዝተቐመጠ መጠን ገንዘብ ልክዕ ብውልቀ ተሓታቲ ይኾውን።

14.<u>ለውጥታት ብዛዕባ ምፍላጥ</u>

ዝኾነ ታክስ ኸፋሊ ፦

1. ሽሙ ፣ ኣድራሻኡ ፣ ናይ ንግዲ ስራሕ ቦትኡ ፣ ኣወዳድብኡ ወይ ታክስ ዝኸፈለሉ ቀንዲ ምንቅስቓስ ንግዲ ስራሕ ወይ ዝፍፅሞም ዓይነት ተግባራት ፣
2. ታክስ ዝኸፈለሉ ምንቅስቓስ ስራሕ ንግዲ ዝስርሓሉ ኣድራሻ ወይም ሽም እንተቐይሩ ለዊጡ ነቲ ቢሮ ኣብ ውሽጢ 5 መዓልቲ ክፍልጥ ኣለዎ።

<u>ክፍሊ ኣርባዕተ</u>

<u>ይግበኣኒ ዝቐርበሉ ስርዓት</u>

15.<u>ኮሚቴ መፃረዪ ጥርዓን</u>

ኣባላት ኮሚቴ መፃረዪ ጥርዓን ብሓላፊ እቲ ቢሮ ወይ ንሱ ብዝወከሎ ኣካል ይስየሙ።

16.<u>ኮሚቴ መፃረዪ ጥርዓን ብዛዕባ ዝህልዎ ስልጣንን ተግባርን</u>

1. እቲ ኮሚቴ ተፀዋዕነቱ ነቲ ቢሮ ኾይኑ፣

ሀ) ብኸፈልቲ ግብሪ መ'ቕፃዕቲ ንክለዓል ፣ ወለድ ንክተርፍ ፣ ወይ ድማ ናይ ታክስ ግቡእ ንክመሓየሽ ዝቐርቡ ጥርዓናት ንምምርማርን ውሳነ ንምሃብን፣

ለ) ምስ ዝቐርቡ ጥርዓናት ርክብ ዘለዎም ዝኾኑ

መጠን ከንብረቱ ሽያጭ ላይ ቀንሶ ለብቻው ያስቀምጣል

ለ)ተቀንሶ ለብቻው በተቀመጠው የገንዘብ መጠን ልክ የተረከበውን ንብረት ባለቤት ከሆነው ሰው ለሚፈለገው የታክስ ዕዳ ተጠያቂ ይሆናል።

ሐ) በዚህ አንቀጽ የተመለከተው ቢኖርም ከታክስ ቀደምትነት ያለውን ማናቸውንም ዕዳ ሊከፍል ይችላል።

5. ተረካቢው በንዑስ አንቀጽ 3 የተጠቀሰውን ታክስ በተመለከተ በንዑስ አንቀጽ 4 መሠረት ተቀንሶ ለብቻው እንዲቀመጥ የተደረገውን የገንዘብ መጠን በዚህ አንቀፅ ለተጠቀሰው ታክስ ካልዋለ ተቀንሶ ለብቻ በተቀመጠው ገንዘብ ልክ በግል ተጠያቂ ይሆናል።

14. <u>ለውጦችን ስለማስታወቅ</u>

ማናቸውም ታክስ ከፋይ፦

1. ስሙ፣ አድራሻው ፣ የንግድ ስራው ቦታ ፣ አደረጃጀቱ ወይም ታክስ የሚከፍልበትን ዋነኛው የንግድ ስራ እንቅስቃሴ ወይም የሚያከናውናቸው ተግባራት ዓይነት፣
2. ታክስ የሚከፍልበት የንግድ ስራ እንቅስቃሴ የሚከናወንበት አድራሻ ወይም ስም የቀየረ እንደሆነ ይህንኑ ለቢሮው በ5 ቀናት ጊዜ ውስጥ ማስታወቅ አለበት ።

<u>ክፍል አራት</u>

<u>ይግባኝ የሚቀርብበት ስርዓት</u>

15. <u>የአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ</u>

የአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ አባላት በቢሮው ኋላፊ ወይም እሱ ውክልና በሰጠው አካል ይሰየማሉ።

16.<u>የአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ ስለሚኖረው ስልጣና ተግባር</u>

1. ኮሚቴው ተጠሪነቱ ለቢሮው ሆኖ ፣

ሀ) በታክስ ከፋዮች መቀጫ እንዲነሳ ፣ ወለድ ቀሪ እንዲደረግ ወይም የታክስ ግዴታ እንዲሻሻል የሚቀርቡ ማመልከቻዎችን ለመመርመርና ውሣኔ ለመስጠት ፣

ለ) ከቀረቡት አቤቱታዎች ጋር ግኑኝነት ያላቸውን

ናይ ፅሑፍ መረዳእታታት ወይ ድማ መሰኻኽር ምእካብ ፣

ሐ) ብዛዕባ ኣብ ምርመራ ዝርከብ ጉዳይ ቀሪቡ ንዝሕተቶ ሕቶ መልሲ ንክምልስ ምስ ታክሲ ኣወሳስና ብቀጥታ ወይ ድማ ብተዘዋዋሪ ርክብ ዘለዎ ዝኾነ ሰብ ናይ ምፅዋዕ፣

መ) እቲ ቢሮ ዝሃቦ ናይ ታክስ ውሳነ ትኽክለኛ ፣ ዝተማለአን ድንጋገታት እዚ ኣዋጅ ተኸቲሉ ዝተወሰነ ምኳኑ ናይ ምርግጋፅ ስልጣን ይህልዎ።

2. ናይ ጥርዓን መፃረዪ ኮሚቴ ካብ ታክስ ኸፈልቲ ዝቐርብ ጥርዓን ክቕበል ዝኽእል ታክስ ኸፋሊ ናይ ታክስ መፀዋዕታ ካብ ዝበፅሖ ኣብ ውሽጢ 10 መዓልቲ ጥርዓኑ እንተቕሪቡ እዩ።

3. ናይቲ ቢሮ ሓላፊ ወይ ድማ ንሱ ዝወከሎ ናይቲ ኮሚቴ ውሳነ ሓሳብ ከፅድቕ ወይ በቲ ውሳነ ሓሳብ እንተደኣ ዘይተሰማሚዑ ምኽንያቱ ገሊፁ እቲ ጉዳይ ዳግም ንክርአ ናብቲ ኮሚቴ ክምልስ ይኽእል።

17.<u>ብዛዕባ ቕፅዓት ምልዓል</u>

ናይ ጥርዓን መፃረይ ኮሚቴ ከም ኣግባቡ እቲ ቢሮ ብመሰረት ዘውፅኦ መምርሒ ኣብ ልዕሊ ኸፈልቲ ታክሲ ዝተወሰነ ምምሕዳራዊ ቅፅዓት ብሙሉእ ወይ ብኸፋል ንክለዓል ክገብር ይኽእል።

18. <u>ይግበኣኒ</u>

1. በቲ ቢሮ ዝተመሓላለፈ ውሳነ ተወሳኺ ታክስ ዝቃወም ዝኾነ ታክስ ኸፋሊ መፀዋዕታ ውሳነ ታክስ ካብ ዝበፅሖ ወይ ድማ ብኮሚቴ መፃረይ ጥርዓን ውሳነ ካብ ዝተውሃቦ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ በቲ ቢሮ ንዝተወሰነ ተወሳኺ ታክሲ 50% (ሓምሳ ሚኢታዊ) ኣብቲ ቢሮ ብምትሓዝ ንግብሪ ይግበኣኒ ሰማዒ ጉባኤ ይግበኣኒ ናይ ምቕራብ መሰል ኣለዎ።

2. ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ 1 ጥርዓን ይግባኣኒ ቀሪቡ ናይ ይግበኣኒ ሰማዒ ጉባኤ እቲ ታክሲ ኸፋሊ ብተወሳኺ ንዝተወሰኖ ታክስ ብሙሉእ ወይ ብኸፋል ናይ ምኽፋል ግቡእ ከም ዘለዎ ውሳነ ካብ ዝሃበሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ ታክስ ከፋሊ ዝደልዮ ተወሳኺ ታክስ ተዘይከፊሉ ጥፋኣተኛ እዩ፣

ማናቸውንም የጽሑፍ ማስረጃዎች ወይም መረጃዎች መሰብሰብ፣

ሐ) በምርመራ ላይ የሚገኘውን ጉዳይ በሚመለከት ረገድ ቀርቦ የሚጠየቀውን ጥያቄ እንዲመልስ ከታክሱ አወሳሰን ጋር በቀጥታ ወይም ቀጥታ ባልሆነ ግንኙነት ያለውን ማንኛውንም ሰው የመጥራት ፣

መ) ቢሮው የሰጠው የታክስ ውሣኔ ትክክለኛ ፣የተሟላ እና ይህንን አዋጅ ጠብቆ የተወሰነ መሆኑን የማረጋገጥ ስልጣ ን ይኖረዋል።

2. የአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ ከታክስ ከፋዮች የሚቀርበውን አቤቱታ ሊያይ የሚችለው ታክስ ከፋይ የታክስ ውሳኔ ማስታወቂያ በደረሰው በ10 ቀናት ውስጥ አቤቱታውን ካቀረበ ነው።

3. የቢሮው ኃላፊ ወይም የኃላፊው ተወካይ የኮሚቴውን የውሳኔ ሀሳብ ሊያፀድቅ ወይም በውሳኔ ሀሳቡ ካልተስማማ ምክንያቱን በመግለፅ ጉዳዩ እንደገና እንዲታይ ለኮሚቴው ሊመልሰው ይችላል።

17.<u>መቀጫን ስለማንሳት</u>

የአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ እንደአግባብነቱ ቢሮው በሚያወጣው መመሪያ መሠረት በታክስ ከፋዩ ላይ የተጣለው አስተዳደራዊ መቀጫ በሙሉ ወይም በከፊል እንዲነሳ ማድረግ ይችላል።

18. <u>ይግባኝ</u>

1. በቢሮው የተላለፈውን የተጨማሪ ታክስ ውሣኔ የሚቃወም ማናቸውም ታክስ ከፋይ የታክስ ውሳኔ ማስታወቂያ ከደረሰው ወይም በአቤቱታ አጣሪ ኮሚቴ ውሣኔ ከተሰጠበት ቀን ጅምሮ በ30 ቀናት ውስጥ በቢሮው የተወሰነውን ተጨማሪ ታክስ 50% (አምሳ ከመቶ) ለቢሮው በማስያዝ ለግብር ይግባኝ ሰሚ ጉባዔ ይግባኝ የማቅረብ መብት አለው።

2. በንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት የይግባኝ አቤቱታ ቀርቦ የግብር ይግባኝ ጉባዔ ታክስ ከፋዩ በተጨማሪ የተወሰነበትን ታክስ በሙሉ ወይም በከፊል የመክፈል ግዴታ እንዳለበት ውሳኔ ከሰጠበት ቀን አንስቶ በ30 ቀን ጊዜ ውስጥ ታክስ ከፋዩ የሚፈለግበትን ተጨማሪ ታክስ ካልከፈለ ጥፋተኛ ነው።

3. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ብዝተመልከተ ጊዜ ውሽጢ ይግበኣኒ እንተዘይቐሪቡ በቲ በዓል መዚ ዝተወሰነ ተወሳኺ ታክስ ትኽክለኛን ናይ መወዳእታን ኾይኑ ሽዑ ንሽዑ ተኸፋሊ ይኸውን።
4. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ድንጋገ ዝተሓለወ ኾይኑ ኣብ ኣዋጅ ኣታዊ ግብሪ ብዛዕባ ይግበኣኒ ዝተደንገጉ ዓንቀፃት ከም ኣግባብነቶም ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ንዝተወሰኑ ታክስታት ብዝምልከቱ ንዝቐርቡ ሕቶታት ይግበኣኒ እውን ተፈፃምነት ይህልዎም።

19.<u>ናይ ምርዳእ ሓላፍነት</u>

ዝተወሰነሉ ግብሪ በዚሑ ወይ እቲ ቢሮ ዝወሰኖ ውሳነ ትኽክል ኣይኮነን ብዝብል ዝቐርብ ኽርክር ናይ ምርዳእ ሓላፍነት እቲ ዝተወሰነ ታክስ ወይ ውሳነ ቢሮ ናይ ዝቃወም ሰብ ሓላፍነት እዩ።

ክፍሊ ሓሙሽተ
ምምሕዳራዊ ቅፅዓታት

20.<u>መፍለጢ ታክስ ብእዋኑ ብዘይምቕራብ ብዛዕባ ዝፍፀም ቅፅዓት</u>

1. ኣብዚ ኣዋጅ ብኻሊእ ኣገባብ ንክፍፀም ካብ ዝተወሰነ ወፃኢ ኣብ ውሽጢ እቲ ዝተወሰነ ጊዜ ናይ ምፍላጥ ግቡእ ዘይተዋፀአ ታክስ ኸፋሊ ነቲ ዝዘንገዐሉ ሕድሕድ ወርሒ ወይድማ ናይቲ ወርሒ ኽፋል ናይቲ ዘይተኸፈለን 5% (ሓሙሽተ ሚኢታዊ) 25% (ዒስራን ሓሙሽተን ሚኢታዊ) ክሳብ ዝመልእ ቕፅዓት ይኸፍል።
2. ናይቲ ታክስ መፍለጢ ክቐርብ ኣብ ዘለዎ ወርሒ ወይ ክፋል ናይቲ ወርሒ ኣብ ዝኾነ ጊዜ እቲ ናይ ታክስ መፍለጢ ዘየቕረበ ሰብ ብመሰረት ድንጋገ እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 እቲ ዝኸፈል ቅፅዓት ካብ 50 ሽሕ (ሓምሳ ሽሕ) ብር ኣይበልፅን።
3. ንኣፈፃፅማ እዚ ዓንቀፅ ዘይተኸፈለ ታክስ እዩ ዝበሃል ኣብ ሞንጎ ናይ ታክስ መፍለጢ ክረአ ዝነበሮን እቲ ታክሲ ክኸፈለሉ ኣብ ዝግባእ እዋን ዝተኸፈለ ዝህሉ ኣፈላላይ እዩ።
4. ብዝኾነ ኩነታት ዝውሰን ቅፅዓት ቀዲሉ ካብ

3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 በተመለከተው ጊዜ ውስጥ ይግባኝ ካላቀረበ በባለስልጣኑ የተወሰነው ተጨማሪ ታክስ ትክክለኛና የመጨረሻ ሆኖ ወድያውኑ ተከፋይ ይሆናል።
4. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ በገቢ ግብር አዋጅ ስለይግባኝ የተደነገጉት አንቀጾች እንደአግባብነታቸው በዚህ አዋጅ መሰረት የተወሰኑ ታክሶችን በሚመለከት ለሚቀርቡ ይግባኞች ተፈፃሚ ይሆናሉ።

19.<u>የማስረዳት ኋላፊነት</u>

የተወሰነው ግብር በዝቷል ወይም ቢሮው የሰጠው ውሳኔ ትክክል አይደለም በሚል በሚቀርብ ክርክር የማስረዳቱ ኋላፊነት የተወሰነውን ታክስ ወይም የቢሮው ውሳኔ የሚቃወም ሰው ይሆናል።

ክፍል አምስት
አስተዳደራዊ ቅጣቶች

20. <u>የታክስ ማስታወቂያን በጊዜው ባለማቅረብ ስለሚፈፀም ቅጣት</u>

1. በዚህ አዋጅ በሌላ አኳኋን እንዲፈፀም ከተወሰነው በስተቀር በተወሰነው ጊዜ ውስጥ የታክስ ማስታወቅ ግዴታውን ያልተወጣ ታክስ ከፋይ ለዘገየበት ለእያንዳንዱ ወር ወይም የወሩ ከፊል ለሆነው ጊዜ ያልተከፈለውን 5% (አምስት በመቶ) 25% (ሃያ አምስት በመቶ) እስኪሞላ ድረስ መቀጫ ይከፍላል።
2. የታክስ ማስታወቂያ መቅረብ ባለበት ወር ወይም የወሩ ከፊል በሆነው ጊዜ የታክስ ማስታወቂያ ያላቀረበ ሰው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ድንጋጌ መሠረት የሚከፍለው መቀጫ ከብር 50 ሺ (ሃምሳ ሺ) ብር አይበልጥም።
3. ለዚህ አንቀጽ አፈፃፀም ያልተከፈለ ታክስ ነው የሚባለው በታክስ ማስታወቂያ ላይ መታየት በነበረበት እና ታክሱ መከፈል ባለበት ቀን በተከፈለው ታክስ መካከል ያለው ልዩነት ነው።
4. በማናቸውም ሁኔታ የሚጣለው ቅጣት ቀጥሎ

ዝተመልከተ ካብ ዝተሓተ ዝነኣሰ ኣይኸውንን

ሀ) 10,000 ብር

ለ) ኣብ ናይ ታክስ መፍለጢ ክግለፅ ካብ ዝነበሮ መጠን ታክሲ 100% (ሚኢቲ ፐርሰንት)

21.<u>ዘንጊዑ ኣብ ዝተኸፈለ ታክሲ ብዛዕባ ዝሕሰብ ወለድ</u>

1. ክኸፈል ኣብ ዝነበሮ ወርሒ ንዘይተኸፈለ ታክስ ክኸፈል ካብ ዝነበሮ ዕለት ክሳብ ዝተኸፈለሉ ዕለት ንዘሎ ጊዚ ታክስ ከፋሊ ወለድ ናይ ምኽፋል ግቡእ ኣለዎ።
2. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝኸፈል ወለድ መጠን መኽፈሊ ኣብ ሕሉፍ ርብዒ ዓመት ብንግዲ ባንክታት ኣብ ስራሕ ዝወዓለ ናይ መለቅሒ ወለድ 25% (ዒስራን ሓሙሽተን ሚኢታዊ) ተወሲኽዎ ይኸውን።

<u>ክፍሊ ሽዱሽተ</u>
<u>ቅፅዓታት ገበን</u>

22.<u>ኣብ ታክሲ ዝፍፀሙ ገበናት ብዛዕባ ዝምርሓሉ ስነ ስርዓት</u>

ኣብ ናይ ኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ኣዋጅ ኤክሳይዝ ታክስ ቁፅሪ 307/1995 ብዝተደንገገ መሰረት ኣብ ታክስ ዝፍፀሙ ገበናትን ቅፅዓቶምን ከምኡ'ውን ዝምርሕሉ ስነ ስርዓትን ከም ዝስዕብ ይኸውን።

ኣብዚ ክፍሊ እዚ ንዝተዘርዘሩ ኣብ ልዕሊ ታክስ ዝፍፀሙ ገበናት ናይ ገበን ሕጊ ብምትሕልላፍ ዝፈፀሙ ብምኳኖም እቲ ክሲ ዝምስረት ፣ ዝረኣን ይግበኣኒ ዝቐርቦን ብመሰረት ናይ ገበን ሕጊ ስነ-ስርዓት ይኸውን።

<u>ሕጊ ብምጥሓስ ታክሲ ዘይምኽፋል</u>

ሕጊ ብምጥሓስ ዝኣከቦ ታክስ ዘየፍለጠ ወይ ካብኡ ዝድለ ዘይኸፈለ ዝኾነ ሰብ ገበን ከምዝፈፀመ ይቑፀር ። ስለዝኾነ ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ክፍሊ ሓሙሽተ ኣብ ልዕሊ ዝውስኖ ቅፅዓት ብተወሳኺ ጥፍኣተኛ ምኳኑ ብቤት ፍርዲ እንትረጋገፅ ካብ ሓሙሽተ ዓመት ብዘይንእስ እስራት ይቕፃዕ።

ከተመለከቱት ከዝቅተኛው ያነሰ ኣይሆንም

ሀ)10,000 ብር

ለ) በታክስ ማስታወቂያ ላይ መመልከት ከነበረበት የታክስ መጠን 100% (አንድ መቶ ፐርሰንት)

21.<u>ዘግይቶ በተከፈለ ታክስ ላይ ስለሚታሰብ ወለድ</u>

1. መከፈል በነበረበት ወይ ላልተከፈለ ታክስ መከፈል ከነበረበት ቀን እስከተከፈለበት ቀን ባለው ጊዜ ውስጥ ታክስ ከፋዩ ወለድ የመክፈል ግዴታ አለበት።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀፅ 1 መሠረት የሚከፈለው ወለድ የማስከፈያ ልክ ባለፈው የሩብ ዓመት በንግድ ባንኮች ስራ ላይ በዋለው ከፍተኛው የማበደሪያ ወለድ ምጣኔ ላይ 25% (ሃያ አምስት በመቶ) ታክሎበት ይሆናል።

<u>ክፍል ስድስት</u>
<u>የወንጀል ቅጣቶች</u>

22.<u>በታክስ ላይ የሚፈፀሙ ወንጀሎች ስለሚመሩበት ስነ ስርዓት</u>

በኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የኤክሳይስ ታክስ አዋጅ ቁጥር 307/1995 በተደነገገው መሰረት በታክስ ላይ የሚፈጸሙ ወንጀሎችና ቅጣታቸው እንዲሁም የሚመሩበት ስነ ስርአት እንደሚከተለው ይሆናል።

በዚህ ክፍል የተዘረዘሩት በታክስ ላይ የሚፈፀሙ ወንጀሎች የወንጀለኛ ሕግን በመተላለፍ የሚፈጸሙ በመሆኑ ክሱ የሚመሰረተው ፣ የሚታየው እና ይግባኝ የሚቀርበው በወንጀል ስነ-ስርዓት መሰረት ይሆናል።

23.<u>ሕግን በመጣስ ታክስ ስላለመክፈል</u>

ሕግን በመጣስ የሰበሰበውን ታክስ ያላስታወቀ ወይም የሚፈለግበትን ታክስ ያልከፈለ ማናቸውም ሰው ወንጀል እንደፈጸመ ይቆጠራል ። ስለሆነው በዚህ አዋጅ ክፍል አምስት መሠረት ከሚጣልበት መቀጫ በተጨማሪ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከአምስት አመት በማያንስ እሥራት ይቀጣል።

23. ናይ ሓሶት ወይ መጋገዪ መረዳእታ ምቕራብ

1. ዝኾነ ታክሲ ኸፋሊ፦

ሀ) ንሰራሕተኛ እቲ ቢሮ ብዛዕባ ሓደ ነጥቢ ናይ ሓሰት ወይ መጋገዪ መረዳእታ እንተቕሪቡ ፣ ወይ

ለ)ንሰራሕተኛ እቲ ቢሮ ክቐርብ ካብ ዝግበኦ መግለፂ ውሽጢ ነቲ መግለፂ መጋገዪ ክገብር ብዝኽእል ኩነታት ክካተቱ ዝግበኦም ነጥብታት እንተደኣ ኣትሪፉ ናይ ገበን ኸሲ ይምስረቶ።

2. ዝተሰሓሓተ መግለፂ ዝተውሃበ ወይ ክካተት ዝግበኦ ነጥቢ ዝተገደፈ ብዘይ ብቑዕ ምኽንያት እንተኾይኑ፣

ሀ) ናይቲ መግለፂ ዘይትኽክለኛነት ክብፀሐሉ ብዘይ ምኽኣሉ ክኽፈል ዝግበኦ ታክስ ካብ ብር 1 ሽህ (ሓደ ሽህ) ዘይበልፅ ንኢሱ ክኸፍል ዝገብሮ እንተኾይኑ ታክስ ከፋሊ ካብ ብር 10,000 (ዓሰርተ ሽሕ ብር) ዘይነኣሰ ካብ 20,000 (ዒስራ ሽሕ ብር) ዘይበለፀ ናይ ገንዘብ ቅፅዓት ካብ ሓደ ዓመት ዘይነኣሰ ካብ 3 ዓመት ዘይበለፀ እስራትን ይቕፃዕ ።

ለ) ንኢሱ ክኽፈል ዝተገበረ ታክስ ካብ ብር 1000 (ሓደ ሽሕ ብር) ዝበለፀ እንተኾይኑ ካብ ብር 20,000 (ዒስራ ሽሕ ብር) ዘይነኣስ ካብ 10,0000 (ሓደ ሚኢቲ ሽሕ ብር) ዘይበልፅ ናይ ገንዘብ መቕፃዕትን ካብ 3 ዓመት ዘይነኣሰ ካብ 5 ዓመት ዘይበለፅ እስራት የቕፃዕ።

3. ናይ ሓሰት መረዳእታ ዝተውሃበ ወይ ክካተት ዝግበኦ ነጥቢ ዘይተኻተተ ኮነ ተባሂሉ ወይ ብኸቢድ ሽለልትነት እንተኾይኑ፦

ሀ) ናይቲ መግለፂ ዘይትኽክለኛነት ክብፀሓሉ ብዘይምኽኣሉ ክኽፈል ዝግበኦ ታክስ ካብ 1000 (ሓደ ሽሕ ብር) ብዘይበልፅ ንኢሱ ንክኽፈል ዘግብር እንተኾይኑ እቲ ኸፋሊ ታክሲ ካብ ብር 50,000 (ሓምሳ ሽሕ ብር) ዘይ ንእስን ካብ ብር 100,000 (ሓደ ሚኢቲ ሽሕ ብር) ዘይበልፅ ናይ ገንዘብ መቕፃዕትን ካብ 5 ዓመት ዘይነኣሰ ካብ 10 ዓመት ዘይበለፀ እስራት ፣

ለ) ንኢሱ ክኽፈል ዝተገበረ ታክስ ካብ 1000 (ሓደ ሽሕ ብር) ዝበለፀ እንተድኣ ኾይኑ ካብ 75,000 (ሰብዓን ሓሙሽተን ሽሕ ብር) ዘይነኣሰ ካብ 200,000 (ክልተ ሚኢቲ ሽሕ ብር) ዘይበለፅ ናይ ገንዘብ መቕፃዕትን ካብ 10 ዓመት

24. የሐሰት ወይም አሳሳች መረጃ ስለማቅረብ

1. ማንኛውም ታክስ ከፋይ፦

ሀ) ለቢሮው ሠራተኛ አንድን ነጥብ በተመለከተ የሀሰት ወይም አሳሳች መረጃ ያቀረበ ወይም

ለ) ለቢሮው ሠራተኛ ሊቀርብ ከሚገባው መግለጫ ውስጥ መግለጫውን አሳሳች ሊያደርግ በሚችል አኳኋን መካተት የሚገባቸውን ነጥቦች ያስቀረ እንደሆነ የወንጀል ክስ ይመሠረትበታል።

2. የተሳሳተ መግለጫ የተሰጠው ወይም መካተት የሚገባው ነጥብ የተተወው ያለበቂ ምክንያት የሆነ እንደሆነ ፣

ሀ) የመግለጫው ትክክለኛ ያለመሆን ሊደረስበት ያለመቻሉ ሊከፈል የሚገባው ታክስ ክብ 1ሺ (አንድ ሺ) በማይበልጥ አንሶ እንዲከፈል የሚያደርግ ከሆነ ታክስ ከፋዩ ከብር 10,000 (አስር ሺ ብር) በማያንስ እና ከብር 20,000 በማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና ከአንድ ዓመት በማያንስ እና ከ3 ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል።

ለ) አንሶ እንዲከፈል የሚደረገው ታክስ ከብር 1000 (አንድ ሺ ብር) የሚበልጥ ከሆነ ከብር 20,000 በማያንስ እና 100,000 በማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና 3 ዓመት በማያንስ እና ከ5 ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል።

3. የሐሰት መግለጫ የተሰጠው ወይም መካተት የሚገባው ነጥብ እንዲካተት ያልተደረገው ሆን ተብሎ ወይም በከባድ ቸልተኝነት የሆነ እንደሆነ፣

ሀ) የመገልጫው ትክክለኛ ያለመሆን ሊደረስበት ያለመቻሉ ሊከፈል የሚገባው ታክስ ከብር 1000 ሺ በማይበልጥ አንሶ እንዲከፈል የሚያደርግ ከሆነ ታክስ ከፋዩ ከብር 50,000 (ሃምሳ ሺ ብር) በማያንስ ከብር 100,000 (አንድ መቶ ሺ ብር) በማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና 5 ዓመት በማያንስ እና 10 ዓመት በማይበልጥ እሥራት ።

ለ) አንሶ እንዲከፈል የሚደረገው ታክስ ከብር 1000 (አንድ ሺ) የሚበልጥ ከሆነ ከብር 75,000 (ሰባ አምስት ሺ) በማያንስ እና ከብር 200,000 (ሁለት መቶ ሺ) በማይበልጥ የገንዘብ መቀጫና ከ10 ዓመት በማያንስ እና ከ15 ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል።

ዘይነኣሰን ካብ 15 ዓመት ዘይበለፀን እስራት ይቕፃዕ።

24. <u>ናይቲ ቢሮ ስራሕ ምትዕንቓፍ</u>

1. ዝኾነ ሰብ ፦

ሀ) ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ስርሑ ንዝስርሕ ዘሎ ናይቲ ቢሮ ስራሕኛ ንዝስርሖ ዘሎ ተግባር ዘዕንቀፈ ወይ ንምዕንቃፍ ዝሞከረ ወይ

ለ) ንኣፈፃፅማ እቲ ኣዋጅ ብዝኾነ ካሊእ ኩነታት ዘተዓናቐፈ ወይ ክተዓናቕፍ ዝፈተነ እንተኾይኑ ገበን ምፍፃሙ ተረጋጊፁ እንትፍረዶ ካብ ብር 1000 ዘይነኣሰን ካብ ብር 100,000 ዘይበልፅን ናይ ገንዘብ ቅፅዓትን ብኽልተ ዓመት እስራትን ይቕፃዕ።

2. እዞም ዝስዕቡን ንዕኦም ዝኣመሰሉ ካልኦት ተግባራትን ናይቲ ቢሮ ስራሕ ናይ ምትዕንቓፍ ተግባር ተገይሮ ይውሰዱ።

ሀ) ናይ ታክሲ ኸፋሊ ፍልፍል ኣታዊ ዝኾኑ ናይ ስራሕ ምንቅስቓስ ዝምልከቱ ሰነዳት ፣ ፀብፃባት ወይ ካልኦት ዝኾኑ ዓይነት መረዳእታታት ንምምርማር እቲ ቢሮ እንትሓትት ፍቓደኛ ኾይንካ ዘይምርካብ፣

ለ) እቲ ቢሮ ንሕቶ ንክቐርብ እንትእዝዝ ፍቓደኛ ኾይንካ ዘይምርካብ፣

ሐ) ሰራሕተኛ እቲ ቢሮ ናብ ናይ ግብሪ ኸፋሊ ናይ ንግዲ ስራሕ ቦታ ንኽኣትው ዝተውሃቦ መሰል ምግዳብ፣

25. <u>ለውጢ ዘይምፍላጥ</u>

ኣንቀፅ 14 ብዝኣዘዞ መሰረት ኣብ ኹነታት ዝተገበሩ ለውጥታት ነቲ ቢሮ ዘይኣፍለጠ ዝኾነ ሰብ ጥፍኣተኛ ምዃኑ ብቤት ፍርዲ እንትረጋገፅ ፦

ሀ) እቲ ጥፍኣት ዝተፈፀመ ኮነ ተባሂሉ ወይ ብኸቢድ ሸለልትነት እንተድኣ ኾይኑ ካብ ብር 10,000 ዘይነኣሰ ናይ ገንዘብ ቕፅዓትን ብሓደ ዓመት እስራትን ፣

ለ) ብኻልኦት ምኽንያታት ካብ ብር 5 ሽሕ ዘይንእስ ናይ ገንዘብ ቅፅዓትን ብ6 ወርሒ እስራትን ይቕፃዕ

26. <u>ብሰራሕተኛታት እቲ ቢሮ ዝፍፀሙ ጥፍኣታት</u>

1. ንድንጋገታት እዚ ኣዋጅ ንምፍፃም በቲ ቢሮ

25.<u>የቢሮው ስራ ስለማሰናከል</u>

1. ማናቸውም ሰው፦

ሀ) በዚህ አዋጅ መሠረት ሥራውን በማከናወን ላይ ያለን የቢሮው ሠራተኛ ተግባር ያሰናከለ ወይም ለማሰናከል የሞከረ፣ ወይም፣

ለ) የአዋጅን አፈፃፀም በማናቸውም ሌላ አኳኋን ያሰናከለ ወይም ለማሰናከል የሞከረ እንደሆነ ፣ ወንጀል መፈፀሙ ተረጋግጦ ሲፈረድበት ከብር 1000 (አንድ ሺ) በማያንስ እና ከብር 100,000 በማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና በሁለት ዓመት እስራት ይቀጣል።

2. የሚከተሉት እና እነዚህን የመሳሰሉ ሌሎች ተግባሮች የቢሮው ሥራ የማሰናከል ተግባራት ሆነው ይወሰዳሉ።

ሀ) የታክስ ከፋዩን ገቢ አስገኚ የሥራ እንቅስቃሴዎችን የሚመለከቱ ሰነዶችን ሪፖርቶችን ወይም ሌሎች ማናቸውንም መረጃዎች ለመመርመር ቢሮው ሲጠይቅ ፈቃደኛ ሆኖ ያለመገኘት ፣

ለ) ቢሮው ለጥያቄ እንዲቀርብ ሲያዝ ፈቃደኛ ሆኖ ያለመገኘት ፣

ሐ) የቢሮው ሠራተኛ ወደ ታክስ ከፋዩ የንግድ ስራ ቦታ ለመግባት ያለውን መብት መገደብ፣

26. <u>ለውጥ ያለማስታወቅ</u>

አንቀፅ 14 በሚያዘው መሠረት በሁኔታዎች ላይ የተደረጉ ለውጦችን ለቢሮው ያላሳወቀ ማናኛውም ሰው ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ፦

ሀ) ጥፋቱ የተፈፀመው ሆን ተብሎ ወይም በከባድ ቸለልተኝነት የሆነ እንደሆነ ከብር 10,000 በማያንስ የገንዘብ መቀጫ እና በአንድ አመት እስራት፣

ለ) በሌሎች ሁኔታዎች ከብር 5 ሺ በማያንስ የገንዘብ መቀጫ እና በ6 ወር እስራት ይቀጣል ።

27. <u>በቢሮው ሠራተኞች የሚፈፀሙ ጥፋቶች</u>

1. የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች ለማስፈፀም በታክስ

ዝተቆፀረ ሰራሕተኛ ወይ ተቆፃፃሪ ሰራሕተኛ ነበር ፦

ሀ) ብመሰረት ሕጊ ክረኽቦ ካብ ዝግባእ ክፍሊት ወይ ሽልማት ወፃኢ ምስ ዝተቆፀረሉ ተግባር ብዝተተሓሓዘ ብቐጥታ ወይ ብተዘዋዋሪ መንገዲ ናይ ገንዘብ ወይ ካሊእ ዓይነት ክፍሊት ወይ ውህብቶ ክግበረሉ ዝሓተተ ወይ ዝተቀበለ ንክፍሊት ወይ ንውህብቶ ተስፋ ወይ መትሓዚ ዝሓተተ ወይ ዝተቐበለ ወይ ፣

ለ) ካብ ታክሲ ዝርከብ ኣታዊ ምጭብርባር ወይ ምስ ድንጋገታት እዚ ኣዋጅ እዚ ወይ ምስ ዝተውሃቦ ሓላፍነት ንቅኑዕ ኣፈፃፅማ ዝፃረር ተግባር ንምፍፃም ክፍዕም ዝግበኦ ተግባር ካብ ምፍፃም ብምቁጣብ ግቡእ ዘይኮነ ነገር ንምፍቃድ ኣብ ታክሲ ዝፍፀም ናይ ምጭብርባር ተግባር ንምሕባእ ወይ ብምሽጥር ንምፍፃም ውዕሊ ዝኣተወ ወይ ኣብ ዝኣተዎ ዝኾነ ዓይነት ውዕሊ ውሽጢ ነዚ ተግባር እዚ ምትሕብባሩ ዘርኢ ስምምዕነት ዝሃበ ፣ ጥፍኣተኛ ምዃኑ ብቤት ፍርዲ እንትረጋገፅ ካብ ብር 50,000 (ሓምሳ ሽሕ) ዘይበልፅ ናይ ገንዘብ መቕፃዕትን ካብ 10 ዓመት ዘይነኣሰ ካብ 20 ዓመት ዘይበልፀ እስራትን ይቕፃዕ።

2. ሰራሕተኛ እቲ ቢሮ ዝኾነ ወይ ዝነበረን ንድንጋገታት እዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ዝተቆፀረ ብናይ ኢትዮጵያ ንግዲ ሕጊ ብጋዜጣ ተሓቲሙ ንክወፅእ ካብ ዝተኣዘዘ መረዳእታ ወፃኢ ፣

ሀ) ኣብ መዳይ ምፍፃም ታክስ ብዘለዎ ስልጣን ወይ ግቡእ ምኽንያት ዝፈለጦ ናይ ካሊእ ሰብ ዝኮነ ዓይነት መረዳእታ ንዝኾነ ካሊእ ሰብ ወይ ንናይቲ ሰብ ተወካሊ ዝኾነ ሰብ ኣሕሊፉ እንተሂቡ

ለ) ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ኣብ ምፍፃም ታክስ ዘለዎ ስልጣን ንምጥቃም ወይ ግቡእ ስራሕ ንምፍፃም ክኽእል ኣብቲ ቢሮ ዝርከብ ዝኾነ መረዳእታ ብናይ ቤት ፍርዲ ትእዛዝ እንተ ዘይኮይኑ ንኻሊእ ሳልሳይ ወገን ኣሕሊፉ ዝሃቦ እንተኾይኑ ጥፋኣተኛ ምዃኑ ብቤት ፍርዲ እንትረጋገፅ ካብ ብር 10000 (ዓሰርተ ሽሕ ብር) ዘይንእስ ናይ ገንዘብ መቕፃዕትን ካብ 2 ዓመት ብዘይንእስ ካብ 5 ዓመት ብዘይበልፅ እስራትን

ባለሥልጣኑ የተቀጠረ ሠራተኛ ወይም የቀድሞ ተቀጣሪ የነበረ ፣

ሀ) በሕግ መሠረት ሊያገኘው ከሚገባ ክፍያ ወይም ሽልማት ውጪ ከተቀጠረበት ተግባር ጋር በተያያዘ በቀጥታ ወይም በተዛዋዋሪ መንገድ የገንዘብ ወይም ሌላ ዓይነት ክፍያ ወይም ስጦታ እንዲደረግለት የጠየቀ ወይም የተቀበለ ለክፍያው ወይም ለስጦታው ተስፋ ወይም መያዣ የጠየቀ ወይም የተቀበለ ወይም ፣

ለ) ከታክስ በሚገኘው ገቢ ላይ ማጭበርበር ወይም ከዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች ጋር ወይም ከተሰጠው ኋላፊነት መልካም አፈጻጸም ጋር የሚቃረን ተግባር ለመፈፀም ማድረግ የሚገባውን ከማድረግ ለመታቀብ ተገቢ የሚፈፀምን የማጭበርበር ተግባር ለመደበቅ ያልሆነን ነገር ለመፍቀድ በታክስ ላይ ወይም በሚስጥር ለመተግበር ውል የገባ ወይም በሚገባው ማናቸውም ውል ውስጥ በዚህ ተግባር መተባበሩን የሚሳይ ስምምነት የሰጠ ፣ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከብር 50,000 (ሃምሳ ሺ ብር) የማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና ከ10 ዓመት በማያንስ ከ20 ዓመት በማይበልጥ እስራት ይቀጣል።

2. የቢሮው ሠራተኛ የሆነ ወይም የነበረ እና የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች ለማስፈፀም የተቀጠረ በኢትዮጵያ ንግድ ሕግ በጋዜጣታትሞ እንዲወጣ ከታዘዘው ዓይነት መረጃ በስተቀር ፣

ሀ) ታክስን በማስፈፀም ረገድ ባለው ሥልጣን ወይም ግዴታ ምክንያት ያወቀውን የሌላ ሰው ማናቸውንም መረጃ ለማናቸውም ሌላ ሰው ወይም የዚያ ሰው ወኪል ለሆነ ሰው አሳልፎ የሰጠ

ለ) በዚህ አዋጅ መሠረት ታክስን በማስፈፀም ረገድ ያለውን ሥልጣን ለመጠቀም ወይም የሥራ ግዴታን ለመወጣት እንዲያስችል በቢሮው ዘንድ የሚገኘውን ማናቸውንም መረጃ በፍርድ ቤት ትእዛዝ ካልሆነ በስተቀር ለሦስተኛ ወገን አሳልፎ የሰጠ እንደሆነ ፣ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከብር 10,000 (አስር ሺ ብር) በማያንስ የገንዘብ መቀጫ እና ከ2 ዓመት በማያንስ ከ 5 ዓመት በማይበልጥ እስራት ይቀጣል።

www.abyssinialaw.com

ይቕፃዕ ።

3. ብመሰረት ድንጋገ እዚ ዓንቀፅ ናይቲ ቢሮ ሰራሕተኛ ፣

ሀ) ዝኾነ ዓይነት ሰነድ ወይ መረዳእታ ፦

1. ነዚ ኣዋጅ ወይ ንዝኾነ ገንዘብ ተንከፍ ኣዋጃት ኣፈፃፅማ ኣድላይ ኣብ ዝኾነሉ ግዘ፣
2. ብሕጊ ንዝተውሃቦ ተግባርን ሓላፍነትን ንምውፃእ ኣድላይ እንተኾነ ንዋና ኦዲተር
3. መረዳእታ ንምልዋጥን ተደራቢ ግብሪ ንምትራፍን ኢትዮጵያ ምስ ካልኦት ሃገራት ብመሰረት ዝገበረቶ ስምምዕነት ኣግባብነት ንዘለዎም ናይ ካልኦት ሃገራት ሰብ ስልጣን
4. ብሕጊ ንዝተውሃቦ ተግባርን ሓላፍነትን ንምውፃእ ኣድላይ እንተኾነ ንስነ-ምግባርን ፀረ -ግዕዝይናን ኮሚሽን
5. ልዕል ክብል ንዘይተገለፀ ንዝኾነ ሕጊ መፈፀሚ ቤት ዕዮ ግቡእ ንምፍፃም ዘኽእሎ መረዳእታ ንክወሃቦ በቲ ቢሮ ብፅሑፍ እንተዘዝ

ለ) ሓላፍነቶም ንምውፃእ ኣድላይ ክሳብ ዝኾነ ንሓደ ሰብ ፈልዮም ዘይጠቕሱ መረዳእታታት ንዝኾነ ኣብ ናይ መንግስቲ ኣታዊ ስራሕ ዘገልግልን ንቤት ዕዮ ስታስቲክስ ሰራሕተኛ ካብ ምሃብ ኣይዓግትን።

27. <u>ከይተፈቐደ ታክስ ብዛዕባ ምእካብ</u>

ዝኾነ ሰብ ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ከይተፈቐደሉ ታክስ ወይ ከም ታክስ ዝረአ ኻሊእ ክፍሊት ዝኣከበ ወይ ንኽእክብ ዝፈተነ ገበን ዝፈፀመ ኾይኑ ጥፍኣተኛ ምዃኑ ብቤት ፍርዲ እንተረጋገፀ ካብ ብር 50 ሽሕ ብዘይንእስ ናይ ገንዘብ ቅፅዓትን ካብ 5 ዓመት ብዘይነኣሰ ካብ 10 ዓመት ብዘይበልፅ እስራትን ይቕፃዕ።

28.<u>ምሕጋዝ ወይ ምትብባዕ</u>

ዝኾነ ሰብ ንድንጋገታት እዚ ኣዋጅ ክጠሓሱ ዝሓገዘ ፣ ዘተባበዐ ፣ ዘለዓዓለ ወይ ብምሽጥር ዝተሓባበረ እንተኾይኑ ከምቲ ዋና ጥፍኣተኛ ንድንጋገታት እዚ ኣዋጅ ብምጥሓስ ጥፍኣት ከምዝፈፀመ ይሕሰብ ። ብምዃኑእውን እዞም ልዕል ክብል ንዝተዘርዘሩ ጥፍኣታት ዝፈፀመ ሰብ ጥፍኣተኛ ምዃኑ ብቤት ፍርዲ እንተረጋገፀ እቲ ሓገዝ ወይ ምትሕብባር ዝገበረሉ ጥፍኣት ካብ

3. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌ ሰራተኛ ፣

ሀ) ማናቸውንም ሰነድ ወይም መረጃ ፦

1. ለዚህ አዋጅ ወይም ለማናቸውም ገንዘብ ነክ አዋጅ አፈፃፀም አስፈላጊ በሆነ ጊዜ ፣
2. በሕግ የተሰጠውን ተግባርና ኀላፊነት ለመወጣት አስፈላጊ ሲሆን ፣ ለዋናው ኦዲተር ፣
3. መረጃ ለመለዋወጥ ተደራራቢ ግብርን ለማስቀረት ኢትዮጵያ ከሌሎች አገሮች ጋር ባደረገችው ስምምነት መሠረት አግባብ ላላቸው የሌሎች አገሮች ባለሥልጣኖች
4. በሕግ የተሰጠውን ተግባርና ኀላፊነት ለመወጣት አስፈላጊ ሲሆን ፣ ለሥነ ምግባርና ለፀረ ሙስና ኮሚሽን
5. ከዚህ በላይ ላልተገፀ ለማናቸውም ሕግ አስፈፃሚ መ/ቤት ግዴታውን ለመፈፀም የሚያስችለው መረጃ እንዲሰጠው በቢሮ በፅሁፍ ሲታዘዝ

ለ) ኀላፊነታቸውን ለመወጣት አስፈላጊ እስከሆነ ድረስ አንድን ሰው ለይተው የማይጠቅሱ መረጃዎችን ለማናቸውም በመንግሥት ገቢ ሥራ ላይ ለሚያገለግል እና ለስታትስቲክ መ/ቤት ሠራተኛ ከመስጠት አያግደውም።

<u>ሳይፈቀድ ታክስ ስለመብስብ</u>

ማናቸውም ሰው በዚህ አዋጅ መሠረት ሳይፈቀድለት ታክስ ወይም እንደታክስ የሚታይ ሌላ ክፍያ የሰበሰበ ወይም ለመሰብሰብ የሞከረ ወንጀል የፈፀመ ሆኖ ፣ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከብር 50000 (ሃምሳ ሺ ብር) በማያንስ የገንዘብ መቀጫ እና ከ5 ዓመት በማያንስ ከ10 ዓመት በማይበልጥ እስራት ይቀጣል ።

28. <u>መርዳት ወይም ማበረታታት</u>

ማናቸውም ሰው የዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች እንዲጣሱ የረዳ ፣ ያበረታታ ፣ ያነሳሳ ፣ ወይም በሚስጥር የተባበረ እንደሆነ እንደዋነኛው ጥፋተኛ የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች በመጣስ ጥፋት እንደተፈፀመ ይታሰባል ። በዚህ መሰረት እነዚህ እላይ የተዘረዘሩትን የፈጸመ ሰው ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ዕርዳታውን ወይም ትብብሩን ለሰጠበት ጥፋት ከተወሰነው የገንዘብ እና የእስራት ቅጣት ባልበለጠ

www.abyssinialaw.com

ልዕሊ ዝተወሰነሉ ናይ ገንዘብን እስራትን ቅፅዓት ከይበለፀ ብገንዘብን እስራትን ይቕፃዕ።

29. **ብትካላት ዝፍፀም ጥፍኣት**

1. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 3 ዝተደንገገ ዝተሓለወ ኾይኑ ሓደ ትካል ነዚ ኣዋጅ ብምትሕልላፍ ጥፍኣት እንተፈፂሙ ጥፍኣቱ ኣብ ዝተፈፀመ እዋን ስራሕ መካየዲ እቲ ትካል ዝኾነ ሰብ በቲ ትካል ንዝተፈፀመ ጥፍኣት ባዕሉ ከምዝፈፀመ ይቑፀር ፣ በዚ ኣዋጅ ዝተቐመጠ ቅፅዓት ድማ ኣብ ልዕሊኡ ተፈፃሚ ይኾውን፣
2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ዝተደንገገ ዝተሓለወ ኾይኑ ዝኾነ ትካል ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ክኽፈል ዝግበኦ ወይ እቲ ኣዋጅ ከም ታክስ ዝሪኦ ዝኾነ ዓይነት ካሊእ ክፍሊት ኣታዊ እንተይገበረ እንተተሪፉ እቲ ጥፍኣት ኣብ ዝተፈፀመሉ ወይ እቲ ጥፍኣት ካብ ዝተፈፀመሉ ቀዲሞም ዝነበሩ 6 ኣዋርሕ ናይቲ ትካል መካየድቲ ስራሕ ዝነበሩ ሰባት ምስቲ ትካልን ምስ ካልኦት ውልቀሰባትን ብሓድነትን ብነፀላን ነቲ ቢሮ ዝሓቶ ታክስን ካልእ ዕዳን ተሓተቲ ይኾኑ፣
3. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ን (2) ንዝተደንገገ፦

ሀ) እቲ ጥፍኣት ዝተፈፀመ እቲ ውልቀሰብ እንተይፈለጠ ወይ ከይተስማመዐሉ እንተኾይኑ

ለ) ሓደ ንነገራት ብጥንቃቐ ዝርኢ ሰብ ኣብ ተመሳሳሊ ኩነታት ውሽጢ ንምፍፃም እቲ ጥፍኣት ንምክልኻል ክወስዶም ይኽእል ተባሂሎም ዝግመቱ ጥንቃቐታት ዝግባእ ትግሃትን ናይ ኣሰራርሓ ጥበብን ብዝተመልአ እቲ ውልቀሰብ ስጉምቲ ወሲዱ እንተኾይኑ ተፈፃሚ ኣይኾኑዎን።

4. ንኣፈፃፅማ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ን (2) "ስራሕ መካየዲ" ማለት ፦

ሀ) ማሕበር ሽርክና ብዝምልከት ናይቲ ሽርክና ማሕበር ኣባል ወይ ናይቲ ማሕበር ስራሕ መካየዲ ወይ ካብ ክልተ ሓላፍነታት ብሓዲኡ ከም ዝስራሕ ኮይኑ ዝረአ፣

ለ) ኩባንያ ብዝምልከት መራሒ ስራሕ እቲ ኩባንያ ፣ ስራሕ መካየዲ ወይ ዝኾነ ካሊእ ተሸዋሚ ወይ ካብዞም ዝተቐሱ ሓላፍነታት ኣብ

በገንዘብ እና በእስራት ይቀጣል።

29. **በድርጅቶች የሚፈፀም ጥፋት**

1. በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 3 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ፣ አንድ ድርጅት ይህንን አዋጅ በመተላለፍ ጥፋት የፈፀመ እንደሆነ ጥፋቱ በተፈፀመ ጊዜ የድርጅቱ ሥራ አስኪያጅ የሆነ ማናቸውም ሰው በድርጅቱ የተፈፀመው ጥፋት እንደፈፀመ ተቆጥሮ ፣ በዚህ አዋጅ የተጣለው ቅጣት ተፈፃሚ ይሆንበታል ፣
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ፣ ማናቸውም ድርጅት በዚህ አዋጅ መሠረት ሊከፈል የሚገባውን ወይም አዋጅ እንደታክስ የሚቆጥረውን ማናቸውንም ሌላ ክፍያ ገቢ ሳያደርግ የቀረ እንደሆነ ጥፋቱ በተፈፀመበት ጊዜ ወይም ጥፋቱ ከተፈፀመበት ጊዜ አስቀድሞ በነበሩት ስድስት ወራት ውስጥ የድርጅቱ ስራ አስከያጅ የነበሩ ሰዎች ከድርጅቱ እና ከሌላው ሰው ጋር በአንድነትና በተናጠል ቢሮው ለሚፈልገው ታክስ እና ሌሎች ክፍያዎች ተጠያቂ ይሆናል፣
3. በንዑስ አንቀጽ (1) እና (2) የተደነገጉት ፦

ሀ) ጥፋቱ የተፈፀመው ግለሰቡ ሳይውቅ ወይም ሳይስማማበት ከሆነ

ለ) አንድ ነገሮችን በጥንቃቄ የሚያይ ሰው በተመሳሳይ ሁኔታ ውስጥ የጥፋቱን መፈፀም ለመከላከል ይወስዳቸዋል ተብሎ የሚገመቱ ጥንቃቄዎችን ተገቢውን ትጋት እና የአሠራር ጥበብ የተሞላበት እርምጃ ግለሰቡ ወስዶ የተገኘ እንደሆን ፣ ተፈፃሚ አይሆኑበትም።

4. ለንዑስ አንቀጽ (1)እና (2) "ሥራ አሥኪያጅ" ማለት

ሀ) የሽርክና ማህበርን በሚመለከት የሽርክናው ማኅበር አባል ወይም የማሕበሩ ሥራ አስኪያጅ ወይም ከሁለት ኃላፊነቶች በአንዱ እንደሚስራ ሆኖ የሚታይ

ለ) ኩባንያን በሚመለከት የኩባንያው የሥራ መሪ ፣ ሥራ አስኪያጅ ወይም ማናቸውም ሌላ ሹም ወይም ከነዚህ ኃላፊነቶች በአንዱ እንሚሰራ ሆኖ የሚታይ፣

ሓዲኡ ከምዝሰርሕ ኾይኑ ዝረአ ፣

ሐ) ናይ ሰባት ሕብረት ብዝምልከት ናይቲ ሕብረት መካየዲ ስራሕ ወይ በዚ ሓላፍነት እዚ ከም ዝሰርሕ ኾይኑ ዝረአ እዩ።

30. <u>ብተረከብቲ ዝፍፀም ጥፍኣት</u>

1. ዝኾነ ሰብ ብመሰረት ዓንቀፅ 13 ንኡስ ዓንቀፅ 4 ዝተደንገገ ዘይፈፀመ እንተኾይኑ ጥፍኣተኛ ምዃኑ ብቤት ፍርዲ እንትረጋገፅ ብብር 5000 (ሓሙሽተ ሽሕ) ናይ ገንዘብ መቕፃዕትን ብሓደ ዓመት እስራትን ይቕፃዕ፣
2. ዝኾነ ሰብ ብመሰረት ዓንቀፅ 13 ንኡስ አንቀፅ 4 ንክፍሊት ታክስ ዝውዕል ገንዘብ ፈልዩ ብዘይምቕማጡ ምኽንያት ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ 1 ናይዚ ዓንቀፅ ጥፍኣተኛ ኾይኑ እንተተረኺቡ እቲ ቤት ፍርዲ ኣብ ልዕሊ እቲ ዝተቐመጠ ናይ ገንዘብን እስራትን ቅፅዓት ነቲ ፈልዩ ዘየቐመጠ መጠን ነቲ ቢሮ ኣታዊ ንክገብር ክእዝዞ ይኽእል።

31. <u>ሽም ጥፍኣተኛታት ብጋዜጣ ሓቲምካ ምውፃእ</u>

1. እቲ ቢሮ ኣብዚ ኣዋጅ ካብ ኣንቀፅ 22 ክሳብ 31 ዝተደንገጉ ናይ ገበን ጥፍኣታት ብምፍፃም ናይ ዝተፈረደም ሰባት ስም ዝርዝር ኣብቲ ክልልል ተሓቲሞም ብዝወፁ ጋዜጣታት ተሓቲሙ ክመፅእ ይገብር፣
2. ብመሰረት እዚ ኣንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1 ተሓቲሙ ዝወፅእ ዝርዝር ፦

ሀ) ናይቲ ትካል ወይ ናይቲ ውልቀሰብ ሽምን ኣድራሻን ፣

ለ) እቲ ቢሮ ግቡእ እዩ ኢሉ ዝኣምነሉ ናይቲ ገበን ኣፈፃፅማ ዝርዝር ፣

ሐ) እቲ ጥፍኣት ዝተፈፀመሉ ዘመን ወይ ዘመናት ግብሪ ፣

መ) እንተይተኸፈለ ዝተረፈ መጠን ግብሪ ፣

ረ)ብተወሳኺ ንክኽፍል ዝተወሰነሉ ግብሪ እንተልዩ።

<u>ክፍሊ ሸውዓት</u>
<u>ዝተፈላለዩ ድንጋገታት</u>

32. <u>ናይ ምትሕብባር ግቡእ</u>

1. እዚ ኣዋጅ ኣብ ስራሕ ንምውዓል ናይ ፌደራልን ክልልን መንግስታት ሰብ መዚን

ሐ) የሰዎችን ኅብረት በሚመለከት የኅብረቱ ሥራ አስኪያጅ ወይም በዚሁ ኃላፊነት እንደሚሠራ ሆኖ የሚታይ ነው።

30. <u>በተረካቢዎች የሚፈፀም ጥፋት</u>

1. ማናቸውም ሰው በአንቀጽ 13 ንዑስ አንቀጽ 4 በተደነገገው መሠረት ሳይፈጽም የቀረ እንደሆነ ጥፋተኛነቱ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ብር 5000 (አምስት ሺ) የገንዘብ መቀጫ እና በአንድ ዓመት እሥራት ይቀጣል።
2. ማናቸውም ሰው በአንቀጽ 13 ንዑስ አንቀጽ 4 መሰረት ለታክስ ክፍያ የሚውለውን ገንዘብ ለይቶ ያላስቀመጠውን የገንዘብ መጠን ለቢሮው ባለማስቀመጡ ምክንያት በንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት ጥፍተኛ ሆኖ የተገኘ እንደሆን ፍርድ ቤቱ ከገንዘብና እሥራት መቀጫው በተጨማሪ ለይቶ ገቢ እንዲያደርግ ሊያዝ ይችላል።

31. <u>የጥፋተኞችን ስም በጋዜጣ አትሞ ስለማውጣት</u>

1. ቢሮው በዚህ አዋጅ ከአንቀጽ 22 እስከ 31 የተደነገጉትን የወንጀል ጥፋቶች በመፈፀም የተፈረደባቸው ሰዎች ስም ዝርዝር በክልሉ በሚታተሙ በዕለታዊ ጋዜጦች ታትሞ እንዲወጣ ያደርጋል ፣
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት ታትሞ የሚወጣው ዝርዝር፦

ሀ) የድርጅቱን ወይም የግለሰቡን ስም እና አድራሻ፣

ለ) ቢሮ ተገቢ ነው ብሎ የሚያምንበትን የወንጀሉን አፈፃፀም ዝርዝር ፣

ሐ) ጥፋቱ የተፈፀመበትን ዘመን ወይም የግብር ዘመኖች ፣

መ) ሳይከፈል የቀረውን ግብር መጠን ፣

ሠ) በተጨማሪ እንዲከፍል የተወሰነበት ግብር ካለ ይህንኑ፣

<u>ክፍል ሰባት</u>
<u>ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች</u>

32. <u>የመተባበር ግዴታ</u>

1. ይህን አዋጅ በሥራ ላይ ለማዋል የፌደራልና የክልል መንግሥታት ባለ ሥልጣኖች እና

ወከልቶምን ብተወሳኺ ትካላት ፣ምምሕዳር ቀበሌታት ፣ ማሕበራት ኩሎም ነቲ ቢሮ ናይ ምትሕብባር ግቡእ አለዎም ።

2. ሀ) ኣብ ይግበኣኒ ቆፀሮ እንተዘይኮይኑ ወይ እቲ ቢሮ ዝተናወሐ ናይ ታክስ መኽፈሊ ጊዜ እንተዘይሂቡ ፣ ታክስ ከፋሊ ካብኡ ዝሕሎ ግብሪ ብእዋኑ ዝኸፈለ ምኻኑ ወይ ሓዱሽ ታክስ ኽፋሊ ብዝምልከት ናይ ታክስ ኽፋሊ መለለይ ቑፅሪ እንተዘይኣቕሪቡ ፍቓድ ወሃቢ መንግስታዊ ቤት ፅዮ ሓዱሽ ፍቓድ ንግዲ ምሃብ ወይ ምሕዳስ ኣይከኣልን።

ለ) እቲ ቢሮ ታክሲ ኽፋሊ ዘለዎ ግቡእ ብዛዕባ ምፍፃሙ ናይ ምስክር ወረቐት ዘይህቦ እንተኾይኑ ብዛዕብኡ ዘለዎ ምኽንያታት ብፅሑፍ ዘርዚሩ ነቲ ሓታቲ ይህቦ ።

ሐ)ምስክር ወረቐት ኣይህብን ብምባሉ ወይ ናይ ንግዲ ስራሕ ፈቓድ ንምስራዙ እቲ ቢሮ ብዝሃቦም ምኽንያታት ቅሬታ ዝተሰመየ ዝኾነ ኽፋሊ ታክስ ቅሬትኡ ንመፃረዪ ኮሚቴ ከቕርብ ይኽእል።

33. <u>ስልጣን ሓላፊ ቢሮ</u>

ኣብዚ ኣዋጅ ካልኦት ዓንቀፃት ካብ ዝተገለፁ ብተወሳኺ እቲ ቢሮ ሓላፊ ንኢኮኖሚ ፣ ንማሕበራዊ ፣ ወይ ንናይ ምምሕዳር ምኽንያታት ወይ ብኣታዊ ግብሪ ኣዋጅ ቁፅሪ 68/1995 ዓንቀፅ 42(ለ) ብዝተዘርዘሩ ምኽንያታት በዚ ኣዋጅ ካብ ዝተቐመጡ ናይ ታክስ ክፍሊታት ብሙሉእ ወይ ብኽፋል ነፃ ናይ ምግባር ስልጣን ተዋሂብዎ ኣሎ።

34. ***መምርሕታት***

እቲ ሓላፊ ቢሮ ንኣፈፃፅማ እዚ ኣዋጅ ዝጠቕሙ መምርሒታት ከውፅእ ይኽእል።

35. <u>***ናይ መሸጋገሪ ድንጋገ***</u>

እዚ ኣዋጅ ቅድሚ ምውፅኡ ከይተኸፈለ ዝተረፈ ናይ ኤክሳይዝ ታክስ ብመሰረት ድንጋገ ናይ መሸጣን ኤክሳይዝ ታክስን ኣዋጃት ዝእከብ ይኸውን ።

36. <u>ብዛዕባ ምስዓር</u>

እዚ ኣዋጅ እዚ ኣብ ስራሕ ካብ ዝወዓለሉ ግዝ ጀሚሩ ናይ መሸጣን ኤክሳይዝ ታክስን ኣዋጅ ቁፅሪ 68/85 (ከም ዝተመሓየሸ) ተሰሪዙ ኣሎ።

ወኪሎቻቸው በተጨማሪምድርጅቶች ፣ የቀበሌ መስተዳድሮች ፣ ማህበራት ሁሉ ከታክሱ ባለሥልጣን ጋር የመተባበር ግዴታ አለባቸው።

2. ሀ) በይግባኝ ቀጠሮ ላይ ካልሆነ ወይም ቢሮው የተራዘመ የታክስ መክፈያ ጊዜ ካልሰጠ በስተቀር ፣ ታክስ ከፋዩ የሚፈለግበትን ግብር በወቅቱ የከፈለ ስለመሆኑ ወይም አዲስ ታክስ ከፋይን በሚመለከት የታክስ ከፋይ መለያ ቁጥር ካላቀረበ በስተቀር ፈቃድ ሰጪ መንግስታዊ መሥሪያ ቤት አዲስ የንግድ ሥራ ፈቃድ መስጠት ወይም ማደስ አይቻልም።

ለ) ቢሮው ታክስ ከፋዩ ያለበትን ግዴታ ስለመፈፀሙ የምስክር ወረቀት የማይሰጥ ሲሆ ስለዚህ ያለውን ምክንያት በመዘርዘር በፅሑፍ ለጠያቂው ይሰጣል ።

ሐ) የምስክር ወረቀት አልሰጥም በማለቱ ወይም የንግድ ሥራ ፈቃድ ለመሠረዙ ቢሮው በሰጣቸው ምክንያቶች ቅር የተሰኘ ማንኛውም ታክስ ከፋይ ቅሬታውን ለአጣሪ ኮሚቴ ሊያቀርብ ይችላል።

33. <u>የቢሮ ሓላፊው ሥልጣን</u>

በዚህ አዋጅ ሌሎች አንቀጾች ከተገለፀው በተጨማሪ ቢሮ ኋላፊው ለኢኮኖሚ ፣ ለማህበራዊ ወይም ለአስተዳደር ምክንያቶች ወየም በገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 68/1995 አንቀጽ 42(ለ) በተዘረዘሩት ምክንያቶች በዚህ አዋጅ ከተጣለው ታክስ ክፍያ በሙሉ ወይም በከፊል ነፃ የማድረግ ስልጣን ተሰጥቶታል።

34. ***መመሪያዎች***

የቢሮው ኋላፊ ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም የሚረድ መመሪያዎችን ለማውጣት ይችላል።

35. <u>***የመሸጋገሪያ ድንጋጌ***</u>

ይህ አዋጅ ከመፅናቱ በፊት ሳይከፈል የቀረ የኤክሳይዝ ታክስ በሽያጭና ኤክሳይዝ ታክስ አዋጅ በተደነገገው መሠረት የሚሰበሰብ ይሆናል።

36. <u>ስለመሻር</u>

ይህ አዋጅ በስራ ላይ ከዋለበት ጊዜ ጀምሮ ያሽያጭና ኤክሳይዝ ታክስ አዋጅ ቁጥር 68/85 (እንደተሻሻለ) ተሰርዟል።

37.እዚ ኣዋጅ ዝፅንዐሉ እዋን

እዚ ኣዋጅ ካብ ጉንበት 30/1999 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን ።

ፀጋይ በርሀ

ፕረዚዳንት ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስቲ ትግራይ
መቐለ

37.ኣዋጅ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ኣዋጅ ከግንቦት 30/1999 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል ።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስት ፕሬዚዳንት
መቀሌ

www.abyssinialaw.com

ሰደቓ

ኣብ ዓዲ ውሽጢ ዝምረቱ ኣብ ዝተወሰኑ ኣቑሑት ዝኽፈል ናይ ኤክሳይዝ ታክስ መጠን

ዓይነት ኣቕሓ የኤክሳይዝ ታክስ ብሚኢታዊ (%)
1. ዝኾነ ዓይነት ሽኮር /ብጠንካራ መልክዕ/ ሞላስስ እንተይሓወሰ ------------------------33 2. መስተ 2.1. ዝኾነ ልስሉስ መስተ (ካብ ናይ ፍረምረ ፅሟቕን ንዚኦም ዝኣመሰሉ ወፃኢ)------40 2.2. ብሕሩጭ መልክዕ ዝተዳለወ ልስሉስ መስተ----- ------------------------------------ 40 2.3. ኣብ ፋብሪካ ዝምረት ዝተኣሸገ ማይ--------30 2.4. ዝኾነ ኣልኮል ዘለዎ መስተ 2.4.1. ዝኾነ ቢራን እስታውትን------------50 2.4.2. ዝኾነ ናይ ወይኒ ጠጅ መስተ------ 50 2.4.3. ዊስክ---------------------------50 2.4.4. ካልኦት ኣልኮል ዘለዎም መስተታት-------- ----------------------------100 3. ዝኾነ ዓይነት ፅሩይ ኣልኮል --------------75 4. ትንባኾን ናይ ትንባኾ ውፅኢትን 4.1. ቆፅሊ ትንባኾ--------------------------20 4.2. ሲጋሬት ፣ ሲጋራ ፣ ሲጋሪሎስ ፣ ትንባኾ ፒፓ ፣ ሱረትን ካልኦት ውፂኢት ትንባኾን------75 5. ጨው -----------------------------------30 6. ነዳዲ ሱፐርቤንዚን ፣ ተራ ቤንዚን ፣ ፔትሮል ፣ ጋዞሊንን ካልኦት ናይ ሞተር ስፒሪት------ ----------------------------30 7. ሽቶን ተይለት ወተርስን-----------------100 8. ጨርቅን ካብ ጨርቂ ዝተሰርሑ ኣቑሑትን 8.1. ካብ ተፈጥሮ ሃሪ ፣ ካብ ናይሎን ፣ ካብ ሱፍ ወይ ካብ ዝኾነ ካልኦት ተመሳሰልቲ ነገራት ዋላ ብሽራብ መልክዕ ዝተሰርሑ ጨርቅታት'ውን------ -------------------10 8.2. ብሙሉእ ኮነ ብክፋል ዝተሰርሑ ሓመዳይ ፣ ፃዕዳ ቀለም ዝተዘፍዘፉ ወይ ዝተሓተመ ብዝኾነ መጠን ቁመት ወይ ወርዲ ዝተሰርሑ ጨርቂ / ናይ ዓሶ መከላከሊ ኣጎበርን ኣወጀዲድ ዘይሓወሰ/ ከምኡ 'ውን ኮቦርታ ፣ ኣንሶላ ፣ ናይ ኣልጋ መሸፈኒ ፣ ሽጎማን ፣ ናይ ጠረድዛ ክዳንን ነዚኦም ዝመስሉ ጨርቅታት ---------------------------- ------------10 8.3. ካብ ጨርቂ ዝተሰርሑ ወይ ዝተዳለው ክንዳውንቲ ---------------------------10 9. ካብ ወርቂ ፣ ካብ ብርን ካብ ካልኦት ነገራት ዝተስርሑ መጋየፂ --------------------20 10. ንመንበሪ ገዛ ግልጋሎት ዝውዕል ሻሕነ ምሕፀቢ መኪና-----------------------------------80 11. ንመንበሪ ገዛ ግልጋሎት ዝውዕል ናይ ክዳን

ሰንጠረዥ

አገር ውስጥ በሚመረቱ የተወሰኑ ዕቃዎች ላይ የሚከፈል የኤክሳይዝ ታክስ ልክ

የዕቃው ዓይነት የኤክሳይዘ ታክስ በመቶኛ(%)
1. ማናቸውም ዓይነት ስኳር /በአንኳር መልክ/ ሞላስስን ሳይጨምር---------------------33 2. መጠጦች 2.1. ማናቸውም ለስላሳ መጠጦች /ከፍሬ ጭማቂዎችና እነዚህን ከመሳሰሉ በስተቀር/ ---------------- --------------------40 2.2. በዱቄት መልክ የተዘጋጁ ለስላሳ መጠጦች ------- -------------------------------- 40 2.3. በፋብሪካ የሚመረት የታሸገ ውሃ ----------30 2.4. ማናቸውም አልኮል ያለባቸው መጠጦች 2.4.1. ማናቸውም ቢራና እስታውት---------- 50 2.4.2. ማናቸውም የወይን ጠጅ መጠጦች----- 50 2.4.3. ዊስኪ--------------------------------50 2.4.4. ሌሎች አልኮል ያለባቸው መጠጦች---100 3. ማናቸውም ዓይነት ንፁሕ አልኮል ---------75 4. ትንባሆና ትንባሆ ውጤቶች 4.1. የትምባሆ ቅጠል -----------------------20 4.2. ሲጋሬት ፣ ሲጋራ ፣ ሲጋሪሎስ ፣ የፒፓ ትምባሆ ፣ ሱረትና ሌሎች የትምባሆ ውጤቶች----------- -----------------75 5. ጨው -----------------------------------30 6. ነዳጅ ሱፐርቤንዚን ፣ ተራ ቤንዚን ፣ ፔትሮል ፣ ጋዞሊንና ሌሎች የሞተር ስፒሪት--------30 7. ሽቶዎች እና ቶይለት ወተርስ------------100 8. ጨርቃ ጨርቅ እና ከጨርቃ ጨርቅ የተሰሩ ዕቃዎች 8.1. ከተፈጥሮ ሐር ፣ ከናይለን ፣ ሱፍ ወይም ከማናቸውም ሌሎች ተመሳሳይ ነገሮች በሹራብ መልክም ቢሆን የተሰሩ ጨርቃ ጨርቆች------- ---------------------10 8.2. ብሙሉ ሆነ በከፊል የተሰራ አመድማ ፣ ነጭ ቀለም የተነከረ ወይም የታተመ ፣ በማናቸውም ቁመት ወይም ወርድ የተሰራ ጨርቃ ጨርቅ /ከወባ መከላከያ አጎበር እና ከአቡጀዲ በስተቀር/ እንዲሁም የብርድ ልብሶች ፣ አንሶላዎች ፣ የአልጋ ፣ ሽፋኖች ፣ ፎጣዎች ፣ የጠረጴዛ ልብሶች ፣ እነዚህም የመሳሰሉ ጨርቃ ጨርቆች---10 8.3. ከጨርቃ ጨርቅ የተሰሩ ወይም የተዘጋጁ ልብሶች - ---------------------------10 9. ከወርቅ ፣ ከብርና ከሌሎች ነገሮች የተሰሩ ጌጣጌጦች ------ -----------------------20 10. ለመኖርያ ቤት አገልግሎት የሚሆን ሳህን ማጠቢያ መኪና -------------------------80

መሕፀቢ መኪና---------------------------30
12. ናይ ቪዲዮ ዴክ--------------------------40
13. ናይ ቴሌቪዥን ፣ ናይ ቪዲዮ ካሜራታት ---------40
14. ተቓባሊ ቴሌቪዥን ፣ ካብ ግራማፎን ፣ ካብ ሬድዮ ወይ ድማ ምስ ድምፂ መቕረፂን መስምዒን መሳርሒታት ዝተተሓዙን ዘይተተሓዙን----------------------------10
15. ንመንገደኛታት መጓዓዚ ዝኾነ ተሽከርከርቲ /ኣውቶሞቢላት / እስቴሽን ዋገን ናይ ግልጋሎት መኪናታት ላንድሮቨራት ፣ ጂፓት ፣ ፒክኣፐታት ፣ ኢዞኦምን ንዚኦም ዝኣመሰሉ ተሽከርከርቲ ፣ በዓል ሞተር ካራቫናት ሓዊሱ ዝተገጠማ ወይ ድማ ዘየተገጠሙ መጀመሪያ እንትመፁ ክሕልዎም ዝግባእ መሳርሒ
15.1. ክሳብ 1300 ሲ.ሲ--------------------30
15.2. ካብ 1301 ሲ.ሲ ክሳብ 1800 ሲ.ሲ --60
15.3. ካብ 1800 ሲ.ሲ ንላዕሊ ------------100
16. ናይ ባይታ ምንፃፍ ----------------------30
17. ኣስቤስቶስን ናይ ኣስቤስቶስ ውፅኢትን ----20
18. ናይ ጠረጴዛ ፣ ናይ ግድግዳን ናይ ኢድን ሰዓት-----------------------------------20
19. ኣሽንጉሊትን መፃወቲታትን---------------20

11. ለመኖሪያ ቤት አገልግሎት የሚሆን የልብስ ማጠብያ መኪና------------------------30
12. የቪዲዮ ዴክ-----------------------------40
13. የቴሌቪዥን እና ቪዲዮ ካሜራዎች-----40
14. ከቴሌቪዥን መቀበያ ፣ ከግራማፎራንን ፣ ከራዲዮ ወይም ከድምፅ መቅረጫ ማስሚያ መሳሪያዎች ጋር የተጣመሩ ቢሆንም ባይሆንም--------------------------------10

15. ለመንገደኞች መጓጓዥ የሚሆኑ ተሽከርካሪዎች (አውቶሞቢሎች) እስቴሽን ዋገን የአገልግሎት መኪኖዎች ላንድሮቨሮች ፣ ጂፖች ፣ ፒክአፖች እና እነዚህንም የመሳሰሉ ተሽከርካሪዎች ፣ ባለሞተር ካራቫኖች ጭምር የተገጣጠሙ ወይም ያልተገጣጠሙ በመጀመርያ ሲመጡ ሊኖራች ከሚገባው መሳሪያ ጋር
15.1. እስከ 1300 ሲ.ሲ--------------------30
15.2. ከ 1301 ሲ.ሲ እስከ 1800 ሲ.ሲ ---60
15.3. ከ 1800 ሲ.ሲ በላይ--- ------------100
16. የወለል ምንጣፍ -- ----------------------30

17. አስቤስቶስን የአስሚስቶስ ውጤቶች ----20
18. የጠረጴዛ ፣ የግድግዳና የእጅ ሰዓቶች----20
19. ኣሻንጉሊቶችና መጫወቻዎች------------20

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 15 ዓመት ቑ.11 መቐለ ጉንበት 30/1999 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

15ኛ ዓመት ቁ.11 መቐለ ግንቦት 30/1999 ዓ/ም

ኣዋጅ ቑፅሪ 126/1999 ዓ/ም ቤት ፅሕፈት ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዳግም ውዳበ ንምውዳብ ዝወፀ ኣዋጅ

ኣብ ክልልና ሎሚ ኣዝዩ ኣተሓሳሳቢ ብዝኾነ ቅልጣፊ እናተጋፈሐ መፂኡ ዘሎ ለበዳ ሕማም ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ዘስዕቦ ዘሎን ንቅድሚት ከስዕቦ እዩ ተባሂሉ ዝግመትን ማሕበረ ኢኖሚያዊ ቅልውላው ናይ መፃኢ ወለዶ ናይ ምንባር ተስፋ ኣብ ሓደጋ ዘሎ ምዃኑ ዘመላኽት ኮይኑ ብምርካቡ።

በዚ ምኽንያት ዘጋጥም ዘሎን ከጋጥም ዝኽእልን ማሕበራዊን ኢኮኖሚያዊን ቅልውላው ካብ በሕዚኡ ምክልኻል ፣ መፍረይን ንቅድሚት ሃገር ተረካብን ዝኾነ መንእሰይ ወለዶ ካብ ሓደጋ ምድሓን እዋናዊን ኣገዳሲን ብምዃኑ ፣ እዚ ተግባራዊ ንክኸውን ቀንዲ ዕማሙ ምክልኻል ዝገበረን ሕብረተሰብ ዘሳተፈን ፕሮግራም ምክልኻል ኤድስ ንክትግበር ዝተዋዳደን ኩሉ መዳያዊ ተሳትፎ ሕብረተሰብ ኣብ ምክልኻል ኤድስ ምትግባር ኣድላይ ምዃኑ ብምእማን ፣

ነዞም ዕላማታት ተግባራዊቶም ንኽከታተልን ኣብ ምክልኻል እዚ ሕማም ተራ ክህልዎም ዝግባእ ዝተፈላለዩ ትካላትን ውልቀ ሰባትን ኣተሓባቢሩ ዝሰርሕ ኣካል ምጥያሽ ኣድላይ ኮይኑ ብምርካቡ፣

ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ብሕገ መንግስቲ እቲ ክልል ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ ብዝተውሃቦ ስልጣን

ኣዋጅ ቁጥር126/1999 ዓ/ም የትግራይ ብሄራዊ ክልል መንግስት የኤች አይቪ ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ፅሕፈት ቤትን ዳግም ለማደራጀት የወጣ አዋጅ

በክልላችን ኣሳሳቢ በሆነ ፍጥነት እየተስፋፋ ያለው የኤድስ ወረርሽኝ እያስከተለ ያለውን ወደፊትም ሊያስከትል የሚችለው ማህበር ኢኮኖሚያዊ ችግር የመጭውን ትውልድ ተስፋ አደጋ ላይ ያለ መሆኑን የሚያመላክት ሆኖ በመገኘቱ ።

እያጋጠመ ያለውና ወደፊትም ሊያጋጥም የሚችለውን ማሕበረ ኢኮኖሚያዊ ቀውስ ከወዲህ ለመከላከል አምራቹን ሃይልና የወደፊት አገር ተረካቢ የሆነውን ትውልድ ከአደጋ ማዳን ወቅታዊና የማይታለፍ ተግባር በመሆኑና ይህ ተግባራዊ እንዲሆን ዋና ተግባሩ የኤድስ በሽታ መከላከል ያደረገና ህብረተሰቡ ያሳተፈ ሁለገብ የሆነና የተቀናጀ መርሃ ገብር መዘርጋት አስፈላጊ መሆኑን በማመን፣

የእነዚህ ከላይ የተገለፁት አለማዎች ተግባራዊነት የሚከታተል ይህንን በሽታ በመከላከል ረገድ አብይ ሚና ሊጫወቱ ይችላሉ የሚባሉት የተለያዩ ድርጅቶች እና ግለሰዎች አስተባብሮ
አካል ማቋቋም አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ ፣

የትግራይ ክልል ምክር ቤት በክልሉ ሕገ መንግስት አንቀፅ 49/3//ሀ/ በተሰጠው ስልጣን መሰረት

www.abyssinialaw.com

መሰረት እዚ ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ

ዓንቀፅ 1

ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "ቤት ፀሕፈት ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ዳግም ንምውዳብ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 126/1999" ተባሂሉ ክፅዋዕ ይኽእል።

ዓንቀፅ 2

ትርጉም

ናይቲ ቃል ኣታኣታትዋ ካሊእ ትረጉም ዘውህቦ እንተዘይኮነ

ኣብዚ ኣዋጅ ውሽጢ ፦

1. "ክልል" ማለት ብሄራዊ ክልል ትግራይ እዩ ፣
2. "ስራሕ ፈፃሚ" ማለት ብመሰረት ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣብ ጣብያ ፣ ኣብ ወረዳን ክልልን ዝቐሙ ስራሕ ፈፀምቲ መንግስታዊ ኣካላት እዮም፣
3. "ቤት ምኽሪ " ማለት በዚ ኣዋጅ መሰረት ዝተጣየሸ ኣብ ክልልን ወረዳን ዘሎ ቤት ምኽሪ ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ እዩ፣
4. "ቦርድ" ማለት በዚ ኣዋጅ መሰረት ኣብ ብርኪ ክልል ፣ ወረዳን ጣብያን ዝጣየሹ ቦርድታት ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ማለት እዩ፣
5. "ኮሚቴ" ማለት ኣብ ሕድ ሕድ መንግስታዊን ዘይመንግስታውን ኣብያተ ፅሕፈትን እዚ ክልል ዝጣየሹ ኮሚቴታት ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ እዮም፣
6. "ቤት ፅሕፈት" ማለት ቤት ፅሕፈት ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ብሃራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።

ዓንቀፅ 3

ምጥያሽ

1. ቤት ፅሕፈት ምቁፅፃርን ምክልኻልን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ድሕሪ 'ዚ "ቤት ፅሕፈት" እንዳተብሃለ ዝፅዋዕ በዚ ኣዋጅ ዳግም ተጣየሹ ኣሎ፣
2. እዚ ቤት ፅሕፈት ፦

የሚከተለውን አዋጅ አውጧቷል ።

ክፍል አንድ

አንቀጽ 1

አጭር ርእሰ

ይህ አዋጅ "የትግራይ ብሄራዊ ክልል የኤች አይ ቪ ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ጽሕፈት ቤት እንደገና ለማቋቋም የወጣ አወጅ ቁጥር 126/1999" ተብሉ ሊጠቀስ ይችላል ።

አንቀጽ 2

ትርጉም

የቃል አጠቃቀም ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር

በዚህ አዋጅ ውስጥ ፦

1. "ክልል" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልል ማለት ነው ፣
2. "የስራ አስፈፃሚ" ማለት በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ ሕገ መንግስት መሰረት በቀበሌ ፣ በወረዳና በክልል ደረጃ ያሉ የመንግስት የስራ አስፈጻሚ አካላት ናቸው ፣
3. "ምክር ቤት" ማለት በዚህ አዋጅ መሰረት የተቋቋመ የክልልና የወረዳ የኤች አይ ቪ ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ምክር ቤት ነው፣
4. "ቦርድ" ማለት በዚህ አዋጅ መሰረት በክልል፣ በወረዳና በቀበሌ ደረጃ የሚዋቀር የኤች አይ ቪ ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ቦርድ ማለት ነው፣
5. "ኮሚቴ" ማለት በክልሉ ውስጥ በሚገኙ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ፅሕፈት ቤቶች የሚቋቋሙ የኤች አይ ቪ ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ኮሚቴዎች ናቸው።
6. "ፅሕፈት ቤት " ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የኤች አይ ቪ ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ፅሕፈት ቤት ነው ።

አንቀጽ 3

ማቋቋም

1. የኤች አይ ቪ ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ጽሕፈት ቤት ከዚህ በኋላ "ጽህፈት ቤት" እየተባለ የሚጠራ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፣
2. ይህ ጽሕፈት ቤት ፦

www.abyssinialaw.com

ሀ. ተፀዋዕነቱ ንቢሮ ሓለዋ ጥዕና ይኸውን ፣

ለ. ዋና ቤት ፅሕፈቱ መቐለ ኾይኑ በቢ.ወረድኡ ኣብ ቤት ፅሕፈት ሓለዋ ጥዕና መሓውር ይህሉ ።

ዓንቀፅ 4
ኣወዳድባ

እዚ ቤት ፅሕፈት ፦

ሀ.ኣብ ብርኪ ክልልን ፣ ወረዳን ዝጣየሽ ቤት ምኽሪ

ለ. ኣብ ብርኪ ክልል ፣ ወረዳን ጣብያን ዝጣየሽ ቦርድ ፣

ሐ. ብክልል ርእሰ ምምሕዳር ዝሸወም ሓላፊ ቤት ፅሕፈት

መ.ኣብ ሕድሕድ መንግስታዊን ዘይመንግስታዊን ቢሮታት ኣብያተ ፅሕፈታት ዝተጣየሹ ኮሚቴታት፣

ረ. ንስራሕ ኣድለይቲ ዝኾኑ ስራሕተኛታት ይህልውዎ።

ዓንቀፅ 5
ዕላማ

እዚ ቤት ፅሕፈት ዝስዕቡ ዕላማታት ይህልውዎ፦

1. ሕብረተሰብ ባህሪያዊ ለውጢ ንክምዕእ ቀፃሊ ምንቅስቓስ ምግበር ፣
2. መላእ ህዝቢ ብሓፈሻ ብፍሉይ ድማ ተረካቢ ዓዲ ዝኾነ ወለዶ ካብ ሓደጋ ኤድስ ምድሓን (ምክልኻልን) በዚ ኣቢሉ ጉዕዞ ልምዓትና ድልዱል መሰረት ሒዙ ዝኸደሉ ባይታ ምምችቻው፣
3. ሃገራዊን ክልላዊን ፖሊስታት ስራቴጂክ ዕላማታትን ምክልኻል ኤች ኣይ ቪ ኤድስ መፈፀሚ ስትራተጂን መደባትን ምትግባር ።

ዓንቀፅ 6
ኣባላት ቤት ምኽሪ

ቤት ምኽሪ ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ክልል ትግራይ ብርእሰ ምምሕዳር ክልል ትግራይ ዝምራሕ ኾይኑ ዝስዕቡ ኣባላት ይህልውዎ፣

1. ኣባላት ካቢኔ ብሙሉኦም ፣
2. ካብ ካቢኔ ኣባላት ወፃኢ ዝኾኑ ሓላፍቲ

ሀ.ተጠሪነቱ ለክልሉ ጤና ቢሮ ይሆናል ፣

ለ. ዋና ጽሕፈት ቤቱ መቀሌ ሆኖ በየወረዳው ተጠሪነቱ ለጤና ጽሕፈቱ ቤቱ የሆነ መዋቅር ይኖረዋል ፤

አንቀጽ 4
አደረጃጀት

ጽሕፈት ቤቱ ፦

ሀ. በክልልና በወረዳ ደረጃ የሚቋቋም ምክር ቤት ፣

ለ. በክልል ፣ ወረዳና ጣቢያ የሚቋቋም ቦርድ ፣

ሐ. በክልሉ ርእስ መስተዳደር የሚሾም የጽሕፈት ቤት ሓላፊ ፣

መ. በያንዳንዱ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ቢሮዎችና ጽሕፈት ቤቶች የሚቋቋሙ ኮሚቴዎች ፣

ረ ለስራው አስፈላጊ የሆኑ ሰራተኞች ይኖሩታል።

አንቀጽ 5
ዓላማ

ዕሕፈት ቤቱ የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል ፣

1. ሕብረተሰባዊ የሆነ ባህሪያዊ ለውጥ ለማምጣት ቀጣይነት ያለው ጥራት ማድረግ ፣
2. መላው ህዝብ በጠቅላላ በተለይ ደግሞ ሃገር ተረካቢ የሆነው ትውልድ ከኤድስ አደጋ ማዳንና መከላከል በዚህም የልማት ጉዛችን ጠንካራ መሰረት ይዞ የሚራመድበት ሁኔታ ማመቻቸት፣
3. ሃገራዊና ክልላዊ የኤች አይ ቪ ኤድስ የመከላከያና የመቆጣጠሪያ ፖሊሲ ማስፈፀሚያ ስትራቴጂ እና እቅዶችን መተግበር።

አንቀጽ 6
የምክር ቤት አባላት

የትግራይ የኤች አይ ቪ ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ምክር ቤት በክልሉ ርእሰ መስተዳደር የሚመራ ሆኖ የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል

1. ሁሉም የካቢኔ አባላት፣
2. ከካብኔ አባላት ውጭ ይሁኑ የትግራይ ክልለ የፅሕፈት ቤት ሓላፊዎች ፣

www.abyssinialaw.com

ኣብያተ ዕዮ ክልል ትግራይ ፣
3. ዞባ ኣመሓደርቲ
4. ኣፈ ጉባኤን ምክትል ኣፈ ጉባኤን ቤት ምኽሪ ክልል ፣
5. ኣዶ መንበር ማህበር ደቂ ኣንስትዮ ትግራይ ፣
6. ኣቦ መንበር ማሕበር መናእሰይ ትግራይ ፣
7. ኣቦ መንበር ማሕበር ሓረስቶት ትግራይ፣
8. ሓላፊ ማሕበር ልምዓት ትግራይ ፣
9. ሓላፊ ማሕበር ረዲኤት ትግራይ ፣
10. ሓላፊ ማሕበር ቀይሕ መስቀል ጨንፈር ትግራይ ፣
11. ሓላፊ ኤድስ ምክልኻልን ምቁፅፃርን ማሕበራዊ ግልጋሎትን ጨንፈር ትግራይ ፣
12. ሓላፊ ቤት ፅሕፈት ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ክልል ትግራይ (ፀሓፈ)፣
13. ዝስዕቡ መራሕቲ ትካላት ሃይማኖት ፦
ሀ. ሓላፊ ሃገረስብከት ኦርቶዶክስ ክልል ትግራይ፣
ለ. ሓላፊ ጉዳይ ምስልምና ክልል ትግራይ ፣
ሐ. ሓላፊ ካቶሊካዊ ቤተክርስትያን ጨንፈር ትግራይ ፣
መ. ሓላፊ መካነ ኢየሱስ ጨንፈር መቐለ ፣
14. ኣቦ መንበር ማህበር መምህራን ትግራይ ፣
15. ሓላፊ ቤተሰብ መምርሒ ትግራይ ፣
16. ሓላፊ ማሕበር ሰራሕተኛታት ጨንፈር ትግራይ፣
17. ተወካሊ ትእምት ጨንፈር ትግራይ ፣
18. ኣብ ውሽጢ እዚ ክልል ዝርከብ ኣመራርሓ መከላኸሊ ስራዊት ፣
19. ሓላፊ ድምፂ ወያነ ትግራይ ፣
20. ኣቦ መንበር ማሕበር ወለዶ ምድሓን ትግራይ፣
21. ሓላፊ ቤት ምኽሪ ንግዲ ክልል ትግራይ ፣
22. ኣቦ ወምበር ማሕበር ከየንቲ ትግራይ
23. ኣቦ መንበር ማሕበር ጉድኣት ኣካል ኲናት ትግራይ
24. ካልኦት ኣብ ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች.ኣይ. ቪ ኤድስ ዑዙዝ ኣበርክቶ ኣለዎም ተባሂሎም ብርእሰ ምምሕዳር ዝሕረዩ ኣካላትን ውልቀ ሰባትን ፣

3. የዞን አስተዳደሪዎች
4. የክልሉ ምክር ቤት አፈጉባኤና ምክትል አፈጉባኤ
5. የትግራይ ሴቶች ማህበር ሊቀ መንበር ፣
6. የትግራይ ወጣቶች ማህበር ሊቀ መንበር
7. የትግራይ አርሶ አደሮች ማህበር ሊቀ መንበር
8. የትግራይ ልማት ማህበር ሓላፊ ፣
9. የማህበራዊ ረድኤት ትግራይ ሓላፊ ፣
10. የትግራይ ቅርንጫፍ ቀይ መስቀል ማህበር ሓላፊ ፣
11. የኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ማህራዊ አገልግሎት የትግራይ ቅርንጫፍ ሓላፊ ፣
12. የትግራይ ክልል ኤች አይ ቪ ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ጽሕፈት ቤት ሓላፊ (ፀሓፊ)፣
13. የሚከተሉት የሃይማኖት መሪዎች ፦
ሀ. የትግራይ ክልል ኦርቶዶክስ ሃገረስብከት ሓላፊ ፣
ለ. የትግራይ ክል እስልምና ጉዳይ ሓላፊ ፣
ሐ. የመቀለ ቅርንጫፍ ካቶሊካዊ ቤተ ክርስትያን ሓላፊ ፣
መ. የመቀሌ ቅርንጫፍ መካነ እየሱስ ሓላፊ ፣
14. የትግራይ መምህራን ማህበር ሊቀ መንበር ፣
15. የትግራይ ቤተሰብ መምሪያ ሓላፊ ፣
16. የትግራይ ቅርንጫፍ የሰራተኞች ማሕበር ሓላፊ ፣
17. የትእምት የትግራይ ቅርንጫፍ ተወካይ ፣
18. በክልሉ ውስጥ የሚገኝ የመከላከያ ሰራዊት አመራር፣
19. የድምጽ ወያነ ትግራይ ሃላፊ
20. የትግራይ ትውልድ ማዳን ማሕበር ሊቀ መንበር ፣
21. የትግራይ የንግድ ምክር ቤት ሓላፊ ፣
22. የትግራይ የኪነ-ጥበብ ባለሞያዎች ማሕበር ሊቀ መንበር
23. የትግራይ የጦር አካል ጉዳተኞች ማህበር ሊቀመንበር
24. ሌሎች ኤች አይ ቪ ኤድስን መከላከልና በመቆጣጠር ረገድ ትልቅ ሚና አላቸው ተብለው በርእሰ መስተዳድሩ የሚመረጡ አካሎችና ታዋቂ ግለሰቦች ።

ክፍሊ ክልተ

ስልጣንን ተግባርን ቤት ምኽሪ ፣

ቦርድን ቤት ፅሕፈትን

ዓንቀፅ 7

ስልጣንን ተግባርን ቤት ምኽሪ

ቤት ምኽሪ ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባራትን ይህልውዎ ፦

1. እዚ ቤት ፅሕፈት ዘቐመጦም ዕላማታት ንምዕዋትን ኣብ ግብሪ ንምውዓልን ብላዕለዋይነት ይመርሕ ፣ ይከታተል
2. ናይ ሓጺር ፣ ማእኸላይ ነዊሕን ትልሚ ምቁፅፃርን ምኽልኻልን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ የፅድቕ ፣ ተግባራዊነቶም ይከታተል፣
3. ብቦርድ ተዳልዩም ዝቐርቡሉ ዓመታዊ ትልምን በጀትን ይምርምር ፣ ብክልል ቤት ምኽሪ ምስፀደቐ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል፣
4. ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይቪ ኤድስ ዝምልከት ክልላዊ ፖሊሲ ንምውፃእ ዝሕግዝ መበገሲ ሓሳብ የቕርብ ፣
5. በቲ ቦርድ ዝቐርብ ፀብፃብ ኣፈፃፅማ ስራሕ ይግምግም ።

ዓንቀፅ 8

ኣኼባ ቤት ምኽሪ

1. ኣብ ሽዱሽተ ወርሒ ሓደ ግዘ ስሩዕ ኣኼባ ይህልዎ ። ኮይኑ ግና ኣድላዪ ኾይኑ እንትርከብ ኣብ ዝኾነ ግዘ ኣካቢ እቲ ቤት ምኽሪ ኣኼባ ክፅውዕ ይኽእል፣
2. ካብ ፍርቂ ንላዕሊ (50%+1) ኣባላት ቤት ምኽሪ እንትርከቡ ምልኣተ ጉባኤ ይኸውን፣
3. ውሳኔ ቤት ምኽሪ ዝሓልፍ ብኣብዝሓ ድሚፂ (50%+1) ይኸውን። ድምፂ ማዕረ እንተተመቒሉ ድማ ኣካቢ ዝደገፎ ሓሳብ ውሳነ ቤት ምኽሪ ይኸውን፣
4. ቤት ምኽሪ ኣኼብኡ ዝመርሓሉ ደንቢ ስነ ስርዓት ኣኼባ ኣውፂኡ ኣብ ተግባር ከውዕል ይኽእል።

ዓንቀፅ 9

ኣባላት ቦርድ

ቦርድ ምክልኻልን ምቀፅፃርን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ

ክፍል ሁለት

የምክር ቤቱ ፣ የቦርድ እና የፅሕፈት ቤቱ

ስልጣንና ተግባር

አንቀጽ 7

የምክር ቤቱ ስልጣንና ተግባር

የኤች አይ ቪ ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ምክር ቤት ቀጥሎ የተመለከቱት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

1. ጽሕፈት ቤቱ ያስቀመጣቸው አላማዎች ስራ ላይ ለማዋል በበላይነት ይመራል ፣ ይከታተላል ፣
2. የኤች አይ ቪ ኤድስ መከላከልና መቆጣጠር የአጭ ፣ የመካከለኛና የረጅም ጊዜ እቅድ ያጸድቃል ፣ ተግባራዊነታቸውን ይከታተላል፣
3. በቦርድ ተዘጋጅተው የሚቀርቡለትን ዓመታዊ እቅድና በጀት ይመረምራል ። በክልል ምክር ቤት ሲጸድቅ አፈፃፀሙን ይከታተላል፣
4. የኤድስ መከላከልና መቆጣጠር በሚመለከት ክልላዊ ፖሊሲ እንዲወጣ የመነሻ ሃሳብ ያቀርባል ፣
5. በቦርድ የሚቀርብ የስራ አፈጻጸም ሪፖርት ይገምግማል ።

አንቀጽ 8

የምክር ቤት ስብሳባ

1. በየስድስት ወር አንድ ጊዜ መደበኛ የስብሰባ ጊዜ ይኖረዋል። ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ የምክር ቤቱ ሰብሳቢ በማናቸውም ጊዜ ስብሰባ ሊጠራ ይችላል።
2. የምክር ቤት አባላት ከግማሽ ላይ (50%+1) ከተገኙ ምልአት ጉባኤ ይሆናል፣
3. ምክር ቤቱ ውሳኔ የሚያስተላልፈው በድምፅ ብልጫ (50%+1) ይሆናል ። ድምፅ በእኩል ለሁለት የሚከፈል ከሆነ ደግሞ ስብሳቢው የደገፈው ሃሳብ የምክር ቤቱ ውሳኔ ይሆናል ፣
4. ምክር ቤቱ ሰብሰባውን የሚመራበት የስብሰባ ስነ ስርዓት ደንብ አውጥቶ በተግባር ላይ ሊያውል ይችላል ።

አንቀጽ 9

የቦርድ አባላት

የኤች አይ ቪ ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ቦርድ

ዝስዕብ ኣባላት ይህልውዎ፦

1. ሓላፊ ቢሮ ሓላዋ ጥዕና -------------ኣካቢ
2. ሓላፊ ቢሮ ትምህርቲ --------------ኣባል
3. ሓላፊ ቢሮ ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን -- -----------------------------------ኣባል
4. ሓላፊ ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓትን -- ------------------------------------ኣባል
5. ሓላፊ ቢሮ ጉዳይ መናእሰይን ስፖርትን ----- ------------------------------------ኣባል
6. ሓላፊ ቢሮ ጉዳያት ደቂ ኣንስትዮ ---ኣባል
7. ሓላፊ ቤት ፅሕፈት ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ -----------------ኣባል
8. ሓላፊ ቢሮ ሓበሬታ -----------------ኣባል
9. ሓላፊ ቢሮ ሕርሻን ልምዓት ገጠርን----ኣባል
10. ኣቦ መንበር ማሕበር መናእሰይ ትግራይ ---- ------------------------------------ኣባል
11. ኣዶ መንበር ማሕበር ደቂ ኣንስትዮ ትግራይ -------------------------------------ኣባል
12. ኣቦ መንበር ማሕበር ሓረስቶት ትግራይ----- -------------------------------------ኣባል
13. ኣቦ መንበር ወለዶ ምድሓን ትግራይ ---ኣባል

ዓንቀፅ 10
ስልጣንን ተግባርን ቦርድ

ቦርድ ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባራትን ይህልውዎ፦

1. ናይ ሓፂር ፣ ማእኸላይን ነዊሕን ጊዜ ትልሚ ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይ ቪኤድስ መርሚሩ ናብ ቤት ምኽሪ ኣቕሪቡ የፅድቕ፣
2. ምክልኻል ምቁፅፃር ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ኣመልኪቱ መፅናዕቲ ክካየድ ይገብር ፣
3. ፀብፃባት ቤት ፅሕፈት ተቐቢሉ ይግምግም ፣
4. እቲ ቤት ፅሕፈት ዘጋጥምዎ ዓበይቲ ፀገማት መርሚሩ ምፍታሒ ይህብ ፣
5. ንክልል ቤት ምኽሪ ዝቐርብ ናይ ቤት ፅሕፈት በጀትን ፀብፃብን የፅድቕ ፣
6. ብሓላፊ ቤት ፅሕፈት ኣብ ዝቐርቡ ካልኦት ጉዳያት ይመክር ፣ ይውሰን፣
7. ነቲ ቤት ፅሕፈት ዝምደብ ሃፍቲ ኣብ ስራሕ ምውዓሉ ይከታተል፣ ይቆፃፀር።

ዓንቀፅ 11
ተፀዋዕነት

የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል፦

1. የጤና ጥበቃ ቢሮ ሓላፊ -------------ሰብሳቢ
2. የትምህርት ቢሮ ሓላፊ---------------አባል
3. የሰራተኛ እና ማህበራዊ ጉዳይ ቢሮ ሃላፊ ------ -------------------------------------አባል
4. የፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ቢሮ ሓላፊ --- -------------------------------------አባል
5. የወጣቶች እና ስፖርት ጉዳይ ቢሮ ሓላፊ ------ -------------------------------------አባል
6. የሴቶች ጉዳይ ቢሮ ሓላፊ --------------አባል
7. የኤች አይ ቪ ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ፅሕፈት ቤት ሓላፊ-------------------አባል
8. የማስታወቂያ ቢሮ ሓላፊ --------------አባል
9. የግብርናና ገጠር ልማት ቢሮ ሓላፊ ----አባል
10. የትግራይ ወጣቶች ማህበር ሊቀመንበር--አባል
11. የትግራይ ሴቶች ማህበር ሊቀ መንበር---አባል
12. የትግራይ ገበሬዎች ማህበር ሊቀ መንበር--አባል
13. የትግራይ ትውልድ ማዳን ማህበር ሊቀ መንበር- -------------------------------------አባል

አንቀጽ 10
የቦርድ ስልጣንና ተግባር

ቦርድ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል ፦

1. የአጭር ፣ መካከለኛና የረጅም ጊዜ የኤች አይ ቪ መከላከልና መቆጣጠር እቅድ መርምሮ ለምክር ቤቱ በማቅረብ ያጽድቃል ፣
2. የኤች አይ ቪ ኤድስ መከላከልና መቆጣጠር በሚመለከት ጥናት እንዲካሄድ ያደረጋል ፣
3. የጽሕፈት ቤቱ ሪፖርት ተቀብሎ ይገመግማል፣
4. ጽሕፈት ቤቱ የሚያጋጥሙትን ዓበይት ችግሮች መርምሮ መፍትሂ ይሰጣል ፣
5. ለክልል ምክር ቤት የሚቀርብ የጽሕፈት ቤቱ በጀትና ሪፖርት ያጽድቃል፣
6. በጽሕፈት ቤቱ የሚመደብ ሃብት ስራ ላይ መዋሉ ይከታተላል ፣ ይቆጣጠራል ፣
7. በጽሕፈት ቤቱ የሚመደብ ሃብት ስራ ላይ መዋሉን ይከታተላል ፣ ይቆጣጠራል ።

አንቀጽ 11
ተጠሪነት

ተፀዋዕነት ቦርድ በቢብርኩ ንዝርከብ ቤት ምኽሪ ይኸውን።

ዓንቀፅ 12
ኣኼባ ቦርድ

1. ኣብ ሰለስተ ወርሒ ሓደ ግዜ ስሩዕ ኣኼባ ይህልዎ። ኮይኑ ግና ኣድላይ ኾይኑ እንትርከብ ኣብ ዝኾነ ግዘ ኣካቢ እቲ ቦርድ ኣኼባ ክፅውዕ ይኽእል ፣
2. ልዕሊ ፍርቂ (50+1) ኣባላት ቦርድ እንትርከቡ ምልኣተ ጉባኤ ይኸውን
3. ውሳነ ቦርድ ዝሓልፍ ብኣብዝሓ ድምፂ (50+1) ይኸውን ። ድምፂ ማዕረ ኣብ ዝኾነሉ ድማ ኣካቢ ቦርድ ዝደገፎ ሓሳብ ውሳነ ቦርድ ይኸውን።
4. ቦርድ ኣኼባኡ ዝምርሓሉ ስነ ስርዓት ደንቢ ክውፅእ ይኽእል።

ዓንቀፅ 13
ስልጣን ተግባርን ቤት ፅሕፈት

እዚ ቤት ፅሕፈት ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባራትን ይህልውዎ ፦

1. ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ምክልኻልን ምቁፅፃርን ዝግበሩ ምንቅስቓስን የተሓባብር ፣ ይመርሕ፣
2. ሓደጋ ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ንምዕጋት ዘ'ክእል ግንዛበ ኣብ ሕብረተሰብ ክፍጠር ይፅዕር ፣
3. ኣብ ውሽጢ እዚ ክልል ዝርከቡ መንግስታዊ ፣ ዘይመንግስታዊን ሃይማኖታዊን ከምኡ እውን ካልኦት ሕብረተሰባዊ ውዳበታት ኤች ኣይቪ ኤድስ ንምክልኻል ዝገብሩዎም ምንቅስቓሳት ብዝተዋደደ መንገዲ ክስርሑ ምግባርን ኣብ መንጎኦም ነዚ ስራሕ ኣመልኪቱ ምትእስሳር ክፍጠር ይሰርሕ፣
4. ዕላማታት ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ኣብ ንምጡፍ ተሳትፎ ሕብረተሰብ ዝተመስረተ ክኸውን ይፅዕር፣
5. ናይ ሓፂር ፣ ማእኸላይን ነዊሕን ጊዜ ረቂቅ ትልሚ ምቁፅፃርን ምክልኻልን ኤች ኣይ ቪ ኤድስን የዳሉ ፣ ናብ ቦርድ የቕርብ ፣ ብቤት ምኽሪ ምስ ፀደቐ ድማ ኣብ ስራሕ የውዕል፣

የቦርድ ተጠሪነት በየደረጃው ለሚገኝ ምክር ቤት ይሆናል ።

አንቀጽ 12
የቦርድ ስብሰባ

1. በየሶስት ወር አንድ ጊዜ መደበኛ የስብሰባ ጊዜ ይሆናል ። ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ የቦርዱ ሰብሳቢ በማንኛውም ጊዜ ስብሰባ ሊጠራ ይችላል፣
2. ከግማሽ በላይ (50%+1) የቦርድ አባላት ከተገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል ፣
3. የቦርድ ውሳኔ የሚተላለፈው በድምፅ ብልጫ (50%+1) ይሆናል ። ድምጽ በእኩል በሁለት የተከፈለ ከሆነ ደግሞ ሰብሳቢው የደገፈው ሃሳብ የቦርድ ውሳኔ ይሆናል፣
4. ቦርድ ስብሰባው የሚመራበት የስብሰባ ስነ ስርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

አንቀጽ 13
የጽሕፈት ቤቱ ስልጣንና ተግባር

ፅሕፈት ቤቱ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል ፦

1. የኤች አይቪ ኤድስን ለመከላከልና ለመቆጣጠር የሚደረጉትን እንቅስቃሴዎች ይመራል፣ ያስተባብራል
2. የኤች አይ ቪ ኤደስ አደጋን ለመግታት የሚያስችል በህረተሰቡ ግንዛቤ እንዲፈጥር ጥረት ያደረጋል ፣
3. በክልሉ ውስጥ ከሚገኙት መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች ፣ ሃይማኖታዊ እና ሌሎች ህብረተሰባዊ ተቋሞች የኤድስን በሽታ በመከላከል ረገድ የሚያደርጉትን እንቅስቃሴ በተቀናጀ መልክ እንዲካሄድ ያደርጋል ፣ በመካከላቸው ትስስር እንዲፈጠር ይሰራል፣
4. የኤች አይ ቪ ኤድስ የመከላከልና መቆጣጠር አለማዎች በህብረተሰቡ ንቁ ተሳትፎ ላይ የተመሰረተ እንዲሆን ጥረት ያደርጋል ፣
5. የአጭር ፣ የመካከለኛና ረጅም ጊዜ ኤች አይ ቪ ኤድስ መቆጣጠሪያ መከላከል ረቂቅ እቅድ ያዘጋጃል ፣ ለቦርድ ያቀርባል ፣ በምክር ቤት ሲፀድቅ ደግሞ ስራ ላይ ያውላል ፣

6. ትምህርታዊ ፅሑፋት የዳሉ ፣ ዝተፈላለዩ ሜላታት መራኸቢ ብምጥቃም ይዝርግሕ፣ የመሓላልፍ፣
7. ኣብዚ ክልል ዘሎ ኩነታት ሕማም ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ንምፍላጥ ዝተፈላለዩ መፅናዕትታት ይካይድ፣
8. ንዕላማታት ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይቪ ኤድስ መተግበሪ ዝኸውን ፍልፍል እቶት የተኣላልሽን ነዚ ዝሕግዝ ርክብ ይፈጥርን ፣
9. ዕለታዊ ስራሕቲ እዚ ቤት ፅሕፈት ይከታተልን ይግምግምን።
10. ሕጋዊ ሰብነት ዘለዎ ኮይኑ ንብረት ናይ ምውናን ፣ ክኸስስን ክኽሰስን መሰል ይህልዎ፣
11. ኣብ ሕድሕድ ፅሕፈት ዝተጣየሹ ኮሚቴታት

ምክልኻል ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ምስ በቢ ብርኩ ዘለዉ ኣመራርሓ ኣብያተ ዕዮ እናተረኸበ ምንቅስቓሶም ይከታተል፣

12. ፀብፃብ ምንቅስቓስ ስርሑ ንቦርድን ንወረዳ ሓላዋ ጥዕና ቤት ፅሕፈትን የቕርብ፣
13. ሓይሊ ሰብ ፣ ንብረትን ገንዘብን ብመሰረት ሕግታት ሲቪል ሰርቪስን ፋይናንስን የማሓድር።

ዓንቀፅ 14
ስልጣንን ተግባርን ሓላፊ ቤት ፅሕፈት

ሓላፊ ቤት ፅሕፈት ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልውዎ፦

1. ናይቲ ቤት ፅሕፈት ዋና ስራሕ ፈፃሚ ኮይኑ ብቦርድ ዝውሃቦ ኣጠቓላሊ መምርሒ መሰረት ብምግባር ናይቲ ቤት ፅሕፈት ስራሕቲ ይመርሕ ፣ የመሓድር ፣ ይቆፃፀር
2. ፀሓፊ ቦርድ ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ኮይኑ ይሰርሕ ፣
3. ዓመታዊ ትልምን በጀትን ኣዳልዩ ናብ ቦርድ የቕርብ ፣ ምስ ፀደቐ ንተግባራዊነቱ ይከታተል፣ ይፍፅም ፣
4. ውሳነ ቦርድ ዘድልዮም ዋኒናት ናብ ቦርድ እናቕረበ የወስን ፣
5. ምስ ሳልሳይ ወገናት ኣብ ዝግበር ርክብ ንቤት

6. ትምህርታዊ ጽሑፎች ያዘጋጃል ፣ የተለያዩ የመገናኛ ብዙሃን አውታሮችን በመጠቀም እንዲሰራጩ ያደርጋል ፣ ያስተላልፋል ፣
7. በክልሉ ያለው የኤች አይ ቪ ኤድስ የህመም ሁኔታ ለማወቅ የተለያዩ ጥናቶችን ያካሂዳል ፣
8. የኤች አይ ቪ ኤድስ መከላከልና መቆጣጠር አላማዎች ማስፈጸሚያ የሚውል የገቢ ምንጭ ያፈላልጋል ፣ ለዚህም አጋዥ የሆነ ግንኙነት ይፈጥራል ፣
9. የፅሕፈት ቤቱን ዕለታዊ ስራዎች ይከታተላል፣ ይገመግማል ፣
10. ሕጋዊ ሰውነት ያለው ሆኖ የንብረት ባለቤት የመሆን ፣ የመክሰስና የመከሰስ መብት ይኖረዋል ፣
11. በያንዳንዱ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ጽሕፈት ቤቶች የተቋቋሙትን የፀረ ኤች አይ

ቪ ኤድስ ኮሚቴዎች በየደረጃው ያሉት የመስሪያ ቤቶች አመራር አካላት ጋር እየተገናኘ እንቅስቃሴውን ይከታተላል ፣

12. የስራውን አፈጻጸም የሚገልጽ ሪፖርት ለወረዳ ቦርድና ለወረዳ ጤና ጥበቃ ጽሕፈት ቤት ያቀርባል ፣
13. የሰው ሃይል ፣ ንብረትና ገንዘብ በሲቪል ሰርቪስና በፋይናንስ ሕጎች መሰረት ያስተዳድራል ።

አንቀጽ 14
የጽሕፈት ቤቱ ሓላፊ ስልጣንና ተግባር

የጽሕፈት ቤቱ ሓላፊ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፦

1. የጽሕፈት ቤቱ ዋና ስራ አስፈጻሚ ሆኖ በቦርድ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሰረት የጽሕፈት ቤቱን ስራዎች ይመራል ፣ ያስተዳድራል ፣ ይቆጣጠራል፣
2. የኤች አይ ቪ ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ቦርድ ፀሓፊ ሆኖ ይሰራል ፣
3. የአመቱን የስራ እቅድና በጀት አዘጋጅቶ ለቦርዱ ያቀርባል። ሲፀድቅ ተግባራዊነቱን ይከታተላል ፣ ያስፈጽማል ፣
4. የቦርድ ውሳኔ የሚያስፈልጋቸው ጉዳዮችን ለቦርዱ እያቀረበ ያስወስናል ፣
5. ከሶስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረግ ግንኙነት

www.abyssinialaw.com

ፅሕፈት ይውክል ፣

6. በቢ ብርኩ ናይ ዘሎ ኣፈፃፅማ ስራሕ ቤት ፅሕፈታትን ኮሚቴታትን ኣጠቓላሊ ፀብፃብ ናብ ቦርድ የቕርብ፣
7. ንኣሳልጦ ስርሑ ኣድላይ ኮይኑ እንትረኽቦ ንቦርድ ኣፍሊጡ ክፋል ስልጣኑን ተግባራቱን ንካልኦት ሰራሕተኛታት እዚ ቤት ፅሕፈት ብውክልና ከመሓላልፍ ይኽእል።

ክፍሊ ሰለስተ
ቤት ምኽሪ ወረዳ ዝምልከት
ዓንቀፅ 15
ኣወዳድባ ቤት ምኽሪ ወረዳ

1. ዕላማታት ፣ ቤት ፅሕፈት ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ዘተግብር ብወረዳ ብርኪ ዝቐውም ቤት ምኽሪ ይህሉ፣
2. ተፀዋዕነት ቤት ምኽሪ ወረዳ ኣብ ልዕሊኡ ንዘሎ ቤት ምኽርን በቢብርኩ ንዘሎ ስራሕ ፈፃሚን ይኸውን።

ዓንቀፅ 16
ኣባላት ቤት ምኽሪ ወረዳ

1. ዋና ኣማሓዳሪ ወረዳ-----------------ኣካቢ
2. ሓላፊ ቤት ፅሕፈት ሓላዋ ጥዕና ወረዳ -ፀሓፊ
3. ኩሎም ኣባላት ካቢኔ ወረዳ------------ኣባል
4. ኣፈጉባኤ ቤት ምኽሪ ወረዳ------------ኣባል
5. ካብ ካቢኔ ወፃኢ ዘለው ቤት ፅሕፈት ሓለፍቲ ወረዳ--------------------------------ኣባል
6. ኣዶ መንበር ማሕበር ደቂ ኣንስትዮ ወረዳ---- ----------------------------------ኣባል
7. ኦቦ መንበር ማሕበር ሓረስቶት ወረዳ--ኣባል
8. ኣቦ መንበር ማሕበር መናእሰይ ወረዳ--ኣባል
9. ኣብቲ ወረዳ ዝርከቡ ዝተፈላለዩ ሃይማኖታት ተወከልቲ ---------------------------ኣባል
10. ኩሎም ዋና ኣማሓደርቲ ጣብያ--------ኣባል
11. ተፈለጥቲ ዓበይቲ ዓዲ---------------ኣበል
12. ኣብቲ ወረዳ ዝርከብ ሓላፊ ቤት ትምህርቲ 2ይ ብርኪ -------------------------ኣባል

ዓንቀፅ 17
ስልጣንን ተግባርን ወረዳ ቤት ምኽሪ

ቤት ምኽሪ ወረዳ ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይቪ ኤድስ ዝስዕቡ ስልጣንን

ጽሕፈት ቤቱን ይወክላል፣

6. በየደረጃው ያሉ ጽሕፈት ቤቶችና ኮሚቴዎች የስራ አፈጻጸማቸውን አጠቃልሎ ለቦርድ ሪፖርት ያቀርባል ፣
7. የፅሕፈት ቤቱን ስራ ለማፋጠን አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ቦርዱን አሳውቆ ከስልጣኑና ከተግባሩ በከፊል በፅሕፈት ቤቱ ለሚሰሩ ስተኞች በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል።

ክፍል ሶስት
የወረዳ ምክር ቤት በሚመለከት
አንቀጽ 15
የወረዳ ምክር ቤት አደረጃጀት

1. የኤች አይ ቪ ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ አላማዎች በተግባር ሊተረጉም የሚችል በወረዳ ደረጃ የሚቆም ምክር ቤት ይኖራል፣
2. የወረዳ ምክር ቤት ተጠሪነቱ በበላይ ለሚገኝ ምክር ቤትና በየደረጃው ለሚገኝ የስራ አስፈጻሚ ይሆናል ።

አንቀጽ 16
የወረዳ ምክር ቤት አባላት

1. የወረዳ ዋና አስተዳዳሪ ----------------ሰብሳቢ
2. የወረዳ ጤና ጥበቃ ፅሕፈት ቤት ሓላፊ----ፀሓፊ
3. ሁሉም የወረዳ ካቢኔ አባላት --------------አባል
4. የወረዳ ምክር ቤት አፈ ጉባኤ-------------አባል
5. ከካቢኔ ውጭ ያሉ የወረዳው ጽሕፈት ቤቶች ሓላፊዎች---------------------------------አባል
6. የወረዳ ሴቶች ማህበር ሊቀመንበር---------አባል
7. የወረዳ ገበሬዎች ማህበር ሊቀመንበር------አባል
8. የወረዳ ወጣቶች ማህበር ሊቀመንበር-------አባል
9. በወረዳው የሚገኙ የተለያዩ ሃይማኖት ተወካዮች --አባል
10. ሁሉም የቀበሌ ዋና አስተዳዳሪዎች---------አባል
11. ታዋቂ የሃገር ሽማግሌዎች ----------------አበል
12. በወረዳው የሚገኝ 2ኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ሓላፊ --አባል

አንቀጽ 17
የወረዳ ምክር ቤት ስልጣንና ተግባር

የወረዳ ኤች አይ ቪ ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪ ምክር ቤት የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር

ተግባርን ይህልውዎ፦

1. ዕላማታት እዚ ቤት ፅሕፈት ዘቐመጦም ኣብ ግብሪ ንምውዓል ብላዕለዋይነት ይመርሕን ፣ ይከታተልን፣
2. ናይ ሓጊር ፣ ማእኸላይን ነዊሕን እዋን ትልሚ ምክልኻልን ምቁፅፃር ኤች ኣይ ቪ ኤድስ የፅድቕ ተግባራዊነቶም ይከታተል፣
3. ብቦርድ ተዳልዩም ዝቐርብሉ ዓመታዊ ትልሚን በጀትን ይምርምር ፣ ምስፀደቐ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል።

ዓንቀፅ 18
ኣኼባ ቤት ምኽሪ ወረዳ

1. ኣብ ሰለስተ ወርሒ ሓደ ግዘ ስሩዕ ኣኼባ ይህልው። ኾይኑ ግና ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ኣብ ዝኾነ ግዘ ኣካቢ እቲ ቤት ምኽሪ ኣኼባ ክፅውዕ ይኽእል፣
2. ካብ ፍርቂ ንላዕሊ (50%+1) ኣባለት ቤት ምኽሪ ኣብቲ ኣኼባ እንትርከቡ ምልኣተ ጉባኤ ይኸውን ፣
3. ውሳነ ቤት ምኽሪ ዝሓልፍ ብኣብላጫ ድምፂ (50%+1) ድምፂ ይኸውን ፣ ኾይኑ ግና ድምፂ ማዕረ ንማዕረ እንተኾይኑ ኣካቢ ዝደገፎ ሓሳብ ውሳኔ እቲ ቤት ምኽሪ ይኸውን።
4. ቤት ምኽሪ ኣብ ኣኼብኡ ዝምረሓሉ ናይ ውሽጢ ስነ ስርዓት ደንቢ ከውፅእ ይኽእል።

ክፍሊ ኣርባዕተ
ብዛዕባ ቦርድታት ወረዳን ጣብያን
ዓንቀፅ 19
ኣወዳድባ ቦርድ

1. ዕላማታት ቤት ዕሕፈት ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ዘተግብሩ ብወረዳን ጣብያን ብርኪ ዝቖሙ ቦርድታት ይህልዉ፣
2. ተፀዋዕነት ሕድ ሕድ ቦርድ ንብልዕሊኡ ዘሎ ቦርድን በቢ ብርኩ ንዘሎ ቤት ምኽርን ይኸውን፣
3. ንቅድሚት ከከም ኣድላይነቱ እንዳተርኣዩ ብቤት ምኽሪ እንትውስን ጨንፈት ቤት

ይኖሩታል ፦

1. የፅሕፈት ቤቱ ኣላማዎች ያስቀመጣቸው ተግባር ላይ ለማዋል በበላይነት ይመራል ፣ ይከታተላል፣
2. የፅሕፈት ቤቱ የአጭር የመካከለኛና ረጅም ጊዜ የኤች ኣይ ቪ መከላከልና መቆጣጠር እቅዶች ያፀድቃል ፣ ተግባራዊነታቸው ይከታተላል ፣
3. በቦርድ ተዘጋጅተው የሚቀርብ ዓመታዊ እቅድና በጀት ይመረምራል ፣ ከጸደቀ በኋላ አፈጻጸሙን ይከታተላል ።

አንቀጽ 18
የወረዳ ምክር ቤት ስብሰባ

1. ምክር ቤቱ በየሶስት ወሩ አንድ ጊዜ መደበኛ ስብሰባ ይኖረዋል ፣ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በማንኛውም ጊዜ የምክር ቤቱ ሰብሳቢ ሰብሳባ ሊጠራ ይችላል
2. ከምክርቤቱ አባላት ከግማሽ በላይ (50%+1) የሚሆኑት በስብሰባው ላይ ከተገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል፣
3. ምክርቤቱ ውሳኔ የሚያስተላልፈው በአብልጫ ድምፅ (50%+1) ይሆናል ፣ ሆኖም ድምፅ እኩል በእኩል የተከፈለ ከሆነ ሰብሳቢው ያለበት ወገን ሃሳብ የምክር ቤቱ ውሳኔ ይሆናል ፣
4. ምክር ቤቱ ስብሰባ የሚመራበት የውስጥ የስብሰባ ስነ ስርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

ክፍል አራት
የወዳና የቀበሌ ቦርዶችን በሚመለከት
አንቀጽ 19
የቦርዶች አደረጃጀት

1. የኤች አይ ቪ ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ፅሕፈት ቤት ዓላማዎች በተግባር ሊተረጎሙ የሚችሉ በወረዳና በቀበሌ ደረጃ የሚቆሙ ቦርዶች ይኖሩታል ፣
2. እያንዳንዱ ቦርድ ተጠሪነቱ ከሱ በላይ ለሚገኝ ቦርድና በየደረጃው ለሚገኝ ምክር ቤት ይሆናል ፣
3. ወደፊት እንደየአስፈላጊነቱ በምክር ቤት ሲወሰን እስከ ቀበሌ ደረጃ ድረስ ቅርንጫፍ ፅሕፈት ቤቶች

ዕሕፈታት ክሳብ ጣብያ ኣብ ዘሎ ብርኪ ክቐሙ ይኽእሉ እዚ ክሳብ ዝፍፀም ግን በቢ ብርኩ ብዘለው ቦርድታትን ኮሚቴታትን ይፍፀም ።

ዓንቀፅ 20
ቦርድ ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ወረዳ

ቦርድ ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ወረዳ ዝስዕቡ ኣባላት ይህልውዎ ፦

1. ሓላፊ ቤት ዕሕፈት ሓለዋ ጥዕና ወረዳ--ኣካቢ
2. ሓላፊ ቤት ዕሕፈት ትምህርቲ ወረዳ ---ኣባል
3. ሓላፊት ጉዳይ ደቂ ኣንስትዮ ወረዳ ----ኣባል
4. ሓላፊ ቤት ዕሕፈት ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን ወረዳ ----------------------- ኣባል
5. ሓላፊ ቤት ዕሕፈት ሓበሬታ ወረዳ------ኣባል
6. ሓላፊ ቤት ዕሕፈት ፋይናንስን ኢኮኖሚ ልምዓትን ወረዳ---------------------ኣባል
7. ሓላፊ ቤት ዕሕፈት እርሻን ገፀር ልምዓትን ወረዳ -----------------------------ኣባል
8. በዓል ሙያ ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ---------------------------ፀሓፊ
9. ሓላፊ ቤት ዕሕፈት ጉዳይ መናእሰይን ስፖርትን ወረዳ----------------------ኣባል
10. ኣደ መንበር ማሕበር ደቂ ኣንስትዮ ወረዳ --------------------------------------ኣባል
11. ኣቦ መንበር ማሕበር ሓረስቶት ወረዳ ----ኣባል
12. ኣቦ መንበር ማሕበር መናእሰይ ወረዳ ---------ኣባል

ዓንቀፅ 21
ቦርድ ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይ ቪ ኤድስን ጣብያ

ብብርኪ ጣብያ ዝህሉ ቦርድ ምክልኻልን ምቀፅፃርን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ዝስዕቡ ኣባላት ይህልውዎ፦

1. ዋና ኣማሓዳሪ ጣቢያ ----------------ኣካቢ
2. መተሓባባሪ ጥዕናኤክስተንሽን --------ፀሓፊ
3. ኣብቲ ጣብያ ዝርከብ ቤት ትምህርቲ ዳይርክተር ------------------------ኣባል
4. ኣደ መንበር ማሕበር ደቂ ኣንስትዮ ጣብያ----

ለቋቋሙ ይችላሉ ። ይህ እስከሚሆን ድረስ ግን ስራው በየደረጃው ባሉ ቦርዶችና ኮሚቴዎች የሚፈጸም ይሆናል።

አንቀጽ 20
የወረዳ ኤች አይ ቪ መከላከያነናመቆጣጠሪያ ቦርድ

የወረዳ የኤች አይ ቪ ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ቦርድ ቀጥሎ የተመለከቱት አባላት ይኖሩታል።

1. የወረዳ ጤና ጥበቃ ዕሕፈት ቤት ሓላፊ---ሰብሳቢ
2. የወረዳ ትምህርት ዕሕፈት ቤት ሓላፊ------አባል
3. የወረዳ ሴቶች ጉዳይ ሓላፊ ---------------አባል
4. የወረዳ ሰራተኛና ማሕበራዊ ጉዳይ ዕሕፈት ቤት ሓላፊ----------------------------------አባለ
5. የወረዳ ማስታወቂያ ቤት ዕሕፈት ቤት ሓላፊ---አባል
6. የወረዳፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ዕሕፈት ቤት ሓላፊ ----------------------------አባል
7. የወረዳ እርሻና ገጠር ልማት ቤት ዕሕፈት ሓላፊ---አባል
8. የኤች አይ ቪ ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ዕሕፈት ቤት ባላሙያ--------------------ፀሃፊ
9. የወረዳው የወጣቶችና የስፖርት ጉዳይ ጽህፈት ቤት-------------------------------------አባል
10. የወረዳ የሴቶች ማህበር ሊቀመንበር -------አባል
11. የወረዳው የገበረዎች ማሕበር ሊቀ መንበር---አባል
12. የወረዳው የወጣቶች ማህበር ሊቀ መንበር---አባል

አንቀጽ 21
የቀበሌ ኤች አይ ቪ ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ቦርድ

በቀበሌ ደረጃ የሚኖረው የኤች አይ ቪ ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ቦርድ የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል ፦

1. የቀበሌው ዋና አስተዳደሪ ---------------ሰብሳቢ
2. የጤና ኤክስቴንሽን አስተባባሪ -----------ፀሓፊ
3. በቀበሌው የሚገኝ ትምህርት ቤት ርእሰ መምህር--አባል
4. የቀበሌ የሴቶች ማህበር ሊቀ መንበር ------አባል

--------------------------------አባል

5. ኣቦ መንበር ማሕበር ሓረስቶት ጣብያ---ኣባል
6. ኣቦ መንበር ማሕበር መናእሰይ ጣብያ---ኣባል
7. መራሕቲ ኩሎም ሃይማኖታት ጣብያ----ኣባል
8. ሓላፊ ጉዳይ መናእሰይን ስፖርትን ጣብያ----
----------------------------------አባል
9. ፀሓፊት ጉዳይ ደቂ ኣንስትዮ ጣብያ----ኣባል

ዓንቀፅ 22

ስልጣንን ተግባርን ቦርድ ወረዳን ጣብያን

ኣብ ወረዳን ጣብያን ብርኪ ዝርከቡ ቦርድታት በቢ ብርኩ ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባራትን ይህልውዎም፦

1. ናይ ከባቢኦም ሕብረተሰብ ኣብ ምክልኻል ምቁፅፃርን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ንጡፍ ተሳትፎክገብር የለዓዕሉ ይውደቡ ፣ ይመርሑ፣
2. ኣብ ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይቪ ኤድስ ዝግበሩ ምንቅስቓሳት የተሓባብር ፣ ይመርሕ ፣
3. ሓዳጋ ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ንምፅጋት ዘኽእል ግንዛበ ኣብ ሕብረተሰብ ክፍጠር ይፅዕሩ ፣
4. ዕላማታት ምቁፅፃርን ምክልኻልን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ኣብ ንጡፍ ተሳትፎ ሕብረተሰብ ዝተተመስረተ ክኸውን ይፅዕሩ ፣
5. ናይ ሓፂር ፣ ማእኸላይን ነዊሕን እዋን ፣ ረቂቕ ትልሚ ምቁፅፃርን ምክልኻልን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ የዳልው ፣ ናብ ቤት ምኽሪ የቕርቡ ፣ ብቤት ምኽሪ ምስ ፀደቐ ድማ ኣብ ስራሕ የውዕሉ ፣
6. ትምህርርታዊ ፅሑፋት የዳልው ፣ዝተፈላለዩ ሜላታት መራኽቢ ብምጥቃም ይዝርግሑ ፣
7. ዕለታዊ ስራሕቲ ኣብያተ ፅሕፈት ይከታተሉ ፣ ይግምግሙ ፣
8. ኣብ ሕድሕድ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ኣብያተ ፅሕፈት ዝጣየሹ ኮሚቴታት ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ምስ በብርኩ ዘለው ኣመራርሓ ኣብያተ ፅሕፈት እናተራኸቡ ይከታተሉ ፣

5. የቀበሌ ገበሬዎች ማህበር ሊቀ መንበር-----አባል
6. የቀበሌ ወጣቶች ማህበር ሊቀ መንበር--------አባል
7. የቀበሌው የሁሉም የሃይማኖት መሪዎች----አባል
8. የቀበሌ ወጣቶች ስፖርት ጉዳይ ሓላፊ-----አባል
9. የቀበሌ የሴቶች ጉዳይ ሓላፊ-------------አባል

አንቀፅ 22

የወረዳና የቀበሌ ቦርድ ስልጣንና ተግባር

በወረዳና ቀበሌ ደረጃ የሚገኙ ቦርዶች በየደረጃቸው የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖራቸዋል።

1. የአካባቢያቸው ሕብረተሰብ ኤች አይ ቪ ኤድስን በመከላከልና በመቆጣጠር ረገድ ንቁ ተሳትፎ እንዲያደርጉ ያነሳሳሉ ፣ ያደራጃሉ ፣ ይመራሉ
2. ኤች አይ ቪ ኤድስን ለመከላከልና በመቆጣጠር ረገድ የሚደረጉ እንቅስቃሴዎችን ይመራሉ ፣ ያስተባብራሉ ፣
3. የኤች አይ ቪ ኤድስ አደጋ ለመግታት የሚያስችል ግንዛቤ በሕብረተሰቡ እንዲፈጥር ጥረት ያደርጋሉ ፣
4. የኤች አይ ቪ ኤድስ መቆጣጠርና መከላከል በህብረተሰቡ ንቁ ተሳትፎ ላይ የተመሰረተ እንዲሆን ጥረት ያደርጋሉ ፣
5. የአጭር ፣ መካከለኛና የረጅም ጊዜ የኤች አይ ቪ ኤድስ መከላከልና መቆጣጠር እቅድ አዘጋጅተው ለምክር ቤት ያቀርባሉ ፣ በምክር ቤት ሲጸድቅ ደግሞ ስራ ላይ ያውላሉ ፣
6. ትምህርታዊ ፅሑፎችን ያዘጋጃሉ ፣ የተለያዩ የመገናኛ ዜዴዎችን በመጠቀም ያሰራጫል ፣
7. የፅሕፈት ቤቶች ዕለታዊ ስራዎችን ይከታተላሉ ፣ ይገመግማሉ ፣
8. በእያንዳንዱ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ጽሕፈት ቤቶች የሚቋቋሙት የኤች አይቪ ኤድስ የመከላከያና መቆጣጠሪያ ኮሚቴዎች በየደረጃው ካሉት የጽሕፈት ቤቶች አመራር ጋር እየተገናኙ ይከታተላሉ ፣

9. ምክልኻል ምቁፃርን ኤች ኣይቪ ኤድስ መሰረት ዝገበረ ናይ ከባቢኦም ትልሚ መርሚሮም የዕድቑ ተግባራዊነቱ ይቆፃፀሩ ፣
10. ነቲ ላዕለዋይ ቦርድ ስራሕ ሓገዝቲ ዝኾኑ ሓሳባት የቕርቡ ፣
11. ምንቅስቓስ ስራሕቶም ኣመልኪቶም ፀብፃብ ንብልዕሊኦም ዘሎ ቦርድ የቕርቡ፣
12. ካብ ብልዕሊኦም ዘሎ መሓውር ቦርድ ዝውሃቦም መዳባት የተግብሩ ፣
13. ንኣፈፃፅማ መደብ በቢብርኩ ኣብ ዝርከቡ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ኣብያት ዕሕፈት ዝጣየሹ ኮሚቴታት ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ይከታተሉ ፣
14. በቢብርኩ ዘለው ኣብያተ ዕሕፈት ዘውፅኡዎም መደባት ምክልካልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ይፍፀሙ ምህላዎም ይከታተሉ ።

ዓንቀፅ 23

ተፀዋዕነት

ተፀዋዕነት ቦርድን ጣብያን ንብልዕሊኦም ዘሎ ቦርድን ይኸውን።

ዓንቀፅ 24

ኣኼባ ቦርድ

1. ኣብ ወረዳን ጣብያን ዘለው ቦርድታት ኣብ ወርሒ ሓደ ግዘ ስሩዕ ኣኼባ ይህልዎም ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ናይ ሕድሕድ ቦርድ ኣካቢ ኣብ ዝኾነ ግዘ ኣኼባ ክፅውዕ ይኽእል፣
2. ካብ ፍርቂ ንላዕሊ (50+1) ኣባላት ቦርድ እንትህልዉ ምልኣተ ጉባኤ ይኸውን፣
3. ውሳነ ቦርድ ዝሓለፍ ኣብ ሓባራዊ ምርድዳእ ተመስሪቱ ይኸውን ። ዝውሃብ ድምፂ ማዕረ እንተኾይኑ ድማ ኣካቢ ዝደገፎ ሓሳብ ውሳነ ቦርድ ይኸውን፣
4. ናይ ክልል ቦርድ ኣኼባ ስነ ስርዓት ደንቢ መሰረት ብምግባር ሕድሕድ ቦርድ ኣኼብኡ ዝምረሓሉ ናይ ባዕሉ ናይ ኣኼባ ስነ ስርዓት ደንቢ ከውፅእ ይኽእል።

9. ኤች አይ ቪ ኤድስ መከላከልና መቆጣጠር መሰረት ያደረገ የአከባቢያቸው እቅድ መርምረው ያጸድቃሉ ፣ ተግባራዊነቱም ይቆጣጠራሉ ፣
10. ለበላይ ቦርድ ስራ አጋዥ የሆኑ ሃሳቦች ያቀርባሉ፣
11. የስራ እንቅስቃሴያቸውን በሚመለከት ለበላይ ቦርድ ሪፖርት ያቀርባሉ ፣
12. ከበላይ ካለው ቦርድ የሚሰጣቸውን ተግባራት ያከናውናሉ ፣
13. በየደረጃቸው የሚገኙ መንግስታዊና መንግስታዊ ያለሆኑ ጽሕፈት ቤቶች የሚቋቋሙትን የኤች አይ ቪ ኤስድ መከላከያና መቆጣጠሪያ ኮሚቴዎች የስራ እንቅስቃሴ የከታተላሉ ።
14. በየደረጃው የሚገኙት ፅሕፈት ቤቱ የሚያወቸውን የኤች አይ ቪ ኤድስ የመከላከያና መቆጣጠሪያ የስራ እቅዶች መተግበራቸን ይከታተላሉ ።

አንቀጽ 23

ተጠሪነት

የወረዳና የቀበሌ ደረጃ የሚቋቋሙ ቦርዶች ተጠሪነታቸው ከነሱ ደረጃ በላይ ላለው ቦርድ ይሆናል።

አንቀጽ 24

የቦርድ ስብሰባ

1. በወረዳና ቀበሌ የሚገኙ ቦርዶች በወር አንድ ጊዜ መደበኛ ሰብሰባ ይኖራቸዋል ፣ አስፈላጊ ሆኖ ከተገኘ ደግሞ የእያንዳንዱ ቦርድ ሰብሳቢ በማናቸውም ጊዜ ስብሰባ ሊጠራ ይችላል፣
2. ከግማሽ በላይ (50%+1) የቦርድ አባላት ከተገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል፣
3. ቦርዱ ውሳኔ የሚሰጠው በጋራ መግባባት ላይ በተመሰረተ ይሆናል፣ ድመፁ በእኩል ለሁለት ሲከፍል ደግሞ ሰብሳቢው የደገፈው ሃሳብ የቦርድ ውሳኒ ይሆናል፣
4. የክልሉን ቦርድ የስብሰባ ስነ ስርአት ደንብ መሰረት በማድረግ እያንዳንዱ ቦርድ የየራሱ የስብሰባ ስነ ሰርአት ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

www.abyssinialaw.com

ዓንቀፅ 25
ስልጣንን ተግባርን ቤት ፅሕፈት ሓለዋ ጥዕና ወረዳ

ቤት ፅሕፈት ሓለዋ ጥዕና ወረዳ ኣብ ምቁፅፃርን ምክልኻልን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ፦

1. ኤች ኣይቪ ኤድስ ምቁፅፃርን ምክልኻልን ዝግበሩ ምንቅስቓሳት የተሓባብር ፣ይመርሕ
2. ሓደጋ ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ንምፅጋት ዘኽእል ግንዘብ ኣብ ሕብረተሰብ ክፍጠር ይፅዕር ፣
3. ኣብ ውሽጢ ወረዳኡ ዝርከቡ መንግስታዊን ዘይመንግስታዊን ሃይማኖታዊን ከምኡ እውን ካልኦት ሕብረተሰባዊ ውዳበታት ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ንምክልኻል ዝገብሩዎም ምንቅስቓሳት ብዝተዋደደ መንገዲ ክስርሑ ምግባርን ኣብ መንጎኦም ነዚ ስራሕ ኣመልኪቱ ምትእስሳር ክፍጠር ይሰርሕ ፣
4. ዕላማታት ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይቪ ኤድስ ኣብ ንጡፍ ተሳትፎ ሕብረተሰብ ዝተመስረተ ክኸውን ይፅዕር ፣
5. ናይ ሓፂር ፣ ማእኸላይን ነዊሕ እዋን ረቂቕ ትልሚ ምቀፅፃርን ምክልኻልን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ወረድኡ የዳሉ ፣ ናብ ወረዳ ቦርድ የቕርብ ፣ ብወረዳ ቤት ምኽሪ ምስ ፀደቐ ድማ ኣብ ስራሕ የውዕል ፣
6. ትምህርታዊ ፅሑፋት የዳሉ ፣ ዝተፈላለዩ ሚላታት መራኸቢ ብምጥቃም ይዝርግሕ፣ የመሓላልፍ ፣
7. ኣብ ወረዳኡ ዘሎ ኩነታት ሕማም ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ንምፍላጥ ዝተፈላለዩ መፅናዕትታት ይገብር ፣
8. ንዕላማታት ምክልኻልን ምቀፅፃርን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ መተግበሪ ዝኸውን ፍልፍል እቶት የተኣላልሽ ነዚ ዝሕግዝ ርክብ ይፈጥር ፣
9. በቢብርኪ ምስ ዘለው ኣባላት ቦርድ እናተራኸበ ኣብ ሕድሕድ መንግስታዊን ዘይመንግስታዊን ኣብያተ ፅሕፈት ዝጣየሹ ኮሚቴታት ምክልኻልን ምቁፅፃርን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ

አንቀጽ 25
የወረዳ ጤና ጥበቃ ፅሕፈት ቤት ስልጠንና ተግባር

የወረዳ የጤና ጥበቃ ፅሕፈት ቤት ኤች አይ ቪ ኤድስን በመከላከልና በመቆጣጠር ረገድ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል፦

1. ኤች አይ ቪ ኤድስን ለመከላከልና ለመቆጣጠር የሚረዳርጉትን እንቅስቃሴዎች ይመራል ፣ ያስተባብራል፣
2. የኤች አይ ቪ ኤድስ አደጋ ለመግታት የሚያስችል ግንዛቤ በሕብረተሰቡ እንዲፈጥር ጥረት ያደርጋል ፣
3. በወረዳው ውስጥ ከሚገኙት መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች ፣ ሃይማኖታዊና ሌሎች ህብረተሰባዊ ተቋሞች የኤች አይ ቪ ኤድስን በመከላከል ረገድ የሚደረጉት እንቅስቃሴ በተቀናጀ መልከ እንዲካሄድ ያደርጋል ፣ በመካከላቸው ትስስር እንዲፈጠር ይሰራል ፣
4. የኤች አይቪ ኤድስ መከላከያና መቆጣጠር አላማዎች በህብረተሰቡ ንቁ ተሳትፎ ላይ የተመሰረተ እንዲሆን ጥረት ያደርጋል፣
5. የወረዳውን የአጭር ፣ የመካከለኛና ረጅም ጊዜ የኤች አይ ቪ ኤድስ መቆጣጠሪያ እና መከላከያ ረቂቅ እቅድ ያዘጋጃል ፣ ለቦርድ ያቀርባል ፣ በምክር ቤት ሲፀድቅ ደግሞ ስራ ላይ ያውላል፣
6. ትምህርታዊ ጽሑፎች ያዘጋጃል ፣ የተለያዩ የመገናኛ ብዙሃን አውታሮችን በመጠቀም እንዲሰራጩ ያደርጋል ፣ ያስተላልፋል፣
7. በወረዳው ያለው የኤች አይ ቪ ኤድስ የህመም ሁኔታ ለማወቅ የተለያዩ ጥናቶች ያካሂዳል፣
8. የኤች አይ ቪ ኤድስ መከላከልና መቆጣጠር አለማዎች ማስፈጽምያ የሚውል የገቢ ምንጭ ያፈላልጋል ፣ ዚህም አገጋዥ የሆነ ግንኙነት ያደርጋል ፣
9. በየደረጃው ካሉት የቦርድ አካላት እየተናኘ በያንዳንዱ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ፅሕፈት ቤቶች የተቋቋሙትን ፀረ ኤች አይ ቪ ኤድስ ኮሚቴዎች በየደረጃው ያሉት የቢሮዎችና

www.abyssinialaw.com

ዝምልከት ምንቅስቓስ በቢብርኩ ምስ ዘለው ኣመራርሓ ኣብያተ ፅሕፈት እናተረኽበ ይከታተል ፣

10.ፀብፃብ ምንቅስቓስ ስርሑ ንወረዳ ቦርድን ንቤት ፅሕፈት ሓለዋ ጥዕና ወረዳንይቕርብ፣

11.ንብረት ፣ ገንዘብ ሓይሊ ሰብን ብመሰረት ሕግታት ፋይናንስን ሲቪል ሰርቪስን የመሓድር።

ዓንቀፅ 26
ኮሚቴታት

1. ኣብ ሕድሕድ መንግስታዊን ዘይመንግስታውን ኣብያተ ፅሕፈት ተፀዋዕነቶም ንቤት ፅሕፈት ሓላፊን ንብልዕሊኡ ዘሎ ቦርድን ዝኾኑ እንተወሓደ ሰለስተ ኣባላት ዘለውዎ ኮሚቴ ይጣየሽ
2. ብልዕሊኦም ካብ ዘሎ ቦርድ ዝውሃቡዎም መደባትን ብኡ ዝውሰን እዋን ኣኼባን ተቐቢሎም ይፍፅሙ በብ እዋኑ እናተኣከቡ ስርሖም ይግምግሙ ፣
3. ሕድ ሕድ ኮሚቴ ብቦርድ ካብ ዝተወሰነሉ ናይ ኣኼባ ግዜ ብተወሳኺ ኣድላይ ኮይኑ እንተረኺቦ ባዕሉ ዝውስኖ ናይ ባዕሉ ጊዜ ኣኼባ ክህልወ ይኽእል፣
4. ሓለፍቲ መንግስታዊን ዘይመንግስታዊን ኣብያተ ፅሕፈት ኣብ ትሕቲኦም ዝርከቡ ኮሚቴታት ምክልኻልን ምቀፅፃርን ኤች ኣይ ቪ ኤድስ መደባቶም ንምፍፃም ዝገብርዎ ምንቅስቓስ ምክትታልን ደገፍ ምሃብን ግቡእ ኣለዎም።

ክፍሊ ሓሙሽተ
ዝተፈላለዩ ድንጋጌታት
ዓንቀፅ 27
ፍልፍል እቶት

ፍልፍል እቶት እዚ ቤት ፅሕፈት ካብዞም ዝስዕቡ
ዝርከብ ይኸውን ፦

1. ካብ መንግስቲ ዝምደብ በጀት ፣
2. ካብ ሓገዝ ዝርከብ እቶት።

ዓንቀፅ 28

ጽሕፈት ቤቶች አመራር እየተገናኘ እንቅስቃሴውን ይከታተላል፣

10.የስራው አፈጻጸም የሚገልጽ ሪፖርት ለወረዳ ቦርድና ለወረዳ የጤና ጥበቃ ጽሕፈት ቤት ያቀርባል ፣

11.ንብረት ፣ ገንዘብ እና የሰው ሃይልን በፋይናንስና ሲቪል ሰርቪስ ሕጎች መሰረት ያስተዳድራል።

አንቀጽ 26
ኮሚቴዎች

1. በያንዳንዱ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ጽሕፈት ቤቶች ተጠሪነታቸ ለጽሕፈት ቤቱ ሃላፊና በላያቸው ሊሚገኝ ቦርድ የሆኑ ቢያንስ ሶስት አባላት ያሉት ኮሚቴ ያቋቋማል ፣
2. በላያቸው የሚገኝ ቦርድ የሚሰጣቸው የስራ ፕሮግራምና የስብሰባ ጊዜ ተቀብለው ይፈጽማሉ ፣ በየጊዜው እየተሰበሰቡ ስራቸውን ይገመግማሉ
3. እያንዳንዱ ኮሚቴ ቦርድ ከወሰነለት ሌላ ተጨማሪ የስብሰባ ጊዜ አስፈላጊ ሆኖ ካገኘው ኮሚቴው ራሱ የሚወስነው የስብሳባ ጊዜ ሊኖረው ይችላል፣
4. የመንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ጽሕፈት ቤቶች ሓላፊዎች በስራቸው የሚገኙትን የኤች አይ ቪ ኤድስ መከላከያና መቆጣጠሪያ ኮሚቴዎች የስራ እንቅስቃሴ የመከታተልና ድጋፍ የመስጠት ግዴታ አለባቸው ።

ክፍልአምስት
የተለያዩ ድንጋጌዎች
አንቀፅ 27
የገቢ ምንጭ

የፅህፈት ቤቱ የገቢ ምንጭ ቀጥለው ከተመለከቱት የሚገኝ ይሆናል ፦

1. በመንግስት ከሚመደብ በጀት
2. ከእርዳታ ከሚገኝ ገቢ።

አንቀጽ 28

ዝተስዓሩ ሕግታት

1. ቤት ፅሕፈት ምክልኻልን ምቁፅፃርን ሕማም ኤች ኣይ ቪ ኤድስ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ንምጥያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 37/1991
2. ነዚ ኣዋጅ ዝፃባእ ዝኾነ ሕጊ ፣ ደንቢ፣ መምርሒ ወይ ናይ ኣሰራርሓ ልምዲ ኣብዚ ኣዋጅ ንዝተሸፈኑ ጉዳያት ተፈፃሚነት ኣይህልዎን።

ዓንቀፅ 29

እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ ግዘ

እዚ ኣዋጅ ካብ ጉንበት 30/1999 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ፕረዚዳንት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የተሻሩ ሕጎች

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልል የኤች አይ ቪ ኤድስ መከላለያና መቆጣጠሪያ ጽሕፈት ቤት ለማቋቋም የወጣ አዋጅ ቁጥር 37/1991 ፣
2. ይህንን አዋጅ የሚቃረን ማንኛውም ሕግ ፣ ደንብ ፣ መመሪያ ወይም የአራር ልምድ በዚህ አዋጅ ለተሸፈኑ ጉዳዮች ተፈጻሚነት አይኖረውም።

አንቀጽ 29

አዋጁ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከግንቦት 30/1999 ዓ/ም ጀሚሮ የፀና ይሆናል ።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ፕሬዝዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 15 ዓመት ቑ.12 መቐለ ጉንበት 30/1999 ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	15ኛ ዓመት ቁ.12 መቀለ ግንቦት 30/1999 ዓ/ም

ኣዋጅ ቑፅሪ 127/1999 ዓ/ም

ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቤት ምኽሪ በዓል ኣከባብራ ሚሊንየም ኢትዮጵያ ንምጥያሽ ዝወፀ ኣዋጅ

በዓል ሚሊንየም ኢትዮጵያ ንምድላውን ንምኽባርን ብሃገር ደረጃ ኣብ ዝግበር ዘሎ ምንቅስቓስ ነባሪ ህዝቢ እዚ ክልል እኹል ግንዛቤ ረኺቡ ንኣከባብራ እቲ በዓል ናይ ባዕሉ ምድላው ንምግባር ዘኽእል ክልላዊ ቤት ምኽሪ¸ ምጥያሽ ኣድላይ ኾይኑ ብምርካቡ፣

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ክልል ትግራይ ዓንቀፅ 49 /3//ሀ/ ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ ።

1. **ሓፂር ርእሲ**

እዚ ኣዋ "ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቤት ምኽሪ በዓል ኣከባብራ ሚሊንየም ኢትዮጵያ ንምጥያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 127/1999 "ተባሂሉ ክጥቀስ ይክኣል።

ኣዋጅ ቁጥር 127/1999 ዓ/ም

የትግራይ ብሄራዊ ክልል መንግስት የኢትዮጵያ ሚሌንየም በዓል አከባበር ምክር ቤት ማቋቋሚያ አዋጅ

የኢትዮጵያ ሚሌንየም በዓል ለማዘጋጀትና ለማክበር በአገር አቀፍ ደረጃ በመደረግ ላይ ያለው እንቅስቃሴ የዚህ ክልል ነዋሪ ህዝብ በቂ ግንዛቤ አግኝቶ ለበዓሉ አከባበር የበኩሉን ዝግጅት ለማደረግ የሚያስችለው ክልል አቀፍ ምክር ቤት ማደራጀት ተገቢ ሆኖ በመገኘቱ።

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ክልል ሕገ መንግስት አንቀጽ 49 /3//ሀ/ መሰረት የሚከተለው አዋጅ አውጥቷል።

1. **አጭር ርእስ**

ይህ አዋጅ "በትግራይ በሄራዊ ክልላዊ መንግስት የኢትዮጵያ ሚሌንየም በዓል አከባበር ምክር ቤት ማቋቋምያ አዋጅ ቁጥር 127/1999" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com

ዝተረኸበ ፣
ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ -መንግስቲ ዓንቀፅ 49(3)(ሀ) ከምኡ'ውን ፋይናንስ ምምሕዳር ኣዋጅ ቁፅሪ 26/1999 ዓንቀፅ 32 ዝተውሃበ ስልጣን እዚ ኣዋጅ ኣሎ።

1. **<u>ሓፂር ርእሲ</u>**

እዞ ኣዋጅ "ኣብ ትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ንዝተዋደደ ፕሮግራም ሕርሻ ፓኬጅ ዝውዕል ልቓሕ ውሕስና በጀት ንምሃብ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 128/1999" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

2. **<u>ትርጉም</u>**

"ውዕሊ ልቓሕ" ማለት ዝተዋደደ ፕሮግራም ሕርሻ ፓኬጅ ዝውዕል ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ምስ ኢትዮጵያ ባንኪ ዝተፈረመ መተኣታተዊ ሰነድ እዩ።

3. **<u>ዓቐን ልቓሕ ገንዘብ</u>**

ኣብ ትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ንዝተዋደደ ፕሮግራም ሕርሻ ፓኬጅ ዝውዕል ብር 260,447,646.00 (ክልተ ሚኢትን ስሳን ሚሊዮንን ኣርባዕተ ሚኢትን ኣርባዕን ሸውዓተን ሽሕን ሽዱሽተ ሚኢትን ኣርባዕን ሽዱሽተን ብር) ክልቓሕ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ውሕስና ሂቡ ኣሎ።

4. **<u>ግቡእን መሰልን እዚ ክልላዊ መንግስቲ</u>**

ኣብዚ ውዕሊ ልቓሕ ክልቲኦም ተወዓዓልቲ ዝተስማዕሙዕሎምን ግቡኣትን መሰላትን ሕልው ኾይኑ ቢሮ ሕርሻን ገጠር ልምዓትን ትግራይ ነዚ ልቓሕ ተቆፃፂሩ ናይ ምምላስን ናይ ምምሕዳርን ስልጣን ይህልዎ።

5. **<u>ኣፈፃፅማ እቲ ውሕስና</u>**

1. እዚ ውሕስና ንዝተዋደደ ፕሮግራም ሕርሻ ፓኬጅ ዝውዕል ልቓሕ ዝተውሃበ ኾይኑ ውዕል ካብ ዝተኣሰረሉ ጀሚሩ ንሓሙሽተ ዓመት ዝፀንሕ ይኸውን።
2. ተለቃሓይ ኣብዚ ኣንቀፅ ንኡድ ዓንቀፅ 1 ኣብ ዝተጠቀሰ ግዜ ውሽጢ እቲ ልቓሕ ክምለስ ኣለዎ።
3. መጠን ወለድን ኣገባብ ኣመላልሳ ልቓሕን

ኣስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ።
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው ሕገ መንግስት ዓንቀፅ 49(3)(ሀ) እና በክልሉ የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 26/1989 ዓንቀፅ 32 የተሰጠውን ስልጣን መሰረት በማድረግ ይህ አዋጅ አውጇል።

1. **<u>አጭር ርእስ</u>**

ይህ አዋጅ "በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የተቀናጀ የእርሻ ፓኬጅ ፕሮግራም ማስፈፀሚያ የሚውል የብድር ስምምነት ዋስትና ለመስጠት የወጣ አዋጅ ቁጥር 128/1999" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. **<u>ትርጉም</u>**

"የብድር ውል" ማለት ለተቀናጀ የእርሻ ፓኬጅ ፕሮግራም የሚውል የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ከኢትዮጵያ ንግድ ባንክ ጋር የተፈረመ የመግባቢያ ሰነድ ነው።

<u>የገንዘቡ ብድር መጠን</u>

በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ለተቀናጀ የእርሻ ፓኬጅ ፕሮግራም የሚውል ብር 260,447,646.00 (ሁለት መቶ ስሳ ሚሊዮን አራት መቶ አርባ ሰባት ሺ ስድስት መቶ አርባ ስድስት ብር) የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የብድር ዋስትና ሰጥቷዋል።

3. **<u>የክልሉ መንግስት መብትና ግዴታ</u>**

ሁለቱም ተዋዋይ ወገኖች በብድር ውሉ ተስማምተው ያስቀመጡዋቸው መብቶችና ግዴታዎች እንደተጠበቁ ሆነው የትግራይ እርሻ እና ገጠር ልማት ቢጀሮ ብድሩን ተቆጣጥሮ የማስመለስ እና የማስተዳደር ስልጣን ይኖሩታል።

4. **<u>የዋስትናው አፈፃፀም</u>**

1. ይህ ዋስትና ለተቀናጀ የእርሻ ፕሮግራም ፓኬጅ የሚውል የተሰጠ ብድር ሆኖ ውል ከተመሰረተበት ጀምሮ ለአምስት ዓመት የሚቆይ ይሆናል።
2. ተበዳሪው በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1በተሰጠው ጊዜ ውስጥ ብድሩን መመለስ አለበት ።
3. የወለድ መጠንና ብደሩ የሚመለሰበት አኳሃን

ክልል መንግስትን እቲ ባንክን በዝገበረዎ ስምምዕ ይውስን።

6. **እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ እዋን**

እዘ ኣዋጅ እቲ ልቓሕ ውዕሊ ካብ ዝተኣሰረሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ
ፕረዚዳንት ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስቲ ትግራይ
መቐለ

የክልሉ መንግስትና ባንክ በሚደርጉት ስምምነት ይወስናል ።

5. **ይህ አዋጅ የሚፀናበት ጊዜ**

የህ አዋጅ የብድር ውሉ ከተመሰረተበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስት ፕሬዝዳንት
መቀሌ

www.abyssinialaw.com

2. **ፍልፍል በጀት**
ሀ.ካብ ፌደራል በጀይ ፍጎማ 37,881,500.00
ለ. ካብ ኣይርሽ ሓገዝ 1,887,500.00
ድምር 39,769,000.00
(ብር ሰላሳን ትሽዓተ ሚሊዮን ሽውዓተ ሚኢትን ስሳን ትሽዓንተን ሽሕ)።

3. **ድልድል በጀት**
1. በቲ ክልል ንዝስርሑ ስራሕትን ግልጋሎትን ዝውዕል ተወሳኺ ዝተደልደለ
1.1. ንክልል ቤት ምኽሪ ኣዋጅትን ደንብታትን መሐተሚ ዝውዕል ስሩዕ ብር 130,00.00 (ሓደ ሚኢትን ሰላሳን ሽሕን ብር)
1.2. ንመምህራን ኬርየር ኬረር ስትራክቸር ስሩዕ በጀት ብር 24,692,100.00 (ዒስራን ኣርባዕተን ሚሊዮንን ሽዱሽተ ሚኢትን ቴስዓን ክልተን ሽሕን ሚኢትን ብር)
1.3. ንፖሊስ ኦርኬስትራ መሃያ ፣ ስልጠናን መፀደጊ መሳርሒን ዝውዕል ብር 422,250.00(ኣርባዕተ ሚኢትን ዒስራን ክልተ ሽሕን ክልተ ሚኢትን ሓምሳን ብር)
1.4. ካብ ዝተደገፎም ወፃኢ ኣብ ወረዳታትን ክልል ሴክተራትን ንዘጋጠመ ሕፅረት ብር 5,274,520,00 (ሓሙሽተ ሚሊዮንን ክልተ ሚኢትን ሰብዓን ኣርባዕተን ሽሕን ሓሙሽተ ሚኢትን ሚኢትን ዒስራን ብር)

2. **ንወረዳታት**
2.1. ንከተማታት መሃያ መስተኻኸሊ ስሩዕ በጀት ብር 3,770,923.00 (ሰለስተ ሚሊዮንን ሽውዓተ ሚኢትን ሰብዓን ሽሕን ተሽዓተ ሚኢትን ዒስራን ሰለስተን ብር)
2.2. ንገጠር ወረደታት መሃያ መስተኻኸሊ ስሩዕ በጀት ብር 5,499,207.00 (ሓሙሽተ ሚሊዮን ኣርባዕተ ሚኢትን ሰብዓን ትሽዓንተ ሽሕን ክልተ ሚኢትን ሽውዓተን ብር)

ሓፈሻዊ ንክልል ገጠርን ከተማ ወረዳታት ዝተደልደለ ተወሳኺ በጀት ድምር ብር 39,769,000.00 (ሰላሳን ትሽዓተን ሚሊዮንን ሽውዓተ ሚኢትን ስሳን ትሽዓንተን ሽሕን ብር) እዩ።

2. **የበጀት ምንጭ**
ሀ.ክፌደራል ድጎማ በጀት 37,881,500.00
ለ. ከአይርሽ እርዳታ 1,887,500.00
ድምር 39,769,000.00
(ስላሳ ዘጠኝ ሚሊዮን ሰባት ሞቶ ስሳ ዘጠኝ ሺ ብር ይሆናል)።

3. **የበጀት ድልድል**
1. በክልሉ ለሚሰሩ ስራዎችና አገልግሎች የሚውል ተጨማሪ በጀት ፣
1.1.ለክልል ምክር ቤት ለአዋጅና ደንቦች ሕትመት የሚውል መደበኛ በጀት ብር 130,00.00 (አንስ መቶ ስላሳ ሺ ብር)
1.2.ለመምህራን ከርየር ስትራክቸር መደባኛ በጀት ብር 24,692,100.00 (ሃያ አራት ሚሊዮን ስድስት መቶ ዘጠና ሁለት ሺ አንድ መቶ ብር)
1.3.ለፖሊስ ኦርኬስትራ ደመወዝ ፣ ስልጠና እና ለመሳርያ መግዥያ የሚውል ብር 422,250.00 (አራት መቶ ሃያ ሁለት ሺ ሁለት መቶ አምሳ ብር)
1.4.ከተደገፈላቸው ውጭ የሆኑት ወረዳዎችና ክልል ሴክተሮች ለሚያጋጥማቸው እጥረት ሚማያ ብር ብር 5,274,520,00 (አምስት ሚሊዮን ሁለት መቶ ሰባ አራት ሺ አምስት መቶ ሃያ ብር)

2. **ለወረዳዎች**
2.1. ለከተማ ደመወዝ ማስተካከያ መደበኛ በጀት ብር 3,770,923.00 (ሶስት ሚሊዮን ሰባት መቶ ሰባ ሺ ዘጠኝ መቶ ሃያ ሶሰት ብር)
2.2.ለገጠር ወረዳዎች ደሞወዝ ማስተካከያ መደበኛ በጀት ብር 5,499,207.00 (አምስት ሚሊዮን አራት መቶ ሰባ ዘጠኝ ሁለት መቶ ሰባት ብር)

አጠቃላይ ለክልል ፣ ገጠር እና ከተማ ወረዳዎች ድምር የተደለደለ ተጨማሪ በጀት 39,769,000.00 (ሰለሳ ዘጠኝ ሚሊዮን ሰባት መቶ ስሳ ዘጠኝ ሺ ብር) ነው።

4. **እቲ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ ጊዜ**

እዚ ኣዋጅ ካብ መጋቢ 25/1999 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ፕረዚዳንት ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስቲ ትግራይ
መቐለ

4. **አዋጁ የሚፀናበት**

ይህ አዋጅ ከመጋቢት 25/1999 ዓ/ም የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስት ፕሬዝዳንት
መቀሌ

www.abyssinialaw.com

ን1999 በጀት ዓመት ንከተማታት ዝተደገፈ ጥቑሉል ተወሳኺ በጀት ዘርኢ ሰደቓ

ተ.ቁ	ሽም ወረዳ	ንሱረፅ በጀት
1.	ዓድዋ	627,840.00
2.	ማይጨው	543,155.00
3.	ኣላማጣ	619,363.00
4.	ኣክሱም	406,030.00
5.	ሑመራ	1,028,443.00
6.	ኮረም	546,092.00
	ድምር	3,770,923.00

ን1999 በጀት ዓመት ንገፀር ወረዳታት ዝተደገፈ ጥቑሉል ተወሳኺ በጀት ዘርኢ ሰደቓ

ተ.ቁ	ሽም ወረዳ	ንሱረፅ በጀት
1.	ወልቃይት	1,300,000.00
2.	ጋንታ ኣፈሹም	269,838.00
3.	ወረብ ለኸ	345,306.00
4.	ፀገዴ	1,640,606.00
5.	ላ/ማይጨው	490,335,00
6.	ኣላጀ	290,000.00
7.	ታ/ማይጨው	353,454.00
8.	ሓውዜን	184,238.00
9.	ኣፅቢ ወንበርታ	154,1590.00
10.	እንዳመኾኒ	451,27.00
	ድምር	6,415,845

ክልላዊ ብሄራዊ መንግስቲ ትግራይ ኣብ 1999 በጀት ዓመት ዝተደገፈ ተወሳኺ ስሩዕ በጀት ዘርኢ ሰደቓ

ተ.ቁ	ሽም ወረዳ	ንሱረፅ በጀት
1.	ንመምህራን ኬርየር ስትራክቸር፣	24,692,100.00
2.	ንፖሊስን ኢኦርኬትትራ መሃያስልጣናን መሳርሒ መዐደጊን	422,250.00
3.	ንክልል ቤት ምኽሪ	130,000.00
4.	መጠባበቒ	5,274,520.00
	ድምር	30,518,870

ለ1999 በጀት ዓመት ለከተሞች የተደገፈ ጥቅል ተጨማሪ በጀት የሚያሳይ ሰንጠረዥ

ተ.ቁ	የወረዳ ሽም	ለመደበኛ በጀት
1.	ዓድዋ	627,840.00
2.	ማይጨው	543,155.00
3.	አላማጣ	619,363.00
4.	አክሱም	406,030.00
5.	ሑመራ	1,028,443.00
6.	ኮረም	546,092.00
	ድምር	3,770,923.00

ለ1999 በጀት ዓመት ለገጠር ወረደዎች የተደገፈ ጥቅል ተጨማሪ በጀት የሚያሳይ ሰንጠረዥ

ተ.ቁ	የወረዳ ሽም	ለመደበኛ በጀት
1.	ወልቃይት	1,300,000.00
2.	ጋንታ ኣፈሹም	269,838.00
3.	ወረብ ለኸ	345,306.00
4.	ፀገዴ	1,640,606.00
5.	ላ/ማይጨው	490,335,00
6.	አላጀ	290,000.00
7.	ታ/ማይጨው	353,454.00
8.	ሓውዜን	184,238.00
9.	አፅቢ ወንበርታ	154,1590.00
10.	እንዳመኮኒ	451,27.00
	ድምር	6,415,845

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት በ1999 በጀት ዓመት ተደገፈ ተጨማሪ መደበኛ በጀት የሚያሳይ ሰንጠረዥ

ተ.ቁ	የወረዳ ሽም	ለመደበኛ በጀት
1.	ለመምህራን ኬርየር ስትራክቸር፣	24,692,100.00
2.	ለፖሊስን ኢኦርኬትትራ ደመወዝ፣ ስልጠናና የመሳሪያ መግዢያ	422,250.00
3.	ለክልል ምክር ቤት	130,000.00
4.	መጠባበቂያ	5,274,520.00
	ድምር	30,518,870

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 15 ዓመት ቑ.15 መቐለ ጉንበት 30/1999 ዓ/ም	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	15ኛ ዓመት ቁ.15 መቀለ ግንቦት 30/1999 ዓ/ም

<u>ኣዋጅ ቑፅሪ 130/1999 ዓ/ም</u>

<u>ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዞባ ደብብ ምብራቕ ንምጥያሽ ዝወፀ ኣዋጅ</u>

ስሉጥ ልምዓት ንምርግጋፅ ብመሰረት ጂኦግራፊያዊ ኣቀማምጣኦን ንምምሕዳርን ካልኦት ግልጋሎታት ምችውነት ኣብ ነባራት ዞባታት ዝነበራ ዝተወሰና ወረዳታት ወይ ከባቢታት ብሓደ ብምውዳብ ሓዱሽ ዞባ ምጥያሽ ኣድላይ ኮይኑ ብምርካብ ፣

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ ምንግስቲ ክልል ትግራይ ዓንቀፅ 49(3)(ሀ) እዚ ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

1. <u>ሓፂር ርእሲ</u>

እዚ ኣዋጅ "ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዞባ ደቡብ ምብራቕ ንምጥያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 130/1999"ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

2. <u>ምጥያሽ ዞባ</u>

ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ካብ ዝነበራ ዞባታት ብተወሳኺ ዞባ ደቡብ ምብራቕ እናተብሃለ ዝፅዋዕ ሓዱሽ ዞባ በዚ ኣዋጅ ተጣይሹ ኣሎ።

<u>ኣዋጅ ቁጥር 130/1999 ዓ/ም</u>

<u>የትግራይ ብሄራዊ ክልል መንግስት የደቡብ ምስራቅ ዞንን ለማቋቋም የወጣ ኣዋጅ</u>

ፈጣን ልማት ለማረጋገጥ በጂኦግራፊያዊ አቀማመጣቸው እና ለአስተዳደርና ለሌሎች አገልግሎቶች አመችነት በነባር ዞኖች የነበሩ የተወሰኑ ወረዳዎች ወይም ቦታዎች አንድ ላይ በማድረግ አዲስ ዞን ማቋቋም አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ክልል ሕገ መንግስ አንቀጽ 49(3)(ሀ) የሚከተለው አዋጅ አውጥቷል።

1. <u>አጭር ርእስ</u>

ይህ አዋጅ "በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የደብብ ምስራቅ ዞን ለማቋቋም የወጣ አዋጅ ቁጥር 13/1999" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. <u>ዞን ማቋቋም</u>

በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ከነባር ዞኖች በተጨማሪ ደቡብ ምስራቅ ዞን የተባለ አዲስ ዞን በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል።

3. **ወረዳታት እቲ ዞባ**

1. እቲ ዞባ እዞም ዝስዕባ ወረዳታት ይህልውዎ፦
    ሀ.ደጉዓ ተምቤን
    ለ.ሕንጣሎ ወጅራት
    ሐ.ሳሓርቲ ሳምረ
    መ.እንደርታ
2. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1 ከምዘሎ ኾይኑ ዞባታት ደቡብን ማእኸላይን ዝተረፋ ወረዳታት ሒዘን ይቅፅላ ።

4. **ኣዋሳንታት ምውሳን**

ኣብ ሕድሕድ ዞባ ዝርከብ ወረዳታት ወይ ቦታታት ኣዋሳኒ ምትዕርራይ ኣድላይ ኾይኑ እንትርከብ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ ብደንቢ ክውስን ይኽእል።

5. **ተፈፃምነት ዘለዎም ድንጋጌታት**

ዞባታት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዳግም ንምውዳብ ተመሓይሹ ኣብ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 48/1994 ዘለው ድንጋጌታት ከከም ኣግባብነቱ በዚ ኣዋጅ ንዝተጣየሸ ዞባ እውን ተፈፃምነት ይህልዎም።

6. **መሰጋገሪ ድንጋገ**

ምምሕዳርን ካልኦት ኣካላት መንግስቲ እዚ ዞባ ተማሊኦም ስራሕ ክሳብ ዝጅምር ኣብ ከይዲ ዝነበሩ ስራሕቲ በቲ ዝነበርዎ ይቕፅሉ።

7. **እዙ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ ግዜ**

እዚ ኣዋጅ ካብ ጉንበት 30/1999 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ፕረዚዳንት ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስቲ ትግራይ
መቐለ

3. **የዞኑ ወረዳዎች**

1. ዞኑ የሚከተሉት ወረዳዎች ይኖሩታል፦
    ሀ.ደጉዓ ተምቤን
    ለ.ሕንጣሎ ወጅራት
    ሐ.ሳሓርቲ ሳምረ
    መ.እንደርታ
2. የዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 እንደተጠበቀ ሆኖ የደቡባዊና ማእኸላዊ ዞኖች የቀሩትን ወረዳዎች ይዘው ይቀጥላሉ።

4. **አዋሳኞች መወሰን**

በእያንዳንዱ ዞን የሚገኙ ወረዳዎች ወይም ቦታዎች አዋሳኝ ማስተካከል አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ የትግራይ ክልል ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በደንብ ሊወስን ይችላል።

5. **ተፈፃሚነት ያላቸው ድንጋጌዎች**

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ዞኖች ዳግም ለማደራጀት ተሻሽሎ በወጣው አዋጅ ቁጥር 48/1994 ያሉት ድንጋጌዎች እንደ አስፈላጊነቱ በዚህ አዋጅ በተቋቋመው ዞን ላይም ተፈጻሚነት ይኖራቸዋል።

6. **የመሸጋገሪያ ድንጋጌ**

የአዲሱ ዞን አስተዳደርና ሌሎች የመንግስት አካላት ተሟልተው ስራ እስኪጀምር ድረስ በሂደት የነበሩ ስራዎች በነበሩት አኳሃን ይቀጥላሉ።

7. **ይህ አዋጅ የሚጸናበት ጊዜ**

ይህ አዋጅ ከግንቦት 30/1999 ዓ/ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስት ፕሬዝዳንት
መቀሌ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 15 ዓመት ቑ.16
መቐለ ነሓሰ 30/1999 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

15ኛ ዓመት ቁ.16
መቀለ ነሓሰ 30/1999 ዓ/ም

አዋጅ ቑፅሪ 131/1999 ዓ/ም

ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዳግም ንምጥያሽ ዝወፀ አዋጅ

ስርዓት ኦዲት ምጥንኻር ናይዚ ክልል ኢኮኖሚ ብዝግባእ ንምምራሕን ንምምሕዳርን ዘኽእል ዘተኣማምን መረዳእታ ብምርካብ መዳይ ዝለዓለ ኣበርክቶ ዘለዎ ብምዃኑ፣

ኣብ ዝተፈላለዩ ናይ ልምዓትን ምምሕዳርን ዘፈራት ዝተዋፈራ መንግስታዊ ኣብያተ ዕዮን ትካላትን ምምሕዳር ገንዘበን ግቡእ ስርዓት ኣተሓሕዛ ሒሳብ ዝተኸተለ ፣ ኣተኣኻኽባ እቶተን፣ ኣፈቓቕዳ ወፃኢን ምምሕዳር ንብረተንን ናይ መንግስቲ ሕግታት ፣ ደንብታትን መምርሕታትን መሰረት ገይሩ ዝተፈፀመ ምዃኑን፣ ትልምታተንን ፕሮግራመንን ቅልጡፍን ቆጣባይን ብዝኾነ ኣገባብ ብምትግባር ካብ ኣተን ዝሕሎ ዕማም ዘማልኦ ምዃነን ምርግጋፅ ኣድላዪ ኮይኑ ብምርካቡ ፣

ኣብ ውሽጢ ናይዚ ክልል መንግስቲ ኣወዳድባ ዝርከባ ኣብያተ ዕዮ ታሓታትነት ፣ ግልፅነትን ሰናይ ምምሕዳርን ንምዕሳል ኦዲት ሓደ መሳርሒ ብምዃኑ ፣

ናይዚ ክልል ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ናይ ሙያ ነፃነት ዝያዳ ምርግጋፅ ኣድላዪ ኮይኑ ስለ

አዋጅ ቁጥር 131/1999 ዓ/ም

በትግራይ ብሄራዊ ክልል መንግስት የዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤትን እንደገና ለማቋቋም የወጣ አዋጅ

የኦዲት ስርዓትን ማጠናከር የክልሉን ኢኮኖሚ በሚገባ ለመምራትና ለማስተዳደር ኣስፈላጊና አስተማማኝ መረጃ በማግኘት ረገድ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያለው በመሆኑ፣

በልዩ ልዩ የልማትና አስተዳደር መስኮች የተሰማሩ የመንግስት መስሪያ ቤቶችና ድርጅቶች የገንዘብ አስተዳደር ተገቢው የሂሣብ አያያዝ ስርዓት የተከተለ ፣ የገቢ አሰባበሰባቸው ፣ የወጪ አፈቃቀዳቸውና የንብረት አስተዳደራቸው የመንግስት ህጎችን ፣ ደንቦችንና መመሪያዎችን ተከትሎ የተፈፀመ መሆኑንና እቅድና ፕሮግራማቸውንም በቅልጥፍናና ቆጣቢ በሆነ መንገድ በመከናወን የሚጠበቅባቸውን ግብ ማሟላታቸውን ማረጋገጥ አስፋላጊ ሆኖ በመገኘቱ ፣

በክልሉ መንግስት አወቃቀር በሚገኙ መሥሪያ ቤቶች ውስጥ ተጠያቂነትን ፣ ግልጽነትንና መልካም አስተዳደርን ለማስፈን ኦዲት አንዱ መሣሪያ በመሆኑ የክልሉን ዋና ኦዲተር የፅሕፈት ቤትን የሙያ ነፃነት በይበልጥ ማረጋገጥ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ ፣

በተሻሻለው የብሄራዊ ክልሉ ሕገ-መንግስት አንቀጽ

www.abyssinialaw.com

ዝተረኸበ፣
ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ፣ ዓንቀፅ 49/3/ሸ/ ድንጋገታት እዚ ዝስዕብ ኣዋጅ ተኣዊጁ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ ድንጋገታት

1. **ሓፂር ርእሲ**

እዚ ኣዋጅ "ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዳግም ንምጥያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 131/1999" ተባሂሉ ክፅዋዕ ይኽእል።

2. **ትርጉም**

ኣገባብ ናይቲ ቃል ካልእ ትርጉም ዘውህብ እንተዘይኾይኑ ኣብዚ ኣዋጅ 'ዚ ፦

1. "ቤት ምኽሪ" ማለት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።
2. "መንግስታዊ ቤት ዕዮ እዚ ክልል" ማለት ክሳብ ታሕተዋይ ብርኪ ዘሎ መሓውር ሓዊሱ ቢሮ ፣ ኮሚሽን ፣ ቤት ፅሕፈት፣ ብዓል መዚ ፣ ኢንስቲትዩት፣ ኤጀንሲ ወይ ከዓ ካልእ ክልል ቤት ምኽሪ ብኣዋጅ ዘጣየሾ መንግስታዊ ቤት ዕዮ'ዩ።
3. "ትካል" ማለት ዝኾነ ሙሉእ ብሙሉእ ወይ ብኸፋል ናይዚ ክልል መንግስቲ ዝኾነ መፍረዪ ፣ መከፋፈሊ ፣ ውሃቢ ግልጋሎት ወይ ከዓ ካልእ ትካል ንግዲ እዩ።

3. **ብዛዕባ ዳግም ምጥያሽ**

ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ክልል ትግራይ ካብዙይ ንሓዳር "ቤት ፅሕፈት" እናተብሃለ ዝጥቀስ ሕጋዊ ሰብነት ዘለዎን ዓርሱ ዝኸኣለን ኣካል ናይዚ ክልል መንግስቲ ኾይኑ በዚ ኣዋጅ ዳግም ተጣይሹ ኣሎ።

4. **ዕላማታት እዚ ቤት ፅሕፈት**

እዚ ቤት ፅሕፈት በዚ ኣዋጅ 'ዙይ መሰረት ቀፂሎም ዘለው ዕላማታት ይህልውዎ፦

1. ናይዚ ክልል ትልምን በጀትን ብዝግባእ ንምምራሕን ንምምሕዳርን ዘድሊ ዘተኣማምን መረዳእታ ንምርካብ ዝሕግዝ ስርዓት ኦዲት

49 ንኡስ አንቀጽ 3/ሸ/ ድንጋጌ መሠረት የሚከተለው አዋጅ ታውጇል።

ክፍል አንድ
ጠቅላላ ድንጋጌዎች

1. **አጭር ርዕስ**

ይህ አዋጅ "የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤትን እንደገና ለማቋቋም የወጣ አዋጅ ቁጥር 131/1999" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. **ትርጓም**

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፦

1. "ምክር ቤት" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ነው።
2. "የክልል መንግስት ምሥሪያቤት" ማለት እስከታችኛው የአስተዳደር እርከን ያሉትን ጨምሮ ቢሮ ፣ ኮምሽን ፣ ፅህፈት ቤት ፣ ባለስልጣን ፣ ኢንስቲትዩት ፣ ኤጀንሲ ወይም ሌላ የክልሉ ምክር ቤት በአዋጅ ያቋቋመው መንግስታዊ መስሪያቤት ነው።
3. "ድርጅት" ማለት ማናቸውም በሙሉ ወይም በከፊል የክልሉ መንግስት የሆነ የማምረቻ ፣ የማከፋፈያ ፣ የአገልግሎት ሰጭ ወይም ሌላ የንግድ ድርጅት ነው።

3. **እንደገና ስለመቋቋም**

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት /ከዚህ በኋላ "ፅሕፈት ቤቱ" እየተባለ የሚጠራ/ የሕግ ሰውነት ያለውና ራሱን የቻለ የክልሉ መንግስት አካል ሆኖ በዚህ አዋጅ እንደገና ተቋቁሟል።

4. **የፅሕፈት ቤቱ ዓላማዎች**

ፅሕፈት ቤቱ በዚህ አዋጅ መሰረት የሚከተሉት አበይት ዓላማዎች ይኖሩታል፦

1. የክልሉን እቅድና በጀት በሚገባ ለመምራትና ለማስተዳደር የሚያስፈልገውን አስተማማኝ መረጃ ለማግኘት የሚረዳ የኦዲት ስርዓት

ምቋምን ምጥንኻርን።

2. ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ብሓፈሻ ፋይናንሻል ፣ ፐርፎርማንስን ካልኦት ዓይነታት ኦዲትን ኣብ ስራሕ ክውዕሉ ይገብር።
3. ሒሳብ ኣብያተ ፅዮን ትካላትን ናይዚ ክልል መንግስቲ ኦዲት ዝግበርሉ ብርኪ /ስታንዳርድ ምውፃእን ተግባራውነቱ ምክትታልን።

5. <u>**ኣወዳድባ እዚ ቤት ፅሕፈት**</u>

እዚ ቤት ፅሕፈት ቀፂሎም ዘለው ኣካላት ይህልውዎ፣

1. ዋና ኦዲተር
2. ምክትል ዋና ኦዲተር
3. ኦዲት ዳይሬክተራት (መምርሒ ሓለፍቲ)
4. ኦዲት ስራሕ መካየድቲ (ዋና ክፍሊ ሓለፍቲ)
5. ኣብ ዝተፈላለየ ብርኪ ዝርከቡ ኦዲተራት
6. ካልኦት ኣድለይቲ ሰብ ሙያን ደገፍ ውሃብቲ ስራሕተኛታትን።

6. <u>**ማእኸል እዚ ቤት ፅሕፈት**</u>

ናይዚ ቤት ፅሕፈት ማእኸል ስሩዕ ኣድራሻ መቐለ ኾይኑ ከከም ኣድላይነቱ ኣብ ውሽጢ እዚ ክልል ጨንፈራት ኣብያተ ፅሕፈት ክጣይሽ ይኽእል።

<u>ክፍሊ ክልተ</u>
<u>ስልጣንን ተግባርን</u>

7. <u>**ናይዚ ቤት ፅሕፈት ስልጣንን ተግባርን**</u>

እዚ ቤት ፅሕፈት ብሕጊ ዝተውሃብዎ ዕማማት ንምፍፃም እዞም ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልውዎ ።

1. ሒሳብ ኣብያተ ፅዮን ትካላትን ናይዚ ክልል መንግስቲ ኦዲት ይገብር።
2. ንኣብያተ ፅዮን ትካላትን እዚ ክልል መንግስቲ ዝተውሃቡ ሓገዛትን ልቓሕን ኦዲት ይገብር።
3. ኣብያተ ፅዮን ትካላትን እዚ ክልል መንግስቲ ዘምፅእኦ ውፅኢት ሕጊ ዝተኸተለ ፣ ቆጣባይ ብዝኾነ ኣገባብ ዝተፈፀመ ምዃኑን እቲ ዝድለ ሽቶ ምውቅዑን ንምርግጋፅ ናይ ፐርፎርማንስ

መመሥረትና ማጠናከር።

2. ዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት የፋይናንሻል ፣ የፐርፎርማንስና ሌሎች የኦዲት ዓይነቶችን ስራ ላይ እንዲውሉ ያደርጋል።
3. የክልሉ መንግስት መስሪያ ቤቶችና ድርጅቶች ሂሣብ ኦዲት የሚደረግበትን ደረጃ (ስታንዳርድ) ማውጣትና ተግባራዊ መሆኑን መከታተል።

5. <u>**የፅሕፈት ቤቱ አደረጃጀት**</u>

ፅሕፈት ቤቱ የሚከተሉት አካላት ይኖሩታል ፦

1. ዋና ኦዲተር
2. ምክትል ዋና ኦዲተር
3. የኦዲት ዳይሬክተሮች (መምሪያ ሃላፊዎች)
4. የኦዲት ሥራ አስኪያጆች (የዋና ክፍል ሃላፊዎች)
5. በተለያዩ ደረጃ የሚገኙ ኦዲተሮችና
6. ሌሎች አስፈላጊ ባለሙያዎችና ድጋፍ ሰጪ ሠራተኞች።

6. <u>**የፅሕፈት ቤቱ ዋና መስሪያ ቤት**</u>

የፅሕፈት ቤቱ ዋና መስሪያ ቤት መደበኛ አድራሻ መቐለ ከተማ ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ በክልሉ ውስጥ በተለያዩ ሥፍራዎች ቅርንጫ ጽ/ቤቶችን ሊያቋቁም ይችላል።

<u>ክፍል ሁለት</u>
<u>ሥልጣንና ተግባር</u>

7. <u>**የፅሕፈት ቤቱ ስልጣንና ተግባር**</u>

ፅህፈት ቤቱ በሕግ የተሰጠውን ተግባር ለማከናወን ቀጥለው ያሉት ሥልጣንና ተግባር ይኖሩታል።

1. የክልሉን መንግስት መሥሪያ ቤቶችና ድርጅቶች ሂሣብ ኦዲት ያደርጋል።
2. ለክልሉ መንግስት መሥራያቤቶችና ድርጅቶች የተለገሱ እርዳታዎችንና ብድር ኦዲት ያደርጋል።
3. የክልሉ መንግስት ምሥሪያ ቤቶችና ድርጅቶች ያስገኙት ውጤት ሕጉን የተከተለ ፣ ኢኮኖሚያዊ በሆነ አሠራር የተፈጸመ መሆኑንና ተፈላጊውን ግብ መምታቱን ለማረጋገጥ የክዋኔ ኦዲት

ኦዲት ይገብር።

4. ኣብያተ ዕዮን ትካላትን እዚ ክልል መንግስቲ ሓፈሻዊ ስርዓት ቁፅፅር እኹል ብዝኾነ ኣገባብ ምውፅኡ ብተኸክልን ብብቕዓትን ይትግበር ምህላው ንምርግጋፅ ቁፅፅር ሃፍቲ ኦዲት ይገብር።

5. ናይዚ ክልል መንግስቲ ንውልቀ ስራሕ ተኻናተርቲ ብውዕሊ ዝሃቦ ስራሕቲ እንትህሉ እዚ መንግስቲ ተንክፍ ዝኾነ ሒሳብ ኦዲት ክገብር ይኽእል።

6. ብመሰረት ልዕል ኢሎም ዝተቐመጡ ድንጋገታት ዘካየዶም ስራሕቲ ኦዲት ውፅኢቶም ነቲ ኦዲት ዝተገብረ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ወይ ትካል ላዕለዋይ ሓላፍን ላዕለዋይ ተቖፃፃሪ ኣካልን የፍልጥ ። ይኹን እምበር ናይቲ ኦዲት ዝተገበረ ቤት ዕዮ ላዕለዋይ ሓላፊ ብገበን ዘሕትቶ ነገር ኣሎ ኢሉ እቲ ቤት ፅሕፈት እንትኣምን ናብዚ ቤት ዕዮ እዙይ ውፅኢት ኦዲት ሪፖርት ኣይልእኽን።

7. ከም ኣድላይነቱ ምስ ዝምልከተን ኣብያተ ዕዮን ትካላትን ከምኡ እውን ምስ ፌደራልን ካልኦት ክልላዊ ኣብያተ ፅሕፈት ኦዲት ብምምኽኻር ብርኪ /ስታንዳርድ/ ኦዲትን፣ ስርዓት ኣሰራርሕኦምን ዝውስን መምርሒ የውፅእ።

8. ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ኣድላይ ኾይኑ እንትረኽቦ ንውሽጢ ኦዲተር ኣዚዙ ናይ ውሽጢ ኦዲት ፀብፃብ ንክቐርበሉ ክገብር ይኽእል።

9. ሓደ ሒሳብ ኣተሓሕዝኡ ገበን ብዘለዎ እምነት ብዝጎደሎን ኣገባብ እዩ ኢሉ ንክኣምን በመገሲ ምኽንያት እንትህልዎ ነዚ ሓሳብ'ዙይ ዝምልከቱ ፅሑፋት ፣ መዛግብቲ ፣ ሰነዳትን ካልኦት ምስዙይ ዝተተሓሓዙ መረዳእታታት ይዕሽግ።

10.ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ካልኦት ተመሳሰልቲ ኣብያተ ዕዮን ብዛዕባ ገንዘብ ኣተሓሕዛ ሒሳብን ንዘዳለዎም ረቂቕ ሕግታት ኣድልዩ ዝኾነ ምኽርን ርእይቶን ያደርጋል።

4. የክልሉ መንግስት መስሪያ ቤቶችና ድርጅቶች አጠቃላይ የቁጥጥር ስርዓት በበቂ ሁኔታ መነደፉንና በትክክለኛ መንገድና በብቃት ተግባራዊ መሆኑን ለማረጋገጥ የሀብት ቁጥጥር ኦዲት ያደርጋል።

5. የክልሉ መንግስት ለግል የሥራ ተቋራጮች በውል የሰጠው ስራ ሲኖር ይህንኑ የመንግስት ነክ ሂሣብ ኦዲት ሊያደርግ ይችላል።

6. ከዚህ በላይ በሰፈሩት ድንጋጌዎች መሠረት ያከናወናቸው የኦዲት ሥራ ውጤቶች ኦዲት ለተደረገው መሥሪያቤት ወይም ድርጅት የበላይ ሃላፊ እና የበላይ ተቆጣጠሪ አካል ያሳውቃል ፣ ይሁን እንጂ ኦዲት የተደረገው መስርያ ቤት የበላይ ሃላፊ በወንጀል የሚያስጠይቀው ነገር አለ ብሎ ፅሕፈት ቤቱ ሲያምን ወደዚህ መስርያ ቤት የኦዲት ውጤት ሪፖርት አይልክም።

7. እንደ አስፈላጊነቱ ጉዳዩ ከሚመለከታቸው መሥሪያቤቶች እና ድርጅቶች እንዲሁም ከፌደራልና ከሌሎች ክልላዊ የኦዲት ፅሕፈት ቤቶች ጋር በመመካከር የኦዲት ደረጃ /ስታንዳርድ/ እና የአሠራር ሥርዓት መወሰኛ መመሪያዎች ያወጣል።

8. የዋና ኦዲተሩ ፅሕፈት ቤት አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው የውስጥ ኦዲተርን በማዘዝ የውስጥ ኦዲት ሪፖርት እንዲቀርብለት ሊያደርግ ይችላል።

9. አንድ ሂሣብ ወንጀል ባለበት ሁኔታና ታማኝነት በጎደለው አኳኋን መያዙን ለማመን ምክንያት ያለው እንደሆነ ይህንን ሂሳብ በሚመለከት ጽሑፎች ፣ መዝቦች ፣ ሰነዶችና ከእነዚሁ ጋር ግንኙነት ባላቸው ሌሎች መረጃዎች ላይ ያሽጋል።

10.የፋይናንስና ኢኮኖሚያዊ ልማት ቢሮና ሌሎች ተመሳሳይ መስሪያ ቤቶች ስለገንዘብ እና የሂሳብ አያያዝ ባዘጋጇቸው ረቂቅ ህጎች ላይ አስፈላጊ

እንተሕተት መልሲ ይህብ።

11.ኣድላዪ ኾይኑ እንተርከብ ምስ ማሕበራት ሰብ ሙያ ኣተሓሕዛ ሒሳብን ኦዲትን ፣ ካለኦት ኣግባብነት ዘለዎም ኣካላትን ብምትሕብባር ኣተሓሕዛ ሒሳብን ሙያ ኦዲትን ንክዓብን ከምዕብልን ፃዕሪ ይገብር።

12.ኣብዚ ክልል ብሙያ ኦዲት ንዝተዋፈሩ ኦዲተራትን ኣተሓሕዛ ሒሳብ ስራሕቲ ዘካይዱ ፈላጣት ስራሕቲ ሒሳብን ኣብቲ ዘፈር ስራሕ ንምውፋር ዘኽእሎም ወረቐት ምስክር ይህብ፣ ይሕድስ ፣ ይእግድ ፣ ይስርዝ።

13.ናይ ኦዲተራትን ሰብ ሙያ ኣተሓሕዛ ሒሳብን ብቕዓትን መረጋገፂ ወረቐት ምስክር ንምሃብ ፣ ንምእጋድን ንምስራዝን ዘኽእል መምርሒ የውፅእ።

14.ወረቐት ምስክር ኣብ ዝህበሉ ወይ ዝሕድሰሉ እዋን በዚ ኣዋጅ እዚ ብዝወፅእ ደንቢ መሰረት ዝውሰን ናይ ግልጋሎት ክፍሊት የኽፍል።

8. <u>ብዛዕባ ውክልና ምሃብ</u>

1. እዚ ቤት ፅሕፈት በዙ ኣዋጅ እዚ ኣብ ዓንቀፅ 7 ካብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ክሳብ 5 ኣብ ዘለው ድንጋገታት ዝተቐመጡ ስልጣንን ዕማምን ከከምኣድላይነቱ ንቤት ፅሕፈት ፌደራል ዋና ኦዲተር ፣ ንካልኦት ክልላዊ ኣብያተ ዕዮ ኦዲት ወይ ድማ ንውልቀ ትካላት ስራሕቲ ኦዲት ብውክልና ክህብ ይኽእል።
2. ብመሰረት ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ድንጋገ ውክልና ዝተዋህቦም ኣካላት ኦዲት በዚ ቤት ፅሕፈት ዝወፀ ብርኪ /ስታንዳርድ/ ኦዲትን ስርዓት ኣሰራርሕኡን ክኸተሉን መወዳእታ ዝበፅሕዎ ውፅኢት እዚ ቤት ፅሕፈት ከፍልጥ ናይ ምግባር ግቡእ ኣለዎም።
3. እዚ ቤት ፅሕፈት ብኣካላት ተቐበልቲ ውክልና ዝተገበረ ኦዲት፣ ብርኪ /ስታንዳርድ/ ኦዲት ዝተሓለወ ምኻኑ የተጋግፅ።
4. ኣድላዪ ኾይኑ እንተርከብ ወፃእታት ናይዚ ብውክልና ዝተዋሃበ ግልጋሎት ኦዲት በቲ

የሆነ ምክርና አስተያየት ሲጠየቅ መልስ ይሰጣል።

11.አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ፣ ከሂሳብ አያያዝና የኦዲት ሙያ ማህበራት ፣ ከሌሎች አግባብነት ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር፣ የሂሳብ አያያዝና የኦዲት ሙያ እንዲያድግና እንዲዳብር ጥረት ያደርጋል።

12.በክልሉ ውስጥ በኦዲት ሙያ ለሚሠሩ ኦዲተሮችና የሂሣብ አያያዝ ሥራ ለሚያከናውኑ የሂሣብ አዋቂዎች በሥራው መስክ ለመሠማራት የሚያስችላቸውን የምስክር ወረቀት ይሰጣል ፣ ያድሣል ፣ ያግዳል ፣ ይሠርዛል።

13.የኦዲተሮችንና የሂሣብ አያያዝ ባለሙያዎችን የብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ለመስጠት፣ ለማገድና ለመሠረዝ የሚያስችል መመሪያ ያወጣል።

14.የምስክር ወረቀቶችን በሚሰጥበትና በመያድስበት ጊዜ በዚህ አዋጅ መሰረት በሚወጣው ደንብ የሚወሰነውን የአገልግሎት ዋጋ ያስከፍላል።

8. <u>ውክልና ስለ መስጠት</u>

1. ፅሕፈት ቤቱ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 7 ከንዑስ አንቀጽ 1 እስከ 5 በሰፈሩት ድንጋጌዎች ሥር የተመለከቱትን ስልጣንና ተግባራት እንደአስፈላጊነቱ ለፌዴራል ዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት ፣ለሌሎች ክልላዊ የኦዲት መስሪያ

ቤቶች ወይም የግል የኦዲት ሥራ ድርጅቶች በውክልና ሊስጥ ይችላል።

2. በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀጽ 1 ድንጋጌ መሠረት ውክልና የተሰጣቸው የኦዲት አካላት ፅሕፈት ቤቱ ያወጣውን የኦዲት አካላት ፅሕፈት ቤቱ ያወጣውን የኦዲት ደረጃና የአሠራር ሥነ ሥርዓት መከተልና የደረሱበትን ውጤት ለፅሕፈት ቤቱ የማሣወቅ ሃላፊነት ይኖርባቸዋል።
3. ፅሕፈት ቤቱ በውክልና ተቀባይ አካላት የተደረገው ኦዲት የኦዲት ደረጃውን /ስታንዳርድ/ የተከተለ መሆኑን ያረጋግጣል።
4. አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በውክልና ለተሰጠው ግልጋሎት የወጡ ወጪዎች ኦዲት

ኦዲት ንኸግበር ዝኣዘዘ ኣካል ወይ ኦዲት ንኸግበረሉ ዝሓተተ ቤት ፅሕፈት (ትካል) ንክሽፈን ይገብር።

ክፍሊ ሰለስተ
ኣገባብ ኣሻውማ ዋና ኦዲተርን ምክትል ዋና ኦዲተርን ናይዚ ክልል

9. **ኣቀራርባ ሕፁያትን ኣገባብ ኣሻውማን**

1. ናይዚ ክልል ዋና ኦዲተርን ምክትል ዋና ኦዲተርን ብመቕረባይነት ክልል ርእሰ ምምሕዳር ብቤት ምኽሪ ይሽየሙ።
2. ሕፁያት ተሸየምቲ ብሙያ ኦዲትን ብኣመራርሓ ስራሕ ፋይናንስን ከምኡ እውን ብመዳይ ፖሊስታትን ስትራቴጂታትን መንግስቲ ግቡእ ናይ ትምህርቲ ምድላውን ስልጠናን ፣ ዝኻዕበተ ልምዲ ስራሕን ዘተኣማምን ብርኪ ብቕዓት ስራሕ ክህልዎም የድሊ።
3. ልዕል ኢሉ ኣብ ትሕቲ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተደንገገ ከም ዘሎ ኮይኑ ሕፁያት ተሸየምቲ ብፃዕራምነቶም፣ ብተኣማንነቶምን ስነ ምግባሮምን ፅቡቕ ሽም ዘለዎም ክኾኑ ይግባእ።

10. **ተፀዋዕነት**

1. እዚ ቤት ፅሕፈት ይኹን ዋና ኦዲተር ተፀዋዕነቶም ንቤት ምኽሪ ይኸውን።
2. ናይቲ ምክትል ዋና ኦዲተር ተፀዋዕነት ንዋና ኦዲተርን ንቤት ምኽርን ይኸውን።

11. **ዘበን ስራሕ**

1. ናይ ዋና ኦዲተርን ምክትል ዋና ኦዲተርን ዘበን ስራሕ 6(ሽዱሽተ) ዓመት ይኸውን።
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተቐመጠ ዘበን ስራሕ እንተብቅዕ ዋና ኦዲተርን ምክትል ዋና ኦዲተርን ብቤት ምኽሪ እንተተኣሚኑሎም ዳግም ክሽየሙ ይኽእሉ።

12. **ብዛዕባ ተሸየምቲ ካብ ሓላፍነት ዝለዓልሉ ምኽንያታት**

ዝኾነ ናይቲ ቤት ፅሕፈት ተሸያሚ ቀፂሎም ካብ ዘለው ምኽንያታት ብሓዲኡ ወይ ብኻልእ ካብ

እንዲደረግለት ባዘዘው አካል ወይም ኦዲት እንዲደረግለት በጠየቀው ፅህፈት ቤት /ድርጅት/እንዲሸፈን ያደርጋል።

ክፍል ሶስት
የክልሉ ዋና ኦዲተርና ምክትል ዋና ኦዲተር የአሿሿም ሥነ ሥርዓት

9. **የእጩዎች አቀራረብና የአሿሿም ሥነ -ሥርዓት**

1. የክልሉ ዋና ኦዲተር እና ምክትል ዋና ኦዲተር በክልሉ ርዕሰ መስተዳደር አቅራቢነት በምክር ቤቱ ይሾማሉ።
2. እጩ ተሿሚዎች በኦዲት ሙያና በፋይናንስ ሥራ አመራር እንዲሁም በመንግስት ፖሊስዎችና ስትራጂዎች ረገድ ተገቢው የትምህርት ዝግጅትና ስልጠና ፣ የካበተ የሥራ ልምድና አስተማማኝ የብቃት ደረጃ እንዲኖራቸው ያስፈልጋል።
3. ከዚህ በላይ በንዑስ ዓንቀጽ 2 ሥር የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ እጩ ተሿሚዎቹ በታታሪነታቸው ፣ በታማኝነታቸውና በስነ ምግባራቸው መልካም ስም ያላቸው መሆን ይገባቸዋል።

10. **ተጠሪነት**

1. ፅሕፈት ቤቱም ሆነ ዋና ኦዲተር ተጠሪነታቸው ለምክር ቤቱ ይሆናል ።
2. የምክትል ዋና ኦዲተሩ ተጠሪነት ለዋና ኦዲተሩና ለምክር ቤቱ ይሆናል።

11. **የሥራ ዘመን**

1. የዋና ኦዲተሩና ምክትል ዋና ኦዲተሩ የሥራ ዘመን 6(ስድስት) ዓመት ይሆናል።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1ሥር የተመለከተው የሥራ ዘመን ሲያበቃ ዋና ኦዲተሩና ምክትል ዋና ኦዲተሩ በምክር ቤቱ ከታመነባቸው እንደገና ሊሾሙ ይችላሉ።

12. **ተሿሚዎች ከኋላፊነት ስልሚነሱበት ምክንያት**

ማንኛውም የፅሕፈት ቤቱ ተሿሚ ከሚከተሉት ምክንያቶች በአንዱ ወይም በሌላው ከሃላፊነት ሊነሣ

ሓላፍነት ክለዓል ወይ ካብ ስራሕ ክሰናበት ይኽእል።

1. ብምኽንያት ሕማም ስርሑ ብግቡእ ንምፍፃም ዘይኽእል ምዃኑ እንትረጋገፅ ፣
2. ግልፂ ዝኾነ ምንኣስ ክእለት ስራሕ ዝርአየሉ ኾይኑ እንትርከብ፣
3. ብምኽንያት ኣብ ስራሕ ዘርእዮ ሸለልተኝነት ጥፍኣት ወይ ጉድለት ስነ ምግባር ዘርኣየ ኮይኑ እንትርከብ ፣
4. ግዕዝይና ወይ ድማ ሕጊ ዝፃረር ገበን ዝፈፀመ ምዃኑ ብመረዳእታ እንትረጋገፅ ፣
5. እቲ ቤት ምኽሪ ኣድላይ ኾይኑ እንትረኽቦ እንድሕር ኣድልይዎ ግልጋሎት ንከናውሕ ዝተዋህቦ ስልጣን ሕሉው ኾይኑ ብሕጊ ብዝተወሰነ ጡረታ መውፅኢ ዕድመ እንትበፅሕ፣
6. ዘበን ስርሑ እንተብቅዕ
7. ብናይ ባዕሉ ፍቓድ ስራሕ መልቀቂ ሕቶ ንቤት ምኽሪ ብፅሑፍ እንተቕረበ፣

13.<u>ብዛዕባ ክፍቲ ስራሕ ቦታ ምምላእ</u>

1. ናይዚ ክልል ዋና ኦዲተር ብምኽንያት ናይዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 12 ዝተዘርዘሩ ፣ ካብ ሓላፍነት ዝተላዕለ ፣ ካብ ስራሕ ዝተሰናበተ ፣ ወይ ካብዚ ዓለም ብሞት ዝተፈለየ እንተኾይኑ እቲ ምክትል ዋና ኦዲተር ንዕኡ ተኪኡ ይስርሕ።
2. ናይቲ ዋና ኦዲተርን ምክትል ዋና ኦዲተርን ቦታ ኣብ ተመሳሳሊ እዋን ክፍቲ እንተኾይኑ ናይቲ ክልል ርእሰ ምምሕዳር ብመሰረት ኣንቀፅ 9 ንኡስ ኣንቀጽ 1 ናይዚ ኣዋጅ ሓደሽቲ ሓለፍቲ ክሳብ ዝሸወሙ ካብቲ ቤት ፅሕፈት ወይ ካብ ደገ ብግዝያውነት ብምምዳብ ከስርሕ ይኽእል።

<u>**ክፍሊ ኣርባዕተ**</u>

<u>**ስልጣንን ተግባርን ዋና ኦዲተርን ምክትል ዋና ኦዲተርን ናይዚ ክልል**</u>

14.<u>ስልጣንን ተግባርን ዋና ኦዲተር</u>

ናይዚ ክልል ዋና ኦዲተር ናይዚ ቤት ፅሕፈት

ወይም ከሥራ ሊሠናበት ይችላል።

1. በሕመም ምክንያት ሥራውን በሚገባ ለማከናወን የማይችል መሆኑ ሲረጋገጥ፣
2. ግልጽ የሆነ የሥራ ችሎታ ማነስ የሚታይበት ሆኖ ሲገኝ፣
3. በሥራው ላይ በሚያሣያው ቸልተኝነት ሣቢያ ጥፋተኛ ወይም የስነ ምግባር ጉድለት ያሳየ ሆኖሲገኝ፣
4. ሙስና ወይም ሕግን የሚፃረር የወንጀል ድርጊት መፈጸሙ በማስረጃ ሲረጋገጥ ፣
5. ምክር ቤቱ ኣስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው አገልግሎቱን ለማራዘም የሚኖረው ስልጣን እንደተጠበቀ ሆኖ በሕግ ከተወሰነው የጡረታ መውጫ እድሜ ሲደርስ ፣
6. የሥራ ዘመኑ ሲያበቃ፣
7. በገዛ ፈቃዱ በጽሁፍ የሥራ መልቀቂያ ጥያቄ ለምክር ቤት ሲያቀርብ፣

13.<u>ክፍት የሥራ ቦታን ስለመሙላት</u>

1. የክልሉ ዋና ኦዲተር በዚህ አዋጅ አንቀጽ 12 ሥር በተዘረዘሩት ምክንያቶች ፣ ከኋላፊነት የተነሣ ፣ ከሥራ የተሠናበተ ወይም ከዚህ ዓለም በሞት የተለየ እንደሆነ ምክትል ዋና ኦዲተሩ እርሱን ተክቶ ይሠራል።
2. የክልሉ ዋና ኦዲተር እና ምክትል ዋና ኦዲተር ቦታ በተመሣሣይ ጊዜ ክፍት የሆነ እንደሆነ የክልሉ ርእሰ መስተዳደር በዚህ አዋጅ አንቀፅ 9 ንኡስ አንቀጽ1 መሰረት ኣዲስ ሃላፊዎች እስከ ሚሾሙ ከፅሕፈት ቤቱ ወይም ከዚያውጭ በጊዜያዊነት መድቦ ሊያሰራ ይችላል።

<u>**ክፍል አራት**</u>

<u>**የክልሉ ዋና ኦዲተርና ምክትል ዋና ኦዲተር ስልጣንና ተግባር**</u>

14.<u>የዋና ኦዲተሩ ስልጣንና ተግበር</u>

የክልኩ ዋና ኦዲተር የፅሕፈት ቤቱ የበላይ ኋላፊ በመሆን በዚህ አዋጅ አንቀጽ 7 ሥር ለመሥሪያ ቤቱ

ላዕለዋይ ሓላፊ ኾይኑ በዚ ኣዋጅ እዚ ዓንቀፅ 7 ነዚ ቤት ፅሕፈት ዝተውሃብዎ ስልጣንን ተግባርን ኣብ ስራሕ ክውዕሉ ካብ ምግባር ብተወሳኺ ቀፂሎም ተዘርዚሮም ዘለው ስልጣንን ተግባርን ይህልውዎ።

1. ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓት ኣዳላዩ ዝልኣኾ ናይቲ ክልል መንግስቲ ዝተጠቓለለ ሒሳብ ኣብ ውሽጢ 8(ሸሞንተ) ወርሒ ኦዲት ገይሩ ዝተረኸበ ውፅኢት ምስ ርእይቶ ሓዊሱ ናብቲ ቢሮ ይልእኾ። ናብ ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ናብ ቤት ምኽሪ ኣብ ዘቕርቦ ዓመታዊ ኦዲት ሪፖርት ኣብ ዘቕርቦ ዓመታዊ ኦዲት ሪፖርት ኣጠቓላሉ የቕርቦ።
2. በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 7 ካብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ክሳብ 5 ሰፊሮም ዘለው ድንጋገታት ብመሰረት ነዚ ቤት ፅሕፈት ዝተዋህበ ስልጣን ዝተሰርሑ ስራሕቲ ዝገልፅ ዓመታዊ ፀብፃብ እናዳለወ እቲ በጀት ዓመት ምስተወድአ ኣብ ውሽጢ 4 ወርሒ ንቤት ምኽሪ የቕርብ ።
3. ኣብቲ ስሩዕ እዋን ፀብፃብ ንምቕራብ ግዘ ዘይህቡ ፣ ኣድለይትን ህፁፃትን 'ዮም ኢሉ ኣብ ዝኣመነሎም ዋኒናት ዓመታዊ ሪፖርት ዝቐርበሉ ግዘ ምፅባይ እንተይኣድለየ ፍሉይ ፀብፃብ ኣድልዩ ንቤት ምኽሪ የቕርብ።
4. ናብ ቤት ምኽሪ ዝቐርቡ ናይ መንግስታዊ ኣብያተ ፅዮን ትካላትን ኦዲት ሪፖርትታት ግቡእ ክትትል እናገበረ ብዛዕባ እዋናዊ ስጉምቲ ዝወሰደሉ ኩነታት ንኦዲትን በጀትን ኮሚቴ የማኽር።
5. ዝተውሃብዎ ዕማማት ብግብእ ንምፍፃም ነዚ ቤት ፅሕፈት ብዝግባእ ይውድብ ።
6. ግምት በጀት ናይዚ ቤት ፅሕፈት ኣዳልዩ ብቤት ፅሕፈት ኣፈ ጉባኤ ኣቢሉ ናብ ቤት ምኽሪ ብምቕራብ የፀድቕ። ምስተፈቐደ ድማ ኣብ ስራሕ ክውዕል ይገብር።
7. ነዚ ቤት ፅሕፈት ዝተፈቐደ ሓፈሻዊ በጀት ፣ ዕማሙ ሓላፍነቱን ብዝግባእ ንክዋፃእ እኹል እንተዘይኾይኑ ተወሳኺ በጀት እንተድልዩ ብቤት ፅሕፈት ኣፈ ጉባኤ ኣቢሉ ናብ ዝምልከቶ ቀሪቡ ክፀድቀሉ ይገብር።
8. ኣድላዩ ኾይኑ እንተረኺብዎ ብመሰረት ኣዋጅ

የተሰጠውን ሥልጣንና ተግባር በሥራ ላይ ከማዋል በተጫማሪ ከዚህ የሚከተሉት ዝርዝር ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

1. የገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ አዘጋጅቶ የሚልከውን የክልሉን መንግስት የተጠቃለለ ሂሣብ በስምንት ወራት ውስጥ ኦዲት አስደርጎ የተገኘውን ውጤት ከአስተያየት ጋር ለቢሮው ይልካል። የዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤቱ ለምክር ቤት በሚያቀርበው ዓመታዊ የኦዲት ሪፖርት ላይ አካትቶ ያቀርበዋል።
2. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 7 ከንኡስ አንቀፅ 1 እስከ 5 በሰፈሩት ድንጋጌዎች ሥር ለፅሕፈት ቤቱ በተሰጠው ስልጣን መሰረት የተሰሩ ስራዎችን የሚገልፅ አመታዊ የኦዲት ዘገባ እያዘጋጀ የበጀት ዓመት ባለቀ በ4 ወር ውስጥ ለምክር ቤቱ ያቀርባል።
3. በመደበኛ ሪፖርት ማቅረቢያ ጊዜ ዘገባ ለማቅረብ ጊዜ የማይሰጡ አስፈላጊና አፋጣኝ ናቸው ብሎ ባመናባቸው ጉዳዮች ላይ ዓመታዊ ሪፖርት የሚቀርብበትን ጊዜ መጠበቅ ሳያስፈልግ ልዩ ዘገባ አዘጋጅቶ ለምክር ቤቱ ያቀርባል።
4. ለምክር ቤቱ በሚቀርቡ የክልል መንግስት መሥሪያቤቶችና ድርጅቶች የኦዲት ሪፖርቶች ላይ ተገቢውን ክትትል እያደረገ ወቅታዊ ርምጃ ስለ ሚወስድበት ሁኔታ ኦዲትና በጀት ኮሚቴን ያማክራል።
5. ተግባሩን በሚገባ ለማከናወን ይቻለው ዘንድ መሥሪያ ቤቱን ያደራጃል።
6. የፅሕፈት ቤቱን በጀት ግምት አዘጋጅቶ በአፈ ጉባኤ ፅሕፈት ቤት አማካኝነት ለምክር ቤት አቅርቦ ያፀድቃል። ሲፈቀድም በሥራ ላይ ያውላል።
7. ለፅሕፈት ቤቱ የተፈቀደው አጠቃላይ በጀት ተግባርና ኋላፊነትን በተሟላ ሁኔታ ለመወጣት በቂ ሆኖ ባልተገኘ ጊዜ የተጨማሪ በጀት ሲያስፈልገው በአፈ ጉባኤ ፅሕፈት ቤት በኩል ለሚመለከተው ቀርቦ እንዲፀድቅለት ያደርጋል።
8. አስፈላጊ ሆኖ ባገኘው ጊዜ በክልሉ መንግስት የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ መሰረት በፅሕፈት

ምምሕዳር ፋይናንስ ናይዚ ክልል መንግስቲ ፣ ናይ ቤት ፅሕፈት ናይ ውሽጢ በጀት ዝውውር ውሳነ ይህብ።

9. ናይዚ ቤት ፅሕፈት ኦዲተራት ክኸተልዎ ዝግባእ ናይ ሙያ ስነ-ምግባር መምርሒ ኣዳሊዩ ኣብ ተግባር የውዕል።

10. ነዚ ቤት ፅሕፈት ካብ ዝተፈቐደ በጀት እንተይሓለፈ ኣድላይ ኾይኑ እንትረኽቦ ግልጋሎት ሙያ ንክረክብ ኢሉ ውዕል ክፍፅም ይኽእል።

11. ዝተውሃቦ ሓላፍነት ብዝተማልአ ንምፍፃም ንክኽእል መፃሕፍቲ ፣ መዛግብቲ ፣ ሰነዳትን ካልኦት መረዳእታታትን ክርኢን ኣድላይ ኾይኑ እንትረኽቦ ህዝባዊ ግልጋሎት ካብ ዝህባ ትካላት መረዳእታታት ፣ ፀብፃባትን ትንተናታትን ሓቲቱ ክቅበል ይኽእል።

12. ናብ ቤት ምኽሪ ኣብ ዘቐርቦ ሓፈሻዊ ዓመታዊ ኦዲት ሪፖርትን ፍሉይ ሪፖርትን መፍረም እንተይሓወስ ፣ ኣብዚ ኣዋጅ ዝተዋሃብዎ ስልጣንን ተግባርን ብውክልና ክህብ ይኽእል።

15. ስልጣንን ተግባርን ምክትል ዋና ኦዲተር

እቲ ምክትል ዋና ኢዲተር፦

1. ናይዚ ቤት ፅሕፈት ስራሕቲ ኦዲት ብምትላም ፣ ብምውዳብ ፣ ብምምራሕ ፣ ብምውዳድን ብምቁፅፃርን ንዋና ኦዲተር ይሕግዝ።
2. ዋና ኦዲተር ኣብ ዘይህልውሉ ወይ ድማ ስርሑ ንምፍፃም ኣብዘይኽእለሉ እዋን ንዕኡ ተኪኡ ይሰርሕ።
3. ብዋና ኦዲተር ዝወሃብዎ ካልኦት ዕማማት ይፍፅም።

ክፍሊ ሓሙሽተ

ዝተፈላለዩ ድንጋገታ

16. ምርመራ ምምሕዳር ሓይሊ ሰብን በጀትን ሒሳብን

ናይ ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ምምሕዳር ሓይሊ ሰብን ሒሳብን ብቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልል ትግራይ ብዝስየም ኣካል ኦዲት ይግበር።

17. ብዛዕባ ዓመታዊ ስራሕ መካየዲ በጀት

ካብ ውሽጢ ዝተፈቐደ ዓመታዊ መካየዲ ስራሕ

ቤቱ የውስጥ በጀት ዝውውር ውሳኔ ይሰጣል።

9. የፅሕፈት ቤቱ ኦዲተሮች ሊከተሉት የሚገባውን ዝርዝር የሙያ ሥነ -ምግባር መመሪያ አዘጋጅቶ ተግባር ላይ ያውላል።

10. ለፅሕፈት ቤቱ ከተፈቀደው የበጀት ወሰን ሣያልፍ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ሙያዊ አገልግሎት ለማግኘት ይቻለው ዘንድ ውሎችን ሊዋዋል ይችላል

11. ሃላፊነቱን በተሟላ ሁኔታ ለመጣወት ያስችለው ዘንድ መጽሐፎችን ፣ መዝገቦችን ፣ ሠነዶችንና ሌሎች መረጃዎችን ለመመልከትና አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ከህዝብ አገልግሎት ሰጪ ተቋማት መረጃዎችን ፣ ዘገባዎችንና ትንተናዎችን ጠይቆ መቀበል ይችላል።

12. ለምክር ቤቱ ከሚቀርቡት አጠቃላይ ዓመታዊ ኦዲት ሪፖርትና ልዮ ሪፖርት ላይ ከመፈረም በስተቀር በዚህ አዋጅ የተሰጡት ስልጣንና ተግባራት በውክልና ለማስተላለፍ ይችላል።

15. የምክትል ዋና ኦዲተሩ ሥልጣንና ተግባር

ምክትል ዋና ኦዲተሩ ፦

1. የፅሕፈት ቤቱን የኦዲት ሥራዎች በማቀድ ፣ በማደራጀት ፣ በመምራት ፣ በማስተባበርና በመቆጣጠር ዋና ኦዲተሩን ይረዳል።
2. ዋና ኦዲተሩ በማይኖርበት ወይም ሥራውን ለማከናወን በማይችልበት ጊዜ እርሱን ተክቶ ይሥራል።
3. በዋና ኦዲተሩ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።

ክፍል አምስት

ልዩልዩ ድንጋጌዎች

16. የሠው ኋይል አስተዳደርን ፣ በጀትና ሂሣብን መመርመር

የዋናው ኦዲተር ጽሕፈት ቤት የሠው ኋይል አስተዳደር ፣ ሂሣብና በጀት የትግራይ ብሄራዊ ክልል ምክር ቤት በሚሰይመው አካል ኦዲት ይደረጋል።

17. ስለ ዓመታዊ የስራ ማስኬጃ በጀት

ከተፈቀደው ዓመታዊ የሥራ ማስኬጃ በጀት ላይ የቀጣዩን 3 ወር ድርሻ የትግራይ ክልል ፋይናንስና

በጀት ፣ ናይቲ ቀፃላይ 3 ወርሒ ብፅሒት ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን ክልል ትግራይ ኣቐዲሙ ናብ ናይዚ ቤት ፅሕፈት ባንኪ ሒሳብ ክቕመጥ ይግበር።

18.**ብዛዕባ ስርዓት ፣ ወሰንን ገደብ ግዘን ኦዲት**

1. እዚ ቤት ፅሕፈት ሓደ ሒሳብ ኦዲት እንትገብር ከከም ኩነታቱ ብዝርዝር ሓደ ብሓደ ወይ ድማ ብመርአያ ኣወሳድዳ ሜላ ኦዲት ክጥቀም ይኽእል። ኮይኑ ግና ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 7 ካብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ክሳብ 4 ብዘለው ድንጋገታት መሰረት ሒሳባት ኦዲት ገይሩ ኣብ ዘቕርቦ ፀብፃብ ውሽጢ ንሕድሕድ ሒሳብ ኦዲት ዝተጠቐመሉ ናይ ኦዲት ሜላ ፣ ኩነታትን ዕሙቀትን ክገልፅ ኣለዎ።
2. እዚ ቤት ፅሕፈት ዘካይደዶ ስራሕቲ ኦዲት ፣ ኣዲት ካብ ዝግበረሉ በጀት ዓመት ንድሕሪት ፣ ኽልተ ናይ በጀት ዓመታት ክሓልፍ የብሉን ፣ ኮይኑ ግና ኣድላይ ኾይኑ እንትርከብ ካብቲ ዝተጠቐሰ ዓመት ሓሊፉ እውን እንትኾነ ኦዲት ክገብር ይኽእል።

19.**ግቡእ ኦዲት ዝግበሩ ኣካላት**

1. እቲ ኦዲተር ንስራሕቲ ኦዲት ኣድለይቲ ዝኾኑ ዝበሎም ሰነዳት ፣ ናይ ቃል መረዳእታታት ወይ ድማ ካልኦት ሓበሬታታት መረዳእታታት ከቕርብ ዝተሓተተ መረዳእታታት ከቕርብ ዝተሓተተ ዝኾነ ሰብ ወይ ትካል ብቕልጡፍ ናይ ምቕራብ ግቡእ ኣለዎ።
2. ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ 1 ናይዚ ዓንቀፅ ፣ ኣብ ዘቕረቦም መረዳእታታትን በቶም መረዳእታታት መሰረት ብኦዲተር ዝወሃቡ መግለፅታትን መረጋገፂ ፊርማ ናይ ምሃብ ግቡእ ኣለዎ።
3. እዚ ቤት ፅሕፈት ኦዶት ንክገብሮም ብዚ ኣዋጅ እዚ ስልጣን ናይ ዝተውሃብዎ ኣካላት ገንዘብ ወይ ንብረት ዝተረከበ ፣ ወፃኢ ዝገበረ ፣ ዝኸፈለ ወይ እቲ ሒሳብ ዝምልከት ዝኾነ ሰብ እንትሕተት ሒሳቡ ኦዲት ናይ ምግባር ግቡእ ኣለዎ።

ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ በቅድሚያ በፅሕፈት ቤቱ የባንክ ሂሣብ ውስጥ እንዲቀመጥ ይደረጋል።

18.**ስለ ኦዲት ሥርዓት ፣ ወሰንና የጊዜ ገደብ**

1. ፅሕፈት ቤቱ ኣንድን ሂሣብ ኦዲት ሲደረግ እንደነገሩ ሆኔታ ኣንድ በኣንድ በዝርዝር ወይም በናሙና የኦዲት ዘዴ ሊጠቀም ይችላል። ቢሆንም በዚህ ኣዋጅ አንቀጽ 7 ከንኡስ አንቀጽ 1 እስከ 4 በሰፈሩት ድንጋጌዎች መሠረት ሂሣቦችን ኦዲት አድረጎ በሚያቀርበው ዘገባ ውስጥ ለእያንዳንዱ ሂሳብ የኦዲት ዘዴ ሁኔታና ጥልቀት መግለጽ አለበት።
2. ፅሕፈት ቤቱ የሚያከናውናቸው የኦዲት ሥራዎች ኦዲት ከሚደረግበት በጀት ዓመት ወደ ኋላ ከሁለት የበጀት ዓመታት ማለፍ የለባቸውም። ነገር ግን አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ከተጠቀሰው ዓመት አልፎም ቢሆን ኦዲት ሊያደርግ ይችላል።

19.**የኦዲት ተደራጊ አካላት ግዴታ**

1. ማንኛውም ሰብ ወይም ድርጅት ኦዲተሩ ለኦዲት ሥራ አስፈላጊ ናቸው ያላቸውን ሰነዶች ፣ የቃል ማስረጃዎችና ወይም ሌሎች መረጃዎችእ እንዲያቀርብ በተጠየቀ ጊዜ ወድያውኑ የማቅረብ ግዴታ አለበት።
2. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት ፣ ባቀረባቸው ማስረጃዎችና በማስረጃዎቹ መሰረት በኦዲተሩ የሚሰጡ መግለጫዎች ላይ የማረጋገጫ ፊርማ የመስጠት ግዴታ አለበት።
3. ፅሕፈት ቤቱ ኦዲት እንዲያደርጋቸው በዚህ አዋጅ ስልጣን የተሰጠውን አካላት ገንዘብ ወይም ንብረት የተረከበ ፣ ውጪ ያደረገ ፣ የከፈለ ወይም የሂሳብ የሚመለከተው ማንኛውም ሰው ሲጠየቅ ሂሣብን ኦዲት የማስደረግ ግዴታ አለበት።

4. ኦዲት ዝግበራ ኣብያ ፅዮ /ትካላት/ በዚ ቤት ፅሕፈት ዝተበፅሑን ብፀብፃብ ዝተልኣኹን ፣ግቡእ ናይ ምስትኽኻል ስጉምቲ ንክውሰድሎም ዝተዋህቡ መመሓየሺ ሓሳባትን ርእይቶታትን መሰረት ካብ ሰላሳ ኣብ ዘይበለፁ መዓልትታት ውሽጢ ስጉምቲ ናይ ምውሳድን ውፅኢቱ ናይ ምፍላጥን ግቡእ ኣለዎም።
5. ዝኾነ ኦዲት ዘግብር ቤት ፅዮ ይኹን ትካል እዚ ቤት ፅሕፈት ዝተውሃብዎ ፅማምን ሓላፍነትን ንክዋፃእ ዝመደቦ ኦዲተር ኣብቲ ቤት ፅዮ /ትካል/ ምስበፅሐ ስርሑ ንከሳልጥ ዘድልዩ ከም ቢሮን ናይ ስራሕ ናውትን ኣዳልዩ ሽዑ ንሽዑ ናይ ምሃብ ግቡእ ኣለዎ።
6. ብውልቀ ኦዲተራት ሒሳቡ ኦዲት ዘግበረ ትካል ካብ ውልቀ ኦዲተራት ናይ ዝተልኣኸሉ ኦዲት ሪፖርት (ነዊሕን ሓፂርን) ፎቶ ቕዳሕን ኣብቲ ኦዲት ሪፖርት ብዝተዋህቡ ሪኢቶታት መሰረት ዝወሰዶም መመሓየሺ ስጉምትታትን ብዝርዝር ብምግላፅ ኦዲት ሪፖርት ካብ ዝተልኣኸሉ ግዝ ጀሚሩ ኣብ ሓደ ወርሒ ውሽጢ ንቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ናይ ምልኣኽ ግቡእ ኣለዎ።

20. <u>ናይ ምትሕብባር ግቡእ</u>

እዚ ቤት ፅሕፈት ዝተውሃብዎ ስልጣንን ተግባርን ኣብ ስራሕ ምውዓል ንክኽእል ዝኾነ ሰብ ወይ ትካል ኣድላይ ደገፍ ክህብ ኣለዎ።

21.<u>ናይ ምሕባር ግቡእ</u>

ናይዚ ክልል ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ስራሕ ኦዲት ኣብ ዘካይደሉ እዋን ገበን ከምዝተፈፀመ ዘመላኽት ብቑዕ ምኽንያት እንድሕር ረኺቡ ፣ ንፍትሒ ኣካላት ከም ኣድላይነቱ ድማ ንዝምልከቶ ኦዲት ዝግበር ቤት ፅዮ ወይ ትካል ላዕለዋይ ሓላፍን ንዕኡ ዝቆፃፀር ኣካልን ቀልጢፉ ክፍልጥ ኣለዎ።

22. <u>ጥፍኣትን ቅጥዓትን</u>

ዝኾነ ሰብ ፦

1. እዚ ቤት ፅሕፈት ኣግባብነት ዘለዎም ሰነዳት ፣ ናይ ቃል መረዳእታታት ወይ ድማ ካልኦት ሓበሬታታት ንኦዲት ንኽቐርቡሉ

4. ኦዲት ተደራጊው መሥሪቤቶች /ድርጅቶች/ በፅሕፈት ቤቱ በተላኩ ሪፖርቶች ውስጥ የተገለፁ ግኝቶችን አስመልክቶ ተገቢውን የእርምት እርምጃ እንዲወስዱ በተሰጡ የማሻሻያ ሃሣቦችና አስያየቶች መሠረት ከሰላሳ ቀናት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ እርምጃ የመውሰድ እና ውጤቱን የማሣወቅ ግዴታ አለባቸው።
5. ማንኛውም ኦዲት ተደራጊ አካል ፅሕፈት ቤቱ ተግባርና ሃላፊነቱን ለመወጣት ይቻለው ዘንድ ለመደበው ኦዲተር ወደ መስሪያ ቤቱ /ድርጅቱ/ ቦታ ሲደርስ ሥራውን ለማካሄድ የሚያስችለው የተሟላ ቢሮና የሥራ መገልገያ አዘጋጅቶ ወዲያውኑ የመስጠት ግዴታ አለበት።
6. በግል ኦዲተሮች ሂሳቡ ኦዲት ያስደረገ ድርጅት ከግል ኦዲተሮች የተላከለትን /ረጅም እና አጭር/ ኦዲት ሪፖርት ፎቶ ቅጂ እንዲሁም ኦዲት ሪፖርት ላይ በተሰጡት አስተያየቶች መሰረት የወሰዳቸው የማሻሻያ እርምጃዎች በዝርዝር በግለፅ የኦዲት ሪፖርቱ ከተላከለት ግዜ ጀምሮ በአንድ ወር ውስጥ ለዋናው ኦዲተር ፅህፈት ቤት የመላክ ግዴታ አለበት ።

20.<u>የመተባበር ግዴታ</u>

ፅሕፈት ቤቱ ስልጣኑና ተግባሩን ሥራ ላይ ለማዋል እንዲችል ማንኛውም ሰው ወይም ድርጅት አስፈላጊውን ድጋፍ መስጠት ይኖርበታል።

21.<u>የማስታወቅ ግዴታ</u>

የክልሉ ዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት የኦዲት ሥራ በሚያከናውንበት ጊዜ ወንጀል መፈፀሙን የሚያመላክት በቂ ምክንያት ያገኘ እንደሆነ ፣ ለፍትህ አካላት እንደአፈላጊነቱ ደግሞ ለሚመለከተው ኦዲት የሚደረግ መስሪያ ቤት ወይም ድርጅት የበላይ ሃላፊ እና እሱን ለሚቆጣጠር አካል በፍጥነት ማሳወቅ አለበት።

22.<u>ጥፋትና ቅጣት</u>

ማንኛውም ሰው፦

1. ፅሕፈት ቤቱ ለኦዲት ስራ እንዲቀርቡለት የሚጠይቃቸውንና ተገቢነት ያላቸውን ሰነዶች ፣ የቃል ማስረጃዎችና /ወይም ሌሎች መረጃዎች ያላቀረበ፣

www.abyssinialaw.com

እንትሓትት ዘየቐረበ፣

2. ዘይትኽክል ምኻኑ እናፈለጠ ወይ ድማ ትኽክል'ዩኢሉ ንምእማን ዘኽእል ምኽንያቱ እንተይሃለዎ ዝኾነ መረዳእታ ንኦዲተራት ዝሃበ፣
3. እዚ ቤት ፅሕፈት ስራሕቱ ብግቡእ ንከይፍፅም ዘተዓናቐፈ፣
4. በዚ ቤት ፅሕፈት ዝቐርብ ፀብፃብ ኦዲት ዝተዋህቡ ናይ መመሓየሺ ሓሳባትን ርእይቶታትን እኹልን ሕጋውን ምኽንያት እንተይሃለዎ እዋናውን ኣፅጋብን ስጉምቲ ዘይወሰደ፣
5. ኣብዚ ዓንቀፅ'ዚይ ንዝተጠቐሱ ሓፈሻ ኣብዚ ኣዋጅ ንዘለው ድንጋገታት ዝጠሓሰ ዝኾነ ይኹን ሰብ ብኢፌዲሪ ገበን ሕግን ካልኦት ኣግባብነት ዘለዎም ሕግታትን ተኸሲሱ ይቕፃዕ።

23.**ደንብን መምርሕን ናይ ምውፃእ** ስልጣን

1. ንተፈፃምነት እዚ ኣዋጅ ዘድልዩ ደንብታት ቤት ምኽሪ የውፅእ።
2. ንተፈፃምነት እዚ ኣዋጅን ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዝወፀ ደንብታትን ዝሕግዙ ፣ ዝርዝር መምርሕታት እዚ ቤት ፅሕፈት የውፅእ።

24. **ተፈፃምነት ዘይብሎም ሕግታት**

1. ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዳግም ንምጥያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 51/1994 በዚ ኣዋጅ ተሳዒሩ ኣሎ።
2. ምስ'ዚ ኣዋጅ እዚ ዝጻነፅ ዝኾነ ኣዋጅ ደንቢ ፣ መምርሒ ወይ ድማ ዝተለመደ ኣሰራርሓ ኣብ ውሽጢ እዚ ኣዋጅ ንዝተጠቐሱ ዋኒናት ተፈፃምነት ኣይህልዎምን።

25. **እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ እዋን**

እዚ ኣዋጅ ካብ ነሓሰ 10/1999 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን

ፀጋይ በርሀ

ፕረዚዳንት ብሄራዊ ክልላዊ

መንግስቲ ትግራይ

መቐለ

2. ሀሰተኛ መሆኑን እያወቀ ወይም እውነተኛ መሆኑን ለማመን ምክንያት ሣይኖረው ማናቸውንም መረጃ ለኦዲተሮች የሰጠ፣
3. ፅሕፈት ቤቱ ሥራውን በሚገባ እንዳያከናውን ያሰናከለ፣
4. በቂና ህጋዊ ምክንያት ሳይኖረው ከፅሕፈት ቤቱ የቀረቡ የኦዲት ሪፖርቶች ላይ በተሰጡ የማሻሻያ አስተያየቶችና ሃሣቦች መሠረት ወቅታዊ እና አጥጋቢ እርምጃ ያልወሰደ፣
5. በዚህ አንቀፅ ለተጠቀሱትና በአጠቃላይ በዚህ አዋጅ ላሉት ድንጋጌዎች የተላለፈ ማንኛውም ሰው በኢፌዴሪ የወንጀል ህግና ሌሎች አግባብነት ያላቸው ህጎች ተከሶ ይቀጣል።

23.**ደንብና መመሪያ የማውጣት ሥልጣን**

1. ለዚህ አዋጅ ተፈፃሚነት የሚያስፈልጉትን ደንቦች ምክር ቤቱ ያወጣል።
2. ፅሕፈት ቤቱ ሊዘህ አዋጅና በአዋጅ መሠረት ለሚወጡ ደንቦች ሙሉ ተፈፃሚነት የሚያግዙ ዝርዝር መመሪያዎችን ያወጣል

24.**ተፈፃሚነት የማይኖራቸው ሕጎች**

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤትን ለማቋቋም የወጣው አዋጅ ቁጥር 51/1994 ዓ/ም በዚህ አዋጅ ተሽረዋል።
2. ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ማንኛውም አዋጅ ደንብ፣ መመሪያ ወይም የተለመደ አሠራር በዚህ አዋጅ ውስጥ በተጠቀሱ ጉዳዮች ላይ ተፈፃሚነት አይኖራቸውም።

25.**አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ**

ይህ አዋጅ ከነሐሴ 10/1999 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ

መንግስት ፕሬዝዳንት

መቀሌ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 15 ዓመት ቑ.17 መቐለ	ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ	15ኛ ዓመት ቁ.17 መቐለ

<u>ኣዋጅ ቑፅሪ 132/1999 ዓ/ም ቤት ፅሕፈት ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ መረፃን ቁፅርን ኣባላት ቤት ምኽሪ ወረዳ ፣ ጣብያን ምምሕዳር ከተማን ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ</u>

ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ብሃራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ መረፃ ኣባላት ቤት ምኽሪ ወረዳን ጣብያን ምክያድ ኣድላይ ኾይኑ ብምርካቡ፣

ብተመሳሳሊ መልክዑ ኣብ ዝተመሓየሸ ኣዋጅ ኣወዳድባ ፣ ስልጣንን ሓላፍነትን ከተማታት ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቑፅሪ 107/98 ብዝተደንገገ መሰረት መረፃ ኣባላት ቤት ምኽሪ ምምሕዳር ከተማ ምክያድ ኣድላይ ኮይኑ ብምርካቡ፣

ብመሰረት ሕጊ መረፃ ኢትዮጵያ ፌደራል ኣዋጅ ቑፅሪ 438/1997 ዓንቀፅ 15 ንኡስ ዓንቀፅ 7 ክልላት ናይ ባዕለን ክልላውን ካብ ክልል ንታሕትን ዘለው በዝሒ ኣባላት ቤት ምኽሪ ናይ ምውሳን ስልጣን ከምዘለወን ስለ ዝድንግግን ስርዓት ዲሞክራሲ ሱር ክሰድድን ሰናይ ምምሕዳር ንምዕሳልን ተመጣጣኒ ቑፅሪ ኣባላት ቤት ምኽሪ ምውሳኽ ኣድላይ ምዃኑ ስለ ዝተኣመነሉ፣

<u>ኣዋጅ ቁጥር 132/1999 ዓ/ም በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የወረዳ ፣ቀበሌና የከተማ አስተዳደር ምክር ቤት አባላት ምርጫና ቁጥር ለመወሰን የወጣ አዋጅ</u>

በተሻሻለው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ህገ-መንግስት መሰረት የወረዳና የቀበሌ ምክር ቤት ኣባላ ምርጫ ማካሄድ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

በተመሳሳይ መልኩ በተሻሻለው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የከተሞች አደረጃጀት ፣ ስልጣንና ሓላፊነት ለመወሰን የወጣው አዋጅ ቁጥር 107/98 በተደነገገው ሰመረት የከተማ አስተዳደር ምክር ቤት አባላትን ምርጫ ማካሄድ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

በኢትዮጵያ የፌደራል የምርጫ ሕግ አዋጅ ቁጥር 438/1997 አንቀፅ 15 ንኡስ አንቀፅ7 መሰረት ክልሎች የራሳቸው ክልላዊና ከክልል በታች ያሉ የምክር ቤት አባላት ብዛት የመወሰን ስልጣን እንዳላቸው ስለሚደነግግና ዲሞክራሲያዊ ስርዓቱ ስር እንዲሰድና መልካም አስተዳደር ለማስፈን ተመጣጣኝ ቁጥር ያለው የምክር ቤት አባሎች መጨመር አስፈላጊ መሆኑ ስለታመነበት፣

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 13.61

ነጋሪት ጋዜጣ ቁ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	291

www.abyssinialaw.com

በዚ መሰረት በዝሒ ኣባላት ቤት ምኽሪ ወረዳ ፣ ጣብያን ምምሕዳር ከተማን ንምውሳን ኣድላይ ምድላው ንምግባር ክከኣል ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ -መንግስቲ ክልል ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

1. **ሓፂር ርእሲ**

እዚ ኣዋጅ "ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ መረፃን ቁፅርን ኣባላት ቤት ምኽሪ ወረዳ ፣ ጣብያን ምምሕዳር ከተማን ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 132/1999" ተባሂሉ ክጥቀስ ይካኣል።

2. **መረፃን በዝሕን ኣባላት ቤት ምኽሪ ወረዳ**

1. መረፃ ኣባላት ቤት ምኽሪ ወረዳ ዝካየድ ብመሰረት ኣብ ውሽጢ እቲ ወረዳ ዝርከቡ ጣብያታት በዝሒ ነባራይ ህዝቢ መሰረት ብምግባር ይኸውን።
2. ሓደ ኣባል ቤት ምኽሪ ወረዳ ንዝተመረፀሉ ነበርቲ እቲ ጣብያ ይውክል።

3. ዝወሓደ በዝሒ ኣባላት ቤት ምኽሪ ወረዳ 150ኾይኑ ንልዕሊ 30000 በዝሒ ህዝቢ ወረዳ ንሕድሕድ ተወሳኺ 100 ህዝቢ ፣ ተወካሊ እንዳተወሰኸ ዝሕሰብ ይኸውን፣

3. **መረፃን በዝሕን ኣባላት ቤት ምኽሪ ጣብያ**

1. መረፃ ኣባላት ቤት ምኽሪ ጣብያ ዝኻየድ በዝሒ ነበርቲ እቲ ጣብያ መሰረት ብምግባር ይኸውን፣
2. ሓደ ኣባል ቤት ምኽሪ ጣብያ ንዝተመረፀሉ ነበርቲ እቲ ጣብያ ይውክል፣
3. ዝወሓደ በዝሒ ኣባላት ቤት ምኽሪ ጣብያ 200 ኾይኑ ንልዕሊ 2500 በዝሕ ህዝቢ ጣብያ ንሕድ ሕድ ተወሳኺ 135 ህዝቢ ፣ ተወካሊ እንዳተወሰኸ ዝሕሰብ ይኸውን፣ዝለዓለ በዝሒ ኣባላት ቤት ምኽሪ ጣብያ ካብ 300 ክበልፅ የብሉን።

4. **መረፃን በዝሕን ኣባላት ቤት ምኽሪ ምምሕዳር ከተማ**

1. መረፃ ኣባላት ቤት ምኽሪ ከተማ ዝካየድ ቅድሚ ሐዚ ምምሕዳር ከተማ ኣብ ዝነበሩ ከተማታት ኾይኑ በዝሒ ነበርቲ እቲ ከተማ መሰረት ብምግባር ይኸውን።
2.

በዚህም መሰረት የወረዳ ፣ የቀበሌና የከተማ ምክር ቤት አባላት ብዛት ለመወሰንና አስፈላጊውን ዝግጅት ለማድረግ እንዲቻል የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት በተሻሻለው የትግራይ ክልል ሕገ -መንግስት አንቀፅ 49/3/ሀ/ መሰረት የሚከተለውን አዋጅ አውጥቷል።

1. **አጭር ርእስ**

ይህ አዋጅ "በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የወረዳ ፣ የቀበሌና የከተማ አስተዳደር ምክር ቤት አባላት ምርጫና ቁጥርን ለመወሰድን የወጣ አዋጅ ቁጥር 132/1999" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. **የወረዳ ምክር ቤት አባላት ምርጫና ብዛት**

1. የወረዳ ምክር ቤት አባላት ምርጫ የሚካሄደው በወረዳው ውስጥ በሚገኙ ቀበሌዎች የህዝብ ብዛት መሰረት በማድርግ ይሆናል።
2. አንድ የወረዳ ምክር ቤት አባል የተመረጠበት የቀበሌ ነዋሪዎችን ይወክላል።
3. አንስተኛው የወረዳ ምክር ቤት አባላት ብዛት 150 ሆኖ ከ30,000 ህዝብ በላይ ብዛት ያለው ወረዳ ለያንዳንዱ ተጫማሪ 1000 ህዝብ 1 ተወካይ እየተጨመረ የሚታሰብ ይሆናል።

3. **የቀበሌ ምክር ቤት አባላት ምርጫና ብዛት**

1. የቀበሌ ምክር ቤት አባላት ምርጫ የሚካሄደው የቀበሌው ነዋሪዎች ብዛት መሰረት በማድረግ ይሆናል፣
2. አንድ የቀበሌ ምክር ቤት አባል ለተመረጠበት የቀበሌ ነዋሪዎችን ይውክላል፣
3. አነስተኛው የቀበሌ ምክር ቤት አባላት ብዛት 200 ሆኖ ከ2500 ህዝብ በላይ ብዛት ያለው ቀበሌ ለያንዳንዱ ተጨማሪ 135 ህዝብ 1 ተወካይ እየጨመረ የሚታሰብ ይሆናል።ከፍተኛው የቀበሌ ምክር ቤት አባሎች ከ300 መብለጥ የለበትም።

4. **የከተማ አስተዳደር ምክር ቤት አባሎች ምርጫና ብዛት**

1. የከተማ አስተዳደር ምክር ቤት አባሎች ምርጫ የሚካሄደው ቀደም ብለው የከተማ አስተዳደር በነበራቸው ከተሞች ሆኖ የከተማውን ነዋሪዎች ብዛት መሰረት በማድረግ ይሆናል።

www.abyssinialaw.com

3. ሓደ ኣባል ቤት ምኽሪ ከተማ ንዝተመረፀሉ ነበርቲ ጣብያ ይውክል።
4. ዝወሓደ በዝሒ ኣባላት ቤት ምኽሪ ምምሕዳር ከተማ 200 ኾይኑ ንላዕሊ 16000 በዝሒ ህዝብ ከተማ ንሕድሕድ ተወሳኺ 1840 ህዝቢ 1 ተወካሊ እንዳወሰኸ ዝሕሰብ ይኸውን። ዝለዓለ በዝሒ ኣባላት ቤት ምኽሪ ምምሕዳር ከተማ ካብ 300 ክበልፅ የብሉን።

5. ናይዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 እንተሃለወ እውን ድንጋገ እዚ ዓንቀፅ ድሕሪ እዚ ኣዋጅ ምውፃእ ኣፍልጦ ረኺበን ምምሕዳር ከተማ ኣብ ዘጣየኻ ከተማታት ተፈፃሚ ይኸውን።

5. <u>መረፃን በዝሕን ኣባላት ቤት ምኽሪ ጣብያታት ከተማ</u>
1. መረፃ ኣባላት ቤት ምኽሪ ጣብያታት ከተማ በዝሒ ነበርቲ እቲ ጣብያ መሰረት ብምግባር ዝካየድ ይኸውን።
2. ሓደ ኣባል ቤት ምኽሪ ጣብያ ከተማ ንዝተመረፀሉ ነበርቲ ጣብያ ይውክል።

3. ዝወሓደ በዝሕ ኣባላት ቤት ምኽሪ ጣብያ ከተማ 200 ኾይኑ ንልዕሊ 8000 በዝሕ ህዝቢ ጣብያ ከተማ ንሕድሕድ ተወሳኺ 320 ህዝቢ 1 ተወካሊ እንዳተወሰኸ ዝሕሰብ ይኸውን። ዝለዓለ በዝሒ ኣባላት ቤት ምኽሪ ጣብያ ከተማ ካብ 300 ክበልፅ የብሉን።

6. <u>ተሳትፎ ማሕበራት ኣብ ኣኼባ ኣብያተ ምኽሪ</u>

ካብ 30 ሚኢታዊ በዝሒ ኣባላት እቲ ቤት ምኽሪ ዘይበዝሕ ቑፀሪ ዘለዎም ማሕበራት ደቂ ኣንስትዮ ፣ መናእሰይ ፣ ሓረስቶት ፣ ነጋዶን ሞያ ማሕበራትን ኣብ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ብዘይድምፂ ንክሳተፉ ይግበር።

7. <u>ደንቢ ናይ ምውፃእ ስልጣን</u>

ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንኣፈፃፅማ እዚ ኣዋጅ ደንቢ ከውፅእ ይኽእል።

2. አንድ የከተማ ምክር ቤት አባል የመረጠበት የቀበሌ ነዋሪዎችን ይወክላል።
3. አንስተኛ የከተማ አስተዳደር ምክር ቤት አባሎች ብዛት 200 ሆኖ ከ16000 በላይ የህዝብ ብዛት ያለው የከተማ አስተዳደር ለያንዳንዱ ተጨማሪ 1840 ህዝብ 1 ተወካይ እየጨመረ የሚታሰብ ይሆናል። ሆኖም ከፍተኛ የከተማ አስተዳደር ምክር ቤት አባላት ብዛት ከ300 መብለጥ የለበትም።
4. የዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 ቢኖርም የዚህ አንቀፅ ድንጋጌ አዋጁ ከወጣ በኋላ እውቅና አግኝተው የከተማ አስተዳደር ባቋቋሙ ከተሞችም ተፈፃሚ ይሆናል።

5. <u>የከተማ ቀበሌዎች ምክር ቤት አባላት ምርጫና ብዛት</u>
1. የከተማ ቀበሌዎች ምክር ቤት አባላት ምርጫ የቀበሌው ነዋሪዎች ብዛት መሰረት በማድረግ የሚካሄድ ይሆናል።
2. አንድ የከተማ ቀበሌ ምክር ቤት አባል ለተመረጠበት የቀበሌው ነዋሪዎችን ይወክላል።
3. አነስተኛው የከተማ ቀበሌ ምክር ቤት አባሎች ብዛት 200 ሆኖ ከ8000 የከተማ ቀበሌ የህዝብ ብዛት በላይ ለያንዳንዱ ተጨማሪ 320 ህዝብ1 ተወካይ እየተጨመረ የሚታሰብ ይሆናል ። ሆኖም ከፍተኛው የከተማ ምክር ቤት አባሎች ብዛት ከ300 መብለጥ የለበትም።

6. <u>የማህበራት ተሳትፎ በምክር ቤቶች ስብሰባ</u>

ከ30 በመቶ የምክር ቤት አባላት ያልበለጠ ቁጥር ያላቸው የሴቶች ፣ የወጣቶች፣ የገበሬዎች ፣ የንግድና የሙያ ማህበራት በምክር ቤት ሰብሰባ ያለድምፅ እንዲሳተፉ ይደረጋል ።

7. <u>ደንብ የማውጣት ስልጣን</u>

በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም ደንብ ሊያወጣ ይችላል።

www.abyssinialaw.com

8. **<u>ተፈፃምነት ዘይብሎም ሕግታት</u>**

1. ዓርሰ ምምሕዳር ንምጥንኻርን ስልጣንን ተግባርን ምምሕዳር ወረዳ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብዝርዝር ንምውሳን ኣብ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 99/1998 ዓ/ም ዓንቀፅ 8 ንኡስ ዓንቀፅ 5 በዚ ኣዋጅ ተሳዒሩ ኣሎ።
2. ምስዚ መምርሒ ዝጓነፅ ዝኾነ ኣዋጅ ፣ ደንቢ ፣ መምርሒ ወይ ናይ ኣሰራርሓ ልምዲ ኣብዚ ኣዋጅ ንዝተሸፈኑ ጉዳያት ተፈፃምነት ኣይህልዎን።

9. **<u>እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ ግዜ</u>**

እዚ ኣዋጅ ካብ 5 ታሕሳስ 2000 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዚደንት ብሄራዊ

ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

<u>መቐለ</u>

8. **<u>ተፈፃሚነት የሌላቸው ሕጎች</u>**

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ራስን በራስ የማስተዳደር ዓላማ ለማጣናከር እና የወረዳ መስተዳደር ስልጣንና ተግባር በዝርዝር ለመወሰን በወጣ አዋጅ ቁጥር 99/1998 ዓ/ም አንቀፅ 8 ንኡስ አንቀፅ 5 በዚህ አዋጅ ተሽሯል።
2. ከዚህ አዋጅ የሚፃረር ማንኛውም አዋጅ ፣ ደንብ መምርያ ወይም የአሰራር ልምድ በዚህ አዋጅ ለተሸፈኑ ጉዳዮች ተፈፃሚነት አይኖረውም።

9. **<u>ይህ አዋጅ የሚፀናበት ግዜ</u>**

ይህ አዋጅ ከተህሣሥ 5/2000 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ

መንግስት ፕሬዝዳንት

<u>መቀሌ</u>

ተ.ቁ	ሽም ጣብያ /ወረዳ	በዝሒ ህዝቢ		ቤት ምኽሪ	
		ወረዳ	ጣብያ	ወረዳ	ጣብያ
	ዞባ ምዕራብ				
1	ወረዳ ፀገዴ	115070	-	235	-
1	ጣብያ እንጣቤላ		4255		213
2	ጣብያ ጨኽ ኪዶ		3211		205
3	ጣበያ መድሃቢ ኣለም		5498		222
4	ጣብያ ደራ		4893		218
5	ጣብያ እንዳማርያም		4662		216
6	ጣብያ እንዳስላሴ		7526		237
7	ጣብያ ሽጠዓነ		5161		220
8	ጣብያ ዋልካ		3317		206
9	ጣብያ ዓደ ሰላም		10733		261
10	ጣብያ ዓዲ ባርሄራ		3516		208
11	ጣብያ ከተመማዳንሻ		6149		227
12	ጣብያዘርያ ደንሻ		4847		232
13	ጣብያ ማይ ወዲ ሰሊሐይ		2849		203
14	ጣብያ ማይ ደሌ		4127		213
15	ጣብያ ማይ ለሚን		2028		200
16	ጣብያ ደብረሓርያ		1511		200
17	ጣብያ ሓየሎም		2444		200
18	ጣብያ ለካቲት		4440		214
19	ጣብያ ደደቢት		3185		206
20	ጣብያ ወርዒ		2711		202
21	ጣብያ ሓድነት		10422		259
22	ጣብያ ሰላም		6921		233
23	ጣብያ ግጨው		8420		244
2	ወረዳ ፀገጌ	138240	-	258	-
1	ጣብያ ሰንተራል		4764		217
2	ጣብያ ራውያን		10326		258
3	ጣብያ በረከት		7266		235
4	ጣብያ ማይ ካድራ		23556		365(300)
5	ጣብያ ባዕከር		12244		272
6	ጣብያ ትርካን		4634		216
7	ጣብያ ሩዋሳ		2694		201
8	ጣብያ ኢሮብ		300		200
9	ጣበያ ኣይዳላ		526		200
10	ጣብያ ሸግልግል		3262		206
11	ጣብያ ኣደባይ		18899		312(300)
12	ጣብያ ሕለትኮካ		1363		200
13	ጣብያ ጣብያ ሃገረ ሰላም		3234		205
14	ጣብያ ውህደት		3281		206
15	ጣብያ ማይ ወይኒ		4230		213
16	ጣብያ ሓ/ዓ/ጎሹ		9132		249
17	ጣብያ ኩ/ዓ/ገሹ		1142		200
18	ጣብያ ዓደዲ ሕርዲ		15111		293
19	ጣብያ ዓዲፀፀር		6665		231
20	ጣብያ ሶላ		5711		224

ልዕሊ 300 ዝኾነ ጣብያ ካብ 300 ኣባላት ቤተ ምኽሪ ጥራሕ ይውክሉ

3	ወረዳ ወልቃይት	114053	-	231	-
1	ጣብያ ዓዲ -ረመፅ		3067		204
2	ጣብያ ወእርግፉ		7889		240
3	ጣብያ በላባምባ		7637		238
4	ጣብያ ደጀና		7444		237
5	ጣብያ ኩሊታ		2703		202
6	ጣብያ ዓደ ገባ		7887		240
7	ጣብያ ሽሬላ		10593		260
8	ጣብያ ኣውራ		5081		219
9	ጣብያ ሽቁዳ		4562		215
10	ጣብያ ዓወርቂ		8062		214
11	ጣብያ 30 ዓይኒ		6238		228
12	ጣብያ ምድረ ወይዘሮ		8949		248
13	ጣብያ ደብረ ማርያም		8373		244
14	ጣብያ ማይ ጥምቀት		3941		211
15	ጣብያ ፀብሪ		3157		205
16	ጣብያ ላዕላይ ማይ ሕሞር		4502		215
17	ጣብያ ደስላቆቃሕ		3032		204
18	ጣብያ ማይ ጨዓ		4763		217
19	ጣብያ ማይ ገባ		6173		227

ተ.ቁ	ሽም ጣብያ /ወረዳ	በዝሒ ህዝቢ		ቤት ምኽሪ	
		ወረዳ	ጣብያ	ወረዳ	ጣብያ
	ዞባ ምዕራብ				
1	ወረዳ ከተማ ሑመራ	24835		205	
1	ቀበሌ 01		13500		218
2	ቀበሌ 02		11335		210

*ጣብያ ኢሮንን ኣይደላ 2 -ቔክ ይገብራ በዝሐን

	ዞባ ደቡብ ምብራቕ				
1	ወረዳ 1 ደጎዓ ቴንቤን	140348		260	
1	ጣብያ ሃገረሰላም		6527		230
2	ጣብያ መልፋ		7708		239
3	ጣብያ ማ/ስላሴ		5560		223
4	ጣብያ ሚኬኤል ዓብይ		6739		231
5	ጣብያ ልምዓት		5426		222
6	ጣብያ ስምረት		7904		240
7	ጣብያ ሚዛን		8200		242
8	ጣብያ ዋልታ		5431		222
9	ጣብያ ሓድነት		1877		242
10	ጣብያ ኣይብርብኽን		8569		245
11	ጣብያ ሰላም		3728		209
12	ጣብያ ኣሬጌን		3720		209
13	ጣብያ ዓረባይ		4347		214
14	ጣብያ እምኒ እንከለሉ		4605		216
15	ጣብያ ደብረ ናዝሬት		6282		228
16	ጣብያ ሚዛነ ብርሃን		5718		224
17	ጣብያ ዓድያ ኣዝመራ		7706		240
18	ጣብያ ሰረት		7362		236
19	ጣብያ ኣማኒት		2948		203
20	ጣብያ ዓዲ ላል		5226		220
21	ጣብያ ማናጭቆ		7087		234
22	ጣብያ ዓዲ ሞልካ		7557		237
23	ጣብያ እንዳስላሴ		3621		208
2	ወረዳ ሕንጣሎ ወጀራት	154226		274	
1	ጣብያ ዋዛ ዓዲ ኣዋና		8204		242
2	ጣብያ ዓዲ ቀይሕ		6675		231
3	ጣብያ ዓዲ ሞስኖ		4443		214
4	ጣብያ ዓደ ጉደም		10619		260
5	ጣብያ ዓምዲ ወያኒ		7888		240
6	ጣብያ ኣራ አሰገዳ		11572		267
7	ጣብያ ባሕሪ ፀባ		8577		245
8	ጣብያ ደጀን		8536		245
9	ጣብያ ፍቅረ ሰላም		5709		224
10	ጣብያ ጎንካ		4520		215
11	ጣብያ ሃገረ ሰላም		10390		258
12	ጣብያ ሓረቖ		9857		454
13	ጣብያ ሕንጣሎ		8759		246
14	ጣብያ ሒዋኔ		8670		246
15	ጣብያ ማይ ነብሪ		5823		225
16	ጣብያ መትከል		8515		245
17	ጣብያ ምጃ		7150		234
18	ጣብያ ሰበበራ		2956		203
19	ጣብያ ሰንዓለ		8889		247
20	ጣብያ ፀሓፍቲ		6510		229
3	ወረዳ ሳሓርቲ ሳምረ	120664		241	
1	ጣብያ ሳምረ		4641		216
2	ጣብያ ደቀራ		4284		213
3	ጣብያ መትከል ልምዓት		5760		224
4	ጣብያ ሓድሽ ለምለም		7060		234
5	ጣብያ ለምለም ዓረና		6179		227
6	ጣብያ ፍረ ወያነ		3603		208
7	ጣብያ ነባር ሓድነት		10111		256
8	ጣብያ ማይ ተኽሊ		6527		230
9	ጣብያ ዓውደ ሓይላ		6186		227
10	ጣብያ ኣዲስ ኣለም		6621		231
11	ጣብያ ወ/ዓ/ዓላ		9454		252
12	ጣብያ ጣሺ		6034		226
13	ጣብያ ግጀት		3059		204
14	ጣብያ ማርያም ሞቆ		7974		241
15	ጣብያ ዓዲ ሽሻይ		6640		231
16	ጣብያ ማይ ቃና		4888		218
17	ጣብያ ቾሊ እስረት		8921		248
18	ጣብያ ህንፃ ዋዛ		8983		248
19	ጣብያ ባምባ		3739		209

ተ.ቁ	ሽም ጣብያ /ወረዳ	በዝሒ ህዝቢ		ቤት ምኽሪ	
		ወረዳ	ጣብያ	ወረዳ	ጣብያ
4	ወረዳ እንደርታ	128290	-	249	-
1	ጣብያ መሰረት		9030		248
2	ጣብያ ማይ ኣንበሳ		6835		232
3	ጣብያ ድድባ		8070		241
4	ጣብያ ጨሎቖት		6140		227
5	ጣብያ ፈ/ማያት		4750		217
6	ጣብያ ማይ ፀዱ		7960		240
7	ጣብያ ለምለም		8860		247
8	ጣብያ ደ/ዓጀን		11155		264
9	ጣብያ ዓራቶ		10170		257
10	ጣብያ ማህ/ገነት		7105		234
11	ጣብያ ማይ ገነት		5050		219
12	ጣብያ ማይ ዓለም		5020		219
13	ጣብያ ሽብጣ		10960		263
14	ጣብያ ደብሪ		7540		237
15	ጣብያ ፈ/ሰላም		7035		234
16	ጣብያ መሰቦ		6175		227
17	ጣብያ ማ/ደሓን		6435		229
	ዞባ ሰሜን ምዕራብ				
1	ወረዳ ፀለምቲ	151830		271	
1	ጣብያ ማይ ፀብሪ		8970		248
2	ጣብያ ውህደት		600		200
3	ጣብያ ማይ አንበሳ		6520		230
4	ጣብያ ፃዕዳ ቀርኒ		8300		243
5	ጣብያ ምዝክር		5340		221
6	ጣብያ መድሃንኣለም		8970		248
7	ጣብያ ዓዲ ወሰነ		6500		230
8	ጣብያ ሴራኮ		3661		209
9	ጣብያ ማይ ግማራ		8000		241
10	ጣብያ ሚዳ		2550		200
11	ጣብያ ምድረ ሓድሽ		5200		220
12	ጣብያ ፍየል ውሃ		6888		233
13	ጣብያ ማይ ተኽሊ		6800		232
14	ጣብያ ዳገብራይ		3821		210
15	ጣብያ ጨጨራ		7500		237
16	ጣብያ ዲማ		4100		212
17	ጣብያ ዓወት		7000		233
18	ጣብያ ምጫራ		8860		247
19	ጣብያ ባባቖ		9200		250
20	ጣብያ ማያመ		7080		234
21	ጣብያ ሰቖጣ ሰላሌ		7370		236
22	ጣብያ ሰቖጣ ማርያም		7350		236
23	ጣብያ ማይ ዓይኒ		11250		265
2	ወረዳ ታሕታይ ኣድያቦ	89866		206	
1	ጣብያ ደጎዓለ		5835		225
2	ጣብያ ለሰ		5485		222
3	ጣብያ ከባቢ ዓዲ ሃገራይ		6456		229
4	ጣብያ ከተማ ዓዲ ሃገራይ		9548		252
5	ጣብያ ዓ/ተልያም		4472		215
6	ጣብያ ገላድዮስ		2122		200
7	ጣብያ ዓ/አውዓላ		6558		230
8	ጣብያ ባድመ (badme)		2853		203
9	ጣብያ ገምሃሎ		2857		203
10	ጣብያ ሽምበሊና		1326		200
11	ጣብያ ለምለም		2493		200
12	ጣብያ ዓ/ፀፀር		5370		221
13	ጣብያ ዓ/ኣሰር		3179		205
14	ጣብያ ማይ ኩሕሊ		4233		213
15	ጣብያ መንጠብጠብ		5039		219
16	ጣብያ ኣፀረጋ		4297		213
17	ጣብያ ዝ/ገደና		12412		273
18	ጣብያ ኣደሚቲ		5331		221

ተ.ቁ	ሽም ጣብያ /ወረዳ	በዝሒ ህዝቢ		ቤት ምኽሪ	
		ወረዳ	ጣብያ	ወረዳ	ጣብያ
3	ወረዳ ላዕላይ ኣድያቦ	113421		233	
1	ጣብያ ሕብረት		7643		238
2	ጣብያ ምድሪ ፈሳሲ		5980		226
3	ጣብያ መደባይ ጨረር		5126		219
4	ጣብያ ሓደግቲ		5636		223
5	ጣብያ ሓፀዮ		4572		215
6	ጣብያ ማይ ኣንበሳ		3771		209
7	ጣብያ ውህደት		2000		200
8	ጣብያ ስምረት		3991		211
9	ጣብያ ሚልዮን		2425		200
10	ጣብያ ዓዲ ገደና		5095		219
11	ጣብያ ዓዲ ኣባጊዕ		6836		232
12	ጣብያ ፍትሒ		6698		231
13	ጣብያ ጎደፋይ		5843		225
14	ጣብያ ጉባ ጉባ		2691		201
15	ጣብያ ፃዕዳ ኣምቦራ		5315		221
16	ጣብያ እጉብ		4965		218
17	ጣብያ ዓዲ ክልተ		5751		224
18	ጣብያ ደጎዓለ		1276		200
19	ጣብያ ዓዲ ንግስቲ		5017		219
20	ጣብያ ዓዲ ዳዕሮ		8128		242
21	ጣብያ ዓዲ ነብሪ ኢ.ድ(ከተማ)		5000		219
22	ጣብያ ገጠር ዓዲ ነብሪ ኢ.ድ(ከባቢ)		4178		212
23	ጣብያ ዝላ ዘላ		5484		222
4	ወረዳ ታሕታይ ቆራሮ	83019		203	
1	ጣብያ ቐላቐል		6853		232
2	ጣብያ በለስ		8135		242
3	ጣብያ ለምለም		10312		258
4	ጣብያ ሰመማ		6644		231
5	ጣብያ ማይ ኣድራሻ		4726		216
6	ጣብያ ዓዲ ኾኾብ		4101		212
7	ጣብያ ዓዲ ገባሮ		5409		222
8	ጣብያ ዓዲ መናብር		3513		208
9	ጣብያ ዓዲ ገደጅ		9052		249
10	ጣብያ ማይ ድሙ		8248		243
11	ጣብያ ሰቖላ ቖየፃ		8952		226
12	ጣብያ ማይ ሊሓም		8114		242
5	ወረዳ ኣስገደ ፅምብላ	138806		259	
1	ጣብያ ደ/ኣባይ		8457		244
2	ጣብያ ክ/ጉና		11550		267
3	ጣብያ ደ.ጋጉእ		6665		231
4	ጣብያ ዓ/ማሓመዳይ		6262		228
5	ጣብያ ኣሎጌን		6238		228
6	ጣብያ ማይ ስየ		6197		227
7	ጣብያ ቦናቐ		6028		226
8	ጣብያ ህንፀት		5489		222
9	ጣብያ ማይ ሰውሒ		5248		220
10	ጣብያ ደ/ማርያም		5002		219
11	ጣብያ ደደቢት		4760		217
12	ጣብያ ማይ ፈረስ		4460		215
13	ጣብያ ማይ ሾኽ		4361		214
14	ጣብያ ዘንጎራቐ		3763		209
15	ጣብያ ሚዛን		11184		264
16	ጣብያ ብርሃን		9058		249
17	ጣብያ ለምለም		8062		241
18	ጣብያ ልምዓት		6816		232
19	ጣብያ ሕብረት		8392		244
20	ጣብያ ሕፃፅ		10829		262

www.abyssinialaw.com

ተ.ቁ	ሽም ጣብያ /ወረዳ	በዝሒ ህዝቢ		ቤት ምኽሪ	
		ወረዳ	ጣብያ	ወረዳ	ጣብያ
6	ወረዳ መደባይ ዛና	133986		258	
1	ጣብያ ሻመ		4697		216
2	ጣብያ ዓዲ ንግስቲ		4610		216
3	ጣብያ ፃዕዳ ላኻ		4399		214
4	ጣብያ ዓዲ ባዕረጅ		6610		230
5	ጣብያ እባ ፃዕዲ		4443		244
6	ጣብያ መሳሕል		7633		238
7	ጣብያ ዓዲ ቀማልኽ		7608		238
8	ጣብያ ቂማሎ		6819		232
9	ጣብያ ዓዲ ግዕሽቲ		5611		223
10	ጣብያ ባሕራ		9640		253
11	ጣብያ ዋልኻ		5438		222
12	ጣብያ ሓደዲ ቀባርዮ		6415		229
13	ጣብያ ጣብያ ክብርቶ		8208		242
14	ጣብያ ትኹል		9676		253
15	ጣብያ ዓዲ ፀጎራ		10590		260
16	ጣብያ ምንጡል		8591		245
17	ጣብያ ነፋሲት		5878		225
18	ጣብያ ኩሉ ፈርሃ		8157		242
19	ጣብያ ሰለክለኻ ከተማ		6051		226
20	ጣብያ ደብረ ኮርቦ ከተማ		2912		203
7	ወረዳ ከተማ ሽራሮ	26500		206	
1	ጣብያ ሙሴ		17225		229
2	ጣብያ ሰድር		9275		204
8	ወረዳ ከተማ ሽረ እንዳስላሴ	66500		227	
1	ጣብያ 01		13000		216
2	ጣብያ 02		14000		219
3	ጣብያ 03		12600		214
4	ጣብያ 04		2900		215
5	ጣብያ 05		14000		219

*በዝሒ ህዝቢ ጣብያ ውህደት ይረጋገፅ

	ዞባ ማእኸል				
1	ወረዳ ኣሕፈሮም	194042	-	324	-
1	ጣብያ ድብድቦ		10638		260
2	ጣብያ መዝብር		6586		230
3	ጣብያ ዝባን ጎይላ		8190		242
4	ጣብያ ታ/መ/ፀብሪ		6744		231
5	ጣብያ ቤት ገበዝ		611		227
6	ጣብያ እ/ማርያም		523		220
7	ጣብያ ማይ ስሩ		5850		225
8	ጣብያ ዕ/ጂጋኑ		8000		241
9	ጣብያ ደጎዝ		7727		239
10	ጣብያ ሴሮ		10198		257
11	ጣብያ ገ/ስርናይ		9557		252
12	ጣብያ ሰምሃል		6718		231
13	ጣብያ ማይ ሓማቶ		4677		216
14	ጣብያ እ/ኣሕፎሮም		6420		229
15	ጣብያ ምሸግ		10468		259
16	ጣብያ ሰፍኦ		5807		224
17	ጣብያ ዕ/ዓርቢ		8590		245
18	ጣብያ ኩዶ		4261		213
19	ጣብያ ዓዲ ዛታ		9365		251
20	ጣብያ ዓዲ ይዕቆሪ		5518		222
21	ጣብያ ፈረስ ማይ		4753		216
22	ጣብያ ታሕታይ ዳዕረኻ		9580		252
23	ጣብያ እንዳ ላሸን		4502		215
24	ጣብያ ማ/ቀያሓት		4420		214
25	ጣብያ ዕ/ሓሙስ		5876		225
26	ጣብያ ዓ/ሳጥረ		7856		240
27	ጣብያ ዓ/ብረቶ		5196		220
28	ጣብያ እንትጮ ከተማ		15411		296

www.abyssinialaw.com

ተ.ቁ	ሽም ጣብያ /ወረዳ	በዝሒ ህዝቢ		ቤት ምኽሪ	
		ወረዳ	ጣብያ	ወረዳ	ጣብያ
2	ወረዳ ወርዒ ለኸ	168882		289	
1	ጣብያ ዓረና		5749		224
2	ጣብያ ማእኸል ሰግሊ		6063		226
3	ጣብያ ማይ ጥዑም '		7032		234
4	ጣብያ ፃኢ		7265		235
5	ጣብያ ሕብረት		4070		212
6	ጣብያ ዕ/ሓሙስ		7885		240
7	ጣብያ ማይ ኣዲስ ኣለም		6566		230
8	ጣብያ ማይ ነብሪ		5588		223
9	ጣብያ ስምረት		7740		239
10	ጣብያ ኣዝመራ		7575		238
11	ጣብያ ሰላም		6829		232
12	ጣብያ ስጉሕ		7569		238
13	ጣብያ ምስዕማ		6678		231
14	ጣብያ ዘንጉ		5835		225
15	ጣብያ ወርዒ		8115		242
16	ጣብያ ውህደት		10845		262
17	ጣብያ እንዳጭዋ		10458		259
18	ጣብያ ማይ ጨቐምጦ		6482		229
19	ጣብያ ጣብያ ማእኸላዊ		7114		234
20	ጣብያ ቆላ ገብስ		5911		225
21	ጣብያ ማይ ሰሳግላ		7257		235
22	ጣብያ ከ/ዕ/ዓርቢ		7074		234
23	ጣብያ ማይ ኩሕሊ		5446		222
24	ጣብያ ከ/ማይ ቅንጣል		7745		229
3	ወረዳ ቆላ ተምቤን	137471		257	
1	ጣብያ ደብረገነት		4313		213
2	ጣብያ በጋሽካ		5777		224
3	ጣብያ ስምረት		7795		239
4	ጣብያ ጉያ		5447		222
5	ጣብያ ም/ወርቂ		6130		227
6	ጣብያ ሽ/እምኒ		5263		220
7	ጣብያ ዓረና		6985		233
8	ጣብያ መረረ		5901		225
9	ጣብያ ደርነፀቦ		6716		231
10	ጣብያ ነዊ		5554		223
11	ጣብያ ጉሮሮ		6802		232
12	ጣብያ ጫሞፀላይ		7279		235
13	ጣብያ ሰ/ገለበዳ		7021		233
14	ጣብያ ውህደት		4251		213
15	ጣብያ ጣብያ ዓድሓ		8399		244
16	ጣበያ ገ/ምለሰለይ		5089		219
17	ጣበያ ዳዳበኖ		6828		232
18	ጣብያ ሰላም		6475		229
19	ጣብያ ኣታኽልቲ		7679		238
20	ጣብያ መንጂ		5007		219
21	ጣብያ ታ/ጀወርጊስ		5917		225
22	ጣብያ ወ/ኣምባ		6843		232
4	ወረዳ ላዕላይ ማይጨው	90219		210	
1	ጣብያ ሓፀቦ		10189		256
2	ጣብያ ውህደት		10737		261
3	ጣብያ ደረቃ		9219		250
4	ጣብያ ዓ/ፃሓፊ		6076		227
5	ጣብያ መደጎ		10054		260
6	ጣብያ ዱራ		8546		223
7	ጣብያ ነናትካ ብላዕ		3545		208
8	ጣብያ ማይ ወይኒ		7709		239
9	ጣብያ ዕ/ዓርቢ		5980		226
10	ጣበያ ኣውለዓ		4772		217
11	ጣብያ ማ/ሰላም		7481		237
12	ጣብያ ወለል		5910		225

www.abyssinialaw.com

ተ.ቁ	ሽም ጣብያ /ወረዳ	በዝሒ ህዝቢ		ቤት ምኽሪ	
		ወረዳ	ጣብያ	ወረዳ	ጣብያ
5	ወረዳ ጣንቋ ኣበርገለ	91810		212	
1	ጣብያ መዓራይ		7605		238
2	ጣብያ ስምረት		8242		243
3	ጣብያ ስየ		7161		235
4	ጣብያ ሽ/ተኽሊ		7071		234
5	ጣብያ ሕብረት		6978		233
6	ጣብያ ጀጀቀ		6158		227
7	ጣብያ ለምለም		6133		227
8	ጣብያ ኣግበ		5580		223
9	ጣብያ ጌራ		5481		222
10	ጣብያ ዓ/ወያነ		5185		220
11	ጣብያ ፀይቀመ		5165		220
12	ጣብያ ልምዓት		6448		216
13	ጣብያ እ/ሩፋኤል		4600		216
14	ጣብያ ሰላም		4036		211
15	ጣብያ ፍረወይኒ		5155		220
16	ጣብያ ያቄር		2612		201
6	ወረዳ ገጠር ዓድዋ	123231		243	
1	ጣብያ ማይ ጥዑም		10832		262
2	ጣብያ ሰምኑ		6515		230
3	ጣብያ ሰላም		6886		232
4	ጣብያ ወ/ቀሺ		5659		223
5	ጣብያ ከረን		4862		217
6	ጣብያ ሶለዳ		3403		207
7	ጣብያ ቤ/ሓንኾ		10962		263
8	ጣብያ ላኺዓ		6568		230
9	ጣብያ ማ/ሸዊት		6838		232
10	ጣብያ ገድባ		7000		233
11	ጣብያ እ/ገሪማ		7813		239
12	ጣብያ ገንደብታ		8881		247
13	ጣብያ ይሓ		9650		253
14	ጣብያ ወየንቲ		7003		233
15	ጣብያ ታ/ሎጎምቲ		6575		230
16	ጣብያ ሎጎምቲ		7319		236
17	ጣብያ ደ/ገነት		6465		229
7	ወረዳ ታሕታይ ማይጨው	129992		247	
1	ጣብያ ዓቃብ ሰዓት		7946		240
2	ጣብያ ማይ በራዝዩ		9270		250
3	ጣብያ ማይ ስየ		7400		236
4	ጣብያ ሓዱሽ ዓዲ		7217		234
5	ጣብያ ክዋኒት		7786		239
6	ጣብያ ማይ ዓፅሚ		10273		258
7	ጣብያ ምረይና		8284		244
8	ጣብያ ሓወስታ		7114		212
9	ጣብያ ማእኸል ሰግሊ		7753		239
10	ጣብያ ዓዲ ሔፃ		10393		258
11	ጣብያ ሰማእቲ		3955		211
12	ጣብያ ፈርማ		5864		225
13	ጣብያ ዓዲ ጎራ		6374		229
14	ጣብያ ደብረ በንከል		4979		218
15	ጣብያ ሩባ ሸዊት		6713		231
16	ጣብያ ጭላ		9885		255
17	ጣብያ ው/ማራይ		8786		247

www.abyssinialaw.com

ተ.ቁ	ሽም ጣብያ /ወረዳ	በዝሒ ህዝቢ		ቤት ምኽሪ	
		ወረዳ	ጣብያ	ወረዳ	ጣብያ
8	ወረዳ መረብ ለኸ	106866		272	
1	ጣብያ ዓ/ሰላም		4562		215
2	ጣብያ ስሑል		5443		222
3	ጣብያ ኣብነት		8606		245
4	ጣብያ ሃፍቶም		5827		225
5	ጣብያ ላ/ፈታው		3331		206
6	ጣብያ ደ/ሓርማዝ		3460		207
7	ጣብያ ሃ/ማርያም		5683		224
8	ጣብያ ወዲ ሓዝ		5942		225
9	ጣብያ ሓዲሽ ዓዲ		2875		203
10	ጣብያ ማይ ወይኒ		3651		209
11	ጣብያ ምሕቃን		5425		222
12	ጣብያ ስምረት		3949		211
13	ጣብያ ራማ		7009		236
14	ጣብያ ዓዲ እሌን		5480		222
15	ጣብያ ዓወት		5479		222
16	ጣብያ አሰይመ		6118		227
17	ጣብያ ዓዲ ጋባት		4109		212
18	ጣብያ ዓ/ሽም በርሀ		8122		242
19	ጣብያ ማይ ወዲ ዓምበራይ		5863		223
20	ጣብያ መድሕን		5632		223
9	ወረዳ ከተማ ኣክሱም	45900		226	
1	ጣብያ ክንደያ		1900		234
2	ጣብያ ሓየሎም		23000		247
3	ጣብያ ሓወልቲ		21000		241
10	ወረዳ ከተማ ዓድዋ	78001		234	
1	ጣብያ ሓየሎም		13475		217
2	ጣብያ ምዕባለ		18827		234
3	ጣብያ ኣብነት		18909		234
4	ጣብያ ደበርቺ		26770		259
11	ወረዳ ከተማ ዓብይ ዓዲ	20608		203	
1	ጣብያ ሓየሎም		9349		204
2	ጣብያ ልሳኑ		5699		200
3	ጣብያ ሓምለ 2		5560		200
11	ወረዳ ናዕዴር ዓዴት	118665		239	
1	ጣብያ ዓ/ሰላም		6781		232
2	ጣብያ ሴክኮላድ ሞሞና		8545		245
3	ጣብያ ጉንዲ		3986		211
4	ጣብያ ክሳድ ዒኺ		4456		214
5	ጣብያ ሰቦረቦ ዓዲት		5880		225
6	ጣብያ ደ/ገነት		4333		214
7	ጣብያ ማይ ደንም		5002		219
8	ጣብያ ዓ/በቀለ		8111		242
9	ጣብያ ሓሙር		5919		225
10	ጣብያ ተኺይ		6510		230
11	ጣብያ ሽናቆ		4838		217
12	ጣብያ ኣባቦ ዮውሃንስ		5253		220
13	ጣብያ ሰሪኻ ብላሎ		3471		207
14	ጣብያ ኣድርበ		3984		211
15	ጣብያ ማይ ጥምቀት		5330		221
16	ጣብያ መታክሎ		4300		213
17	ጣብያ ዓ/ለኺ		4387		214
18	ጣብያ ተርጌ		4825		217
19	ጣብያ ላ/ሕደገ		5402		221
20	ጣብያ ደግና		4368		214
21	ጣብያ ሩባይ		5346		221
22	ጣብያ ኣዲስ ራዊት		4138		212
23	ጣብያ ሰመማ		3500		297

www.abyssinialaw.com

ተ.ቁ	ሽም ጣብያ /ወረዳ	በዝሒ ህዝቢ		ቤት ምኽሪ	
		ወረዳ	ጣብያ	ወረዳ	ጣብያ
1	ወረዳ እንዳሞኾኒ	86448		206	
1	ጣብያ መኻን		4733		217
2	ጣብያ ስምረት		6997		233
3	ጣብያ ሰላ		5590		223
4	ጣብያ ጀማ		7692		283
5	ጣብያ ሕ/ተ/ሃይማኖት		8233		242
6	ጣብያ መስዋእቲ		3902		210
7	ጣብያ እ/ሓሰቲ		4417		214
8	ጣብያ ክርያ ቃንፋ		6247		228
9	ጣብያ ዱም		4187		212
10	ጣብያ ንቓሕ		5803		224
11	ጣብያ ሰናይ		6492		230
12	ጣብያ ዓረና		6645		231
13	ጣብያ ፅበት		5657		223
14	ጣብያ ሸሞጣ		9853		254
2	ወረዳ ራያ ዓዘቦ	135257		255	
1	ጣብያ ወራባየ		8846		247
2	ጣብያ ኩኩፍቶ		12650		275
3	ጣብያ ካራ		8802		247
4	ጣብያ ገነቴ		8992		246
5	ጣብያ ሓዱሽ ቐኘ		4798		217
6	ጣብያ ማሩ		5811		225
7	ጣብያ ኮርመ		9366		251
8	ጣብያ ሓደ ኣልጋ		6087		227
9	ጣብያ መቻረ		11382		266
10	ጣብያ ሓወልቲ		9619		253
11	ጣብያ ኤቦ		6414		229
12	ጣብያ ፅጋዓ ዋርግባ		14079		286
13	ጣብያ ወይራ ውሃ		2973		204
14	ጣብያ ባላ		10185		257
15	ጣብያ መኾኒ		15554		297
3	ወረዳ ገጠር ኣላማጣ	97576		218	
1	ጣብያ ኩ/ለምለም		3961		211
2	ጣብያ ታኦ		6446		229
3	ጣብያ ል/ብቃልሲ		6947		233
4	ጣብያ ገርጀለ		7461		237
5	ጣብያ ላ/ደዩ		8000		241
6	ጣብያ ለምዓት		8469		244
7	ጣብያ ዋጃ		8535		245
8	ጣብያ ጥሙጋ		11030		263
9	ጣብያ ፀፀራ		11136		264
10	ጣብያ ሰልየን ዋሃ		12506		274
11	ጣብያ መረዋ		13086		278
4	ወረዳ ኦፍላ	144644		265	
1	ጣብያ ሓያሎ		5843		225
2	ጣብያ ወንበረት		5288		221
3	ጣብያ ዓ/ጎሎ		8645		246
4	ጣብያ ፍ/ወልዳ		4842		217
5	ጣብያ ኪዳና		7025		234
6	ጣብያ ሕ/ብርዳ		6945		233
7	ጣብያ ሓሸንገ		9970		255
8	ጣብያ መንከረ		6817		232
9	ጣብያ ፀልገ		5737		224
10	ጣብያ ፋላ		5648		223
11	ጣብያ ላት		6364		229
12	ጣብያ ጎራ		9806		254
13	ጣብያ ዛታ		8173		245
14	ጣብያ ሰሰላ		10959		263
15	ጣብያ ዓ/ሽም ብርክት		8964		248
16	ጣብያ ዳራ		4170		212
17	ጣብያ ደንቃ		4391		214
18	ጣብያ ሰላም ብቃልሲ		10850		262
19	ጣብያ ስምረት		9963		255
20	ጣብያ ሰፍያ		4244		213

www.abyssinialaw.com

ተ.ቁ	ሽም ጣብያ /ወረዳ	በዝሒ ህዝቢ		ቤት ምኽሪ	
		ወረዳ	ጣብያ	ወረዳ	ጣብያ
5	ወረዳ ኣላጀ	120730		241	
1	ጣብያ ኣመደ ወሃ		7078		234
2	ጣብያ ማይ ሊሓም		10854		262
3	ጣብያ ቅልማ		5860		225
4	ጣብያ ፋና		7496		237
5	ጣብያ ኣብነት		2851		203
6	ጣብያ ስምረት		8415		244
7	ጣብያ ሰረት		2801		202
8	ጣብያ ደጀን		4783		217
9	ጣብያ ተኽለ ወያኒ		6075		226
10	ጣብያ ቤት መራ		6069		226
11	ጣብያ ቀይሕ ተኽሊ		9534		252
12	ጣብያ እግሪ ዓልቦ		4986		
13	ጣብያ ኣበዳ		4477		215
14	ጣብያ ተኽዓ		7646		238
15	ጣብያ ዓይባ		7800		239
16	ጣብያ ሶሳት		8218		242
17	ጣብያ ዓፀላ		19110		256
18	ጣብያ ዓዲ ሽሁ		5677		224
6	ወረዳ ከተማ ኣላማጣ	45327		216	
1	ጣብያ 01		12348		214
2	ጣብያ 02		10738		209
3	ጣብያ 03		13044		216
4	ጣብያ 04		9197		204
7	ወረዳ ከተማ ኮረም	29424		207	
1	ጣብያ ፍረ ቃለሲ		9035		203
2	ጣብያ ዝኽረ ስውኣት		8967		203
3	ጣብያ ሜሴን ሰላምን		11422		211
8	ወረዳ ከተማ ማይጨው	33067		209	
1	ጣብያ 01		7113		200
2	ጣብያ 02		8796		202
3	ጣብያ 03		8128		200
4	ጣብያ 04		9030		203
1	ከተማ መቐለ (ዞባ)	260357		332(300)	
1	ጣብያ ኲሓ		25000		253
2	ጣብያ ዓዲ ሓቂ		25000		253
3	ጣብያ ሓወልቲ		45000		316*(300)
4	ጣብያ ዓይደር		34000		281
5	ጣብያ ሓድነት (ኣይናለም)		40200		301*(300)
6	ጣብያ ቀዳማይ ወያነ (ኣዲስ ኣለም)		47157		322*(300)
7	ጣብያ ሰ/ንጉስ -ኢንድስትሪ		44000		313*(300)
	ዞባ ምብራቕ				
1	ወረዳ ኤሮብ	30858	-	151	-
1	ጣብያ እንዳልጌዳ		6742		232
2	ጣብያ ወርዓትለ		3816		210
3	ጣብያ ዓሊተና		7301		236
4	ጣብያ ዓገረ ለኹማ		3606		209
5	ጣብያ እንዳ ምሳ		3106		204
6	ጣብያ ሓረዘሰብዓታ		2219		200
7	ጣብያ ኣራዕ		3982		211
2	ወረዳ ጉለመኽዳ	104552	-	225	-
1	ጣብያ ር/መደባይ		6081		227
2	ጣብያ ሓየሎም		3750		209
3	ጣብያ መዛብር		3153		205
4	ጣብያ መረታ		5977		226
5	ጣብያ ኮ/ፅባሕ		6710		231
6	ጣብያ ሽ/ለምለም		4710		216
7	ጣብያ ሓበን		5471		222
8	ጣብያ ኣ/ርቀዳ		5521		222
9	ጣብያ ክ/ማዕተብ		6994		233
10	ጣብያ ፍ/ዳሽም		5691		224
11	ጣብያ ክልዓት		7236		235
12	ጣብያ ሃ/ሰላም		7106		243
13	ጣብያ ማይ ፃዕዳ		4260		213
14	ጣብያ ኣ/ተስፉ		4670		216
15	ጣብያ ሰበያ		7207		235
16	ጣብያ ኣ/ኣለም		4899		218
17	ጣብያ ማርታ		6564		230
18	ጣብያ ፈፋዊ (ዋና ከተማ)		8552		245

ተ.ቁ	ሽም ጣብያ /ወረዳ	በዝሒ ህዝቢ		ቤት ምኽሪ	
		ወረዳ	ጣብያ	ወረዳ	ጣብያ
3	ወረዳ ጋንታ ኣፋሹም	118043		238	
1	ጣብያ ወሀደት		5639		223
2	ጣብያ ስምረት		8631		245
3	ጣብያ ቅታ ግድባ		3467		207
4	ጣብየ ሓጋ አረጋ		4729		217
5	ጣብየ ዓደቅነይ		8593		245
6	ጣብያ ሙገላት		7260		235
7	ጣብያ መርጋሕያ		3217		205
8	ጣብያ ዓ/ሓምሎ		5268		221
9	ጣብያ ኣዚባ		7074		234
10	ጣብያ ሓድነት		7111		234
11	ጣብያ ሃ/ሰላም		7177		235
12	ጣብ ብኮት		8617		245
13	ጣብየድ/ዔት		6233		228
14	ጣብያ ሰሳ/ቤት ሓወሪያ		5288		221
15	ጣብያ ጎልዓገናሕቲ		5897		225
16	ጣብያ ባዕቲ ማይ መሳኑ		6533		230
17	ጣብያ ንሓጎት		6014		226
18	ጣብያ ባሕራስሔት		7509		237
19	ጣብያ ብዘት (ከተማ)		3786		210
4	ወረዳ ሓወዜን	139165		238	
1	ጣብያ ሓፀት		5512		222
2	ጣብያ ፀንቃኔት		4811		217
3	ጣብያ ግራ ዓራስ		5655		223
4	ጣብያ ስሉሕ		5933		225
5	ጣብያ መዙተይ		7191		235
6	ጣብያ ደ/ኣባት		5124		219
7	ጣብያ ሓዮሎም		5910		225
8	ጣብያ ስምረት		5002		219
9	ጣብያ ሽለዋ		4229		213
10	ጣብያ ደ/ሚዘን		4959		218
11	ጣብያ ሰላም		8045		214
12	ጣብያ ደ/ብርሃን		6016		226
13	ጣብያ መጋብ		5151		220
14	ጣብያ ማይ ጎቦ		2278		200
15	ጣብያ ዓ/በለው		2102		200
16	ጣብያ ቆራሮ		5331		221
17	ጣብያ ድጉም		8062		241
18	ጣብያ ደ/ሀወት		4939		218
19	ጣብያ ደ/ሰላመ		6072		226
20	ጣብያ ማይ ካዱ		6493		230
21	ጣብያ ደጋምባ		6993		233
22	ጣብያ ባሌዳ		2832		202
23	ጣብያ ፍረወይኒ		5090		219
24	ጣብያ ዓለል		2286		200
25	ጣብያ ሃሪክዋ		1465		200
26	ጣብያ ሓውዜን (ከተማ)		11684		268
5	ወረዳ ክልተ ኣውላዕሎ	123078		243	
1	ጣብያ ዓደዲ ክሳንዲድ		9379		251
2	ጣብያ ኣብርሃ ኣፅብሃ		4779		217
3	ጣብያ ኣጉላዕ (ከተማ)		5135		220
4	ጣብያ ኣዋሎ		8382		244
5	ጣብያ ኣይናለም		8530		245
6	ጣብያ ደብረብርሃን		5650		223
7	ጣብያ ደብረ ፅዮን		7936		240
8	ጣብያ ገማድ		12596		275
9	ጣብያ ሓድነት		7035		234
10	ጣብያ ቂሐን		6672		231
11	ጣብያ ገንፌል		8899		247
12	ጣብያ ማሕበረ ወይኒ		6162		227
13	ጣብያ ማይ ኩሓ (may kuha)		7773		239
14	ጣብያ መሳኑ		7191		235
15	ጣብያ ነጋሽ		9882		255
16	ጣብያ ፅገረዳ		7077		234

www.abyssinialaw.com

ተ.ቁ	ሽም ጣብያ /ወረዳ	በዝሒ ህዝቢ		ቤት ምኽሪ	
		ወረዳ	ጣብያ	ወረዳ	ጣብያ
6	ወረዳ ሳዕስዕፃዕዳ እምባ	131445		251	
1	ጣብያ ገብለን		2896		203
2	ጣብያ ማርዋ		3300		206
3	ጣብያ ታ/ዝባን		2667		201
4	ጣብያ ሳዕስዕ		8243		243
5	ጣብያ ኮማ ሰውሓ		4326		214
6	ጣብያ መስሑት		1116		200
7	ጣብያ ስውነ		3391		207
8	ጣብያ ወልዋሎ		4338		214
9	ጣብያ እምባ ሰሜና		5566		223
10	ጣብያ ሓ/ሂወት		7293		236
11	ጣብያ ዕ/ሓሙስ		7849		240
12	ጣብያ በለሶ		6428		203
13	ጣብያ ደዱሽ ዓዲ		4230		213
14	ጣብያ ራዒለ		6271		228
15	ጣብያ ሓዊለ		6428		229
16	ጣብያ ማይ መገልታ		6725		231
17	ጣብያ ሓነኅዳ		3255		206
18	ጣብያ ኣግኣዚ		8136		242
19	ጣብያ ሰንቃጣ		5375		221
20	ጣብያ ፍረወይኒ		7933		240
21	ጣብያ ጉላ ኣበናዓ		4653		216
22	ጣብያ ጉዕመሶ ዓጋመት		7297		236
23	ጣብያ ሰንደዳ		9620		253
24	ጣብያ ሳዝ		7619		238
7	ወረዳ ኣፅቢ ወንበርታ	107707		228	
1	ጣብያ ሓድነት		5750		224
2	ጣብያ ገ/ኪዳን		7319		236
3	ጣብያ ሐረስው		5246		220
4	ጣብያ ሩባ ፈለግ		6202		227
5	ጣብያ ዛሬማ		6667		231
6	ጣብያ ፍረወይኒ		7467		237
7	ጣብያ ኀልኀል ናዕለ		6699		231
8	ጣብያ ሓበሳ		3491		207
9	ጣብያ እንዳስላሴ		6123		227
10	ጣብያ ዓዲ መሳኑ		6905		233
11	ጣብያ ባርኽ ዓዲ ሰብሓ		6295		228
12	ጣብያ ቃል ኣሚን		8617		245
13	ጣብያ ሚካኤል እምባ		5649		223
14	ጣብያ ድባብ ዓብርያን		4460		215
15	ጣብያ ሓየሎም		7659		238
16	ጣብያ ስላሽ		4258		213
17	ጣብያ ሓይቅ መስሓል		4138		212
18	ጣብያ ዔራ		4762		217
8	ወረዳ ከተማ ዓዲግራት	88030		239	
1	ጣብያ 01		29250		266
2	ጣብያ 02		14908		222
3	ጣብያ 03		24372		251
4	ጣብያ 04		19500		236
9	ወረዳ ከተማ ውቅሮ	32550		209	
1	ጣብያ ኣግኣዚ		9311		204
2	ጣብያ ሓየሎም		14783		221
3	ጣብያ ደደቢት		8456		201

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 15 ዓመት ቑ.18
መቐለ ነሓሰ 10/1999 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

15ኛ ዓመት ቁ.18 መቀለ
ነሐሴ 10/1999 ዓ/ም

ኣዋጅ ቑፅሪ 133/1999 ዓ/ም
ኣብያተ ፍርዲ ሽሪዓ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምጥንኻር ዝወፀ ኣዋጅ

ብተመሓይሹ ብዝወፀአ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 34 ንኡስ ዓንቀፅ 5 ናይ ውልቀን ቤተሰብን ሕጊ ብዝምልከት ብፍቓድ ተኸራኸርቲ ወገናት ብመሰረት ሕግታት ሃይማኖትን ባህልን ምድናይ ዝኽኣል ስለ ዝኾነ፣

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ሕገ መንግስቲ ቅድሚ ምፅዳቑ ኣፍልጦ ረኺቦም እናሰርሑ ንዝፀንሑ ሃይማኖታው ባህላውን ኣካላት ዳይነት ኣፍልጦ ክህብ ወይ ከጠናኽር ብመሰረት ሕገ መንግስቲ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ኢትዮጵያ ዓንቀፅ 78 ንኡስ ዓንቀፅ5 ከምኡ እውን ብዝተማሓየሸ ሕገ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 63 ስልጣን ስለ ዝተውሃቦን ኣብያተ ፍርዲ ሽሪዓ ትግራይ ሕጋዊ ኣፈልጦ ሂብካ ስልጣንን ተግባሮምን ምንፃር ኣገዳሲ ምዃኑ ስለ ዝተኣመነሉ ፣

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተማሓይሹ ዝወፀአ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፅኡ ኣሎ።

ኣዋጅ ቁጥር 133/1999 ዓ/ም
በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የሸሪዓ ፍርድ ቤቶችን ለማጠናከር የወጣ አዋጅ

በተሻሻለው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት አንቀጽ 34 ንኡስ አንቀፅ 5 የግልና የቤተሰብ ሕግ በሚመለከት በተከራካሪ ወገኖች ፈቃድ በሃይማኖታዊና ባህላዊ ህጎች መዳኘት የሚቻል ስለሆነ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ሕገ-መንግስት ከመፅደቁ በፊት እውቅና አግኝተው በሥራ ላይ የነበሩ ሃይማኖታዊና ባህላዊ የዳኝነት አካላትን እውቅና እንዲሰጥ ወይም እንዲያደራጅ በኢትዮጵያ በፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ-መንግስት አንቀጽ 78 አንቀጽ 5 እንዲሁም በተሻሻለው የትግራይ ሕገ መንግስት አንቀጽ 63 ስልጣን ስለተሰጠው የትግራይ ሸሪዓ ፍርድ ቤቶችን ሕጋዊ እውቅና ሰጥቶ ስልጣንና ተግባራቸውን ለይቶ ማስቀመጥ አስፈላጊ መሆኑ ስለታመነበት

በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት አንቀጽ 49/3/ሀ/ የሚከተለውን አዋጅ አውጥቷል።

ክፍሊ ሓደ

ሓፈሻዊ

1. **ሓጺር ርእሲ**

እዚ ኣዋጅ "ኣብያተ ፍርዲ ሽሪዓ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምጥንኻር ዝወፅአ ኣዋጅ ቁፅሪ 133/1999" ተባሂሉ ክፅዋዕ ይኽእል።

2. **ትርጉም**

ኣብዚ ኣዋጅ ውሽጢ፦

1. "ሕገ-መንግስቲ" ማለት ሕገ መንግስታት ፌደራልን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይን 'ዩም ፣
2. "ክልል" ማለት ብሄራዊ ክልል መንግስቲ ትግራይ እዩ፣
3. "ወቅፊ" ማለት ዘይሸየጥ ፣ ዘይልወጥ ፣ ብውህብቶ መልክዕ ዝርከብ ንብረት እዩ፣
4. "ቃዲ" ማለት ኣብ ዝኾነ ብርኪ ተሸይሙ ዝሰርሕ ዳይና ቤት ፍርዲ ሽሪዓ እዩ፣
5. "ዋና ቃዲ" ማለት ናይ ክልል ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ሽሪዓ ላዕለዋይ ወይ ኣካቢ ቃዲ እዩ፣
6. "ተፀዋዕቲ " ማላት ሓለፍቲ ቤት ፍርዲ ማእኸላይን ወረዳን ሽሪዓ ኮይኖምን ናይ ቤት ፍርዶም ስራሕቲ ዝመርሑ ቃዲታት እዮም፣
7. "ኣብያተ ፍርዲ ሽሪዓ ትግራይ" ማለት ወረዳ ፣ ማእኸላይን ላዕለዋይን ኣብያተ ፍርዲ ሽሪዓ እዮም፣
8. "ናይ ፍትሃብሄር ስነ ስርዓት ሕጊታት" ማለት ብድንጋገ ቁፅሪ 52/1958 ዓ.ም ዝወፅአ ናይ ፍትሃብሄር ስነ ስርዓት ሕግን ንዑኡ ንምምሕያሽ በብእዋኑ ዝወፅኡን ንቅድሚት ንዝወፅኡ'ውን ዝሓወሰ' እዩ፣

3. **ኣገላልፃ ፆታ**

ኣብዚ ኣዋጅ ውሽጢ ብተባዕታይ ፆታ ዝተገለፀ ኩሉ ንኣንስታይ ፆታ'ውን ዝምልከት ይኸውን።

4. **ኣወዳድባ ኣብያተ ፍርዲ ሽርዓ**

ኣወዳድባ ኣብያተ ፍርዲ ሽሪዓ ከም ዝስዕብ ይኸውን፦

ሀ. ወረዳ ቤት ፍርዲ ሽሪዓ ፣

ለ. ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ሽሪዓ ፣

ሐ. ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ሽሪዓ፣

ክፍሊ ክልተ

ብዛዕባ ኣብያተ ፍርዲ ሽሪዓ ናይ ሓባር ስልጣን ዳይነት

5. **መትከል**

1. ኣብያተ ፍርዲ ሽሪዓ ኣብ ልዕሊ እዞም

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. **አጭር ርእስ**

ይህ አዋጅ "የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የሸሪዓ ፍርድ ቤቶችን ለማጠናከር የወጣ አዋጅ ቁጥር 133/1999" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. **ትርጉም**

በዚህ አዋጅ ውስጥ፦

1. "ሕገ መንግስት" ማለት የፌደራልና የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ-መንግስታት ናቸው፣
2. "ክልል" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ነው፣
3. "ወቅፍ"ማለት የማይሸጥ፣ የማይለወጥ በስጦታ መልክ የሚገኝ ንብረት ነው፣
4. "ቃዲ" ማለት በሸሪዓ ፍርድ ቤቶች ውስጥ በየትኛውም ደረጃ ተሹሞ የሚሰራ ዳኛ ነው፣
5. "ዋና ቃዲ " ማለት የክልሉ ጠቅላይ ሸሪዓ ፍርድ ቤት የበላይ ወይም ሰብሳቢ ቃዲ ነው፣
6. "ተጠሪዎች" ማለት የከፍተኛና የወረዳ ሸሪዓ ፍርድቤት ሓላፊዎች ሆነው የየፍርድ ቤቶቻቸውን ሥራ የሚመሩ ቃዲዎች ናቸው፣
7. "የትግራይ ሸሪዓ ፍርድ ቤቶች" ማለት የወረዳ ፣ የከፍተኛና የጠቅላይ ሸሪዓ ፍርድ ቤቶች ናቸው፣
8. "የፍትሃብሄር ሥነ ሥርዓት ሕጎች" ማለት በድንጋጌ ቁጥር 52/1958 ዓ/ም የወጣውን የፍትሃብሄር ሥነ ሥርዓት ሕግና እርሱን ለማሻሻል በየጊዜው የወጣና ወደፊትም የሚወጡትን ይጨምራል፣

3. **የፆታ አገላለጽ**

በዚህ አዋጅ ውስጥ በወንድ ጾታ የተገለጸ ሁሉ ለሴት ፆታም የሚመለከት ይሆናል።

4. **የሸርዓ ፍርድ ቤቶች አደረጃጀት**

የሸሪዓ ፍርድ ቤቶች አደረጃጀት እንደሚከተለው ይሆናል ።

ሀ.የወረዳ ሸሪዓ ፍርድ ቤት

ለ.የከፍተኛ ሸሪዓ ፍርድ ቤት ፣

ሐ.የጠቅላይ ሸሪዓ ፍርድ ቤት ፣

ክፍል ሁለት

ስለ ሸሪዓ ፍርድ ቤቶች የወል የዳኝነት ስልጣን

5. **መሰረት**

1. የሸሪዓ ፍርድ ቤቶች በሚከተሉት ጉዳዮች ላይ

ሲዒቦም ዘለው ጉዳያት ናይ ሓባር ስልጣን ዳይነት ይህልዎም፣

ሀ.ዝኾነ ናይ ሓዳር ፣ ፍትሕን ንብረት ምክፍፋልን ኣወሳስና ቀለብን ፣ ንኣካለ መጠን ዘይበፅሑ ህፃናት ሞግዚትነትን ኣብ ቤተሰብ ዝምድና ኣመልኪቱ ሕቶ ዘስዓቦ ሓዳር ብእስልምና ሃይማኖት ስርዓት መሰረት ዝተፈፀመ እንተኾይኑ ፣

ለ. ናይ ወቅፌ ፣ ውህብቶ ፣ ውርሲ ወይ ጉዳያት ኑዛዜ ብዝምልከት እቲ ዘውርስ ወይ ውህብቶ ዝሀብ ወይ ዝናዘዝ ሰብ ሙስሊም እንተድኣ ኮይኑ ወይ ከዓ መዋታይ እንትመውት እስላማይ እንተኾይኑ፣

ሐ.ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ኣብ ፊደል /ሀ/ን /ለ/ ዝተገለፁ ጉዳያት ንዝቐርቡ ክስታት ኪሳራ ንምውሳን ብዝምልከት ፣

2. ኣብያተ ፍርዲ ሸሪዓ ኣብ ልዕሊ እዞም ልዕል ክብል ኣብዚ ዓንቀፅ ዝተጠቐሱ ጉዳያት ስልጣን ዝህልዎም ብመሰረት ሕገ መንግስታት ፌደራል ክልል ትግራይን ዓንቀፅ 34 ንኡስ ዓንቀፅ 5 እቶም ተኸራኸርቲ ወገናት ብስርዓት ሃይማኖት እስልምና ንክዳነዩ ብፅሑፍ መረጋገፂ ሰነድ ግልፂ ብዝኾነ መንገዲ ብፍቓዶም መሪፆም ዝቐረቡ እንትኾኑ ጥራሕ እዩ።

6. <u>ብዛዕባ ምውሳን ፍቓደኝነት ወይ ተቋውሞ</u>

1. ካብ ተኸራኸርቲ ወገናት ሓዲኡ ብቤት ፍርዲ ሸሪዓ ንክዳነ ጥርዓን እንተቐርብ ጉዳዩ ዝቐረበሉ ቤት ፍርዲ ሸሪዓ ነቲ ሓደ ተኸራኻሪ ወገን በቲ ቤት ፍርዲ ንምድናይ ፍቓደኛ ምዃኑን ዘይምዃኑን ምስዚ ኣዋጅ ተተሓሒዙ ዝርከብ ቅጥዒ መረጋገፂ ሰነድ መሰረት ቐሪቡ ንክረጋገፅ መፀዋዕታ ይለኣኽሉ ፣

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ከምዝተገለፀ ናይ ቤት ፍርዲ መፀዋዕታ ብኣግባቡ ዝበፅሐ ተኸራኻሪ ወገን ታቓውምኡ ወይ ፍቓደኛነቱ ናብቲ ቤት ፍርዲ ሬጅስትራር ቐሪቡ እንተዘይኣረጋጊፁ ተቓውም ከቕርብ ከም ዘይደለየ ተቖፂሩ እቲ ጉዳይ ብዘይለሉ ይረአ

የወል የዳኝነት ስልጣን ይኖራቸዋል።

ሀ. ማናቸውም የጋብቻ ፣ የፍቺና የንብረት ክፍፍልና የቀለብ አወሳሰን ፣ አካለ መጠን ላልደረሱ ህፃናት ምግዚትነት እና በቤተሰብ ዝምድና ላይ አስመልክቶ ጥያቄ ያስከተለው ጋብቻ በእስልምና ሃይማኖት ሥርዓት መሰረት የተፈጸመ የሆነ እንደሆነ፣

ለ.የወቅፍ ፣ የስጦታ ፣ የውርስ ወይም ኑዛዜ በሚመለከት አውራሹ ወይም ስጦታ አድራጊው ወይ ተናዛዡ ሙስሊም የሆነ እንደሆነ ወይም ሟቱ በሞተበት ሰዓት ሙስሊም ሆኖ የሞተ እንደሆነ ፣

ሐ. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 በፊደል /ሀ/ እና /ለ/ በተገለጽት ጉዳዮች ላይ በሚቀርቡ ክሶች ኪራ መወሰንን በተመለከተ ፣

2. የሸሪዓ ፍርድ ቤቶች በዚህ አንቀጽ ከፍ ብሎ በተጠቀሱት ጉዳዮች የዳኝነት ስልጣን የሚኖራቸው በፌዴራሉ እና በትግራይ ክልል ሕገ መንግስታት አንቀጽ 34 ንኡስ አንቀጽ 5 መሰረት ተከራካሪ ወገኖች በእስልምና ሃይማኖት ሥርዓት ለመዳኘት በጽሁፍ ማረጋገጫ ሰነድ ግልጽ በሆነ መንገድ በፈቃዳቸው መርጠው የቀረቡ ከሆነ ብቻ ነው።

6. <u>ፈቃደኛነትን ወይም ተቃውሞን ስለመወሰን</u>

1. ከተከራካሪ ወገኖች አንዱ በሸሪዓ ፍርድ ቤት ለመዳኘት አቤቱታ ሲያቀርብ ጉዳዩ የቀረበለት የሸሪዓ ፍርድ ቤት ሌላው ተከራካሪ ወገን በፍርድ ቤቱ ለመዳኘት ፈቃደኛ መሆኑንና አለመሆኑን ከዚህ አዋጅ ተያይዞ በሚገኝ የማረጋገጫ ሰነድ መሰረት ቀርቦ እንዲያረጋግጥ መጥሪያ ይላክለታል፣

2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 በተገለጸው መሰረት የፍርድ ቤት መጥሪያ በአግባቡ የደረሰው ተከራካሪ ወገን ተቃውሞውን ወይም ፈቃደኛነቱን ቀርቦ ካላረጋገጠ ተቃውሞ ለማቅረብ እንዳልፈለገ ተቆጥሮ ጉዳዩ በሌለበት ይታያል፣

www.abyssinialaw.com

3. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተብሃለ እንተሃወ'ውን ብብቑዕ ምኽንያት ኣብ ናይ መጀመሪያ ቆፀሮ ክርከብ ዘይክኣለ ተኸሳሲ ቅድሚ ውሳነ ኣብ ዘሎ እዋን ፍቓፍኛነቱ ወይ ተቓውምኡ ከቕርብ እንተኺኢሉ ተቐባልነት ይህልዎ፣
4. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ብቑዕ ምኽንያት ዝብሃል ተኸሳሲ ፦

ሀ. ብናይ ቀረባ ቤተሰብ ሞት ብዘጋጠመ ሓዘን፣

ለ.ብስራሕ ምኽንያት ካብ ከባቢኡ ርሒቑ እንተነይሩ ፣

ሐ. ኣብ ቤት ህንፀት ወይ ፖሊስ ጣብያ ተኣሲሩ እንተነይሩ ፣

መ. ሓሚሙ ሕክምና ኣብ ምክትታል ንምፅንሑ ክርድእ እንተኺኢሉ ዋራሕ እዩ፣

5. ብቤት ፍርዲ ሽሪዓ ንምድናይ ብተኸራኸርቲ ወገናት ብግልፂ ዝተገበረ ስምምዕነት እንተ ዘይሃልዩ ጉዳይ ዝቐረበሉ ቤት ፍርዲ ንዳይነት ዝተኸፈለ ገንዘብ እንሃልዩ ንክመለስ ኣዚዙ መዝገቡ ብምዕፃው ንተኸራኸርቲ የሰናብት ፣
6. ብፍቓድ ተኸራኸርቲ ወገናት ኣብ ኢ.ድ ቤት ፍርዲ ሽሪዓ ዝርከቡ ጉዳያት ብዝኾነ ይኹን ምኽንያት ናብ ስሩዕ ቤት ፍርዲ ፣ ወይ ኣብ ስሩዕ ቤት ፍርዲ እናተረኣዩ ዘለው ጉዳያት ናብ ቤት ፍርዲ ሽሪዓ ተዛዊሪም ንክርኣዩ ምግባር ኣይከኣልን፣
7. ኣብ ቤት ፍርዲ ሽሪዓ ተጀሚሩ ናይ መወዳእታ ውሳነ ኣብ ዝረኸበ ዋኒን ኣብ ዝኾነ ይኹን ቤት ፍርዲ ከም ብሓዱሽ ክርክር ምቕራብ ኣይካኣልን ።

7. <u>ኣብያተ ፍርዲ ሽሪዓ ዝሰርሕሉም ሕጊታት</u>

1. ኣብያተ ፍርዲ ሽሪዓ ኣብ ክሊ ስልጣኖም ተደሪኾም ንዝቐረቡ ጉዳያት እንተምርምሩ ናይ ሽሪዓ ሕጊ መሰረት ገይሮም ይዳንዩ፣
2. ከከም ኣድላይነቱ ኣብያተ ፍርዲ ሽሪዓ ዝሓዝዎም ጉዳያት ስርዓት ብዘለዎ ኩነታት ንምምራሕ ንክኽእሉ ናይ ፍትሃብሄር ስነ ስርዓት ድንጋገታት ተኸቲሎም ክሰርሑ ይክእሉ።

3. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 2 ተባለው ሊኖርም በብቁ ምክንያት በመጀመሪያ ቀጠሮ ሊገኝ ያልቻለ ተከሳሽ ከውሳኔ በፊት ባለው ጊዜ ፈቃደኛነቱ ወይም ተቃውሞው ሊያቀርብ ከቻለ ተቀባይነት ይኖረዋል፣

4. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 3 ብቁ ምክንያት የሚባለው ተከሳሽ ፣

ሀ. በቅርብ የቤተሰብ ሞት ባጋጠመው ሐዘን ፣

ለ. በስራ ምክንያት ከአከባቢው ርቆ ከቆየ ፣

ሐ. በማሪሚያ ቤት ወይም ፖሊስ ጣብያ ታስሮ ከነበረ ፣

መ. ታሞ በህክምና በክትትል ላይ እንደነበረ ማስረዳት ሲችል ብቻ ነው፣

5. በሸሪዓ ፍርድ ቤት ለማዳኘት በተከራካሪ ወገኞች በግልጽ የተረደረገ ስምምነት ከሌለ ጉዳዩ የቀረበለት ፍርድ ቤት ለዳኝነት የተከፈለ ገንዘብ ካለ እንዲመለስ አዞ መዝገቡን በመዝጋት ተከራካሪዎች ያሰናብታል ፣
6. በተከራካሪ ወገኞች ፈቃድ ላይ ተመስርተው በሸሪዓ ፍርድ ቤት መታየት ላይ የሚገኙ ጉዳዮችን በማናቸውም ምክንያት ወደ መደበኛ ፍርድ ቤት ወይም በመደበኛ ፍርድ በመታየት ላይ የሚገኙ ጉዳዮችን ወደ ሸሪዓ ፍርድ ቤት ተዛውረው እንዲታይ ማድረግ አይቻልም፣
7. በሸሪዓ ፍርድ ቤት ተጀምሮ የመጨረሻ ውሳኔ ባገኘ ጉዳይ ላይ በማንኛውም ፍርድ ቤት እንደአዲስ ክርክር ማቅረብ አይቻልም።

7. <u>የሸሪዓ ፍርድ ቤቶች ስለሚሰሩባቸው ህጎች</u>

1. የሸሪዓ ፍርድ ቤቶች የሥልጣን ክልላቸውን መሰረት አድርገው የቀረቡላቸው ጉዳዮች የሸሪዓ ህግን መሰረት አድርገው ይዳኛሉ ፣
2. እንደ የአስፈላጊነቱ የሸሪዓ ፍርድ ቤቶች የያዙዋቸውን ጉዳዮች ሥርዓት ባለው ሁኔታ ለመምራት እንዲያስችሏቸው የፍትሃብሄር ሥነ ሥርዓት ሕግ ድንጋጌዎችን ተከትለው ሊሰሩ ይችላሉ።

8. **ብዛዕባ ምድፋር ቤት ፍርዲ**

ዝኾነ ይኹን ሰብ ናይ ቤት ፍርዲ ስራሕ ኣብ ዝካየደሉ እዋን ብዝኾነ ዓይነት መንገዲ ተግባር ምድፋር መጋባእያ ዝፈፀመ እንተኾይኑ ወይ ብዘይብቑዕ ምኽንያት ናይቲ መጋባእያ ትእዛዝ ዘየኽብር እንተኾይኑ ሓደ ወርሒ ብዝበፅሕ ማእሰርቲ ወይ ክሳብ ብር 500 /ሓሙሽተ ሚኢቲ ብር / ዝበፅሕ ናይ ገንዘብ መቕፃዕቲ ይቕፃዕ።

ክፍሊ ሰለስተ
ስልጣን ዳይነት ኣብያተ ፍርዲ ሸሪዓ

9. **ስልጣን ዳይነት ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ሸሪዓ**
 1. ናይ ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ሸሪዓ ብቀዳማይ ብርኪ ዳይነት ስልጣኑ ውሳነ ዝሃበሎም ጉዳያት ብይግባኣኒ ናይ ምርኣይ ፣
 2. ናይ ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ሸሪዓ ብይግባኣኒ ሰማዒ ስልጣኑ ንዝሃቦ ዝኾነ ውሳነ ዝቐርቡ ጉዳያት፣
 3. ሓደ ጉዳይ ካብ ሓደ ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ሸሪዓ ናብ ካሊእ ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ሸሪዓ ተዛዊሩ ንክራኣይ ዝቐርብ ሕቶ ናይ ምርኣይ ስልጣን ይህልዎ ። በዚ መሰረት ዝተውሃቦ ውሳነ ናይ መወዳእታ ይኸውን።

10. **ስልጣን ዳይነት ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ሸሪዓ**
 1. ግምቶም ካብ 50000 /ሓምሳ ሺሕ ብር/ ንላዕሊ ዝኾኑ ናይ ቀዳማይ ብርኪ ዳይነት ስልጣን ይህልዎ፣
 2. ናይ ወረዳ ቤት ፍርዲ ሸሪዓ ዝወሰኖ ብይግባኣኒ ንምርኣይ ይኽእል፣
 3. ሓደ ጉዳይ ካብ ሓደ ወረዳ ቤት ፍርዲ ሸሪዓ ናብ ካሊእ ወረዳ ቤት ፍርዲ ሸሪዓ ወይ ናብ ባዕሉ ንክዛወር ዝቐርብ ዋኒን ናይ ምርኣይ ስልጣን ይህልዎ።

11. **ስልጣን ዳይነት ወረዳ ቤት ፍርዲ ሸሪዓ**

ግምቶም ክሳብ ብር 50000 /ሓምሳ ሺሕ ብር/ ዝኾኑ ዋኒናት ከምኡ'ውን ግምቶም ብገንዘብ ክትመን ዘይኽእሉ ካልኦት ዋኒናትን ኣብ ሓዳር ዝልዓሉ ናይ ፍትሕ ፣ ቀለብ ቆልዓን ክፍፍል ንብረት ሰብኣይን ሰበይትን ዝምልከት ናይ ወረዳ ቤት ፍርዲ ሸሪዓ ቀዳማይ ብርኪ ስልጣን ዳይነት ይህልዎ።

8. **ፍርድ ቤትን ስለመድፈር**

ማንኛውም ሰው የፍርድ ሥራ የሚከናወንበት ጊዜ በማናቸውም ዓይነት መንገድ የችሎት መድፈር ተግባር የፈጸመ ወይም ያለበቂ ምክንያት የችሎቱን ትእዛዝ ያላከበረ እንደሆነ እስከ አንድ ወር በሚደረስ እስራት ወይም እስከ ብር 500 (አምስት መቶ ብር) በሚደርስ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።

ክፍል ሶስት
የሸሪዓ ፍርድ ቤቶች የዳኝነት ሥልጣን

9. **የጠቅላይ ሸሪዓ ፍርድ ቤት የዳኝነት የሥልጣን**
 1. የከፍተኛ ሸሪዓ ፍርድ ቤት በመጀመሪያ ደረጃ የዳኝነት ሥልጣኑ ውሳኔ በሰጠባቸው ጉዳዮች በይግባኝ የማየት ፣
 2. የከፍተኛ ሸሪዓ ፍርድ ቤት በይግባኝ ሰሚነት ሥልጣኑ በሰጠው በማናቸውም ውሳነ በሚቀርቡ ጉዳዮች፣
 3. አንድን ጉዳይ ከአንድ የከፍተኛ ሸሪዓ ፍርድ ቤት ወደ ሌላ ከፍተኛ ሸሪዓ ፍርድ ቤት ተዛውሮ እንዲታይ የሚቀርብን ጥያቄ ለማየት ሥልጣን ይኖረዋል። በዚህ መሰረት የተሰጠ ውሳነ የመጨረሻ ይሆናል።

10. **የከፍተኛ ሸሪዓ ፍርድ ቤት የዳኝነት ሥልጣን**
 1. ግምታቸው ከብር 50000(ሃምሳ ሺህ ብር) በላይ በሆኑ ጉዳዮች ላይ የመጀመሪያ ደረጃ የዳኝነት ሥልጣን ይኖረዋል ፣
 2. የወረዳ ሸሪዓ ፍርድ ቤት የወሰነውን በይግባኝ ለማየት ይችላል።
 3. አንድ ጉዳይ ከአንድ የወረዳ ሸሪዓ ፍርድ ቤት ወደ ሌላ የወረዳ ሸሪዓ ፍርድ ቤት ወይም ወደ ራሱ እንዲዛወር የሚቀርብን ጉዳይ ለማየት ሥልጣን ይኖረዋል።

11. **የወረዳ ሸሪዓ ፍርድ ቤት የዳኝነት ሥልጣን**

ግምታቸው እስከ ብር 50000 /ሃምሳ ሺህ ብር/ የሚሆኑ ጉዳዮች እንዲሁም ግምታቸው በገንዘብ ሊተመን በማይችሉ ሌሎች ጉዳዮችና በጋብቻ ላይ የሚነሱ የፍች ፣ የልጅ ቀለብና የባልትና ሚስት የንብረት ክፍፍል የሚመለከት የወረዳ ሸሪዓ ፍርድ ቤት የመጀመሪያ ደረጃ የዳኝነት ሥልጣን

ክፍሊ ኣርባዕተ
ኣወዳድባ ኣብያተ ፍርዲ ሸሪዓን ኣካይዳ ስራሕ ዳይነትን

12. **ናይ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ሸሪዓን ዳያኑን ካልኦት ሰራሕተኛታትን**
   1. ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ሸሪዓ ሓደ ዋና ቃዲን ሓደ ምክትል ዋና ቃዲን ከምኡ'ውን ነቲ ስራሕ ኣድለይቲ ዝኾኑ ቃዲታትን ሬጅስትራርን ይህልውዎ፣
   2. ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ሸሪዓ ንስራሕ ኣድለይቲ ዝኾኑ ካልኦት ሰራሕተኛታት ይህልውዎ።
13. **ማእኸላይን ወረዳን ኣብያተ ፍርዲ ሸሪዓ**
   1. ማእኸላይን ወረዳን ኣብያተ ፍርዲ ሸሪዓ ነቲ ቤት ፍርዲ ተፀዋዕቲ ዝኾኑ ሽሞኛታትን ነቲ ስራሕ ኣድለይቲ ዝኾኑ ቃዲታትን ከከም ኣድላይነቱ ሬጅስትራራትን ይህልዎም፣
   2. እቶም ኣብያተ ፍርዲ ንስራሖም ኣድለይቲ ዝኾኑ ሰራሕተኛታት ይህልውዎም።
14. **ናይ ኣብያተ ፍርዲ ሸሪዓ መጋባእያታትን መሰየሚ ስፍራን**
   1. ናይ ወረዳ ቤት ፍርዲ ሸሪዓ መጋባእያታት ብሓደ ቃዲ ይስየሙ ፣
   2. ናይ ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ሸሪዓን ናይ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ሸሪዓን መጋባእያታት ብሓደ ኣካብን ክልተ ቀዲታትን ይስየሙ
   3. ኣብ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ሸሪዓ መጋባእያ መሰረታዊ ዝኾነ ናይ ሕጊ ትርጉም ኣፈላላይ እንትህሉ ካብ 5ተ ቃዲታት ዘይበለፁ ተሰይሞም ይርእይዎ ፣
   4. ናይ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ሸሪዓ መሰየሚ ቦታ ኣብ ከተማ መቐለ ይኸውን ፣
   5. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 5 ዝተብሃለ ዝተሓለወ ኮይኑ ንኣዋሃህባ ፍትሒ ዝስማማዕ ኮይኑ እንትረኸቦ ኣብ ዝተፈላለዩ ከባቢታት ብምንቅስቓስ ካብ መቐለ ወፃኢ ክስየም ይኽእል።
15. **ናይ ኣብያተ ፍርዲ ሸሪዓ ስራሕ ቋንቋ**

ይኖረዋል ።

ክፍል አራት
የሸሪዓ ፍርድ ቤቶች አደረጃጀትና የዳኝነት ሥራ አካሄድ

12. **የጠቅላይ ሸሪዓ ፍርድ ቤት ዳኞችና ሌሎች ሰራተኞች**
   1. የጠቅላይ ሸሪዓ ፍርድ ቤት አንድ ዋና ቃዲና አንድ ምክትል ዋና ቃዲ እንዲሁም ለሥራው አስፈላጊ የሆኑ ቃዲዎችና ሬጅስትራር ይኖሩታል፣
   2. የጠቅላይ ሸሪዓ ፍርድ ቤት ለሥራው አስፈላጊ የሆኑ ሌሎች ሰራተኞች ይኖሩታል።
13. **የከፍተኛ እና የወረዳ ሸሪዓ ፍርድ ቤቶች**
   1. ከፍተኛና ወረዳ ሸሪዓ ፍርድ ቤቶች ለፍርድ ቤቶቹ ተጠሪ የሚሆኑ ሹሞችና ለሥራው አስፈላጊ የሆኑ ቃዲዎች እንደ አስፈላጊነቱ ሬጅስትራሮች ይኖሩቸዋል፣
   2. ፍርድ ቤቶቹ ለሥራቸው አስፈላጊ የሆኑ ሌሎች ሠራተኞች ይኖራቸዋል
14. **የሸሪዓ ፍርድ ቤቶች ችሎትና የማስቻያ ሰፍራ**
   1. የወረዳ ሸሪዓ ፍርድ ቤት ችሎቶች በአንድ ቃሲ ይሰየማሉ ፣
   2. የከፍተኛ ሸሪዓ ፍርድ ቤት የጠቅላይ ሸሪዓ ፍርድ ቤት ችሎቶች በአንድ ሰብሳቢና ሁለት ቃዲዎች ይሰየማሉ ፣
   3. በጠቅላይ ሸሪዓ ፍርድ ቤት ችሎት መሰረታዊ የሆነ የህግ ትርጉም ልዩነት ሲኖር ከ5 ቃዲዎች ያልበለጡ ተሰይመው ያዩታል።
   4. የጠቅላይ ሸሪዓ ፍርድ ቤት የማስቻያ ቦታ በመቀሌ ከተማ ይሆናል፣
   5. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 4 የተባለው እንደተጠበቀ ሆኖ ለፍትህ አሰጣጥ ተስማሚ ሆኖ ሲያገኘው በተለያዩ አከባቢዎች በመንቀሳቀስ ከመቀሌ ውጭ ሊያስችል ይችላል

www.abyssinialaw.com

1. ናይ ኣብያተ ፍርዲ ሸሪዓ ስራሕ ቋንቋ ትግርኛ ይኸውን፣
2. ትግርኛ ንዘይኽእል በዓል ጉዳይ እቲ ቤት ፍርዲ ተርጓማይ ይምድበሉ ።

16.**ብግልፂ መጋባእያ ምስያምን ካብ መጋባእያ ምልዓልን**

1. ናይ ክልል ኣብያተ ፍርዲ ሸሪዓ ንህዝቢ ግልፂ ብዝኾነ ኩነታት ተሰይሞም ስራሕቲ ፍርዲ የካይዱ ፣
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተጠቐሰ እንተሃለወ'ውን ንዳይነት አሰራርሓ ኣግባብነት ዘለዎም ናይ ፍትሃብሄር ስነ ስርዓት ሕግታት ተፈፀምቲ ይኾኑ
3. ሓደ ቃዲ ቤት ፍርዲ ሸሪዓ በዞም ሲዒቦም ካብ ዝተመልከቱ ምኽንያታት ብሓዲኡ ካብ መጋባእያ ይልዓል ፣

ሀ . እቲ ቃዲ ካብ ተኸራኸርቲ ወገናት ምስ ሓዲኡ ወይ ጠበቓኡ ናይ ስጋ ወይ መውሰቦ ዝምድና ዘለዎ እንተኾይኑ

ለ. እቲ ቃዲ ካብ ተኸራኸርቲ ምስ ሓዲኡ ወገን ሞግዚት ፣ ወዳኢ ነገር ወይ ጠበቓ ኣብ ዝኾነሉ ዋኒን ዝተልዓለ ክትዕ እንተኾይኑ

ሐ. እቲ ቃዲ ካብ ተኸራኸርቲ ወገናት ምስ ሓዲኡ ወይ ጠበቓኡ ኣብ ቤት ፍርዲ ዝተትሓዘ ክትዕ ዘለዎ እንተኾይኑ፣

4. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ብዝተዘርዘሩ ምኽንያታት ጥርዓን ዝቐርብ ክትዕ ቅድሚ ምጅማሩ ወይ ጥርዓን ንምቕራብ ምኽንያት ምህላዉ መመልከቲ ምስ ፈለጠ ሽዑ ንሽዑ ይኸውን።

17.**ቃዲ ኾይንኻ ክትምረፅ ዘብቅዑ ኩነታት**

ናይዚ ኣዋጅ ኣንቀፅ 3 ሕሉው ኾይኑ ቀፂሎም ዘለው ኩነታት ዘማልአ ዝኾነ ኢትዮጵያዊ ናይ ክልል ኣብያተ ፍርዲ ሸሪዓ ቃዲ ኮይኑ ክሽወም ይኽእል እዩ፦

1. ኣብ ትካል ትምህርቲ እስልምና ብሸሪዓ ሕጊ ዝሰልጠነ ወይ ብሸሪዓ ሕጊ ብቑዕ ዝኾነ ልምድን ፍልጠትን ዘለዎ፣
2. ብፃዕረኛነቱን ስነ ምግባሩን ዕቡቕ ሽም ዘለዎ ፣ ካብ ኣልኮል መስተን ካልኦት ወልፊታትን ነፃ ዝኾነ ፣
3. ቃዲ ኾይኑ ንምስራሕ ፍቓደኛ ዝኾነ
4. ዕድሚኡ ካብ 25 ዓመት ንላዕሊ ዝኾነ ፣
5. ናይ ኣእምሮ ሕማም ዘይብሉ ፣
6. ናይ ትግርኛ ቋንቋ ተዛራባይ ዝኾነን

15.**የሸሪዓ ፍርድ ቤቶች የሥራ ቋንቋ**

1. የሸሪዓ ፍርድ ቤቶች የሥራ ቋንቋ ትግርኛ ይሆናል ፣
2. ትግርኛ ቋንቋ ለማይችል ባለ ጉዳይ ፍርድ ቤቱ ተርጓሚ ይመድብለታል ።

16.**በግልጽ ችሎት ስለማስቻልና ከችሎት ስለመነሳት**

1. የክልሉ ሸሪዓ ፍርድ ቤቶች ለህዝብ ግልጽ በሆነ ሁኔታ ያስችላሉ

2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 የተመለከተው ቢኖርም ለዳኝነት አስራር አግባብነት ያላቸው የፍትሃብሄር ሥነ ስርዓት ሕጎች ተፈጻሚ ይሆናል፣
3. አንድ የሸሪዓ ፍርድ ቤት ቃዲ ከዚህ ቀጥሎ ከተመለከቱት ምክንያቶች በአንዱ ከችሎት ይነሳል፦

ሀ.ቃዲው ከተከራካሪዎች ከአንደኛው ወገን ወይም ከጠበቃው ጋር የስጋ ወይም የጋብቻ ዝምድና ያለው እንደሆነ፣

ለ. ቃዲው ከተካራካራዎቹ ያንደኛው ወገን ሞግዚት ፣ ነገረ ፈጅ ወይም ጠበቃ በሆነበት ጉዳይ ላይ የተነሳ ክርክር የሆነ እንደሆነ ፣

ሐ. ቃዲው ከተካራካሪዎች ወገኖች ከአንደኛው ወይም ከጠበቃው ጋር በፍርድ ቤት የተያዘ ክርክር ያለው እንደሆነ ፣

4. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 3 በተዘረዘሩት ምክንያቶች ማመልከቻ የሚቀርበው ክርክር ከመጀመሩ በፊት ወይም ማመልከቻ ለማቅረብ ምክንያት መኖሩን አመልካቹ እንዳወቀ ወዲያውኑ መሆን አለበት ፣

17.**ቃዲ ሆኖ ለመመረጥ የሚያበቁ ሁኔታዎች**

የዚህ አዋጅ አንቀፅ 3 እንደተጠበቀ ሆኖ የሚከተሉትን ሁኔታዎች የሚያሟላ ማንኛውም ኢትዮጵያዊ የክልል ሸሪዓ ፍርድ ቤቶች ቃዲ ሆኖ ሊሾም ይችላል፦

1. በእስልምና ትምህርት ተቋማት በሸሪዓ ሕግ የሰለጠነ ወይም በሸሪዓ ሕግ በቂ የሆነ ልምድ እና እውቀት ያለው፣
2. በታታሪነቱና በሥነ ምግባሩ መልካም ስም ያለው ከአልኮል መጠጦችና ሌሎች ሱሶች ነፃ የሆነ ፣
3. ቃዲ ሆኖ ለመሥራት ፍቃደኛ የሆነ፣
4. እድሜው ከ25 ዓመት በላይ የሆነ ፣

ምንባብን ምፅሓፍን ዝኽእል ፣
7. ናይ እስልምና ሃይማኖት ተኸታሊ ዝኾነ።

18.**አሸዋውማ ቃዲታት**

1. ብዑለማታት ሸሪዓ ቃዲ ተመልሚሎም ዝቐርቡ ዋና ቃዲን ምክትል ዋና ቃድን ሽመት ብጉባኤ ምምሕዳር ሸሪዓ ይፀድቕ ፣
2. ካብ ወረዳ ክሳብ ክልል ብርኪ ዝምደቡ ቃዲታት ብዋና ቃዲ መቕረባይነት ብክልል ጉባኤ ምምሕዳር ሸሪዓ ይፀድቕ።

ክፍሊ ሓሙሽተ

19.**ምቋም ክልል ጉባኤ ምምሕዳር ሸሪዓ**

1. ጉባኤ ምምሕዳር ሸሪዓ ክልል በዚ ኣዋጅ ቆይሙ ኣሎ ።

20.**ኣባላት እቲ ጉባኤ**

1. እቲ ጉባኤ ዝስዕቡ ኣባላት ይህልውዎ፦

ሀ. ዋና ቃዲ --------------------------ኣካቢ
ለ. ምክትል ዋና ቃዲ ------------------ኣባል
ሐ.ካብ ቢሮ ፀጥታን ጉዳያት ምምሕዳርን ተወካሊ --------------------------------------ኣባል
መ.ካብ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ተወካሊ ----ኣባል
ረ. ካብ ቢሮ ፍትሒ ተወካሊ ------------ኣባል
ሰ. ካብ ቢሮ ደቂ ኣንስትዮ ተወካሊት ----ኣባል
ሸ.ካብ ቀዋሚ ኮሚቴ ሕጊን ምምሕዳርን ኣባላት ቤት ምኽሪ ክልል ተወካሊ -------------ኣባል
ቀ. ካብ ሞስሊም ሕብረተሰብ ዝተወከሉ ሰለስተ ሰባት ------------------------------ኣባላት
በ.ካብ ክልል ጉዳይ እስልምና ተወካሊ ---ኣባል

2. እቲ ጉባኤ ኣድላይ ኾይኑ እንትረኽቦ ድምፂ ዘይህብ ሓደ ሰብ ተሓዚ ቃለ ጉባኤ ካብ ሰራሕተኛታት ቤት ፍርዲ ሸሪዓ ክውክል ይኽእል፣
3. ካብ ዋና ቃዲን ምክትሉን ወፃኢ ዘለው ኣባላት እቲ ጉባኤ ንክልተ ዓመት ዘገልግሉ እንትኾኑ ኣድላይ ኾይኑ እንትርከብ ንተወሳኺ ክልተ ዓመት ተመዲቦም ክሰርሑ ይኽእሉ ፣
4. ኣባላት እቲ ጉባኤ ተሳትፎ ደቂ ኣንስትዮ ዘረጋገፀ ክኸውን ኣለዎ።

21.**ስልጣንን ተግባርን እቲ ጉባኤ**

1. በብብርኩ ዝምደቡ ቃዲታት ይሸውም

5. የአእምሮ በሽታ የሌለበት ፣
6. የትግርኛ ቋንቋ ተናጋሪ ሆኖ መፃፍና ማንበብ የሚችል ፣
7. የእስልምና ሃይማኖት ተከታይ የሆነ።

18.**የቃዲዎች አሿሿም**

1. በሸሪዓ ዑለማዎች ቃዲ ተመልመለው የሚቀርቡ የዋና ቃዲና ምክትል ዋና ቃዲ ሹመት በክልል የሸሪዓ አስተዳደር ጉባኤ ይጸድቃል፣
2. ከወረዳ እስከ ክልል ደረጃ የሚወደቡ ቃዲዎች በዋና ቃዲው አቅራቢነት በክልል የሸሪዓ አስተዳደር ጉባኤ ይጽድቃል ።

ክፍል አምስት

19.**የክልሉ ሸሪዓ አስተዳደር ጉባኤ መቋቋም**

የክልል ሸሪዓ አስተዳደር ጉባኤ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል ።

20.**የጉባኤው ኣባላት**

1. ጉባኤው የሚከተሉት ኣባላት ይኖሩታል ፦

ሀ. ዋና ቃዲ --------------------------ሰብሳቢ
ለ. ምክትል ዋና ቃዲ -----------------ኣባል
ሐ.ፀጥታና አስተዳደር ጉዳዮች ቢሮ ተወካይ --ኣባል

መ. ከክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ተወካይ --ኣባል
ሠ. ከፍትህ ቢሮ ተወካይ ------------------ኣባል
ረ.ከሴቶች ጉዳያ ቢሮ ተወካይ ------------ኣባል
ሰ. ከክልሉ ምክር ቤት የህግ እና ኣስተዳደር ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ ኣባላት ተወካይ -------------ኣባል
ሸ.ከሞስሊም ሕብረተሰብ የተወከሉ ሶስት ሰዎች-- -------------------------------------ኣባላት
ቀ. ከክልሉ እስልምና ጉዳይ ተወካይ ------ኣባል

2. ጉባኤው አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ቃለ ጉባኤ የሚይዝና ድምጽ የማይሰጥ አንድ ሰው ከሸሪዓ ፍርድ ቤት ሰራተኞች ሊወክል ይችላል።
3. ከዋና ቃዲውና ምክትሉ ውጭ ያሉ የጉባኤው ኣባላት ለሁለት ዓመታት ብቻ የሚሰሩ ሲሆኑ ኣስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ብድጋሚ ተመድበው ሊሰሩ ይችላሉ፣
4. የጉባኤው ኣባላት የሴቶችን የሳተፎ ያረጋገጠ መሆን ኣለበት ።

2. ኣብ ልዕሊ ዝኾነ ቃዲ ዝቐረበ ክሲ ዲስፕሊን መርሚሩ ናይ መወዳእታ ውሳነ ይህብ፣
3. ብዋና ቃዲ ተዳሊዩ ዝቐርብ ትልምን በጀትን መርሚሩ የፅድቕ ፣
4. ኣፈፃፅማ ስራሕ ኣብያተ ፍርዲ ሸሪዓ ኣመልኪቱ ብዋና ቃዲ ዝቐርበሉ ሪፖርት ይሰምዕ ፣ ይግምግም፣

5. ዝቐረበሉ ጥርዓን ተቐቢሉ የተኣናግድ ።

22.**ኣሰራርሓ እቲ ጉባኤ**

1. እቲ ጉባኤ ዝሰርሕ ብኣኼባ ኾይኑ ውሳነ ዘሕልፍ ብድምፂ ብልጫ ይኸውን፣
2. እቲ ጉባኤ ኣብ ሰለስተ ወርሒ ሓደ ግዜ ይእከብ ፣ ኣድላይ ኾይኑ እንትርከብ ቅድሚ ሰለስተ ወርሒ ክእከብ ይኽእል፣
3. ኣብቲ ኣኼበባካብ ፍርቂ ንላዕሊ ኣባላት እቲ ጉባኤ እንተተረኺቦ ምልኣተ ጉባኤ ይኸውን ፣
4. ዘካትዕ ዋኒን እንትህሉ ብበዝሒ ተኣከብቲ እቲ ጉባኤ ዝደገፍዎ ሓሳብ ናይቲ ጉባኤ ውሳነ ይኸውን ፣
5. ኣብ ኣዋሃህባ ድምፂ ኣባላት ብማዕረ ድምፂ እንትምቀሉ እቲ ኣካቢ ዝርከቦ ወገን ዝደገፎ ሓሳብ ናይቲ ጉባኤ ውሳነ ይኸውን ፣
6. ብሓሳብ ዝተፈለየ ኣባል እንትህሉ ምኽንያቱ ኣብቲ ቃለ ጉባኤ ይሰፍረሉ ።

23.**ዕድመ ጡሩታ**

ቃዲታት ካብ ስራሕ ብጡረታ ዝሰናበትሉ ዕድመ 65 ዓመት ይኸውን ።

24.**በጀት**

በጀት ኣብያተ ፍርዲ ሸሪዓ ክልል ትግራይ ፦

1. ካብ ክልል መንግስቲ ካብ ዝውሃብ ድጋፍ፣
2. ካብ ዝተፈላለዩ ፍልፍላት ዝርከብ ድጋፍ ዝሸፈን ይኸውን ፣

25.**ብዛዕባ ናይ ዳይነት ነፃነት**

ቃዲታት ስረሖም ብነፃነት የከናውኑ ፣ ብዘይካ ሕጊ ሸሪዓ ብኻሊእ ኣይምርሑን።

ክፍሊ ሸዱሸተ

ብዛዕባ ዋና ቃዲ፣ ምክትል ዋና ቃድን

21.**የጉባኤው ስልጣንና ተግባር**

1. በየደረጃው የሚመደቡ ቃዲዎችን ይሾማል፣
2. በማንኛውም ቃዲ ላይ የሚቀርብለትን የዲስፕሊን ክስ መርምሮ የመጨረሻ ውሳኔ ይሰጣል፣
3. በዋና ቃዲው ተዘጋጅቶ የሚቀርብ እቅድና በጀት መርምሮ ያጸድቃል ፣
4. የሸሪዓ ፍርድ ቤቶች የስራ አፈፃፀም አስመልክቶ በዋና ቃዲው የሚቀርብለት ሪፖርት ያዳምጣል ፣ ይገመግማል፣

5. የቀረበለትን አቤቱታ ተቀብሎ ያስተናግዳል።

22. **የጉባኤው አሰራር**

1. ጉባኤው የሚሰራው በስብሰባ ሆኖ ውሳኔ የሚያሳልፈው በድምፅ ብልጫ ይሆናል ፣
2. ጉባኤው በሶስት ወር አንድ ጊዜ ይሰበሰባል፣ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ከሶስት ወር በፊት ሊሰብሰብ ይችላል፣
3. የሚካሄደው ሰብሰባ ከግማሽ በላይ የጉባኤው አባላት ሲገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል ፣

4. የሚያከራክር ጉዳይ ሲኖር ከተሰብሳቢዎቹ አብዛኛውዎቹ የደገፉት ሓሳብ የጉባኤው ውሳኔ ይሆናል።
5. በድምጽ አሰጣጥ ላይ አባላት በእኩል ድምፅ ሲከፋፈሉ ስብሳቢው የሚገኝበት ወገን የደገፈው ሓሳብ የጉባኤው ውሳኔ ይሆናል፣

6. በሓሳብ የተለየ አባል ሲኖር ምኽንያቱ በቃለ ጉባኤው ይሰፍርለታል ።

23.**የጡሩታ እድሜ**

ቃዲዎች ከስራ በጡረታ የሚሰናበቱበት ዕድሜ 65 ዓመት ይሆናል።

24.**በጀት**

የትግራይ ክልል ሸሪዓ ፍርድ ቤቶች በጀት

1. በክልል መንግስት ከሚሰጥ ድጋፍ ፣
2. ከተለያዩ ምንጮች ከሚገኝ ድጋፍ የሚሸፈን ይሆናል ።

25.**ስለዳኝነት ነፃነት**

ቃዲዎች ሥራዎቻቸውን በነፃነት ያከናውናሉ ከሸሪዓ ህግ በስተቀር በሌላ አይመሩም ።

ተፀዋዕትን

ስልጣንን ተግባርን ዋና ቃዲ

1. ዋና ቃዲን ኣብያተ ፍርዲ ሸሪዓ ክልል ትግራይ ይመርሕ ፣ ናይ መጋባእያ ኣካቢ ኾይኑ ይሰርሕ ፣
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተጠቐሰ ከምዘሎ ኾይኑ ዋና ቃዲ ፦
   ሀ.በብርኩ ዝጣየሹ ኣብያተ ፍርዲ ሸሪዓ መሓውር ኣዳሊዩ ናብ ክልል ጉባኤ ምምሕዳር ሸሪዓ የቕርብ ፣ እንትፍቀደሉ ኣብ ግብሪ የውዕል።
   ለ. ብክልል ጉባኤ ምምሕዳር ሸሪዓ ተሸይሞም ንዝላኣኽሉ ቃዲታት መዲቡ የስርሕ ፣
   ሐ. ምስ ናይ ክልል ጉባኤ ምምሕዳር ሸሪዓ ብምምኽኻር ንስራሕ ኣድለይቲ ዝኾኑ ስራሕተኛታት ንክቑፀረሉ ይሓትት ፣ እንትፍቀደሉ ሰራሕተኛታት ይቆፅር ፣ በቢ ስራሕ መደቦም ደልዲሉ የስርሕ
   መ. ኣብያተ ፍርዲ ሸሪዓ ክልል ትግራይ ዝፍፅምዎም ተግባራት ዝምልክት በብሽዱሽተ ወርሒ ናብ ክልል ጉባኤ ምምሕዳር ሸሪዓ ሪፖርት የቕርብ ።
   ረ. ንኣብያተ ፍርዲ ሸሪዓ ይውክል መግለፅታት ይህብ ።

26.**ስልጣንን ተግባርን ምክትል ዋና ቃዲ**

1. ብዋና ቃዲ ዝምረሐሉ ጉዳያት ይሰርሕ ፣
2. ዋና ቃዲ ኣብዘይህልውሉ ግዘ ተኪኡ ይሰርሕ።

27. **ስልጣንን ተግባርን ተፀዋዕቲ**

ናይ ማእኸላይ ወረዳን ኣብያተ ፍርድን ሸሪዓ ተፀዋዕቲ ፦

1. ንቤት ፍርዶም ይውክሉ ፣
2. ዋና ቃዲ ብዝህቦ መምርሒ መሰረት ናይቲ ቤት ፍርዲ ስራሕቲ ይመርሑ ፣ ሰራሕተኛታት የማሓድሩ ፣
3. ብዛዕባ ዝተሰርሑ ስራሕቲ ንብልዕሊኦም ዝርከቡ ቤት ፍርዲ ሸሪዓ ብስታትስቲክስ ዝተደገፈ ፀብፃብ የቕርቡ።
4. ካልኦት ብሕጊ ዝተውሃቦም ተግባራት ይፍፅሙ ።

ክፍል ስድስት

ስለዋናው ቃዲ ፣ ምክትል ዋና ቃዲና ተጠሪዎች

26.**የዋናው ቃዲ ስልጣንና ተግባር**

1. ዋናው ቃዲ የትግራይ ሸሪዓ ፍርድ ቤቶችን ይመራል ፣ የችሎት ሰብሳቢ ሆኖ ይሰራል፣
2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 የተጠቀሰው እንዳለ ሆኖ ዋናው ቃዲ፦

ሀ. በየደረጃው የሚቋቋሙ የሸሪዓ ፍርድ ቤቶች መዋቅር አዘጋጅቶ ለክልሉ ሸሪዓ አስተዳደር ጉባኤ ያቀርባል ፣ ሲፈቀድለት በሥራ ላይ ያውላል ፣

ለ. በክልሉ ሸሪዓ አስተዳደር ጉባኤ በኩል ተሹመው የሚላኩለትን ቃዲዎች መድቦ ያስራል ፣

ሐ. ከክልሉ ሸሪዓ አስተዳደር ጉባኤ ጋር በመመካከር ለሥራው አስፈላጊ የሆኑ ሰራተኞች እንዲቀጠሩ ይጠይቃል ሲፈቀድለት ሰራተኞችን ይቀጥራል በየሥራው ደልድሎ ያሰራል ።

መ. የትግራይ ሸሪዓ ፍርድ ቤቶች የሚያከናውኑት ተግባራት በሚመለከት በየ ስድስት ወሩ ለክልል ሸሪዓ አስተዳደር ጉባኤ ሪፖርት ያቀርባል ፣

ሠ. የሸሪዓ ፍርድ ቤቶችን ይወክላል ፣ መግለጫዎችን ይሰጣል ።

27.**የምክትል ዋና ቃዲው ስልጣንና ተግባር**

1. በዋናው ቃዲ የሚመሩለትን ጉዳዮች ያከናውናል ፣
2. ዋናው ቃዲ በማይኖርበት ጊዜ እሱን ተክሮ ይሰራል ።

28.**የተጠሪዎች ስልጣንና ተግባር**

የከፍተኛ እና የወረዳ ሸሪዓ ፍርድ ተጠሪዎች ፦

1. ፍርድ ቤታቸውን ይወክላሉ ፣
2. ዋናው ቃዲ በሚሰጠው መመሪያ መሰረት የፍርድ ቤቱን ሥራ ይመራሉ፣ ሰራተኞችን ያስተዳድራሉ።
3. ስለ ሥራቸው ክንውን በሚቀጥለው እርከን ለሚገኘው ሸሪዓ ፍርድ ቤት በስታትስቲክስ የተደገፈ ሪፖርት ያስቀርባሉ ፣

ክፍሊ ሸውዓተ
ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

28.**ውሳነታትን ትእዛዛትን ኣብያተ ፍርዲ ሸሪዓ**

1. ኣብ ዝኾነ ብርኪ ዝርከቡ ኣብያተ ፍርዲ ሸሪዓ ኣብ ክሊ ስልጣኖም ዝሸፈኑ ጉዳያት ብዝምልከት ዝህብዎም ውሳነታትን ትእዛዛትን ፈፀምቲ ኣካላት ንክፍፅሙ ትእዛዝ ክህቡ ይኽእሉ
2. ትእዛዝ ቤት ፍርዲ ሸሪዓ ዝበፅሖ ዝኾነ ይኹን ፈፃሚ ኣካል ይኹን ውልቀ ሰብ በቲ ትእዛዝ መሰረት ናይ ምፍፃም ኮነ ንክፍፀም ናይ ምግባር ግቡእ ኣለዎ።

29.**ብዛዕባ ኣብ ቤት ፍርዲ ሸሪዓ እንዳተርኣዩ ዝርከቡ ጉዳያት**

እዚ ኣዋጅ ቅድሚ ምውፃእ ኣብ ኣብያተ ፍርዲ ሸሪዓ እናተርኣዩ ዝርከቡ ጉዳያት በዚ ኣዋጅ ብዝተደንገገ መሰረት ስልጣን ናብ ዘለዎም ናይ ክልል ትግራይ ኣብያተ ፍርዲ ሸሪዓ ተዛዊሮም ይርኣዩ ።

30.**ደንቢ ብዛዕባ ምውፃእ**

ንኣፈፃፅማ እዚ ኣዋጅ ኣድላይ ኾይኑ እንተተረኺቡ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ ደንቢ ክውፅእ ይኽእል።

31.**ዝተሰዓሩ ሕጊታትን ልምድታትን**

ምስዚ ኣዋጅ ዝፃረሩ ወይ በዚ ኣዋጅ ንዝተሸፈኑ ጉዳያት ዝምልከት ዝኾነ ይኹን ኣዋጅ ፣ ኣሰራርሓን ልምድታትን ተፈፃምነት ኣይህልዎምን ።

32.**እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ ግዘ**

እዚኣዋጅ ካብ ነሓሰ 10/1999 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን ።

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዚደንት ብሄራዊ

ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

መቐለ

4. ሌሎች በሕግ የተሰጣቸው ተግባራት ያከናውናሉ ።

ክፍል ሰባት
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

29.**የሸሪዓ ፍርድ ቤቶች ውሳኔዎችና ትእዛዞች**

1. በማናቸውም ደረጃ የሚገኙ የሸሪዓ ፍርድ ቤቶች በሥልጣን ክልላቸው በሚሸፈኑ ጉዳዮች ላይ የሚሰጧቸውን ውሳኔዎችና ትእዛዞች አስፈጻሚ አካላት እንዲፈጽሙ ለማዘዝ ይችላሉ ፣

2. የሸሪዓ ፍርድ ቤት ትእዛዝ የደረሰው ማንኛውም አስፈጻሚ አካልም ሆነ ግለሰብ በትእዛዙ መሰረት የመፈጸምም ሆነ የማስፈጸም ግዴታ አለበት ።

30.**የሸሪዓ ፍርድ ቤቶች በመታየት ላይ ስላሉ ጉዳዮች**

ይህ ኣዋጅ ከመጽደቁ በፊት በክልሉ ሸሪዓ ፍርድ ቤቶች በመታየት ላይ ያሉ ጉዳዮች በዚህ አዋጅ በተደነገገው መሰረት ሥልጣን ወዳላቸው የትግራይ ሸሪዓ ፍርድ ቤቶች ተዛውረው ይታያሉ

31.**ደንብ ስለማውጣት**

ለዚህ አዋጅ አፈፃፀም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ የትግራይ ክልል ስራ አስፈጻሚ ምክር ቤት ደንብ ሊያወጣ ይችላል ።

32.**የተሻሩ ሕጎችና ልምዶች**

ከዚህ አዋጅ የሚቃረን ወይም በዚህ አዋጅ በተሸፈሩ ጉዳዮች የሚመለከት ማናቸውም አዋጅ ፣ አስራርና ልምዶች ተፈጻሚነት አይኖራቸውም

33.**አዋጁ የሚጸናበት ጊዜ**

ይህ አዋጅ ከነሐሴ 10/1999 ዓ/ም ጀምሮ የጸና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስት ፕሬዝዳንት

www.abyssinialaw.com

ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

-------------- ሸሪዓ ቤት ፍርድ

ዕለት ------------

ቁፅሪ -------------

ናይ ፍትሃብሄር መዝገብ ቁፅሪ --------------

<u>መረጋገፂ ሰነድ</u>

ናይ መመልከቲ ሽም ------------------------------

ኣድራሻ ወረዳ ---------- ቁፅሪ ገዛ------------

ጣብያ----------- ስልኪቁፅሪ ---------

ቁሸት ---------- ስራሕ ------------

ኣነ ኣመልካታይ/ቲት ብናይ ኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግስቲን ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይን ዓንቀፅ 34 ንኡስ ኣንቀፅ 5 ከምኡውን ኣብያተ ፍርዲ ሸሪዓ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምጥንኻር ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 133/99 ዓ/ም ዓንቀፅ 5 ንኡስ ኣንቀፅ 2 ብዝተገለፀ መሰረት ብፍትሃብሄር መዝገብ ቁፅሪ -------------ኣብዚ ቤት ፍርዲ ዝተመስረተ ክሲ ብደንብን ስርዓትን ሃይማኖተይ ንምድናይን ንምውዳእን ብፍቓደይ ዝተሰማማዕኹ ምኳነይ ብፊርማይ የረጋግፅ ።

ናይ መመልከቲ ሽም--------------------

ፊርማ---------------

ልዕል ኢሉ ዝተገለፀ ቃል ኣብ ቅድመይ ኣረጋጊፀን/ፆም እየን /እዮም።

ናይ ሬጅስትሰራር ሽም --------------------

ፊርማ --------------

ዕለት -----------------

ማህተም

<u>መቀሌ</u>

በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

የ-------------- ሸሪዓ ፍርድ ቤት

ቀን ------------

ቁጥር -------------

የፍትሃብሄር መዝገብ ቁጥር --------------

<u>የማረጋገጫ ሰነድ</u>

የአመልካች ስም ------------------------------

አድራሻ ወረዳ ----------- የስልክ ቁጥር------------

ቀበሌ----------- የቤት ቁጥር ------------

መንደር ---------- ስራ --------------------

እኔ አመልካች በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሚክራሲያዊ ሪፖብሊክ ሕገ -መንግስት እና ተሻሻሎ በወጣው በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ -መንግስት አንቀፅ 34 ንኡሱ አንቀጽ 5 እንዲሁም በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የሸሪዓ ፍርድ ቤቶችን ለማጠናከር የወጣ አዋጅ ቁጥር 133/1999 ዓ/ም አንቀፅ 5 ንኡስ አንቀጽ 2 በተገለፀው መሰረት በፍትሃብሄር መዝገብ ቁጥር --------- በዚህ ፍርድ ቤት የተመሰረተ ክስ በሃይማኖቴ ደንብና ስርዓት ለመዳኘትና ለመጨረስ በፍቃደኛነቴ የተሰማማሁ መሆኔን በፊርማዮ አረጋግጣሎህ ።

የአመልካች ስም--------------------

ፊርማ---------------

ከላይ የተገለፀው ቃል በግንባር ቀርበው አረጋግጠዋል ።

የሬጅስትሰራር ስም --------------------

ፊርማ -----------------

ቀን -----------------

ማህተም

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 15 ዓመት ቑ.19
መቐለ ሓምለ 5/1999 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

15ኛ ዓመት ቁ.19
መቐለ ሓምሌ 5/1999 ዓ/ም

<u>ኣዋጅ ቑፅሪ 134/1999 ዓ/ም</u>
<u>ኢንስቲትዩት ፕላን ከተማታት ትግራይ ንምጥያሽ ዝወፀ ኣዋጅ</u>

መንግስቲ እዚ ክልል ስሉጥ ዘተኣማምንን ዘላቕን ዝኾነ ልምዓት ከተማ ንምምፃእን ናብራ ነበርቲ ከተማታት ንምምሕያሽን ኣብ ዝግበር ምንቅስቓስ ብትልሚ ዝምራሕ ልምዓት ከተማ ንክህሉ ግልጋሎት ፕላን ከተማ ንኽስፋሕፋሕ ምግባርን ካብ ዝኾነ እዋን ንላዕሊ ቁልፊ ተግባር ኾይኑ ብምርካቡ፣

ዕሽል ከተማታት እዋናዊ ዝኾነ መትከላት ፕላን ብምኽታል ዘተኣማምንን ዘላቕን ዝኾነ ልምዓት ከተማ ክህልወን ንምግባር ብፕላን ከተማ ዝምርሓሉ ስርዓት ምድንጋግን ሓገዝ ዓቕሚ ምዕባይ ዝዋሃበሉ ኩነታት ምምችቻውን ኣገዳሲ ኾይኑ ብምርካቡ፣

ፕላን ከተማ ብላዕለዋይነት ዝመርሕ ዓርሱ ዝኸኣለ ኣካል እዚ ክልላዊ መንግስታዊ ዝኾነ ኢንስቲትዩት ምጥያሽ ኣድላይ ኾይኑ ብምርካቡ፣

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ// ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

<u>አዋጅ ቁጥር 134/1999 ዓ/ም</u>
<u>በትግራይ የከቶሞች ፕላን ኢንስቲትዩት ለማቋቋም የወጣ አዋጅ</u>

የትግራይ ክልል መንግስት የተፋጠነ ፣ አስማማኝና ቀጣይነት ያለው የከተማ ልማት ለማምጣትና የከተማውን ህዝብ የኑሮ ሁኔታ እንዲሻሻል ለማድረግ በሚደረገው እንቅስቃሴ በዕቅድ ላይ የተመሰረተ የከተሞች ልማት እንዲኖር የከተማ ፕላን አገልግሎት እንዲስፋፋ ማድረግ ከመቼውም ጊዜ በላይ ቁልፍ ተግባር ሆኖ በመገኘቱ፣

አዳጊ ከተሞች ወቅታዊ የሆኑ የፕላን መርሆዎችን በመከተል አስተማማኝና ዘላቂነት ያለው የከተማ ልማት እንዲኖራቸው ለማድረግ በከተማ ፕላን የሚመሩበትን ሥርዓት መደንገግና የአቅም ግንባታ ድጋፍ የሚሰጥበትን ሁኔታ ማመቻቸት ጠቃሚ ሆኖ በመገመቱ ፣

የከተሞች ፕላንን በበላይነት የሚመራ ራሱን ያቻለ የክልሉ መንግሥት አካል የሆነ ኢንስቲትዩት ማቋቋም አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ሕገ መንግስት አንቀጽ 49/3//ሀ/ መሰረት ይህንን አዋጅ አውጥቷል።

www.abyssinialaw.com

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

1. **ሓጺር ርእሲ**

እዚ ኣዋጅ "መጣየሺ ኣዋጅ ኢንስቲትዩት ፕላን ከተማታት ትግራይ ቁፅሪ 134/1999" ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

2. **ትርጉም**

ናይቲ ቃል ኣጠቓቕማ ካልእ ትርጉም ዘውህቦ እንተዘይኮይኑ ኣብዚ ኣዋጅ ፦

1. "ቢሮ" ማለት ቢሮ ልምዓት ከተማን ኮንስትራክሽንን ክልል ትግራይ ማለት እዩ።
2. "ክልል" ማለት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ማለት እዩ።
3. "ፕላን ከተማ" ማለት ኣግባብ ብዘለዎም ሕግታት ፕላን ከተማ ውሽጢ ዝተመልከቱ ዓይነት ፕላን ከተማ ዘካትት እዩ፣
4. "ከተማ " ማለት ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 107/1998 ዓ/ም ዓንቀፅ 6ን 9 መሰረት ኣፍልጦ ዝረኸበ ከተማ እዩ፣
5. "ኢንስቲትዩት" ማለት በዚ ኣዋጅ ዝተጣየሸ ፕላን ከተማታት ዘዳሉን ንኽዳሎ ሓላፍነት ምትሕብባር ዘለዎ መንግስታዊ ትካል እዩ።
6. "ካዳስተር" ማለት ናይ ሓደ ከተማ ኣካላዊ ኩነታት ፣ ሕጋዊነት ፣ ትሕዝቶ ፣ ሰብ ዋና ትሕዝቶታት ፣ ማሕበረ ኢኮኖሚያዊ ወዘተ ዝርዝር መረዳእታ ማለት እዩ።

3. **ምጥያሽን ተፀዋዕነትን**

1. ኢንስቲትዩት ፕላን ከተማታት ትግራይ /ድሕሪ ሐዚ "ኢንስቲትዩት" እናተብሃለ ዝፅዋዕ / ናይ ሕጊ ሰብነት ዘለዎ ዓርሱ ዝኸኣለ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ኾይኑ በዚ ኣዋጅ ተጣይሹ ኣሎ።
2. ተፃዋዕነት እቲ ኢንስቲትዩት ንቢሮ ይኸውን።

4. **ኣወዳድባ እቲ ኢንስቲትዩት**

ነቲ ኢንስቲትዩት ብላዕለዋይነት ዝመርሕ ሓደ ዋና ዳይረክተር ፣ ከም ኣድላይነቱ ሓደ ምክትል ዋና ዳይረክተር ፣ ንስርሑ ዘድሊ መሓውርን ኣድለይቲ ስራሕተኛታትን ይህልውዎ።

ክፍል ክፍል
አጠቃላይ

1. **አጭር ርዕስ**

ይህ አዋጅ "የትግራይ የከተሞች ፕላን ኢንስቲትዩት ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 134/1999" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. **ትርጓሜ**

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፣

1. "ቢሮ" ማለት የትግራይ ከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን ቢሮ ማለት ነው ፣
2. "ክልል" ማለት ትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ማለት ነው ፣
3. "የከተማ ፕላን" ማለት አግባብ ባላቸው የከተማ ፕላን ሕጎች ውስጥ የተመለከቱትን የከተማ ፕላን ዓይነቶች ያካተተ ነው፤
4. "ከተማ" ማለት በአዋጅ ቁጥር 107/1998 ዓ/ም አንቀጽ 6እና9 መሰረት እውቅና ያገኘ ከተማ ማለት ነው ።
5. "ኢንስቲትዩት" ማለት በዚህ አዋጅ የተቋቋመ የከተማ ፕላን የማዘጋጅትና እንዲዘጋጅ የማስተባበር ሃላፊነት ያለው መንግሥታዊ ተቋም ነው።
6. "ካዳስተር" ማለት የአንድ ከተማ አካላዊ ሁኔታ ፣ ሕጋዊነት ፣ይዞታዎች ባለይዞታዎች ማሕበረ ኢኮኖሚያዊ ወዘተ ዝርዝር መረጃ ማለት ነው።

3. **መቋቋምና ተጠሪነት**

1. የትግራይ የከተሞች ፕላን ኢንስቲትዩት /ከዚህ በኋላ "ኢንስቲትዩት" እየተባለ የሚጠራ/ የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን ያቻለ የመንግሥት መሥሪያ ቤት ሆኖ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል ፣
2. የኢንስቲትዩት ተጠሪነት ለቢሮው ይሆናል።

4. **የኢንስቲትዩቱ አደረጃጀት**

ኢንስቲትዩቱ በበላይነት የሚመራ አንድ ዋና ዳይረክተር ፣ እንደ አስፈላጊነቱ አንድ ምክትል ዋና ዳይሬክተር ፣ አስፈላጊ መዋቅርና ሰራተኞች ይኖሩታል።

5. **ዋና ቤት ፅሕፈት**
ዋና ቤት ፀሕፈት እዚ ኢንስቲትዩት ኣብ መቐለ ኮይኑ ከም ኣድላይነቱ ኣብ ውሽጢ እዚ ክልል ጨንፈር ክህልዎ ይኽእል።

6. **ዕላማ እዚ ኢንስቲትዩት**
እዚ ኢንስትቲዩት ዝስዕቡ ዕላማታት ይህልውዎ፦
1. ኣብ ውሽጢ እዚ ክልል ንዝርከባ ከተማታትን ንቅድሚት ማእኸል ልምዓት ንዝኾና ዕሸል ከተማታትን መሪሕ ፕላን መሪሕ ዕብየት ፕላን የዳሉ ወይ ክዳሎ ይገብር።
2. ኣብ ምምሕዳር ከተማታትን ውልቀ ዘፈርን ኣብ ምድላውን ኣፈፃፅማን ፕላን ከተማ ንዝተዋፈሩ ኣካላት ሓገዝ ምዕባይ ዓቕሚ ንክረኽቡ ኩነታት የመዓራሪ፣
3. ከተማታት ብፕላን ዝምርሓ ፣ ምስ ከባቢኦን ገጠር ማእኸላት ሰጡም ምትእስሳር ዘለወንን ቅልጡፍ ናይ ልምዓት ማእኸላትን ዝተመጣጠነ ስርዓት ኣከታትማን ከምፅእ ዝኽእል ፕላን ከተማ የዳሉ ፣
4. ኩለን ዘፈራት /ዝምልከተን ኣብያተ ፅዮ/ ኣብ ምስላጥ ስራሕቲ ትልሚ ልምዓት ከተማታት ተዋዲደን ክኸዳ የተሓባብር።

5. **ዋና መሥሪያ ቤት**
የኢንስቲትዩቱ ዋና መሥሪያ ቤት በመቀሌ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በማንኛውም በዚህ ክልል ውስጥ ቅርንጫፍ ሊኖረው ይችላል።

6. **የኢንስቲትዩት ዓላማ**
ኢንስቲትዩት የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩበታል ፦
1. በክልሉ ውስጥ ለሚገኙ ከተሞችና ለወደፊት የልማት ማዕከል ለሚሆኑ አዳጊ ከተሞች መሪ ፕላንና የዕድገት መሪ ፕላ ያዘጋጃል ወይም እንዲዘጋጅ ያደርጋል፣
2. በከተሞች አስተዳደርና በግሉ ዘርፍ በከተማ ፕላን ዝግጅትና አፈፃፀም ላይ ለተሰማሩ አካላት የአቅም ግንባታ እገዛ እንዲያገኙ ሁኔታዎችን ያመቻቻል፣
3. ከተሞች በፕላን የሚመሩ ፣ ከአከባቢያቸው የገጠር ጋር ጠንካራ ቁርኝት ያላቸውና የፈጣን ልማት ማዕከላት እንዲሆኑና የተመጣጠነ የአከታተም ሥርዓት ለማምጣት የሚያስችል የከተማ ፕላን ያዘጋጃል ፣
4. የሁሉም ሴክተሮች /የሚመለከታቸው መሰሪያ ቤቶች/ የከተማ ልማት የእድገት ሰራዎች እቅድ ለማፈጠን ተቀናጅተው እንዲሄዱ ያስተባብራሉ።

ክፍሊ ክልተ

7. **ስልጣንን ተግባርን እቲ ኢንስቲትዩት**
1. ምድላውን ኣፈፃፅማን ፕላን ከተማ ዝምልከቱ ረቒቕ ሓሳብ ክልላዊ ፖሊሲታትን ስትራቴጂታትን የዳሉ ፣ እንትፀድቕ ተግባራውነቶም ይከታተል፣
2. ሃገር ለኸ ስታንዳርድታት ፕላን ከተማ ምስቲ ክልል ህልዊ ኩነታት ተሳንዮም ምትግባሮም ይከታተል፣
3. ምድላውን ኣፈፃፅማን ፕላን ከተማ ዝምልከቱ ብደረጃ ክልል ክወፁ ዝግበኦም ረቒቕ ሓሳብ ደንብታትን መምርሒታትን የዳሉ ፣ ምስፀደቑ ድማ ብዝግባእ ምፍፃሞም ይከታተል ፣
4. ኣደላልዋን ኣፈፃፅማን ፕላን ከተማ ብዝምልከት መንግስቲ እዚ ክልል ንከተማታትን ንውልቀ ዘፈርን ዝህቦም ደገፍ ምዕባይ ዓቕሚ /ስልጠናታትን ካልኦት

ክፍል ሁለት

7. **የኢንስቲትዩቱ ሥልጣንና ተግባር**
1. የከተማ ፕላን አዘገጃጀትንና አፈፃፀምን የሚመለከቱ የክልላዊ ፖሊሲዎችንና ስትራቴጂዎች ረቂቅ ሃሳብ ያዘጋጃል ሲጸድቅ ተግባራዊነታቸውን ይከታተላል፣
2. አገር አቀፍ የከተማ ፕላን ስታንዳርዶች ከክልሉ ነባራዊ ሁኔታዎች ጋር ተጣጥመው መተግበራ ቸውን ይከታተላል ፣
3. የከተማ ፕላን አዘገጃጀትንና አፈፃፀምን አስመልክቶ በክልል ደረጃ መውጣት ያለባቸውን ረቂቅ ሃሳብ ደንቦችና መመርያዎች ያዘጋጃል ከፀደቁ በኋላም በተገቢ መንገድ መፈፀማቸውን ይከታተላል፣
4. የከተማ ፕላን አዘገጃጀትንና አፈፃፀምን አስመልክቶ የክልሉ መንግስት ለከተሞችና ለግሉ ዘርፍ የሚሰጣቸውን የአቅም ግምባታ ድጋፎችን /የሥልጠናና ሌሎች ቴክኒካዊ

ቴክኒካዊ ድጋፋት/ ይትልም ፣ የተሓባብር ፣

5. ኣደላልዋን ኣፈፃፅማን ፕላን ከተማ ኣመልኪቶም ዝወፁ ኣዋጃትን ደንብታትን ብትኽክል ምትግባሮም ግቡእ ዝኾነ ስራሕቲ ክትትልን ቁፅፅርን ንምፍፃም ዝሕግዙ መፅናዕትታት የካይድ ፣
6. ኣብቲ ክልል ውሽጢ ንዝፍፀሙ ንምድላው ፕላን ከተማታት ዝሕግዙ ስራሕቲ ምድላው መሰረታዊ ካርታ ይትልም ፣ የተሓባብር ፣
7. ፕላን ከተማታት ንምድላውን ዝተዳለው ፕላናት ንምፍፃምን ዝሕግዙ መረዳእታታት ይእክብ ፣ ይውድብ ይትንትን ፣ ይዕድል፣
8. ምምሕዳር ከተማታት ብውልቀ መማኽርቲ ንዝስርሑ ፕላን ከተማ ዝመልከቱ ውዕላት ስራሕ ደረጃኡ ብዝሓለወ ኩነታት ምድላው ንክኽእሉን ዝተዳለው ውዕላት ስራሕ ብዝግባእ መንገዲ ምፍፃሞም ንምርግጋፅ ከኽእሉ ዝግባእ ደገፍ ምዕባይ ዓቕሚ ይህብ፣
9. ኣብ ስራሕቲ ፕላን ከተማ ንዝሳተፉ ናይ ውልቀ ኣማኽርቲ ትካላት ኣወሃህባ ፍቓድን ኣወሳስና ብርኪ ዝምልከቱ ክልላዊ ረቋሒ ደንብታትን መምርሒታትን የዳሉ ፣ ብዝምልከቶ እንትፀድቁ ኣፈፃፅምኦም ይከታተል ፣
10. ፕላን የዳሉ ፣ ሕጋውነት ዝተዳለው ፕላን ከተማታት ይምርምር ፣ የረጋግፅ ፣
11. ብክልል መንግስቲ ፕላን ከተማ ንኽዳለወሎም ንዝውሰኑ ከተማታት ብዛዕባ ምፅዳቕ ዝምልከት ምስ ቢሮ ብምኳን ንክልል ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ሙያዊ ምኽሪ ይህብ፣
12. ኣደላልዋነ ኣፈፃፅማን ፕላን ከተማ ዝምልከቱ ሜላታት ኣሰራርሓ ምስቲ ክልል ጭቡጥ ኩነታት ብዝተጠዓዓመ መልክዑ ዝትግበረሎም ኩነታት የመዓራሪ ፣
13. መሓውር ሓይሊ ሰብ እቲ ኢንስቲትዩት ብምፅናዕ የቕርብ ፣ ብዝምልከቶ ኣካል ምስ ፀደቐ ኣብ ስራሕ የውዕል።

8. <u>ስልጣንን ተግባርን ቢሮ ልምዓት ከተማን ኮንስትራክሽንን</u>

ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 107/98 ዓ/ም ዝተውሃቦ ስልጣንን ተግባርን እቲ ቢሮ ከምዘሎ ኾይኑ ፕላን ከተማታት ብዝምልከት ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ።

ድጋፎችን/ ያቅዳል ያስተባብራል ፣

5. የከተማ ፕላን አዘገጃጀትንና አፈፃፀምን አስመልክቶ በክልሉ የሚወጡ አዋጆችና ደንቦች በትክክል ስለመተግበራቸው ተገቢውንየክትትልና የቁጥጥር ሥራ ለማከናወን የሚያስችሉ ጥናቶችን ያከናውናል ።
6. በክልሉ ውስጥ የሚከናወኑ ለከተሞች ፕላን ዝግጅት የሚረዱ የመሠረታዊ ካርታ ዝግጅት ሥራዎችን ያቅዳል ፣ ያስተባብራል ፣
7. የከተሞች ፕላን ለማዘጋጀትና የተዘጋጁ ፕላኖችን ለማስፈፀም የሚረዱ መረጃዎችን ይሰበስባል ፣ ያደራጃል ፣ ይተነትናል ፣ ያሰራጫል ፣
8. የከተማ አስተዳደሮች በግል አማካሪዎች አማካኝነት ለከተሞች የሚከናወኑ የከተማ ፕላን ሥራዎችን የሚመለከቱ የሥራ ውሎችን ደረጃውን በጠበቀ ሁኔታ ማዘጋጀት እንዲችሉና የተዘጋጁ የሥራ ውሎችም በተገቢው መንገድ መፈፀማቸውን ለመረጋገጥ እንዲችሉ ተገቢውን የአቅም ግንባት ድጋፎችን ይሰጣል ፣
9. በከተማ ፕላን ሥራ ላይ ለሚሳተፉ የግል አማካሪ ድርጅቶች የፈቃድ አሰጣጥንና የደረጃ አወሳሰንን የሚመለከቱ ክልል አቀፍ ረቂቅ ደንቦችና መመሪያዎችን ያዘጋጃል ፣ በሚመለከተው ሲፀድቅ ተግባራዊነታቸውን ይከታተላል፣
10. ፕላን ያዘጋጃል ፣ የተዘጋጀን የከተሞችን ፕላን ሕጋዊነት ይመራምራል ፣ ያረጋግጣል ።
11. በክልሉ መንግሥት የከተማ ፕላን እንዲዘጋጅላቸው የሚወሰኑ ከተሞች ማፅደቅን በተመለከተ ከቢሮው ጋር በመሆን ለክልል ሥራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ተገቢውን ሙያዊ ምክር ይሰጣል ፣
12. የከተማ ፕላን አዘገጃጀትንና አፈፃፀምን የሚመለከቱ የአሰራር ዘዴዎች ከክልሉ ተጨባጭ ሁኔታዎች ጋር በተጣጣመ መልኩ የሚተገበሩባቸውን ሁኔታዎች ያመቻቻል፣
13. የኢንስቲትዩቱን የሰው ኃይል መዋቅር በማጥናት ያቀርባል ፣ በሚመለከተው አካል ሲፀድቅ ሥራ ላይ ያውላል።

8. <u>የከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን ቢሮ ስልጣንና ተግባር</u>

በአዋጅ ቀጥር 107/98 ዓ/ም መሰረት የተሰጠው የቢሮም ስልጣንና ተግባር እንዳለ ሆኖ የከተሞች ፕላን በሚመለከት ቢሮው የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖረዋል ፦

1. ኣብ ምድላውን ኣፈፃፅማን ፕላን ከተማ ዝመልከቱ ክልላዊ ፖሊስታትን ስትራተጅታትን ይቐርፅ ተግባራውነቱ ይከታተል ፣
2. ሃገር ለኸ ስታንዳርድ ፕላን ከተማ ምስቲ ክልል ህልዊ ኩነታት ተሳንዮም ንክኸዱ ኩነታት የመዓራርይ ፣
3. ኣዳልዋን ኣፈፃፅማን ፕላን ከተማ ብዝምልከት በቲ ኢንስቲትዩት ንዝግበር ምዕባይ ህንፀት ዓቕሚ ኣድላይ ዘበለ ደገፍ ይገብር ፣
4. ዋና ዳይሬክተርን ከምኣድላይነቱ ድማ ምክትል ዋና ዳይሬክተርን እቲ ኢንስቲትዩት ብምምራፅ ናብ ርእሰ ምምሕዳር ኣቕሪቡ የሽውም ።

ክፍሊ ሰለስተ

9. ስልጣንን ተግባርን ዋና ዳይሬክተር

1. ብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 7 ነቲ ኢንስቲትዩት ዝተውሃቡ ስልጣንን ተግባርን ዋና መፈፀሚ ኾይኑ ኣብ ስራሕ የውዕል ፣
2. ብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተደንገገ ሕሉው ኾይኑ ናይቲ ኢንስቲትዩት ዋና ዳይሬክተር ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልውዎ ፦

ሀ. ብመሰረት ቢሮ ህንፀት ዓቕሚ ዘውስኖ ስኬል መሃያን ብመምርሒታትን ሰራሕተኛታት መንግስቲ ናይቲ ኢንስቲትዩት ሰራሕተኛታት ይቖፅር ፣ የመሓድር ፣ የሰናብት

ለ. ናይዚ ክልል ስትራቴጂታት ፕላን ከተማ ብምድላው ንዝምልከቶ ኣካል የቕርብ ፣ ምስ ፀደቐ ኣብ ስራሕ የውዕል ።

ሐ. ናይቲ ኢንስቲትዩት ዓመታዊ ናይ ስራሕ ፕሮግራምን በጀትን ብምድላው ንቢሮ ሓላፊ የቕርብ፣ ብዝምልከቶ ኣካል ምስፀደቐ ኣብ ስራሕ የውዕል ፣

መ. ነቲ ኢንስቲትዩት ብዝተፈቐደሉ በጀትን ፕሮግራምን ስራሕን ብመሰረት ሕጊ ፋይናንስ ገንዘብን ንብረትን የመሓድር ፣

ረ. ምስ ሳልሳይ ወገናት ኣብ ዝግበሩ ርክባት ኩሉ ነቲ ኢንስቲትዩት ይውክል ፣

ሰ. ናይቲ ኢንስቲትዩ ዓመታውን እዋናውን ምንቅስቓስ ስራሕ ሒሳብን ፀብፃብን ንቢሮ ሓላፊ

1. የከተማ ፕላን ዝግጅትና አፈፃፀምን የሚመለከቱ ክልላዊ ፖሊሲዎችና ስትራቴጅዎች ይነድፋል፣
2. አገር አቀፍ የከተማ ፕላን ስታንዳርዶችን ከክልሉ ነባራዊ ሁኔታዎች ጋር ተጣጥመው እንዲሄዱ ሁኔታዎችን ያመቻቻል፣
3. የከተማ ፕላን አዘጋጃጀትና አፈፃፀምን አስመልክቶ በሚደረግ የአቅም ግንባታ ስራ አስፈላጊውን ድጋፍ ያደርጋል፣
4. የኢንስቲትዩቱን ዋና ዳይሬክተር እንደ አስፈላጊነቱ ደግሞ ምክትል ዋና ዳይሬክተር በመምረጥ ለክልሉ ርእሰ መስተዳደር አቅርቦ ያሾማል ።

ክፍል ሶስት

9. የዋና ዳይሬክተሩ ሥልጣንና ተግባር

1. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 7 ኢንስቲትዩቱ የተሰጡትን ስልጣን እና ተግባር ዋና አስፈፃሚ በመሆን በስራ ላይ ያውላል ፣
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የኢንስቲትዩቱ ዋና ዳይሬክተር የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩራል ፦

ሀ. የክልሉ መንግስት የቅም ግንባታ ቢሮ በሚወሰነው የደመወዝ ስኬልና በመንግሥት ሠራተኞች መመሪያዎች መሰረት ሰራተኞች ይቅጥራል ፣ ያስተዳድራል ፣ ያሰናብታል ፣

ለ. የክልሉን የከተማ ፕላን ስትራቴጂዎችን በማዘጋጀት ለሚመለከተው አካል ያቀርባል ፣ ሲፀድቅ በሥራ ላይ ያውላል ፣

ሐ. የኢንስቲትዩቱን ዓመታዊ የሥራ ፕሮግራም እና በጀት በማዘጋጀት ለቢሮው ኋላፊ ያቀርባል ፣ በሚመለከተው አካል ሲፀድቅ በሥራ ላይ ያውላል ፣

መ. ለኢንስቲትዩቱ በተፈቀደለት በጀትና የሥራ ፕሮግራም በፋይናንስን ህግ መሰረት ገንዘብ እና ንብረት ያስተዳድራል ፣

ሠ. ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ሁሉ ኢንስቲትዩቱን ይወክላል ፣

ረ. የኢንስቲትዩቱን ዓመታዊ ወቅታዊ የሥራ እንቅስቃሴና የሂሳብ ሪፖርቶች ለቢሮ ኋላፊው

www.abyssinialaw.com

የቕርብ ፣

ሸ. ብቢሮ ሓላፊ ዝውሃቡዎ ምስ ስርሑ ዝዛመዱ ተግባራት ይፍፅም።

10.<u>ስልጣንን ተግባርን ምክትል ዋና ዳይሬክተር</u>

ምክትል ዋና ዳይሬክተር እቲ ኢንስቲትዩት ተፀዋዕነቱ ንዋና ዳይሬክተር ኾይኑ ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልውዎ፦

1. ዋና ዳይሬክተረ ኣብ ዘይህልወሉ ጊዜ ተኪኡ ይሰርሕ ፣
2. በቲ ኢንስቲትዩት ዋና ዳይሬክተር ንዝወሃብዎ ካልኦት ተግባራት ይፍፀም ፣

<u>ክፍሊ ኣርባዕተ</u>

11.<u>ተግባር ከተማታት</u>

ብኣዋጅ ቁፅሪ 107/1998 ዓ/ም ንከተማታት ዝተውሃበ ስልጣንን ተግባርን ከምዘሎ ኾይኑ ምድላውን ምፍፃምን ፕላን ከተማ ብዝምልከት ከተማታት ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባራትን ይህልውወን ፦

1. ብፌዴራልን ብክልልን መንግስታት ዝወፁ ኣዋጃት ፣ ደንብታትን መምርሒታትን መሰረት ብምግባር ባዕለን ኪኢለን ወይ ሓገዝ እቲ ኢንስቲትዩት ብምሕታት ወይ ብካሊእ ኣካል ወይ ብውልቀ ዘፈር ፕላን ከተመኦን የዳልዋ ወይ የመሓይሻ በቲ ኢንስቲትዩት እንትረጋገፅ ኣብ ስራሕ ምውዓል ይኽእላ፣
2. ኣብ ምድላውን ምፍፃምን ፕላን ከተማ ነበርቲ እታ ከተማን ዝምልከቶም ኣካላትን ኩሎም ንኽሳተፉ ኩነታት የመዓራርያ ፣ የተሓባብራ
3. ኣብ ኣብ ምድላውን ምፍፃምን ፕላን ከተማ ፣ ንክትትልን ሓገዝን ካብ ፌዴራልን ክልልን ንዝዋፈሩ ኣካላት ኣድላይ ምትሕብባር ይገብራ፣
4. መሬት ከተማ ብመሰረት ስርዓት ኣተሓሕዛ መሬት ካዳስተር ዝተቐላጠፈ ምምሕዳር መሬት ንክህሉ ማእኸል ኣተሓሕዛ መረዳእታ ካዳስተር ኣብ ከተማ

ያቀርባል፣

ሰ. በቢሮ ሃላፊው የሚሰጡት ከሥራው ጋር ተዛማጅነት ያላቸውን ሥራዎችን ይፈፅማል።

10.<u>የምክትል ዋና ዳይሬክተር ስልጣንና ተግባር</u>

የኢንስቲትዩቱ ምክትል ዋና ዳይሬክተር ተጠሪነቱ ለዋናው ዳይሬክተር ሆኖ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል ።

1. ዋና ዳይሬክተር በማይኖሩበት ጊዜ ተክቶ ይሠራል ፣
2. በኢንስቲትዩቱ ዋና ዳይሬክተር የሚሰጡት ሌሎች ተግባራት ያከናውናል ።

<u>ክፍል አራት</u>

11.<u>የከተሞች ተግባር</u>

በአዋጅ ቁጥር 107/1998 ዓ/ም ለከተሞች የተሰጠው ሥልጣንና ተግባር እንዳለ ሆኖ የከተማ ፕላን ዝግጅትና አፈጻጸም በሚመለከት ከተሞች የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባር ይኖሯቸዋል

1. በፌዴራልና በክልሉ መንግሥት በሚወጡ አዋጆች ፣ ደንቦችና መመርያዎች ላይ በመመስረት ራሳቸውን ችለው ወይም የኢንስቲትዩቱን እገዛ በመጠየቅ ወይም በሌላ አካል ወይም በግሉ ዘርፍ በመጠቀም የከተማቸውን ፕላን ያዘጋጃሉ ወይም ያሻሽላሉ በኢንስቲትዩቱ ሲረጋገጥ ስራ ላይ ማዋል ይችላሉ ፣
2. በከተማ ፕላን ዝግጅትና አፈጻጸም ላይ የከተማውን ነዋሪና የሚመለከታቸውን አካላት ሁሉ እንዲሳተፉ ሁኔታዎችን

ያመቻቸሉ ፣ ያስተባብራሉ ፣

3. በከተማ ፕላን ዝግጅትና አፈፃፀም ፣ ለክትትልና ድጋፍ ከፌደራልና ከክልል ለሚሠማሩ አካላት አስፈላጊውን ትብብር ሁሉ ያደርጋሉ ።
4. የከተማ መሬት በካዳስተር የመሬት መረጃ አያያዝ ሥርዓት መሰረት የተቀላጠፈ የመሬት አስተዳደር እንዲኖር የካዳስተር መረጃ አያያዝ ማዕከል በከተማው መስሰተዳድር

ምምሕዳር ንኸውደቡ ይገብራ ፣ ኣብ ስራሕ ምውዓሎም የረጋግፃ ፣

5. ኣብ ምድላውን ኣፈፃፅማን ፕላን ከተማ ዝተረኸቡ ተሞክሮታት ከም ኣድላይነቱ ብደረጃ ክልልን ፌዴራልን ዝተጣየሹ ኣካላት በቢግዚኡ የተሓላልፉ ፣

6. በቲ ክልል ኢንስቲትዩት ፕላን ከተማታት ብዝወሃበን ፕሮግራምን ደገፍን መሰረት ብምግባር ዝተዋደደ ናይ ልምዓት ፕሮግራም የካይድ።

ክፍሊ ሓሙሽተ
ዝተፈላለዩ ድንጋጌታት

12.በጀት

በጀት እቲ ኢንስቲትዩት ካብ ዝስዕቡ ፍልፍላት ዝርከብ ይኸውን

1. በቲ ክልል መንግስቲ ካብ ዝምደብ በጀት፣
2. ካብ ሓገዝን ውህብቶን ይኸውን ።

13.ብዛዕባ መዛግብቲ ሒሳብ

1. እቲ ኢንስቲትዩት ዝተማለኡን ተኸክለኛ ዝኾኑን መዛግብቲ ሒሳብ ይሕዝ ፣
2. ናይቲ ኢንስቲትዩት መዛግብቲ ሒሳብን ገንዘብ ተንከፍ ዝኾኑ ሰነዳትን ብናይ ውሽጢ ኦዲተር ወይ ስልጣን ብዘለዎ ካሊእ ኣካል በቢዓመቱ ወይም ኣብ ዘድለየሉ ግዘ የመርምሩ ።

14.ጉቡእ ምትሕብባር

ዝኾነ ቤት ዕዮ ንኣፈፃፅማ እዚ ኣዋጅ ናይ ምትሕብባር ግቡእ ኣለዎ።

15.ስልጣን ምውፃእ ደንብን መምርሒን

1. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንኣፈፃሚ እዚ ኣዋጅ ደንቢ የውፅእ ፣
2. ቢሮ ልምዓት ከተማን ኮንስትራክሽንን ንኣፈፃፅማ እዚ ኣዋጅን ሲዒቡ ንዝወፅእ ደንብን ዝሕግዝ መምርሒ ክውፅእ ይኽእል ፣

16.ዝተስዓሩ ወይ ተፈፃምነት ዘይብሎም ሕግታት

ዝኾነ ምስዚ ኣዋጅ ዝጓነፅ ኣዋጅ ፣ ደንቢ ወይ

እንዲደራጁ ያደርጋል ፣ ሥራ ላይ መዋላቸውን ያረጋግጣሉ ፣

5. በከተማ ፕላን ዝግጅትና አፈፃፀም ላይ የተገኙትን ተሞክሮዎች በክልል እና በፌዴራል ደረጃ እንደ አስፈላጊነቱ ለተቋቋሙት አካላት በየጊዜው ያስተላልፋሉ፣

6. በክልሉ የከተማ ፕላን ኢንስቲትዩት በሚሰጣቸው ፕሮግራምና ድጋፍ ላይ በመመሥረት የተቀናጀ የልማት ፕሮግራም ያካሂዳሉ።

ክፍል አምስት
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

12.በጀት

የኢንስቲትዩቱ በጀት ከሚከተሉት ምንጮች የሚገኝ ይሆናሉ ፦

1. በክልሉ መንግሥት ከሚመደብ በጀት ፣
2. ከስጦታና እርዳታ ይሆናል ።

13.ስለ ሂሣብ መዛግብት

1. ኢንስቲትዩት የተሟሉና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል ፣
2. የኢንስቲትዩቱ የሂሣብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሰነዶች በውስጥ ኦዲተር ወይም ሥልጣን ባለው ሌላ አካል በየዓመቱ ወይም ባስፈለገበት ጊዜ ያስመረምራሉ ።

14.የመተባበር ግዴታ

ማንኛውም መስሪያ ቤት ለዚህ አዋጅ የመተባበር ግዴታ አለበት ።

15.ደንብና መመሪያ የማውጣት ስልጣን

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ለዚህ አዋጅ አፈጻጸም ደንብ ያወጣል ፣
2. የከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን ቢሮ ለዚህ አዋጅና ቀጥሎ ለሚወጣው ደንብ አፈጻጸም የሚያግዝ መመሪያ ሊያወጣ ይችላል ።

16.የተሻሩ ወይም ተፈፃሚነት የማይኖራቸው ሕጎች

ማንኛውም ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን አዋጅ ፣ ደንብ

www.abyssinialaw.com

መምርሒ ኣብዚ ኣዋጅ ንዝተሸፈኑ ጉዳያት ተፈፃምነት ኣይህልዎን።

17.**<u>እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ ግዜ</u>**
እዚ ኣዋጅ ካብ ሓምለ 5/1999 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን ።

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዚደንት ብሄራዊ
ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
<u>መቐለ</u>

ወይም መመሪያ በዚህ አዋጅ ለተሸፈኑ ጉዳዮች ተፈጻሚነት አይኖረውም።

17.**<u>አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ</u>**
ይህ አዋጅ ከሓምሌ 5/1999 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል ።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስት ፕሬዝዳንት
<u>መቀሌ</u>

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com